

2345

2345
XXX-C

1.162

ym

R. P. F.

PHILIPPI DIEZ LVSITANI, ORDINIS MINORUM, regularis obseruantiæ, prouinciæ S. Iacobi,

QVADRVPLICIVM CONCIONVM, QVÆ quotidie à Dñica in Septuagesima vsq; ad glorioſam Domini Reſurrectionem in ſancta Eccleſia habentur,

TOMI PRIMI PRIMA ET SECVNDA PARS.

Cum duplici locupletiſsimo indice.

NVNC DENVO IN HAC QVARTA EDITIONE recognitum opus, ab eodem authore, & genuinæ integritati quam plurimis in locis reſtitutum, ac diligenti cura in multis alijs locupletatum & auctum.

REGISTRO DE LA PROPIEDAD INTELECTUAL
PALENCIA

CVM PRIVILEGIO.

Salmanticæ, Excudebat Ioannes Ferdinandus.

M. D. LXXXVI.

Eſta taſſado a tres marauedis el pliego.

Tassa.

YO Miguel de Ondarça çauala escriuano de camara de su Magestad de los que en el su Consejo residen doy fee que auiendo se visto por los dichos señores del Consejo dos libros, que compuso el padre Fray Philippe Diez, prædicador de la orden de Señor Sant Francisco, el vno intitulado primer Tomo Sermonario Quadragesimal, y el otro segundo tomo sermonario de que le fue dado priuilegio para los poder imprimir y vender por tiempo de diez años, tassaron a tres marauedis el pliego escripto en molde de los dichos libros, y no se venda a mas so las penas contenidas en la nueua prematica, y mandaron que esta tassa se ponga al principio de cada volumen para que no se exceda della, y en fee de ello di esta fee firmada de mi nombre, a veynte y nueue dias del mes de Hebrero, de mil y quinientos, y ochenta y quatro años.

Fraisnde Ogniere

Todas estas obras del p.e fr. felipe
no tienen q̃ expurgar en 15 de
Julio de 1633.

fr. Fran.co de las Llagas

EL REY.

POR quanto por parte de vos Fray Philippe Diez, Prædicador del monaſterio de Sant Frãciſco de la ciudad de Salamanca, nos ha ſido fecha relacion, que auia mas de treynta años que predicauades por la bondad de Dios, con mucha acceptacion, en las ciudades principales deſtos reynos: y muchas vezes auiades ſido importunado por perſonas deuotas, que imprimieſſedes vueſtros Sermones, porque dello reſultaria mucho ſeruicio de Dios, y ſe aprouecharian los predicadores, y deuotos Chriſtianos. Y vos por condeſcender en ſus ruegos y zelo, auiades compueſto vn libro de Sermones en Latin, de lo principal y mejor que en el dicho tiempo auiades predicado en las Quareſmas, que contenia quatro Quareſmas, deſde la Septuageſima haſta la Paſcua: las dos dellas de Sermones de todos los dias de la Quareſma: Y la tercera de quatro ſermones cada ſemana. Y la quarta, de tres ſermones cada ſemana. Y nos pediſtes, y ſupplicaſtes os concedieſſemos licencia y facultad para le poder imprimir y vender en eſtos nueſtros reynos, por tiempo de diez años, y priuilegio para que otra ninguna perſona le pudieſſe imprimir ni vender, o como la nueſtra merced fueſſe: lo qual viſto por los del nueſtro Conſejo, y las diligencias que por vueſtra parte ſe hizieron, conforme a la pramatica por nos nueuamente hecha ſobre la impreſsion de los libros, Fue acordado que deuiamos mandar dar eſta nueſtra cedula para vos en la dicha razon, y yo tuue lo por bien. Por la qual vos damos licencia y facultad, para que vos, ô la perſona que vueſtro poder tuuiere, y no otra perſona alguña, podays hazer imprimir el dicho libro, que de ſuſo ſe haze mencion, en eſtos nueſtros reynos, por tiempo y eſpacio de diez años primeros ſiguientes, que corren y ſe cuentan deſde el dia de la fecha deſta nueſtra cedula en adelante, ſo pena, que qualquiera perſona, o perſonas que ſin para ello tener vueſtro poder, lo imprimieren y vendieren, o hizieren imprimir y vender, pierda toda la impreſsion que hiziere, con los moldes y aparejos della: y mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena ſea la tercia parte para la perſona que lo denunciare: y la otra tercia parte para el

Iuez que lo ſentenciare: y la otra tercia parte, para la nueſtra camara y fiſco. Con tanto, que todas las vezes que huuieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el dicho tiempo de los dichos diez años, le traygays al nueſtro Conſejo, juntamente con el original que en el fue viſto, que va rubricado y firmado al fin del, de Miguel de Ondarça çauala nueſtro Eſcriuano de camara, de los que reſiden en el nueſtro conſejo: para que ſe vea ſi la dicha impreſsion eſta conforme a el, y ſe os taſſe el precio à como ſe ouiere de vender. So pena de caer y incurrir en las penas contenidas en la dicha prematica. Y mandamos a los del nueſtro Conſejo, y a otras qualeſquier Iuſticias deſtos nueſtros reynos, que guarden, cumplan, y executen eſta nueſtra cedula, y todo lo en ella contenido. Fecha en Lisboa a veynte dias del mes de Iulio, de mil y quinientos, y ochenta y dos años.

Yo el Rey.

FRATER FRANCISCVS Burgos Prouinciæ ſancti Iacobi Ordinis Minorum miniſter Prouincialis admodum Reuerendo patri fratri Philippo Diez noſtri conuentus Salmanticenſis prædicatori ſalutem. Chriſtianæ reipublicæ, (quam modis omnibus iuuare tenemur) omnibus notum eſt, quantum ſplendoris, ac ornamenti, præclaris tuis ad populũ concionibus hactenus attuleris, quantumque, ſi literis mandentur, in poſterum præſtiturus ſis: nos igitur, qui tua ſtudia ſingulari eruditione, ac pietate plena, vt in lucem prodirent, ſæpe excitauimus, omni, quo nobis licuerit, obſequio, ea proſequi deſiderantes, harum ſerie, tibi concedimus, vt quem abſolutum habes concionum librum poſt ipſius correctionem, ſenatuſque regij, vt moris eſt, adeptam facultatem, typis mandare valeas. Dat. in noſtro cœnobio Ferrol. Decimo Calendas Septembris, Anni. 1582.

Frater Franciſcus Burgos,
Miniſter prouincialis.

Approbatio Reuerendi admodum & Doctiſsimi patris Magiſtri Fratris Dominici Bañes, primariæ Theologorum Cathedræ, in Academia Salmantina præfecti.

EGI Has conciones à reuerendo patre fratre Philippo Die Z ordinis Minorum ſumma induſtria & labore cõfectas, digna ſque iudico non tantum quæ typographiæ artificio in lucem edantur, verum etiam quæ omnium ſalutaris doctrinæ ſtudioſorum, præcipuè verò verbi diuini concionatorum manibus nocte dieque terantur, vt pote quæ maximoperè veram autoris religionem cum pietate coniunctam, ergo animarum ſalutem, zelum feruentiſsimum, antiquorum patrum circa mores fidelium corrigendos feruorem aſſiduum, & quod maximi æſtimandum eſt, reconditorum myſteriorum ſacræ ſcripturæ arcanam & genuinam intelligentiam redoleant. Licet enim ſermo quo in his concionibus vtitur, non ita ſit ſplendidus ac magnificus, neque verborum phaleris & lepore ita ſit exornatus, vt omnibus placere poſsit, eſt tamen ad id conſequendum, quod autor adipiſci & vult, & curat, maximè accommodatus. Eſt enim nudus, rectus, & venuſtus omni ornatu orationis tanquam veſte detracta veritatem ſuis coloribus depingens fideles ad Dei amorem accendens, & ad cæleſte regnum viam qua rectaitur clare oſtendens. Quæ cum præcipua ſint, quæ ob oculos ſemper verbi Dei miniſter habere debet, & hæc omnia autor fæliciſsimè adipiſcatur, non eſt ei vitio vertendum, quod æquabili, & temperato orationis genere, potius quam eleganti, lauto, diuite, ſplendidoque dictionum apparatu vti voluerit, præcipuè cum veriſsimum illud D. Baſilij ſit, Dictionis inaffectata & incompoſita ſimplicitas decora mihi videtur, & conueniens profeſsioni Chriſtiani Doctoris, cuius eſt non ad oſtentationem magis ſcribere quam ad publicam vtilitatem. Cui conſonant quæ dicit Diuus pater Auguſtinus. 4. de doctr. Chriſtiana cap. 11. Quid prodeſt clauis aurea ſi non aperit, aut quid obeſt lignea ſi aperit? Itaque vt rem in pauca complectar, & quid de his libris ſentiam breuiter explicem, exiſtimo illos eſſe futuros omnibus verbi Dei cõcionatoribus, & fidelibus vtiliſsimos, & Eccleſiam Chriſti maximos ex eis fructus capturam. In cuius rei teſtimonium manu propria ſubſcripſi in conuentu ſancti Stephani Salmanticenſis die, 9. Iunij. 1582.

Frater Dominicus
Bañes.

FRATER PHILIPPUS Diez Christiano lectori Salutem.

CRIBENS D. Paulus epistolam primã ad Thessalonicenses. 2. c. dicit: Facti sumus in medio vestrum tanquam si nutrix foueat filios suos: ita desiderantes vos cupide volebamus tradere vobis non solũ Euãgelium Dei, sed etiam animas nostras: quoniam charissimi nobis facti estis. Hęc erat illorum cælestium Apostolorum, nostrę q; sanctissimæ fidei patrum charitas. Et licet ego miserrimus, ac maximus peccator sim, his tamen cælestibus excitatus exemplis animarũ salutẽ studiosissime concupiscens hoc opus in lucẽ edere curaui: in quo laborum, quos in toto vitæ meæ cursu, atq; in literarum studijs toleraui, flores illuceſcunt. Intelligentesq; plurimi viri eximiæ probitatis, literarum q; splendore non mediocriter illustrati hunc librum maximæ animarum ædificationi esse futurũ, meum hoc desiderium adiuuerunt, me sæpenumero solicitando, mihique persuadendo, maximum fore malum si res tam vtiles, ac necessarias, cùm ad explorandos quam plurimos Euangelicæ doctrinæ, totiusque sacræ paginæ fontes, tum ad hominum mores, vitamque prorsus in officio continendam, quas triginta annorum spatio prædicaui, literis non mandarem: quæ quidem diuina cælestis numinis aspirante gratia maximæ luci futuris temporibus esse possunt. Quæ cùm ita sint, Christiane lector, per viscera misericordiæ Dei nostri te deprecor, ne tot thesauros, quot hic tam in multis, nimisque profundis considerationibus quam literalibus innumerabilium obscurissimorum locorum diuinæ scripturæ declarationibus inuenies, absconditos delitere patiaris. Quos vt recte intelligas, maxima cum attentione, & simul cum puritate cordis piaque intentione legere debes, quò ex his spiritualibus admonitionibus fructum percipias: ne meum pium desiderium finis

nis sui immune remaneat. Quod cùm feceris, labores, quos Deus à me susci pi voluit, multum tibi conducent, & perquam pauciss. mis libris indigebis, quos antea tibi diligenter euoluere necessum erat. Etenim tot, tamque notabilia in hoc quadruplici quadrage simali mysteria reperies, vt quamuis plurimos annos viuas, concionandi potius tempus, quàm illa tibi defutura sint. Præterea su per Euangelia, quæ in reliquis anni temporibus tam in Domini cis diebus, quam in sanctorum solennitatibus à Sancta Ecclesia decantantur alia tria volumina (si Deus optimus Maximus fa- xit, mihi que valetudinem cum vita concedat, ad quod impetran dum tuæ piæ preces maximè proderunt) à me componenda sunt. In quibus omnibus quicquid dixero sacrosanctæ Matris Ec- cleliæ correctioni volo submitti. Nec verò vitio vertendum cen- seas, librum hunc implicatis, nimiumque curiosis linguæ latinæ phrasibus, ac decoris rhetoricæ elocutionis floribus carere. Neque enim eis indiget. Imo ve im tibi persuadeas, eum ita plano, atque communi sermone consilio fuisse compositum, videlicet ne tot, tamque diuina mysteria, quot lucido, ac perspicuo dicendi modo meridiana luce clariora comperies, intrica- tæ, atque obscuræ orationis tene- bris delitescant.

Vale.

PRIMA PARS QVADRAGESIMALIS

IN QVA CONTINENTVR OMnes Dominicæ & Ferię quæ in sacrosancta Ecclesia solent decantari, à Dominica in Septuagesima, vsque ad feriam quintam post Dominicam Resurrectionis inclusiuè.

Dominica in Septuagesima.

Simile est regnum cælorum homini patri familias, &c. Matth. 20.

HODIE Nouam viuendi rationem aggredimur. Hodie incipit sancta Ecclesia diuini spõsi sui exequias celebrare. Et ne arbitremur omnia iam esse peracta, eo quòd filius Dei pro nobis mortuus fuerit: ideò nobis proponit hoc euangelium, in quo ostẽdit omnes nos esse mercenarios, & vt tales cum sudore vultus nostri, diuina ope adiutos, vitæ æternæ præmiũ nos acquirere oportere. Incipit Euangelium. *Dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc.* Loquitur Dominus in parabolis, vt concordet cum stylo, quo vtebantur in docendo sapientes in illa regione. Chaldæi enim, Ægyptij, & Palestini maximè similitudinibus delectabantur, quia ad doctrinã memoria retinendam multum cõducunt: nã sicut pecunia in crumena custodita nõ facilè perditur: sic etiã sana doctrina sub similitudine recluſa, non tã facilè à memoria excidit. *Narraueram. simile.*

Regnum cælorum dicitur hîc Eccleſia militans, eò quòd ſit via ducens ad cælum ſicut fletus dicitur beatitudo. Beati, qui lugent, quia eſt via ad eam impetrandam: ſic & tribulationum tolerantia. Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, &c. Et quia Eccleſia ſemper nos ad cælorũ regnũ intendit adducere, & in ea vna illuc reperitur iter, iure optimo hoc illi nomen tribuitur, præcipuè cùm omnis eius origo & initiũ â cælorũ regno dimanet, vt dicit Sanctus Ioannes in Apocalypſi. Vidi ciuitatẽ ſanctã Ieruſalẽ nouam deſcendentẽ de cælo, &c. Atq; etiam quia omnis conuerſatio in ea militãtium, in cælis eſſe debet, vt ait Diuus Paulus ad Philippenſ. de ſe, ſuiſq; ſocijs loquens: Noſtra conuerſatio in cælis eſt. Dicit ergo Chriſtus Redẽptor noſter omnibus, qui cæleſtem deſiderantes beatitudinẽ in hac Eccleſia militanti degunt: ſcitote Deum ſe habiturum eſſe in retribuenda mercede laborum veſtrorum tanquam paterfamilias, qui exiuit ſummo mane conducere operarios, &c. Et tandem concludit dicens: Multi ſunt vocati, &c. Vt intelligatis quomodo hoc ſequatur ex eis, quæ ſupra dixit, neceſſe eſt aduertatis quorſum ea dixerit. Acceſsit ad Chriſtũ Dñm iuuenis quidam diues ſtudioſiſsimè dicens: Magiſter, quid faciam vt vitam æternam poſſideam? Cupio (inquit) ſaluus fieri. Quid ad hoc faciam? Cui diuinus Dominus reſpondit: ſerua mandata. At ille dixit: Domine hoc iam ego facio: ſed vellẽ eſſe perfectus. Reſpondit clementiſsimus Dominus: ſi vis eſſe perfectus, vade, & vende omnia, quæ habes, & habebis theſaurum in cælo. Vt ſanctus Petrus hoc audiuit, & vidit Chriſtũ Redẽptorem noſtrũ huic iuueni theſaurum cæli polliceri ſi illas multas diuitias relinqueret, arbitratus eſt, ſibi ſociiſque ſuis, qui retia tantũ vetera reliquerant tantum præmium non eſſe paratũ, & ideò interrogauit, dicẽs: Ecce nos reliquimus omnia & ſecuti ſumus te, &c. Cui ſumma veritas reſpondit: cum ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos iudicãtes, &c. Quia multi erunt primi nouiſsimi, & nouiſsimi primi. Acſi dixerit: Non tam conſiderat Deus, quod ſibi offertur, aut propter ſe relinquitur nec multum, parum ve temporis, quo ſibi ſeruitur, quàm ſpiritum, quo hæc fiunt. Itaque qui ſunt primi, quiq; videtur multa relinquere, & multa operari nõ ſunt corã Deo præſtantiores, quã illi, qui nõ tanta reliquerunt, aut tot dies non ſeruierũt, quia illud tãto ſpiritu nõ fecerũt: multi enim ſunt vocati, pauci verò electi. In hac parabola ſignificatur

Apoc. 21.

Philip. 3.

4

5

6

7 catur, quòd multi sunt vocati ad Ecclesiam Dei, & multi in illa Deo seruiunt, ac præmium æternæ beatitudinis consequentur: sed inter hos omnes, pauci sunt feruidi, diuinarumque rerum amore, ac desiderio flagrantes.

Vocatur Deus noster in hac parabola pater familias, vt ostendat seruos suos à se tanquam dilectos filios tractari. Et hic pater exijt summo mane conducere operarios. Deum exire est se communicare, sicut dicimus Hispanè: [*Ya salen los arboles*] cum incipiunt ferre flores, virtutemque suam communicare. Itaque Deus nõ dicitur exire, eò quòd mutetur, quia cœlum & terram ego impleo. Ierem. 23. Sed dicitur Deus exire, quando eius opera prodeunt, quæ ipsum manifestant: sicut dicitis Hispanè. [*Agora salio vn doctor*] quia opera, quæ ipse composuit, prodierunt propter quæ ipsum cognoscimus: sic etiam vocationes, & beneficia Dei faciunt ipsum exire, & patefieri, sicut spatium nigrum facit scutum albũ in pictura demonstrari. Si habeas scissuram papyream subtilissimam in pariete albo non cernetur, quia nõ exit: si verò ipsam imponas super pannum nigrum totum eius artificium atque perfectio inspicietur, quia nigrum facit album prodire: sic etiam cum Deus sit lux inaccessibilis, creaturas quantumcunq; pulchrę sint, comparatæ tamen cum ipsius altissima & excellentissima perfectione sunt nigrę, & deformes, faciuntq; eum exire & manifestari, vt ait Sãctus Paulus ad Rom. Inuisibilia enim eius à creatura mũdi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, & quia ab initio Ecclesię vsque ad consummationem sæculi semper Deus præstãtissima in homines contulit beneficia vt eos ad ipsius amorẽ alliceret: ideo dicuntur hæc opera esse Dei exitus. Diligenter animaduertendum est, quòd cùm hi absque vlla cura in foro starent, vocati fuerunt: in quo significatur, quòd quamuis homines sint negligentes, Deus tamen nunquam nostri obliuiscitur. Dormiebat sponsa recumbens in lecto, & sponsus erat ad ostium sub frigore, dicens: Aperi mihi soror mea, quia caput meum plenum est rore. O ineffabilem Dei pietatem, iaces tu in lecto vitiorum tuorum tui ipsius propriæque immemor salutis, & diuina pietas pulsat, & clamat ad cor tuum.

Hierem. 23.

Simile.

Roman. 2.

Cant. 5.

Conuentione autem facta, &c. Attendite benignitatem Dei nostri, qui ponit fœdera cum hominibus, non vult vt inuiti eius legẽ obseruemus tanquam serui. Quando quis habet seruum, & eum

ad vineam ſuam mittit, nón conuenit cum eo, dicens: hoc tibi da- 10
bo, eſt enim eius ſeruus, & tenetur ire etſi inuitus, quod ſi nolit, ip-
ſum flagellis cædit, quia eum ſuis numis emit, & conſequenter
omnia eius opera cum eo emit: quod non accidit in homine libe
ro. Quid? nos non ſumus ſerui Ieſu Chriſti, eiuſque pretioſo ſan-
1. Cor. 6. guine empti? ita profecto. Et ſic ait D. Paulus. Empti enim eſtis
pretio magno, &c. Si ergo hic tantus Dominus ita inæſtimabili
pretio nos emit, & non corruptibilibus auro & argento: abſq; vlla
mercede nos poſſet compellere ad ſuæ ſanctæ legis obſeruantiam,
& pro ijs quę iam ab eius munificẽtiſsima dextera accepimus, nos
poſſet cogere ad quicquid facere poſſemus? ſic habet verum: ſed
hæc eſt Dei pietas vt nolit niſi nobiſcum cõuenire. Creauit Deus
hominem & reliquit eum in manu cõſilij ſui, ideſt, liberum dimi-
Eccle. 15. ſit. Appoſuit tibi ignem, & aquam ad quodcunque volueris por- 11
rige manum tuam, inquit Eccleſiaſt. Et ne ſe in ignem proijceret
& in carbonem mutaretur, ei proponit cæleſtis gloriæ prẽmia de-
narij diurni nomine ſignificata, quæ moneta numeri denarij ſigni
ficat viſionem, & fruitionem diuinæ eſſentiæ, quæ ſic nuncupatur
quia eſt præmium eſſentiale, quod datur propter obſeruantiam de
cem præceptorum. Quis ergo tanti boni ſpe ad laborandum in
hac ſancta vinea non ſulcitur?

Eſt etiam valdè notandum in hac parabola, quòd exiẽs Domi
nus ad conducendos operarios, dixit eis: *Quid hic ſtatis tota die otioſi?*
Manu (vt aiunt) ſuper manum abſque vllo labore? quis dubitat
quin ſiquidem hi tota die commorabantur in foro, de aliorum mo
ribus, ac vita loquerentur, atque detraherent? tranſeunte aliquo,
quo vadit, dicerent, quò reuertitur? alij rixarentur? alij verò in va- 12
num iurarent? & non dicit eis: quid ſtatis hic diſceptantes de alie-
simile. na vita, ſed, Quid ſtatis otioſi? habuit ſe Dominus ſicut medicus
qui viſit ægrum & conſiderans eius pedem tumidum præcipit, vt
ſanguinis effuſionem patiatur: hic eſt medicinæ ordo, radici oc-
currere: ſic etiam diuinus hic medicus omnium malorum origini
obuiat. Vnde oriuntur tot diſcordię, tot inſolentiæ, tot denique in
republica crimina dimanant? Ex laſciua, otio, & pigritia, ex eo
Hieron. quòd in omni tẽpore alicui operi non intendis: ſcribit S. Hieron y
mus ad amicum ſuum, qui tentationibus cruciabatur, & eum per
literas deprecatus eſt, vt aliquod ſibi remedium adhiberet ad eui-
tandas tentationes: cui ſanctus, Amice (inquit) Ruſtice ſemper ali

quod

13 quod opus facito, vt te semper inimicus inueniat occupatũ, & sic quantumcunq; tenteris, nũquam tamẽ vinceris. O fratres si hoc consilium omnes obseruaretis, quot mala effugeretis: & quamuis ita sitis diuitiarum affluentes, vt aliquo labore vestro non indigeatis, indiget tamen eo conscientia vestra, cũ non omnes occupationes vestrę eo debeant spectare vt lucrũ acquiratur, & diuitiarũ copia augeatur. Si autem Dominus redarguit eos qui nondũ erant cõducti, quid faceret illis, quos in vinea sua otiosos inueniret? ô perditores nefarij merito dicere posset quid me deprædamini, & mea bona diripitis dormientes? Christianum otiosum esse, magnũ scelus est, eò enim maior est ruina, quò sublimior est conditio. Maurum esse otiosum non est mirum, sed Christianum, clericum, monachũ non esse occupatum: ô nefandum scelus. Dicit D. Paulus: *Hebr. 4.*

14 Ergo festinemus ingredi in illã requiem, vt ne in idipsum quis incidat incredulitatis exẽplum. Hoc dixit postquam affirmauit Hebræos propter incredulitatẽ non introijsse in illã requiẽ illis toties promissam. Hęc est sententia grauissima & maximè timenda, cõtra eos qui præmiũ absq; meritis expectant, qui hoc sperat aliis est incredulitatis exẽplum, videtur enim sequi quòd is promissa præmia non credat, cũ ea impetrare nõ obnitatur. Et qui non festinat & diligẽter currit vt ingrediatur in illam ęternã quietem, aliquomodo etiã incredulitatis videtur exemplũ, & videtur suo modo incidere in perfidiã Hebræorum incredulorũ, quãdo tã remissè ea curat, sicque tepidè negligit. Dicitur de sancto rege Ezechia, quòd operatus est Ezechias rectum & bonum, & verum corã Do- *2. Para. 31.*
mino Deo suo: hæc omnia requiruntur ad bonum veram q; virtu-
15 tẽ & æternam iustitiam: illud, rectum, significat inhærentiã quandam & conformitatem Dei voluntati, circa operationem iuxta hunc articulum: Omnia propter semetipsum operatus est Deus. *Prouc. 16.*
Et tunc quis potest dici, operari rectum, cum omnia propter Deũ operatur: sed non sufficit hoc, nisi quòd operetur bonum: si enim occidis hæreticum propter Deum, mortaliter peccas, nisi tu iudicus sis huius iustitiæ executor. Quapropter opus est bonum operari, & cum sana conscientia & propter Deum, & ideò post, rectum, addidit & bonum, & adhuc non illic stetit, sed tanquam concludens posuit: & verum significans necesse esse omnia verè facere & obnixè, & non friuolè remisse aut fraudulenter. Quãdo cernitis aliquem cũ feruore & spiritu aliquid facere, dicitis hoc

verè & ſtudioſe fit. Cum verò videtis ipſum friuolè & remiſsè fa- 16
cientem, dicitis: hoc non verè, ſed ioculariter fit. Tanquam res ex
qua nihil emolumenti ſperatur hauriendum. Ea propter nos
Roma. 12. precatur Sanctus Paulus per miſericordiam Dei vt hoc aduertamus, dicens: Obſecro vos fratres vt exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viuentem, &c. Iam non offeratis corpora brutorum, ſed vos metipſos, non verò aliena corpora, & ſit ſacrificium viuum. Sunt aliqui ita remiſsi in ſuis factis, acſi eſſent mortui: alij ſunt ita flagrantes, vt ſatis oſtendant ſpiritus ardorem, & hi viuam offerunt hoſtiam. Etiam ibidem ſic ait: Nolite conformari huic ſæculo: ſed reformamini in nouitate ſenſus veſtri. Vſque adhuc ſenſus veſtri valdè erant ſæculares, &c. Renouate ergo hos ſenſus. Hoc
Simile. verbum, reformamini denotat curam, diligentiamque admirabilem. Habitatis domum veterem, quæ quotidie ruinam minatur, 17
niſi quotidie eam reformetis, accurateque reſtauretis, & modò parietes, modò tegulas, modò verò ſolum, modo ligna reficiatis, iam iam procidet, & vos ſubtus capiet, & interficiet: habitamus do-
Iob. 4. mos luteas (ait Iob. Neceſſe eſt ſemper accuratiſsimè hos ſenſus renouare, nunc oculos, nunc aures, &c. Sed opus eſt vt ſciatis,
Roma. 12. quod inter dona Dei annumerat Diuus Paulus, vnum ex præcipuis, eſſe ſpiritu feruentes, hoc eſt donum perficiens, conſeruans
Simile. & augens mirum in modum charitatem. Sicut aqua igni appoſita à ſe omnem naturalem frigiditatem expellit, caloremque intenſum recipit, quo feruet ardentiſsimè & ſurſum deſilit: ſic cum anima, corporis contagione, frigida ad diuinũ ignem ſcilicet Deũ accedit per ſanctam conſiderationem, orationem, & affectum, illi calor (quod eſt donum Dei) aduenit admirabilis, ex ipſo cæle- 18
ſti igne communicatus, qui eam inflammat ardentiſsimamque facit, & efficit vt ſupra ſe ipſam ad perfectiſsima erigatur. Sed: proh dolor, quàm pauci ad hoc bonum accedunt? O ignis actiuitatis, & potentiæ infinitæ, quando corda noſtra concremabis? quando conſumes has labes & fæces, quibus ſumus infecti? quando nos combures, & nobis applicabis hunc diuinum calorem, qui nos calefaciat, ardenteſque reddat in tuo ſancto ſeruitio? O fratres mei quandoquidem cognoſcitis hunc calorem, qui diligẽtiã producit, donum eſſe Dei, ab eo diligentiſsimè illum expoſcite, nocte dieque orantes, accedite ad hunc diuinum ignem, vt hunc eſſectum percipiatis. Ex noſtra profectò ignauia & otio patet, quam

raro

19 rarò hoc faciamus. Sed dices: Pater, indignè quidem conquereris, & homines otij immeritò reprehendis: quando enim plura fuerunt negotia, quando plures lites, quam nunc? Ito in plateas, exi in vias, propera ad tribunalia, & experieris quidnam agatur & quanta solicitudine homines angantur, verè hi omnes arbitrabuntur se non esse otiosos cùm se tot curis, ac laboribus oppressos intueantur: sed nihilominus dico omne illud otiosum, quod ad animæ salutem nihil conducit. Quemadmodum cùm videtis pueros occupatos in instruendis casulis luteis, & equitando hùc, atque illuc in arundinibus diuagantes, ipsos otiosos iudicatis, etsi ipsi sibi videantur occupatissimi. Sic cum Deus nos aduertat his intendentes, quæ facilè corruunt, & nihil de animæ salute cogitantes nos toto die vitæ iudicat otiosos: hæc enim omnia nihil aliud
20 osunt quàm luteas casulas instruere, quæ cras diruentur, atque in arundineis equis equitare ad spiritus affectionem. Quapropter *Prouerb. 8.* sapientia clamitat in plateis: vsque quo paruuli diligitis infantiam, & stulti ea, quæ sunt sibi noxia, cupiunt, Quod magis hac in re admiraturi eramus, est quod dicit Spiritus Sanctus: Hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ, abundantia & otium. Quid speratis, qui habetis testes contra vos, podia quæ conteritis, vias quas cursatis, ludos, quibus vtimini, &c. Et (quod magis admiror) dicitis: Eamus ad conterendum parum temporis. Aduertite quæso vos scitis quid præ manibus feratis? nihil aliud est, quam, vtrum in perpetuum in impiorum sedes detrudendi, an ad cælestia regna, vt Deo fruamini sitis extollendi. Et nondum litem aduertistis, nec causam perpendistis, processumque vestrum non con-
21 clusistis nec considerastis & estis otiosi, acsi in perpetuum damnari, cælestemque beatitudinem amittere, esset perdere corrigiam calcei. O rem perpetuę amaritudinis lachrymis, lachrymandam, qui in foro regio litigat nunquam defecisci tur: patronum solicitans, relatoremque stimulans, secretarium rogare, non satiatur, iudicis vises, non deficit auxilia quærens, quæ sint sibi vtilia. O Iesu sacrosancte, quàm admirabilis est solicitudo litigantis, & sæpè pro nihilo, vel pro re minime attinente? O animæ negligentes ac pigræ, tam accurate litigatores solicitant, præsertim cum proferenda est sententia & vos, cum causa vestra tantum attineat, in qua igitur de regno, & tali regno: tam alto sopore dormietis? Exite, exite & solicitate beatissimam Virginem, & *Ezechi. 16.*

ſanctos Apoſtolos, rogate omnes ſanctos, & agite hanc cauſam 22
diligentiſsimè. Aduertite vos deuenturos eſſe in iudicium, vbi de
omnibus rationem reddatis. Quapropter ne tempus fruſtra con-
ſumatis.

Tranſacto iã die dicit Dominus: *Voca operarios & redde illis mercedem ſuam.* Statim vult operarijs merces reddatur. Sic vos nunc facitis, nihil minus. Accedit pauper operarius pecunię ſuę indigens, Domine, ponamus rationem inter nos. Ilicò acriter reſpõdetis, ac ſi ſeruus veſter eſſet. Redit iterum pauper mercenarius, & in eum Dominus tanquam furentiſsimus Leo inuehitur, dicens: Abi hinc ſi iterũ petis percutiã te. Ita nobilis? pro mercede flagella reddis? ſic ſoluit diabolus ſeruis ſuis, iubet eos laborare, ſudare, & acquirere, eis promittens honores & ſatietatem, merces autem quam reddit, eſt, in inferno eos torquere in æternum. Ecce exemplar tuum. 23
Laborauit famulus tuus noctu dieq;, cum verò mercedẽ expoſcit & audet queri: dicis, faciã illum flagellis cędi hominem perditũ.
Iudic. 8. Ita que ne quidem miſeri audent conqueri. Arripuerunt filij Dan miſero Michæ eius idola, ſacerdotem, & quicquid domi erat, diripuerant: paruulos, pecora, plurima q; auro & argento fabricata, & quia exiuit proclamans, ad eum reuertuntur, acſi nihil damni illi intuliſſent, dicẽtes: quid tibi vis? cur clamas? Videte quàm parum ſentiant illatum incommodum: quibus Michas reſpõdit: Tuliſtis omnia quæ habeo, & dicitis: quid tibi eſt? aiunt illi: Caue ne vltra loquaris ad nos, & veniant ad te viri animo concitati, & ipſe cum domo tua pereas. At ille his verbis, metu perculſus, videns quòd fortiores eſſent reuerſus eſt in domum ſuam. Ecce, quid inter vos agatur! Aduertentes enim pauperes, omnia ſua, ſudores, ac la- 24
bores ſuos à vobis diripi vix audent clamare, veſtris minis exterriti, & veſtra tyrannide remanent defraudati. Non huiuſcemodi eſt noſter Deus, ſed peracto vitæ die ſtatim cum mercede fidelibus operarijs occurrit. Quamobrem inuictum animum capiamus ad laborandum in hac vinea, quæ eſt Eccleſia, de qua dixit Eſaias
Iſai. 27. Dei nomine. In die illa vinea meri cantabit ei, ego Dominus qui ſeruo eam repentè propinabo ei: ne fortè viſitetur cõtra eam nocte & die ſeruo eam. His verbis oſtenditur, quod oportet eſſe præcipuum munus & exercitium eorum, qui in hac Eccleſia militanti degimus, ſiquidem ea nuncupatur vinea meri, & hæc illi laus attribuitur. Conuenit igitur vt omnem noſtram curam adhibea-

mus

25 mus ad producendum amorem purissimũ & omnis imperfectionis expertem, tam erga Deũ, quàm erga proximos: ad hoc enim ait Dominus nos custodiri, & ideô affirmat se pluuiam opportunam repente mittere, pluuiam (inquam) suorum beneficiorum ac dulcedinis, & nos à se protegi in die prosperitatis, & nocte tribulationis: quod nisi hunc fructum tulerimus nos his verbis minatur, dicens: Ne fortê visitetur contra eam, id est, quia hunc amorem & charitatem non habuit, ne fortê contra nos hostes exurgãt, & nos destruant: quôd si his verbis comminatus est Synagogam, quo supplicio digni erimus, qui in lege gratiæ viuimus post tot tamq; præstantia beneficia accepta? Et tamẽ de nobis dici poterit quod de illis dixit: Vua eorum vua fellis & botrus amarissimus. Hęc est igitur fratres causa vt visitetur contra eam, id est, vt nos experia- 26 murita Mauris obsessos ac Turcis totque hostibus oppressos: scilicet, quôd loco amoris, fellis amaritudinem reddimus, quæ à nostris maximis criminibus dimanat: hic est enim Dei mos, aliquos peccatores assumere qui sint aliorum carnifices, vt per Esaiam dixit. Assur virga furoris mei, in manu eius indignatio mea, ad gentem fallacem mittam eum, & contra populum furoris mei mãdabo illi, vt auferat spolia, & diripiat prædam, & ponat illum in conculcationem, quasi lutum platearum. Ipse autem non sic arbitrabitur, sed ad conterendum erit cor eius, & ad internecionem gentium non paucarum. Assur vocat hîc Dominus regem Syrię, qui fuit virga iræ suæ, ipso namque eiusque copijs Deus Hebræos flagellauit, etsi ipse nihil tale cogitabat, nihil enim aliud intendebat, quàm suarum passionum furijs indulgere. Ecce præscriptionem 27 earum rerum, quas quotidie pro nostris sceleribus experimur. Siquidem nos cernimus tanquã lutum platearum, tot, tantisq, hostibus attritos. Deus Turcam fulsit, ac tot regnis adauxit, vt eo tãquam virga vtatur, qua in nos crudelissimos hos ictus inferat, quibus quotidie vexamur. Ipse autem non sic arbitrabitur, non ipse intendit Deo illatam iniuriam vlcisci, sed plura regna acquirere conatur, & ad altiorẽ statum peruenire: Dei verò intentio est de nobis supplicium sumere huius tyranni, & horum similiũ afflictionibus. Quocirca fratres diligentissimè intendamus iram super ni iudicis mitigare vitam nostram corrigentes, debitumque fructum reddentes, quod est vinum pretiosum, & intestinus amor, sic enim si in officio fuerimus, in nos Deus gratiam suam conse-

ret modò, & postea gloria coronabit, ad quam nos perducat Iesus 1
Mariæ filius, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit & regnat in sæ
cula sæculorum, Amen.

Dominica in Sexagesima.

Cum turba plurima conuenirent, & de ciuitatibus properarent ad Iesum, dixit per similitudinem, &c. Luc. 18.

Idens Dominus noster multitudinẽ ad se veniẽtium, 2
proposuit parabolam siue similitudinem ad ostendendũ non omne esse aurum, quod relucet, nec omnes auditores diuini verbi ex eo fructum percipere. Exijt inquit qui seminat seminare. *Narra literam vsque ibi.* Hæc dicens, clamabat. Postquã filius Dei proposuit hominem docere viam regni cælorũ, heroicus stylus quem nos suam cælestem doctrinã docendo seruauit, singulare, & eximium de eo perhibet testimoniũ, cùm enim nos rusticos, & ineptos animaduerteret, voluit nos docere secundum sermonẽ nostrum. Itaq; nostræ abiectioni sese accommodauit. Si quis ex Flãdria veniret, & nos vellet admonere de ijs quę illic geruntur, si Flandrio sermone vteretur dici posset ei: Domine attende quôd incassum laboras, sermonẽ enim hunc nos nõ intelligimus, quapropter vt intelligaris, opus est vt nostro sermone id 3
loquaris: ea propter filius Dei ne homines possent dicere se eũ nõ intelligere, ne ve in eius iudicio possint excusari: noluit nos alloqui angelico sermone, aut sublimiori stylo quam nostrum requirebat ingenium, & sic nobis posuit sua mysteria in similitudinibus earum rerũ quas passim manibus cõtrectamus, quæ sint clarę ac planæ: & hæc est ferè potissima ratio, quare diuinus Magister noster in parabolis, nobiscũ loqui voluit, sub quibus altissima latent mysteria. Proposuit igitur hãc parabolã agrestis officij agricolę, ne diu in similitudine moraremur: Sed arcanũ diuinũ, quod sub ea latet, inuestigaremus. Si tibi daretur capsa exterius mirifice fabricata & perpolita ibi satiarentur oculi, nec meminisses illam aperire.

Simile.

Simile.

vt

4 vt videres pretiosa, quæ intus recondita erant: si verò de illa benè audisti, & foris nihil est præter quã solita munitio & structura in compta, protinus peteres clauem & illam cuperes aperire. Hoc accidit in similitudinibus Euãgelicis & præsertim in hodierna. Et sic statim attulit discipulis desideriũ vt sibi patefieret, & diuinus Magister demonstraret, quidnam intus latebat, cùm dixerunt: Edissere nobis parabolam, &c. Eadem claritate prædicarunt postea Apo 1. Cor. 2.
stoli, vt ait S. Paul. de seloquens: Sermo meus & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis: sed in ostensione spiritus, & virtutis, vt fides nostra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei. Verba plena spiritu, virtute, & bono exemplo sunt instrumenta, quibus Spiritus sanctus animas ad se allicit, quocirca vana Rhetorica non congruit huic negotio.

5 Decora columna alabastri perpolitè insculpta non indiget albedine, aut alijs coloribus: ipsæ enim picturæ eam deformarent. Sic etiam gemmæ nullum alium splendorem præter suum patiũ *Simile.*
tur, aliqua sunt quæ cum arbitremini illustrare potius inficietis. Inrendite quæso adamantem, aut smaragdũ coloribus illustrare: magnam quidẽ illis inferetis iniuriam, & potiùs decolorabitis quàm decorabitis: sic sublimis sapientia & doctrina sancti Euangelij nõ indiget exornari humana Rhetorica nec alio splendore, quàm suo. Picturæ eloquentiæ hominum dedecent illam, esset namque hæc albedo impertinẽs, & impolita quæ proprium cãdorẽ ipsius tegeret, qui quidem est excellens & præstans. Disposuit altissimus Deus vt suum Euangelium & mysterium fidei nostrę verbis simplicibus scriberetur, grauissimisque ac syncerissimis sermonibus

6 proferretur & prædicaretur & hæc est diuina quædam eloquentia non verò puerilis velut humana Rhetorica. Hoc tamen nõ intelligunt filij huius sæculi, qui verborum eloquentiam attentiùs considerant, quàm substantiam & rerum veritatẽ perpendãt in omnibus artibus mechanicis quilibet artifex proprijs vtitur instrumentis, architectus vtitur serra, dolabra, & alijs instrumentis, faber- *Simile.*
ferrarius habet limã, forcipem, & alia instrumẽta: sartor acum, digitaleq; habet: & velut faber ferrarius nõ vtitur in suo officio, acu, sed malleo, & sartor nõ malleo, sed acu: sic concionator non debet vti nisi diuinis verbis & sanctis, quę sunt mallei, & instrumẽta huius diuini mysterij, vt expresse dixit Deus per Hiere. Nũquid nõ *Hiere. 23.*
verba mea sunt quasi malleus cõterens petras? Si ergo in omnibus

artibus

artibus mechanicis vnuſquiſque artifex ſuis vtitur inſtrumentis, quare inueſtigabit prædicator gentilitates, & eloquentias vanas, quæ ſpiritum extingunt? maledictio grauiſsima data eſt à Deo Hebræis, & vt arbitror ad nos peruenit, pro noſtris ſceleribus: dixit enim eius nomine Eſaias. Ecce Dominator, Dominus exercituum auferet ab Hieruſalem & à Iuda omne robur panis: non dixit panem, quia doctrinam non abſtulit Deus, quia in hac tempeſtate multò magis abundat, quam olim: ſed ait, robur panis, id eſt, quòd auferet Deus robur à prædicatoribus, virtutem, bonum exemplum, ſanctam vitæ rationem; ſpiritum, purorum denique verborum ſubtrahet efficaciam, quibus vſuri ſunt in concione, vt tam parum fructus afferant ſicut experientia compertũ eſt. Et populus meus dilexit talia. Supplicium eſt Dei, quia iactas te curioſum permittit Deus, vt ea tibi prædicentur: quæ cupis, vt nihil aliud percipias, & dicas: nonnẽ vidiſtis quàm facetè loquutus eſt? Heu me miſerum, me miſerum: non hoc eſt robur panis, quod alit, ſed ſtipula: non aduertis te nullum granũ in domum deportare? quòd ſicut veniſti cum eadem praua intentione redis. Oportet te redire affectum habentem compunctum metu perculſum, & cum conſtanti propoſito, non remanendi amplius in peccato, & rectè aduertis quantum tibi deſit vt ſic eas. O pater luminum, illumina pro tua benignitate tam cõcionatores, quam audientes, vt hoc graue damnum animaduertant. O cõcionatores attendite precor, pro amore altiſsimi Dei, quod D. Paulus princeps prædicatorum, inter dona Spiritus ſancti annumerat: qui docet in doctrina. Donum ſpirituale eſt populum erudire, & donum eſt etiam Dei bonus vſus huius muneris, quod eſt in doctrina, id eſt, à Deo reuelata: hic locus eſt valdè vtilis prædicatoribus & populis: vt doceant in doctrina, & ſiquidem ſunt dona Dei, vt vtriq; ea ab altiſsimo nomine inſtantiſsimè depoſcamus, & ad hoc maximè neceſſaria eſt oratio aſsidua tam concionatoribus, quàm auditoribus, &c.

Eſai. 3. 7

Roma. 12. 8

9

Vt ſummus concionator mundi totam parabolam propoſuit, cœpit exclamare, dicens. *Qui habet aures audiendi audiat*. O æterna ſapientia, ô verbum infinitæ potentiæ: quis audiret voces tuas, & diuinas vociferationes? quomodo potuit remanere veſtigium obdurationis in his pectoribus; quæ tales clamores perceperunt? Vt igitur cognoſcatis quàm parum profuerunt illis marmoreis

cordibus

10 cordibus efficacissima verba Christi Domini nostri, ex B. Marco colligitur hos omnes ignaros parabolæ & eius sententiæ redijsse, cùm nec minimum quidem verbum intellexerint, nec de ea curauerint: dicitur enim ibi quod cùm esset singularis, interrogauerunt eum hi, qui cum eo erant duodecim parabolam. Si ergo discipuli non intellexerant, quo modo alij intellexissent? Et, si ij, de quibus dixit Sanctus Lucas, cum de ciuitatibus properarent ad Iesum: ineptis auribus fuerunt ad audiendum, & in concione tanquam Banausi, hoc est bausanes fuerunt, quid de vobis fratres charissimi potest sperari, qui huc domo venitis, nec ex multis millibus passuũ, nec properantes sed pigri, & tepidis cordibus? At pote stis respõdere: si iremus ad fontẽ qui guttatim manat aqua, velut sublimatoriũ vulgò [*alquitara*] necesse esset, vt, qui vellet aquã col- 11 ligere properaret diluculo: sed venimus in fontem cuius fluẽta nun quã exhauriuntur, ideò quocunq; modo etsi lenter veniamus, sufficit. Si esset hic diuinus fons, Christus Iesus Dei filius, tanquam Isaac, qui cum benedixisset Iacob, & postea accessisset Esau petẽs etiam benedictionem ei respondit pater: frumento & vino stabilitui eum, & tibi post hęc fili mi, vltra quid faciam? cui Esau ait: num vnam tãtum benedictionem habes pater? nõ sic est noster bonus Iesus, qui minimè poterit exhauriri, nec illi poterunt deesse benedictiones ad omnes, quamobrem non est opus, vt ad hunc fontem festinanter veniamus. Gaudeo fratres vos ita de Deo existimare, sed aduertite, quod quamuis ei aqua nunquam desit, poterit tamẽ vobis vita deesse vt eam quæratis, etiam dico: quòd venire ita pigrè & (vt videmini) molestè, est inepta dispositio ad hauriendam 12 aquam ex hoc fonte diuino, qui cupit homines eius sitientes, & experientia patet, quam parum eam sitiamus, cum tam sicci domos reuertamur. In Esdra legimus cunctum populum, Sanctum Prophetam rogasse vt eis legis diuinæ libros perlegeret, quod facientem, omnis populus intentissimus audiebat. Flebat enim omnis populus, & amarissimè lachrymati sunt, quòd eam non custodierint, itaque opus fuit vt sacerdotes eos consolarentur, dicentes: Nolite flere neque contristari. Gaudium etenim Domini fortitudo nostra est, gaudete (aiũt) talem enim habemus Deũ, qui nobis ignoscet. Hi cum irent optantes animæ emolumentum, solummodo quòd legem simpliciter prolatam audierunt, hoc sufficit vt compugerentur, & maximam lachrymarum copiam profunderent.

Marc. 4.

Gene. 27.

2. Esdræ. 8.

derent. Modò verò ita ſceleribus delibuti acceditis, & ita ſomno-
lenti, vt audita lege, terribilibus minis, diuinis promiſsionibus,
aliiſque quam plurimis rationibus, quæ marmoreas quidem ſta-
tuas poſſent confringere, ita ſicci, ſine compunctione, duri, tam
alacres, tamque ſecuri, domum reuertimini, ac ſi fabulam au-
diſſetis. O inferam pertinaciam, ô homines peſtilentiſsimis ve
neneijs deuotos, quis vos ita dementauit, & tanquam in ſtatuas
conuertit? ſuper vos incidit maledictio, quam hodie dixit ſum-
ma veritas. *Cæteris autem in parabolis, vt videntes non videant, & au-*
dientes non audiant. Terribilis maledictio eſt, vt nec credant, nec in-
telligant, quod ſibi dicitur. In Gene. dixit Lot generis ſuis: Sur-
gite, & egreuimini de loco iſto, quia delebit Dominus ciuitatem
hanc: & viſus eſt eis quaſi ludens loqui. Permiſsio fuit diuina
vt arbitrarentur eum iocari vt etiam comburerentur, tales enim
illi forſitan erant, quales & incolæ illius perditiſsimæ ciuitatis. Ex
his exemplaribus colligetis, fratres chariſsimi, quam neceſſe ſit
Deo humiliter ſupplicare vt corda veſtra illuminet, & peculia-
ri auxilio vos adiuuet, cùm ad audiendam prædicationem acce-
ditis, vt faciebat Dauid, dicens: Defecit in ſalutare tuum anima
mea, & in verbum tuum ſuperſperaui. Defecerunt oculi mei in
eloquium tuum, dicentes: quando conſolaberis me, quia factus
ſum ſicut vter in pruina. Domine anima mea defatigata defecit
ſperans in tuo diuino remedio, & maximè ſperaui, quod mihi pol
licitus es, oculi mei defeſsi ſunt, dicentes: Deus quando conſolabe-
ris me? quid? oculi loquuntur, quia dicit Dauid, oculi mei dicen-
tes? loquuntur quidem. Sic enim Deum oraturi ſumus vt lingua,
& oculi ſic cœlo ſint affixi, manuſq; ita erectę & omnes ſenſus in-
tenti, vt omnes clamare, & expoſcere videantur. Sicut catulus ſub
menſa famelicus qui omnibus corporis ſui membris cibum vide-
tur petere. O ſancte Dauid, quare tam efficaciter Dei auxiliũ con
tendis? quia factus ſum ſicut vter in pruina. Vter, qui eſt ad aerem
pluuia, & gelu, ita picè coarctatur, vt quamuis ad foramen mul
ti aſpirent: nequeant tamen illum relinire & ampliare, vt poſsit
ingredi liquor quo imbuendus eſt, quouſque parumper igni ap-
plicetur, & calore reliniatur & amplietur, & liquor diſpoſitio-
nem reperiat ad ingrediendum: hoc ſignificat Dauid iſtis verbis:
Quia factus ſum, &c. Etſi Domine homines mihi inflant prædi-
cationibus, admonitionibus reprehenſionibuſque ſuis, non ſuffi-

ciunt

Gene. 19.

Pſal. 118.

Simile.

16 ciunt ad regelandam animam meam quæ est arcta & peccati frigore rigida. Sed tu Domine ignis immensæ efficaciæ, & sol iustitiæ ipsam regela, & amplia, eamq; ab omni iniquitate abstrahe, vt tuorum donorum ac gratiarum liquore possit adimpleri.

Cœpit diuinus Magister parabolam exponere, dicens: *Semen est verbum Dei.* Quia semen in se fructum virtualiter continet & præcipuus sator, qui exiuit ad serendum hoc semen fuit ipse Iesus Christus filius Dei, qui vt illud seminaret sanguine sudauit. O diuine agricola, qui ad excolendum agrum boues non quæsisti: sed perfractis, & laceratis humeris tuis aratrum crucis imposuisti. Sed est valdè dolendum, quòd cum tam peritus esset sator, & semen tam fructiferum triplex illi accidit infortunium. Pars enim seminis in via cecidit, &c. O verbum sanctum quare nul-
17 lum effectum producis? quia excidis in via. Terra itineris dicuntur homines positi in occasionibus, qui sunt iter absq; vallo, quod quilibet potest conterere, homines absque timore Dei, qui occasiones non fugiunt, sed potiùs directè eas inquirunt. Quando Dina filia Iacob exiuit ad videndos agros Sichem vt in illis delectaretur, arbitrata est, ibi præter fœminas esse neminem, cum tamen essent homines etiam: & ita virginitatis thesaurum amisit. Sic multæ fœminæ exeunt domo, arbitrantes solas mulieres se visuras esse, & posteà vident homines, & tales, qui sufficiunt ad eas perdendas. Quod si hoc accidit ijs, qui exeunt cum bona intentione, quid erit illis, qui ad nihil aliud exeunt, quàm ad quærendam iniquitatem? Dixit Deus He-
18 bræis: Cauete ne ascendatis in montem neque tangatis fines illius, omnis qui tetigerit montem, morte morietur. Mirabile quidem est Deum præcipere ne digito quidem tangatur mons & omnis qui tetigerit morte moriatur. Et causa est, quia intelligit Deus nostram naturam, scitque quòd si ponatur in occasione statim labitur, & ideò non solum præcipit ne montem ascendant, sed ne illum digito attingant, sciebat enim quod postquam digito tetigissent, manu etiam tacturi erant, & postea pede, & paulatim tandem fore, vt ascenderent ad montem ad intuendam maiestatem Dei, quam tunc soli Moysi manifestare volebat. In his omnibus significauit, quòd obijciens sese quis occasioni, obijcit se initio omnis inobedientiæ. Verbum diuinum, quod cadit in homines huiuscemodi, postquam cecidit

Genes. 34.

Exod. 19.

dit & auditum est. *Venit diabolus & illud ab eorum cordibus extrahit,* 19
ne forte illi credentes salui fiant. Perpendite diligenter, quòd non
ait Dominus, Dæmonem auferre verbum ab intellectu, vel
à sensibus. Parum enim refert diabolo quòd verbum diuinum
per aures ingrediatur, lingua proferatur, & intellectu imagi-
netur, nisi radicitus cordi per affectum affixum sit. Sæpè potiùs
illud in memoriam homini reuocat cum vult peccare, vt grauiùs
delinquat: sic, cùm vellet Euam decipere, illi in mentem reuo-
Gene.3. cauit præceptum Domini, dicens: cur præcepit vobis Dominus,
&c. Ne fortè postea ignorantiam, obliuionem ve prętenderet. Ita
que quòd maximè intendit, est verbum auferre & delere ne diu in
corde tuo maneat, & eius amore capiaris. Quamobrem fratres
mei, diligenter curare debemus, diuina verba in intimo cordis no-
Psalm.118. stri recondita conseruare: sic faciebat Dauid cum dicebat. In cor- 20
de meo abscondi eloquia tua vt non peccē tibi. Quod valdè ama
mus, in corde locamus, & ibi repositum non possumus obliuioni
facilè tradere. Diuinæ legis & Dei sermonum simus ardentissimi
amatores, hoc est enim illum in corde reponere. Hoc modo etiã
percipiebant diuina eloquia illi, quibus scribebat Diuus Paulus,
2.Cor.3. dicens: Epistola estis Christi ministrata à nobis, & scripta non
atramento, sed spiritu Dei viui, non in tabulis lapideis, sed in ta-
bulis cordis: itaque verba beati Pauli, & Iesu Christi in intimo
cordis scribebant & illa in eorum animis assidebant, ipsi que eo-
rum amore tenebantur.

Secunda pars cecidit inter lapides; & hi sunt, qui exteriori aspe
ctu sancti apparent, interiùs verò pleni sunt odijs, simultate & du
ritiæ, hos plorabat D. Paulus, dicens: Cauteriatam conscientiam 22
1.Tim.4. habentes. Hac metaphora denotat, quòd quemadmodũ illa pars
carnis quæ est cauteriata, manet dura & insensibilis, sic hi om-
nem spiritualem sensum amiserunt. Quando aliqua tabes est ob-
Simile. durata apponi solet illi aliquid blandimenti vt molliatur. Si seu-
titis fratres tabefacta corda & obdurata, curate eis mollities appo
nere & Deũ rogare vt corda lapidea à vobis auferat. Mente reuol-
uite tormenta, verbera, & vulnera, quæ dulcissimus Iesus pro
vobis perpessus est, & si hoc non sufficit recordamini durissima
tormenta, quæ vos in inferno manent: recordamini quantum
propter peccatum amittitis, visionem scilicet, & societatem bea-
tificam Dei, qua in perpetuum fruituri essetis. O quam admirabi

lia

22 lia & efficacia vnguenta hęc: miserum cor, quod his non mollesit.

Tertia pars cecidit inter spinas. Spinas vocat Dominus diuitias, quæ animam icunt, stimulant, & angunt: quòd si vobis non videntur spinæ eo quòd voluptati nunc sint, non miror, nam qui spinas manicis ferreis colligit quantumcunque vepres acuti sint non ei nocebunt: sic etiam cor indutum auaritia & ambitione coopertum non sentit molestias, & solicitudines, quas terrena omnia secũ afferunt, non enim eas molestias existimat, sed non ideô desinunt esse spinæ. Et tu ambitiose, & auare, es rubus quidam, qui lanam ouium ad te accedentium apprehendis & tonsas demittis, & sæpè excoriatas, & plerunque mortuas. Verum sæpè cõ tingit, vt cum pastor diligens aduertit in aliquo amœno pabulo rubum esse ouilis lanæ plenum, iratus torrem arripiat, & eum spi-
23 nis applicet, vt concrementur. Tales sunt hi potentes, qui pauperes affligunt, & modo vineas, modò domos ipsorum diripiunt, quousque eos omnibus suis spolient. Sed diuinus Pastor cùm harum iniuriarum, quibus miseri afficiuntur, non obliuiscatur: quando minus arbitrati fuerint eos in æternum comburet. Scriptum est enim, potentes potenter tormẽta patientur. Euellite ergo hos vepres, & abstrahite has solicitudines, & curas inanes si vultis, vt verbum diuinum vobis proficiat: terra bona. *Hi sunt, qui in corde bono & optimo audientes verbum, &c.* Corde bono sunt homines bonæ indolis, bene morati, quod ad salutem animæ requiritur: & non solum habent hoc ex natura, sed optimo, id est, sunt homines virtutibus exornati, & bonis moribus imbuti: in his tanquam in terra optime disposita verbum Dei radices agit, & fructum af-
24 ferunt in patientia. Hoc dicit, quia ad ferendum fructum opus est patientia. Ideò Diuus Paulus appellat verbum Dei, verbum crucis, hoc illi nomen tribuit, non solum quòd annuntiat nobis salutem humani generis per crucem factam fuisse, sed etiam, quia idem verbum secum affert crucẽ, & docet grauia & molesta operari, ad quæ necessaria est patientia: sicut qui seminat sudat & laborat, nec illicò fructum percipit, sed patienter fert, sperans se suo tempore collecturum esse: vt ait D. Paulus de Abraham, qui longanimiter ferens adeptus est repromissionem. Ob hanc causam cùm Sanctus Ioannes vidit multitudinẽ illam spirituũ beatorũ, quam dinumerare nemo poterat, & interrogauit Angelum, quæ nam esset gens illa: cui Angelus respondit: isti sunt, qui venerũt

Simile. *Simile.* *Sapien. 6.* *1. Cor. 1.* *Hebr. 6.* *Apoc. 7.*

ex magna tribulatione & lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine Agni: 25
non erant omnes martyres: multi enim ibi erant & confeſſores, &
virgines, & alia plurima ſanctorum genera, & non meminit, niſi,
quia venerunt ex magna tribulatione, qui patienter tulerunt om
nes aduerſitates, quæ illis obiectæ ſunt: alia multa virtutum opera
executi fuerant, ſed voluit eos ea virtute nuncupare, quæ ad om-
nes alias eſt neceſſaria. Dñs illã nobis (quæ ipſius eſt miſericor-
dia) concedat: vt cum ea cæleſti gratia comparata ad æternæ bea-
titudinis fructum percipiendum peruenire mereamur: ad quam
nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Dñica in Quinquageſima.

Aſſumpſit Ieſus duodecim diſcipulos ſuos ſecreto, &c. Luc. 18.

IN hoc verbo, ſecretò: nos diuinus Magiſter docet, quo ſecreto noſtras ſanctas intentiones exequi, & quibus eas reuelare debeamus. Si Deus in corde tuo inſerit vt mundum relinquas, & aliquam perfectam viuendi rationem amplectaris, id viris Apoſtolicis, & virtute præditis communices. Cato Cenſorius affirmabat triũ ſe pœnitere, quotieſcunque ea committebat. Primũ erat mari nauigare, cũ poſſet terra iter facere. Secundum, quod diem aliquẽ otioſum præteriiſſet. Tertium, quod arcanum ſuum aliquibus detexiſſet. Fuluius Romanus reuelauit vxori ſuæ magnũ a arcanum, quòd ei dixerat Imperator, ipſa verò cum retinere illud non potuiſſet, atque ad imperatoris aures deueniſſet grauiter Fuluium puniuit, ipſe verò diffidens propoſuit, vt ſe interficeret, quod cum coniugi dixiſſet, illa reſpondit: Meritò tehoc ſupplicio punies, ſiquidem poſt tot annos leuitatem meam non expertus es, quod ſi expertus fueras, quia ei fiſus es. Verùm etſi tu prior in culpa fuiſti, ego in pœna prior eſſe volo: & hæc dicens, ſe interfecit, & poſt eam vir eius. O quot, etſi non moriuntur morte corporali, ſpirituali tandem interitu pereunt, & in maxima pericula deueniunt, aut magnas virtutes non exequuntur, eo quod cordis ſui ſecreta, quibus non debuerant, reuelarint. Quo circa etſi

omnibus

3 omnibus amicos vos eſſe oportet, paucos tamen ſecretarios, & cordis veſtri quæſtores conuenit habere: vt docet Spiritus San- Eccle.6.
ctus, dicens: Mille pacifici ſint tibi, conſiliarius autem vnus de mil
le, &c. Arcanum igitur tam ſecretum, quod Dominus diſcipulis reuelauit, fuit, ſe ire Hieruſalem ad crucifigendum. *Ecce aſcendimus Hieroſolymam.* Mori voluit Hieroſolymæ, quia nullibi potuit neceſſaria nequitia reperiri ad crucifigendam ſummam probitatem quæ in Chriſto erat, præter quam ibi. Quia inuidia nullum inter diſpares locum habet, ſed inter eos, qui, ſuo videri, ſunt æquales. Homo diſſolutus, & vitæ immoderatus, non ſolet cum eo competere, qui in perfecto ſanctitatis gradu degit, nec abiectus & debilis cum potentiſsimo contendit. Perfectio Chriſti Redemptoris noſtri tanta fuit, vt nullis malè videri poſſet præterquam ijs, qui
4 ſanctitatis ſpeciem prę ſe ferebant: eius poteſtas, ita miraculorum admiratione confirmata erat, vt neceſſe eſſet maxima potentia, quæ ei auderet opponi: & quia Hieroſolymis erant homines ita ſuperbi, & (vt ſibi videbantur) ſapientes & malitia pleni, vt ſibi perſuadere poſſent cum hoc ſummo bono cõpetere: ideô illic eius mors orſa eſt, ibiq; Chriſtus Ieſus, noſtri amore victus vitam pro nobis voluit relinquere. Secundo mori ibi voluit, vt patientiæ ſuæ magnitudini faueret: iniuriæ enim publicæ, & in locis honeſtis maiorem exigunt patientiam, quam ſecretæ, aut in locis priuatis acceptæ.

Cùm ergo de ſua morte Dominus noſter ageret, eſt valdè notandũ quomodo ſtatim ſubdidit: *Et tertia die reſurget.* Et hoc fecit vt reſponderet calumnię, quę ei poſſet obijci. Ad hoc intelligẽdũ
5 neceſſe eſt illa verba B. Pauli intelligere: Dicit enim, vt quid enim Roman.5.
Chriſtus, cũ adhuc infirmi eſſemus ſecundũ tẽpus pro impijs mortuus eſt, & ſtatim inferius ait: Cùm adhuc peccatores eſſemus, ſecundum tempus Chriſtus pro nobis mortuus eſt. Et inferius ait: Cum inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem filij eius. In his quatuor verbis nobis ponit Sanctus Paulus quatuor titulos miſerrimos, ſcilicet, infirmi, impij peccatores, & inimici. Vt intelligentes ſignificationes horum nominum cognoſcamus quales ſimus, cùm in peccatis exiſtimus. Infirmi, ſignificat debilitatem, in quam incidit homo per culpam, quia amittit robur animæ, quæ eſt gratia, quæ animã corroborat, & aliquomodo participem facit Dei omnipotentiæ, vt oſtendit idem Apoſtolus, cum

dixit: Omnia possum in eo, qui me confortat, & sic nos monuit, 6
Ephes. 6. Confortamini in Domino & in potentia virtutis eius. Et sic homo sine virtute & gratia est debilissimus, & quocunque ictu huc, atque illuc attrahitur. Impij dicuntur quia non habent illam debitam obedientiam, & humilitatem erga diuinam voluntatem: tenetur namque homo subijcere se diuinæ voluntati tanquam regulæ infallibili, & nostrorum actuum moderatrici, & qui voluntatem suam diuinæ præfert, præcipuè in his, quæ attinent ad religionem dicitur impius. Dicuntur peccatores, quia operantur contra rectitudinem mētis suæ ac rationis, & cùm homo in omni cupa ab hac rectitudine recedat, dicitur peccare in rationem innatam. Et hoc significat, quod S. Paulus dixit: Omne, quod non est
Roman. 14. ex fide, ideſt, per fidelitatem rationis illuminantis & docentis peccatum est. Appellantur inimici, quia veræ amicitiæ leges violant, 7
quas Deo debent seruare. Et cùm tales essemus exaggerat Beatus Paulus, quòd pro nobis mortuus est. Quod autem hîc ad nostrum propositum pertinet, est, quòd loquens de hac sancta morte toties hic repetit Apostolus hoc verbum; secundum tempus quod ad idem propositum dirigitur, ad quod dixit Dominus noster: Tertia die resurgam, scilicet, vt satisfaceret obiectioni huic. Prudentia, quæ animæ est oculus docet, minus pro pluri in periculo non esse ponendum: dare quod valet mille pro eo, quod valet duo, non est prudentia. Opponens igitur Iesus Christus verus filius Dei vitam suam (quæ etiam in quantum hominis est, quod
D. Tho. 1. 2. q. 113. art. 9. sit vita humanitatis vnitæ cum diuinitate excellentior est omnibus creaturis) imô (vt ait S. Thom. Gratia hominis iusti maioris est pretij quàm totus terrarum orbis) pro redemptione nostra: po- 8
suit quod est maius, pro eo, quod est minus, quod iuxta supra dictum videtur imprudentiæ factum.

Ad hoc dubium respondet D. Paulus, quod absolutè non daret Dominus noster Iesus Christus vitam suam pro humana salute, nisi eam recuperaturus esset: sed dedit illam secundum tēpus illis tribus diebus tantum. Et ad eandē difficultatē respondens hîc affirmat summa prudentia, & ęterna sapientia. Tertia die resurgā. Pensate diligenter super omnia fratres mei, quomodo hic fidelissimus amicus noster cùm ageret de suis ignominijs, eas tā copiosē refert, glorioſam verò resurrectionem vno verbo claudit. Idem reperietis apud Euangelistas, qui tam breuiter huius sanctissimi

Domini

9 Domini honores comprehenderunt vt dictu fit admirabile : vt narrent lætitiam, & cantum, qui in eius natiuitate excitatus fuit vno verbo comprehendunt, dicentes: Facta est cum Angelo multi Luc. 2. tudo militiæ cælestis laudantium Deum, & dicentium? Gloria in altissimis Deo. Illum tam admirabilem Regum aductum breuissimè narrant: & procidentes adorauerunt eum. Ineffabilem transfigurationem vno verbo etiam scripserunt: & transfiguratus est ante eos. Triumphantem ascensionem, quam paucis verbis mũdo manifestarunt? Et Dominus quidem Iesus assumptus est in cęlum. Et non amplius. Ad eius verò passionem enarrandam ita calamos ampliarunt, vt nec clauos, nec spinas, nec verbera, nec alapas prętermiserint: quòd si quid siluerunt, fuit vt illud fidelium contemplationi relinquerent. Et alia multa blasphemantes, dixit 10 vnus, in his plurima recludens, quæ prudentes & religiosi possunt contemplari. In omnibus his ostenditur nobis immensus amor, quo dulcissimus filius Dei pro nobis passus est, & quod hæc omnia tanquam honorificentissimum triumphum & ampliſsimã gloriam æstimat, & de his agit, & copiosissimè vult agatur, vt cognoscamus quantum ei debeamus. O dulcissime Iesu, suauissime hominum amator, adeò pro eis mori gauisus fuisti: vt non modo velis quod passionẽ tuam prædicemus; sed si quid ex tua diuina clementia impetrandum est, vis vt petatur per crucẽ & passionem tuam, per mortem & sepulturam tuam. Voluit hic purissimus & ardentissimus amator noster, vt in sua Ecclesia essent sanctę quędã coniurationes, quibus ipsum ad nos allicere possemus. Per virginales lachrymas tuæ sanctissimæ matris, per sanctã mor 11 tem tuã libera nos Domine: nõne (videri nostro) hæc stultitia est? Si hîc esset aliquis sanctę Inquisionis sententia damnatus, & ab *simile.* eo aliquid petiturus esses, & diceres: Domine per opprobrium illud, quo Pincię affectus es, te rogo vt hoc mea causa facias. O sancte Deus magna hæc amentia videretur. Domine per illas contumelias, quas perpessus es cum per vias publicas in opprobriũ trahebaris. Ah, fratres ex hoc profecto colligetis, quantum huic optimo Domino debeamus: qui præcipuum titulum honoris sui hunc esse duxit: scilicet, quòd pro nobis passus fuerit. Ideoque non est dementia, sed potiùs infallibilis amoris signum, velle Deum vt his illum coniurationibus excitemus, est enim vt dicitis familiari vestro per vitam tei potius tibi dilectæ. Sic est di-

cere Deo per mortem & passionem tuam. Ideò dicit Sanctus Paulus in verbis quæ superius explicuimus: commendat autem charitatem suam Deus. Modo volo explicare hanc considerationem Sancti Pauli: si essent duo amici, quorum alter maximum delictum commisit, & cum lateret iam prope esset vt in manus iudicis incideret: accipiens verò alter amicus eius vestes, à iudice comprehenderetur qui innocentem capite damnaret, si posteà delinquens eum videret per vias publicas ignominiosè tractum, & eius vicem non doleret, præsertim cum ipse amici mortis fuerit causa, quo corde esset tam duro? si verò non solum non doleret, sed per viam posteum vociferans iret, & non hoc solum, verum carnifices excitaret, vt illum vehementius contorquerent: si autem his omnibus nondum contentus se carnificem faceret, in eũque violentas inferret manus, amicus verò patiens eum intueretur, & ipse patientem videret, & si patiens crimen detegat se possit liberare, & alium condemnare, & tamen tacet & alterius delictum soluit ne ille pereat, non omnes hoc exemplum mirarentur? Is vtique es tu peccator, & ego, & omnes: & nedum minima exparte res vt acta est declaratur: hoc autem ita se habet, & hæc consideratio non est mea, sed Sancti Pauli: quia tu quantum ex te est, modò illum crucifigis & alios excitas vt crucifigant, si quidem eos ad ludendum inducis, ad delectationem moues, & vindictam illis persuades & vt alia multa crimina committant compellis. Et pro eo qui hoc facit passus est Christus Iesus summum bonum nostrum & hoc est cum adhuc inimici essemus. Sed secundum tempus quia tertia die resurgam.

Simile. 12 13

Est ita q; dignum maxima consideratione, videre quod non sistit Dominus noster patientissimus in vno labore, sed gradatim ex vno in alterum progreditur. *Tradetur, illudetur, flagellabitur conspuetur.* Facit gradus pœnarum, per quos ad mortẽ descendit ad hominis miseri salutem: homo contra non in vno peccato sistit sed gradus etiam facit peccatorum, vt descendat ad infernũ. Qui ponit pedes super pistillum [*vulgo la mano del almirez*,] positum in principio scalarum: difficillimè retinebitur, quin vsq; ad finem procidat, & caput infringat. Vita peccatrix & sceleribus coinquinata, sunt scalæ ad descendum in infernum, & occasio peccati est pistillus. Malum officium, malus modus viuendi, mala conuersatio est quid labile, velut pistillus: ponis in eo pedes & ad malum

Simile. 14

15 munus affectum applicas & mala familiaritate delectaris: difficile
erit te non præcipitari per has ſcalas vſq; in infernum. Graue ma
lum eſt te occaſioni obijcere, & vni peccato aditum patefacere, cũ
enim in hoc ſis, vix contineri poteris quin in alia plura incidas, vt
enim dicit Diuus Paulus, peccatum operatum eſt in me omnem Roman. 7.
concupiſcentiam: peccatum ſcilicet ſemel operatum hoc facit ani
mam labi. Videte in filijs Iacob, qui ex inuidia, in odiũ fratris ſui
deſcenderunt & ex odio in contumelioſa verba deuenerunt dicen-
tes, ecce ſomniator venit & poſtea rabioſa morte volũt eum inter
ficere: vt rabie & fame in lacu pereat & poſtea (dicit ſacratus tex-
tus) ſedentes vt comederent panem. Attẽdite duritiem cordis ty-
rannorum: poſtquam tam immanem & horrendam crudelitatem Gene. 39.
patrarunt, accedunt ad conuiuium tãquam gaudentes malo, quod
16 fecerant. Hoc facis tu infelix peccator, qui poſtquam tot inſulta
commiſiſti, tàm lætus & ſecurus manes, & ad menſam ſedes, & in
lecto recumbis tam quietus, acſi contra Deum aliquem ligneum,
vel marmoreum peccauiſſes, qui nec videt nec intelligit. O imma
nem amentiam, ò maledictam cæcitatem, ô cœli, ô terra, ô creatu-
rę inſenſibiles obſtupeſcite tanta inſenſibilitate. O fratres cordis
mei per viſcera Dei vos rogo vt veſtri ipſorum miſereamini, & ne
in tam crudele præcipitium deueniatis.

Cum Dominus noſter Ieſus Chriſtus iter faceret cũ illa turba,
dicit ſanctum Euangelium quòd, *Cum appropinquaret Hiericho, cæcus
quidam, &c.* Cęcus qui erat propè viã vt audiuit tumultum veniẽ-
tiũ, interrogauit propinquiores: qui nã hic eſt tumultus? qui reſpõ
derunt, venit maximus ille Propheta, maximus ille Ieſus Nazare-
17 nus, ille maximus prædicator. Tunc cœpit exclamare dicens: *Ieſu,
fili Dauid, &c. Et increpabant eum vt taceret.* Impediebat enim eos
quominus diuina verba, quæ cæleſtis Magiſter in itinere dicebat,
audirent. O quã neceſſe eſſet modò increpare multos, qui per vias
vociferantur, & perturbant ſeruos Dei, qui ſunt in ſuis angulis &
ſacrarijs in oratione, & qui in huius ipſius Domini conuerſatione
commorantur, ea propter coniurabat ſponſus filias Hieruſalem di
cens: Adiuro vos filiæ Hieruſalem per capreas, cęruoſque camporũ Cant. 3.
ne ſuſcitetis, neq; euigilare faciatis dilectam donec ipſa velit. Adiu
rat per beſtias irrationales ac ſi ſignificet, peiores eſſe beſtijs, qui
ita vociferantur & ſeruos Dei impediunt, quod non faciunt bel-
luæ quæ ſi rugiunt, ſunt in montibus, vbi nemini officiunt. Sed

quid erit, si vociferationes, quas extollunt, sunt turpes & immun- 18
dæ, quibus aerem corrumpant, quanto magis aures famulorum
Dei? vt hoc malum fugeret dicebat Dauid: Vt non loquatur os
Psalm. 16. meum opera hominum propter verba labiorum tuorum ego cu-
stodiui vias duras. Opera hominum. Sic accipitur hic homo, vt,
Nonne homines estis, id est, carnales, & peccatores? Et horum ope
1. Cor. 3. ra, ne proferri quidem debent, vt Beatus Paulus dicit: Omnis im-
munditia nec nominetur in vobis. Vt me continerem (ait Dauid)
ne loquerer verba iniqua, quia tu præcipis Domine asperis exerci
Ephes. 5. tijs occupabar & appetitui duris intendebam. Per hoc significa-
re volo fratres, quod si essetis pœnitentes, & aspere corpus ve-
stiũ tractaretis, non efficeremini de prauationis vestræ præcones
vestrismetipsis linguis. Hic cæcus, quia erat iuxta viam adeptus
est salutem: quod si procul esset non audiret tumultum, nec sci- 19
ret, quis pertransiret, & ita, quod adeptus est, impetrare non pos-
set. Maximum bonum est siquidem ô peccator non es in via,
cum sis cæcus iuxta iter esse per quod transit Deus. Quod sis cæ-
cus, commorans in peccato sacra scriptura affirmat. Ambulabunt
Sopho. 1. cæci, quia Domino peccauerunt. Nemo sufficeret ad alligandum
Iudi. 16. Sanson em tanquam iumentum, nec ad molam posset cogere ni-
si prius inimici eius oculos euulsissent: quisputas frater te ad mo-
lam deuincit, & compellit vt mundo, & eius abiectioni seruias,
Simile. nisi, quod habes cæcitatis capitium? non sufficerent compedes ad
retinendum accipitrem in pertica, nisi capitio tegeretur, quid-
cumque videret, nisi hoc velaretur, eum faceret reuolare, etiam
cum periculo lacerandi se. Putas ne diabolum posse vinctum te in
vno vitio retinere quin fugeres, aut delectationum compedes suf- 20
ficere, vt in tam periculoso statu quietum te reddant, nisi quod es
cæcus? Non profecto. Ideô quod prius facit diabolus & peccatum
est mentem obcęcare. Peccator ergo cæce accede prope iter. Prę-
dicationes audire, libros sanctos legere, cum seruis Dei conuersa-
ri. Hæc est via, qua præterit Dominus, accede ad eam, de his age,
etsi in peccato sis & hinc expergiscetur cor tuum ad proclaman-
dum & exorandam misericordiam à Deo. Et confide quia audie-
ris tanquàm cæcus hic: quem cum audisset bonus Iesus: *Stans ius-
sit adduci ad se, &c.* Et cum accessisset cæcus ad Dominum Iesum
Christum, dixit ei mitissimè. *Quid tibi vis faciam?* O benedictus
sit talis Deus, Benedicta talis clementia, Benedicta sit Domine-

mi lingua tua, & os tuum, quo tam glorioſum verbum locutus
fuiſti. Eia peccator, vide quomodo te expectat Dominus & pius
Ieſus, miſericordiæ vocibus te vocans, vide illum ſic ſtantem in
illa ſacroſancta hoſtia ad tuã ſalutem. Si daretur Cain in inferno
commoranti hæc libertas, quid faceret? Si Abſalon, aut alius ex
damnatis tantam libertatem haberent, quantam tu habes ad im-
plorandam miſericordiam, quomodo eam implorarent? quid igi-
tur facis miſer? ingredere in petram, & abſcondere in foſſa humo
â facie timoris Domini, & gloria maieſtatis eius. Cõfuge ad pe- *Eſai. 2.*
tram Chriſtum, recludere in eius diuinis vulneribus, ſicut delin- *Simile.*
quentes ſolent quærere latebras vbi ſolent latere, aut ſolent confu-
gere ad domum alicuius potentis, qui eos tueatur. Confuge ad ſan
ctiſsimam humanitatẽ, quæ diuinitatis eſt domus: hîc protegeris
â terribili iuſtitia glorioſæ maieſtatis. Vis? aut non vis? quid expe-
ctas? Dic cum cæco, Domine vt videam: & adiura eum per eius
mortem, & per amorem, quo paſſus eſt: quia hoc eſt myſterium,
quod hîc reuelatur, quôd cûm Dominus de morte ſua ageret, pe-
tit cæcus viſum, & impetrauit. Sed proh dolor, nos è cõtra faci-
mus, quia modo cùm agit ſancta Eccleſia de morte ſui ſponſi ſa-
cratiſsimi magis obcęcamur. Si reperiretur paterfamiliàsita ſolici *Simile.*
tus boni filiorum ſuorum, & augẽdi diuitias, qui cum ad hunc fi-
nem, aliquo iter faceret, & cûm præteriret aliquã ciuitatem cûm-
que alter ac erat crederetur, à iudice teneretur & vapularet: & tan
dem ſuſpenderetur, ſi hic per literas certiores faceret filios ſuos, ſi
verò ipſi, quo die literas acceperunt, nullum dolorem oſtenderent
ſed parui facientes id, ad ludum & conuiuium properarent, quid
de tam impijs filijs diceretis? O Rex cœleſtis, Pater noſter tam ſo
licitus, qui vt primogenituram noſtram adaugeret, vias aſperas
redemptionis cucurrit, & alius, ac erat exiſtimatus, necromanti-
cus enim, & tumultuoſus, & populorum concitator dicebatur, fla-
gellatus, crucifixuſque eſt. Scribatur (ait hic pijſsimus Dominus)
epiſtola ad filios meos, & narrentur illis omnia, quæ mihi cõtige-
runt, cùm eis ſeruirem, & hæc epiſtola illis legatur. O Euange-
lium Dei, quod eſt epiſtola Patris noſtri Ieſu Chriſti, hæc nobis
hodie legitur: tu verò peccator audita epiſtola de morte patris
tui, hinc exis, vt eas ad nimis edendum, ad ludendum, & ad alia
plurima impertinentia facienda? quid ſperas homo pro tali ingra
titudine? hodie etſi cæcus eſſes viſum debuiſſes recuperare, & fa-

cis contra, quia multo plus obcæcaris. Quô poteſt amplius homi- 24
num nequitia peruenire? Aduertite ergo fratres mei, quia adrefrę
nandam diſſolutionem horum dierũ nobis proponit Eccleſia hoc
Euangelium. Cum inflãmatus eſt ardentiſsimus ignis poſtquam
multa aqua illi iniecta eſt, & parietes ſunt iam diruti: cùm aduer-
titur nihil ſufficere ad illum extinguendum, ſed potiùs ipſum ma
gis incitari, vltimum remedium eſt afferri ſanctiſsimum ſacra-
mentum: ſic videns ſancta Eccleſia ignem edendi, bibendi, iocan-
di, &c. qui hoc maximè tempore concitatur, qui, nec verbi diuini
aqua poteſt extingui, nec parietum dirutione, quæ eſt propin-
quorum & amicorum mos, protrahit Chriſtum crucifixum, illu-
ſum, & mortuum, cum vocibus, vt videat, ſi proderit. Vtinam ſuf
ficiat hoc. Ego heri hoc conſiderabam, Vah, qui tumultus? quæ
voces, & ſonitus? quæ lætitia, & quare, reportarunt ne Chriſtiani 25
aliquam victoriam de infidelibus? Reducti ſunt hæretici, conuerſa
ſunt aliquot regna ad fidem Domini noſtri Ieſu Chriſti? non, ſed
quia Chriſtianos vocat Deus ad pœnitentiam, volunt prius tradi
diabolo, ne poſteà eam poſsint facere vt debent. Pudeat vos fra-
tres mei tantæ perturbationis, recolligimini cum conſideratione
earum rerum, quæ in hoc Euangelio aguntur: vt Dominus vobis
gratiam ſuam largiatur, qua gloriam conſequamini, ad quam nos
perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Simile.

Feria Quarta Cinerum.

Cum ieiunatis nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes, &c. Matth. 6. 1

OLENS Deus educere populũ ſuũ à crudeliſsi-
ma Aegyptica captiuitate, apparuit famulo ſuo Moy
ſi, & hoc negotium cum eo egit, vt hęc Hebræis nũ
tiaret, & cum rege Pharaone de libertate ageret.
Vir ſanctus videns quã laborioſum & difficile mu
nus ſibi cõmitteretur, dixit Deo: Non credẽt mihi,
nec audient vocem meam, ſed dicent, non apparuit tibi Domi-
nus. Nec populus (inquit) credet te apparuiſſe mihi, nec rex Pha-

Exod. 4.

rao

2 rao me aliquid æſtimabit. Deus vt Moyſi fidem faceret illos ſuis verbis credituros eſſe, tria illi ſigna dedit ad approbationem ſui myſterij, inter quæ vnum fuit, quôd aquam in ſanguinem conuerteret. Aliud excellentius beneficium intendit Deus in nos conferre in hoc ſancto tempore, quod eſt abſtrahere nos à peccati captiuitate & tenebris, & mittit concionatorem qui vobis hos bonos nuncios afferat, & iter pateſaciat, quo ex hac miſerrima ſeruitute exitur, & præcipit vt in executione ſui officij, aquas intẽ dat in ſanguinem vertere. Aquæ ſunt populi, vt in Apocalypſi. *Apoc. 17.* Aquæ multæ, populi multi, &c. Hæ aquæ in ſanguinem, & pœnitentiam, & in viuam memoriam mortis Ieſu Chriſti commutandæ ſunt. Et quanquam officium hoc eſt difficile & laborioſum, & quod timeat exequi: excellentiſsimus quiſque tamen con

3 fortari debet his verbis, quæ dixit Dominus ad Moyſen. Ego *Exod. 3.* ero tecum & inferius: Ego ero in ore tuo. Hac ſpe incipimus præ- *Exod. 4.* dicatores plerunque orantes Deum, vt adimpleat promiſsionem, quam fecit, cum dixit. Dabo vobis os & ſapientiam. Non modo hoc rogabat Beatus Paulus, ſed fidelibus commendabat, vt *Ephſ. 6.* feruentiſsimẽ à diuina Maieſtate peterent, dicens: Per omnem orationem & obſecrationem orantes omni tempore in ſpiritu, & in ipſo vigilantes in omni inſtantia & obſecratione pro omnibus ſanctis, & pro me: vt detur mihi ſermo in apertione oris mei cum fiducia notum facere myſterium Euangelij, pro quo legatione fungor in cathena iſta; ita vt in ipſo audeam prout oportet me loqui, &c. Vah quæ tantæ exaggerationes? Neceſſariſsimum negotium eſt prædicatorem habere venuſtatem & robur, vt ſine humano ti-

4 more prædicet, & ſyncerè veritates annuntiet: quando quidem Sanctus Apoſtolus tam exaggeratè & tot verbis commendat, vt orent, & ſupplicent omni tempore, & cum magno ſpiritu, vt ſibi concedat Dominus audaciam: quando os ſuum aperuerit, vt reprehenſionem non diſsimulet, & admonitionem mundo neceſſariam explanet. Vnumquodq; verbum ex eis, quę B. Apoſtolus ſupra dixit, eſt digniſsimum magna conſideratione, & omnia nobis ſeruiunt, vt noſmetipſos qui ſumus prædicatores excitemus ad ea petenda, quæ ipſe rogabat, qui nõ tot dona, quot hic diuinus vir, accepimus, vobis auditoribus commendantes, vt eadem cura, qua ipſe volebat nobis faueatis.

Ex

Ex ſupradictis patet officium noſtrũ eſſe cõuertere aquas quæ 5
ſunt populi, in ſanguinem pœnitentię. Ob hoc nobis proponit
ſancta Eccleſia hoc ſacratum Euangelium, in quo noſter diuinus
Magiſter Ieſus Chriſtus nos monet dicens: *Cum ieiunatis nolite fieri
ſicut hypocritæ triſtes, &c.* Non prohibet hîc Dominus veram triſti-
tiam, quam pro peccatis habere debemus; ſed fictam hypocritarũ
maceriem vetat, & ſiquidem omnes peccauimus, rationi conſen-
taneũ eſt: vt hac vera triſtitia afficiamur, qua afficiebatur D. Pau
lus, vt illis tam notabilibus verbis expreſsit, dicens: Veritatẽ dico
Roma. 9. in Chriſto Ieſu, non mentior teſtimonium mihi perhibente con-
ſciẽtia mea in Spiritu ſancto: quoniam triſtitia mihi magna eſt,
& continuus dolor cordi meo: optabam enim ego ipſe anathema
eſſe à Chriſto pro fratribus meis, qui ſunt cognati mei ſecundum
carnem. Attendite quot iuramentis nobis affirmat magnã & con 6
tinuam triſtitiam cordis ſui, quando dicit per Ieſum Chriſtũ: per
conſcientiam meam, & per Spiritum ſanctum; verum dico. Hoc
primũ ex hoc poſſumus haurire, quod iurare res maximè neceſſa
rias non ſolum non eſt peccatum, ſed eſt actus maximæ reueren-
tiæ, & adorationis latriæ: & ideò ex ſe meritorius. Secundò decla-
ratur tempus, & ſtatus, in quo Sanctus Paulus optauit anathema
eſſe, videtur enim durum affirmare, quòd ſanctus ita diuino Ieſu
Chriſti amore captus deſideraret ab eo ſeparari, & ſic abſque ſta-
tuto tempore: præcipuè cùm ſummopere deſideraret arctiſsimè
huic diuino ſponſo vniri & hoc deſiderio maximè torqueretur, vt
dixit ad Phippenſes, Propter Chriſtum omnia detrimentum fe-
Philip. 3. ci, & arbitror vt ſtercora: vt Chriſtum lucrifaciam, & inueniar cũ
illo. Perpẽdite attentiſsimè illud: inueniar cum illo. Quomodo er 7
go compatitur, vt in tali conditione ab illo ſummo bono cuperet
ſegregari? Legimus quidem, poſt eius conuerſionem illum oraſ-
ſe, & cognatorum ſuorum conuerſionem optaſſe: nunquam verò
legimus, eum à Chriſto ſeparari deſideraſſe: vt dixit ad Romanos.
Roma. 10. Fratres voluntas quidem cordis mei, & obſecratio ad Deum fit
pro illis in ſalutem. Quapropter dicendum eſt iuxta ſenſum ma
D. Hiero. ximorum Doctorum, & præſertim Diui Hieronymi ſuper epi-
ſup. epiſt. ad ſtolam ad Romanos, hæc verba: Optabam ego, &c. Referenda
Roma. 9. eſſe ad tempus ante eius conuerſionem, & ſic narrans affectum,
quo fuit in Iudaiſmum, & Hebræos, & zelũ traditionũ paternarũ,
propter

8 propter quod tantopere nomen ſanctum Domini noſtri Ieſu Chriſti perſequebatur: affirmat ſe cupere anathema eſſe ab eo, & ideò perpendit S. Hieron. quod dixit: Optabam ego anathema, &c. in præterito: non dixit, opto nunc: ſicut etiam ad Galat. dixit: Audiſtis conuerſationem meam aliquando in iudaiſmo, quoniam ſupra modum perſequebar Eccleſiam Dei: & ſic hic dicit, quod deſiderabat, vt illic, quod perſequebatur: vult dicere ita ſe pertinacem eſſe in illa affectione, vt diceret: O vtinam mihi non accidat, quod alijs Hebræis contigit: qui ad Ieſum Chriſtum conuerſi ſunt. Vtinam ego ab eo, eiuſque doctrina ſemper abhorream: vt defendam cognatos meos, eorum que legem, & ſtatum. Et propter hoc tantum peccatum, tamque abominabilem infidelitatem, ait modo poſt conuerſionem ſe maximè contriſtari: 9 & continuo, & intrinſeco cordis dolore affici. Qui enim verè Deum amat, in dies magis ac magis contriſtatur, quod in tam bonum Deum, ac Dominum peccauerit. Ad imitationem igitur B. Pauli conſentaneum eſt, vt curemus habere veram triſtitiam, & non fictam, & cum ipſa ieiunemus, & corpora noſtra mortificemus, & cum ieiunio multas virtutes cumulemus, vt hodierna epiſtola monet: Sanctificate ieiunium, &c. Vt ſit ieiunium ſanctum, ſcindite corda veſtra, hoc enim quærit Deus, Arbitramini, eo quòd ſitis tot horas ieiunantes, Deum magnoperè delectari, vt fame pareatis? non, ſed potiùs vult vos bonos eſſe, & ad hoc inſtituitur ieiunium. *Galat. 1.*

Hoc autem difficilius eſt, & quaſi impoſsibile, ſcilicet, mala conſuetudine expoliari, non dico eſſe impoſsibile, ſed difficillimum: & hoc ſignificauit Hierem. Si mutare poterit Aethiops pellem ſuam, & pardus varietates ſuas, & vos poteritis benefacere, cùm didiceritis malum. Etſi Aethiopem frices omni ſapone Valentię, & omni aqua maris illum laues, niger tamen manebit: etſi Tigris quæ multicolor eſt, millies tonſa fuerit, eiſdem cum coloribus lana remanebit: & ſi habes canos, & barbam radis, vt eos diſsimules: poſt octo dies ſtatim apparebunt, & ſtatim radices proferent. Malus mos eſt mala radix, quæ inclinat ad opera, ex quibus ipſa germinata eſt: & dicere male morato, vt conſuetudinẽ mutet, eſt ei præcipere aliquid, quaſi impoſsibile, id eſt, difficillimum. Quocircà dixit Ariſtoteles, Conſuetudo eſt altera natura, id eſt, conſuetudo, & natura, eandem habent facultatem quam *Hierem. 13.* *Ariſtot. de memo. & r miniſc. ca. 2. & 7. ethic. c 10.*

quamobrem deberemus diligentiſsimè cauere in initio malorum ne in malæ conſuetudinis tyrãnidem deueniremus. Seruate modo hoc principium mihi, ad quod poſteà dicturus ſum. Anima & corpus ſunt multum diſpares, tam in eſſentia, quàm in operationibus: anima enim eſt ſpiritualis, at vero corpus materiale, & grauidũ, & quod anima vult corpus renuit. Cum igitur hæc duo ita ſint tam diſparia inter ſeſe, quæ eſt cauſa quod eſt inter ea tanta amicitia? quod ſi anima eſt triſtis, corpus arefit, ſi verò eſt læta, corpus eſt pulchrum & hilare, ſi corpus valet anima lætatur, & è contra. Deniq; nec anima à corpore, nec corpus ab anima vellet recedere, quid tá familiaria hæc duo reddit? conſuetudo diuturnæ ſocietatis: anima enim nunquam alibi fuit, niſi in corpore, nec corpus aliquid aliud cognouit, quod ſe animaret præter animam: & ideò tam intrinſecus ſe diligunt. 11

Ex hac mutua beneuolentia ſolet animæ maximũ detrimentũ procedere. Habes amicum, qui rogat te vt ipſum comiteris, ne eius amicitiæ renunties, vadis cum eo, & ille committit aliquod crimẽ, cõtingit, vt propter amicũ, tu in patibulo ſuſpendaris: hoc miſerę animæ ſuccedit. Quapropter D. Paulus dixit, ſi ſecundũ carnẽ vixeritis, moriemini, ſi ſequimini, quod caro expoſcit, mortuos vos iudicate, quia ipſa vt plurimum animam ad iniqua ducit. Et hoc etiã ſenſit S. Paulus, cùm dixit: Non eſt bonũ in carne mea. Quid dicis Apoſtole glorioſe? videris philoſophiæ regulas ignorare. Probitas & nequitia in voluntate ſitæ ſunt, corpus verò expers eſt rationis & voluntatis, vt actus bonos habeat, quare ergo conquereris? Si videretis hominem in via maximo vulnere percuſſum, eſſet ne bonũ culpam in gladium conferre, & dicere. Oquã malus gladius, quàm atrox vulnus intulit illi homini? non profectò: quia enſis non fuit in culpa, ſed homo, qui eum direxit, vt aliũ percuteret. Senſus exteriores de ſe non habẽt bonitatem, vel malitiam moralem, nam hoc eſt in anima: quare ergo dicis: nõ eſt bonum in carne mea? In his omnibus ſignificat, quod carnis deprauatio & rebellio nõ inclinat animã ad bonũ aliquod. Hinc affirmauit S. Tho. quod peccatũ eſt in parte ſenſitiua, & vocat peccatũ, defectũ quẽ habet corpus, quod ſe ad terrena & illicita inclinet: quod ſi malæ inclinationi mala additur cõſuetudo, maxima violẽtia & labor eſt neceſſarius, vt ab ea abſtrahatur. Canis ſolitus ire ad necatorium ad lambẽdum cruorem vix flagellatus poterit cohiberi, quin illuc

simile. *Roma. 3.* *Roma. 7.* *simile.* *D. Tho. 1. 1. q. 74. ar. 3* *simile.*

13

eat:

14 eat: sic ad reddendum castum & abstinens, luxuriosum & edax
corpus, opus est ieiunijs, disciplinis, cilicijs, vt ita miseram ani
mam ad perditionem non ferat. Fingunt poetæ: quòd luctans
Hercules cum Gigante Antæo filio Terræ, quotiescunque il- *Simile.*
lum humi prosternebat, assurgebat Gigas nouis viribus contra
eum, & ratio erat, quòd videns Terra filium suum humi deie-
ctum, cum nouo auxilio illi occurrebat. Aduertens Hercules
hoc, dixit: non sic esse debet, si enim sæpe hunc humi deijcio tot
viribus in me insurget, vt me superet: & sic eum à Terra sustu-
lit, & ita brachijs coarctauit, vt animam ab eius corpore abstra-
xerit, & Gigas superatus manserit. Quod ex hac fabula possu-
mus elicere verisimè, est, quod si in hoc luctamine, quod est
inter animam & corpus, anima patitur corpus in terram inci-
15 dere, & humi iacere edens, bibens, dormiens, & delicijs circun-
datum, semper nouas vires contra eam recuperabit, quibus ip-
sam perdat: remedium igitur est illud à terra tollere, fame, siti,
ac pœnitentia, &c. Vt Diuus Paulus dicit: Mortificate mem- *Coloss.3.*
bra vestra, quæ sunt super terram. Ista membra, quæ tam ter-
rena fertis, tamque fortia propter terram mortificate ea, ne ani-
mam occidant. Piscis ille, qui cum sub aqua esset, volebat To- *Tob.6.*
biam interficere; à fluuio deductus debilis remansit. Auser car-
nem tuam, ac sensualitatem ab aquis voluptatum, & experietis
quàm cito mortificetur, si enim caro tua sub ipsis est, viuum te vel
let deuorare. Quod si mihi non vis credere, incipe frater aliquos
dies agere pœnitentiam. Filium Prodigum fames ad domum pa *Luc.15.*
tris sui reduxit: sic te fames & ieiunium per ostia Dei patris tui
16 introducent.

Sed quæretis: si tam necessarium est ieiunium, quare non di-
xit Dominus, ieiunate, expressè præcipiens? Dicite: si videtis do- *Simile.*
mibus vestris ignem applicatum, & eas vndique cernitis inflam-
mari, expectabitis, vt præcipiatur vobis, quod aquam inijciatis?
non profectò: vos metipsi curam habetis. Tam accenso igitur sen
sualitatis igne, conscientiaque vestra tot partibus æstuante, & cor
pore vestro in carbonẽ ignis conuerso, vos qui hæc sentitis & per
ditionẽ vestrã cernitis, quãuis ieiunij præceptũ non esset: ipsa ta-
mẽ naturalis admonet ratio, vt aquã infundatis, abstineatis, & ie-
iunetis: & ideò Christus Dominus noster hîc præsupponit tãquã
necessariũ nos debere ieiunare, & nos docet modũ, sancta quoque

Ecclesia

Ecclesia statuit sub præcepto tempus, in quo hoc ieiunium potissi 17
mum fieri oporteat. Maximam affert admirationem, quod de sanctis legimus, abstinentia, cui se dederunt, & pœnitentia, quam egerunt: vt tu verò carne & sanguine plenus, statim excusationes quæris: quod es debilis, infirmus, quod dolet tibi caput. Deus autẽ omnia conspicit, & quamuis sit, vt tu dicis, tamẽ oporteret te cõ fortari, bonoq; animo esse & viriliter agere.

Deut. 20. Præcipiebat Deus, vt quando filij Israel exirent ad bellum contra hostes suos appropinquante iam prælio, cum iam dimicare vellent, duces per singulas turmas audiente exercitu proclamarent: Quis est homo, qui ædificauit domum nouam, & non dedicauit eam? vadat, & reuertatur in domum suam, ne fortè moriatur in bello, & alius dedicet eam. Quis est homo, qui plantauit vineam, & nondum fecit eam esse communem, & de qua vesci om 18
nibus liceat? vadat, & reuertatur in domum suam. Res certè mirabilis. Præcipiebat Deus præconio declararetur, vt qui aliquibus negotijs essent impediti, domos suas reuerterentur, illic postquam tam longũ iter confecerant, totque ac tantos labores fuerant perpessi; & nolebat, vt declararetur statim, quando exercitus conflabatur in suis proprijs patrijs. O Domine quorsum volebas, vt hi tam magnis itineribus ad bellum irent, si ante prælium eis, vt reuerterentur, præcepturus eras? volebat Deus, etsi illi inconuenientia habebant, vt aliquid tamen ex se facerent, & promptam obedientiam præstarent: postea verò eis præcipiebatur, vt reuerterentur, quanuis nollent. In hoc ostenditur, quòd quantumuis tenuis, & impotens quis sit, quantũ ex se est debet curare vt bene operetur, & virtutis opera comprehendat, & ea incipiat ex se ipso. Alij de- 19
bent te impedire ne illa facias, & tu inuitus opus institutum debes relinquere: & sic ex tua parte facies, quod debes, & Deus tuam bonam voluntatem acceptabit.

Dicit vlterius: *Cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocritæ tristes*. Omnem hypocrisim & fictionem fugite, nè bonum opus hoc malo cõtaminetis. Tu autem cùm ieiunas, vnge caput tuũ. In hoc significat, quod opera nostra bona debent esse aliena ab omni fæce, & contagione, & omni bona circunstantia comitata. Sicut aurũ ex natura sua est optimum, & pretiosum commistũ tamen cũ ferro vilescit, sed cum lapidibus pretiosis plus valet, & pulchrius manet: sic bona opera comitata malis circunstantis valorem suum amittunt

Simile.

20 amittunt,& bonis circunſtantijs coniuncta pretium acquirũt. Et cùm ieiunium ſit opus optimum coniungi debet bonis circunſtãtijs,tanquam margaritis,ſicuti ſancta intentione, vt fiat propter vnum Deum,qui videt in abſcondito, ab omnique fæce oportet eſſe purgatum,& præcipuè hic exprimit, quod ab hypocriſi debet eſſe alienum,quod eſt tantum malum vt dicat Diuus Paulus, 1.Tim.4. hypocriſim eſſe proximam quãdam diſpoſitionem ad hæreſim. In nouiſsimis(ait)temporibus diſcedent quidam à fide. Et quo iti nere?in hypocriſi,& hypocrita eſt ſimillimus Sathanę, qui transfigurat ſe in Angelum lucis,cum ſit tam obſcura caligo:ſic eſt qui 1.Cor.11. cum ſit malus,vult videri bonus. Et vt magis exaggeret, vt hoc malum fugiamus,cùm dixiſſet in plurali,cum ieiunatis, dicit poſteà in ſingulari,Tu autem cum ieiunas. Fiebat enim cum Deus
21 prædicabat,quod & nunc fit,ſcilicet,quod cũ prædicator aliquod vitium reprehendit,cubito innuis vicino tuo,dicens: [*O que mano dio el predicador a fulano.*] Dicunt, qui hoc Euangelium audiunt: ô quam reprehendit Ieſus Chriſtus filius Dei hypocritas, & illos Phariſæos. Aduertens Dominus,quia illud,quod de te dicit,tu alij attribuis,reddit in ſingulari,dicens:*Tu autem cum ieiunas.* Tibi dico, qui verba mea in alios conijcis.

Res maximè neceſſariæ ſunt,quas Dominus noſter Ieſus Chriſtus in hoc Euangelio nos docuit. Ieiunare enim ieiunium ſanctificatum,cum lachrymis,planctu,& cordis confractione, & omnes theſauros noſtros in cælo collocare, & cum ipſis cor reponere: ſunt res, quæ ad ſaluationem noſtram maximè conducunt, vel potiùs è quibus noſtra ſalus dependet. Et vt nos ad earum execu-
22 tionem incitet,vtitur ſancta Eccleſia hac ceremonia:ſcilicet,frontibus noſtris cinerem apponit,& dicit: Memento homo, quia cinis es. Præcipiebat Deus,vt peracto ſacrificio vaccæ rubræ, quæ Num.19. pro peccato offerebatur populi, cinis eius ſeruaretur:colliget autem vir mundus cineres vaccæ multitudini filiorum Iſrael in cuſtodiam,& in aquam aſperſionis. Quare Domine hos cineres iubes colligi? nunquid ad candificandos pannos? Non, ſed vt ex eis fieret lauatorium cum aqua, vt omnes irregulares,qui res mortiferas, & immundas tetigerant, hoc vnguentum attingentes mundi fierent. O maximum myſterium. Hoc lauacrum illos aptos reddebat, vt poſſent templum ingredi. Quid fa-

ciet anima irregularis per peccatum mortale, vt mundetur, & ad 23
altare Dei accedat? Scitis quid? recordetur, se esse cinerē, & ad hoc lachrymarum aquam coniungat, recordans, quòd hodie, vel cras, in tremendo Dei iudicio se videbit. O quam bonum vnguentum, ô quam suauis Angelorū aqua, qua mundatur anima, quæ tetigit res immundas, & mortiferas. Eia homo vide, quid heri tetigeris, vide quid manus, quid os, quid oculi: quid deniq; tetigerint aures: Aduerte qualem te reddideris, quàm immundum, contaminatū, & mortuum. Recordare tui, vtere hoc diuino remedio considerans si modo te mors arriperet; quid esset de te, aut quid faceres: hæc cognitio aditum aperit ad Deum.

In triumphis Romanorum Imperatorum, semper ponebatur homo vilissimus in curru cū Imperatore, qui triumphātem cauil 24
lationibus afficeret. (vt Hispanè dicitis) *Le dieſſe vexamen*, ne ille tot honoribus cōdecoratus in superbiam efferretur. Aduertite Gē tiles absq; Dei cognitione, quos modos quærebant, vt humiliaren tur. O Christianorum maxima confusio, qui sumus orthodoxę fidei lumine illustrati, & sancti Euangelij sapientia docti, nec tamē minimum quicquam nostri dedecoris verbū possumus tolerare? Ideò sancta Ecclesia diligentissimè quæsiuit hunc modum lutan di, & dedecorandi nos vocans nos lutum & cinerem, & nos admonens, vt recordemur quòd lutum & cinis sumus. O efficacissimum remedium ad nostrū bonum quòd dicatur tibi iuueni perpolito, tibi Dominę pulchræ, tibi primario viro & potenti, tibi doctissi-
Psalm. 75. mo & eruditissimo: lutum & cinis estis. Vnde in Psalmo septua gesimoquinto, nostra translatio dicit: Cogitatio hominis cōfitebi turtibi. Altera translatio dicit: Superbia hominis confitebitur tibi. 25
Dicitis Hispanè, [*Fulano es de altos pensamientos.*] Spiritus altos ge rit. Et hi homines magnæ cogitationis, superbi, & elati, cùm mi nus existimant Dei permissione, incidunt in febrim, vel procidit à tecto tegula percutiens eos, & in instanti ferè vitā amittūt, & eorum cogitationes & inanis gloria perit: & sic patet Deū esse potētissimum. Ideò est gloria Dei cùm procidit in sepulchrū Rex potens, siue princeps, aut nobilis quis, & egregius vir, aut iuuenis vanus, &c. Et horum superbia, quis sit Deus egregiè confitetur. Et reliquæ cogitationis diem festum agent tibi. Dicit vlteriùs: Qualis manet domus Magnatis? Vxor vidua, filij eius orphani,

eius

29 eius bona, vineæ, & agri, omnia, quæ orsus est, & acquisiuit, & suis cogitationibus cõprehendit. Omnia hęc sunt reliquię, quę remãserunt, vt tibi diem festum celebrent Domine Deus meus. Videntes enim domos inhabitatas, & derelictas, & primatum, vulgo, *Mayoradgo* absq; possessore dicimus: Ah summi Dei potestas, quomodo omnia euertit? Modus loquendi est communiter, hodie fiũt pompæ & honores funerales, *De fulano*. Est mendacium, quia ipso die celebrantur honores Dei, quia manifestatur Deus super omnes creaturas præpotentissimus esse, & eius potestas, & honor ostẽditur, & nostra vilitas, & abiectio aduertitur, nobisque declaratur quàm parua fides sit huius sæculi rebus adhibenda. Moabitides maxime confidebant in muris mirifice instructis ex coctis lateribus. Præcepit Deus Prophetis vt eos admonerent ne coctis lateri
27 bus iiderent: his qui lætantur super muros cocti lateris, loquimini plagas suas. Sic sancta Ecclesia homines admonet, quòd qui suis viribus, & iuuentute, & sæcularibus rebus nituntur, in cocto luto cõfidunt: omnium rerum exitus animaduertite. Quapropter peccatores, ludite iam, delectamini, deambulate: tempus enim veniet, cùm omnia persoluetis. O fratres in Christo Iesu non ita sit, prosint vobis hæ sanctę admonitiones, ne patiamini, vt ipsæ vobis in carnifices: conuertantur, quibus crudelius in inferno torqueamini, quòd ipsis non vsi fueritis. *Isai. 26.*

Vnum ex maximis verberibus, quibus Deus Pharaonem affli xit, fuerũt Ciniphes: omnis puluis terræ versus est in Ciniphes per totã terram Aegypti. O admirabilis Dei potentia, tangens Aaron vnam partem pulueris, totus puluis in tota terra Aegypti conuer-
28 sus est in Ciniphes. Posset profecto Deus facere, vt omnis terra in leones pardos, vel dracones conuerteretur: sed noluit, nisi eos tam paruulis, & vilibus creaturis ad maiorem eorum confusionem & ignominiam compungere, & extimulare. Et est valde notandum Deum hanc maledictionem eis immisisse absque vlla præuia admonitione, cum in cæteris prioribus Pharaonem semper exhortatus fuisset: sed misit eam repẽte & improuisam, quia cùm toties eum admonuisset, & ille emendam protestatus fuisset, non solum Deo & hominibus mentitus fuerat cùm se non correxisset, sed potius peior redditus erat. O fratres quoties Deus vos cõminatus est, & flagellauit, & vos emendam proposuistis: & (vt dicitis) *Abuelta de cabeça*, In eadem vitia, & peiora quidem reinci- *Exod. 8.*

distis. O Christe vitæ Redemptor, animarumque nostrarum 25
amor dulcissime quoties hos fratres meos intus & foris tuis ictibus tetigisti, & inspirationibus, laboribusq; eos visitasti, nec tamen eis aliquid illorũ profuit? Aduertite ergo fratres, quia repente cõprehendet vos Deus, vt per Matthæum dixit: Veniet Dominus qua hora non putat, & diuidet eum. O quam durum & asperum
Matt. 24. verbum, quia mittet tibi Deus maledictionem ciniphũ morsuum & rabiei, vt in inferno lacerẽris maxima cõpunctione, cõsiderans occasionem, quam prętermisisti, & quod pijs Dei admonitionibus non vsus fuisti. O quot passim videtis subita morte arripi, & in malo statu interire? quot cernitis in lectulis suis mori omnes somno sopitos qui ignorant se mori? Supplicia sunt Dei in pœnam rebellionis prætęritę: qua propter sanctis vocationibus vtamur, pœnitẽtiã agamus nunc quando possumus, & in nos Deus suã gratiã con 1
ferat, qua gloriam consequamur: ad quam nos perducat, Amen.

¶ Feria Quinta post Cineres.

Cum intrasset Jesus Capharnaum, accessit ad eum Centurio, &c. Matth. 8.

SANCTVS Lucas narrans hanc historiam, dicit hunc Cẽtu
Luc. 7. rionem multos viros primarios misisse, qui Dominum Iesum Christum Redemptorem nostrum rogarent, vt veniret ad sanandum eius seruum: sed Sanctus Matthæus hæc omnia prætermittit, & dicit, quod ipse Centurio accessit ad eum. Beatus Augustin. di- 2
2. Angu. li. 2. de. consen. Euãgel. c. 2. cit, eum per deuotionem iuisse cum socijs, quos misit. Itaq; vtrumque est verum: Abierunt enim illi homines nobiles corporalibus passibus, & iuit Centurio spirituali progressu. Voluit Spiritus sanctus, vt Euangelistæ in hoc differrent: vt nobis ostendatur maioris esse pretij paucos passus spirituales, quàm multos corporales. Et dicere Sanctum Matthæum, quòd accessit Centurio, est dicere plus valuisse eius deuotionem, & citiùs Centurionem ad Deum peruenisse spiritualibus passibus, quàm alios corporalibus. O quàm nos omnes hic Centurio reprehẽdit: qui cùm esset Gentilis domique suæ remaneret, citiùs ad Iesum Christum accessit. Furaris, & non vis restituere, habes turpem societatem, & non vis eam dimitte

demittere: scito frater quòd etsi in templo, & Iesu Christi domo
sis, plus tamen ab eo distas quàm cœlum à terra separatũ est. Ideo
dixit Dauid: Euntes ibant & flebant mittentes semina sua, veniẽ Psalm. 125.
tes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Di
cens, quod euntes ibant, qui cum lacrymis saluationem suam cu
rant, & quòd postea earum fructum percipient, declarauit ali
quos esse, qui euntes non eunt, & incedentes regrediuntur: qui va
dens in templum cogitat quomodo fœminam illic videbit, & ea
quæ nihil pertinent, hic ambulans reuertitur. Quãdo illa mulier, Luc. 8.
quæ deuote vestem Domini tetigit, cùm fluxum sanguinis patie
batur: solum illius tactum iudicauit Christus Redemptor noster,
dicens: quis me tetigit? et si multi alij eum attingebant suis corpo
ribus nec ideò suis tactibus impetrauerunt, quod illa bona mu-
4 lier adepta est. Quando tu ægrotas, & rogas sacrificia offerri, &
alios pro te Deum orare, & tu in lecto sine patientia iaces quasi
vipera, cui nemo potest seruire, nec Dei, nec animæ tuę memora
ris, quid tibi prodest? fac frater sicut Centurio, qui alios misit, & ip-
se in spiritu & deuotione iuit.

Ieroboã rex, qui ita iniquus fuit, vt non modò ipse esset idolola 3. Reg. 14.
tra, verũ & alios idololatrare faceret, cũ filiũ haberet ęgrũ, iussit Re
ginę vxori suę, vt iret ad prophetam Dei Ahiam: vt cum eo age-
ret de hoc morbo. Iuit Regina alterius formã accipiẽs, & vt primũ
Prophetę domus limẽ tetigit, ait illi Ahias: Ingredere vxor Iero-
boã, quare aliã te esse simulas? ego missus sum ad te durus nũcius.
Vade, & dic Ieroboã, &c. Et nõ fuisti sicut seruus meus Dauid. O
metuendum Dei iudiciũ. Abijt ipsamet Regina, & pedestris, lon-
5 giss imẽ maxima cũ anxietate ac molestia, & postea tã asperũ, &
amarũ respõsum ei Propheta reddit Dei nomine. Causa fuit, quia
hęc regina corporalibus tantũ passibus iuit, nec detestata est ido
la, quę venerabatur. Relinquite fratres idola, facti enim estis idolo
latręadorãs vnusquisq; voluptatẽ suã; & quęcũq; libet: si vultis sa
lutẽ à Deo consequi opus est, vt relictis idolis, & peccatis piè &
deuotè accedatis, vt gressus vestri sint spirituales: & est etiã neces-
sè cum attentione sitis. Petis aliquid à Deo aliud cogitans, scitote
non esse in Ecclesia, nec cũ Iesu Christo, & aliquo modo illum nõ
tangere si quidẽ iste deuotionis non est tactus, & sic dicitis alicui,
qui sensus habet diuersos ac remotos: tu Dñe nõ es hîc. Si scribens Similis
non attẽdit quod facit, scribet mille mendacia, & mille lituris pa-

pyrũ inficiet, ſi architectus non attendit ad opus quod operatur, 6
percutiet ſæpe manus ſuas, nec aliquid perficiet, quod proſit: ſi pi
ctor non aduertit quod depingit, & in illo imaginatur, quid faciet
quod luceat, & ſit perfectum? Deniq; nullum officium etſi viliſsi
mum poteſt bene fieri ſine attẽtione: & ſiquidem vnũ ex dignio
ribus, & excellentioribus officijs eſt, cum Deo agere, & coram diui
no eius conſpectu orare: manifeſtè ſequitur maximè neceſſariam
1. Cor. 14. eſſe attentionem, & animaduerſionem. Ideò B. Paulus dixit? Nã
ſi orem lingua, ſpiritus meus orat, mens autẽ mea ſine fructu eſt.
Quid ergo eſt? orabo ſpiritu, orabo & mente? anima vacua atten-
tione & lingua orãs, quid proderit. Acceſsit igitur hic Cẽturio in
ſpiritu ad Dominũ, vt peteret ſalutem puero ſuo, dicens: Domine
puer meus iacet in domo paralyticus. Quotquot legimus ad Chri
ſtũ Redemptorem noſtrũ acceſsiſſe ad petendum auxilium, illud 7
ſibi, vel filijs, aut fratribus legimus petijſſe: hic ſolus ſeruo ſuo pe-
tit, & quo affectu, & charitate? Sic vos oportet facere fratres mei,
Coloſſ. 4. nã ſi docet D. Paulus, dicens. Domini quod iuſtum eſt & æquum
ſeruis præſtate, quid iuſtius eſt, quã mederi ei, qui in ſeruitute tua
Iſai. 28. in morbum incidit. Per Iſaiam ait Deus verba quædam notatu
digniſsima. In loquela enim labij, & lingua altera loquetur ad po
pulum iſtum, cui dixit: Hæc eſt requies mea, reficite lapſum, &
hoc eſt meum refrigeriũ. Hic promiſit Deus, & deſignauit Apo-
ſtolorum prædicationes, ad quas diuerſæ illis linguæ conceſſę fue-
runt, qui omnes in vna & eadẽ doctrina concordarunt, & ſumma
illius eſt: Reficite lapſum, &c. Perpendite diligenter illa verba:
Hoc eſt meum refrigerium. Ac ſi Deus eſſet, qui laborem & ne-
ceſsitatẽ pateretur Benedicant tibi omnes cæli Hierarchiæ, & ſan 8
cti qui ſunt in terra extollant gloriam tuam, ô fideliſsime homi-
num amator, qui labores & ærumnas eorum ſic ſentis, vt refrige-
riũ, quod eis ſit, dicas te accipere. Si ergo conſentaneum eſt, vt de-
feſſos refrigeretis, quãto magis eos, qui in ſeruitute veſtra defati-
gati ſunt? omnia agentia naturalia hanc cæleſtẽ doctrinam oſten
dunt, quę prius agunt in propinquiora ſibi: ſi calefacit ignis, ſi fri-
Simile. gefacit aqua, ſi ſcindit gladius, ſi diuidit ſerra, prius in partes pro-
pinquiores, & poſtea in remotiores agunt. Sic debetis vos facere,
beneficia & dona priꝰ domeſticis, & poſteà extraneis ſunt largiẽda.

Eſſe dominos, & ſeruos introductum eſt in orbe propter pecca
Geneſ. 1. tũ. Dixit Deus primis parẽtibus: Dominamini piſcibus maris &
volati-

9 volatilibus cæli & bestijs terræ, non autem dixit: dominamini hominibus, si enim nõ esset peccatum nõ esset seruus nec subditus. Et sacra Scriptura nõ neminit de seruis, nec dominis vsq; ad tempus Noe cum iniecit maledictionem pro illa inobedientia facta, dicẽs: Gene. 9. Maledictus Chanaã seruus seruorũ erit fratribus suis. Hic est primꝰ locus Scripturę, in quo fit mẽtio de seruitute: & si quidẽ per peccatum factum est, vt alij domini, alij serui essemus, sequitur pœnam esse & quôd tibi opus sit seruo, & illi necessarius dominus. Curemꝰ ergo, vt hęc pœna sit nobis occasio meriti, & erit si domini sũt clemẽtes & grati, seruisq; suis in necessitatibus fauẽt: & serui fideles obediẽtes humiles & diligẽtes. O quã diuinas normas ponit D. Ephes. 6. Paulus dominis & seruis, dicens: Serui obedite dominis carnalibus in timore & tremore, in simplicitate cordis vestri: sicut Christi, nõ
10 ad oculũ seruiẽtes, quasi hominibus placẽtes, sed vt serui Christi facientes voluntatẽ Dei ex animo cũ bona voluntate seruiẽtes sicut Dño & nõ hominibus: sciẽtes quoniam vnusquisq; quodcũq; fecerit bonũ hoc recipiet à domino, siue seruus, siue liber: & vos domini eadẽ facite illis remittẽtes minas sciẽtes, quia & illorũ & vester dominus est in cęlis, & personarũ acceptio nõ est apud eũ. O diuina verba singula perpendite. Primũ cũ timore & tremore: nõ sufficeret vnum? cur adhibet duo? hoc dicit, quia cum reuerentia & animæ tremore, & corporis trepidatione oportet eos seruire, exteriorem etiam humilitatem, & reuerentiam ostendentes. In simplicitate cordis sicut Christo. Mirabile profecto. Vult D. Paul. vt serui, dominis ministrent tanquam Christo cum synceritate: & quandoquidẽ Christus nõ vult vt sibi seruiatur nisi cũ bonis operibus:
11 non obtemperent serui dominis suis in peccatis. Dicit Dominus tuus. Defer hanc epistolam tali fœminæ, cuius tu scis illũ esse amatorem: minimè facias, sicut Christo. Dicit Domina ancillæ suæ tace, tu sola, & ego, ac talis vir hoc sciat: aduerte, quod si dixeris, te occidam, ne obtemperes; sed potius dic ei. Ecce ancilla hic sum, ego ero martyr, tu verò impudẽs & mala fœmina cognosceris. Habet alius ancillã, & vult eã deflorare ait illa: vide dñe, quôd Deũ offẽdis. O canis (inquit ille) ego te emi, & es mea: tu es diabolꝰ per imitationem, ne obedias quamuis te interficiat, & eris martyr. Dicit Dominus, si huc aliquis accesserit, dic me non esse domi: mentiturus sum? Ego (inquit) præcipio. Nihil mea refert: nequaquam faciam. Non quasi hominibus placẽtes, sed vt serui Christi.

Animaduerte esse iudicium; & arctissimam rationem, & Domi- 12
num tuum non posse ab inferno te abstrahere,

Et vos domini nolite seruos vestros propter vos Deũ offendere, nec iniurias vestras vlcisci, nec eis prę cipiatis vt vestris turpibus appetitibus indulgeãt ne illos cõminemini sed remittẽtes minas; facite sicut hic bonus Centurio, eorũ salutem curate, & multô dili gentius animarũ suarum saluationẽ, quòd si nolint corrigi, dimittite tales seruos, nec cũ alienis peccatis cõtaminemini. Dicet quis, tot annos mihi seruierunt, quomodo eos nunc dimissurus sum? quia erit opprobrium meũ. Dicite domini, nunquid vos habetis plus honoris, quàm Deus? non profectô. Habet autem Deus multos seruos in mundo, qui ei diu seruierunt, qui si eũ offendũt à sua gratia expellit illos, quod si nolint ab illis culpis mortalibus cohiberi, eos in infernum detrudit. Et tu, quia seruus tuus tot annos tibi 13
seruiuit, quantũuis turpis sit, domũ tamen tuam vis ipse totã inficiat, & quia est seruus tuus, non vis eum iudices supplicio afficiãt. Aduerte, quod hæc omnia super te pluent. O quàm hoc est lachrymandũ, tam parũ diligẽtię adhiberi in curãdis seruis à vulneribus animę, & à corporalibus morbis, si sunt peccatores, dicitis: ego non sum eius parochus, episcopũ habent, si infirmantur mittitis eos in hospitale. O belluarũ inhumanitatẽ, quid? est ne peioris conditionis seruus, quàm mula tua, & quàm equus? Si ægrotat equus, venient qui curent eum, & omnia consumantur vt sanetur: si infirmatur seruus ducatur ad hospitale, quærat sibi remedium.

1. Reg. 30. Nunquã audistis, quòd rex Dauid inuenit Aegyptiũ humi prostratum, & cum quæreret quis esset, respõdit. puer Aegyptius ego sum, seruus viri Amalechitæ: dereliquit me autem dñs meus, quia 14
ægrotare cœpi nudiustertius: quando valebam, vtebatur me dñs meus, modò verò cũ me vidit ęgrotantem dereliquit me hic solũ. O Deus & quot similes huic Amalechitæ sunt in hac regione. O Amalechitæ ethnici & infideles, quia seruus ægrotare cœpit, eum derelinquitis. Aliter faciebat nobilis hic Centurio, qui dicebat: *Iacet in domo mea paralyticus.* Non in hospitali, nec in ostio, sicut Lazarus. Hinc fratres defert e istud in cogitationibus vestris, cor dulce, & viscera blanda & benigna in domesticos, & alienos, præsertim qui estis nobiles, Quã nobilis & egregius erat hodiernus hic vir, & habẽs dominiũ. Nã ipse dixit: *Habẽs sub me milites.* Dignit as autẽ & imperiũ non impediunt seruitutẽ Dei. Si enim nobilium

lex

15 lex eſt regi ſuo fideles ſe prębere: quãtò magis tenẽtur Deo fideles ſe præſtare? Reſpõdit clementiſsimus Ieſus. *Ego veniã.* Quid, quare Domine dixiſti Regulo: vade filius tuus viuit, huic vero dicis: *Ego veniam*? quia veniebat Dñs vt homines admoneret, ne ſint perſonarum receptores, & nihil aliud præter virtutem magni faciant, vt intelligant ſerui Dei quod quantumcunque vilibus veſtimentis induentur, ſi ad eius diuinam clementiam confugiant, non repellentur ab eo. Deus non recipit perſonas, ſed corda. Non videtis quomodo deferatur ab Eccleſia ſacroſanctum Domini noſtri Ieſu Chriſti corpus ad domum pauperis & viduæ: ſicut ad regem & reginam? Commoremur hic paululum: & faciamus ſtationem, ô vtinam frequens hic eſſet omnis populus vt de hac perſonarum acceptione agerem. Habet faber alueũ, (qui vulgo dicitur,
16 *Tablaje.*) properate (inquit iudex) auferte tabulas & cõburite ſellas, ipſumque in carcerem detrudite. Habet faber cõcubinam, inijcite in vincula. O pręuaricator! vis iuris ſeruatur formicis & nõ Elephantibus, qui ſunt brachio forti licet omnia conturbent: ſpiritus ſanctus hortatur cupidos gubernandi: vide quid facias homo. Noli quærere fieri iudex, niſi virtute valeas irrumpere iniquitates ne forte extimeſcas faciem potentis & ponas ſcãdalum in agilitate tua. Attende homo qui maximè angeris vt virgã iuſtitiæ habeas qua dicas. Heu diſcedite hinc, ecce enim ego adſum. Vide miſer quia eſt iudex æternus, in cuius manus deuenturus es. Quid ergo reſpondebis coram hoc Domino, qui vocatus ad domum Reguli noluit ire, & ad hunc ſeruum viſitandum ipſe ſe inuitauit? ô pater, ille eſt valdè potens & poterit mihi maxime officere. Dic, iudex cõſtitui
17 tur vt timeat, an vt timeatur? Multi eunt ad venationem, qui cũ videant feras, prius illi belluas, quãm ipſæ venatores fugiunt, & ſic cum ad agitandum irent exagitati redeunt. Sic ambitioſi munera expetunt, ad quæ non habent aptitudinem exiſtimãtes ſe alijs dominaturos, & ab alijs metuendos eſſe: & tamen ipſi alijs ſuccumbunt, & à quibus reuerendi erant, eos ipſi reuerentur & metuunt. Dicebat Deus quis eſt homo formidoloſus & corde pauido? vadat & reuertatur in domum ſuam: homo timidus nè eat ad bellum, huic detur colus, & neat, es tu ita puſillanimis, non ergô te decet hoc officium, deſine virgã: ne pergas in infernum cum ea. Dixit Moyſi Deus, prouide de omni plebe viros potentes & timentes Deum, in quibus ſit veritas, & qui oderint auaritiam, & conſtitue

Eccleſ. 7.

Similc.

Deute. 20.

Exod. 18.

ſtitue ex eis tribunos, &c. qui iudicent populum: ô diuina verba ôi ſi characteribus aureis eſſent ſcripta ante oculos eorum, qui munere
ribus, & officijs alios præficiunt, & eorum, qui præficiuntur. Hoc primum hîc Deus commendat, vt ſint potentes, & magnanimi nõ vero puſillanimes, deinde ſubdit, timentes Deum. Et quare Domine mi, ſtatim non reſpondiſti, quod dicere potuiſti? quare non dixiſti, ſanetur? ſed, *Ego veniam & curabo eum, &c.* Leproſo autem ſtatim dixiſti, volo, mundare, non vero huic. Hoc fecit, quia aliter non detegerentur margaritæ, quæ in Centurionis corde latebant, humilitas eius ac fides, probitas ac benignitas non patefierent. Perſpicuum erat Deo, quod in hoc homine erat, ſed medicinam diſtulit vt nos eius ore prolatum illud audiremus, cum dixit: *Domine non ſum dignus, &c.*

Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, &c. Sicut ego meis 9
maioribus obtempero; & inferiores mei mihi obediunt: ſic ego credo & fateor omnia tibi obedire tanquam vniuerſali Domino. Quapropter ſi tu imperas morbo, vt recedat ſufficit vt dicas, abſque eo quòd ingrediaris in domum tam indigni hominis, ac ego ſum. Hæc ſunt verba quæ prolata fuerunt eò quòd Dominus medicinam diſtulerit. Qui ab hoc diuino fonte aquam voluerit haurire hæc vaſa debet deferre: ſcilicet, fidem, ſpem, benignitatem & humilitatem. Audiens autem Ieſus miratus eſt, ô Chriſte æterni patris infinita ſapientia quid miraris? tu ignorabas illud futurum eſſe? cum quis miratur, illud eſt quod euenturum eſſe neſciebat quòd ſi ſciret minime miraretur. Miratur Deus vt nos miremur, *Simile.* & recordemur, hunc hominem gentilem talem habuiſſe fidem, & humilitatem: & ſi quidem nos hanc non habemus pudore con- 20
fundãmur. Magiſter antequam ad lectionem accedat optimè ſcit quid lecturus ſit, recte illud intelligit: ſed quando perlegit in cathedra miratur valdè quod ipſemet dicit. Vt quid hæc omnia? latebant te hęc antea? quare ergo nunc miraris? vt ea diſcipuli pluris æſtiment, & eorum memorijs magis infixa maneant. Hoc ſtylo vſus eſt cæleſtis hic Magiſter vt hæ virtutes Centurionis magis impreſſæ manerent in cordibus eorum, qui Deum ſequuntur, quiq; ſeruire profitemur.

Dicit vlterius: *Non inueni tantã fidem in iſrael.* O quãta laus ab ipſius Dei diuino ore, quàm confutatus manet hic error, eorum qui affirmarunt bellum non poſſe geri contra Orthodoxæ fidei hoſtes

21 ſtes, quia ſunt verbera quibus Deus nos affligit. Nam ſi hoc eſſet verum nec in infirmitatibus medicamenta quæri liceret, nec tempore famis quæri aut emi triticum, & alia ad vitæ humanæ ſuſtẽtationem neceſſaria: quam falſa hæc omnia ſint, colligitur ex eo quod Deus eos laudat, qui in afflictionibus à ſua diuina manu miſsis remedium quærunt, velut hunc Centurionem & alios, de quibus in ſancto Euangelio fit mentio, & quia hunc ducem, qui conſtitutus erat ad vindicandã regionem illam ab hoſtibus Chriſtus Dominus noſter non reprehendit nec præcipit, vt officium deſerat: & Sanctus Lucas affirmat veniſſe ad glorioſum Baptiſtam milites & quòd interrogabant eum dicentes: quid faciemus & nos? & ait illis, neminem concutiatis nec iniuriam faciatis, & contenti eſtote ſtipendijs veſtris, quos non reprehendit quòd mi- *Luc. 13.*
22 litiam ſequerẽtur cum ipſi interrogarent, quid facerent ad ęternã vitam conſequendam. Et ſi priuatus quiſque occaſionẽ habet ad defendendum pallium ſuum, ſiquis vult arripere: quantò maiori ratione poteſt Rex regnum ſuum ab hoſtibus tueri, qui omnibus viribus ſanctæ Eccleſiæ euerſionem perniciemque intendunt? Etiam cernitur in hoc Centurione quantũ à veritate abhorreant qui aiunt in bello nullum poſſe eſſe bonum, & hoc falſo ſentiẽtes qui hodie militantur, ludunt, iurant, ſeſeque periurant, diripiunt & interficiunt, virgines deflorant, nuptas iniurijs afficiunt, monaſteria & loca ſacra deprædantur, & poſt omne vitiorum genus currunt, acſi famelicum equum effrænatum in hordeaceam farra ginẽ demitteretis. O homines dementes, & ſine Dei timore quid agit fides in mentibus veſtris? quàm parum eius magiſterio vti- *Similis*
23 mini? non ſunt profecto hæc vitia militiæ, nec ipſa talia ſecum affert, cùm vita in ea ita periclitetur, & mors tam propinqua imineat; ſed ſunt vitia malorum Chriſtianorum, qui in bellum ſe conferunt. Ecce hunc Gentilem, qualis erat in ipſis occaſionibus, quas vos habere dicitis: pudeat vos tales eſſe, & cum pudore pœnitentiam quærite & non modo militibus, ſed omnibus nobis exẽplo ſit hic optimus Eques: ab illo pietatem & miſericordiam addiſcamus & cum fide, atq; humilitate, qua ipſe ad noſtrum altiſsimum Deum acceſsit, accedamus, vt nos ad pœnitentiam recipiat, in noſque gratiam ſuam, & poſtea gloriam conferat. Ad quã nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Feria

¶Feria ſexta poſt cineres.

Audiſtis quia dictum eſt antiquis, &c. Matth. 5.

Eccleſ. 32. POſſem ego hodie ſequi conſilium ſapientis quod dicit: vbi au 1
ditor non eſt non effundas ſermonem. Acturus enim ſum de
præcepto, cui minus obeditur, quàm omnibus, quæ ſunt in Euan
gelio; & videtur ſermonem effundere, de eo agere. Sed non ideo
veritas, & ſynceritas Euangelij patitur: vt eius leges ſilentio præ-
termittantur. Nam quando homines eò miſeriarum deueniant
vt eas omnino contemnant, oſtendetur Deum probitati & miſe-
ricordiæ ſuæ reſpondiſſe: homines verò ſecundum turpiſsimos, ac
flagitioſiſsimos mores ſuos feciſſe. Lex eſt quam dicit Dominus:
Audiſtis, quia dictum eſt antiquis, &c. Ego autem dico vobis, &c. Quæ 2
lex eſt ita perſpicua, vt eadē natura illam nos doceat, quia & bru-
ta animantia habent naturalem inſtinctum amandi ſui ſimilia:
Eccleſ. 13. vt ſpiritus ſanctus dixit: omne animal diligit ſibi ſimile. Voluit
tamen hoc Deus præcipere, & ita opus fuit, vt reficerentur incom
moda, in quæ natura noſtra per peccatum incidit, quæ ita perdi-
ta remanſit, vt hac deſtructione ita homines peruerſi fuerint, vt
in tantum errorem inciderint, ſicut fuit dicere, odio habebis inimi
cum tuum. Quicunque error in fide eſt maximum malum, quia
tollit fundamentum totius religionis Chriſtianæ, cui innititur
ſpes & charitas: ſed ſi error in fide talis eſt, vt morum deprauatio-
nem afferat, eſt adhuc periculoſior, vtramque enim potentiam
inficit, ſcilicet intellectum & voluntatem, & efficit, vt homo ini-
quitatis viam tanquam licitam currat. Exemplum ponit Sanctus 3
1. Timo. 6. Paulus eorum qui circa auaritiam errant dicens, conflictationes
hominum mente corruptorum, & qui veritate priuati ſunt exiſti
mantes quæſtum eſſe pietatem. Loquitur de quibuſdam homi-
nibus, qui eò corruptionis deuenerant vt auaritiam ſanctitatem
eſſe iudicarent. Ex quo apparet quam periculoſa noſtra ſint ſæcu
la, cùm errores hæreticorum huius temporis ferè omnes ſint circa
morum deprauationem. Olim ferè omnes hæreſes erant de re-
bus attinentibus ad intellectum; ſi perſona filij æqualis erat pa-
tris, &c. Sed hæreſes huius tempeſtatis plurimæ ſunt de volunta
tis deprauatione circa ſanctos mores, & diuinas leges, quæ pro-
ſunt ad inflammandam animam in diuino amore: ſic error circa

inimi-

4 inimicos est valde periculosus, quia charitatis est deprauator: & licet modo hic error in Christianorum mentibus non sit, satis mali est quod sit practica, & eius exercitium in voluntatibus. Vt ergo nos ab hoc tanto malo abducat (ait Dominus.) Ego autē dico vobis: diligite inimicos vestros, &c. Vsq; super iustos & iniustos, &c. Vt nos moueat ad obseruantiam huius cælestis præcepti, & vt ex animo, opere & verbo inimicos nostros amemus, nobis patrē nostrum cælestem in exemplū proponit, qui tābonis, quā malis beneficia cōfert. Illud supernū bonū incarnationis verbi diuini, quare tantum dilatum esse arbitramini certè fuit quia expectauit dominus quousque omnes essent peccatores: vt D. Paulus ait concluſit enim, id est, permisit cōcludi Deus omnia incredulitate, vt omniū misereatur, & statim vt hæc verba protulit exclamauit, illa diuina exaggeratione dicens: ô altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius. Meritò certè tunc exclamauit considerans ineffabilē Dei pietatem, qui cùm omnes essent peccatores & penè omnes infideles: tunc illis sui infiniti amoris maiores flammas ostendit, quandò indigniores erant, qui amarentur: & hoc vt eos ad eius amorem inuitaret, & vt inuicē sese amarent. Hoc etiam elegātissimè adnotauit idem Beatus Paulus, vbi suadens infidelibus vt conuerterentur (ait illis,) qui fecit cœlum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt, qui in præteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas, & quidem non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens, de cælo dans pluuias & tempora fructifera, implens cibo & lætitia corda eorum. Permisit Deus vt omnes essent mali, sed non ideò sui ipsius & sui amoris testimonium illis non dedit: multa in eos conferens beneficia, & multa bona temporalia illis donans, vt hac via illos ad se alliceret. Itaque videtur temporalibus bonis sole, pluuijs, &c. plus malis, quàm bonis fauere: siquidem plerunque mali plus temporalium rerum, quàm boni possident: & aperte hoc significat Dauid dicens: Inimici Domini mentiti sunt ei, & erit tempus eorum in secula: & cibauit illos ex adipe frumenti & de petra melle saturauit eos, id est, inimicis suis, qui nullam ei fidem seruant vitam protendit, & melioribus fructibus terræ illos alit: & amicos qui eum per montes sequuntur, panibus hordaceis & frigidis piscibus inuitat. Qui hæc animaduerterit, marmoreus quidem erit, nisi blandiatur, & conci

5

6

Roma. 11.

Act. 14.

Psal. 80.

cõcitetur ad imitandũ hũc cęlestẽ patrẽ. Etiã maximè te cõmouebit ad obseruationẽ huius legis, oculos in hanc vniuersi machinã conijcere. Si enim diligenter aduertis, reperies omnes creaturas nihil aliud intẽdere, quã vt ex inimicis amicos faciãt: quid flamma vorax intendit, nisi viridia ligna sibi contraria in se conuertere, & vnum quid secum facere? quid aliud expetunt arbores cũ humorem terræ sugunt, quàm ipsam terram sibi contrariam in suam propriam substantiam conuertere? & in arborem reddere? quid aliud prætendit sol, nisi tenebras sibi contrarias destruere, & omnia lucida efficere? quid intendunt stomachi omnium animantium nisi in carnem & suam substãtiam quidquid edunt conuertere? herbam, paleam, porra, cepas, & quæcunque alia quantumcunque contraria comedant in carnem curant conuertere. Quare ergo tu homo rationis capax & consilij id non facies, quod faciunt & cætera insensibilia, & rationis expertia? Contemplare sanctos Angelos Dei ministros, vide quam soliciti sint vt rationes quærant, quibus peccatores ad se attrahant & siquidem tu speras inter Angelorum choros ingredi, incipe iam nunc Angelorum munus exequi: modos & artes inuestiga vt inimicos tuos ad te attrahas. Quod si hæc omnia te non mouent, commouêre saltem videns quod præpotentissimus Deus, cui omnis rationalis creatura plurimum debet, absolutê hoc tibi imperat dicens: *Ego autem dico vobis*: Id est, præcipio. Christiano nihil plus opus est quã quòd sciat Deum aliquid velle, etsi difficillimum, in arduis enim vult diuina Maiestas nobilitatem & virtutem hominis experiri, & eius animi magnitudinem cognoscere. Ideo sancti Prophetæ huic infallibili verbo in suis prophetis innixi sunt, vt passim dixerint, hæc dicit Dominus: quasi dicant faciendum est, quia dicit & præcipit Dñs. Hoc fulciebatur Dauid ad ardua & difficilia cõprehendenda cùm dicebat: propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Quandô Deus præcepit Moysi vt serpẽtem cauda comprehenderet dixit ei: Apprehende caudam eius, fugiebat Moyses rem tam metuendam & horribilem, vt colubrũ. Et simulac Deus præcepit vt comprehendat eum cauda, etsi difficile erat statim fecit. Videte obediẽtiam Moysi, qui vno verbo quod Deus præcepit illi caput submisit, manum extẽdit, & cauda colubrũ apprehendit, etsi grauissimũ illi videbatur, sibi tamen metipsi vim intulit, & eũ manu arripiens vidit esse virgã. Sic iusti propter

7

8

9

Psalm.16.
Exod.4.

Dei

10 Dei pręcepta difficillima aggrediũtur. Potẽs autẽ est Deus vt tabificas & venenosas res in dulcedinẽ obediẽtibus cõmutet. O Iesu, quàm asperũ & horribile erat præcipere, vt serpens cauda apprehenderetur? quid Dñe inimicũ meũ ego cõplectar, & cũ blãditie illum alloquar, tã mordacem colubrũ, quiq; tam horribile venenũ ore vomit, cùm sit res quam ego tantũ execror? ita. Sic enim ego volo. Et aduertite, quod non modo serpens Moysi non obfuit, verum illi fuit in arma, quibus Dei offensores destruxit, & maximã coronam adeptus est. Amplectere frater inimicum tuum & cernes quã non sit inimicus sed virga. Arripit pater virgã vt filium suũ puniat, videbis puerum, qui non in virgã sed in patrẽ oculos conijcit, manibus tamen erectis & metu perculsus vultũ patris sui intuetur vt eius furorẽ toto suo cõspectu mitiget. Eia fratres ocu- *Simile.*
11 los conijcite in æternũ patrẽ, attẽdite quòd inimicus vester est virga, qua hic iustissimus pater vos cedit & punit, genua flectite, manus extollite: & patris aspectũ intuemini, vt vestri misereatur, irãque suã mitiget. Hęc est hominũ amentia; in virgã oculos conijcitis & nõ in patrẽ, inimicos intuemini qui vos persequũtur, nõ autem Deũ, qui hoc permittit, Christũ etiã saluatorẽ mundi iussit, id est, permisit pater percuti: percussum à Deo vocat eum sanctus Isaias & te etiã percuti iubet, sinens vt homines te flagellent, nec tamẽ tu hęc cõsideras. Attẽtiùs in Deũ oculos conijciebat Dauid cũ dixit, Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Ego autẽ orabã. O si aliquantulũ de Deo cognosceretis, quomodo hoc facere addisceretis. Sed omnes vestræ cogitationes sunt in virga. O quis hãc virgã infringeret! ô quis hunc hostẽ destrueret ab eo suppli- *Esai.53.* *Psalm.108.*
12 ciũ sumens? virgã hanc frangamus, hostem hunc nostrum euertamus. O terribilem insaniam! quid? Deest ne Deo alia virga? atq; etiam loco huius quæret lignũ crassum, quòd infringere nõ possis, quæret hostem fortem, à quo tibi cauerem inime possis; litigabas cum homine vili, & abiecto, suscitabit Deus alium potentem & diuitem aduersus quem minime possis præualere. Quapropter esto patiens quando Deus te verberat virga sua, & illã amplectere siquidem virga Dei est. Concitauit diabolus Chaldæos & Sabæos, vt omnia bona Iob diriperent, cum facultate Dei, volebat enim dæmõ, vt Iob arbitraretur Chaldæos diuitias suas sustulisse, non verô Deum: & sic in illos irasceretur. Iob autem, patrem & non virgam aspexit dicens; Dominus dedit, Dominus abstulit *Iob.1.*

sicut

ſicut Domino placuit ita factum eſt, ſit nomen Domini benedictum. Nec Chaldęi, nec Sabęi, nec dæmones ſunt, ſed virgæ quædam Dei. Væ autem illi; qui eſt inſtrumentum iræ Dei. Ideo cum Deus, vocauit regem Syriæ virgam furoris ſui, dixit: vę Aſſur virga furoris mei, ideſt. Vę Regi Syrię, quem ego aſſumpſi in inſtrumentum, & virgam concitationis meæ. Poſtquam populum ſuũ rebellem hac virga flagellauerit, ipſum etiã regem puniet ideoq; inferius dixit Eſaias: & erit cũ impleuerit Dominus cuncta opera ſua in monte Sion, & in Hieruſalem, viſitabo ſuper fructum magnifici cordis Regis Aſſur, & ſuper gloriam altitudinis oculorum eius. Ego (inquit) puniam opera ſuperbiæ cordis Regis Syriæ & elationem oculorum eius, poſtquã eo vſus fuero tanquã virga ad affligendum populum meum. Quocirca non oportet tyrannũ lætari, quòd poteſtatem habuerit nocẽdi proximis ſuis, cum omnia & ipſe ſuo tempore ſoluturus ſit & afflictos, etiam rationi conſentaneum eſt, vt perſecutorum ſuorum miſereantur, & maxima dulcedine, & amore cordium ſuorum eos intendant ad cognitionem tyrannidum ſuarum inducere: ne in tantam Dei indignationẽ incidant: & ad hoc, & complementum huius diuinæ legis non ſufficit vt inimicos corde & viſceribus amplectamur, ſed ideô poſtquã dixit: *Diligite*, Addidit, *Benefacite his qui oderunt Vos.*

Iſai.10. 13 14

Inter bona, quæ inimicis veſtris poteſtis facere minima ſunt, eos alloqui familiariterq; tractare. Qui vero nè verba quidem illis vult præſtare, quod eſt minimũ omniũ bonorũ, quę alia eis bona faciet? Quòd ſi te excuſes dicẽs: inimicus meus eſt homo malę familiaritatis, nolo ab illo contaminari ſua conuerſatione, bonũ eſt, nihil aliud à te petitur, quã vt cũ illo loquaris, eumq; ſicut proximũ tractes, ea tamẽ cautione, ne tibi obſit. In Geñ. legitur quantũ expetijt, S. Iacob vt pacẽ haberet cũ Eſau, & quomodo omnes modos poſsibiles quęſiuit, quouſq; eã adeptus eſt, lachrymis, orationibus, donationibus, & humiliationibus. Impetrata autẽ pace noluit eius conuerſationẽ, eò quòd eſſet vir iniquus Eſau: qui teti gerit picẽ inquinabitur ab ea, nec hoc illi dixit, ſed quæſiuit optimã occaſionẽ ne cum eo iret dicẽs: Noſti Domine mi quod paruulos habeam teneros, & oues & boues fœtas mecum: quas, ſi plus in ambulando fecero laborare morietur vna die cuncti greges: præcedat Dñs meus ante ſeruũ ſuum, & ego ſequar paulatim veſtigia eius: videte prudentiã doctã ab ſpiritu ſancto: quã occaſionẽ inue-

Gene.33. 15

Eccleſ.13.

nit

16 nit tã rationabilẽ, vt cũ eo non iret & ab eo ſegregaretur. Sic vos debetis cõſentaneas occaſiones quærere, vt à malis recedatis: ita vt ipſi non ſcandalizentur. Vt nos incitent ad executionẽ huius tam ſublimis virtutis nobis proponit diuinus Magiſter præmiũ mirabile cũ dicit. *Vt ſitis filij patris veſtri, qui in cœlis eſt.* O mortales, quorũ pectora dignitatum ſitis diuitiarũq; fames exagitat properate feſtinanter: ecce patet via ad impetrandum honorem & vtilitatem ſimul (vt Hiſpanè dicitis) [*Todo en vn ſaco.*] Si diligitis & benefacitis inimicis veſtris filij Dei eritis: ecquis maior eſt honor? quòd ſi eſtis filij Dei eius hæredes eritis, & quæ maior vtilitas eſſe poteſt? Quarè ergò tantorum bonorũ cupiditate non inflã mamini? quarè non incitantur corda veſtra ad tam ſublimes diuitias acquirendas? pro honore & vtilitate, quæ cras finietur omnibus vos pe-
17 riculis offertis, & ad hęc ita frigidi eſtis? O terribilem cęcitatem, ô Deus immẽſę claritatis clarifica horum cæcorũ mentes, nè tantũ bonũ amittãt vt eſt eſſe filios tuos, & tui cæleſtis regni hæredes. Nullũ alium locũ fratres mei reperietis, vbi Dñs Ieſus Chriſtus dixerit nos Dei filios futuros eſſe: præter hũc. Cum enim anteà dixit. Beati pacifici nõ dixit: quoniã filij Dei erunt: ſed quoniã filij Dei vocabũtur, hìc autẽ dicit, quòd erũt. Videte qualẽ charitatẽ dedit nobis pater vt filij Dei nominemur & ſimus. O quantã altitudinẽ diuitiarũ perdimus quia nõ facimus, quæ hìc nobis præcipiũtur. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrẽ Dñi noſtri Ieſu Chriſti: dicebat B. Paulus, ex quo omnis paternitas in cęlis & in terra nominatur, &c. vſq; vbi: vt poſſitis cõprehẽdere cũ omnibus ſanctis quę ſit latitudo, & lõgitudo & ſublimitas & profundũ. Tan-
18 quã rẽ neceſſariſsimã deprecabatur D. Paulus inſtãtiſsimè æternũ patrẽ vt in nos hoc præſtatiſsimũ beneficiũ cõferret vt magnas in charitate radices ageremus, vt in ea fundati poſſemus, quę ſit latitudo cõprehẽdere. S. Auguſtinus ſuper hũc locum dicit ſic: latitudo charitatis vſq; ad inimicos. Deprecatur etiam, vt impetremus quæ ſit lõgitudo; vt eã vſq; in finẽ habeam?: acſi aliqua tibi illata fuerit ab aliquo iniuria, memẽto aliquando tibi beneficiũ aliquod ab eo datũ fuiſſe, & ita non frãges filum amoris, quæ eius eſt longitudo. In Deut. dicebat Deus, nõ abominaberis AEgyptiũ, quia aduena fuiſti in terra eius. Hic locus multos arguit è reprehendit, qui cum à proximis ſuis multa acceperint beneficia, ſi poſteà femel ab eis offendãtur ſtatim acceptorum beneficiorũ obliuiſcun-

Matt. 5. *1. Ioan. 3.* *Ephe. 3.* *Aug. ſuper epiſtol. ad Ephe. D. Th. 2. 2. q. 25. art. 8.* *Deut. 23.*

tur. Nê odio habeas (inquit) Ægyptios, quanuis faciant tibi, vel fe 19
cerint aliquot mala, attẽde quod multa in te bona cõtulerũt: & cũ
illûc deſcendiſti benigne te receperunt: & in tẽpore maximę fa-
mis te aluerũt, & in optima deniq; terra tibi habitationẽ dederũt.
Hoc ſignificat, quia in terra eius aduena fuiſti, rogat amplius S.
Paulus, vt profundũ charitatis impetremus, id eſt, quod amemus
1. Ioan. 3. eos corde, opere & veritate, vt monet S. Ioannes in ſua canonica,
filioli nõ diligamus verbo neq; lingua, ſed opere & veritate. Filio
li mei quos intimo amore cõplector ſic amate, &c. Nõ vult ſigni
ficare, quod nõ ſint verba noſtra mitia, & lingua noſtra ſuauis er-
ga proximos, ſed quod nõ omne ibi ſiſtat noſtri amoris negotiũ
niſi quòd ex intimo cordis noſtri procedat, & pijs operibus mani-
feſtetur. Aliqui ſunt, qui affirmãt ſe amare, & ignoſcere: ſed vt pri 20
mũ minima offertur occaſio, tũc exit quod intus latebat, ac illum
Simile. amorem verũ & profundũ nõ eſſe apparet. Sicut in fornace carbo
nes qui mortui videtur cũ primũ folles inflãt ſtatim ſcintillas, &
igneas â ſe immittũt flãmas: ita etiã qui viſcera habẽt odio flagrã
tia, & ſe amare ſimulãt: ſi minimo flatu pertingũtur, aut minima
ſibi offertur occaſio, tã accẽſum ignẽ furorẽq; oſtẽdũt, vt plus dia
boli quam homines eſſe videantur. Deprecatur etiã, vt charitatis
ſublimitatẽ conſequamur, ne contenti ſimus remiſſo amore, ſed
per multos gradus ad eã charitatis altitudinẽ aſcẽdamus, quam fi
Deut. 14. lij Dei neceſſe eſt habeant. Filij eſtote Dñi Dei veſtri: non vos in
cidetis, &c. dixit ſanctus Moyſes. Videte quam efficaciſſima ratio
hęc ſit ne te cõtamines, nec alter i alteros lędamus, ſed vt nos inui-
cẽ ardẽtiſſimo amore cõplectamur, ſcilicet, conſiderare nos tã bo-
Tob. 8. ni patris eſſe filios. Sãctus Tobias iunior dixit ſponſę ſuæ filij ſan 21
ctorũ ſumus: non debemus ita coniungi ſicut gentes, quæ ignorãt
Deum: non modo in hoc ſed in omnibus oportet, nos illos excel-
1. Cor. 4. lamus. Dicit etiam S. Paulus: cum omnibus ſanctis, quia omnes
ſancti in charitate perfecti eſſe curauerũt & in amore inimicorũ
maximè ſe exercuerũt. Et ita cum dixit: ſpectaculum facti ſumus
mundo, Angelis, & hominibus: addidit cauſam, quia vſq; in hãc
horam eſurimus, ſitimus, colaphis cædimur, & ſuſtinemus, blaſ-
phemamur, & obſecramus, Mirabile hoc eſt opus & merito dicit
S. Paulus admirationem, & ſpectaculum eſſe, bonũ pro malo red
dere, & quod, afflictus, calũniatus, & iniuria affectus oret, & perſe
cutori ſuo benedicat. Et eſt valdè notandũ, quod ait: mundo & ho

mini-

22 minibus, & siquidem hanc diuisionem fecit sequitur quod per mũ
dum intellexit hic res insensibiles, quę est magna exaggeratio: ac-
si diceret? non modo Angeli & homines patiẽtiam charitatem q;
nostram, qua persecutores nostros diligimus admirãtur, sed etiam,
& cęlum, terra, lapides, elemẽta & omnes aliæ creaturę insensibiles
sua insensibilitate vidẽtur obstupescere, naturę q; suæ limites trans-
gredi. Nõ contentus est S. Paulus desiderare, vt in hac virtute san-
ctos imitaremur, sed vlterius processit dicens: scire etiã supereminẽ
tem scientiæ charitatem Christi, hoc est oro, vt vobis concedat
æternus pater imitatione supereminentis & ineffabilis charita-
tis scientiæ Iesu Christi: quemadmodum enim immensurabi-
lem habuit scientiam, sic habuit etiam & charitatem, & illa in-
flammatus primam lectionem in cathedra sanctæ crucis legens
23 dixit, pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. O Christe *Luc. 23.*
humanæ vitæ Redemptor, dulcissime nostrarum animarũ Amor,
quarè Domine mi, non misereris membrorum tuorum, quæ ita
sunt lacerata, & disiuncta: & miseret te inimicorum tuorum qui
adhuc non sunt conuersi? non deprecaris æternum patrem, vt do-
lores tuos mitiget, & exoras vt peccatoribus parcat. O Dñe, lex
præcipiebat vt delinquens dentem pro dente, pedem pro pede,
oculum pro oculo, vitam denique solueret pro vita: quare ergo tu
ô magne Redemptor noster crucifigentibus tuas diuinas manus,
manus largiris, obræcantibus tuos sacratissimos oculos, oculos præ
bes, & inferentibus tibi mortem, tu vitam præstas? O charitatem
inaudito inflammatam amore, ô supernam orationem? ô petitio-
nem nouam, in orbe nunquam auditam? Pater ignosce illis quia
24 nesciunt, quid faciũt. Non te regem voco, vt eos opprimas, non do
minum vt affligas, non iudicem, vt condemnes, sed patrem te vo
co, patrem (inquã) voco quod est nomẽ pietatis vt eorũ miserearis.
Pater æterne ignosce illis, pluris enim æstimo animarum earũ vitã
quã meã corporalẽ mortẽ. Parce illis pater mi satius est enim & iu
stius vt pluris facias charitatẽ, qua ego pro illis morior, quã iniqui-
tatẽ, qua ipsi me crucifigunt. O pater sancte dimitte illis siquidem
ego qui sum iniuria affectus quicquid ad me attinet ignosco quare
& tu pater mi quod ad tuã iustitiã spectat nõ dimittes? ô pater infi
nitę clementiæ parce illis, quia cũ primũ dixero: cõsummatũ est,
finiẽda est lex vetus, & introducẽda lex gratię & est dissentaneũ.
[*Que en ley de gracia aya desgracia, y en ley de amor aya rancor.*] Dimit-

te illis pater æterne. Siquidem in deserto Haran cũcto populo Iu- 25
daico peperciſti, quia Moyſes & Aaron thus tibi obtulerunt, quarẽ modò non ignoſces ſiquidem ego non thus, ſed me ipſum crucifixum tibi offero? ò pater clementiſsime vide hoc corporis mei thuribulum vndiq; perforatum & laceratũ, ex quo nõ fumus, ſed copioſiſsimè exilit ſanguis. Per hunc ſanguinem, per hæc crudeliſſima vulnera, per has piiſsimas lachrymas, per hæc atrociſsima tormenta per hanc duriſsimam mortem, deniq; per ardentiſsimũ amorem, quo omnia hęc patior, te exoro amantiſsime pater: vt illis velis ignoſcere. O diuine Magiſter quàm ſalutiferam doctrinam in vltimo vitæ tuæ termino nos doces! ſed væ illi qui eam non didicerit, & ſequutus fuerit. Quis deinceps fratres mei in ſuo pectore odium audebit recondere? quis iam os aut linguam habebit ad expoſtulandam iniuriam, aut ad querendum coram iudice? 26
Per viſcera piiſsima huius cæleſtis Magiſtri, & per illam ſupernã manſuetudinẽ, qua pro nobis in cruce mortuus eſt vos rogo humiliter ante omnes proſtratus, vt in hũc mitiſsimũ agnum oculos cõijciatis, & ad eius imitationem omnes iniurias dimittatis, & pacem cum fratribus veſtris componatis, non enim acceſsiſtis ad tractabilem & acceſsibilem ignem & turbinem, & caliginem, & procellam: &c. ſed acceſsiſtis ad ſanguinis aſperſionem, melius loquentẽ
Hebr. 12. quã Abel, ait S. Paulus. Non acceſsiſtis ad illa fulmina, tonitrua, & fulgura, quæ viſa & audita ſunt quando Moyſi data eſt lex: ſed acceſsiſtis ad effuſionem ſanguinis Ieſu Chriſti, qui clamat, & omnibus peccatoribus veniam deprecatur. Ad hanc acceſsiſtis, ſiquidem in eo baptizati eſtis: & oportet vos facere ſicut ipſe facit & ve-
Geneſ. 4. niam poſtulare inimicis veſtris: non ſicut ſanguis Abel, qui vin- 27
dictam & ſupplicium petebat. Quod ſi dicitis: ſunt hæ leges in ſeculo videlicet eum qui alapã alteri impingit, ligno eſſe percutiẽdũ, qui autẽ ligno percutit morte afficiendũ, quas niſi obſeruauerimus infames & dedecores reputabimur. O miſeri homines, quis vos tam immanis captiuitatis reddidit ſeruos? Dicite in hora mortis veſtræ iudicãdi eſtis à Deo his legibus, an ſuis? ſuis profecto. Ergò facite vos ſurdos legibus Sathanę, & diſſimulate huic ſęculari vanitati, acſi illam non intelligeretis. Quia ſpiritus ſanctus ait:
Eccleſ. 10. pretioſior eſt ſapientia paruaq; gloria ad tempus ſtultitia. Hic ſapientia & gloria ſunt in ablatiuo: ſtultitia vero & parua in nominatiuo. Ita que ſic ordinandum eſt: ſtultitia parua ad tempus eſt pretioſior

ſapien-

28 sapientia & gloria id est prudentissimum est aliquando hominē stultum se simulare. Iniurias tolerare & omnibus contumelijs surdescedere, & obmutescere maior sapientia est, quam homo cogitat. Sic enim coram Deo diuina gratia impetratur, qua & cælestis gloria comparatur, ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, qui viuit, & regnat per infinita sæculorum sæcula. Amen.

Sabbatho post Cineres.

Cum sero esset factum erat nauis in medio mari, & ipse solus in terra: & vidit eos laborantes in remigando. Marci. 6.

NARRAT Sanctus Marcus, quòd peracto insigni miraculo quinq; panū, Christus statim coegit discipulos suos ascēdere nauim, dum ipse turbas expediebat. Notabile verbū est hoc, coegit: acsi vim inferret eis. Difficillime enim ab eius sanctissima societate recedebant. Ita eum ardenter diligebant. Vnum ex maioribus malis, quæ sunt in mundo est nos tam facilè à Deo recedere, & tam parùm eius absentiam sentire, malum signum. Videmus enim quàm grauiter ab eo segregamini, quem ex animo diligitis: & quam alacriter peccatis & à Deo separamini. Maximo animi affectu conqueritur de hoc malo Deus per Hierem. Hierē. 2.
2 dicens: Nunquid solitudo factus sum Israeli; aut terra serotina? quare ergò dicit populus meus, recessimus, non veniemus vltra ad te? Nūquid seruisse mihi fuit desertū arare, aut sterilē agrū excauare, quod nihil prodest nisi ad confringenda brachia absque vtilitate? Non profecto. Quarè ergò tam sine causa à me recessistis? & ita alacres estis quod id feceritis, vt non vltra ad me reuersuri sitis? Et addit Dominus dicens: nunquid obliuiscetur virgo ornamenti sui; aut sponsa fasciæ pectoralis suæ? populus verò meus oblitus est mei diebus innumeris. O diuina exaggeratio? forsitan obliuiscetur virgo quę desiderat nubere, ornamentorum quibus adaptatur? aut nupta non memorabitur fascię, qua pręcingitur vt viro suo placeat? nō equidem. Cū igitur (dicit Dñs) ego sum decus &

ornamentum animarum veſtrarum, & cordiũ veſtrorũ pulchritu 3
do & compoſitio: quarè mei obliuiſcimini tam innumerabilibus
diebus? ô maximum malum? non ſic faciebant hi ſacri Apoſtoli,
ſiquidem in hoc verbo ſignificatur eorum corda euelli cum à diui
no Magiſtro ſeparārētur. Alij dicunt, quod illud, coegit, ſignificat
quod Dominus noſter Ieſus Chriſtus illos cōpulit: moleſtè enim
ab illis turbis recedebant, cum adhuc non eſſent perfecti ſpiritua-
les, & adhuc humana conuerſatione delectarentur. Sed cùm Deus
eos educaret, vt Eccleſiæ eſſent principes: illos vult ab omni occa-
ſione abſtrahere, & ſic in nauiculam iubet eos cōſcendere. O quot
mala euitaremus ſi parentes, Magiſtros, amicos, aut ſocios habe-
remus, qui cum nos aduerterent mundanis conuerſationibus de-
ditos, omnibus poſsibilibus modis nos cogerent, vt eas relinque-
Geneſ.6. remus. Proponens ſacra ſcriptura cauſas, ob quas Deus mun- 4
dum diluuio demerſit, vnam illarum fuiſſe affirmat, quod viden-
tes filij Dei filias hominum quòd eſſent pulchræ, acceperunt ſibi
vxores ex omnibus, quas elegerant. Per filios Dei intelliguntur
hîc homines ſancti, quales erant filij Seth. Per filias homi-
num intelliguntur filiæ Cain, & licet eſſent ſancti illi homines
videntes tamen & conuerſantes cũ mulieribus corrupti ſunt: & ſi
bi vſurparunt illas quæ iam alijs locatæ erant. Quanuis ſanctus
quis ſit ſi cum mulieribus conuerſatur eius ſanctitas non diu per
ſeuerabit: ſicut hi qui filij Dei vocabantur, & propter paucam
cuſtodiam oculorum ſuorum, in tantum præcipitium deuenerunt: vt totius orbis ſubmerſionis cauſa fuerint. Non ſolum
Chriſtus Dominus noſter eos ſeparauit, & in nauim conſcendere
impulit: ſed vento etiam & tempeſtate eos circundedit, & cum 5
iam propè eſſent vt in diffidentiam inciderent in quarta noctis
vigilia illis occurrit. O notabilis res, homines ita dilectos Deus
ab aliorum conuerſatione abſtrahit, & inter fluctus maris con-
ſtituit, quaſi ſignificans inter maiores furias, ac impetus maris nõ
ita homines periclitari, vt in medio ſæcularium deliciarum: ideo
fratres mei cum vos vento marique obſeſſos videritis cognoſcite
hoc â diuina Dei prouidentia conſtitutum eſſe. Fœlicitas ſuper
bos nos reddit, aduerſitas vero plerumque humilitatem nobis af-
fert: ideo multum nobis proſunt hæ tempeſtates. Si es debilis
Simile. aliquo membro, aut alio corporali morbo laboras; & medicamen
tum tibi vēditur, quod centum aut ducentis nummis æſtimatur, il

lam

6 Iam pecuniam bene consumptam iudicas: itaq; vt à corporali in firmitate libereris, non dubitas omnem tuam substantiam amittere: & vt à calumnijs eripiaris, gaudes corporales labores perpeti vadens & rediens ad lites agitandas cum sudore tuo & detrimento pecuniæ tuæ. Quare ergo non gaudebis vt ad animæ salutem diuitiæ detrimentum patiantur, & corpus tribuletur, siquidem videmus hac via Deum maiores amicos suos duxisse? & ita S. Paulus dicebat: In omnibus tribulationẽ patimur, sed non angustiamur. Aporiamur sed non destituimur. Persequutionem patimur, sed non derelinquimur. Humiliamur, sed non confundimur. Deijcimur, sed non perimus. Semper mortificationem Iesu Christi in corpore nostro circunferentes, & vt vita Iesu manifestetur in corporibus nostris. O admirabilem animum, & inuictam fortitudi- 2. Cor. 4.
7 nem Sanctorum afflictorum, sed mirabilius auxilium Domini, qui eò in tribulationes illos ducebat, vt laboriosissima & patientissima diuini Magistri vita in afflictis & tribulatis sanctorum discipulorum corporibus illucesceret? inter hæc verba diui Pauli difficillimum est illud: Aporiamur. Aporiamur est verbum Græcum, quod significat: Vsque ad vltimum fatigamur, sed non derelinquimur. In necessitatem nos Deus adducit, sed non nos deserit. Vt patet in hodierna sancti Euangelij lectione, quia eos in tempestatem intulit, & illis statim occurrit. Ita bonus est Deus, vt omnes labores simul non immittat, sed eos diuidat, vt nos illos facilius toleremus. Sic etiam discipulis suis paulatim labores misit priùs ipsos in maximam tempestatem immisit: sed erat ipse cum illis cũ in mari dormiebat, & tunc non erat tantus labor cùm tam bene
8 sociati essent. Postea tanquam homines qui in virtute proficiebant, in aliam tempestatem illos induxit, cùm ipse abesset: & hæc laboriosior fuit, & ideò in illa magis timuerunt. Ecce quomodo labores immittit secundum subiecta. Horologium quod habet rotas suas & necessarium artificium, si illi proportionata pondera apponantur, progredietur ordinatissimè, quôd si pondera abstrahas, non progredietur, sed statim inordinabitur: sic homo est horologium, quod confecit supernus ille artifex eximio quodam artificio, & in eo omnes necessarias rotas humanæ vitæ posuit, quæ sunt potentiæ, sensusque animæ & corporis: hoc horologium cum põderibus, maximo ordine procedit, cum laboribus tentationibus, &c. Desinentibus tamen ipsis statim quiescit, & *Matth. 8.* *simile.*

inordinatur. Attendite, Dauid, cûm eum Saul per montes perse- 9
queretur, quã bonus, & ordinatus incedebat: ablatis tamen ponderibus, ablatis tribulationibus, videte qualis fuerit. Cũ filij Israel fatigarentur in Aegypto clamabãt ad Deũ, ita vt dixerit Deus Moy
Exod. 3. si. Vidi afflictionẽ populi mei in Aegypto, & clamorẽ eius audiui significans in hoc voces illorum afflictorum ad cor suum peruenisse, in deserto tamen cõstituti Manna & coturnicibus satiati quid fecerint, perpendite. Quid tam longe properamus? animaduertite quid vobis ipsis quotidie contingit. Cûm vos paulisper afflictos videtis, quàm soliciti estis, quàm frequenter in cælum oculos, & cogitationes attollitis, & Deum assiduo rogatis? ablata autem affli
Exemplũ. ctione quales remanetis? quid est hoc? nisi quôd cum primum horologio subtrahuntur pondera, statim inordinatur. Erat quidam Monachus in deserto valde tentatus, & perrexit ad senẽ quendam 10
& ei laborem suum dixit: quem vir sanctus interrogauit. Vis vt Deum exorem, vt hanc tibi auferat tentationem? respondit tentatus Nõ. Sed vt me adiuuet quò eam tolerare possim. Bene cognoscebat hic seruus Dei tentationum pretium, laborum que valorem considerabat. Sed quemadmodum pondera oportet proportiona
1. Cor. 10. ri rotis, & magnitudini molis horologij ita dicit S. Paulus Fidelis autem Deus, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis: sed faciet etiam cum tentatione prouentum, vt possitis sustinere. Hoc est, quod dicebamus Deum paulatim discipulis suis labores adaugere, & pronos in virtute proficiunt: quod significauit Deus in
Ezechi. 47. illo mirabili fluuio quem vidit Ezechiel, in quem ingrediens Sanctus propheta, dicit primum sibi aquam ad talos peruenire: deinde ad genua, postea ad pectora, postea tandem affirmat se non in- 11
uenisse in illo vbi niteretur, & sic mergebatur. Hic est stylus quem seruat Deus in omnes suos, vt quo plus in suo seruitio proficiunt, eo altiores & profundiores laborum aquas experiantur. Est enim decus altissimæ Maiestatis tales habere amicos, qui pro nulla re (etiam difficillima) eum deserant. Vult Deus vt animaduertatur quantum illum ames, & quantũ sanctitatem diligas. In hoc enim cognoscitur quod pro nulla difficultate Deum ac virtutem relinquas, & licet peccatoribus tormenta & labores non desint, si cum ipsis non exeant à peccato, & ad meliorem vitam se se recipiant,
Simile. erunt tanquam perdices, quas prius in prunis calefacis, vt postea melius assentur. Hic eos calefacit Deus, laborum prunis, & quia

hac

12 hac Dei admonitione non vsi fuerunt, postea in igne æterno crudelius excruciabuntur.

Est etiam maxime considerandum, quod dicit Euangelium, scilicet, quôd *vidit discipulos suos laborantes in remigando, erat enim ventus contrarius eis.* Ipsi quantum ex se poterant, animabantur. Etiin hos, qui omnem, quam poterant diligentiam adhibebant, Deus oculos conijciebat: hos intuetur Deus, & his occurrit. Timidi, & pusillanimes qui in laboribus, & contradictionibus defeciscuntur, & deficiunt, nec se ad tolerandum incitant, hi non sunt digni diuino auxilio. O quot sunt hodie in orbe huiuscemodi qui in primo conflictu, & contradictione deuinctis manibus, tentationibus tanquam superati succumbunt. Vegetius de re militari affirmat, *Vegetius.*
quod qui habitant in calidissimis regionibus, vbi Sol nimis eos
13 comburit, etsi tales sagaces & artificiosi esse possunt, magnanimi tamen, & robusti esse nequeunt. Animi enim magnitudo, & robur à magna sanguinis abundantia dimanat, & in his est omnino sanguis exiccatus, & comminutus nimio solis ardore. Vita secularis est terra, nimio solis concupiscentiæ ardore concremata, de qua dici potest quod dixit Ecclesiast. Tripliciter Sol exurens mõ- *Eccles. 43.*
tes & radios igneos exufflans: sicut hic sol materialis inflammãs *Simile.*
terram, mane & meridie, & vespere illam exiccatam, & inflammatam relinquit: sic triplex ardor, scilicet, ira, auaritia, & luxuria, miseram animam comburunt, quibus flammis humor spiritualis consumitur, & gratiæ deuotionisque spiritus attenuatur ijs, qui sæcularem vitam degunt, & ita exanimes, & debiles manent, vt ne minimis quidem tentationibus, & laboribus resistant. O
14 æterne Deus quam miserabilis est visu, pusillanimitas filiorum huius sæculi, qui ex nulla re sciunt reportare victoriam. Ecqui sunt hi? cognoscentur sicut incolæ illarum calidarum regionum, qui in capillis cognoscuntur, & in colore: sunt tortis & crispis crinibus, nam præ nimio solis ardore non possunt extendi, & sunt nigri sicut carbones. O miseri peccatores, quorum hæc sunt insignia, & exterius cognoscitur, quales vos interius sitis, cogitationes, quæ sunt animæ capilli versus se inclinatæ, omnia in suam vtilitatem reflectentur. Nihil aliud cogitant, nisi quomodo edant, in quibus delectentur, quomodo in amplissimos dignitatis gradus efferantur, &c. De his dicit S. Paulus. Omnes quæ sua sunt, quærunt, nõ quæ Iesu Christi, & exteriore apparentia, & colore interiorem *Philip. 2.*

Thre.4. miseriam demonstrant. Denigrata est facies eorum super carbo- 15
nes, nigriores sunt carbonibus. Rectè dicit, nigriores, quia cabo-
nes in ignem reducti, conuertuntur in prunas: hi verò in tribula-
tionibus constituti nigrescunt, & magis ac magis stigescunt. Hi
nigri carbones sunt, quia aduersis ventis nesciunt remigare: sed se
tentationum procellis submergi patiuntur. O iusti, quibus est
gratiæ humor & sanguis, animum, animum recuperate, con-
fortamini ad remigandum, quia bonus Iesus vos cernit, & in in-
Psal.15. tuitu est. A dextris est mihi ne commouear, & sic delectatur vi-
dens vos remigantes, & cum aduersitatibus reluctantes, vt quan-
do in terra venti deessent, de cælo Angelos mitteret, quibuscum
luctamē exerceretis: vt misit virum Iacob venienti ex Mesopota-
Genes.32. mia qui cum illo luctaretur. Mysterium quoddam est in Isaia ad
Isai.43. hoc propositum: loquens enim de his qui ituri sunt ad habitan- 16
dum cælum, ait: Dicam Aquiloni, affer mihi filios de longinquo,
id est, da mihi filios, qui habitent cælum. O res dictu admirabi-
lis, ita ne futurum est quod ex Aquilone prodeant filij in cælum?
De Aquilone sic legitur, ab Aquilone pandetur omne malum: sed
quod ipse filios offerat ad cælum nunquam audiuimus, non?
Modo igitur audietis. Aquilo est diabolus. Quòd ergò hic filios
Deo det admirabile est. Potiùs experimur illum die noctuque
nihil aliud curare, quam vt animas in infernum detrudat: hic igi-
tur quomodo dabit filios Deo? Dico quòd diabolus suis laqueis
& tentationibus facit, vt aliqui ad cælum sanctiores ascendant.
Vultis hoc videre? quis fecit vt AEgeas S. Andræam torqueret?
quis fuit in causa vt Beatus Laurentius & alij sancti cruciarentur? 17
diabolus. Ergo labores à dæmonio acquisiti sunt in causa, vt san-
cti Martyres in cælum ingrediantur. Hac de causa Dominus non
occurrit statim his tribulatis vt maiorem acquirerent coronam. Si
Deus tibi statim non auxilietur, ne deficias, quia quarta noctis vi-
gilia, quę est propè mane suis discipulis subuenit, sic faciet tibi cū
minus arbitratus fueris.

Sed aduerte quòd dicit S. Euangelium, quòd cùm veniret Do-
minus ad occurrendum eis, ambulabat super aquas maris, ac si ter-
ra esset solida. Illi putauerunt phantasma esse. Ecce quid quoti-
die agatur. AEgrotas, & ingreditur monachus vt te visitet, dicunt
statim tui, phantasma est. Heu ne huc ingrediatur, quia expaue-
scet infirmus, & tiro ore morietur. O cæci, pusillanimes non intel-

ligitis

18 ligitis hoc, quia non est nisi Iesus Christus, si quidē venit in suo nomine, vt ei salutis consilia præbeat, vt eius animæ medeatur, vt eum ab spirituali tempestate, qua opprimebatur, abstrahat.

Cùm discipuli sic tribularentur, eos Dominus confortauit, dicens: *Confidite, ego sum, nolite timere.* Beatus Matthæus hanc ipsam historiam exponens, dicit, quòd simulac Sanctus Petrus hanc vocē audiuit, statim clamauit: Domine si tu es, iube me venire ad te, &c. Tam ardenti desiderio tenebatur cum Iesu Christo commorā di. Vt horam qua eū visurus erat iam appropinquare nimia cupiditate exoptaret. Malebat esse cū suo bono Magistro in fluctibus maris, quā sine illo in naui cōmorari. Ait illi Dominus: Veni, & illico magno cum animo & fiducia, hoc verbū audiens se in mare coniecit, & quatenus spē habuit dignā, & verbo Domini fisus
19 est, per medios fluctus securus ibat, sed quia cōcitatus est aer, incepit trepidare & dubitare; quapropter iam aqua illum non potuit sustinere, & iam penè mergebatur, sed cum clamaret, dicēs: Domine saluum me fac. Extēdit clementissimus Iesus manum suā, & eum sustinuit ne mergeretur, & ait illi: Modicę fidei quare dubitasti? Significās in hoc quod causa ob quā demergebatur erat, quia non habuerat fiduciam. O rem mirabilem, ante miraculum credidit Sanctus Petrus se posse à Domino super aquas sustineri, & cū hac fide se mari commisit, & in medio miraculi aduertēs quomodo super aquas curreret, ibi dubitauit, vbi minus erat dubitandū. Solet plerunq; humana natura in rebus fortibus & excellentibus victoriam reportare, & in minimis deficere. Videbitis hominem, ita magnanimum, vt leonem trepidare faciat, & qui cū vtsis prę-
20 liabitur, & postea à quælibet musca eum fatigat, & quolibet calore deprimitur. Videte illam columnam cęli. D. Paulū qui tot infortunia cucurrit, & à tot calamitatibus victoriam reportauit, & posteà vna tentatione concussus dicebat: Infœlix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Nota est omnibus magnanimitas illius patris pœnitentiæ Heliæ, qui Deum rogauit ne plueret quousque ipse aliter rogaret. (Sic enim sibi videbatur tunc expedire) cui Deus hoc concesit: petijt à Deo vt mortuo vitam restitueret & impetrauit. Et vt legitur tertio Reg. Cā hic propheta in animo regis Acab morte condemnatus esset irreuocabili sententia, propter maledictam Iezabel prophetarum necatricem iussit Deus huic sancto viro vt appareret in cōspectu

Matt. 14.

Roma. 7.

3. Reg. 18.

Regis

Regis Acab. Tunc abijt sanctus terribili audacia & comparuit co- 21
ram conspectu Regis, venitque Acab in occursum Eliæ, & cum vi
disset eũ ait: Tune es ille, qui conturbas Israel? & respondit seruus
Dei animo virili, vt Hispanè dicitur, [*En fus barbas*] Non ego tur-
baui Israel, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquistis mandata
Domini, & sequuti estis Baalim. Ego (inquit) seruus sum Dei &
non conturbo nec concito regnum: tu es qui illud euertis & scan-
dalizas & domus patris tui & facis vt maledictus & excommu-
nicatus adorans deos falsos & fictos. Denique hic Propheta Dei
fortitudine ita virili pectore fuit, vt omnes falsos prophetas in-
terficeret. Quo peracto Deum rogauit, dicens: Domine tempus
est vt dissoluantur cataractę cæli & pluat, & factum est ita. Vide-
3. Reg. 19. tur vobis hic homo validus & constans? Audite ergo paululum. 22
Comminata est illum mala Iezabel, & cœpit trepidare & treme-
re, & per montes & colles fugit, & in deserto subter vnam iunipe
rum fatigatus, sedit, petiuit animę suæ vt moreretur, & ait: suf-
ficit mihi Domine tolle animam meam, neque enim melior sum
quam patres mei. Quid Propheta? muliercula te trepidare fa-
cit? vbi est animus & constantia tua? O Dei inuentiones, quibus
vijs suos ducit. Ne vermiculus de se aliquid existimet, sed humilie
tur: permittit Deus vt qui antea maximos labores validissimo
pectore pertulerat, posteà in paruis & vilibus rebus deficiat. Etiã
hoc fecit ad nostram doctrinã, vt licet maximas ab spiritualibus
hostibus victorias reportaueris, & ex maximis tentationibus vi-
ctor euaseris ne te securum existimes, paruæ enim tribulationes
sufficiunt ad te prostrandum & sic semper cum timore viuas, à
Dei diuino gubernaculo pendens. Etiam hoc permittit, vt quan- 25
do te à paruis tentationibus superatum videris, cognoscas, quod
si magnas superasti ex eius potentia hoc processit, & non ex tuis
viribus, & sic magis glorifices supremam illius maiestatem, maio
ri contemptu & humiliatione tui. Aduertite etiam ad hoc, quod
Nume. 20. contigit Moysi, vt scribitur in Nume. cui iussit Deus, vt aquam de
petra educeret, & quo tempore illam voluit percutere, dubitauit
dicens: Audite rebelles & increduli, num de petra hac poterimus
aquam eijcere? quod sic loquutus est, suam incredulitatem osten-
dit, quãdo enim in AEgypto tanta miracula operatus est Dei im
perio, nunquam sic loquutus est, sed omni cum fiducia adimple-
bat, quod Deus illi præceperat, non dicebat, non poterimus,

ranas

ranas educere de fluuio? & ſic de alijs, ſed abſolute obtemperabat. Et ideò illic in eodem capite reprehenſus eſt ipſe & eius frater Aaron à Domino, dicente: Quia non credidiſtis mihi non introducetis hos populos in terrã, quam dabo eis. O rem ſtupendã, quòd homo per quem Deus tot mirabilia operatus eſt, & qui ita Dei omnipotentiam & eius verba expertus fuerat, in re tam leui modò diffideret, ac deficeret? vt attendatis vtrũ iure optimo dixerit Sanctus Paulus. Qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat. Humiliemur ergo fratres mei in conſpectu diuinę Maieſtatis, inſtantiſsi mè eum oremus, vt non modò nobis benè incipere, ſed etiã in incepto vſque ad finem & conſummationem vitę perſeuerare concedat. Qui enim perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Perſeuerantibus enim gloriæ corona præbetur, ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

1. Cor. 10.

Dominica. I. in Quadrageſi.

Ductus eſt Jeſus in deſertum à ſpiritu, &c. Matth. 4.

RRIVS Fuit Ieſus Chriſtus Dominus noſter baptizatus, poſteà ductus eſt ab Spiritu ſancto in deſertum: ſuper hoc dicam vobis rem valde neceſſariam. Contingit aliquibus peccatoribus ſecuros eſſe quia orãt, quia ieiunant, quia aliquas lachrymas corã Deo effundunt & denique quod aliquod bonum operantur. Et eſt veriſsimum quod quandiu non proponunt vitam corrigere ſecundum ſtatum ſuum, & cum Deo verè & fideliter non agunt, hæc quies conſcientiæ & cordis mollities omnes ſunt falſæ, & non ex Deo. Vt enim dicit Iob, quæ eſt ſpes hypocritæ ſi auarè rapiat, &c. vſque ibi, nunquid poterit in omnipotente delectari? & oratio eius eſt mendax, quia proprium orationis eſt falſam iuſtitiã labefactare. Ideò in Prouer. dicitur: Iuſtus in principio orationis accuſator eſt ſui. Experientiam certam habemus, quòd lux primum manifeſtat vniuſcuiuſque figuram: ex quo apertè patet, quod qui ſe non agnoſcit nec defectus ſuos intelligit, ſed potius ſe ipſum iuſtificat, hic non acceſsit ad Deum in veritate & æquitate Chriſtiana. Nam ſicut dicit S. Ioannes: Deus lux eſt, & tenebræ in eo non ſunt vllæ.

Iob. 24.

Prouer. 24.

1. Ioan. 2.

Etiam

Etiamque catholica veritas eſt nos à Deo pro ſua infinita miſeri- 2
Apoc.3. cordia tãquam filios à Patre tractari, in Apoc. enim dicitur. Quos
Heb.12. amo, arguo & caſtigo. Et ad Hebr. Flagellat autem omnem filium quem recepit. Tanquam filijs vobis offert ſe Deus, quia ſi extra diſciplinã eſtis, ergo adulteri & nõ filij eſtis. O quàm dulcia verba ſunt hæc bonis, ſiquidem ſe Deus offert tanquam patrem, & quã amara iniquis, quandoquidem illis veritas patefit eos non eſſe filios Dei. Si ergo officium boni patris eſt, filio ſuo defectus demonſtrare, & ipſum corrigere? certum eſt igitur orationem eius, qui ex oratione tranquillus & conſcientiæ quietus exit, mendacem fuiſſe & non veram, qui in confeſsione ſcrupulum habet rerum leuiſsimarum, & valdè communium etiam viris probis, & alios defectus ſatis notabiles præterit. Accuſat ſe quòd indeuotè orauerit, & non habet ſcrupulum ambitionis, à qua poſsidetur, & prętẽſionis ſecu 3
larium rerum, quem habet, deſiderij officiorum, & rationum, quibus ea expetit, quod alium plus non æſtimet, quam credit ſe illo in re ſua poſſe vti, & hypocriſis ac fictionis, inuidiæ, & murmurationis de eo, qui ſecum competit, odij, quod habet in illum qui in ſua prætenſione ſibi non fauit, & qui ipſum non laudat, & quòd curat eum abijcere, & quòd tumultus & ſeditiones concitet, & eas ſequatur. Et cùm multis ex his imperfectionibus cõtaminetur, quieta & tranquilla conſcientia viuit, & ſic diuina recipit ſacramenta, prophanam, ac remiſſam degens vitam. Quid de hoc dici poteſt, niſi quod eius oratio, cordis blanditiæ, & ſatisfactio ſunt diaboli fraudes & incãtationes? Si enim fideliter ac ſyncerè ad eum qui eſt lux accederet, ſnam ei figuram demonſtraret, & qui eſt pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, eas imperfectiones in intrin 4
ſeco cordis eius reprehenderet, vt ſaltem conſcientię morſibus cruciatus remedia quæreret. Quapropter vos oro per ſanctiſsimũ bap tiſmũ, & per virtutes quæ in illo infundũtur, & per Spiritũ ſanctũ, qui eas cõmunicat, vt Chriſtianę ęquitati attendatis, quod qui ita ſe iuſtificatos putabãt, vt domũ Pilati nõ intrarẽt, (quod ad maximum eſſet peccatum veniale, ipſimet non habuerũt ſcrupulũ, dicentes: Si non eſſet hic malefactor, non tibi tradidiſſemus eũ: nec cùm dixerũt maximis vociferationibus: Crucifige eũ: nec cum populo perſuaſerunt, vt peterẽt: Nõ hũc, ſed Barabbã. Atq; iterũ rogo vt animaduertatis, quòd ij, qui peccatum iudicarũt triginta argẽteos in ęrariũ publicũ mittere, non habuerũt ſcrupulũ emendi

ſangui-

5 ſanguinẽ tã perfecti, atq; iuſtitię cõſummatæ viri. Ipſe enim qui eũ tradidit veritate cõpulſus hoc cõfeſſus eſt, dicens: Peccaui tradens ſanguinẽ iuſti. Cui ipſi reſpõderũt. Quid ad nos? tu videris. Quamobrẽ fratres mei valdè timeamus & attẽdamus, quod affectus & proprius amor tãtũ apud humanũ cor valẽt, vt efficiant q̃ bonũ appareat malũ, & è cõtra. Quocirca nõ nobis metipſis fides eſt adhibẽda, ſed vnuſquiſq; vitã ſuã moderetur ſecundũ vitã Ieſu Chriſti: hoc enim eſt mediũ prędeſtinatũ à Deo, vt ait. S. Paul. ad Roma. Quos pręſciuit & prędeſtinauit cõformes fieri imaginis ſi lij ſui, & ſic animaduertet quid ſibi deſit. Ad hoc autẽ dicamus eũ deuotione, illud Pſal. Illumina oculos meos ne vnquã obdormiãt in morte, id eſt, ne cõmorãs in peccato illud nõ ſentiã, tãquã qui dormit, & ſic cũ ipſo tutus ſim. Etiã frequẽter in ore feramus illa 6 notabiliſsima verba Dauid. Deus meus illumina tenebras meas. Hęc omnia dixi occaſione illius verbi. Tũc, in quo incipit ca. 4. S. Matt. *Tunc ductus eſt Ieſus.* Tũc quãdo iã baptizatus fuerat, abijt in deſertũ ad ieiunãdũ, orãdũ, & lachrymãdũ pro noſtris ſceleribus, docens nos in hoc, quod omnia noſtra ieiunia, & orationes, cęteri q̃ virtutis actus in bona conſcientia & puro corde oportet fundari: aliter enim ædificiũ erit erectum ſuper falſum fundamẽtum.

Matt. 23. *Roma. 8.* *Pſalm. 12.* *Pſalm. 128.*

Ait igitur: *Ductus eſt Ieſus ab ſpiritu in deſertum.* In eremum ducit plerunq; Spiritus ſanctus electos ſuos. In hoc manifeſtatur qualis ſit voluntas eorum, qui ab ſpiritu Dei poſſidentur. Illi in quibus diuinus ſpiritus dominatur, ſic cæleſtium rerũ contẽplatione capiũtur, & ita ſeorſum de eis agere deſiderant, vt quicquid eos ab hac ſancta conuerſatione poſsit abſtrahere, ab illo magis ab 7 horreãt, & accuratiùs fugiãt. Pruna accẽſa quę in ſinu eſt, impoſſibile eſt, quod carnem non comburat, & veſtes male olere faciat: ſic non poteſt Spiritus ſancti ignis commorari in anima, abſq; eo quòd eam Dei deſiderio flagrare faciat, & exteriora & ſecularia faſtidire. Quando id, quod editis de ſe bonum eſt, & tamen vobis amarũ, & quaſi lutũ ſapere videtur, ſignum eſt, quod in vobis humorũ nimia abundãtia eſt: ſed poſtquã res vt ſunt ſapitis, ſignũ eſt, quod craſsi humores conſumpti ſunt, & naturalis virtus incipit prædominari. Chriſtianum, cui Deus amarus, & cæleſtia vidẽtur ſine ſapore, veriſimile eſt à ſpiritu diuino multum abeſſe: ſed poſtquam res ſanctæ vobis id quod ſunt, incipiunt ſapere & ſeculares vanitates, etiam id quod ſunt vobis ſapiunt, magnũ eſt

Simile. *Simile.*

indicium

Exod.3. indicium præsentiæ Dei in hac anima. Dixit Deus Moysi: Ego 8
ero tecum, & hoc habebis signum, quòd miserim te, cùm edu-
xeris populum meum de AEgypto, immolabis Deo super mon-
tem istum. In hoc cognosces Deum esse qui loquitur tecum,
& te ad hoc negotium mittit: quòd quando exieris cum populo
meo de AEgypto, offeres Deo holocausta super hunc montem.
Hoc signum illi dat, quia est maximum ad cognoscendum vtrùm
anima exierit iam ab AEgypto, & fideliter cum Deo agat: ani-
maduertere, quòd sacrificiorum vsum commutat. Anteà sacri-
ficabas Idolis in AEgypto, modò verò iam in deserto immolas
Deo. Vt sicut anteà honorem adorabas, pecuniamque & secula-
res dignitates, ludum, sensualitatemque venerabaris, & propter
hæc Idola Deum omnino obliuiscebaris, nunc horum omnium
anima obliuiscatur, & eorum saporem amittat, solumque Deum 9
sapiat: & huic soli se commendet, cum hoc Domino se con-
soletur, cum hoc lætetur, illi amoris sui, curarum, desiderio-
Psalm.76. rum, cogitationumque suarum offerat sacrificium. Renuit consō-
lari anima mea, dicebat Dauid, & rationem reddit, quod mun-
danis rebus se non consoletur. Memor fui Dei & delectatus
sum, delectabatur enim in rebus diuinis, idcirco in caducis &
mundanis consolationem recipere renuebat. Hæc est voluntas
verorum seruorum Dei, & apud me non sunt multum sancti,
amici platearum, & qui multis negotijs se tradunt: hæc enim in
teriorem Dei conuersationem distrahunt. Sanctos, qui gaudent
esse in populis soliorum amicos, cupidos in regijs commorandi,
non multum securos iudico. De aliquibus hominibus dicebat
2.Timo.3. Sanctus Paulus. Habentes speciem quidem pietatis, virtutē autē 10
eius abnegantes ex his enim sunt qui penetrāt domos. Conditio
verorum sanctorum non ea est, sed sic Deū sapere, & eius familia
ritate tantoperè delectari, vt omnem humanam conuersationem
cupiant relinquere, & in speluncam se immittere, ne hoc Dei
consortium amittant, quòd si ab hac intima conuersatione ali-
quando recedunt: hoc propter proximorum vtilitatem faciunt.
Hierony. Sanctus Hieronymus in eremo plorabat distractionem cogita-
Basilius. tionum suarum. S. Basilius in solitudine conquerebatur, quod
nedum ibi à se ipso posset liberari: & sunt multi qui perfectiores,
quàm hi volunt existimari, cum tamen homines eos videant in-
ter maximos fluctus, tumultus, & ambitiones terrenas immissos.

Dicit

11 Dicit vlterius: *Vt tentaretur à diabolo.* Quia fortiter à diabolo tentandus erat: ideò ſe in deſertum contulit. Voluit vt tentationes ibi eſſent, vbi minor eſſet occaſio, vt haberent effectum, quia tentationes futuræ erant gulæ, inanis gloriæ, & cupiditatis, voluit ſolitudinem eligere, vbi nō eſſent cibi, qui appetitum inuitarent, nō homines qui ipſum laudarent, non denique pecuniæ quę ad cupiditatem inuitarent. Hoc autem non pro ſe, tam ſecurus enim in ciuitate erat, quam in deſerto, ſed fuit ad noſtrā exhortationem, quia in tentationibus diaboli: quod potiſsimū poſſumus eligere remedium, eſt occaſionem fugere, aduertentes quam callidus ſit hic hoſtis, qui etiam in deſerto vbi non erant niſi lapides, ex ipſis lapidibus tentationem protrahit, quid faceret vbi eſſent occaſiones? Perpendit ſacra Scriptura, quod quando Deus introduxit ſi-
12 lios Iſrael in terrā promiſsionis, non duxit eos per viam terræ Phi- *Exod. 13.*
liſthijm, ſed circumduxit per viam deſerti, quæ eſt iuxta mare rubrum: ſi enim ſe hoſtibus obſeſſos viderent, viamque patefactam aduerterent, vt in Aegyptum reuerterentur, facilè redirent. Duxit ergo eos per viam maris rubri, vt cum in medio eſſet mari & ſe ſine poſsibilitate redeundi cernerent, vlterius progrederentur, etiam ſi per medios hoſtes eſſent trāſituri. Remedium eſt approbatum, & traditum à ſanctis, quòd nos à periculoſis rebus abſtrahamus, vt ad ueniente tentatione nos inueniamus ineptos & ſine poſsibilitate ad indulgendum, licet velimus: & ſic facilius homo eam ſuperat, & in virtute proditur. Qui eſt vbi luditur, facilè ludendi tentatione capietur. Qui cū fœminis conuerſatur, fa-
13 cilè cum venerit tēptatio, ab illa vincetur, ſiquidem præ manibus habet occaſionē, &c.

Cum ieiunaſſet. Vna ex virtutibus, quibus diabolus potiſsimum implicatur, eſt ieiunium: quia ſubtrahit ab eo iuriſdictionem, & eam paulatim dat Deo. Dicebat Dauid: Quod eſt remedium vt me diabolus non inueniat? Reſponder: Operui in ieiunio animam meam, &c. Venit diabolus ad te, & non inuenit: totus etenim es coopertus, & conſumptus ieiunio. Maxima ſunt commoda, quæ ex ieiunio hauriūtur, tangitq; ea alma mater Eccleſia in præfatione Miſſæ loquens cum Deo, & dicens: Qui corporali ieiunio vitia comprimis, mentem eleuas: virtutem largiris & præmia. Et vt ieiunium ſit bonum, & ſicut decet, vna ex *Pſal. 68.*

præcipuis cõditionibus, quæ ad illud requiruntur, eſt, vt cibus ſit moderatus, vilis, & appetitui iniucundus, & ingratus. Et quod ſit iſtius ieiunij pretium, adnotauit Sãctus Hieronymus in epiſtola ad Euſtochium de ſe ipſo ſcribens: Cũ multos annos, domo, parentibus, ſorore, cognatis, (& quod his eſt difficilius) cõſuetudine lautioris cibi propter regna cælorũ me caſtraſſem, Hieroſolymã militaturus perrexi. Quem locum quando primũ legi, valdè miratus ſum, diuini viri tale verbũ legens, quod difficiliusilli fuerit, lautis cibis abſtineri, quam diuitias, propinquos, patriam, vnãq; quam habebat ſororem relinquere, quæ omnia in mundo pretioſiſsima ſolent reputari, cuius rei ratio eſt quia hæc citò obliuioni traduntur, ſed opiparos cibos quotidie caro expetit, & idcircò tã pauci ſunt abſtinentes, & qui ieiunent ſicut decet. Quapropter docebat S. Theodoretus, quòd verũ ieiuniũ eſt perpetua indigẽtia, vt ita homo prandeat, vt tota die ſit famelicus, & debilitatem ſentiat. Verũ ieiunium, ſignificat ibi, perfectũ, perfecti enim ieiunãtes curant in quantũ poſſunt hunc diuinum Magiſtrum imitari, qui quadraginta dies integros in illa aſpera ſolitudine cõmoratus eſt. Illic dormiebat optimus Ieſus in nuda humo, abſq; lodicibus, & abſque tegumento vllo, ſuppoſito lapide capiti. O Domine cæli & terræ quis poterit numerare labores, quos illic perpeſſus es in medio hyemis ad frigus, & pruinas, ventis ac tẽpeſtatibus concuſſus? O Deus æternæ Maieſtatis, quis in illa ſolitudine te reperiret aut quis in tua ſancta ſocietate vna die eſſe mereretur? O quis videret tuam feruentẽ orationem, in qua dies noctesque conſumebas ſemper pro prædeſtinatis Patrem rogãs? ò quis lachrymas tuas ac ſuſpiria intueretur, quæ pro hominum ſalute fundebas? priùs Domine in deſerto lachrymis nos abluere voluiſti, quã in cruce ſanguine lauares. Diſcite ò filij Adæ ex hoc diuino duce quomodo præliaturi ſitis, vt victoriã reportetis. Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, dicebat Dauid. Lachrymis: orationibꝰ, aſperitate, ſolitudine, ieiunioq; pugnate, & experiemini quanta cum victoria euadatis. Recolligite vos his diebus in veſtris ſacrarijs, negotia expellite, à malis cõſuetudinibus ſeparemini, ad hoc enim ſacroſanctum hoc tẽpus inſtitutum eſt, &c. Heu quantum eſt hic plorandum propter quod tam raras victorias à Dæmone reportamus, atque ita triti ſumus.

Hieron. 14

Theodor. 15

Pſal. 143. 16

Dis

17 *Dic vt lapides isti, &c.* Dicunt nonnulli, quod hic Christum Dominum tentauit Diabolus, vt de Deo murmuraret, quasi irridēs fiduciam & fidem quam in illo habebat. *Dic vt lapides isti, &c.* Quasi dicat magnam certe curam habet Deus de te, cui seruis, & propter quem in hac solitudine moreris, qui aliū victum tibi nō præbet, præter lapides. Et cum ipse dixerit in tuo baptismo te filium suum esse, in quo sibi bene complacuit: manifeste patet illum nunc te fefellisse, nec te talem habere, cùm nullam curam de te habeat, sin aliter quid tibi adversendum det, animaduerte: ego enim nihil video præter lapides, & siquidem nihil aliud tibi dat, dic vt lapides isti panes fiant. Hæc omnia nihil aliud fuerunt, præter quam Iesum Christum inducere, vt de Deo detraheret, atque de eius prouidentia: liberet nos Deus à tali tentatione, aut sal
18 tem ne in illam incidamus, quòd deueniat quis ad detrahendum de operibus Dei. Ingens malum, Etiam est maximum malum illorum famam lædere, qui in terra sunt loco Dei, qui sunt ecclesiastici, & religiosi, hoc enim est esca apta, vt ignis Lutheri inflammetur. Mos est enim hæreticorum religiosorum vitas, habitus, ceremoniasque mordere, & de eis semper maledicere. Ignis quem auditis in illis miserrimis regionibus inflammari applicatur maxime huic fomiti, & escæ detractionis, ac murmurationis de seruis Dei. Atque ideo hæc est vna ex maioribus tentationibus dæmonis, curare vt maximus murmurator fis: ex maximo enim detractore solet maximus effici hæreticus. Alij communius dicunt diabolum hęc verba dixisse, vt cognosceret: vtrū esset Iesus Christus verus Deus, & ideo illi dixisse, *Dic vt lapi-*
19 *des isti panes fiant.* Modus est enim Dei in operando, dicendo, & imperando, vt patet in Genesi, vbi dicitur, quod dixit Deus: Fiat lux, & facta est lux, &c. Valde notanda est astutia Sathanæ, quo modo incipiat à rebus humilibus & paruis, vt illac aditū reperiat ad maiores, vt patet hoc in loco, vbi aperte cernitur, quod prius quàm Dominum nostrum Iesum Christum tētaret vanitate, cupiditate, acidololatria, ei suasit vt lapides in panem conuerteret. Ideo Diuus Paulus nos admonet sic: Non circunueniamur à Sathana, non enim ignoramus cogitationes eius, id est, seruemus nos & diligenter caueamus ab obsessionibus, & circunuentionibus diaboli ne comprehendamur, & deijciamur ab eius callidi tate & astutia, quæ (vt Dauid affirmat) difficillima est intellectu.

Gene.1.

2.Cor.4.

Psal.10.

Parauerunt (inquit) sagittas suas in pharetra, vt sagittent in ob- 20
scuro rectos corde. In obscuro (inquit) quia curat Dæmon tentationes abscondere, ne tentationes videantur, nec aliud ipse expetit, nisi vt parum sibi aditum patefacias, vt hac via omnino te destruat. Quapropter ne passum quidem in anima vestra illi detis, quem si dederitis, ille nihil plus desiderat. In Genesi per-
Genes. 39 spicue ostenditur, quomodo Sathanas iustum plurimis tentationibus circundet, nisi enim hac tentatione illum superauerit, saltem illa aut alia tentatione possit vincere. Patet: vix Sanctus Ioseph ex vna tentatione euaserat, vt fuit, à fratribus suffocari, cùm iam aliam maiorem ei diabolus parabat, & fuit quod iniecit Domina oculos in Ioseph, quòd eius Domina illius amore cœpit inflammari. Quid? hanc vocas maiorem tentationem? etiam. Iusto enim maior tentatio est hæc, quam altera. Verum 21
est quòd alius iniustus diceret, O fœlix ego, qui post tantum laborem inueni amantem me, & mihi benefacientem. Inueni Dominam potentissimam, quæ de meo honore sicut de suo curam habet. Iustus autem non considerat hoc, sed contra non ignoramus cogitationes eius. Diaboli astutias intellexit, & quod in alia tentatione in periculo eum posuit amittendi vitam: & in hac intendit eius animam perdere, ac corpus, & quicquid haberet, destruere conatur. Hucusque eius probitas illum domino suo acceptum reddebat, & gratia Deo iucundum faciebat: modo verò omnia simul ei volebat arripere, & facere vt Deum, & homines amitteret, scilicet: vt peccans, animam suam occideret, & per adulterium, corporalis ei vita adimeretur. Ideo Sanctus Pe- 22
1. Pet. 5. trus dixit: Circuit quærens quem deuoret, &c. Totum volebat absorbere. Et licet tanta fuerit tentatio, & non solum semel, sed sæpe ac multis diebus Sanctus tamen inuenis constanter ei resti-
Simile. tit. Quamcunque arbores sint magnæ, & fortes, si multis ictibus percutiantur, aliquando tandem in terram procidunt: & guttæ aquæ mollis, durissima cauant saxa: quanto igitur magis tentationes mollem carnem cauabunt? quæ est, vt dicit Iob:
Iob. 6. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea ænea est: in carne tamen honesta illius sancti inuenis nihil effecerunt.
O Dei potentissima gratia quos effectus in iustis facis, omnia possum in eo qui me confortat, dicebat Sanctus Paulus: Sic
Philip. 4 hic inuenis Ioseph, ita diuina gratia munitus erat, vt non modo

superatu,

23 ſuperatus non fuerit, verùm intenderet dominam ſuam vincere, & eam optimis verbis conuertere, qui dixit ad eam: Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis, ignorat quid habet in domo ſua, &c. Præter te quæ vxor eius es: acſi diceret, Aduerte ô domina, quænam ſis, es enim coniux Ducis generalis Regis, & cùm tu ſis tam nobilis matrona, non licet tale committere: & non hoc ſolùm, ſed & peccatum exaggerauit, dicens: Quomodò ego poſſum hoc malum facere, & peccare in dominum meum? Videte prudentiam iuſti, quas rationes inueſtiget ad alliciendam eam ad bonum, &c.

Accedit ergo tentator, & ſentiens Dominum famem habere, dixit ei. *Dic vt lapides iſti panes fiant.* Quia cum dolo & ſuperbia acceſsit, non impetrauit quod petijt. Accede tu frater mi humiliter
24 hæc eadem verba dicens, & pro ſua clementia hoc tibi concedet. Lapides ſunt perſecutiones & labores, quibus nos dæmon & homines mali lapidant. Hos conuertit ſanctiſsimus filius Dei in panem dulcedinis, ſicut lapides Beati Protomartyris Stephani, de quibus dicit Eccleſia: Lapides torrentis illi dulces fuerunt, & ſic vt tormenta aliorum ſanctorum Martyrum, quæ ſuauiſsima reddidit Deus. Quos morſus affigebat Sanctus Paulus in laboribus, velut in dulciſsimo pane, cùm diceret: Gloriamur in tribulationibus, &c. Et Dauid etiam, qui dicebat: Fuerunt mihi lachrymæ meæ panes die, ac nocte. Lachrymæ propter Deum effuſæ, ſunt panis mollis: etiam ſancta exercitia & virtutes ſunt velut lapides. Sic Eccleſiaſt. dicitur. Quàm aſpera eſt nimium ſapientia indoctis hominibus, & non permanebit in illa excors. Quaſi lapidis
25 virtus probatio erit in illis, & non demorabũtur proijcere illam, ſicut pondera magnorum lapidum ſunt exercitationes virtutis aggredientibus illam: & ideò pigri & puſillanimes virtutis pondus non poſſunt tolerare, ſed ſtatim illud à ſe proijciunt. Hos igitur lapides conuertit noſter pijſsimus Deus in panem ſuauiſsimum illis, qui iam diu virtutem exercuerunt. Accede ergo chariſsime frater, cum magna cordis æquitate & profunda humilitate, & pete à Deo vt lapides iſti panes fiant: ſicut ipſos iam conuertit in panem alijs ſeruis ſuis vt in omni bono poſsis perſeuerare.

2. Cor. 7. & 11. Pſalm. 41. Eccleſ. 6.

Scriptum eſt: Non in ſolo pane viuit homo. Omnibus tentationibus reſpondit: Scriptum eſt. Sancta Scriptura muniendus eſt vir iu-

ſtus, vt non modò non vincatur, ſed etiam vt tentationem ſuperet. Ecquid arbitramini eſſe ſanctam Scripturam citare ad reſiſtẽdum tentationibus præter quam diuinam voluntatem in ipſa expreſſam allegare, quando ſeſe vobis aliquid offert, conſulite diuinam voluntatem, quæ in ſacris literis expreſſa eſt, & perpendite vtrũm ſit contra eam, an non, quòd ſi contra eam fuerit, ei reſiſti te vſque ad mortem. Hæc eſt præcipua ratio ad reſiſtentiam, ſcilicet, eſſe contra Dei voluntatem, & hæc ſunt meliora, ac magis meritoria arma, quibus poſſumus muniri. Et ſic Diuus Paulus ad Epheſ. ſcribens tentationes & concuſſus diaboli (cùm dixit: Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarum harum, id eſt, non ſolùm luctamur aduerſus ſanguinem & carnem, qui ſunt hoſtes debiles, ſed etiam aduerſus alios potentiores hoſtes, qui ſunt dæmones.) Addidit ſtatim, arma deſignans, quibus præliaturi & reſtituri ſumus, dicens: Propterea accipite armaturam Dei, &c. Et concludens poſuit vltimam & præcipuam armaturam, & gladium ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Hinc colligetis, quàm debiles ſint noſtræ reſiſtentiæ, cùm non confugimus ad Dei voluntatem, in ſacris ſcripturis explicitam. Ne ergo dicas frater: Nolo peccare, ne forte honorem amittam, ne in morbum incidam, ne vè in infernum detrudar: quia etſi hoc non ſit malum, non tamen eſt principalis ratio, quæ te à peccato debeat abſtinere: ſed illud præcipuè te abſtineat, nolle Dei voluntati contradicere, & deſiderium firmumque ac ſtabile propoſitum viuendi ſemper ſub diuina obedientia. *Non in ſolo pane viuit homo.* Deus non habet tam ſtrictam poteſtatem, vt abſque pane hominem alere non poſsit: quàlibet re Deus hominem poteſt alere. Quapropter non omnem tuam curam adhibeas in pane acquirendo, ſed ſtudioſiſsimè cura, vt huic potentiſsimo Deo placeas, qui quacunque re te poteſt ſuſtentare. O quot curas & anxietates homo à ſe expelleret, ſi in corde ſuo hanc infallibilem veritatem proponeret.

Epheſ.6.

26

27

28

Victa hac tentatione: *Statuit cũ ſuprà pinnaculũ tẽpli.* Et licèt ibi non potuerit caput Eccleſiæ, qui eſt Chriſtus Redemptor noſter ſuperare, nunc tamen curat extollere multos ex eius membris ad ſublime Eccleſiæ, vt inde maximã ruinã faciant. Et quẽadmodũ

de

de Deo dicit Dauid: Suſcitans â terra inopem, & de ſtercore eri- *Pſal.112.*
gens pauperem. Sic etiam diabolus vult in hoc Deum imitari, li-
cet diſpari intẽtione, & multos infimæ conditionis ſublimat, & il-
los cum principibus populi Dei collocat. Eſt tamen hæc differen-
tia, quòd ij, quos Deus extollit, ſunt ſub pinnaculo, habent ſtatus
& dignitates ſuper ſe, ſicut grauia onera, illi verò, quos extollit dia-
bolus, ſunt ſuper pinnaculum, id eſt, ſunt ſuper dignitatem &
prælaturam, quia eam non acceperunt, niſi, vt in illa requie-
ſcerent, & ſic dicit alter: Ego quadraginta annos Regi ſeruiui,
& in eius ſeruitute vitam, omnemque meam ſubſtantiam con-
ſumpſi, & nunc præfecit me huic epiſcopatui, vt iam aliquan-
do quieſcerem. Quis vnquam tale vidit, aut audiuit paſtorem
ad dormiendum? O quàm terribilis fraus, apertè apparet, quòd
te diabolus ſine meritorum ſcalis extulit. Quos Deus ſublimat,
meritorum, virtutumque gradibus aſcendunt, & habent prælatu-
ram cum aſsiduo laboris exercitio, adimplentes quod admo-
nebat Sanctus Paulus Epiſcopum Timotheum. Miniſterium *2.Timot.4.*
tuum imple, &c. Officium implere, eſt prædicare, Eccleſias
viſitare, de clericis rationem habere, eleemoſynas dare, omni-
bus denique eſſe virtutis exemplum. *Iterum aſſumpſit eum, &c.*
Hæc omnia tibi dabo ſi cadens adoraueris me. O quot in hoc Sathanam
imitantur, dicentes: Hoc tibi dabo ſi Deum offendis, qui iudi-
ces, aduocatos, ſcribaſque largitionibus corrumpunt, vt iuſtitiam
peruertant, qui dona fœminæ promittunt, vt eam deflorent. O
vos miſeros, quibus rebus poteritis animæ vnius incommodum
reſarcire? quæ plus valet quam vniuerſus mundus. Timete fra-
tres Deum, ne in tantum ſcelus incidatis. O quam terribilibus
verbis & minis hoc exaggerat ſanctus Iob, & peccatores commi- *Iob.26.*
natur, dicens: Gigantes gemunt ſub aquis, & qui habitant cum
eis, &c. Si Dæmones, qui ſunt gigantes fortiſsimi, tormentis in-
ferni oppreſsi gemunt, quid facient eorum miniſtri & imitatores,
qui tam fortem naturam non habent? Quapropter nihil aliud fa
ciatis, quàm alios ad peccandum inducere, & illic experiemini lu-
crum quod reportabitis: & licet robuſti ſitis, nulla ibi fortitudo
eiſdem tormentis poteſt reſiſtere.

Hæc omnia tibi dabo, &c. Omnes quatuor orbis partes ei oſten-
dit. Videamus Sathana quomodo probabis tu vniuerſum orbem
eſſe tuũ, & te poſſe illũ dare cui libuerit? Nihil amplius ſupereſt

nisi dicere: hæc omnia tibi dabo? Hic ostenditur, quàm parum nos 33
diabolus æstimet. Si piscante piscatore tot pisces hamo occurre-
Simile. rent, vt nudo ipsi & detecto adhærerent, nõ dubitaret piscator iterum atq; iterum eum sine esca immittere: sed magna cum fiducia eum inijceret: sic etiam diabolus ita consueuit homines sine cibo piscari, vt nudum hamum immittere non dubitet; tot enim in eũ incidunt, vt superuacaneum esse iudicauerit tentationes operire. Ideô hîc nihil illius interfuit, vt mendax reperiretur, & sic absolutè dicit: Omnia sunt mea, ea ego tibi dabo, tanquam iudicans Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem, qui fortasse deciperetur, sicut alij homines nudato hamo decipiuntur. Si homines sibi persuaderent diabolum illis posse regna dare, quid in eius seruitute non facerent? si pro nihilo, tot insulta committunt, quid pro regno facerent? Qua facilitate Iesus Christus alias tentationes 35
superauit, hanc etiam vicit.

Decedente Sathana summa cum cõfusione: *Accesserunt Angeli & ministrabant ei.* Ibi videretis Angelorum choros, qua diligentia sicut famuli eius mensam circuibant, eiq; accuratissimè ministrabant. Accede ergo ô anima mea ad illud sacrum conuiuium, & reliquias, quæ ex illa diuina mensa excidunt, diligenter collige: contemplare Regem cælorum pallidum, debilem, frigore, aereq; perstrictum, famelicum, in nuda humo prostratum, super petram sedentem, & inter choros Angelorum summa cum modestia manducantem considera. O quis ibi esset, ô quis sacrosanctum illud ac tam moderatum videret cõuiuium. Commorare ibi ô anima mea per memoriam, quandoquidem præsens ibi esse nequiuisti. Deprecare hunc sanctissimum Dominum, vt te ad misericordiam ibi 34
recipiat, sicut & peccatricem Magdalenam suscepit. Accedamus omnes, fratres mei, tempus enim victoriæ aptissimum est ad recipienda beneficia præstantissima, ea speremus ab hoc Domino, quæ sunt munera gratiæ, qua impetratur & gloria: ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, qui cum Patre & Sancto spiritu viuit & regnat in infinita seculorum secula, Amen.

Feria

1 Feria. II. poſt Dñicam. I. in Quadrageſima.

Cum venerit filius hominis in Maieſtate ſua & omnes Angeli eius cum eo, &c. Matth. 25.

TIMOREM dicit Spiritus ſanctus totius boni eſſe initiũ. Timor Domini fons vitæ, vt declinet à ruina mortis. Fons ad conſequendam vitam, & ad fugiendam mortem eſt timor. Ideò admonebat Sanctus Paulus ad Philip. ſcribens cũ metu & tremore veſtram ſalutem operamini, cum metu animæ, & tremore corporis. Ratio huius veritatis digna eſt, quæ notetur & cõſideretur, ſpiritus humanus cum fide formatus, eſt tanquam medium con- 2 ſtitutum inter voluptates peccatorum & pœnas quæ pro illis ferendæ ſunt. Voluptates tanquam præſentes, & breues conſiderat, pœnas verò vt futuras & æternas animaduertit. Voluptates eum attrahunt, timor autem pœnarum ipſum deterret & facit regredi ſi eas conſideret adiutus à fide. Et hoc eſt, quod ad literam dicit Sanctus Paulus de Moyſe quôd fide elegit magis affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere iucunditatem. Perpẽdite, quod dicit: elegit: cùm ob oculos per conſiderationem haberet voluptates & pœnas, potiùs voluit affligi, quam delicias ſequi. Ideò Eccleſiaſticus timorẽ laudans dixit: Timor Domini, gloria, & exultatio, & lætitia, & corona exultationis. Mirabile eſt videre effectus, quos hic dicit Eccleſiaſticus à ſancto timore dimanare, & inter eos præcipuus eſt, quod timor ſit corona exultationis. Corona magnanimis ſolet tribui, non autẽ timidis. Hinc colligetis quan- 3 tæ magnanimitatis ſit, Deum timere, ſi quidem Deum timẽtes, coronati euadunt, corona exultationis. Quàm copioſè remunerat Deus timores, qui pro ſe tolerãtur, magnũ eſt ergo gaudiũ, & lætitia, quæ proficiſcitur ex timore Dei, qui eſt corona exultationis. Eo autem quòd tam neceſſarius ſit timor, curauerunt ſancti Prophetæ ab Spiritu ſancto edocti, tot ac tã terribilibus minis illum cordibus hominũ affigere, & in eorum viſceribus inſculpere. Quam terribilis cõminatio eſt iniquis illa Sophoniæ, & erit in tempore illo: Scrutabor Hieruſalẽ in lucernis, &c. Si enim Hieruſalẽ ciuitatem ſanctam tam accuratè Deus ſcrutaturus eſt quid faciet Babyloniæ? ſi iuſtus qui tam ſanctè ac piè vixit, tanto rigore exa-

Prouer. 14. *Philipp. 2.* *Hebr. 12.* *Eccle. 1.* *Sopho. 1.*

minandus est,tamq; arcto iudicio est iudicandus, quid erit de dis- 4
soluto & vago, cuius tota vita fuit quædam confusio? Etiam nos
Esai.30. Esaias intendit terrere,illis tam asperis verbis,præparata est enim
ab heri Tophet:(id est infernus)à rege præparata profunda & di-
latata.Nutrimenta eius ignis & ligna multa: flatus Domini sicut
torrens sulphuris succendens eam. Tophet locus erat prope Hieru
salem,vbi solebant proijci cadauera,& aliæ immunditiæ, & si mili
tudine illius loci fætidi, & abominabilis pœnas inferni explicat
sanctus Propheta.Dicit ergo: Vallis illa profunda inferni,quæ est
in corde terræ præparata ab origine mundi, per potentiam illius
æterni regis,tam ampla vt possit capere tot tamq; innumeros cõ-
demnatos,qui sunt ligna,& multi titiones qui in æternum illo ig-
ni concremandi sunt, & flatus Dei erit tanquam sulphuris torrẽs
qui illum suscitabit. O horribile & metuendum verbum, quis est 5
lapis qui te audit, & in lachrymarum flumina non conuertitur?
quòd ira Dei & eius iustitia in æternum insufflabunt ne vllo vn-
quam tempore tormenta illa extinguantur, aut comminuantur.
Super hæc omnia obstupescere facit quod ait Beatus Petrus Apo
2.Petri.3. stolus:adueniet autem dies Domini vt fur: in quo cæli magno im
petu transient, elementa verò calore soluentur. Cùm igitur hæc
omnia dissoluenda sint:quales oportet vos esse in sanctis conuer-
sationibus & pietatibus, expectantes, & properantes in aduentu
diei Domini,per quem cæli ardentes soluentur & elementa ignis
ardore tabescent? Nouos verò cælos & nouam terram secundum
promissa ipsius expectamus, in quibus iustitia habitat. O Deus
infinitæ maiestatis,per tuã ineffabilem clementiãte deprecor, vt
nobis intellectũ & sensum præbeas, quo hæc sancti Apostoli no- 6
bis verba proficiant. Hoc primũ nobis hîc dicitur,quod dies iudi-
Simile. cij vt latro aduenict. Quia latro si ingreditur domũ vt furetur, &
fortè inuenit dominũ vigilantem, cũ magno decoro & vrbanita-
te eum alloquitur & veneratur. Sic vltimus dies & mors est bonis,
qui vigilant & in gratia sunt. Honorificẽtissimè benignissimeq;
eos tractat: illis verò qui in peccati somno negligentes & non pa-
rati commorantur,est valde terribilis, ita vt eos in infernum sepe
liat sicut latro cùm inuenit dominum dormientem eum occidit,
& illius bona diripit. Secundò dicit cæli magno impetu transient
elementa verò calore soluentur. Terra autem & quæ in ipsa
sunt opera exurentur, ex his igitur ita metuendis infert Beatus

Petrus

7 Petrus dicens: cum igitur hæc omnia diſſoluenda ſint: quales oportet nos eſſe tam terribilem diem expectantes, quàm ſanctas oportet eſſe noſtras conuerſationes? &c. Et poſteà concludit: propter quod chariſsimi expectantes, ſatagite, immaculati & inuiolati ei inueniri in pace, & Domini noſtri Ieſu Chriſti longanimitatem ſalutem arbitramini. Omnia hæc ſunt verba digniſsima maxima conſideratione: primum magnã habet emphaſim. Propter quod, ſiquidem omnia concremanda ſunt, cauete ne in perpetuum comburamini: licêt inter pœnas maxima ſit carere beatifica Dei viſione, quæ eſt bis infinita, cûm quia nos infinito bono priuat, tum quôd ſit infinitæ durationis. Hanc tamen nõ mul tum timent mali, quia non contemplantur quod bonum amittant, & ideo Sanctus Petrus non tantum de ea agit, quantum de
8 igne, per quem proponitur ante oculos pœna ignis æterni, hanc enim cum hîc quaſi experiamur magis nos terret. Dicit vlteriùs vt magnifaciamus longanimitatem Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt hoc tempus quod nobis concedit, & ad pœnitentiam expectat, arbitremur ſingulare beneficium quod in nos confert, ad noſtram ſalutem & remedium: quôd peccaſti heri, nec ſtatim aperta eſt terra, quæ te abſorberet. Quid faceres frater ſi te mors comprehenderet (vt Hiſpanê dicimus) [*Con el hurto en las manos?*] O quam ſingulare beneficium nobis facit Deus, ſperans nos ad pœnitentiam niſi fortê noſtra culpa, hoc bonum nobis in malũ conuertatur: cùm hac occaſione non vſi fuerimus. Ideo Dauid dixit, *Pſalm. 5.* Niſi conuerſi fueritis gladium ſuum vibrauit, arcum ſuum tetendit & parauit illum, &c. Vſus eſt hic Spiritus Sanctus hac meta-
9 phora, ad ſignificandum, quôd ſicut in arcu quo ſagitta magis regreditur, eò poſtea maiori impetu exit, & maius infert vulnus: ſic quanto plus Dei iuſtitia detinetur pœnitentiam expectans, ſi hac longanimitate non vſi fuerimus, tantò poſteà crudelior erit ictus ſupplicij eius.

Hæc omnia fratres mei dixi, vt per ea maximum Dei timorem concipiatis, ſiquidem timor eſt fons vitæ & ſalutis (vt initio diximus) ſed (vt vobis verum fatear) me ipſum admiror quomodo hæc tam terribilia, & Dei terribiles comminationes referens, apud me manſerim, & cum verbis animam ſimul, ſanguinẽ & vitã non effuderim? Quomodo hęc dicimus, & audimus, & tan quã inſenſibiles lapides remanemus? quod ſi nobis timorem non

intulit

intulit quod hucuſque diximus, vtamur ſaltem eis quæ nos domi- 10
nus docet in ſancto Euangelio. *Cùm venerit filius hominis, &c.* An
te aduentum Domini, concrematis iam omnibus, erit illa vniuer
ſalis reſurrectio mortuorum, & omnes quaſi territi & timore per-
culſi reſurgemus. Non enim videbimus terram ſicut antea, nec
fluuios, aut arbores, nec apparebunt aues, aut animalia, om-
nia quæ antea erant, combuſta inueniemus. Certè neſcio hoc
dicere, & vellem vt alius diceret, quo ego in foramen aliquod
me immitterem, deterret enim me huius rei cogitatio, & de ea
loquens perterritus ſum. Quis audebit ibi caput extollere? cum
cuncti ibi ſint ſcientes ad quid vocati fuerint, in cælum ſuſpi-
Matt.24. cient, & dicit Sanctus Matthæus quod tunc apparebit ſig-
num filij hominis in cælo, & tunc plangent omnes tribus ter-
ræ. Aſpicient enim aduẽtare vexillum illud ſanctæ inquiſitionis, 11
crucem illam ſacroſanctam, in qua Chriſtus affixus eſt, & tunc
plangent omnes tribus terræ, non autem tribus cæli, quia tribus
terræ ſunt peccatores terreſtres. Erit enim genus quoddam
deſperationis, cùm non videant in illa cruce illa miſericor-
diæ brachia extenſa, nec ſacratiſsimam virginem iuxta crucem
proſpiciant, quæ pro eis intercedat. O miſer peccator quid
facies ſine patrono? quid anima tua maximis ſceleribus onerata
ſentiet quum non videat in cruce vulnera, quibus eius crimina
operiantur, nec ſanguinem, quo eius labes aſpergantur? dixit
Nume.17. Deus Moyſi: refer virgam Aaron in tabernaculum teſtimonij,
vt ſeruetur ibi in ſignum rebellionis filiorum Iſrael. Sic crux ſum
mi ſacerdotis Chriſti apparebit illi in ſignum & confuſionem
rebellionis malorum. Quemadmodum enim regula metimur la- 12
pidem vt eius rectitudo aut diſparitas videatur: ſic ſanctiſsima
crux erit ibi regula qua noſtra opera ſummus artifex Ieſus Chri-
ſtus metietur. O miſeros nos, & quæ paritas reperietur inter no-
ſtros cibos, voluptates, & opera, cũ illis, quę ſummus Magiſter mũ
di in cruce tãto amore & charitate operatus eſt! ô quæ anxietates,
qui gemitus, qui planctus ibi erunt? quæ nam lingua eſt, quę illos
queat explicare? videntes turbabuntur timore horribili. Illi ita la
Sapien.5. chrymantes, ait S. Matth. quod videbunt filium hominis ve-
nientem in nubibus. Cum autem viderint filium virginis ma-
gna Maieſtate aduenientem, & cum illo omnes Angelos cæle-
Matt.24. ſtes. Tunc maximum planctum & vlulatum extollent (vt dicit

San-

13 S. Ioannes in Apocal.) ſicut ſolet extollere mulieres vlulantes in funeribus filiorum chariſsimorum, & dicent montibus, & rupibus? cadite ſuper nos, & abſcondite nos à facie ſedentis ſuper thronum quando venerit dies magnæ iræ eius: ſuper quod dicit D. Auguſtinus, quòd maius tormentum erit malis furorem vultus Domini tolerare, quam cruciatus infernales perpeti. Perpendite diligẽter verbum illud: dies magnæ iræ eius. Magnæ iræ eius dicit, quia licet Deus ſæpe iratus fuerit, & ſe furore concitatũ præbuerit (ſicut in ſupplicio Angelorum) & in diluuio, & cum Sodomitis, ac etiam cum AEgyptijs, &c. ſolum modo dies iudicij dicitur dies magnæ iræ Dei, omnes enim illæ iræ non fuerunt tantæ quanta erit illa. O quam iratum eum oſtendit Eſaias, dicens: Dominus ſicut fortis egredietur, ſicut vir prælior ſuſcitabit zelum, 14 vociferabitur, & clamabit, ſuper inimicos ſuos cõfortabitur, tacui ſemper, ſilui: patiens fui, ſicut parturiens loquar, diſsipabo, & abſorbebo ſimul, &c. O quæ verba tam horribilia? ò bone Ieſu decus & ſplendor animarum noſtrarum quis te vidit tanquam mitiſsimum agnum, & quis modo patientiam tuam in peccatores cõſiderat, quid ſentiet videns te ſuſcitantem zelum tuum, & honorem tuum, qui à malis ita oppreſſus fuit, propugnantem? ò quàm ſiles modo Domine tot adulteria, tot homicidia, tot periuria, &c. Quomodo terra non aperitur, quæ nos ſorbeat! an exiſtimatis Deũ hoc non animaduertere? animaduertit quidem, & licet modo taceat, aliquando tamen ſilentium rumpet, & vindictã ſumet de iniurijs tantæ Maieſtati illatis. Quum præterirent Hebræi in terram promiſsionis, exijt Amalech, vt eis contradiceret, 15 & poſt quadringentos annos dixit Deus Sauli, Recenſui quæcunq; fecit Amalech Iſraeli, quomodo reſtitit ei in via cum aſcẽderet de AEgypto, & his dictis præcepit ei, vt iret ad ſumendum ſupplicium ex eis. Putarent (credo) illi quod iam Deus tyrannidis, & crudelitatis ſuæ non meminerat. Sed decepti ſunt, quia cũ minus arbitrati ſunt, tunc pœnas ſoluerũt: ſic faciet tibi, quãdo ſicut vir prælior ſuſcitabit zelũ ſuum. O quæ exaggeratio, ſicut vir prælior ait. Quãdo incarnatus eſt venit ſicut rex ad nuptias: venerunt nuptiæ agni, &c. Apocalypſis, mitiſsimus & valde pacificus: ſed tunc veniet ſicut vir prælior cũ zelo & furore, vt orbẽ euertat, omnibus creaturis armatus. Armabit creaturã aduſtionẽ, &c. ait Sapiens, & vociferabitur, & clamabit. O æterne Deus & quo-

Apoc. 6.

Auguſt.

Eſai. 24.

1. Reg. 15.

Apoc. 19.

Sap. 5.

& quomodo nos non obstupefacit hoc verbum? O quomodo ru- 16
giet Iesus Christus quasi parturiens, & nos ita sumus modo sine
sensu, & cogitatione harum rerum, & ita securi, ac si esset aliqua
poetarũ fabula. *Et congregabuntur ante eum omnes gentes.* Quid erit
videre ibi illos Darios, illos Alexandros, Cæsares illos, ac poten-
tissimos Romanos Imperatores? Dispari vultu eos videbimus
ac fuerunt hic. Quid fuit vidisse eos in hoc sæculo, & illic in-
tueri?

Præterea quæ dicit Dominus: *Quod separabit eos adinuicem, &c.*
Simile. Vt vnusquisq; sit in loco decẽti. Quando habent capitulum cõ
mendatarij, assident secũdũ antiquitatẽ, & merita vniuscuiusq;
videbitis esse commendatarium senem & pauperem ad dexterã
magni Magistri, & dux, aut comes aut alius princeps ditissimus
assidet in infimo loco, quid hoc est, nisi quòd ibi dantur loca, suo
ordine, & moderatione? sic igitur erit in illo capitulo generalissi-
mo iudicij. Videbitis pauperem piscatorẽ iuxta Magistrũ maxi- 17
mũ Christũ, Imperatores vero & potentes sæculi in abiectis locis
cũ dæmonijs. Cõuertet tunc bonus Iesus vultũ lætissimũ ouibus
suis & dicet illis dulcissima illa verba, *Venite benedicti, esurini, &c.*
Iacob. 2. O quanto iure D. Iacobus dixit: Superexaltat autẽ misericordia
iudicium, id est, quòd in illo examine misericordia superior est iu
dicio, aut (vt clarius loquar) quod misericordia de iudicio trium-
phat. Quia quos iudicij seueritas posset opprimere, & euertere
eos misericordia liberat: allegãs corã patre misericordiarũ, dignũ
esse misericordia, qui in proximos misericordia vsus est. Ideò
O Echume. O Echumeni? cõparat misericordiã oleo, quo luctatores vngũtur
ne possint apprehendi: sic misericordia linitos non poterit diuina
iustitia comprehẽdere: sed in illis adimplebitur promissio Dñi: 18
Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.
Gregorius Nicenus. Quapropter Gregorius Nicenus acute comparauit Deum cũ lu-
cido speculo quod talem tibi vultũ præbebit, qualẽ tu habes, talẽ
inuenies Deũ in iudicio, qualẽ tu in hac vita te ei præbuisti. Si ha
buisti vultũ misericordiæ, tunc etiã tibi Deus eã ostẽdet: si fuisti
crudelis et iam Deus seuerũ se ostẽdet in te. Nõ est cõmutatio in
speculo, sed in imaginibus, quæ ei obijciuntur: ita hic, sicut dixit
Psalm. 17. Dauid, loquens cũ Deo: Cũ sancto sanctus eris, & cum peruer-
so peruerteris: cũ benignis benignus eris, & cũ crudelibus durus
eris. Dñe quare nõ dicis eis: accipite regnũ p martyrijs, quæ per

pessi

19 peſsi fuiſtis? quia tot annos vitam in arctis religionibus duxiſtis; quia cũ multa puritate & caſtitate vixiſtis? &c. Sed plus æſtimas opera miſericordiæ? eo liberalior eſt Deus, nullũq; bonũ ſine mercede relinquit, ſed in hoc voluit ſignificare, quod ſi pro operibus miſericordiæ (quæ ſæpiſsime fieri facillimè poſſunt) tãtum præmium tribuit, quid pro martyrio reddet, pro patientia in magnis laboribus & iniurijs? pro multis annis conſumptis in ſanctis religionibus, in aſperitate vitę, in perfecta continentia, in obedientia & in alta diuinarum rerum contemplatione? &c.

Tunc dicet his, qui a ſiniſtris eius erunt. Tunc etiam vultum conuertet ad impios, ſed non ſicut iuſtis, irato aſpectu, oculis, vt dicit ſcriptura, ſcintillantibus, & ſublimi voce, quam cœlum & terra audiet, & illo ore quo toties te ad pœnitentiam vocauit & vt ad ſe
20 accederes inflammauit, hoc igitur ore, incipiet dicere: *Diſcedite a me maledicti patris mei: in ignem æternum.* O vtinam altiſsima Dei pietas nos in cognitionẽ huius terribilis ſententiæ faceret venire. *Diſcedite* (dixit) Hæc eſt maledictio, qua Beatus Paulus malos cõminatus eſt dicens: ſiquis nõ amat Dominũ Ieſum, ſit anathema Maranatha. Hoc nomẽ Maranatha eſt vocabulum Syriæ, quod ſignificat; quando Dominus noſter aduenier. Vult dicere Sanctus Paulus: quod ſiquis non amauerit Dominum, ac redemptorem noſtrum Ieſum Chriſtum ſit excõmunicatus, & ſegregatus ab eius diuino conſpectu, cùm venerit in iudicium. Ecce quomodò nunc Dominus hoc adimplet dicens: diſcedite. O animæ quæ ex illa ciuitate Dei eijciendæ eſtis, de qua tot bona audiſtis, miſeras vos, quibus non contigit videre faciem Dei, quam non ſatian
21 tur videntes Angeli, 1. Cor. 16.

Reddet rationem, quòd eos ſic deijciat ac deſpiciat: *Eſurini enim & non dediſtis mihi manducare. &c.* Deinceps fratres mei iraſcimini & eſtote crudeles in pauperes, ſiquidem videris quam iratũ inueniãt hi Deũ, pro eodẽ ſcelere. Cauete, per viſcera huius pijſsimi Domini à tanto peccato. Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram, ait Dominus. Mirabile eſt, quam honorati ſint diuites & potentes, vſq; & paſsiones naturales eos reuerẽtur. Cũ tu maiori furore concitatus ſis, cùm ira ardentior eſt, ſi tranſit aliquis princeps aut Dominus potens, ſtatim mitigaris & quaſi ſtatua efficeris, quia conſpectus illius fuit velut aqua: quæ hunc ignem extinxit. Pauperes autem nihili facitis, ac ſi non eſſent homines, Eccleſ. 4.

aut

aut essent lapides, ita quæ aurum, argentũ metalla mortua æstima- 22
tis, & non homines. Hi nõ sunt homines sicut & illi? quid plus ha
bent illi, quam isti? vestitum, aurũ, &c. O terribilem cæcitatẽ? au
rum & vestitum, & non hominem ad imaginem Dei creatũ æsti
matis; & quia pauper aliquam eleemosynam à te petit, & verbis
Matt. 21 assiduis te rogat, ita inflãmaris & quasi leo efficeris. In Matthæo
dicitur quòd cũ Dominus esuriens accederet ad ficulneam, & ni
hil in ea præter folia inueniret, ei maledixit, & statim exiccata est.
O Christe superne Magister patientiæ, & quid habet culpę ficul
Mar. 11. nea? quia vt S. Marcus affirmat nõ erat tempus ficorum. Si nõ est
tempus ficorum, quomodo eos dabit ficulnea? Hoc fecit vt signi-
ficaret quid inter pauperes & diuites futurum erat in mũdo. Acce
dit Christus famelicus in pauperibus suis ad domũ diuitis, & non
inuenit in eo, nisi folia ficulneæ, quæ sunt asperrima, & exasperã- 23
tia velut lima, id est, verba dura, & amara, scilicet. Abi hinc otiose
& vagabũde ad laborandum. Sic? igitur maledictio quam Domi
nus intulit ficulneæ, nõ fuit ficulneæ, sed vt ostẽderet quid de te,
ò immanis futurum esset, quia eris maledict⁹, sterilis, sine potesta
te impetrandi salutem in sempiterna sæcula, sicut ficulnea sicca,
quæ non potest fructum ferre. Talem inuenies Deum, qualẽ ipse
te inuenit: tu in pauperes durus, Deus in te durus, sicut ex his ver
bis patet. Quod si ijs qui charitatis opera non exequuntur, talis
pœna dabitur, quid erit pro latrocinijs & homicidijs, &c. Diui-
nus ille Dominus pro sua æterna clementia, quandoquidem illi
placuit his supernis & salutiferis admonitionibus nos præuenire,
nobis earum cognitionem & sensum concedat vt a modo nobis-
cum metipsis rationem ponamus & nobis per pœnitentiã medea- 24
mur, ne simus ex infœlicibus sinistræ manus, sed vita innocente,
sicut mansuetæ oues à dextris collocemur, & gloriæ benedictio-
nem recipiamus ad quã nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. III. post. I. Dominicã. in Quadragesi.

Cum intrasset Iesus Hierosolymam commota est vniuer-
sa ciuitas, &c. Matthæi. 21.

VT PRIMVM Ingressus est Dominus Hierusalem
statim in templum perrexit patris sui. In quo nos docuit vt

quan-

1 quando vadimus in aliquam vrbem ad agendum aliquod negotium, quod prius facere debemus, eſt confugere ad templum ad agendas diuinæ Maieſtati gratias, quia nos ab itineris periculis eripuit, & eum ſupplicare vt nos dirigat & doceat in illis negotijs agendis. Vt omnia fiant iuxta ſanctam eius voluntatem, dicatur totum Euangelium vſque ibi: & dixit eis: ſcriptum eſt, &c. Dicit Sanctus Ioannes narrans alium caſum ſimilem huic, quod flagellã te Ieſu vendentes & ementes in templo, recordati ſunt diſcipuli Ioan. 2. eius, quia ſcriptum eſt: zelus domus tuæ comedit me. Hunc zelũ Domini diuinitus declarauit Spiritus ſanctus in Canticis dicens: Canti. 8. pone me vt ſignaculum ſupra cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuũ, quia fortis eſt vt mors dilectio, & dura ſicut infernus æmulatio. Aſsimilauit dilectionem morti, quemadmodum enim

2 mors amantes & odientes eam amplectitur; ſic diuinus amor ad amicos, & inimicos extenditur. Nihil aliud ames corde tuo (ait Dominus) nec opere, aliud principaliter quæras, præter me amorem tuũ, quia tã forti amore te diligo ſicut mors, quia ſicut mors omnes mortales amplectit: ita ego oẽs diligo. Tã plenus zelo amator ſum, vt zelus meus ſit velut infernus: quia quemadmodũ infernus omnes quos recipit fortiſsimè torquet: ſic hic meus amor & zelus me cruciat. Audi ô anima Chriſtiana rem quãdã (humano videri) incredibilẽ, quam tamen dicit infinita veritas qui mentiri non poteſt, quod eius zelus eſt durus veluti infernus. O diuina exaggeratio! oſtẽdit in hoc, q̃ ſi Deꝰ poſſet torqueri, zelus & amor ſuus erga nos, ipſum velut infernus cruciaret & ſic inquantũ Chriſtus Redemptor noſter paſsibilis fuit & mortalis, & in eius beatiſsima anima locus fuit recipiẽdæ triſtitiæ ſicut habuit notitiam peccatorũ

3 omnium, quæ in toto orbe ab initio cõmiſſa ſunt, cõmittũtur, & cõmittentur, ſic ſumma pro cũctis triſtitia affectus eſt. Quod nec humana nec Angelica mens poteſt comprehẽdere. Huius zeli, aliquomodo, particeps erat B. Paulus, cũ dixit: ęmulor enim vos Dei 2. Cor. 11. æmulatione, deſpondi enim vos vni viro virginem caſtã exhibere Chriſto, id eſt, diſcrutior, niſi vos tã quã virginem caſtam exhibeatis Chriſto. Terribile partior tormentum, aliquomodo ſimile illi quod ſaluator meus paſſus eſt, & illud ego patior, vt vos boni ſitis & omnino vos ſeruituti eius tradatis. Et alibi clariꝰ hoc expreſ 2. Cori. 6. ſiſſe apparet, vbi poſtquam, humano videri, in eis erudiendis magnas & ſalutares doctrinas, oẽm ſpiritus ſui vigorẽ, vitãq; totã cõ-

ſumpſerat: cum tamen nõ deſiſteret in ipſo cæleſtis quidã ignis in 4
flãmari, & eis proficiẽdi arderet deſiderium: prorupit tãdẽ dicẽs:
os noſtrũ patet ad vos ô Corinthij, cor noſtrũ dilatatũ eſt, nõ an-
guſtiamini in nobis. Quid ſignificat: os noſtrũ patet ad vos ô Co-
rinthij? Metaphora ſumpta eſt ab eis, qui magno calore æſtuantes
apertis oribus aerẽ intendunt colligere, quò viſcerũ ſuorũ ardorẽ
poſsint refrigerare. Sic ſanctus Apoſtolus proximorũ amore accẽ-
ſus & deſiderio ſalutis ipſorũ ardens, ſic tamen ardens, vt nec cõti-
nuũ exercitiũ docendi eos, nec labores, quos propter hoc ferebat,
nec verbera, nec carceres, nec naufragia, &c. ardorẽ illũ extingue-
rent. Et cũ hæc omnia non ſufficerent: os ſuum aperiebat tanquã
deſiderãs pro illis plura pati: & ideo dicit: os noſtrũ patet, &c. Qua-
ſi dicat: adhuc optamus pro vobis maiora perpeti, vt amori noſtro 5
ſatisfaciamus: & eundẽ ardorẽ cupiebat in alijs ſuis diſcipulis incẽ-
dere, ideoq; ſubdidit ſtatim dicẽs, eandẽ autẽ habentes remunera-
tionẽ (tãqua filijs dico) dilatamini & vos: id eſt, eandẽ charitatẽ &
zelũ habete & vos, nõ ſolũ erga me, ſed in omne genus humanũ;
vt habuit Magiſter noſter Dñs, qui cor ſuũ roſum, & laceratũ habe-
bat zelo ſancto honoris ẽterni patris ſui, & vtilitatis animarum, &
hoc zelo eijciebat oẽs vendẽtes & emẽtes, &c. (A *puros açotes*) *Eij-*
cit eos de tẽplo. Et priùs quã eos flagellaret, fleuerat ſuper illos in in
troitu Hieruſalem. Hęc duo neſciunt homines cõmiſcere. Si amãt
& plorant neſciunt punire, quos diligunt, ſi verò puniũt nõ poſ-
ſunt lachrymari, nec eorũ miſereri, quos puniunt, ſed tyranni &
incõpaſsibiles efficiũtur. Nõ ſic faciũt, qui diuino ſpiritu ſunt ple-
ni: ad hoc propoſitũ vnã rem notare cõſideratu digniſsimam. In 6
Gene. 21. Gene. dicit, quod cũ vidiſſet Sara filiũ Agar ludẽtẽ cũ filio ſuo di-
xit ad Abrahã: eijce ancillã hãc, & filiũ eius, &c. Quis nã eſſet hic
ludus: nõ legitur. Certũ tamen eſt non puerilẽ ludum fuiſſe, quia
S. Paulus eũ vocat perſecutionẽ. Præcepit ergo Deus Abrahæ, vt
Gal. 4. hũc filiũ ſuum Iſmaelẽ domo eijceret, & licet (vt textus ait) durè
acceperit hoc Abraham, quia aſperũ & durũ illi viſum eſt, ſurre-
xit tamẽ mane: vt id exequeretur. Perpendite obedientiã in re tã
aſpera. Sed hoc modo ad noſtrũ propoſitũ attinet: quod dicit tex-
tus quod tollens panẽ & vtrem aquæ, impoſuit ſcapulis eius, tradi-
ditq; puerum & dimiſit eam, &c. Homo ita diues & potens, qui
tantas eleemoſynas pauperibus largiebatur, quiq́ue ex ſua familia
exercitũ cõflare poterat, quo quatuor reges cuerteret, nihil aliud

filio,

7 filio, legitimæq; vxori (etſi ancillę) dat præter parũ panis, & vtrem aquæ, nec ſaltem illis iumentũ dat, ſuper quo illũ portẽt, ſed vtrẽ illum miſeræ cõiugis humeris imponit. Dico quod ſic eos tractauit quia mater, & filius erãt rebelles, & ſic ne forte propter abundantiam deteriores fierent: ſed potius labore corrigerentur, ita cũ eis egit, & eſt valde notandum, quod hæc omnia ipſemet faciebat: in quo magnopere validũ Abrahæ pectus ſplẽdet. Ecce ingeniũ ſeruorum Dei, qui etſi valde amant, & tenere ſentiũt, & lamentãtur, cũ ſupplicium de aliquo ſumunt, nõ ideo ſine rigore puniũt quando neceſsitas poſtulat. Ego vobis affirmo; quod ſi multi in orbe eſſent Abrahæ, nõ tot eſſent iuuenes diſſoluti & perditi. Idẽ illuxit in ſancto Moyſe, cum populus Iſrael in deſerto in idololatriã incidit, quas preces Deo obtulit, vt eis parceret? quot lachrymas pro illis effudit? poſtea vero videretis eum ſicut leonem furentem, magnãque illorũ ſtragem facientẽ. Bonus Chirurgus plorat ſcindẽs pe- *Simile.*
dem filio ſuo, plorat & ſcindit, nec quod ploret deſinit ſcindere, nec quod ſcindat deſinit plorare. Cæleſtis hæc eſt doctrina, vtinã diuina maieſtas eam in cordibus veſtris imprimat: vt ſciatis quomodo cum filijs veſtris vos gerere debeatis, & cũ ſubditis veſtris, qui eſtis prælati, & iudices & quomodo ſeruos veſtros, illi qui eos habetis tractare debeatis, & quomodo filias veſtras & famulos gubernaturi ſitis qui eſtis patres familias: vt in omnibus malorum ſilum frangatur, & in bonis vlterius ſemper progrediamini.

Animaduertendum eſt, quod quando primũ Dñs puniuit eos, qui in tẽplo illa reuerentia vtebantur, eis dixt, *Domus mea domus orationis vocabitur: vos autẽ feciſtis illã domũ negotiationis.* Et quia emẽ-
9 dari noluerunt: ideo Chriſtus Dñs noſter grauius eos modo reprehendit dicens, *Vos autẽ feciſtis illam ſpeluncam latronum.* Qui enim ſemel leniter correctus non emẽdatur, rationi conſentaneũ eſt vt grauiori ſupplicio afficiatur. Antea eos negotiatores vocauit; modo vero latrones nũcupauit, & hoc ſtylo vtitur etiam plerũq; no biſcũ: ſed parũ prodeſt. De quo cõqueritur Deus dicẽs: ſi cõtuderis *Prouc. 27.*
ſtultũ in pila, quaſi ptyſanas feriẽte deſuper pilo, non auferetur ab eo ſtultitia eius. Grana hordeacea (hoc enim ſignificat ptyſana) ſi ſunt humida, & ea vis in pila mollire, quo pluribus ictibus mol- *Simile.*
lis, eo plus obtũdũtur & fiũt velut maſſa, quod nõ eſſet ſi eſſent ſicca, ſed duobus ictibus paleã à ſe expellerẽt, & in puluerẽ conuerterẽtur. Homines pleni concupiſcentia, & humidi carnalibus vicijs,

quo acrius à Deo percutiuntur, eò deteriores, & turpiores efficiũ- 10
tur, illi vero, qui non sunt tã corrupti minimo ictu percussi, cor
tices, & paleas imperfectionis à se eijciũt, & in puluerẽ reducũtur,
mortem suam considerantes rerũque exitum animaduertentes,
ex infirmitate enim & ex quouis alio labore bonam consideratio
nem sibi ipsis eliciunt. Si hic labor tam intolerabilis mihi efficitur
quid fient æterna illa tormenta? Si ita facerẽt mali, nõ Deus labo-
res laboribus nobis adderet, nec nos ita cõpungeret: vt videatur,
Isai. 1. nihil iam esse quod non sit doloribus affectum, vt ipse per Esaiã
maximo affectu dicit: væ genti peccatrici, populo graui iniquitate
&c. super quo percutiam vos vltra addentes præuaricationem:
omne caput languidum, & omne cor mœrens, à planta pedis vsq;
ad verticẽ non est in eo sanitas. Ecce quomodo cõqueritur, quod
nullũ fructum ex suis benignissimis verberibus percipiamus. Sed 11
scelera sceleribus super addentes, malis nostris omnia Dei suppli-
cia superare videamur. Væ genti peccatrici (inquit) populo obdu
rato, pertinaci, iniquitatibus rebelli, super quo iam, aut quo sup-
plicio vos afficiam, siquidem semper estis præuaricationem præ-
uaricationibus addentes. Acsi diceret: iam non inuenio suppliciũ,
quo vos non puniuerim, vos autem semper noua reperitis scele-
ra, quib⁹ me offendatis. Ego vos puniui fame, peste, bello, auferẽs
diuitias, honores, salutem, filios, puniui vos in regibus, in sacerdo-
tibus, in populo, & non emendamini, sed potius peiores facti estis
in quo ergo iam tandẽ puniam? quia verba atque supplicia mea
frustra emitto. In quibus verbis videtur illos comminari, & nos in
illis deterrere illo summo supplicio, & maiori omnium quæ in ter
ra sunt, quod est nos deserere, & manum suam à tam iniqua gẽte 12
abstrahere. Etiam est valde notandum quod dicit S. Ioannes, &
cum fecisset quasi flagellum, &c. Fecit quasi flagellũ, quia flagella
huius vitæ comparata verberibus futuri sæculi, sunt quasi flagella.
Quod adnotauit B. Augustinus declarans illa verba S. Pauli, quasi
Augu. sup Psal. 48. morientes tanquã nihil habentes, quasi tristes. Mortem, famem,
2. Cor. 6. paupertatem, tristitiã, omnia vocat, quasi liberet nos Deus à verbe
Apo. 20. ribus, fame, & laboribus inferni, illi enim sunt veri labores, & hoc
est mysteriũ quare S. Ioãnes dixit qui nõ est inuẽtus scriptus in li-
bro vitę, missus est in stagnũ ignis. Stagnũ ignis vocat infernũ, &
nõ fluuiũ: vt significet, quid interfit inter labores hui⁹ mũdi, & la-
bores inferni: ærũnas huius sæculi vocat sacra scriptura flumina cũ

dicit

13 dicit aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam; quia ſicut aqua fluminis, omnes labores huius vitæ prætereunt, & licet labores tui non tranſire tibi videantur, deciperis: quia quanuis quieſcant, conſuetudine tamen minuuntur, quia labores callos efficiunt, & ſic leuius in dies tolerantur: in inferno autem nunquam minuuntur, quia ibi non faciunt callos, & hoc eſt peculiare miraculum, quod Deus facit in damnatis, vt poſtquam ibi commorati fuerint mille annos, ita teneri, & recentes ſint in laboribus tolerandis, ac ſi modò ingreſsi eſſent. Et ideò infernum vocat ſtagnum, quia retinentur labores & non prætereunt: at verò in hoc ſæculo labores ſunt velut aquæ fluuiales, poſt turbidas enim veniunt & claræ. Si hoc fratres mei ante oculos ferremus, non per vitia & iniquitates tam
14 laxis habenis curreremus. Dignum eſt certè hoc, quòd ſanguineis lachrymis lachrymemur, quia cum hoc credatis, tamen incautè & negligenter viuitis. Non potes hîc dentis dolorem tolerare: quomodo ergo tot tantoſque ac tam æternos dolores, in inferno tam tenerè audes perpeti? O pater luminum illumina nunc nos, vt hoc ſentiamus. Cant. 8.

Dicit vlterius: *Domus mea domus orationis, &c.* Ex hoc verbo, & ex zelo quem Dominus noſter Ieſus Chriſtus hic oſtendit, colligitur reſpectus & reuerentia, qua omnia ſacra loca colere debeamus. Vnum vobis volo dicere ad hoc propoſitum, ad confuſionem noſtram. In primo Reg. dicitur, quod quando Philiſthæi, arcam Domini captiuam duxerunt, eam que in Dei ſui Dagon altari collocarunt, ingredientes craſtina die manè inue-
15 nerunt Dagon iacentem in terra coram arca Domini, caput autem Dagon & duæ palmæ manuum eius abſciſſæ erant ſuper limen, & cùm caput & manus Idoli ſuper templi limine iacerent, dicitur quod propter hanc cauſam non calcant ſacerdotes Dagon, & omnes qui ingrediuntur templum eius, ſuper limen vſque ad hodiernum diem. Tanta reuerentia venerabantur Idolum, vt maxima veneratione dignum iudicarent locum quem Dagon tetigerat: ita vt nec ipſi poſtea locum illum tangere auderent. O quam acriter hic reprehendimur, ſiquidem tam irreuerenter ea loca tangimus, in quibus tam particulari modo Deus habitat. Quarè non verecundamur? quarè non confundimur audientes cultum, & venerationem, qua gentes loca 1. Reg. 5.

Sathanæ dicatâ honorant? & videntes summam irreuerentiam, 16
qua Ecclesias nostras vero Deo consecratas tractamus? quid extra templum facitis, quod in eo non faciatis? illic mentimini: hic etiam mentimini: illic detrahitis; hîc detrahitis: illic intuemini, & desideratis quæ non licet: hîc etiam: illic committitis corporalia adulteria, hîc mentalia perpetratis. Filij ergò Adæ quid de seuera Domini manu pro tanta profanitate, quam in locis sanctis exercetis, recipere speratis? O fratres per reuerentiam illius altissimi Domini, ibi commorantis, & per amorem, quò tam mirum artificium inuenit, vt nobiscum remaneret, vos rogo, & iterum atque iterum summis precibus exoro, prostratus coram vobis singulis, ne tanta irreuerentia in tantum, ac tam bonum Deum & Dominum vtamini: sed cum primùm ingressi fueritis loca sancta, vos examinetis in verbis, gestu, actibus, sensibus animæque 17
omnibus potentijs. Ne fit quid in vobis ingratum, & displicens diuinæ Maiestati, quia, etsi hoc in omni tempore & loco oportet fieri, multô magis necesse est vt hîc fiat, siquidem est hæc domus orationis, ad erigendam ad Deum mentem & cor ad cælum extollendum.

Etiam ex hoc verbo sequitur, quôd viri Ecclesiastici sunt ministri orationis, siquidem & domo Dei administrant, quæ est domus orationis: & ex hoc apparebit quales eos esse oporteat, primum quàm abstinentes, cum ordinarium eius munus sit orare. Intellectus autẽ hominis saturati cibis, est velut oculi delicatissimi, & minis tenues in domo plena fumi. Experimini vnusquisque in vobis: postquam satiatus est, ad quid prodest? est homo, postquam satiatur, veluti iumentum (si ita dici potest) nam intellectus 18
per quem à cæteris animantibus distinguimur, latet in angulo, lachryniantibus oculis propter nimios humores, qui ex stomacho ascendunt, & cupit à corpore longissimè abesse. Quid tunc hic intellectus potest perspicere? aut quã orationẽ potest habere? ideô
Psalm. 34. dicebat Dauid, humiliabam in ieiunio animam meam, & oratio mea in sinu meo conuertetur, quasi dicat, consumptus inedia, Deo preces offerebam & percepi fructus pretiosos orationis meæ. Quia hanc clausulam: oratio mea in sinu meo conuertetur;
Theodor. sic declarat Sanctus Theodoretus: pro precibus meis recepi postulata à Deo & illud: humiliaui in ieiunio animam meam, significat: comprimebam ieiunio naturales passiones animæ meæ. Et

sic

19 Sic Sanctus Dauid animã ſuã præparabat vt eius oratio Deo grata eſſet, adeò, vt ſine fructu nõ remaneret: ſed valde locupletatus propter eam. Oratio enim ieiunio commiſta, manicas, ſinuſque implet. Ideò etſi ſecularibus & laicis maxime magnatib⁹ dici poſſunt illa verba quæ dixit Deus Hieremię Ioachim filio Ioſię Regis Iuda: pater tuus nunquid nõ comedit & bibit & fecit iudiciũ, & iuſtitiã, tunc cum benè erat ei? qui cũ eſſet rex, & delicijs affluens iuxta ſtatum ſuũ, voluntatem Dei faciebat, & quod debebat officio ſuo, & benè erat eius animæ, & corpori. Bene enim conuenit vita virtutibus ornata, cum ſtatu regio, & equeſtri conditione, &c. quia cũ bona, & lauta menſa, cumq; molli lecto, ſi facis iudicium & iuſtitiam, poteris ſaluus fieri: hoc enim petit Euangelium Dei ab hominibus huius conditionis. Eccleſiaſticis verò, qui ſunt miniſtri dõ
20 mus Dei & orationis, nõ tantum conceditur. Etiam quia ſunt miniſtri tanti miniſterij, tenentur magnoperè eſſe caſti, & non diuerti hùc atq; illuc. In Leuitico præcipiebat Deus quòd ſacerdotis filia, ſi deprehenſa fuiſſet in ſtupro, & violaſſet nomen patris ſui flammis exureretur. Et in Exodo iubebat: Si ſeduxerit quis virginem necdum deſponſatam, dormieritq; cũ ea, dotabit eam & habebit eam vxorem. Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam iuxta modum dotis, quam virgines accipere conſueuerunt. Quid fratres? quòd alteram virginem iubet comburi, alteram verò dotari, & in vxorem accipi? Vtraque virginum vnam ſpeciem peccati commiſit, vtraq; in ſtupro deprehenſa eſt, & alteram concremari, alteram verò honorari præcipit & dotari. Quare ergo hoc tantum diſcrimen Deus fieri iubet? dicit Dominus: quia
21 violauit nomen patris ſui ſolummodo quod eſſet filia ſacerdotis, & domum ac honorem patris ſui dedecorauerit (hoc enim ſignificat hic nomen patris ſui.) Si ergo virginem quòd eſſet filia ſacerdotis) & talis ſacerdotij, quod erat ſicut eſſe nunc quodammodo occiſorem animalium & coquum (totum enim eorum munus erat animalia mactare, coquere, & immolare,) præcipiebat Deus concremari, quod in honeſtatem ſuam peccauerat; quid erit nunc de ſacerdotibus & tam diuini & cæleſtis ſacerdotij, niſi honeſtiſsimi ſint, & caſtiſsimi? ſpiritus ſanctus vos illuminet, ò Domini mei & doceat hanc veritatem cognoſcere? & quia ſtatim vt peccatum committitis non cum ſupplicio occurrit arbitremini illi in obliuione eſſe, vt aliquando puniat.

Hierem. 22.

Leuitic. 21.

Exod. 22.

Dicit vlteriùs: vos autem feciſtis illam ſpeluncam latronum. 22
Vtinam ſacerdotes noſtri temporis peius non faciant, ac beneficia ſimplicia, & pinguia vendant, vel illicite commutent. Cauete, patres mei, quia ſicut malefactor, qui multa crimina patrauit, intendit in locum ſacrum confugere: & eſt diſſentaneum, vt illi
Simile. ſacer locus profit aut in eum recipiatur, ſic auaritia delinquens, quæ iuſtitiæ oculos euulſit, & ipſam cæcam reddidit mercatorum atque artificum omnium veritatem deprædata eſt; effecitque vt mendacia loquantur, & nihil aliud præter dolos in ore eorum reperiatur, quæ dominis benignitatem diripuit, vt in ſubditos tyrannidem exerceant, denique quæ omnes hominum ſtatus corrupit. His vero omnibus commiſsis ad locum ſacrum confugere conatur, & in eum ingredi prætendit, curat Eccleſiaſticos velut alios peruertere. Qua propter eiianuas claudite, ne ad vos 23
ingrediatur: ſiquidem vos reprehenſione digniores eſſetis, cùm ſitis Chriſti Domini, ſi rem tam maledictam ſicut auaritiam reciperetis. Quorſum ſeruabit aquam in teſtis, qui domi habet fontem? qui nō habet poteſt ſeruare. Quòd ſæcularis theſaurizet non
Simile. admiror: eius enim diuitiæ ſunt velut aqua ciſternæ: & neſcit quādo exhaurientur, & eis indigebit, vt filios ſuos, familiamque ſuſtentet, quibus concedit Sanctus Paulus dicens: nec enim debent
2. Cor. 12. filij parentibus theſaurizare, ſed parentes filijs. Eccleſiaſticus autem, qui fontem ſemper manantem domi habet, quem intelligit ſibi nunquam defuturum, & tamen nihil aliud curat, niſi vt pecunias accumulet. Ad quid? tuum enim beneficium, fons eſt, qui quotidie manat. Vtimini ergo iſta aqua quantum moderatè & honeſtè vobis opus eſt: reliquam vero iuxta voluntatem Dei, 24
expendite. Poſtquam igitur Dominus manifeſtauerat iuſtitiam, rigorem, zelumque ſuum erga domum patris ſui, & poſtquam nos docuerat in hoc zelum, quo nos oportet eſſe erga omnia ſacra & ipſorum puritatem: ſuam eximiam clementiā ſtatim oſtēdit dans illic viſum multis cæcis, & claudis, infirmiſque plurimis valetudinem præſtans: vtinam diuina eius pietas animæ noſtræ oculos illuminet, & pedes affectuum noſtrorum dirigat vt recte intelligentes obligationes noſtras ſemitas ſuæ obedientiæ curramus, quouſque ad gloriam perueniamus, Ad quam nos perducat Ieſus, &c. Amen.

¶ Feriæ

¶Feria.IIII. poſt Dñicam. I. in Quadrageſ.

Acceſſerunt ad Ieſum Scribæ, & Phariſæi, dicentes, Magiſter, volumus à te ſignum videre. Matthæi.12.

CVM Chriſtus Redẽptor noſter ſermonem eximium habuiſſet, in quo de hominis reformatione egerat, & de meritis culparum, & ratione, quæ in finali iudicio reddẽda eſt, de illo verbo tam metuendo, ſcilicet, de minimo verbo otioſo, &c. Et de illa notabiliſsima ſententia dixerat. Ex verbis tuis iuſtificaberis, aut ex verbis tuis condemnaberis: vbi mirifice diuini iudicij æquitatem
2 oſtendebat, tam in præmio, quàm in pœnis: quæ enim maior eſt æquitas & rectitudo, quàm hominẽ ſui ipſius eſſe iudicem, & ore ſuo dicere: Sum dignus condemnatione, aut æterna gloria? Erit enim tunc rationis ſyndereſis ita perſpicax, vt faciat in propria cauſa iudicium fieri: vt dicit Alexander de Ales. Cùm igitur Dominus res neceſſarias tractaſſet, & ſufficiẽtes ad quodcunq; quantumuis durum cor deterrendũ, tunc, ſcilicet, cùm deberent trepidare, & ad Dominum conuerti, magis obdurati ſunt, & ſic acceſſerunt accuratè, dicentes: *volumus à te ſignum videre.* Et dicit Euangelium, quòd erant Scribæ & Phariſæi Doctores & religioſi. Hoc malum verſatur nunc inter multos, qui cum audiunt prædicatorẽ ſpiritualem, res vtiles, & perſtringentes cor loqui, de illo detrahunt, dicentes: quòd non loquitur res ſubtiles, quando deberent
3 conuerti, peruertũtur. Signum reprobationis: In libris Regum legitur, quod vt ſignificaret Ionathas Dauid, vtrùm gratiam apud Regem patrem ſuum haberet, hoc illi ſignum dedit, dicens: Ego deſcendã in locũ vbi tu latebis, & tres ſagittas mittam iuxta eum, & iaciam quaſi exercens me ad ſignum. Mittam quoque & puerum, dicens ei: Vade, & affer mihi ſagittas: ſi dixero puero: Ecce ſagittæ iuxta te ſunt, tolle eas. Tu veni ad me, quia pax tibi eſt & nihil mali, viuit Dominus. Si autem ſic locutus fuero puero. Ecce ſagittæ vltra te ſunt, vade in pace, quia dimiſit te Dominus. Verè ita eſt vt hic ſignificatur. Vultis conijcere, vtrum Pater Domini ac Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti ſit vobis amicus, vtrũ apud eum gratiam habeatis? Aduertite an ſagittæ, & verba huius diui-

Alexãd. de Ales 2.p.q. 76.

1.Reg.20.

ni Ionathæ sint iuxta vos: si memoriæ cordi que vestro infixæ ad- 4
hærent: hoc enim est vnum ex præcipuis signis, ex quibus hanc ve
ritatem poteritis conijcere. Si autem huius diuini Dñi sagittę non
perueniunt ad cor vestrũ, imò ab eo longissime abhorrent, malum
signum, scilicet, quôd odio estis æterno eius Patri. Et cùm hi in tã-
ta malitia commorarentur, non perueniebant diuinæ sententiæ,
& doctrina tantæ Maiestatis qualis erat, quam Dominus prædi-
cabat, ad eorum corda, & sic tanta cæcitate, & vana curiositate ac-
cedunt, dicentes. *Magister volumus à te signum videre*. Obstupenda
simile. est impudentia, qua isti dicunt, volumus. Qui vult imprimere si-
gillum in cera vt bene imprimatur, prius illam disponit, & molli-
ficat, & nullus faber ferrũ construxit, quod prius in fornacem non
immiserit: sic nullus prudens homo necessarium aliquid postu-
lat, & alicuius momẽti, desiderans illud adipisci, tam à Deo, quam 5
ab hominibus, nisi prius curauerit cor illius, à quo petiturus est blã
Psal.31. diri, & benevolum reddere: vt faciebat Dauid cum dulcissima il-
la verba diceret. Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circun
dedit me. Exultatio mea erue me à circundantibus me. Gaudium
meum, lætitia cordis mei, confer in me hoc beneficium, siquidem
tu es refrigerium meum, & securus portus ad quem confugio quã
do à procellis concutior. Quòd si hoc ita est, videamus quare hi
Scribæ, & Pharisæi cupientes impetrare à Iesu Christo filio Dei
signa, & doctrinæ suæ confirmationẽ, in quo non minus quã vita
ęterna agebatur, priùs nõ disponũt cor illius, à quo petũt? quomo-
do tam parum feruoris & diligentiæ adhibent in re tractanda, quę
illorum ita intererat? Quid hoc erit? quid? est cõsuetudo hominum
maximam diligentiã adhibere in negotijs, quæ ad sæcularem ho- 6
norẽ spectant, & ad diuitias, corporalem q; salutem pertinẽt: res ve
ro Dei, & quæ animæ sunt necessariæ, ita tepide, & negligẽter age
re, acsi nihil hoc illorũ referret. Quando Dominus præstantissimũ
illud miraculũ operatus est, quòd Lazarũ quatriduanum resuscita
uit, aduertentes Pharisæi quod omnis populus deserta synagoga
eum sequebatur, simul conueniunt, dicentes: Quid facimus, quia
Ioan.11. hic homo multa signa facit. Videte qua diligentia & solicitudi-
ne, illud curent, in quo eorum honos (videri suo) & vtilitas ageba-
tur, etiam post vinctum Saluatorem nostrum Iesum Christum.
Cùm præses Pilatus eum vellet dimittere, videte qua celeritate, &
Ioan.9. quibus vociferationibus respondeant: Si hunc dimittis nõ es ami-

cus

7 eus Cæſaris. Sic etiam poſtquã Ieſus Chriſtus ſepultus eſt aduertite, qua cura & diligentia à Pilato petunt, vt ſepulchro cuſtodes apponi iubeat. Et cùm ita in malo feruidi eſſent, accedunt modo tam remiſſe, & cum tanta ſiccitate, ad res tam neceſſarias ad animam ſuam: ſic ſumus nos erga Dei negotia frigidi, & grauidi ſicut ferrum, aut plumbum: in negotijs verò ſecularibus, ſicut carbones ignis ita accenſi & inflammati, vt nihil ſupra eſſe poſsit. Quocirca bonum erit, vt Phariſæos præteritos iam relinquamus, & dolores noſtros ploremus: ſatis enim habemus quid lamentemur. Si mundum circuis, videbis curam & ſolicitudinem, qua eius negotia tractẽtur. Aduertes, quod homines in lite parui momenti omnia euoluunt, nec literatum inconſultum, nec iudicem incorruptum relinquunt, nec dominum, à quo auxilium nõ im-
8 plorent, nocte dieque pernoctantes & laborantes, vt rem tam paruæ vtilitatis conſequantur, atque ſi falſis teſtibus opus ſit eos quærunt & emunt: res verò ad Deũ & conſcientiam attinentes, iam videtis quam remiſsè tractentur. Quæ præparatio ad confitendum? quod conſcientiæ examen? quia veniunt à domo vſq; ad templum peccata ſua in memoriam reuocantes, arbitrantur hoc ſufficere vt dicãt: Pater iam præparatus ſum: & ſic fit in omnibus alijs rebus ſpiritualibus. Aliter, & alio feruore tractabat Dauid *Pſalm. 43.* res conſcientiæ ſuæ, cùm diceret: Exurge quare obdormis Domine? Exurge & ne repellas in finem, apprehende arma & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi. Quo ſpiritu & agonia hoc verbum: Exurge, toties repetit? ſupplicans Deum vt ad ſibi fauendum concitetur. *Pſalm. 34.*

9 Dicunt: *Volumus à te ſignum videre.* Diſplicebant eis ſigna tã exi mia, quę oculis ſuis intuebantur, & volebãt ſigna è cęlo, digni erãt vt ignis deſcẽderet, qui eos cõbureret, ſed clemẽtiſsimus ille Dominus qui in mũdũ venit, vt penitus notã faceret hominibus clemẽtiã ſuã, non faciebat prodigia niſi eſſent ſimul ad illuminãdas animas, & ſalutẽ corporibus conferendam. In lege veteri operabatur diuina maieſtas ſigna ſupplicij, ſcilicet, retinebat ſolẽ, vt Ioſue hoſtes ſuos interficeret. Pro Moyſe fecit miracula in tantum detrimentũ AEgyptiorum: diuiſit mare vt Pharaonem cum exercitu ſuo mergeret. Propter Heliam immiſit de cæloignem, qui homines conremaret. Propter Heliſeum fecit vt prodirent vrſi, & pueros lacerarent qui illum illudebant. Semel ſolummodo vt ſcribit *Ioſue. 10.* *Exod. 14.* *4. Reg. 1.* *4. Reg. 2.*

Sanctus

Marc.5. Matth.8. Sanctus Marcus, & Sanctus Matthæus. Fecit Christus miracu- 10
lum in præiudicium aliquorum, & fuit quod erant in prouincia Genezareth duo homines Dæmonium habentes, qui ita furiosè in homines inuehebantur vt nullus ad eos auderet accedere, quorum vnus habebat sex mille sexcentos sexaginta sex diabolos in se. Ecce quot hostes congregati fuerant, vt miserum hominẽ destruerent, & cum Christus Redemptor noster eos sanaret, & ab eis Dæmonia eijceret, dedit eis facultatem vt in porcos ingrederẽtur In toto sancto Euangelio non reperitur, quòd aliud miraculum in detrimentum alicuius Christus Redemptor noster, faceret

Ioan 2. præter hoc. Aquam in vinũ conuertere, panes multiplicare, mortuos suscitare, cæcos illuminare, habentes Dæmonia liberare, omnia erant miracula vtilia animis & corporibus: & sic cum discipu-

Luc.9. li ei dixissent: Domine vis dicamus vt ignis descendat de cælo, & 11
consumat illos? conuersus increpauit illos, dicens: Nescitis cuius spiritus estis, filius hominis non venit animas perdere, sed saluare. Semel solum fecit miraculum cum molestia tertij, & hoc in supplicium mercatorum, qui porcos illos emerant, & fuit propter peccata eorũ. Ideò noluit concedere, quod hi petebant, cùm quia petebant, cum curiositate, absque reuerentia, & fide; tum etiam quia Christus Dominus nolebat facere miracula, quæ non essent etiam corporibus vtilia, vt suprà dictum est.

Sed asperè eis respondit, dicens: *Generatio mala & adultera signum quærit*. O Christe dulcissime animarum nostrarum magister. Videamus, quomodo tale verbum à tuo sacro & benedicto

Cant.5. ore potuerit exire? Non es tu, de quo dicebat sponsa, Anima mea liquefacta est, vt dilectus loquutus est? Tam dulcia sunt Chri- 12

Psalm.44. ste Iesu verba tua, vt tibi dixerit Dauid: Diffusa est gratia in labijs tuis. Quomodo ergo tam durum hîc te præbes? quomodo tam

Simile. acria & amara verba loqueris? *Generatio mala & adultera*. Quid hoc est tam nouũ Domine? quid? Ego dicã vobis, Chirurgus, qui vulneri medetur vt bene munus suum exequatur, debet applicare medicamenta iuxta id quod vulnera exposcunt, licet magis infirmo doleant: quòd si opus esset aliquam partem carnis scinde-

simile. re, & id non faceret malus esset Chirurgus. Bonus musicus cùm vult pulsare lyram, si aliqua chordarum est dissona, clauiculam torquet & chordam attollit, quousque infringitur, & tunc nõ fuit defectus in musico, sed in chorda: imò vt bonus musicus esset, id

debuit

13 debuit facere, quod fecit: ſatius eſt enim chordam abſcindi, quam diſſonantem eſſe muſicam, & illum malum muſicum reputari. O diuine medice, cęleſtis chirurge, muſice excellentiſsime non male facis vocans hos, generationem prauam, quia hoc eſt applicare medicinam vulneri, & clauiculam reprehenſione torquere. Quod ſi chorda per impatientiam frangatur, eius eſt culpa: minus inconueniens eſt hoc, quam Chriſtum non exequi munus ſuum. Diſcant prælati, prædicatores, & omnes patres familias grauiter punire, quando neceſsitas poſtulat, nec ſint timidi, dicentes, ò indi guabuntur. Impleam ego officium meum iuxta charitatis & iuſtitiæ leges, & ſi tu indignaberis, & confringeris, ſiquidem tua eſt culpa, tua etiam erit & pœna. Generationem prauam eos dicis Domine? Neſcis quod reputant ſe nobiles ex progenie Abrahæ, & gentē inſignis originis, quomodo tu eos vocas generationem iniquam? quia omnia peccati prauitate inficiuntur, omnis ſplen-
14 dor, & nobilitas generationis culpa marceſcit: & remanet indecora. Voluit Sanctus Ioannes Baptiſta Iudæos humiliare, qui ſe ex ſemine Abrahæ dimanare iactabant, & vocat eos genimina viperarum. Non eſtis filij Abrahæ ſiquidem eius opera non imitamini: ſed eſtis genimina viperarū, ſiquidem venenum conſpuitis. Quid magis lachrymandum, quam quod amittat homo nomen hominis, & acquirat nomen bruti, & non ſolum vnius bruti, ſed multorum? vt dixit Dauid. Comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis. Non dicit, iumento, ſed iumentis: omnes enim immanitates, & defectus animalium ſunt in vno homine peccatore lupi voracitas, leonis crudelitas, viperarum venenum, &c. Et (vt perpendit Tertullianus contra Iudæos.) Sacra Scriptura multa nomina brutorum peccatoribus attribuit, ratione ſupradicta. Equi amatores, & emiſſarij facti ſunt, vnuſquiſque ad vxorem proximi ſui hinniebat. Hoc dicit Hieremi. propter turpem, & effrænatam eorum ſenſualitatem, Per Ezechielem eos ſcorpiones nominat. Et cum ſcorpionibus erit habitatio tua. Iob eos nuncupat dracones. Frater ſui draconum. Animaduertite ergo fratres mei, quid deferetis ex viperis, & draconibus ſi ad eos accedetis, quia idem reportaturi eſtis, ſi cum paruis hominibus coniūgimini. Videte quod vos mordebunt, & animam veneno inficient. Quāobrem cauete ab eis ſicut à beſtijs caueretis. Cum Beatus Ioannes eos genimina viperarum appellauit, dixit

Lucæ.3.

Pſal.48.

Tertu.c.4

Hiere.5.
Eze.2.
Iob.30.

ei

eis: Et ne cœperitis dicere, patrem habemus Abraham, cum tam 16
proterui sitis, pudeat vos nuncupari filios Abrahæ. Idem ego vos
moneo, vt erubescatis, & confundamini bonorum, & clarorum
parentum filios vocari, cum vos mali sitis, nec eorum bona opera
imitemini? religiosi etiam deberemus verecundari patrum no-
strorum atque ordinum institutorum filios haberi, cum fortasse
nulla in re eos imitemur. O quam pleno ore dicimus, Pater noster
Sanctus Dominicus, Pater noster Sanctus Benedictus, Pater
noster Sanctus Franciscus, &c. Dicimus in nostro ordine tot san-
cti, & tot martyres fuerunt: tanto maior igitur erit culpa, & con-
fusio nostra, nisi eorum vestigia sectati fuerimus. O patres mei,
patres mei, si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite. In hoc enim
totum consistit: curemus esse humiles & modesti; sanctæ oratio-
ni, & assiduæ diuinarum rerum contemplationi incúbentes, & 17
sic patrum, institutorumque nostrorum, & (quod plus est) Dei essi-
cientur filij. Non contentus est Christus Dominus, vocare eos ge-
nerationem prauam, sed addidit: & adulteram, arguens eos de in-
fidelitate, & perfidia, qua plerunque in Deum vsi fuerant. qui
reprehensione dignus est, non semel modo, sed bis, & ter est re-
prehendendus, vt crebra reprehensione cófusus in meliorem fru
Apo.15. gem sese recipiat. In Apocalypsi dicit Beatus Ioannes se vidisse
&.16. Angelos quosdam cum citharis & instrumentis musicis, haben-
tes citharas Dei, & cantantes canticum Agni, dicentes, Magna &
mirabilia sunt opera tua Domine Deus omnipotens, tu solus pius
es: & statim his dictis, affirmat illis data fuisse vasa plena iræ Dei:
& vnum ex quatuor animalibus dedit septé Angelis septem phia
las aureas plenas iracundiæ Dei viuentis in sæcula sæculorum, &c. 18
Et audiui vocem magnam de templo dicentem septem Angelis:
Ite, & effundite septem phialas iræ Dei in terram. Vox iubet eos
iram Dei super terram effundere. Angeli, sunt ministri Ecclesiæ,
qui ita dicuntur, quod Angelicam vitam eos agere oportet. De
1.cor.2. his dixit Sanctus Paulus, quod fœminæ essent opetris capitibus
in templo, propter Angelos Dei. Hos igitur Angelos bonum
est citharas habere, & musicam dare, vt maximis vobis vocife-
rationibus prędicent quanta sit Dei in homines clementia: hic
enim est cantus Agni: Veruntamen hoc non sufficit, quia iam nó
sunt tales homines, quibus Dei misericordia tãtũ prædicetur: sed
ira, rigor, & iustitia illis annuntietur, quia vox dicit, Effundite
phialas

19 phialas iræ Dei in terram. Vt ſuauitas in acerrimam reprehenſionem illis conuertatur, appellando illos malos, & perfidos, Deo, hominibus & ſibi ipſis, quemadmodum facit hic diuinus prædicatorum, & orbis totius Magiſter. *Non dabitur ei niſi ſignum Ionæ Prophetæ, &c.* Hoc eſt, non dabo vobis ſigna, quæ petitis, quia hæc eſſent inutilia: ſed dabo ſignum Ionæ, nam quemadmodum ille fuit in ventre ceti tribus diebus: *Sic erit filius hominis in corde terræ.* O quam myſterioſum verbum? Mortem & ſepulturam vocat Dominus cor terræ. Nam ſicut omnia corporis membra à corde reguntur, ſic nos mortis & ſepulturæ memoria oportet gubernari: hoc debet eſſe cor gubernans terrã, vt regatur & gubernetur, ſicut ratio poſtulat. Si hoc ante oculos ferremus, nó tãto affectu res terreſtres appeteremus: ſiquidem eas tã moleſtè ſumus relicturi. Sicut viator, qui accedit ad vrbem, vbi diuerſorium quę
20 rit, hic reperit culcitram, illic ſindonem, hic ceruical, illic deniq; re *Simile.*
perit ſtragulum: his autem omnibus ſummo labore quæſitis, adaptatoque lecto, quando vult quieſcere, feſtinanter vocatur ad iter faciendũ, & neceſſariò debet exurgere, neq; enim aliter poteſt facere, quam grauiter ſurgit, & qua moleſtia afficitur? O quam ad ſimile repræſentat hoc, quid in morte agatur, etſi res diſsimillima eſt. Videbitis hominem, qui cum primum in mundum ingreditur, vel (vt melius dicam) vt ætatem habet ad moliendum & negotiandum, ſtatim quietem, diuitias, honores, lectum deniq; incipiat quærere, in quo requieſcat: hic vnũ inuenit, quod ſibi placet illic alterum inueſtigat: hic domum emit, illic vineam maximo labore, & ſolicitudine acquirit: & arbitrans ſe iam lectum præparaſſe, tranquillamq; viuendi rationem inſtituiſſe, cùm iam vult quieſ
21 cere, pulſat mors ad oſtium, & illum confeſtim ſuſcitat, vt in aliam vitam iter faciat. O quantam afflictionem, moleſtiam & amaritudinem tunc ſentit, quod mollem illum lectum relinquat, quem cum tanto vultus ſui ſudore conſtruxerat: Beatus, qui nihil aliud quærit, nec expetit, quam quomodo Deo placebit. Quandoquidem igitur frater mi meliori tempore ſuſcitaudus es, & quãdo magis vita delectabaris, ne in his rebus acquirẽdis fatigeris, cogita te hodie, aut cras vocandum eſſe, ſequere conſilium Diui Pauli, dicẽtis: Feſtinemus ingredi in illam requiẽ. Ille eſt optimus lectus, in *Hebr. 4.*
quo poſtquam ſemel accubueris, nunquam amplius præcipietur

tibi

tibi vt surgas, & illum relinquas. Aduerte ergo hæc omnia, & te il- 22
larum consideratione moderare: hac enim de causa mors cor terræ appellatur. quia Dominus locutus est de naufragio Ionæ cùm Niniuen iret, ideò declarauit, quantum ipse sua prædicatione illic profecerit, ad Hebræorum nostramque confusionem.

Et sic dicit. *Viri Niniuitæ surgent in iudicio.* Hoc intelligitur quòd iudicabunt per comparationem, quia dicet Dominus: Accede huc Niniuita, credidisti Ionæ? Respondebit; sic: Et tu Iudæe qua re mihi non credidisti, cum ita rationi consentaneum esset? sic in-
1. Cor. 5. telligitur quod dixit Diuus Paulus: Nescitis quia Angelos iudicabimus? hoc non intelligitur de Angelis bonis, sed de malis, quos iudicaturi sumus per comparationem. Dicemus enim: ô quam digni sunt tormentis, quæ habent: quia cum ego essem oneratus esse, & carne, ignauiaque, me confortaui, & de me ipso, & tot tan- 23
tisque tribulationibus, quæ sese mihi obtulerunt, victoriam re-
portaui: ij verò tam parua occasione, ita superati sunt. Ideò di-
Simile. gno supplicio afficiuntur, sicut si modo hæc ciuitas ab hostibus obsideretur, & accipientes mulieres arma viriliter propugnarent; adolescentes verò fortes, & robusti absconderent se, & fugerent quantæ confusioni adolescentibus essent fœminæ? sic per comparationem nos debent iudicare Niniuitæ, qui propter prædicationem hominis ignoti sicut Ionæ tam acrem pœnitentiam egerunt. Ingressus est Ionas in illam magnam vrbem tanquam homo perterritus, vulgo (*Espantado,*) à pisce quodam vomitus, arena inuolutus, luto infectus in littore, vbi eum euomuit, sparsis crinibus, nudato capite, aduena, qui nesciebatur an esset propheta, an verò aliquis iocator: aut delirus, absque vllo præuio miraculo, 24
vno tantum sermone breuissimo, dicens: Adhuc quadraginta die bus Niniue subuertetur. (*Aßi a secas.*) Et absq; vlla rhetorica, & tantum effecit, vt dicat diuina historia, quòd crediderunt viri Niniuitæ, & prædicauerunt ieiunium, & statim parati sunt ad agendam pœnitentiam. Hic mihi desunt verba, & quod sim ego malus, & non qualis debeam, non in lachrymas totus conuertor hæc dicens, gens infidelis vna tantum prædicatione hominis ignoti audita, absque vlla promissione, vna mina exterriti illico prædicant omnes vnanimiter pœnitentiam, pœnitentiam, ieiunium, ieiunium, cilicium, cilicium, &c. Nobis vero prædicantur decem,

& vi-

25 & viginti prædicationes, in quibus promittitur æterna gloria, & iterum inferno nos prædicatores comminantur, & quòd próximè peribimus, & hæc omnia non magis cordibus noſtris hærent, quàm duris lapidibus. Hoc erit iudiciũ noſtrum, ò Chriſtiani tã proterui, miſerabiles querelas Moyſes coram Deo effundebat, di cens: Ecce filij Iſrael non audiunt me. Queritur Moyſes de ingratitudine & cæcitate populi, quod in maximas miſerias & anguſtias redactus opem & auxiliũ Dei nollet accipere; & quaſi admirans, dicit, Ecce filij Iſrael. Hæc verba habent emphaſim: hi Domine qui ſunt populus tuus, & gloriantur ſe eſſe filios tuos, hi nõ audiunt me: ſi eſſent infideles, eſſet tolerabilius malum: ò quo animi affectu hoc dicit; ſic etiam poſtquam illis legem dedit, di- *Exod. 6.* *Deut. 30.*

26 xit: Teſtes inuoco hodie cælum, & terram, quod propoſuerim vobis vitam, & mortem benedictionem, & maledictionem. Elige ergo vitam, vt & tu viuas, & ſemen tuum, & diligas Dominũ Deum tuum, &c. Ego fratres mei prædicans vobis tot ſermones, & toties vos Dei nomine ad gloriam inuitans, & æternis pœnis comminans, non cælum modo & terram teſtes imploro, ſed lapides etiam huius templi, ac pulpitum iſtum, & ipſi erunt teſtes contra vos. Aduerte tu infœlix peccator, quòd audiens tot prædicationes, tam obſtinatus, ac proteruus manes, vt mortem potiùs æternam, quàm vitam infiniti ſeculi eligas. Lapides templorum erunt teſtes contra te. Quando Laban, & Iacob pacis fœ- *Genè. 31.*

dus pepigerunt, conſtruxerunt tumulum lapidum, & dixit vnus ex illis: Tumulus iſte, & lapides ſint in teſtimonio, ſi autem ego tranſiero illum pergens ad te, aut præterieris malum mihi co-

27 gitans, &c. Hi lapides (inquit) ſint teſtimonium cõtra illum, qui fœdus violauerit. Sic ego dico vobis fratres, quòd non modò Niniuitæ, ſed cælum, terra, & lapides hi, &c. Omnia debent clamare contra vos in illo metuendo die: ſiquidem cum ſitis Chriſtiani, & populum Dei vos iactetis eſſe, & tam aſſidua cæli doctrina erudiamini, in veſtris tamen criminibus remanetis, nec commoueri vultis ad pœnitentiam agendam. O fratres mei quam excuſationem illa hora afferetis? quid reſpondebitis, quãdo horum omnium accuſemini? ò quàm vos obmuteſcere debetis, quia omnis iniquitas opilabit os ſuum, & ſic iuſtiſsimè condemnabimini *Pſalm. 105.*

ad concremandum æternis ignibus. Sapiunt qui talia audiunt? Intelligunt quid hæc verba ſignificent? Arbitrantur hoc illorum

aliquid intereſſe? an de alijs dici exiſtimant? O æterne Deus 28
infinitæ Maieſtatis, doce hos fratres meos: ſiquidem rationis participes ſunt, vt, quandoquidem Catholicæ fidei veritatem credunt, hoc ad ſe pertinere, & de illis dici cognoſcant, atque ad te conuertantur, gratiamque tuam illis conferas, qua cæleſtem gloriam valeant adipiſci, ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius. Amen.

¶ Feria. V. poſt Dñicam. I. in Quadrageſima.

Egreſſus Ieſus ſeceſsit in partes Tyri & Sidonis & ecce mulier Chananæa à finibus illis egreſſa, clamauit, &c. Matthæi. 15. 29

Simile. QVEMADMODVM Piſcator aduertens, ſe hic nihil poſſe piſcari, vtilitatis auidus, piſcandique cupidus illuc digreditur. Sic diuinus piſcator Ieſus Chriſtus Redemptor noſter videns quam parum emolumenti Iudæi ex ſua doctrina perciperent, ad gentes receſsit. Cauete fratres mei, ne Deus piſcatores transferat: ſunt hic tot concionatores, conſiliorum, reprehenſionumque virgis piſcantes, & vos ſacræ doctrinæ hamo attrahentes, ſuique exempli cibo inuitantes, & nihil proficitis. Eſt equidem valde miſerandum, quòd peſtilentiſsimi amici, &
Actor. 13. turpiſsimæ meretricis conſilio ardentiùs homines ducantur, quàm concionatorum omnium diuinis admonitionibus moueã tur. Cauete ne digne vobis dici poſsit illud Beati Petri. Vobis oportebat primum loqui verbum Dei, ſed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis æternæ vitæ; ecce conuertimur ad gentes.

In hoc itinere ingrediente Chriſto Ieſu gentium regionem. *Ecce mulier Chananæa, &c.* Hanc mulierem hodie alma mater Eccleſia nobis ante oculos proponit, vt pudore confundamur: per
Hiere. 2. Hieremiam ait Dominus ad hoc propoſitum verba quædam dignisſima, quæ valdè notentur. Adhuc iudicio contendam vobiſcum, ait Dominus. Adhuc (inquit) poſt tot ſcelera vobiſcum volo denuò ponere rationem. Poſſem quidem pauciori-

bus

2 bus vti, & pro peccatis hucuſque commiſsis ſupplicium de vobis ſumere: ſed adhuc noua ratione ac iudicio volo contendere, vt meis erga vos beneficijs deuincti me Dominum veſtrum ample ctamini, ne vobiſcum manus conſeram. Adhuc contendam vobiſcum ſicut cum ijs, qui me non intelligunt, nec mecum in iudicium volunt conuenire. Tranſite ad inſulas Cethim, ite ad regiones illas, quas nemo habitat, præter immanes belluas, barbaraſq; nationes. Et conſiderate vehementer, &c. O quanta exaggeratio, vehementer (inquit) ſicut, quod vobis magni intereſt, diligẽterque animaduertite, quam viuendi rationem ſequãtur, & quomodo lapides illos & ſculptilia, quæ colunt ſumma cum veneratione venerentur, & quot ritibus, ac ceremonijs erga eos vtantur; & attendite, vtrum fortè aliqui ſint inter eos, qui Deos commu-
3 tent, alternaque idola reuereantur: ſi mutabit gens Deos ſuos, & certè ipſi non ſunt dij, cùm re vera ligneæ marmoreæque ſint ſtatuæ, teſtes Deus aſciſcit vt nos confundamur. Videte quam diligenter illi barbari ligna, lapideſque ſuos colant, & quàm negligẽter vos æterno Deo ſeruiatis. Qui nam diligentiùs ac religioſiùs hoc faciunt, ipſi, an vos? ſic etiam ſancta Eccleſia nobis obijcit mulierem infidelem, diuinarumque rerum penitus ignaram, vt eius ſpiritum, fidem, humilitatem, inſtantiamque ac ſtudium cõſiderantes confundamur. Ideò Dominus ait. Dico vobis, quòd multi ab Oriente, & Occidente venient, & recũbent cum Abra- *Matt. 8.*
ham, Iſaac, & Iacob in regno cælorum, filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores, quod modò manifeſtè experimur; multi enim ſunt qui cum ſudore vultus ſui victum acquirunt,
4 quos videbitis ſumma cum reuerentia & religione ad ſacroſanctum Euchariſtiæ ſacramẽtum accedere. Contra verò plurimos presbyteros cernetis, & (quod peius eſt) religioſos irreuerenter, ac penè extincto deuotionis ſpiritu hoc ineffabile myſterium celebrare. Experiemini mulierem nuptam, filijs oppreſſam, viriq; ſui ſeruitute deuinctam, maximiſq; laboribus circunſeptam, inter tot curas ita diuinarum rerum contemplationi deditam, vt dictu mirabile videatur, & quæ ſumma cum cõtentione opportunitatem quærit, vt cæleſti meditationi vacet: & contrà, erit monacha omnibus his curis expedita ſoli ſponſo Ieſu Chriſto dicata, quæ alijs diſsimillimis exercitijs, inutilibuſq; actibus occupatur. Etiam accidere ſolet vt in vicis, vbi rarò aut nunquã verbum Dei

prædicatur, in quibus vnus est clericus inutilis, dissolutus, ac ferè 5
totius pietatis expers: ibi tamen reperiantur viri Deum timentes, ac fœminæ summa sanctimonia plenæ, quæ ferè nunquam prædicationẽ audierũt, nisi fortassè ab aliquo apostata fugitiuo, qui illac transit, à quibus si quæratur, quisnam eo stantũ bonum erudierit? cognoscentur, vnum Deum doctorẽ habuisse, & erunt multi in hac vrbe, qui quotannis eruditissimos ac sanctissimos quosque concionatores audierint, quorum tamen corda ita sint dura ficca, atque imperfecta, vt dictu sit mirabile, (seu potius miserabile.) Hi sunt, qui iuxta diuinas aquas plantati tanquam salices nullum fructum ferunt. O fratres Deum timete, eius supplicia fugite, cauete ne illæ minæ, quas supra ponit vobis contingant: mittentur, scilicet, in tenebras exteriores. Hæc omnia dixi occasione huius optimæ fœminæ, quę cum esset Ethnica, nec vn- 6
quam cõcionatores audijsset, ita disposita, ac prompta ad Deum confugit. Nos verò diuinis monitis instructi, quotidie in virtute
Hirem. 16. deficere, ac regredi videmur. Ideò postquàm Dominus dixit: Et mittam eis venatores multos, & venabũtur eos, subdit inferiùs, & reddam duplices iniquitates eorum & peccata, &c. Cum ratio nem expoposcero à Christiano, quem ego legem meam docui, & cui venatores misi, qui eum attraherent, atque in salutis via constituerent, cumque sanguinem meum ob eius amorem effusum obiecero: tunc eius crimina grauiora apparebunt, cum tot luminaria, atq; auxilia ipse perceperit. Hoc significat: Reddam duplices iniquitates eorum, &c.

Ecce mulier Chananæa. Ecquis eã attulit? Deus, qui eius præ- 7
simile. cordia tetigit. Quando quis habet brachium cãcere consumptũ, ita vt illud præputredine non sentiat impossibile est illud naturaliter reuiuiscere, & sic medici putrefactam carnem circuncidunt, quòd si rogatus vtrùm sentiat, respondeat minimè sibi dolere, vlteriùs progreditur abscissio quousquetandem viuam carnem pertingat: cùm verò tetigerit, statim clamat: Siste domine, quia viuum tãgis. Sic Deus se habet erga nos, permittit vt diuiti domus comburatur, ait tamen diues. Famulus piger negligenter egit, quia lucernam ibi posuit, & dormiuit; & sic hoc infortunium contigit: sed non pane meo ille ampliùs vescetur. Interficit Deus eius filiam, & dicit ille: Ipsa fuit in culpa mortis suæ, quia nullis medicinæ legibus tenebatur, nec se ab aqua poterat

continere

8 continēre: deambulabat noctu cū viro ſuo in horto, & aër illi ob-
fuit. Hęc omnia ſunt putridā carnē ſcindere ideo nō has ſentit ab
ſciſsiones nec ob eas cōuertitur: attingamus ergo viuū, eius primo
genitū Deus occidit, qui erat lumen oculorū ſuorū. Ilicò clamat:
O Domine hæc erat vna ſpes ſenectutis meæ, nec alius filius mi- *Pſalm. 77.*
hi remanet. Cùm occideret eos, quærebant eum, & reuertebātur,
& diluculo veniebant ad eum. [*En tocandoles Dios en lo viuo.*] Ibāt,
& quærebant eum, ac ſummo manē ſurgebant ad expoſcendam
miſericordiam. Attendite Pharaonem, qui parum ſenſit dū Deus
illum afflixit, quouſq; eius primogenitum interfecit, & ſic ait Do
minus: Adhuc tangam Pharaonem, & AEgyptū, morietur om-
ne primogenitū in terra AEgypti, & ſtatim ſenſerunt. Ecce quis *Exodo. 11.*
attraxerit ad Ieſum Chriſtum hanc mulierem: tetigit enim Deus
9 eius chariſsimam filiam, vt ipſa fatetur, dicens: Filia mea male à
Dæmonio vexatur. O quot infortunia patimur, nec tamen Dei
eſſe verbera nobis penitus perſuademus, vt ad ipſum accedamus?
Arbitramur enim omnia forte fortuna contingere, ſicut illi Phili *1. Reg. 5.*
ſtæi, qui ante oculos perſpexerunt Idolum ſuum fractum, ſolo-
que proſtratum forte hoc accidiſſe exiſtimabant. O ſtulti, quicū
à Deo torqueamini, fortunæ attribuitis. Si laboras febri, dicis te
arietinas carnes heri cœnaſſe, quæ tibi offecerunt. Demens (ait
Deus) laceraui, & in lectum doloris proſtraui te, manus pedeſque
tuos confregi, nec tamen cognoſces Deū feciſſe hæc, vt ad ipſum
accedas? Quouſque illi Philiſtæi cognouerunt ſe à Domino vapu
lare, & affligi, non laboribus liberati ſunt. Vtuntur pueri hoc lu- *Simile.*
do; alter eſt velata facie, & alter ipſum percutit, & dicunt poſtea,
10 diuina puer quis te percuſſerit: qui reſpondit, Petrus. Longè aber
ras, eſto (aiunt) ibi quouſque diuines: quis abſtulit à te honorem?
quis te percuſsit ô peccator hic me iniuria affecit, ille mihi diui-
tias eripuit. Eſto ergo in afflictione, quouſque cognoſcas te à Deo
flagellari, & ab eius manu labores perpeti. Scitote magnam eſſe
amentiam labores attribuere vlli præter quām Deo. Quapropter
cum in ærumna commorati fueritis, ad Deum conuertimini, &
non errabitis. Diſcite ab hac ſancta fœmina, & ſimul cum ea pro
clamate: Miſerere mei fili Dauid.

Dicebat vlteriùs: *Filia mea male à Dæmonio vexatur, &c.* Quo ſtu-
dio ac diligentia pia hęc mater filiæ ſalutem curabat, ſic oportet
patrem nec edere, nec cum iucunditate quieſcere, donec filium

suum à spirituali interitu liberet: Deum debet rogitare, summa- 11
que animi contentione diuos deprecari, & Deum timentes ora-
re, vt pro filio suo iniquo, & tumultuoso apud Deum interce,
Psalm. 118. dant. Perpendite mulieris studium. Clamaui in toto corde meo
exaudi me Domine. Dicebat Dauid: exaudi Domine deprecationem meam, & concede mihi quod posco, siquidem ex intimo cordis mei proclamaui. Hoc autem dicebat, vt ostenderet adimpetranda à Deo beneficia multum conducere crebram, ardentemque orationem, non vult Deus remissas vociferationes.
Simile. sed ardentissimos diligit clamores. Quando infirmario curæ est diuturnus æger, cùm ipse ob longum morbum remisso suspirio aliquando queratur, audiens infirmarius non curat eum, quia modus ille conquerendi est vsitatus: si verò intensiùs clamat, statim occurrit, & rogat quid velit: sic Deus, cùm multi 12
sint peccatores scelerum suorum febri laborantes, qui aliquando remissè clamant, vt corrigantur: vt autem suspirium illud ex intimo cordis non procedit, nihil proficit, nec Deus eorum clamoribus occurrit, quousque mentis ardore instent, ipsumque studiosissimè inuocent. Quamobrem fratres dilectissimi, si vos, aut filij vestri morbo peccatorum laboratis, petite & ardentissimè clamate, quia statim Deus vobis subueniet. Satis
Psalm. 118. expressit Dauid vehementiam, qua sit orandum cum ait: Os meum aperui, & attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. Attrahere propriè, est quasi vi allicere: ea igitur contentione Deus rogandus est, vt quasi vi attrahi videatur. Ea, quæ vi alliciuntur, violenter solent afferri: & præcipuus finis, propter quem hæc omnia sunt facienda, est, vt conformiùs ad Dei vo- 13
luntatem eius præcepta obseruantes viuamus. Ideoque ardoris sui causam reddens Propheta subdidit, Quia mandata tua desiderabam.

Qui non respondit ei Verbum. O verbum Patris æterni, quare non respondes ei verbum? quis vnquam ipsum verbum vidit obmutescere? ô eclipsim miraculosam, verbum eclipsatur silentio. O factum admirabile. Exijsti Domine vt aduocares fœminam hanc, quæ diligenter venit, & quæ cupis, exposcit, & adeò durum & illiberalem erga eam te præbes? O cælestis lingua, quæ tot mutorum ora aperuisti, quare nunc obmutuisti? ô perennis fons clementissime, quare hodie huic mulieri aruisti? in profundo pietatis

14 ris tuæ pelago, quomodo conſolationis gutta deſideratur, ei præ-
ſertim, quæ tanta egeſtate premebatur? Vnum, quo homines in
hac vita tentari maximè ac perturbari ſolent, hoc eſt, quod arbi-
trantur Deum ſuas preces non exaudire, & ipſis mutum ſe ac ſur-
dum præbere, & nõ alijs. Hoc magnoperè verebatur Dauid, cum *Pſalm. 27.*
dixit: Ad te Domine clamabo tota die Deus meus ne ſileas â me,
ne quando taceas â me & aſsimilabor deſcendentibus in lacum
illud, Et ſignificat ibi cauſam, id eſt, quia, videtur hic Dauid ſig-
nificare, ſe timere, ne ſimilis illis fieret, qui in inferno commoran-
tur: ſi Deus ſe mutum & ſurdum in illum præberet, hac tam an-
xia tentatione poterat hæc mulier cruciari. Sicut, qui ſitiens ad *ſimile.*
fontem pergit, qui perennis eſſe ſolebat, cùm autem ſiccum inue
nit maximè contriſtatur, ô mulier, quomodo ſperabis te ab illo pe
15 titionem conſequi poſſe, qui ne verbum quidem (bonorum om-
nium minimum) tibi dignatur concedere? reuertere domum tuã
ne incaſſum labores, eia reuertere. Quid? retrocedam, nullo modo
hoc faciam? Conſiderate huius mulieris fortitudinem, quomodo
tentationem hanc vicerit, & vbi humano videri apparebat ima-
go maioris deſperationis, ibi plena erat ſpe. Ille namque clemen-
tiſsimus Dominus, qui tacebat, non vt eam deſpiceret, ſed vt plu-
ris faceret, quique vt ipſa loqueretur ſilebat, & vt fidem ſuam
apertius explicaret, intra eius cor mirifica imprimebat pignora
certitudinis, ne dubitaret, quin commodè apud ipſum negotiatu-
ra eſſet.

Et *accedentes diſcipuli, rogabant eum.* Hæc eſt potiſsima ratio, cur
16 pauperes, & abiecti in hoc orbe deſpiciuntur, quia non eſt qui di-
cat: Dimitte eam. Magnates, virique nobiles, hoc vnum intelli-
gite, munus veſtrum non eſſe vectigalia conducere, ludere, aut
deambulare, ſed viduas protegere, paupereſque tutari. Si cum
inopi deſertæque viduæ cauſa differtur, quôd iudices largitioni-
bus non corrumpit: vir primarius iudici diceret. Dimitte eam,
non eſſent tot iniquitates, ac ſcelera. Quando Deus Eſther in ſu- *Eſter. 4.*
blimem dignitatis gradum erexit, huius rei cauſa fuit, vt inde Iu-
dæis opitularetur, qui in illis regionibus atrociter vexabantur,
& ſic Mardochæus nuntiari illi iuſsit. In domo Regis es pro cun-
ctis Iudæis, ſi enim nunc ſilueris per aliam occaſionem liberabun
tur Iudei: & tu, & domus patris tui peribitis, & quis nouit, vtrum
idcircò ad regnum veneris? Quid hûc congruentiùs poterat

adduci (& aduertite Mardochæũ illam minari, nisi afflictos prote-17
xerit, cùm ipsam, tùm etiam domũ patris sui à Domino esse euer
tendam. Quot ædes nobilium virorum in his regnis breui tempo-
re solo æquatas cernitis? quæ fortasse perierunt, quòd eorum do-
mini in pauperes illiberales fuerunt. Quamobrem fratres mei vos
rogo, vt hoc diligenter animaduertatis, & in pauperibus viduisq;
defendendis singularem animi magnitudinem, nobilitatem que
vestram ostendatis, vt & vos à patre nobilitatem, ac misericordia
rum auxilium percipiatis. Respondit Christus Iesus: *Non sum mis-*
Simile. *sus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israel.* Vult dicere: Quemadmo-
dum ad grauissimum morbum, quem aliqui medici iam curauer-
runt, nec tamen aliquid efficere potuerunt, quæritur maximus
medicus: sic quanquam de cælo descenderim ad omnes curandos
tam gentes, quam Iudæos, Iudæis tamen debeo ipsemet mederi: 18
eorum enim maximum est vulnus, quod nullus ex meis Prophe-
tis, nec omnes simul curare potuerunt. Gentibus, etsi sceleribus
oppressis, cùm non sint tam duræ ceruicis alij prædicatores suffi-
ciunt, discipuli mei ipsis mederi sufficiunt, quibus ego dicam:
Matt. 28. Ite, & docete omnes gentes. Et sic, vna ex potissimis rationibus,
quas assignant Doctores, quòd Christus Saluator noster ex He-
bræis, potiùs quàm ex gentibus carnem assumere dignatus fuerit,
est, quòd populus ille tam obdurati esset cordis, vt hoc singulari
beneficio illos ad suum amorem alliceret. Gentes (vt experientia
compertum est) tanquam humaniores faciliùs conuersæ sunt.
Psalm. 17. Quare dixit Deus per Dauid: Populus, quem non cognoui, ser-
uiuit mihi, & filij alieni inueterati sunt, & claudicauerunt, &c.
Gentes quas ego non noui, id est, in quas ego tot beneficia non 19
contuli, vix verbum Sancti Euangelij audierunt, cùm statim cre-
diderunt. Filij alieni, id est, alienati à me, mentiti sunt mihi. Ego
enim pollicitus sum me illis missurum præstantissimum Prophe-
tam. Et ipsi mihi promiserunt se ipsum audituros, & illi iuxta præ
Deut. 27. ceptum meum esse obedituros: vt patet in Deuteronomio, & di-
xit omnis populus: Amen. Omnibus quæ dixerat Moyses in no-
Deuter. 20. mine Domini, & tamen mentiti sunt, quia cùm Deus promissis
staret, summum que Prophetam filium suum misisset, ei parere
noluerunt. Inueterati sunt. Crimina vetera sunt, in AEgypto, in
deserto, vbique claudicauerunt: & quia ita erant duri, opus fuit il-
lis tam excellenti medico. O benedictus sit talis Deus, benedicta

talis

20 talis pietas & clementia. Diligite fratres tam bonum Dominum, nec vnquam ceſſetis eum laudare, qui cum in hunc populum tam durum eſſet iraſcendus, & penitus gentem illam euerſurus, ex ipſa illorum rebellione occaſionem ſumit, vt maiora in illos conferat beneficia, vt modo dicentem auditis: *Non ſum miſſus, &c.* Vt has oues perditas in ſui amorem excitaret.

At illa venit & adorauit eum, dicens: *Domine adiuua me.* Animaduertitis fœminæ animum, ſpem & fiduciam? Quando amici familiares regis aliquid ab eo poſcunt, quod tamen non impetrant, quis idem ab ipſo rege audeat poſtulare? quis non deficiat? Hæc verò mulier cum aduerteret propinquos ac dilectos Dei nihil impetrare maiorem animum recepit, & maiorem adipiſcendi ſpem habuit. Paſſerculus aerem tranans, quando vehemens flat ven- *Simile.*
21 tus non eum ſequitur, nec eius ſpiritu ducitur ne ventus omnes pennas ſibi euellat, & ſic pereat, ſed mitiùs volat aeris furijs obſtans à vento roſtro auerſo, & ita nullum patitur detrimentum. Sic iuſti nòn patiuntur ſe perſecutionum procellis duci, quia hoc eſſet penitus perire, ſed ſemper omnibus periculis reſiſtentes tendunt, quouſque deſideratam comparant victoriam: vt in hac fœlici fœmina patet. Videte quòd non reuertatur retrorſum, neque deficiat, ſed potiùs nouo quodam mentis ardore vlterius proſequatur, dicens: *Adiuua me, &c.* Vt animaduertit, ſe, eò quod eſſet Ethnica aliquo modo à Chriſti humanitate repelli, ad eius diuinitatem protinus confugit. O Domine (dicebat) licèt tanquam filius Dauid præcipuè miſſus non fueris ad ſaluandas gentes: ſaltem hoc nō poteris negare te Deum eſſe, & quatenus Deum, tam
22 gentium, quam Iudæorum dominari, quapropter adiuua me. Quemadmodum pluuia herbæ naſcuntur, & accreſcunt, ſic tribu- *Simile.*
latione, ac laboribus ſalutis augetur auiditas. Cùm dixerit: *Adiuua me.* Oſtendit etiam ex ſe aliquid operari, & operabatur profectò, ſiquidem tanta fide ac ſpe nitebatur, nec animi contentio deficiebat. Ducit mulio oneratam mulam, & onere oppreſſa la- *Simile.*
bitur, ipſe verò prætereuntem aliquem rogat, vt ſe adiuuet ad onerandam mulam, & hinc mulio, atque illinc alter mulæ onus imponunt: ſi mulio recedit, nec alium, quem rogauit vult adiuuare, non eſt cur dixerit: adiuua me, ſed impone onus huic mulæ: ſic ad animæ ſalutem neceſſe eſt duo concurrant: tu enim ſolus nihil potes: Deus verò ſolus, etſi poteſt, ſine te non vult, & ſic

propriê loquebatur hæc mulier, cum dicebat. Adiuua me, ſic 23
Pſalm. 78. & Dauid cum dixit: Adiuua nos Deus ſalutaris noſter: non dicit, ſalua nos, ſed adiuua nos: in auxilio namque ſemper oportet eſſe duos. Quod ſi dicas: Non ſeruatur decorum ſi dicatur Deo: Adiuua me, deceret ne ſeruum dicere domino ſuo: domine adiuua me ad arandum, vel ad excauandum? Aliqua ſunt, in quibus ſi ſeruus diceret ſuo domino vt ſe adiuuaret, in impudentiam incideret, velut cûm dominus iubet famulo vt equum diſtringat, ſiue vt domum mundet, ſi ad hoc auxilium peteret, dicens: Adiuua me, vitium ſanê non poſſet effugere. Alia verò ſunt, in quibus auxilij poſtulatio decora eſt: vt cûm dicit dominus famulo vt de aliquo vindictam ſumat: tunc ſi vires famuli non ſufficerent decorum eſſet dicere: Domine adiuua me. Nullus eſt dux in Italia, qui à rege auxilium non petat quan- 24
Exod. 33. do opus eſt. Cum Deus præciperet Moyſi vt populum duceret, dabat ei Angelum, qui eum comitaretur. Vade deſcende de loco iſto tu, & populus tuus, & mittam præcurſorem tui Angelum. Cui reſpondit Moyſes: Si non tu ipſe præcedas, non educas nos de loco iſto. Non (inquit) hinc deſcendam, niſi tu me comitatus fueris. Non fuit hoc impudentiæ factum, ſed dignum potius, quod à Deo iure optimo peteretur. Sic quicquid nobis Deus imperat eius eſt qualitatis, vt non immerito ab ipſo auxilium petendum ſit, ſicut ad obſeruantiam præceptorum? & ad eius conſilia perficienda necnon ad omnia, quæ abſque eius ope conficere nequimus.

Qui reſpondens, ait. Non eſt bonum ſumere panem filiorum, & mittere 25
canibus. At illa dixit: Etiam Domine. Nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum. O eximiam humilitatẽ! perpẽdite quomodo hoc nomẽ, canis, in corde eius conſederit, hoc eſt [*Se le aſſento,*] Ex ipſo deſpectu argumentum ipſa conflat efficaciſſimum, quo conuincit Chriſtum Redemptorem noſtrum. *Nam & catelli, &c.* Fateor (inquit) me eſſe canem, ſed tanquam tali rationi conſentaneum eſt vt tu Dominus, mihi prouideas de reliquijs, quæ ſuperſunt ex menſa tuæ infinitæ pietatis. Hic eſt bonorum hominum mos, vt omnia in bonum conuertant. Si Deus ipſis fauet, fauore induuntur vt Domino ſeruiant: ſi abijcit eos, ex ipſo deſpectu ſpiritum, ardoremque eliciunt, vt ei humiliùs pareant. Omnia in aurum commutant: tanquam ignis, qui omnia

26 nia, quæcunque recipit, in ſe conuertit: diligentibus Deum om- *Roma.8.*
nia cooperantur in bonum. Vtinam ab hac muliere diſcerenius,
& nos metipſi catellos eſſe non negaremus, noſque accuſaremus.
quod omnem vitam noſtram tanquam belluæ immanes duxeri
mus. Vnde Iob, dimittam aduerſum me eloquium meum. Quã- *Iob.10.*
do qui eſt in carcere pro ſe loquitur, non creditur, ſed ſi quid con-
tra ſe dicit, maior ei fides quàm duobus teſtibus adhibetur. O
quantum profuit illud, peccaui, quod dixit Dauid! & illud, nos *2.Reg.12.*
quidem iuſtè, latronis, & confeſsio humilitatis, qua vſus eſt S. *Luc.23.*
Petrus dicens diſcede à me &c. & illud, Domine non ſum dignus *Luc.5.*
vt intres ſub tectum meum, profuit etiam & illud: pater peccaui *Matth.8.*
in cælum & contra te. Omnes hi, quot bona à Deo impetrarunt *Luc.15.*
propter accuſationem, non potuit ampliùs contineri fons clemẽ-
27 tiæ. O infinitam Dei pietatem, qua clementia incipit ipſam ex-
tollere, & ei quicquid petit concedere & multò plus dicens: *o mu-*
lier magna eſt fides tua fiat tibi ſicut vis. Nonnè ego prædixi, illã Dei
moram, mulieri maiori vtilitati futuram? aduertite quàm bonori-
ficentiſsimis verbis illam efferat: quòd ſi deprecabatur vt dæmo-
nium à filia ſua expelleret non hoc ſolùm concedit, ſed apud eius
animam manet, quod certè maius eſt. Videte vt res diuinæ
quanuis initia habeant dura, & aliquantulum amara, exitus ta-
men gratos habent ſi homines nõ defeciſcuntur, ſi tacent, ſi patiẽ
ter ferunt, quia patiens vicit & quod appetiuit fecit. Qualis ma-
neret Zacharias ex priori viſitatione, quam illi Deus miſit, ni- *Luc.1.*
ſi mutus? ſed poſtea patienter paſſus eſt, ideo in hæc verba proru-
pit. Benedictus Dominus Deus Iſrael. &c. Et cum Chriſtus re-
28 demptor noſter dixit Petro: vadè retro Sathana: qua cum acrimo
nia dixit? poſteà verò quã ſuauitèr dixit, paſce oues meas? & hic *Marc.8.*
Chananæa prius vocata canis, niſi patienter ferret, non audiret po
ſteà: *Magna eſt fides tua.* Res verò huius ſæculi ſunt vice verſa: ini-
tia dulcia: exitus vero habent amaros. O quàm ſuauiter peccatur, *Ioan.21.*
ſed quã acriter poſteà perſoluendũ eſt? Qua propter licèt primor
dia virtutis aliquantulũ vobis aſpera videantur, toleranter illa ſu-
ſtuleritis: & experiemini fratres quã dulcia, etiam in hac vita effi-
ciantur: vt eis præ guſtu vix ſatiemini. O vere animarũ Magiſter
tu, qui huic mulieri fauiſti, vt perſeueraret, quouſque audiret à
tuo diuino ore dulce illud verbum: *Fiat tibi ſicut vis.* Nobis etiam
miſeris opitulare, vt amodò te ſaltem quærere incipiamus &

rogi-

& rogitare, ac ferre discamus, & vt perseueremus quousque tuis 29
diuinis brachijs nos in cæleſti gloria in perpetuum ſuſcipias.
Amen.

¶ Feria. VI. poſt Dominicam. I. in Quadrage.

Erat dies feſtus Iudæorum, & aſcendit Ieſus Hieroſolymam, &c. Ioannis. 5.

SVPER Hoc verbum offertur dubium. Eſt regula prudentiæ, & iuſtitiæ, vt vnicuique ſecundum dignitatem & merita ſua locus concedatur, & non ſolùm hoc cum hominibus, ſed etiã cum rebus inſenſibilibus ſolet obſeruari. Videmus enim, quôd 1
magaritæ pretioſæ locus tribuitur in tiara alicuius magni Pontificis, aut in Imperatoris corona: quod ſi margaritę debitus locus tribuitur quanto magis homini debita ſedes eſt tribuenda? ideò Deus in principio cum tam amœnum illum locum creaſſet, de
Gene. 2. quo plantauerat Deus paradiſum voluptatis, &c. Et poſuit ibi hominem, quem formauerat: quia licet paradiſus eſſet excellentiſsimus, excellentior tamen erat homo, cui paradiſus fuerat plantatus. Cum ergo ex fide habeamus, quod anima maximè prę ſtat corpori, prudentia, iuſtitia, & vniuerſa ratio nos admonet, vt huic tam excellenti animæ debitum locum diligentiſsimè impetrare curemus, quæ quidem cæleſtis eſt beatitudo, & cum hoc ita ſit ex ſeptem diebus, qui ſunt in hebdomada, ſex conceſsi ſunt corpori vt in eis neceſſaria ſibi acquirerentur: animæ verò vnus dies 2
datur, ad rem tam arduam tamque difficilem conſequendam, ſicut æternam fœlicitatem? iamſi hi dies per medium diuiderẽtur, & tantum vni, quantum alteri daretur, tolerabile eſſet. Quod autem hoc ſic fuerit cõſtitutum, nõ à quouis, ſed ab ipſo Deo patet.
Exod. 23. In Exodo enim dicitur: Sex diebus operaberis, ſeptimo die ceſſabis, vt requieſcat bos & aſinus tuus, & refrigeretur filius ancillæ tuæ, & aduena. Huic quæſtioni reſpondetur: quod, venæ, vnde corporalia bona hauriuntur, tam vilis ſunt metalli, vt quanuis in eis diu laboretur, ita tamen parũ ex illis elici poſsit, vt vix ad humanam vitam degendam ſufficiat: venæ autem animæ tam prę tioſi ſunt metalli, vt breui tempore ex eis magnæ diuitiæ poſsint

auferri

auferri. Si cui diceretis: vtrum mauis venam auream locupletiſsimam ſex horas excauare, an æream ſex menſes fodere? reſponderet, quod mallet in aurea ſex horas, quàm in ferrea ſex menſes laborare, quia plus vtilitatis ſe percepturum ſperaret. Corporis mineralia ſunt moliri, acquirere, vineas plantare, prædia ſerere, & domos conſtruere, ad quæ longo tempore opus eſt. Et eſt prope nihil, quod hauritur, quia venę ferreę ſunt. Venæ vero animæ ſunt auri puriſsimi: iudicia Domini deſiderabilia ſuper aurum, & lapidem pretioſum multum, & dulciora ſupra mel & fauum: exercitium in obſeruatione mandatorum Dei, & virtutum acquiſitione, eſt veluti vena, vnde multum aurum ac margaritæ hauriuntur, breui tempore poteſt anima locupletari. Quam obrem viſum eſt diuinæ Maieſtati plus temporis corpori, quàm animæ tribuere, nec animæ in hoc iniuriam inferri iudicauit. Anima etiam talem virtutem habet, vt laborante corpore exteriùs, magnas ipſa diuitias ſpirituales poſsit acquirere, in amando, & conſiderando. *ſimile.* *Pſal. 18.*

Eſt autem Hieroſolymis probatica piſcina, &c. Quando quis vult epiſtolam ſcribere magno alicui domino, quærit optimam papyrum, & atramentum, atque etiam aliquando bis aut ter eam ſcribit vt ſemel prodeat emẽdata: ſi verò ad priuatum quendam hominem ſcribat nihil curat an papyrus ſit mala, atramentũ peius, & adnotatio agreſtis & rudis. Quando Deus creauit mundũ nõ fecit ampliùs, quàm dicere. Ipſe dixit & facta ſunt, nullũ exẽplar fecit: omnia ex prima adnotatione prodierũt. Sed ad redemptionem ſicut ad tam excellens opus priùs fecit multa exemplaria. Præcipere Abrahæ, vt filium ſuum ſacrificaret fuit exemplar Diuini ſacrificij, quod Ieſus Chriſtus pro humano genere, oblaturus erat Manna, quod dedit in deſerto fuit ſignum, quo ſignificauit ſe daturum eſſe ſuum ſacratiſsimum corpus in cibum. Erigere. Moyſem in deſerto ſerpentem illum, ſignificauit bonũ Ieſum in cruce eſſe extollendum. Ita piſcina de qua hic agit ſanctũ Euangelium fuit exemplar Piſcinæ ſacramentalis, quam ſuæ Eccleſiæ daturus erat: quod eſt Sanctum Sacramentum pœnitentiæ. In quibus omnibus oſtenditur quanti nos Deus æſtimet, qui viuimus in lege gratiæ quibus tot beneficia contulit inſculpta priùs in tot exemplaribus. Quid ergo erit ſi pro his beneficijs Deo gratias non agamus, nec ipſis vtamur: nam ſi hoc non facimus *ſimile.* *Geneſ. 32.* *Ieſue. 5.* *Num. 21.*

mus quid illa nobis prosunt? nisi vt sint atrocissima verba, quibus in inferno cruciemur? maximè excellit piscina nostra, piscinæ illius temporis, quia illa medebatur corpori, hæc vero confert salutem animæ. Sed est sanguineis lachrymis lachrymandum, quòd in illo tempore, vt corpore sanarentur, ex longinquis regionibus Hierosolymam accedebant homines atque ibi multos annos commorabantur, & tandem vnus sanus euadebat: modò verò, cum non sit necesse ire Hierusalem, nec multos passus ambulare, aut multas horas expectare & cum possint sanari omnes & morbis tam periculosis sicut animæ: & tamen non accedamus nisi inuiti, & coacti. O ineffabilem Dei pietatem, ac terribilem cæcitatem miserorum hominum, filiorum Adæ? videtur vobis, quòd si Deus libentissimè non ignosceret, relinqueret peccatorum absolutionem in manu ipsorum hominum? non profecto. Si rex litem ageret cum quadam Academia, in qua lite multum interesset: & diceret: ego committo hanc litem claustro eiusdem Academiæ, & eorum sententiæ volo stare: dicerent auditores: Domine rex in manus doctorum litem committis? non vides illos esse partes, & in suum fauorem contra te sententiam laturos esse? quia illi nihil aliud expetunt, & ex his victum acquirunt. Si hoc significaret rex se desiderare magnopere illi Academiæ fauere. O æterne Deus, quare non commisisti saluationem nostram Angelo, & eam homini tradidisti? quare hominibus peccatorum suorum sententiam credis? hoc modo omnia dimittentur (ait Dominus) hoc ego volo, vt confessor pœnitentis misereatur, & eius imbecillitatem doleat. Vt cognoscat se esse debilem velut alium, cum videat in quos defectus passim ipse incidat. O benedictus sit talis Deus, & glorificata talis pietas! quare fratres mei nocte, ac die non vociferamur, & tam infinitæ misericordiæ præcones non efficimur? statim vt Christus Iesus Saluator noster resurrexit dixit discipulis suis: accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis. Acsi diceret: vultis videre dilecti mei quid profuerit passio mea? accipite hanc diuinam respirationem quam vobis per passionem meam promerui ad animarum vitam: quia sicut corpus non potest viuere nisi respiret; sic meum corpus mysticum, quæ est Ecclesia mea non potest viuere sine hac respiratione, & diuino spiritu. Valdè igitur est miseran-

8

Simile.

9

Ioan. 20.

10

dum

81 dum, quod cum Deus tam salubrem medicinam in hominum manibus reliquerit, tam pauci ea vtantur. *Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua.* Non fuerat illic omnes triginta & octo annos, quos infirmabatur: quia Alexander Papa in quadam epistola, quam misit ad Soldanum, affirmat hunc Angeli descensum ad piscinam non semper fuisse: sed in prima hora Natiuitatis Domini incepisse: eadem hora, qua Christus natus est ex virgine, & deinde eadem nocte, & hora fiebat per singulos annos fortis motio aquæ illius stagni. *Hunc cum vidisset Iesus iacentem, &c.* Ecce fontem vnde huic homini salus di manauit: visionem scilicet beatissimorum oculorum Iesu Christi Dei nostri. Discite fratres mei vos panere ante oculos huius boni Domini vt ex omnibus necessitatibus & ærumnis vestris cu-
82 rati euadatis. Discite violentiam vobis inferre, & carnem vestram oneratam & eam licet inuitam ante Deum collocare, & videbitis, quid inde hauriatis. Discite vos facere continuos domus suæ, quia non est possibile quin si debita dispositione accesseritis magna in vos conferat beneficia. Posuit se Moyses multis diebus ante oculos Dei: videte qualis euaserit, quibus radijs, acsplendoribus, vt dicitur in Exodo. Cum descenderet Moyses de monte ignorabat, quod cornuta esset facies eius ex consortio sermonis diuini: quòd ex eius vultu mirifici quidam spendores exibant, quod in conspectu Dei, & in eius conuersatione fuisset. *Exod. 34.* Quis dedit animum Iacob vt appareret coram fratre suo? antea, cum eius frater paucas vires haberet fugit ab eo in Mesopotamiã. *Gene. 28.* Modo vero cum Esau frater eius est potens, cum iurauerit se à
83 Iacob supplicium esse sumpturum accedit mirifico quodam animo, & audaciter se eius offert manibus. Vnde ergo tãtus animus? vidi Dominũ facie ad faciem, inquit ipse & salua facta est anima mea. Posui me coram Deo, & cum eo tota nocte luctatus sum lachrymis, & suspirijs, & exin alio cum pectore, & fortitudine. *Gene. 23.* O frater mi, quare tam pusillanimis es vt quilibet minimus labor dete victoriam reportet? nisi quòd nescis te offerre vna hora corã diuinis Dei oculis: quòd si hoc faceres vires inde eliceres ad omnes malignos spiritus superãdos. O sancte rex Dauid, quomodo cum esses homo pauperculus tanto tempore te defendisti à tam potente rege vt Saule, & in eius regno: & cum magnis copijs, tu

autem

autem solus, & derelictus? quomodo? me interrogas? Oculi mei 12
Psalm. 24. semper ad Dominum, quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Habeo polum, id est vn norte in quẽ postquam oculos cõ iicio, non sunt laquei pedibus meis. Plus valebat vna hora, quam cõsumebat Dauid in cõspectu Dei, quàm cuncti exercitus & astutiæ Saulis. Quam potens est visus Dei, apertè patet in hoc paralytico cum talem salutem fuerit adeptus: quia tantum honum impetrauit, vt fuit paululum commorari, ante oculos Saluatoris nostri Iesu Christi: dicit illi.

Vis sanus fieri? Cur Domine hoc illũ interrogas? certũ est, quod volet: quis enim nollet salutẽ? hoc fecit, vt nobis ostenderet, quomodo peccatorem ad salutem soleat inuitare, semper in sua libertate eum relinquens. Mirabile profecto. Agitur peccatoris vita, ò domine in tua gratia recipiẽda, & tu cupis vt ipsam recipiat, & 13
Simile. exeat à peccato, & rem tam necessariam eius voluntati commitatis? ardet domus hominis nobilis, & hic habet filium quem amãtissimè diligit & cum dormiat filius, accedit pater dicens: vide fili an velis surgere: quia vita tua maximè periclitatur. Vide quod si non vis surgere, concremaberis. O desidiam inauditam. Inflammatur domus, & filius est in maximo periculo ardendi, & cum sit tam dilectus, vt eum quasi lumen oculorum suorum habeat: & tamen dicit vtrum vult, an non vult? velis, nolis, porrige manum, quin aliter capillos cedo. Modo in suo arbitrio eum finis? Extrahe illum vi, & per solum voluta, siquidem in tanto discrimine versatur. O incommutabilis Deus, Quomodo Domine ardet totus mundus inextinguibili igne, & diro peiori. Et homines ita sunt soporati, homines (inquam) quos tu tan 14
topere diligis, & rem constituis in eorum voluntate? velint, nolint, attrahe illos crinibus. Hoc ego non faciam (ait Deus) licet eos tantopere diligo & miseri mundi calamitatem, & perditionem video. Non eos cogam. Qui voluerit, benè: qui vero noluerit, dolet mihi, sed ipse aliquando lamentabitur, & barbam ipsemet dilaniabit, nihil tamen proderit. Contemplare ergo infœlix peccator Deum misericordiarum tibi dicentem: vis sanus fieri? Quid igitur tantæ misericordiæ respondes? ita tui ipsius inimicus es vt tam liberali Dño non consentias? vide quod nisi salutẽ velis & eam ardentissime expetas nunquam illam impetrabis. Per
Hiere. 46. Hieremiã ait Deus animæ: ascẽde in Galaad, & tolle resinam vir

15 go filia AEgypti, fruſtra multiplicas medicamina. Sanitas non
erit tibi. Licet ſæpenumero vadas in locum vbi ſunt medicinę
nunquam ſanaberis, quia non vis. Non enim tam conſiſtit impe
tratio ſalutis in quærendis medicamentis, quàm in voluntate adi-
piſcendi eam. Homo confiteris crimina? etiam. Quia habetur in
hoc maxima cura, & in ſingulis parochijs ſunt ſuæ matriculæ eo-
rum qui confitentur, & cum non ſit cõfeſsio eius niſi propter hoc,
poſt quatuor, vel quinque annos ita proteruus eſt acſi nunquam
crimina fuerit confeſſus. Non odit morbum, nec ſalutem deſide-
rat, fruſtra multiplicas medicinam, ſanitas non erit tibi. Quia de-
fectus eſt ex parte tua, dicit Deus: lauamini, & mundi eſtote Do- *Eſai. 1.*
mine lauari, eſt iuſtificari, iuſtificare vero munus tuum eſt cur mi-
hi præcipis vt ego me lauem, quod eſt dicere vt me iuſtificem?
16 præcipio quia licet ſit munus meum etiam eſt tuum, quia ex te
etiam debet eſſe adiutorium, & notate quod non contentus eſt
dicere: lauamini, quod eſt iuſtificationis opus: ſed addidit: mundi
eſtote. Vt perſeueretis & mundi permaneatis, vt non lauemini, &
ſtatim coinquinemini: bene intellexiſtis quid ſignificet illud: *Vis*
ſanus fieri? Quapropter neceſſe eſt vt incipiatis velle, & vos diſpo- *Simile.*
nere. Vt globus electri ſtipulam attrahat, neceſſe eſt vt illa ſit te-
nuis & adaptata ſi enim nimis longa eſt, aut infecta, nõ eam ele-
ctrum attrahet. Si vis ô peccator vt puriſsimum electrum Ieſus
Chriſtus te à culpa erigat extenuare & debilitare, & te ſicut pote-
ris diſpone, & ſic ipſe te extollet.

Reſpondit pauper ille: *Hominem non habeo.* O inhumanam
hominum crudelitatem? Quôd cum ille tanto tempore iuxta pi-
17 ſcinam iaceret nemo illius fuerit miſertus, & eum adiuuerit vt ex
illa ærumna euaderet. O quam ad literam hoc agitur hodie. Eſt
pauper vicinus tuus in lecto claudus, & ægrotus & fame periens,
tu vero, qui neceſſario tranſiturus es per eius oſtiũ, quia proximus
illi habitas, nec ſaltem habes os vt dicas: quid facis ibi amice? nec
manus porrigis vt illi quadrantem des. Ne detur vacuũ in rerũ na *Simile.*
tura tranſgrediũtur creaturæ inſenſibiles limites ſuos, & contra na
turam ſuam faciunt, vt eſt, terram, & aquam ſurſum aſcendere vt
vacuum adimpleant, cum ergo tot pauperes ſint vacui & tã facile
eos poſsitis reficere & nõ faciatis, certe creaturæ inſenſibiles vos re-
prehẽdunt in hoc: ſiquidẽ illę limites ſuos trãſeunt, vt nullũ ſit va
cuũ, & vos cũ tanto periculo nõ ſitis obijciẽdi id nõ vultis facere.

Simile. Si videres filium ducis in hospitio super stragulum iacentem con- 18
tagioso morbo laborantem & eum cognosceres, nonnè domum
tuam illum adduceres & diligētissime curares, sperans patrē eius
aliquando tibi gratias relaturum? pauper igitur quis est, nisi filius
Dei? quandoquidem filius Dei dixit: quod vni ex istis minimis
feceritis mihi feciſtis. Si ergo filium ducis propter vtilitatē domū
tuam affers, hīc non est maior vtilitas? certe ostenditis vos forte
non credere, quòd summa veritas dicit, scilicet, se recipere in se bo
nū, quod pauperibus facitis vt postea quasi liberalissimus Domi-
nus persoluat. Cōsiderate fratres mei, quod dicit Deus ad hoc pro
Esai. 58. positū per Esaiam. Frange esurienti panem tuū, egenos, vagosq;
induc in domum tuam, &c. tūc erumpet quasi mane lumen tuum
& sanitas tua citius orietur & gloria Domini colliget te, id est, esto
Roma. 3. misericors, & quamuis sis in peccato per hoc disponeris, & cogno- 19
sces peccatum tuum: quia lux cognitionis intrabit in animā tuā
quasi aurora, quæ tenebras expellit, & sanitas tua, quę est conuer-
sio tua celerius tibi aduenient, & gloria Dei amplectetur te. Hic
gloria Dñi significat iustificationem, sicut Diuus Paulus ait, om-
nes peccauerūt, & egent gloria Dei, id est, quod omnes necessita-
tem habent vt iustificētur: siquidem omnes peccauerūt: sicut etiā
Roma. 9. ad Romanos: vt ostenderet diuitias gloriæ suæ in vasa misericor-
diæ quæ præparauit in gloriā. Dulcissimum est hoc verbū: quod
vocat Deus gloriam suam, iustificationē animæ, & hoc significat
quod nisi in Deo esset gloria infinita, vnū, quo maximè eius volu-
ptas augeretur, esset animā à peccato deducere, & illā iustificare.
Vt cognoscatis quā excellēs res sit iustificatio & quanto studio ac 20
diligentia illā quærere debeamus. Atq; vnū, quo præcipuè iustifi-
catio acquiritur, ait Dñs hic esse, vti misericordia in pauperes. Fra-
ter si te cernis aliquo odio, aut carnali affectu, aut ambitione vin-
ctum, ac nullam viam tibi videris reperire posse vt hæc mala effu-
gias, vade ad visendos infirmos, visita carceres, &c. assuesce face-
re opera misericordiæ, & experieris qualis postea efficiaris si quī-
dem Deus in his verbis id dicit, & non potest mentiri. Dicenti in-
firmo: *Hominem non habeo*, ait Dominus: *Surge &c.* si quidē non ha
bes hominem, ego ero tuus homo. Quandoquidem tibi homines
desunt non ego deero tibi, surge, & statim surrexit sanus. O bene-
dicta sit talis pietas, & tanta potestas beatus, qui hunc hominem
quærit in omnibus suis necessitatibus & laboribus. Hic offertur

maxi-

21 maximum dubium quomodo, cum Ieſus Chriſtus ſit ſummum
bonum, ſummum autem bonum (vt ait Sanctus Dionyſius) ſit *Dionyſ. de diuinis nomi. cap. 4.*
ſui diffuſiuum: intrans vbi tanta infirmorum multitudo commorabatur coarctatus fuerit ita vt vni tantum ſalutem cõferret? Quo modo Domine, cum ſis ſummum bonum tam illiberalem te prębes? Si ad hanc vrbem medicus accederet, qui virtutem haberet ſanandi tot quot manu tangeret, ſi vnum tantum modo attingeret, non eſſet illa illiberalitas? ſi cum eſſet Sol in cælo lucidus vni mitteret ſplendorem ſuum, & reliquum orbem obſcurum relinqueret, quis non miraretur tantum portentum? Origenes ait, quòd *Simile.*
cauſæ vniuerſales concurrunt, ſecundum quod & particulares *Orige. 3. periarc.*
concurrunt. Oportet eſſe diſpoſitionem in cauſa particulari, vt *Simile.*
cauſa vniuerſalis in ea poſſit operari. Scintilla ignea applicatur
22 eſcæ, & ſtuppæ, non autem ferro, ſol alibi tigres alibi leones gignit ſecundum regionum diſpoſitiones. Sic hic diuinus ſol, in hoc vno operatus eſt, quia fortaſſe hunc ſolum diſpoſitum reperit. Hic eſt ille ſol, de quo Malachias dixit: orietur vobis timentibus *Malach. 4.*
nomen meum ſol iuſtitiæ, & ſanitas in pennis eius, & in alis ſuis ſalutem aſportabit. Sumit hanc metaphoram ſolis, cuius radios in omnes partes diffuſos vocat alas ſolis, quæ ferunt ſalutem, qua terræ medentur, ipſam lætificant, ac fructificare faciunt: ſic venit Saluator noſter Ieſus Chriſtus in mundum plenus alis, vt Sol, pennis circunſeptus, atque miraculoſis, ſaluteferiſque operibus, & dicere illum ferre ſalutem in alis, ſignificat qua velocitate diuinus hic Sol, volet ad reficiendas neceſsitates. O verbum dulce, ò verbum iucundum, & charitate plenum, quis eſt lapis
23 audiens te, qui non mollitur, & in amorem liquefit? quod dicatur animabus: vobis ſit Deus homo, & venit miſericordijs circunſeptus, & ipſæ non molliantur? ſed ſuper omnia aduertendum eſt, quod dicit: orietur vobis timentibus nomen meum. Niſi habeas timorem Dñi, ſed es quidã temerarius, & vecors, ita diffuſus, ac ſi non eſſet Deus quem deberes timere, nõ mireris ſi huius diuini ſolis radij non pertigerint te: quia ipſe natus eſt timentibus eum, & ideo forte remanſerunt tot ægroti abſque ſalute, & ſi Dominus in medium illorum fuit ingreſſus. Aut forte non ſanat plus, quam hunc, quia alijs non conueniebat tunc ſalus, quandoquidem omnibus perſpicuum eſt quam neceſſarij eſſe ſoleant morbi tentationes, atq; infœlicitates, animarũ vtilitati. Hoc ſignificauit Chriſtus

redemptor noster dicens. Beato Petro, Diabolum petijsse facultatem vt illum suosque socios tribularet & his verbis hoc ostendit: Simon, ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum. Loqui Deum per hanc metaphoram siquidem agebat de laboribus seruorum suorum fuit vt tolleret scrupulum, qui humanæ debilitati poterat oriri querenti de Deo. Quare cum Sathanas nobis velit obesse, Deus licentiam illi concedit? In hac metaphora ostendit Dominus, quôd in vno, & eodem actu expetit diabolus damnum tuum, & Deus vtilitatem desiderat. In cribrando enim tritico duo sunt: vnum est euoluere grana sursum, & deorsum, & ea inter se excutere, ita vt si sensum haberent illud magno tormento illis esset: alterum est effectus, qui inde resultat, qui est, remanere triticum mundum & cribratum, à puluere, & palea. Prius expetit diabolus, cum petit facultatem nocendi nobis, arbitrans se effecturum, vt peccemus: posterius permittit imò vult Deus, vt mundi maneamus ab omni superbia, & vanagloria, & simus humiles, casti, & prudentes, perfectiori virtute, maiori gratia, pluribusque meritis illustrati. Ad hæc omnia prosunt, infirmitates, vulnera, & reliquæ aduersitates. Vt hoc significaret, non dixit Dominus: diabolus licentiam postulauit, vt nos concuteret, & tribularet, sed vsus est hac metaphora: expetiuit vos ad cribrandum, & hæc potuit esse causa, quare vnum sanans, reliquos infirmos, & laboribus oppressos reliquerit. Non est contentus pijssimus Dominus dicens ei: surge, sed dicit etiam, *Tolle grabatum tuum & ambula.* O singularem curã Dei nostri! In Iosue dicitur, quôd cum transirent Hebræi per Iordanem, & aquæ in vtrãque partem diuiderentur, sacerdotes, qui portabant arcam fœderis Domini, stabant super siccam humum in medio Iordanis accincti, omnisque populus per arentem alueum transibat. In hoc ostenditur, quantum velit diuina Maiestas, vt sua in nos beneficia sint abundantia, integra, & perfecta. Posset facere vt solũmodo aquæ regrederentur, & quod populus transiret securus: nihil enim intererat vt prætereuntes luto contaminarẽtur. Sed non cõtentus est hoc, verum terram etiam exiccauit, vt non modo non mergerentur, verum nec luto quidem inficerentur. Minimę enim res nostrę sunt Deo maximæ curæ: sic non solũm huic paralytico salutem contulit, verum etiam de eius contritis ruptisque pannis curat ne amittãtur. Quã minutim res nostras curat Deus, ô quãtũ

Luc. 22. 24

25

Iosue. 3. 26

debe-

27 deberemus curare vt illi ſumma cum diligentia ſeruiamus: quando talia ſunt beneficia, conſentaneum eſſet, vt & ſeruitia eſſent etiam perfectiſsima.

Fortaſsis niſi ei diceret: tolle grabatum tuum, ſalutis voluptas efficeret, vt hic lectuli ſui obliuiſceretur, cùm tam neceſſaria res ſit. Ex hoc colligemus, quam parum cæleſtia ſentiamus, ſi enim aliquantulum ea ſaperemus, ita præ gaudio noſtri obliuiſceremur, vt neceſſe eſſet quis nobis in memoriam reuocaret vt manducare mus & dormiremus. Quid arbitramini ſignificaſſe Deum cum præcepit Adæ vt comederet? dixit enim ei: Ex omni ligno paradiſi comede, de ligno autem ſcientię boni, & mali ne comedas. Vt quid Domine ei præcipis vt comedat? ipſe non haberet curam comedendi? Creauerat eum Deus in gratia, tam purum & illumi 28 natum, vt in Deum tranſportatus, non recordaretur fortaſſe cibi. *Geneſ. 2.*

Iuit vir bonus & aſportauit lectum ſuum. *Poſteà inuenit eum Ieſus in templo.* Illuc nihilominus reuerſus eſt poſteà, vbi cum tanto labore & ærumna tandiu fuerat commoratus. In Geneſi legitur quòd Abraham erat diues valdè, &cęt. & reuerſus eſt ad locum vbi prius fixerat tabernaculum. Eſt maximè notãdum, quod etſi locupletiſsimum ſe vidit, non ideò ſanctus vir ſuperbijt, nec vile tabernaculum contempſit, quod antea conſtruxerat, in quo habitabat cùm pauper eſſet, ſed illuc reuerſus eſt ad habitandum, confitens in maioribus diuitijs ſe peregrinum eſſe. Modò verò vt habetis duo minuta, ſtatim vultis ædificare maximas ædes, & ſuperbiæ nidum conſtruere, vt Deum offendatis, qui vos locupletauit. *Geneſ. 3.*

Reuerſus eſt etiam Abraham ad locum altaris vt vbi antea oraue 29 rat, ibi Deo gratias ageret. Itaque quòd factus fuerit diues, non ideò ſuperbus, aut minus deuotus effectus eſt: ſed ſemper eodem modo perſeuerauit. Si hunc ſanctum Patriarcham diuites noſtræ tempeſtatis imitarentur, non illis diuitiæ nocerent. Sed non ita fit. Imò acquiſitis duobus quadrantibus, iam alij effecti eſtis: nec eſt qui audeat vobis verbum loqui. Quemadmodum ſanctus hic Abraham rediit ad locum paupertatis, in quo antea habitauerat: ſic oportet, vt qui ſe elatum, proſperumque viderit: primordia ſua recogitet, & ſe cognoſcat, qualis prius fuerit: & in quas miſerias fuerit redactus, vt debitas gratias omnipotenti Deo agat. Sic enim conditionũ mutatione cõſiderata, gratitudinis ſpiritus magis accreſcit. Ecce hæc omnia effecta in hoc ęgroto, quem

Dominus in piscina sanauit, prope templū, quomodo reuertitur ad 30
recognoscenda loca, in quibus tot calamitates tulerat vt recordatus ærūnarum, in quibus anteà cōmoratus fuerat; & considerans salutem, qua modo fruebatur, excitaretur ad agēdas gratias maiori cum fervore, & deuotione. Quærite sic fratres mei modos, quibus Deo grati sitis teiq; pro acceptis beneficijs gratias agatis. Nā sic disponitur anima ad alia maiora accipienda, & vt semper cū gratiæ incremento proficiat, qua gloria cōparatur. Quam mihi & vobis præstare dignetur Iesus Mariæ filius, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat per infinita sæculorum sæcula. Amen.

Sabbatho post Dominicam I. in Quadragesi.

Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Matth. 17.

LOQVENS Christus Redemptor noster cum discipulis suis, illis reuelauit, quod oportet eum ire Hierosolymam, & multa pati, & occidi. Dicit sibi conuenire, quia conueniebat nobis. Hæc est phrasis sacræ scripturæ, quòd quando agit de aliquo beneficio, quod Deus in homines confert, dicit se ipsum illud accipere: sic enim gaudet homini benefaciens acsi ipse esset egenus & illud bonum sibi conferretur, & sic ipse Dominus dixit: 2
A peca. 3. ego sto ad ostium, & pulso, si quis aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo. Non indiget Deus cœnæ, sed quia intrans in animam eam reficit, & illi dat cœnam, ideò dicit se cœnare: quia valdè delectatur conferens illud beneficiū. Sic dicit hîc, sibi conuenire ascendere Hierosolymam vt patiatur propter nimiam voluptatem, qua afficitur saluans nos: cū tamen magni nostra interesset vt filius Dei pro nobis pateretur. Audiens hoc B. Petrus à suo diuino Magistro, prę fortissimo illo amore, quo eius apostolicum pectus inflāmabatur, dixit illi: absit à te Dñe nō erit tibi hoc. O Domine ne talia dicas, quia aures meæ hęc ferre non possunt, nec cor meū potest tolerare. Quid Dñe vultus iste, quem

Angeli

3 Angeli intuentes gloriantur, percutietur alapis, & conſpuetur? Iſti tam decori capilli, euellentur? hæc tantæ venerationis barba dilaniabitur? hi tam delicati humeri, graui crucis pondere torquebuntur? abſit à te, &c. cui reſpondit Dominus acerrime: vade poſt me Sathana. O ineffabilem charitatem Domini mei Ieſu Chriſti declaratam acrimonia, qua ſancto Apoſtolo reſpondit! Tantus fuit amor, & deſiderium, quod Ieſus Chriſtus Dominus noſter patiendi habuit, vt eiſdem verbis, quibus reſpondit diabolo, cùm ei dixit, vt illum adoraret, modo reſpondeat ſancto Petro dicenti, ne moreretur. Illic dixit, Vade Sathana: hic etiam dicit, vade retro Sathana. Quod maius teſtimonium poteſt adduci ad comprobationem ſui diuini amoris? diſce hinc frater mi quali ter te debeas habere cum eo, qui pœnitentiam tibi impedierit, ſi- *Matth. 4.*
4 ue ſit amicus, ſiue frater, ſiue pater tuus: hunc debes Sathanam exiſtimare, & eum fugere tanquam dæmonem. Poſtquam Diuum Petrum ſic reprehendit, conuerſus eſt Diuinus Magiſter ad omnes diſcipulos ſuos dicens: Siquis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, &c. acſi diceret, non ſolum ego paſſurus ſum; verùm qui me ſequi voluerit oportet etiam crucem ſuam baiulet, & ne hoc difficile illis videretur, ab illinc ſex diebus aſcendit in ſummitatem cuiuſdam montis, adducens ſecum S. Petrum, S. Ioannem, & ſanctum Iacobum, & illic detexit illis præmium, quod daturus eſt ſequentibus ſe. Dicatur hic litera ſancti Euangelij vſque ibi: hic eſt filius meus dilectus, &c.

Romani tanquam cupidi victoriam reportandi ab vniuerſo *Nota.*
orbe modos quæſierunt, quibus duces ſuos excitarent ad res bel-
5 licas ardentius comprehendendas, vt ſtudioſius curarent victores euadere. Et præcipuum modum, quem inuenerunt fuit victores triumphi gloria honorare, & quanquam honor ille ita breuis erat, vt diem tantummodo vnum duraret, inenarrabilis tamen erat labor cui ſe offerebant, vt illum conſequerentur. Quid ergo nos oportet facere, vt triumphum cæleſtis gloriæ conſequamur, cum talis ſit, & in perpetuum duraturus? Dauid agens de beatorum gloria dixit, quòd habet quinque res, quæ videntur reſpondere quinque generibus gloriæ, quibus Romani afficiebant triumphatores omnes. Quorum primum erat: quod faciebant arcus quoſdam triumphales, in quibus inſculptæ erãt eorum res geſtæ, & ſecundum magnitudinem earum, erant arcus maio-

Gloria beato rumquinque generibus gloriæ quibus Romani afficiebant triumphatores, correſpõdere videntur.

res, vel minores. Secundum erat: quòd triumphatores magnæ 6
maiestatis curribus vehebantur, quos plurimi equi ducebant. Tertium: quòd res præclarę, quas gesserant illis decantabantur. Quartum, quòd triumphantium arma & scuta ab ipsis curribus suspensa ferebantur. Quintum tandē & vltimum erat, quòd hostes de-
Psal. 149. uincti curribus, ducebantur. Ait igitur Dauid in illo Psalmo, Exultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis: exultationes Dei in gutture eorum, & gladij ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis: & postea concludit dicens, Gloria hæc est omnibus sanctis eius. Hæc est gloria, qua omnes sancti, non vnus, aut centum millia, sed omnes fruuntur, hîc ponit quinque res, quæ illis
Primum. Romanorum rebus respondent. Primum est, Exultabunt sancti 7
in gloria. Hic est arcus triumphalis longe præstantior: quàm arcus illorum. In arcu sunt duæ extremitates, quæ incipiunt ab inferiori, & ascendunt ac vniuntur in superiori parte. Sic statim vt ingreditur anima in cælum eleuatur eius intellectus, illo mirifico artificio, quod vocant Theologi, lumen gloriæ, vt ascendat, & consequatur videre Deum in sua essentia, & existentia, & illico voluntas producit ardentissimum quendam amorem in ipsum Deum, quem videt, & intelligit. Ecce duas extremitates, quæ ascendunt ab infimo, quæ est anima, & vniuntur in supremo, qui est Deus. Et hæc est gloria animæ, quæ consistit in visione, & fruitione illius summi boni. Atque hoc est quod dicitur. Exultabunt sancti in gloria: & quo præstantiores res anima in hoc sæculo gesserit, eo maior
Apoc. 2. erit hic arcus triumphalis in altero, vt promisit Deus dicens: dabo 8
Eccles. 50. vnicuique vestrum secundum opera sua. In cuius mysterium Salomon loquens de iusto dixit: quasi arcus refulgens inter nebulas gloriæ. Quasi arcus gloriæ refulgens, qui fit in nubibus. Quæadmo-
Simile. dum arcus non fit in cælo, nisi quando ipsum est nubibus coopertū: sic etiam hic arcus gloriæ fabricatur interim dum anima (quæ est cælum quoddam precio sum) nube, quod est corpus, velata est.
Ioan. 9. Nam postea erit vt dixit Dominus per S. Ioannem: veniet nox, quando nemo potest operari. Post mortem iam non est locus merendi. Ideò dicebat B. Paulus, Ecce nunc tempus acceptabile, ec-
2. Cor. 6. ce nunc dies salutis. Quia nunc potest operari salus, & sicut non sufficit, vt fit cælum nubibus tectum, ad efficiendum arcum, nisi

simul

9 simul splendor, & radius solis concurrat: sic non sufficit ad merendam gloriam, vt anima sit in corpore, nisi concurrat radius solis iustitiæ, quæ est eius diuina gratia, cum illa namque, & cum bono vsu liberi arbitrij acquiritur, & fabricatur hic cælestis arcus gloriæ. Ideo dicebat Sanctus Paulus, Gratia Dei sum id, quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboraui: non ego autem, sed gratia Dei mecum. Quapropter fratres mei ratio postulat, vt properemus operari hunc arcum, dum vita fuimur, siquidem nescimus, quando Deus illam nobis auferet, & quamuis modo non experiamur fructum diligentiæ nostræ, ac laboris patienter feramus, citò enim detegetur, & apparebit, quid promeriti fuerimus, sicut enim aurifex cum cælat arcum aureum, quem totum habet tectum pice, & illum à 10 tergo insculpit, non videns, quid operatus fuerit quousque opus confecerit, & picem abstulerit: sic etiam nos interim dum insculpimus meritorum nostrorum sculptilia, omnia habemus tecta obscura fidei pice, & nescimus, quid meriti fuerimus, nec illud videbimus quousque terminetur actus merendi, & anima ab hac mortali vita exeat. Tunc enim actualis fidei pix auferetur, & Deum, ac quidquid operati, & meriti fuerimus, videbimus. Item quemadmodum ad conficiendum arcum requiruntur mallei, limæ, & forpices, & alia plurima instrumenta, & artifices qui adiuuent ad illud opus conficiendum: sic sunt necessarij labores, & vtiles inimici, vt nos adiuuent ad perficiendum hoc opus, quod præ manibus ferimus: quia per multas tribulationes oportet nos 11 intrare in regnum Dei, dicit B. Paulus. Quapropter maximas gratias Deo agere debemus cùm sumus in laboribus, & ab aduersarijs nostris molestamur: sicut illas ageret aurifex, quicunque daret sibi optima instrumenta gratis, & plurimos adiutores ad opus suum faciendum, & multò magis nos deberemus facere, si quidem res nostra, atque vtilitas est dispar.

1. Cor. 15.

simile.

Act. 14.

simile.

Secundum est: Lætabuntur in cubilibus suis, &c. Ecce currus triumphales, quæ sunt corpora, in quibus animæ triumphaturæ sunt, quia cum primum anima, in vniuersali resurrectione adiuncta fuerit corpori, quadam noua accidentali gloria triumphabit. Illic erunt corpora velut currus triumphales, quos ducent quatuor equi, quæ sunt quatuor dotes quibus exornanda sunt, scilicet, velocitas, impassibilitas, subtilitas, & charitas. Quapropter illa

secundum.

verba S. Pauli: Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit, 12
Ephe. 5. pro ea, vt illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ, vt exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed vt sit sancta, & immaculata. Etiam intelligi possunt de Ecclesia triumphante post vniuersalem mortuorum resurrectionem. Nam modo etsi est illa Ecclesia sancta, & sine macula, non tamen est sine ruga, siquidem animæ sunt velut rugosæ, quia naturali quodam desiderio propensæ sunt in corpora sua: sed postquam hoc desiderium im-
Tertium. pletum fuerit, erit Ecclesia absque macula & ruga. Tertium est, Exultationes Dei in gutture eorum. Hæc est musica, assiduus quidam cantus, & laus Domini qui eos creauit, & redemit: vt S.
Apoc. 5. Ioannes in Apocalypsi dicit, se vidisse beatos, qui cantabant canticum nouum, dicentes, Dignus est Domine accipere librum, &c. 13
Quoniam occisus es, & redemisti nos in sanguine tuo, ex omni tribu, &c. Benedictio, & honor, & gloria, & potestas in sæcula sæculorum. Vocatur hæc musica, canticum nouum, quia post multa millia annorum, quibus cantabunt, & Dominum laudabunt tantam voluptatem ex illis canticis, & laudibus Dei percipient,
Quartum. ac si illa hora incepissent. Quartum est, Et gladij ancipites in manibus eorum, &c. Præ manibus ferent arma, quibus hostes suos superarunt. Hæc non fuerunt arma carnalia, aut ferrea, sed spiritualia, quæ sunt virtutes. Vt enim dicit Beatus Paulus. Arma mi-
2. Cor. 10. litiæ nostræ non carnalia, sed spiritualia sunt. O quanto gaudio afficientur ibi videntes arma sua, id est, videntes virtutes, quibus tantam victoriam reportarunt. Re ipsa experimur, quòd quando bo-
Simile. nos cibos comedimus, & odoriferos, sicut confecta ex sacharo bel- 14
laria, aut aliquid pretiosum, ab stomacho, respiratio prodit quædam dulcis, & odora, qua nos lingua, & labijs mira quadam suauitate relingimus. Contra verò, si porris, aut cepis saturati sumus, aut aliquos viles cibos manducauimus, exit in os, & guttur amaritudo quædam & stomachi acor, qui magnam nobis molestiam gignit. Virtutes & bona opera posita in stomacho animæ, quæ est bona conscientia, nouam quandam suauitatem, spiritualemque consolationem à se immittunt, qua anima relingitur, & magnopere delectatur, quod illa operata fuerit. Sedebat Iob in sterquilinio, à planta pedis vsque ad verticem, vlcere percussus, & ibi se consolabatur in memoriam reuocans opera bona, quæ propter

15 pter Deum fecerat. Et ſic dicebat: Cor viduæ conſolatus ſum, iuſtitia indutus ſum, & veſtiui me ſicut veſtimento & diademate iudicio meo. Oculus fui cæco, & pedes claudo. Pater eram pauperum, & cauſam quam neſciebam, diligentiſsimè inueſtigabam. Sic Dauid dicebat. Eructauit cor meum verbum bonum. Spiritus bonus, bonum verbum, ac ſancta cogitatio prodiuit ex corde meo. Et vnde Sancte Propheta hæc tuarum cogitatio tibi prouenit? Dico ego opera mea legi. Quia refero ego coram Domino Deo meo opera bona, quæ propter eum feci, maximas ei gratias agens, quia auxiliatus eſt mihi, vt ego ea facerem. Contrà verò quemadmodum à malis cibis exit amaritudo quædam & acor palato, ita ex peccatis commiſsis procedit ſtimulus quidam & maxima triſtitia peccatori. Si ergo in hoc mundo ope
16 ra bona, quæ fecimus, tantæ nobis voluptati ſunt, cùm nondum earum præmium videamus: quid erit, cum præmijs, quæ pro illis donantur, perfruamur? Qua voluptate afficiemur, quòd caſti fuerimus? quod miſericordes nos præbuerimus? quod denique pœnitentiam maximam egerimus? O quam voluptatem accipiet anima, cum videat pro vno die, quem ieiunauit, pro vaſe aquæ quod propter Deum dedit, pro vna lachryma, & ſuſpirio, quod profudit, tot, tamque magnificas diuinas ſibi à Deo tribui? O fratres mei, quàm conſentaneum eſt, hoc ſæpenumero cogitemus, vt ad laborandum pluſquam laboramus, conſortemur. *Pſalm. 44.* *Iob. 29.*

Eſt quæſtio inter Theologos, virum iuſti in gloria recordentur peccata, quæ in hac vita commiſerunt, & ſic eorum memores
17 triſtitia afficiantur? Reſpondet Richardus quod ſic, ſed quòd non ideò triſtitiam accipient hæc poterunt accipere, ſed quod gloriantur in diuina miſericordia, quæ eis peperit, & delectantur etiam, quòd pœnas euaſerunt, quas pro peccatis merebantur. O beata terra vbi ſpinæ in roſas conuertuntur! vbi peccata in voluptates reducuntur. O felix terra, vbi actiui vepres flores odoriferi efficiuntur: ſiquidem ex culpis materia lætitiæ elicitur. Quòd ſi ex peccatorum memoria, voluptatis & gaudij occaſio deducitur, quid ex operum bonorum, ac virtutum recordatione hauietur? Quintum eſt. Adalligandos reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis. Adducere ibi hoſtes ſuos victos, & alligatos. Hi hoſtes ſunt ſenſus corporales, qui in *Richardus in. 4. d. 43. & .48.* *Quintum.*

hac

hac vita atrocissimum nobis bellum inferunt. Appellat eos re- 18
ges, quia plerunque in homine dominantur: & quia sicut seruus
sensibus suis homo obtemperat, & tunc ibunt captiui, & ratioui
subijcientur, neciam amplius in eis erit aliqua repugnantia. Con-
cludit Dauid postquam hæc omnia dixit: Gloria hæc est omni-
bus sanctis eius. Hæc est gloria & triumphus, quo omnes sancti
Dei afficiuntur.

Hæc voluit Spiritus sanctus vt Dauid omnes homines do-
ceret, ad eos excitandos vt omni studio, & mentis ardore ea con-
sequi conarentur: & Iesus Christus Saluator noster non conten-
tus est illa hominibus nunciare, sed voluit hodie eorum ostensio-
nem facere discipulis suis, tanquam hominibus qui duces in hac
sancta Ecclesia futuri erant; vt ipsi nos instruerent & inflam-
marent desiderio consequendi ea. Illi gentiles Romani pro vnius 19
diei triumpho immensos labores patiebantur, horribilibus peri-
culis offerebantur, & fortissimas hostium copias aggrediebantur, nihil eos deterrebat, nullumque discrimen regredi faciebat solùm vt illam tam paruam, & inanem gloriam compararent. Nos verò, quibus tam admirabilis & æternus triumphus promissus est (est dictu miserabile) ita tepidi, & remissi in tanti boni expetitione incedimus, vt quoduis discrimen, & quantumuis minimus labor nos fatiget, terreat, ac etiam regredi compellat. O fratres mei, si ascenderetis saltem semel in die ad montem Thabor, & ibi Iesu Christi transfigurati gloriam contemplaremini, & cogitaretis, quod dies venturus est, in quo (nisi negligentia vestra aliter fiat) resurrecturi estis configurati & similes illi, quam diligenter festinaretis, & omnem spiritualem pigri- 20
Simile. tiam expelleretis. Si videretis filium Regis, principem, & hæredem magni regni in terra aliena, pauperem, & vilibus tritisque vestimentis indutum, nec tamen illi cura, aut desiderium esset redeundi domum patris sui, vbi mirificè tanquam princeps tractaretur nec ille hoc curaret, sed huc atq; illuc perditus vagaretur, non eum stultum iudicaretis? Quid poterit ærumnam nostram similiùs repræsentare? filij Dei cum sitis, & hæredes tam excellentis regni, & in tantam calamitatem redacti, & tamen tam parum cupidi illuc eundi, effecti banausi in nænijs preoccupati, vt misera bile sit dictu, & cogitatu. O animæ pretioso Dei sanguine redemptæ miseremini vestri, ne tantum bonum amittatis: si vobis

diceretur

21 diceretur, Romæ aut Hieroſolymis commorari Ieſum Chriſtum Redemptorem noſtrum, cum ſanctiſsima Virgine Maria matre ſua, & quod corporali forma eos videre poteratis: quis veſtrum illuc non iret, vt ſuis proprijs oculis tantum bonum intueretur? Viæ eſſent plenę viatoribus nec itineris labores, aut pericula timeretis, nec vos diſpendium deterreret: ſolum modo, vt vna hora ſanctiſsimam illam Chriſti humanitatem communicaretis. Quare igitur aliquam diligentiam non adhibebimus, vt (non vna hora, ſed in perpetuũ) diuinum Dei conſpectum videamus? Nam noſtra beatitudo eſſentialis non conſiſtit in fruitione humanitatis Chriſti, ſed in fruitione infinitæ, ac immenſæ diuinitatis.

Transfigurato ita Domino, deſcendit ſuper omnem illam ſanctam ſocietatem, ſplendidiſsima quædam nubes, & ex ea audita
22 eſt vox, dicens: *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipſum audite.* Duo dicit hîc Pater æternus. Primum eſt, quod ita iucundus ſibi eſt Ieſus Chriſtus filius ſuus, vt omnia ſibi in eo ſint grata. Hinc intelligetis illa obſcura verba Iob. Cùm inuocantẽ exaudierit me, non credo, quòd audierit vocem meam. Quid eſt hoc vir ſancte? quomodo fieri potuit, vt tibi concederet, quod à ſe petijſti, & non exaudierit vocẽ tuam? non hoc intelligo. Dico quòd omnes orationes Iob, & omnium ſanctorũ, qui ſunt, fuerunt, & futuri ſunt: ſi acceptæ ſunt & gratę Deo, hoc prouenit ex meritis Ieſu Chriſti vnigeniti filij ſui, & ſic non tantũ conſiderat Pater æternus orationes, in quantum ſunt à iuſtis, quantum quatenus ſunt exornatæ, ac munitæ, ineſtimabili pretio ſupernorum meritorum Redemptoris. O fratres mei, quam locuples theſaurus hîc nobis de
23 monſtratur, ex quo maximas diuitias poſſumus haurire, Theſaurus eſt, quòd omnes lachrymas, ſuſpiria, preces, ieiunia, & omnia opera veſtra bona offeratis, & committatis huîc diuino interceſſori tam grato ſuo ęterno Patri, quia oblata ab his ſacratis manibus, grata erunt diuinæ Maieſtati, & illa ab eius pretioſis manibus, vt ſua potius, quam veſtra recipiet. *Iob. 9.*

Alterum, quod in illa voce nobis dictum fuit, eſt, *Ipſum audite.* Quòd præcipuum, in quo nos debemus occupare eſt, in eius obedientia, & diuinæ legis obſeruantia. In hac obedientia includitur etiam, quam debemus habere omnibus qui ſunt eius loco. Euſebius Emiſſenus ait: Quanto obedientiores fuerimus præpoſitis noſtris, & patribus noſtris, tantum obediet Deus orationibus noſtris, *Euſeb. Em. li. 3. admonachos.*

Iosue.10. nostris. De sancto Iosue dicitur. Obediente Deo voci hominis, 24
Quando rogauit Deum vt sisteret Sol, & statim stetit, non dicit
Scriptura Solem illi, sed Deum paruisse: quia in eodem libro di-
citur, quod Iosue obedientissimus erat Deo, & ideò ei Deus obe-
diuit. Quid excellentius de obedientia potest dici, quàm, quòd
Deus nostram voluntatem faciet si nos ei obedierimus (Sanctus
S. Bernar. su per Canti. Isai.38. Bernardus tractans illa verba Esaiæ. In die ieiunij vestri inuenitur
voluntas vestra ait. Neque ieiunium, neque silentium, neque vi-
giliæ, neque orationes, & alia bona opera grata sunt Deo vbi, inue
nitur voluntas nostra, id est, vbi virtus obedientiæ omnino deest.
Hæc duo dixit illic Pater æternus, significãs quòd si volumus frui
illa æterna gloria quam filius suus illic ostendebat: illa ad vnguem
2. Cor 3. debemus obseruare. Ideò Beatus Paulus dixit, Nos verò omnes, re- 25
uelata facie gloriam Dei speculantes, in eãdem imaginem trans-
formamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu, sci
licet, adiuti & edocti. O quam mira verba. Det nobis Dominus
spiritum suum sicut dedit Beato Paulo, vt nos ea possimus intelli-
gere, & exequi. Dicit, nos omnes, non vnus aut quatuor, nõ enim
hæc estres supererogationis, scilicet, imitatio Christi, sed necessa-
ria ijs omnibus qui saluandi sunt. Ideò nos tanquam edocti, & dã-
uino spiritu ducti, gloriã Domini detecta facie contẽplamur. Di-
cit, reuelata facie, quia multi gloriam cum cataractis intuẽtur: ple-
nos enim habent oculos affectionibus creaturarũ, & sic aspiciunt
cum velo, & impedimento, nec vt ratio postulat, speculantur. Iusti
autem reuelata facie, expediti omnibus creaturis, sine cataractis in
tuentur, clarissimis, & expeditissimis oculis, gloriã Domini atten
tissime contemplantur: & hinc transfigurantur quadam illius glo- 26
riæ imagine, curantes in se habere imaginem illius amoris, & quie
tis, securitatis, & illius illustrissimi conspectus, effecti tanquã splen
didissimæ luces in hoc mundo, & sic progrediuntur à claritate in
claritatem, de virtute in virtutem, de bono in melius, nec vnquam
deficiscuntur. Hoc dicit B. Paulus nos omnes facere oportere sine
vlla exceptione. Mittite fratres mei vnusquisque manum in si-
num suum, & videte, vtrùm hoc faciatis: quin aliter curate
facere deinceps, quia sic gloria comparatur. Ad
quam nos perducat Iesus Mariæ
filius. Amen.

DOMI-

Dñica. II. in Quadragesima.

Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Matth. 17.

MAXIMAE, Et valdè vtiles sunt vires spei, & vbi illa regnat, efficit, vt labores præsentes non æstimentur, nec futuri timeantur. Deniq; spes valdè potēs est, & quamuis eam Plato appellat somnia vigilantiū, quod nomen accommodari potest spei secularium, non tamen consentaneum est, vt spei iustorum tribuatur. Sed sancti Doctores velut homines à Deo edocti & illuminati diuersa nomina spei imposuerūt, & dissimillima illi, quod Plato imposuit, Beatus Hieronymus eam vocat, solatium laborum: est enim veluti salsamentum, quo omnes vitæ molestiæ eduntur. Sanctus Ambrosius eam appellat latronem timoris. Fur (inquit) timoris est spes. D. Augustinus illam nuncupat vitam vitę. Vita enim sine spe, falsò & immeritò nomen habet vitæ, cùm sit morte peior. Beatus Paulus eā dicit anchoram tutam, & firmā animę, quę cernitur in medio fluctuum & procellarum mundi, dicens: Confugimus ad tenēdam, propositam spem, quam sicut anchoram habemus animę tutā, ac firmā. Anima absq; spe, est velut nauis maximis periculis obsessa in mari, absq; anchora, qua retineatur, iā proxima vt in rupes deueniat, & cōfringatur. Hęc est vna ratio, & nō ex minimis, quare Christus Redēptor noster transfiguratus est in mōte Thabor, coram tribus discipulis suis, quia sua diuina prouidētia voluit regnum Ecclesię suę spe prouidere, vt animum addat suis cū intelligant, quā pauca possint desperati homines conficere, sex ante diebus diuinus Dñs discipulis suis prędicauerat, & in illis vniuerso orbi, regulas dederat, quomodo eum sequuturi erant, dicens: Si quis vult venire post me, &c. Et quia hoc asperum debili carni videbatur, voluit statim homines constituere in spe, ostensionem faciens pręmij, ac beneficiorum, quibus affecturus est eū qui sic ipsum fuerit secutus. Hoc confortauit maximum illum prophetam Moysem, ad hanc viam currendam, vt affirmat S. Paulus, dicens:

Plato.

D. Hieron. in epistol.

Ambrosi. super psal. ca. 3

Hebr. 6.

Simile.

Moyses

Hebr. 11. Moyſes grandis factus, negauit ſe eſſe filium filiæ Pharaonis, magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalis peccati habere iucunditatem. Maiores diuitias ęſtimãs, theſauro AEgyptiorum, improperium Chriſti: aſpiciebat enim remunerationẽ. Perpendite diligentiſsimè duo. Primùm, improperiũ Chriſti; iam ex tũc tollebat crucem Chriſti, eius diuino fauore adiutus. Alterum, quod proſpiciebat in prẽmiũ. Eadẽ re confortabatur Sãctus Paulus, & eius ſancti ſocij, vt ipſe teſtatur, dicẽs: Gloriamur in ſpe glorię filiorum Dei. Non dixit: Gloriamur in gloria, ſed in ſpe glorię, quia adhuc illius nihil habemus præter eius ſpem: ſed tãta eſt gloria, quam ſperamus, vt meritò magis gaudẽdum ſit eius ſpe, quã integra, & ſecura poſſeſsione totius monarchiæ mundi. Quid darent, dicite, damnati, qui in inferno commorantur, vt ſperare poſſent ſe illinc aliquando exituros, & ad gloriam paradiſi eſſe peruẽturos? Si deſcenderet Angelus ad inferos, & diceret, Bonum nuntium, bonum nuntium. Nam Deus conſtituit, vt deſcendente mecentenis millenis annis ſemel ad mare Oceanum, & hauriente vnam guttam aquæ ex eo, poſtquam tota aqua fuerit exhauſta, ita vt nihil amplius remaneat, tũc cruciatus, & dolores veſtri finiẽtur, dico, quòd ſi tale nuncium audirent, ſpẽ perciperent, quia intelligerent aliquando tandem eorum tormentis finem eſſe imponendum, ſed nunquam ad eorum aures perueniet. O ſancte Deus, quare hæc audientes non obſtupemus? ſed tanquam inſani, & totius rationis, ac iudicij expertes, res tam neceſſarias, & tanti momẽti paruipendimus? Curemus ergo fratres mei vt ita viuamus, vt viuam ſpem habeamus eximendi nos à tam terribilibus malis, & perfruendi tam glorioſis bonis, vt ſunt cæleſtia, de quibus tot excellentias audiuimus. 4 5 6

Eſt valdè notandum, quòd ſex tantum dies, ait ſanctus Euangeliſta, Dominum prætermiſiſſe, antequam præmij primitias diſcipulis ſuis oſtenderet, inducens eos in ſuburbia cęli, vt illam glorię oſtenſionem viderent, & tam ſingularem conſolationẽ perciperent. Prẽmia ſecularia quando accedunt, inueniunt iam tam perfractum hominis animum, & ſpiritum ita ſperando defeſſum, vt vix illis frui poſsit. Deus non eſt huiuſcemodi, nõ ita trahit homines affligtos, diuturna ſpe: verum ſtatim vt ei ſeruire incipitis, vel paucis poſt diebus vobis incipit ſoluere, & adhuc in hac vita conſolationibus & ſpiritualibus delicijs confortare, quę ſunt pig-

nora

7 gnora beatitudinis, qua vos in futuro ſeculo eſt donaturus. Cõſi-
derate, quod S. Paulus de ipſo fatetur, dicens: Scio hominem in 2. Cor. 12.
Chriſto ante annos quatuordecim (ſiue in corpore, ſiue extra cor
pus, neſcio: Deus ſcit) raptũ huiuſmodi vſq; ad tertiũ cœlũ, &c.
S. Tho. ſuper hunc locũ probat omnes has indulgẽtias, & benefi- S. Thomas.
cia initio ſuę cõuerſionis ſanctũ Apoſtolũ accepiſſe, & affirmat
fuiſſe in vno illorum trium dierũ, quos ſine cibo, & potu duxit.
Vt cognoſcatis quantũ tardauerit Deus, quin gloriæ ſuæ deguſta
tionẽ ei præberet. Hoc experiuntur nũc plurimi ſerui Dei, mul-
ti adoleſcentes teneri & delicati filij hominum diuitum, qui in
domo patrum ſuorum delicatê tractabantur, qui mundum relin-
quunt, & ingredientes in aſperas religiones, vbi cum ſumma pau
perie, & nuditate viuunt dormientes in duriſsimis lectis, maxi-
8 mam noctis partem in vigilijs ducẽtes: modo maximum frigus,
modò verò nimium calorem tolerãtes, paucis cibis, ijſq; vilibus,
& craſsis veſcentes, & in medio harum auſteritatum, admirabi-
li quadam voluptate, & inenarrabili conſolatione viuunt. Diui-
nus enim Dominus, propter quem in ætatis ſuæ teneritate ſecu-
lares voluptates contempſerunt, curam habet afficiendi eos alijs
delicijs præſtantioribus & dulcioribus, in quarum comparatio-
ne, omnes terreſtres voluptates ſunt fæces & putredo: & ſic in
eis impletur quod dixit Dauid, In ſtillicidijs eius lætabitur ger- Pſalm. 64.
minãs. Ideſt, Noua planta cæleſtibus pluuijs exultabit: Spiritus
ſancti influentijs, (quæ ſunt diuinæ eius conſolationes) gaudebit
vehementer. Quia ſicut tam ſingularis hortulanus curam habet
rigandi nouas plantas, tanquam magis rore indigentes. Contem
9 plans hos fauores, idem Dauid, cùm exul peragraret campos Pa-
leſtinæ, maximê deſiderabat habitare in domo Domini, dicens: Pſalm. 83.
Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiſcit, &
deficit anima mea in atria Domini. (*Anima mea deficit.*) deſiderio
tam amabilis habitationis, & conſiderans paſſerculis licere nidos
ibi cõſtruere, dicebat, quaſi eis inuidens: etenim paſſer inuenit ſi
bi domum, & turtur nidum vbi ponat pullos ſuos. Habebunt
paſſeres opportunitatem habitandi in domo Domini, & ego in
hac ſolitudine commorabor nec eam videre, aut illa potero per-
frui? O fratres mei ſi intelligeretis, quàm ſuauis ſit requies domus
Dei, & quæ quies ſit in ſanctis religionibus, & fauores quos
Deus præbet habitãtibus in eis, ploraretis, & pie eis inuideretis.

Posset aliquis dicere: Si Christus filius Dei, his ostensionibus gloriæ suę conabatur spē nostram fulcire, quare eas non fecit potiùs in vno illorum trium discipulorum, quā in se? Transfigurari enim Dominum non erat valdè mirandum, si quidem gloria sua erat, & illa claritas relata ad suā sanctissimam animā naturalis fuit: & quia ex anima glorificata, naturaliter in corpus gloriæ redūdat participatio, hinc est, quòd semper eius sacratissimū corpus esset gloriosum, sicut sacratissima anima erat, nisi ipse miraculosè illius gloriæ suspenderet redundantiā. Sicut si virgo dimitteret crines, quos in capite collectos habebat, & se totā illis cooperiret. Sic dicit Doctor Seraphicus B. Bonauentura, nihil aliud hodie Redemptorem nostrum Iesum Christū fecisse, quā gloriam relaxare, quam in animā inclusam habebat, vt corpori etiam communicaretur. Quā igitur spem possum ego concipere me gloriosum fore, cernens Iesum Christum filium Dei, illa gloria rutilantem, cùm tam propria illius sit? Si ego viderem sanctum Petrum in illo monte glorificatū, qui purus erat homo & peccator sicut ego, aliqua mihi maior ratio manere videretur, aliquid simile sperādi. Dico quòd vult hīc optimus Dominus, (& dignus est) vt eius amicitiæ, & suo in nos amori, tantam fidē habeamus, vt magis ratam, ac firmam nostram gloriam in eo credamus, quàm in alio mundi homine. Qui enim tam amicus noster fuit, vt mortuus fuerit pro nobis, & vt eam gloriam nobis acquireret, quomodo acquisitam nobis poterit denegare? Hoc videtur significare voluisse Dauid: cùm exhortans homines, vt relictis secularibus vanitatibus, ac mendacijs Domino seruirent, nullam aliam rationem reddidit, nisi Christum glorificatū esse dicēs: Filij hominum vsquequo graui corde, vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Scitote quoniam mirificauit Dominus sanctum suum. Quæ tanta exaggeratio? quomodo (inquit) cum filij hominum sitis, & rationalem animā tanti pretij habeatis? eam terrenis rebus contaminatis? Plinius refert, tātę æstimationis fuisse apud Demetrium Macedoniæ Regem, picturam quādam Protogenis, eo quòd esset vnus ex insignioribus pictoribus qui in toto orbe floruerūt, vt, ne eam inflāmaret, nolue rit ignem imponere muris Rhodi, quam obsessione premebat. Quę ciuitas, ita eo tempore diuitijs erat affluens, vt Pindarus dicat, super eam aurum pluere. Admonitus fuit Rex, quòd si muros

Simile.

D. Bonauē.

Psalm. 4.

Plin. l. 35. de naturali hist.

13 ros ea parte inflammaret: neceſſario comburẽdum erat templum, in quo imago illa ſeruabatur, quæ etiam abſque dubio concremanda erat, & ſatiùs duxit ciuitatem illam tam locupletem amittere, quàm imaginem illam deſtruere. Quòd ſi Rex Demetrius picturam illam tanti fecit; quod talis eſſet autoris, & quod ipſa talis eſſet, quæ cauſa eſt, quare nos non plurimi æſtimamus animam noſtram, cùm ſit tam peculiare opus altiſsimi Dei? & ſuper alia omnia opera tam excellens, tanta cura ac prouidentia creata, vt ad eam creandam dixerit: Faciamus hominem, &c. Nam, ſicut Theodoretus in quæſtionibus ſuper Geneſim perpendit, homo ſanctiſsimæ Trinitatis conſilio creatus fuit. Et talem imaginem comburet homo brutorum voluptate? pro pauco honore? pro minima mundi vtilitate? O maxi-
14 mum ſcelus, ideò peculiari affectu dicit Dauid: Filij hominum vſque quo graui corde? &c. Quare cum ſitis homines rationales in tantam amentiam deueniſtis? Conſiderate fratres mei hoc malum intra veſtra Chriſtiana pectora: nulla enim ſunt hominum verba, quæ tantam infœlicitatem ſufficiant recenſere. Et ratio quam reddit Propheta, vt nos à vilium creaturarum amore compeſcat, eſt: Scitote quoniam mirificauit Dominus ſanctum ſuum. Scitote quòd iam Dominus noſter Ieſus Chriſtus poſsidet gloriam, quam ſua pretioſiſsima morte nobis promeruit: & ſiquidem in eius manibus eſt, poſſumus credere iam in noſtra poteſtate eſſe, niſi eam noſtra culpa amittamus. Etiam Beatus Paulus nos ad pœnitentiam, carniſque mortificationem exhortans, hanc rationem reddit: Vita veſtra abſcondita
15 eſt cum Chriſto in Deo. Cùm autem Chriſtus apparuerit vita veſtra tunc & vos apparebitis cum ipſo in gloria. Mortificate ergo membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, &c. Non poteſtis vitam, & gloriam alibi certiorem & ſecuriorem habere, quàm abſconditam in vita veſtra, qui eſt Ieſus Chriſtus Deus veſter. Et ex his intelligentur obſcura verba, quæ idem ſanctus Paulus ad Romanos dixit: Si enim cum inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem filij eius: multò magis reconciliati, ſalui erimus in vita ipſius, id eſt, in gloria ipſius. Videtur Sanctus Paulus in his verbis iuſtificationem glorificationi præferre. Videtur enim affirmare magis arduum eſſe iuſtificare, quàm glorificare, ſiquidem à difficiliori ad facilius argumentatur.

Gene. 1. Theodore.

Pſal. 4.

Coloſſ. 3.

Roma. 5.

Hæc est quæstio difficillima, scilicet: Vtrùm sit maius donum & beneficium gratia, quæ peccatorem iustificat, an gloria, quæ iustum clarificat? in quem maius confert Deus beneficium, in peccatorem iustificans illum, an in iustum glorificans? Cui respondet Beatus Augustinus exponens illud Ioan. 14. Maiora horum faciet, dicens: Maius opus est vt ex impio iustus fiat, quam creare cælum & terram. Et ibidem ait: Non hic audeo præcipitare sententiam meam. Iudicet, qui potest, vtrùm maius sit iustos Angelos creare, quàm impios iustificare: certè si æqualis est vtrunque potentiæ, hoc maioris est misericordiæ. Vtrunque profectò infinitam potestatem requirit. In iustificatione autem peccatoris apertius diuina misericordia ostenditur: & sic iuxta hoc asserunt Theologi, & Magister sententiarum super epistolam ad Roman. Quòd licet absolutè maius beneficium sit glorificatio, quam gratia iustificans. Nam beneficium glorificationis est gratia consummata in perfectione: sed considerata indignitate peccatoris, & eius paruis meritis, maius donum potest dici iustificatio, quam glorificatio. Hoc exemplo intelligetis illud. Dat Rex equiti, qui perfidus fuit villam paruam, & alteri, qui semper fuit fidus, & ei maximè seruiuit ciuitatem potentissimam tribuit; perspicuum est maius beneficium fieri viro, qui fuerat perfidus. Nam cum dignus esset morte, quòd proditor fuerit, non solum illi non infert mortem, sed beneficium nouum confert, & si alteri rem maioris pretij dat: ea propter conflat B. Paulus argumentum à maiori ad minus, dicens: si quidem nobis dedit quod est plus: scilicet iustificationem, non dabit etiam & minus, scilicet, glorificationem? 16 17 18

Aug. tract. 72. in Ioan. post med. illius tom. 9. D. Tho. 1. 2. q. 113. ar. 9. Magist sent. super epist. ad Rom. c. 5. Simile.

Considerata supradictis etiam in his verbis inest alia maxima difficultas. Nam illis cõparat S. Paulus mortẽ Iesu Christi Redẽptoris nostri cum eius glorioſa vita, & morti iustificationem, vitæ verò, quę est glorioſa eius resurrectio, glorificationem nostram attribuit. Cùm sit certissimũ, quòd iustificationem, & glorificationem simul, morte sua meruit: vt idẽ D. Paulus ad Hebræos affirmat: ideò noui testamenti mediator est, vt morte intercedente, repromissionem accipiant qui vocati sunt æternæ hæreditatis, vbi gratiam, & gloriam, repromissionem vocat, quod toties hoc in sacra Scriptura fuerit promissum: & cùm hoc sit verum, quare dicit; quòd multò magis reconciliati, erimus salui in vita

Hebr. 9.

ipsius

19 ipsius quòd cùm reconciliati & iustificati per mortẽ simus, multò magis per resurrectionem glorificati erimus? Ad hoc respondeo, quòd sua morte nobis realiter & verè iustificationem, & glorificationem meruit, quia post mortem iam non fuit merendi tempus: sed tamen gloriosa eius resurrectio nobis vtilissima fuit, & causa efficiens fuit salutis ac glorificationis nostræ, causa enim fuit confirmationis fidei nostræ, & stabilitatis spei, quæ duo valdè necessaria sunt ad iustificationem, & glorificationem. Omnia hæc argumenta efficit sanctus Apostolus, vt nos in æterni præmij spe confirmet, qua crescit in anima virtus & fortitudo, ad omne vitium expellendum, & in virtute progrediendum. Et ideò postquam dixit illa tam suauia verba, quòd vita nostra abscondita est, & conseruata in tam fideli amico nostro ac est Iesus Christus, & post-
20 quam alia dulciora dixit: Cum apparuerit vita vestra, &c. Concluit, dicens: Mortificate ergo membra vestra.

Transfigurato Domino ait sanctum Euangelium: *Ecce apparuerũt illis Moyses & Helias cum eo loquẽtes* Hi duo sancti, positi ad latera Domini, significant duo brachia sanctę Ecclesię amplexata cum Christo in amore, & charitate, quæ eundem sermonẽ loqui oportet, & eandem sententiam habere in conformitate beneplaciti, & volũtatis Saluatoris nostri Iesu Christi. O quam necesse est hoc ad bonum sanctæ Ecclesiæ. Hæc fuit causa, ob quam dixit Deus Moysi, Applica ad te Aaron fratrem tuum, vt sacerdotio fungatur mihi. Quare Dñe summũ sacerdotem constituis fratrẽ ducis generalis Moysis? Quia nouit Dominus quãtæ perturbationes & labores accidãt Ecclesiæ suæ, quando est discordia inter seculares
21 principes, & prælatos Ecclesiasticos: & contra, quanta pax & tranquillitas sit, quãdo omnes sunt conformes: ideo voluit Deus vt hi duo principes alter Ecclesiasticus, & alter secularis essent fratres familiarissimi. Omni tempore, quo Ioas amicus fuit Ioiadæ summi sacerdotis, & eius consilia secutus est, prudentissimè regnum suũ gessit: cũ verò ab eo discrepauit, statim perturbatũ labefactatumq; est regnum. Quod si tam necessaria est pax inter Ecclesiasticos, & seculares, quãto magis erit inter ipsos Ecclesiasticos, & quòd viuant sicut qui in Imbò cõmorabantur? Horũ enim duorum alter viuebat, scilicet Helias, qui venit ex paradiso terrestri, & per hunc significantur seculares, quibus magis licet præsenti vita frui, & habere paradisum honestarum voluptatum in suis

Exod.28.

4.Reg.1.

statibus. Alter verò scilicet, Moyses, defunctus erat, & veniebat ex 22
sinu Abrahę, & per hũc significãtur Ecclesiastici, quia in Imbo, ni-
hil erat præterquam amor, pax, altissima diuinarum rerum con-
templatio, & ardentissimum videndi Dei desiderium. Hæc om-
nia oportet seruare Ecclesiasticos ad literam, & si opus fuerit ad
huius pacis conseruationem aliquid, & multum quidem de iure
suo prætermittere, magnopere tenentur id facere, & maiores
Gene. 13. plus quam minores. In Genesi dicitur, quòd cùm inter familiam
Abrahæ, & Loth esset discordia, dixit Abrahã ad Loth: Ne quæso
sit iurgium inter me, & te, fratres enim sumus. Videamus nunc,
quas rationes, & modos, quęsierint ad hanc pacem componen-
dam, ait: Ecce vniuersa terra coram te est, recede à me obsecro: si
ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris,
ego ad sinistram pergam. vt cognoscatis nobilitatem, & sanctimo- 23
niam optimi Abrahæ, qui ius suum amisit, ne pacem amitteret.
Loth, quòd erat minor natu consentaneum esset, vt voluntatem
Abrahæ sequeretur, & noluit Abraham, nisi exuere se autoritate,
& iure suo: & omnia minoris fratris potestati obtulit, vt eligeret.
Videte quàm singulare est hoc exemplum maioribus, vt si volũt
pacifici esse cum subditis suis aliquid de iure suo perdant, si mi-
nus nihil vnquam efficient.

Loquebãtur de excessu. Loquebãtur de morte Christi. O vitæ repa
rator, dulcissime animarum nostrarum Magister, quid loqueris
Domine? Postquã tuũ sacratissimũ corpus de purissimo sanctissi
mę Virginis Matris tuæ vtero exiuit, in præsepio Bethlehem, vix
vnam horam tranquillitatis habuit, & hoc minimo temporis spã
tio, in quo ei gloriam tuam communicas, vis agere de tempesta- 24
te amarissimæ mortis, quam passurum est? Hinc colligetis fra-
tres, quàm necessarium oportet esse, non frui homines volupta-
Eccle. 11. tibus huius seculi, sine aliqua amaritudinis inuersione. In die bo
norum ne immemor sis malorũ, dicit Spiritus sanctus. O quam
præclara doctrina. Discę illam frater mi ab hoc altissimo Magi-
stro. Cũ te videris magis glorioſum, & maiori dignitate elatũ, tũc
age de morte tua in corde tuo: loquere de ea cũ proximis tuis, ne
voluptates & seculares dignitates te obcæcent, & peruertant. Re-
cordare quem finẽ hæc omnia habitura sint hodie, vel cras: vide
Iob. 20. quid dicat Iob. Si ascenderit in cælũ superbia eius, & caput eius
nubes tetigerit, quasi sterquilinium in fine perdetur, & qui eum
vide-

25 viderant, dicent. Vbi eſt? licet ſis Dux, Rex, aut Imperator & vertice ſydera attingas: denique es ſterquillinium, & in illud reſoluẽ dus es, & nihil ex te aliud remanebit niſi dici, vbi fauſtus & põpa illius? O nobiles, ò diuites, ò potentes, ecce Spiritus ſanctus dicit, Non enim ego ex me ipſo dico, quòd eſtis immũda ſterquilinia: licèt vos pluris faciatis, & æſtimetis. Videtis maximum ſterquilinium, & dicitis: ò quantũ ſterquiliniũ, & quot agri eo poſſunt fertiles reddi. Mittit illuc agricola famulum ſuum cum vaſe ſparteo, & vna die nihil de ſterquilinio remanet, quia diſperſit illud per diuerſa loca, & prætereuntes, qui antea illud videbant, & illis maximum videbatur, dicunt, vbi eſt illud ſterquilinium? quid factum eſt de eo? Heu, heu, heu, quam ad literam hoc agitur quotidie. Videtis magnum, & potentem huius ſeculi, tam diuitem? & 26 rebus omnibus affluẽtem, cuius omnis ſolicitudo eſt accumulare ſtercus, & ſeipſum, maximũ ſterquilinum efficere, ſtatũ, diuitias, familiam q; adaugens: & quando minus arbitramini, mittit diuinus agricola mortem, tanquam ſeruũ ſuum, videbitis in inſtanti totum ſterquilinium diſsipari, & conſumi: partim deferunt hæredes, partim clerici, partim verò famuli, & corpus aſportatur in ſepulchrum, anima verò Deus ſcit quo proficiſcitur, nihil remanet præter quã, vbi eſt? quid factum eſt de illo Principe? de tam põtente Rege? de illo diuite ita magnificato? omnia in inſtanti conſumpta ſunt. O cęcitatem filiorũ Adæ! quare tanto affectu animi ea amplectuntur, quę tam citò ſunt neceſſariò relicturi? Cõſiderate fratres mei hęc omnia in die proſperitatis veſtrę, vt ipſa vos ad ſalutem, non autem ad condemnationem adiuuet conſequendam.

27 *Loquebatur de exceſſu.* Dicitur hic paſsio Dñi exceſſus, cùm quia ex amore exceſsiuo dimanauerit, tũ, quòd valdè fuerit exuperãs. Nam ad redemptionem mille orbiũ, vnus ſolus eius actus interior ſufficeret. Dicitur etiam exceſſus, quia paſſus eſt ſupra quod vires ſuę poterãt: baiulãs bonus Ieſus crucem humeris procidit cum ea, quod plus non poſſet, & neceſſe fuit vt Cirenæus eum adiuuaret ad portandam crucem vſque ad locum vbi Chriſtus Redemptor noſter paſſurus erat. Maximum hoc eſt ſolatium, & cõfortatio hõmini afflicto & defeſſo cruce pænitentiæ, & vitę virtute præditæ, quam cœpit agere. O anima ſic fatigata, quando carò imbecilla conqueſta fuerit, & cœperit renuere, quod plus ferre nõ poſſit reminiſcere, quòd omnium rerum Dominus & ſuauiſsimus

Simile.

ſponſus tuus pro te plura paſſus eſt, quàm eius vires poterant tole- 28
rare. De hoc loquebantur hi duo ſancti, gratias agentes Chriſto
Redemptori omnium, pro opere tam exceſsiuæ charitatis. Et
ſic erant inter montem Thabor, & montẽ Caluariæ, altero oculo
in cruce, altero verò in gloria affixo. O quam inſignis locus hic eſt
animæ illi quæ iam ſeculáribus rebus renunciauit, vt ſedeat ſolita-
Pſalm. 120. ria inter hos duos montes, & dicat cum Dauid: Leuaui oculos meos
in montes, vnde veniet auxilium mihi, & erigat oculos modò ad
Ieſum Chriſtum glorificatum in monte Thabor, modò verò ad
Ieſum Chriſtum crucifixum in monte Caluariæ. Ex monte Cal-
uariæ aduenietilli auxilium ad patienter labores ferendum, & ex
monte Thabor manabit deſiderium videndi ſe collocatam cum
Deo in gloria: ad quam nos perducat deſus Mariæ filius, Amen.

29

¶ Feria. II. poſt Dñicam III. in Quadrageſima.

Ego vado, & quæretis me, & in peccato veſtro moriemini. Ioan. 8.

Auguſt. BEATVS Auguſtinus ſuper hæc verba, affirmat Chriſtum
Redemptorem noſtrũ hoc dixiſſe, vt oſtẽderet ſe non inuitum
Iſai. 53. pati, ſed ſponte morti offerri: vt prophetauit Iſaias, dicens: Obla-
tus eſt, quia ipſe voluit. Ideò dicit: Ego vado; [*Yo me voy que nadie me lleua.*] Eodẽ ſermone vſus eſt in Cœna, vt intelligeret Iudas,
quòd non quia ab illo tradebatur, moriturus erat, aut cõſilio quod
Ioan. 11. dedit Caiphas dicens: Expedit vobis vt vnus homo moriatur pro 1
populo, &c. Sed quòd ſic conſtitutum erat in ſuperno Dei conſi-
Marc. 14. ſtorio. Filius hominis vadit ſicut ſcriptum eſt de eo. Illud, vadit,
denotat voluntatem, qua filius Virginis perexit transfigendus
vt prædictum erat in verbis citatis: oblatus eſt, quia ipſe voluit.
Chryſoſto. Sanctus Chryſoſtomus ſuper ſanctum Ioannem dicit: Hoc au-
tem dixit volens nos attrahere, vt nos ad ſui amorem alliceret,
nobis reuelauit ſe libentiſsimè ad mortem properare. Et ideo di-
cit hîc etiam: Vado. Eo ad ferendam in cruce crudeliſsimam mor
tem non inuitus feror capillis, ſponte mea vado. O fœlix, & for-
tunata ſorte natus, qui vadit, & non inuitus ad mortem trahitur.
Beata anima, quæ dicit: Ego vado, & infœlix homo, qui non va-

dit,

2 dit, sed coactus dutitur. Quam libenter optabat Dauid ad mortem accedere, cùm feruidò spiritu Deum orabat, dicens: Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo. Quibus verbis significauit, animam in corpore, esse cathenis vinctam, & sic est verum, quia est in carcere anima & habet vtrunque pedem, qui sunt intellectus & voluntas compedibus vinctum. Voluntas est sensualitatis cathena alligata, vt sensit Sanctus Paulus, cùm ad Rom. dixit: Video aliam legē in membris meis, repugnantem legi mentis meæ & captiuantem me, &c. Est valdè pensandū, quare S. Paulus hanc carnis rebellionem, vocet legem? & hanc repugnantiam sensualitatis rationis: legem enim iustam & honestam esse oportet. Quæ nam autem iustitia est, vt ancilla quæ est sensualitas, rationi repugnet, quæ est domina? potius mihi videtur esse contra iustitiam, & contra omnem legem. Ad hoc
3 respondeo quòd est lex iustissima, & lex pœnalis, sicut præcipit Deus ne occidamus, qui verò occiderit, occidatur, in pœnam delicti sui: sic hic, creauit Deus hominem cum iustitia originali, cuius munus erat tranquillitatem inter potentias gignere, ita vt sensualitas rationi, caroque spiritui subijceretur. Sed quia ratio Deo obstitit, lex fuit iustissima, in pœnam rebellionis suæ, vt sensualitas ei repugnaret, & ideò proprijssimè Sanctus Paulus illam legem vocat, & dicit hanc repugnantiam esse cathenam, quæ animam vinctam tenet, nec eam patitur extendi quò ipsa cupit. O quam graue vinculum, si te vis extendere ad iciunandum, statim fames carnem attrahit, ne multum extendaris. Si vultis audire verbum Dei, statim vos retrahit cathena malarum cogitationum, quæ om-
4 nem adimit attentionem: si vultis orationi vacare, ilicò vos retrahit caro, quia defecisicitur. Cùm primum vult spiritus ad cælestia euolare, statim corpus in terrā grauatur, & caput somno oppressum in humeros declinat. Ideò B. Paulus agens de hac captiuitate, statim infelius exclamauit, & lachrymosas, & dolore plenas fundens querelas dixit. Infelix homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Alter pes, qui est intellectus sensuū cathenis vinctus est, veluti qui alligatus est non ambulat quantū potest, sed quātū cathena extenditur, & illa finita non potest vlterius progredi: sed statim retinetur, ita est intellectus noster. Ille ex natura sua bene potest spiritus videre, & res spirituales penetrare. Verùm cùm sit sensuum vinculis alligatus, non potest ad plura extendi,

quàm cathena extenditur: & ita non poteſt plura intelligere, quã 5
ſenſus poſſunt ſentire. Itaq; ſi aliquid cognoſcit & intelligit, prius
Ariſto. li. 3. de anima. text. 38. & 39. illud ſenſus aliquis ſenſit, vt dixit Ariſt. 3. de anima: oportet intelligentem phãtaſmata ſpeculari, quapropter iure optimo dicimus, corpus carcerem eſſe, intra quem anima vincta cõmoratur. Iuxta hoc poſſet aliquis dubitare, & dicere: ſi corpus eſt carcer, ergo etiã poſt reſurrectionem, erunt animæ vinctæ, quandoquidem in ipſa corpora ſunt redituræ? Ad hoc reſpondeo, quòd locus non efficit carcerem, ſed libertatis inopia, quæ in illo eſt. Perſpicuum eſt, quod domus illa, quæ in foro eſt, dicitur carcer illis, qui in ea detenti ſunt, domus verò eſt in qua cuſtos illorum habitat, qui ei non dicitur carcer, ſed domus. Et ſic quando quis nobilis incidit in aliquod delictum, ſtatuitur illi domus pro carcere, & quæ antea erat ei domus habitationis, modo efficitur carcer propter libertatis 6
inopiam. Ita etiam corpus, quòd modò eſt carcer animæ propter libertatis indigentiam, poſtea erit liberum habitaculum in reſurrectione: erit enim tunc anima libera in eo, iam voluntas non erit ſenſualitatis vinculis alligata, nec intellectus ſenſuum terminis ſeptus tenebitur. Hinc aliquo modo intelligetis quanta benignitate nobiſcum Deus vtitur, quòd cùm ſimus infideles, & traditores diuinæ maieſtati, non agit nobiſcum velut cum talibus, ſed punit nos tanquam homines egregios, conſtituens nobis noſtraſmetipſas domos in carcerem. Licet (vt vera loquar) per peccatũ corpus noſtrũ factum eſt carcer turpiſsimus, & teterrimus, propter ignorantiam, quam animæ affert, & turpitudines ad quas eam inuitat. Cùm igitur corpus ſit carcer, & talis carcer, meritò dicebat
Pſalm. 141. Dauid: Educ de cuſtodia animam meam. Diuina quadam exag- 7
geratione dixit S. Paul. non ſolũ iuſtos, verum etiam omnes creaturas inſenſibles hanc libertatem deſiderare: ſcimus enim, quod
Rom. 8. omnis creatura ingemiſcit, & parturit vſq; adhuc: & ſi cupitis cognoſcere quare omnis creatura ingemiſcat veluti doloribus partu rientis: ratio eſt, quia expectatio creaturæ, reuelationẽ filiorũ Dei expectat. Quia illud tempus expectat cum filij Dei manifeſtandi ſunt, & auferendi ab hac ſeruitute, quam modo habent in corporibus ſuis, quæ illis incommodum affert. Vanitati enim creatura ſubiecta eſt, non volens, ſed propter eum, qui ſubiecit eam. Dicit creaturas nunc hominis vanitati ſubiectas, eſſe in miſera quadam captiuitate. Quæ maior ſeruitus, quam quòd dicas tu ſoli: illuce

mihi?

8 mihi? Ad quid? quia facturus ſum hanc iniuriã Deo, & facturus eſt
ſol licet inuitus, vt arbitrio tuo ſatisfaciat. Et quòd dicas tu igni,
calefac me quia ſum frigidus, vt recũbã, & offendã Deũ & facit
hoc licèt inuitus, Quòd dicas claritati lucernę: illuce mihi, vt videã
fœminã, & offendam Deũ, luceſce mihi vt videã arcã, & oſtium,
vt proximi mei bona arripiam, & denique contemplare, quòd di-
cis pani, vino, carni, veſtibus, pecuniæ, adiuuate me, vt Deum of-
fendam, quotieſcunque cũ his peccatum committis, illa verò om
nia voluntati tuæ obtemperant, quia omnia Deus ſub pedibus *Pſalm. 8.*
tuis ſubiecit: & omnes creaturæ ſperant vt eas Deus liberet, & ab-
ſque dubio eas hac miſera ſeruitute liberabit. Atque ideò ſubdit
dicens: & ipſa creatura liberabitur à ſeruitute corruptionis. Ita-
que dicit quòd lamentatur terra, plorant elementa lachrimantur
9 animalia, & omnes denique creaturæ. Et hoc totum eſt alapã in-
fligere homini, & eum inſenſibiliorẽ lapidibus appellare, ſiquidẽ
non ſentit, nec ad illud aſpirat, pro quo inſenſibilia maximè ſuſ-
pirarent, ſi rationis eſſent participia, hoc enim eſt realiter, quod
hæc exaggeratio ſignificat. Bonũ eſt profectò, ſiquidẽ homo par-
ticeps rationis, & cõſilij, oculos non aperit, vt ſtatus ſui infœlicita
tẽ agnoſcat, quòd ei lapides & aliæ creaturæ obijciantur, vt intelli
gat, in quot miſerias eius deprauata vita corruptique mores eum
adduxerint. Hoc loquendi modo vſus eſt etiam Eſaias in princi- *Eſai. 1.*
pio ſuę prophetię, qui cęlũ & terrã vocat vt nunciũ ſuum Dei no
mine audiant, dicens: Audite cęli, & auribus percipe terra, quoniã
Dominus locutus eſt. Reprehendẽs in hoc homines, & denotans,
quod tã procul à iudicio abſunt, & ita obdurati ſunt, vt potiùs au-
10 diãt cęli, & terra, & inſenſibiles creaturę, quã ipſi: quę eſt terribilis
exaggeratio. Tertio lib. Reg. legitur de quodam ſancto propheta, *3. Reg. 13.*
qui acerrimè reprehendens crimẽ idololatriæ, derelictis hominibus
locutus eſt ad altare lapideũ: vir Dei venit de Iuda in ſermo-
ne Dñi, &c. & exclamauit contra altare in ſermone Dñi, & ait:
Altare altare, hæc dicit Dominus &c. Altare altare audi verbum
Dei nam ſiquidem tanta eſt hominum ſtultitia, iuſtum eſt, vt po
tius cũ marmoribus, quàm cũ illis loquamur. Hoc modo volens
B. Paulus reprehendere homines, qui præſentem vitam amant,
nec aliam exoptant, ait inſenſibiles creaturas ingemiſcere, &
ſuſpirare, vt adueniat iam terminus & vniuerſi orbis finis. Ne
verò ſeculares homines, & varijs vitiorum generibus delibuti,

arbi-

arbitrarẽtur solas illas creaturas, hoc desiderare, statim addidit di- 11
cens, non solum autem illa, sed & nos ipsi primitias spiritus habẽ
tes, & ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei, expectã
tes redemptionem corporis nostri. Iusti sunt, qui habent primi-
tias spiritus sancti, quæ sunt peccatorum venia, iustificatio, & gra-
tia, & alia multa auxilia, quæ spiritus sanctus eis solet dare adhuc
in hoc mundo. Et quia hæc omnia comparata cum cælestibus
præmijs, quæ eis daturus est, sunt paruæ quædam particulæ, ideô
dicuntur primitiæ, & hi iusti sic diuinis donis locupletati, plo-
rant intra se, expectantes quando hoc exilio liberabuntur. Quôd
si hoc desiderabant sancti illi Apostoli, qui iam erant extra pe-
riculum mortaliter peccandi, & gratiam amittendi, & in op-
portunitate constituti acquirendi plurima merita, quid opor-
tet nos facere qui positi sumus in periculo amittendi animas, 12
2. Cor. 11. narrat Beatus Paulus maxima pericula, in quibus versatus fuit.
Periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere
&c. Maius verô periculum non narrauit, quod est peccandi perí-
culũ. Ipse enim iam erat liber & immunis ab omni periculo pec-
candi, saltem mortaliter. Sed nos versamur inter omnia pericula,
& in hoc plus, quod est omnium maximum. O si cognosceremus,
Simile. quàm iniquum est Deum offendere, quantum desideraremus,
iam ab hoc periculo eripi! quis vnquam vidit nauigatores, ven-
tis, procellisque obsessos, qui non suspirarent, & preces effunde-
rent vt iam securum portum tenerent? portus securus est mors, vbi
Iob. 38. omnia peccandi pericula finiuntur. De mari dixit Deus per Iob:
circundedi illud terminis meis, & dixi: vsque huc venies, & hîc
confringes tumentes fluctus tuos. Non possunt fluctus pertransi- 13
re littus: illic confringuntur, & lacerãtur omnes. Ita profecto tem-
pestas huius maris, qui est mundus non potest peruenire vltra lit-
tus, quæ est mors. Quare ergô ita sumus insensati, vt non suspire-
mus, & maximè optemus videre nos in illa beata tranquillitate?
Malum signum est quando ille qui est in carcere timet foras exi-
re. Est quia dignus est, qui furcæ patibulum sustineat, ad quam ti-
met ne ducatur, cùm primùm illinc exierit. Talis est miser pecca
tor, qui non vult peccatũ suum relinquere: hic enim cùm ex hoc
Hiere. 28. carcere exierit in alium duriorem detrudetur, vt dixit Hierem.
cathenas ligneas cõfregisti: & facies pro eis cathenas ferreas, quæ
sunt duriores. Hæc est causa vniuersalis, cur omnes mali inuiti ad

mor-

mortem trahuntur: contra verò iuſti, tam libenti animo moriuntur. Quia exeunt ad regnādum. Quorum nomine agebat Dauid gratias Deo, dicens: Dirupiſti Domine vincula mea, tibi ſacrificabo hoſtiam laudis, & quod dixerit ad hoc propoſitum patet, quia paulò antè dixerat: Pretioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum eius. Curemus fratres mei vt ſancti ſimus, & ſic erit pretioſa mors noſtra: & eam deſiderabimus tanquam exitum à carcere ad honorem & gloriam. In Gen. enim ſcriptum eſt, quòd ex eodem carcere tres exiuerunt, vnus ad mortē, qui fuit piſtor Pharaonis, alius exiuit vt à domino ſuo condecoraretur, & hic fuit pincerna eiuſdem regis. Tertius verò exiuit ad regnandum, ſcilicet ſanctus Ioſeph. Quod admirabatur ſapiens, dicens: De carcere, catheniſq; interdum quis ingrediatur ad regnum. Hę omnes differētiæ ſunt inter eos qui exeunt à carcere huius vitæ alij exeunt, vt ſuſpendātur in patibulo inferni: alij verò vt honorentur & glorificentur in cælis. Et inter eos omnes Ieſus Chriſtus ſolus è carcere exiuit vt regnaret, vt ipſe affirmauit, cùm poſt ſuam glorioſam reſurrectionem diſcipulis ſuis appareret. Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo, & in terra. Hac de cauſa, & vt nos ſaluaret ita ſitiebat, diuinus Dominus peruenire iam ad crucis mortem, & ibi vitam ſuā mortalem terminare, quod ſignificat hoc verbum: ego vado.

Pſalm. 115.

Gene. 40.

Eccle. 4.

Matth. 28.

Etiam ſuper hoc verbum vado, poſſumus conſiderare, quòd ſi Saluator noſter dicit, quod vadit, quare miſer homo ita anxius erit, vt in hoc ſæculo radices agat, cupiens in eo æternus fieri: ſi ipſa ſtabilitas non vult ſtare, tu qui quocunque ventorum flatu cōmoueris, vis permanere? dicamus hoc clariùs. Quæro Dñe, quis es tu? qui dicis: ego vado, ego ſum via, veritas, & vita. Si ergo ipſa via dicit quòd vadit, viator quare vult ſtare? quare etiam non dicit: ego vado? ò mirificum verbum, ô Deus infinitæ maieſtatis, per viſcera tua re oro, vt nos doceas quid ex illo ſequatur: perinde enim eſt ac ſi dicerem, ego vado, & vita mea eſt iter breuiſſimum ad mortem, in qua arctiſſimam redditurus ſum rationem creatori meo. Nolo ergo in itinere iudicem offendere, qui me in fine iudicaturus eſt. Volo me præparare ad bonam rationem reddendam. Hæc omnia ſequuntur ex hoc ſancto verbo: Ego vado.

Ioan. 14.

Poſt hoc verbum vado, addidit Dominus terribilem minam, contra illam Phariſaicam ſynodum, & contra alios proteruos Iudæos, qui ibi cōmorabantur, dicens: *Et quæretis me, & in peccato veſtro*

stro moriemini. O metuendam sententiam, ô bone Iesu. O gloria animarum nostrarum. Quid est quærere te Dñe nisi sequi te? in quo perfectio nostra consistit. Quid? non ne tuum est illud verbum: Qui sequitur me, non ambulat in tenebris? quare ergo nunc dicis, quòd qui te sequũtur in peccato suo morientur? maximum est discrimen inter hoc & illud sequi. Aliud est sequi militem ducẽ suũ, sequitur etiam discipulus Magistrũ, curialis Regẽ suũ, famulus dominum suum. Et Christũ Iesum ita sequi optimũ est. Gloria magna est sequi Dominum, dicit sapiens. Aliud autem est sequi, quod est persequi. Venator ita quærit, & sequitur feras, vt eas persequatur. Canis sic leporem sequitur, vt eum insequatur, & fatiget. Aduertite fratres, quòd qui peccant, Deum persequuntur. Tales erant canes illi, qui insectabantur Sanctum Sanctorum qui velut cervus per omnem virtutem & rectitudinem decurrebat. Admiramur tamen & maximè exaggeramus horum immanitatẽ, & crudelitatem, nostram autẽ non demiramur: nam tam crudeliter illum nostris flagitijs persequimur, quàm illi sua inuidia insectabantur. Et adhuc (vt dicit Sanctus Paulus,) eum iterum crucifigimus. Quòd si tanta sæuitia, peccando committitur, cur tam toperè peccare laboramus? Aperite oculos fratres mei, & quando peccare vultis considerate, quod vultis persequi & crucifigere Iesum Christum: quod si vos hoc non deterret: perpendite incommodum vestrum, & quod vos æterna morte vultis interficere. Quantum enim est ex vobis manetis sine possibilitate exeundi, vnquam à peccato vestris viribus. Si haberetis hic vas aquæ plenum veneno infectum, & hominem videretis, qui sciret aquam illam venenosam esse, & tamen tanta siti premeretur, vt diceret se non posse aquam illam non bibere: si eam biberet non demiraremini hominem ita sibi ipsi crudelem, qui vt sitim extingueret sibi mortem vellet inferre? Eia animæ pretioso Dei sanguine redemptæ, & eius vita liberatæ, quid aliud est peccatum mortale, nisi vas aquæ venenosæ? Proprium est aquæ frigefacere. Quid ergo est quod magis animam frigefaciat, quam peccatum mortale? quod eam ita frigefacit, vt nec ignis, quod est verbum Dei, nec prunæ, quæ sunt eius beneficia, sufficiant eam calefacere. Ideò in Prouerbijs dicitur. In die frigoris amisit pallium. In die in quo mortale peccatum cõmisit qui est dies frigoris, amisit pallium charitatis, quo tegebatur. Quia charitas operit multitudi-

nem

Ioan.8.

Eccle.23. simile.

Hebr.6.

Simile.

Prouerb.25.

17

18

19

20 nem peccatorum. In die maioris infœlicitatis, quæ poteſt ani- 1. Petr. 4.
mæ tuæ euenire amittis charitatem, & Deum. Ecquid ſcis vtrũ
ſic in perpetuum ſis perditus remanſurus? & ſuper te cadet male
dictio, quæ his iniecta fuit. In peccato veſtro moriemini. Eſt iu-
dicium in terra? habent homines prudentiam? Quomodo fieri po
teſt, quòd creatura rationalis, cognoſcens quantũ ſit venenum
in peccato, tãtam honoris voluptatis, & vtilitatis ſitim habeat,
vt ad eam extinguendam, in tantum malum ſe ſe præcipitet, &
velut immanis bellua in illud impetum faciat? O cœlum, ô ter-
ra, tantam calamitatem admiramini. Cùm benigniſsimus Domi
nus, ſuo dulciſsimo ore minam illam tam aſperam protuliſſet:
voluit tamen pro ſua infinita clementia, illis declarare, adhuc
eis remedium ſupereſſe, ſi eo vti vellent, & ita inferius dixit: di-
21 xi vobis, quia moriemini in peccatis veſtris, ſi enim non credi-
derit is, quia ego ſum, moriemini in peccato veſtro. Itaque ſi in
me credideritis in peccato veſtro non moriemini.

Interrogauerunt illi: *Tu quis es?* At ille reſpõdit: *Principium, qui & loquor vobis.* Ac ſi diceret: ſum Deus & homo. In quantũ Deus ſum omnium rerum principium. Et loquor vobis velut homo verus. Dicetis omnes qui hic adeſtis: ſit benedictus Deus, ô pater quia ſi illi in peccato debebant mori propter infidelitatem, nobis non id deeſt: firmiter fideliterq; credimus in Ieſum Chriſtum verum Deum, & hominem. Bonum eſt hoc: ſed Chriſtus: in quem vos creditis, dixit quòd oportet eum, qui vult ſaluus fieri legem Dei obſeruare. Et ſi quidem vos hoc tam parum curatis, aliquo modo ſignificatis, quod non creditis Ieſu Chriſto.
22 Audite pauca, precor. Si videretis centum homines poſt pari- *Simile.*
tem inimicos Petri, omnes optimis armis munitos, & paratos
vt eum occidant, & videretis Petrum venire ſine armis ſolum
& canentem, qui in inimicorum manus incidit, vos credetis Pe
trum cognoſcere, quòd ſunt ibi aduerſarij ſui? Non pater. Cùm
enim Petrus ſit ſolus, & inermis, illi verò plurimi, & armati, non
eſt credibile, quòd Petrus ſciat illos ibi eſſe, & ita in eos ſeſe im-
mittat. Gaudeo quod veritatem dixeritis. Credo ego quòd cum
vos in peccato commorantini, ſunt duo milla dæmonum, vt
animam veſtram arripiant, & tamen vos tranquilli, luditis periu
ratis, aliorum bona diripitis. &c. Et hæc omnia tanta cum ſecu-
ritate facitis acſi haberetis chirographum à Deo, prædeſti-

natio

nationis vestræ. Videmini profectò, & aliquomodo ostenditis 23
quòd non creditis infernũ esse ad mala punienda, nec gloriã ad bo
na remunerãda. Item si homo fide dignus vobis cautionẽ faceret
si dederitis suo nomine decem aureos alicui, vobis post breue tẽ
pus se locupletissimum commendatum daturũ, quod Hispanicè
dicitis, [*Encomienda*] Si vos rennueretis euidẽter appareret quòd
non illi fidem haberetis. Siquidem ergò, fratres mei, vobis dicit
Deus quòd qui aliquid in nomine suo, dederit pauperi centu-
Matth. 19. plũ accipiet, & vitam æternam possidebit, & vos non vultis. Sig
nificatis, vos Deo non credere. Formosa Rachel ibat post virum
suum Iacob dicens: Da mihi liberos alioquin moriar. O quã pul
chra est fides, de cælo orta, est donum Dei pretiosum. Hęc formo
Genes. 30. sa Rachel, dicit credẽti: Da mihi liberos. Fac bona opera, ieiuna,
mortifica corpus tuum, alioquin moriar, quia fides sine ope- 24
ribus mortua est fides cum liberis; & gratia ac charitate viuifi-
cata, est quæ hominem saluum facit. Hanc si vellent illi miseri
habere, dicit Dominus quòd non morerentur in peccato suo.

Dicit amplius: *Multa habeo de vobis loqui, & iudicare, sed qui misit me verax est.* Statim de vobis possem vindictam sumere: sed om-
nia differo in diem iudicij vestri: quia veritas, quam pater meus
Sapient. 1. dixit, quod omne iudicium mihi tradidit non potest deficere. O
fratres quàm metuendum est hoc verbum: quot flagitia Deus
modo dissimulat, quæ suo tempore in lucem proferet & ea pu-
niet! & vsque ad minimas cogitationes, vt scriptum est, In
cogitationibus enim impij interrogatio erit. Quòd si de co-
gitationibus reddenda ratio est quid erit de operibus? & talibus
operibus? Prosint vobis fratres mei hę comminationes, & ex il- 25
lis fructum percipite, siquidem propter nos modo recensentur,
vt disponamur ad recipiendam gratiam, qua & gloriam impetre
mus, ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, &c. Amen.

¶ Feria.III.post Dñicam.II. in Quadragesi.

Super cathedram Moysi sederunt scribæ & Pharisæi,
Matth. 23.

DICATVR Euangelium vsque ibi: *Omnia opera sua faciunt, vt videantur ab hominibus.*

So-

1 Soletis dicere cum videtis hominem malum multa inſulta cõ
mittere: Tandem, tandẽ eſt homo. Hoc dicere eſt: homo, eſt ve-
lut opertoriũ, quo (videri veſtro) omnes illi defectus operiuntur.
Quemadmodum cum mandra mulorum portat ſupellectilia ali *Simile.*
cuius nobiliſsimi Dñi, & aliquis mulorũ omnia inſtrumenta co-
quinaria defert ſicut lebetes, ſartagines, verua, & fuſcinas, tunc ſu
perinijcitur aliquod opertoriũ, quod illa omnia obſcœna, & im-
munda tegat. Ita arbitramini omnes defectus hominis operiri di
cendo: Deniq; homo eſt. Et non rectè putatis nec benè iudicatis.
Nã vt dicit Lactãtius Firmianus, Nihil magis alienũ à natura hu- *Lactan.*
mana, quã offendere creatorẽ ſuum, & ſic nihil magis rationi cõ-
ſentaneum, quàm hominẽ creatori ſuo ſeruire, & virtutem ope-
rari. Et hæc eſt potiſsima ratio, quarẽ quiſq; peccator naturaliter
2 gaudet crimen ſuum celare licet ex eius manifeſtatione nullum
ſibi euenturum incommodum pertimeſcat. Quot modos quæ- 2. *Reg.* 11.
ſiuit Dauid vt tegeret adulterium, quod commiſit cum Bethſa-
bee? non quòd iudices haberet, quos poſſet timere, ſiquidem ipſe
erat ſupremus iudex, nec partem timeret, cùm Vrias eſſet pau
per miles, & tamen magnopere ſolicitus erat nè crimen illud de-
tegeretur, quot rationes, & inſidias excogitauit Saul, vt Dauid 1. *Reg.* 18.
â Philiſtęis interficeretur? Hæc omnia fiebant, quia peccatũ eſt
contra inſtinctum rationis & naturaliter homo deſiderat non vi
deri malus. Contrà verò cùm virtus ſit conformis rationi, natura
liter homo cupit videri cùm eam operatur. Atq; hinc intelligen-
tur multæ ſentẽtiæ ſcripturæ mirificæ, & cognoſcetur cauſa, qua 1. *Theſ.* 5.
re S. Paulus bonos vocet filios lucis, & diei, malos verò nũcupet
3 filios tenebrarum, ac noctis, quæ eſt peccatorum tegmen: dicit
enim, omnes vos filij lucis eſtis, & filij diei non noctis & tenebra
rum, ideſt, dediti eſtis operibus, quæ non pudet in publicũ pro-
dire, aut in meridiana luce apparere. Nõ enim eſtis ſicut mali, qui
ſunt filij noctis, & tenebrarum, ideſt, amici operum, quæ quęrũt
noctẽ & fugiunt diem. Ad Romanos dicit: Abijciamus ergo ope
ra tenebrarũ, & induamur arma lucis ſicut in die honeſtè ambu-
lemus. Quod ſignificat: Abijciamus à nobis flagitia (quæ vocat *Roma.* 13.
opera tenebrarum, eò quòd latebras quærant) & induamur arma
lucis, opera virtutis appellat arma lucis, quia nos à peccato prote
gunt. Et dicit ea lucem, quia volunt videri, & deſiderant clarum
diem. Omnem hanc ſanctam Philoſophiam nos docuit Chri-

Ioan.3. stus noster diuinus magister dicens: omnis enim, qui malè 4
agit odit lucem, & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem, vt manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta. Dicit, quòd peccator non vult videri, nec cognosci, vt talis, nè fortè sua mala opera in quibus delectatur, reprehendantur, & vocat veritatem, virtutem & bonum opus, accipiens causam pro effectu, quia est opus factum iuxta rationis veritatem. Itaque sic proprium est virtutis prodere se vt vitij se occultare, & quemadmodum per minimum foramen lux intendit prodire, & manifestari, sic etiam facit virtus. Et ita hoc verum est, vt cùm in vanam gloriam rapimur nobis necesse sit bonum opus abscondere, quia naturaliter illud
Matth.6. cupimus manifestare. Ideo Dominus noster Iesus Christus, vt huic naturali affectui obuiet nos admonet dicens: Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis. Hinc potestis colligere summam sapientiã Dei nostri & diuini Magistri Iesu Christi in institutione sacrosancti sacramenti pœnitentiæ, & animaduertetis quàm rationabile sit hoc diuinum sacramentum, quod malis tam difficile, & graue videtur cognoscetisque efficacissimum remedium esse omnium, quæ in peccatum excogitari poterant. Nam cùm peccati natura sit abscondere se, vt conseruetur, & vlteriùs progrediatur, sic medicina eius efficax esse debet, prodere illud, vt ei obuietur. Contraria enim contrarijs curantur. Ab hac cælesti doctrina oportet nos admoneri, siquidem rationalis natura gaudet opera manifestare iuxta rationem facta, quæ sunt virtutes, vt cùm ea fecerimus, reprimamus hanc naturalem inclinationem, nè ea aliquando faciamus, vt hominibus placeamus, in hoc enim maxima iniuria Deo inferretur. 5 6

Simile. Vna ex maximis iniurijs, quibus vxor virũ suum potest afficere est: adaptare se & exornari coram eo, vt alteri placeat, cùm aduertat virum suum hoc intelligere. Ita fit maxima iniuria creatori, animarum sponso, quando homo, virtutibus exornatur, vt hominibus placeat non vero diuinæ suæ Maiestati. Ad hoc
Iud.7. notate singulare exẽplũ. Milites Gedeonis habebant vrnas manibus sinistris, in quibus erant lucernæ, & cùm deuenissent in locum pugnæ inflabant buccinas, vrnas frangebant, lucernę nitebant, & ipsi vociferabantur dicẽtes: Gladius Domini & Gedeonis,

7 nis. Nemo dicebat gladiū suū. Sic nos cum aduersus dæmones colluctamur, & cum mundo pugnamus, & corpora nostra mortificamus, tunc pœnitentiæ lux splendet: sed in his omnibus nullam oportet vocem, præter laudem Domini audiri. Vociferamini quãtum volueritis, vrnas istas confringite, splendete maximè, dummodo nomen gladij vestri non audiatur, sed gladius Dei, & Iesu Christi filij eius, cognoscentes ab eo vires, & auxilium dimanare, quo omnia bona fiunt. Sit igitur hæc conclusio, quòd expetere etiam gloriam, aut eam concupiscere ne laboretis propter ipsam tantum gloriam, sed ad habendam occasionem, vt illic Deum magis ametis, & glorificetis. Et odio habere infernum principaliter sit, quod illic Deus non amatur, sed potius blasphematur. S. Anselmus dicebat: Malem purus à peccato, & innocens gehen- *Anselm. lib. de beatitudi. c. 190.*
8 nã intrare, quã peccati sorde pollutus cœlorũ regna tenere. Verba profectò tam sancto viro dignissima qui solam gloriam Dei expetebat. O quis in tantum perfectionis gradum deueniret. Omnia diuino auxilio, & nostra bona dispositione possũt impetrari.

Hæc omnia dixi occasione infœliciũ illorum hominũ, de quibus dicit Dñs in hoc Euãgelio, quòd, *Omnia opera sua faciũt, &c.* De his dicit modo: *Super Cathedram Moysi sederunt scribæ, & Pharisæi.* Est valdè notandum, quare de cathedra meminerit, & non simpliciter dixerit: quæcunq; hi scribæ, & pharisæi vos docuerint facite? Dico, quod in hoc voluit prædicatores admonere, vt cum prædicant ne arbitrentur se homines esse peculiares: sed quod ij illius tẽporis repræsentabant Moysem & eius authoritatem: prædicatores verò nostræ tempestatis repræsentant personã Christi Redẽptoris nostri & ipsius authoritatem, & sic prædicator hoc munus
9 exequens debet cogitare se esse alterum Deum. O vtinam prædicatores & auditores ad hoc attendant. Prædicatores, vt sic considerent, quo feruore, quo spiritu, quo zelo, amore, & intentione debeant prædicare omnia, quæ intelligunt, quòd Christus faceret stãs in hoc loco sancto. debẽt ipsi curare vt efficiãt secundum vires suas. Auditores verò, vt nõ cogitẽt se hominẽ similem illis audire sed eundem Deũ eos docere existimẽt, & sic eum audiant ea reuerẽtia, & affectu, quo Deũ ipsum audirẽt. Ideò subdit: *Omnia, quæcũq; dixerint vobis facite, &c.* Plurima notabilia dicit hic Dñs: primũ est: Omnia, quæ dixerint vobis. Hoc verbũ, omnia debet intelligi in præparatiõe animi, vt nostra volũtas saltẽ ad omnia extẽda-

tur, vt propositum habeamus faciendi omnia bona, quæ nobis do- 10
Simile. centur: in executione vero perueniamus quousq; poterimus. Sagittarius, qui in scopum missurus est sagittas, si arcus est laxus, necesse est, vt aliquantulum altiùs intendat vt scopum possit attingere: si enim statim in scopum tela dirigit, propter arcus laxitudinem multò inferiùs sagittas affiget. Sic cum propter peccatũ tam laxa remanserit voluntas nostra necesse est intentionem extollere, & altissimum habere propositũ res perfectionis operandi, vt cum sagittas operis immiserimus, attingamus saltẽ scopũ obseruationis præceptorũ, ad quæ tenemur. Si enim statim intẽdimus in scopum, quod est id ad quod tenemur multò inferiùs attingemus minora facientes. Secundũ est: seruate, & facite. Vt faciatis, quæ vobis præcipiũtur, seruate ea in cordibus vestris vt facie
Psalm.118. bat Dauid, qui dicebat: in corde meo abscondi eloquia tua, vt non 11
Simile. peccem tibi. Si domi haberetis semen, quod satum vobis, in fructum redderet nummos aureos, quomodo illud seruaretis? quàm igitur oportet vt memoria, & corde, cum affectu verbum Dei seruetis, cum sit semen, quod in fructum fert cælum? & non contentus est dicere: seruate, sed addidit: & facite. Multi sunt, qui verbum Dei seruant ad docendum, non autem ad faciendum. Quam miserabile est videre anxietatem, quam multi habent, tantum dare operam literis, tantum pernoctare, & libros euoluere, tantum bonas sententias memoriæ mandare, & hæc omnia ad alios docendos, vt se doctissimos ostendant, & tandẽ, vt se, non verò Iesum Christum prædicent, & hoc patet si quidem verbum seruauerunt, vt illud docerent, sed non vt facerent quia nunquam memorãtur aliquid operari, ex multis, quæ ipsi prædicant. Maximas quasdam
Psalm.102. benedictiones, quas promisit Deus per Dauid dicens: Misericor- 12
dia autem Domini ab æterno, & vsque in æternum, &c. declarat illis esse conferendas, qui seruant testamentum eius, & memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea.

Tertium est: *Secundum verò operacorum nolite facere.* Non attendatis, quæ faciunt, sed quæ dicunt. Si quis iret in Indiam ad quærendum aurum, & diceretur illi: ecce optimum aurum. Ipse vero diceret: Nolo hoc aurum, quia est commistum terræ. Diceretis ei, stulte accipe aurum, terram verò desine. Bona
simile. doctrina est aurum purissimum. Ideo Dauid in Psalm. dicebat: Ideo dilexi mandata tua super aurum & topazion, sed si aliquan

13 quando malo exemplo commiſcetur non ideò non accepturi eſtis bonum. Si eſtis famelici & vobis offertur perdix, quod ſit in catino fictili non editis eam? non ſum tam ſtultus. Quid mea intereſt? tam perdix eſt acſi in argenteo, aut quidem aureo catino portaretur. Optimus ſermo, eſt perdix ſubſtantialis, Deus eum mittit in prædicatore diſſoluto, edite & fructum percipite ex eo, quia proderit vobis. Hoc præcipit hic noſter æternus Deus: ſiquidem cum illi eſſent tam hypocritæ, ambitioſi, ac ſuperbi præcipit fieri, quod ipſi docent. *Secundum vero opera eorum nolite facere.* Ne ſitis ambitioſi, nec ſuperbi, ſicut illi, *Sed qui maior fuerit inter vos hic ſit velut minister & ſeruus aliorum*, & reddit rationem. *Quia qui ſe exaltat humiliabitur, & qui ſe humiliat exaltabitur.* O diuinam ſententiam! quis ſemper eam viſceribus ſuis inſculptam portaret, & omni diligentia curaret tam pretioſam virtutem ſicut humilitatem adipiſci, ſed ſpero fratres mei in miſericor-
14 dia Dei, quòd rebus ijs, quas vobis dicturus ſum, illius amore capiendi eſtis. & curaturi eam impetrare. Oportet vos ſcire in primis, quid ſit humilitas. Sanctus Bernardus dicit: Humilitas eſt virtus, qua quiſq; vera ſui cognitione ſibi ipſe vileſcit. Vbi innuit, quòd contemptio ſui oritur ex cognitione ſui. Scitote tamen quod non ſufficit ad hoc vt aliquis ſit humilis, ſe parui facere, & contemnere, ſed quod opus eſt vt quando alius eum negle
xerit patienter ferat: & qui in ſuis proprijs oculis eſt paruulus deſideret id eſſe coram alijs etiam, & quod alij de illo ſentiant, quod & ipſemet de ſe iudicat. Et paulatim curet diuino auxilio, & ardentiſsimis deſiderijs eo peruenire, vt cum ignominia de le-
15 ctetur, ſicut ſuperbus honoribus oblectatur. O quis iam ad tantum humilitatis gradum peruenire ſicut ille, qui dixit. Factus ſum tanquam vas perditum ante te, quoniam vidi vituperationem multorum commorantium in circuitu. Quando, Domine videbam calumnias, quas multi commorantes iuxta me mihi faciebant, & quando vndique eorum iniurijs circundabar offerebam me coram tuo diuino conſpectu, ſicut vas fractum, & perditum cognoſcens, quòd quemadmodum vas fractum quod in via reperitur non prodeſt niſi vt in illud immũditiæ, & obſcœnitates immittãtur, ſic ego non ſum dignus niſi calumnijs, & vituperationibus, iam enim eas dignè promerui. O mirificam Sancti viri humilitatem, talem nobis communicet diuina maie-

Simile.

D. Bernar. De. 12. Gradibus humilitatis.

Pſalm. 30.

Quid in populi ingressu pater. S. Dominicus dicebat.

stas. Ad hanc perfectionem peruenerat glorioſus pater ſanctus 6
Dominicus, qui cum in aliquem populum ingreſſurus eſſet ſo-
lebat priùs humili oratione Deum ſupplicare ne iraſceretur eius
diuinæ clementia in illum populum ſua cauſa & propter ſua pec
cata. O Domine (dicebat vir beatus) ne mittas huic populo (pro
tua clementia hoc rogo) aliquod ſupplicium, quòd vir tam ini-
quus, vt ego in eum intrauerit. Quid vobis videtur de hac humi-
litate? Ego verè affirmo, quòd ille non faciebat hoc ficte aut ex
hypocriſi, ſed maxima cum ſynceritate reputans ſe (pro ſua pro-
funda humilitate) omnium peſsimum. Eò quòd hæc tam ſingu-
laris virtus nobis deeſt in tantam calamitatem mundus deuenit.
O quis poſſet hic penitus quod ſentit explicare. Vnde, dicite mi-
hi quæſo fratres mei, tanta ſeditio, tumultus, & infœlicitas in re-
publica Chriſtiana orta eſt, niſi ex præſumptione, & ſuperbia? 17
hic eſt ſtimulus totius ſolicitudinis, & anxietatis, qui homines
cõtinuo cõcitat, & cõpungit, nè vnũ quidẽ diẽ tranquillũ in hac
mortali vita eos ducere patitur. Videbitis hominẽdies noctesq;
inſomnes, & ſine quiete ducere in nimijs literarũ ſtudijs, vt inter
peritos præcipuus habeatur. Alium cernetis, anxium & fatigatũ,
qui nihil intentatum relinquit, vt diuitias acquirat & dies ha-
beatur, ac dominus maximæ familiæ exiſtimetur. Alium deni-
que experiemini, in maxima ſolicitudine conſtitutum, & mole-
ſtijs plenum, vt fauorem, & maximam comparet dignitatem. O
grauiſſimum onus filiorum Adæ humeris impoſitum, ex quo ra
tionis vſum habere cœperunt, vſque ad nouiſsimum diem ſe-
Pſal. 10. pulturæ, quàm vere de his dici poteſt quod dixit Dauid, Con- 18
tritio, & infœlicitas in vijs eorum, & viam pacis non cognoue-
runt. Quæ via pacis eſt certe humilitas: per quam ſi iter feciſſent:
dulcem, pacificam, tranquillamque vitam duxiſſent. O quæ pax
& tranquillitas eſt in humili corde? & quæ inquies, & confractio
in ſuperbo animo commoratur? Hinc intelligetis rem quandam
notabilem, quæ in Geneſi habetur vbi dicitur quod Nemrot cœ
pit eſſe potens in terra. Fuit autem principium regni eius Baby-
lon, & Arach & Acad & Chalanne in terra Sennaar. Perpendite
opera Dei, Chanaã fuit deſcendens maledictus à Noe & à Deo in
Gene. 9. ſeruitutem ſubiectus cum omnibus poſteris ſuis, vt patet Gen. 9.
vbi dicitur: Seruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Et nepos huius
maledicti erat Nemrot, & tamen, vt hic apparet, hi maledicti

ſunt:

19 sunt, qui dominari cœperunt, & possidere dominia & imperia: siquidem Nemrot, fuit primus qui habuit imperium Babylonis. Quid ergo non adimpleta est Dei maledictio, quandoquidem maledicti priùs cœperunt esse Domini? Hinc colligetis quòd verè dominium expetere, vrbes cõdere, Monarchias possidere non est esse dominos, sed potiùs rerum omnium seruos misera quadã seruitute & peiori, quàm si hominibus seruiretur. Infœlicius est enim superbiæ, ambitioni, pecuniæque seruire, quàm cunctis hominibus obedire, vt B. Paulus dixit: omnis fornicator, aut immũdus, aut auarus, &c. quod omne est idolorum seruitus. Vbi hæc omnia miseram idolorum seruitutem vocauit. Satis miserum est seruire statuis, & insensibilibus creaturis, & sic hi velut serui vitã infœlicem degũt, & quia noluerũt in humilitate ambulare, quæ 20 est via pacis, ad eam nunquam peruenerunt. Ambulate ergo charissimi fratres in hoc sancto itinere, & vt non erretis, nè oculos cõijciatis in homines superbos, & cum hominibus elatis nè ambuletis. Spiritus enim sanctus dicit: qui cõmunicat superbo induet superbiam. Dicit q̃ induet superbiam significans in hoc, quod sicut vestis tegit corpus & est quod magis apparet: sic si cum superbis conuersamini tam induti superbia eritis, vt in oculis, aspectu, & omnibus corporis motibus superbi appareatis. Si ergò vultis scire quomodo ambuletis in humilitatis via cõijcite oculos in humiles, & præsertim in Magistrũ veræ humilitatis, Iesum Christum Filium Dei vnigenitum, qui vos inuitat dicens: Discite à me quia mitis sum, & humilis corde. Conuersamini cum hoc cæleſti Magistro sæpissimè, & experiemini quomodo anima vestra 21 induet humilitatẽ, ita vt sicuti vestes ea cooperiamini, & in oculis, vultu, & deniq; toto corpore humiles appareatis: sicut diximus: eos qui cum superbis cõuersantur toto corpore superbiã demõstrare. Si hanc humilitatem habueritis perficientur in vobis ea, quæ hic dicta sunt ab ipso Domino.

1. Cor. 5.

Eccles. 13.

Matt. 11.

Qui se humiliat exaltabitur. Hæc est enim via, quæ ducit ad exaltationem gloriæ. Ita affirmat Beatus Augustinus dicens. Non tibi aliam viam ad vitam compescendã inuenias, quàm eã, quæ in uita est à Christo. Ea autẽ prima est humilitas, secũda humilitas, tertia humilitas, & sicenties interrogaueris semper hoc dixerim, Nullam aliam viã (ait hic sanctus) in cælum inuenies, nisi quam inuenit Christus, quòd si quæres, quænam hæc sit via? primùm

D. Aug. in epist. ad Dioscor.

dicam esse humilitatem. Quòd si centies interroges quæ sit via, 22
toties tibi respondebo, humilitatem esse. Si enim hac non iter facis nunquam illuc accedes. Hanc viam elegit Iesus Christus, hanc viam cucurrit, atque in cunctis operibus suis, ab ortu suo, vsque ad obitum semper humilitatem docuit. Vt ex hoc, quod æterna sapientia faciebat intelligerent homines quàm necessaria
simile. illis esset. Quando, ineunte vere acceditis ad ficulneam ad quærẽdas ficus præcoquas; si videtis aliquam ficum punctam à passeribus illico illam apprehenditis tanquam magis maturam & quę vobis magis cõuenit: scitis enim, quòd passerculi certo quodam naturæ instinctu eruditi non solent decipi, sed semper maturiores ficus rostro mordent. Si ergo tantum apud vos auium iudiciũ & electio valet, quarè non eandem authoritatem tribuetis electioni Iesu Christi Dei veri? quarè non curabitis ea facere, quæ 23
ipse fecit, & ea quæ ipse amplexus est, amplecti, a cilla quæ respuit, repellere? si hic altissimus Dominus ita contempsit superbiam diuitias, voluptates, & sæculares dignitates, & ab ineunte ætate amplexus est humilitatem, & ea omnia quæ secum humilitatem afferunt, sicut paupertatem, laborem & ærumnas, &c. quare vos non amplectimini, quod ille amplexus est? & cur non
Esai.7. fugitis & expellitis, quod ipse expulit? Nõne scriptum est de eo, vt sciat reprobare malum, & eligere bonum, id est, quia sciuit. Optimè cognouit quid sibi eligendum esset & quid negligen-
Hebr.5. dum ait Sanctus Paulus: cum esset filius Dei didicit ex his, quæ passus est obedientiam. Quod sic intelligendum est, ex ijs, quæ passus est didicit, id est, discere nos fecit obedientiam. Patiens, & obediens vsque ad mortem nos erudiuit quomodo obedire de- 24
beamus, eodem igitur modo sua humilitate nos docuit, quàm humiles esse debeamus, per quam corporis sui glorificationem adeptus fuit & nominis sui exaltationem, ea (inquam) nos docuit, quomodo nos simus humiliaturi, & per humilitatem exaltationem gloriæ consecuturi, ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, qui cum patre & sancto spiritu viuit,
& regnat in sæcula sæculorum.
Amen.

¶Feria

Feria. IIII. poſt Dñicam. II. in Quadrageſima.

Aſcendens Ieſus Hieroſolymam aſſumpſit duodecim diſcipulos ſuos ſecreto, &c. Matth. 20.

NARRAT Sanctum Euangelium celeberrimum illud iter, quod Ieſus Chriſtus Dominus noſter fecit ad Hieruſalem, & quomodo in certo loco illius ſegregãs diſcipulos ſuos ſecretò, illis pectus ſuum reuelauit, & quid illic agendum eſſet, penitus explicauit. Viatores, qui eunt ad aliquam vrbem aliquod arduũ negotium acturi, totam cogitationem ita in illo negotio fixam habent, vt totum iter conſumant in cogitando, & loquendo cum
2 ſocijs ſuis quomodo illud fit efficiendum. Ibat Pharao in perſecutione Hebræorum, & dicebat: Perſequar & comprehendam, diuidã ſpolia, implebitur anima mea. Euaginabo gladiũ meum, interficiet eos manus mea. Sanctæ illæ mulieres, quæ ibant ad vngendum corpus Domini, ibant dicentes inter ſe: Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti? Hæc omnia ſunt quia ex abundantia cordis os loquitur. Hac de cauſa loquebatur noſter diuinus Magiſter de illis quæ Hieroſolymis erat paſſurus; erat enim negotium, quod ipſe magnopere conficere deſiderabat. Sãctus Paulus dicit: non habemus hic manentem ciuitatem, ſed futuram inquirimus. Omnes ait ſumus viatores, qui iter facimus ad cæleſtem vrbem: conſideremus ergo quid illic ſimus actu
3 ri, vt de eo loquamur in itinere huius vitæ, & in hoc frequenter cogitemus. Quid acturi ſimus illic dicit Dauid: Beati qui habitant in domo tua Domine in ſecula ſeculorum laudabunt te. In hoc ergo frequenter occupari nos oportet, in laudando, & glorificando æternum Deum noſtrum. Putatis ne, quòd lingua, quæ hic aſſuefacta eſt mentiri, iurare, murmurare, & turpia loqui, poterit illic laudare Deum? longè opinione fallimini. Hinc oportet vt docti exeamus & ſæpiſsimè nos in eo exerceamus. Miſerabile eſt, quòd cum omnes nos ad cælum iter facere fateamur, nunquã tamen de cæleſtibus, ſed de terrenis, & quidem ſæpiſsimè de infernis agamus. Eques priùs tres aut quatuor haſtas frãgit, quàm certamen aggrediatur: & putat infœlix peccator, quòd cum nullum fecerit exercitium, nec præparationem, ſciet eſſe beatus. Lo-

Exod. 15. *Marc. 16.* *Hebr. 13.* *Pſalm. 83.* *ſimile.* *ſimile.*

quebatur Dominus de illa crudelissima morte, quam pro nobis 4
passurus erat. Quæ, siquidem nobis magnæ fuit vtilitati, ratio po
stulat, vt nunquam à nostra memoria, ac cogitatione excidat. Vel
lem fratres mei vt in hac pretiosissima morte Domini reparato-
ris nostri Iesu Christi tria profundissimè perpendatis. Primum,
quôd illa sanctissima mors fuit sacrificium, & quatenus sacrificiũ
nos reconciliauit æterno Patri, & ipsum placauit. Secundũ, quod
fuit ineffabile quoddam beneficium, quo nos inuitauit & quidẽ
(si ita dici potest) nos compulit ad sui amorem. Sic dixit Sanctus
1.Cor.15. Paulus: Charitas enim Christi vrget nos æstimantes hoc, quoniã
si vnus pro omnib⁹ mortuus est; ergo omnes mortui sunt, & pro
omnibus mortuus est Christus, vt & qui viuunt, iam non sibi vi
uant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit. Pensate dili-
genter verbum illud: vrget nos, quòd charitas Christi nos cogit, 5
vt omnem nostram vitam in eius amore, & seruitute consuma-
mus. Tertium, quod fuit mirificum quoddam exemplum, quo
1.Pet.2. nos ad sui imitationẽ inuitauit, vt sanctus Petrus dixit: Christus
passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt sequamini
vestigia eius. Hoc diuino sacrificio spes nostra fulcitur, beneficio
inflammatur charitas, exemplo florere, & accrescere oportet vir-
tutem & operationem nostram. De his deberemus loqui, & age-
re in hoc vitæ itinere & absque dubio id faceremus, si ea studio-
sissima consideratione ruminaremus, sicut hic modò diximus.
Etiam in hoc docemur, quod siquidem noster diuinus Magister
cùm vadat ad moriendum, loquitur, & agit de morte sua, nos etiã
quandoquidem ad mortem pergimus vnusquisque assiduò de
morte sua loquatur. 6

Philosophus quidam mortem vocauit temperamentum deli-
Simile. ciarum (*Contrapeso de los deleytes.*) Appendit deorsum libra in sta-
tera, & imponis tu in alia lance repensum satis graue, quo impo
sito libra non attrahit ad se, quod præcipuè penditur, quod antea
attrahebat. Constituito corde in statera rationis, & ex alia parte
imposita voluptate, tantum impendet voluptas, vt cor ad se alli-
Prou.11. ciat: statera enim rationis fallax est, de qua dixit Salomon: State
ra dolosa abominatio est apud Dominum, quod ergo remediũ
Hier. ad Paulin. descrip. Eccles. iast. est, vt deliciæ non attrahant cor? Ponite maximam mortis consi
derationem, quæ sit repensum ex alia parte, & illud non alliciet vo
luptas: vt enim rectè dixit Diuus Hieronymus: Facilè cõtemnit

omnia

7 omnia, qui se semper cogitat esse moriturum. Quod si sola mortis cogitatio tam admirabilem effectum producit, quid erit si huic considerationi addas memoriam arctæ, & terribilis rationis, quam in illa hora Deo redditurus es? Quomodo extendet manum suam ad opus malum, qui hoc ante oculos tulerit? Sapiens dicit, quòd dixerunt impij cogitantes apud se non rectè: Ex nihilo nati sumus, & post hoc erimus tanquam si non fuerimus. Dixerunt mali: Siquidem non est plus, quàm nasci, & mori: venite ergo fruamur bonis, quæ sunt, & vtamur creatura, tanquam in iuuentute celeriter. Venite (aiunt hi mali alijs sibi similibus: mali enim cum malis maximè delectantur) & accelceremus, & creaturis perfruamur; licèt simus senes caduci, sicut in adolescentia, cùm exuperat sanguis, & viuit sensualitas, ratio
8 verò est neglecta & quidem quasi mortua & sepulta. Hi vicissim confortabantur ad exercendam prauitatem, illo errore obtinentes, scilicet, quod non erat plus quàm nasci, & mori veluti in brutis, & quòd non habebant immortales animas: sed est valdè lachrymandum quòd hanc consequentiam, & confusionem infidelium negantium aliquid amplius esse, quàm nasci & mori, in communi Christianorum vita experiamur. Non est admirandum si ij, qui arbitrantur non esse aliam vitam præter hanc, dicant, celeriter delectemur. Christiani verò quidem hoc antecedens negant, quomodo audent consequens illud inferre? Nisi esset verum, esse aliam vitam, tolerabile esset dicere; simus mali: sed quando verum est quòd est alia vita immortalis, & tu firmiter hoc credis, quomodo potes inde inferre, vt viuas, sicut viuis? Videtur tibi frater mi, bona hæc consequentia,
9 si quidem ego credo, aliam esse vitam in qua boni præmio afficiendi sunt, mali verò terribili & æterno supplicio puniendi; volo celeriter malè viuere, & præsentibus perfrui delicijs? O terribilem amentiam hominis tam expertis rationis, acsi esset immanis bellua! O Deus Maiestatis infinitæ, aperi nunc oculos cæcis istis, pro tua infinita clementia, vt animaduertant perditionem suam & quantum à veritatis limite aberrent, & sic ad veram peccatorum suorum pœnitentiam conuertantur, ac nunc efficacissime de morte sua agant, de qua ratione, quam coram tuo diuino conspectu reddituri sunt, assiduo loquantur.

Sap. 2.

Tunc

Tunc accesit ad eum mater filiorum Zebedæi. Quis tale cogitaret 10
quòd tunc temporis, atque in tali coniunctione poterat aliquod ambitionis vestigium in pectoribus tam apostolicis reperiri? Perspicuum est fratres, quòd inter humanæ animæ passiones vehementissimus fere est gloriæ & honoris affectus. Nullus est diues, aut pauper, nobilis, aut rusticus; maximus, aut minimus, qui ineuarrabili quadam penè infinita gloriæ cupiditate non inflammetur. Adeò, vt cùm vita tam amabilis sit, aliqui tamen illa potiùs, quàm honore maluerint priuari. Et cùm hic appetitus tantus, tamque communis sit, oportet nos scire, quare illum naturæ fabricator Deus hominum animis imprefserit. Dico hoc ita constitutum fuisse admirabili Dei prouidentia, vt honoris appetitus, & quod ex eo sequitur ignominiæ odium, nos vehementissimè ad virtutis studium, & vitiorum execrationem inuitaret. 11
Animaduertit sapientissimus rerum omnium fabricator, quòd nec in virtute deest labor, & difficultas, quam homines magnopere execrantur, nec in vitio deest voluptas, quam ipsa natura studiosissimè appetit, & amplectitur; & ne asperitas, aut labor mortales à virtute reuocaret, nec voluptas ad vitium inuitaret, gloriam & splendorem in virtute constituit, dedecus verò & opprobrium in vitio collocauit vt honoris appetitus nos ad sequendam virtutem concitaret: timor autem, & odium ignominiæ à vitio cohiberet, & sic quandò propter Deum, id non faceremus, saltem hac ratione bonum ardentissimè amplecteremur, malumque diligentissimè fugeremus. Hoc autem beneficio, sicut cæteris vsi sumus, omnia in malum conuertentes. Omnes animi affectus sunt præstantissima Dei beneficia, quæ nos ad bonum du- 12
cant, & à malo separent: & nos omnia hæc peruertimus, ex omnibus occasionem accepimus, vt à bono recederemus, malumq; appeteremus. Ira, cupiditas, spes, metus, lætitia, & cætera huiusmodi omnia nobis data sunt, vt noua fugeremus, & vtilia quæreremus, & sic nos conseruaremus: & plerunque his omnibus ad nostram perditionem vtimur. Quemadmodum perditissimi homines peruertunt propensionem illam, quam à natura habẽt ad diuinitatem honorandam, tot tamque diuersas creaturas adorantes, & quod ad omnem religionem, pietatem, diuinumque cultũ concitabat, iam totius peruersitatis semen atque origo impietatis effectum est, falsos Deos adorando: sic plurimi nunc honoris

cupi-

13 cupiditate, qua inflammandi erant ad virtutem amplectendam & eam exercendam (ad hoc enim deſiderium illud eos commouere deberet) diuitias, acquirunt, munera expetunt, maximam q; familiam habere deſiderant, volentes hac ratione honorem impetrare, arbitrantes eos honoratos eſſe & nobiles, qui hoc habent, licet ſint perditiſsimi & flagitioſiſsimi, & eos qui paupertate opprimũtur, viles & abiectos iudicãtes, quamuis ſint virtutibus clariſsimi: itaque ignominioſam eſſe iudicant ſolam paupertatem. Ecce fratres, humanæ conditionis peruerſitatem.

Hi ita peruerſi, & ex honoris appetitu occaſionem mali accipientes illicitis rationibus, & modis onera quærunt grauiſsima, vt ſunt animarum adminiſtrationes. Qui ſi haberent ſpiritũ ſanc- *Nume.11.*
ti Moyſi ſentirent, quod ipſe ſentiebat, vt apertè manifeſtauit,
14 quando loquens cum Deo, dixit: Cur afflixiſti ſeruũ tuum? quare non inueni gratiam coram te? & cur impoſuiſti pondus vniuerſi populi huius ſuper me? nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem, vel genui eã? vt dicas mihi. Porta eos in ſinu tuo ſicut portare ſolet nutrix infantulum, &c. Non poſſum ſolus ſuſtinere omnem hunc populum, quia grauis eſt mihi, ſin aliter tibi videtur, obſecro vt interficias me, & inueniam gratiam in oculis tuis, ne tantis afficiar malis. Perpendite diligenter vnum quod que horum verborum, & videbitis quid ſentiant timentes Deum de prælaturis, & curis animarum qui mori malunt, quàm tanto periculo opponi: intelligunt enim, quid ſingulis animabus neceſſe ſit vt directè regantur. Ideò reſpondit Dominus: Neſcitis
15 quid petatis. Non modo hoc dici poteſt ijs, qui prælaturas expetunt, dignitateſque Eccleſiaſticas deſiderant, ſed etiam ijs omnibus, qui pluris valendi deſiderio maioritatem aliquam in hoc ſeculo inquirunt, quod neſciunt, quid quærant, ſi quidem in omnibus rebus tanta ineſt ſpiritus perturbatio tam in ijs quærendis, quàm in adeptis poſſidendis. Et quanquam hic honoris appetitus multos angit, atque perturbat, multò tamen magis eos ſolicitat, qui cum ſint pauperes, cum ipſa paupertate volunt dignitatem honorem que maximum ſuſtinere. Quid grauius eſſe poteſt, quàm velle aliquem cum paupertate ſumptuoſos honores & autoritates habere, quæ cum maxima diuitiarum copia vix *Exod.5.*
poterunt ſuſtineri? Pharao grauiſsimo quodam ſeruitutis iugo Hebræos opprimebat, & fuit quòd paleas eis auferri iuſsit, &

præce-

præcepit illis, vt eundem laterum numerum complerent, quem 6
antea solebant. De quo maximè conquesti sunt Hebræi dicentes: En famuli tui flagellis cædimur, & iniustè agitur contra populum tuum. Hæc est seruitus, qua diabolus multos opprimit, qui in paupertate viuentes, & cum satis affligantur inopiam tolerantes, eos solicitat, vt tam pompaticè viuant, tantamque sustineant familiam, ac si essent locupletissimi. Quæ maior solicitudo, quàm cum paupertate, quam vix possunt ferre, tãtam pompam velle homines ostendere, sicut ditissimi habere solent, vt tot opera, & lateres faciant sine paleis, ac facerent cum paleis? Atque vtinam hi quererentur de hac tyrannide, sicut Hebræi de illa querebantur, & de illa curarent exire. Sed hæc est maior calamitas, quòd eos habet diabolus grauissimo iugo oppressos, ipsi tamè nolint ab illo liberari, sed libenter captiui esse velint. Ecce, quomodo 7
homines Dei beneficia perdunt, vtentes omnibus affectibus quos Deus in eis impresit, velut instrumentis ad perditionem suam. Miserabile est, quòd cùm homo sit compositus ex corpore & spiritu, cumque spiritus sit præcipua pars, ita à corpore se attrahi patiatur, & quod corpus, quæ sua sunt, quærat; ac spiritus tanto impetu illud adiuuet, nec ipse spiritus sua perquirat, ne quidem ea desideret. Quòd si quæritis, quare spiritus in hoc peioris sit ingenij, quàm caro? Ad hoc respondeo cùm Philosophis, quod vna quæque res accipit naturam illius, in qua ponitur, & cui coniungitur. Hæc est enim omnium rerum conditio. Si injicis aquam claram in atramentum nigrum, statim deperdit claritatem, & nigra efficitur. Si optimum vinum cum aceto commisceas, illicò conuertitur in acetum, & puritatem suam amittit hoc modo 8
cùm spiritus noster in carnem infundatur, commiscetur illi aliquo modo natura carnis, adeò, vt eius seruus efficiatur. Diuus Paulus dixit: An nescitis, quoniam, qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur, qui autem adhæret Domino vnus spiritus est? Ita, vt primum spiritus adhæret meretrici, quæ est caro, se ab ea allici patitur, & sic eam amat, vt sui ipsius immemor eam sequatur.

Si nile.

2. Cor. 6.

Hinc fit, vt homines tanta solicitudine corporales res quærant, ita spiritualium rerum obliti. Hæc omnia tam digna, quæ sentiantur, & plorentur, diximus occasione petitionis huius sanctæ fœminæ, quam petijt à diuino Saluatore nostro: quam petitionem

19 nem dicit ſanctum Euangelium, quòd fecit adorans. Quis animadueritens hanc ſanctam fœminam tam reuerenter accedentem, auderet eius orationis initium condemnare? Nam orare, & adorare, omnia ad diuinum cultum ſpectant, & poſt virtutes Theologales eſt vnum ex ſublimioribus ſeruitijs quæ fiunt diuinæ Maieſtati, & quo magis Deus glorificatur. In interiori autem erat hæc oratio, & adoratio plena ambitione, & vanitate. O quam neceſſe eſt fratres mei, vt examinemus, qua intentione, & ad quem finem orationes noſtras facimus. Dicit enim Beatus Auguſtinus, quòd hoc affectu colẽdus eſt Deus, vt ſui cultus ipſi ſit merces. Nam qui Deũ ideò colit, vt aliud magis, quàm ipſum Deũ promereatur non Deũ colit, ſed illud, quod aſſequi cõ cupiſcit. Heu, heu, quantum eſt hic, quod ploretur. Ita viles, & 20 abiectas cogitationes habemus, & reſtam impertinentes deſideramus, vt ſi rectè perpendimus fines, quibus orationes facimus, & alia bona operamur: inueniamus, quare ploremus, & à Deo veniam depoſcamus, non autem quòd mercedem petamus. Quot nobiles quotidie rem ſacram audiunt non tam propter deuotionem, quam propter humanam autoritatem. Quot audiunt conciones, magis propter curioſitatem, quam propter animarum vtilitatem. Quot magis propter commodum, aut propter ſatisfactionem, aut vt non minus religioſi, quam alij videantur, celebrant, quam propter ſanctitatem, & pium affectum. Quot tam viri, quam fœminæ faciunt bona opera, non tã propter Deum, quàm vt honorem non amittant. Quot quotannis ad ſanctum Sacramentum pœnitentiæ accedunt, ne in infa- 21 miam incidant; quos enim nec peccatorũ innumera multitudo, nec feſtorum maxima celebritas, ad hoc diuinum Sacramentum toto anno potuit allicere, quid de illis poteſt iudicari, niſi quòd nec tunc accederent, niſi eos animaduerſionis, & excommunicationis timor impelleret? O quantum hîc dici poteſt, & quot bona opera hoc modo amittuntur. Quapropter, fratres mei, cautè vtamur, & ſit hæc vniuerſalis regula, in quam oculos conijciatis, quòd quotieſcũque ex bono opere aliquis honos, aut humana laus, vtilitas, aut voluptas comparari poteſt, qui illud facit ſemper vereatur, quidnam illorum eum moueat ad faciendum, an diuinus amor, an quod inde ſperatur. Nam quemadmodum

Auguſti.

accipi-

accipiter effertur cernens prędam, ita cupiditatis vis, quacunque 22
vtilitate concitatur. Quocirca oportet seruum Dei semper solici
tum esse in perfectione intentionum suarum & animare se, vt in
omnibus propter nostri altissimi Dei solam gloriam cõcitetur.
Iob. 9. Ideò sanctus Iob omnia opera sua sic examinabat, & dicebat:
Verebar omnia opera mea sciens, quòd non parceres delinquen
ti, idest, actualiter peccanti: illi enim qui iam peccauit, & eum
peccatorum suorum pœnitet, libenter Deus ignoscit, & eodem
capite dixit: Si habuero quidpiam iustum, non respondebo, sed
meum iudicem deprecabor. Sciebat optimè vir sanctus, quòd ali
ter Deus videt, ac homines iudicant, quapropter se tãtopere exa
minabat; licèt enim opera sua exterius bona essent, ne tamẽ ali-
quid interius haberent, quod Dei oculis displiceret. Qui (vt ait
Theodoretus super epist. ad Hebr. 4. Sanctus Paulus) secundum quod declarat Sãctus Theodoretus, 23
est discretor cogitationum, & intentionum, & non est vlla crea
tura inuisibilis in conspectu eius. Omnia penetrat. Et (vt aiunt)
Nemo est qui aleam seu tesseram falso illi obijciat. Et non debe
mus admirari, quòd hæc mulier, & eius filij in hanc imperfectiõ
nem inciderint, quanquam enim sancti erant, & gratiam Dei ha
bebant, tamen paruæ gratiæ, quam tunc habebant, non repugna
bat, in eorum cordibus hanc tenuem & occultam ambitionis fi-
Iud. 1. bram commorari. In libris Iudicum legitur, quòd quamuis He-
brei euerterint pessimas generationes, quę terram promissionis
habitabant, aliquæ tamen earum reliquiæ remanserunt, quę ple
runq; seruos Dei molestabant: sic diuina permissione solent ali
quę imbecillitates iustis remanere, quę eos affligunt, cõtra quas
continuum exercent bellum ad maiorem coronam & gloriã eo- 24
Iud. 3. rum, &, vt dicitur eodem libro. Hæ sunt gentes quas Dominus
dereliquit, vt erudiret in eis Israelẽ, & discerent filij eorum certa
re cum hostibus, & habere consuetudinem præliandi: sic relin-
quuntur diuina permissione in iustis hæ miseriæ ad eundem fi
nem, quod si contra eas nõ pugnauerimus, licèt nobis minimæ
videantur, nos destruent. Nam lacerta efficietur coluber, coluber
serpens, serpens verò reddetur draco, qui spiritu oris sui nos in-
terficiat, nõ quòd peccata venialia efficiantur mortalia, sed quod
aperiant ianuam, & animam disponant, vt in mortalia incidat.
Inter has omnes miserias magis periculosæ sunt spirituales,

minus

25 minus enim cognoſcuntur, atque ideò maiori cum vigilantia nobis contra illas pugnandum eſt. Ita nos admonet Beatus Paulus, dicens: Has ergo habentes chariſſimi emendemus nos ab omni inquinamento carnis & ſpiritus perficientes ſanctificationem noſtrã in timore Domini. Quod non faciunt filij Sathanę, qui pleni ambitione, ſuperbia, & hypocriſi nihil æſtimant interioreni puritatẽ, nec exiſtentiam, ſed apparentiam. Nullam curam habent, quales apud Deum exiſtimentur, ſed quales ab hominibus reputentur. Hoc ſignificat quod Dauid ait: In imagine pertranſit homo, ſcilicet, in imagine exteriori: ſed & fruſtra conturbatur, fruſtra perturbatur, vt ſolis hominibus bene videatur, ſiquidem hoc eſt tam ſine vtilitate. Imago in tabula depicta nihil habet plus, quam illam exteriorem apparentiam: ſic vanus, & honoris ambitioſus, nihil habet præter exteriorem aſpectum & nullum ſpiritualem interius habet ſenſum. Qui hucuſque ita oraſtis, incipite iam errorem veſtrum cognoſcere, & reformamini ſicut Sanctus Paulus dicit: Deponite vos ſecundum priſtinam conuerſationem veterem hominem, qui corrumpitur ſecundum deſideria erroris: renouamini autem ſpiritu mentis veſtræ in iuſtitia, & ſanctitate veritatis, propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem.

2. Cor. 7.

Pſalm. 38.

Simile.

Epheſ. 5.

O quam ſingularis doctrina illi, qui ex omni corde ſuo eam amplecteretur ipſe enim omnem fictionem ejiceret, & in omni opere, cum maxima ſynceritate, & puritate ſe haberet. Dicit illis Dominus, *Poteſtis bibere calicem?* Sanctus Marcus de hoc ipſo tractans, ait? Poteſtis bibere calicem, quem ego bibo, aut baptiſmo, 27 quo ego baptizor, baptizari? Nondum ad mortis ſuæ tẽpus pernerat, & dicebat in tempore præſenti: Baptizor. Semper enim eius anima ſacratiſsima (licet eſſet beata) in amaritudinis pelago ſubmerſa erat, & ſemper calicẽ bibebat, quia ſemper deſiderabat pro hominibus mori. O Chriſte dulciſsime animarũ noſtrarũ amor, quomodo poſſumus dicere quòd te amamus, ſiquidem cum tandiu tot moleſtias & agonias pro nobis perpeſſus fueris, acerrimum nobis videtur vnam horã pro te labores tolerare? Poteſtis (inquit) ô ſancte Deus, ſi omnia quæ poſſumus, faceremus, quàm felices eſſemus. Potuit ille caſtus eſſe, ſed non adeptus eſt caſtitatẽ, quia nõ fecit omne, quod potuit. Potuit alius ignoſcere

Mare. 10.

perſecutoribus ſuis, & illos amare, ſed non eam charitatẽ impe- 28
trauit, quia non executus eſt opere omne, quod potuit, &c. Si
enim ex ſe faceret quòd potuit, Deus ei faueret, vt adipiſceretur
Philip.4. quod volebat, & voluntatem ſuam compleret, vt fatebatur San-
ctus Paulus, dicens: Omnia poſſum in eo, qui me confortat. Vt cę
teri diſcipuli petitionem illam audierunt, ait Euangeliſta, quod
indignati ſunt de duobus fratribus.

Notandum eſt quòd cùm Dominus adduxit hos duos fratres
cũ Beato Petro in ſummitatem montis Thabor, reliqui nouẽ, qui
remanſerunt in valle, licet ea re intellexerunt ad aliquid magnũ
eos ſolos aſſumptos eſſe, non tamen ideò indignati fuiſſe dicun-
tur. Modò vero indignãtur propter hanc petitionem. Ratio huius
eſt, quod cùm aliquis in maximum aliquem dignitatis gradũ ef-
fertur, nec tamen illum tale expetiſſe cenſetur, nemo audet detra- 29
here, ſed potius omnibus offertur materia laudandi Deum, qui hu
miles exaltat. Cum autem aliquis ſuperbè, & ambitioſè benefi-
cium, aut dignitatem aliquam expetit, occaſionem ſcandali aliis
præbet. Ieſus autẽ vocauit eos ad ſe, & ait: Scitis, quia principes,
&c. Benedictus talis Deus, laudent, & ſuperexaltent te omnes An
geli, Domine, qui tantã pietatem, ac clemẽtiam nos in omnibus
rebus doces. Aduertite manſuetudinem, qua optimus Magiſter
docet, & reprehendit diſcipulos ſuos. Duplex eſt modus corrigen-
di, alter cum benignitate, & manſuetudine, alter vero cum acrimo-
nia, & iracundia comminando, & terrendo, vt Sanctus Paulus
2. Cor. 4. dicebat, quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate, &
ſpiritu manſuetudinis? Et vter horum modorum conueniat, aut
quando ſit vtilior, ſolus ille ſcit, qui corda, & renes hominum
ſcrutatur. Certum tamen eſt, quod obduratos, & proteruos, qui
ex nimia malitia peccant, tractari oportet aſperrimè: vt patet in
illo luxurioſo, & inhoneſto, qui habebat vxorem patris ſui, in quẽ
1. Cor. 5. oſtendit Beatus Paulus zelum ſuum & præcepit huiuſmodi ho-
minem tradi Sathanæ vt ſpiritus ſaluus ſit. Quod fuit facultatem concedere diabolo vt intraret in illum, & cum torqueret, vt
aliqui affirmant. Spirituales autem viros, qui ex imbecillitate
peccant benignius admoneri, & mitius conuenit reprehendi: &
ſic fecit Chriſtus Redemptor noſter, qui quia diſcipuli ſui non ea
malitia, & proteruia peccabant, cum manſuetudine, & ſuauita-

te

te eos reprehendit, dicens eas petitiones, & deſideria ad homines infideles, & Dei ignaros ſpectare. Vos autem, diſcipuli mei, non illos, ſed me Magiſtrum veſtrum debetis imitari, qui non veni miniſtrari, ſed miniſtrare: ſic qui inter vos maior fuerit dignitate, magis humiliari debet, & fieri miniſter veſter. O cęleſtem doctrinam imprimat eam cæleſtis Magiſter in cordibus noſtris, vt humiliantes, & abijcientes nos, hîc diuinam gratiam mereamur, qua futuram gloriam conſequamur. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶ Feria. V. poſt Dñicam. II. in Quadrageſi.

Homo quidam erat diues, & induebatur purpura & byſſo. Lucæ. 16.

NARRAT Sanctus Lucas, quod Chriſto Redemptore noſtro diuinam quandam prædicante concionem, audiebant omnia hæc Phariſæi, qui erant auari: & cum Deus ſit cordium ſcrutator, applicauit doctrinam audientium neceſsitati, & ita poſuit hiſtoriá caſus metuendi, qui ad literam in rei veritate accidit, vt illo tam eos qui aderant, quàm nos futuros ad miſericordiam commoueret. Vt enim affirmat Diuus Iacobus, Iudicium ſine miſericordia illi, qui non facit miſericordiam. Caſus autem hic eſt. Explicetur omnis hiſtoria Euangelij, *Homo quidam erat diues, &c.* Ecce quomodo hic præcipue condemnatus fuerit, quod cum hoc paupere nõ fuerit vſus miſericordia. Non legitur in hoc ſancto Euangelio, quòd hic diues, diuitias illas ſubripuiſſet, nec illicitis negotiationibus acquiſijſſet, & tamen legitur, quod condemnatus fuerit. Quid ergo erit de plurimis locupletibus huius temporis, qui non modo eſurientes non ſatiant, nec ægrotos, aut vulneratos curãt, verum etiam quicquid poſſunt, illicitis negotiationibus diripiunt. Eccleſiaſticus accuratè agit, quomodo diuites, decipiũt pauperes conſumentes eis has paucas diuitias, quas habent, dicẽs: Ditiori te ne ſocius fueris, ſi neceſſarius illi fueris ſupplantabit te, & ſubridens ſpem dabit narrans tibi omnia bona, & dicet: Quid opus eſt tibi? & confundet te in cibis ſuis, donec te exinaniat bis, & ter, & in nouiſſimo deridebit te, poſtea videns de-

Iacobi. 2.

Eccleſ. 13.

relinquet te, & caput suum mouebit ad te. Caue ne cum diuite 3
mercatore conuerseris: quia nihil aliud attendit, quam ad vtilitatem suam: si habes bouem aliquē, aut vitulum, quē ipse ex conuersatione tua possit elicere, vt te decipiat, & eū tibi arripiat: si eo tibi opus est ad aliquid, vades ad domum eius, & inuenies eū prandentem, assidebit ille ad mensam suam, & pauper agricola stabit detecto capite. Narrabit quē diuiti agricola laborem suum, dicens, Domine, ego hac necessitate premor, rogo te, vt de ea me eripias, & facies mihi maximum beneficium, & subridēs spem dabit, &c. Reclinabit se super mensam suam, accipiet cultellum, incipiet dētes suos scalpere, & mundare, & subridere, atque pauperem illudere suo falso risu, spem dabit narrans tibi omnia bona. Dicet tibi Heus, omnia bene habebunt. Omnia sunt hīc parata ad seruitutem tuam, tege caput, sede, detur ei scabellum in quo sedeat: se- 4
de, ede, omnia fient iuxta voluntatem tuam. Sedet miser agricola ad mensam, vt venit famelicus, quia tota hebdomada non satiatur, edit libentissime, bis aut ter, bibit, satiatur, & pene laboris sui obliuiscitur: vt diues eum aduertit iam contentum, & satiatum, dicit, quid opus est tibi? Homo bone, scito me esse amicum tuum, nihil tibi dicturus sum, quod tibi non conueniat, per vitam tuam, vt supellectilem illam, aut vineam, aut fundum, quem habes, à te alienes, &c. Et confundet te in cibis suis, vt eum cibat buccella panis, & duobus, aut tribus poculis vini illum obcæcat, vt cum eo aliquam conuentionem, & commutationem faciat, & eius bona arripiat, donec te exinaniat bis, & ter, quia eum omnibus bonis expoliat, bis, aut ter, cum semel tantum cum eo fœdus pepigerit efficiens eum tributarium suum, & cum mi- 5
ser agricola per scalam descendit, mouet diues caput suum, ac si dicat: abi Fœlix bene habes. Et derelinquet te, & caput suum mouebit ad te. Hæ sunt iniuriæ, quas in illis temporibus diuites pauperibus inferebant, quod si modo ita fit, vos estis testes fideles huius rei. Quid igitur sperant, qui ita fratribus suis in necessitatibus constitutis succurrunt, cum diues ille, qui non vsus fuerat hac tyrannide condemnatus fuerit? Ad terrendos diuites proposuit summus prædicator mundi, & narrauit hunc euentum tam horribilem, & etiam, vt pauperes confortaret, vt licet se modo afflictos experiantur, & à diuitibus oppressos, ne deficiant: omnia enim Deus cernit, & rationem habet illarum

affli-

6 afflictionum, quæ patienter tolerantur, vt omnia suo tempore remuneret.

Profectò maximè opus est pauperi, vt in hæc attentissimè oculos conijciat, vt non deficiat, nec desperet, præ laborioso statu, inquo viuit: vt Dominus noster Iesus Christus depingeret hominem miserrimum, & in maximam afflictionem redactum proposuit parabolam illam Samaritani, qui descendit ab Hierosolymis in Hierico, quæ tota videtur quadrate per omnes partes homini pauperi. Quod primum dixit fuit, homo quidam, non eum nominat, quia pauperis nomen nemo scit. Ecclesiasticus ait: Loquutus est pauper, & omnes dicunt, quis est hic? Deinde dicit: Descendebat, rectè dixit, quod descendit: qui enim ascendunt, & qui fauores habent, hi sunt diuites, pauperes vero sem-
7 per descendunt; calamitas enim calamitatem inuocat: veluti, qui lapide offenditur, qui vt manibus occurrat procidit in faciem suã sic miseri vt necessitatem vnam euitent in multas incidunt. Dicit etiam: Descendebat ab Hierusalẽ in Hierico, à quiete in commutationem. Pauperi nulla est requies, necessitas enim non eum patitur quiescere: est veluti põdus horologij, quod dũ pendet facit rotas sine quiete decurrere. Necessitas, quæ à paupere pendet, omnes eius sensus ad se allicit, Ex hoc descẽsu prouenit, vt incideret in latrones. Hoc admiror, scilicet, quod latrones obuiam exierint pauperi. Ne miremini: assiduum est enim, & vsitatum quod latrones, & latrones famosi pauperem, & egenum deprædentur, Dico latrones famosos eos, qui furando, famam, & honorem ac-
8 quirunt. Quis erat ille, quem nunc diuitem videtis? quis (*Vn no se quien*) quomodo ergo sic euectus est? quomodo dñs factus est? quomodo? deprædando acquisiuit diuitias & honorẽ, & in huius retia incidit pauper, idest, in ei⁹ astutias, & calliditates. Aduocat⁹, qui legis sensum detorquet, famosus est latro. Iudex, qui iustitiã vendit, latro famosus est. Scriba, qui syngrapham adulterat, famosus est latro. Mercator, qui ignarũ decipit, omnes hi sunt latrones famosi, qui pauperẽ percutiũt. Et plagis impositis, &c. Plagis eũ operiunt. O quanta plaga est excommunicatio, & tu excõmunicas pauperem pro debito, quod nõ potest soluere. O quãta plaga est tollere lectum, in quo dormit, propter solutionẽ debiti. O quãta plaga est carcer in quẽ detrudis inopẽ, vt illic viuus sepeliatur, & sine remedio pereat. Semiuiuo eo relicto, semiuiuũ eum relin

Luc. 10.

Eccl. s. 13.

quit:nam licet in anima viuat,corpore tamẽ quasi mortuus remã 9
net,redditus seruus tuus,siue velit,siue nolit. Ecce fratres mei,ca
lamitates in quibus versatur pauper,vt cognoscatis, sit ne illi ne-
cessaria patientia: & ad eam adipiscẽdam oculos conijciat in præ
mia,quæ Deus præparauit illis,qui patienter similes difficultates
tolerant.Recte vos intellexisse oportet, quàm meritò manifesta-
uerit Dominus hunc euentum ad diuitum confusionem,pauper-
umque consolationem.

Ait ergo: *Homo quidã erat dives,& induebatur,&c.* Induebatur
delicatè purpureas vestes, & subuculas delicatissimas vestiebat.
Primum malum,quod narratur in processu condemnationis hu-
ius diuitis,est vestiũ prophanitas,si ergo in diuite vestiũ excessus
erat culpabilis,quãto magis erit in paupere?Es artifex,qui sudo-
re vultus tui victũ acquiris,& vis habere alterum, & alterũ vesti- 10
tum,sicut princeps,& adhoc facis mille iniustas conuentiones &
fœdera,quid de te futurum existimas?Habes ne alium Deum,ac
iste dives habuit?O cæce,non ergo vides quod te manet tormen
tum?Per prophetam Sophoniam terribiliter comminatur Deus
principes & potẽtes seculi,qui se in hoc prophanè,& sumptuose
tractant,dicens:Visitabo super principes,& super filios Regis,&
super omnes,qui induti sũt veste peregrina,& visitabo super om
nem,qui arroganter ingreditur limẽ in die illa.Si principes & po
tẽtes minatur Deus,quod peregrinis vestibus vtũtur, & noua ve
stium perpolitarum genera produ̇t:quid faciet pauperibus artifi
cibus si volunt idem sine vllis copijs facere?

Dicit amplius:*Et epulabatur quotidie splendidè,&c.* Si se splendi
dè vestiebat, splendidius comedebat, erat epulo quidam, qui 11
quotidie domi suæ conuiuia faciebat, & hæc assignatur secun-
da causa condemnationis eius: licet gula sit minimum omnium
mortalium peccatorum: dicitur tamen grauissimum, quia est
origo aliorum multorum. Quod sit minimum, patet:nam om-
nia peccata, aut sunt spiritualia,aut carnalia:spiritualia sunt ma-
iora carnalibus.Maius peccatum est superbię,aut inuidiæ,quam
Alexan. de Ales. 2.p. q. 155. mem bro.7. peccatum luxuriæ, aut gulæ. Hæc est sententia Alexandri de
Ales,& ratio est: quia ad peccata spiritualia committenda, ani-
ma seipsam concitat, in peccatis autem carnalibus homo à carne
incitatur,& sic ex carne proficiscitur quod eum occidat; & gra-

uius

12 uius eſt peccatum interficientis ſe ipſum, quàm peccatum illius,
qui alterũ propter aliquam occaſionem occidit: & ſic eſt maius
peccatum ſpirituale, quàm carnale. Inter peccata carnalia duo
ſunt præcipua, Gula, & Luxuria, horum maius eſt Luxuria,
quam Gula. Luxuria namque plerumque eſt in præiudicium
tertij, & Gula ex genere ſuo nulli facit iniuriam. Atque etiam
Gula habet maximam excitatricem famem, Luxuria verò non
habet tantum incitamentum. Veruntamen aliquo modo gra-
uius eſt peccatum Gulæ, quam alia peccata, quia eſt aliorum
cauſa occaſionaliter: ſiquidem aditum patefacit, vt illa ingredian
tur. In primis eſt cauſa carnalitatis, vt dixit Ezechiel, Hęc fuit ini *Ezech. 16.*
quitas Sodomæ ſororis tuæ ſaturitas panis & abundantia, &c.
Ideò Beatus Paulus nos admonet, dicens: Nolite inebriari vino, *Phil. 5.*
13 in quo eſt Luxuria. Secũdum, quod ex Gula dimanat, eſt loqua-
citas; & in multiloquio non deerit peccatum. Poſtquam ſatiati *Prou. 10.*
ſunt rarò loquuntur de ijs, quæ in concione audierunt, nec de
Domino, qui eis tam bono cibo prouidit, nec de ſeruitute ei de-
bita diſceptant: ſed de alienis vitijs copioſè agunt, & cum conten
tionibus, ex quibus adiurandum, & periurandum deueniunt.
Hæ ſunt gratiæ, quas agunt liberaliſsimo Deo, quia eos ſatia-
uit. Et ita dicit hic Euangelium hunc helluonem in lingua tor
queri, cuius rationem reddit Diuus Gregorius, quia ex nimijs *Gregor.*
cibis prodit loquacitas, & ſic ſignificauit culpam, quam in vora-
citate commiſit ex cruciatibus, quos in lingua patiebatur. Ple- *simile.*
runque quando fit aliquod conuiuium, in fine apponitur ali
quis fructus viridis, veluti poma, pyra, aut aliquid ſimile.
14 Hanc regulam obſeruamus cum noſtris proximis, priùs incipi-
mus prodere bonos cibos, & bene dicere de eis. Poſtea, vl-
timum pomum pyrum amarius felle depromitis, addentes, ſed
commiſit tale, & tale peccatum. Etiam ex Gula oritur otium,
& ex otio ludus, quia vultis ſtatim poſtquam ſaturati eſtis
commorari ludentes, & omnem ſubſtantiam veſtram conſu-
mentes, & etiam quam non habetis. Quod eſt alterum præ-
cipitium, ex quo anima præcipitatur, & in alia plurima peri-
cula incidit: ſicut ſagitta venenata, quæ quanquam ipſa ferit gra- *simile.*
uius tamen damnum venenum infert, quo infecta eſt ſagita, lu-
dus, quoad magis ferit crumenam, ſed cauete à repenſis, vulgo,
Contrapeſos, quæ ſecum affert. Eſt enim ſicut verriculum mul-

tarum calamitatem, quæ ex eo dimanant Sancti largiebantur 15
bona sua propter Iesum Christum, lusores verò omnia sua distra
hunt propter folium pictum. Diuus Martinus scidit pallium, illi
vero non pallium tantum, verum & omnia vestimēta sua, & om
nia quæ habent ad sustentationem suam in ludo consumunt, &
postea dicunt eia ad furandum. Hæc omnia secum affert gula.
Quapropter vos rogo, fratres mei, per sanctum amorē illius, qui
tam moderatam hanc mortalem vitā duxit, vt curetis temperan-
tissimi esse in cibis vestris, & non modo euitabitis multa pecca-
ta, sed dispositi manebitis ad seruiendum maxime diuinæ Maie
Simile. stati. Quando testa ad ignem posita nimis feruet, neliquorem
diffundat vnum ex tribus remedijs solet applicari: solet infundi
parum aquæ frigidæ, quòd si hoc non sufficit, remouetur paulu-
lum a igne, quod si nec hoc prodest, remouetur penitus ab ig- 16
ne, ne tanto calore æstuet. Corpora nostra sunt testæ fictiles, sæ
penumero feruent ardentissimis passionibus, & sensualibus mo
tibus: optimum est remedium ad hos ardores mitigandos infun-
Eccles. 1. di aquam frigidam, qui est timor Dei. Timor Domini expellit
peccatum, Ecclesiasticus ait. Fortissima recordatio terribilis iu-
dicij Dei, & arctissimæ rationis: quam redditurus es, est aqua fri-
gida, quæ hos ardores extinguit, ne incidas in aliquod peccatum.
Iob. 13. Sic dicebat Iob, Posuisti in neruo pedem meum, & obseruasti
omnes semitas meas. Posuisti Domine pedem meum, qui est
affectus meus vinctum in cippo, ita vt non possit huc atque illuc
moueri (sic accipitur hic, etsi in alijs locis sanctæ scripturæ acci-
piatur pro neruo.) Cippus conficitur ex duobus lignis, quæ con
iunguntur in summitate, & in medio apprehendunt pedem. Sic 17
manet affectio in cippo, id est, inter duos timores, timorem, scili-
licet, inferni, & finalis iudicij, qui animam comprehendunt cum
eius affectu, ne extra voluntatem Dei exeat. Et ideo subdidit. Et
obseruasti omnes semitas meas. Illud, &, significat ibi causam,
id est, quia obseruasti omnes semitas meas. Quia Domine ratio-
nem habes omnium meorum passuum, & vias meas examinas,
& hæc omnia animaduertis, vt postea mecum rationem ponas,
ideo sisto nec audeo moueri sicut vinctus in cippo. O filij Adæ
si velletis, ex multis horis, quas quotidie in vanitatibus consumi-
tis, vnam tantum in consideratione harum rerum semper mane
consumere contemplantes quod iam estis in illa nouissima hora

red-

18 reddentes rationem diſſolutionum veſtrarum in conſpectu illius metuendi iudicis? ò quam commodum eſſet hunc inijci vobis cippum ad pedes, ne tam vagi ac diſſoluti eſſetis.

¶ Secũdum remedium eſt ſeparare teſtam ab igne. Hoc eſt fugere occaſiones: in his enim peccatis ita victoria reportatur. In alijs peccatis comparatur victoria reſiſtendo, vt ait Beatus Iacobus, reſiſtite diabolo, & fugiet à vobis. Quando autem Diuus Paulus loquutus eſt de hoc peccato dixit Fugite fornicationẽ. Ad hoc prælium nulla ſunt aptiora arma, quam leporis (dixit quidam) & quæ arma habet lepus? Non habet ſane cornua velut taurus, aut acutos dentes ſicut canis, nec crudeles vngues ſicut multa animalia: habet tamen velociſsimos pedes quibus fugit. Hos oportet te habere ad hoc peccatum fugiendum, & victor euades. Iacob. 4. 1. Cor. 6.

19 Ctus Auguſtinus ait, contra libidinis impetum apprehende fugam, ſi vis obtinere victoriam. Dicit quiſpiam, volo habere quod vincam, & quid eſt hoc, volo habere quod vincam, niſi volo habere peccata. Hæc ille, dicetis, pater in tentationibus meis facio hæc omnia, quæ doces, fugio conuerſationes, commoror in meo ſacrario occupatus in ſanctis conſiderationibus, & hæc omnia nihil mihi proſunt, vel ſaltem parum. Tolle ergo frater mi liga, & experieris, qualis poſtea ſis: recollectio enim & conſideratio, vna cum menſa lauta, & delicatis cibis non effectum debitum conſequuntur. Quapropter his duobus adde hoc tertium, quod eſt, maxima temperantia, & abſtinentia, & ſtatim videbis teſtam ſine feruoribus. Hæc eſt enim vna ex virtutibus, & bonis temperantiæ, & alia eſt: quod niſi tantum conſumpſeris habebis plus, 20 quod pauperib⁹ poſsis erogare. Hic infœlix diues præ multis delicijs redditus eſt immanis, & ſine miſericordia, & tandem ipſæ deliciæ perierunt. Aug. lib. de honeſtate mulierum.

Et *mortuus eſt diues*. Notate ad hoc propoſitum maximum myſterium, quod eſt in Geneſi. Deſcribens illic Spiritus ſanctus generationem Seth, quæ eſt electorum, & generationem Cain quę eſt reproborum, ſemper dicitur de vno quoque electorum. Vixit tot annos, & mortuus eſt. Vixit Adã annos nõgentos triginta, & mortuus eſt. Facti ſunt omnes dies Seth nongentorum duodecim annorum, & mortuus eſt. Et ſic de ſingulis. Quod de nullo reproborum dicitur, nec de eorum vita fit mentio, quia fuit praua, & etiam, quia eorum præſens vita non fuit vita, ſed mors Geneſ. 4. & 5.

potius nec aliquis illorum mortuus esse dicitur, mors enim talium 1
non finita est, sed in perpetuum morientur. Itaq; bonus mortuus
est, finijt mori, iã eius mors transijt, modo vero viuit, & viuet in
æternum. De malo autem non dicitur quod mortuus est, nondũ
enim desiuit mori, non eius mors prẽterijt, quia nunc moritur, &
in æternum morietur, & ab eius morte tẽporali incipit eius mors
Ambros. æterna. Iuxta hoc notat D. Ambrosius super hanc historiã Euã-
gelicam, quod loquens Christus Redemptor noster de diuite di-
cit quòd mortuus est diues. Non dicit, mortuus est ille. N. vocans
eum nomine suo: quòd si eum proprio nomine non nũcupauit,
non fuit ex ignorantia: recte enim illud sciebat, ille, qui cum esset
homo erat Deus verus. Sed dicit, Diues ille, hoc est mortuæ sunt
eius diuitiæ, pompa, vanagloria mortuæ sunt eius effrænatæ vo-
luptates, omnia perierunt, non autem dicit illum mortuũ fuisse, 22
semper enim, & in sempiternum moritur. Quando autẽ de pau-
pere loquitur eũ nomine suo appellat: & cum iam illũ nominas-
set, & dixisset. *Erat quidam mendicus nomine Lazarus*. Ait postea,
Factũ est, vt moreretur mendicus, &c. Mortuus est præsenti vitæ, fi-
nitæ sunt eius calamitates, eius mors, & ærumnę finẽ habuerunt,
vt inciperet viuere in sempiternum. Hoc est, quod dixit Sanctus
1.Cor.15. Paulus. Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabi-
mur, id est, licet omnes resurrecturi sumus: non tamen omnes
mutabimur. Acsi dicat non omnes renouabimur. Reprobi enim
non immutantur, aut renouantur, siquidem de interitu, in inte-
ritum, & de ærumna in ærumnam migrant: & de temporali ma-
lo huius sæculi, ad æternum malum futuri sæculi transeunt. So- 23
li autem electi immutantur: transeunt enim de vno contrario in
aliud, de labore in requiem: de ignominia in gloriam, & ho-
norem, deque fame in maximam saturitatem transmigrant. Hic
infœlix dies fuit vnus ex illis, qui non fuerunt renouati. Cum
magis præsenti vita delectabatur, eum deprædata est mors in fla
granti delicto. Hoc est enim, quod frequenter malis solet acci-
dere. Mirifice notat Sacra Scriptura, Quod venit diluuium an-
Gene.7. no sexcentesimo vitæ Noe, mense secundo, septimo deci-
mo die mensis, rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & cata-
ractæ cæli apertæ sunt, &c. Mense (inquit) secundo, qui est
Maius: iuxta illud tempus, in quo incipiebat annus in Aprili,
quod est tempus iucundius totius anni, & humanæ vitæ suauius

24 uius: quanquã iuxta opinionem aliorum fuit in menſe Septẽbri,
qui etiam eſt vnus, ex temperantioribus & iucũdioribus, in quo
maturi ſunt fructus: & ad maiorem iniquorũ pœnam eos deſtru-
xit cum magis gauderent viuere, & cum iã tulerant hyemis frigo-
ra, aut veris calores fuerant perpeſsi. Hoc modo puniuit Deꝰ locu-
pletiſsimũ illum, de quo dicit S. Lucas q̃ cũ intra ſe diceret: quid Luc. 12.
faciam: quod non habeo vbi cõgregẽ fructus meos? & dixit, hoc
faciam. Deſtruã horrea mea & maiora faciam, &c. Audiuit vocẽ
Dei dicẽtis ſibi: Stulte quid facis, hac nocte animã tuã repetẽt à te,
quæ autẽ paraſti cuius erunt? Ideo B. Paulus dixit, cùm dixerint, 1. Theſ. 5.
pax & ſecuritas tũc repentinus eis ſuperueniet interitꝰ. Ecce quo
modo impletũ hoc fuerit in hoc miſero, cui dicitur, quòd illa no-
cte quãdo arbitrabatur ſe tutiorem eſſe, arripiẽda erat anima eius
25 à diabolis. Hoc dixit etiã maximo affectu Iob, Nũquid virere po- Iob. 8.
teſt ſcirpꝰ abſq; humore, aut creſcere carectũ ſine aquaꝰ cũ adhuc
ſit in flore nec carpatur manu ante omnes herbas areſcit, ſic viæ
omniũ, qui obliuiſcũtur Deũ, & ſpes hypocritæ peribit. O Deus,
Deꝰ, quis haberet ſpiritũ ad exaggerãda hæc verba, vt ipſa
merẽtur? Poteſt ne (inquit) ſcirpus ſine humore virere, poteſt arũ
do, ſine aqua lacus accreſcere? minus ergò põt homo ſine Dei au-
xilio viuere. O homo vane, qui velut ſcirpus, & arundo nihil ha-
bes, aliud præter viroremiſtum exterioremq; pulchritudinem, to
tus, in interiori es vanus, affers intra caput tuum mappamũdi, ad
uerte peccator, q̃ quando viridior fueris, & plures flores habue-
ris te inopinantem, repentina mors arripiet ſicut ſolet facere ſimi-
libus tibi, & maximo dolore afficieris, ac præ compunctione bar
26 bã dilaniabis, eò quod tot occaſiones prætermiſeris, in quibus poſ
ſes Deo ſeruire. Quoties audiuimus. Ioannes ad regij ſenatus con
ſultum, denique ad præſidis faſtigium promotus eſt. Petrus præ-
fectus eſt Epiſcopus talis vrbis & poſtea Archiepiſcopus crea-
tus eſt & ante quam ad eum ſtatum peruenirent mortui ſunt,
& neſcimus quomodo. Hæc eſt merces quam ſoluit mundus,
ſicut cernitur in illo, qui ſuſpendendus eſt. Tot homines: tot præ,
conia tantus comitatus, porrigit ei manum carnifex dicens: Aſ-
cende, aſcende frater, & quando non putat aufert ſcalas: & mi-
ſer remanet ſuſpenſus. Sic ſoluit mũdus. Modo ſum baccalaureꝰ,
poſtea licentiatus, & poſtea doctor: poſtea verò prætor. Seruite,
ſeruite ſæculo, namque inopinato, cum magis elati ſitis, Deique
imme-

immemores, vobis insidias parabit, qua vos in infernũ detrudat, 27
O miseri huius seculi filij quare hæc non animaduertitis?

Mortuus est diues. Et diuitias reliquit, nec earum quicquam secum detulit, Magnus Soldanus Babylonis, cũ iam in vltimo mortis transitu esset, iussit signifero suo, qui eius vexillũ solebat ferre, vt affigeret hastæ partẽ illam sindonis, qua inuoluendus erat, & exiret per totam Babylonem vociferans. Videte homines, quem exitũ habebit magnus Soldanus, cuius imperio tot reges subiecti erant, ex omnibus suis regnis, & thesauris, hoc solũ secum asportaturus est. Heu quantam omnibus nobis hic infidelis infligit alapam! si hoc sentiebat Gẽtilis, quid necesse est sentiat Christianus, qui gloriæ, & inferni fatetur æternitatem?

Et *sepultus est in inferno, &c.* O Domine Deus, & quanta vanitas est inter Christianos circa hoc. Sepulchra, & eorum magni- 28
ficẽtiæ, ab Aegyptijs inceperũt, qui domos has in quibus habitamus, quandiu viuimus, diuersoria vocabant, sepulchra vero domos proprias appellabant, & ita curã, quam alij adhibent in sumptuosis ędibus construendis, illi adhibebant, in sepulchris parandis. Atque hinc habuerunt originem Pyramides, quæ regum sepulchra erant, & tantus fuit excessus, quem gentes in sepulchris instruendis habuerunt, vt dicat Tullius, lege cautum fuisse nequis sepulchrum instrueret maioris operis, quam quod possent facere decem homines triduo: & certus terminus eis assignabatur, extrà quem non poterant ædificare. Si ergo inter gentes constituebatur taxis, quare hoc non erit etiam inter Christianos? sed sic est, quòd si vani in vita, vaniores sunt in morte. O quot diuitibus hoc forte contingit, quod huic misero diuiti acci- 29
dit, qui cadauera sua in pretiosis monumentis, & auro insculptis collocant, animæ vero detruduntur in infernum, vt in æternum comburantur. Pauper Lazarus mortuus est, & forte vix eius cor-

Tullius libr. 2. de leg.

pori sepulchrum fuit sed in angulo alicuius cœmeterij sepultus fuit: at verò anima eius delata fuit ab Angelis in sinum Abrahæ, vt inter iustos collocaretur: in quo loco tanta erat consolatio, licet Deum non viderent, vt arbitratus fuerit diues helluo, qui in inferno cõmorabatur illis ardentissimis flammis incensus, quòd vnatãtum gutta, illius consolationis poterat linguam suam refrigerare, & sic eam petebat Abraham. Quod si tanta erat consolatio, quaibi iusti afficiebantur, qui adhuc non erant beati, quid erit in

glona.

30 gloria vbi Deum aſpiciunt? & ſic ait D. Auguſtinus: tanta eſt dul- *Augu. ſer-*
cedo futuræ gloriæ, quòd ſi gutta vna in infernũ deflueret, totam *mode beati-*
damnatorum amaritudinem dulcem efficeret. O mirifica verba, *tudin. caleſt.*
ô eximia exaggeratio, ſi vna gutta illius gloriæ ſufficeret infernũ
in dulcedinem conuertere, quid erit tota gloria, quam anima bea-
ta poſſidet. Profecto ſi hoc conſideraremus vt conſentaneum eſt,
die, nocteq; lachrymaremur, & optaremus tãto bono iam perfrui.
Sed propter defectum huius conſiderationis cum tanta negligen
tia viuimus, ac ſi illud non crederemus. O Deus cæleſtis ſalua nos,
& à tam terribili torpore, & ignauia nos libera. Confortabantur *Iudic. 8.*
Hebræi inuicem inter ſe dicentes. Surgite, videmus enim ter-
ram valde opulentam, & vberem, nolite negligere, nolite ceſſa-
re, eamus, & poſſideamus eam, nullus erit labor. Sic oportet fra-
31 tres mei nos inuicem incitari, vt tam locupletem, & vberem poſ-
ſeſſionem, ſicut gloriam, conſequamur. Ad quam nos perducat Ie
ſus Mariæ filius, qui viuit & regnat in ſæculorum ſæcula. Amen.

¶ Feria. VI. poſt Dñicam. II. in Quadrageſ.

Homo quidam erat pater familias, qui plantauit vineam, &c. Matthæi. 21.

IN HAC Parabola vocat Chriſtus Redemptor noſter Eccle-
ſiam ſuam vineam, non eam vocat ortum, quia quando homi-
1 nes aliquas plantant arbores, nullas cõponunt tanto metro, & or-
dine ſicut vites vineæ. Plantat quis oliuetum, & diſponit illud
ad oculum, & dicit. Ponite hîc hanc oliuam, & illic aliam, ſicut
ſibi videtur, & ſic in cæteris arboribus, quas in horto plantat. Qui
autem vineam plantat, prius metitur magno funecircuitum lati-
tudinis, & longitudinis, quem habere oportet vineam, & plantãs
vites, metitur regula, ita vt vnaquæque ſit in debita dimenſione
cum altera, ne vna impediat alteram. Sic debẽt eſſe homines, qui
in hac Eccleſia viuunt, vt vnuſquiſque in loco ſibi debito com-
moretur, cum menſura, & moderatione, ne alter alterius occupet
locum vt vnicuique ſit ſpatium, in quo poſſit viuere, abſque alte-
rius præiudicio. Si enim vnus totum vult occupare, & cum maxi-

ma

ma amplitudine viuere, necessario oportet eum notabile incommodum fratribus suis inferre. Quapropter querebatur Deus per Esaiam, dicens. Væ, qui coniungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis vsque ad terminum loci: nunquid habitabitis vos soli in medio terræ? Non eos reprehendit, quod furentur, sed propter cupiditatem accumulandi domos ad domos, terminos ad terminos, & quod nunquam saturentur diuitias acquirentes proximis officientes, nec eis relinquentes spacium vbi possint habitare. Ideo non dicit, væ furantibus, sed væ coniungentibus domum ad domum, & omnia volentibus comprehendere, acsi illi soli in orbe victuri essent. ¶ Dicitur etiam vinea eò quod non sit arbor, quæ pauciori terra contenta sit, quam vitis, qua vinea conditur: & sic oportet esse vnumquemque Christianorum, qui in hac Ecclesia viuunt, vt S. Paulus dicebat, Habentes autem alimenta, & quibus tegamur his contenti sumus. Videtur nondum ausus fuisse dicere, habentes vestitus, & alimenta consentaneum est vtsi mus contenti: sed ait, habentes tegumẽta, etsi sint vestes tritę, & laceratæ quantumcunq; viles: hoc debemus esse contenti, ij, qui nos Christianos esse iactamus. Item vites sunt arbores, quæ paruas radices agũt in terra, cęteras arbores vix hominũ vires sufficiũt euellere è terra, tãtas tamq; profundas agunt radices. Tales necesse est esse Christianos. In charitate radicati, fundati, ait S. Paulus, Radices nostræ nõ debent esse in terra, sed in charitate, & in Deo, qui eius est fons, vt quando diuina Maiestas nos vocauerit, nõ inuiti, sed libentissime ex hoc sęculo exeamus. ¶ Habent etiam vites vineæ aliam singularitatem præ cæteris arboribus, quod opus est eas quotannis amputari, & circunscindi, vt bonos fructus faciant. Et hoc ipso opus est hominibus Christianis, quòd nõ modo quot annis, sed quotidie necesse est amputemus multos excessus, qui sunt in nobis vt S. Paulus nos admonet dicens, Expoliantes vos veterem hominẽ cum actibus suis, induentes nouum. Veterem hominem vocat hic omnem deprauationem, quæ in vnò quoque nostrum per peccatum originale manst, ex qua procedunt veluti pampani plurima mendacia, fictiones, cupiditates, &c. Hæc omnia necesse est singulis horis amputare, si debitum virtutis fructum ferre volumus. ¶ Hanc præterea excellentiam habent vites vineæ inter cæteras arbores, quòd reliquæ arbores vix vno anno duos digitos accrescunt, vites vero duobus mensibus, ecce quam magnas

Isaiæ. 5.

1. ad Tim. 6.

Ephes. 2.

Coloss. 3.

5 magnas producunt virgas: vt viſu ſit admirabile. Sic debent eſſe Chriſtiani, qui ad oculum debẽt ſemper ad palmos (vt aiunt) accreſcere. Hoc viſus eſt ſignificare Sanctus Paulus, cum de ſeipſo loquens dicit. Quę retro ſunt obliuiſcens, ad ea verò, quę priora ſunt extendens me ipſum. Oblitus omnium rerum, de quibus in hoc ſæculo poſſem gloriari, curo creſcere, & progredi in rebus perfectionis. Vaditis ad venandum, & videtis quòd canis inſectatur leporem, hìc eum arripit, & illic deſinit, & videtur ſe extendere, & dicitis: Canis hic certe funis vnus fit. Vt extendit corpus ad perſequendum leporem. Sic faciebat Sanctus Paulus in virtutum exercitatione, extendens me ipſum, vt funis dilator, vt perueniam ad deſtinatum brauium ſupernæ vocationis Dei in Chriſto Ieſu. Hoc eſt cum auxilio Ieſu Chriſti. De hac vinea dixit Eſaias. In die illa vinea meri cantabit ei. Significans in hoc, quòd tempo- 6 re legis gratiæ, hæc Eccleſia militans laudatura erat maximè Deum, plena vino puriſſimo amoris. Ideo vocauit vineam meri. Vineam vini puri, & amoris ardentiſſimi, hic eſt enim fructus huius vineæ. Sed ſicut inter omnes arbores, vites optimum fe- tunt fructum, ſic niſi illum ferant ſunt inutiliores omnibus. Idèo percontabatur Deus Ezechielem, Fili hominis quid fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum? nunquid tolletur de ea lignum vt fiat opus, aut fabricetur de ea paxillus, vt dependeat, ex eo quodcunque vas? Nihil eſt ea inutilius niſi fructum ferat, nec de ea ſella, nec ſcamnum, nec quidem paxillus, ex quo dependeat vas poteſt confici: ad nihil aliud prodeſt niſi ad ignem. Sic profecto ſunt Chriſtiani, quiſi amoris fructum reddant, magni ſunt 7 pretij & æſtimationis coram Deo, ſi vero fructum non ferant non proſunt niſi vt conijciantur in ignem ęternum. Quid fiet de ligno vitis? quid poteſt fieri de miſero peccatore, quo nihil eſt inutilius? Vis conficere ex eo optimum monachum? non eſt poſsibile: monachum enim oportet eſſe optimum Chriſtianũ, quòd eſt totius religionis initium: oportet eſſe obedientem, & pauperem ſpiritu, &c. Peccator verò eſt vice verſa. Quid ergò fiet de ligno vitis? Vis efficere ex eo optimũ clericũ? nec prodeſt ad hoc, Clericus enim debet eſſe caſtus, deuotus, miſericors, &c. Peccator vero nihil horũ habet. Quid ergo fiet de ligno vitis? vis efficere ex eo prętorẽ? etiam ad hoc nihil valet. Qui enim futurus eſt iudex aut prætor

Philip. 3.

Similes.

Eſai. 27.

Ezech. 15.

non

non debet esse alicui propensus, nec pertinax, nec vtilitatis cupi- 8
dus, magnam debet habere rectitudinem, non debet esse acceptator personarum, &cæt. Hæc omnia desunt peccatori. Quid igitur fiet de ligno vitis? vis efficere ex eo virum primarium? nihil prodest ad hoc. Vir enim primarius animi magnitudinem habere debet contra tyrãnides, debet esse pater orphanorum, & viduarũ protector, &c. Peccator autem tyrannus quidam, omnes vult de-
Psalm. 13. struere, qui deuorat plebem meam sicut escam panis. Quid igitur fiet de ligno vitis? vis efficere ex eo optimum prælatum? Ad hoc minus prodest. Prælatum enim omnium virtutum oportet esse exemplar: peccator vero est abominationũ cauus. Quid ergo fiet de ligno vitis? quôd ne quidem prodest vt ex eo seruus quidã efficiatur: seruum enim Domino suo fidelem esse oportet; peccator autem nullam cum Deo habet fidelitatem, quomodo eam cum 9
hominibus habebit? O miseram creaturam, quę ad nihil prodest, nisi vt gehennalibus flammis comburatur! O fratres mei curate omni diligentia, siquidem estis vites huius sanctæ vineæ, vt fru-
Deut. 32. ctũ vini meri, & purissimi amoris reddatis. Ne de vobis dicatur, quod tanto dolore dicebat Moyses de illo ingrato populo, postquam in eos cęlum, terramq; inuocauit, eos reprehendit, eò quôd fructum fellis, & amaritudinis Deo redderent, vua eorum vua fellis, & botrus amarissimus. Hoc nomen tribuit Spiritus Sanctus
Act. 8. peccato. Ita Beatus Petrus dixit maximo cuidã peccatori: In felle amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse. Fel amaritudinis vocat iniquitatem, licet enim tibi peccatori dulce sit peccatum, Deo tamen est amarissimum, qui si amaritudinem posset recipere ex nulla re maiorem acciperet, quàm ex peccato. Qua 10
propter animaduerte homo quid facias, quot enim peccata committis, tot felles amaritudinis reddis altissimo Deo quantum est ex te, à quo tot, tamque ineffabilia beneficia accepisti.

Iam explicuimus, quænam sit vinea, & quæ eius vites: nunc autem oportet nos scire quod sit vallum, quo Deus eam muniuit, dicit namq;: *Et sepe circundedit eam, &c.* Hoc vallum, absque
Psalm. 102. dubio, est suprema Dei misericordia, vt dixit Dauid. Qui coronat te in misericordia, & miserationibus. Ex quo sequitur, quòd siquidem misericordia diuina nos vallo munit, & circundat nihil boni, mali vè ad nos potest transire, quod per eam

non

11 non tranſeat, & ita omne bonum, vndecunque venerit debemus
cognoſcere, quod ex Dei miſericordia prouenit, vt Deo cum
illo bono ſeruiamus. Hac de cauſa, iuſti, quicquid accipiebant,
à manu Dei procedere dicebant. Cum Eſau interrogaret Iacob, Gene.33.
quinam eſſent pueri illi? Reſpondit: Paruuli ſunt, quos donauit
mihi dominus. Et offerens illi certum munus, dixit, ſuſcipe bene-
dictionem, quam attuli tibi, & quam donauit mihi dominus tri- Gene. 48.
buens omnia. Etiam Sanctus Ioſeph cùm eius pater interro-
gauit eum, qui paruuli eſſent illi? reſpondit: Filij mei ſunt, quos
donauit mihi Dominus in hoc loco. Et cum filij Iacob inuene- Gene.42.
runt nummos illos in ſaccis dixerunt: Quid nam eſt hoc, quod
fecit Dominus nobis? Non dicunt: Hæ aliquæ inſidiæ ſunt,
quas nobis illi parauerunt, aliqua hîc latet calumnia, ſed om-
12 nia Deo remittunt. Cùm illa prudentiſsima Abigail acceſsit ad
Dauid, & ſuis optimis ſermonibus eius furorem mitigauit, quo 1. Reg. 25.
in virum ſuum Nabal concitatus erat: dixit vir Sanctus, Bene-
dictus Dominus Deus Iſrael, qui miſit te hodie in occurſum meũ.
Non tu ex inſtituto tuo veniſti, ſed Deus te miſit; vt per te hoc
mihi faceret beneficium. Et ſicut fatemur omnia bona per mi-
ſericordiam Dei tranſire. Sic idem de laboribus dicendum eſt,
quôd non poterunt ad nos accedere, niſi per miſericordiam
Dei tranſierint. Siquidem ipſa nos circuit. Dauid cùm eum 2. Reg. 6.
Semei lapidaret & malediceret, dixit: Dimitte eum vt male-
dicat. Dominus enim præcepit ei, vt malediceret Dauid & quis
eſt, qui audeat dicere, quare ſic fecerit; & in Pſalm. Oppro- Pſalm. 38.
brium inſipienti dediſti me, obmutui, & non aperui os meum,
13 quoniam tu feciſti. Et Sanctus Iob dixit: Dominus dedit, Do- Iob. 1.
minus abſtulit, ſicut Domino placuit ita factum eſt. Sit nomen
Domini benedictum. Non dixit: mea maxima induſtria mi-
hi dedit, nec boni & fertiles anni, qui ſucceſſerunt, aut boni
ſerui quos habui has diuitias mihi acquiſierunt, ſed Dominus
dedit. Nec etiam conqueritur de Sabæis, aut Chaldæis, qui bo-
na ſua diripuerant, pecora deprædati fuerant, paſtoreſque inter-
fecerant, ſed dicit: Dominus dedit, Dominus abſtulit, ipſi om-
nia tribuo. Etiam naturales ſucceſſus, fœlices, & infœlices, de-
bemus cognoſcere, è manu Dei deuenire: quod ſignificauit
Dauid dicens: Ignis, grando, nix, glacies, quæ faciunt verbum Pſalm. 48.
eius. Fatetur omnia hæc nihil aliud facere, quàm, quod Deus

præcipit. Cùm frater mi, ignis te calefacit & delectat in hyeme 14
hoc Dei imperio facit. Et cum coquit panem & cibos, quos manducaturus es, & cum domum tuam concremat & diuitias inflammat, etiam facit, quod ei Deus imperat, & grando, cum terrã vberem reddit, & cum fructus lapidat, in vtroque adimplet voluntatem Domini, & nebula cùm fœcundat terram, cùm vias caligine implet, & viatores ab itinere aberrant, etiam facit præceptum Domini. Et glacies cum fata obdurat, vt vberiùs fructificent, & fortius erumpant, & cùm arbores & vineas perdit, in omnibus facit, quod Deus imperat. Et cùm aer te refrigerat in vere, & cùm tempestatem concitat, & domum destruit, & naues in mari submergit, præceptum Dei complet. Quapropter debemus, non tantum in prosperis, sed etiã in aduersis Deum laudare etiã 15
in naturalibus euentibus, si quidẽ omnia ab eius manu proficiscuntur, & per eius misericordiã transeunt. Benedicant te Hierarchiæ cæli & omnes terræ creaturæ Deus viscerum meorum, ac cordis mei, qui non solum, quando mihi benefacis, prodes, sed etiam, quando incommodũ infers mihi benefacis. Laudate & exaltate, fratres mei, sic in omnibus hunc tam bonum Deum ac Dominũ, siquidem omnia ad nostram vtilitatẽ disponit opus est vt diligenter perpendamus, quòd Dauid adiunxit misericordiæ miserationes, dicens, qui coronat te in misericordia, & miserationibus, qui te circundat misericordia, & operibus, quæ ex illa procedunt. Quo modo addidit vnum alteri? vt significaret, quòd vbi est vera misericordia, si possibile est, oportet esse etiam actus misericordiæ. Tam naturale enim est virtuti, quæ insidet animæ producere actus iuxta qualitatem suam, quàm arbori, fructus ferre, secun- 16
dum speciẽ suã. Itaque verus humilis debet habere actus humilitatis, aliter, erit fictus humilis, & misericors debet facere opera misericordiæ. Et idem est dicendum de reliquis virtutibus. Hanc philo
Matth 7. *Luc. 3.* sophiam moralem nos docuit verus Magister Iesus Christus filius Dei dicens: Arbor bona bonos fructus facit. Eadẽ Metaphora vsus est Diuus Ioannes Baptista admonens Pharisæos, qui se veros pœnitentes affirmabant, cum veniebant, vt ab illo baptizarẽtur, dicens: Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. Acsi diceret: si est verũ, quòd in corde vestro peccatorũ vestrorum pœnitentiã habetis, perspiciatur in operibus exterioribus. Si hęc arbor pœnitentiæ in anima vestra plantata est, scitote hunc esse fructũ, quẽ

pro

17 producit; vitæ correctionem, ſuſpiria, lachrymas, orationes, ieiu-
nia, & his ſimilia. Vt viuatis, ſicut quos tranſactæ vitæ pœnitet.
O qui nuncij ſunt hi filijs huius ſæculi, ô fratres mei quã metuen-
dum eſt, quod inter nos agitur: quôd poſtquam grauiſsima pec
cata commiſimus, tam læti, tamque hilari vultu ad confeſsionem
accedimus, acſi peccata eſſent maximæ virtutes, quæ Deo place-
rent. Vbi ſunt hæc opera pœnitentialia, ſiquidem dicitis vos ha-
bere pœnitentiam in corde? Maxima ratio eſt quare timeamus
non eſſe in nobis veram pœnitentiam. Et idem poſſumus dicere
de cæteris omnibus virtutibus quãm parum illarum ſit in nobis,
cùm tam parum exterioribus actibus manifeſtetur. Videte quid
dixerit Dominus per Ioelem, conuertimini ad me in toto corde *Ioel. 12.*
veſtro, &c. Aduertite homines, quòd eſtis parum vrbani auerſi à
18 me, & conuerſi ad creaturas, acſi illæ remedium vobis eſſent collatu-
ræ: eijcite iam hunc errorem. Conuertimini ad me cum amore
& affectu, creaturas contemnentes, & hoc debet eſſe in ieiunio,
& fletu, & planctu, quemadmodum morbus, qui ſtatim in faciem
non prodit & exteriùs apparet, aut non eſt verus morbus, aut ſal *Simile.*
tem leuiſsimus, ſic etiam ſpiritus afflictio niſi exterius in corporis
afflictione apparet, vel non eſt vera afflictio, vel ſaltem eſt mini
ma, vera enim & maxima afflictio in vultum prodit. Hoc voluit
ſignificare Spiritus Sanctus dicens. Spiritus triſtis exiccat oſſa.
Quòd non ſolum, carnem macerat & vultum facit marceſcere, ve
rum etiam medullas conſumit & oſſa arefacit. Quid igitur ad hoc *Prouerb. 17.*
reſpondebitis, qui eſtis tam pingues, tam læti tam perpoliti, tam-
que pompoſi, poſtquam tot tamque horrenda peccata commiſi-
19 ſtis? O incommutabilis Deus, quantum circa hoc dici poſſet. Tu
Domine remedium adhibe pro tuo Sancto nomine. Hæc omnia
diximus occaſione illorum verborum Dauidis, quòd Deus nos
in miſericordia & miſerationibus coronat, quæ ſunt beneficia,
quæ ex miſericordia dimanat.

Cùm igitur maximè compertum ſit, vineam quam Deus in
terrã plantauit, eſſe hunc ſtatum & Rempublicam, quam diuina
Maieſtas habet in hoc mundo, atque hanc Eccleſiam vniuerſa-
lem, quæ ab origine mundi incipit, & in conſummatione ſæcu-
li finietur: hæc vinea olim erat apud Iudæos, vt diuitum fru-
ctum redderent, & gratias agerent, illis miſit Deus nuncios ſuos
prophetas, ac ſanctos viros, quos ita iniuſtè tractarunt, vt eis vi-

tam auferẽt. Et cûm Deus eos (humano videri) destructurus esset 20
in suppliciũ immanitatũ eorũ, in eos ineffabile illud cõtulit bene
ficiũ, quod eis vnigenitũ filiũ suũ misit, quem extra ciuitatem tu-
lerunt, tanquã extra vineã, & ei, (vt omnibus perspicuũ est) mor-
tẽ sæuissimã intulerũt, dicentes, vt impudici: *Venite occidamus eum,*
& habebimus hæreditatẽ. Videamus nũc. Hic Primogenitus non ha-
bebat patrẽ? quid ergo dicunt, si eum occiderimus habebimus hæ-
reditatem? pater, qui misit seruos, & misit filium suum, non supe-
rest, vt eã recuperet? Ideò arbitramini, vos esse habituros hæredi-
tatem? Hoc profectô significat peccatorum cęcitatem, qui ne pun
ctum quidem, præter tempus præsens prospiciunt, nec rerũ euen-
tus animaduertunt, quos si animaduerterent, fortasse Deum non
offenderent, sicuti offendunt. O fratres mei si, cum vultis peccatũ
effrænata cupiditate committere, parumper reflecteremini consi 21
derantes quid ex hoc possit prouenire, quàm maximum reme-
dium reperiretis, vt vlterius non progrederemini, & ab incepto
desisteretis? Nihil eorum hi aduerterunt, sed tanquam homines si
ne pudore, ac timore, & absque vlla consideratione dicentes & fa-
cientes autori vitæ, mortem intulerunt. O ineffabilem Dei clemẽ
tiam. Nam, vix cruor exiccatus erat in lapidibus Caluariæ mon-
tis, cûm iam his, qui tantum facinus perpetrarunt Apostolos mit-
tit Christus redemptor noster, vt eis pœnitentiam prædicẽt: quia
tantam iniuriã, & abominationẽ illis vult dimittere. Sic dixit pijs
simus Saluator discipulis suis eodem resurrectionis die: Quoniam
Lucæ. 24. sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mor
tuis tertia die: & prædicari in nomine eius pœnitentiam & remis-
sionem peccatorum in omnes gentes incipientibus ab Hierosoly 22
ma. Quid plus potest dici de pietate Dei? & super hoc, eis misit spi
ritũ sanctũ, qui eos diceret & illuminaret, cuius virtute tot mira-
cula facta sunt Hierosolymis, vt sufficerẽt ad lapides cõuertẽdos:
hi vero in dies duriores redditi sunt. Ideò eis hanc parabolã Iesus
Christus proposuit, vt suo ore, non intelligentes quid facerẽt con-
tra se ipsos sententiã ferrent, fatẽtes quã iustum esset vt eis vinea
adimeretur, & ipsi destruerentur. Recte cognoscebat Dñs, quod
nunquã hi peccata sua cognituri essent in se, nisi ea in alijs pone-
ret. Hoc morbo, scilicet quod se nõ cognoscerẽt, sempergẽs illa mi
sera laborauit. Et nũc, secundũ peccata nostra, nõ deest, qui eodem
morbo laboret: quod est summũ omnium malorũ: vt ostẽdit Deus

per

23 per Hieremiã poſtquam numerauit maxima ſcelera, atq; iniurias in proximos, maxima in ſacrificijs ſacrilegia dixit: A ſeculo confregiſti iugum meum, &c. In omni colle ſublimi, & ſub omni ligno frondoſo tu proſternebaris meretrix, &c. Ipſi, & reges eorum, principes, & ſacerdotes, & prophetæ eorũ, dicentes ligno pater meus es, & lapidi, tu me genuiſti. Quæ maiora ſcelera, quã hæc eſſe poterant: Et tamen addidit Dominus: Et dixiſti abſque peccato & innocens ego ſum, & propterea auertatur furor tuus à me. O maximã miſeriã, & cæcitatem. Tot habetis peccata, & dicitis: Nõ peccaui: non habes quare me punias, idcirco dicit Deus: ecce ego iudicio contendã tecum, eò quod dixeris: Non peccaui. Volo te conuenire in iudicio, non tam propter hæc omnia peccata, & idololatrias, quã propter hanc ſummã peruerſitatẽ quòd 24 tã cæcus es, vt hæc tanta flagitia non iudices peccata eſſe. O rem ſtupendã, quòd in tantã cæcitatẽ anima deueniat, vt cũ ſit ſceleribus obruta, non eã conſcientia ſtimulet, & tã ſecurã ſit, ac ſi nullũ commiſerit peccatũ. Deprecamini Deum fratres mei ne vos è manu ſua dimittat, vt in tantã calamitatem non deueniatis. Sed quid erit cùm vineã Iudeis abſtulerit, & ipſam nobis tam excellẽtem, & tot, tãque cęleſtibus ſacramentis exornatã dederit: ſi Dominũ ipſum iterum noſtris ſceleribus crucifixerimus? Quam pœnã non merebimur tanta ingratitudine? Quę maior amentia eſſe poteſt, quã poſt tot, ac tanta beneficia, tã obduratos remanere? Aulus Gellius, & Appianus rem quandã mirabilẽ memorant: & Appianus affirmat ſe eam proprijs oculis Romæ perſpexiſſe. Quod fuit vnum ex admirandis ſpectaculis, quæ in orbe contigerunt. 25 Affirmant hi grauiſſimi viri, quod cũ Romæ leones agitarentur & alię ferę, cũque homines morte dãnati immitterentur, qui cum illis belluis decertarent: exijt fortè ſæuiſſimus & maximus leo, qui maximis rugitibus, quos proferebat, omnes deterrebat. Et inter dãnatos, erat quidã ſeruus genere Dacus, qui Androdus appellabatur. Hic inuiſus fuit illi crudeliſſimo leoni. Iam poteſtis cogitare quanto metu perculſus eſſet miſer homo, arbitrans in minimo tẽporis ſpacio, ſe ab illa immaniſſima bellua eſſe lacerandum. Sed leo cum primùm eum vidit, ſtetit, vt admiratus, & poſteà cœpit pedetentim incedere, & ſic mitiſſimè acceſſit ad hominẽ, acſi illũ cognoſceret, & cœpit illũ permulcere maxima cum benęuolentia: ſeruus verò, vt vidit, & agnouit

Hier. 2.

Aulus Gellius lib. 5. noctium Atticarum Appianus, in 4. Rerũ AEgyptiarum.

leonem, assumpsit animarium, & alter in alterutrum cœperunt 26
oculos conijcere, magna cum hilaritate, & magni amoris signis.
Admirante omni concione rem tam inuisam, & inauditam. Im-
perator qui hoc spectaculo etiam admiratus fuerat, accersiri ius-
sit hominem illum, ab eo quęsiuit causam tantę nouitatis: ipse
verò respondit, quòd cùm in Africa, in solitudine quadam com-
moraretur, Dominum suum fugiens, cumque in spelunca late-
ret, ingressus fuit in illam spluncam ille leo percusso pede, &
maximos prę dolore rugitus excitans, atque ad se cum illa ne-
cessitate accessit, qui eum curauit auferens ab illius pede ma-
ximum fomitem, vulnus pressit, absterfit, & alligauit, & post
quam leo sanatus est illo vulnere, cum eo paucis diebus habi-
tauit in illa spelunca. Et cum leone manducabat prędas, quas
leo afferebat. Sed posteà cùm illa conuersatio, & leonina vita si- 27
bi displiceret, postquam semel leo ad venandum exiuit, illinc
ipse discessit: cumque postea comprehensus ad dominũ suum
adduceretur, Dominus ira concitatus, cum ad bestias damnauit.
Et dixit illum esse leonem, quem ipse curauerat in spelunca, qui
accepti beneficij memor & illum tunc agnoscens, illam, quam
omnes viderant benevolentiam sibi ostendit. Imperator autem
hoc facto in admirationem raptus, eum liberum dimisit & leo-
ne donauit, quem ipse postea Romę, funę vinctum deducebat.
Eia homines belluis immaniores quid ad hoc respondetis? quare
non verecundamini? quare non pudet vos, quòd ferę agrestes vo-
bis excellant? Hoc quòd diximus narrant illi duo grauissimi viri,
quorum alter proprijs oculis hoc vidisse asseuerat. Si ergò bestię
rationis expertes pro acceptis beneficijs gratias referre norunt, 28
quare nos rationis capaces, & fidei lumine illustrati, ita ingrati
sumus vt non modo nostro summo benefactori non seruiamus,
sed maximas ei passim iniurias inferamus? Pudeat nunc nos pro
pter honorem illius liberalissimi Domini, qui tot in nos benefi-
cia contulit. Timeamus ne hęc beneficia in crudelissima verbe
ra nobis conuertantur. Sicut illis nuncios misit, & tandiu eos ex
pectauit, sic nobis etiam mittit, & hodie, & cras, & multos dies ex
pectat, & quando nihil proderit, omnia persoluemus sicut & il-
li, & atrociùs quidem. Ex patientia, qua tecum, ô peccator, vti-
tur Deus, patet, quantùm repugnet Deus, ne tecum manus cõse-
Similis. rat. Transit per viam molossus gressu tardo & quietus, cui obuiã

exit

29 exit catulus & in moloſſum inuadit, ille verò, quia non vult ringi, tranquillus viam præterit, & ad plurimum aliquando reflectit, quòd ſi ex eius patiẽtia occaſionem ſumit catulus prolixiùs eum moleſtandi, regreditur moloſſus præ moleſtia, & arripiens catulum inter dentes, eum dirutiſsimẽ dilaniat. Oquam ad ſimile hoc inter nos & Deum agitur! O Deus infinitę maieſtatis pro tua clementia te exoro mihi ſermonem, & efficaciam cõcedas, vt res tam veras, & neceſſarias ſumma animi contentione pertractem. Animaduertite fratres, quod eſtis catuli, & Deum crebris ſceleribus moleſtatis, & quòd ſtatim vos non diſperdit, occaſionem ſumitis, vt diutiùs in malis veſtris perſeueretis. Cauete ergô, nã Deus non ſemper vos feret, cauete, ego vos moneo, quòd veſtris inſolentijs moleſtatus, veſtriſque rebellionibus concitatus, vos dentibus
30 iuſtitiæ ſuæ arripiet, & morte dilaniabit, corpus in ſepulchrum detrudens, animam verò in infernum præcipitans, vt in æternum crucietur. O quàm horrendum eſt incidere in dentes furoris Dei, vt Sanctus Paulus magna exaggeratione dixit: Horrendum eſt *Heb.10.* incidere in manus Dei viuentis. Cognoſcamus ergô ingratitudinem noſtram, & maximis Dei beneficijs incipiamus amodo reſpondere, diuiniſque eius concionibus obedire. Et arbitramini me eius eſſe nuncium, licèt indignum, & eum per me vobis nunciare, vt redditus ſibi debitos perſoluatis, & vineæ fructum feratis, puriſsimo amore tam bonũ Deum complectentes, & eum qui vos tantoperè diligit, inuicem diligentes. Sic enim apti eritis, vt eius diuinæ gratiæ compotes efficiamini, qua interueniente, gloriam comparetis. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius. Amen.

Sabbatho poſt Dñicam. II. in Quadrageſi.

Homo quidam habuit duos filios, &c. Lucæ. 15.

HOC EVANGELIVM maximæ eſt conſolationis, & eſt digniſsimum, quòd attentiſsimè audiatur, & maximi amoris viſceribus percipiatur, ab illis præſertim, qui hinc perditionis ſuæ magnitudinem ſentiunt, & in quo diſcrimine verſentur animaduertunt, illinc verò latiſsimam ſalutis ſuæ ianuam proſpiciunt, & certiſsima impetrandi reſidi (ſi volunt) pignora intuentur. Recenſeatur tota parabola ad literam)

Sapientiſsimus Salomon mirificam illam exclamationem protulit: quàm magna miſericordia Domini, & propitiatio illius conuertentibus ad ſe. Sed eſt valdè notandum, quod exclamationem hanc protulit, poſtquam dixit illa ſingularia verba: Non demoreris in errore impiorum: ante mortem confitere. A mortuo quaſi nihil, perijt confeſsio. Confiteberis viuens, viuus & ſanus confiteberis, & laudabis Deum & gloriaberis in miſerationibus illius. Et ſtatim exclamauit dicens: Quàm magna miſericordia Domini & propitiatio illius conuertentibus ad ſe, & ſequentibus hoc conſilium, quod hîc admonemur. Non demoreris, &c. Si fortè (inquit) in malorum errorem lapſus fueris, ne in illo demoreris. Maximum eſt enim in tali ſtatu periculum, ſed propera diligenter, & de eo exi, vt antequam te mors corripiat, miſeriam tuam agnoſcas. A mortuo, &c. A mortuo enim non eſt ſperanda confeſsio, quæ aliquid profit. Perpendite diligenter, quòd confeſsio, quam damnati in inferno faciunt, vocatur hic quaſi nihil, & non omnino nihil, licet enim mortuis nihil profit, poſſet tamen viuis proficere, ſi alienis periculis cauti fieri vellemus. Propter hoc enim voluit Spiritus ſanctus vt in ſacra ſcriptura damnatorum verba ſcriberentur, & confeſsio quam in inferno faciunt nobis manifeſta eſſet: vt patet in libro Sapientiæ: vbi de illis dicitur: Dicentes intra ſe, pœnitentiâ agentes, & præ anguſtia ſpiritus gementes: Errauimus à via veritatis, laſſati ſumus in via iniquitatis, & perditionis, & ambulauimus vias difficiles. Quid nobis profuit ſuperbia? aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Tranſierunt omnia illa tanquam vmbra, &c. Animaduertite quòd in confeſsione, quam mali in inferno faciunt fatentur viam iniquitatis, etiam in hoc mundo difficillimam eſſe, & maximam peccatoribus anxietatẽ afferre. Ideò dicunt: laſſati ſumus, & ambulauimus vias difficiles. Quot amaritudines, ac labores patitur peccator, vt cum iniquitate ſua vlteriùs progrediatur? Hoc ſignificat diuinum illud verbum, quod dixit dominus noſter Ieſus Chriſtus B. Paulo: cùm eum humi proſtratum haberet: Durum eſt tibi contra ſtimulũ calcitrare. Contra ſtimulum calcitrare eſt in partem contrariam pergere ab ea, ad quã ſtimulus ducit. Sicut cũ iumentũ tuum ſtimulo compungis, vt vlterius progrediatur, illud verò regreditur, & quò plus regreditur, eò plus cõpungitur & percutitur, quia plus infigitur ſtimulus. Similis eſt via Dei. ſtimulat te Deus

Eccleſ. 17.

2

3

4

Sapien. 5.

Acto. 9.

Simile.

5 certis ſtimulis vt benefacias, & tu facis malum: inſpiratio, reprehenſio, rationis lumen, timor inferni, hæc omnia te concitant, vt virtutem ſequaris, tu verò contrà omnia facis, neceſſario ergo te debent ſic ſtimulare. Sic Sanctus Paulus, cum Eccleſiam Dei perſequeretur ſtimulos habebat, ne id faceret, & contrariam ſemitam percurreret, glorioſam famam diuini Domini, recordationem magnorum miraculorum eius, mirificæque doctrinæ Ieſu Chriſti & prodigia, quæ poſteà Apoſtoli Hieroſolymis operati ſunt, quæ fortè proprijs oculis perſpexit: hæc omnia, & propria conſcientia, quæ eum arguebat, & bonus Angelus, qui eum commouebat, erant maximi ſtimuli, qui eum feriebant, & inducebāt, vt deſiſteret à ſanctæ Eccleſiæ perſecutione, & contra hos omnes ſtimulos calcitrabat, contraria faciens. Hoc eſt duriſsimum & ama-
6 riſsimum, & tamen tanta erat eius rabies, vt etiam crudeliſsimo cum ſuo tormento illud exequeretur. Ecce quomodo per os Domini, quod mentiri non poteſt, dicitur duriſsimum, laborioſiſsimum, & amariſsimum eſſe contra conſcientiam operari, & contra inſpirationem naturalem q; rationem facere, & tamen ita inſani ſunt impij vt in illum infernum velint properare, qui nullo vnquam tempore finietur, per alium infernum, quæ eſt miſera, & infœlix vita, quam in hoc ſeculo in peccato commorantes degunt. O vtinam vellemus modo fructum percipere ex confeſsione, quam damnati in inferno faciunt, & ex eo, quòd noſmetipſi in noſtra miſera ac peccatrici vita experimur: etiam in ſua confeſsione dicunt, omnia velut vmbram præterijſſe. Videbitis incan- *simile.*
7 tatorem maxima caterua circunſeptum, & alicui dabit pomū aureum, & poſtea illud repetit: ille verò nihil aliud in manu inuenit præter carbonem. Mundus eſt quidam incantator qui nos deceptos trahit, dat nobis dignitates, delicias, & diuitias, omnia nobis poma aurea videntur, & tandem, quando ea animaduertimus, cognoſcimus non eſſe aurum, ſed carbonem, qui animam noſtram & conſcientiam coinquinat. Ideò illi in ſua confeſsione dicunt: Diuitiarum iactantia quid contulit nobis? O fratres, pro Dei charitate, fructum percipiamus ex illorum cōfeſsione, ipſi enim eam illic faciunt, hic verò ſcripta eſt ad noſtram admonitionē, & ideò non dicitur penitus inutilis, nam licet illis inutilis ſit, nobis tamen vtilitati maximæ eſſe poteſt, & tanquam valdè nobis neceſſariū, iterum nobis ſapiens pluribus verbis ſuadet, vt in vita pœniten-

tiam agamus, dicens: Confiteberis viuens, viuus & sanus confiteberis. O æterne Deus, quoties idem repetit. Totum hoc profectò est, vt nos à negligentiæ nostræ somno excitet, non solùm (ait) viuus sed viuus & sanus. Ne expectes morbum, cùm iam es semiuiuus, & sensibus perturbatis præ morbi grauitate. Et necesse est notetis, quod confessio illius temporis, erat figura, & lineamentum confessionis sacramentalis Euangelij. Postquam hæc omnia sapiens dixit, exclamauit, vt diximus, tanquam admirans misericordiam Dei in peccatores, qui ad eum conuertuntur, & iure optimo, siquidem tunc filium diaboli, & titionem inferni reddit Deus filium suum, & cæli hæredem, sicut hodie sanctum Euangelium nobis declarat, in hoc filio tam dissoluto & distracto, qui tam facilè patris sui amicitiam, & inopiæ suæ remedium comparauit. Quis non exclamet considerans quàm laborioſè corporis salus impetretur, & quàm facilè (si volumus) salutem animæ adipiscamur? Quòd si huius discriminis rationem quæras, cur suspirio intimo cordis affectu prolato, & vera contritione, animæ salus comparetur, ad consequendam verò corporis valetudinem, in primis necesse sit locupletissimos loculos habere, vt medicis plurimi nummi porrigantur, & multa medicamina adducantur? &c. Huius discriminis ratio est, quòd ineffabilis Dei prouidentia, quæ illa quæ sunt magis necessaria, communiora, & adeptu faciliora esse constituit: experientia enim compertum est, quòd aqua, & panis, quæ sunt magis necessaria, abundantiùs reperiuntur, quàm vinum, & alij prestantiores fructus. Si aer ad respirandum, si aqua, ad omnia necessaria, si terra ad ambulandum esset emenda, quid facerent homines? Ideo Dei prouidentia tam communia omnibus hæc fecit: sic etiam, quia animæ salus tam necessaria est ideò Deus tam facilem eam effecit, vt vna cordis conuersione ad Deum compararetur, vt ne quis causam adhibeat saluti suæ, aut excusetur & conqueratur, quòd eam consequi non potuerit. Vt autem corporis salus parui refert, tam difficilem eam diuina prouidentia effecit, quia licet illam non adipiscamur, non multum interest: sed potiùs sæpenumerò melius est nobis, eam non consequi & infirmari. Seneca narrat, quòd tanta erat adulatio, qua sui Alexandrum extollebant, tantique honores, quibus illum adulabantur, vt ei affirmarent illum Iouis esse filium,

Seneca ad Lucillum epist. 60.

21 Cùm verò vrbem obsidione premeret, & eius muros consideraret, cogitans quà vrbem illam expugnaret, sagitta percussus est, cumque vulnus magnum illi dolorem afferret, dixit: Omnes iurabant me esse filium Iouis, sed vulnus hoc hominem me esse clamat. Itaque vulnus illud, & dolor eius oculos aperuit, qui assentationis puluere obcęcati erant. Ideò Sanctus Paulus dixit: placeo in infirmitatibus meis, &c. destruit Deus corpus ęgritudine, vt animam lucrifaciat. Facit vt Dominus, qui videns ciuitatem suam rebellem, eam oppugnat, & muros, quos ipse construxit, solo ęquat, tantummodo, vt eam recuperet, postquam verò eam sub imperium suum redegit, restaurat quod destruxerat. Sic solet Deus corporis salutem destruere, viresque ac exteriorem pulchritudinem disperdere, vt 22 anima rebellis ad suam diuinam obedientiam reuertatur. Ex his exemplis manifestè apparet, quanti sæpè referat corporali valetudine carere. Quapropter nihil interest, quòd sit comparatu difficilis. Cùm verò animę salus sit res maximè necessaria, ineffabili Dei misericordia constitutum fuit, vt tam facilè eam impetrare possemus, si vellemus. Quòd si tam facilis cùm sit, tantam negligętiam habemus in ea impetranda, quid esset, si difficillimè impetranda esset? O Deus immortalis quantum est in hac re plorandum, &c. 2. Cor. 12. Simile.

Incipit parabola. *Homo quidam habuit duos filios, &c.* Per hunc hominem significatur Deus noster. Per filium maiorem vnusquisque iustorum designatur, per minorem verò, & iuniorem, vnusquisque peccatorum declaratur. Itaque siue iustus sit iu- 23 nior, siue senior, dicitur in sacris literis maior ętate, vt appa- Sap. 4. ret in libro Sapien. vbi dicitur: Senectus venerabilis est, nō diuturna, nec annorum numero computata. Cani autem sunt sensus hominis, & ętas senectutis vita immaculata: & sic in illo loco Gene. 37. Genesis, vbi nos legimus, Diligebat autem Iacob ipsum Ioseph, eo quòd in senectute sua genuisset eum; in Hebręo est eo quòd filius senectutis esset illi, quod aliqui sic declarant. Diligebat eū valdè, eo quod tam bonus filius esset, tamq; prudens, ac si esset venerabilis quidam senex proiectę ętatis. Contra verò siue peccator senex sit, siue iuuenis, dicitur iuuenis minor ętate, eo quòd semper iuuenilem vitam degat, & res pueriles faciat: vt patet ex Isai. 65. eo quod Isaias ait: Puer centum annorum morietur, & peccator

cator centum annorum maledictus erit: & sic coram Deo non tam æstimantur anni, quos quidam vixit, quàm bona aut mala opera quę in eis fecit; licet sit verum, quòd longæua ætas, & numerus annorum nos deberent inuitare, vt iunioribus meliores essemus: quádoquidē talis nobis obligatio incūbit. Et ita Dauid inuitans omnes, vt laudemus & superexaltemus Deum nostrū dicit: Iuuenes, & virgines, senes cum iunioribus laudent nomen Domini. Bis in his verbis iuuenes repetit, & semel senes inuitat. Tales enim senes esse oportet, quòd parum necesse sit, vt inuitē tur ad laudem Domini: quanto minus ergo necesse erit, multis vocibus eos molestare? Iuuenes verò, vt plærunque remissiores esse solent, oportet eos semel, bis, & ter vocare & inuitare ad laudandum Deum: ipsi enim tales sunt, vt hę omnes vocationes parum prosint, quod est magnoperē lachrymandum: & peius esset, si essent pueri maledicti centum annorum inimici laudum Dei, & omnis sanctę exercitationis: amici verò totius prophanitatis, & dissolutionis, multo plus, quàm iuuenes, in quibus feruentior est sensualitas. O Deus vobis det prudentiam, Deus vobis det intellectum, vt reuertamini ad vos: defectus est enim sensus & rationis, tandiu viuere contra Deum, & contra eius Euangeliū, & contra omne, quod est virtus, operari.

14 15

Psalm. 48.

Et non post multos dies adolescentior peregre profectus est. Hic discessus significat libertatē, qua vnusquisque peccatorum vult viuere, & quanto odio habeant subiectionem, reprehensionē, & admonitionem, quarum illi tantoperē indigent. Admirabile est profectò, quòd sacra Scriptura narrat. Patriarcha Iacob qui duas ancillas suas in vxores duxit, alterā intercessione Rachelis, quia illius erat ancilla, alteram verò precibus Lię, quia etiam erat eius ancilla: & licet eas legitimas vxores duxerit, ancillas tamē eas vt anteà reliquit, & prioribus vxoribus subditas, vt quemadmodū illarum anteà dominiæ erant, essent etiam posteà. Cognoscebat enim quantū libertas proteruis officiat, & quod meliores essent cū seruitute, & obedientia. Idē dicitur de Patriarcha Abrahā, qui vxoris suę Saræ admonitionibus inductus, vt ancillā suam Agar vxorē duceret, cumque ille acquiesceret deprecanti, tulit Agar ancillam suam, & dedit eam viro suo vxorem, & postquā illam in vxorem accepit, ancilla tamen, vt anteà remansit: vt infra appareret. c. 21. vbi legitur Saram Abr. hę dixisse: Eijce ancillam, & filium

Gene. 30.

16

Gene. 16.

17 lium eius. Vt animaduertatis beatorum Patriarcharum prudentiam, qui licet eas maximè diligerent, in illa tamen seruitute illas relinquebant propter bonum animarum ipsarum. Malum Esau, & bonum Iacob aliqua ex parte prouenit ex eo, quòd Esau nunquam domi morabatur iuxta patrem suum, nec eius consilia audiebat: amicus erat agri, vbi nec pater, nec mater possent dicere: Male facis, nec eum semel reprehendere, vt dicitur in Genesi: Factus est Esau vir gnarus venandi, & homo agricola: Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. Iacob vir syncerus semper domi erat cum parentibus suis, eorum consilia, & admonitiones percipiens, & hinc maximum illi commodum dimanauit, quòd consilio matris suæ adeptus est primogenituram, & benedictionem à patre suo. Optimum sanè est iter ad illam gloriosam benedictionem consequendam: Venite benecti patris mei, eos conuersari, qui tibi obstent, & quando opera tua meruerint, te reprehendant. Contra verò est à vita recedere, separari, & fugere correctionem, præcipuè parentum, & eorum hominum, quibus honor, & reuerentia debetur. In Deutero. præcipiebat Deus: Si genuerit homo filium contumacem, & proteruum, qui non audierit patris ac matris imperium, & coercitus obedire contempserit, &c. lapidibus eum obruet populus ciuitatis, & morietur. O incommutabilis Deus si ad hanc legem nunc homines tenerentur, & illam deberẽt obseruare, quot mali & proterui filij passim reperirentur, in quibus exequenda esset, quot quotidie lapidarentur, & morerentur. Caueamus fratres mei à tam iniqua libertate. Ideò boni, à Spiritu Sancto edocti in religionibus includuntur, & sanctæ obedientiæ vinculo vinciuntur, nolentes in re
19 aliqua voluntatem suam adimplere, vt securiori sint conscientia, & ne perituris bonis ac voluptatibus ducantur, atque ab ipsis decipiantur. De Vlysse legitur, quòd cum præteriret locum, in quo Syrenæ commorabantur, quæ cantus sui suauitate homines ad se alliciunt, & allectos interficiunt, & dilaniant, atque eos edunt, ne hæc sibi calamitas contingeret iussit se fortissimè ad nauis malũ deuinciri, & licet nimis laboraret, vt solueretur, præcepit, nequis eum solueret, & ita tutus præterijt, nec ei Syrenæ cantus offecerunt. Hac arte vtuntur viri prudentes, qui cognoscentes in huius seculi mari tot esse Syrenas, quæ homines cãtibus suis peruertunt, quæ sunt voluptates, ludi, conuiuia, & his similia, ne his rebus ducantur,

Gene. 25.

Deut. 21.

Simile.

cantur, religionis nauem ingrediuntur, & se ad tutissimum crucis malum, obedientiæ vinculis alligant, vt sic non periclitentur, cùm non habeant potestatem, (licet velint) cantibus Syrenæ occurrendi, cumque dispositi sint pœnitentiali, ac religiosa vita, ad plurima beneficia de manu Dei recipienda. Cùm latomus cæmentarius, quem Hispanè dicimus [*Albañir*,] parietem vult dealbare, *Simile.* priùs illum incutit, vt melius illi calx adhæreat, nam aliter breuissimè calx decidit, & paries vt anteà remanet. Ita certè est, quod ij qui se mortificant, corporaque sua verberibus cædunt, & crudeliter tractant, qui lutei sunt parietes, in virtute magis perseuerant, & qui se delicatè tractant, licet virtutem primis labris delibent, citò tamen ab eis decidit, quia est veluti calx parieti imposita, qui non fuerat incussus. Mortificate ergo membra vestra (ait B. Paulus) tanquam nobis maximè necessarium. Eia ergo fratres mei, eia colligimini, iam enim non est tempus dissolutionis, nec separandi vos à seruis Dei, sed angulum quærendi, vbi sanctis admonitionibus, ab huius seculi maximis calamitatibus vos positis liberare.

Ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriosè. Hoc est peccatum quod Deus in supplicium aliorum criminum solet permittere. Maximorum malorum pœna est, hominem in tantam turpitudinem deuenire, vt apertè significat Sanctus Paulus ad Roma. *Roma. 1.* vbi postquam multa peccata Romanorum memorauerat, dicit: Propter quod tradidit illos Deus in immunditiam, vt contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis. Atque eodem supplicio nunc multos Christianos punit, vt eo quod inobedientes, ingrati, correctioniſque fuerint inimici in maximas immunditias incidant, maximamque corporibus suis iniuriam inferant: cùm illa in sacrosancto baptismi fonte fuerint aspersa, & templa Dei, myſticique corporis Domini nostri Iesu Christi membra fuerint effecta, cumque ad eiusdem Domini similitudinem corporis sint reformanda, magna cum veneratione deberent illa tractare, vt petit Sanctus Paulus magnâ cum exaggeratione, dicens: Obsecro *Roma. 12.* vos fratres per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam Deo placentem, &c. Ipsi verò maximis contumelijs corpora sua afficiunt, ijs illa turpitudinibus inficientes. Pudeat nunc vos fratres mei sic corpora vestra tractare, quæ pretiosissimo immaculati Agni Iesu Christi sanguine fue-

runt

23 runt abluta. Cũ puer tener à matris ſuę brachijs recedit, quot peri culis ſubijcitur? ſtatim cadit, & percutitur: ſi in ignẽ incidit cõburi tur nec tamen ſcit ſurgere, ſi canis eũ vult mordere, neſcit ſe defen dere, ſi eum iumentum pedibus terit, aut in lutum procidit, neſcit ſibi mederi. O miſerrime peccator in quot calamitates incidiſti, quòd à ſuauiſsimis Dei tui brachijs receſſeris, qui quia te arctiſsi mo amore proſequitur, hoc ſibi matris nomen accommodat. Sed vt ait S. paul. Vbi abundauit delictum, ſuperabundauit & gratia. Cũ hic iuuenis tã longẽ à patre ſuo abeſſet, ſeruãs porcos, ſuis pro prijs ſenſibus deſeruiens, non tamen bonus pater illius obliuiſci tur. O quã anxia eſt mater quando puer eius receſsit à ſe ſuſpirãs, ac dicens, quô iuit filius meus? quęratur ſtatim. Mittit alterũ, & al terũ famulũ, mittit etiã & ancillas, quæ omnia euoluant, illũque 24 vbiq; inueſtigẽt, quouſq; inueniant. O ineffalẽ Dei probitatem, quàm auxius eſt pro miſero peccatore, alios, & alios nuntios mit tit, inſpirationes, amicorũ admonitiones, familiariũ neces, plurimos labores, vt hæc omnia tanquã Dei nuncij eũ quęrant, ſuoq; diuino conſpectui reſtituant; vt in hoc ſancto Euangelio apparet.

Simile.

Roma. 5.

Facta eſt fames valida in regione illa, & cœpit egere, & cupiebat implere ventrem ſuum, & nemo illi dabat. Hæc fames, & neceſsitas & hoc, quòd remedium non inuenit diligentiſsimi, & efficaciſsimi nun cij fuerunt, quia à Patre miſericordiarum miſsi ſunt: qui filiũ illũ perditũ ad ſe reuocarẽt. Quàm ad literã fecit hîc Dominus, quod vſus eſt cũ populo illo rebelli, vt ad ſui obedientiam eum redige ret, ſicut declarat Dauid, dicens: Cõmouiſti terram, & conturba- *Pſalm. 59.* ſti eam: ſana contritiones eius, quoniam commota eſt; & quomo 25 do factum eſt hoc? Sequitur conſequenter tanquam reſponſum: Oſtendiſti populo tuo dura, potaſti nos vino compunctionis: dediſti metuentibus te ſignificationem, vt fugiant à facie arcus, & liberentur dilecti tui. Plurimis laboribus deterret Deus pecca tores, ne in æternam condemnationem incidant. Ecce arma, quibus victorias ſuas Deus reportat. Mirabiles ſunt victoriæ, quas Deus ab animabus conſequitur, & mirabilia arma, quibus pugnat. Non vult Deus peccatorem ſuperare, niſi eiſdem ar mis, quæ peccator ad diuinam Maieſtatem offendendam ſum pſit. Tu quid ſumpſiſti? diuitias, ſapientiam? honorem? &c. Poſ ſet quidem Deus fulgur à cælo immittere, & te perdere, non vult tamen niſi te proprijs tuis armis vincere. Hoc eſt quod

Dauid

Psalm. 45. Dauid ait: Arcum conteret, & confringet arma, & scuta combu- 26
ret igni: non dicit, quòd assumet Deus arma sua in peccatorem; sed quòd peccatoris arma infringet, quòd diuitias tuas comburet, quòd salutem tibi adimet, & honorem denique auferet. O mirificam Dei inuentionem, quòd ea quæ tu in arma sumpsisti, vt supernam Dei magnitudinem offenderes, eisdem te superat; & redigit, relinquens te pauperem, ægrotum, & contumelijs affectum, vt sic in veritatis cognitionem deuenias, & ad eius Maiestatem conuertaris. Sic actum est cum hoc filio prodigo, qui tam egenum, & necessitate coactum se animaduertens, in se reuersus, dixit: *Surgam, & ibo ad patrem meum.* In se reuersus est, anteà enim extra se erat, & dicit: *ibo.* Dic homo perdite in qua re niteris, vt vadas ad patrem tuum? in qua re speras? Nitor in amore, & clemen 27
tissimis patris mei visceribus: licet enim ego, quod erat filij amiserim: ille tamen, quod erat patris non amisit. Licet ego obedientiam & humilitatem ei debitam, perdiderim? ille tamen semper amorē, & paterna viscera conseruauit. O benedictus, & glorificatus sit talis pater. A mate fratres mei & laudate hunc tam piū patrem, & dicite ex intimo cordis vestri cum hoc peccatore. Ibo ad patrem meum, & culpam meam confitebor, peccatum meum lamentabor, veniam humiliter deprecabor, ante pedes eius prosternar, & ibi vociferabor, dicens: Pater peccaui in cælum, & coram te. Cum hac consideratione surrexit miser filius, & in domum patris sui cœpit properare.

Cum autem adhuc longe esset, vidit illum Pater, & misericordia motus est. Prius (dicit sanctum Euangelium) eum vidit sic immundum
Psalm. 85. & laceratum, & misertus est eius. Ideò sapientissimè dixit Dauid: 28
Respice in me, & miserere mei. Quare rogas, vt te prius videat,
Simile. siquidē ita es immundus, & culpis plenus? Melius erit vt te respiciat postquam mundus fueris. Ah non rectè dicis: hoc exemplo illud intelliges. Si pauper plurimis plagis vulneratus eleemosynam expoſcit, nec tamen vulnera priùs ostendit, ad plurimū datur illi vnum minutum, quòd si ea priùs patefaciat, videt homo eius necessitatem, si est clemens largiorem illi porrigit eleemosynam, cum eum in tantam miseriā redactum consideret. Ideò dicit Dauid: Respice Domine vulnera mea, & posteà subdit, Miserere mei. Sic fratres mei vos oportet facere, vulnera vestra coram diuino Dei cōspectu manifestantes deprecamini, vt in ea oculos

conijciat

29 coniiciat, & ſecundum veſtram maximam neceſsitatẽ eis medea
tur. Conſiderate quomodo reſpexerit in hũc filium tam horridũ
& immundum, & illum non horrens amantiſsimè acceſsit, & ſua
ſuauiſsima brachia in eius collum iniecit, & oſculatus eſt eum iu-
cundiſsimè. Ita vos amplectetur, & oſculabitur, gratiamque vobis
cõferet, qua gloria comparatur, ad quam nos perducat Ieſus Ma
riæ filius, qui viuit & regnat in ſæcula ſæculorum, Amen.

Dñica. III. in Quadrageſima.

Erat Ieſus eijciens Dæmonium, & illud erat mutum.

Luc. 11.

SI attentè volumus in hunc miſerum hominem mu-
tum, & ſurdum oculos conijcere, animaduertentes
hinc diabolũ, qui illum ſic deuinctum tenet, illinc ve
rò conſiderantes Ieſum Chriſtum Redemptorem no
ſtrum, quaſi contendentem, vt eũ ab homine expellat (hoc enim
ſignificat: Erat Ieſus eijciens dæmonium) non erit poſsibile, quin
rẽ intelligamus digniſsimam, quę perpendatur, & maximè ſentia
tur, quæ eſt: Videre litẽ, & contentionẽ, quæ eſt inter Deũ & Dæ
monẽ, inter cœlũ, & infernum, quis eorũ hanc noſtram animã ſit
delaturus, & ex alia parte videre negligentiam, & ignauiam, qua
nos de hac re agimus: quocunq; oculos diuertamus, ſiue in cœlũ,
2 ſiue in infernum, experiemur quaſi omnia aliquomodo in nobis
reſolui, & quaſi videtur quod de nihilo alio agatur, niſi de nobis.
Si à Deo incipimus, videtur quòd vna ex eius præcipuis intentio
nibus, & in qua multũ euigilat, eſt, vt nos ſaluos faciat, & cuſto-
diat ne cõdemnemur. Hoc voluit ſignificare Iſaias, cùm dixit, Deũ Eſai. 40.
ſibi præcepiſſe, vt in excelſum mõtẽ conſcenderet, & illic maxi-
mè vociferaretur. Super montẽ excelſum aſcende tu, qui euange-
lizas Sion, exalta in fortitudine vocem tuam, exalta, noli timere,
dic ciuitatibus Iudæ: Ecce Deus veſter, ecce Dominus Deus in for
titudine veniet, & brachium eius dominabitur. Ecce merces eius
cũ eo, & opus illius coram illo, ſicut paſtor gregem ſuum paſcet,
in brachio ſuo congregabit agnos, & in ſinu ſuo leuabit, fœtas ip-

se portabit. O diuina mysteria, Deus det nobis spiritum suum, vt ea sciamus dicere, eo animi affectu quo conuenit. Iussit Deus Isaiæ, vt conscendens in summitatem montis altissimi, magna animi fortitudine maximas voces extolleret, vt eas audirent ciuitates totius regionis, & diceret quòd Dominus in mundum venturus erat, vt hominum corda sub suam potestatem redigeret, eorumque dominaretur: & quod hoc potius vt pastor quàm vt rex facturus est, sicut pastor, &cæt. Dicunt nonnulli, quòd posuit Propheta hanc similitudinem pastoris, alludens ad Iacob, quia illi, tanquam singulari pastori voluit Deus comparari. Iacob enim pulcherrimę Rachelis amore ita coactus fuit, vt quatuordecim annos pastor esset, & idem amor eum compellebat, vt gregem illũ dispari suauitate atque diligentia tractaret, quàm faceret, si propter aliquid aliud oues illas pasceret. Amor, quo pectudes illas pascebat, efficiebat, vt in illas mitior, quàm in se esset: nondum agnus in monte nascebatur, cùm iam eum accipiebat & in sinu suo benignissimè fouebat: nulla erat defessa ouis, quam ipse non adiuuaret, atque humeris suis in ouile asportaret. Et cùm Propheta hic ad literam de Christo Redẽptore nostro loquatur, vult dicere, quòd sicut Iacob propter amorem fuit pastor: sic Saluator mũdi, à cœlo in terrã descendit propter solum amorem, vt animarũ nostrarum curam gereret. Vna tamẽ ex differentijs præcipuis, inter hos duos pastores hæc est, quòd Iacob præmiũ, & mercedem propositam habebat laborum suorum Rachelem, quã magnopere diligebat: hic verò diuinus pastor mercedẽ & satisfactionem laborũ suorũ habet animarũ vtilitatẽ. Et ideò dicit: Ecce merces eius cũ eo: & opus illius coram illo. Altera harũ particularum, est alterius declaratio. Merces eius cũ eo, id est, opus eius coram illo. Præmiũ, & vtilitas, quam expetit est idẽ opus, quod ad faciendũ venit. Superintendentia, amor, ac diligẽtia, qua bonũ nostrũ curat, & de salute nostra agit, hoc habet præmium, scilicet, vt id cõsequatur, & nos saluos faciat. Ita vt etiã postquã à nobis discesserit, & iã ad dexteram Patris sedet, hanc curam & solicitudinem non deposuerit, sed ibi assiduis precibus corã æterno Patre pro nobis intercedat.

Et ita diuina illa exclamatio, quã S. Paulus ad Romanos protulit, dicens: Quis ergo nos separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an fames, &cæt. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neq; creatura aliqua poterit nos separare

3

4

5

Rom. 8.

6 rare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu. Hæc omnia dixit poſtquam declarauit, quòd Chriſtus redemptor noſter non contentus eſt nobis in hac vita ſolummodo benefacere, ſed & nunc etiam in conſpectu æterni Patris nobis fauet, dicēs: Chriſtus Ieſus, qui mortuus eſt, imo, qui & reſurrexit, qui eſt ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Atqui tantorum beneficiorū conſideratione, quæ optimus hic Dominus in nos contulit à ſuæ conceptionis inſtanti, quia ſemper ſalutem noſtram operatus eſt, & nunc in cælo, noſtri non obliuiſcitur, hac (inquam) conſideratione ita glorioſus Apoſtolus amore inflammatus eſt, vt tanquam charitate inebriatus, ardentiſsimo ſpiritus feruore in hæc tam admirabilia verba, proruperit: quis nos ſeparabit? &c. Acſi diceret, cum ab hoc diuino paſtore tot, tanta que beneficia acceperimus, eaque
7 tam præſtantia paſsim accipiamus: quis erit, qui nos poſsit ab eius charitate ſeparare? Et ipſemet reſpondet, quòd nihil hoc facere ſufficiet. Sed in omnibus ſuperamus propter eum, qui dilexit nos. Et ob hanc eandem cauſam, ſcilicet, vt nobis faueret, affirmat Diuus Ambroſius, Chriſtum Redemptorem noſtrum voluiſſe, vt vulnerum cicatrices in ſuo pretioſo corpore remanerent, vt Deo patri pro nobis pretium libertatis oſtenderet. Quaſi, qui haberet in manu pretium, quod pro captiuo ſoluit, quem redemit, & cum quis captiuum illum à ſe repeteret, ille diceret: Ecce preciū, quod pro illo dedi, & eſt meus, ac ſub mea protectione commoratur, Voluit, vt Pater æternus nihil in ipſo perſpiceret, quod pro nobis non deprecaretur: & non ſolum Ieſus Chriſtus Dominus noſter, qui noſtrum caput eſt, ſalutem noſtram curat, ſed de omnibus
8 Hierarchijs cæli affirmat S. Paulus. Omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus miſsi propter eos, qui hæreditatem capiunt ſalutis. Si vero in infernum oculos declinamus, videbimus, quòd totus in contrarium huius rei reſoluitur, impediendo hoc opus Dei, inſidias moliendo, ſtratagemataque excogitando, vt horum beneficiorum Domini fructum amittamus, atque omnis eius cura in caſſum adhibeatur. Hoc eſt, quod Chriſtus Redemptor noſter exaggerabat Diuo Petro, dicens: Simon, Ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum. Et alia tranſlatio duplicat, Simon, ecce Sathanas, &c. O Petre ſi cognoſceres pericula, quæ tu, ſocijque tui deinceps laturi eſtis: Dæmon enim inſtantiſsime facultatem petit, vt vos perſequatur, laceret, & ſicut ſalem conterat,

Amb. in ſine comment. in Luc. to. 5.

Heb. 1.

Luc. 22.

& hoc est, quod Sathanas respondit Deo, (cùm eum interrogauit, 9
Lib. 1. Vnde venis?) dicens, Circuiui terram, & perambulaui eam, &c. Tanquam lupus famelicus, aut leo rugiens, qui circuit foramen quærens in ouili vt intret, & magnam stragem ouium edat, & se satiet. Quod est idem, quod nos B. Petrus admonebat, dicens: Fra-
1. Petr. 5. tres sobrij estote & vigilate, &c. quia circuit Sathanas animã & vn diq; ei insidias demolitur, vt eius propensiones cognoscat, & eam persequatur, iis cognitis, quousq; illã perdat: vt legitur in vita sanctorum Patrum, quòd cùm sanctus senex Sathanam obuium haberet, in specie negotiatoris ferentẽ plurimas ampullas vitreas diuersimode conflatas, & euntem ad monasteria quædam eum interrogauit, quò iret? cui diabolus respondit, se ire ad visendos illos monachos, & illam rerũ diuersitatem deferre, vt si vna illis displiceret, alteram assumerent. Ex hoc intelligetis quanta sit lis inter 10
cælum & infernum, & quánta contentio super hanc nostram animã, & quomodo vtraq; harũ partiũ conatur nos ad se attrahere. Itaq; anima nostra est Helena, pro qua cælũ & terra tanta contẽtione die noctuq; inter se pugnãt. Nunc videte quàm parum tamen multi hanc animã æstiment, quantæq; obliuioni eam tradiderint: ac si ipsi non ij essent, de quorum vita, ac interitu tanta cõtentione agitur. Mirabile quidem, atq; etiam lachrymabile est, quod si dicas: homines non vident animam, nec eius formam cognoscunt, nec multum possunt penetrare æterna bona, quæ illis promittuntur: atque ideo non est mirandum, si eam plurimi non
Simile. æstiment. Ad hoc respondeo, quod quemadmodum cùm auditis in tota Hispania exercitum maximum conflari, & plurima belli instrumenta præparari, magnam aliquam prædam expetendam 11
conijcitis, cùm tantus sit belli apparatus. Sic etiam licet animam proprijs oculis non intueamur, nec eius formã intelligamus: quod tamen credimus ineffabilem curam ac solicitudinem, quam Deus in ea liberãda adhibet, assiduãque diligentiam, qua diabolus animæ salutem impedit, oporteret nos conijcere magnum aliquid esse, & quod nostra maxime interfit.

Cùm tamen hoc ita sit, tot sunt homines, qui animæ suæ salutem tam parui faciunt, Deũ contemnunt, ac cælestia bona pro eis cõmutant, quę sunt dictu vetecunda. Atq; quo minora ea sunt, eo magis ostẽdimus, quã parui animã ęstimemus. Quid vultis existimetur de ijs qui in hoc infœlici statu viuũt, nisi quòd forte eosdẽ affectus

12 fectus in eorum animis diabolus operatus est quos in huius mise
ri hominis corpore effecerat, de quo agit Sanctum Euangelium: quē etsi Sanctus Lucas non dicit, nisi esse mutū. *Et illud erat mutum.* Sanctus Matthęus tamen, & Sanctus Marcus assimant illū etiā esse cæcū: & Sanctus Chrysostomus dicit, eum esse etiam surdum. Sic vereor, ne maiori parti gentis Christianę diabolus visum perturbauerit, mentem obcæcauerit, memoriam deniq; cōfuderit, circa id, quod ad eorū spiritualem salutē spectat, quos possumus diuino Saluatori iam quasi cæcos, surdos, ac mutos commendare. Quę maior est cęcitas, quàm quòd homines tam prę-
stātia, & æterna bona pro tam paruis ac perituris voluptatibus commutent? Admonet nos Spiritus sanctus, dicens: Ne intuearis vinum quando flaueſcit, cùm splēduerit in vitro color eius: ingreditur blā
13 dè, sed in nouissimo mordebit vt coluber, & sicut regulus venena diffundet, ideſt, ne intuearis dignitates, diuitias, & voluptates, quā do sunt in hac vita, quæ est quasi vitrū quod tam cito frāgitur, & effunditur vinū istud, quod inebriat. Omnia corporalia huius sæculi vocat hīc Spiritus sanctus vinum infusum in vitro: vocat ea vinū, eo quòd hominē inebriant, & amentē reddunt. Ebrius insensatus non sentit quando quis eum deijcit, atque cùm ab alio illudi tur, sic etiam auarus, ambitiosus, & inhonestus non sentit dęmonum impulsus, & iniurias, ac murmurationes, quibus illum afficiunt. Et dicit, quòd sunt posita quasi vinum in vitro, quia omnia hęc in humana vita nituntur, quæ tam fragilis, & breuis est, quā vitrū, & fragilior quidem. Et quanquam nunc optimum habent colorē, & pulchra hominum oculis videntur, in vitæ exitu pluſ-
14 quam colubri mordent, & veluti basiliscus venenum effundūt in miseram animam. Ne intueamini ô fratres (ait Spiritus sanctus) nec ista diligatis, ita vt pro eis cęlestia amittatis, quia est maxima cęcitas: cras enim confringetur vitrum, id est, finietur vita, & pro tam breuibus voluptatibus æterna tormenta sustinebitis, quare non vultis, vt cęcos vocemus eos, qui hoc non vident? Dixit Deus ad Ezechielem. Fili hominis in medio domus exasperantis tu habitas, qui oculos habent ad videndum, & non vident, & aures ad audiendum, & non audiunt, quia domus exasperās est. Prouocatores, & irritatores iræ Dei, quos facit diabolus lynces ad ea videnda, quæ ipse vult, ad ea verò quæ ad Deum pertinent obcæcare illos, vt nihil penitus videant. O quam possumus hoc dicere

Chryſoſt. homi. 41. ſup. Matt.

Prou. 23.

Ezech. 12.

in noſtris infœlicibus temporibus, de ijs, qui adſunt, & abſunt. Or 15
Ezechiel, qui habitas in medio gentis cæcæ, quæ habet oculos ad
malum non vero ad bonum videndum. In tantam cæcitatem ma
ledictus Balaam deuenit, vt nec viderit, nec intellexerit, quòd eius
Nume. 22. aſina vidit. Cum enim vidiſſet aſina ſtantem Angelum concidit
ſub pedibus ſedentis, qui iratus vehementiùs cædebat fuſte latera
eius. Ita cæcus & perditus homo manet, vt aſina, id eſt, ſenſualitas
rationem doceat ea, quæ ratio ipſa non animaduertebat. Epulo
qui quatuor catinis ſatiatur, & ipſe incitat propriam carnem, &
edit alterum, atq; alterum, & ſtomachus rationem admonet, ea,
quę ratione oporteret facere quia tot deglutire nõ poteſt. Defeſſa
ſæpenumero caro ratione commonefacit dicens tanta negocia,
quare tanta, tantus tumultus, tantus deniq; ludus? &c. O maxi-
mam miſeriam ſentit aſina ea, quæ non ſentit Balaam. Aduer- 16
ſit homo iam corpus vlterius progredi non poſſe, & ipſis malis de
feciſci, tandiu ſedẽs ad ludũ, tandiuque vias præteriens, &c. Ratio
verò ita eſt cæca, vt id non conſideret. Cùm Iacob accesſit ad pa-
trẽ ſuũ Iſaac, vt fratri ſuo Eſau benedictionẽ arriperet: dixit Iſaac,
qui erat cæcus; vox quidem vox Iacob eſt, ſed manus, manus ſunt
Eſau. In voce dixit eum eſſe Iacob, tangens autem eum, dixit
eſſe Eſau, & ſic deceptus eſt, & erauit (quia cæcus erat) maiorem
fidem adhibens rudiori ſenſui, ſcilicet tactui, quam ſubtiliori, qui
eſt auditus. Hoc igitur eſt, quod agitur, quotidie venitis ad audien
dum verbum Dei, & audientes quotidie ea, quæ auditis (quæ ſa-
nè ſufficerent, vt ea inſenſibiles lapides ſentirent) hinc exeuntes
properatis ad videndam fœminam, oculos ad feneſtram erigitis,
cum mala familiaritate commiſcemini, & in domũ ludi intratis, 17
&c. Vos non audiſtis verbum Dei, non videtis quid vobis dicat
quomodo vos ad æterna bona inuitet, & infinitis vos tormentis
comminetur? Reſpondebunt hi, quòd hæc omnia ſunt verba,
& quæ dicta ſunt, adhuc ſunt futura, & tantum modo audiuntur
modo illa verò quæ ipſi faciunt, ſunt quæ iam manibus palpan
tur, ſunt præſentia, & quæ ſtatim oblectant. Ah! longè profe-
ctò opinione fallimini, fides enim nos decet meliora eſſe quæ
ſperamus, quam ea, quæ vos tangitis. Vos autem quia obcęcati
eſtis, plus fidei ſicut Iſaac tribuitis ſenſui tactus, quam auditui
& rem tam inæſtimabilem, vt gloriam amittitis, propter res
iſtas tam viles, & ſimul perditis animam veſtram, pro qua om-

nes

1 Ignes cæli (vt diximus) & totus infernus reuoluitur, & cùm hoc omnia ſimul merita Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti amittitis. O dulciſsime Ieſu animarum noſtrarum amor ſuauiſsime, quid his fratribus meis proderunt omnia, quæ tu pro eis paſſus es, cùm ipſi tam cæci ſint, vt pro breuiſsima voluptate, & pro minima vtilitate omnia effundant, ac diſtrahant? Illumina Deus meus eorum mentes, ipſorumque corda mollefac, atque in eis veritates has imprime, vt eas cognoſcant, & ad te toto corde conuertantur.

Non ſolum homines hodie ſunt cæci, verum etiam ſunt muti, vultis hoc cognoſcere? Dicite, ex omnibus, qui adeſtis, quot iam confeſsi eſtis peccata veſtra? Quot veſtrum curaſtis conſcientias verrere ſcopa linguæ in ſancta confeſsione, vt ieiunia, eleemoſynę, 1 9ac cætera bona opera, quæ ab initio quadrageſimæ feciſtis, diuinę maieſtati grata eſſent? Omuti, muti, neſcitis enim vti tã facili ac tanto bono. Præcipiebat Deus, vt virgo deſponſata, quæ in ciuitate ab aliquo homine corrumperetur, lapidaretur, & reddit rationẽ, quia non clamauit cùm eſſet in ciuitate. Si autẽ ruri defloraretur præcipiebat vt homo puniretur, non vero virgo: & ratio erat, quia in ciuitate poterat vti tam bona, ac facili defenſione, vt eſt vociferatio, & querela: ruri verò quáuis clamaret, nullum tamen remedium habebat. Heu, quot in æternum in inferno lapidabuntur eo quod noluerint tam excellenti, ac facili defenſione vti, vt eſt loqui in confeſsione peccatorum ſuorum ſe accuſantes. Videbitis fœminã mirum in modum loquacem, cùm vero ad cõfeſſoris pedes ſe inclinat, Sathanas eam mutam reddit, vt ne peccatũ quidẽ, 2 oex omnibus quæ commiſit proferre ſciat: ſed omnia comprehendit, dicens: ſic, aut non, ſi eam confeſſor interroget. Videbitis virũ vrbanum, qui tam perpolitis verbis vtitur, ſciens vrbanitates perpendere ſecundum hominum conditiones. Alium dicit illuſtrem, alium magnificum, alium nobilem, &c. Et cùm confitetur, videtur ſtultus, nullum enim verbum ſcit loqui. Quare nõ dicendũ eſt, quod diabolus te mutum reddidit, cùm tam inops verborum in re ita neceſſaria videaris? Cum igitur fratres mei vobis probauerim tam perſpicuis rationibus, quod Sathanas vos cæcos, & mutos effecerit: remediũ eſt huius morbi, ad hunc cæleſtem medicũ confugere, qui (vt dicit D. Ioan. In hoc apparuit filius Dei, vt diſſoluat 1. Ioan. 3. opera diaboli) ad hoc in mundum venit, & quandoquidem ſunt

Deutero. 22.

opera Sathanæ esse vt estis: Deum rogate, vt ea dissoluat, nec ve- 21
reamini, ne, vt in vobis opera Sathanæ dissoluat, id tanta violentia faciat, vt vosmetipsos destruat: quia ibidem dixit D. Ioan. Et scitis, quia ille apparuit, vt peccata tolleret. Non venit vt adulterum, & latronem tollat, aut homicidam à mũdo abstrahat suspendens eos: hoc enim exequitur terrestris iustitia, sed venit ad auferendas iniquitates. O admirabilem Dei clemẽtiam! Diabolus virtutem, & virtute præditum simul vellet destruere, cum sit capitalis hostis. Deus autem cum sit amicus, tantummodo conatur peccatum tollere, non vero peccatorẽ. Ideò etiam de eo dixit B. Ioannes Baptista: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Si in
Simile. imaginem perfectissimam eximij pictoris manu depictam litura, aut macula aliqua incidit, quæ eã deformet: accipit pictor instrumentum, & dexteritate sua, non imaginem oblinit, sed lituram il- 22
lam aufert. Sic facit hic diuinus pictor Iesus Christus, & nõ solum à nobis malum abstrahit, sed bonum etiam donat. Laudate Domi
Coloss. 1. num (ait S. Paulus) cum gaudio gratias agẽtes Deo, & Patri. Quare? quia eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum filij dilectionis suæ. O quam suauissima verba: posset dicere Christus filius Dei: Tu es peccator, & dignus es inferno, sufficit vt te à peccato liberem. Cæterum, tu tibi consule, sed diuina eius misericordia non hoc contentus est, sed transtulit nos, &c. aufert malum, & affert bonum.

Locutus est mutus, & admirate sunt turbæ. Cùm hic homo cæcus esset, & surdus (vt supra diximus) non dicitur quod vidit, & audiuit, sed quòd locutus est. Quid hoc est mysterij? non aliud est, quàm quod voluerit Spiritus Sanctus nobis significare in hoc, 23
quòd vnum ex membris, quo magis diuinæ Maiestati seruitur, aut quo ipsa magis offenditur est lingua. Ideò non tanta mentio fit de visu, & auditu, quam de loquutione. Et in hoc ostenditur, quòd si homo loquitur, vt fas est, inde illi proueniet, quòd bene
Psalm. 50. videat, & bene audiat. Maxime notandum est, quod cum Dauid
Psalm. 14. Deum rogauerit, dicens, Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam, postea instantissime deprecatur, dicens, Pone Domine custodiam ori meo. Idest ligno obstrue. Quare illic à Deo petit vt os suum aperiat: alibi vero, vt illud claudat deprecatur. Et ostium tornatile illi ponat? Ostium circunstantiæ, &c. Hoc dixit vt ostenderet, quod ex manu Dei nobis venturum

est

24 eſt bene tacere, & bene loqui. Scire loqui, & ſcire tacere opportune, & ſicut decet domum eſt altiſſimi. Date mihi hominem effrenatæ linguæ, non videtur, niſi horologium perturbatum, quod non ſiſtit vſque ad centum. Cum Dauid omnes creaturas ad laudes Domini inuitauit nunquam peccatorem inuitauit, ſciebat enim, quòd illius cauſa tota muſica diſſona futura erat, ſolus ille diſſonaturus erat, & ita vocauit cælos, ſtellas, maria, terram & cætera omnia vſque ad dracones, abyſſos, omnia poſuit in ſuo Pſal. *Pſal. 148.*
Laudate, &c. Non tamen poſuit ſceleratum: ex mala enim conſcientia non bona exibunt verba, & quæ diuinam Maieſtatem glorificent. Itaque dicens, Laudate Dominum de cælis ſerpentes & volucres pennatæ, dracones, & omnes abyſſi, tabifica animalia, atque inſenſibiles creaturas, homini malæ linguæ, & proteruę
25 conſcientiæ præpoſuit. Confundimini ergo pudore fratres mei, qui aſſueſcitis mentiri, iurare, & de proximis veſtris detrahere, ſiquidem tantam vobis infligit alapam Spiritus Sanctus minoris vos æſtimans, quàm venenoſos ſerpentes, & confuſi pudore, conuertimini, linguas veſtras coercete, puriſſime in peccatorum veſtrorum confeſsione loquimini. Nam ex iſto fonte vobis medicina dimanabit, qua oculi veſtri clarificentur, aureſque veſtræ excitentur.

Quidam autem ex eis dixerunt, in Beelzebub principe dæmoniorum eijcit dæmonia. Et dicentibus illis inter ſe tantam blaſphemiam incepit diuinus Dominus rationibus probare, illos mendaces eſſe, & eorum verba longe à ratione abeſſe. O ineffabilem vnigeniti fi- *Exod. 38.*
26 lij Dei patientiam, quàm merito dixit Moyſes, Dominator Domine Deus miſericors & clemens, patiens, & multæ miſerationis. Vbi eum hic patientem vocat, eſt in Hebræo verbum quod ſignificat, qui habet nares oblongas. Quod non eſt iracundus, nec male moratus, ſed mitis, & iniuriarum patiens, & qui nunquã par cere deſeciſcitur. Teſta parua ſi parum aquę, & pauca cicera in eã *Simile.*
infundas ſtatim ſpumabit, & effundetur aqua in imo ignis calore. Torres paruulus licet parũ pluat ſtatim extra alueũ exit. Sed vt Tibris, aut alius magnus fluuius accreſcat, & extra alueum erumpat, neceſſe eſt multas pluuias præcedere. Habem⁹ homines corda noſtra quaſi teſtas vidę, quæ ſtatim paruo igne, ſuper exuberant, & quaſi torrentem paruulum, quæ ſtatim minima pluuia, & mini mo verbo ignominioſo, quod nobis dicitur ab aliquo exeũt, qua-

cunque minima occasione illicò irascimur, & velut furiosi con- 27
citamur: Deus est fluuius infinitæ aquæ, non exit ab aluco pro-
pter scelera nostra, licet maximæ sint iniuriæ, quas contra illum
committimus, tutissimè tamen ad eum possumus accedere, quan
uis eum offenderimus, non enim illum perturbatum inueniemus.
Eccè quanta mansuetudine conetur, hos pessimos calumniatores
veritatis iter demonstrare quanuis tantam in illum calumniam
proferebant.

Est autem valdè notandum, quòd cum ij verbis blasphemarent, dicit Euangelium: *vt vidit cogitationes eorum, &c.* Domine, hi pessimi verbis te vituperant & blasphemant, quare tu de eorum cordibus conqueretis, quæ tu solus intelligis? nihili æstimas verba, quæ tibi dicunt, & doles propter eorum cogitationes, quas nemo præter te cognoscit? In hoc cernitur Do- 28
mini nostri Iesu Christi probitas, quia cum finis, quem Pharisæi ex illis verbis intendebant, esset populum decipere, & illam persuasionem, ac fidem ab eorum animis auferre, quam de diuino Saluatore habere incipiebant: multò maiori iniuria afficiebatur, & plus dolebat mala, quæ populo volebant inferre, quam iniuriam suam sentiebat: magis dolebat videns, quod populo officerent peruertentes eum, & auferentes cognitionem illam, quam iam conceperant, quam quòd ipse iniuriam pateretur. O ineffabilem Dei pietatem quis tibi non seruiet? Et quis tui amore non capietur? Hic est, (fratres mei,) Dominus, quem offendimus, & quem despicimus, atque eum pro minimis rebus commutamus, cùm ipse sit Deus, & tam amicus noster, vt significet, se magis dolere peccata nostra, propter incom- 29
modum, quod peccatori afferunt, quàm quòd ipsemet offendatur. Cum Hebræi maximum illud Idololatriæ insultum *Exod. 32.* perpetrassent orante Moyse pro illis, dicitur, quòd placatus est Dominus, ne faceret malum, quod locutus fuerat aduersus populum suum, & tamen cum Moyses descenderet, ei inspirauit, vt in viginti tria millia illorum gladio irrueret. Conciderunt illa die viginti tria millia, quia eos pudore nudatos ac proteruos perspexit. Ex verbis enim Aaron cognitum est quales illi essent. Atque totum hoc supplicium sumptum est, ne alijs proximis officerent, hoc est enim, quod Deus magnopere sentit, & non tam considerat peccata iam commissa, quàm duri-

30 duritiem illorum, ac incõmodum, quod ipſa proteruitas aliis proximis poteſt afferre.

Probante Domino noſtro Ieſu Chriſto innocentiam ſuã optimis rationibus, ſurrexit de medio quædam mulier & cœpit exclamare dicens. *Beatus venter, &c.* Inter tot homines, ac legis peritos, & vbi tot de Deo detrahebant, vna tantum mulierculà reperta eſt, quæ Dei honorem defenderet. Obſtupendum eſt videre, quàm puriſsimi ſint, qui modo Deum laudent, & ei ſeruiant, atque illius honorem, & amplitudinem tueantur: atque ij non ſunt ex præſtantioribus ac nobilioribus ſæculi. In Exodo dicitur, quòd cum tyrannus ille Rex Ægypti imperaſſet, vt Hebræos ſui perſequerentur, ac in eos tantam tyrannidem exercerent, vt filios eorum demergerent, timuerunt autem obſtetrices Deum, &c. Il- 31 læ mulierculæ fuerunt Ægyptijs confuſioni: cùm enim tot potentes, & literati in conſiſtorio regio eſſent, nullus fuit, qui tyranno contradicere auderet, ſed omnes eius tyrannicis inſtitutis obediebant contra omnem naturalem rationem, ſolæ mulierculæ quædam Deum timentes huic tyrannico, & atroci præcepto obtemperare noluerunt. Atque illæ mulieres abſque concionatore, aut doctore, naturali tantum lumine cognouerunt malis ſupplicium eſſe præparatum ac Deum timuerunt: nos autem tam docti, tamque admoniti, atq; tot cõminationibus impulſi nihil timemus. O maximã infœlicitatem. O terribilem cæcitatem? Ad illorũ ac noſtrã confuſionem mentio facta eſt de illis mulieribus, quæ profecto non abſque præmio manſerunt, ibidem nãq; legitur quod benefecit Deus obſtetricibus his. Nullum eſt bonum, quod ſit ex- 32 pers præmij. In omni enim gente, qui timet Deum, & operatur iuſtitiam acceptus eſt illi. Et ibi dicitur, & quia timuerunt obſtetrices Deũ, ædificauit eis domos. Et Hierem. dicit de iuſtis, quòd ædificabuntur in medio populi Dei, id eſt, exaltabuntur, & conſeruabuntur. Ita hîc intelligunt nonnulli, ædificauit eis, id eſt, ſuſcepit eas proſperauit eas exaltauit, & benefecit. Sed, ſecundum ſanctũ Gregorium ædificauit eis domos, id eſt, dedit illis gratiam & virtutes, quibus ad æternas illas mãſiones peruenirent, de quibus Ioãnes. In domo patris mei manſiones multæ ſunt. Vt cognoſcatis, quam gratus ſit Deus, & quo modo, ſecundum Sanctũ Gregoriũ eas illuminauerit, cùm gentiles eſſent vt in ſalutis vîa ambularet. Curemus ergô pro huius tam grati Dei honore pugnare, ipſe enim

Exod. 1.

Act. 10.

Hier. 31.

Gregorius

Ioan. 14.

enim nobis liberalissimè persoluet: hîc nobis concedens gratiam, & in futuro donans gloriam sempiternam. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, qui cum patre, & Sancto Spiritu viuit, & regnat in sempiterna sæculorum sæcula. Amen.

¶ Feria. II. post Dñicam. III. in Quadragesi.

Quanta audiuimus facta Capharnaum, fac & hîc in patria tua, &c. Luc. 4.

PRÆDICANS Christus Redemptor noster in Nazareth, vbi educatus fuerat, in sanctiæq; ac iuuentutis suæ annos duxerat, in eadem sermocinatione dixit pharisæis, ac cæteris, qui aderãt: vti q, dicetis mihi: medice cura teipsum, cũ omniũ corda, ac intentiones cognoscere dixit: vti q, dicetis, &c. Qui mirus est lusor pilæ, omnes pilas in aere colligit, antequam per terram serpãt. Sic Christus Dominus noster antequã homines loquerentur, iam ipse perspiciebat, quid in animis haberent. Pilas in aere colligebat. Nos, qui sumus confessarij, quando possumus pilam captare iam venit obrepens, & quasi vi ablata. Nullus est enim, qui pilã benè iaciat. Vix est, qui peccatum confiteatur, vt debet. Et sic peccata per vestigium trahimus. Sicut ignari lusores, qui pilas in aere nesciunt comprehendere, nisi postquam per humum obrepunt. Solus Dominus, vt verus Deus sciebat pilas in aere colligere: sciebat cognoscere, quid homines in corde suo cogitarent; antequàm id ore proferent, & ita locutus est iuxtà horum cogitationẽ, quod enim ipsi magnopere desiderabant erat, vt in patria sua ea mira cula faceret quæ alibi operabatur. Et dicere, curate ipsum: significat idem, quod: cura nos, qui vnum sumus tecum, quod ex tua patria sumus. Hîc libentissimè dicunt se vnum esse cum Iesu Christo, vt ab ipso beneficia accipiant, at verò in laboribus soluũt deseruerunt. Vt ipse conqueritur per Dauid dicens, considerabã ad dexteram, & videbam, & non erat qui cognosceret me. Sicut cũ aliquis præficitur episcopus, aut in alium dignitatis gradum effertur, a quolibet angulo mille cognati illi prodeunt. Si verò sit pauper, ipsimet fratres eius eum abnegant fratrem.

Simile.

Psal. 141.

Simile.

Atque

3 Atque idem Dominus, qui quæſtionem eorum nomine & ſecundum eorum voluntatem propoſuit, eis reſpondet, *Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus eſt in patria ſua.* In quibus verbis eis oſtendit, quod quia illū non honorabant, nolebat inter eos miracula facere. Sancti ſuper hoc verbum maximā faciunt exaggerationem, & maxime perpendunt, quòd cùm Chriſtus Redemptor noſter eſſet, qui temporalia hæc, & caduca minoris fecerit, quàm omnes, qui in toto terrarum orbe ſunt, fuerunt, & futuri ſunt, cumque nihil aliud in toto vitæ ſuæ tempore faceret, quàm terreſtrium rerum omnium contemptum, tam verbo, quàm exẽplo hominibus perſuadere: & tamen in patria ſua nollet miracula facere, nec inter ciues ſuos habitare, eo quod ipſum parui facerent, & ibi morabatur, & prodigia faciebat, vbi colebatur, & ma-4 gni æſtimabatur, cum omnes ſancti, & eius ſerui contrarium facerent: qui non ſolum commorari, verum ne ingredi quidem volebant, vbi honorabantur. Si ergo vermiculi hoc faciebant, quanto rectius eſſet, vt diuinus Magiſter idem faceret, vt eius exemplum omnes imitarentur? Ita cupidus honoris erat? Profecto ſi perſpicua oculorum acie rem hanc intueamur, inueniemus, quod in ea ſingulare in nos contulit beneficium, admirabilem que nos eruditit doctrinam. Non erat auidus ſæcularium honorum humilli-5 mus Ieſus. Sed potius mirum in modum eos contempſit, & conculcauit: nec ciuitatem illam relinquebat, eo quòd ipſe negligeretur: ad hoc namque in mundum venerat, vt pro nobis contumelias pateretur: vt eius nomine prophetauerat Dauid, dicens: Ego *Pſalm. 21.* ſum vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio 6 plebis. O ſuperne mundi Redemptor Deus infinite, atque homo vere, quare dicis Domine, te non eſſe hominem? Et quid mirum, quod fuerint hæretici, qui dixerint te non eſſe hominem verum, cùm tu idem ore tuo fatearis? Ah, non id intelligitis. Vult dicere, ſe non eſſe hominem ſicut ſolent eſſe ſæculares homines. Dicitur illi ignominioſum verbum, ſtatim gladium euaginat, ac dicentis mediam abſcindit faciem. Et dicitis. O, ſicut homo hoc fecit, alias effœminate ſe haberet. Certe maximum eſt mendaciū, non enim vt homo fecit, ſed vt iumentum, quod paſsione, non vero ratione ducitur, & in eum calces tollit, qui illud percutit. Non ſum ego (inquit ſanctiſsimus Redẽptor) homo, vt hic homo, mille enim iniuriæ mihi factæ ſunt, & omnes patiẽtiſsime tolerauī. Sum ſicut vermis

mis qui præterit viam ſine tumultu, quem paſtor,& aquarius cõ 6
terit,& omnes conculcant, & de nemine queritur. Quis vnquam
vermem queri vidit? O fili æterni Dei quàm quietus, & ſine ſtre-
pitu mundum hunc præterijſti, obrepens ſicut vermis proſtrato
humi pectore, triginta tres annos cum tanta egeſtate ducens, ab
omnibus malis conculcatus: nec tamen vnquam conqueſtus es.
Ideo ait Dauid,te eſſe vermẽ & non hominẽ,ſicut homines huius
ſæculi. Ideò non contentus eſt hic diuinus Dominus,vermis appel
lari,ſed addidit dicens. Opprobriũ hominum, & abiectio plebis.
O res mirabilis,quum enim tu Dñe ſis omniũ hominum decus,&
ſplẽdor(nam maior gloria noſtra hæc eſt, te hominẽ factũ fuiſſe)
& tamẽ dicis te opprobriũ eſſe hominũ?ſignificat his verbis,quod
contumeliæ, & opprobria, quæ inter omnes homines diuiſa ſunt,
omnia cumulata ſunt,& ſimul in ſe deuenerunt,atq; ea omnia li- 7
bentiſsimè propter nos ſuſcepit. Et cùm hoc ita ſit,non recuſabat
facere miracula in patria ſua,eo quòd nõ honoraretur ab illis: ſed
voluit ſe ita durum erga illos oſtendere, vt autoritatem conferret
prædicatoribus Euangelicis, quos noluit contemni: & parui fieri,
neglecta enim perſona,abijcitur etiam & doctrina. In quo nobis
exemplum præbet quantum debeamus curare,ij,qui Euangeliũ,
& Dei diuitias tractamus,vt apud populũ bonam habeamus æſti
mationem,ſolum modo propter communem,non autem propter
noſtram vtilitatem peculiarem,conſiderantes fructum, quem au-
ditores ex doctrina percipient,ſi bene exiſtiment de prædicatore,
ſique prędicationi fidẽ adhibeant. Hãc opinionẽ cupiebat noſter
diuinus Magiſter,vt homines de ſe ipſo haberent propter cõmo-
dũ,quod ex eo illis ſubſequeretur, non vero, quòd vellet honorari. 8
Imo in hoc amorẽ ſuum maxime oſtẽdit,quòd libentiſsime igno
minias pro nobis tulerit,quod eſt plus, quã mori. Nã reperientur
homines,qui pro amicis ſuis,vitã periculo opponant:honorẽ verò
nemo eſt,qui pro alterò velit in diſcrimen offerre. Imò ipſo facto,
quo aliquis peteret,vt honorem pro ſe offerret, inimicitias cũ illo
cõtraheret. Quid honorẽ meũ tu pertinges?filius autẽ Dei nõ vitã
Marc.6. modo pro nobis obtulit,verum & honorẽ etiam amiſit. S. Marcus
hãc eãdem hiſtoriam exponẽs dicit, & non poterat ibi virtutẽ vl-
lam facere,&c. Non dicit ipſum noluiſſe ſed omnipotentem non
potuiſſe ibi miraculũ vllum facere. Orem ſtupendam,ò maximã
exaggerationem. Non potuit in patria ſua id facere, quod toties

in

9 in alienis fecerat. ¶ Redditur etiam altera ratio vltra supra dictã, scilicet, quod Deus non facit miraculum in fauorem peccati. Vellent Nazareni, vt ad honorem patriæ suæ commoraretur illic medicus ille tam singularis, & ex omnibus nationibus illuc homines concurrerent, atque propter maximum cõcursum, multi cibi illic venundarentur, nam sic omnes illi mercatores essent & stabularij fierent, & ita Domini miracula in fauorem crumenarum suarum essent, & sic volebãt vt cœlestis gratia temporalibus bonis venderetur, quod erat pessimum desideriũ, cui impossibile erat Deũ satisfacere. O quantũ super hoc poterat hic reprehẽdi. Eo quòd iã nulla sit in Ecclesia Dei peregrinatio nec sanctorũ inuocatio, quę in nundinas nõ versa fuerit, atq; si ad eã quadraginta vadunt, triginta & nouẽ vadunt ad vendendũ, & negociandũ cupiditatibus
10 suis commoti: & cũm peregrinationes die festo fiant, plurimi nõ ingrediuntur in tẽplum, nec rem sacram audiunt, & ita domos suas reuertuntur, non solum absque merito; sed peccatis, quæ illic commiserunt onerati. O terribilem hominum peruersitatẽ, quæ omne bonum in malum commutauit. Hinc etiam alia singularis doctrina elicitur: quòd quemadmodum homines Dei gratia, & propria humilitate, & obedientia, apti, & digni efficiuntur, petendi à Deo beneficia, & ea præstantiora consequendi, quam ipsi postulant, vt significauit Sãctus Paulus dicens, Flecto genua mea ad patrem Domini nostri Iesu Christi, vt impleamini in omnẽ plenitudinem Dei, ei autem, qui potens est omnia facere super abundãter, quam petimus, aut intelligimus, sed intelligitur, quòd hæc beneficia confert [in eos, qui supradicto modo dispositi sunt. *Ephes.3.*
11 Sic per culpam redduntur homines indigni petendi, & accipiendi; vt dicit Deus per Esaiam, cum multiplicaueritis orationem non exaudiam: manus enim vestræ sanguine plenæ sunt. Et ratio est, quia peccatum non solùm animã occidit, sed aliquomodo Dei mores & ingenium permutat, non in se sed in suis effectibus. Deus enim, secundum suam infinitam probitatem de se nunquam est inexorabilis, sed facilis ad audiẽdum, & cõcedendũ, peccata autem misericordiæ eius affectum impediunt. Quapropter Hierem. dixit: nos inique egimus & ad iracundiam prouocauimus, idcircò tu inexorabilis es. Tales erant hi Nazareni in fœlices, ideo Dominum inexorabilem inuenerunt. Qui rure domum construit, vbi eam sol circuit, & in eam vndique reuerbe- *Esai.1.* *Thren.3.* *Simile.*

rat:

rat:si cõqueritur,quòd domus sit intus obscura, merito illi dicere 12
poteris. Tu es in culpa,si enim aperuisses magnas fenestras domui isti,ingrederetur solis splẽdor,qui eã illuminaret, siquidẽ ibi nõ erat, qui impedimẽto esse posset. Est Deus sol infiniti caloris, & claritatis,quantũ est ex se paratus est ad illuminandũ,& calefaciendũ,atq; omnibus fauendũ,& si ab eius manu beneficia non accipiatis vobis culpã tribuite,quia amplas fenestras nõ aperitis. Edite maxima suspiria,magnã lachrymarum copiã effundite, curate optima desideria habere,expedite cor intus,&omnibus vanis affectibus illud purgate: hoc est enim amplas fenestras aperire, & Dei beneficijs aditũ patefacere,eiusq; gratiã desiderare, quę nun
Hebr.12. quã deest ijs,qui ad eã accipiendã disponũtur. Idcircò S. Paulus dixit:Pacẽ sequimini cum omnibus,& sanctimoniã, sine qua nemo videbit Deum,contẽplantes nequis desit gratiæ Dei. O quã 13
admirabilis sententia,quã excellẽs admonitio vt pacẽ habeamus cũ omnibus proximis,& eis in omnibus rebus bonũ exẽplũ ostendentes,cõsideremus,& diligenter contẽplemur, ne fortè propter harũ rerum defectũ, gratiæ Dei desimus. Solemus sæpenumerò dicere nobis gratiã Dei deesse,eo quòd in nobis spiritualem progressum non sentiamus. Sed dicit Apostolus,quòd vnusquisque solicitus sit, & videat ne ipse desit gratiæ Dei: in quo significat, nos prius gratię Dei deesse,quã ipsam nobis. De illa nãq; dicitur,
Sapien. 6. clara est,& quę nũquã marcescit sapiẽtia, facilè inuenitur ab eis, qui quærunt illã,prȩoccupat,qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat,qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit: assidẽtem enim illã foribus suis inueniet. Si quis diluculo eam quæsierit non multos labores patietur,vt inueniat,ad ostium enim suum eã se- 14
dentẽ reperiet expectantẽ,vt desiderio saltem exeamus ad inquirendam illam,siquidem ipsa nos quærit & domum nostrã venit. Nõ deesset Deus his in eorũ necessitatibus subleuandis,beneficijsque conferendis,sicut faciebat habitatoribus Capharnaũ, nisi illi prius Deo deessent. Ad hoc propositũ dicebat sanctus quidã ordi-
S. AEgydius. nis nostri,qui dicebatur Frater AEgydius,de gratia,quã homo accepit,& quã nõ accepit redditurus est rationem in cõspectu Dei, De ea quã accepit,nisi ea benè vsus fuerit;de ea quã non accepit quia sua culpa illam nõ accepit: Deus enim paratissimus erat vt eam conferret. Cum igitur hoc ita sit,quid erit de nobis peccatoribus in illa horâ;siquidẽ tam parùm dispositionis habuimus,& tã-

ne-

15 negligenter præparati ſumus ad gratiam Dei accipiendam &, tã malè accepta gratia vſi ſumus? Mittat vnuſquiſque manum in ſinum ſuum, & animaduertat quantum ſibi deſit ad hoc vt bonus ſit, & cognoſcat, quantumcunque deeſt ſua ſibi culpa deeſſe, & videbit quantum habeat quod ploret. Quapropter fratres mei per reuerentiam huius liberaliſsimi Domini vos rogo, ſemel & millies, eius nomine hoc poſco, ne illius diuinæ gratiæ deſitis. Attendite quòd ad fores veſtras ſedet expectans, vt ſibi ianuam aperiatis, ne diuinæ clementiæ fores claudatis, ne tam precioſæ, atq; inęſtimabili rei tantam iniuriam inferatis. Veneramini, & maximi æſtimate verbum humanatum, miſſum propter infinitum amorem ab æterno patre.

Aduertite quòd quia Chriſtum Dominum non venerati ſunt
16 Nazareni, vt par erat, eos reliquit, & iuit Capharnaum. Et cùm ipſi arbitrarentur ſibi petitionem ſuam concedendam eſſe, eos aſpera reprehenſione exprobrauit, & dedecorauit, arguens eos ingratitudinis, & inconſiderationis, quam reprehenſionem ipſi tanquã præſciti moleſtè tulerunt, & ita dicit Euangelium, quòd, *Repleti ſunt omnes in ſynagoga ira: & ſurrexerunt, &c.* In eodem ſermone paulò antea, quia ad eorum voluntatem & deſiderium loquebatur, & de Meſsia agebat, dicit ſacer textus, quòd mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore eius. Pleni erant lætitia, vtautem Ieſus Chriſtus eorum vitia perſtrinxit, repleti ſunt omnes ira. Sic modo ad literam fit. Cum prædicator myſteria declarat, quæ neminem perſtringunt, dicitis: O quam bonus prædicator, profecto eſt alter Sanctus Paulus. Cùm
17 primùm verò de vita, ac moribus veſtris maledicit, & vos reprehendit, ſtatim eum præcipitare cupitis, ſicut illi Redemptorem noſtrum. In libris Regum dicitur, quòd Philiſtijm habita- 2. Reg. 5.
tores Azoto arcam Domini à templo ſuo, à ciuitate, & eius terminis eiecerunt, eo quòd Idolum ſuum Dagon in terram eiecerit. O quot Deum, & eius famulos contemnunt, & ab animis ſuis exterminant, eo quod eorum idola diſperdunt. Adoras honorem, voluptatem, & vtilitatem, quæ idola ſeruus Dei curat diſperdere, & prædicator curat auferre, & ideò eum odio habes, & in illum iraſceris. Cùm accerſiri iubetis ſartorem, qui vobis ve- *Simile.*
ſtitum ſarciat, certum eſt, quòd non faciet veſtes, ſecũdum ſuam ſtaturam, ſed iuxta corpus illorum, quibus faciendæ ſunt. Sic

velletis, vt quicquid prædicator concionatur, ad mensuram 18
voluntatis vestræ esset, non verò iuxta mensuram beneplaciti diuini, & quia non sic fit, sed vitia vestra increpantur, ita replemini. Vnum ex signis prædestinationis, aut reprobationis est: si ægrè aut libenter fertur reprehensio. Magnum certè signum est, cùm quis reprehensionem humiliter patienter, & cum gratiarum actione perfert illum prædestinatum esse. Contra verò reprobationis est maximum signum, nolle corrigi, & cum reprehẽ
Exod.7. sione exacerbari. Cùm Moyses virgam in conspectu Pharaonis proijceret in serpentem versa est. Sic plerumque solet accidere, quòd verbum Domini (quæ est virga) proiectum coràm quodã Pharaone, coràm præscito in anguem conuertitur, & venenum
Iob.21. efficitur. Virga est correctio. Sic Iob narrans quomodo mali efferantur, & sublimentur, dixit, & non est virga Dei super illos. Hãc 19
verò correctionis virgam, si coram præscito conijcis eum exhortans, vt sese ad virtutem recipiat: conuertitur in colubrum peccati, quia irascitur, & eum, qui se reprehendit vult morsibus confi-
Plutarchus in moralibus cere. Ait Plutarchus in moralibus, quod sicut cùm ægro datur potio (vt ei tam amara est) non solùm illam odit sed vas etiam, in quo sibi data est multo tempore execratur, & cùm illud intuetur, statim ei stomachus euoluitur, & præ horrore intestina vult euomere. Ita mali odio habent non solùm reprehensionem, verum & illos etiam, qui eos reprehendunt: & cùm illos intuentur statim perturbantur. O quam pessimum signum. Liberet nos Deus à tali infœlicitate. Et vt cognoscatis quam mala sit au-
Prou.29. dite Spiritum Sãctum dicentem de ea: viro, qui corripientem dura ceruice contemnit, repentinus ei superueniet interitus, & eum 20
sanitas non sequetur. O metuendum verbum, quis est lapis audiens te qui non confringitur, & timore contremiscit? qui obdurato corde neglexerit corrigentem, & ei obstiterit repentina morte morietur, nec salutem animæ consequetur. Heù Heù! quomodò tã terribilem cõminationẽ audimus, nec tamen illam timemus, acsi non esset Deus, qui eam dicit. O Domine, quid faciemus nos, qui passim in hanc miseriam incidimus? qui est qui dicat quando corrigitur? Benedictus Dominus Deus, qui tantũ mihi cõtulit beneficiũ, mittens tale medicamentum vulneribus meis. O Dominus tibi persoluat frater mi aut pater mi, hanc charitatem, quam in me feciſti, multum enim tibi pro ea debeo. Quid

dici-

21 dicitis ad hoc? quare non confundimini videntes, quòd poſt correctionem, quaſi viperæ venenum conſpuentes remanetis? ſicut remanſerunt hi Nazareni in bonum Ieſum, qui peſtilentiſsimo furore concitati eiecerunt eum extra ciuitatem, & in excelſi montis cacumen detulerunt, vt illum præcipitarent. Ecce quas ei gratias agerent propter prædicationem. Liberet me Deus à tali ira, & in quem? aut quare? Plerunque ira animam torquet, & eam facit inſanire, illam obcæcat, & in mille inſanias redigit. Quo furore cruciabatur anima Saulis cum abſque vllo iure, aut ratione lacerari iuſsit ſeptuaginta ſacerdotes Domini ſanctis veſtibus indutos, & hac immanitate inſatiatus euerti imperauit ciuitatem ſacerdotum abſque culpa, & quod nulli ætati, aut conditioni parceretur, homines, mulieres, pueri interficerentur, & (quod plus 22 eſt) aſinos, boues, & cætera iumenta concidi iuſsit. Quo furore, dicite mihi, interius concitabatur, qui omni humanitate nudatus, belluis ipſis erat immanior? effectus quaſi diabolus, qui omnia deſtruere cupiebat. Non videtur vobis hoc ſtupendum? quod talem ſtragem faceret, ſolum propter hoc quòd ſacerdotes receperant ibi Dauid, quem ipſe inteſtino odio perſequebatur? Adhuc eſſet factum eius culpabilius, ſi hoc faceret, & crudelitatem hanc exerceret contra illos ſacerdotes, quòd eum neceſſario correxiſſent, & piè admonuiſſent. Ex quo intelligetis, quòd culpabilior ex omnibus furoribus eſt ille, qui habetur contra eum, qui animæ noſtræ vult mederi. Beati mites, qui ſimilem iram, & omnes effrænatos furores ſumma animi contentione fugiunt, atque 23 ideo, lætam, & pacatam vitam degunt, vt affirmauit Dauid, dicens: Manſueti autem hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis.

1. Reg. 36.

Pſalm. 36.

Ieſus autem tranſiens per medium illorum ibat. O benedictus ſit talis Deus, glorificatus talis Dominus, & ſuperexaltata ſit tanta patientia. Videte quàm libenter tantam iniuriam tulerit, tam miti animo per medium illorum præteriens, & cum illos ſtatim illic poſſet ſubuertere eos impunes deſeruit. O quàm meritò Beatus Paulus ad Hebræos dicebat: Recogitate eum, qui talem ſuſtinuit à peccatoribus aduerſus ſemeipſum contradictionem, vt ne fatigemini animis veſtris deficientes: nondum enim vſque ad ſanguinem reſtitiſtis aduerſus peccatū repugnantes. Maxima ſignificatione dicit: Recogitate, poſſet enim dicere: cogitate, vt nos

Heb. 12.

eom monefaciat,quòd iterum,atque iterum hoc negotium à nobis 24
tractari oportet,manè & vesperê in prandio,& cœna,& tota deni
que vita in cogitando,& recogitando exemplum quod nobis de-
dit,traducenda est.Etiam maxima Emphasi dicit,eum. Quem?
Non potest explicari.Voluit apertam relinquere ianuam,vt ani-
ma quantumcunque velit possit intra se euoluere,& ei liceat in
pelago infinitatis Dei submergi.Potestis eum contemplari Deũ,
potestis animo concipere hominem.Potestis Deum pariter & ho
minem cogitare.Illud:eum,est abyssus perfectionum. Et ita con-
sumpta tota vita,& etiam mille sæculorum transacto tempore in
agendo de eo,qui patiebatur,nunquam tamen ad littus huius pe-
lagi perueniemus.In hunc ergo tantum Dominum atque in eius
passionem oculos conijciamus, vt ab eo patientiam addiscamus.
Licet enim illum nobis Pater æternus in magistrum,& ducem de 25
derit,quem sequeremur,vt dicit per Esaiam:Dedi eum ducem,&
præceptorem gentium. Et hoc est,quod etiam S. Paulus ad Rom.
Esai.65. docere voluit cùm dixerit:Induimini Dominũ Iesum Christum.
Roman.13. Cùm quis operatur secundum alterius facta,& ei multum assimi
latur,dicitis,quòd indutus est eum.Et ita dicitis de malo: Dæmo-
nium induit hoc est[*Esta reuestido en el el diablo.*]Quia in omnibus
suis operibus eum imitatur,& repræsentat.Sic dicit B.Paulus: In-
duimini Iesum Christum,ita vt illũ in omnibus imitemini in spi
ritu,& proficiendi zelo,in sermone,in misericordia,&c. Tamen
vna ex virtutibus,quam in illo diligentius,ac studiosius oportet
nos imitari est patientia,& mãsuetudo etiam,vt idem Dominus
peculiariter docuit,dicens.Discite à me,quia mitis sum,&c. Quæ 26
Matth.11. siuit anima quædam deuota ab hoc diuino Domino,dicens: Do-
mine quid faciet homo propter te,eo quòd pro illo passus fuisti?
Cui respondit Dominus. Scito quod ministri atrocitatis,manus
pedes & omnia membra mea vinxerunt,linguam autem meam
nequaquam vincire potuerunt. Ego tamen ita eam colligaui,vt
ne verbum quidem iracundiæ,aut scandali dixerim,aut quod ali-
quem læderet,sed omnia verba mea plena erant amoris,ac pa-
tientiæ.Cum igitur homo incommodis atque contumelijs alligã-
tus,linguam suam patientia vinxerit malum pro malo non re-
spondens,tunc mihi seruit,& magnopere placet,& hoc quodam
modo contentus sum pro omnibus,quæ pro illo perpessus sum,
& tacui. O profundam,& admirabilem sententiam:beata ani-

ma.

27ma, quæ illam ſeruauerit, per illam enim diuinam gratiam adipiſcetur, & poſtea in futuro cæleſtem gloriam conſequetur. Ad quã nos perducat, &c. Amen.

¶Feria. III. poſt Dñicam. III. in Quadrage.

Si peccauerit in te frater tuus vade, & corripe eum inter te & ipſum ſolum. Matth. 18.

SI PECCAVERIT In te, id eſt, contra te. Hic eſt legitimus ſenſus huius ſententiæ, quam Dominus dixit San-
1 cto Petro. Et hoc patet, quia peracta hac doctrina, quam diuinus Magiſter docuit, eum interrogauit Sanctus Petrus dicens: Domine quotiens peccabit in me frater meus, & dimittã ei? vſque ſepties? Arbitratus eſt Diuus Petrus, quod multum ſe extenderat, & (vt aiunt) lapidem pro viribus ieciſſe. Et profectò ſecundum quod modò facimus, ſatis ſe extendit. Nam tu quando tibi illata eſt iniuria, & aſſiduis precibus rogatus ei dimittis qui eam tibi fecit, ſtatim dicis: Hac non amplius, ea eſt charitatis veſtræ puſillitas. Et iuxta hoc ſatis multum erat, quod dicebat Sanctus Petrus interrogans vtrùm ſepties dimiſſurus eſſet? Sed tamen modicum adhuc dixit ſecundum quod vera charitas expoſcit: & ſic illi reſpondit Dominus, Nõ dico tibi ſepties ſed vſq; ſeptuagies ſepties. Et ſtatim propoſuit parabolam regis qui dimiſit ſeptem millia
2 talentorum, quæ quidam homo ei debebat, quod confirmat hoc, quod ſuprà diximus.

Hęc cęleſtis Domini doctrina eſt maximę conſolationis peccatoribus, in qua dicit, vt ignoſcat homo quotieſcunq; offenſus fuerit, abſq; vlla taxi & moderamine. Ibi enim certum pro incerto numero poſuit. Vnde confunditur illud, quod nonnulli dixerunt, certũ quendam, ac determinatũ eſſe numerum peccatorũ, quæ Deus ſolet dimittere, & extra illum numerum non dimittit. Si enim nos cum tam parũ charitatis habeamus obligat Deus vt millies, & millies & ſine taxi ignoſcamus noſtris proximis, quanto minus eius miſericordia habebit taxim erga nos, cum eius benignitas ſit infinita, noſtra autem ita ſit arcta, & modica? Per San-

Luc.17. ctum Lucam exaggerauit diuinus Magiſter hanc, hoc dicens: 3
Attendite vobis, ſi peccauerit in te frater tuus increpa illum, &
ſi pœnitentiam egerit dimitte illi: & ſi ſepties in die peccauerit
in te, & ſepties in die conuerſus fuerit ad te dicens; pœnitet me:
dimitte illi. Si ergo tam amplam vult bonus Ieſus eſſe noſtram
miſericordiam erga proximos, quomodo erit arcta eius infinita
clementia in nos? O diuinam ſententiam, ô peccatorũ conſolatio
nem, quàm amplus aditus ſpei nobis hîc aperitur ſi velimus nos
diſponere. Ita difficile viſum eſt ſanctis Apoſtolis toties ignoſce-
re, vt ſuum cæleſtem Magiſtrum orauerint dicentes; Adauge
nobis fidem. Videmur enim nobis modicam fidem habere ad
rem tam arduam. Ridiculum enim videtur toties in die ire, & re-
dire ad depoſcedam veniam; videtur qui hoc facit, ſignificare ſe 4
non intrinſecum & ex animo dolorem habere, cùm totius culpã
repetat. Qui autem optimè norit humanã naturã ſicut nouit is,
qui eam condidit (in aliquibus præcipuè) non admirabitur, cùm
toties aliquem videat incidere, & ſurgere, & reincidere, & reſurge
Pſalm.102. re. Ipſe cognouit figmentum noſtrum recordatus eſt quoniam
puluis ſumus. Puluis minimo quodam flatu euoluitur, & euane-
ſcit. Sic miſerum hominem quæcunque minima occaſio facit in-
Prou.24. cidere. Idcirco ſapiẽs dixit: Ne inſidieris & quæras iniquitatem in
domo iuſti, neq; vaſtes requiem eius: ſepties enim in die cadet iu-
ſtus & reſurget. Impij autẽ corruent in malum. Hoc dicit intereſ-
ſe inter iuſtũ & peccatorem. Et vocat hîc iuſtũ aut eum qui iuſtus
eſt ſecundũ diuinã prędeſtinationẽ aut eum qui ad præſens vult
eſſe iuſtus, & Deo ſeruire deſiderat. Et hic eſt eius finis iam caden 5
do, iam ſurgendo. Nã & in Philoſophia, & in theologia actus &
agens â fine quem expetunt nomen ſibi vendicãt. Et dicit. Ne in
ſidieris iuſto, quem ſemel vidiſti in peccatũ labi, vt videas ſi iterũ
labitur, nec in domo eius peccatũ inquiras: acſi dicat: quia pecca-
tũ ibi non cõmoratur, iam eum pœnitebit; ſepties enim in die ca
det iuſtus, & reſurget. Mali autẽ, prędciti, qui ex animo ſunt pecca
tores, penitus, & ſpõte ſua ad malũ properãt, & in eo pertinaciter
inſiſtũt. Si ergò Deus mihi prędipit, vt ſepties in die ignoſcã ſi to
ties iniuria affectus fuero cũ ſim vermiculus tã arcti cordis, vt vix
contumelioſum vnũ verbũ poſsit capere, quid de illa infinita no-
bilitate incomprehẽſibilis cordis Dei immẽſa benignitate pleni
poteſt ſperari? O peccatores ſi velletis hac piiſsima doctrina vti,

&

6 & amodo peccatorum veſtrorum medicinam inquirere incipere tis. Aduertite fratres quôd licet nunc Deus paſsim, & ſingulis horis dimittit, trãſacta tamẽ hac occaſione præſentis vitæ, nõ proderit vobis immenſitas miſericordiæ eius ad veniam conſequendã.

Ait ergo ſummus Magiſter mundi: *Si peccauerit in te frater tuus vade & corripe eum, &c.* O quomodò declaratur hîc Euangelicæ legis ſynceritas, cùm tibi, & vnicuique præcipiatur, & cùm iniuriam accipis ita doleas peccatum, quod proximus tuus commiſit, faciens tibi hanc iniuriam, vt maiorem curam habeas auferendi eum ab illo peccato, quàm de iniuria tibi illata. Sanctus Paulus ad Epheſios dicit, Imitatores Dei eſtote ſicut filij chariſsimi, & *Epheſ. 5.* ambulate in dilectione ſicut & Chriſtus dilexit nos, & tradidit ſemetipſum pro nobis. Vnum in quo præcipuè debemus Deum
7 imitari, & amoris excellentiam oſtendere eſt hoc, quod hic nobis præcipitur: hoc eſt enim vnum ex operibus in quo maximè declarat ſuum erga homines amorem: quòd cùm in ſe peccatur videtur magis ſentire & dolere damnum, quod ſibi ipſi peccator infert, quam iniuriam, quam ſuæ diuinæ Maieſtati facit. Hoc ſignificat illud, quod dixit per Eſaiam: quieſcite agere peruerſe, &c. Quemadmodum ſiquis maximo impetu aliquem flagellis cæderet, & percuſſus magis doleret, quod percutiens nimis fatigatur *Iſai. 1. Simile.* percutiendo, quam quôd ipſe illius ictus ferret, atque illi maximi amoris viſceribus diceret; Ne tantum fatigeris, quieſce, quieſce paululum. O ineffabilem Dei pietatem! quid dici poterat, quod melius eius clementiam oſtenderet: Nam cùm peccator Deum percutit, tanto agone ſe fatigans in executione ſuarum
8 cupiditatum & effrænati appetitus, odij, & ambitionis; Deus ad eius cor loquitur dicens, præ nimia eius compaſsione: Quieſce, quieſce agere peruerſe. Quieſce, quieſce peccator ne adeô fatigeris male operando. Et quia hoc omnibus dicit loquitur hîc Eſaias generaliter dicens: Quieſcite agere peruerſe. Et maximo dolore conquerens proſequitur? quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis, &c. Heu conſolabor ſuper hoſtibus meis, & vindicabor de inimicis meis, & conuertam manum meam ad te, & excoquam ad purum ſcoriam tuam. Videte quomodo declarat dominus in his verbis, quod quanquam dolet peccatores puniens, eos tamen quaſi aurum, in ignem tribulationum immittit, vt eos peccatorum labe purificet. Atque in hoc præſertim vult vt

nos illum imitemur, ita proximos nostros diligentes, vt propriarum iniuriarum obliti, diligentissimè rationes, & modos quæramus, quibus eos à peccatis auferamus, quæ commiserunt, cum nobis iniuriam fecerunt: 9

Hinc infertur correctionem fraternam esse de iure diuino. Nam si Dominus nobis iubet, vt eos, qui in nos peccauerint corrigamus, & eos à peccato tollere curemus; quanto magis volet, vt medicinam curemus illis præstare, qui in alia mortalia peccata inciderint, quæ in nostrum incommodum non redundant? Atque etiam dico, quòd correctio fraterna non solum est de iure diuino positiuo, verumetiam de iure diuino naturali. Quia absque eo, quòd Deus eam nobis commendaret in Euangelio; naturalis admonet ratio quod proximum debemus cohortari id, in quo deficit, & ei remedium adhibere in tãto malo, 10
Exod.26. sicut est peccatum mortale. Præcipiebat Deus, vt cortinæ templi talis essent formæ, & ita essent dispositæ vt altera alteram ad se alliceret, significans hanc charitatem, quam inter fideles esse oportet. Quod alteri alteros debent allicere, & ad diuinæ Maiestatis
Simile. seruitutem attrahere. Maximam curam habet aurifex colligendi immũditias domus suæ, quia vt illud, quod præ manibus fert, est aurum, & argentũ, quod non passim neq; in quolibet angulo reperitur, atque huius plurima illi fragmenta à manibus excidunt: omnia cum stercore colligit, ac in ignem conijcit, atque inde aurum, quod in eo latet iam igne purgatum abstrahit. Considerans Deus noster nos esse aurum inæstimabilis precij, & ab eius manibus in immunditias peccatorum excidisse, voluit vt hæc omnia in ignem charitatis proximi deuenirent, vt ibi admonitione, & miti correctione purgentur, & peccati scoria con- 11
sumatur, Christianusque purgatus ac mundus maneat, vt par est. Cùm Sanctus Ioseph dimisit ab Aegypto fratres suos, vt pa-
Gene.45. trem accersirent, dixit eis: Ne iracscamini in via. Eis magnoperè commendauit, ne in via iracscerentur. Ne iracscamini (inquit) nec inter vos contendatis, cum enim ducatis asinos, qui sunt iumenta debilia, si alter in alterum irati estis, quando asini in via ceciderint non erit, qui vos adiuuet vt eos suscitetis. Omnes fratres sumus. Omnes fratres estis (nobis dicit bonus Iesus) om-
Simile. nes in via cæli ambulamus. Vtinã illuc perueniamus. Deferimus imbecilla iumenta, quæ sunt hi asini, ideſt, corpora nostra, quæ in

quo

12 quolibet luto, in quolibet difficili tranſitu, & occaſione cum legis onere incidunt. Vt alter alterum poſsimus ſucitare, inuicem nos oportet diligentiſsimè amare: ſi enim ſunt diſcordiæ inter nos, alter alterius vicē nō dolebit, licet lapſos nos eſſe animaduertamus.

Antequam Dominus hæc verba per Sanctum Lucam diceret, dixit? Attēdite vobis. Hoc eſt cauete vobis. Notabile quidem fuit quòd illis tunc temporis hoc dixerit. Fuit certè vt oſtenderet, quòd qui alterum correcturus eſt, prius ſe ipſum corrigat, oportet. Qui vult dare buccellam cibi delicatiſsimi ægro, quē ipſi horrentiſsimum eſſe ſcit, ita perpolitè & mundè eum condit, vt illum vix videatur attingere. Quid ergo placitu difficilius, quàm qui in mortali peccato commoratur? cui nec ſacrum, nec prædicatio nec diuinæ res placent, omnia illi horribilia & duriſsima viden-

13 tur. Omnem eſcam abominata eſt anima eorum. Vt ergo ſanctæ admonitionis & correctionis eſcam percipiat neceſſe eſt, vt ſumma puritate, & delicatiſsimè ondita ſit, ſcilicet, ſumma puritate conſcientiæ, & exterioris vitæ. Atque ideo eis dixit: Attendite vobis. Præcipit Dominus Ieſus diſcipulis ſuis, vt irent in vniuerſum mundum, & vbi non reciperentur, excuterent puluerem de pedibus ſuis in teſtimonium illis. Hæc enim pulueris excuſsio de vobis in die iudicij contra illos teſtimonium perhibebit. Audite confeſſarij, gubernatores, patres familias, prælati, quam arbitramini eſſe cauſam, quare cùm mandetis, & remandetis, arguatis, & redarguatis, nihil tamen eorum fit nec peccatis medicina adhibetur: quia non excutitis puluerem de pedibus veſtris. O quod teſtimonium eſt hoc contra eos, qui Apoſtolos non exce-

14 perunt, cùm ipſi tam ſancti & mundi eſſent, vt ne puluere quidē affectus ſuos coinquinatos haberent. Hoc enim ſignificabat materialis pulueris excuſsio, & quod homines tales non receperint, hoc eorum culpam grauiorem reddet. Excutite, excutite puluerem, quod ſi tunc doctrinam veſtram non acceperint, hæc pulueris excuſsio, hæc ſynceritas veſtra de vobis teſtimonium perhibebit contra illos in die iudicij, ad maiorem coronam veſtram, & illorum confuſionem. Cum puritate conſcientiæ ſimul requiritur maxima prudentia, ſumma manſuetudo & benignitas in corrigēdo. Sic docet Sanctus Paulus, dicens: Fratres, ſi præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui ſpirituales eſtis huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis, conſiderans te ipſum, ne & tu tenteris.

Luc. 17.

ſimile.

Pſal. 106.

Marc. 6.

Gala. 6.

Primum dicit. Vos qui ſpirituales eſtis. Spiritualem enim, nō ve- 1
rō carnalem eum eſſe oportet, qui alterum reprehēdit, ſi vult ſua
correctione aliquid proficere. Secundo debet eſſe in ſpiritu leni-
tatis, & manſuetudinis, non verò cum tonitruis & fulgoribus, quę
simile. peccatorem deterreant, & exaſperent. Qui vaſa vitrea abluit, ma-
gnam habet rationē ne illa nimis manibus perſtringat, ne forte
frangantur. Sumus omnes tam vitrei, & fragiles, vt minori aſperi-
tate, qua nobis quis loquitur, frangamur, & impatientia lacere-
mur. Idcircò dicit: Conſideret vnuſquiſque ſemetipſum, & vi-
deat qualiter tractari, & reprehendi vellet, vt cum ſit homo, &
cras in idipſum poſſit incidere. Cum prudentia ingrediendum eſt,
dicendo: Domine, ſi per te mihi liceat, pauca tibi dicam. Deus te-
ſtis eſt, quod me nihil aliud mouet, quàm amor Dei, & zelus bo-
ni tui. Optime intelligo, te tanquam hominem hoc, & hoc feciſ- 16
ſe, non demiror, ſumus enim debiles, & tot ſunt occaſiones, & la-
quei, vt magis admirer quôd frequentius non incidamus: ſed non
eſt conſentaneum, vt ſic ſemper commoremur, ſed remedium
quæramus. Conſidera Deum tam bonum eſſe, vt plus moreris tu
in petendo ab illo veniam ex toto corde tuo, quam ipſe in parcen
do tibi. Per viſcera huius piiſſimi Domini, qui pro nobis crucifi-
xus eſt, te rogo, vt ſiquidē ipſe tam liberalis eſt, curemus, vt eius li-
beralitas nobis proſit. Ego gaudebo, quôd ſi tu me videris in ſimi-
li, aut alio peccato me commonefacias, & vt ſurgam manum mihi
porrigas. Bonum eſt hoc frater, optimā rationem cepiſti, vt iſtius
4.Reg.4. animæ medereris. Vt ſanctus Eliſeus defuncto vitā reſtitueret, in-
curuauit ſe ſuper eū, & calefacta eſt caro pueri, quia applicuit ſe
mortuo à morte ſurrexit: ſic oportet corrigentem mortuo peccato- 17
ri adæquari, & applicari in culpa, oſtendens ſe tam debilem, & mi
ſerum eſſe, vt ipſe peccator eſt, & in eadem ſe, & multo maiora
peccata labi poſſe.

Dicit vlterius ſanctum Euangeliū. *Si te audierit, lucratus eris fra-*
trem tuum. Ex hoc verbo infertur, quôd correptio fraterna debet
eſſe de peccato mortali, vel veniali periculoſo: quia dicit, Lucra-
tus eris fratrē tuū. Ergo perditus erat: ergo propter aliquod pecca-
tum mortale: ſolummodo enim peccatum mortale animam per-
Gerſon.2.p. dit. Gerſon agens de correptione fraterna, aſſignat conditiones
34.ſub lit.T requiſitas, vt proximum corripere teneamur: & vnam ex præci-
puis ait eſſe, cum peccatum proximi mortale eſt. Secunda eſt,

quôd

18 quòd corripiens certam habeat cognitionẽ peccati, non verò dubiã, & ex ſuſpicione dimanantem. Tertia eſt, quòd nemo alius tã decenter eũ poſsit corrigere, quàm tu. Nam ſi alij tam boni, vt tu, aut meliores te, peccatũ videãt, aut eius prælatus probabiliter putes credere, quòd aliquis horum illũ corriget. Si tamen certus ſis quod omnes eum deſerunt, licet illud ſciant, nõ ideò excuſaberis, ſed illum debes corrigere. His conditionibus aliam addit: quod ſit ſpes emẽdę, ſi à te corripiatur; quæ niſi ſperetur non teneris eũ corripere. In hoc caſu remedium, quod adhibere debes ad ſubueniendum huic animæ, eſt, quod ſi peccatum redundet in damnũ tertij, quamuis ſit occultũ teneris illud reuelare eius prælato ſecretò tanquàm patri, vt ipſe medicinam adhibeat. Si verò peccatũ illud nulli officit niſi actori ſuo, ſi poſt correctionẽ fraternam non
19 reſipiſcit, & ſolum teſtem habes integrum quo illud poſsis probare, tunc teneris illũ denunciare, nã in hoc caſu, tu qui es denuntiator poteris eſſe alius teſtis. His omnibus ſuprà dictis conditionibus, aliam addit Doctor ille, ſcilicet, quòd non credatur poſteà decentior opportunitas temporis & loci, quàm hæc in qua eum corrigis: de hac materia latiſsimè tractant Doctores ſcholaſtici. D. Them. 2. 2. q. 33. art. 1. & ſequent. Doctores in 4. d. 19.

Dicit vlteriùs ſanctus textus. *Si autem te non audierit, adhibe tecũ adhuc vnum, aut duos, &c.* Nonnulli hoc ſic declarant, quod quamuis peccatum ſit occultum, poſtquam peccatorem ſecretò inter te & illum correxeris, niſi tamen velit emendari debes adducere tecum vnum, aut duos homines probos, & coram illis peccatorẽ reprehendere, & quòd non eſt inconueniens, quod illã minimam infamiã patiatur, vt anima eius à peccato auferatur. Fama enim
20 cum corrupta anima non eſt fama ſed ſimilitudo famæ. Audite ad hoc propoſitum quoddã naturæ arcanũ. Res illegitimæ & rudes in operibus naturæ, ſunt quaſi murus & defenſio legitimarum & delicatarum, atque vtilium. Carduus habet ſex, aut ſeptem brachia vtilia, hæc vobis eligitis, exteriores verò eijcitis, quia in interiorũ cuſtodiam producta ſunt: in lactuca & cima idem ſeruatur. Scitis quorſum alia alijs ſint meliora? vt peiora ſint cuſtodia meliorum. Vt cùm accedit hortulanus illud illegitimum ictum accipiat, ſi vtrũq; ſine incommodo poſſet exire, optimum eſſet, ſed ſiquidem carduus aut lactuca ictũ acceptura eſt, oportet vt in rudioribus brachijs & folijs illum ſuſtineat: corpus, honor, diuitiæ, & his ſimilia omnia ſunt illegitima & rudia, anima ſola cum ſuis Simile.

potentijs

potentijs ſpiritualibus eſt nobilis & delicata. Cum tu acceperis re- 22
prehenſionis ligonem, ſi vtrumque poteris ſeruare melius erit: quando autem animæ ſalus non poteſt conferri abſque rudioris & illegitimi detrimento, nõ eſt mirum quod fama ictũ percipiat vt anima ſalua fiat. Alij dicunt, quod hoc, ſcilicet, ferre duos viros probos, intelligitur de illis, qui rem etiam ſciunt, & quod debes ei dicere. Optime ſcis Domine, quod te huius peccati correxi, & tamen ab illo exire noluiſti: nunc ergo mihi viſum eſt, te coram his admonere: ſiquidem ſcis, illos etiam hoc ſcire, & te ab eis valdè diligi, qui etiam vt ego ſalutem tuam ſummopere deſiderant; & hoc mihi æquius videtur: & his quì affirmant conteſtes adducendos eſſe, etiam ſi alterius delictum neſciant, reſpondeo, quod maximum ex eo inconueniens ſequi poteſt. Poteſt enim accidere, vt peccator correctus dicat. Domini eſtote mihi teſtes, quia hic 23
homo falſum crimen mihi imponit, & ita poteſt corrigentem in anguſtias redigere: quòd ſi dicas, ſi ſciunt quorſum præcipit, vt eos coram alio adducam? Reſpondeo, quod ſit, quia habet probabilitatem, quod coram illis viris probis verecundabitur, & corrigetur.

Si autem, &c. dic Eccleſiæ. Ecce textus firmiſsimus contra hęreticos, quòd Eccleſia eſt viſibilis, & quòd non conſiſtit ſolùm in ijs, qui in gratia ſunt, Ecce quomodo eſt caput viſibilis, qui eſt prælatus, princeps huius Eccleſiæ & congregationis fidelium. Dices, iam intelligo id quod mihi Dominus meus hìc præcipit præceptum eſſe, quod omnes obligat, qui id facere poſſunt, & intelligi de peccatis mortalibus publicis, & ſecretis, ſed adhuc circa hoc duplex mihi remanet dubium, quorum alterum eſt: Ego ſcio 24
fœminam carnalem, quę in peccato commoratur, & ſcio quod ſi ego eam alloquerer & corrigerem, ipſa à peccato exiret, & nullus eſt alius modo, qui eam poſsit reprehendere, nec ex quo ipſa tam libenter correctionem ferat: ſed timeo, & probabiliſsimè credo, quod ſi eam corrigam eius amator id ſciet, mihi vulnera infliget, & fortè mortem inferet. In tali caſu pater obligabis me ad illius correctionem fraternam? niſi ſit alius (vt tu dicis) teneris eam corrigere, etiam cum probabili mortis periculo: præcipue ſi cognoſcis quòd tua correctione emendabitur. ¶ Alterum dubium eſt: Ego habeo amicũ cõcubinariũ, & certô ſcio, quòd ſi eum corrigã à peccato recedet. Sed quia credo, quod poſt tres aut quatuor

menſes

menſes melior erit occaſio, vellem illud ad hoc tempus differre, rogo, an poſsim id facere? Reſpondeo quòd ſi ſcias, quia nũc à peccato recedet: licèt credas: quòd poſtea illud melius faceret, non potes hoc differre abſq; magno peccato: quia interea, proximus tuus in maximo periculo verſatur, cum toto hoc tẽpore in mortali peccato moretur, atque ſi interim moriatur, in infernum detrudetur. Compertum eſt ergo in toto hoc negotio correctionis fraternæ, quòd concurrentibus ſupradictis conditionibus correctio fraterna ſub peccato mortali obligat, & ſi quis erit, qui eam non faciat verè in infernum ibit, licet aliud peccatum non habeat. O Deus Maieſtatis infinitæ, quis haberet verba, ac ſpiritum vt hãc veritatem in animis eorum imprimeret, qui Euangelicam doctrinã ſequuntur. Quoties hoc peccatum fortaſſe committitur præſertim inter dominos, & famulos, & inter matronas, & ancillas, atq, inter principes, & ſubditos ſuos. Famulus ne dominus illũ domo ſua eijciat, ne verbum quidem ei audet dicere. Dominus verò licèt videat iurare, & periurare famulos ſuos, & ſciat quod male viuunt nullam de eo rationem habet, dicens: Ipſi habent ſuum parochum, & prælatum. Ego non ſum Epiſcopus: ô quãm lachrymabile eſt hoc, Maledictus ille Cain, cum Deus percontatus eſt eum de fratre ſuo, reſpondit: Num cuſtos fratris mei ſum ego? & hoc reſponſum didicerunt tales domini ab hoc maledicto malorum patriarcha Cain, & ita frequenter illud vſurpant, & paſsim proferunt: Num cuſtos fratris mei ſum ego? modo hoc dubitatis? vt dicitur in Eccleſiaſtico: Vnicuiq; mandauit Deus de proximo ſuo. Quapropter fratres mei per charitatem Dei vos rogo, vt diligentiſsimè hęc attendatis, quæ vobis declaraui, in quibus ſalus veſtra agitur, quod ſi à memoria exciderint, recordamini ſaltem hanc regulam ſeruare: quòd quotieſcunque in veſtris proximis peccata publica, aut ſecreta cognoueritis virum aliquem doctum & rectum conſulatis, & abſque reuelatione perſonæ illi dicatis. Hoc, & hoc ſcio quod facit quidam homo; dic, quæſo, quid ad eius animæ remedium facere teneor? quomodo ire habiturus ſum, quia hoc ignoro, & ita munus tuum adimplebis, faciens, quod rectus ille vir, & eruditus tibi conſuluerit. Et ſic nobis inuicem charitatiuè & benignè fauentes hic à Domino noſtro gratiam conſequemur, & poſtea ad ſempiternam gloriam perducemur: ad quam nos perducat Ieſus, &c.

Gene. 1.

Eccle. 17.

FERIA

¶ Feria.IIII.post Dñicam III.in Quadragesima.

Accesserunt ad Iesum ab Hierosolymis Scribæ & Pharisæi, dicentes: Magister volumus à te signum videre. Matth.15.

RES Maioris ponderis,& momenti,quæ vnquã in toto terrarũ orbe fuit,aut erit fuit,Deũ hominẽ fieri,& factũ hominem ad humani generis salutem venisse. Et ad rem hanc sciscitandã dicit
Ioan.1. S.Ioannes,quod miserũt Iudæi ab Hierosolymis sacerdotes,& Leuitas ad Ioannem,vt interrogarent eum: Tu quis es? Ad rem tanti ponderis,& quæ Hierosolymitanorum tanti referebat, scilicet, ad interrogandum, vtrùm S. Ioannes esset Messias, qui mittendus 2
erat,an non, nuncios miserunt Sacerdotes,& Leuitas,qui aliquomodo erant veluti lanij,& coqui:nã ferè totũ eorum munus erat, animalia excoriare,torrere,& coquere.Pharisæi verò,& legis Scribæ,qui erant nobiliores in ciuitate absque vllo labore & solicitudine manserunt. Nunc autem in re tam parui momenti, vt erat, vtrûm discipuli Dñi manus abluerẽt nec ne? dicit S.Matth.quôd non miserunt Sacerdotes, aut Leuitas:sed ipsimet Satrapæ & Doctores legis tã longum iter fecerunt,scilicet, à Iudæa in Galileam: ac si diceremus modo,à Castella in Valẽtiam,aut in aliquam prouinciam,magno cũ labore,& dispendio ad interrogandum Iesum Christũ filium Dei. *Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? non enim lauant manus cum panem manducant.* In re tam leui,quę nihili pendebat,tantam adhibent curã & solicitudinem,aliã verò 3
quæ tam grauis erat,& tantæ æstimationis,quasi leuissimã,& nullius momenti egerunt,quasi nihil interesset.Hæc est vna ex præcipuis ærumnis in quam crebro incidunt cæci filij Adæ, quod res maximi momenti,quasi leuissimas agunt,res verô nullius vtilitatis,& entitatis,quasi grauissimas,& vtilissimas pertractant. Sic af
Roma.8. firmauit Sanctus Paulus,dicens:Qui enim secũdum carnem sunt, quæ carnis sunt, sapiunt, qui verò secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus sentiunt.Cùm mali nihil aliud sapiant nisi carnalia, & secularia de his solùm diligentissimè agunt. Contra verô boni, vt terrenis non delectantur, sed diuinis rebus gaudent, hæc summo feruore,& diligentia pertractant.Idcircò loquens Spiritus san-
Prouerb.31.

ctus

4 ctus de anima iuſta, dicit: Guſtauit, & vidit, quia bona eſt negocia
tio eius, non extinguetur in nocte lucerna eius: manum ſuam mi
ſit ad fortia, & digiti eius apprehẽderunt fuſum. Via ad perfectio
nem animæ ſanctæ dicitur hîc eſſe res diuinas ſapere, quæ eſt af-
fectiua cognitio & experientialis: hęc oratione, lectione, diuina-
rumque rerũ aſsidua meditatione cõparatur. Eſt enim peculiare
donũ Dei, vt S. Ioãnes affirmauit, dicens: Scimus quoniam filius
Dei venit, & dedit nobis ſenſum, vt cognoſcamus Deũ verũ, & ſi-
mus in vero filio eius. Perpẽdite quod dicit, Dedit nobis ſenſum,
delectationẽ & guſtum in cognitione Dei, vt hac ſuaui cognitio- 1. Ioan. 5.
ne ſimus in vero filio eius, id eſt, quòd in amore, & vera imitatio-
ne filij eius Ieſu Chriſti perſeueremus: & eo quòd ſit donum diui-
num crebra contemplatione quærendum eſt, & inſtanti oratio-
5 ne poſtulandum: ſiquidẽ eo quòd nullam habemus cognitionẽ,
& guſtum diuinarũ rerũ peiores ſumus brutis animãtibus. Bruta
enim aues, & cætera animalia, viſu, olfactu, voce, ac beneficentia
progenitores ſuos norunt: quòd autem homo nullã habeat expe-
rientiam illius, per quẽ viuit, alitur, & conſeruatur maximum ma
lum eſt. De hoc, maximo dolore queritur ſupernus hic Dñs, cęlos
terrãque inuocans teſtes, & dicẽs: Audite cęli, & auribus percipe Iſai. 1.
terra, quoniã Dñs locutus eſt: Filios nutriui, & exaltaui, ipſi verò
ſpreuerunt me. Cognouit bos poſſeſſorẽ ſuum, & aſinus præſepe
domini ſui, Iſrael autem nõ cognouit me, & populus meus non in
tellexit. Quòd animalia tam turpia & rudia, vt bos, & aſinus ex-
perientia cognoſcãt poſſeſſores ſuos, qui eos alunt, homines verò
ratione locupletati tam expertes ſint cognitionis Dei ſui: maxi-
6 ma infœlicitas & miſeria eſt. Hîc profectò non tam reprehendit
homines infidelitatis, quàm quòd non habent cognitionem ex-
perientialem, & affectiuam, quæ animam in diuinæ Maieſtatis
amorem rapit, eamque poſtea feruidam, ac diligentem in rebus
ſeruitutis Dei efficit. Solent mercatores res ſuas venales ad deli- Simile.
bandum dare emptoribus ſicut vinum, poma, & his ſimilia, atq;
etiam panni oſtenſionem facere, & quod in equum aſcendant, &
eum exagitent, & experientia facta, ſi res venalis emptoribus pla
ceat, facilè in pretio conueniunt. Hic eſt mos Dei erga homines,
ſui diuitiarum que ſuarum guſtum illis præbet, vt illas experian-
tur, quò ipſum facilius amẽt, atque quouſque illum adipiſcantur,
eum ſectentur. Guſtemus ergo fratres mei, ea, quæ ſunt Dei: ſed

neceſſe

necesse est diligenter aduertamus, quod vna ex præcipuis fraudibus diaboli, est, hominibus suadere, quòd Dei delectatio, cum mundi delectatione non repugnat, & vtraque simul potest perci pi, atque hoc in condemnationem eos demergit. Quapropter ad hunc gustum impetrandum, & per eum diligentiam & feruorem in seruitute Dei consequendam, necesse est ex animo terrestres delectationes expellere. Ait ergo Spiritus sanctus de anima iusta, quòd priùs gustauit Deum, atque vt gustauit, vidit, quia bona est negotiatio eius, vidit & cognouit, quia seruitus Dei est bona res. O quam bona negotiatio, lutum pro auro, & pro pretiosis margaritis commutare, & bona temporalia pro bonis æternis dare. O quam bona negotiatio pro paucis lachrymis pœnitentiæ, vitam lætitiamque æternam comparare. O quam bona negotiatio pro vase aquæ frigidæ, infinitæ durationis præmia impetrare. O quam bona negotiatio peregrinum in domum tuam excipere, vt per eum in cælestibus mansionibus merearis habitare. Væ miseris peccatoribus, qui quasi ignari mercatores tam inutilibus negotiationibus intendunt, vt pro vno die, atque etiam pro vno instanti voluptatis, cæli hæreditatem amittant, & inferni æterni tatem acquirant. Sanctus Paulus arguebat Esau qui propter vnã escam vendidit primitiua sua. Quanto dignior reprehensione es tu, qui pro belluarum voluptate, pro vno prandio, pro assis vtilitate cæli primitiua vendis? heu miserum te, quàm malam negotiationem cepisti, quia noluisti assuescere Deum gustare. Anima quæ eum gustauit, aliter fecit: accelerauit enim bonam negotiationem negotiari, atque ideô addit Spiritus sanctus: Non extinguetur in nocte lucerna eus. Ex hoc loco clarius patet quantũ prodest Deum gustasse, & in marcescibilem coronam diligenter negotiatum fuisse, cùm talibus meritis optimus finis promittatur, & transitus fœliciſsimus ex hac in aliã vitam præparetur, nõ extinguetur in nocte, &c. id est, non morietur mala morte. Significatur in hac promissione res dictu terribiliſsima, scilicet, quòd aliquibus, qui in hac vita lucem gratiæ habuerunt, in morte extinguitur præualentibus contra eos diaboli insidijs. In quo maximũ Dei iudicium latet. Atque ad hoc alludit, quod Dauid feruentiſsimè diuinam Maiestatem rogabat, dicẽs? Illumina oculos meos ne vnquam obdormiã in morte, ne quando dicat inimicus meus: præualui aduersus eum. Ex hac oratione infertur, quòd Sathanas, qui

7

8

9

Hebr.12.

Psalm.12.

10 qui in vita non potuit contra multos prævalere, in morte præva-
lebit, extinguens illis lucernam gratiæ; vt apparet in quadragin-
ta illis Martyribus, de quibus Eccleſia his diebus meminit, qui
cum quadraginta ad patiendum martyrium in lacum aquæ frigi
diſsimæ ingrederentur, vnus eorum ibi gratiam amiſit, & in fidei
confeſsione defecit. Itaque ibi extincta eſt eius lucerna. Animæ
verò ſanctæ, quæ Deum guſtauerat, & diligẽter negotiata fuerat
non extinguetur in nocte lucerna eius, & huius rei rationem red
dit Spiritus ſanctus, dicens: Manum ſuam miſit ad fortia, & digi
ti eius apprehenderunt fuſum. Manum ad fortia, & heroica extẽ-
dere, eſt res difficillimas & ſenſualitati maximè repugnantes ope
ratã fuiſſe, & ſe crebro in ſpiritualibus exercitijs exercuiſſe. De
quibus rebus. S. Paulus dicit: Non enim iniuſtus eſt Deus, vt obli *Hebr. 6.*
11 uiſcatur operis veſtri, & dilectionis, quam oſtẽdiſtis in nomine
ipſius, qui miniſtraſtis ſanctis, & miniſtratis. Ecce quomodo fa-
tetur S. Paulus, quòd Deus iniuſtꝰ eſſet, ſi opera heroica in chari
tate ac diligẽtia facta obliuiſceretur: & niſi recordaretur operum,
quæ tam perſeueranter ſerui ſui fecerãt, vt nõ contenti fuerint ea
feciſſe, ſed ſemper ea faciũt: quæ etiam hic ſignificat Spiritus ſan
ctus in metaphora mulieris nentis dicens: Digiti eius apprehen-
derũt fuſum. Dices tu, quid ergo? tam heroicum eſt nere, vt illud
collocet Spiritus ſanctus inter opera heroica? Plura myſteria la-
tent hic, quàm arbitraris. Nere eſt ex ſiniſtra in dexteram ſtupam
traducere, & ita, quod antea in ſiniſtra manu erat ſtupa, recipitur
in fuſum exiſtentem in dextera, effectum iam filũ. Per duas ma-
nus ſignificãtur duæ vitæ: per ſiniſtram præſens vita deſignatur,
12 per dexteram vero futura vita declaratur. Et omnia quæ in mun
do apparẽt, ſunt ſtupa quę minima quaq; ſcintilla concrematur,
& conficitur. Valetudo, pulchritudo, diuitiæ, & cætera huiuſ-
cemodi, omnia ſunt ſtupa, quæ infœlicitatis vnius ſcintilla com-
buritur. Hanc autem ſtupam ſi bene ſcias nere, in ſericum perfe
ctiſsimum conuertes, traducens omnia hæc bona à ſiniſtra manu
præſentis vitæ ad dexteram futuræ, fuſo optimæ intentionis &
diuini amoris. Cùm corporis valetudinem, ingenium, diuitias &
honorem in ſeruitutem Dei confers tunc nes, & temporalia bo-
na huius vitę in ſpirituales diuitias cõuertis, atque ex hoc ſerico
conficietur veſtis pulcherrima, qua anima tua in cæleſti regno
exornabitur. O miſeros illos Alexandros, Darios, Cæſares, atq;

cæteros imperatores Romanos, quot bonis hic abundarunt, & 13
quàm nudi nunc illic morantur, nescierunt enim nere, nescierunt temporalia huius seculi in æterna futuræ vitæ transferre. Id circò se modò experiũtur, & in æternum experientur, in perpetua nuditate, & confusione. O miseros & infœlices vos diuites, & potentes huius seculi, quomodo in eandem calamitatem & ignominiam deuenturi estis, eò quod nolitis modo nere; omnibus in hac vita vultis perfrui, nihil in aliam vultis traducere. Ne sic sit fratres mei, si quidem tempus & opportunitatem habetis, ne illã in cassũ prætermittatis. Incipite à modò nere: & animas vestras ex illa confusione perpetua redimetis.

Sed opus est aduertatis, quod dicit hic sanctus textus de hac sancta anima, quæ net: quod quæsiuit lanam, & linum, & operata est consilio manuum suarum, quòd confecit telam ex lana, & 14
lino. Inter nos sunt aliqui, qui nent lanam, alij verò, qui nent linũ, verùm qui dignus est, qui à Deo laudetur vtrumq; net. Linum assiduis ictibus, & maximũ post laborem in lucem profertur, prius quàm aliquid profit mille tormentis cruciatur, & ideò per linum opera pœnitentiæ intelliguntur. Per lanam vero suauem & iucũdam opera misericordiæ designantur. Alij ergò nent lanam: & hi sunt, qui se in operibus misericordiæ exercent, sed non nent linum, sunt enim delicati, non rigorosè tractant corpora sua. Alij autem linum nent & non lanam: Hi sunt, qui in pœnitentia viuunt, ieiunant, cilicijs induuntur, flagellis cæduntur, &c. Ne tamen eis præcipiatis dare eleemosynam. Ita enim durum est eis vnum minutum à loculis proferre, ac si eis à corpore 15
cor euelleretur. Alij sunt, qui vtrumq; faciunt, corpora sua cruciatibus torquent, vt vitam suã puram, ac candidã quasi linũ producãt, atque etiã sunt misericordes, hi nent linum & lanã. Ex his curemus esse fratres mei, ne fortè infœlicitas illa nobis contingat, vt lucerna gratiæ in nocte mortis nobis extinguatur, & in æternũ in infernũ detrudamur. Iam cognouistis discursum iustorum, qui significantur per hanc animam sanctam, quam nobis hic diuinus spiritus descripsit, quomodo curãt res diuinas gustare, & exinde prouenit quòd verè & ex animo de eis agant. Mali autem, quia nunquam spiritualia, sed secularia gustauerunt, ideo tam friuolè eas agunt, tanquam ea quæ ne minimis quidem (vt aiunt) labijs delibarunt; & tam diligenter & solicitè res terrestres, & nullius

momenti

16 momenti tractãt: illis enim ſolis delectantur. Atque hæc eſt cauſa, quare infœliciſsimi illi Phariſæi & Scribæ tanta negligentia tam graue negotium agerent, vt erat ſcire, vtrùm iam veniſſet Meſsias, nec ne? & tam ſolicitè negotium illud tam leue tractarẽt quod erat, quare Apoſtoli cum manducarent, manus non abluerent. Vtinã æterna Maieſtas mentes noſtras ſua claritate illuminet, ne in ſimile præcipitium incidamus.

Dicit ergo ſanctum Euangeliũ, quòd acceſſerunt hi Phariſæi infœlices ad ſummum mundi Magiſtrum hac tam friuola quæſtione, dicentes: *Quare diſcipuli tui, &c.* O quoties ad Dominum acceſſerunt cum his nænijs. Iterum dicit ſanctum euangelium, quod acceſſerunt ad conquerendum de diſcipulis eius, quia ſpicas in agro colligerent in die Sabbathi. Iterum acceſſerunt inter-
17 rogantes, quare diſcipuli eius non ieiunarent ſicut diſcipuli B. Ioãnis Baptiſtæ? quã rationẽ habebant de vita aliorũ. Signũ eſt peruerſæ conſcientiæ aliorũ, & non ſui rationẽ habere. Nõ profecto reperietis, quod Apoſtoli Phariſæorum vitã iudicarent; erãt enim virtute præditi, qui ſuę potius, quam alienæ vitæ rationem habebãt. Imò cũ ſemel eos interrogaſſet Dñs, quẽ dicũt homines eſſe filiũ hominis? ſciẽtes quod iſti eũ vocarent Samaritanum, & habentẽ Dæmoniũ, noluerunt ei dicere. Ij verò viceuerſa nõ animaduertebant cordium ſuorũ deprauationẽ, & condemnabant, quod in alijs peccatũ non erat. Cõdemnauit Dauid diuitẽ quod 2. *Reg.* 12.
vnã pecudẽ arripuiſſet à pauperculo, qui non habebat aliã, nec ta mẽ condemnabat ſeipſum cum Vriæ vxorem accepiſſet, atq; eum interfici iuſsiſſet. Hæc omnia referimus fratres mei, nõ tam
18 propter Phariſæos, qui iam tranſierunt, & dignã operũ ſuorum habent mercedẽ: quam ad noſtram admonitionem: vt ab alienis defectibus oculos abſtrahamus, & illos in noſtros conijciamus. O quantũ intereſt animaduertere vnum quẽq; ſua proprie peccata. Per Ezechielem dicit Deus quibuſdam peccatoribus, qui atten- *Ezech.* 33.
tiſsimè oculos coniecerãt in peccata ſua. Sic locuti eſtis dicentes: Iniquitates noſtræ, & peccata noſtra ſuper nos ſunt, & in ipſis nos tabeſcimus: quomodo ergo viuere poterimus? ideſt, Dicitis, iniquitates noſtræ in proximos, & ſcelera in Deũ contra nos ſurrexerunt, cernices noſtras pede conculcant, proſtratos nos humi habent, tam potentia ſunt: nos verò ita debiles ſumus, ac vulnera noſtra ita ſunt corrupta, vt videamur ea aſpicientes obſtupeſcere.

In ipsis nos tabescimus, & eo quod ita pauidi & obstupentes 19
Ezech. 33. erant peccata sua considerantes, præcepit Deus Prophetæ, Dic ad eos: Viuo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impij: sed vt conuertatur impius à via sua, & viuat. Conuertimini à vijs vestris pessimis, & quare moriemini, domus Israel? Animaduertite misericordiam Dei, quem animum eis addit, & ad veniam eos inuitat, ab eis timorem aufert, atque eos confortat, vt sperent se misericordiam esse consecuturos. Nam licet essent mali, oculos tamen in peccata sua conuertebant, & obstupebant, considerantes se ita sceleribus delibutos. Idem apparet in Dauid, qui quasi ij, quos hic dixit Ezechiel, peccatorum suorum grauitatem
Psal. 37. exaggerat, dicens: Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meū. Super caput meum conscenderunt, arcem meam occupauerunt, atque ibi vexilla sua erexerūt, ac si ex me victoriam reportauerint, atque ita peccatis meis sum vinctus, & captiuus. Et sicut onus graue grauatæ sunt super me. Et sua grauitate me ita subijciunt, vt moueri nequeam. Loquitur humilis Rex de se tanquam de iumento. Cum enim homo peccat, comparatus est iumentis, siquidem non ratione quasi homo, sed sensuali appetitu quasi iumentum ducitur, & tanquam iumētum, quod cū onere cecidit gemens dicit, Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te nō est absconditus. Domine Deus meus id quod possum, facio: quod est oculos conijcere in peccata mea, & sub illis quasi sub grauissimo onere ingemiscere: & auxiliū tuū deprecari. Rescinde Deus meus cingula, quibus astringor, & libera me. His elegātissimis metaphoris exaggerat hic peccator, quā 21
tum in se peccatum dominaretur, & quam expers esset salutis, nisi à diuina misericordia dimanaret. Sed vt in hæc mala oculos cōiecit, & ea cognouit, fecit, quod in se erat, & ita Deus eū liberauit. O quātum hic lachrymari possumus. Quid est fratres mei, quod cum aliqui vestrum in peccatorum mari innatetis, tamen nō obstupeatis, sed cum summo gaudio, risu, atq; alacritate incedatis? Quare tot tamque grauibus oneribus cum succumbatis, nō ingemiscitis: sed ridetis, & cum maxima lætitia, & voluptate viuitis? Hæc omnia, absque dubio procedunt ex eo, quod crimina vestra non consideratis, nec animaduertitis, quem cum illis offenderitis, & quæ supplicia propter illa mereamini, & ita insani, & à vobis ipsis decepti non cognoscitis in quanto periculo versemini.

Vnde

22 Vnde Iſaias dicebat quibuſdam peccatoribus, qui ſui ipſorũ im- *Eſai.28.*
memores erant: Audite verbum Domini viri illuſores, qui domi-
namini ſuper populum meũ, qui eſt in Hieruſalẽ, dixiſtis enim:
percuſſimus fœdus cum morte, & cum inferno feciamus pactum.
Hoc ille ijs dicebat: Ego autẽ idem vobis volo dicere. Dicite ho-
mines illuſores, pactum ne cum morte pepigiſtis? cum morte, &
inferno fœdus percuſiſtis? quare ita turpiter viuitis? loquti ne
eſtis cũ morte, aut cum inferno conueniſtis? Multũ profectò ſci-
tis, ſi hoc verũ eſt. Apoſtolus S. Paulus multum ſciuit; ſed in hoc *Heb.9.*
plus dicitis, vos quàm ille. Ille enim dixit: ſtatutum eſt homini-
bus ſemel mori. Vos autẽ dicitis, quòd nõ, & quòd cũ inferno fœ
dus pepigiſtis. Quid? non eſtis mortales? Non comburet infernus
animas veſtras ſicut & reliquas? ò terribilẽ amentiã. Deus det vo-
23 bis ſenſum fratres, Deus vobis det prudentiã, & intellectũ. Nam
veſtra viuendi ratio talis profectò eſt, ac ſi vere pactum cũ morte,
& inferno pepigiſſetis. & licet hoc ore non declaretis; ſignificatis
tamen hoc libertate, & deprauatione morum & cum ipſis dicitis:
Non morituri ſumus, nobis non eſt mors, nec infernus. Atq; hic
eſt verus & germanus ſenſus horum verborum Iſaiæ.

Omnis hæc effrænatio, de qua modo egimus ex eo præcipuè
prouenit, quòd homines in ſua ſcelera oculos non conijciant. Ta
les erant hi Phariſæi, qui vitam ſuam & iniquitates non animad-
uertebant, & de ſanctorum Apoſtolorum moribus detrahebant,
liberet vos Deus ne in tantum malum deueniatis, vt de bonorum
innocenti vita murmuretis. Sanctus Paulus magnopere peccatũ
detractionis exaggerabat, dicens: Nolite errare, neque formicarij, *1.Cor.6.*
24 neque idolis ſeruientes, neque adulteri, neque fures, neque male-
dici regnum Dei poſſidebunt. Aduertite pro charitate Dei, qui-
bus peccatis addiderit in fine peccatũ detractionis, ex quo patet
quam graue malum ſit. Etiam ſummopere illud exaggerauit Da
uid, dicens. Vir linguoſus non dirigetur in terra. O verbum hor- *Pſalm.139.*
rendum, quis te audit, qui non expaueſcat? Profectò in hoc ſigni
ficat Spiritus ſanctus, hoc vitium vnum eſſe ex præcipuis ſignis
reprobationis. Quid enim ſignificat non dirigetur in terra? niſi
quòd neſciet in hoc mũdo bene viuere? Niſi ergo in hac vita be-
neductus ſit, quomodo in tutum portũ perueniet? quid ad hoc re-
ſpondetis homines effrenatę linguę, qui ſemper de aliorum mo-
ribus ac vita agitis? Deum timete, & videte quid hic vobis dica-

tur. Ecce quam graue sit vitium murmurationis: & adhuc equi- 25
dem grauius est si murmuratio sit de viris probis, ac virtute præditis. Et quantum hæc detractio cæteris excellat ostendit Deus in terribili quodam supplicio quod sumpsit (vt patet in Numeris, de Dathan & Abiron, quos quia de sancto Moyse furiosa quadam inuidia detraxerunt, aperta est terra, & viuos absorpsit cum eorum tabernaculis, vxoribus, & diuitijs, & sic in infernos descenderunt. Dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum deuorauit illos cum tabernaculis suis, &c. Descenderuntque viui in infernum operti humo. O stupendum Dei iudicium, quis vnquam talem supplicij rationem audiuit? Atque inde colligetis quam graue peccatum sit de seruis Dei murmurare.

Num.16.

Respõdit illis Dominus: *Quare vos transgredimini mandatum Dei?* 26
O quantum hic dici & deplorari posset. Quam miserabile est visu quã pro minimis rebus præcepta Dei violemus: quæ nobis tanta charitate data sunt. Vocat Spiritus sanctus diuinam legem, verba amicitiæ & amoris cùm dicat: scripsit in tabulis verba fœderis, dicens: Quòd scripsit in tabulis decem præcepta, quæ appellat decem verba amicitiæ, & meritò quidem, quis enim maior est amor, quàm quòd præcipiat Deus vniuerso mundo vt nemo sub pœna iræ suæ audeat tibi nocere? bona tua diripere? accedere ad vxorem tuam? & quæ sequuntur. Atque vt eius amore inflammeris, oportet te considerare, Deum hanc legem omnibus in fauorem tuum imposuisse, & legem Dei tibi esse quasi literas protectionis & fauoris ad vniuersum mundum in defensionẽ tuam, vt nemo tibi officiat, sed omnes benefaciant. Præ huius beneficij 27
consideratione dicebat Dauid: Septies in die laudem dixi tibi super iudicia iustitiæ tuæ. Quòd mandata tua tam iusta, & in fauorem meum mihi dederis te septies in die laudaui, & non hoc contentus, addidit vlteriùs: Media nocte surgebam ad cõfitendũ tibi super iudicia iustificationis tuę. Ita q; die ac nocte non satiebatur gratias agere Deo pro beneficio, quod in se cõtulerat cõcedẽs sibi legẽ. At q; in his omnibus tẽporibus à Deo auxiliũ deprecabatur ad legẽ obseruandã. Maximę probitati reputatum fuit, & meritò, sanè, quòd rex Lacedæmonum cum suis egit. Qui (vt refert Iustinus) cùm à suismet ciuibus regno expulsus esset, cùm q; eo tẽpore rex Persarũ eos vellet euertere, Lacedęmoniã obsidione premẽs,

Psalm. 118.

Iustinus.

Rex

28 Rex, qui expulſus fuerat ciuitatis ſuæ, licèt ingratæ, calamitatem dolens cũ perſpicuè intelligeret aſtutias & ſtratagemata hoſtis, accepit tabulas, in quibus peculiarem quandam inſtructionem ſcripſit, quomodo ſe Lacedæmones protecturi eſſent, & eas per fidelem tabellarium ad ciuitatis principes miſit. Ecce exemplar egregij facti, quod noſter bonus Deus nobiſcum operatus eſt. Cũ enim tam ingrati ei eſſemus, totieſque ab eius obedientia, & amore recederemus, fideliſsimum nobis tabellarium miſit filium ſuum vnigenitum, cum mirifica quadam inſtructione, quæ eſt diuina eius lex, vt cum ipſa poſsimus nos à Dæmone protegere, atque ad eius gratiam redire. O ineffabilem Dei pietatem. Vteris Deus meus hac miſericordia cum eis, qui illa tam indigni erãt: ſed væ illis, qui ex ea fructum non perceperint.

29 Hos Phariſæos reprehendit Dominus, quòd prõpter ſuas vtilitates diuinam legem violarent. Vtrum autem hæc reprehenſio nobis etiam iure competat, mittat vnuſquiſque manum in ſinum ſuum, & ſtatim id intelliget. O ingrati filij Adæ, qui vt ſuis effrænatis appetitibus ſatisfaciant contra voluntatem Dei, ac Domini ſui volunt agere. Vnum ex peculiaribus vitijs, quod his obiecit, propter quod legem violarent, hoc fuit: Nam Deus dixit. *Honora patrem tuum, &c. Vos autem dicitis, &c.* Præcepit Deus, vt filij parentes ſuos colerent: vnum autem in quo eorum honor conſiſtit, eſt in ſubueniẽdo eis, & eripiendo eos à neceſsitatibus eorum. Vos autem dicitis, melius eſſe offerre ſacrificium in tẽplo, vt ſic vtrorumq; animabus proſit, vt cùm acceſſerit pauper, vt aliquid à filio ſuo cum ſumma neceſsitate petat, ei dicat fi-
30 lius: quodcunque munus ex me eſt, tibi proderit. Melius eſt pater mi, vt illud in templo offeram, quod enim illic obtulero, etiam tibi proderit. Et non honorificabit patrem ſuum. Notate, quòd dicit hic Dominus, quod non ſubuenire patri eſt, eum non honorare: vt videatis peccatum, quod committitis cùm parentibus veſtris non ſuccurritis in eorum neceſsitatibus, cùm ſit res tam iuſta, & debita. Quanto iure dicebat Iacob ad Laban: Da mihi vxores, & liberos meos, pro quibus ſeruiui tibi, tu no- *Geneſ. 30.*
ſti ſeruitutem, qua ſeruiui tibi, &c. Die noctuque æſtu vrebar, & gelu, fugiebatque ſomnus ab oculis meis: quis non reputaret iniuſtum Laban, niſi tam bonæ ſeruituti debitam mercedem perſolueret? Quare ergo non cognoſcitis iniuriam, quam pa-

rentibus vestris infertis, cum ij tot tantisque rebus vobis seruierint, 31
nec tamen mercedem illis soluatis? Pro tot annis procreationis,
tot solicitudinibus, tot noctibus, diebusque quos propter vos in
somnes duxerunt, quare non eis gratiam referetis? Petit mercena
rius, vt sibi persoluatur quod noctem insomnem duxerit, & pa-
rentes vestri non idem etiam iure maximo postulabunt? famulo
vestro, & pastori mercedem redditis, ijs autem, qui tam fideliter
& charitatiuè pro vobis tot labores tolerarunt, nihil persoluetis?
Attendite ad hoc per charitatem Dei, & dicat vnusquisque eo-
rum, qui parentes habetis inopes. Cùm ego essem puer, & do-
mi tuæ commorarer, ô pater mi maximæ curæ tibi eram, tunc
enim nullam ego de me solicitudinem habebam. Nunc ego vo-
lo, ne cogites tu, quæ manducaturus es, & quas vestes induturus
es, sed arbitrare te esse puerum in domo patris tui, ego enim volo 32
tibi procreationem meam persoluere, siquidem tam deuictus
sum, vt id faciam, O admirabilem doctrinam beatus, qui eam cu-
stodierit; hic enim accipiet benedictionem à Domino etiam in
hac vita. Non hæc docebant maledicti illi prædicatores, sed è con-
trà, vt à parentibus auferrent victum, & sibi darent. Quapropter
summa cum acrimonia eis dicit Dominus: Hypocritæ, &c. Ergo
quandoquidem nunc per misericordiam Dei non est, qui falsam
doctrinam vos doceat, sed qui cum veritate & amore in Euange-
lica synceritate vos instruat, eam sequimini, vt gratiam mereami-
ni, & æternã gloriã consequamini: ad quã nos perducat, Iesus, &c.

¶ Feria. V. post Dñicam. III. in Quadragesima.

Surgens Iesus de Synagoga introiuit in domum Simo-
nis, &c. Luc. 4.

CVM Summus mundi Magister destitisset prædicare in syna
goga Capharnaum, introiuit in domum pauperem. S. Petri
in qua commorabatur eius socrus, quę maximis febribus labora-
bat. Non solebat Dominus introire in domos magnatũ, & poten
tum seculi, & cùm semel legitur in eas introijsse, etiã legitur, quòd
male tractatus ibi fuerit. Atq; vt cognoscatis, quid de terrestribus
palatijs eliciatur interrogate ipsum pijssimũ Iesum. Quod ego de
atrijs

2 atrijs duxi (ait bonus Dominus) fuit crux ſuper humeros meos, comitatus latronum, funis ad collum, corona ex crudeliſsimis ſpinis confecta impoſita capiti meo. Plurima verbera in corpore meo. Ad dexteram præcones, qui me blaſphemarent, ad ſiniſtram verò atrociſsimi carnifices, qui me ſæuiſsimis cruciatibus torquebant, quiq; paratiſsimi erant, vt me dira morte interficerent. Hoc ſummatim ſignificauit S. Ioannes cum dixit: Baiulans ſibi crucem exi- *Ioan. 19.*
uit in eum, qui dicitur caluariæ locus. Et vnde ſic exiuit? certum eſt eum ex aula præſidis Pilati exiuiſſe. Hoc eſt, quod ex atrijs frequẽter elicitur: funis, crux, ignominia, labor, & hæc elicientes, ibidẽ vitas relinquitis, & annos, quos fruſtra conſumpſiſtis. Liberet vos Deus nè introeatis vbi nihil aliud præter peccata cernitis, quòd enim frequentiùs inde poteſtis auferre, eſt ſaltem cum ſcandalo
3 exire. In paucis ædibus magnatũ eſt reſpectus ad bona, aut timor Dei, aut viuendi moderatio. Recumbitur quãdo illuceſcit, ſurgitur quando noxa aduenit, prãdetur in hora cœnę, cœnatur in hora prãdij. [*La miſſa de caça, la meſa de pontifical.*] Cætera prætermitto ne aerem inficiam turpitudinum illarum memoratione. Quidam ingrediuntur illuc depiles, & plumoſi exeunt, quia ſunt adulatores, & mediatores in exequutione turpium paſsionum, alij verò plumoſi ingrediuntur & exeũt depiles, eò quòd ſint homines veri, & Deum timentes, domini verò acceptatores perſonarum, & bonorũ inimici. Hoc dixit maximo dolore Hierem. Ibo ad optimates, &c.
Vſque ibi, & ecce magis hi ſimul confregerunt iugum, ruperunt *Hierem. 5.*
vincula. In tam fœtida loca ſicut hæc, non vult Ieſus Chriſtus introire. Idcircò quando corporaliter in terra commoratus fuit rarò
4 in domos magnatum intrauit, ſignificans quàm rarò in eas excipiendus eſſet ſpiritualiter in omni futurorum ſæculorum diſcurſu. Frequens eius hoſpitium erat in domibus pauperum, vt oſtenderet quanto amore paupertatem proſequeretur. Atque vt nos ad eius amorẽ inuitaret. ¶ Eſt valdè notandum quòd cùm hic diuinus Dominus & magiſter ſe pauperem intueretur ſua diuina prouidentia conſtituit, vt tunc præſertim Rex appellaretur. Vt hinc cognoſceretur, paupertatem eximiam quandam eſſe diſpoſitionem ad efficiendum hominem regem cæleſtis regni. Mirabile quidem. Non enim conſtituit vt in monte Thabor vbi tam gloriоſus erat, rex appellaretur, nec cum mortuos ſuſcitabat, & ſuam admirabilem potentiam oſtendebat, nec cum ſuper aquas ambu-

labat mitigans ventos ac mare. Sed cum maximam paupertatem 5
patiebatur, cum esset in stabulo reclinatus in præsepio, tunc Re-
Matth.2. ges terræ publicè interrogabant: vbi est qui natus est Rex Iudæo-
rum. Et cum introiret Hierosolymam in asina, & hac commoda-
ta vbi hora prandij non inuenit, qui sibi buccellam panis daret, tũc
Ioan.12. dicit Sanctus Ioannes quod maxima multitudo gentis clamábat
dicens: Osanna, Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex
Luc.13. Israel. Atq; etiam cum iam in fine nudatus in cruce penderet: tunc
maximis clamoribus dixit bonus latro: Domine memento mei
dum veneris in regnum tuum. Et non solum paupertate disponi-
tur homo ad cælorum regnum consequendum, sed etiam ad effi-
Cyprianus l. ciendum se similem eidem Deo. Diuus Cyprianus dicit senten-
2.epi.2. tiam esse Socratis quòd quanto paucioribus quis contentus fuerit
tanto similior est Deo, qui se solo contentus viuit, ò admirabilem 6
sententiam, infidelis cuiusdam ore prolatam? Si ij, qui se Christia-
nos iactant eam in cordibus suis scriberent, non tot desiderarent,
quot desiderant, & humanæ naturæ conformiores viuerent, quæ
paucis rebus contenta est.

Et licet cupiditas & nequitia multa perquirat: sempr tamẽ prę
ualet natura, siquidem nõ possumus nisi paucis vti: licet plurima
habeatis paucis tamen vtimini quãuis plurimi equi sint vobis, nõ
potestis tamen in plures, quã in vnũ cõscẽdere. Licet multos cibos
corã vobis habeatis arctũ tamẽ habetis stomachũ, qui parũ potest
capere. Ecce quam par est, vt paucis, cõtenti sitis. Siquidẽ ipsa na-
tura paucis contenta est & nimio grauatur. In paruitate hominis,
videndo quam modico satietur, & quam parum panni induat, &
quòd parũ est, quodcunq; secũ potest adducere ei ostendit Deus: 7
quod modico deberet contentus esse, nec deberet angi multa ac-
1.ad Tim. quirens. Ideo S. Paulus tã notabilia illa verba dixit: est autem quæ
6. stus magnus pietas cũ sufficientia. Nihil enim intulimus in hunc
mundũ. Haud dubiũ quia neq; auferre quid possumus. Habentes
autem alimenta, & quibus tegamur his contenti sumus. Nullę sunt
(ait gloriosus Apostolus) maiores diuitiæ, quã modica quædam ac
tẽperata sustentatio. Et explicat statim qualẽ eã esse oporteat. Ha
bẽtes alimẽta, &c. Sufficit nobis, qui cras morituri sumus, quiq; ni
hil ex hoc mundo sumus delaturi, vilis quędã vestis, & parũ panis.
Noluit ore attingere nomẽ vestituũ, & ciborũ, tam remotũ enim
oportet esse iustũ, à ciborũ, & vestituũ sumptuositate, & immode-

ratio-

8 ratione, vt nè ore quidem id nominet. Sępe numero enim res ab ore ad cor tranſeũt. Quemadmodũ quę in corde latẽt, ſępe ad os prodeũt (vt ſumma veritas affirmauit dicens: ex abundãtia cordis os loquitur) ſic etiã quę linguæ obtrectãtur facilè cordi adhęrent propter nimiam vicinitatem, quæ inter vtrunq; eſt. Quapropter ſeruus Dei cauere debet quoad poterit ne ea ore quidẽ proferat. Si ob aliquid bona tẽporalia expetẽda eſſent, eſt vt cũ ipſis opera miſericordiæ exercerentur, ac ne ad hoc quidem ſunt neceſſaria, quanuis enim bonis temporalibus careamus: abundantiſsimè tamen ſpiritualia faciliùs poſsidere poſſumus, cum quibus ſpiritualis miſericordiæ largitatẽ poſſumus exercere. De his enim bonis præcipuè loquebatur Dñs cũ dixerit: quod gratis accepiſtis gratis date. Atq; miſericordia in his maioris eſt meriti. Præter has ratio- *Simile.*

9 nes nos deberet ſummopere cõmouere ad paupertatẽ amplectendam, tam celebris illa, & horribilis S. Hieronymi ſententia. Omnis nãq; diues aut iniquus eſt, aut iniqui hæres. Et ita euidens eſt vt infideles etiã idem ſenſerint. De Thimandrida Lacedæmonio refert Helianus quòd cùm ex diuturna quadam peregrinatione domum ſuam reuerteretur, & reperiret filium ſuum diuitias auxiſſe eum reprehendit dicens. Impoſsibile eſt quin Deum offendaris, & amicos, atque eos qui domum meam venerunt leſeris. Ex hoc colligetis quam meritò dixerit Sãctus Paulus, id quod ſupra diximus, ſcilicet, vtiliſsimũ eſſe homini, paupertatis ſtatu contẽtum eſſe. Ad cuius etiam confirmationem maximum quoddã in ſactis literis reperietis myſterium. Quandò tuleris ſummam filiorũ Iſrael, iuxta numerũ dabunt ſinguli pretiũ pro animabus ſuis *D. Hieron. ſuper Haba. 3. & ſuper Pſalm. 83. Helia. lib. 14. de varia hiſto.* *Exod. 30.*

10 Dño, &c. Diues nõ addet ad mediũ ſicli, & pauper nihil minuet. dixit Dominus mihi. Tantũ dabit pauper quantũ diues. O Dñe, hoc eſt iuſtũ, vt tantũ det pauper, quantũ diues? Da tu tantũ pauperi quantum diuiti: tunc præcipe ei, vt æqualiter offerat cũ diuite. Non intelligitis myſterium. Multò plùs dat pauperi, quàm diuiti. Plus debet Deo pauper, quàm diues. Quapropter ſoluat vt diues. Plus debet pauper eô quòd Deus non ditauerit illum, nec diuitias ei dederit ſi cum hoc hilaritatem illi dedit, quam diues eo quod diuitias habeat. Atque in Leuitico præcipiebatur, vt diues cum puero primogenito ouem de grege ſuo offerret: pauper verò par turturum, aut duos pullos colũbarum. Quid eſt hoc, illic præcipitur, vt pauper offerat ſicut diues, hic vero non? Ex hoc cognoſcetis *Leui. 5.*

scetis quanto plus debeat pauper Deo quàm diues. Quando ex-
tolluntur capita, & describuntur filij Israel soluat pauper sicut di-
ues, quia tantum debet Deo & plus quidem, quam diues. In obla-
tionibus verò pro peccatis soluat plus diues, quàm pauper, quia
plus offendit Deum. Cùm Deus diuitias abstulit Iob humi pro-
strauit se, ore laudum pleno, glorificãs diuinam Maiestatẽ, & di-
cens: sit nomen Domini benedictum. Non sic peculiariter legi-
mus, quòd tanto spiritu, & animi contentione, gratias Deo egе-
rit, cũ ei diuitias dederit. Et sic eas agit cũ sibi diuitias aufert: quia
tam expeditum & liberũ se animaduertebat, vt creatori suo me-
liùs seruiret. Placeat huic altissimo Domino vt hęc omnia in cor-
dibus vestris imprimantur: vt tam pretiosæ gẽmę vt est pauper-
tas amore capiamini. Miserrimũ namq; esset quòd cùm Deus sa
ctus homo in mundũ venerit, cũq; in tanta rerũ inopia natus fue-
rit, atque vsque ad mortẽ cũ ea vixerit: cũq; tam pauperes homi-
nes elegerit, vt mundũ expugnaret, & plerunque in pauperũ do-
mos fuerit exceptus: nos, qui huius superni ducis sectatores esse
profitemur maxima solicitudine terrestrium bonorũ affluentiã
quæreremus. Vos etiã fratres, qui estis pauperes, quoq; Deus sua
diuina prouidentia in paupertate constituit, laudate, laudate, &
superexaltate hũc tã bonum Dñm pro tam singulari beneficio,
quandoquidẽ cum eã non quęreretis tantam opportunitatẽ & di
spositionẽ reperistis, vt in cordibus vestris tam diuinũ hospitem
posšitis recipere. Verũ quid dicã? quòd multi ex vobis pauperes
estis, & tamen vestra culpa & negligẽtia, Dei hospites non estis.

Exod. 11. In Exodo dicitur, quòd vnũ ex supplicijs, quibus Deus Ægyptios
puniuit, fuit egestas non solũ in agris, verum & domibus etiã, In
fine enim dixit Deus Moysi: Adhuc vna plaga tangam Pharao-
nẽ: & AEgyptum, &c. Dices vniuerso populo vt vnusquisque ab
amico suo, & mulieres a vicinis suis petãt vasa aurea, & argentea.
Dabit autem Dominus gratiã populo suo corã AEgyptijs: vt illi
omnia quæcunque habuerint vobis accommodent. Atque ita
abierunt Hebræi cum omnibus illis diuitijs. Et hęc fuit plaga, qua
regnum AEgypti spoliatum remansit, & pauper in exterioribus,
& interioribus, iam enim agri destructi erant grandine, & locu-
sta nihil inconsumptum præter domesticas diuitias reliquerat, re-
manebat, vt intus & foris infœlices illi, pauperes efficerentur.
Hæc est plaga multorum infœliciũ pauperum huius sæculi, sunt

enim

14 enim pauperes AEgyptiorum more, nam ſunt exterius tẽporalibus bonis pauperes, & intus pauperes etiam ſpiritualibus diuitijs ſuper quos incidit maledictio, quam dicebat Dauid: Operiantur ſicut diploide confuſione ſua, ideſt, duplici confuſione. In interiori ſine patientia, ſine amore Dei, ſine veritate, aut aliqua virtute: in exteriori vero ſine diuitijs. Atq; ex paupertate, quæ deberet eis eſſe occaſio cõſtituendi totum cor ſuum in Deo, propter, eorum malitiam occaſionem ſumunt, vt ſint mendaces, indeuoti, non audiant ſacrum, non confiteantur peccata ſua, nec diuinis ſacramentis vtantur, atq; etiam vt turpes ſint, & latrones. Vt affirmat Eccleſiaſticus dicens, propter inopiam multi peccauerunt. Ieſu bone, quam maxima infœlicitas, quod neſciant vti tãta occaſione, vt terreſtria execrentur, corq; ſuum in Deo conſtituant. *Pſalm.108.* *Eccleſ.27.*

15 O fratres mei pudeat vos tantæ amentiæ, & incipite verè & ex animo vti ſtatu humili, expedito & quieto, in quo Deus vos collocauit, & ita hoſpitem habebitis ſupremum mũdi Saluatorem, de quo dicit S. Euangelium, quod introiuit in domum Simonis. Peracta concione introiuit in domum pauperis virtute præditi. Multi prædicatores noſtræ tempeſtatis dedignantur in pauperũ domos ingredi, ſed in ædes diuitum ingrediuntur, vbi eſt lauta, & opipara menſa, atque exquiſitiſsimis cibis præparata, nihil tamen inde lucri deferent.

Dicit vlterius Sanctum euangelium: *Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus, & rogauerunt illum pro ea.* Orationes iuſtorũ proſunt alijs, ad bona temporalia impetranda vt patet ex hoc Sancto Euangelio, ſiquidem propter orationes horum iuſto-

16 rum Dominus huic infirmæ ſalutem contulit. Atque vt patet ex eo quod Deus dixit Abrahæ, non delebo propter decem, &c. Ecce, promiſit Dominus quod propter decẽ iuſtos non deleret quinq; illas ciuitates quantumcunque turpes, & peccatrices eſſent. Et in actibus omnes, qui nauigabant naui orationibus B. Pauli liberati ſunt. Vt Angelus ei dixit: Ecce donauit tibi Deus omnes qui nauigant tecum. Verum (quod longè maximum eſt) propter iuſtorum orationes concedit Deus bona ſpiritualia alijs, vt affirmat Diuus Ioannes dicens: qui ſcit fratrem ſuum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita. Beda declarat quid ſit peccatum vſque ad mortem, & ſumptum eſt ex S. Gregorio ſuper Iob. Quod eſt peccatum, in quo quis moritur, *Gene.18.* *Actor.27.* *1.Ioan.5.* *Beda ex S. Gregorio ſuper Iob.*

pro

pro quo neminem oportet intercedere, quia in inferno nulla est, 16
redēptio. Liberet vos Deus fratres mei ne vos mors in peccato
comprehendat, licet enim vniuersa curia cælestis in diuino Dei
conspectu prostrata salutem vestram exposcerent, nequaquam
tamen illam impetrarent. Quanto magis quod nunquam ipsita
le deprecabuntur. Si aūt peccatū non ad mortē peccauerit, ideſt,
quod quamuis mortale sit non peruenit eum eo vsque ad mortē
oret iustus pro hoc (ait Sanctus Ioannes) & donabitur ei vita, &
gratia. Sed necesse est vt ille, pro quo interceditur disponatur, &
ex se aliquid faciat. Commoratur quis in aliquo vitio, à quo vel-
let exire, & ita se implicatum inuenit, tam vinctum, & eius amo
re captum se experitur: vt ad exeundum vires non habeat. Petit
ab aliquo, qui in gratia est, vt pro se Deū exoret. Hic isto deside-
rio & cum aliqua diligētia, quam adhibet, ac cum oratione iusti 17
prose intercedentis misericordiam consequetur, & Deus eū con-
Glossa super epistol. Ad. Rom. 15. fortabit, vt de peccato exeat. Et multo magis cū sunt multi inter
cessores. Et ita asserit glossa super epistolā ad Romanos. Impossi
bile est orationes multorum non exaudiri. Ergo cum hæc doctri
na sit tam Sancti Apostoli, vt Diui Ioannis, & Spiritus sancti in
eo loquentis non patiamur eam amitti, illa vtamur commendan
tes nos semper Sanctorum virorum orationibus.

Et stans super illam imperauit febri, & dimisit illam, Misertus est
clementissimus Dominus necessitatis miserę infirmæ inclinatus
orationibus iustorum, qui pro ea exorauerant, præcepit febri, vt
illam dimitteret, & statim in illo puncto sana facta est. O Benedi
ctus, & glorificatus sit talis hospes, quanto beneficio hōspitium 18 &
donat, in quod ingressus est, quis non desideret tam liberalem, &
munificum Dominū hospitio excipere? Imperauit febri, & illi-
co obedijt. Quantam alapam nobis hoc verbum infligit, quod fe
bris & cætera omnia tam obedienter Deo obtemperent, absque
Psal. 118. vlla resistentia, vt exaggerabat Dauid dicens: ordinatione tua
perseuerat dies, quoniam omnia seruiūt tibi. Solus autem miser-
rimus homo diuinæ voluntati contradicit. O quantum debere-
mus cōfundi cū nos videamus tam rebelles his paucis rebus quæ
Deus nobis imperat. Posset profectò diuina Maiestas nos obliga
re, vt toto die noctequeque in sua seruitute occuparemur, vt vos vul
tis quod operarius pro duabus drachmis totum diē vobis seruiat,
nec sedeat nisi ad prandendum. Vester autē Deus, qui vos crea-

uit,

20uit, cõſeruat, & quicquid editis & poſſidetis vobis largitur, quiq; velut ſeruos vos emit tanto pretio. Non corruptibilibus, auro, & argento redempti eſtis: ſed pretioſo ſanguine incõtaminati agni Ieſu Chriſti. Et aduertite miſericordiam Dei, cum enim nos tã deuinctos habeat, & tam emptos, paucis tamen eiſque facillimis præceptis nos voluit aſtringere, quæ etiam nos ſeruare nolumus ſed in ipſis paſsim ſupernæ Maieſtati inobedimus. O duriſsimã proteruiam rebellium filiorum Adæ. Pudeat nunc vos, & conſiderate, quantum huic potentiſsimo Domino debeatis. Sic ſanctus Paulus nos admonet dicẽs: Empti enim eſtis pretio magno, glorificate, & portate Deum in corpore veſtro. Siquidem eſtis ſerui tanto pretio empti non ſolum animis, verum & corporibus etiam Deum glorificare, ipſíque ſeruire debetis. Iuſti ita diuinæ
21voluntati ſubiecti ſunt cognoſcentes, quantopere id facere debeant, vt quicquid faciunt, ſub obedientia facere deſiderent, vt multo plus in eo mereantur. Pater noſter Sanctus Franciſcus ſolebat in itineribus, quæ faciebat obediẽtiam promittere ſocijs ſuis; ne ſuo arbitrio duceretur, & vt in pretioſa virtute patientiæ ſeſe exerceret. Sanctus Patriarcha Noe licèt integrum annum in arca commoratus fuerat in tanto animalium fœtore, & tãta anguſtia, cumque feneſtram aperuiſſet, & vidiſſet terram iam eſſe aridam, menſem tamen vnum in arca fuit, nec egredi audebat, ſperans, quid ſibi Deus præciperet, & peracto menſe dixit ei Deus: Egredere de arca tu & vxor tua, filij tui, &c. De Sancto Abraham perpendit Diuus Paulus quod ita diuinæ voluntati ſubditus eſſet, vt fide obedierit in locum exire, quem accepturus erat in hære-
22ditatem, & exijt neſciens quò iret. Senex erat Abraham & ſeptuageſimum quintum annũ confecerat, cùm ei præcepit Deus vt de patria ſua exiret. Sed abſque reſiſtentia egreſſus eſt de regione ſua, nec ſciebat, quo ſibi Deus præciperet iter facere. Ita diuinæ voluntati ſubmiſſus erat. Hanc obedientiam ſignificauit Sanctus Paulus cum dixit: Induimini Dominum Ieſum Chriſtum. Veſtes, quas ſartores conficiunt, ſcindunt eas ad menſuram ſtaturæ illius, cui ſunt veſtes, nec vna omnibus ſeruit ſed vnuſquiſque diſparem veſtem depoſcit. Hæc autem veſtis quam apoſtolus nos admonet vt veſtiamur, eſt vice verſa, vna enim omnibus ſeruit, & vnuſquiſq; iuxta eius formã debet ſcindi. Non eſt Euangeliũ ſicut illa regula Læsbia, quæ erat plubea,

1. Pet. 1.

1. Cor. 6.

Gene. 8.

Hebr. 11.

Gene. 12.

Roma. 13.

& eam

& eam secundum lapidis figuram flectebãt artifices, eo quod du- 23
rissimi essent ne illos perficerent. Quod ædificiũ esset illud ex la
pidibus rudibus, & incomptis? Cum ergo nos admonet S. Paulus
vt induamur Iesum Christum, admonet vt in omnibus diuinæ
eius voluntati conformemur, moderãtes nos secũdum Sanctum
Euangelium, abscindentes affectus nostros, & curãtes nos effice-
re secundum diuinæ legis formam. Non oportet Euangelium, &
Iesum Christum, qui eum instituit, nobis conformari, sed nos po
tius illi adhærere. Quantum ab illa promptitudine, & obedientia
Abrahæ abhorreamus, quantumque ab illa subiectione Noe, &
ab eo quod nos hic admonet S. Paulus absimus, vnusquisq; sui
ipsius potest esse testis, & vere ac ex animo calamitatẽ suã lachry
mari considerans, quàm procul absit à Iesu Christi forma, & eius
Euangelij vijs. Verecundemur ergò fratres mei, hãc viuẽdi ratio- 24
nem sequentes, ne patiamini vt insensibiles creaturæ vobis excel
lant cum ipsæ sint tã promptæ, atq; diuinis institutis obedientes,
curate vt vos multo promptiores, & obedientiores sitis.

Et continuo surgens ministrabat illis. Hic detegitur alia miseria no
stra ploratu dignissima. Surrexit hæc mulier à morbo, & statim
cœpit ei seruire, qui sibi salutẽ contulit. Infirmaris, & petis instã-
tissimè à Deo salutẽ proponẽs te illis diligẽtissime seruiturũ: cõce
dit tibi diuina Maiestas salutẽ secundũ misericordiã suam: & sta
tim vt ab infirmitate surgis incipis eum mille sceleribus offende
re. O cæli, ò terra, ò insensibiles creaturæ obstupescite de tãta in-
Simile. gratitudine. Quid diceretis de homine, qui cũ esset cæcus, sine ma
nibus ac pedibus omnia simul ab aliquo acciperet, & vt primum 25
ea accepit, inciperet manibus arcum contendere, pedibus eum in
sectaretur, & in eũ oculis suis intueretur, crudelissimãque in illũ
sagittã immitteret? posset esse maior ingratitudo, quã hęc? Tu pec
cator es hic ingratus. Vide qualis in strato tuo fueris cũ nullo sen-
suum tuorum vti posses, doloribus circunseptus, & febri æstuãs,
dedit tibi Dominus valetudinem, vide quid feceris postquàm eã
accepisti, manibus, pedibus, ac deniq; oculis, quas in tuũ sum-
mum benefactorẽ sagittas immiseris. Heù desunt verba, quæ dig
nè tantam ingratitudinem exaggerare possint. Quando Pharao
Exod.8. plagis se obsessum videbat, affirmabat se emendandum esse. Ora
te Dominum (dicebat) vt auferat ranas à me, & dimittam popu-
lum, vt sacrificet Deo. Et cum Deus plagas abstulisset statim ad

duri

26 duritiem ſuam redibat. O quot modo ſunt in mundo Pharaones. Cùm vos infirmos videtis mille modis Deo ſeruire proponitis & vt primum in priſtinam valetudinẽ reditis omnia hæc obliuiſcimini, & offendere Deum incipitis. Notate adhoc propoſitum dictum quoddam Plinij Iunioris. Quæ ſententia non deberet in fidelis ore proferri: ſed (vt ait S. Auguſtinus) multa optima conſequuti ſunt infideles, quibus ipſi indigni fuerunt, quibus nos vti poſſumus, & ea ab illis auferre, quia ad illos non pertinent tanquã ad iniuſtos poſſeſſores, vt fecerunt Hebræi cùm Aegyptios auro, & argento ſpoliauerunt quaſi iniuſtos poſſeſſores, atque eo Domini tabernaculũ exornarunt: ſic nos diuitijs, & ſentẽtijs gentium poſſumus vti, ad animarum noſtrarum decus, & ornamentum. Dicit ergò Plinius: Poſſum ego, quod pluribus verbis, plu- *Plin. Iun. in epiſtol. Nuper. li. 7. epiſtolarum.* *D. Auguſt. de doctri. Chriſti.*

27 ribus etiam voluminibus Philoſophi docere conantur, ipſe breuiter tibi mihique præcipere, vt tales eſſe ſani perſeueremus, quales nos futuros profitemur infirmi. O mirificam ſententiam, Fœlix eſt, qui eam ſeruauerit. Dic cùm grauiſſimo morbo laborabas, qualis eras? quid facere proponebas? concutiebaris ne tunc ambitione? luxuria tunc concitabaris? præteritæ concubinæ recordabaris? Non profectò. Imò dicebas. O vtinam nunquam ego dues, ambitioſus, & amator fuiſſem. Si Deus mihi ſalutem contulerit ego præteritam vitam corrigam, & ad meliorem me recipiam. Cura ergo talis eſſe ſanus, qualẽ te in infirmitate fore profitebaris & ita ſanitas tua erit ad ſeruitutem Dei, qui tibi valetudinem conceſſit, ſicut fuit ſanitas huius optimæ mulieris, quę ſurgens miniſtrabat illis, & ſic acceptam valetudinem conſeruabis. Melius re- *Pron. 12.*

28 medium ad beneficia accepta conſeruanda, eſt vt Deo gratiſsimus ſis. Promiſerat Dominus Deus ſe terram illam amœniſsimam filijs Abrahæ daturum, & quanuis S. Patriarcha diuinæ promiſsioni ſatis fidei adhibuerat, timebat tamen ne ſui poſteri terram illam aliqua negligentia demererentur, & cupiebat remedium adhibere ne tanta beneficia amitterent: atq; cum hoc timore Deum interrogauit: vnde ſcire poſſum, quia poſſeſſurus ſum eam? Et reſpondit Dominus: ſume, inquit mihi vaccam triennem, & capram, & arietem annorum trium, turturemque & columbam &c. Acſi diceret, Arma, & protectiones, quibus poteritis conſeruari in beneficijs, quæ vobis fecero, erunt plurima, & aſsidua ſacrificia, offeretis enim vaccas, arietes, & oues &c. Ecce quo- *Gene. 15.*

modo remedium, quo beneficia à Deo accepta poteſtis conſerua 29
re & in dies plura denuò impetrare, eſt, gratos eſſe, crebro diuinę
Maieſtati ſeruientes, atque hac perſeuerantia etiam augmentum
gratiæ comparatur & poſteà maior corona gloriæ impetratur.
Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, qui cum patre, & San
cto Spiritu viuit, & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

¶ Feria. VI. poſt Dñicam. III. in Quadrageſima.

Venit Ieſus in ciuitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar, iuxta prædium quod dedit Iacob Ioſeph filio ſuo. Ioannis. 4. 1

Gene. 23. REfert S. Ioannes quòd decreuit Dominus ſua diuina prouidē
tia decedere à Iudęa in Galilęam. In Geneſi dicitur, quòd et-
ſi multas diuitias habebat Abrahā, quādo eius vxor Sara obijt in
toto terrarū orbe ne ſulcū quidem terræ poſsidebat. Et ita dixit in
colis Hebron in terra Chanaā vbi Sācta Sara defuncta eſt. Adue
na ſum, & peregrinus apud vos date mihi ius ſepulchri vobiſcum,
vt ſepeliam mortuum meum. Ideoq; B. Stephanus loquens de eo
Actor. 7. ait: Non dedit illi hæreditatem in ea neq; paſſum pedis. Nec illic
emeret, vt emit, niſi eſſet ad cōſtruendum ſepulchrum vxori ſuæ.
Quod autē factū fuit, vt cū Deus ei præciperet, vt in aliā regionē
migraret promptior eſſet, & magis expeditus ad exequendū man
datū Dei. Volebat enim Deus vt per diuerſa loca iter faceret, vt 2
Tob. 13. vbiq; bonū exemplū oſtenderet, & diuinæ Maieſtatis ac virtutis
teſtimoniū perhiberet. Sic etiam dixit Tobias: cōfitemini Dño fi
lij Iſrael & in conſpectu gentiū laudate eū, quoniam ideò diſper-
ſit vos inter gentes, quæ ignorant eum, vt vos enarretis mirabilia
eius, & faciatis ſcire eos, quia non eſt alius Deus omnipotens præ
ter eum. Modò verò nō ſolū filij huius ſeculi volūt plurimas poſ-
ſeſsiones habere, & terrenis rebus ſubmergi, verùm multi etiā re-
ligioſi tam altas in vno loco radices agunt, vt difficillimè in aliū
migrare velint cùm maximè neceſſariū ſit, vt iuſti in diuerſis lo-
cis & regionibus virtutis teſtimoniū perhibeant. Hoc nos docuit
ſupremus mundi Magiſter Ieſus Chriſtus, qui non in vna vrbe
tan-

3 tantum commorabatur, ſed pedeſter ac defeſſus de ciuitate in ciuitatem properabat, vt omnibus prodeſſet. Cum igitur ad hoc ex Iudæa in Galilæam iter faceret venit in ciuitatem Samariæ. Ante quam erat fundus quidam, quem olim Iacob in beneficium dederat filio ſuo Ioſeph. Tunc enim maior hæreditas ijs dabatur qui virtutis erant ſtudioſiores, licet maiores natu alij eſſent. Non vt modo, quòd licet primogeniti ſint proterui, vt plerunque eſſe ſolent illi primogenituram accipiunt, cum tamen digni eſſent, qui exhæredarentur, punirentur, & contumelijs afficerentur. Non ſic olim fiebat. Et ita loquens Spiritus Sanctus de filio, qui patrē ſuum Noe dedecorauit dicit: Cū didiciſſet, quæ fecerat ei filius ſuus minor, &c. Non erat Cham filius minor Noe, ſed Iaphet, & tamē eum vocat Spiritus Sanctus minorem, quaſi per contemptum. Fi- *Gene. 9.*
4 lius namque malus, & inobediens licet ſit maior in contemptum, minoris æſtimandus eſt, quam minor filius, & ſæpius (inquam,) peruerſi eſſe ſolent maiores, quam minores. Huius rationem reddit grauiſsimus quidam doctor ſuper illum locum Geneſis, qui narrat, quòd Ruben primogenitus Iacob, patris ſui ſtratum violauit, dicens quod primogeniti, cū geniti ſint in initijs, & iuuentutis flore, turpiori, & magis effrænato ardore cōcupiſcentiæ in ſupplicium immoderationis illius, qua parentes vſi ſunt, filij primogeniti proteruiores eſſe ſolent & peioribus moribus imbuti, & alijs plurimis miſerijs corporalibus contaminati: in pœnam pauci timoris Dei, & defectus ſanctæ intētionis, qua geniti fuerunt & poſteà ipſi primogenituras accipiunt cum alijs fratribus qui meliores ſunt iniuriam inferant.

5 *Erat enim ibi fons Iacob, &c.* Mirabile eſt illam terram promiſsionis, quam tanta exaggeratione Deus Hebræis promiſit tamino- pem aquæ eſſe, vt puteum maximi æſtimarent. Atque idē Deus *Deut. 11.* eis dixit. Terra enim ad quam ingredieris poſsidendam non eſt ſicut terra AEgypti, vbi iacto ſemine in hortorū morem aquę ducuntur irriguæ, ſed de cælo expectans pluuias. Atque idem modo experientia compertum eſt. Mauri, & infideles vbertimos poſsident agros, & vix ſciunt ſterilem annum deguſtare, at verò inter Chriſtianos maxima eſt ſterilitas. Intelligit Deus nos eſſe *Simile.* quaſi bruta animantia, quaſi porcos, qui in montibus depaſcuntur, qui dum humi habent glandes, quas rodant comedunt, & nihil aliud faciunt, ſed alij in alios inuehuntur, nec vnquam

in altum oculos extollunt, quousq; illæ glandes cõsumantur, tunc vero cum glandes consumptæ sunt capita erigunt, & oculos attollunt, vt videant, an plures ab ilicibus excidãt proiectę ab eo qui superius est. Tales sumus nos, dum terra nobis necessaria procreat, nec esurimus, non recordamur oculos in Deum erigere: sed vt dicit Dauid oculos suos statuerũt declinare in terram. Præmeditatê, & accepto suo cęco consilio constituerũt oculos in terram deijcere. Nihil aliud faciunt, quàm edere & ingi tempus in litibus consumentes. Et cum primum necessaria nobis desunt, statim oculos in cęlum eleuamus, & â Deo salutem postulamus. Vult ergò diuina Maiestas, vt aridos, & steriles agros habeamus, semperque imbres, & rores à cælo expectemus, & siquidem non libenter, saltem necessitate coacti semper oculos, & cogitationes in eum extollamus, quasi ab eius diuina prouidentia suspensi misericordiam illius expectamus, Mauri, AEgyptij, & alij infideles, ipsi omnem vbertatem habeant, quanuis enim inopia premerentur, oculos tamen ad Deum nunquam extollerent, nos autem abundantiam non habeamus vt oculos erigamus. 6 7

psalm.16.

Ad hunc ergo puteum accessit bonus Iesus maximè fatigatus. *Iesus ergò fatigatus ex itinere sedebat super fontem.* Propter vnam tantùm mulierem, quam ad quærendum illuc veniebat Dominus, tantũ laborem voluit perpeti. Hic detegitur infinita Dei clementia, tot enim labores pro vno, quot pro omnibus voluit tolerare. Hoc est: quanquam labores Dñi nostri Iesu Christi, eius vita, & mors fuit in remediũ omniũ electorũ: quantum ad efficaciã vnusquisq; illi tenetur eas gratias agere, acsi pro se solo pateretur: sicut sol etsi omnibus lucet, non minus vni lucet, quàm si soli illi, & non alijs luceret. Idcirco Sanctus Paulus dixit. Qui dilexit me & tradidit semetipsum pro me. Transis per diuersorium, septem, aut octo sedetis ad mensam, & caupo omnibus cibos apponit. Tu ede bene aut male, tantũ enim debes soluere, si malè & parce ederis, ac si opipare manducaueris: sumptus enim cibi in omnes diuiditur, si vero tu solus comederes secundum quod comedisti persolueres. Diuersoria quæ in hoc cæli itinere sunt, huius conditionis sunt. Mensa est præparata tot sacramentis, tormẽtis, verberibus, defatigationibus, quas pro nobis Redẽptor noster passus est; vide quomodo edis, tu enim omnia debes soluere, ne arbitreris, quod sumptus inter multos diuidendus est; tu solus debes soluere, & gratias age- 8

Simile.
Gala.2.

9 agere pro omnibus, quæ Ieſus Chriſtus filius Dei paſſus eſt, & vnuſquiſque ſigillatim hoc debet arbitrari, cum ita filius Dei pro vnoquoq; paſſus fuerit, vt, p vnoquoq; ſigillatim, faceret, quod pro cunctis fecit. Contemplamini nunc principem illum regum omnium terræ iter facientem, peditē nudis pedibus, famelicum, fatigatum, & cum peruenisſet ad puteum ſedit ſuper eum, vt refrigerationem aliquam caperet, ab aere qui de eo exibat, vt ait ſacratus textus: *ſedebat ſic ſuper fontē*. Res ineffabiles, & quæ dici nequeunt ſolent in ſacris literis ſignificari per hanc dictionem: ſic. Quando Dñs voluit à Diuo Ioanne baptizari dixit, ſine modo, ſic oportet nos implere omnē iuſtitiā. Sic nō ſunt verba, quæ illius ſancti operis profundā humilitatē poſsint penitus explicare. Cùm ipſe diuinus Redemptor de Euangelij elucidatione, & rene *Matth.11.*
10 latione humilibus facta, & ſapientibus abſcondita loqueretur, dixit: ſic fuit placitum ante te. Cùm idem hic Dominus exclamans in cruce expirauit, dicit vnus Euāgeliſta: cū vidiſſet cēturio quia *Marc.15.* ſic clamans expiraſſet, &c. Et cùm per Sanctū Ioannē ageret vni *Ioan.3.* genitus filius de amore, quo æternus pater mundum amat, & amauit dixit: ſic Deus dilexit mundum. Cùm Sanctiſsima virgo Maria reperit filium ſuum ſacratiſsimum inter doctores, vt exaggeraret quo dolore affecta fuerit propter eius abſentiam dixit ei: Fili, quid feciſti nobis ſic? In omnibus his locis illud, ſic, ſig *Luc.2* nificat res quas nulla verba poſſunt explicare, & ita hic ſignificat: ſedebat ſic. Quomodo ſic? nullis verbis explicari poteſt. Sic defeſſus, ſic laſſatus, ſic vt nobis opus erat. O bone Ieſu, ò gloria & ſplendor animæ meæ, quis tam fortunatus fuiſſet, qui te
11 ſic ſedentem vidiſſet, quis vultum iſtum diuinum aſpexiſſet præ ſudore, & fatigatione, candidum, & rubicundum roſis pulchriorem, fruentem pauca illa refrigeratione, quæ de puteo potuit exire: quis illic tibi poſſet miniſtrare, teque in tanta neceſsitate conſolari? Notatē diligēter ſuper hunc locum, quòd noluit Redemptor vitæ venire ad aliquem, qui ipſum liberaliter tractaret, & ſui miſereretur, ſed ad eam, à qua cum vas aquæ peteret eam ſibi denegaret. O Chriſte Reparator mundi, quam ſingularem nobis doctrinam præbes, vt labores, & fatigationes patienter feramus. Non tibi deeſſet Domine Ieſu Chriſte refrigerium in tuis laboribus ſed ita durē, & ſine conſolatione eos perferre voluiſti, vt nobis patiētiæ eſſes, & charitatis exemplo. O quot vires hinc,

poteſt elicere animus defeſſus in huius miſeræ vitæ peregrinatio-
ne. Cum ſic eſſet hora erat quaſi ſexta. Meridies erat; in ea ſcili- 12
cet hora, qua crucifixus fuit venit mulier de Samaria. Et ſolus lo-
cutus eſt Dominus cum ea. Diſcipuli enim iuerant in ciuitatem
vt cibos emerent. Tunc non erat malum exemplum hominem ſo
lum cũ muliere loqui. Notate ad hoc propoſitũ ſingulare quod
Gene. 29. dam exemplum. In Geneſi legitur quòd acceſsit Sanctus Iacob ad
Meſopotamiam prope Haran & inuenit in agro paſtores quoſ-
dam cum gregibus ſuis, & cum loqueretur ad eos dicit ſacer tex-
tus: Et ecce Rachel veniebat cum ouibus patris ſui, nam gregem
ipſa paſcebat. Et de hac ipſa virgine dicitur ibidem, quòd erat Ra
chel decora facie, & venuſto aſpectu. Erat pulchra, caſta & pudi-
ca. Non aduertitis virginem decoram in agris & montibus in ſo-
cietate aliorum paſtorũ, & tamen caſtam, & pudicam? Non admi 13
raminiſi temporum illorum probitatem? etiam inter infideles, vt
erant illi ex Haran tantam putitatem & adoleſcentum honeſta
tem, & fœminarum virginitatem non miramini? in montibus, ſo
li commorabãtur, ſoli, & caſti, nec caſtitatem, nec famam amitte
bant. O infœlicitatem noſtram, in quãtam corruptionem, & de
prauationem deuenimus. Et tamen nos iactamus quia Chriſtia-
niſſimus. O tempora infœliciſſima in quibus concluſis virgini-
bus, & poſt ſeptem parietes cuſtoditis, vix audet mater ire ad miſ
ſam, cum iam mille calamitates domi ſuæ reperit. Tanta impudi
citia, & diſſolutio eſt in adoleſcentibus noſtræ tempeſtatis ocio-
ſis, turpibus, domuum deſolatoribus, deſtructoribus & prophana
toribus alienæ famæ & pudicitiæ. Virgineſque ita ſunt diſſolu-
tæ, & prophanæ, vt viſu ſit turpe, & indecorum. Videte hanc vir 14
ginem, mõtibus aſſuefactam, cum Iacob accederet, & reuelaret
ei ſe eius eſſe conſobrinum, ac cũ illa fleret (vt ibi dicitur) & eleua
tã voce fleuit, & indicauit ei, quod frater eſſet patris ſui & filius
Rebeccæ. At illa feſtinans nũciauit patri ſuo. Vix illi Rachel ver
bum loquuta eſt, ſed currens nunciat hæc patri ſuo. Et poſtquam
iam deſponſata fuit Iacob, ſeptennio cum ea commoratus eſt in
domo Laban patris eius, tanta cum puritate, & caſtimonia ac ſi
ille non eſſet homo, nec illa eſſet fœmina. Hæc omnia ad no-
ſtram confuſionem dixi, atque vt noſtri temporis calamitatem
lachrymemur, & à Deo remedium deprecemur. Et vt intelligã-
tis quòd in illis temporibus quamuis Dominus in agro ſolus cum

illa

15 illa mulier eloqueretur, tanta erat ſyncritas vt illud ſcandali materiam minimè daret.

Cum igitur mulier accederet ad puteum ad hauriendam aquã: *Dixit ei Ieſus: Mulier, da mihi bibere.* O ineffabilẽ Dei clementiam, quàm meritò dixit Sanctus Paulus. Gratia enim eſtis ſaluati per *Ephe. 2.* fidem, & hoc non ex vobis. Dei enim donum eſt non ex operibus, ne quis glorietur. Donum Dei eſt, quòd abſque meis meritis me vocauit, & illuminauit, & tot in infidelitate repudiauit. Quã do perſoluemus fratres hoc tam ſingulare beneficiũ, quod à Deo accepimus? Quid feciſti tu, vt haberes fidem, quam habes, antequam illam haberes pluſquam Mauritanus, qui in barbarie commoratur? & tamẽ illum reliquit, & te illuminauit. Vocauit Deus *Gene. 12.* Abrahã, & dixit illi: egredere de terra tua, & de cognatione tua,
16 &c. Et ante hanc vocationem, nulla Abrahæ merita legũtur propter quæ Deus hoc beneficium ei conferret: ſed fuit ex ſola Dei gratia. Hoc idem videmus in hodierna lectione Sancti Euangelij: abſque eo, quòd vlla merita huius mulieris præceſſerint, cùm ipſa eſſet peccatrix, & concubina incipit lux mundi reuerberare in ea, & illam illuminare, atque ad hoc faciẽdum occaſionem aſſumit, petere ab ea aquã. Quoties cùm tu peccator actualiter peccas, cor tuum in pectore voluitur? Quid aliud ſunt hæ volutationes, & conſcientiæ morſus, quàm piæ quædã refrenationes Dei? qui cum dignus eſſes qui viuus terra abſorbereris, à te cordis cõpunctionem petit & vt ad ſe conuertaris, atque per veram contritionem ei des bibere. Ecce quomodo tecum indigno miſericordia etiam vtitur.

17 *Quomodo tu Iudeus cũ ſis, &c.* Reſpõdit Dominus: *Si ſcires donum Dei, &c.* Videamus nunc quomodo cõuenit reſponſum Domini cum quæſtione mulieris? Aduertite, & videbitis quàm conueniẽter, & congruè illi reſpondeat Dominus: O mulier ſi intelligeres tempus in quo viuimus, tempus legis gratiæ: ſi intelligeres quot beneficia confert Deus abſq; perſonarũ reſpectu: ſi intelligeres Euangelicam legem iam acceſſiſſe, in qua fides, gratia, & gloria omnibus Iudeis, ac gentibus ſine vlla perſonarum acceptatione communicanda eſt. Hæc omnia ſignificat donũ Dei. In Actibus *Actor. 10.* ait D. Petrus quòd vidit cælũ apertũ, & vidit deſcẽdens vas quod dã velut linteum magnũ quatuor initijs ſubmitti de cælo in terram, in quo erant omnia quadrupedia & ſerpẽtia terræ, & volũti

lia cæli. Et facta est vox ad eum: surge Petre occide, & manduca: 18
O mulier si scires donum Dei. Si scires me esse linteum gratiæ,
linteum misericordiæ, totiusque pietatis & omnes à me recipi, me que omnium esse redemptorem. Veniant serpentes, veniant leones, & tigres, veniant omnes peccatores, omnes enim in me medicinam inuenient. Si hoc intelligeres non miraberis videns me dissimilem alijs Hebræis, omnibus loquentem, & nullius familiaritatem repudiantem; sed forsan à me peteres, & ego tibi darem aquam viuam, ò dulcissimum verbum, ad peccatorũ spem maximam prolatum! Eia est hic aliqua anima Samaritana? Ecce Deus te sua gratia inuitat. Est ne hic aliquis serpens aut draco? Aliquis peccator? Ne sis timidus homo, ne sis diuinæ
Iob.24. Maiestati rebellis, diuinæ gratiæ ne resistas. Ecce quas alas tibi præbeat amor filij Dei. O quam merito conquerebatur Iob de 19
eis qui nolunt beneficia à diuina Maiestate oblata accipere: cum diceret: Ipsi fuerunt rebelles lumini, nescierunt vias eius, neque reuersi sunt per semitas illius. Videtis hoc, quòd lumen sese illorum oculis offerebat, vt viderẽt, ipsi vero pertinaces erant, & oculos claudebant ne viderent, & ideò dicit, quòd vias diuinas scire noluerũt, quas Deus perãbulat, & in quibus inuenitur: quæ sunt mandata altissimæ Maiestatis, & eo quòd per vias has nolunt ambulare, rebelles sunt oblatæ luci, nec eam volunt accipere. O duri quid vos fortes facitis, & cum Deo contenditis? Deus vobis bona offert, & vos dicitis quòd ea accipere non vultis? Deus vos illuminat, vos vero oculos clauditis, vt iucundius, & absque veritatis cõ
tradictione, quæ reprehendere vos solet cum peccata committi- 20
tis, voluptatibus incumbatis. O miseri de vobis loquitur Deus
Hiere.18. quasi admiratus per Hieremiam dicẽs: quis audiuit talia horribilia? nunquid deficiet de petra agri nix Libani aut euelli possunt aquæ erumpentes frigidæ & defluẽtes? quis vnquam (ait Dominus;) tam obstupendas audiuit insanias, quod homines rationis participes, ita illius expertes viuant? repellet ne ager sitiens niuem, quæ descendit liquefacta de saxis mõtis Libani? aut libẽter nõ recipiet aquas frigidas, & viuas ad se venientes? significãs hac metaphora quantum peccator indigeat misericordia Dei, & quo modo eum Deus ad misericordiã inuitat, & per ipsius fores ingreditur, vt omnia illius peccata dimittat. Et vt ostendat, quomodò peccator misericordiã Dei despiciat, eique ianuas claudat, Domi

noq;

21 naque eam offerenti, vt in peccati sui ficcitate & sterilitate commoretur. Quid amplius hominum nequitiæ superaddi potest: postquàm enim in summo iniquitatis gradu sunt, ad huc nolunt veniam accipere, quam eis Deus offert. Cognoscite ergo fratres mei veritatem, & ne in nobis talis amentia reperiatur, sed curate hac optima occasione vti, quæ modo vobis offertur.

Ait mulier: *Domine neq; in quo haurias habes, &c.* Respõdit Iesus, *Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterũ.* Quid tã admirabile necesse est esse animã, etsi illã non videmus, cum nullare, præterquam solo Deo satiari possit. Cõfiteantur Domino misericordiæ eius, & mirabilia eius filijs hominum, quia satiauit animam inanem, & animam esurientem satiauit bonis. Sedentes in tenebris & in vmbra mortis, vinctos in mẽdicitate & ferro: dicebat Dauid: Non di- *Psalm. 116.*

22 cit, Confiteantur Domino hominũ linguæ, sunt enim rudes, sed ipsæmet misericordiæ eius, & quare eum laudaturæ sunt? quia satiauit animam inanem, &c. quia interim dũ nõ habet Deum vacua est, & licèt plurima sine Deo habeat is omnia sunt quasi nerui, & compedes, quibus cogitationes alligãtur. Omnia hæc in cõparatione Dei sunt tenebræ quædam, & vmbra mortis, Quemad- *simile.*

modum vmbra siue sit rei cãdidæ, aut viridis, aut alterius coloris; semper tamen ipsa est nigra & obscura, ita prosperitas secularis, siue sit honoris, siue diuitiarum, siue voluptatum, semper ipsa in se est obscura tenebrosa, & tristis, quia est res quæ præterit, nõ verò solida. O pater (dices tu) hæc licet vmbræ sint tamen voluptatem nobis afferunt. Dico fratres mei, quod potest esse venenum, quod sit dulce, sed vt primum ad cor accesserit, cum ibi vitam re- *Iam. 3.*

23 periat, segregat eam ab eo & statim cor affligitur, sentiens se è vita separari. Ita res seculares, quæ sensibus sunt iucundæ intus animum feriunt, & in conscientia morsus & dolores efficiunt. Poetæ res fictitias dicebant, quas suis perspicacibus ingenijs fingebant, vt cum illis veritates aliquas significarent. Dicunt hi, quod *2. Cor. 11.*

rex quidã Phrygiæ, nomine Basia, hospitẽ habebat Deum Bacchũ (Deum potationis) & vt eum in domu suam excepit, dixit Deus ille, vt pro hospitio quicquid vellet à se peteret. Volo (inquit Rex) vt mihi concedas, quod quicquid tetigero, in aurum conuertatur & ita concessit. Accepit igitur saxum, & versum est in aurũ, atq; etiam alterum: & quicquid sibi videbatur bonũ esse *Apoc. 2.*

tangere, vbi primum attingebat, efficiebatur aurum. Cum iã ha-

beret, quod (videri suo) sufficeret, fuit ad manducandum, & cum 24
tetigisset panē, versum est in aurum; & idem, cum accessisset ad
potum. Itaq; miser, fame sitiq; p ribat. Cum autem hoc animad-
uerteret, reuersus est ad Bacchū, & dixit. Oro te, vt quod dedisti,
auferas mihi: quid mihi tantum auri prodest, si tamen fame peri-
turus sum? Aurum enim nō potest stomachi famem satiare, hoc
significabatur hac fabula. O sancte Deus, non videtis, ò homines
amentes, quòd hanc voluntatis nobilitatem nō potest aurum sa
tiare, aut quicquid in toto terrarū orbe est? solus Deus hoc potest
facere. Et ita licèt horum plus bibatis, semper tamen sitietis, quo
Eccles.24. vsque Deū habeatis. Ecclesiasticus videtur cōtrariū huic dicere.
Qui edūt me, adhuc esuriēt, & qui bibunt me, adhuc sitiēt. Nota
quod fames duo cōnotat, dicit debilitatem, & rabiem, atque etiā
appetitum excitat. Qui ergo Deum cum quę dona accipit, adhuc 25
esuriet, & sitiet, non cum debilitate & rabie: sed significat, quòd
habebit prōptitudinē, & vnum appetitum, vt cibus ei melius sa
piat, & suum sine rabie: sed ad maiorem delectationem.

Domine da mihi hanc aquam, &c. Dicatur totum ad literam vsq;
ibi. *Et hunc quem habes non est tuus vir.* In hoc significat Dominus,
quod mulier illa erat peccatrix cum pertinacia, illud enim, quē
habes, intelligitur affectu, & volutate. Loquitur vt Deus, qui cor
eius intelligebat; hunc, quem tāto pere diligis. Cum diabolus cu-
ret homines sui similes efficere; curat, vt in hoc precipuè sibi simi
les sint, quod est, vt in peccato perseuerent, sicut & ipse perseue-
Ioan.8. rat. De eo enim dixit Dominus: Ille homicida erat ab initio, &
in veritate non stetit. Perpendite illud: erat, scilicet, cōtinuans af-
fectum, e contra vero, vnum ex eis, quæ à nobis studiosius Deus 26
petit, est, vt in bono maxime perseuerem⁹: & ita suo nomine nos
1.Cor.15. admonet S. Paul⁹. Itaq; fratres dilecti stabiles estote, & immobi
les abundantes in omni opere Dni, semper scientes, quòd labor ve
ster non est inanis in Dno. Videte quot verbis hic nobis perseue
rantiam commendet, vt stabiles, immobiles semper, & in Apo-
Apoc.2. calypsi nobis dicitur: Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi
coronam vitæ. Quemadmodum perseuerantiæ in virtute, vsque
ad finem corona gloriæ debetur, ita perseuerantiæ in culpa vs-
que ad mortem infernus iure optimo debetur. Et est valde no-
tandum, quod nullus peccati hanc mulierem notauit, nisi con-
cubinatus, & fuit, quia fortasse cætera omnia eius peccata exinde

profi-

27 proficiscebatur, quo peccato ablato omnia alia in terram prociderent. Dicit quis vnum mendacium, atque vt illud tueatur dicet postea quadraginta & iurabit, ac peiurabit. Habet quis malam societatem, vt eam sustineat, mille peccata committet. Habet alius odium, atque vt vindictam sumat nullum crimen intentatum relinquet. Ambitiosus verò, vt quod expetit, consequatur, quid non faciet? Ad hoc propositum potest dici illud diui Iacobi, Qui in vno offendit factus est omnium reus, ideſt, qui in vnum scelus incidit, quātum est ex se ianuam aperit, atque in promptu manet, vt alia plurima committat. Vt è contra intelligendum est verbum illud quod Sanctus Paulus dixit: Charitas nunquam excidit, hoc est, charitas ex natura sua nunquam hominem incitat, vt in peccatum excidat, sed eum prouocat & adiuuat vt in gratia cōseruetur, & in virtute perseueret. Atque hæc est propria intelligentia huius loci. Non autem quod postquam semel charitas intret in animā, durat in æternū. Cùm sit verum, quod ij qui in gratia non sunt cōfirmati, manè erunt in gratia, ve speri autem & quidem antea, eam, sua culpa, possunt amittere.

Iacob. 2.

1. Cor. 13.

28

Vt illa vidit Dominum peccata sua intelligere, dixit ei: *Domine, vt video, Propheta es tu, patres nostri in monte hoc adorauerunt.* Videris Domine Propheta, idcirco rogote, vt quæstionem hanc mihi explices, vbi sit adorandum? In his verbis detegitur, quod licèt hæc mulier peccatrix esset, aliquem tamen boni saporē habebat. Vi ū erat, esse peccatricem occultam, & ita occultā, vt Dñm Prophetā iudicarit, eo quod eius peccatū sibi reuelauit, quod ipsa secretum existimabat. Alterum, quod expectabat, & desiderabat

29

aduentum Redemptoris. & rationem habebat de loco orationis, & licet concubina, quærebat tamen vbinā esset orandum? & simul cum hoc zelatrix erat religionis suę & scrupulum iudicabat dare bibere homini Hebræo, & ita ei dixit: *Tu Iudæus cum sis, &c.* Et fortè hi boni respectus fuerunt aliqua dispositio, vt Deus eam auferret à malo statu in quo commorabatur. Quantumcunq; peccator quis sit, nunquā tamē bona opera debet prętermittere, quā uis enim illa nō ei prosint ad æternā vitā, tamē inter alia, duo maxima cōmoda solent afferre. Alterū est, quod per hęc bona opera quodammodo disponitur, vt eū Deus illuminet, & à peccato abstrahat. Iter facit quis in aliquā vrbē, aduenit caliginosa nebula, & aberrat à via, postea interrogat, hæc via ducit ad talem vrbem?

Simile.

dicunt

dicunt ei: Non multum est iam ex quo iter amisisti. Verum ecce 30
semitã, quæ licet ipsa non sit recta via, si per eã ambulaueris, ipsa
te ad iter ducet. Vide peccator quia aberrasti à via cæli, quæ est
gratia, & acceptatio diuina, inueneristi tamen seruũ Dei, qui tibi di
cit: Aduerte frater, quòd aberrasti, hęc via in qua graderis ducit ad
infernũ, longè à via gloriæ erras, vide quot sunt dies, ex quo mor
taliter peccasti; tot enim sunt dies, ex quo viam amisisti. Reuer-
tere, faciens bona opera, hæc enim te in cæli viam constituent.
hæc te ad gratiam Dei restituent. ¶ Alterum est, quòd ex bonis
actibus gignitur habitus bonꝰ, & facilis redditur, vt postea rediẽs
in gratiam Dei, suauius bona operetur, & facilius ac velocius pro
peret, ad cæli viam percurrendam, ad recompensandum aliquid
ex perdito tempore: sicut viator qui à via errauit, postea accelera
tione, tempus perditum vult recuperare. His quæstionibus, & res 31
ponsis reuelauit se tandem Dominus huic mulieri, ei indicans se
esse desideratum, & maximè expectatum Saluatorem mũdi ad
omniũ salutẽ. Atque ipsa tam cælesti lumine illustrata lagenam,
funemque dimittit, & terrestrium omniũ immemor omnes suos
ciues inuitat, vt ex eant, ad cognoscendum, & adorandum tantũ
Prophetam ac Dominum. Vtinam fratres mei, hæc mulier no-
bis sit hodie magistra, & si quidẽ iam habemus lucem, & cogni-
tionem Dei, expulsis omnibus sæcularibus impedimentis inui-
cem nos inuitemus, & confortemus ad eum amandum, ipsique
seruiendum ex anima, vt cum nobis gratiam suam hic conceſſe-
rit, eamus postea, ad perfruendum gloria sempiterna: ad quam
nos perducat Iesus Mariæ filius. Amen.

Sabbatho post Dñicam. III. in Quadragesima.

Perrexit Iesus in montem Oliueti, & diluculo iterum venit in templum. Ioan. 8.

Psal. 144. LOQVENS Dauid de infinita probitate Dei, dicit, Suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius, In quibus verbis nos docet, quod misericordia Dei est, quæ inter cætera opera altissimæ Maiestatis magis perspicitur, & est opus, quod magis dicitur Dei; nam per antonomasiam

miseri

misericordia in ſacris literis opus Dei dicitur. Itaq; cùm in ſacra
2 Scriptura petitur à Deo abſolutè, fac, nec additur quid facturus
ſit, intelligitur quòd petitur ab eo, vt faciat miſericordiã. Hoc pa-
tet per Hieremiam, vbi dicitur: Si iniquitates noſtræ reſponde- *Hierem.14*
rint nobis, Domine fac propter nomen tuum, ideſt, ſi peccata no-
ſtra vocata & interrogata reſponderint, & teſtificata fuerint con-
tra nos, & nos damnarint, tu Domine fac, ſcilicet, miſericordiam
nobiſcum propter nomen tuum, hoc eſt, vt miſericors appelleris,
quod eſt nomen gloriæ ſplendoris tui. Et Daniel dicit: Exaudi *Dan.9.*
Domine, & intende, & fac, &c. hoc eſt aduerte Domine miſeriã
noſtram, & fac nobiſcum miſericordiã. Et Habacuc rogãs Deum, *Habac.3.*
vt annos captiuitatis dimidiaret, quibus populum ſuũ fuerat con-
minatus, rogans (inquam) vt eius miſericordia intercederet, ſup-
3 plicium que ſiſteret, dixit; Domine opus tuum in medio annorum
viuifica illud: vide Domine quod eſt quaſi dormiens, & mortua
miſericordia tua erga populum tuum captiuum, reſuſcita illam in
dimidio annorum eorum, quibus eum minatus es, & intercedente
illa ſiſtet ibi ſupplicium, & captiuitas. Et Eſaias dicit: Laudate *Iſai.44.*
cæli quoniam Dominus fecit, &c. ſcilicet, miſericordiam nobiſ-
cum. O quam inflãmato deſiderio (ſi ita dici poteſt) flagrat Deus
dimittendi peccatoribus, ad primam enim lachrymam contritio-
nis, quam peccator effundit, ſtatim miſericordia mouetur, atq; ad
peccatoris amicitiam conuertitur. Ingreſſus eſt Sanctus Eſaias ad
Regem Ezechiam, & eum Dei nomine admonuit, vt præpararet- *4.Reg.20.*
tur ad mortem, quia mors illi imminebat: cœpit Rex, & non
quomodocunq; ſed, vt vbi dicitur, fleuit Ezechias fletu magno, &
4 antequam egrederetur Eſaias mediam partem atrij, factus eſt ſer-
mo Dñi ad eum, dicens: Reuertere, & dic Ezechiæ: Hæc dicit Do-
minus Deus: Audiui orationem tuam, & vidi lachrymam tuã, &
ecce ſaluaui te. Penſate diligenter celeritatem, qua Deus occurrit,
nondum enim Eſaias acceſſerat ad medium atrij regij quum illi
iterum loquitur, & dicit vt referat bonũ nunciũ Ezechiæ: & quod
hic ponderatione eſt dignius, eſt illud verbum: Et vidi lachrymam
tuam. Quid eſt hoc? Dixerat paulò antè ſacratus textus. Et fleuit
fletu magno, modo verò dicit: Vidi lachrymam tuam, quare non
dicit, vidi tuas plurimas lachrymas? Eſt, vt ſignificet, per primam
lachrymam, quam effudit peccatum eius dimiſſum fuiſſe, ſeq; ei
ſalutem contuliſſe. O benedictus ſit talis Deus: Benedicta talis

clemen-

clementia. Laudate fratres mei puro corde Deum ac tam clemen 5
tem Dominum. Videte quam meritò diuinæ literæ misericor-
diam eius, opus Dei nuncupent per singularitatem, eò quòd sic
splendeat erga eos, qui misericordia indigni sunt. Huius rei mirifi-
cum quoddã in hodierna sancti Euangelij lectione habemus exem
plum: vbi agitur, quàm facile, & benignè receperit Deus peccatri-
cem, eique pepercerit. Dicatur tota litera Euangelij.

Desierat summus Prædicator animarũ prædicare in templo: &
perrexit in montẽ Olineti cũ suis sacris discipulis. O quã cælestis
doctrina, & quam viceuersa modo agitur. Pergit Dñs noster Iesus
Christus oratũ in mõtem, atq; eius sancti discipuli, ab omni occa-
sione mali segregati cũ eo cõmorãtur. Vos autẽ si mul, vt prædica-
tionem desijstis audire, pergitis in vias, & plateas, visuri, & loquu-
turi, quæ non sunt necessaria. Dicite quã vtilitatẽ allaturũ est ver- 6
bũ Dei, nisi sit parũ cõsiderationis post concionẽ, in qua rumine-
tis, & mente euoluatis ea, quæ in prędicatione dicta sunt, & cogite
tis, quomodo illa opere posítis exequi, quę vobis pertinent ad sa-
D. *Chrysost.* lutem animæ. S. Chrysost. in quadam homilia super Genes. dicit:
super. Gen. quod qui exit à sermone, oportet se habere quasi qui exit à bal-
neo, qui statim se recipit, & multis vestibus cooperitur, vt sudorem
simile. accipiat, & mõ exit à cubili maximo illo tẽporis spatio. Quid arbi
tramini esse hanc Ecclesiã, nisi domũ salutis, & balneũ in quo ani-
mæ morbi diluũtur? Et sic ingrediẽtes tẽplũ, videbitis statim iux-
ta ostiũ pilã aquę benedictę, vbi morbi faciles curantur, quæ sunt
peccata venialia. Progrediẽtes vlterius videbitis confessionaria, &
pulpitum, vbi mortalibus culpis remedium adhibetur. Qui ergo in
hoc balneũ ingressus fuerit, ad baneandum se cęlesti doctrina, quę 7
est aqua vitalis, statim vt exit debet se in cubiculũ suũ recipere, &
sanctis considerationibus operiri, ab omnibus occasionibus sepa-
ratus, vt ita lachrymarũ sudoribus insudet propter malè transactã
vitã, vt ita eius anima curata, & cum sanctis considerationibus ma
neat. Vos autẽ vt à tẽplo exitis, incipitis modo ridere, & illudere.
Quid de tãta dissolutione, & tali tẽpore dici potest, præsertim cũ
inferni minas audieritis? signũ est, quod non tetigit vos verbum
Simile. Dei. Vipera dupliciter mordere solet: aut mordet rumpẽs corpus
quousq; sanguinẽ attingat, aut in pelle tantũmodo absq; eo, quod
sanguinẽ attingat. Cũ peruenit ad tactum sanguinis moritur ho-
mo, quẽ mordet, cũ enim virus attingat sanguinẽ, sanguis autẽ vi-

rus fu-

8 rus fugiat non ſiſtit quouſque perueniat ad cor, qui eius naturalis
eſt locus, quaſi confugiens ad locũ ſacrum, vt autẽ, virus iam ſan-
guine commiſtum eſt, perueniẽte ſanguine ad cor, peruenit etiã
& virus, & ſtatim homo moritur, quod ſi morſus non tetigit ſan-
guinem nunquam virus cor attingit, & ita non occidit. Simile
eſt verbum Dei: ſi attingit affectum, & cum affectu attingit cor
facit operationem, & hominem ſecularibus rebus mortuum re-
linquit, quales erãt illi, quibus S. Paulus dixit: Mortui enim eſtis, *Coloſ. 3.*
& vita veſtra abſcondita eſt cum Chriſto. Si autem prædicator
non vos percuſsit quaſi vipera morſibus ſuis: nec doctrina ſua ſan
guinem attigit tanta profanitate, & ſerenitate ex ſermone exitis,
ac ſi ex comœdia exiretis. O Deus infinitæ Maieſtatis concede
mihi hodie pro tua clementia, verba tantæ efficaciæ, vt feriam
9 hos fratres meos, vt vulnerati, omni ſenſualitati, & profanita-
ti moriantur. Fratres mei conijcite oculos in hunc cęleſtem Ma-
giſtrum conſiderate quòd poſtquam fatigatus fuerat longa præ-
dicatione, refrigerium, quod quærit eſt ire in montem, & ibi tota
nocte pro veſtris peccatis lachrymãtem commorari. Diſcite quæ
rere parum ſolitudinis, in qua prolixè de animarum veſtrarum ſa
lute cum Deo loquamini. Quod ſi dicatis, ô pater non delector
his contemplationibus, ad hoc reſpondeo, interrogans quid eſſet
de infirmo, ſi omnino cibos recuſaret, eo quôd eos non ſapiat?
certum eſt quod moreretur. Quapropter remedium eſt, ſibi *Simile.*
vim inferre, vt abſque guſtu edat: nam ſi hanc vim ſibi inferat,
poſtea cibos ſapiet, & quidem ei pauci videbuntur. Idem opor-
tet in cibis ſpiritualibus fieri. Ita nos docet Spiritus ſanctus, di-
10 cens: Viam ſapientiæ monſtrabo tibi, & ducam te per ſemitas *Prou. 4.*
æquitatis, quas cum ingreſſus fueris non arctabuntur greſſus tui,
& currens non habebis offendiculum, id eſt, Ego docebo te guſtũ
percipere ex cognitione Dei. Hoc enim ſignificat ſapientia in *Bernardus*
ſacris literis, vt ait Sanctus Bernardus: Sapientia, id eſt, ſapida *ſuper Canti.*
ſcientia, ſuauis quædam Dei cognitio. Quomodo ergo me doce- *ſermone. 85.*
bis? Ducam te (inquit) prius per ſemitas anguſtas virtutis, quas *Ariſt. 2.*
vocat ſemitas. Vt enim ait Ariſtoles: Virtus verſatur circa diffi- *Ethic. c. 3.*
cile. Poſtquam autem illas anguſtas ſemitas pertranſieris, ſuaui
ter per eas ambulabis, & quidem velociter curres nemine vn-
dique obſtante. Hac eleganti metaphora nos docet hic Spiri-
tus ſanctus, ne in initijs propter difficultatem deficiamus, cùm

enim

enim vlteriùs progrediemur, non solùm non erit difficultas, sed 11
& lætitia, ac voluptas. Et diluculo venit in templum, commoratus est optimus Magister tota nocte in monte, & statim, vt illuxit reuersus est in templum, vt prædicaret. Quæ diligentia est hęc ad salutem nostram quàm summo manè surgebat vt hominibus benefaceret? Atque eius diligentia diligentes etiam reddebat auditores, omnis enim populus diluculo properabat in templum, vt diuinas illius prædicationes audiret.

Prędicante itaq; sacratissimo Iesu accesserunt Scribæ & Pharisęi, cū muliere, quę in adulterio deprehēsa fuerat. Videte quibus curis intendebant, cum vniuersus populus prædicationem audiebat. O quam ad literā idē modo agitur. Nobiliores enim & magnates mille inutilibus rebus intēdunt, cum homines plebeij in concionibus audiendis, & Dei seruitute occupantur. Ingrediuntur 12
quasi minime timētes Deū, absque respectu, & pudicitia per medium auditorium, perturbantes sermonem, nec sistunt quousque ad bonū Iesum accedunt, & dicunt ei: *Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio, &c.* Occasione peccati huius mulieris opor
Eccles.26. tet nos de hac materia aliquid dicere. Ecclesiasticus dicit: Omnis autem ponderatio non est digna laus continentis animæ, id est, nulla est laus, aut exaggeratio, quæ satis dignè hominem castum, & continentē valeat laudare. Diuina sunt hæc verba sanè, & quæ maximè continentiæ excellentiam extollunt. Contra verò, vnū ex vitijs, quæ hominem magis dedecorant, est sensualis turpitudo, ita vt ad eius confusionem & ignominiam explicandam verba deesse videantur. Et sic de Salomone turpi, & sensuali dicit Ecclesiast. Inclinasti fœmora tua mulieribus. Potestatē habuisti in 13
Eccle.47. corpore tuo. Dedisti maculā in gloria tua, & prophanasti semen tuū inducere iracundiam ad liberos tuos. Tanquam immanis belua, sic vti voluisti corpore tuo, ac si ad nihil aliud creatū esset quā ad turpitudinem, honorem tuū infecisti, progeniem tuam dedecorasti: effecisti, vt propter peccata tua posteri tui punirentur. Quid melius huius turpissimi vitij infamiam poterat explicare?
Hiere.5. Etiā eius deprauationem magnopere exaggerat illud Hieremię: cū de turpibus quibusdam ac immundis loqueretur. Equi amatores (inquit) & emissarij facti sunt, vnusquisque ad vxorem proximi sui hinniebat. Vbi eos vocat equos libidinosos, & inquietos, quia omnia lacerant, & dirumpunt vt ad equam accedāt. In alijs

pecca-

14 peccatis, licèt Chriſtianus in quocunque ſtatu, maximè à diabolo tentetur, & à mundo agitetur, ſemper tamen ei aliquis ad legem Domini reſpectus remanet: quæ in eo operari poteſt, quod in Sancto Paulo operata eſt, vt ipſe dicit: Lex enim ſpiritus vitæ in Chriſto Ieſu: liberauit me à lege peccati, & mortis. Plerumque enim ratio, quæ non eſt obcæcata dicit: Hoc lege Domini cautum eſt, nullatenus fieri poteſt nec debet. Hoc autem vitio ita ratio obcæcatur, & mens peruertitur, vt homo legis reuerentiam amittat. Habes imaginem ceream clauo ſuſpenſam, ſi fortè cadit, laceratur, & diuiditur in fruſta; remanet tamen aliqua pars pedis, manus, aut capitis; ex qua colligitis eſſe talis imaginis: ſi verò imago in ignem excidit, tota liquefit, ita, vt nulla imaginis maneat apparentia. Homo qui eſt
15 imago Dei ſuſpenſa, obedientiæ illius clauo cum in aliquod peccatum incidit, frangitur: ſed eſt differentia, quòd ſi incidit in ſuperbiam, cupiditatem, aut gulam, aliquis tamen illi hominis reſpectus remanet. Et ipſa ſuperbia occaſionem ſumit, ne ſe à diabolo captari patiatur: ex ira, in quam incidit, ſumit occaſionem inuehendi in ſe, & in imbecillitatem ſuam. Ex gula, quæ eius ſtomachum euoluit, occaſionem ſumit execrandi illam. Denique licèt alijs peccatis perſtringatur, aliquod tamen boni remanet veſtigium, quod eſt imago Dei. Si autem in luxuriæ ignem excidit, totus liquefit, ac ſi non eſſet ad imaginem Dei factus, ſed ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus. Itaque turpiſſimum ſenſualitatis vitium eſt, quod hominem reddit, tanquam liquefactum, & abſque reſiſtentia ad malum effi-
16 cit. Hac de cauſa Patriarcha Iacob reprehendit filium ſuum Ruben, turpis peccati, quod patrarat, & ei dixit: Effuſus es ſicut aqua, non creſcas, quia aſcendiſti cubile patris tui, & maculaſti ſtratum eius. Comparauit illum aquæ, nam ſicut aqua, cum emittitur, & obſtacula dirumpit, magno quodam impetu profluit, nec ordinem ſequitur, aut modum, ſic etiam eſt libidinoſus homo. Ideò ei dicit: Effuſus es ſicut aqua, quæ effunditur, nihil aliud, quàm effrænatum appetitum, & concupiſcentiæ impetum ſecutus fuiſti. Et quemadmodum aqua effuſa nullum ſui veſtigium relinquit, ſicut alij liquores ſolent relinquere, qui aut ſaporem, aut odorem, aut aliquid vaſi inhæ-

Simile.

Roma.8.

Simile.

Pſalm.31.

Gene.49.

Simile.

rens, in quo fuerunt, relinquunt, aqua vero omnino præterit, 17
nec sui vestigium relinquit. Sic homini hoc vitio delibuto, videtur ratio adimi, & iudicium, & quod nihil hominis in ipso homine remanet, honorem, diuitias, vitam, & (quod peius est) animam ac Deum amittit, & ideò dicit: Sicut aqua effusus es. Et de his arbitror Sanctum Paulum ad hoc alludentem, dixisse:
Roma. 2. Qui sine lege peccauerunt, sine lege peribunt. Ita peccant, ac si non esset lex, & extra omnem hominum rationem, ac legem, atque ita sine lege punientur, hoc est, extra rationem, & consuetudinem, qua cæteri peccatores puniuntur. Quot horum nostris miserrimis temporibus, præcipueque in nostra infœliciſsima Hiſpania sint, quæ lingua poterit explicare? O Deus æterne infinitę Maiestatis medere Domine his malis, tantamque mulierum, ac hominum dissolutionem aufer. Tot sunt muſicæ, tot pro 18
phana conuiuia, tot denique occasiones, quibus se homines offerunt, in quibus vix possunt se conseruare, quin mortaliter peccent. Quid dicam fratres? Vos rectè animaduertitis vtrum ego verum dicam, nec ne? Lamentamini ergo populi Dei perditionem, & calamitatem, Lachrymamini homines stantes ad ostiũ templi, vt videant quomodo exeant filiæ Dei è domo patris sui. Deplorate hos tauros maximos, & pinguiſsimos, qui ad inferni macellum præparantur. Heu quàm citò vos Deus euertet, nisi vos ad virtutem receperitis. Timete ergo fratres tam præpotentis Domini furorem, & amodo incipite malis vestris remedium adhibere. Et ad hoc notate, quod hoc peccatum est aconitum quoddam [*Vulgo rejalgar*] & venenum, quod oculis præcipuè comeditur. Idcirco Ecclesiasticus dixit: Nequius 19
Eccles. 31. oculo quid creatum est? Cum oculus tam pulchrum quid, tamque miraculosum sit, & maximum Dei beneficium, tamen hoc de illo dicit eo quod homo male oculis vtitur: vt Sanctus Petrus epistola secunda, capit. 2. dixit de turpibus, habentes oculos plenos adulterijs: oculos vocat plenos adulterijs, quòd sunt ianuę, per quas hæc mala ingrediuntur præcipuè. Videte quæ ianuæ sint oculi, siquidem non modo per eos intrat mors animabus nostris, sed etiam per eos totius mundi mors intrauit, vt dicitur in Genesi, vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile, tulit, & co-
Gene. 3. medit,

20 medit. Hac ingreſſum eſt malum in vniuerſum mundum. Intelligentes ergo, quam periculoſi ſint oculi, & quot mala per eos ingrediantur: curate fratres obſeruare conſilium Eccleſiaſtici dicentis: Noli circunſpicere in vicis ciuitatis, neque abErraueris in plateis illius. Ne dicas: Eamus huc, & eamus illuc & videbimus. Sed facite, ſicut faciebat Sanctus Iob, qui de ſe ipſo dicit: Pepigi fœdus cum oculis meis, Quare non dicit: clauſi oculos, ſed vtitur hac elegantia, pepigi fœdus cum oculis meis? Non ſine myſterio. Cùm enim pacis fœdera componuntur, eſt, vt nequis alterutri efficiat. Sic anima iuſti fœdus percutit cum oculis ſuis. Siquidem ego, ò oculi mei, vobis nunquam obfui, imò quicquid boni habetis, id à me prouenit, ſic vos, ne mihi noceatis, nec ſitis ianuæ interitus mei. Etiam dicit, quòd fœ- *Eccleſ. 9.* *Iob. 31.*
21 dus pepigit cum oculis ſuis, quia ſicut in conuentionibus, & fœdere, vnuſquiſque de iure ſuo aliquid perdit, vt aliquod aliud commodum acquirat: ſic etiam in hoc fœdere ſtatuitur, vt oculi perdant voluptatem, quam accipiunt, videndo ea, quæ libet, inde enim hoc eliciunt commodum, ne poſtea deplorent culpam, cuius cauſa fuerunt, vt contigit Dauid, qui de ſe dixit: Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, &c. eò quòd ea, quæ dedecebat, aſpexerunt. Et cum aliqua occaſio videndi, aliquod nocuum offertur, cogita intra te: ſi modo non poſſum me vincere, vt hanc decoram fœminam non videam, quomodo poſtquam eam viderim, abſtineri potero, quin eam cupiam? cum ſit difficilius animam puram conſeruare, poſtquam aliquid vidit, quàm antè quàm viderit, illud non videre, cùm offertur. Quare hoc argu- *Pſalm. 118.*
22 mentum non conficies frater? quòd ſi cùm offertur, oportet oculos claudi, quod ſit occaſio mali tunc eos aperiri, quanto magis oportet ne die, noctuque vadas ad quærendum quid videas? Dicit Plutarchus, quod noluit Alexander Rex Macedoniæ videre vxorem Darij, quæ erat pulcherrima, ne illi aliquod incommodum propter eius pulchritudinem inferret, quod Regis eſſet indignum. Quid ad hoc dicent Chriſtiani, cum infidelis tantum ab occaſionibus cauerit? Etiam de Antiocho Rege Aſiæ legitur, quòd cum inuitaretur ab amico ſuo, vt pulcherrimam virginem Pantheam aſpiceret, noluit eam videre, ob eandem ſupradictam cauſam. Non eſt ergo lachrymabile, quòd nõ det ſides idem *Plutarchus.*

Christianis, quod infidelitas gentibus concedebat? O quam 23
euidens signum est, quòd mortua sit fides in te, siquidem ne in
te operatur quidem (cùm gloriæ, & inferni æternitatem credas)
idem, quod in infideli solus humanus respectus operabatur. Etiam
est hoc, venenum, quod per aures ingreditur, audiendo verba, &
persuasiones tertiorum, & ministrorum Sathanæ, quos libidino-
si homines adhibere solent ad executionem suorum turpium ap-
Genes. 7. petituũ. In Gene. dicitur, quôd consummata est omnis caro, quæ
mouebatur super terram. Admirabile profectò contra vniuersam
carnem concitatus est Deus, & sic omnia animalia, & aues sub-
mersæ sunt, soli pisces impunes relicti sunt. Dicite, quid plus ani-
mantia, & aues, quàm pisces peccauerunt: Dico, quòd quia om-
nis caro est incitatrix peccati luxuriæ, quod non sunt pisces: imò
debilitant homines, & sensualitati sunt contrarij: & idcircò præ- 24
cipimur piscibus ieiunare. Si ergo Deus de carne supplicium su-
mit, eo quòd huic peccato solet fauere, quid erit de misero homi-
ne, qui Sathanæ efficitur instrumentum, vt verbis, promissioni-
bus, & comminationibus quidem innocentes, ac lynceras per-
sonas soliciter? Submergit Deus vniuersam carnem aquis diluuij,
te autem in ignem inferni non demerget? longè opinione fal-
leris. Et quantum officiant verba vnius alteri, colligitur ex eo,
Genes. 3. quod dicitur in Genesi, quod mulier comedit, deditque viro suo,
1. Timot. 2. qui comedit, &c. Super quod dicit Sanctus Paulus: Adam non
est seductus: mulier autem seducta in prænaricatione fuit. Scie-
bat Adam diabolum mentiri, sed blanditijs, & verbis coniu-
gis victus comedit, ne eam contristaret. Vnde colligitur, quan-
to plus potuerit mulier apud hominem, quàm diabolus cum 25
ipso homine, & etiam cum muliere confecerit. Cum homine pa-
tet, quia non fuit ausus eum per se tentare, & ita assumpsit mulie-
rem in instrumentum, vt illum superaret. Cum muliere verò,
etiam manifestatur ex his verbis Sancti Pauli, illa enim decepta
peccauit cum sibi videretur, quòd si ederet, esset quasi Deus ho-
mo verò, mulieris persuasionibus ductus, non autem decep-
tus peccauit, sed videns, quid faceret: quod grauius malum
fuit. Ex quo colligitur, nullum esse peiorem diabolum homini,
quàm mulierem. Quam maximum autem peccatum fuerit, quod
mulier commisit, cum non contenta esset peccare, sed effece-
rit

26 rit etiam, vt vir eius peccaret: declaratur illo verbo, quod Dominus dixit ſerpēti: Quia feciſti hoc maledictus es, &c. Maximam habent emphaſin hæc verba: ſolet Deus exaggerare hoc modo maxima mala, quæ ſibi magnopere diſplicent: ſicut ſolet etiam exaggerare maxima bona, & quæ ſibi magnoperè placent. Sic dixit Abrahæ perpendens heroicum factum, quod fecerat volens ſacrificare filium ſuum: quia feciſti hanc rem, ſcilicet, tam admirabilem quod vix ſunt verba, quæ digne valeant eam recēſere. Cō ſtemus nunc argumentum. Si mulier plus valuit apud hominem quàm diabolus apud mulierem: quis ergo mulieris peccatum explicabit? Hæc omnia dicuntur, vt intelligatis fratres, quantum malum faciatis cum alios ad offenſionem Dei inducitis, & vt alteri ab alteris caueatis, nec eorum perſuaſiones, quibus vos ad ma-
27 lum volunt inducere, audiatis. Nam (vt dictum eſt) peccata ſenſualitatis plerunque per auditum introire conſueſcunt: & fortaſſe hæc peccatrix, de qua agit Sanctum Euangelium peccauit, aut quod viderit, aut audiuerit, & denique propter peccatum ſuum in tantam calamitatem, & dedecus deuenit inter tot homines cō prehenſa, & accuſat; & inſtanter interrogant Phariſæi, vtrum lapidanda ſit.

Ieſus autem pronus ſcribebat in terra. Diuus Anſelmus dicit, quod inclinauit pij ſimus Ieſus oculos in terram, quando ſibi oblata eſt illa adultera, ne eam magis confunderet, cognoſcens, quanto pudore confuſa eſſet. Et gloſſa ordinaria dicit, quod ſcribebat in terra characteres, quibus vnuſquiſque peccata ſua agnoſcebat, & illis ſolicitantibus eum, vt reſpōderet, dixit. *Qui ſine pec-*
28 *cato eſt. &c.* O Deus immenſæ bonitatis, quare Domine non faues his hominibus in executione iuſtitiæ, cùm ſit vnum ex ijs, quæ ad optimæ cuiuſque Reipublicæ gubernationem magis pertinent? Vbi enim non eſt executio, nec crimina puniuntur, quomodopoterit quis viuere? Laertius refert, quòd Thebani Philoſophum nomine Phitonium Lacedæmonem miſerunt, vt Lacedæmoniorum leges videret, quæ maximè laudabantur, & aliquas, quæ ſibi meliores viderentur, tranſcriberet; volentes vt in ſua Republica etiam obſeruarentur. Iuit ergo Philoſophus Lacedæmonem, & ibi annum commoratus eſt, & attentiſsimè illus prouinciæ leges animaduertit. Cum autem poſt annum Thebas reuerteretur, conuenerunt omnes in generale conſiſto-

Anſelmus.

Laertius in libr. de Vita Philoſophorum.

rium, vt nuncium suum illis referret, atque ad hoc innumeri ho- 29
mines concurrerunt. Ingressus Philosophus in maximum theatrum, adduxit furcam, linguæ incastraturam, gladium, flagella, compedes, atque manicas, & omnia hæc in theatro collocauit, ac descendit, ne minimum quidem verbum loquens. Cùm hoc videssent gubernatores proclamarunt, dicentes, vt rationem redderet nuncij, ad quod missus fuerat. Tunc dixit Philosophus: Misistis me Lacedæmonem, vt leges vobis adducerem: Ecce legum instrumenta fero. Quid prodest prolixas habere leges, nisi sint iudices constantissimi, qui eas exequantur? Quid prodest libros habere plenos legum, & institutionum, & quotannis plura decernere, cum tamen Respublicæ plenæ sint flagitiosissimis, ac perditissimis hominibus, publicisque peccatoribus, nec vllum de eis supplicium sumatur? Meritò sanè hoc dixit. Ri- 30
diculum est videre aliquos iudices, aut prælatos, qui vt primum
simile. munus suscipiunt, volunt secum monasterio, aut Republica habere sicut sartor se habet cum veste, qui interius in exterius vertit, & anterius efficit posterius, sinus in manicas conuertens: videntes sibi totum consistere in nouis constitutionibus decernendis; cùm nullam vnquam ipsi exequantur. O Christe vere mundi Doctor, quid hic facis? videris simulatione tua huic seculari relaxationi fauere.

Vt intelligatis responsum huius quæstionis, aduertite prius
Iud. 20. mirabile factum, quod dicitur in libro Iudicum. Legitur ibi, 31
quòd conuenerunt omnes tribus Israel ad puniendum maximum illud peccatum tribus Beniamini: qui occiderant mulierem exercentes in eam terribilem turpitudinem. Præcepit Deus vt conuenirent duces cum vexillis suis, & irent aduersus Gabaon, & adimplentes præceptum Domini bis superati sunt: rei vero liberi & indemnes remanebant. Videntes hoc Israelitæ cœperunt ieiunare, & agere pœnitentiam; & iterum irruunt in hostes, & omnem ciuitatem interfecerunt. Non vult Deus, vt malus de malis vindictam sumat, quousque mundetur. O quam præclarum exemplum iudicibus. Hoc est quod dicit diuina Veritas. *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* O quam iusta sententia & tali iudice dignissima. Vult dicere: Iustum est, vt peccata puniantur, & lex impleatur, sed non, vt per alios nequiores, & maiores peccatores suplicium

sumatur

32 ſumatur. Non dixit, quod ſupplicium non ſumatur, ſed quod latro quare deſiderabit, vt alij latrones ſuſpendantur, ipſe vero impunis maneat? Audiẽtes illi flagitioſi hoc verbum, ſcientes quod Dominus eorum peccata cognoſceret alij poſt alios exierunt: pudore confuſi. Poſtquam accuſatores receſſerunt erexit optimus Ieſus faciem ſuam ſacratiſsimam in illam miſerrimam mulierem ipſamque clementiæ oculis aſpiciens à peccato abſoluit, dicens. Neque ego te cõdemnabo, vade & iam amplius noli peccare. O benedicta ſit talis clementia, ò fortunatæ aures, quæ tale audire meruerunt? Obſecremus fratres chariſsimi hunc clementiſsimũ Dominum, vt nos ita recipiat, atque culpas noſtras abluens ſuam nobis gratiam largiatur, qua æterna gloria cõparatur. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

33

Dominica Quarta in Quadrageſima.

Abijt Ieſus trans mare Galilææ, quod eſt Tyberiadis, &c. Ioannis 6.

1 IN ILLO TEMPORE Nobis proponit ſanctum Euangelium ſolenne quoddam conuiuium, quod Dominus noſter Ieſus Chriſtus turbæ maximæ in deſerto fecit, vbi eos quinque panibus, ac duobus piſcibus ſaturauit: & poſtquam ſaturati, & contenti ſunt, cœperunt Dominum magnificare, qui eos inuitauit, dicentes. Quia hic eſt vere Propheta, qui venturus eſt in mundum. Qui omnia voluerit, ac ſingula quæque recta animi ſtatera perpendere, reperiet, omnia opera Dei mirificas quaſdam eſſe linguas, quæ continuò clamant, & Dei perfectiones demonſtrant, ac nos ad eius amorem, & laudem inuitant. Et ſic Dauid dicebat: Bonum eſt confiteri Domino, & pſallere nomini tuo altiſsime. Ad annunciandum mane miſericordiam tuam, & veritatem tuam per noctem. In decachordo Pſalterio, cum Canticoin citharа, &c. Hoc eſt, Nihil melius, nec iuſtius quàm homines ſe totos occupare *Pſalm. 91.*

cupare in Deo laudando, atque mane, & vesperi, noctu, dieque 2
ac omni tempore probitatem eius & misericordiam prędicando, eiusque laudes in Psalterio, Tympano, ac alijs instrumentis musicis decantando. Et reddens rationem huius diuini cultus, qui iure Domino debetur, dicit. Quia delectasti me Domine in factura tua, & in operibus manuum tuarum exultabo. Et postea incipit exclamare, dicens. Quam magnificata sunt opera rua Domine: nimis profundæ factæ sunc cogitationes tuæ. Vir insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget hæc. Stulti nesciunt ex creaturarum cognitione amorem, laudemque Domini elicere: nisi prudentes, & qui diuinarum rerum contemplationi dediti sunt. Ita quando Deus omnes creaturas detulit ad Adam, vt illis nomina imponeret dicit quidam Doctor, hoc fuisse, vt in suis operibus creatoris perfectionem illi demonstraret: vt etiam ille postea le- 3
ctionem hanc posteros suos doceret, & tanta fuit cognitio, quam ibi adeptus est: tantos thesauros probitatis, amoris, sapientiæ, cæterarumque perfectionum Dei in creaturis inuenit, tot tamque diuersas, ac decoras eas animaduertens, vt in ecstasim extra se pręillarum contemplatione raptus fuerit. Et hic est somnus, de quo sacra Scriptura loquitur, quo Adam dormiuit, quem Græci excessum appellant: vbi nostra translatio dicit. Immisit Deus soporem in Adam. Et licet verum sit communium, & naturalium rerum contemplationem sufficere, vt nos in admirationem rapiat, veruntamen, quemadmodum alijs rebus assiduus vsus, & conuersatio pretium minuit, sic etiam contigit his: & ita cûm opera sint tam præclara, dicit Beatus Augustinus, quòd non paruitate, sed assiduitate viluerunt. Vsus assiduus ea apud nos vilia reddi- 4
dit. Ideoque vt Dominus noster Iesus Christus nos ad eius cognitionem, amorem, ac laudem, excitaret, quam ex naturalibus rebus deberemus acquirere, voluit pro sua infinita clementia alia opera facere extraordinaria, & supra cõmunem naturæ cursum: & vnum ex ijs fuit hoc singulare opus, de quo hic sanctum Euãgelium agit, quod eos omnes, qui illud viderunt, excitauit vt Dominum laudarent, & dicerent. Quia hic est vere propheta. Nos etiam, qui hoc credimus oportet, vt ad nouas diuinæ Maiestatis laudes commoueamur.

Gene. 2.

Augusti. tracta. 24. in Ioan. non procul. à princi. tom.

Etiam voluit diuinus reparator noster hoc miraculum, & misericordiam cum his hominibus facere, vt nos doceret, suæ altissi

mæ

5 mæ Maieſtati, confidere. Cùm his neceſſaria ſuſtentatio in deſer
to defuit, non illis Deus defuit. Nec tibi deerit. Si tibi, vir, liberi,
aut diuitiæ defuerint confide, quia nō deerit Deus, qui omnibus
his excellit. In primo Regū legitur, quòd erat triſtis & collachry- *II. Reg. 1.*
más ſancta Anna coniux Elcanæ, eo quòd ſterilis, & ſine liberis
eſſet. Cui dixit vir eius conſolans eam, Anna cur fles, & cur affli-
gitur cor tuum, nonne ego melior tibi ſum, quàm decem filij? Si
hoc dicere potuit vermiculus quidam, quāto maiore iure poteſt
idem dicere Ieſus Chriſtus filius Dei animæ ſponſæ ſuæ? Ita ad
monet Sāctus Paulus viduas, vt ad cæleſte hoc receptaculum, & *1. Timot. 5.*
refugium confugiant, cùm dicit. Vidua, quæ vere vidua eſt, & de
ſolata, ſperet in Domino, & inſtet orationibus, & obſecrationi-
bus nocte, & die, & ſanctus Eſaias hoc omnibus conſulit dicens. *Eſa. 50.*
6 Quis ex vobis timens Dominum, audiens vocem ſerui ſui? quis
ambulauit in tenebris, & non eſt lumen ei? ſperet in nomine Do
mini, & innitatur ſuper Deum ſuum. O quam diuina verba. Cō
ijciat ſe inops in brachia Dei ſui. Sed aduerte, quòd dicit ſi eſt ti-
mens Deum, & ſi audit & obtemperat verbis ſeruorum ſuorum.
Vnum ex ijs, in quibus magis probantur viri iuſti, eſt in hac ſpe,
& fide, quod Deus verbum ſuum implebit & promiſsis ſtabit.
Hac de cauſa, cum Deus conſtituit manna in deſerto Hebræis da *Exod. 16.*
re, vt patet in Exodo præcepit nequis pluſquam ad diem vnum
colligeret, & huius inſtituti rationē reddēs dixit: vt tentē vtrum
ambulet in lege mea, an nō. Quæ eſt hæc tentatio? maxima pro-
fecto. Maxima experientia fidei, ac ſpei erat, quòd cùm commo-
raretur populus in deſerto, omnibus rebus ad victum neceſſarijs
7 indigens, & ob oculos tantam ciborum copiam proſpicerent, ni-
hil tamen illorum omnium in diem craſtinum colligerent: ſed
quòd vniuerſus populus, & tantus populus in ſola diuina proui
dentia ſperans: crederet meliorem eſſe fiduciam in Deo quàm ci-
bos in arca. Et hoc eſt, quod Dauid dicit. Scuto circundabit te ve *Pſalm. 90.*
ritas eius. Fides, & ſpes in veritate promiſſorum Dei, erunt quaſi
ſcutum quod te vndique proteget, & circuibit. Loquitur de iu-
ſto. Qui habitat in adiutorio altiſsimi, quòd fiducia in promiſsis
Dei eſt illi ſcutum mirificum, ad ſe in omni neceſsitate prote-
gendum, & vt propter eam ad nullum flagitium moueatur. O
fratres chariſsimi, ſi diſceretis protegi hoc ſcuto fiduciæ in pro-
miſsis diuinis, quot Sathanæ ictibus liberaremini, cum neceſsitas

vos inuitat, vt in turpitudinem aliquã aut peccatũ incidatis: vt pu- 8
dicitiã & honeſtatẽ veſtram vendatis: vt vſurariũ aliquẽ contra-
ctum faciatis: vt deniq; proximi veſtri ſubſtantiam diripiatis: ſi
tunc ad fiduciã cæleſtis patris veſtri confugeretis, & ad promiſſo
rũ eius veritatẽ recurreretis dicentes. Malo millies mori, quã Deũ
ac Dñm meum ſemel offendere. O in quantam obligationem
induceretis altiſsimam Maieſtatem, vt vobis opem ferret, & per
quam viam minimè arbitramini ſubſidium vobis plenis mani-
bus occurreret. Verum, ò infœlicitatem noſtrã, q̃ minima quaq;
inopia coacti, ſtatim indiffidentiã incidimus, & ita mille peccata
cõmittuntur propter leuiſsimas res. Quod ſi dicas: O pater, ego
ſum maximus peccator, & indignus, cui Deus opituletur, eo
quod ſæpenumero illum offenderim, dico, quod ſi tu id nõ me-
reris propter ſuam ipſius probitatem hoc faciet. Recordamini ad 9
Num. 11. hoc, illius quod dicitur in Numeris, quòd cum Hebræi in deſerto
murmurarent, quòd non haberent carnes, nec aliud ederẽt, quã
manna, quod iniuſtis nihil aliud ſapiebat, quàm placentas olco
conditas: tunc cum illi mumurarẽt eis nunciauit Deus per Moy-
ſem, quòd daturus eſſet eis carnes ad veſcendum, nõ vno die, ne
q; duobus ſed vſq; ad menſem dierum donec exeat per nares ve-
ſtras, & vertatur in nauſeam: & huius rei rationem reddens dicit,
eo quòd repuleritis Dominum, qui in medio veſtrum eſt, &c.
Quid Domine? quia te repellunt, & Pharaonem deſiderant dicẽ
tes, quòd melius fuerint in AEgypto, quàm ſub vmbra alarũ tua
rum: ideò eos vis ſaturare, eorumque deſideria implere, quouſq;
plura nolint? Imò videtur quòd deberes illos relinquere, vt fame
perirent, & manna illis auferre. Hoc eſſet (reſpondet Dominus) 10
niſi ego Deus eſſem, ſed homo, & tam parum patientiæ haberẽ:
tãque probitatis meæ arctos haberẽ terminos, ſicut homines ha-
bent, qui ſæpe, non modo ijs qui ſibi ſunt moleſti, verum ijs etiã,
qui ſibi ſeruiunt, & quibus ipſi maxima ſeruitute deuincti ſunt,
panem adimunt, & corporalem auferunt alimoniam propter rẽ
nullius ponderis ac momenti. Vbi minus merentur, ibi bonitatẽ
meam volo oſtendere, eoſque carnibus ſaturare. Eo quod repu-
leritis Dominum, qui in medio veſtri eſt, & fleueritis corã eo di-
centes, quare egreſſi ſumus de AEgypto. O ineffabilem Dei cle-
mentiam ecquis eſt, adeo durus, qui tui amore non rapitur? Eia
puſillanimes confortamini ne tam bonũ Deũ offendatis, vt vos

à ne-

11 à neceſsitatibus veſtris eximatis: quia mille vijs, quas vos nunquam excogitaſtis vobis auxilium feret propter ſe & ſuam pietatem, licèt vos id non merueritis, ſicut ſuccurrit his Hebræis cum indigniores eſſent. Iterum etiam cõtigit, quòd murmurante populo præ inopia aquæ præcepit Deus Moyſi dicens, tange virga tua petram, & illa dabit aquas, quod dubitauit Moyſes. Verùm, nec propter dubitationem Moyſi, nec propter populi murmurationem potuit Deus ſibi perſuadere (ſi ita dici poteſt) ne illis aquam abundantiſsimè ex petra illa largiretur, vt eius pietas animaduerteretur, & cognoſceretur quomodo culpas noſtras ſuperet liberalitate ſua, & quòd eius miſericordia potentior eſt peccatis noſtris. Et idcirco ſacra ſcriptura ibi dicit: Hæc eſt aqua contradictionis; vbi iurgati ſunt filij Iſrael contra Dominum, & ſanctificatus eſt in eis. Ecce quomodo oſtendit quanta ſit eius ſanctitas, & pietas conferendo in eos beneficia, cùm illi rixarentur cum ipſo Deo. Quis dubitat, quin maxima pars huius turbæ, quæ Chriſtum Redemptorem noſtrum ſequebatur ob cauſas culpabiles veniret: alij propter curioſitatem; alij vt ſilum gentis ſequerentur, alij denique vt ſcrutarentur, vtrùm eſſet aliquid, quod poſteà contra illum poſſent teſtificari; & tamen pijſſimus hic Dominus, qui omnium animos penetrabat, neminem famelicum & ſine conuiuio dimiſit: omnes pro ſua clementia ſaturauit: etiam te ſaturabit licèt tu illud non merearis. *Num.* 20

12

13 Videns ergò Dñs turbam maximam, quæ illum ſequebatur. *Dixit ad Philippum, Vnde ememus panes vt manducent hi?* Agit cum diſcipulis ſuis de pauperum remedio. Ad hoc oportet eſſe gubernatorũ cõgregationes, Doctorũq; ſenatus, vt de publica vtilitate diſceptetur, nõ vero, vt paſsiones veſtræ manifeſtentur. Et quia aliquis rẽ proponit, licèt Deus eã præcipiat, quia hic fuit illius autor nõ eſt faciẽda. Romanorũ tempore templum fuiſſe dicitur nomine, tẽplum depoſitionũ, & cũ Senatores in ſenatũ ingrediebãtur, prius illic paſsiones, & odia deponebãt, & ita liberi paſsionibus, & expediti odio introibãt. Atq; idcircò fuit illa reſpublica florẽtiſsima, & melius gubernata, quæ in toto terrarum orbe fuit: vt autem factiones, & partialitates eſſe cœperunt, ſtatim labefactari, & deperdi cœpit quæ totius mundi gubernatrix erat. Si in fontem venenum iniicis, quicquid ex eo exierit venenoſum erit: ſi

in

Simile. in cordis veſtri fonte paſsio dominatur, & affectus, odium, cupi- 14
ditas, aut inuidia, quicquid ex eo prodierit venenoſum erit: & ita
congregationes & concilia talium venenoſorũ erunt non ad vti-
litatem, ſed ad venenum, & corruptionem Reipublicæ. Quapro
1. *Petr.* 2. pter oportet eos conſilium illud Sancti Petri obſeruare: Depo-
nentes igitur omnem malitiam, & omnẽ dolum, & ſimulationes
& inuidias, & omnes detractiones, ſicut modo geniti infantes ra-
tionabiles, & ſine dolo. Quod conſilium licèt omnibus ſit valde
neceſſarium, multo tamen magis eſt ijs, à quorum moderatione,
vtilitas, & incommodum reipublicæ dependet. Quos oportet in
concilia, & ſenatus, ſumma cum ſynceritate, & puritate tãquam
pueros intrare: non autem cum puerorum ignoratia: & ideò di-
xit, Rationabiles.

Reſpondit ei Philippus: Ducentorum denariorum. &c. Quem ſubſe- 15
cutus eſt Andreas dicẽs? *Eſt puer vnus hic. &c. ſed hæc quid inter tan-
tos?* Et ſi S. Andreas ſenior erat, & antiquior in domo Dñi etiam à
ſcopo aberrauit. Credite mihi, bonũ aut malũ exẽplum maxime
prodeſt, aut obeſt. Si Sanctus Philippus reſpõdiſſet: Potẽs es Do-
mine, in manu tua ſunt omnia, cæleſti rore vniuerſum mundum
potes alere, ſi hoc S. Andreas à S. Philippo audiret nõ tam nõ. cã
fidẽ oſtẽderet. Vnde aperte experimur, quod cũ in aliqua cõgre-
gatione vnus deficit, occaſionẽ præbet, vt omnes illũ imitentur.
Simile. Diffidente S. Philippo diffidit etiã B. Andreas. In reti piſcatoris
perfracta linea vna illico omnes piſces illac fugiũt; in apprehẽſio
ne Dñi in Gethſemani vt primũ vnus cœpit fugere ſtatim illum
omnes ſecuti ſunt. Et relicto illo omnes fugerũt. Liberet vos De⁹
à tãto malo, vt alij occaſioni ſitis, vt Deũ offendãt. Qua exaggera- 16
Eccle. 7. tione, nobis exaggerat hoc Spiritus Sãctus dicens? Fili non ſemi
nes mala in ſulcis iniuſtitiæ, & non metes ea in ſeptuplũ. Vbi di
Lira. cit gloſſa interlinearis: in gehẽna, doctiſsimus pater Lira declarat
nõ ſemines, ideſt, nõ des exẽplum male agẽdi hominibus pronis
ad malũ. Dare malum exemplum talibus hominibus eſt ſemina
re in ſulcis agri, qui præparati ſunt ad ſemen recipiendum, & ſta
tim iuxta illud producunt. Quàm diuina Metaphora Spiritus
Sancti, qui vocat ſulcos iniuſtitiæ homines imbecilles, qui ſunt
velut ager cultus, & diſpoſitus, ad recipiendum quicquid in eo ſa
tum fuerit, & fructum ſecundum virtutem ſeminis producen
dum. Et non metet (inquit) ea in ſeptuplum. O quàm miſe-

rum

17 rum fructum metet in inferno, qui ſuo malo exemplo alios ad peccatum prouocauit? Contra verò: quantum bonum facit is, qui proximo ſuo optimum vitiutis præbet exemplum. Illo enim non præſentes ſolum, verum abſentes etiam, ad probitatem commouet. Refert Suetonius Tranquillus, quòd cùm Iulius Cæſar Alexandri effigiem depictam vidiſſet in tabula, cumque ſibi iunior videretur & tamen ſciret eum tot præclaras res geſsiſſe, totque ab hoſtibus victorias reportaſſe: lachrymari cœpit, ſeque obiurgare, quòd ipſe tam debilis ac remiſſus eſſet, qui tot illuſtria non patraſſet. O quàm maxima confuſio, & iniuria hæc eſt omnibus nobis, qui hic adſumus, atque his, qui in toto terrarum orbe viuunt. Lachrymabatur ille, quòd Alexandri tyrannides non fuiſſet imitatus, quibus ille infernum acquiſiuit: & non 18 plorabimus nos conſiderantes ea, quæ viuentes ſancti fecerunt, vt ſempiternam gloriam compararent & quod modo facere intuemur plurimos ſeruos Dei, cùm nos tam tepidi, & pigriſimus? In chronicis ordinis noſtri legitur, quod homo quidam turpiter, & effrænatè viuebat, & multi erant anni, ex quo peccata ſua non confitebatur: qui cum audiret, conſobrinum ſuum puerum ſedecim annorum religionem fratrum Minorum ingreſſum fuiſſe, ita hoc exemplo commotus fuit, vt maximis vociferationibus dicere cœperit: Quid ille in mundo fecit, tener ille puer, innocens ac ſyncerus: quòd tam aſperam, ac perſtrictam vitam vult ducere? Tu potiùs peccator grauiſsime (dicebat ſecum loquens) vitam illam acerrimam accipere deberes, tuorumque grauium peccatorum agere pœnitentiam. Hac conſideratione maxima- 19 que contritione ſuper ſe, & peccata ſua planctum maximum concitabat. Atque ita amarè flebat, vt omnes, qui eum audiebant ad lachrymas prouocaret. Et cum hac contritione integerrimè peccata ſua confeſſus fuit, & peſte percuſſus, viginti dies infirmatus fuit patientiſsimè infirmitatem tolerans, quibus diebus maximo cum dolore cordis ſui coram omnibus ſe accuſabat, & eos ad agendam pœnitentiam incitabat. Denique acceptis diuinis ſacramentis deuotiſsimè, creatori ſuo tradidit ſpiritum. O incomprehenſibilis Dei miſericordia, quàm inueſtigabiles ſunt viæ tuæ Domine, & quam diſsimiles ac varias rationes quæris, vt ad te peccatores allicias per ſemitas veræ pœnitentiæ. Hoc oportet vos ô profani, & diſſoluti conſiderare, cùm alios tene-

Sueronius in vita Cæſarie.

ros, & paucæ ætatis iuuenes videtis mundum relinquere, & in aſ- 20
perrimas religiones ingredi, ac acerrimam ibi vitam agere. Hos enim coràm oculis vobis Deus proponit, ad cõfuſionem veſtram vt ad agendam pœnitentiam peccatorum veſtrorum concitemini, ſiquidem tot, ac tanta commiſiſtis.

Dixit ergò eis Ieſus: Facite homines diſcumbere. Erat autem fœnum multum. Quanquam inuitator erat Deus, panes tamen erant ordeacei, nec erant aulæ regiæ, nec pretioſæ ſedes, ſed conuiuas oportuit humi ſedere, vt hos apparatus, & prophanitatem menſarum, earumque ornatum, quibus in mundo vtimini condemnaret, ad quæ ſuſtinenda, maxima peccata committuntur. Vt enim homines pompaticè, & delicatè viuant fratres ſuos decipiunt, & Tyranni efficiuntur, quòd ſi moderato ornatu vellent contineri,
Simile. abſque vllius præiudicio, & incommodo vitam degerent. Aues 21
ſolent nidos ſuos ex luto, fœno, paleis, ſentibus, & his ſimilibus conficere, vt naturam ſuam conſeruent, aque in hoc nemini officiunt. Aliquando tamen contingit, quòd vt nidum odorum habeant, roſtro abſcindunt gariophilati floris, ac baſilici extremitates, quas alter maximo labore procreauerat, mentęque germina ſcindunt, quam horum anus plantauerat, alios denique odoriferos flores colligunt & in nidum deducunt. Ita etiam, quia maximas ædes vultis ædificare, ac veluti principes manducare, & vos delicatiſsimè tractare, aliorum bona diripitis, & quoad poteſtis tyrannidem exercetis: ſi moderato nido contenti eſſetis, & illo quod ſufficeret naturam veſtram conſeruare, non ita ſolicitè viueretis, proximis veſtris officientes. Si auibus formido [*Vulgo eſpantajo*] apponatur, quantumuis cupiant odoros nidos habere, ad vetitum accedere non audent. O quam maximam formidinem vo- 22
bis oſtendit Dominus, quàmque terribilem comminationem di-
Abac.2. cens per prophetam Abacuch. Væ qui congregat auaritiam malam domui ſuæ, vt ſit in excelſo nidus eius, & liberari ſe putat de manu mala. Cogitaſti confuſionem domui tuæ, concidiſti populos multos, & peccauit anima tua. Quia lapis de pariete clamabit: & lignum, quod inter iuncturas ædificiorum eſt reſpondebit. O quàm, terribilia verba, & quàm obſtupenda formido, niſi homines inſenſibiliores eſſent brutis auibus, quæ ad vetitum non accedunt, ne fortè temporalem hanc vitam amittant, miſeri autem homines non dubitant vetitum pertingere, etiam

cum

23 cum periculo maximo æternæ vitæ amittendæ, & in infernum
in perpetuum cadendi. Væ (inquit) qui proximis ſuis nocent
diuitiaſque illicite accumulant, vt altiſsimum nidum, & odori-
ferum, & ædes ampliſsimas conſtruant. Væ tibi, quia vnde ho-
norem & amplitudinem elicere arbitraberis æternam elicies con
fuſionem & ignominiam. Lapides & ligna perpolita ædium tua
rum, & pretioſa ſupellectilia domus tuæ, omnia proclamabunt
vltionem à Deo de te poſtulantia. O Deus immenſæ bonitatis,
quis eſt adeò marmor, quòd his verbis non contremiſcit; & amo
do non incipit ſe recipere & eo tantùm contentus eſſe, ſine quo
24 viuere non poteſt? Animaduertite fratres mei, quod ſupernus
cæli imperator, veſtri amore factus homo, nihil aliud in prom-
ptuario ſuo habebat ſibi ſuiſque factatis diſcipulis quàm quinque
panes ordeaceos, & duos piſces frigidos, vt videatis & cognoſca-
tis quomodo ſe tractauerit Dominus Maieſtatis; & diſcatis quo-
modo tractaturi ſitis carnem veſtram tam effrænatam atq; re-
bellem. Idcircò Sanctus Paulus poſtquam dixerat quòd Deus *Roma. 8.*
filium ſuum mittens in ſimilitudinem carnis peccati, & de pec-
cato damnauit peccatum in carne, id eſt, quòd laboribus, quæ
ſunt pœnæ peccati, & à peccato ortæ ſunt, nos à peccato liberauit:
addidit inferiùs dicens, Ergo fratres debitores ſumus non carni,
vt ſecundum carnem viuamus; ſi enim ſecundum carnem vixeri-
tis moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis viue-
tis, hoc eſt. Sunt tanta tamque ineffabilia dona, quæ homo à Spi
ritu Sancto recipit hic, & in futuro ſeculo, propter merita Ieſu
Chriſti Domini noſtri; & tot damna homo à ſua met carne acci-
25 pit, vt abſolutè nihil carni præter modicam quandam ſuſtenta-
tionem, ſpiritui autem omnem poſsibilē ſeruitutem debeamus.
Quapropter ſi ſecundum carnis appetitus vixerimus æternaliter
moriemur, Si autem Spiritus Sancti fauore adiuuante ſpiritum
noſtrum, carnis paſsiones mortificauerimus, in æternum viuemus.
Et dicit ſi ſpiritu, &c. id eſt, ſi fauore Spiritus Sancti adiuti. Atque
hoc dicit, quia licet ſpiritus hominis ſit præcipua pars, & princi-
palior quàm corpus, ſeparatus tamen à Spiritu Sancto, non habet
integrum dominium in parte animali, & carnali; imò ſæpenu-
merò ab ea ſuperatur. Quando autem diuini ſpiritus virtute in-
ductus eſt, potentiſsimus erit, ad carnis paſsiones ſuperandas.
Omnibus his verbis nos ad carnis mortificationem confortat

nobis

nobis proponens exemplum quo modo Iesus Christus summum 26
bonum nostrum carnem suam mortificauit, & certos nos faciens
quòd eius meritis in hoc opere, Spiritus Sancti fauore adiuuabi-
mur. Quis ergò erit deinceps, qui hac consideratione carnem
suam audeat permulcere? quis non confundetur, & verecundabi-
tur tam boni Magistri vestigia non sequens? qui de cœlo in terrã
descendit, vt nos doceret, quomodo miserima hæc corpora tra-
ctare deberemus.

Accepit Iesus panes, &c. Distribuit discumbentibus. Cœpit suis
sacratissimis manibus panes illos diuidere. O æterne Dei fili,
totius liberalitatis, & magnificentiæ fons, quare Domine hos
panes frangis, non posses singulis singulos panes dare, cùm
omnia potentiæ tuæ sint possibilia? Posset quidem; sed voluit
nobis ostendere, quam rationem seruet in donorum suorum, 27
ac gratiæ diuisione, quam iustis in hoc sæculo facit. Non enim
eis integros panes dare consueuit, sed fragmenta, alijs alia & al-
teris altera. Quod mysterium fuit, quod mittens Dominus
duos illos fratres Moysen, & Aaron ad Pharaonem, dixit Moy-
si, Aaron erit Propheta tuus. Et anteà dixerat, Erit os tuum,
Exod.7. Tu loqueris, quæ ego præcipio, & Aaron loquatur Regi. No-
tabile profectò, quod dat Moysi tantam potestatem, nec ta-
men ei loquendi gratiam concedit. Aaron verò non dedit po-
testatem gubernandi, dedit tamen illi eloquentiam, & gratiam
ad dicendum. Quid referebat Dei, vt Moysen tam familiarem
suum eloquentissimum efficeret? Hoc est mysterium, quod non
vult omnia dona vni concedere, sed ea inter omnes diuidere.
1. Cor. 12. Diuidens singula singulis prout vult dicit Sanctus Paulus. Est 28
Deus maximus diuisor bonorum suorum, non vult ea integra
dare, non præ auaritia, & illiberalitate: sed vt nobis plus profi-
ciant dans nobis humilitatis occasionem. Diuisit ergò panes ac
pisces, & manducarunt, quousque saturati sunt. O benedictæ ta-
les manus, quomodo diuidunt; & omnes lassatos consolantur,
atque famelicos saturant, qui sua vestigia sequuntur. Curemus
ergo liberalissimum hunc Dominum sequi, licèt cum fatigatio-
ne, & fame, ipse enim tanquam gratissimus nos reficiet, & conso
labitur, gratiam suam nobis hic diuidens; & posteà nos ad gloriã
perducens. Quam nobis præstare dignetur Iesus Mariæ filius,
&c. Amen.

¶Feria

¶ Feria.II. poſt Dñicã.IIII.in Quadrageſi.

Aſcendit Ieſus Hieroſolymam, & inuenit in templo vendentes, &c. Ioann.2.

STATIM, Vt Redemptor noſter Ieſus Chriſtus cœpit prædicare, aſcendit Hieroſolymam ad celebrationem Paſchatis Iudæorum: & ingrediens in templum inuenit multos, qui vendebant oues, & boues & his ſimilia. Obſtupenda res eſt, quòd locus tã ſanctus & in toto orbe celebratus, ita eſſet prophanatus. Venerabilis Beda huius rei rationẽ reddit dicens; quod cũ ij, qui in templum veniebant non poſſent hęc ſecum afferre, quæ oblaturi erant, præcipue hi, qui ex longinquis regionibus venerant: ideo conſtituerant ſacerdotes, vt pecus in templum vendendum adduceretur, vt ibi in promptu reperiretur. Atq; etiam prouiderant, vt eſſent illic homines, qui publicas pecunias haberent, ad accommodandum eis qui non habebant vt emerent ad offerendum, & aliquibus (credo) vſurarijs, & illicitis conditionibus id fiebat. Hæc autem omnia faciebãt, vt nequis reuerteretur, abſque oblatione, & ſic per negligentiã iura ſua non amitterent: ac propter illam vtilitatem, omnem ſtrepitum, & animalium voces quas in templo extollebant, libenter patiebantur. Perſpicuum eſt enim quòd oues balabant, & boues mugiebant, & maximus ſtrepitus ementium & vendentium in templo erat. Vt videatis quantum apud homines cupiditas valeat, & quæ eos cogat facere. Quàm obliti erant hi ſacerdotes eorum, quæ Dominus cum ipſis loquens illis promiſerat. In terra eorum nihil poſsidebitis neque habebitis partem inter eos. Ego pars, & hæreditas tua in medio filiorum Iſrael. Vos qui eſtis ſacerdotes (inquit) nolite hæc terrena poſsidere: & cûm hæc vniuerſaliter dixiſſet, ſubdidit ſtatim peculiariter: Ego pars & hereditas tua, &c. Vnuſquiſque ſigillatim me vnum habeat hæreditatem ſuam: acſi nullum alium haberem cui fauerem, niſi illum. Non amplius, quàm me vnum velis (ait vnicuique) confide mihi: Ego te ſub tutela mea ſuſcipio. Hoc idẽ dicebat Regius Propheta maxima animi gratificatione, & affectu. In me ſunt Deus vota tua: quæ reddam laudationes tibi? O Deus animæ meæ quantam de me curam habes: videris enim in

Beda ſuper Luc. 2.

Numer. 18.

Pſalm. 55.

nihilo alio te occupare, quàm in me vno adiuuando. Quas ergò ti 4
bi gratias agam? quæ reddã laudationes tibi, id est, quæ erunt laudationes, quas ego reddam tibi? consentaneum est Domine, vt totum me in seruitute, & laudibus tuis occupẽ: ne diuitias aut voluptates amplectar, sed omnes curę meæ sint quomodo te amabo, nomenque tuum in æternum glorificabo. Horum omnium oblíti erant pessimi illi sacerdotes, & acsi Deus illis non promisisset se illos esse protecturum, vtilitates suas cum tanta offensione altissimæ Maiestatis quærunt. Itaq; illius sancti loci prophanatio, ex sacerdotũ cupiditate dimanabat. Si autẽ hoc malũ in illis sisteret, tolerabile esset. Sed hoc magis est plorandũ, quod hęc eadem miseria ad nos etiã peruenit. Cupiditas enim vna est ex radicibus vndè tãta incõmoda ac strages sacrosanctę Ecclesię Dei ortę sunt.

Ezech. 8. Inter abominationes, quas vidit Propheta Ezechiel in loco san 5
cto, prima fuit idolũ, quod erat super ostiũ in ipso tẽpli vestigio, & ita dicit: Et leuaui manus meas ad viam Aquilonis: & ecce ab Aquilone portę altaris idolũ zeli in ipso introitu Idolum æmulationis & inuidiæ. Et hîc vbi nos legimus idolũ zeli, trãstulerũt septuaginta interpretes: erat statua posidẽtis. Nam realiter, & verè idolũ illud temporaliũ bonorum cupiditatẽ significabat, quæ est mater inuidiæ. Et hanc ipsam abominationem, & idolum primũ hodie inter plurimos Christianos reperietis, qui vtilitatẽ tanquã Deum venerantur. Hoc idolum est in ostio templi. Hoc est, multi ingrediuntur in sanctam Ecclesiam, & sacerdotes fiunt, propter solam vtilitatem, & vt tẽporalia bona possideant. Qui ad presbyteratum promouetur tantũmodo, quia optimo canonicatui, aut pinguissimo beneficio præficiẽdus est, quomodo nõ est dicendus per idoli ostium introijsse? Prius frater mi pecuniã veneratus es quàm templum ingredereris, cùm in solã temporalẽ cupiditatem prius oculos coniecisses, ipsa que omnino, aut saltem præcipue te ad Ecclesiasticum statum amplectendum concitarit. O terribilem abominationem, qui propter hunc finẽ ingrediuntur quomodo non profanaturi sunt sanctã Ecclesiam? & quomodo non erunt infamiæ occasioni plurimis bonis viris, qui in ea sunt? His, qui fratres mei ex vobis Ecclesiastici esse intenditis, Dei nomine diligentissimè commendo, vt intentiones vestras reformetis, ne per idoli ostium ingrediamini, ne tantam abominationem committatis, vt primum cultum & venerationem cupiditati faciatis. 6

Sed

7 Sed puro corde curate vos totos diuinæ Maieſtatis ſeruituti dedicare in tam ſancto ſtatu, recipientes eum, vt magis expediti ſitis, vt vos omnino tanto Domino tradatis. Qui autem iam eſtis in templo, ſi fortè in introitu, idolum adoraſtis agite modo pœnitentiam, & incipite verè, & ex animo, omnem cupiditatem, & inuidiam abijcere, & vos totos (vt par eſt) ſanctæ munerum veſtrorum executioni tradere. Si enim legis ſcriptæ ſacerdotibus dicebat, in terra eorum nihil poſsidebitis. Ego enim pars tua & hæreditas tua: quanto magis debemus ſacerdotes legis gratiæ partem hanc, & hæreditatem inquirere? Dicite Patres mei, cum ſpiritu, & efficacia dulciſsima illa verba Dauidis, In me ſunt Deus vota tua, quæ reddam laudationes tibi? quibus rebus Domine tibi ſeruiam, aut quas dignè gratias agam, pro tanta cura ac ſolicitudi-
8 ne, quam de me habes?

Vt Dominus honoris patris ſui cupidiſsimus templum vidit effectum locum animalium venalium, & emptorum ac venditorum forum, quid oportuit illum ſentire? Apertè conſtat quid ſenſerit, ſiquidem, quo diuino illo ingenio, qua animi manſuetudine, & humilitate, qua deniq; viſcerum teneritate ſæpiſsime hominũ miſerias condolẽs lachrymabatur, nõ obſtante tamẽ hoc dicit ſanctũ Euãgelium, quòd *Fecit flagellum ex funibus, illoſque flagellis cædens omnes è templo eiecit, diruens menſas, & numos, qui inſuper erant diſperdens.* Non enim cor eius potuit tolerare, vt impudentiam videret, qua ſui æterni patris Maieſtas ampliſsima offendebatur. Dicit inſuper ſacratus textus, *Recordati ſunt diſcipuli eius quia ſcriptum eſt, Zelus domus tuæ comedit me.* Zelus eius viſcera rodebat, & vitam
9 illius comedit, propter zelum enim honoris patris ſui, & propter animarum noſtrarum zelum fecit quod fecit, dixit quod dixit, & reprehendit quod reprehendit. Vnde occaſionem ſumpſerunt impij interficiendi eũ. Zelus eſt feruor ardentiſsimus, qui ex feruidiſsimo amore procedit. Quemadmodũ vinum purum poſitũ in ſublimatorio, ſuppoſito igne feruens â ſe vapores quoſdã immittit, & ij in liquorẽ illum conuertuntur, qui ex ipſo ſublimatorio defluit, videlicet aquam, quam ardentem dicimus, quæ eſt maximæ fortitudinis & caloris: ſic etiam ex feruentiſsimo amore, qui in corde eſt, procedunt feruidiſsimi affectus, qui per verba, & opera ardentiſsimè manifeſtantur: atq; hic dicitur zelus. Et vbi hic zelus non eſt, ſignum eſt, aut quod nullus eſt amor, vel ſaltẽ ſiquis

est, est frigidus & remissus. Quo zelo præditus erat D. Paulus cũ
1. Thes. 3. ad Tessalon. in medio tribulationum suarum scribit? Propterea ego amplius non sustinens misi ad cognoscẽdum fidem vestram &c. Quoniam nunc viuimus si vos estis in domino. Quasi mortui eramus præ timore, ne fortẽ defeciſſetis, in quo vobis prædicaueramus, & non viuebamus nisi cum spe audiendi hoc: modo autem viuimus si vos estis fortes in Christo. Itaq; tantum zelum animarum salutis habebat, vt mortẽ existimaret, si ipsi à virtute deficerent, vitam autem arbitraretur si in ea constantissimè perseuerarent. O ardentissimam sancti viri charitatem. Qualẽ igitur oportuit esse zelum humanæ salutis, quo Iesus Christus filius Dei flagrabat, cùm sancti tantum habuerint?

Dicit sanctum Euangelium quod expulsis illis â templo plurimis verberibus præ sancto illo zelo, dixit eis Iesus: *Auferte ista* 11
hinc, & nolite facere domum patris mei domum negotiationis. Vnde efficacissimum elicitur argumentum, ad intelligendum, quantus cultus, & reuerentia sacris locis debeatur, & quanto odio Deus execretur insolentias, & peccata, quæ in illis committuntur: cum nunquam legatur suismet manibus alios punijsse, præter eos, qui
Simile templum prophanabant. Si Rex à curia veniret in hanc vrbem vt suis proprijs manibus delictum aliquod puniret, argumentum esset, quòd maximè illud oderat. Venit ergò Rex maximus Christus ex cælo, vt suis proprijs manibus insolentiam hanc, & sacri loci prophanationem puniat: consequitur igitur, quòd execrabile hoc inter cætera peccata, & maximè exosum peccatum est.
Genes. 3. Peccauit Adam, & misit Deus Angelum, qui eum à paradiso eij-
Genes. 19. ceret. Peccauerunt maledicti Sodomitæ, & Gomorrhæi, & pluit 12
Gen. 6. & 7 Deus ignẽ super eos, qui illos cõbusit. Peccauit vniuersus mun-
Dan. 13. dus libidinosus, misitq; Deus aquas diluuij, & submersit illum.
2. Reg. 24. Peccauerunt senes in Susannam: misit Deus Danielem. Peccauit Dauid: misit Deus Angelum, qui populum eius peste puniret. Solum autem hoc peccatum suis proprijs manibus punit. Nec Angelos, nec ignem, nec aquas, nec Prophetas mittit sed ipsemet de eo vindictam sumit. Non quòd illud, quod in templo faciebant illi, malum esset, sed quia illud in templo faciebant. Quod si, quia in tẽplo ea quæ sacrificijs necessaria erant, emebant, & vendebant eos sic Deus punit: tu, qui venis in templum, & ibi proximi tui famam diripis murmurando: & tu, qui venis,

vt

13 vt mentale adulterium in templo committas aſpiciens fœminã, & concupiſcens illam: & tu, qui in locum ſanctum venis, vt illici tos contractus facias: quo ſupplicio à Deo afficieris, cũ in ipſam eius domum venias vt eum offendas? De quo querebatur diuina Maieſtas nimis per prophetam Hieremiam dicentem: Quid eſt quòd dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa? quòd quidam proditor ſcelus in aliquem committat non eſt mirum. Sed quod amicus tuus propter accidens, quòd ſeſe obtulit ruri te iniuria afficiat, & alapam tibi infligat, magis mirandum eſt, & ſatis habes, quòd queraris: quia amicus tuus tale fecerit. Sed ſi hic amicus tuus ex inſtituto veniret domum tuam, & te alapis cæderet, quid de eo diceres? Quod Mauritanus, & barbarus Deum offendat non eſt mirum, quia non illum cognoſcunt. Quod autẽ Chri
14 ſtianus eum in foro offendat miſerandum eſt maximè. Sed ſuper omnia, quòd veniat hic, qui eſt ex notis, & clientibus Dei, cui Deus maxima beneficia cõtulit, in propriam eius domum ad infligẽdũ ei alapas, hoc eſt quod facit obſtupeſcere. Quid eſt quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa? Quid animaduertiſti (inquit Deus) in me, ô Chriſtiane, quem ego nimis dilexi: vt coram me tot flagitia perpetrares? O quam affectuoſum eſt hoc verbũ, & quanti doloris plenum: niſi Chriſtianus ſenſum amiſiſſet? Heu quomodo te puniet Deus, quouſq; te à ſuorũ gremio cũ damnatis in infernũ præcipitet, niſi ad pœnitentiã confugias. O fratres, quã ſæuiſsima erũt illa verbera quantumq; diſtabunt ab iſtis quibus Iob verberauit, ſi dicebat Iob, Miſeremini mei, quia manus Dñi tetigit me. Si tactum manus Dei vocat necem filio-
15 rũ, diuitiarum ſubtractionẽ, & vlcus, quo totum eius corpus coopertum erat, & ſe ita in ſterquilinio deſeri, atq; ab amicis, & à ſua propria vxore vexari: ſi hæc omnia tactum vocat, quid erit quando Deus manum compreſſerit, & pleno ictu miſeros peccatores percuſſerit? Si talem reddidit amicũ ſuum vno tactu, qualem te inimicum ſuum ictu contracti pugni efficiet? O fratres potentiſſimum hunc Deum timete. Et cauete ne eum alicubi offendatis, & multò minus in locis ſanctis, ad quę oportet nos deuotè, ac reuerenter accedere. Moyſi dixit Deus, ſolue calciamentum de pedibus tuis, & huius rei rationẽ reddens dicit, quia locus, in quo ſtas terra ſancta eſt. Homo prudens ac iuſtus ſcit differentiam inter loca conſtituere, & tempus à tempore ſeparare, malus verò om-

Hier. 11.

Iob. 19.

Exod. 3.

simile. nia vna regula demetitur: ità agit in templo, vt domi suæ, & in 6
foro: ita ludit, & vagatur in quadragesima, vt extra quadragesimam, nescit tempus, nec locum sanctum reuerenter tractare. Et vt homo intelligat non sufficere interiorem affectum, & deuotionem, sed quod est opus etiam exteriori opere: ideò præcipit Moysi, vt calciamenta subtrahat, & ita nudatis pedibus accedat ad terram sanctam terendam. Si ergò Moysi præcipitur, vt tanta cum reuerentia ad rubum accedat, in quo erat Angelus repræsentãs auctoritatem Dei, qua reuerentia opus erit ad accedendum, & ingrediendum modo in templum, vbi realiter Dominus noster Iesus
Psalm. 28. Christus verus Deus, & homo commoratur? O vtinam ex hoc intelligamus, quem cultum tam sacrosancto loco exhibere debeamus. Dicebat Dauid: in tẽplo eius omnes dicent gloriã. Si ergò in eo templo vbi erat arca cũ manna, quod sæpe pedibus conculcauerãt filij Israel, dicebat Dauid nihil aliud in eo loquendũ esse, quã laudes, & magnalia Dei, quãto plus oportet in tẽplis huius temporis hoc obseruari? In templo eius omnes dicent gloriam in templo Dei non oportet aperiri os nisi ad gloriam ipsius Dei. 7

Etiam hinc alterum efficacissimum argumentum abstrahitur, & est, quôd cùm Deus sic oderit, & puniat, quòd materiale templum profanetur, quanto grauius puniet eum, qui spirituale templum profanarit, quod est propriũ altissimæ Maiestatis domicilium? Ad quod necesse est sciamus, quòd vita vniuscuiusq; Christiani, & eius principale exercitium debet esse vt semper intentus sit in construendo domum, & habitationem Deo, vt nos ad
1. Pet. 2. monuit Sanctus Petrus dicens: & ipsi tanquam lapides viui, superædificamini domos spirituales. Vos qui lapides estis viui, 18
super hoc, quod Deus operatus est in nobis ædificaturi estis vnusquisque domum spiritualem, non ex lignis, aut lapidibus demolitis sed ex viuissimis, & concitatissimis desiderijs, atq; ex splendidissimis virtutibus, & non ędificaturus est vnusquisq; secundum suum liberum arbitriũ: ex cælo enim nobis datus est modus, secũ
Exod. 25. dũ quem domum istã cõstruere debeamus. Moysi dixit Deus. In spice, & fac secundũ exẽplar, quod tibi in monte monstratũ est. Atq; ibi figuratum est quod realiter nobis precipitur, vt ædificemus secundũ exemplar, quod nobis in monte datum est, qui est
Psalm. 67. mons de quo Dauid dixit: Mons Dei mons pinguis mons coagulatus, mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. Qui est

Domi-

19 Dominus noſter Ieſus Chriſtus, mons omnibus gratijs coagulatus, in cuius humanitate beneplacitum eſt verbo diuino habitare per hypoſtaticam vnionem in æternum. Et in nulla cõſcientia habitabit Deus, quam non aſpexerit ædificatam, ſecundum formã, quæ nobis ab hoc monte data eſt. Quòd ſi tibi difficile videatur, quod conformari debeas illi, qui licet ſit verus homo, eſt etiam Deus verus, conijce oculos in ſanctos, qui etiam puri homines fuerunt, vt tu, quæ ſunt formæ, & conſtructiones huius diuini templi, Ieſu Chriſti. Hoc eſt myſterium, quare Sanctus Paulus *Epheſ.5.*
nobis dicit: Imitatores Dei eſtote ſicut filij chariſsimi, & ambulate in dilectione, ſicut & Chriſtus dilexit nos. Et alibi dicit: Imi- *1.Cor.4.*
tatores mei eſtote ſicut & ego Chriſti, quaſi confortans nos ad illud hac ratione: ſi vobis maximũ videtur, quod præcipiatur vo-
20 bis Ieſum Chriſtũ imitari, qui eſt Deus, ſaltẽ aſpicite me, qui ſum purus homo, & me imitamini, ſicut & ego illum. Idcirco admonens nos in vno loco, vt Deũ imitemur, in alio admonet, vt ſua veſtigia ſequamur. Et hinc infertur, quod omnes viri iuſti ſunt regulæ quædam viuæ, quibus ducamur, & confortemur, ad idẽ faciendum, quod ipſi fecerunt. Ars ædificandi eſt in Euangelio, ibi ſunt diuinæ regulæ, quæ ſunt diuina præcepta & conſilia Dei & cæleſtes admonitiones, quæ nobis in illo dãtur: modus verò ſculptus eſt in ſanctis. Itaq; vnuſquiſque ſanctorũ eſt viuũ quoddã & pictũ etiam Euangeliũ, quid enim in Euangelio legitur, quod in ſancto nõ reperiatur? Manſuetudo, patiẽtia, caſtitas, & cętera omnia virtutis exẽpla, omnia (inquam) in ſanctis inſculpta cernuntur. Itaque inexcuſabiles erunt omnes negligentes in ædificandis conſcientijs ſuis. Nõ poteris ò piger excuſari dicens: Neſciui lege-
21 re Euangelium, neſciui legere regulas, quæ in eo ſunt, non tibi hæc cauſa proderit, omnia enim depicta, & opere completa in ſeruis Dei conſpexiſti. Quantumcunque rudi ingenio ſis ſcies legere hunc librum niſi ſis cæcus. Fecit Deus ſicut magiſtri, qui characteres in puerorum tabellis ſcribunt, vt ibi diſcant pueri ſcribere. Hoc promiſerat Deus velut ſingulare beneficium dicens per Hie- *Hierem.31.*
rem. Hoc erit pactum, quod feriam cum domo Iſrael poſt dies illos dicit Dominus: Dabo legem meam in viſceribus eorum, & in corde eorum ſcribam eam, & ero eis in Deum, & ipſi erũt mihi in populum. In monte Sinai dedit legem in lapidibus ſcriptam: in monte autem Sion dedit ipſam in cordibus inſculptam. Non le-

gimus; quod Christus Redemptor noster legem suam in libro 22
aliquo scriptam dederit, sed in centum viginti homines, quasi in centum viginti libros immisit Spiritum sanctum, quos in vniuersum mundum diuisit, vt lex viua, mortua corda viuificaret. Et quantum fructus ex illis perceptum fuerit testes sunt Mundus conuersus, Idololatria sepulta, Ecclesia sparsa, & in toto terrarum orbe fundata, ab ortu solis, vsque ad occasum. Ferre hos Sanctos viros in visceribus & corde suo scriptam legem, non solum significat, quòd optimè intelligebant illam legem, quam prædicaturi erant, sed etiam significat, quòd eam magnoperè diligebant, & apertè apparet, quàm fixam illam cordibus haberent, & quàm capti eius amore essent, cùm toties, vt eam in mundo docerent: morti se obtulerint, totque ac tantos labores perpessi fuerint, & vnusquisque in eius prædicatione fuerit interfectus. In hos veros 23
iustos atque in alios plurimos, qui ex illis emanarunt vsque modò oportet nos, fratres mei, oculos conijcere, & ab eis discere vitas nostras reformare, conscientiasque nostras Domino ædificare. Propter hoc debent prædicatores curare, vt plerunque antiquorum patrum mores, viuendique rationem in memoriam auditorum reuocent, vt qui intersunt animentur, & ad eos imitandos confortentur. Sic faciebat maximus ille prædicator mundi Beatus Ioannes Baptista. Hoc enim significat, quod de eo dixit An-
Luc. 1. gelus Zachariæ: Ipse conuertet corda patrum in filios & incredulos ad prudentiam iustorum. Vult dicere quod prædicatione sua hominum dura, ac vitiosa corda, mitia, ac pia, sicut maiorum suorum corda redditurus erat, & quòd vitam, ac prudentiam patrum suorum, qui fuerant iusti, in filiorum visceribus erat impressurus, 24
patres in filiorum memoriam reuocans, & filios ad illorum imitationem confortans.

Hæc omnia diximus, vt vos ad spiritualem hanc ædificationem excitemus, atque vt intelligatis, quòd non construenda est iuxta voluntatis vestræ regulam, sed per eam, quam Deus vobis in vnigenito filio suo dedit, & in omnibus iustis qui eum secuti sunt demonstrauit: quæ antea in ædificio templi Hierosolymæ figurata est: cuius vnum maximè notabile insigne fuit, quòd non modò ea quæ intus erant, cooperta erant auro, verum etiam, quæ
3. Reg. 6. erant in porticu auro ornata erant. Sic nihil debet esse in templo animæ nostræ, ne in porticu quidem templi. (Quod est corpus)

quod

25 quod diuini amoris auro non ſit coopertum, ita vt in oculorum
viſu, linguæ locutione, pedum inceſſu, manuum operibus, in om-
nibus denique charitas inſignis, & amor ardentiſsimus illuce-
ſcat. Vt faciebat Sanctus Paulus, & eius ſocij, qui de ſe ac de illis
loquens, dicit: Semper mortificationem Domini noſtri Ieſu
Chriſti in corpore noſtro circũferentes, vt & vita Ieſu manifeſte- 2. Cor. 4.
tur in corporibus noſtris. O quis ad tam altum virtutis gradum
peruenirет: & interiùs, ac exterius bonus eſſe procuraret, interius
vt Deo placeat, & exterius vt Deo placeat, & hominibus opti-
mum pietatis præbeat exemplum, vt Deum glorificent. Hoc eſt
enim, quod in omnibus operibus noſtris debemus intendere, non
autem gloriam aut laudem humanam, quod etiam in modo ſu-
pradicti ædificij Salomonis ſignificatum eſt. Nam 3. Regum dici- 3. Reg. 6.
26 tur, quòd Salomon fecit in templo feneſtras obliquas, quòd fecit
feneſtras exteriùs amplas, interius verò anguſtas, volebat enim
Deus, vt in templo parum lucis exterioris introiret, ad illud cla-
rificandum: maximus nam q; erat intus ſplendor facium, quæ ſem-
per in eo ardebant, ſic vult Deus, vt in ſpirituali templo maxi-
ma ſint fidei ac charitatis luminaria. & lux ac gloria exterior ſe-
culi nihili æſtimetur, ſed quod omnes dicant cum ſancto Paulo: 2. Cor. 1.
Gloria noſtra hæc eſt, teſtimonium conſcientiæ noſtræ. In hoc
enim hominis fœlicitas conſiſtit, vt in gratia Dei ſit. Curemus
ergo fratres dehinc ædificationem hanc incipere cum omni feruo
re, abſque defatigatione. Hæc eſt enim vna ex maximis miſerijs
mundi, quòd cùm aliquem aliqua virtutis opera videmus face-
re, ſtatim nobis multum videtur, & quod ſi in ijs paucis eum imi-
27 taremur, maximum aliquod nobis feciſſe videremur. Atque hæc
omnia proficiſcuntur ex eo, quòd oculis noſtris homines maxi-
mæ ſanctitatis non viderimus, nec eos mentibus noſtris contem-
plati fuerimus. In Eſdra res quædam ſingularis dicitur ſcilicet 1. Eſdr. 3.
quòd poſtquam templum ædificatum eſt ab Eſdra, pueri, & iu-
uenes, qui Salomonis templum non viderant, maximas voces
præ lætitia extollebant, laudantes Deum, quod nouum illud
templum erectum viderent. Senes autem, qui alterius templi di-
uitias aſpexerant, eiuſque perfectionem intuiti fuerant, lamen-
tabantur, acſi dicerent: O ſi vidiſſetis quale eſſet alterum tem-
plum, & quantum hoc excelleret, non profectò gauderetis, ſed
nobiſcum ploraretis. Hoc agitur nunc ad literam: cùm videmus

quòd aliquis non deprædatur, non adulteratur, non interficit, sta- 28
tim eum sanctum iudicamus. O quam bonus seruus Dei, qui
non facit malum: ò quàm pulchrum templum; quacunque mi-
nima re contenti sumus, & nobis optima videtur. Viri autem
considerationis, qui licet oculis suis maximos sanctos non vide-
rint, oculis tamen animæ maiorum gesta plerumque conside-
rant, plorant videntes parum virtutis ac perfectionis nostrorum
temporum: sic oportet nos omnes facere, non contentos esse ocu-
los conijcientes in præsentes iustos, & eos imitantes, fortasse
enim aliquas imperfectiones in eis videbimus, quæ nos in san-
ctis exercitijs frigere faciant. Verum attentissimè vitas illorum
inuictorum Martyrum, pijssimorum Confessorum, illorumque
tam constantium Eremitarum præclara virtutis opera conside-
remus, qui in solitudinibus asperrimis tanto cum ieiunio, ac vi- 29
tæ acrimonia morabantur: oculosque conijciamus in illas tene-
ras, ac delicatas virgines, quæ ne pudicitiam suam amitterent,
tot, tamque varia tormenta fuerunt perpessæ. Et consideremus
simul, quòd omnes ex osse & carne puri homines sicut nos fue-
runt, eandemque gloriam, quam nos speramus, ipsi sperauerunt;
ipsumque adiutorem habemus, quem illi habuerunt, videlicet
Deum: qui nobis in hoc opere conficiendo, maximè fauebit: &
sic non paucis erimus contenti, sed cum fortitudine & nouo ani-
mo, spiritualem hanc fabricam prosequemur. Hoc igitur est pro-
prium Dei templum, in quo diuina Maiestas semper commora-
ri cupit, & vbi vult maximam esse synceritatem, & maximo
cum rigore punit eum, qui hoc prophanat, & coinquinat. Qua-
propter intret vnusquisque in seipsum, & consideret, vtrùm hoc 30
templum sit, sicut erat templum Salomonis, & vtrùm sit strepi-
tus, & tumultus hominum, qui illud prophanent? Dixit Deus
Ezechieli: Fili hominis fode parietem. Et vt fodit illum dixit ei: Ezechi. 8.
Ingredere, & vide abominationes pessimas, & ingressus (inquit)
vidi, & ecce omnis similitudo reptilium, & animalium abomi-
natio, & vniuersa idola domus Israel depicta erant in pariete, in
circuitu per totum. O quanto stupore plenus mansit Ezechiel,
postquam in templo sancto tantam abominationem vidit. O in
commutabilis Deus, quomodo non obstupescit homo rationa-
lis, si consideratione sua fodiat, & intra se ingrediatur, videns tan-
tum odium, auaritiam, ac inuidiã? Quid ergo super est nisi quòd

ex

31 ex animo hæc mala lamentemur? O gloria iuſtorum, ac iuſtifica-
tor peccatorum Ieſu Chriſte fili Dei, quid ſentires præ ardentiſ-
ſimo zelo amoris tui, quo in animas inflammaris, ſi nunc paſſi-
bilis eſſes, & triſtitiam poſſes accipere, animaduertens, quàm pro
phanatum ſit vnumquodque horum tuorum templorum? Eia er
go fratres, incipite iam expellere has prophanitates â templo
Dei, & curate illud ab omni immunditia verrere, vt dicebat Da-
uid. Et meditatus ſum nocte cum corde meo, & exercitabar, & Pſalm. 76.
ſcopebam ſpiritum meum, id eſt poſui rationem noctu cum cor-
de meo, & exercui me in auferenda immunditia ſecularium affe-
ctuum, cũ bathilo timoris Dei. Qui optimè vult verrere, prius ba-
thilo radit humum, & omnia, quæ illi infixa ſunt, aufert, & po-
ſtea ſcopa peruerrit. Sic faciebat Dauid, qui exercebatur, in au-
ferendo â corde ſuo omni malo. Sic etiam vos oportet facere pu-
32 riſſimo Dei timore, quaſi bathilo omnes has immunditias à cor-
de euellite, & poſtea exactiſsima quadam contritione peruerri-
te, & foras omnem hanc immunditiam expellite. Aliqui ſunt,
qui verrunt, & tamen non euellunt limum conſitentes ſe ad ſu-
perficiem relinquentes in anima limum amoris carnalis, abſque
vera determinatione, & propoſito fugiendi omne malum, & om
nem illius occaſionem euitandi. Vos autem non oportet ſic face-
re, ſed noctu, dieque debetis in ſpiritu mundando exerceri, vt ni-
hil in eo ſit, quod diuinæ Maieſtatis oculis diſpliceat. Sic enim
ſemper in his templis commorabitur, viuificans illa per
gratiam, & donans perſeuerantiam in ea, quouſ-
que gloria compareatur: ad quam nos per
ducat Ieſus Mariæ filius,
33 Amen.

FERIA

¶Feria.III.post Dñicam.IIII.in Quadrag.

Iam die festo mediante ascendit Iesus in templum, &c. Ioannis 7.

CELEBRABATVR Hierosolymis festum Scenopegię quod alio nomine dicitur tabernaculorum, in memoriã quod patres antiqui in deserto in tabernaculis habitauerunt. Hoc festum vt declarat Sanctus Augustinus, agebatur septem diebus; quod etiam exponit Sanctus Ioannes Chrysostomus, & in dimidio illius (hoc est die quarto) ingressus est Christus Redemptor noster in templum: tunc enim magis expediti erant homines ad audiendum verbum Dei. Nam tribus prioribus diebus maximè occupati erant in executione ceremoniarum legalium. Ingrediẽs igitur in templum cœpit more suo solito populũ docere. Et mirabantur Iudæi, dicentes: *Quomodo hic literas scit, cùm non didicerit?* Videntes illum exponere altissima mysteria sacræ scripturæ, obstupescebant, & eiam præ malitia sua obcæcabantur: considerantes enim quòd non didicisset, cùm Deum glorificare deberent, qui tantam sapientiam ei dederat, dicebant, quòd dæmonium habebat, & quod in virtute diaboli talia loquebatur. Videte in quantã calamitatem deuenerint hi miseri, qui ex medicina morbũ eliciunt. Medicina animarũ est verbum Dei, & ex hoc hauriũt hi morbum. In Apocalyp. dicitur quòd vidit Sanctus Ioannes ex vtraque parte fluminis lignum vitæ, & folia ligni ad sanitatẽ gentium. Arbor plantata in duplici ripa, est Iesus Christus verus Deus, & verus homo: Plantatus in sinu patris, & in visceribus purissimæ matris. Arbor vitæ, cuius folia sunt diuinissima verba, quæ sunt omnibus gentibus medicina. Et ex hac medicina venenum auferebant miserimi isti: liberet nos Deus à tanto malo, quòd ex medicina, quæ vulnera sanare debet, mortem & condemnationem referamus. Quotiescunque prædicationem auditis, & secundum eam non operamini, imò peiores efficimini murmurantes de prædicatore, ex medicina morbum elicitis. Cùm auditis sacrum, & fœminam effrænata cupiditate aspicitis, morbum ex medicina abstrahitis. Heu, heu, aduersus quot clamabit sacrũ, & prædicatio in die finalis iudicij. O maximam infœlicitatem

Augusti. Chrysost.

Apoc. 22.

Eccleſię

4 Eccleſiæ Dei, quod tantum bonum in tantũ malũ nobis conuertatur. Si quando Ieſus Chriſtus filius Dei in cruce ſanguine cruentatus pendebat, ex ſuis ſacratis oculis maximam lachrymarum copiam infundens, æternum Patrem deprecabatur, dicens: Pater æterne, ego morior pro his animabus, parce his, quæ ad te voluerint accedere cum dolore præcatorum ſuorum & cũm propoſito iam amplius non peccandi. Dicite quid vos tunc faceretis ſi ibi eſſetis cum fide, quàm nunc habetis? quot lachrymas, effunderetis? qua animi contritione à Deo veniam peteretis? quomodo diceretis: Pater æterne per has lachrymas, per hunc ſanguinem, per hanc dulciſſimi filij tui mortem te rogo, vt peccata mea dimittas. Non eſſet poſsibile, quin hæc, & plura etiam diceretis. Cogitate ergo fratres mei, quod ſacrum, quod auditis eſt idem ſa-
5 crificium, quod bonus Ieſus in cruce patri obtulit, & quod hic eſt idẽ Dominus, licèt glorioſus. Dicite ergo mihi quæſo, quomodo tã irreuerẽter ſacrum auditis? quis veſtrum huic altiſsimo ſacrificio adeſt eo modo, quem ſupra dixit? quare non verecundamini cùm hoc ita ſit? cùm illic idem Dominus ſit, & idẽ ſanguis offeratur, cumque vos veritatem hanc fateamini, & cum oporteret pro ea eſſetis morituri: quare, quo tẽpore lachrymis inſperſi eſſe deberetis, ſalutem ab æterno patre depoſcentes propter illum pretioſum ſanguinem, tunc cogitatis quæ vos ſcitis, machinamini demolitiones diaboli, & ea quæ ad vos non pertinent, oculis aſpicitis? Non animaduertitis, quòd ex medicina venenum aſſumitis? De prædicatione autem quid defertis? quod crebrius ex ea defertis, eſt cõtentio, murmuratio, aut admiratio. Si altiſsimus qui-
6 dam ſermo prædicatur, admirationem defertis, dicentes: O quam bene prædicauit: & tota res ibi ſiſtit, nec vlterius progreditur. Si autem prædicator parumper ſcelera veſtra perſtringit, murmurationem, & indignationem elicitis, quaſi mula quæ calcitrat cùm eius vulnera quis attingit. Etiam ex prædicatione contentionem plerumque aufertis: hic melius (dicitis) hic verò peius prædicat, detrahentes de ſeruis Dei propter affectum, aut odium veſtrum, & autoritatem comminuentes doctrinæ, quam Deus per illos prædicat. Quapropter S. Paulus diſcipulum ſuum Timotheũ exhortabatur, vt in executione huius ſancti miniſterij maxima ſapientia fulciret, dicens: Teſtificor coram Deo & Chriſto Ieſu, qui iudicaturus eſt viuos, & mortuos per aduẽtum ipſius, & regnum

ſimile.

2. Timot. 4.

regnum eius: prædica verbum, insta opportunè, importunè: argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, &c. Adiuro (inquit) te discipule mi coram Deo, & Domino nostro Iesu Christo, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & per illum aduentum, non per primum, cum venit in pace, & mansuetudine: sed per illum aduentum tanti rigoris, cùm in illo horribili die coram diuino eius conspectu sumus præsentandi, & per regnum eius beatum, vbi facie ad faciem eum visuri sumus. In quo sistet hoc? quid ex tanta peregrinatione exire oportet? Valdè notabilis res erit, quam vult dicere, siquidem per tot, tamque notabiles res illum priùs adiurat. Et ita verum est, quòd omnes has exaggerationes posuit priùs quàm diceret: Prædica verbum. Vt significaret, quàm necessarium sit hominibus verbum Dei: & sic dicit: Per hæc omnia te adiuro, vt diligentissimè aduertas hanc periodum huius epistolæ, quam ad te scribo, vt diuinam doctrinam, verbo, ac moribus prædices, & non quocunque modo: sed insta, maximam diligentiam, & efficaciam in ea prædicanda adhibe. Opportunè, importunè, hoc est, cum tempore, & sine tempore. Nullum enim est tempus sine opportunitate ad rem tam necessariam tractandam. Aut significat cùm inueneris opportunitatem, esto importunus in hac re. Argue reprehende superbos, debiles roga, homines nequam cum rigore corrige, sint quicunque fuerint. Ne dissimules, nec fileas veritatem propter minas, aut propter blanditias. Vide quòd si hominibus placerem, Christi seruus non essem. Ne habeas rationem amicitiæ, & hæc omnia facies in omni patientia, & doctrina. In omni patientia (inquit) significans, quòd necesse est illum habere patientiam ad plurima, cùm ne in ministerio laxetur. Ne statim deficias, si enim hodie prædicatio non poderit, cras proderit, quòd si cras non prosit, alia die proderit: tum etiam opus est patientia ad [illegible] & contradictiones tolerandas quæ offeruntur prædicanti veritatem. Etiam est valdè necessaria patientia ad hunc laborem, de quo loquimur, miserũ est enim animaduertere, quot in hac lite iudices esse volunt, & facultatem plebis videre, in sententia proferenda circa prædicationes. In artibus mechanicis, nullus est, quia alterius opus audeat iudicare nec in eo defectum notare, dicetur enim illi, quòd id non intelligit.

digit. Si examinandus eſt ſartor, non vocatur ſutor, vt eum exami-
net. In arte autem prædicandi, in re tam difficili & ardua, om-
nes volunt ſententiam ferre: vnuſquiſque decreta ſua rata eſſe
vult, diuini operis autoritatem minuens ſuis erroneis ſententijs.
Propter hoc, & propter plurimas alias contradictiones, quæ of-
ferri ſolent ijs, qui cum feruore, & zelo verbum Dei prædicant,
illis maximè commendat Sanctus Paulus, vt patientia muniantur. Satis oportet vos ex dictis intellexiſſe, quòd plurimis miſſa, & prædicatio in venenum, & condemnationem eorum culpa conuertitur: ſicut Phariſæis in venenum cæleſtis Domini doctrina vertebatur. Dic ergo ô pater quam rationem ſeruabimus, vt diuinus ſermo, & miſſa nobis profit? Placet mihi profectô, loquatur Salomon cum omni ſua ſapientia, ſeu (vt melius dicam) Spiritus
ſanctus in illo. Cæleſtem certè quandam doctrinam nos docet, di- Prouer. 23.
cens: Quando ſederis cum principe, diligenter attende, quæ ſunt poſita ante faciem tuam, & ſtatue cultrum in gutture tuo: ſi tamen habes in poteſtate animam tuam. O diuina verba, imprimat ea Deus pro ſua benignitate in cordibus noſtris. ¶ Primo notandum eſt, quòd audire prædicationem, eſt ſedere ad menſam Principis regum terræ Ieſu Chriſti: ſic enim illum vocat, Sanctus Ioannes in Apocalypſi, Principem regum terræ: & qui in hac Apoc. 1
menſa comederit, debet ſedere quietiſſimè. O quot hominibus non proficit diuinus cibus, quod eſt verbum Dei, quia ſtat inquieti. Diſcumbentes erant conuiuiæ, qui in monte manducauerunt: & idem Dominus, qui eos inuitauit, iuſſit illos diſcũbere, & iuſſit etiam colligi fragmenta, quæ ſuperfuerant ex menſa, ne mica qui-
dem amitteretur, quod ſupernæ eius liberalitati videtur maximè repugnare. Hoc autem iuſſit vt ſignificaret, quod ex conuiuijs Dei nihil eſt, quod non cuſtodiri debeat. Ne micam quidem vult Deus relinqui, nec minimam ſententiam vult negligi, ſed quod omnia cuſtodiantur. Præter hoc, quod ſedere debent oportet eos attentiſſimè animaduertere. Idcirco poſtquam dixerat: Cùm ſederis cum principe, addidit, diligenter attende, quæ ſunt poſita ante faciem tuam. O quantum malum eſt non attendere, & hic eſſe corporaliter, at verò cor, & ſpiritum per forũ diuagari. O quot hic eſtis, quibus omnia, quę Dei nomine lucuſq; dixi penitus prę terierunt. Attende tibi. Eia fratres attendite, attendite, ne hic cibus in venenum vobis conuertatur.

¶ Dicit

¶Dicit vlteriùs,& ſtatue cultrum in gutture tuo. O læpidam rẽ, quòd ad edendum in menſa principis,apponatur gladius guttu-
Philip.6. ri. Dico quod verbum Dei eſt culter,quod dixit Sanctus Paulus Aſſumite gladium ſpiritus,quod eſt verbum Dei. Hunc cultellũ (inquit Dominus) ſtatue in gutture tuo. Hoc eſt,comede, & loquere de eo. Exitis de prædicatione. Defertis bona quædam deſideria,non contẽti ſolũ eſſe debetis, quòd ea vos edatis, & faciatis ſed,ea,quæ audiſtis referte proximis veſtris, qui illa non audierunt,& efficite vos concionatores Dei:& ij etiam, qui illa audierunt,inter ſe debent conferre, & perpendere rationes, quæ dictæ ſunt,vt ad virtutis executionem vos inuicem confortetis: hoc eſt, ſtatuere cultrum in gutture.

¶ Poſtquam Spiritus ſanctus nos tria præcipua docuit, quæ in audiendo verbo diuino facere debemus,concludit, dicens: Si ta-14
men habes in poteſtate animam tuam. Hìc tota res eſt, Multi enim eſtis,qui huc exanimes venitis. Dicite, quare dixit Dauid:
Pſalm.18. Lex Domini immaculata conuertens animas? Dico, quòd primus effectus legis Domini,eſt reddere animas obſeruatoribus legis. Sequitur ergo,quòd antea ex animes, & extra ſe incedebant. Accedis ad prædicationem, & relinquis animam tuam in negotijs,in pecunia, & in alijs ſolicitudinibus. Si ergo nec ſedebis, nec attentus eris,& per conſequens nec cultrum in gutture portabis: cùm non plus animaduerteris ea, quæ dicta ſunt; ac ſi eſſes iumẽ-
Iſai.46. tum. Redite præuaricatores ad cor,dicebat Iſaias. Redite, redite præuaricatores ad vos,vt ea,quæ vobis neceſſaria ſunt, cognoſcatis,& quæ vobis præcipiuntur, adimpleatis: quin aliter nullum hinc emolumentum auferetis;imo potiùs confuſionem maximã 15
haurietis.

¶In hoc ipſo capite refert Sanctus Ioannes, quòd miſerũt principes ſacerdotum,& Phariſæi miniſtros ſuos, vt Chriſtum Dñm apprehẽderent,& cùm eũ inuenirent prædicantẽ,dixerunt: Expectemus pauliſper,quouſque deſinat prædicare; ne populũ conturbemus:& attentè prædicationem audierunt, & ita admirati ſunt vt non modo illum non apprehenderint, verum eius magnalia prædicantes abirent, & dicentes: Nunquam ſic loquutus eſt homo. Itaque ibant,vt apprehenderent, & apprehenſi ſunt, vt cognoſcatis quanti interſit attentè verbum Domini audire; licèt malas intentiones habeatis,audite tamen fratres miſſam, & prædicatio-

16 dicationem: ſi enim diuinis his rebus diligenter attenderitis, aliquando diuino amore capiemini.

Dicit vlterius ſanctum Euangelium, *Reſpondit ei Ieſus.* Quanquam Iudæi in cordibus ſuis murmurabant, dicentes intra ſe: Siquidem hic tantum ſcit, cùm tamen nullas literas didicerit, non eſt poſsibile, quin diaboli virtute id ſciat. Vt ſanctus prædicator, qui prædicabat verus erat Deus, atque hominum corda ſcrutabatur, peruerſis eorum cogitationibus reſpondit, dicens: *Mea doctrina non eſt mea ſed eius, qui miſit me.* Quæ verba maximè perpendit Sanctus Auguſtinus, homilia huius Euangelij. Videntur enim in ſe contradictionem habere, cum dicat: Mea doctrina non eſt mea. Dicit enim Chriſtus Dominus quod eſt ſua, & quod non eſt ſua. Vult dicere Dominus: Non eſt mea, quia non 17 eſt à me humanitus inuenta, aut ab hominibus percepta: & dicit; Eſt mea, quia eam dedit mihi Pater, & in animam infudit, vt mundum illam docerem. Itaque eſt doctrina diuina, & diuinitus edocta, eius, qui miſit me. Deus (inquit) qui me factum hominem in mundum miſit, eſt autor huius doctrinæ, & qui illam me docuit. Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoſcet de doctrina mea, vtrùm ex Deo ſit. Hic tangit ſumma veritas maximum quoddam myſterium; & eſt, quòd malitia propriæ voluntatis, & repugnantia diuinæ voluntatis, eſt cauſa, quare plurimi ſint cæci, & cæleſtem doctrinam non intelligant: eadem enim nequitia eorum mentes obcæcat. Et hoc eſt, quod ad literam dicit Iob. Sapientia vbi inuenitur? & quis eſt locus intelligentiæ? Neſcit homo pretium eius, nec inuenitur in terra 18 ſuauiter viuentium. Abyſſus dicit, non eſt in me. Et mare loquitur, non eſt mecum. Non intelligit homo pretium ſapientiæ, nec eam dignè ſatis æſtimat. Hoc priùs hic dicit Sanctus Propheta, quòd non cadit ſub humana intelligentia, quantum ſit pretium intelligentiæ, & ſapientiæ cæleſtis doctrinæ. ¶ Secundò dicit, quòd non reperitur in hominibus turpiter, & inhoneſtè viuentibus, nec in eis, qui profundum, aut duplicatum habent cor cum malitia, & ſine ſyncerítate, qui per abyſſum ſignificantur. Nec reperitur in his, qui inquietum habent cor odio, & alijs effræ-natis paſsionibus. ¶ Etiam eſt valdè notandum, quòd ponit hic Sanctus Iob duo: primum eſt, ſapientia, alterum verò intelligen-

Auguſt.

Iob. 28.

Bern. super Cant. sermone. 85.

tia & neutram dicit in malis commorari. Quid sit sapientia desiniuit Beatus Bernardus cum dixit: Sapientia, est sapida scientia. Est iuxta idem eius nomen Latinum sapida & suauis scientia. Et sic sapientia duo connotat actum, scilicet, intellectus, & actum voluntatis: ex eo enim quod sit scientia, est actus intellectus, ex eo autem, quòd sit sapida est actus voluntatis. Sapientia itaque est sapidus quidam diuinarum rerum gustus, & hic sapidus gustus certum est quod in malis non reperitur, qui iuxta Dei voluntatē non viuunt, diuinam eius legem obseruantes. vt sanctus Ioannes affirmauit, dicens: Qui dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est. Hic manifestè loquitur de sapida Dei cognitione: si enim de sola speculatiua cognitione loqueretur falsum esset quod dicit Beatus Ioannes, Nam quidicit se nosse Deū per fidem dicēt eius præcepta non custodiat verum dicit. Apertè ergo colligitur, quòd loquitur hic de practica cognitione, quæ est affectiua, & amans intelligentia. Hanc enim non habent mali, qui Dei præcepta non obseruant: & sic intelligitur quod dixit Iesus Christus Redemptor noster Pharisæis, qui gloriabantur de fide, & cognitione Dei, quam habebant: Non cognouistis eum, ego autem noui eum. Et si dixero, quia non scio eum, ero similis vobis mendax: sed scio eum, & sermonem eius seruo. Vult dicere: Ego mentirer si dicerem, quia non nosco eum, sicut vos mentimini cùm dicatis, quia nostis eum, quia eius legem non custodiis. Ego autem scio, & cognosco eum, quia præcepta eius seruo. Vbi illa coniunctio, &, idem significat, quod, id est: quæ est declaratiua. Vult igitur illic dicere: sed ego nosco illū, hoc est, seruo legem illius. Et sic, se hoc verbo Dominus declarauit, quod de affectiua cognitione loquebatur: & ita Dominus & eius Euangelista Sanctus Ioannes accipiūt illic cognitionem simpl. pro cognoscere, & opere demonstrare, diuinam legem obseruando. Nec in malis est intelligentia secundum quod dicit Iob, & probat hoc, dicens. Recedere à malo est intelligentia. Ideò Moyses Hebræis dixit: Hæc est enim vestra sapientia coram populis, vt audientes vniuersi præcepta hæc dicant: En populus sapiens, & intelligens, gens magna. Vbi apparet quod diuinæ legis obseruationem, veram nominat sapientiam. Eadem enim legis obseruantia disponitur homo, vt indies eum magis illuminet Deus. Contra verò com-

1. Ioan. 2.

Ioan. 8.

Deut. 4.

19

20

21

22 rò commorans in peccato abſque ſapientia, & intelligentia, in
dies magis ac magis obcæcatur, vt Dei myſteria non intelligat,
& paulatim diſponitur vt in maximos incidat errores. Cure-
mus ergò fratres mei efficaciſsimè, vt nos in diuina voluntate ad
implenda exerceamus. Quod ſi quæratis, quænam ſit diuina vo-
luntas, Sanctus Paulus vobis reſpondebit. Hæc eſt voluntas
Dei, Sanctificatio veſtra. Vt ſanctificatis diuinam eius voluntatem 1. Theſ. 4.
facientes, ſicut ipſe in mandatis ſuis expreſsit. Et aliqua eorum
hic nominatim ponit, quæ ſunt: Vt abſtineatis vos à fornicatio-
ne, vt ſciat vnuſquiſque veſtrum vas ſuum poſsidere cum ſancti
ficatione, & honore non in paſsione deſiderij ſicut & gentes, quæ
ignorant Deum, & nequis ſupergrediatur, neque circumue-
niat in negotio fratrem ſuum. Ad voluntatem Dei faciendam,
23 & viuendum in ſanctificatione primum, quod hic Sanctus Pau-
lus aſsignat, eſt, quòd oportet nos caſtiſsimè, & honeſtiſsimè vine
re munientes nos contra turpe libidinis vitium, quod tot homi-
nes ſub ſua poteſtate habet, & ita dicit Beatus Auguſtinus ver- Auguſt. in
ba quædam maximè timenda. Inter omnia Chriſtianorum cer- ſerm.
tamina duriora ſunt prælia caſtitatis, vbi continua pugna, & ra-
ra victoria, & demptis paruulis, ex adultis propter hoc vitium
pauci ſaluantur. O rem ſtupendam, quis tale audiens à tam
præſtanti ſancto toto corpore non contremiſcat? quòd exceptis
pueris pauci ſaluantur propter ſenſualem turpitudinem. Curet
ergò vnuſquiſque vt ſumma cum cautione viuat ſeparans corpus
ſuum (vt nos Sanctus Paulus admonet) ab omni re immunda.
Quemadmodum coralium dum in mari eſt, eſt albũ, tenerum, & Simile.
24 ſine vtilitate, & colore: poſtquam autẽ à mari abſtrahitur, obdura
tur, & ſalubre efficitur, & tam exactum habet colorẽ, vt viſum, &
cor lætificet. Sic etiam homo interim dum in voluptatum carna-
lium, & ſecularium delectationum mari ſubmerſus eſt, eſt de-
bilis, inconſtans, inutilis, ac ſine colore, & proximis ſuis damno-
ſus; poſtquam autem ab his aquis aufertur, ſolidus, ac firmus
in virtute efficitur, & mirificum quendam colorem accipit. O
quam iucundum eſt videre ſeruum Dei, hominem à carnalibus
delicijs abſtractum, quantam affert voluptatem ijs, qui eum in
tanta perfectione, & ſanctimonia conſtitutum aſpiciunt. Ta- Bernard. in
lis enim (vt Diuus Bernardus in Epiſtolis aſſerit) vitam potiùs Epiſt.

angelicam, quam humanam ducere videtur. Differunt (inquit) interſe homo pudicus, & angelus, ſed fœlicitate, non virtute. Sed etſi illius caſtitas fœlicior, huius tamen fortior eſſe cognoſcitur. 25

¶ Poſtquam Sanctus Paulus de caſtitate locutus eſt, agit ſtatim de æquitate erga proximos. Ne quis ſupergrediatur, &c. ne quis ſe extollat, nec in conuerſatione ſua callidum ſe præbeat. Neq; circunueniat in negotio fratrem ſuum. Ne inſidias moliatur, vt fratrem ſuum deijciat, ſed omnes cum omni pace, & tranquillitate viuant. Super hæc omnia oportet vos ſcire, quòd ſcire ſeruire Deo & ſecundum diuinam eius voluntatem operari, eſt ſingulare do-
Rom. 12. num altiſsimæ Maieſtatis: & ſic Sanctus Paulus, Spiritus Sancti dona aſsignans interea hoc annumerauit tanquam præcipuum, dicens: Domino ſeruientes, hoc eſt, vt ſimus Domino ſeruientes donum Dei eſt: ſcire Deo ſeruire, vt ipſe vult donum eſt Dei, qua- 26
propter ſumma animi cõtentione oportet nos ab eo hoc tam ſingulare beneficium, noctu, dieque petere. Nam ſine eo nihil ſecundum eius voluntatem facere ſciemus; ad quod plurimæ vires ſpiri-
Ioſue. 1. tuales requiruntur. Ioſue primo legitur, quòd dixit Deus: Confortare, & eſto robuſtus. Et ad quid ſum confortandus Domine? Non vt hoſtes vincas: hos enim ego ſub tuam poteſtatem redigam, nullus poterit vobis reſiſtere cunctis diebus vitæ tuæ. Quare ergo confortandus eſt? vt cuſtodias, & facias omnem legem, quã præcepit tibi Moyſes ſeruus meus: ad hoc oportet nos confortari, & de imbecillitate vires elicere. In hoc oportet omnem curam noſtram adhiberi: in cætero autem, quis nobis poterit reſiſtere? & omnia, quæ nunc tanta ſolicitudine acquirimus, facillimè conſequemur: ſicut hic promittit Deus Ioſue. Confortare (inquit) 27
vt legem meam cuſtodias, & de cætero iacta cogitatum tuum in me.

Inquit itaq; in hoc ſancto Euãgelio Dñs noſter Ieſus Chriſtus, *Si quis voluerit, &c.* id eſt: Si feceritis voluntatem patris mei, doctrinam meam intelligetis, & illius amore capiemini. Et ita tam cæleſtis rei amore captis, omnes exercitationes Chriſtianæ vitæ ſuaues, ac iucundæ vobis erunt. Hæc obedientia, & conformitas diuinæ voluntatis deerat maledictis his hominibus, vt Dominus hic illis declarat, dicens: *Nonne Moyſes dedit vobis legem? & nemo ex vobis facit legem? quid me quæritis interficere?* Ideò (inquit) doctrinam meam,

28 meam nõ intelligitis, & dicitis me illam à diabolo didiciſſe, quia legem Dei, quam vobis per Moyſem dedi, non cuſtoditis? & ideò tam iniuſtè me vultis interficere. At illi dixerunt: *Dæmonium habes, quis te quærit interficere?* Reſpondit Ieſus, *Vnum opus feci, &c.* Vultis me interficere, quia Paralyticum in die feſto ſanaui, cùm ſit opus pium, propter quod feſtum non violatur. Si homo in die feſto circuncidi poteſt, quare indignamini eo quod in die feſto homini ſalutem conferam? O ineffabilem Dei probitatem. Notate fratres huius immaculati agni patiẽtiam. Proponebatur parabolam quandam, & in medio illius inſeruerunt Phariſæi iniuriam maximam, vocantes eum mendacem, & quod dæmonium habebat: quia dicebat, quod volebant eum interficere, cum ita non eſſet. Et tamen non ſcidit benedictus Ieſus propoſitionem
29 ſuam, ſed maxima cum ſynceritate, & manſuetudine eam proſecutus eſt: acſi nunquam ſibi tale dictum fuiſſet. O Chriſte reparator vitæ, amor dulciſsime animarum noſtrarum, quare non deſinis prædicationem, & honorem tuum tueris, cum tibi dictum fuerit, quod dæmonium habes? Hinc cognoſces frater, quãtum tibi deſit ad hoc, vt verus Ieſu Chriſti imitator ſis: ſiquidem minima quaque iniuria affectus, præ furore perturbaris, & impatientem te præbes. Quaſi fluctus maris, qui firmiſsimam ru- *Simile.*
pem ictibus ſuis feriunt, quæ in medio mari eſt, & nihil aliud faciunt, quàm ſeipſos confringere, & in vanam ſpumam conuerti, remanente rupe firma, & integra nullo affecta detrimento. Ita,
30 qui iuſtum perſequuntur, nihil aliud faciunt, quàm ſeipſos lacerare, & furoris ſui ſpumam oſtendere; remanente tamen ſeruo Dei integro, cum nullum animæ ſuæ detrimentum acceperit: eſt enim verus imitator huius diuini Magiſtri mundi qui integer, & indemnis remanebat exictibus, quos accipiebat. Tu autem, qui non es verus iuſtus, nec ſcis, quid ſit Ieſum Chriſtum ſequi, minimo quoque ictu laceraris. Videbis ſim- *Simile.*
lacra vitrea pulcherrima, ſed valde fragilia, neceſſe eſt ad illorum conſeruationem, vt collocentur, vbi nemo ea attingat, quouis enim minimo tactu franguntur, ſic ſumus plarimi Chriſtiani, cum non pertingimur, videmur ſancti, quaſi ſimulacra vitrea optime depicta. Verùm minima quaque frattis noſtri negligentia, & licet abſque malitia aliquam nobis afferat

molestiam, omnis nostra probitas dissolvitur. O maximam im- 31
perfectionem, ò miserrimam æruminam, si minimas iniurias, & labores patienter ferre assuescere mus, sic disponeremur, vt Dominus nobis patientiam concederet, ad maiora infortunia, & con-
1. Petr. 5. tradictiones tolerandas. Sic nos docet Sanctus Petrus, dicens: Deus autem omnis gratiæ, qui vocauit nos in æternam suam glo riam in Iesu Christo, modicum passos ipse perficiet, consumma bit, solidabitque. Cùm paruus labor (inquit Beatus Petrus) vobis aduenit, aut parua iniuria afficimini, resistite vobis, & modicum hoc propter Deum patienter ferte: & hic optimus Deus, qui ita est gratus, vos confortabit ad maiora perferenda. Nam patientia etiam singulare quoddam Dei donum est, & ex eius manu oportet eam dimanare. Ideò dicebat Dauid: Quoniam tu es pa-
Psalm. 6. tientia mea Domine! Quid dicis Dauid, quòd est Deus patiẽtia 32
tua? Est phrasis sacræ scripturæ, effectum pro causa accipere, &
Luc. 16. è contra: vt intelligitur illud, quod Dominus dixit. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, vt cùm defeceritis recipiãt vos in æterna tabernacula, id est: Porrigite eleemosynã pauperibus; ipsi enim in æternas mansiones vos recipient. Multi pauperes accipiunt eleemosynam, qui non ingredientur in cælum, propter nequitiam suam. Quomodo ergo in æternas mansiones nos recepturi sunt? Dico, quod intelligitur, quia erunt occasioni, vt vos in cælestes habitationes recipiamini, licèt illi ad cælum non eant. Sic hic, Tu es patientia mea, id est. Tu es Domine causa patientiæ meæ, tuum donum est, à te oportet illud mihi concedi: sic vos debetis facere, & ardentissimo cordis affectu dicere: Tu es Domine patientia mea. O Domine Iesu Christe, Magister patientiæ, tu 33
illius perennis es fons, & causa, propter clementiam tuam te rogo, vt eam mihi velis communicare, siquidem absq; auxilio tuo, ne pulicis quidem morsum patienter potero tolerare, quanto minus contradictiones, quæ sese mihi obtulerint.

Prosequens Dominus vlteriùs propositionem suam, & euidenter probans, non violari Sabbathum, si infirmi in eo curentur, concludit, dicens: *Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate*. Non quod minimum defectum in proximo vestro animaduertatis, debetis statim vos præcipitare, vt malè iudicetis, sicut iudicastis, eo quòd videritis Paralyticum lectulum

34 ſtulum ſuum aſportantem in Sabatho poſtquam ſanatus fuerat. Sed ibi in ea exteriore apparentia debetis cauſam inueſtigare, vt bonum iudicium faciatis. O quam cæleſtis doctrina. Aduertite eam fratres propter charitatem Dei, ne ſtatim vos præcipitetis, vt de proximis veſtris inique iudicetis, pro quacunq; leuiſſima re, quam in eis experiamini. Charitas non cogitat malum (ait Sãctus Paulus) id eſt, Charitas inuitat, & mouet eos, qui illã habent, ne de proximis ſuis malè cogitent. Et hoc eſt, quod Dauid dicebat deprecans Deum: Iudica me ſecundum iudicium diligentium nomen tuum. Domine, iudica me ſicut ſolent iudicare iuſti, qui ſemper ſolent proximi ſui defectus tegere, & eos excuſare. Sic ego te rogo, vt clementia tua omnia peccata mea cooperias & excuſes. Non ſic impij non ſic, ſed omnia in malam partem conijciunt. Aliquæ ſunt ſuſpiciones, quæ ſunt (*Hyas dealgo*) Aliæ vero ſunt (*Pecheras.*) Quid vocas (*Hyas de algo? La ſoſpechahija de algo.*) Eſt cum proximus occaſionem præbet, vt de ſe mala ſuſpicio habeatur, cum ingreditur vbi non cõuenit, & cum non decet, cumque domi ſuæ habet, quem non licet habere. Suſpicio, quæ de hoc habetur, dicitur, (*Hija de algo.*) Quia ex aliqua re oritur, quòd ille occaſionem vobis præbuit. Sed vos charitate veſtra ne hoc quidem debetis deliberatè iudicare, & contra talem hominem ſententiam ferret, & ſi in bonam partem aliquo modo poteſt accipi, licèt non ſatis conſtet: ſufficit tamen quod contrarium apertè non pateat. Præcipiebat Deus, vt cùm alicui mulieri rure violentia inferretur, oppreſſor occideretur, illa verò libera dimitteretur, licèt non vociferata fuerit: non enim conſtare poterat, vtrùm proclamauerit nec ne. Et tamen iudicat ibi lex, 36 quod ſola erat in agro, clamauit, & nullus affuit, qui liberaret eam. Perſpicuum autem eſt, quòd cùm non affuiſſet, qui eam liberaret, neminem fuiſſe, qui eius voces audiret. Quomodo ergo dicitur, quòd proclamauit? in præſumptione nititur, ad meliorem partem declinans. ¶ Aliæ ſunt ſuſpiciones, quæ ſunt (*Pecheras*) & hæ ſunt viles, & ruſticæ: hæ ſunt ſuſpiciones ex pectore veſtro profectæ, quæ ex propria malitia exeunt, cùm proximus veſter nullã occaſionẽ vobis dederit. Liberet nos Deus à tali depraua- tione quorundam hominum tam malorum, vt de omnibus rebus proximorum ſuorum malè ſuſpicentur. Rogemus altiſſimum Deum noſtrum, vt nobis cordis puritatem, ſinceritatem-

1. Cor. 3. Pſal. 118. 35 Deut. 22.

que cõcedat, & nos charitate ditet, vt cum æquitate, cum nostris proximis conuersemur: cùm cauẽtes ne malum exemplum perhibeamus, tùm etiam ne proximorum nostrorum seuissimi iudices efficiamur, vt sic diuinam ipsius gratiam, & in futuro cælestẽ gloriam consequamur: ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, qui viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

¶ Feria. IIII. post Dñicam IIII. in Quadragesima.

Præteriens Iesus vidit hominem cæcum à Natiuitate, &c. Ioannis. 9.

INITIVM Huius Euangelij, est initium capitis noni Beati Ioannis, & incipit per, &: quæ est coniunctio, quæ supradictum, cum subsequenti connectit. Narrauerat Sanctus Euangelista, quòd cùm voluissent Pharisæi Dominum in templo lapidare, per suam admirabilem potentiam illinc exiuit relinquens eos cum lapidibus in manibus; & præteriens in ipso templi vestibulo vidit hominem cæcum, & stetit, ac illum aspexit, vt illi mederetur. O ineffabilem filij Dei patientiam, volunt eũ homines lapidare, & in eodem instanti eisdem hominibus vult benefacere. Cùm enim vellet illi visum dare, qui cæcus natus fuerat illũ corporalibus oculis volebat illuminare; eis verò: qui ipsum volebãt lapidare visum spiritualem volebat præbere. Hæc virtus patientiæ fuit vna ex gemmis, quas in Ecclesia sua reliquit ad lucem, & conseruationẽ animarũ. Et sic Beatus Paulus hoc admirabili dono locupletatus dicebat: Signa apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia in signis, prodigijs, atque virtutibus. Certò scitis ô Corinthij, quod cùm essem apud vos, munus, ac prædicationem meã mirabilibus signis, maxima patientia, plurimis denique ac insignibus miraculis confirmaui. Notate diligentissimè, quòd inter signa apostolica, & prodigia primam nominauit patientiã. Ideò Sanctus Gregorius illam miraculis anteponit. Qui enim attente consideauerit, quæ passus fuerit Beatus Paulus tot tamque crudelia verbera, tot carceres, tot naufragia, tot Iudæorũ

2. Cor. 12.

Gregori. 1. dialogo.

3 deorum, atque gentium perſecutiones & diligenter animaduerterit, qua lætitia illa omnia fuerit perpeſſus, ſtatim cognoſcet quàm meritò in primo loco patientiam, quaſi quid miraculoſius collocarit. Quòd autem hæc ſit vna ex maximis fidei noſtræ cõfirmationibus Iuſtinus Martyr glorioſus, & magnus Philoſophus affirmat. Qui ſcribit in Apologia ad Adrianum imperatorem, quòd cum ipſe ethnicus eſſet, Chriſtianorum perfectionẽ, Martyrumque admirabilem patientiam animaduertẽs, commotus & conuictus fuit, vt ad catholicæ fidei veritatem conuerteretur: & quod hoc exemplum fuit ſibi efficaciſsimum argumentũ huius diuinæ veritatis. Et ita hic optimus philoſophus conuerſus eſt, vt propter fidei confeſsionẽ, glorioſo martyrio fuerit laureatus. Miraculoſum fuit etiam, quod refert Caſsianus, quòd cum

Iuſtinus Martyr in apologia ad Adrianũ.

Caſsianus.

4 Chriſtianus quidam infidelibus circunſeptus teneretur, grauibus iniurijs ab eis affectus eſt? cumque illi ethnici eum interrogarent: Dic nobis, quod miraculum tuus Chriſtus fecerit? ille reſpõdit: fecit hoc, quod videtis; quod non moueor, ad furorem contra vos, pro omnibus iniurijs, quibus me afficitis. Statuerat optimus ille vir oculos in patientia Ieſu Chriſti ſummi boni noſtri, & ſanctorum Martyrum eius: & inde dimanabat, vt iniurias ſibi illatas patienter toleraret. Conſiderata tamen imbecillitate ſua miraculoſam iudicabat patientiam, quam ſibi bonus Ieſus largiebatur. Miraculoſa hac virtute patientiæ Martyres ſuos Deus illuſtrabat, nominiſque ſancti ſui gloriam, & gratię ſuæ potentiã declarabat. Quid miraculoſius, quàm quòd homines, qui ne culi-

5 cis quidem morſum tolerare poſſunt, tot tamque varia tormenta tam hilari animo paterentur? Quapropter cùm Chriſtus Redemptor noſter Beato Petro declarauit, quòd propter ſuum diuinum amorem paſſurus erat dicens: cùm eſſes iunior cingebas te, & ambulabas vbi volebas; cùm autem ſenueris extendes manus tuas; & alius te cinget, & ducet, quò tu non vis, expoſuit Sanctus Ioãnes hæc verba dicens: quòd de Sancti Petri morte intelligerẽtur; quam pro fidei confeſsione laturus erat: quæ licèt cum ſenſualitatis contradictione futura eſſet, eam tamen libentiſsimè acceptu-

Ioan. 21.

rus erat: & hoc illis verbis expreſsit. Hoc autem dixit ſignificans qua morte eſſet clarificaturus Deum. Mortem Sãcti Petri clarificationem Dei appellat; quia per patientiam, qua eam tolerauit Dei gloria magnoperè declarata eſt, quòd in hominibus talia po-

tu erit operari? O quantæ confusioni, & pudori sunt hæc omnia nobis, cùm tam procul ab hac virtute abhorreamus: quę deberet esse vna excommunioribus, & vniuersalioribus; quam oporteret inter Christianos versari: eo quòd, cùm verbis, tùm etiam exemplo à nostro cælesti Magistro fuerit tantopere commendata. 6

Proponite nũc ante oculos fratres mei mitissimũ hunc agnũ; & contẽplamini, quomodo à templo exit, vbi admirabilẽ quẽdam sermonem prædicauerat, & loco gratiarum, quas pro illo ei redde rede beerent, illum lapidare voluerunt; & quòd huius iniuriæ immemor in ostio templi stetit, vt suis benedictis oculis cæcum aspiceret, qui ibi mendicabat, cum illoque misericordiam faceret. In quo præter patientiam, quam ibi demonstrauit, nobis etiã simul ostendit, permagni interesse, ad hoc vt proximorum nostrorũ calamitates doleamus: eisque iuxta facultatẽ nostrã succurramus: nos eos oculis intueri. Visu enim oculorũ maximè cor mollitur. 7

3. *Reg.* 17. Quãdo Deꝰ siccitatẽ illã misit in Israel, cõmorabatur Helias iuxta torrentẽ vbi ait sacratus textus, quòd corui deferebant ei panẽ, & carnes manè; similiter panem, & carnes vesperi, & bibebat de torrente. Et cũ statutã portionem ibi haberet, quam Deus illi per coruos mittebat, libẽter illic & contentus commorabatur; & quã quã Deus statuerat eius orationibus Israel succurrere, nihil tamẽ horũ Helias cogitabat quousq; decreuit diuina prouidẽtia, vt illi portio deficeret, & torrẽs exiccaretur, tũc abijt in ciuitates, & proprijs oculis inspexit necessitatẽ, qua populi premebãtur & vidẽs misertus est eorum; & Deum rogauit, vt tãtę calamitati subueniret. Plenus erat Sãctus Helias charitate, & amore erga proximos, sed cùm in torrente commoraretur, nec egestatem videret, non curabat populorum remedium, quòd necessitatem oculis non aspiciebat voluit ergo Deus quòd eam videret, vt illorum misereretur. O fratres mei si vestris oculis videre velletis vulneratos, & famelicos, quomodo eorum misereremini; & omni facultate vestra eis succurrere curaretis. Idcirco sunt tot necessitates absque remedio, quia eas proprijs oculis cernere nõ vultis. Nihil amplius, quam vestras necessitates vultis aspicere, & sic solis illis succurritis. 8

Eccles. 27. Non est hæc consuetudo verorum sectatorum Christi, de quibus sigillatim dicit Ecclesiast. Homo sensatus in sapiẽtia manet sicut sol. Et potissima ratio, quare eos soli comparat, est quia

Simile. sicut admirabilis solis pulchritudinis, ac splendoris multò magis

parti-

9 participes sunt creaturæ, ad quas eius radij perueniunt, quam ipse sol, qui eos possidet: ita iusti sic bona possident, quæcunq; sint, vt magis proximi sui eis fruantur, quam ipsi possidentes. Atque etiam de Alexandro Magno (quanquam gentili) dicitur, quod ita inter suos subditos imperij sui fœlicitatem diuisit vt illis vtilitas prosperitatum eius contigerit, Alexandro autem remanserit honor, quod eas consecutus fuisset, & voluptas distribuendi illas. O quæ alapa est hæc Christianis, qui omnia sibi volunt.

Præteriens Iesus vidit hominem cæcum. Mos est artificum, cùm aliquid videt, quod officij sui est materia statim in illud oculos infigere. Exculptor præteriens via videt lignũ proiectum ad quoddã ostium, quod nihil valet: ille autẽ intra se cogitãs dicit: O quã bonũ lignũ, ad conficiendũ simulacrũ. Eodem modo homo doctus, 10 qui accedit ad bibliothecas cùm libros videt, qui officij sui sunt materia, statim in eos oculos conijcit, & eos euoluit. Si attentè cõsiderauerimus inueniemus vnũ ex officijs Dei esse pauperibus fauere, & opem ferre. Tibi derelictus est pauper, dixit Dauid. Omnes pauperem derelinquũt vt tu Domine ei auxilieris. Ideô cum pauperem Iesus Christus inueniret, statim in eum oculos conijciebat. Officium huius diuini Domini erat, ægrotos curare, mortuos suscitare, cæcis visum dare: idcirco eos aspiciebat, vt illis salutem conferret. Eius etiam munus erat, animas illuminare, & spiritualibus infirmitatibus eas releuare. Vt ipse dixit per Esaiam: Spiritus Domini super me, vt mederer contritis corde, & prædicarẽ captiuis indulgentiam, & clausis apertionem, vt cõsolarer omnes lugẽtes. Hæc verba declarant vnũ ex præcipuis officijs saluatoris 11 nostri Iesu Christi. Quapropter peccatores cõfortamini, qui vos vestris deprauatis moribus captiuos videtis & cordis amaritudinibus plenos animaduertitis. Attendite, quod aduẽtus huius Dñi, & eius munus præcipuum est, animabus mederi: & quemadmodum architectus oculos conijcit in lignum, quod in via neglectum iacet, & nihil prodesse videtur, leuiganstamen, & adaptãs illud sancti cuiusdam simulacrũ conficit pulcherrimum, quod videntes miramini & dicitis, quis vnquam tale arbitraretur, ex illo ligno simulacrum illud confici posse. O ineffabilem artem ac potentiam Dei, qui in lignum, in dissolutum peccatorem oculos conijcit, eumque diuinis inspirationibus, singularibusque admonitionibus læuigat, vt per pœnitentiam læuigatus efficiatur

Simile.

Psalm. 9.

Isai. 61.

non

non solum sancti simulacrum, verum etiam verus sanctus. Eia 12
stipes, eia ligna corrupta & putrefacta, in quibus diabolus ex tan
longo tempore assidet. Eccè diuinum artificem, cuius officij vos
estis materia. Rogate illum, vt vos aspiciat, quibus oculis hunc cæ
cum aspexit, & in animabus vestris mirabilia sua operetur. Quid
dicitis? vultis, an non? O infœlicem animam, quæ tanto bono vti
noluerit, ò lux beatissima, quæ ad cæcos illuminãdos venisti: vti
nam pietas tua, hodie nos omnes illuminet.

Vt discipuli Dominum viderunt stantem. & cæcum aspicien
tem, interrogauerunt eum: *Rabbi quis peccauit, &c?* Hoc interioga
bant quia sciebant Deum consuescere filijs labores immittere
propter parentum, peccata. Notate obsecro subtilem illationem
Rom. 5. Sancti Pauli, dicit enim: Per vnum hominem intrauit peccatum
in mundum, &c. Et addit inferius. In quo omnes peccauerunt. 13
Vbi apertè fatetur, peccatum Adæ causam fuisse omnium origi-
nalium peccatorum, & nõ causam, sed occasionem fuisse omniũ
actualium: & per consequens peccatum illius in nostris peccatis
punitur. Et ita peccatum nostrum, est culpa, & pœna. Est culpa
nostra quia orimur auersi à Deo: filij iræ, & est primi parẽtis pœ-
Psal. 68. na & ita impletur quod dicit Dauid: Appone iniquitatem su-
per iniquitatem eorum. Ex hoc cognoscitur quantum malum sit
peccatum, cùm tam varijs supplicijs à Deo puniatur. Quemad-
modum enim gloria patris est filius sapiens: sic pœna patris est fi
lius nequam. Sin autem dicant parentes quid sentiant cum filios
suos videant iniquos? Hunc oporteret fratres mei esse stimulum
inter cæteros, qui vos eos qui liberos habetis, ab omni Dei offen-
sione deberet cohibere, ne vos tam acri pœna diuina Maiestas 14
puniret.

Neque hic peccauit, &c. Licet Deus assuescat plurimos labores,
& morbos in suppliciũ peccatorũ immittere aliquãdo tamen eos
immittit non pro peccatis, sed vt manifestentur opera Dei in illo
ad maiorem coronam, & vt manifestetur gratia, & patientia,
quam Deus in seruo suo operatus est, qui patitur. Itaque iustus
in tribulatione constitutus & meretur propter patientiam, quã
habet & propter bonum exemplum, quod proximis suis perhi-
Iob. 1. bet; vt & ipsi addiscant calamitates suas patienter ferre. Atque
hoc significat verbum illud primi capitis Iob vbi dicitur: Appa-
ruit Sathan inter filios Dei, id est, inter Angelos. Angeli (vt ait.

San-

15 Sanctus Paulus) omnes ſunt ſpiritus, vtilitatis noſtræ adminiſtratorij: & cùm ſacra ſcriptura dicat Sathanam apparuiſſe inter Angelos ſpiritus noſtri adminiſtratores, ſignificat nobis, quod etiam Sathanas eſt adminiſtrator ſpiritus, & meriti noſtri: & vt clariùs loquar, ſignificat hic Spiritus Sanctus, quod quodammodo tanti refert iuſti, vt Deus dimittat diabolum, qui eum affligat, & perturbet, quanti intereſt, vt Angelum dimittat, qui eum conſoletur, & releuet. O benedicta, & glorificata ſit talis probitas, ac clementia Dei, laudate diligentiſsimè fratres mei hunc tam bonum Dominum, qui cùm nobis officit, & proficit ſemper ad noſtram vtilitatem id facit, ò quam optimè hoc S. Iob cognouit cùm dixit *Iob. 2.* ſi bona ſuſcepimus de manu Domini, mala autem quare non ſuſtineamus? quemadmodum bonis delectamur, quare, & malis
16 etiam non gaudemus? cùm bona, & mala nobis ad ſpiritualem vtilitatem Deus largiatur?

Dicit vlteriùs: *Me oportet operari opera eius, qui miſit me, &c.* In his operibus, ad quę pater eũ miſit vſq; ad mortem occupatus eſt. Et *Luc. 2.* primũ verbũ, quòd legitur in hoc mundo locutũ fuiſſe fuit cũ dixit ſuæ ſanctiſsimæ Matri: Neſciebatis, quia in his, quæ patris mei ſunt oportet me eſſe. Primũ verbũ, quod incarnatũ Verbũ loquutũ eſſe legitur: fuit occupare ſe & gaudere his operibus, quæ ſibi pater cõmendauit. O quã iuſtum eſſet, vt noſtrũ vnuſquiſq; hoc ſuper omnia preſe ferret. Opera, ad quæ nos Deus creauit, & in hoc mundo conſtituit, non ſunt hæc quibus plerumq; occupamur. Domos conſtruere, vineas plantare, diuitias acquirere, dig- *Ephe. 1.*
nitates expetere & his ſimilia: ſed illa, quæ Sanctus Paulus dicit:
17 vt ſimus in laudem gloriæ eius, &c. O miſeros nos, illud namque ad quod Deus nos creauit minus facimus. Quã feſtinanter operatus eſt diuinus Magiſter donec dies eſt: & quantam negligentiam nos habemus. Ne ergò arbitraremur, ſibi ſoli conuenire vt operaretur interim dum vixit, ſubdidit dicens: *Veniet nox quando nemo poteſt operari.* Veniet mors, & poſteà iam non erit amplius merendi tempus. Refert Valerius Maximus, quòd cum Alexander vr- *Valerius*
bem aliquam obſidione premeret, imperabat coram hoſtibus ac- *Maximus.*
cenſam facem poni & præconio declarare, quòd omnes, qui ſe ſub ſuam poteſtatem redigerent antequam illa fax conſumeretur, liberaliſsimè recepturus erat, & eis maxima beneficia facturus, qui autem nollet, poſtquã fax illa conſumeretur omnes ferro,

& ig-

& igni interfecturus erat. Hoc idem facit Deus. Declaretur (inquit) hoc præconium in Eccleſia mea. Præcipit altiſsimus cælorum Imperator, quod quicunque ad ſuam diuinam Maieſtatem conuerſus fuerit, ſeſeq; ſub ſuam poteſtatem redegerit antequam vitæ fax conſumatur, eum ad miſericordiam recipiet, & ineffabilia illi beneficia faciet. Extincta autem face tranſacta iam vita, nullum erit amplius remedium: ſed quòd omnes in inferno æternaliter cruciabuntur. Nam veniet nox quando nemo poteſt operari. Quid ad hoc reſpondetis peccatores? Vultis modo redigi cum vos Deus ſperat & inuitat? vt dicit Eſaias. Propterea exEſa.30. pectat Dominus, vt miſereatur veſtri. Ideircò vos hodiè, & cras expectat, vt vos ſua miſericordia protegat. O filij Adæ quid eſt quarè hoc tam ſuaue verbum corda veſtra non mollit? Profectò ſimul vt miſericordiam Dei audiremus proferri, viſcera noſtra oporteret molliri, & intra corda noſtra ſumma amoris dulcedine tam iucundum verbum deberemus accipere. Attendite quòd propterea vos expectat, vt ad miſericordiam recipiat: incipite amodo ea vti moEſai 58. res veſtros corrigentes. Animaduertite, quòd Eſaias loquēs de eo, qui ſaluandus eſt dicit: & vocaberis ædificator ſepium. Et Hebræi legunt: vocaberis reparator ruinarum. Hoc eſt munus prædeſtinati, ruinas conſcientiæ ſuæ ſemper reficere. Vt primum in ſe foramen aliquod, aut labefactionem animæ ſuæ aduertit, ſtatim reparat, non in craſtinum diem illud differt, ſemper ſepes ædificat, qui timet Deum, ne fortè aliquod ad ſe peccatum ingrediatur. Oratio, matitutina meditatio gratiarum actio, veſpertinū examen conſcientiæ, miſſam deuotè audire, exercere ſe in operibus miſericordiæ: hæc omnia ſunt ſepes, quibus anima à peccatorū telis protegitur. In ædificandis his ſepibus oportet vos exerceri, hoc debet eſſe munus veſtrum cunctis diebus vitæ veſtræ. O vtinam æterna Maieſtas ſpiritum vobis, & vires largiatur, vt ſic operemini, vt abſque ceſſatione ſemper de bono in melius, quandiu dies vitæ durauerit, progrediamini. Ita monet Spiritus Sanctus Eccle. 18. cùm dicit. Ne verearis vſque ad mortem iuſtificari. Hic iuſtificari ſignificat, de virtute in virtutem procedere. Et ſic arbitror Iacob 2. intelligendum eſſe illud beati Iacobi. Nonne Abraham pater noſter ex operibus iuſtificatus eſt, offerens filium ſuum Iſaac? certū eſt, quòd hic non intelligitur iuſtificatio à peccato. Cùm quia prima opera peccatoris, licèt moraliter bona ſint, ſunt tamen iuſtifi-

21 ſtificatione indigna: tùm quia Apoſtolus dixit illa verba poſt-
quam locutus fuerat de illo ſacrificio; quòd voluit offerre filium
ſuum Sanctus Abraham quia dicit, Abraham, &c. iuſtificatus
eſt offerens filium ſuum Iſaac ſuper altare. Conſtat autem an-
te illud ſacrificium fuiſſe Abraham iuſtum, & non cœpiſſe per
illud opus iuſtum eſſe, vt patet ex contextu, antea enim Deus
familiariſsimè ſæpenumerò cum eo locutus fuerat. Intelligen-
dum eſt ergo hic quòd ſecunda iuſtificatione fuerit iuſtifica-
tus, quod eſt augmentum iuſtitiæ, & diuinæ gratiæ: & ſic in-
telligitur illud quod Sanctus Paulus dicit, contrarium (vt appa- *Rom.3.*
ret) huic: quòd nullus iuſtificatur bonis operibus ſed per fidem & *& 4.*
gratiam Chriſti: ibi enim loquitur ſanctus Paulus de prima iuſti- *Gal.2.*
ficatione, quæ non cadit ſub merito. Sanctus Iacobus verò loqui- *& 3.*
22 tur de ſecunda iuſtificatione, quæ eſt augmentatio gratiæ, quæ
cadit ſub merito. Et de hac iuſtificatione loquitur ſapiens in ſu-
pradictis verbis, monens nos vt omni feruore, ac diligentia cure-
mus ſemper magis ac magis iuſtificari, hoc eſt vt ſemper in iuſti-
tia accreſcamus: & cum non ſciamus, quando hic dies finiendus
ſit, incipiamus hodiè amodò abſq; vllâ dilatione; hoc enim nos
admonet & veniet nox. Quam bonum exemplum huius rei no-
bis præbuit ſanctus Abraham, de quo nunc loquebamur; cui cũ
Deus difficillimas res præciperet, ſtatim eas opere cõplebat. Cũ
eſſet ſeptuaginta quinq; annorum præcepit ei Dominus dicens *Gene.12.*
egredere de terra tua, &c. Vt tam prouectæ ætatis cũ eſſet de terra
ſua egrederetur cum familia ſua, & orbem peragraret, & abſque
eo quòd interrogaret, quo iturus eſſet, humiliter declinato capite,
23 ſtatim Dei præceptũ executus eſt. Poſteâ verò cũ nonageſimũ *Gene.17.*
annum ageret ei præcepit Deus, vt circuncideretur, rem tam mo-
leſtam, ac tanti doloris eodem die exequutus eſt, nec verò dixit:
cras id fiet: ſed protinus circunciſus eſt, & Iſmael, cunctam que fa-
miliam ſuam circuncidit. Poſteà verò præcepit ei, vt filium ſuũ *Gene.22.*
Iſaac ſacrificaret: continuo ipſa nocte eum excitauit, & cum
illo perrexit in montem, quem ſibi Deus oſtenderat. Videte
accelerationem, ac diligentiam. Cùm autem Angeli acceſſe-
runt iuuenum formam ferentes quam diligenter eos excepit? De *Gene.18.*
eo dicitur ibi, quòd feſtinauit Abrahã, & Saræ vxori ſuę dixit: ac-
celera, de ſeruo dicitur etiã quòd feſtinauit. Super quod dicit Ori *Origenes.*
genes: Nullus piger eſt in domo ſapientis. Heu quàm maior ratio

nunc

nunc est,vt diligentiores nos exhibeamus. In Canticis dicit spon- 24
sus ad sponsam: surge propera amica mea, columba mea, &c. Et
rationem reddens dicit: Iam enim hyems transijt, imber abijt, &
recessit. Id est, iam lex vetus transijt: iam hæc hyems frigidissima
recessit quando homines tam gelidi erant, propter gratiæ penu-
riam. Iam ver est: iam est maximus calor, & amor Dei, iam sunt
plurima sacramenta: iam tempus est, vt festinanter eccelere mus.
Verùm quare non pudore confundimur videntes illam prompti
tudinem, ac diligentiam Abrahæ, & aliorum sanctorum patrum,
in calamitosa hyeme, & animaduertentes pigritiam nostram, &
relaxationem; cùm iam in florentissimo vere & lege gratiæ deco
ro viuamus? Abijcianmus ergò deinceps ignauiam, & feruentissi-
D. Bonauen. mè operari incipiamus. Nam Sanctus Bonauentura in libro, qui
diuini amoris stimulus inscribitur affirmat, quòd celeriùs ascen- 25
dit anima ad perfectionem per actus feruidos breui tempore, quã
per remissa opera in multis annis. Celebris est equidem sententia
D. Th, 2.2. Sancti Thomæ asserentis: quòd habitus charitatis (in quo Chri-
q.24.art.6. stianæ Religionis perfectio constituta est) non augetur, nec in-
tenditur actibus remissis, sed intensis, & feruidis. Hinc est quod
Prou.10. plurimi, qui multos annos Deo seruiunt, & celebrant, non efficiã-
Prou.12. tur meliores, sed semper in se eosdem defectus sentiãt, nec sint hu-
miliores, nec temperantiores, &c. Sic ait sapiens: egestatem opera
ta est manus remissa: manus autem fortior diuitias parat. Et alibi
clariùs dicit: Manus fortium dominabitur; quæ autem remissa est
tributis seruiet. Tepidus semper se tributarium, & passionibus
suis captiuum experitur: feruidus autem, ac diligens ipse passio-
num suarum dominatur, & eas superat. 26

Quandiu sum in mundo: lux sum mundi. Cùm hoc dixisset fecit lutum. &c, *Vade, laua in natatoria Siloe.* Quã maxima liberalitas quòd res tã pretiosa, vt visus pro tã paruo labore ei detur, & tã vili pretio largiatur. Illi autem, qui se conuertit; quanuis maximus peccator sit, quàm paruo pretio Deus ignoscit, tam vili nobis datur, quòd ille tam maximo pretio comparauit. Hæc sunt quasi bona, quæ ex primogenituræ hæreditate proueniunt, quia hæreditanti ea, vili pretio steterunt; at verò instituens primogenituram maximos labores perpessus est? Eccè quàm facilis venia peccatorum: cùm tibi Deus dicat: pœniteat te grauiter illorum, firmiterque emendam propone, & dimittẽris. O ineffabilem Dei li-

bera-

beralitatem! vtamur ea vt oportet,& hic nobis gratia,& gloria in poſterum concedetur. Ad quam,&c.

¶ Feria.V. poſt Dñicam.IIII.in Quadrageſi.

Ibat Ieſus in ciuitatem,quæ vocatur Naim: & ibant cum eo diſcipuli eius,& turba copioſa. Luc.7.

DIcatur totum Euãgelium ad literam. Glorioſus Euangeliſta S.Lucas refert hoc miraculum immediatè poſt miraculum quod Dñs fecit cũ ſeruo Centurionis. Et eſt valdè notandũ,quòd aliqui Euangeliſtæ aliquas hiſtorias in vno loco ponunt,alij verò in alio. Cuius ratio eſt,quòd nõ ſufficit, quod œconomus opiparum prandium præbeat, ex plurimis cibis, ſed eſt neceſſe etiã, *Simile.* vt eos per ordinem diſponat,vnumquodq; in ſuo tempore,& loco. Contigit ſæpè vnam rem in diuerſis locis collocari, & vnamquanque ſecundũ propriam ſedẽ. Vt ſi gallinã aſſes ſedem habet in principio prandij,ſi eam coquas congruit medio: ſi vero alium cibum ex ea conficias ſicut [*Manjar blanco*] in fine adhibenda eſt, ſecundum diuerſos ſapores, quos habet. Vnus ex maioribus cibis,qui nobis in mundo dari poterant fuit hic,quem Euangeliſtę nobis condierunt ex vita,miraculis ac doctrina Ieſu Chriſti ſaluatoris noſtri. Et Spiritu ſancto ducti cibum Euangelicum hunc ita cõdierunt,vt vnã & eandem hiſtoriam in diuerſis locis collocent, vt diuerſos ſpirituales ſapores præbeat ijs, qui eam legerint, atque omnes opportunè & congruè collocantur. Et hoc ſufficiat, & firmũ maneat,ad intelligendam rationem,quarè S. Euangeliſtæ in miraculis Domini narrandis differant. Vtrum autem hoc miraculũ, quod in filio viduæ operatus eſt,fuerit immediate poſt miraculum,quod cum ſeruo centurionis fecit,nobis non conſtat. Conſtat autem,quod ſimul ea narrat S.Lucas, & vnum poſt alterum congruè narratur. Nam in miraculo Centurionis dicit priùs iuiſſe omnes primarios viros ciuitatis, & Chriſtum redemptorem noſtrum rogaſſe, vt vellet ire ad puerum illum ſanandum proponentes illi Centurionis virtutes, & quòd Synagogam illis fecerat. In hodierno verò miraculo nihil horum dicitur, nullus enim legitur,Ieſum Chriſtum pro puero rogaſſe,ne mater quidẽ

eum rogauit. Sed clementiſsimus Dominus videns eam lamentã 3
tem miſericordia motus puerum ſuſcitauit. O quam admirabilis doctrina hîc declaratur gubernatoribus, iudicibus, ac principibus terræ, ne expectent vt rogitentur ad viduarum, orphanorumque cauſas tractandas, ſed ipſi ad exemplum huius cæleſtis Magiſtri, pietate commoti ſeſe offerant ad eos protegendos, atque illis omni iuſtitiæ rectitudine fauendum. Inter ea, quæ Deus iudicibus, ac potentibus Iſrael magnoperè commendauit, ſi vellent: vt
Eſai.2. eorum peccata quantumcunq; grauia eſſent dimitterentur: hoc fuit vnum, & maximum dicens: lauamini, & mundi eſtote, auferte malum cogitationum veſtrarum ab oculis meis, quieſcite agere peruerſè, diſcite benefacere, quærite iudicium, ſubuenite oppreſſo, iudicate pupillo, defendite viduã, & venite, & arguite me, dicit Dominus. Si fuerint peccata veſtra vt coccinũ, quaſi nix de 4
albabuntur. Conſiderate diligenter quòd in fine huius magni catalogi, orphanorum, & viduarum cauſam poſuit. Et dicit: ſi feceritis, quæ hic præcipio vobis: venite ad me, ego vobis facultatẽ concedo, vt me arguatis, & vt falſum, ac mendacem Deum accuſetis, niſi vos ad miſericordiam recepero, & adiuuero. O quàm diuina exaggeratio. Videte fratres quã ſecuri ad Deũ accedere poſsitis, ſi hæc, quę vobis hîc præcipit feceritis. Econtrà verò vnũ ex his, de quibus maximè queritur, eſt, quòd non fiat miſericordia cũ vidua, & orphano & impietatẽ hãc acerrimè àſe puniendã promit-
Hier.5. tit: vt patet per Hieremiam: vbi cõminans maximos quoſdã Tyrannos, vnum ex ijs, quæ eis primùm obijcit hoc eſt. Magnificati ſunt, & ditati, incraſſati ſunt, & impinguati, & prę terierunt ſermones meos peſsimè. In quo Domine mandata tua peſsime violanint? quòd cauſam viduæ non iudicauerunt, cauſam pupilli non direxerunt, & iudicium pauperum non iudicauerũt. Nunquid ſuper his non iudicabo, dicit Dñs aut ſuper gentẽ huiuſcemodi non vlciſcetur anima mea? O metuenda verba, quarè non trepidant hi, quos perſtringunt? Omnes ſuas querelas includit Deus dicendo, quòd viduis, orphanis ac pauperibus non fauent. Et quarè nõ quereris Domine de alijs pluribus peccatis, quæ credibile eſt hos peſsimos homines cõmiſiſſe? Dico quod de hoc ſolo queſtus eſt, vt ſignificaret, quod ſi in hos pauperes ſe pios oſtẽdiſſent, per hoc diſponerentur, vt Deus à cęteris peccatis eos abſtraheret.

Eſt etiam valdè notandum, quôd in hoc pietatis opere, quo

vſus

6 vſus eſt Dominus cũ hac vidua, nos docuit diſcurſum quẽ in operi
bus miſericordiæ oportet habeamus, quiſnã ſit fons ex quo dima
nare debent,& quomodo ea proſequi debeamus. Dicit enim ſacer
textus,quôd videns Dominus Ieſus miſeram viduam plorantem
pro filio ſuo defuncto, *Miſericordia motus ſuper eam dixit illi: noli flere.*
Primum dicit compaſsionem de ea habuiſſe. Hic eſt fons miſeri-
cordiæ egeni inopiam dolere. Et ita dicit B. Auguſt. Miſericordia *Augu. lib. 9.*
eſt quædam alienæ miſeriæ in corde noſtro compaſsio, quam ſi *de ciuit. Dei*
ſubuenire poſſumus, vtiq; compellimur. Quòd alienę miſerię cõ-
paſsio nos cogit, vt ei ſuccurramus, ſi poſsimus. Ideô cum vos pote
ſtis,& non vultis proximo veſtro ſubuenire, ſignum eſt, quôd cõ-
paſsionem non habetis, quam ſi haberetis, vos ipſa compelleret *Coloſ. 3.*
eius neceſsitatem ſubleuare. Quapropter S. Paulus nobis magno-
7 pere cõmendat, vt miſericordiæ viſceribus induamur, quod eſt or-
namentum ſanctorum,& dilectorum Dei. Et ſic dicit: Induite vos
ſicut electi Dei, ſancti,& dilecti viſcera miſericordiæ. Viſcera miſe
ricordiæ expoſcit. Si enim hæc fuerint, abſq; dubio erunt etiam &
opera miſericordiæ ſi ſint facultates. Mirabile eſt, quod nos admo-
neat S. Paulus, vt miſericordiæ viſcera induamur, acſi in manu no
ſtra id eſſet. Iob de ſe ipſo dicit: Ab infantia creuit mecum miſera- *Iob. 31.*
tio,& de vtero matris meæ egreſſa eſt mecum. Apertè in hoc fate
tur, quod eam non acquiſiuit, ſed innuit illam fuiſſe donum à po
tenti Dei manu conceſſum. Et ait, quòd hæc miſeratio quæ eſt na
turalis propenſio ad miſericordiam, (cum qua de vtero matris ſuæ
egreſſus eſt) ſecum ſemper accreuit quod nõ fuit paruum bonum
ſemper in virtute profeciſſe, & nunquam in ea regreſſum fuiſſe.
8 Quot ſunt qui optimam habent indolem,& quaſi naturæ,ac pro-
penſionis ſuæ vim inferentes, deprauantur, & illam optimam in-
dolem amittunt? Qui autem nõ ſunt ſicut Iob, nec habent natura
lem illam propenſionem ad miſericordiam, quomodo miſericor-
dia induentur? dicit enim S. Paulus: Induite vos viſcera miſericor-
diæ,& benignitatem. Dico quòd debemus hæc viſcera miſericor-
diæ induere, cum quia ardentiſsimo affectu,& deuotione ea cre-
brô debemus à Domino poſtulare, tũ plurimis actibus pietatis,
aſsiduaque diuinarum rerum conſideratione hanc cordis molli-
tiem,& teneritatem acquirere curaturi ſumus. Et cùm B. Auguſti-
nus in ſua definitione verbum illud: alienæ miſeriæ dicat: no-
bis ſignificat in cælo non futuram eſſe actualem miſerierdiam,

nulla enim erit miſeria. In hoc ſæculo exercere nos oportet hanc
Leuitic.14. virtutem. In cuius figura præcipiebat Deus, vt ad purificandum
leproſum oleum in ſiniſtra manu effunderetur. Sic ad purificandum animam à peccatis, ſingulare remedium eſt opera miſericordiæ facere. Sic monuit ſanctus propheta Daniel Nabuchodonoſor, dicens:
Dan.4. Quamobrem Rex conſilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemoſynis redime, & iniquitates tuas miſericordijs pauperum, forſitã ignoſcet Deus peccatis tuis. Hoc eſt oleum, quod ad peccatoris purificationem effundi oportet. Et vocatur miſericordia oleum, quia ſicut oleum omnibus liquoribus, velut aquæ aut vino commiſtum, ſuper eos innatat, & omnes operit, ita vt vix appareant: ſic miſericordia ſi cæteris omnibus virtutibus conferatur, tanquam propinquior charitatis filia ſuper omnes innatat, & omnibus illis excellit. Optima eſt humilitas, optima temperantia, optimæ cæteræ virtutes, melior autem miſericordia. Reliquæ namque virtutes omnes ad tuum proprium commodum diriguntur, miſericordia verò in tuum & in alterius commodum intendit. ¶ Dicitur etiam oleum, quia cæteras virtutes ſplendere facit. Depingit pictor imaginem plurimis coloribus, antea quàm eam oleo liniat nullum ſplendorem, aut pulchritudinem habere videtur, & oleum efficit omnes colores ſplendidos. Sic homo multis virtutibus, caſtitate, temperantia, humilitate adornatus, niſi miſericordia illuceat, omnes virtutes apparent ſiccæ, & abſque pulchritudine: adornatæ tamen, & illuſtratæ miſericordia, gratę & decoræ Deo, & hominibus reddũtur. Hoc oleum non eſt effundendum in dextera, ſed in ſiniſtra, dextera enim futuram vitam, ſiniſtra autem præſens ſæculum
Simile. 11 deſignat. In Dextera quæ eſt gloria, non eſt cur oleum miſericordiæ effundatur, cùm ibi nullum ſit genus ærumnæ cui ſuccurri debeat. Non eſt neceſſe famelicum cibari, nudum operiri, peregrinum recipi: vbi tanto ſplendore induti ſunt cum tanta glorię abundantia, & in tam fœlicibus manſionibus. Non eſt neceſſe ignarum doceri: vbi minimus beatorum peritior eſt omnibus doctoribus huius ſæculi. Non eſt opus afflictis conſolatione, vbi omnes ineffabili lætitia exultant. Hic, in ſiniſtra huius vitæ vbi frequentiſsimæ ſunt ærumnæ, neceſſe eſt miſericordia vti, ad eas ſubleuandas. Et hoc ſignificauit Deus præcipiens, vt in ſiniſtra oleum effunderetur.

Hæc

12 Hęc cordis miſeratio, de qua hucuſq; locuti ſumus fons eſt ex quo mitia verba, & optima opera manare oportet ad miſeros conſolādos, vt nos hic docet noſter diuinus Magiſter, de quo dicitur *Miſericordia motus ſuper illā dixit illi, noli flere.* Suauibus verbis eā cō ſolans, & ſtatim poſt verba bonum opus, ac ſingulare beneficiū ſubdit, quod fuit defunctum eius filium ſuſcitare. Si pium ac cōpaſſiuum cor habuerimus illicò mitia loquemur verba, quibus afflictos conſolemur: quādo enim nihilo alio eos adiuuare poſſemus, hoc vnum nobis Deus merito maximo cōputaret. Et multò magis cùm ſuauibus verbis bona opera cōmiſcemus iuxta facultatem noſtrā. Hoc nobis ſummopere Spiritus ſanctus cōmendat, dicens: Nō exaſperes pauperē in inopia ſua cor inopis ne afflixeris. Declina pauperi ſine triſtitia aurē tuā, & redde debitum *Eccleſ. 4.*

13 tuum, & redde illi pacificè in māſuetudine. O verba cęleſtia, ò ſingularis amoris, ac clementiæ præceptum. Dñs pro ſua clementia charitatis nobis lenitudinē largiatur. Impleat Diuina Maieſtas hoc tā pretioſo dono corda noſtra, vt poſsimus cæleſtē hanc doctrinā, quā hic nos docet, penitus cuſtodire. Quoties hic Spiritus ſanctus negotium hoc repetit: ne pauperes exaſperemus, nec affligamus, nec eos noſtris aſperis verbis deſolemus: ſed eis caput, & oculos inclinemus, aureſq; hilari animo prębeamus, & illos mitiſsimè, ac benigniſsimè alloquamur. Perpendite magnopere fratres pro Dei reuerētia, ſingula hęc verba, & inter omnia hoc pręcipuum animaduertite, quod dicit: & redde debitū tuū. Quòd reddatis pauperi cum redditus, diuitias, ac iura ſua à vobis expoſcit, in loculis veſtris à Deo cōſtituta, ibi enim ea Deus ſibi

14 depoſuit. Omnibus creaturis decreuit Deus victum ſuum, vſq; ad paſſerculos, ac formicas. Neminē ſine remedio reliquit. Negotiatori victum prępărat Deus in negotio, ac induſtria ſua. Agricolę in agro victum ſtatuit: mercatori in mercatione cibum collocauit, literato, in libris alimenta propoſuit: artificem denique in arte ſua ſuſtentationē voluit comparare. Pauperi verò ſoli in nulla peculiari re victum deſignauit. Sed in omniū loculis eius alimoniam deputauit. Omnes ſtatus voluit eius eſſe debitores. Quapropter ſiquidem ſua iura, & redditus expoſcit pauper cum petit eleemoſynam hilares ei aures præbete, debitum perſoluite pacificè, & manſuetè, debitoriſque reſpōſionem reddite illi.

Vt Dominus puerum hunc defunctum ſuſcitaret, dicit ſacra-

tus textus,acceſsit & tetigit loculũ.Loculũ appellat pheretrum, 15
quod mortuum portabat, quod eſt diminutiuũ loci, & nõ abſq;
myſterio,vt intelligas ô peccator,quòd loculus,& minimus qui
dẽ eſt ille,in quo ſepeliendus es tu, quẽ totus orbis vix videtur
poſſe capere;& maxima cum ſolicitudine domos ædificas, tanto
q̃ opere,& auro atria conſtruis, acſi immortalis eſſes, & in eis
in æternum cõmoraturus eſſes. De Alexandro Magno legitur
quòd cũ audiret,quòd Anaxarchus Philoſophus affirmabat plu
res eſſe mundos lachrymatus eſt dicens:heu me miſerũ, quia nõ
dũ poſſedi niſi vnum.Et hic miſer, qui nõ contẽtus erat vno mũ
do integro,poſteà quã mortuus fuit in parũlo tumulo ſepultus
fuit:& duabus vlnis terræ coopertus eſt.Et ſic in eius morte Phi
loſophus quidam exclamauit dicens:ô Alexander heri non ſuf-
ficiebat tibi totus mundus,hodie ſufficiunt tibi duæ vlnæ terræ. 16
Quòd hanc famem haberet ethnicus,qui nihil cæleſte ſperabat,
non demiror:ſed quòd Chriſtianus fidei lumine illuſtratus, qui
ſperat, quod poſtquàm cras vita finita fuerit habitaturus eſt in
illis cæleſtibus atrijs in æternum, & tamẽ hac ſpe fultus illius
obliuiſcatur,& hoc quod manè periturũ eſt tam ſolicitè & obni-
xè acquirat,ô maximam amentiam. Nullus eſt peregrinus, qui
vnam noctem quocunq; modo non ducat in diuerſorio, licèt
nudus humi iaceat,dicẽs.Vna nox eſt:cras ibo domum meam,&
ſuauiter quieſcam.Quare ergo non contineamur in hac vita,qua
cunq; minima re(vita inquam) ita breui, vt ne vnam quidem
noctem certam habeamus,(cum ſpe, quòd cras in alia vita no-
bis illuceſcet, & ſine contradictione ſuauiſsime delectabimur?
Aliter profectò patres illi ſancti faciebant, aliterq; hac conſi- 17
Hebr.11. deratione vtebantur.Vt Sanctus Paulus exaggerat dicens: Fide,
qui vocatur Abraham demoratus eſt in terra repromiſsionis,tan
quam in aliena,in caſulis habitando cum Iſaac, & Iacob cohære
dibus repromiſsionis eiuſdem.Expectabat enim fundamẽta ha-
bentem ciuitatem;cuius artifex,& conditor Deus. O Deus im-
menſæ bonitatis quantæ confuſioni, ac pudori ſunt nobis hæc
verba,cum de ijs dicantur, qui in lege gratiæ non viuebant ſi-
cut nos viuimus, cum Deus toties terram illam ipſis promiſiſ-
ſet(Nam ideo dicitur repromiſsionis)in ea quaſi peregrini,& ad
uenæ in caſulis,ſicut vinitores habitabant. Vnuſquiſq; enim il
lorum expectabat ciuitatem illam eternorum fundamentorum,

cuius

18 cuius conſtructionē tam exactam ſummus opifex, & rerūm omnium creator Deus confecit. Nos verò tanquam talpæ, ita ſubmiſſi in terra iacemus, acſi non maiorem ſpem haberemus eundi ad æternā glorię ciuitatem, quā Iudas proditor, aut Mahoma habent, qui abſq; vlla ſpe illuc eundi in impiorum ſedibus commorantur. O incommutabilis Deus, aperi Domine oculos noſtros, vt videamus, quantum à veritatis via aberremus, & deinceps incipiamus caduca hæc, & peritura abijcere, & ſumma animi contentione, cæleſtia, quæ in perpetuum duratura ſunt quæramus.

Attingente Domino loculum, qui mortuum portabant ſteterunt. Et ait: *Adoleſcens tibi dico, ſurge.* Et ſtatim in eodem inſtanti mortuus reſurrexit: & in eodem loculo ſedens loqui cœpit. O admirabilem filij Dei potentiā, quæ vno verbo mortuos ad vitam
19 reuocat. In hoc modo loquendi peculiariter cum defuncto, docuit prædicatores, quod cum peccatoribus peculiariter debemus loqui ſi velimus, vt vitam accipiant. Et hoc dupliciter intelligitur. Vno modo, vt prædicationem, iuxta auditorum rationem faciamus. Verum miſerabile eſt, quòd ſi prædicatio ſit iuxta mores tuos ſtatim tibi diſplicet placet, verò, quod iuxta aliorum mores prædicatur. Veſtem, & thoracem vultis ad menſuram, & ſtaturam veſtram fieri, prædicationem verò, nequaquam. Si in prædicatione de Eccleſiaſticis agatur, & quid teneantur facere, & de eorum defectibus, & quomodo reſtaurandi ſint diſceptetur, illi exaſperantur, ac indignatione replentur, ſeculares verò ſummoperè delectantur, quia iuxta alterius ſtaturam veſtis abſcinditur. Si autem de ſecularium moribus agatur, eorumque vi-
20 otia corrigantur, illi furore concitantur, eccleſiaſtici verò maximè lætantur. Si de viris primarijs, & magnatibus diſceptetur, gaudent mercatores; ſi autem mercatores reprehendantur, alij voluptate afficiuntur: & ſic nemo vellet prædicationem ad menſuram ſuam diſcindi. Ergo tibi dico. Oportet me accommodare, & ſcindere doctrinam iuxta ſtatum auditorij, cui prædico, ſi aliquid vtilitatis volo percipere, quin aliter prædicare, eſt aerem verberare. ¶ Secundo modo intelligitur illud verbum: *Tibi dico.* Quod tali artificio & ſpiritu doctrina particulariter dicenda eſt, tamque particularibus verbis ac tanta cum prudentia prædicari debet, vt vnicuique peccatorum omnia illa de ſe dici videantur nec tamen conqueri poſsit quod fuerit infamatus. Peccatum

extrahit hominem à seipso, & ita eum amentem efficit, vt licet 21
cum eo loquamini vos cum alio loqui arbitretur: & quanuis in
se ea sint vitia, quæ à prædicatore reprehenduntur, credit tamen
prædicatorem non de se sed de alijs loqui. Quapropter oportet si-
gillatim loqui. Sic, aduerte concubinarie de te dico. Vide vsura-
rie quôd Deus cor tuum scrutatur, & eius nomine hoc tibi dico,
quicumq; sis ne alij attribuas. Vide linguose quicunque sis quot
sunt dies, ex quo proximo tuo famam detraxisti, & eum infamē
eddidisti, vide quòd tendis in infernum, nisi te retractaueris, at-
que ei famam restitueris. Tibi dico surge. Ne arbitreris hoc de
alio dici, sed tibi. Quandiu ita peculiariter non prædicabitur, pa-
rum emolumenti ex prædicatoris parte percipietur. Generaliter enim loquendo nunquam peccator intelligit hoc de se,
sed de alijs dici. Quando accessit Propheta Nathan vt prædica- 22
2.Reg.12. ret ad Dauid eumque argueret de peccato, quod cum Bethsabee
commisit & de homicidio Vriæ, hunc casum proposuit. Homo
quidam diues habebat multas oues, & pauperculus non habe-
bat nisi vnam paruulam, quam emerat, & nutrierat, & quę creue-
rat apud eum cum filijs eius simul, de pane illius comedens, &
de calice eius bibens, & in sinu illius dormiens, erat que illi sicut
filia. Cùm autem peregrinus quidam veniisset ad diuitem, par-
cens ille sumere de ouibus, & de bobus suis, vt exhiberet conui-
uium peregrino illi, qui venerat ad se tulit ouem viri pauperis &
præparauit cibos homini illi, qui venerat ad se: responde mihi
iudicium. Et quanquam Dauid prudentissimus erat non intelle-
xit se esse diuitem illum crudelissimum, quousque sanctus pro-
pheta virili animo illi declarauit: Tu es ille, qui fecisti hanc rem. 23
O si nunc viriles animos haberemus, & forti pectore essemus, vt
cùm intelligimus peccatores non vti doctrina, quæ in pulpitis
prædicatur, priuatim ad eos iremus, sicut iuit Nathan ad Dauid,
Marc.6. & sicut iuit glorioſus Baptista ad nequissimum Herodem & ei pe-
culiariter dixit: Non licet tibi habere vxorem fratris tui, peccata
enim publica tali medela indigent.

Super omnia (vt rem hanc concludamus) notandum est,
quomodo constituit Deus sua diuina prouidentia defunctum
hunc attingere, & eum in porta ciuitatis suscitare. Ibi eum expe-
ctauit, vt suscitaret, atque ibi illum à mortis faucibus liberauit, vt
nos doceret, quôd qui voluerit à Sathanę dentibus eripi, & à culpę

interitu

24 interitu vindicari, curare debet, vt illud in porta efficiat. In porta perficienda eſt hæc admirabilis redemptio, ac libertas: hoc eſt, in initijs peccatorum, antequam Sathanas eum conſuetudine deuinciat. Ita nos admonet Sanctus Paulus, dicens: Non ergo regnet *Roma.6.* peccatum in veſtro mortali corpore, vt obediatis concupiſcentijs eius, ſed nec exhibeatis membra veſtra arma iniquitatis peccato ſed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viuentes, & membra veſtra arma iuſtitiæ Deo. O quam ſingularem rationem hic nobis reddit Sanctus Paulus, quare peccato ſeruire non debeamus. Siquidem (inquit) corpus mortale habetis, & quod cras aut citò morituum eſt, conſiderate quiſnam vobis malum hoc attulerit, & cognoſcetis peccatum illud malum attuliſſe, quod vos immortales, reddidit mortales: & ſiquidem tantum incommodum vo-
25 bis attulit peccatum, non regnet peccatum in corpore veſtro mortali, nullo modo aditum ei patefaciatis: quòd ſi aliquando propter imbecillitatem veſtram introierit, non regnet. Eijcite ſtatim in principio ne illud patiamini veſtri dominari, ne tantas vires accipiat, vt Rex veſter fiat, & in vobis regnet. Sed neque exhibeatis, &c. Et cauete ne ei arma præbeatis, quibus vos interficiat. Heu miſeros nos quando enim aſpicimus, loquimur, aut audimus res inutiles, & inordinatas, tunc arma exhibemus peccato, vt nos deſtruat. Quod ſi ſententiam excommunicationis incurrunt ij, qui infidelibus arma præſtant contra Chriſtianos, quare non in excommunicationem Dei incidet, qui contra ſe ipſum diabolo arma porrigit? ſed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viuentes. Quam ſingularis ratio ſiquidem peccatum vos occidit, ne il-
26 lud in vobis dominari patiamini. Et quando quidem Deus vos à morte in vitam reuocauit, occupate vos totos in eius ſeruitute cum id ei tanto iure debeatis. Itaque quod ſtudioſius hic nobis commendat Sanctus Paulus eſt, vt cùm aliquando propter imbecillitatem noſtram inciderimus, curemus in initio nobis mederi anteaquam conualeſcat peccatum, & hoc eſt, vitam in porta accipere. Ad hoc propoſitum inuenietis in libro Sapientiæ vnam ex *Sapien.16.* horribilioribus, & magis metuendis ſententijs quæ ſunt in ſacris literis, vbi dicitur: In memoria enim ſermonum tuorum exterminabantur, & velociter ſanabantur, ne in altâ incidentes obliuionem, non poſſent vti tuo adiutorio. Attendite fratres. Horribile eſt enim quod hic dicitur. Homines peccatores (ait ſapiens) qui

diris serpentibus morsi fuerant: memor es Domine tuorum diui- 27
norum verborum, & quòd eis veniam offers, & ad misericordiam
inuitas, ita sese dispoſuerunt, vt ipsimet serpentes eos fugerent.
Hoc est, in memoria sermonum tuorum exterminabantur; quod
ipsamet peccata, peccatores fugiebant, cùm in eis memoriam il-
lam animaduerterent. Est hæc phrasis ad exaggerandum, quòd
memoria misericordiæ Dei multum conducit, vt peccatores à se
peccata expellãt. Et cum hac (inquit) memoria velociter conuer-
tebatur, ne in altam incidentes obliuionem, &c. Vt tu Domine
ad cor eis locutus fuisti, & vnicuique dixisti. Væ tibi homini per-
dito, conuertere ad me: assentiti sunt dictis tuis. O cælestis Medi-
ce, & velociter conuersi sunt, si enim diu in peccato se commo-
rari paterentur, in tam altam sui ipsorum obliuionem deuenire
possent, vt tuo auxilio vti nequirent. Hoc est verbum horribile, 28
quod vobis dicebam. Omnibus Deus manum porrigit, & eius
causa nunquam deficimus, verùm cum quis diu in peccato est,
nec prædicationibus admonitus, nec diuinis ictibus perterritus,
à peccato vult exire, in tantam sui obliuionem deuenit, vt licèt
posteà velit, nequeat tamen in se reuerti, quia in malum ita ob-
calluit, vt ab eo exire non sit in manu sua. Eia lapides, quis hæc
audiens toto corpore non contremiscit? Vultis in malis vestris
commorari, quousque ad hanc obliuionem perueniatis, quam di-
cit hic sapiens? O propter reuerentiam Dei fratres, ne expecte-
tis, vt in tantam calamitatem incidatis. Curate, vt in porta, id est,
in principijs resurgatis. Et non modo non debemus expectare,
vt iam post peccatum curaremur, licet sit in principio eius: sed di- 29
ligentissimè omni tentationis initio conuenit, resistamus. Hæc
est enim propria peccati ianua, in qua velocissimè malæ cogi-
tationis scintilla excuti oportet, anteaquam in corde radicetur.
Flãma ignis facilè in initio extinguitur, ac planta ex paruo tem-
pore sata facilè euellitur: postquam autem flamma conua-
luit, difficillimè extinguitur; & postquam radicata est planta,
difficulter euellitur. Atque (vt experientia patet) cum maxi-
mum saxum est in montis cacumine, facillimo negotio confir-
mari potest, ne excidat, postquam autem per vallem præcipitari
cœpit, difficillimum est huius motus furiæ resistere. O sancte
Deus quàm facilè possunt homines ab omnibus malis abstinere
in initijs tentationum & quam difficiliter possunt resistere, post-

quam

30 quã ſemel inflãmati ſunt,& in vitijs altiſsimas radices egerunt, & tanquã ſaxum maximo impetu, de malo in deteriora labuntur. Modus autem, quo his reſiſtendum eſt, hic eſt, ſcilicet, vt ſtatim oculos animæ in effigiẽ Ieſu Chriſti crucifixi conijciamus, contemplantes eum cũ omni illo horrore, & miſeria, qua in cruce pendebat, per totum corpus ſanguinis riuos effundens, & maximam lachrimarũ copiam à ſuis ſacratiſsimis oculis immittẽs. Recordãtes, quòd hæc omnia perpeſſus eſt, vt peccatum deſtrueret, & cum hac memoria maximo cordis affectu ſupplicemus, dicẽtes: O dulciſsime Reparator animæ meæ. Quòd Domine ibi affixus es tu, ne ego peccarẽ, & tamẽ ego te offendã? Ne permittat tua infinita clementia, vt in tantũ ingratitudinis genus incidã: Adiuua me Deus ſalutaris meus, ne me derelinquas. Beatus
31 qui tenebit, & allidet paruulos ſuos ad petram. Fœlix (inquit Dauid) qui cogitationes ſuas in principijs apprehendit, & eas in fringit ad petram, qui eſt Ieſus Chriſtus filius Dei, & Dominus noſter, conſideratione laborum, quos paſſus eſt, vt nos peccato liberaret. Auxilietur nobis diuina Maieſtas, pro illa charitate, qua hos labores paſſus eſt; vt his tam ſalutiferis admonitionibus ſciamus vti, & eius gratiam, ac poſtea gloriam conſequi mereamur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen. *Pſalm.136.*

¶Feria. VI. poſt Dñicam. IIII. in Quadrag.

Erat quidam languens Lazarus à Bethania, de caſtello Mariæ & Marthæ ſororum eius. Ioann. 11.

NArrat Sanctum Euangeliũ, quod in vico quodã nomine Bethania, propẽ Hieroſolymã, duæ erant ſorores, altera Maria, altera verò Martha vocabatur. Atq; hæ ſorores habebant ſecum virum nobilem fratrẽ ſuũ, nomine Lazarũ, qui ęgrotabat. Vnde colligitur illos fuiſſe pacificos fratres, cum ſimul in vna domo morarentur. Quando parentes obeunt, raro filij pacifici remanent, propter vtilitatẽ, & diuitiarũ diuiſionẽ. Quod ſatis malè videtur. De lege gratię dixit S. Zacharias (vt refert S. Lucas:) Per viſcera miſericordię Dei noſtri, in quibus viſitauit nos oriẽs ex alto, &c. Ad dirigendos pedes noſtros in viã pacis. Vbi legẽ Euãgelicã viam pacis nũcupauit. Quapropter debemus omnes *Luc.1.*

Chri-

Christiani in summa cõcordia viuere cum proximis nostris. Et est valdè execrabilis Deo, ac malum hominibus præbet exẽplũ discordia inter Christianos, quanto ergo execrabilior erit Deo & hominibus discordia, & lis inter ipsos fratres vnius parentis filios, atque ex vna matre natos. Vt patriarcha Abraham horum malorum occasiones tolleret, dedit cuncta, quæ possederat Isaac, filijs autem concubinarum largitus est munera, & separauit eos ab Isaac filio suo, dum adhuc ipse viueret. Ante obitum suum bona sua inter filios diuisit, inter filium, quem ex Sara habuit, & inter filios secundarum vxorum: & reliquit eos sanctus vir prudẽtia sua omnes pacificos & contentos. O quam salutiferum consilium fratres mei, ijs, qui liberos habetis, vt modò dum viuitis substantiam vestram inter eos diuidatis, & eos paterno hoc amore, pacificos & quietos relinquatis. O quot lites, & offensiones Dei euitarentur, si hoc faceretis. Vos autem propter cupiditatem, ne diuitias vestras in vita diuidatis, ne ve illas à vobis alienetis, nihil curatis, nec doletis, etiam si filij vestri propter hæreditatis diuisionem in infernum detrudantur. Hi beati fratres, de quibus loquitur sanctum Euangelium iam parente orbati erant, sed tamen pacifici, & in fraternitate remanserunt, vt antea.

Gene.25.

Cùm igitur Lazarus infirmaretur, constituerunt sorores nuncium mittere ad Christum Redemptorem nostrum, laborẽ suum ei exponentes, & epistolam ad illum scribunt in qua ei dicebãt: *Ecce quem amas, infirmatur.* Non audent salutẽ petere, sed tantum modo necessitatem suam illi declarant, Domine non est tuum diligere, & obliuisci: quem amas, infirmatur, prouide quod nobis plus conuenit: nescimus enim, quando nobis salus deest, vtrũ sit melius, ea carere, an eam impetrare. Tanquam cupidos in nulla re errandi oportet nos dicere: Domine hoc mihi deest: prouide tu quod magis conuenit.

Respõdit Dominus: *Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, vt glorificetur filius Dei per eam.* O bone Iesu, vere hominũ amator, quid hoc est Domine mi, quòd velis honorem acquirere cum labore, & morte hominis tam amici & familiaris tui? Siquidem hæc infirmitas non est ad mortẽ, qua debeat Lazarus vniuersali debito satisfacere (Omnibus enim semel moriendum est) vis vt atrocissimum mortis periculum patiatur, vt tu inde gloriam haurias? Quando fecisti conuiuium in mõte illi turbæ plurimæ

5 rimæ, accepto beneficio voluerunt te regem efferre, tu autem ho-
norem illum fugiſti quo homines te afficere volebant: hic autem
vis gloriam acquirere, cum tanto labore hominis tam familiaris
tui? O incomprehenſibilia Dei iudicia, quos modos quærit, vt no-
bis manifeſtet quanto ſtudio ſalutem noſtram deſideret. Quod
erat hominibus magis neceſſarium, erat vt crederent, quòd Ieſus
Chriſtus eſt verus Deus, & homo, & vt talis ſuper omnia ab ipſis
diligeretur. Atq; vt in hanc cognitionem, & amorem deuenirent,
vult vt Lazarus moriatur, & quòd cum detrimento & morte tan-
ti amici ſui eius potentia manifeſtetur, ad vtilitatem hominum,
& hanc vtilitatem noſtram vocat gloriam ſuam, pro ſuo nimio
in nos amore. O Benedictus & glorificatus ſit talis Dominus. Be-
nedicant tibi omnes Hierarchiæ cæli, & totus terrarum orbis lau-
6 det nomen tuum, Deus ſalutaris noſter, refugium animarum no-
ſtrarum, qui tanti nos æſtimas, tantoq; amore nos amplecteris, vt
ſalutem noſtram appelles gloriam tuam. O quam conſentaneum
eſſet, vt nihil in toto terrarum orbe glorioſum, nihil decorum, nihil
denique honorificum putaremus, præter id, quod ad huius noſtri
diuini amatoris ſeruitutem maximam ſpectaret.

Vt ergo audiuit Dominus, quod Lazarus infirmabatur, duos
dies illic commoratus eſt. Quis modus hic (humano videri) auxi-
liandi infirmo? Attendite fratres, cùm aliquo labore oppreſſos vos
videritis, & rogaueritis pro vobis ſacrificia offerri, & orati-: Deus ta
men videtur demorari, ne paruo flumine demergamini. Deus
enim tempus, & occaſionem expectat. Optimè nouit quid potiùs
vobis conueniat. Ideò Iſaias dicebat: Qui crediderit, non feſtinet. *Iſai. 28.*
7 Et Habacuc: Si morã fecerit, expecta illum, quia veniens, veniet, *Habac. 2.*
& non tardabit. Illud non feſtinet eſt dicere: Ne ſtatim deficias, &
deſperes. Et illa verborum duplicatio: Veniens, veniet, ſignificat
vtiliſsimum aduentum, & valdè opportunum, & opportunitatem
expectare, non eſt demorare.

Poſt duos dies dixit diſcipulis ſuis: *Eamus iterum in Iudæam, & audientes hoc diſcipuli dixerunt illi: Rabbi, nunc quærebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc?* Non obſtat hoc eundum eſt nobis ad confi-
ciendum negotium redemptionis, licet vitam perdamus. Sæpe
Dominus in Iudæam iuerat propter hoc negotium, ad quod Pa-
ter æternus eum miſerat, & quanquam Iudæi eum crudeliter tra-
ctauerant, non ideò impeditur, quo minus illuc redeat ad diuinũ

redemptio-

redemptionis negotium conficiendum. Homines qui rem ali- 8
quam verè, & ex animo expetunt nullum lapidem intactum, nihilque intentatum relinquunt, vt illam consequantur: solùm in rebus spiritualibus statim sistimus: quacunque minima contradictione impediamur, non vlterius progredimur, & sic opera nostra bona incepta manent, & ferè nunquam perficiuntur.

1. Reg. 17. Videamus nunc, quæ sit ratio, quare cùm Dauid Gigantem Goliath superauerit, & primo saxo eum præcipitauerit, & cùm postea caput eius gladio absciderit, non seruatum fuerit saxum in templo, vt seruatus est gladius? Ratio huius fuit, quia per lapidem cœpit victoria; ensis verò fuit vltimum instrumentum, quo impositus est finis prælio. Vt in hoc significetur, quod non tam considerat Deus bonorum operum initia, quam ipsorum fœliciſsimum finem. Quapropter opus est virili, & constanti pecto- 9
re, ad resistendũ contradictionibus, quæ in incepti boni via offeruntur: & per omnes difficultates transeundum, quousque bona

Isidorus lib. de summo bono. opera penitus consummentur. Vt enim ait Sanctus Isidorus: Salus, solis perseuerantibus datur: non enim beatus erit, qui bonum facit, sed qui perseueranter facit. Totius huius cælestis doctrinæ nobis exemplum præbet noster cælestis Magister inuincibili illo pectore, & diuino animo, dicens: Eamus iterum in Iudæam, &c.

Et post hæc dicit eis: *Lazarus amicus noster dormit.* Et inferius eis declarauit, quòd amicus suus Lazarus defunctus esset. Nec enim, quod iuuenis, aut diues, aut quod illustris esset ei profuit, vt mortis fauces effugeret. Ideò Dauid dicit: Nolite confidere in prin-

Psalm. 145. cipibus, in quibus non est salus exibit spiritus eius, & reuertetur 10
in terram suam; in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Princeps & filius hominis animam exhalabit, id est, vir egregius & infirmus. In illa die peribunt omnes, &c. id est, omnino finientur in illa die machinæ illæ, quas in cogitatione sua fabricabant, illę turres aereæ tunc corruẽt. Et apertè patet, quòd de vanis eorũ cogitationibus, & ambitionibus ac voluptatibus loquatur, cum dicat: Peribunt. Cogitationes enim sanctæ bonorum nõ pereunt, sed

Sap. 5. in acceptatione diuina permanent: vt dicit de illis Sapiens: Cogitatio illorum apud altissimum, vt eos in æternum remuneret. Cogitationes, & demolitiones malorum, quibus modos quærunt, vt se delicatè tractent, omnes illic peribunt; & pro eis æterna tor-

menta

11 menta patientur. O quã meritô hos cõminatur Propheta Amos dicens: Audite verbũ hoc vaccę pingues, quæ eſtis in mõte Samariæ, quæ calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes, quæ dicitis dominis veſtris: afferte, & bibemus. Iurauit Dñs Deus in ſancto ſuo, quia ecce dies venient ſuper vos, & leuabunt vos in cõtis, & reliquias veſtras in ollis feruentibus. Vę vobis vaccæ pingues, quæ cum pauperum ſudore pingueſcitis. Iurauit æternus Pater per vnicum filium ſuum, quôd pœnas debitas ſibi dabitis, & quod hæ carnes, quas tam delicatè tractatis in inferni ollis coquẽ dæ ſunt in æternum. Quàm miſerabile eſt videre gregem ita exultantem ad occiſionẽ pergere, ac ſi ad paſtum duceretur. O miſerrimi peccatores, quare non animaduertitis, quôd in occiſionem inferni pergitis, & ita hilares, ac ludentes itis, acſi ad aliquem volu- *Amos. 4.*
12 ptatis & recreationis locum veheremini: & quaſi ſi eſſetis vaccæ, & bruta animalia, quibus nihil aliud eſt, quàm oriri, & mori: fratres reſipiſcite quæſo: homines enim eſtis rationales, & fidẽ habetis, ne in his rebus confidatis, cùm vos â morte liberare non ſufficiant: imô ſunt viæ, quę vos ad æternam condemnationem deducẽt. Nec profuit Lazaro, vt eum à morte eriperet, maxima neceſſitudo, quam cum Chriſto Redemptore noſtro habebat. Et hoc eſt, quod Sanctus Paulus obſcuriſsimis quibuſdam verbis exaggerat, dicens: Si autem Chriſtus in vobis eſt, corpus quidem mortuũ eſt propter peccatum: ſpiritus verò viuit propter iuſtificationẽ, id eſt, licèt homo iuſtificationis gratiam conſequatur: corpus tamen remanet mortale, corporali morti ſubiectũ, in ſuppliciũ primi peccati, per quod mors in mũdum intrauit. Et hoc ſignificat: *Roma. 8.*
13 Si Chriſtus in vobis eſt per gratiã, corpus quidem mortuũ eſt propter peccatum, id eſt, quod remanet tamẽ mortale. Spiritus autẽ viuificatus manet per iuſtificationem. O quam admirabilis exaggeratio hęc eſt. Vult dicere, quod quamuis tantũ ſit donum iuſtificationis, non liberat hominẽ à morte. Nõ ceſſat mors, etſi ceſſat peccatũ, ne fidei meritum ceſſet. Si enim homo in ſe corporis immortalitatẽ videret, & quod nõ moreretur: hoc infallibile eſſet argumẽtum, quod iuſtificatus eſſet. Et ſic honor, & vtilitas corpori adderetur, ſpirituí verò meritum maximũ auferretur. Atq; etiam eſſet contemptus aliquis gratiæ: quia ſi per iuſtificationẽ, & amicitiam Dei, immortalitatem homines impetrarent diligentiùs curarent baptiſmalem gratiam adipiſci, vt à morte liberarentur,

quàm

quâm propter ipſam gratiã. Ex hac exaggeratione D Pauli, ſcili- 14
cet, quod ne gratia quidem nos morte liberat, infert idẽ Apoſto-
lus rationem efficaciſsimam, vt peccatũ execremur. Dicit enim:
Non ergo regnet peccatum in veſtro mortali corpore. Attendite
quam optimam rationem, ad non peccandum. Siquidẽ per pec-
catum primi parentis corpus veſtrum mortale effectũ eſt, & mor
ti ſubiectum quod eſt tantum malum, & propter alienum pecca-
tum, quid erit propter veſtrum proprium? ſi peccatum parentis
tui adeò tibi obfuit, quãtum damnum tuum proprium tibi infe-
ret? Abſque dubio maius tibi malum afferet. Nam illud alienum
peccatum corpus tuum mortale reddidit, vt in vniuerſali reſurre-
ctione reſurgat, & ibi damnum hoc reſarcietur: peccatum autem
proprium æterno interitu animam occidit. Quapropter attende
quomodo vinas. Caue à peccato cum tam venenoſum ſit. Atque 15
etiam ex ijſdem verbis Sancti Pauli aliud fortiſsimum, & ſubti-
liſsimum argumentum elicitur. Peccatum actuale patris noſtri
priùs fuit cauſa noſtrorum originalium peccatorũ, propter quæ
corpora noſtra morti remanent ſubiecta: ergo propter peccata
mortalia actualia magis ſubiecta, & aſtricta erunt ad mortem.
Simile. Quemadmodum homo, qui propter furtum, ad mortẽ remanet
obligatus, ſi poſtea in homicidium, proditionem aut hæreſim in
cidat, magis aſtrictus ad illam remanet. Ex quo infertur, quòd
quanto grauiora peccata committimus, tantò digniores ſumus,
quibus vita minuatur; & citiùs mors obrepat. Et hoc eſt, quod ad
Sapi.1. literam dicit Sapiens? Iniuſtitia autem mortis eſt acquiſitio. Im
pij autem manibus, & verbis accerſierunt illam. Dicit, quòd ini-
qua vita allicit ad ſe mortẽ. Quòd vita peccatrix, & iniuſta, quaſi 16
funibus mortẽ attrahit, vt citiùs accedat, & quòd impij, verbis, ac
operibus ſuis eam ſemper accerſiunt. Significat in omnibus his,
quod quo quis maior peccator eſt, eò dignior eſt, cui Deus dies
vitæ breuiet, & quòd realiter, & verè multis propter eorum pecca-
ta Deus vitam breuiet: vt etiam ſignificant verba illa Prophetæ.
Pſalm.54. Viri ſanguinũ non dimidiabunt dies ſuos. Et alia vbi dicit, loquẽs
Pſalm.88. de peccatore quodam. Minoraſti dies temporis eius, & perfudi-
ſti eum confuſione. Et ſi quidem ſancta ſcriptura, quę fallere non
poteſt, nobis dicit, quòd propter peccata minuit Deus vitam, qui
ſic vitam diligitis, & multos annos viuere cupitis, quare peccatis?
cùm peccata veſtra ſint funes, qui mortem alliciunt, vt veniat, &

vos

17 vos in infernum præcipitet. Oſtulti, ſtulti, ſtulti, Deus vobis det ſenſum, Deus vobis det ſenſum, Deus vobis det ſenſum. Quamuis propter nihil aliud eſſet, quàm propter hoc, oporteret vos peccata maximè execrari, quanto magis ſi quod præcipuũ eſt, aduertitis, ſcilicet, quod non eſt iuſtum, vt tam bonus Deus, cuique tantis beneficijs deuincti eſtis à vobis aliquomodo offendatur.

Cùm iam Lazarus mortuus eſſet, ait Dominus: *Vado, vt à ſomno excitem eum.* Diſcipuli autem arbitrantes eum de corporali ſomno loqui, dixerunt ei: *Domine ſi dormit ſaluus erit.* Ecce quomodo diſceſſum ei volunt impedire: quot rationes quærunt, vt illum ab hoc itinere diuertant Antea dixerant: Heri volebant te lapidare, modo verò dicunt: Si dormit non eſt opus nos illuc ire: infirmitatem hanc non oportet eſſe periculoſam. O ſenſualitas quàm
18 vis in omnibus audiri, & in omnibus habere ſuffragium, licèt ſit Deus, qui loquitur, quas cauſas ſcit quærere caro noſtra ad fugiendum laborem. Aliquando proprium periculum vobis obijcit. Domine lapidabunt nos. Quòd ſi hoc non ſufficit, proponit parum alienæ vtilitatis: ſi dormit, non eſt cur illuc eamus. Et vereor ne eius ſuffragium ſæpiùs præualeat. Cùm enim ſenſualitas dicit, vide quòd occidis te: vide quòd Deo diſplicent extrema, & quòd ex hoc nihil vtilitatis percipit proximus, non habemus pectus ad reſiſtendum ei, ſicut bonus Dominus reſiſtit apparentibus rationibus, quibus ei diſcipuli ſui diſſuadebant iter. O puſillanimes, puſillanimes, quos quæcunque minima ſenſualitatis repugnantia cogit, ne quid bonum apprehendatis, quantùmcunque illud Deus præcipiat: non animaduertitis, quia ipſo facto
19 quòd Deus aliquid præcipit, obligatur nobis fauere ad eius executionem, & omnes contradictiones auferendas, quæ in tali re ſeſe obtulerint? Quando Deus præcepit Moyſi, vt iret in AEgyptum ad redimendos Hebræos, multas cauſas opponebat Moyſes, quæ iter impedirent, & omnibus his reſpondebat Deus, promittẽs ſe ei in omnibus auxiliaturum. Cùm eſſet difficile, quod Deus illi iubebat, repugnabat caro, & tantum onus fugiebat; quærebatque occaſiones, ne Deo obtemperaret. Primam excuſationem adhibet, dicens: Quis ſum ego, vt vadam ad Pharaonem? Domine ego ſum pauperculus paſtor, qui ad nihil aliud proſum, niſi ad cuſtodiendum hunc paucum gregem, non autem, vt eduçam filios Iſrael de AEgypto, adimit Deus hanc difficultatem, di- *Exod. 3. & 4.*

tens: Ego ero tecum. Ne consideres quis nam sis, nec rei magni- 20
tudinem, nec Regis potentiam animaduertas; sed consydera me,
& mandatum meum; non solùm enim te adiuuabo, sed ero illic
tecum. Vide vtrûm sit timendum, cûm tale habeas auxilium
Ablata omni hac difficultate, aliam statim proponit, dicens: Ec-
ce ego vadam ad filios Israel & dicam eis: Deus patrum vestrorũ
misit me ad vos? Ego iturus sum: vt loquar de Deo ad filios Israel
homo tã ignarus, vt ne nomen quidem eius aut quî vocetur, sciã?
Non hoc erit impedimentum (ait Dominus) Ego sum, qui sum.
Nomen meum est, quod habet infinitam essentiam. In Hebræo
verò est: Ego ero, qui ero. Quod significat: hoc opus ostendet qua
lis Deus ego sim. Talia operabor, vt omnes omnipotentiam, forti
tudinemque meam cognoscant. Dempta hac difficultate statim
aliam obijcit: Non credent mihi, nec audient vocem meã. Etiam 21
hanc difficultatem tollit, concedens potestatem, ad facienda pro-
digia, & ita dixit ei. Quid est, quod tenes in manu tua? Respon-
dit, Virga. Et facultatem illi dedit, vt illa virga mirabilia faceret,
ne hoc quidem suffecit, sed aliam excusationem reddit dicens:
Obsecro, Domine, non sum eloquens ab heri, & nudiustertius: ex
quo locutus es ad seruum tuum impeditioris, & tardioris linguæ
sum. Sum balbus, & nescio loqui, O quam indomita est caro no-
stra; & quantum subterfugit rerum grauium onus, Totum hoc
ex amore proprio proficiscitur. ¶ Et est hic valde notanda res quę
dam obstupenda. In his enim verbis Moysi, ab heri, & nudiuster-
tius, ex quo locutus es ad seruum tuum, &c. videtur ostendere hæc
non vno solùm die fuisse, sed in triduo, Vt videatis patiẽtiã Dei
& repugnantiam Moysi. Triduo cum eo has res egit: Moyses ve- 22
rò causas offerebat, & Deus omnes auferebat, ac pollicebatur om
nes difficultates se adempturum esse; sicut etiam huic excusatio-
ni respondit, dicẽs: Quis fecit os hominis, nonne ego? Perge igi-
tur, & ego ero in ore tuo, doceboq; quid loquaris. Cum vidit Moy
ses, quòd omnibus suis excusationibus satisfaciebat Deus, dixit:
Obsecro Domine, mitte quẽ missurus es: hoc est. Siquidẽ pollici-
tus es te missurũ esse in mundum Redemptorẽ: mitte nunc illũ,
vt eos liberet non modo corporali captiuitate, sed eos, & vniuer-
sum mundũ spirituali seruitute redimat. Audiens Deus tot excu-
sationes, iratus est in Moysem (vt ibidẽ ait sanctus textus) Iratus
est Dñs in Moysem, & nõ respondit ad hoc. Vult diuina Maie-

stas,

23 ſtas, ne quæramus occaſiones ad eius præcepta non adimplenda, quamuis ſint cum bona intentione. Bonam intentionem habebat in hoc vltimo Moyſes, videbatur enim ſibi parum populo illi profuturum eſſe, ſi ab illa captiuitate auferrentur, cùm tamen peccatorum vinculis tenerentur. Attamen iraſcitur Deus contra eum. In his omnibus excuſationibus Moyſi circa præceptum Dei, apertè manifeſtatur, quòd quotidie inter nos agitur, & inconuenientia, quæ ſenſualitas noſtra nobis offert, in quacunque re virtutis, quam velimus apprehendere. Verum, quemadmodum illi omnes excuſationes omnipotens Deus ademit; ita oportet nos confidere, quòd omnes difficultates noſtras, quæ ſe ſe in bonorum operum executione obtulerint, ipſe adæquabit. Qua propter fratres ne ſimus puſillanimes, cùm talem adiutorem pro no-
24 bis habeamus? qui toties in Scriptura ſancta promiſit ſe ſuis eſſe futurum.

Tunc ergo dixit eis manifeſtè: *Lazarus mortuus eſt, eamus ad eum.* Cùm dixit, illum dormire, addidit? Vado vt à ſomno excitẽ eum. Modò verò cùm dicit, illum mortuũ eſſe, addidit: Eamus ad eũ. Et nõ eamus ad reſuſcitandũ eũ. Verbum enim excitationis nõ eſt verbũ iactantiæ, nullam in dicente ſignificat excellentiã, quicunque enim poteſt excitare aliũ dormiẽtem: hic autẽ ſtetit, & non dixit, eamus ad reſuſcitandum eũ, quod eſt verbum maximę excellentiæ, vt nos doceat in omnibus inanem gloriam effugere, & verborum elationem euitare. Veri enim humiles in omnibus humiliantur, tam in operibus, quam in verbis: vt apparuit in ſancto Moyſe, de quo legitur. Quod cum iam à Deo inſtitutus eſſet
25 tanti populi dux, & princeps excellentiſsimus, loquens cum ſocero ſuo, dixit ei: Vadam & reuertar ad fratres meos in Aegyptũ, vt videam ſi adhuc viuant. Nõn dicit, vado, vt eos à ſeruitute auferam, quod erat verbum maximæ excellentiæ: ſed dicit humili- *Exod.4.*
ter: Vado ad fratres meos, vt videam ſi viuant. Videte quam humilia verba. Dedit eos Deus ſibi in ſubditos, ille verò vocat eos fratres ſuos, Præcepit ei Deus, vt eat ad liberandum eos, ille verò dicit: Eo vt viſitem eos. Etiam nobis Sanctus Paulus præbuit hu- *Roma.1.*
ius humilitatis exemplum, dicens. Deſidero videre vos, vt aliquid impertiar vobis gratiæ ſpiritualis ad confirmandos vos, id eſt, ſimul conſolari in vobis. Videte humilitatem Sancti apoſtoli. Non promittit ſe maximam prædicationẽ facturum, aut mirabi-

lia miracula esse operaturum, sed aliquid gratiæ, nec quidem di- 26
xit aliquam gratiam, est enim humilior loquendi modus cum dicimus, aliquid pecunię, quàm cum dicimus aliquam pecuniam dabo vobis. Ita hîc dicit aliquid gratiæ spiritualis vobis impertiar. Cùm autem loquitur de eo, quod illi facturi sunt, & de fructu, quem percepturi sunt, non loquitur per diminutionem, sed absolute dicens: ad confirmandos vos. Vult dicere, ita feruidos, & studiosos diuini verbi vos considero, vt ex hac parua gratia spirituali, quæ in mea prædicatione est, sperem vos maximum fructum esse percepturos. Discite fratres mei has diuinas lectiones, vt omnia verba arrogantiæ fugientes, humillima verba loquamini, & cordis humilitatem significantia.

Iuit igitur Dominus, & cùm accessisset iam quatuor erant dies ex quo Lazarus defunctus erat & exiuit ad eum Martha, dicens: 27
Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Etiam postquam mortuus fuerat, cum fratrem vocat. Ita enim esse oportet, vt etiam postquam mortui sunt, cum defunctis fraternitatem obseruemus. O quantus defectus est circa hoc. Crudelissimum est profectò, quôd mortuo fratre, aut patre vestro, ita eorum obliuiscamini, ac si ij nunquam fuissent: cum etiam canes se fideles in mortuos præbeant. Vnde arbitramini consuetudinem dimanasse, ponendi in tumulis ad pedes mortuorum simulacra canum nisi ad significandam eorum fidelitatem cum mortuis? Refert Sanctus Ambrosius, quod cum homo quidam alium ex Antiochia interfecisset, mansit cum mortuo canis, qui illum comitabatur antea, illum etiam tunc comitans maximis vlulatibus, quibus significabat dolorem, quem ex nece domini sui acceperat, 28
cumque multi homines accederent ad videndum mortuum, accessit inter eos etiam homicida, dissimulans, quem cùm canis vidisset, & agnouisset, in eum inuasit, & dentibus tenuit, significans illum esse, qui Dominum suum interfecerat, nec eum dimisit, quousque homicida confessus fuit se delictum illud commisisse, & inde ad supplicium ductus est. Hanc historiam assumpsit S. Ambrosius ex Plinio in libro de naturali historia, vbi casum hunc memorat, & alios mirabiles ad hoc propositũ refert. O miram animalium fidelitatem, ô miseram rationalium hominũ infidelitatem. Ne patiamini (per reuerentiam Dei) cùm homines sitis pleni rationis & consilij, & cùm Christiani sitis, vt bruta animantia

Ambros.

Plinius. lib. de natu. hist.

29 animantia vobis excellant: Attendite, quod ſicut cum defunctis veſtris feceritis, ſic (diuina permiſsione) filij veſtri vobiſcum agent.

Poſt Martham acceſsit etiam Maria. *Ieſus autem vt vidit eam plorantem, & Iudæos plorantes infremuit ſpiritu.* Omnes pro defuncto Lazaro lacrymantur. O quantũ oportet omnes iuſti mortem lamentari, quia mundo maximè neceſſarius eſt. Valet tantum iuſtus, vt eius cauſa plurimos peccatores Deus ſerat, vt patet in Moyſe: Et vt dixit Deus Abrahæ de Sodomitis. Hac de cauſa ſæpe dominus iuſtos à mundo aufert, ne pro peccatoribus intercedant. Maledictis ciuibus Sodomæ abſtulit Loth, vt eos combureret: Noe incluſit Deus in arca, eumque ab hominum familiaritate ſegregauit, vt mundum euerteret. Magnum ſignũ eſt, quòd

30 Deus eſt iratus in aliquod regnum, aut ciuitatem, cum ab ea ſanctos viros abſtrahit, quos etiã auferet, ne dolorem accipiant, cùm videãt maxima ſupplicia quibus vult vicinos ſuos punire. Cum voluit Deus euertere Hieruſalem propter eius peccata, voluit vt priùs Rex Ioas obiret, & eius plurimas virtutes annumerans, addidit dicens. Idcircò colligam te ad patres tuos, & colligeris ad ſepulchrum tuum in pace, vt non videant oculi tui omnia mala, quæ inducturus ſum in locum iſtum. Fuit mors huius optimi Regis ſignum ſupplicij, quo Deus volebat Iudæã afficere: non enim diu durare poteſt domus cùm ab ea columnæ ſubtrahuntur, quæ eam ſuſtinent. Columnæ reipublicæ ſunt iuſti, quibus Deus eam fulſit, cùm videmus has columnas nobis auferri, ploremus, & à Deo miſericordiam poſtulemus antequã in eius fortiſ-

31 ſimas manus incidamus.

Plorantes omnes perrexerunt cum Domino ad ſepulchrum ad quod cùm acceſsiſſet, *Lacrymatus eſt Ieſus*, & non modò lachrymatus eſt, verum & infremuit ſpiritu. Magnum aliquid & terribile oportet fuiſſe, quod optimus Ieſus in pectore ſuo habebat, cùm ita infremuerit, & ſuſpirarit. Quid autẽ fuerit, quis intelliget? fortaſſe aduenit ei horror hic, & infremuit, conſiderans duritiem, & pertinaciam Iudæorum, quæ eum cogebat mortuos iam fœtidos reſuſcitare, ad eos conuertendos, & quòd nihil eorum profuturum eſſet. Idcirco Dominus ſecus ſepulchrum maximã vocem extulit dicens: *Lazare veni foras, & ſtatim prodijt.* O potentiſsimum verbum, cui ſtatim mortuus obediuit, & ſurrexit. O

Exod. 32. Gene. 18. Gene. 19. Gene. 7. 4. Reg. 22.

Christe largitor vitæ, & destructor mortis, extolle Domine vo 32
ces ad animas nostras mortuas, vt à sepulchris exeant, in quibus
sepultæ sunt. Vni voci obediuit Lazarus, & surrexit, tot verò vo
cibus, quibus teò miserrime peccator vocat Deus, non vis respon
dere, nec exire, sed in peccatorum sepulchro commoraris. Sicut
Psalm. 87. vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor am
plius. Ita tui ipsius, & Dei immemor es quasi mortui, qui in se-
Dissimile. pulchris iacent. Si cum auceps illices suos facit: vulgo (*Reclames*)
insciũ & incautũ animal, quod in spelunca sua latet sciret, quod
in ostio paratus est sibi laqueus, nõ esset mirũ, si potiùs in spelun-
ca se mori pateretur, quàm ab ea exire vellet. Tu autem homo,
quẽ Deus tam suauibus vocibus vocat, suisq; brachijs extensis,
ad recipiendum te cum misericordia, vitamque æternam tibi cõ
cedendam; nec tamen ab ea spelunca exire vis? O miserum te, & 33
cæcum, siquidem tantum bonum contemnis. Non sit ergo sic
fratres mei, sed absque vlla mora statim, quæ vobis Deus præci-
pit, exequimini. Aduertite, quòd nihil à vobis petit, quod hic
statim non possitis facere: non est cur dicatis; finite me ire domũ
meam, & illic faciam. Hic, hic potestis facere, quod Deus petit,
absque eo quod moueamini ab isto loco: hic potestis peccata ve-
stra dolere: hic potestis firmiter proponere, amplius non pecca-
re: hic potestis statuere facere quod debetis: hic potestis intentio-
nem habere peccata vestra purissimè confitendi, & faciendi om-
nia, quæ vobis illic præcipientur. Et ita per diuinam misericor-
diam ad gratiam resurgetis, qua æternam gloriam comparetis: ad
quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶ Sabbatho post Dominicã. IIII. in Quadragesi.

*Dicebat Iesus turbis Iudæorum: Ego sum lux mun-
di, &c.* Ioannis, 8.

NARRAT Sanctus Ioannes: quod postquam Redem-
ptor noster Iesus Christus liberauit illam mulierem adulte
ram à manibus Iudæorum, ac Pharisæorum tanta pietate, & tam
admirabili prudentia, mirificum quendam sermonem habuit
volens

2 volens Iudæos ſuauibus verbis attrahere; vt ſe verum Deum, & hominem animis agnoſcerent, & ore faterentur. Atque in hoc ſermone diuina illa verba dixit: *Ego ſum lux mundi.* O quam fœlices nuncij ſunt hi hominibus in mũdo cõmorantibus, in quibus nobis declaratur quàm gratis in cælũ aſcendere poſſimus: auxilia enim & fauores diuini gratis dãtur. Quòd ſi dicatis, quomodo hoc probabis? quomodo? videte quid dicat Dominus: Ego ſum lux mundi. Dicite, quando vidiſtis vos lucem emi, aut vendi? quando dixiſtis: date mihi lucem ad duas libras, aut date mihi claritatem duobus nummis? Nemo vnquam tale dixit: nõ enim lux emi ſolet. Nihil viliori pretio habetur, quàm ſol. Dormitis, & cùm non arbitramini videtis ſolem ingredientem per feneſtrã veſtrã. Videamus, hic ſol viſitat vos propter aliquam vtilitatem
3 ſuam? Non profectò. O benedictus, & glorificatus ſit Deus noſter; quàm gratis ſe hominibus præbet, & quàm vniuerſaliter communicatur ijs, qui ei aditum patefaciunt, & eum in domum ſuam recipiunt. Et hæc omnia ſignificauit, dicens: Ego ſum lux mundi. Arbitrabantur falſò Iudæi, quòd ſibi ſolis venturus erat in mundum Redemptor, & vt eos ab hoc errore tolleret, dixit eis: Ego ſum lux, non ſolùm vobis, verùm etiam vniuerſo mundo. O Chriſte æterna veritas magnopere admiror Deus meus, quod dicis te eſſe lucem vniuerſi mundi, & quòd tam pauci luce tua potiantur. Quomodo fieri poteſt, quod ſis tu lux mundi, & tamen tot in tenebris commorentur? Si hic ſol materialis (licèt in comparatione tui tam paruus ſit) vniuerſum mundum illuminat, & in eius conſpectu nihil remanet obſcurum, quo-
4 modo cùm tu ſis lux infinita, tot obſcuros relinquis? Huic quæ- *Ioan. 3.*
ſtioni reſpõdet Dominus, dicens: Hoc eſt autem iudicium, quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem: erant enim eorum mala opera. Et hoc quidem eſt (ait Dominus) quod malorum iudicium aggrauat, quòd cũ lux in mundum veniſſet, ij magis tenebras, quam lucem dilexerũt: & ne tenebras relinquerent, lucem ſequi noluerunt: erant enim eorum mala opera. Ita prauis operibus aſſueuerãt & iniquis moribus delibuti erãt, vt ne à peccatorum ſuorũ tenebris recederent, me verã lucem accipere noluerint; & ita eorum culpa, in obſcuritate remanent. O cęcos filios Adæ, ò ingratas creaturas quis vnquã tale perſpexit? quis tale audiuit? quis deniq; talé cogitauit?

quòd homines rationis participes tenebras plus quam lucem diligant? & quòd creatorem propter horrorem creaturæ derelinquant? Ecce fratres mei causam, quare tot infideles cæci, & absque Dei cognitione in orbe commorentur: quod peccata, quæ contra naturale lumen commiserunt, sunt quædam speluncæ, quibus inclusi sunt, ne ad eos fidei lumen ingrediatur. Nobis autem, qui diuina misericordia lucem hanc fidei iam accepimus, ne illam amittamus sed semper eam in nobis conseruemus, viuamque cum gratia, & charitate habeamus: Dominus statim inferiùs cæleſtem quandam admonitionem præbet dicens: *Sed habebit lumen vitæ.* Vt hoc intelligatis, notate priùs verba Sancti
Epheſ. 5. Pauli dicentis: Eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino, vt filij lucis ambulate: fructus enim lucis est in omni bonitate, & iuſtitia, & veritate probantes, quid sit be- 6
neplacitum Deo. Recordamini (inquit) fratres mei, quòd antea fuiſtis tam peccatores, vt vos poſſemus ipſum peccatum nuncupare. Magna est hæc exaggeratio Sancti Pauli, cùm illis dicat, quòd antea ipsæ tenebræ erant: nunc autem oportet vos esse ita iuſtos, & in seruitute Dei illuminatos, vt ipsa lux poſsitis appellari. Quæ est etiam alia maxima exaggeratio, & siquidem ita illuminati estis, vt filij lucis ambulate: operamini sicut opus lucis & gratiæ, fructus enim lucis & gratiæ hic est, vt in omni probitate, & iuſtitia, & veritate viuatis. Sicut fructus mali, sunt poma, & fructus arboris nucis sunt nuces. Omnem probitatem appellat vnam bonam vitam: & quid est vna bona vita? seculares homines vocant eos, bonæ vitæ, qui sunt 7
carnales, cibis, & potionibus dediti, qui mollibus veſtibus, & perpolitis induuntur, qui vsque ad meridiem in mollibus lectis dormiunt, qui finita vna voluptate, aliam inueſtigant. Et ita dicit Diuus Bernardus: vulgò dicitur, qui benè paſcit se, benè viuit. Qui se liberaliter, & delicatè tractat de eo dicit vulgus: O quam bonam vitam viuit. N. Reſpondet autem San-
Bern. in. 2. ſerm. in Vigilia. Petr. & Paul. Apoſtolorum. ctus Bernardus. Mentita est iniquitas sibi. Ego vobis dicam (ait Sanctus vir) quænam sit bona vita. Bona vita est, facere bona, ſuſtinere mala, & sic vsque in finem perseuerare. Et hoc est in omni bonitate viuere. Dicit vlteriùs Sanctus Paulus: Et in iuſtitia. Quod etiam est fructus lucis, seruare in hac probitate debitam iuſtitiam, quæ est reddere vnicuique quod

suum

8 ſuum eſt. Vult dicere, vt bonę vitę quam degitis gloria ſoli Deo detur, à quo cuncta bona procedunt. Et alius fructus eſt: in veritate, non in fictione, ſed vt tales interiùs ſitis, quales vos exterius demonſtratis, & etiam meliores. Propter hæc, quæ Diuus Paulus addidit probitati vitæ, dixit quidam, virtutē nō in verbis eſſe, ſed in aduerbijs. Non eſſe in ieiunando, orando, aut eleemoſynam porrigendo, ſed, in benè, iuſtè, & verè id faciendo, iuſte & verè propter gloriam Domini, & eius diuinum amorem. His omnibus lucis fructibus addidit Sanctus Paulus tanquam concluſionem, aliud excellentiſsimum; quod eſt: probantes quid ſit bene placitum Deo. Probantes, id eſt, diſcutientes; quòd oportet nos examinare, in quo magis Deo ſeruire valeamus, & quomodo illi gratiores ſimus, & quæ ſint, quæ illi magis placent. Nunc intel
9 ligetis quorſum hæc verba Sancti Pauli vobis declararim: eò nāque fuit, vt vos cōmonefaciam, quòd ſi quidem fructus fidei, & gratiæ, & quod in nobis operatur, eſt, vt examinemus, quid Deo placeat, & quomodo ei ſeruituri ſimus, nullum eſt melius remedium, quàm, vt oculos conijciamus in hanc lucem Ieſum Chriſtum Reparatorem noſtrum; & in omnibus eum ſequamur ſecūdùm vires noſtras: & ſic ſciemus grata opera æterno patri facere.

Dicit autē: *Qui ſequitur me nō ambulat in tenebris, ſed habebit lumen vitæ.* Hoc verbum: ſequitur, perſeuerantiā quandam & in virtute progreſſum, atq; huius optimi Magiſtri ſequelam continuam denotat. Sic nos admonet Sanctus Paulus dicens: quapropter in *Heb. 6.* termittentes inchoationis Chriſti ſermonem, ad perfectiora feramur. Cùm iam declarauerit, aliquos eſſe inchoantes ſeruitutem
10 Dei; alios verò in eius ſeruitute iam perfectos, admonet nos modo, vt iam illa initia relinquamus, ne paruis rebus ſimus contenti; ſed vt ad perfectionem aſpiremus, ſemper deſiderantes meliores effici, & in omni ſpirituali exercitatione vlteriùs progredi. Vna ex maioribus mundi calamitatibus hæc eſt: quòd terrenarū rerum quantumcunque homines poſſideant, ſemper plura deſiderant, nunquam ijs, quæ poſſident contenti ſunt. Cæleſtibus verò rebus ſtatim ſatiamur, & contenti manemus, cum vice verſa eſſe oporteat. Commutemus ergò fratres mei hanc rerum ſæcularium famem, & eam habeamus efficiendi nos meliores; & ad hoc in nullum bonum, quod fecerimus conijciamus oculos, quanuis enim plurimum fuiſſet, parum tamē hoc eſt in comparatione il-

lius, quod Deo debemus. Ad hoc debemus aſpicere, & experie- 11
mur nos deficientes, & ad plura faciendum properabimus. Hoc
Philip.3. de ſe fatetur Sanctus Paulus magna exaggeratione ſic incipiens:
vnum autem. Hæc eſt Phraſis Hebræa, hoc eſt. Vnum notabile
vobis volo dicere. Quæ quidem retro ſunt obliuiſcens, ad ea ve-
rò, quæ ſunt priora extendens me ipſum. Omnium, quæ opera-
tus ſum in hoc ſpirituali itinere, in quo ambulo obliuiſcor, & ea
quaſi à tergo relinquo, ea non eſtimans, ſed ſemper oculos in per
fectiora propono, tradens me illis quantum poſſum. O quis glo-
rioſum hunc apoſtolum imitaretur, hic nunquam paruo contē-
tus eſſet; quanuis plurimum bonum operatus fuiſſet. Confor-
temur, confortemur fratres mei, & incipiamus celerrimè currere
conijcientes oculos nõ in ſanctos Apoſtolos ſolùm, ſed præcipuè
in ſummum Magiſtrum, & ducem Ieſum Chriſtum; vt nos idē 12
Hebr.12. Sanctus Paulus admonet dicens: Aſpicientes in autorem fidei,
& conſummatorem Ieſum. Notate diligenter duo nomina, quæ
ei tribuit, autorem, & conſummatorem: parum enim prodeſt cœ
piſſe, niſi inceptũ bonũ conſummetur. Idcircò nobis dicit: Aſpi-
cite attentè in veſtrũ diuinum ducẽ, qui eſt autor, qui bonũ cœ-
pit, & non ſtetit quouſque illud conſummaret, vt & vos in bono
nõ ſiſtatis, quouſq; id ad conſummationẽ deferatis. Ad hoc pro-
poſitum inuenietis myſterium in Prophetã Baruch, qui affirmãs
Baruch.3. Deum eſſe, qui ſuis ſapientiam præſtet, dicit: & tradidit illam Ia-
cob puero ſuo, & Iſrael dilecto ſuo: Iacob & Iſrael vna, & eadem
perſona fuit. Et eſt notabile, quod cum eum vocat Iacob, ſeruum
Dei inſcribit, cùm autẽ eum Iſraelem vocat, dilectum nũcupat.
In hoc docet, q; iuſtos de bono in melius oportet progredi, perſi- 13
ciẽtes ſe in hac vita, quouſq; finẽ ſuum conſequantur; qui eſt, vt
Deum in futuro ſæculo videant & eo fruãtur. Itaq; in initio fide
lis Deo ſeruit, & obtẽperat in timore, & quodammodo quaſi ſer-
uus, ſibi vim inferens repugnat enim eius caro, & cum paſsioni
bus ſuis colluctatur, atque hoc ſignificat Iacob, ideſt, luctator, &
idcircò cùm eum appellat Iacob ſeruum eius nominat. Poſt-
quam autem diuturna exercitatione appetitus ſuos vicit, ijs ſæ-
piſsimè contradicens & illos quaſi ſubditos habens accedit ad li-
bertatem filiorum Dei, & ad magnam eius familiaritatem. Nam
Pſalm.140 hoc ſignificat Iſrael, ideſt, videns Deum. Tunc eum dilectum
appellat. Hoc idem diſcrimen poſuit Dauid loquens de teſta-

men-

14 mẽto Dei. Et ſtatuit illud Iacob in præceptum, & Iſrael in teſta-
mentum æternum. Quia præceptũ conuenit ſeruo, teſtamẽtum
verò ad filium pertinet. Illud Iacob, hoc autem Iſraeli: quanquã
erat idem populus, qui in dies melior efficiebatur, & ex ſeruo fi-
lius Dei & hæres reddebatur. Qui ſic ſecutus fuerit Ieſum Chri-
ſtum filium Dei, non ambulabit in tenebris quandiu ſic perſeue
rauerit non incidet in errores, nec in peccata mortalia, quæ ratio
nem tenebroſam reddunt. Sed habebit lumẽ vitæ. Habebit fidẽ
viuam, & ſplẽdidam. Verum, heu dolor! quã pauci reperiuntur,
qui ſic in bono perſeuerent. O quàm miſerabile', & pudendũ eſt
videre, quàm viles & pauci momenti ſint res, quæ hanc ſequelã,
& in bono perſeuerãtiam nobis impediunt, pro nænia, pro mini
ma vtilitate, pro quacunq; turpi voluptate, ſtatim ab incepto re-
15 gredimur. De piſce ſatis paruo narrat Plinius (qui dicitur Remo- *Plinius.*
ra) quòd licèt nauis celerrimè in mari nauiget eam retinet, quan-
uis maximam curam adhibeãt nautæ. O miſeri filij Adæ, quid
ſimiliùs inconſtãtiam veſtram repræſentare poterit, quam hoc?
quod quantumuis ſanctus quiſpiã videatur, & licèt velociſsime
& magno impetu maris aquas ſcindat, & in virtutis proſecutio-
ne progrediatur, minimus piſcis; quaſi nihil impedimenti, & cõ
tradictionis, quod ei offertur, eum facit ſtare & etiam retrocede-
re. Nam (vt affirmat D. Bernardus) in via Dei ſtare, retrocede *Bernardus Serm. 2. De purificatione in fine.*
re eſt. Hoc deberemus ſanguineis lachrymis lachrymari. Quod
lamentabatur Iob eleganti quadam comparatione dicens: Me- *Iob. 7*
mento mei Deus quia ventus eſt vita mea, nec aſpiciet me viſus
hominis. Quàm facile ventus mutatur, & hinc illuc tranſit in in
6 ſtanti, ſic homo quaſi ventus ab vno in alium ſtatum, à gratia
in culpam facilè commutatur. Ita inconſtans eſt, vt vix illum
humanus viſus poſsit aſpicere. Quapropter neceſſe eſt mille
oculos habere, cautiſsimè viuere, atque hanc perſeuerantiam
ſanctis exercitationibus adiuuare, qui ſunt colũnæ, quibus hu-
mana fragilitas, quaſi paries in virtute declinans ſuſtinetur. In *Genè. 2.*
Geneſi dicitur, quod tulit Deus hominem, & poſuit eũ in para-
diſum voluptatis, vt operaretur, & cuſtodiret illũ. Eſt dubium,
quam oporteret eſſe operationem illam, quam Deus in tam for-
tunato ſtatu homini impoſuit? ſi enim dicas, quòd paradiſum
culturus eſſet, & in eo laboraturus, non rectè dicis: hoc enim po-
ſteà in ſupplicium peccati illi impoſitum eſt, vt patet ibidem

vbi

Gene.3. vbi legitur, quòd dixit ei Deus: in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Atq; huic dubio aliud additur. Quia dicitur: vt cuſtodiret illũ, à quo debebat illum cuſtodire? non erant latrones, nullus erat homo præter eũ, quis facturus erat malũ? Reſpõdet Sanctus *Ambr.* Ambroſius priori dubio. Homo creatus in gratia, collocatus in paradiſo eſt, vt operaretur virtutum cõceſſarum incrementum. Hæc eſt enim natura virtutis in creatura ſatæ, quod niſi exercea *2.Cor.6.* tur, & accreſcat, facilè corruit. Idcirco Sanctus Paulus nos admonebat dicẽs: Adiuuãtes autem exhortamur, ne in vacuum gratiã Dei recipiatis, ſed in omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei miniſtros in multa patientia in tribulationibus, in vigilijs, in ieiunijs, in caſtitate. &c. Videte quot poſtes ponat, quibus homo in virtute ſuſtineatur, & in gratia perſeueret. Nam ille gratiam Dei in vacuum accipit qui non curat melior, ac melior fieri, & cũ *Auguſt. 8. Super Gene.10.* ea fulciri. Poſteriori dubio reſpondet Beatus Auguſtinus. Quod illud: & cuſtodiret illud, ſignificat: vt cuſtodiret ſe ne committeret aliquid, propter quod inde eijceretur. Itaque in his omnibus declarãtur modi, & artes quas Deus homini dedit, vt in bono conſeruaretur. Quod ſi in illo fœliciſsimo ſtatu opus fuit homini tot exercitijs, ad ſui conſeruationem; quid erit nũc poſtquam natura corrupta, & debilitata eſt per culpam? O per charitatem Dei vos rogo fratres, ante vnum quemq; veſtrùm proſtratus, vt hæc, quæ vobis dico aduertatis cùm ſint vobis tam neceſſaria, nec patiamini, vt hæc mea verba, veſtra culpa vobis in atrociſsima verbera conuertantur: & quò plura vobis dico, eo grauiùs in die vltimæ rationis propter ea puniamini. Dicetis aliqui veſtrũ. Pater fruſtra laboras & fatigaris admonens nos vt vlterius progrediamur, & ne regrediamur: cum ne pedem quidem in virtutis via, & Chriſti ſummi boni noſtri ſectatione poſuerimus. Sic ego credo fratres mei, quôd ita ſcelerũ cathenis deuinctos vos tenet Sathanas: vt, niſi vos ab eius vinculis ſoluatis, non ſit poſsibile hoc iter vnquam aggredi; quod niſi incipiatis, videte, quid vobis erit? O quanto affectu commendabat Sanctus Paulus diſcipulo ſuo Timotheo rẽ hanc dicens: Hæc cõmone teſtificans coram Deo. &c. Seruum autem Domini non oportet litigare, ſed manſuetum eſſe ad omnes, docibilem, patientem, cũ modeſtia corripientẽ eos, qui reſiſtunt veritati: nequando det illis Deus pœnitentiam ad cognoſcendum veritatem, & reſipiſcant à diaboli laqueis à quo captiui.

20 captiui tenentur ad ipſius voluntatem. Hoc tibi commendo, vt perditiſsimos filios Adæ admoneas, vt ſe à diaboli vinculis ſoluãt cuius cathenis vincti tenentur. Date mihi hominem nimio affectu terrena inueſtigantem, & ſtatim ibit ex vno peccato in alterum; & tam longam cathenam conficiet ex illis peccatis, vt eum in infernum detrudat. Vide miſer in quàm infœlicem ſtatum deueniſti. Vide quouſque ærumna tua perueniat, quia Sathanæ captiuus effectus es. O Deus æterne propter pietatem tuam Domine te oro, vt horum hominum cæcorum mentes illumines, vt calamitatem ſuam agnoſcant, quos diabolus abſque vlla contradictione ſceleribus alligatos in infernũ præcipitat. Ad hoc propoſitum ponit Sanctus Chryſoſtomus mirificum quoddam exemplum. Auceps, qui laqueos ſuos parauit ad aues vinciendas, con- *Chryſoſt.*

21 tentus eſt quando videt auem in laqueum pedem vnum immiſiſſe, ſic enim eam habet ſecuram. Nos iter facimus ad Deum duobus pedibus, quorum alter eſt fides, alter verò ſunt opera plena amoris, & charitatis. Liberet vos Deus ne ille crudeliſsimus venator, qui vos inſectatur, alterum pedem tantum vobis apprehendat. Habete fidem, licèt enim ea tanta ſit, vt montes transferatis (ſicuti ait Apoſtolus) ſi vobis charitas, & bona vita deeſt, captiui eſtis diaboli. Et è contra, licèt omnia opera bona, quæ excogitare poteritis habeatis, ſi in minimo articulo fidei deficitis, reiecti eſtis à Deo, deuinctos vos habet Sathanas altero pede: ſi quidẽ ſine fide impoſsibile eſt placere Deo. Ad huius confirmationem intelligetis rem à Sathana cõſtitutam, qui cum videat aliquẽ in fide *Hebr. 11.*

22 deficere, non contriſtatur quanuis eum videat omnia opera bona mundi facere. Sic videbitis hæreticos Galliæ, & Germaniæ, qui corpora ſua mortificant, eleemoſynas porrigunt pauperibus, & maximum habent religionis ſuæ zelum. Quid hoc eſt? vinculis Sathanæ tenentur, qui cum eos vno pede comprehenderit ſecuram iam habet venationem, iam non eius laqueos fugient, licet alter pes liber ſit. Quapropter, quod ego te rogo ô peccator nomine altiſsimi Dei, qui nos crucis vexillum baiulans ducit, hoc eſt, vt à diaboli laqueis reſipiſcas, vt animã tuam à tanta tyrannide ac tam crudeli ſeruitute vendices, atque ſalutis viam percurrere incipias. Aduerte quòd hæc peccata ſunt compedes, & cathenæ. Si vis ô anima pretioſo Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanguine redẽpta, ab illis diſſolui, ego tibi dabo limam ſurdam, qua has cathenas

thenas dirũpas: hæc est crux Iesu Christi summi boni nostri, ex- ij
qua tantæ fortitudinis liquor defluit, vt eo omnes cathenæ diaboli confringãtur. O sanguis sacratissime dulcissimi Redẽptoris mei tu pro nobis intercede in conspectu æterni patris, vt per te omnes hi fratres mei, dissoluantur, & disponantur ad virtutis iter faciendum, vt ad æternam vitam accedant. Cum Dauid se vtroq; pede liberum animaduertit, maxima lætitia exultabat, & Deo gratias agens dicebat: Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo ve-
Psalm. 133. nantium: laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Et statim fatetur vires suas non suffecisse, vt à tanto periculo liberaretur dicẽs: adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cælũ & terram. Hoc idem adiutorium habebis tu frater si eo vti volueris.

Vt Dominus se lucẽ mũdi appellauit quem sequi debebant ij, qui salui fieri volebant: dixerunt ei Pharisæi: *Tu de te ipso testimo-* 14
nium perhibes, testimonium tuum non est verum. Vt hi pharisæi erant qui pluris æstimabantur in populo, ita erant & audaciores, ac impudentiores, & vt tales hoc dixerunt. Quemadmodum nemo potest esse iudex in propria causa, ita etiam testis esse non potest: passio enim & proprius amor rationis iudicium peruertit. Si autẽ tam perfectus vir reperiretur, vt eum propria passio non perturbaret, non esset inconueniens, quod in propria causa testis esset, & iudex. Et idcirco respondit Dominus: si ego testimonium perhibeo de me ipso verum est testimonium meum, quia scio vnde veni, & quo vado. Illud: ego, maximam in se habet emphasim. Ego, qui sum verus Deus & verus homo in quo humana ratio ne quaquam perturbari potest, cum tã clarificata sit à diuina natura recte possum de me testimonium perhibere, & quod perhibeo, 15
verum est, & probat illud dicens, quia scio vnde veni, & quo vado. Tria de se prædicabat Dominus, de quibus testimonium perhibebat & in eis sibi fidem volebat adhiberi. Primum, quòd esset filius Dei æternaliter genitus. Secundum erat quòd factus est homo in tempore. Tertium erat, quòd propter hominum salutem homo factus est. Quæ tria his verbis declarauit: scio vnde veni, quia exiui à patre, & quo vado: quia misit Deus filium suum in mundũ, vt saluetur mundus per ipsum. Eccè vnde venerit, & quo vadat, & ad quid vadat. Vos autem nescitis vnde venio, quia secundum carnem iudicatis. Cùm nihil amplius aduertatis, quàm hoc corpus carnis ex muliere, natum, non iudicatis nisi carnaliter

nec

26 nec vultis credere plus in me eſſe, quàm hoc, quod corporalibus oculis intuemini, licet plurima miracula me videatis operari: atque hæc cęcitas, & infidelitas vos ad cõdẽnationem deducet. Quod ex his verbis plenis myſteriorum elicimus eſt: quod qui cæleſtem hunc Magiſtrũ ſequimur debemus teſtimonium de nobis perhibere nõ tantũ verbis, verũ & operibus etiã, & hoc ſignificat etiã illud quod ſupra dictum eſt: qui ſequitur me habebit lumen vitæ, non mòdò animam viua fide illuſtratã habebit, verùm exteriùs etiam habebit optimi exempli ſplendorem. Speculum cryſtallinum exactum, & mundum, in quo ſolis radij reuerberant, non ſolum ipſum in ſe clarificatum manet, verum à ſe etiã radios ſimiles ſolis radijs immittit. Ita aq; idẽ ſpeculũ alter ſol apparet. Ita anima pura, & munda virtute adornata, ſic diuinos radios recipit, vt 27 tota in Deum transformata, etiam ipſa à ſe radios immittat mirabilium exemplorum proximis ſuis, ita, vt alter ſol, & diuinum quid, ac cæleſte in terra videatur. O filij Adæ ſi velletis conſcientias veſtras ſancta contritione, puraque, ac integra confeſſione mũdare, quã diſsimile de vobis teſtimoniũ perhiberetis, ac perhibetis. Quanta cum exaggeratione hoc cõmendabat S. Paulus diCẽs. Chariſsimi cũ metu, & tremore veſtrã ſalutẽ operamini &c. Vt ſitis ſine querela, & ſimplices filij Dei ſine reprehenſione, in medio nationis prauę, atq; peruerſę: inter quos lucetis ſicut luminaria in mũdo. O quã diuina verba, quis ex toto cordis ſui affectu ea amplecteretur, & omnibus viribus ſuis ea curaret exercere, quã optimum de ſe teſtimoniũ perhiberet. Tam perfectè ea adimplebãt Chriſtiani illius tẽporis, vt nõ Eccleſiaſtici ſolũ, verum com- 28 munes etiam homines, & matrimonij vinculo alligati (vt referunt S. Paulus & S. Petrus) ita perfectã vitã viuerent, vt mulieres Chriſtianæ viros ſuos infideles conuerterent ad catholicam fidem, qui adeò infideles erant, vt ſanctorũ Apoſtolorum prædicatione nolent conuerti, etſi miraculis confirmata erat, & diuini ſpiritus igne inflãmata, ipſæ verò eos ad fidem conuertebant, quia illi videbãt ſanctam conuerſationem, & puritatem operum, & vitæ illarum. Itaque illæ ſanctimonia ſua virorum infidelium conuerſionem aſſequebantur, & ſimiliter viri fideles cum ſuis vxoribus infidelibus faciebant. Quod Sancti Apoſtoli prædicatione, exemplo, & miraculis conficere non poterant. Vnde apparet quanta ſit vis amoris coniugalis, cùm matrimonium pijs operibus adornatur

Simile.

Philip. 2.

1. *Cor. 7.*
1. *Petr. 3.*

tur. Non minus obligati ſumus modo exactiſsimè hæc verba S. 29
Pauli adimplere, curantes, vt ſimus luminaria, & ſoles, qui proximos noſtros illuminemus, eoſque ad amorem, & charitatem inflãmemus, vt ſic virtutis, & gratiæ repleti æternam beatitudinẽ impetremus. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Dominica in Paſsione.

Dicebat Ieſus turbis Iudæorum, & principibus ſacerdotũ, Quis ex vobis arguet me de peccato? Ioannis. 8.

HVCVSQVE Fratres mei occupata eſt al
ma mater Eccleſia in incitãdo nos, vt ploraremus mortẽ, in quam noſtrę animę propter peccata incurrerũt, & illa lachrymis pœnitẽtię, ac pura & integra illorũ confeſsione doleremus. Modo verò incipit nos excitare, & inuitare ad lamentandã mortẽ noſtri ſacratiſsimi ſponſi: qui pro nobis mortuus eſt, vt nos hac morte liberaret. Et ſic dies hic dicitur Dñica in Paſsione: quia ab hodierna die vſq; ad ſanctã reſurrectionẽ occupatur ſancta Eccleſia, in celebrãdo myſterio precioſiſimę paſsionis huius diuini Dñi. Atq; hinc infertur, quo ſenſu, qua deuotione, quibus deniq; cogitationibus, his diebus eſſe debeamus. Verũ (vt vobis verũ dicã) pudet, & pœnitet me noſtrorũ tẽporũ calamitatis, in quibus hęc dicim⁹, plus, vt rẽ narremus: quàm quòd ſpẽ vllã habeamus, quod proderunt, aut aliquis ex illorum relatione fructus percipietur. Multi enim ſunt, qui nihil inter hoc tẽpus, & cæteros dies intereſſe putant, & nullũ diſcrimen inter eos conſtituunt. Ita rident, ludũt, ambulãt, & tam inordinatè omnia faciunt, ſicut in reliquo tempore. Itaq; ſolùm nomẽ ex his diebus nobis remanet, quòd dicimus, quia in diebus paſsionis ſumus, cùm tamen nõ magis illius recordemur, quàm earum rerum, quas nunquam vidimus nec audiuimus, acſi nunquam Deus talia pro nobis fuerit perpeſſus. O fratres aduertite propter charitatem quia operi, quod nos æterna morte liberauit, æternas gratias referri oporteret, quod ſiquidẽ nõ ſemper fa-
Exod. 12. cimus, his paucis diebus ſaltem faciamus. In Exodo dicitur, quòd

præ-

præcepit Deus Hebræis, vt agnus Paschalis, qui decimaquarta lu
na immolandus erat, decima luna domum adduceretur, vt illis
omnibus diebus videntes agnum ante oculos, & eius balatus au-
dientes, veteris illius beneficij recordarẽtur, cùm Ægypti captiui
tate liberati sunt, & gratias Deo agerent propter illud. Dicite ob-
secro fratres mei, si beneficium illud tot dies in memoriam reuo-
candum erat, quid oportebit fieri propter remedij, ac reparatio-
nis nostræ beneficium? Aperite ergo nunc oculos ne sitis ingrati
tanto bono. Cogitate, quod cantus & cæremoniæ almæ matris Ec
clesię horum omnium dierum, sunt affectuosi balatus Paschalis
agni Iesu Christi, qui pro vobis immolatus est,

Proponitur nobis hodie euãgeliũ hoc, quod passionis eius cau-
sam cõtinet: in quo agitur de innocẽtia & sanctitate huius diuini
saluatoris, de veritate doctrinæ eius, ac de duritie Iudęorum Ag-
nus ille, de quo modo loquebar præcipiebat Deus, vt esset sine ma-
cula: & thus quod offerendum erat, vt esset purum: & tritici adi-
pem sibi offerri volebat. Et pro leproso, præcipiebat offerri duos
agnos immaculatos, & ouem puram, & mundam. Et volebat
vt carnes, quæ offerendæ erant, essent valde ablutæ, & in ipso tem
pli vestibulo esset lauacrum, in quo abluerentur ij, qui oblaturi
erant: præcipiebat etiam, ne impura comederentur, nec mani-
bus quidem immunda pertingerentur. Est Deus amicus purita-
tis, quia ipse in se est purissimus. Origenes, Augustinus & Chry- *Origenes.*
sostomus super Exodum & Leuicum dicunt, quòd hæc omnia sa *Augusti.*
crificia, in quibus puritas petebatur, significabant purissimum sa *Chrysost.*
crificiũ corporis, & sanguinis Domini nostri Iesu Christi, quod
æterno patri oblatum est. Quod si tantam puritatem Deus pe-
tebat in illis sacrificijs, qualem puritatem, & innocentiam opor-
tebat esse in sacrificio sacrificiorum, & hostia pacifica, quam il-
la omnia figurabant, qui erat Christus salus nostra? Talis enim
decebat, vt nobis esset Pontifex sanctus innocens, impollutus,
segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus, ait Sanctus *Hebræ. 7.*
Paulus; Pensate maxime quot verba repetat, ad Domini pu-
ritatem significandam: & omnia quidem hæc non sufficiunt ad
eam penitus explicandam. Quapropter, cùm cælestis hic Ma-
gister passionem suam iam appropinquare animaduerteret, vo-
luit hostiæ pro peccatis offerendæ puritatem mundo manife-
stare, & ita dicit, Quis ex vobis arguet me de peccato? Perpen-

dite, & examinate vtrum habeat hic agnus aliquam maculam, & vtrum sit secundum legis præceptum, quòd si quid amplius habetis, quod desideretis, dicite illud: Ecce hostiam pro peccato, absque peccato. Accedite ad eam peccatores, & sanctificabimini. In Leuitico dicitur, quòd homo attingens hostiam, quæ pro peccato offerebatur, sanctificatione plenus manebat quanto magis manebit, qui hanc hostiam attigerit? & sic Beatus Hieronymus. Dicit, quòd qui cum vera fide, & intrinseco amore hunc agnum tetigerit sanctificabitur.

Leuit. 6.

Hier. homi. 4. in Leui.

Quàm vere potuit dicere Christus redemptor noster, *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Nam in quantum Deus tam bonus est, vt nemo sit bonus nisi solus Deus: si ergo solus Deus est bonus quare dixit Dauid, Bene fac Domine bonis & rectis corde: & plurimis in locis sacræ literæ iustos appellant bonos? Dico quòd in cõparatione bonitatis in Deo existentis, non est bonitas ea, quæ est in creaturis. Cùm videtis fornacem ardentissimis flãmis inflãmatã, quòd ab eo exit & sursum ascendit per caminum, non dicitur propriè ignis, sed scintillæ: sic fornax, in quo infinita probitas ardet, Deus est. Probitas vero, quæ est in creaturis, melius dicitur scintilla, quæ exijt ab illo igne incomprehensibilis probitatis Dei: quam pura bonitas. Atque etiam dicitur solus Deus bonus, quia solus ille habet bonitatem ex natura sua, & quia essentialiter est bonus: bonitas vero, quæ est in creaturis non est illis essentialis & solida, sed accidentalis, & ab extrinseco aduenies. Sunt hîc duæ statuæ, altera ex auro solido, altera vero fictilis, sed tamen deaurata, si vtrãque aspicis, quod apparet totum est aurũ: verùm accedat aurifex, & vtranq; attingat, si statuam auream attigerit, quo magis tetigerit semper aurum deteget, attingat autẽ alteram: & statim fictilem materiam, quæ intus latet deteget: non enim habet aurum, nisi in superficie. Deus totus est aurum, solidum, nihil in eo detegi potest, quod non sit bonitas. Si vero creaturam pertingatis, licet minimo quo uis tactu: statim lutum, & miseria detegitur. Attingite eam contemptu, vtilitate, voluptate, ac denique honoris puncto, & videbitis statim quomodo intrinsecus lutũ manifestetur: nihil enim amplius in illa erat quam exterius illud accidens. Cum igitur solus Deus essentialiter bonus sit, non poterat Christus quatenus Deus erat, peccare. Si per aliquam ianuam poterat peccatum intrare, erat per ianuam huma-

Marc. 10.

Psalm. 124

Simile.

Simile.

humanitatis, quæ ex natura sua debilis & facillimè excidit. Sed nec hac quidem ianua potuit peccatum in illam sanctissimã animam introire. Nam virga, quæ ex se facilè potest infringi, fortissimè alligata columnę æneæ, tam difficile potest flecti, quã ipsa columna. Voluntas humana ex se flecti potest, adiuncta tamen diuinę voluntati in diuino supposito, tam difficilis est flexu, quàm ipsa diuina voluntas. Et quamuis humanitas illa non esset vnita Verbo, eo quod anima beata esset, impossibile esset in eam peccatum cadere. Quemadmodum quandiu in crystallo solis radij reuerberant, impossibile est, in eo vmbram aliquam esse: sic etiam anima illa, mille crystallis splendidior, in qua diuinitatis radij reuerberabant, cùm illa eos acciperet per claram visionem, & fruitionem: impossibile erat eam aliqua peccati vmbra pertingi. Quocirca securè dicit: quis ex vobis, arguet me de peccato? *Simile.* *simile.*

Sequitur in textu: *Si veritatem dico vobis, Quare non creditis mihi?* Comprobata vitæ suæ innocentia: consequenter sequitur doctrinæ suæ comprobatio. Si sit vitæ innocentia, etiam erunt eius verba, sana certa, & secura. Et ideò dicit: si veritatem dico vobis. Si sum bonus ergo doctrina mea bona, & vera est. Sapiens quædam mulier dixit: ego sum, quæ respondeo veritatem in Israel Quanto meliùs potuit hoc dicere summa veritas? Ex puritate vitæ, sequitur doctrinæ veritas. Et hæc omnia simul sunt vires fortissimæ, ad corda rebellia domanda, & ad veritatis viam adducenda. Et quanquam eandem veritatem ac doctrinam modò prædicamus quam Christus Dominus noster prædicauit parum tamen efficimus, quia hoc fundamentum sanctitatis vitæ nobis deest. In Apocalypsi dicit Sanctus Ioannes: vidi alterum Angelum volantem per medium cælum habentem Euangelium æternum, vt euangelizaret sedentibus super terrã, dicens magna voce: Timete Dominũ, & date illi honorẽ: & statim venit alter Angelus, & dixit: Cecidit Babylon illa magna. Mirabilis res, quod volante Angelo per medium cælum, habenteq. Euangelium in manibus, & simul prædicante, vt homines timerent, & glorificarent Deum, statim dicitur, quòd cecidit Babylon, & maxima illa confusio dissoluta est. Atque ita est profectò. Nam si prædicator est alter Angelus, & per altũ contẽplationis volat, & in manibus habet Euangeliũ, operans ea, quæ in eo præcipiuntur, statim eius vocibus, & prædicatione dissoluetur, & corruet mundi confusio: *2. Reg. 2.* *Apocal. 14.*

Esai.40. & eius vitia finientur. Idcirò dixit Deus Esaiæ quasi tuba exalta 11
vocem tuam, & annuncia populo meo scelera eorum. Quare non
dixit: Rugi vt leo, & exalta vocem, quasi tonitruum? Nam tuba
ore inflatur, & sustinetur manibus: ita verbum Dei manibus &
operibus sustinetur, & vigorē recipit. O patres prædicatores, quan
tum oportet vt hæc attendamus, caueamus ne de vnoquoque no-
Genes.27. strum dicatur illud, quod dixit Patriarcha Isaac filio suo Iacob: vox
quidem vox Iacob est: manus autem Esau. Vox iusti Iacob, quia
optimas res prædicas, acsi esses vir sanctus, opera verò peccatoris
Simile. Esau. Quid tali prædicatione proficies? Quis crederet homini di-
centi cauete à tali via, quia est periculosa in qua latrones plurimi
grassantur & nemo per eam præteribit, qui nō spolietur omnibus
suis rebus, & interficiatur: si tamen videret ipsum per illam viam
statim ambulare? quis illum non illusorem iudicabit? Affirmas, 13
quod via peccati in infernum ducit, & homines vident te per eam
ambulare, occasionem præbes simplicibus, & ignorantibus, vt arbi
trentur, illam esse exaggerationem, & dicendi modum. O quam
Philip.4. præclarus prædicator Paulus, qui dicebat: De cætero fratres quæ-
cunq; sunt vera, quæcunque pudica, quæcunque iusta, quęcunque
sancta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua
laus disciplinæ, hæc cogitate quæ & didicistis, & accepistis, & au-
distis, & vidistis in me. Ecce quomodo gloriosus Apostolus hæc
duo simul adiunxit quæ audistis, & vidistis in me. Ore vobis præ-
dicaui omnem sanctitatem, & virtutem, & oculis vestris vidistis,
quomodo ego opere complerem ea, quæ docebam: quam excusa-
tionem possent dare illi, vidētes tale exemplū in Magistro suo? &
plus dico quod non modō prædicatores maximē proficiunt suo 14
bono exemplo, verum etiā & alij peculiares homines: tantas enim
Athanasius. vires virtus habet, vt vbicunq; sit prædicet, & ad Dei seruitutem
inuitet. S. Athanasius affirmat, quod Idololatræ ita admirabantur
virgines Deo dicatas, vt etiam inuiti fatērentur, eas esse viuā tem-
pla Dei, & inter solos Christianos verū esse Dei cultum. Quapro-
Theodoretus pter multi diuina hac luce illustrati, expulsa omni Idololatria ad
catholicam fidem conuertebātur. Et Sanctus Theodoretus affir-
mat, quod Iberi, qui erant maximi Idololatræ mulierem captiuā
duxerunt, quæ in parua quadam domuncula morabatur, & tam
puram ac innocentem vitam degebat, vt contemplantes eam
infideles interrogauerint, quam religionem, & legem sequeretur,

illa

illa mulier, aut quem Deum adoraret, qui tales seruos suos efficie
15 bat? & dicit, quòd optimum exẽplum huius mulierculę fuit ini-
tium expellendi idololatriam ab illa regione, & sequendi verum
Deũ. Quid vobis videtur? Eccè quantũ possit bonũ exemplũ vbi
cunq; sit. Idcirco S. Paulus dicebat Corinthijs: Epistola nostra vos 2. Cor. 3.
estis, quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus: manifestati
quòd epistola estis Christi ministrata à nobis & scripta non atra
mento, sed spiritu Dei viui: non in tabulis lapideis, sed in tabulis
cordis carnalibus. Perpẽdite diligẽter, quòd cũ omnibus loquens,
vnumquemq; vocat epistolã, in qua diuina lex scripta est, & ita
illi viuebant, vt quisquis eos videret, in eorum vita sanctum Dei
Euangelium scriptum aspiceret: & eorum bona opera erant cha-
racteres illius scripturæ. O quam magnus splendor ille Christia-
16 norum: quam dissimilem aspectum modo habemus. Qui nos ex-
teriùs viderit, nescio ex quo poterit cognoscere nos esse Christia-
nos, nisi ex eo, quòd in nostro immundo ore sanctum ac venera-
bile Domini Dei nostri nomen assumimus, tanquam dissoluti,
& perditi ad iurandum, & periurandum, ita vt videamur ad nihil
aliud illius recordari, quàm ad iurandum milliès impertinenter.
Hoc autem non modo Corinthijs dicit, sed scribens etiam ad Ro
manos eis dicit, gratias ago Deo meo, per Iesum Christũ, pro om
nibus vobis, quia fides vestra annũtiatur in vniuerso mundo. Ad Roma. 1.
intelligenda hęc verba notandum est, quòd populus Romanus
audiens mirabilia Redemptoris nostri Iesu Christi, & eius mor-
tis, ac glorioſæ resurrectionis, antea quam vllus Apostolorum Ro-
mam veniret, in eum credidit, eiusq; Euangelium suscepit. Quã
17 do enim Beatus Paulus hanc epistolam scripserat, nondum Ro-
mã venerat, & iã Romanos laudabat, quia eorũ fides per vniuer-
sum mundũ redolebat. Quòd autem Paulus cùm hãc epistolam
scripsit, nondũ Romã venisset, patet: ibidẽ enim dicit illis, nolu-
mus vos ignorare fratres, quod sæpe proposui venire ad vos, & pro
hibitus sum vsq; adhuc. Ergo nondum Romam venerat. Nec legi
mus, quod alius Apostolorum venisset, cum S. Paulus hæc scri-
psit. Vnde infertur, quod cùm miracula nõ vidissent, nec Aposto
lũ aliquem audissent crediderunt, & ita perseueranter, vt cùm Ro
mæ tot tamque crudeles Tyranni fuerint, qui atrocissima tor-
torum genera in illis exercuerunt, nunquam tamen à concepta fi
de defecerint. Propter hoc bonum exemplum, quod præbuerunt

gratias agit Sanctus Paulus æterno patri, qui propter merita Iesu 18
Christi filij sui, talem virtutem illis hominibus contulit, vt suo
exemplo vniuersum mundum ad catholicam fidem inuitarent.
Et debetis notare quòd dicit pro omnibus vobis, quia fides ve-
stra, &c. Quòd omnes à maximo vsque ad minimum illud opti-
mũ exemplum præstabant. O quãtum est modo plorandum cir-
ca hoc. Ea est morum nostrorum deprauatio, vt credam, hanc es-
se suasionem maximam, vt infideles non conuertantur. De illis
Christianis, qui primò Indias inuenerunt diciturtanquã certissi-
mũ quòd tantam cum illarũ incolis sæuitiam exercuerũt, vt vidẽ
tes se ita oppressos, & perturbatos ab eis, Iesum Christum Deum
crudelitatis vocauerint, arbitrantes legem Christi immanitates il-
las docere & eas Christianis præcipere. O maximam Christiani
nominis ignominiam, ô nequitiã in seculis inauditã? ô infamiã 19
dignam, quam perpetuis lachrymis lachrymemur, quis non dole
bit cùm videat tantam calumniã impositã optimo Iesu filio Dei
viui, propter turpissimos, & atrocissimos Christianorum mores?
Hic est fructus, quem optimus Iesus à nobis percipit, pro innume
rabilibus beneficijs, quæ in nos contulit, quòd cùm ipse sit peren-
nis fons pietatis infinitæ, Deus crudelitatis iudicetur. Quid huic
sceleri addi poterat? Quare nõ tristitia, ac dolore cõficimur hæc au
dientes? O æterne Deus, largire mihi verba, & efficaciam, vt ho-
norem tuum propugnem, si quidem tui Christiani te dedecorãt.
Gene. 34. Querebatur Sãctus Iacob de filijs suis, quòd crudelitate sua odio
sum eum fecerant Chananæis. Turbastis me (dicebat) & odio-
sum fecistis me Chananæis & Pherezæis habitatoribus terræ
huius. O Christe vere Pater noster, quam maiori ratione de nobis 20
querêris, qui immanitatibus nostris, cupiditatibus, ac superbia te
hominibus odiosum fecimus. Sic nominis sancti tui gloriam illu-
stramus: sic tuam gloriosam doctrinam nostris turpissimis mori-
bus honestamus? O fratres charissimi pudeat nos tam dissimiles
esse illis prioribus credentibus, qui sic vniuerso mundo vitæ suæ
puritate, operumque suorum sanctimonia persuadebant, vt ad
Christianam fidem conuerterentur. Quòd si gens plebeia & com
munis hos effectus faciebat suo bono exemplo, quid esset si præla-
ti, principes, & gubernatores tanta morum integritate florerent,
vt possent dicere, quis ex vobis arguet me de peccato? O quãm
vtile hoc esset mundo, & non esset mirum si illud faceretis: cum

etiam

21 etiam infideles abſque fidei lumine, in muneribus ſuis puritatem oſtendere curauerint. Plutarchus affirmat, quòd veteres depingebant iudicum ſtatuas ſine manibus. Et huius cauſam eſſe arbitror, vt ſignificarent iudicem non oportere manus habere ad donum aliquod accipendum: magnoperè enim dona peruertunt, publicoſque homines iniquos reddunt: quod eſt pernicioſiſsimum reipublicæ. Nam quemadmodum ſtatera, qua penditur aurum, & qua penditur plumbum eadem eſt, ita etiam iuſtitiam, qua maximus, & minimus iudicatur eandem eſſe oportet, & idem pondus fidele & abſque fallacia diuiti, & pauperi reddendum eſt. Et Cælius Auguſtinus refert quòd Aegyptij ſolebant iuſtitiam iuxta cælum, & ſine capite depingere. Mirabile hoc eſt. Pingere eam ſine manibus (vt Thebani faciebant) ne dona acciperet, conueniens 22 erat; at verò ſine capite, videtur ſtultum, & abſurdum. Credo illos nolle ſignificare in hoc, iuſtitiam non habere caput, ſed illud in cælo abſconditum habere. Volebant in hoc oſtendere, quòd iudicem iuſtum oportet oculos in Deum conijcere, à quo gubernari debet non autem partes reſpicere, à quibus nequaquã vinci debet. Non oportet eum in terram caput declinare, terrenas vtilitates deſiderantem, ſed in cælum illud erigere, cum intentione ſoli Deo placendi. Præſtantiſsimus ſenatus, qui fuit in Græcia, fuit Areopagus Athenarum, cuius iudicium incorruptiſsimum habebatur, vt ait Tullius. Iudices verò Areopagitæ ſemper noctu ſententiã proferebant, ne partes viderent: qui cum orabant, non debebant vti eloquentia, ſed rem nudam referre cooperto capite, abſque vlla affectuum motione. Atque de Lacedæmonijs narrat Alexander, 23 quòd cùm iudicabant, in quadam domo includebantur ne aliquẽ viderent, neue donis, aut verbis alicuius mouerentur. O quantæ confuſioni & pudori eſt hoc Chriſtianis, cùm hanc infidelium rectitudinem conſiderent, & modos, quos quærebant, vt non peruerterentur, nec errarent.

Plutar.

Simulc.

Cælius.

Tullius in Epiſt. quadã ad Atticũ.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Voluit Dominus de ſe inquiſitionem fieri, cum iam prope eſſet, vt ad patrem migraret, vt nos doceret, quòd ſi ſecurè ex hac vita volumus migrare, prius de conſcientijs noſtris inquiramus, & cum eis rationem ponamus. Quia autem huius diſceſſus horam nemo ſcit niſi ſolus Deus, optimum erit conſilium ſemper arbitrari, hinc eſſe profectionis horam. Quapropter ſingulis horis

hęc inquisitio faciẽda est, & oportet vosmetipsos interrogare sensus 24
vestros: quis ex vobis arguet me de peccato? Interrogate hoc conditionem vestram, negotia, conuersationes, & desideria, &c. Hæc omnia examinantes, vtrùm in eis aliquid sit, in quo Deus offen-
Genes. 1. datur, vt illud à vobis eijciatis. In Genesi legitur, quòd postquam Deus omnia creauerat, ea examinauit. Vidit Deus cuncta, quæ fecerat & erant valdè bona. Hic apparuit quam maximo amore
simile. Deus hominem æstimet. Cum artifex opus aliquod facit magno cuidam Domino, curat diligentissimè, vt sit perfectissimũ, & iterum atq; iterum illud examinat. Cum vero illud opus est homini plebeio non illud toties videt, & nihil curat, quale sit. Animaduertite ergô Dei bonitatem, qui tantoperè curauit, vt exactissimum esset opus, quod vermiculis patrabat, nobis in hoc significans, quã maximi nos æstimet. Quare ergo nos ita rustici, & tam parũ vrba 25
ni erimus, vt opera, quæ ad tam supremæ Maiestatis seruitutem facimus, iterum atq; iterum non examinemus, vt videamus vtrũ aliquid in eis dissentaneum, aut imperfectum sit? Quòd siquid inuenis ô frater mi, quod tibi displiceat, considera quanto magis diuinæ Maiestati displicebit. Hoc est argumentum, quòd facit Bea-
1. Ioan. 3. tus Ioannes dicens: quoniam si reprehenderit nos cor nostrum, maior est Deus corde nostro, qui nouit omnia. Si cùm habeamus nos cor tam negligens, tam parum q; scrutans peccata, tamen nos reprehendit, quid faciet Deus qui ita scrutatur, vt minimas etiam culpas animaduertat? Quocircà aperiamus oculos, & videamus quomodo tam inæstimabilẽ hãc vitam consumamus, quã Deus ex intimo cordis & amoris sui abstraxit, vt eam nobis communica-
Genes. 2. ret. Hoc enim voluit significare non cõtentus, quòd posset dicere: 26
fiat homo in animam viuentem, sed spirauit in faciem eius spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuentem, quasi hauriens ex corde suo, & ex intimo viscerum suorum vitam, quam nobis communicauit. Vide igitur ô homo quomodô hanc vitã consumas, in quibus rebus occuperis, crebro illam examina: cum tam pretiosa sit vita, quæ à Dei visceribus exiuerit.

Explicata vitæ suæ innocentia, dicit: *Veritatem dico vobis, quare non creditis mihi?* Idcircò Domine tibi non credunt, quia eis veritatem annuncias. Est iam res communis in mendacium, in omni hominum genere. Atque hoc tam impudicè fit, vt obstupendum sit dictu. Summam ignominiam ducitis mendaces vocari,

& vo-

27 & vobis dici, mentiris, & statim vultis medium vultum abscindere illi, qui vobis tale dicit, & non ignominiosum putatis realiter mendaces esse? Cùm Sathanas primæ mulieri vellet mentiri faciem suam immutauit & in serpentis forma ei apparuit. Vos autē tam effrontes estis, & parum timentes Deum, vt non pudeat vos nunquam veritatem loqui: & si aliquando vobis dicitur, non illam creditis. Estrobæus dicit, quòd interrogatus Pythagoras, quid faceret homines, vt Deo essent similes? respondit, loquātur veritatem. Veritas est centrum, in quo omnes virtutes quiescunt, atq; ideò mirifica fuit hæc sententia Pythagoræ: & sic vna ex præcipuis conditionibus, quam habere oportet qui saluādus est, hæc est (vt ait Dauid.) Qui loquitur veritatem in corde suo, vt sit verus interiùs & exteriùs, & cùm ita sit, statim ei veritas placebit, eiq; credet, & illā
28 sequetur. Quoniam his rebus carebant illi maledicti Hebræi, eam non credebāt. Vt ante conquestus fuerat Deus de illis per Esaiam dicentem: Corruit veritas in plateis. Et Dauid conquerens exclamabat: Diminutæ sunt veritates à filijs hominum.

Estrobæus. *Psalm. 14.* *Isa. 59.* *Psalm. 11.*

Qui ex Deo est, verba Dei audit. Vnum ex ijs, in quibus melius cognoscitur: qui est ex Deo, est audire verbum diuinum cum attentione, affectu, & firmissimo proposito exequendi illud. Sicut delectatur venator loquens de astutijs venationis: & medicus de herbarum proprietatibus disceptans, ac denique nauta de infortunijs, & periculis maris, sicut etiam dux de varijs bellorum euentibus loquens, & mercator de nundinis, & mercationibus agens, oblectatur: ita etiam qui ex Deo est, summa voluptate afficitur, cum de Deo loquitur, & audit. Quanta suauitate dicebat Dauid:
29 Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. ¶ *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* O quam durissimum verbum, miserum illum, ad quem pertinet. Et ne arbitremini quòd sufficit exterioribus sensibus diuina verba audire, vt ex Deo sitis, si illa corde reijcitis, atque etiam (vt hi infœlices) murmuratione, & indignatione pleni exitis. Cùm terra est nimis arida, & pluit, ferè omnes guttæ aquæ conuertuntur in bufones, seu rubetas: sic multi ex vobis ita aridi in virtute estis, & sanctæ intentionis vacui, vt diuina verba in serpentes & bufones vobis conuertantur, & in iudicium, ac condemnationem fiant. Ecce quomodo diuina verba Domini in bufones illis fuerint conuersa, siquidem cùm deberent conuerti, cœperunt eum vocare Sa-

Psal. 121. *Simile.*

maritanum, & habentem Dæmonium, ac lapides arripuerunt, 30
vt iacerent in eum. Ne arbitremini vos aliter facere: cùm exeun-
tes à prædicatione, vaditis ad committenda plurima peccata.
Timete ergo fratres mei hunc præpotentissimum Dominum, &
sanctis admonitionibus, quibus vos eius nomine exhortamur,
vtimini, vt ita vobis ignoscat, & gratiam suam conferat, qua
gloria comparatur: ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius,
Amen.

¶ Feria. II. post Dominicam in Passione.

Miserunt Principes, & Pharisæi ministros, vt apprehen-
derent Iesum. Ioan. 7. 1

1.Reg.19. SAVL Persequens Dauidem, quia arbitraretur eum vsurpa-
turum regnum eius, scienſque illum esse cum Samuele, alijs-
que prophetis, res Dei loquentem: misit quosdam ministros suos
in Ramatha, vt apprehenderent eum, & vinctum sibi adducerent.
Qui profecti sunt, & cùm peruenissent vbi Prophetæ erant lau-
dantes Deum, tetigit eos spiritus Domini, & immemores regij
præcepti immissi sunt inter Prophetas, & cum illis coperunt
prophetare. Quod cùm nunciatum esset Sauli, misit & alios nun-
cios, quibus idem contigit. Et rursum misit tertios nuncios, qui &
ipsi sicut primi prophetarunt. Cùm autem Rex videret quid age-
retur, equum conscendit, & illuc iuit, & accedenti idem accidit, 2
quod & nũcijs suis. Totum hoc fuit vis, & virtus diuini verbi, quod
hominum corda conuertit. Ibat S. Paulus, quasi leo furens, ad per-
sequendos fideles, & vno verbo, quod Deus loquutus est ei, dicens:
Saule, Saule toto corpore contremuit, ita vt dixerit: Domine quid
Act.9. me vis facere? O quam meritò dixit Dauid: Vox Domini in
Psal.28. virtute, vox Domini in magnificentia, vox Domini confrin-
gentis cedros. Atque etiam, & lapides sentiunt, & confringuntur
præ diuini verbi virtute. Vt apparet in tertio Regum, vbi dicitur
3.Reg.13. de sancto quodam Propheta: Et exclamauit contra altare, inser-
mone Domini, & vt vociferatus est ad altare, ad hominum confu
sionem dicitur illîc, quod altare scissum est, & effusus est cinis de
altari. Huius admirabilis virtutis, & efficaciæ diuini verbi, habe-
mus

3 mus singulare quoddam exemplum, in sancta hodierni Euangelij lectione vbi refertur, quòd miserunt Pontifices, & Pharisæi ministros quosdam iustitiæ, vt Christum Redemptorem nostrum apprehenderent, qui diuina illius verba audientes, ita commoti, & perstricti sunt, vt redeuntes ad eos, qui illos miserant, illis dixerint: Nunquam sic locutus est homo, sicut hic loquitur: significantes se cælestis illius doctrinæ amore captos esse. O quantæ confusioni est hoc nobis, cùm sæpe ex prędicationibus tam sine timore, sine affectu, ac sine sensu quasi lapides exeamus.

Accedentibus ergo his ministris, dixit illis Dominus: *Adhuc modicum tempus vobiscum sum: & vado ad eum qui misit me.* Hoc dixit eis, quasi loquens cum Pharisæis, & sacerdotibus qui eos miserāt: ad illos enim præcipuè hæc verba dirigebantur. Adhuc manfu-
4 rus sum vobiscum parum temporis: & postea vadam ad eum, qui misit me. Ac sic dicat: Ne tantum accelereris, nondum enim est tempus. Vos mortem meam desideratis: magis autem eam ego desidero accipere. Citò me manibus vestris tradam, vt mortē mihi inferatis: hoc autem erit cum ego voluero, in mea enim manu est. Hæc omnia significantur his verbis,

Dicit vlterius: *Quæretis me, & non invenietis. Et vbi ego sum, vos non potestis venire.* Quæretis me importunè, & idcircò nō poteritis ad me peruenire. Et si Christus Redemptor noster erat mortalis, & passibilis cum hæc dixit: iam tamen eius anima erat gloriosa, & ad hanc gloriam vbi ipse iam tunc erat, nunquam illi accedere potuerunt: non enim eum quæsierunt sicut oportebat. O terribilem Dei comminationem, quanto tempore antea pecca-
5 tores proteruos illa comminatus fuerat per Salomonem dicentem: Quia vocaui, & renuistis, extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret: despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis, ego quoque in interitu vestro ridebo, &c. Cùm irruerit repentina calamitas, & interitus, quasi tempestas ingruerit, quando venerit super vos tribulatio, & angustia, tunc inuocabunt me, & non exaudiam manè consurgent, & non inuenient me. Ecce quomodo hoc his verbis Domini respondet. Consurgent, & non inuenient me. O verbum durissimum, quod est marmor audiens te, quod tamen timore maximo non confringitur? Nunc fratres mei cùm tempus habemus, ne hanc occasionem prætermittamus. Præcepit Dñs Hieremiæ, dicens:

Prouer. 1.

Hierem. 18.

Hiere. 18. dicens: Surge, & descende in domum figuli, & ibi audies verba 6
mea: quia volo tibi loqui in domo figuli. Perrexit illuc Prophe-
ta, & vidit quomodo figulus vasa conficeret in rota, volutans
eam, viditque quòd cùm faceret vnum ex illis vasis à mani-
bus excidit, & fractum est: qui accipiens eandem massam vasis
fracti, ex ea aliud optimum fecit, prout libuit: Tunc locutus est
Deus ad Hieremiam, dicens: Nunquid sicut figulus iste non po-
tero vobis facere, domus Israel? Ecce sicut lutum in manu figuli,
sic vos in manu mea, domus Israel. Hoc est, quod ad litera m agi-
tur inter Deum, & homines. Nos tanquam vasa conficimur (tam
in bono, quam in malo) assiduis volutionibus. Voluit sæpe ro-
tam figulus; & facit cantharum, voluit iterum, & efficit ollam,
ita homines in hoc seculo fiunt voluentes, & reuoluentes. Quis te
beneficiatum, aut canonicum cum tot diuitijs & redditibus effe- 7
cit? Pater tot volutiones Romæ feci, moliens, & decipiens, quous-
que dives, & potens effectus fuerim. Pro te autem quis in lite
protulit sententiam, cùm plus iuris non haberes quam ego? tot
volutiones, quas in foro & curia feci, & tot lagitiones, & mune-
ra, quibus hos, & illos corrupi, effecerunt, vt quod expetebam,
assequerer. Te verò, quis ita locupletauit, cũ antea pauperrimus
esses? tot volutiones, quas terra, marique, & in nundiuis feci: assi-
duis volutionibus locupletatus sum. Ecce quomodo fiunt vasa
assiduis volutionibus. Etiam ad efficiendum se in virtute, & diui-
na acceptatione faciendæ sunt plurimæ volutiones, per carceres,
per pauperum hospitia, per templa atque alias sanctas exercita-
tiones. Cùm ergo omnes simus quasi vasa, quandiu in huius vitæ
rota versamur, quanuis aliqua infœlicitate à figuli (qui est Deus) 8
manibus excidamus, & per peccata cõfringamur: si ad huius diui
ni figuli manus per pœnitentiam velimus reuerti, confidenter
speremus, quòd nos restaurabit, & reficiet per gratiã iustificatio-
nis. Si autem semel ab huius vitæ rota exierimus, nunquam am-
pliùs remediũ consequemur. Postquã vasa à figuli manu exeunt,
& in fornace coquuntur, & postea infringuntur nullum iam ha-
bent remediũ. Ita manebũt fracti peccatores, absq; eo quòd in se
bonum aliquod valeant accipere. Hoc exaggerabat diuinitus San
Isai. 30. ctus Isaias dicens: Subitò dum nõ speratur, veniet contritio eius:
& comminuetur sicut conteritur lagena figuli contritione perua-
lida, & non inuenietur de fragmentis eius testa, in qua portetur
ignis

9 ignículus de incendio aut hauriatur parùm aquæ de fouea. Cùm
eámnati duplici tormentorũ genere affligantur, scilicet, calore &
frigore: vt significauit Dominus, dicens: Ibi erit fletus, & stridor
dentium. Vt enim declarat Remigius, fletus est ex igne, & stridor *Luc. 13.*
dentium ex horribili frigore oritur. Contra frigus opus erit eis ali- *Remigius.*
quo igne, qui eos calefaciat: & contra calorem indigebũtur aqua,
quæ eos refrigeret. Sed ita erunt confracti, vt ex eorum fragmen-
tis neutrum reperiri possit, nec corpus, nec anima, quibus aut
aquam ad extinguendum ighem, aut ignem ad euitandum frigus
possint portare. Hoc est, nullum malis suis refrigerium inuenient.
Ita fracti erunt, vt nullatenus in se solatium aliquod possint acci-
pere. O filij Adæ siquidem rationales estis, aduertite nunc hæc,
restaurate modo confractiones cordium vestrorum, ponite vos
10 in manibus huius diuini artificis: quærite nunc, quùm tempus ha-
betis, hoc summum bonum, qui dese dicit, quod eum non inue-
nient, qui importunè quæsierint. Non solum requiritur tempo-
ris occasio ad inueniendum Deum, sed etiam necesse est locum sci-
re vbi inueniri solet. Vnumquidque in suo loco reperitur. Pisces
non reperiuntur in monte, nec lepores in fluuio, sed pisces in flu-
uio, lepores verò in monte inueniũtur. Vnumquidq; in suo loco.
Dauid declarat vbi inueniendus sit Deus, dicens: Audiuimus eum *Psalm. 131.*
in Ephrata: inuenimus eũ in campis syluę. Audiuimus vocem eius
in abundantia. Vult dicere, quod in quantumuis prophano, & de-
licato statu homo viuat: & quantumuis terrenis voluptatibus de-
ditus sit, ad illam tamen Deus clamat, & non desinit eum ad mi-
sericordiam inuitare. Ideò dicit, quòd auditur in Ephrata. Si au-
11 tem reperiendus sit, oportet esse in campis syluæ, in vita pœniten-
ti, in lachrymis profusis pro peccatis, in ieiunijs, & mortificatio-
nibus, in diuinæ legis obseruantia. Ideò Sanctus Propheta Baruch *Baruch. 13.*
dicit de sapientia Dei: Non est audita in terra Chanaan, neque vi-
sa est in Theman. Filij quoque Agar, qui exquirunt prudẽtiam,
quæ de terra est, negotiatores terræ, & Theman, & fabulatores, &
exquisitores intelligentiæ: viam autem sapientiæ nescierunt, &c.
Non obeditur diuinæ sapientiæ inter idololatras, significatos per
Chanaan nec visa est in Theman, quæ erat gens in solis terrestri-
bus bonis beatitudinem suam constituens, vt apparuit in Eliphaz
Themanita, qui vnus erat ex amicis Iob: nec inuenitur in fi-
lijs Agar, qui carnis prudentiã sequuntur: de qua dicit S. Paulus:

Pruden-

Roman. 8. Prudentia carnis mors est. Itaque si es idololatra, diligens creaturas, ita vt propter eas creatorem deseras; si hæc præsentia amas, quasi animal rationis expers, quod nihil aliud potest sperare, quam nasci, & mori in hac terra, & omnis tua prudentia est carnalis: quomodo alijs præferar, quomodo æstimabor, quomodo rerum omnium affluentiam habebo, quomodo voluptatibus potiar? Si Chananæus es, & Themanites, & ex peruersa generatione Agar: crede quòd non inuenies sapientiam Dei, nec diuinam eius gratiam: non enim ibi reperitur, si ita viuis. Et ne tristes, ac confusus maneas, tibi volo ostendere apertiùs, vbi non modo diuinam hanc misericordiam inuenies, sed ipsa se se tibi offeret. Dicit Spiritus Sanctus: Qui continet iustitiam apprehendet illam, & obuiabit illi, quasi mater honorificata, & quasi mulier à virginitate suscipiet illum. Qui vndique iustitiam habet, qui eam oculis habet, auribus, lingua, & omnibus corporis partibus, & præcipuè corde suo possidet, hoc est, qui ex omni parte curat esse iustus, & omnem iustitiam obseruat, hic assequetur sapientiam. Et vt intelligas, illam non fugere eum, qui se diligenter inuestigat dicit; quòd ipsa obuiabit illi, & quòd inuenietur à cupiente, & quærente illam. Et duas mirificas similitudines ponit ad declarandum; quâm affectuosè accedat diuina Dei sapientia ad eos, qui eam inquirunt: & dicit quòd obuiam exibit eis, quasi bona mater, quæ exit ad recipiendum filiũ suum, quem valde diligit. Et sicut vxor recipit virum suum ex longinquo loco venientem, qui eam virginem duxit, & integro amore complectitur. Dicit insuper, quod magis desiderat sapientia Dei offerre se nobis, quam nos eam amplecti desideramus. Quomodo non deficit sensus præ consideratione tam admirabilis clementiæ, & probitatis Dei? erga nos qui tam diligenter se se nobis offert, vt in nos beneficia conferat, dummodo nos debitam diligentiam adhibeamus? E contra verò etiam est mirandum quare non obstupemus, timentes ne super nos calamitas hæc, & maledictio incidat, vt velimus Deum inuenire, & non inueniamus. Hoc autem non timere signum est, quod tam deprauati sumus, sicut hi Hebræi, qui comminationem hanc tam seueram, & rigorosam suis auribus perceperunt: nec tamen eam intellexerunt: & erant quasi insipientes quærentes inter se: *Quid est hoc, quod nobis dicit, qui eum inuenire non poterimus? Profectu-*

Eccles. 15.

12

13

14

15 *quis est ne ad genres?* O iudicium incomprehensibile Dei: liberet nos diuina Maiestas, pro sua clementia, à tali cæcitate. O quantum hic dici poterat, sed omnia mentibus vestris relinquo, vt vere, & ex animo ea rumineris: nulla enim sunt verba, quibus debite possint exaggerari. *In nouissimo autem die magno festiuitatis, &c.* In vltimo illorum septem dierum, in quibus celebrabatur festum tabernaculorum, qui erat maioris solennitatis: cùm vnigenitus filius Dei inter illam hominum multitudinem esset in maiori feruore alicuius prædicationis, quam faciebat, cœpit exclamare, & dicere: *si quis sitit veniat ad me, & bibat.* O sanctissime Saluator mundi, quis tam felix esset, qui auribus suis diuinas has exclamationes perciperet? Quem spiritum, & efficaciam secum haberent. Eia fratres mei,
16 excitamini vocibus boni Iesu, qui sui ipsius præconem se facit, & vocibus vos ad misericordiam inuitat, & aquam vitæ vobis offert, quæ sufficit sitim vestram extinguere. Attendite quod aquæ huius sæculi sunt mortuæ, detentæ & putidæ, quæ vos non possunt consolari, solus Creator vester integram vobis satisfactionem potest præstare. Picus Mirandula, in quæstione, quam mouet de homine, ponit ad hoc propositum optimam similitudinem. Imprimitur sigillum in cera, manet sigilli imago illic depicta: licet multas figuras ponas super illam imaginem impressam nulla ei quadrat, imò eam delent, & inficiunt: solum ipsum sigillum quod eam impressit, ei conuenit, ac ex omni parte quadrat, & omnia eius vacua adimplet, itaque si illa imago capax esset rationis posset dicere solùm hoc sigillum mihi satisfacit. O anima Christiana dic mihi, quis te impresserit? Impresserunt ne te Angeli, aut Sancti, aut aliqua creatura? Non profecto: sed ipse Deus. Sic, hoc fateris? Ex eo igitur intelliges, quòd omnes creaturas, quas vis tibi applicare per inordinatum affectum te delent, & deformant. Nihil est, quod tibi conueniat, nec tibi quadret, aut te vere consoletur, nisi ipse Deus, qui te creauit. Hoc est sigillum, quod omnes sinus tuos, ac potentias implet, & quamuis homo arbitretur in creaturis aliquid esse voluptatis: licet aliquid sentiat, non est talis voluptas vt ad animam perueniat. Si infirmo, qui maxima febri laborat buccam aquæ des, vt refrigeretur: non illius sitim extinguit: nam antequam ad stomachum perueniat, maximus

Mirandula.

Simile.

Simile.

calor

calor quo ardet parum illud aquæ consumit. Ita voluptates huius 18
seculi prius quàm ad cor accedant, in exterioribus sensibus finiuntur, nulla ingreditur ad interius animæ: & sic non extinguit
Psalm. 50. sitim, quæ intus est. Idcirco dicebat Dauid: Redde mihi lætitiam salutaris tui. Non petijt lætitias, quas in turpitudinibus habuerat, sed salutaris tui: quã nemo potest auferre, imo laboribus magis inflammatur, sicut fornax guttis aquæ magis incenditur. Et sic sumendus est hic genitiuus, salutaris tui, vt non possessionem, sed efficientiam significet, id est, redde mihi lætitiam, quam salutare tuum efficit: lætitiam tam sufficientem, quam nemo potest dare nisi solus Deus: nec omnibus mundi infortunijs amitti potest, ni si homo velit eam amittere. O quis sciret prudẽter, & attente hæc considerare: & sciret singula quæque perpendere, vt ipsa merentur, quantum in alijs inueniret, quod eum inuitaret, ad ea quærenda & quantum in alijs reperiret, quo ad eorum odium moueretur? Sanctus Gregorius Nazianzenus affirmat in tractatu, quem
Gregorius Nazian. de se ipso fecit reuersus à deserto, quôd solebat se ponere iuxta mare, & fluctus contemplabatur, quomodo fiebant & dissoluebantur: & quomodo alij rupes feriebant, & ibi sistebant, alij vero per littus extendebantur pisces, & conchas, quæ in eo erant cõturbantes, aliquando eas absorbebant, aliquando easdem foras expellebant, & in sicco manebant: præter aliquas, quæ maximæ cuidam rupi inhærentes, licet à fluctibus vehementissime concuterentur, fixæ tamen, & immobiles ibi manebant. Atque hæc animaduertens sanctus, ac prudens vir, mundum comparabat mari, qui suis fluctibus, & mutationibus, aliquando nos reijcit, & in sico manemus: aliquando verò nos recipit, vt immersi in fraudi- 20
bus aquarum, dignitatum, honorum, ac diuitiarum eius submergamur, vt nos iterum à se maiori ignominia, & periculo expellat: & ita nos huc, atque illuc ducit, & reducit. Non autem hoc fa-
2. Cor. 10. ciet, si firmo lapidi adhæserimus: de quo dixit Sanctus Paulus, Petra autem erat Christus. Nam sic licet à fraudibus ac molestijs huius seculi conentiamur, non tamen commutabimur. Hoc modo contemplabatur gloriosus ille Doctor, & à contemplatione sua fructum percipiebat. Tale namque est iustorum ingenium, vt ex omnibus rebus considerationes magnæ vtilitatis sciant elicere: vt moueantur ad cælestia ardentius amplectenda, & terrena efficacius expellenda. Et quia filij huius seculi hoc non faciunt,

idcirco

21 Idcircò per ſecularia ita ſe ſe effundunt, & æterna tam parui æſtimant: quibus omnibus, & ſingulis ſigillatim dicit Deus per Hieremiam: Statue tibi ſpeculam, pone tibi amaritudines: dirige cor tuum in viam rectam, in qua ambulaſti, reuertere virgo Iſrael, reuertere ad ciuitates tuas iſtas. Vſquequo delicijs diſſolueris filia vaga? O anima Chriſtiana, quæ habes fidem; & ideò te virginem appello: (in hoc enim conſiſtit fidelitas, & virginitas fundamentalis animæ,) vſquequo erratura es, & diſſoluenda tuis turpibus voluptatibus, nunc hęc, nunc illa inquirens? Hoc enim eſt eſſe vagam, & diſſolutam beſtiam, quæ neſcit ad præſepe alligata eſſe. Quouſque cùm Chriſtiana ſis, cum tanta diſſolutione viues? Pone tibi ſpeculam, fac tibi altiſsimam ſpeculam, quæ eſt ſancta con- *Hier. 31.*

22 ſideratio, & inde eſto ſuſpiciens cælum; illam Dei pulchritudinẽ contemplare; nobilitatem illam curiæ eius, vrbanitatem, & formoſam ſpeciem famulorum eius, ſcilicet, Angelorum, & Seraphim. Aſpice fontem illum vitæ Ieſum Chriſtum incipe ex hac ſpecula conſiderationis ſuſpirare, & dicere. O fons frigidiſsime, quando in te balneabor? O fons clariſsime, quando in te lauabor? O fons dulciſsime, quando in te bibens ſatiabor? & poſtquã hæc attente conſideraueris, ego tibi concedo facultatem, vt ex ea turri deorſum oculos injicias, & ſecularia aſpicias. O quam minima tibi videbuntur. Qui eſt in ſummitate turris, & deorſum aſpicit, *Simile.*

quanuis videat homines quaſi gigantes omnes ſibi pueri videntur. O quot pueros (inquit) video. Non ſunt niſi gigantes. Mihi non videntur niſi pueri. O anima, quæ in iſta ſpecula collocata

23 es, quid aſpicis? quid vides? omnes mihi videntur pueri, & nęniæ hæ. Iſtæ cathedrarum expetitiones, iſta ambitionis negotia, iſtæ vanitates, & pompæ nobilium, iſtæ Regum Monarchiæ, omnia mihi videntur nęniæ, & illi videntur pueri rebus puerilibus, & inanibus occupati. Nunc ergo ſiquidem iſtuc peruenisti: Pone tibi amaritudines, propone coram te peccata tua, quæ propter hæc vilia, & caduca commiſiſti, & quod propter illa Dei inimicus, & eius gloria indignus effectus es, & inferni pœnas meruiſti, & videbis quã amara tibi ſint, quæ antea iucundiſsima erant, & quam libenter hæc omnia repellas. Cum patriarcha Iacob voluit relinquere Laban, refert ſacra Scriptura, quod conuocauit ſuas duas vxores Liam & Rachelem, & mentem ſuam illis declarauit, *Gene. 31.*

& rationem discessus sui reddens, dicebat: Video faciem patris ve- 24
stri, quod non sit erga me. Deus autem patris mei fuit mecum & ipsi nostis, quod totis viribus meis seruierim patri vestro. Sed & pater vester circunuenit me, & mutauit mercedem meam decem vicibus, & tamen non dimisit eum Deus, vt noceret mihi. Tulitque Deus substantiam patris vestri, & dedit mihi. In his omnibus volebat dicere, eo quod patris vestri malitiam expertus fuerim, & Dei bonitatem cognouerim, constitui Dei præceptum sequi, & patrem vestrum relinquere. Hanc prædicationem illis faciebat, & ita eis persuasit, vt omnes simul domum Laban relinquerent. O si ita eadem consideratione sciremus vti. Quod præcipuè sacræ lite
ræ clamant, est exaggerare bonitatem, liberalitatem, magnitudinem, excellentiam, infinitatemque Dei misericordiam extollere: & ex alia parte, iniquitatem, instabilitatem, vanitatemque mundi manifestare, vt falsum hunc Laban relinquentes ex animo sequa- 25
mur optimum Deum nostrum: præsertim cùm nos tanto affectu inuitet, dicens: *Si quis sitit veniat ad me, & bibat.* Eia sitientes boni, sitientes gratiæ, & veræ salutis accedite ad hoc pelagus infinitæ suauitatis: aperite ora, ampliate ista desideria, expedite vestra corda, & diuinum bonum, quod vobis offertur, accipite. Et notate valde quod dicit, quia qui suorum præstantium beneficiorum particeps fuerit, à visceribus illius fluuij maximi aquę viuętis defluent. O rem admirabilem, & plenam mysterijs, vnde manifestatur, quã potens sit vnusquisque seruorum Dei, & quantum valeat in proximorũ remedio efficere. Certum est, quod qui fluuios capitales à se immiserit, satis mundas relinquet vias, per quas transierit. In
hoc significat Dominus, quod qui particeps effectus est donorũ, 26
ac gratiarum suarum statim à se fluuios boni exẽpli immittit, quorum imitatione proximorum animæ laudabuntur & purificabuntur. Atq; hic infertur, quòd si Christiani essemus, quales esse oportebat, vix esset meretrix, quæ nõ conuerteretur, & à peccato suo exiret, aut peccator, quem non puderet scelerum suorum. Verum heu dolor! quia virtutis fluuij exsiccãtur, & iniquitatis flumina accrescũt. O quantũ hoc lachrymabatur Sanctus Propheta Oseas, di-
Osee. 4. cẽs: Non est enim veritas, & nõ est misericordia, & nõ est scientia Dei in terra. Maledictũ, & mendacium, & furtum, & homicidium & adulterium inundauerunt. Exhaustis virtutibus veniunt maxi-

mæ

ne peccatorũ diluuies. Confortemur ergo fratres, & de hoc inſa-
27 nito mari bibamus, vt de nobis tales fluuij exeant, qui ſufficiant,
has peccatorũ diluuies mundare. In Leuitico præcipiebat Deus:
Si ceſſauerit lepra, lauabit aqua ea, quæ pura ſunt: ſecundo & mun Leuit. 13.
da erunt: vt veſtes illius, qui iam à lepra mũdus erat, iterũ atq; ite-
rũ abluerentur, & poſtquã ſanus eſſet interius, & iterũ atq; iterum
totos exterius, mũdus haberetur. Significans in hoc, quod non ſo
lum debemus nõ eſſe mali, verum nec mali videri, ſed quod debe
mus eſſe interius, & exterius boni. quam parũ hoc æſtimare ſo-
lent homines ſeculares, qui cum à ſe probitatis, ac ſynceritatis flu
uios non immittant, eos malorũ exemplorum immittunt, quibus
proximos ſuos magnopere contaminant, & eis maxime nocent,
& quam acriter Deus hos puniat, patet ex merifico quodam exem
28 plo, quod eſt in Numeris, vbi legitur, quod irati ſunt Hebræi in Nume. 14.
deſerto malis nuncijs, quos illis attulerunt maior pars illorum ex
ploratorum, qui iuuerunt ad conſiderandam terram promiſsionis
dicentes illis, quod erant in ea Gigãtes maximi, qui eos quaſi lo-
cuſtas poterant deuorare, quo nuncio tam timidi fuerunt effecti,
vt dixerint. Conſtituamus nobis ducem, vt reducat nos in AEgy
ptum. Cum Deus valde hanc iniuriam ſentiret (etſi orationibus
Moyſi oratus eos ſtatim non euertit) promiſit nullum illorum
ingreſſurum eſſe in eam terram promiſsionis, & poſtquam eos
ſic minatus eſt, dixit eis. Cras mouete caſtra, & reuertimini in ſo-
litudinem per viam maris, & rationem reddens, dicit. Quoniam
Amalechites, & Chananæus habitãt in vallibus, ne in eorum ma-
nus incidatis, & vos interficiant, cum auxilio meo non adiuuemi-
ni. O admirabilem Dei clementiam! & quam merito de eo ſcrip-
29 tum eſt. Dũ iratus fueris miſericordiæ recordaberis. poſſet eos
non admonere, ſiquidem illam iniuriã ſibi fecerant, quo vlterius
progrediẽtes, omnes perirent, ſed noluit, niſi vt agendæ pœniten
tiæ tempus haberent, & ne corporibus, & animabus perirent. O
quot homines modo Deus expectat, & ab occaſionibus, & incon
uenientibus eos aufert, ne moriantur, ſed pœnitentiam agant. Ve
rum væ illi, qui pœnitentiam non egerit. Et quod hic valde notã-
dum eſt, quod expectat populũ, vt agat pœnitentiã pro peccato
ſuo, ſed nõ expectauit exploratores, qui cum cõmouerũt, & per-
uerterunt, & ſic dicitur ibi. Igitur omnes viri, quos miſerat Moy-
ſes ad contẽplandam terram, & qui reuerſi murmurare fecerant

contra eum omnem multitudinem detrahentes terræ, quod esset 30
mali mortui sunt, atque percussi in conspectu Domini, ad terrorem aliorum, & quia non ex imbecillitate, sed ex malitia peccauerant: vt videatis quod supplicium Deus sumat de illis, qui alios scandalizant, & peccare faciunt, morte, scilicet repentina eos punit, quod est seuerissimum supplicij genus. Historia est hæc, & casus dignissimus ponderatione, & qui nos magnopere deberet exhortari, vt non modo non scandalum alijs afferamus: sed, vt omnes ad amorem, & obedientiam nostri optimi Dei curemus inuitare, qui pro sua infinita ꝓbitate & misericordia nobis hic suã gratiam concedat, & postea ad ęternam gloriam perducat, Amen.

¶ Feria. III. post Dominicam in Passione. 1

Ambulans Iesus in Galilæã, non enim volebat in Iudæam ambulare, quia volebãt eum Iudæi interficere. Ioã. 7.

DICIT Sanctum Euangelium, quod quodam tempore ante festum Scenopegiæ commorabatur Christus redemptor noster in Galilęa, & ibi prædicabat, & magna miracula faciebat, & dicit. *Quod nolebat in Iudæam ambulare, quia volebant eum Iudæi interficere.* Res mirabilis, quod reddat nobis sanctus Euãgelista hãc causam, quare non vult ire in Iudæam, dicens, *Quia volebant eum interficere.* Quid Sancte Euangelista? tu non cernis quod dedecoras maximum redemptorem mundi? Non vides, quod eum pusilla- 2
Isai. 9. nimitatis arguis? S. Isaias eum appellat, admirabilis Deus fortis. Si ergo fortis, cur nũc timet? Dauid nõ defuit qui in spiritu eum
Psalm. 23. interrogaret, aut ipsemet interrogauit. Quis est iste Rex gloriæ? Et respondet. Dominus fortis & potens, Dñs potens in prælio. Tu vero dicis modo, quod quia Iudæi eum volunt occidere, non
Simile. vadit in Iudæam. O ineffabilem Dei potentiam. Dic mihi Domine, si esset dux quidam præstantissimus præclarissimæ famæ, qui milites suos valde confortaret, postea vero cum præliandum esset absconderet se, & coram hostibus nollet apparere, non amitteret magnam partem honoris sui? Quid Domine? Tu
Matt. 10. non es Dux, qui nos confortas? Nonne dicis tu, Nolite timere

eos

3 eos,qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occidere? id eſt,neminem in terra timeatis propter me. Quare ergo tu fugis?ſiſte peccator,multum enim te præcipitas. Deus non recuſat ire propter vtilitatem ſuam, ſed propter tuam, vt te doceat quid debeas facere. Omnia tempus habent, & ſuis ſpatijs tranſeunt vniuerſa ſub cœlo:dixit Salomon. Sol iam habet conſtitutum tẽ *Eccleſ.3.*
pus ad immittendos radios ſuos ſuper terram,& habet etiam tempus,in quo eos debeat abſcondere. Arbores & flores ſuo tempore viriditatem ſuam oſtendunt,& fructus proferunt, alio autem tempore omnem virtutem ſuam includunt Et ita hominẽ oportet habere tempus ad explicanda dona, quæ ſibi à Deo communicata ſunt, & tempus ad ea abſcondenda quandocunque animaduerterit præſentiam ſuam malis profuturam eſſe, oſtendat
4 ſe,& cum illis conuerſetur,cum autem cognouerit illam non eſſe profuturam,imò quòd cũ illa magis indignabuntur,recedat.Hoc nos docet altiſsimus cœli magiſter cum nolit tunc temporis ire in Iudæam.Etiam nos docet ille,qui aperiens os ſuum poſſet imperare,vt terra aperiretur,& eos omnes inimicos ſuos abſorberet, & vſq; in profundum inferni mergerentur,cùm non vult aliud ſupplicium ab eis ſumere, quàm ab eis abeſſe, nos (inquam) docet patientiam. O quam bene dixit Dauid:Et de viris ſanguinum *Pſalm.58.*
ſalua me. Liberet me Deus ab hominibus effuſoribus ſanguinis, qui ſtatim volunt vindictã ſumere, & deſiderant proximum ſuũ lacerare. Aſpice Ieſum Chriſtum tuum optimum Magiſtrũ, quo modo patitur, & ſimulat. Pater non eſt in manu mea non iraſci cõtra inimicum meum:hoc eſt,quia neſcis tibi reſiſtere.Sed ſiqui
5 dem iraſceris,recede ab illo,vt iſta ira prætereat. Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram:dicebat Sanctus Paulus: Cauete fra- *Epke.4.*
tres,ſi quando,vt fragiles,in aliquam iram incideritis, ne in tantam miſeriam deueniatis, vt cum occiderit ſol, adhuc in vobis ea ira maneat. Ieſu bone,quantum malum eſt,quòd ſit homo immani bellua peior,& neſciat rationem aliquam quærere,qua ſe ipſum mitiget. Iratus eſt ſemel Plato in quendam puerum, & cùm iam eum vellet verberare,erectã manũ iam habebat,vt illũ flagellaret,& nõ flagellabat:& interrogatus eſt quid faceret? at ille reſpondit:caſtigo hominẽ iracũdum antequam puniã puerũ. Nolebat plagam vnam puero infligere ira cõcitatus, & prius ſeipſum aliqua bona conſideratione vincebat. O quam bona conſideratio

est hæc omnibus Christianis, qui supernaturale lumen, quod hic 6
habebat tot lucibus supernaturalibus illustrati, & tam mirificis
exemplis diuini magistri edocti sumus, quorum vnum est hoc,
quod dicit: *Non volebat in Iudæam ambulare.* Vt te doceat, quòd
scias inimicum tuum subterfugere: non enim oportet totum es-
se, vultus abscindere, & corpora transfigere.

Erat autem in proximo dies festus Iudæorum. *Dixerunt autem
ad eum fratres eius.* Per fratres hic significantur propinqui, & con-
sanguinei. Dixerunt ei propinqui eius: Multa sunt testimonia
Deut.17. huius rei in Scriptura. In Deuteronomio dixit Deus, quòd non
possent aliquem eligere in Regem, qui non sit frater tuus, id est,
Roma.8. qui non sit Hebræus; & Sanctus Paulus dixit: Optabam ego
anathema esse pro fratribus meis. Et iterum in Deuteronomio:
Deut.15. Si vnus de fratribus tuis ad paupertatem deuenerit, id est, si vnus 7
ex Hebræis in paupertatem inciderit. Esset longum dicere quo-
ties in sacris literis propinqui vocentur fratres. Hic propinqui
Christi Redemptoris nostri, vt ipsi erant inanis gloriæ cupi-
di, arbitrabantur quòd etiam pijssimus Dominus sibi similis
esset, & quòd mundi gloriam quæreret, sicut ipsi faciebant, & sic
dicebant Domino nostro Iesu Christo, vt abiret Hierosolymam
ad facienda illa maxima miracula, quæ ibi faciebat (illic enim
vniuersus mundus erat) vt sic honoraretur propter illa singu-
Simile. laria opera. Qui in naui sunt, arbitrantur rupes, quæ in litore
firmissima sunt, commoueri: cùm tamen ipsi solummodo
moueantur. Sic qui in aliquo vitio sunt, putant alios etiam eo-
dem modo viuere. Arbitratur malus impossibile esse quemquam
viuere absque eo quòd sit malus. Etiam de firmissimis rupibus, 8
qui sunt iusti, hoc iniquum iudicium faciunt. Quando vnquam
in toto terrarum orbe fuit rupes firmior, quàm Iesus Christus fi-
lius Dei? Aut, quis vnquam tam paucam occasionem præbuit,
vt de se cogitari posset, quòd inanem huius seculi gloriam expe-
teret, quam hic diuinus amator, & doctor veræ humilitatis, qui
nullam penitus præbuit? Et tamen tanta erat malitia, & deprau
tio illorum, vt de eo malè suspicarentur. Non per eam viam am-
bulant iusti pleni charitate. Vt enim Sanctus Paulus affirmat:
1.Cor.13. Charitas nō cogitat malum: se solùm iudicat iustus imperfectū,
de nemine malè sentit, nisi de se. Hi gloriæ vanæ cupidi cum hoc
falso iudicio, Domino suadebant, vt abiret ad facienda illa opera

in

9 in publico, dicentes: Nemo quippè in occulto quicquam facit, & quærit ipse in palã esse. Omnes sunt vanæ gloriæ cupidi, & propter opera sua volunt laudari, atque ideo nihil clam volunt facere. Quam viceuersa hi faciebant, & quàm procul ab obseruantia illius diuinæ doctrinæ, quam idem Dominus prædicauit, & docuit, dicens: Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram homi- *Matth. 6.*
nibus, vt videamini ab eis, alioquin mercedem nõ habebitis apud patrem vestrum, qui in cælis est. Heu quot sunt hodie similes his infœlicibus, qui in hora mortis se deceptos experientur, eo quòd non custodierint hoc, quod Dominus hîc dicit. Itaq; qui videbantur in cælũ ire, tunc in infernum præcipitabuntur. Sicuti depreda- *Simile.*
tores, qui equos habent, in quibus incedũt, inuersis soleis ferreis calceatos, & qui eorum vestigia considerant, in ciuitatem eos ire iudi-
10 cant: ipsi verò à ciuitate fugiunt. Ita isti tales incedũt in equis, quę sunt eorum corpora, inuersis soleis calceatis, ieiunijs, orationibus, &c. Veruntamen hæ soleæ sunt inuersę. Nã hæc, quæ propter gloriam Dei facienda erant, propter gloriam mundi illi faciũt, & qui exteriùs vestigium animaduertunt, iudicant eos ad gloriã iter facere, ipsi verò ab ea recedunt, videntur in cælum properare, cùm tamen in infernum pergant. O terribilem amentiam, velle bonis operibus tantum malũ emere, vt est æterna condemnatio. Cauete fratres mei, ne in tantam insaniã deueniatis, vt tã sordido luto vestra bona opera contaminetis, vt est inanis mundi gloria. Reformate in initio vestrarum exercitationum intentiones vestras, ita vt omnia vestra opera ad gloriam & honorem Dei dirigantur.

Dicit eis Dominus: *Tempus autem meum nondum aduenit.* Ite vos
11 ad istud festum, quod est tẽpus vobis aptum, in illo enim festo tabernaculorũ primis tribus diebus maximè in pompis, cibis, ac potionibus, ludisq;, & alijs secularibus vanitatibus occupabãtur. Hoc est tempus vestrum, & quod vos quæritis. Hoc tempus non est meum. Imò his diebus si me illic viderẽt, molestiã illis afferrem, & me odio haberent, vt semper habẽt, quia eis veritates annũcio, & illos reprehendo. Vos non potest odisse mundus, quandocunq; ac cesseritis, benignissimè recipiemini, quia estis similes mũdo. Ecce nunc detegit Dominus vnam ex maximis miserijs, quæ sunt in filijs huius seculi, quæ est, quod non possunt videre, aut conuersari cum illis, qui eos obiurgant, & vitia eorum reprehendunt, imò illos summo odio prosequuntur. Omnis eorum amor, & affectio

est erga alios sibi similes, quia eis fauent in executione suorum 11
turpium appetituum. Hoc est malum adeò pernicioſum, vt ad
Iob.21. agendum de eo Sanctus Iob tot tamque terribilia verba priùs di-
cat ad attentionem petendam, vt sit dictu obstupendum. Ait
enim: Attendite me, & obstupescite, & ego quando recordatus
fuero, pertimesco, & concutit carnem meam tremor. Timeo, &
carnes meæ contremiscunt cûm cogito hæc, quæ dicturus sum.
Et incipit loqui de quibusdam hominibus, quibus Deus multas
diuitias tribuit, qui prosperi, abundantes, ac sani viuunt, & omnẽ
vitam in voluptatibus degunt. Domus eorum securæ sunt, & pa-
catæ, & non est virga Dei super illos. Bos eorum concepit, & non
abortiuit, & nunquam recordantur gratias Deo agere: imò ex om-
nibus his bonis sagittas contra Deum efficiũt: quidicunt Deo: Re-
cede à nobis, & scientiam viarum tuarum nolumus: quis est omni 13
potens, vt seruiamus ei? Quòd si dicatis: quomodo Deus hos pati
tur? expectat Deus, vt corrigantur, alioquin: In diem perditionis
seruatur malus, & ad diem furoris ducetur, illic cuncta persoluent.
Hoc est valdè hic notandum, quòd de vno quoq; horum malorũ,
Iob in fine eiusdem ca. & ingratorum Deo dicit S. Iob obscura quædam, & mysterijs ple-
na verba, quorũ causa omnem hunc locũ Sancti Iob recitaui: Dul
cis fuit glareis cocyti, & post se omnem hominẽ trahet, & ante se
innumerabiles. Cocytus, est nomen Græcum, & significat idem,
quod luctus infirmantium, lacrymatio miserorum. Poetæ finxe-
runt, quòd ex lachrymis damnatorũ erat in inferno fluuius maxi-
mus nomine Cocytus. Glareæ sunt arenæ, quæ sunt in profundo
fluuij: & glareæ Cocyti significat arenas illius fluuius inferni. Per
pendit Lira quòd tempore Iob erat hic dicendi modus, quòd vt 14
dicerent hominem perditissimum, dicebant eum arenam Cocy-
ti, vt nunc vocamus homines perditissimos, titiones inferni. Et
quanquã in inferno non sunt titiones, est tamen optimus loquen
di modus vocari eos titiones inferni, & sic licèt in inferno non sint
lachrymæ, nec fluuius lachrymarum, aut arenæ. (Illa enim erat
fictio: nam si damnati possent lachrymas effundere, & in mil-
le annis lachrymam vnam effunderent, facerent mare maxi-
mum, & aliud, atque aliud, & propè nihil esset in comparatio-
ne durationis tormentorum suorum.) Erat tamen proprius lo-
quendi modus malos vocari glareas Cocyti, vt nunc titiones in
ferni appellari. Nunc intelligetis verba Iob. Dulcis fuit glareis
Cocyti:

15 Cocyti. Vnusquisque horum perditorum non est dulcis, nec affabilis nisi alijs sibi similibus, illis se lætum, liberalem, ac dulcem præbet, cum illis conuersatur, non verò cum eo, qui illum reprehendat. O quantum malum est non posse videre eum, qui tibi dicat: malè facis: & de vno quoque illorum dicitur etiam ibi: quis arguet coram eo vias eius. Non quia non sunt prædicatores, sed quia illi fugiunt, & sic quis poterit eorum vitia coram ipsis reprehendere, cùm nunquam prædicationibus interfint? si reprehendendi sint oportet esse in eorum absentia, nam coram eis non est possibile, cum illi fugiant, & de hoc, qui ita viuit, dicitur quòd trahet post se in infernum hominum multitudinem, & post se omnem hominem trahet, & etiam antè quàm moriatur multos in infernum immittet. Et ante se innumerabiles. O rem durissimam
16 dictu, & auditu, quòd sis tu hic edens, & bibens, & exultans, & quòd tua causa iam in inferno tot ardeant, quot illorum, quos tu prouocasti, inuitasti, ac muneribus donasti, vt propter te peccarent, sunt iam defuncti, & quid scis quam pœnitentiam egerint, an, vtrum illis flammis gehennalibus, & iustitiæ Dei vltricibus inflammentur? Quarè non contremiscis homo pestilentissime? quare non quæris lpeluncam, & non includeris sub rupe, vt pro tantis sceleribus pœnitentiam agas? ò millies miserum te, qui tanti mali causa fuisti & insuper hæc omnia rides, manducas, & delectaris & tam quietus dormis acsi nihil mali feceris, ò cæli, ò terra obstupescite, & tantam insensibilitatem admiramini. O pater luminum, ô lumen infinitæ charitatis illumina hos cæcos, vt infœ-
17 licem statum, in quo viuunt, cognoscant, & te tanquam clementissimum patrem salutem deprecentur. Videte fratres, vtrum merito trepidauerit Iob considerans hæc, quæ nobis dicere volebat, quæ nostris oculis nos intuemur in plurimis, quibuscum conuersamur, & non tremimus, nec id sentimus, quia charitatem non habemus.

Idcircò illis dicit: *Non potest mundus odisse vos.* Quia estis similes illi: Tempus vestrum semper paratum est. Ad vestras voluptates, & honores omni tempore occasionem inuenietis, & mundum, qui vobis in eis fauet. Postea autem omnem hanc dissolutionem persoluetis. O quàm meritò nos admonet Sanctus Paulus dicens: *Ephes. 5.* videte itaque fratres quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed vt sapientes redimentes tempus quoniam dies mali

sunt. Vnum ex maioribus detrimentis hominis est tempus amittere, & ideò temporis distractores, vocat Sanctus Paulus stultos, & insipientes, sapientes verò appellat eos, qui tempore vti sciunt. Videte quomodo caute ambuletis. Aduertite hoc, quod permagni interest. Redimentes tempus. Non est iustum redimi nisi captiuos. Id igitur vult dicere. Videte quod habetis captiuum tempus, & catenis vinctum, quæ sunt peccata, redimite, & soluite illud, vt in Dei seruitute occupetur, redimite illud à tanta captiuitate, vt est consumi in seruitute Sathanæ, cùm ad Dei seruitutem concessum fuerit: & quam rationem reddis, quarè illud redimere debeamus? quoniam dies mali sunt. Nonne Deus cuncta creauit optima? vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valdè bona. 18

Simile. Quomodo ergò dicis, dies malos esse? ego vobis dicam. Moratur homo malus in aliqua domo, & dicis tu filio tuo. Si amplius in malam illam domum ingressus fueris puniam te. Quid dicis? domus illa non est bona? quid mali habet? Bona est: veruntamen vocat eam malam, quia habitat in ea homo malus. O quam hoc sanguineis lachrymis plorari oporteret. Dies quos Deus fecit optimi sunt, nos verò quos omnibus creaturis meliores esse oportebat, tam mali sumus, vt tempus, ac dies ita infamemus, vt occasionem præbeamus quò Sanctus Paulus eos malos appellet. Itaque in omnibus his verbis vobis ostendit Sanctus Paulus summæ esse sapientiæ bene vti tempore, & ad hoc necesse esse, in primis illud à captiuitate redimere nostrorum scelerum, ipsa enim efficiunt, vt nostra tempora, & dies mali sint. Dices tu: quamuis dies in malis non consumam, attamen deest mihi tempus ad hoc opus saluationis meæ, quod tantopere mihi commendatur: habeo enim familiam, & cum illa mille impedimenta, quæ me à Dei seruitute distrahunt. Esto tu sapiens (vt ait Sanctus Paulus) quasi sapientes redimentes tempus, & statim habebis tempus ad vtrunque. Si iam redemisti tempus, vt illud in vanitatibus non consumas etiam curare debes, vt ab his quotidianis negotijs illud redimas, & ita sapiẽter illud diuidas, vt ad omnia habeas tempus. 19 20

3. Reg. 3. Maximè laudatur in sacris literis iudicium illud, quod fecit Salomon, vt legitur in libris Regum: vbi dicitur quod litigabant duæ mulieres super puerum affirmans vnaquæque suum esse. Properantes ad Regem Salomonem, iudicium expostularunt, & post multas contradictiones, quia vnaquæque volebat sibi puerum por-

21 portare, protulit sententiam Salomon dicens: Diuidatur: detur vtrique pars pueri, & sic perspectum est vtra illarum esset mater eius pueri. O quantum honorem impetrabitis coram Deo, & eius Angelis, si hac arte vtimini, qua vsus est Salomon prę cipiens puerum diuidi. Quis infantior quàm tempus? singulis enim momentis & instantibus de nouo nascitur: tempus enim præteritum iam non est nec futurum adhuc est: vnum itaque est temporis punctum, vt sæpe vobis dicitur quôd de tempore non habemus nisi nunc. Hunc puerum duæ mulieres exposcunt, scilicet caro, & anima. Meum est tempus (ait caro) & in vtilitate mea consumendum est: idem dicit anima, quôd tempus est suum, & quòd ad res sibi necessarias præcipue illud Deus dedit. Vis ergò esse sapiens? vis Salomonem imitari? acci-
22 pe gladium, & hunc puerum rationis gladio diuide. Diuide frater mi tempus, & vnicuique partem suam dato, partem vnam, quæ in rebus corporalibus consumatur, & in diuitijs, in gubernanda familia, aliam verò partem da spiritualibus rebus vt in eis illam consumas. Hoc est tempus redimere & in conspectu Dei esse verè sapiętem. Non sic faciunt, qui omne tempus festis, gaudijs, & sæcularibus voluptatibus volunt paratum habere: quibus dicere possumus quod dixit Dominus illis vanis: Tempus vestrũ semper est paratũ. *Vos ascendite ad diem festum hunc.* Ascendite, & delectamini in tẽpore, quod Deus in manus vestras tradidit, aliquando autẽ hęc gaudia vobis in amaritudinem conuertentur. O fratres animæ meę, vos dicite cum Iesu Christo: ego non ascendam ad diẽ festũ istum quia tempus meũ nondũ impletũ est. No-
23 lo gaudia, aut festiuitates in hac mortali vita: cũ aduenerit tẽpus meũ, tunc delectabor. Conijcite oculos in breuitatem, & paucitatẽ voluptatum, quibus hi modo funguntur, & in æternitatem tormentorum, quæ pro illis accepturi sunt & statim amittetis tentationẽ sequendi eorum vestigia. Loquens Esaias de Babylone, di- *Esai.13.*
cit: Nec ponet ibi tentoria Arabs. Declarat Diuus Hieronymus, Arabs id est, occidentalis. Occidentalis, qui cogitationẽ suã in morte positam habet, non ponit sedem suam, nec requiescit in Babylone, qui est hic mundus, nec in eius voluptatibus commoratur. Considera attente quomodo omnia finiantur, & omnia tibi horribilia videbuntur, & sordida, & noles cor tuum ponere in rebus tam caducis. Quia enim hoc non considerant, qui

nunc

nunc voluptatibus fruuntur,aliquando rabie conficientur,& bar- 24
bas præ dolore dilaniabunt, aduertentes quot occasiones præter
miserint,& nihil illis proderit, cũ tanta opportunitate vti nolue-
rint. in Genesi legitur famem maximã in Ægypto fuisse, quę se-
ptem annos durauit, ante quam dicitur ibi, tantam fuisse tritici
abundantiam,quæ fuit in præcedentibus septem annis,vt arenæ
maris adęquaretur. Finitis verò his septem annis successerunt alij
septem tantæ sterilitatis,vt in primo anno illorum venerit omnis
AEgyptus ante Regem Pharaonem,clamans,ac dicens: Da no
bis alimenta. Quid igitur facerent in subsequentibus sex annis,
cùm primo anno hoc fecerunt? Denique tanta fuit fames,à qua
vt se eximerent omnes hæreditates,ac bona sua vendiderunt. Dic
ergo mihi frater mi quid sentirent illi miseri in medio tantæ ino-
piæ cum præteritę fœlicitatis recordarentur, & viderent, quàm 25
paruo pretio, & labore possent sibi in posterum alimenta prouì-
dere,atque etiam sic in omnem vitam suam thesauros acquirere?
quàm merito angerentur,& se ipsos reprehenderent dicentes: ô
stultos nos, quàm facilè nobis prouidere potuissemus, & nolui-
mus,quòd si de hoc non fuissemus admoniti fortasse aliquam de
fensionem negligentia nostra haberet:sed cùm tanto tempore an
teà de eo commonefacti fuerimus, quumque Regis ministros tã
diligenter maximam frumenti copiam accumulare viderimus:
quod deberet nobis sufficere, vt intelligeremus, quantum illud
fieri oporteret,& tamen tam negligentes fuimus, quàm ergo ex-
cusationem habere poterimus? ô quantum modô nobis prodes-
set,quod tunc dispendebamus,vbi erat sensus noster,cum tam bo-
nã opportunitate vti nescierimus? sic, credò, omni illo tẽpore af- 26
fligerentur tantam negligentiam animaduertentes. Dic mihi er-
go frater quid est hoc in comparatione rei,quam nunc agimus? il
la fuit fames,quæ septem annos durauit fames autẽ inferni erit
æterna. Illa habuit remedium,quanuis difficile,hęc autẽ in perpe
tuum remedio carebit. Denique illi transactis septem annis
caput erexerunt,& de ærumna exierunt,qui verô semel in infer-
num ingressus fuerit ad patiendum, nullo vnquam tempore re-
quiem videbit. Si igitur illi tam afflicti erãt, quãto magis ij erũt,
qui nullam penitus spẽ habent salutis? ò si scires considerare quo-
modo vnusquisq; illic se lacerabit, & intrà se dilaniabitur dicens:
ô miserũ me quàm opportunum tẽpus, & quot occasiones præ-
termisi

27 termisi frustra, Tempus fuit, in quo cum lachrimis, & peccatorum dolore, ac vera pœnitentia facillime malis meis remedium adhibere possem. Quare ergo in posterum oculos nō conieci? quomodo præsentibus rebus obcæcatus sum? quare frustra prætermisit annos illos tantæ fœlicitatis, in quibus locupletari possem? quod si inter infideles vixissem, nec plus esse: quam orirī, & mori, credidissem aliquā fortasse excusationem habere cū dicerē me ignorasse quidnam mihi præparatū esset. Cum autem inter Christianos vixerim, & vnus ex illis fuerim, & hāc horā aduenturam crederim, cumq; quotidie Ecclesiæ clamoribus admonitus fuerim, multosque, viderim, qui his vocibus admoniti opportune remediū quærebant, & properabant multa bona opera cumulare, me vero omnibus his operibus & exēplis surdū effecerim, & ne gratis quidē
28 cælum accipere voluerim: quo supplicio dignus est, qui talē pertransit? ò furiæ infernales, dilaniate & discruciate viscera mea, satis enim hoc dignus sum. Hac rabie, & anxietate in sempiterna sęcula torquebuntur. Quid igitur ad hoc dicitis fratres? videtur ne vobis bonū esse, vt vobis modo prouideatis, siquidem tempus habetis? iquid dicitis? quid decernitis? ò per clementissima Iesu Christi viscera, vos rogo, vt hoc feruentissime proponatis, & in hoc tempore, saluationis vestræ negotiū valde necessariū vere, & ex animo agere incipiatis. Cum tempus, vita, mors, ęlum, infernus vos inuitent, vt nunc id faciatis. Et ita vobis gratiā suam Deus largiatur, qua æternam gloriam consequi valeatis. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, &c. Amen.

1 Feria. IIII. post Dominicā in Passione.

Facta sunt encœnia Hierosolymis, & hyems erat, & ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis.

Ioannis. 10.

REfert Sanctum Euangelium, quod celebrabatur Hierosolymis festum in commemorationē purificationis tēpli, quā fecit Iudas Machabæus. Vt enim legitur libro. 1. Machabæorū rex Antiochus ingressus Hierusalem templum Domini turpissimis abominationibus prophanauit. Cum autem postea S. Iudas Ma- 1. Mach. 1.

cha-

chabæus ab eo victoriam reportaſſet cum exercitu ſuo ingreſſus 2
eſt Hieroſolymã, templumque omnibus illis immunditijs puri-
ficauit, illudque quo melius potuit adornauit. In memoriam hu-
ius pij operis celebrabatur quotannis eo die celeberrimũ feſtum
Hieroſolymis. Et de hac dedicatione, & ſolennitate loquitur hic
Sanctum Euangelium. Super hoc initium duæ nobis vtiliſsimæ
conſiderationes oriũtur. Prior eſt, quod legitur in eodẽ lib. quod
1. Mach. 4. cum introiret Sãctus dux Iudas cũ exercitu ſuo viderunt ſanctifi-
cationẽ deſolatam, & altare prophanatum, & portas exuſtas, & in
atrijs virgulta nata ſicut in ſaltu vel in montibus, & ſciderunt ve-
ſtimenta ſua, & planxerunt planctu magno, & impoſuerunt cine-
rem ſuper caput ſuũ, & clamauerunt in cælum. Si hi tantũ dolorẽ
acceperũt, & triſtitiæ ſuæ tot ſigna demõſtrarunt, quod materia-
le illud templũ ſordidũ, & immundũ aſpexerint, & quod in alta- 3
ri Dñi, ſacrificium idolis immolatũ fuerit, & totũ templũ, & eius
ſacræ res omnes prophanatæ, ac diſsipatæ erant: quid nos facere
oportet contemplantes animas noſtras, quæ vera Dei ſunt tẽpla,
tam deſtructas, tantæque immunditię plenas, & peccatis conta-
minatas? & videntes voluntatem, quæ propria eſt ara Dei, in qua
quotidie Sathanæ ſacrificia immolantur, & affectus, ac amores
creaturis offeruntur, & quod omnes portæ huius templi qui ſunt
ſenſus, humi proſtratæ ſunt, ſenſualitatis igne exuſtæ? quare vidẽ
tes hanc euerſionem in nobiſmetipſis non ploramus, in cælũ cla-
mamus, cilicioque operimur? nec maiorem dolorem oſtẽdimus,
quã lapides? ò Chriſte dux ſuperne, diuine Machabæe pro tua di-
uina clemẽtia, & pietate hæc damna tu refice, & noſtrarum cala-
mitatum cognitionẽ, ac dolorem nobis largire. Quod cùm à tua 4
diuina manu tam excellens quid acceperimus, vt animam ad ſi-
militudinem tuam creatam, & eam tot tantiſque peccatorum ſor-
dibus infecerimus, nec tamen hoc ſentiamus? Dicit S. Propheta
Ezech. 28. Ezechiel ſibi Dominũ dixiſſe. Fili hominis leua plãctum ſuper
Regem Tyri, & dices ei. Hæc dicit Dominus Deus. Tu ſignacu
lum ſimilitudinis, perfectus decore, & peccaſti. O quam lachryma
bile eſt hoc verbũ, quod cum ad imaginem meam creatus fueris
(ait Deus) & tãta pulchritudine plenus, & tamẽ peccaſti? & licet
aliqui hoc applicent ad Sathanã. Illic tamen loquitur cũ peccato-
re Rege Tyri: & ſic cũ cæteris omnibus peccatoribus. Quid? cũ ho
mo ſit ſimilis Deo, & ad eius ſimilitudinẽ factus, cumq; alia pluri-

ma

mia beneficia acceperit à Deo, potuit tamen cor, ac manus habere
ad peccandum? & quod postea maneat tam sine sensu, & cogni-
tione huius mali, sine lachrymis, ac dolore, acsi gratissimum ali-
quod opus diuinæ Maiestati feciſſet? Caue ergò ò homo ingrate,
ibidem enim dicit Dominus: producam ignem de medio tui, qui
comedat te; nisi velis peccata tua agnoscere, & ex toto corde tuo
tanta incõmoda lamentari: siquidem illi Machabæi pro exteriori
bus rebus tantum animi dolorem demonstrabant.

Altera cõsideratio, quæ sese nobis offert hæc est. Quãti facere
debeamus hæc tẽpla materialia, quæ erecta sunt, vt in illis De' glo
rificetur. Cũ videamus quo spiritu, & lachrymis illi boni viri tem
plũ purificarint, & adornarint, & postea per tot annos hoc festum
6 celebratũ fuerit in memoriã honoris, quo illa domus Dei restaura
ta fuerat. Vt de hac materia loqueremur multo tẽpore opus esset.
Miserabile enim est, quod hodie inter Christianos agitur. Nõ est
necesse, Antiochũ venire aut alios idololatras ad Dei templa pro-
phananda. Ipsi enim Christiani ea sic cõtaminãt, & inficiũt, vt ne
sciã quibus verbis hoc explicẽ: siquidẽ in cõspectu Dei aspiciunt,
loquũtur, atq; ea desiderãt, quorũ declaratio satis aerẽ corrũpere
sufficeret. Vnũ tantum verbũ de hac re loqui volo, & est, vos roga
re, vt attentissimè perpendatis exaggerationem maximã, quã fe-
cit Deus ad Hieremiã dicẽs: Tu ergo noli orare pro populo hoc, Hiere. 11.
& ne assumas pro eis laudem, & orationem, quia non exaudiam in
tempore clamoris eorum ad me, in tempore afflictionis eorũ. O
7 rem stupendam! quid potuit esse, quare pater misericordiarum ita
in homines iratus esset, vt nollet misericordia pro eis se exorari?
ipse Deus hoc declarat, addẽs: quid est quod dilectus meus in do-
mo mea fecit scelera multa? ecce malũ. Et tantũ malũ quod infini
tæ misericordiæ Dñi ianuas claudere videatur. Duo peculiariter
dicit: Dilectus meus, & in domo mea: quæ maximè tertium aggra
uãt, quod est: fecit scelera multa, Amicus meus, & in domo mea
plurimas, & maximas iniurias mihi fecit. Quid est quòd cũ eccle-
siã malefactores protegat & vbi primum homicida in eã se fere rece
perit non audeat iudex cũ apprehẽdere; illum autẽ nõ valeat, qui
ad eã confugit desiderãs tradere se Deo, & cũ illo res suas cõmuni
care? sed ibi reperiat Sathanam & eius ministrũ, qui conetur ei spi
ritualem mortẽ ibi inferre? quòd veniat prophanus, & filias Dei
illic perturbet? valeat eis, pro Dei reuerentia, sacra Domini ædes.

Dicit

Dicit vlterius Sanctum Euangeliũ, quòd in illo festo *Ambulabat Iesus in porticu Salomonis*. Quanquam templum Salomonis euersum fuit à Chaldæis, & postea reædificatum fuit hoc de quo loquitur Euangelium, illi tamen nomen remansit pristinum, & vocatum est tẽplum & porticus Salomonis. Quod in principio Salomon illud fecerat. Maximum est esse hominẽ principem in aliquo insigni opere & ei initium dare. Propter honorem Salomonis quod ille in principio tam illustre illud opus erexerit semper illud nomen templo remansit. Et ita solet Deus magnis præmijs afficere, & magnopere honorare eos, qui alicuius boni principes, & autores sunt, & homines ad alia sancta opera, ac exercitationes indu-
Exod. 14. cũt. Cùm Hebræi accesserunt ad mare rubrum fugientes Pharaonem, & Deus præcepit Moysi vt virga mare percuteret, & mare in vias diuisum est timebant Hebræi nec per aquas audebant ingredi. Tunc Aminadab vir præcipuus ex tribu Iuda confortatus est, & per medias aquas introiuit: & ita metum expulerunt reliqui, eumque secuti sunt, & sic omnes in mare ingressi sunt. Et propter illam spem, quam bonus Aminadab in Deo habuit, & propter fortem animum, quem exercitui vniuerso addidit: pro certo habetur illam tribum à Deo electam esse, ex qua Reges Israel essent: & sic declarat Titelmanus ad hoc propositum versum illum
Psalm. 113. Psalmi, Facta est Iudæa sanctificatio eius. Et ita declarauit quidã
Cant. 6. autor nostri temporis verba illa Canticorum, Anima mea conturbauit me propter quadrigas Aminadab. Vocat ibi currus Aminadab fortitudinem & spem animi eius, qua ausus est in maris aquas se immittere. Hi currus, quæ sunt bona exempla excitant animam rempublicam, regnum, & mundum denique, vt vnusquisque intra se perturbetur eo quòd idem non faciat. Itaque in hoc sensu Anima mea conturbauit me, significat: Anima mea reprehendit, & confudit me propter optima exempla viri boni, & iusti. Sicut fuisset confusio, & ignominia non sequi Hebræos tunc Aminadab, videntes eum tam tutò transire per medium mare. Econtra vero ignominiosum est valdè, esse hominem inuentorem alicuius mali, quod solet Deus acerrimè punire propter malum exẽ-
Num. 15. plum, quod alijs proximis præbetur. In Numeris legitur, quòd quidam homo in die festo ligna collegit, & ideo Deus eum lapidibus obrui præcepit. Quare Domine pro tam leui culpa tam grauis pœna eum punis? Non præcepit hoc Deus tantum propter pec-

catum

11 catum, quantum quia fuit ille primus, qui Sabbathum violauit,
poſt præceptum ſanctificationis Sabbathi promulgatũ. In Acti- *Acto.5.*
bus dicitur de Anania, & Saphira, quòd quia omnia ſua offerẽtes
neſcio quid ſibi ſeruauerunt eos occidit Sanctus Petrus. Quare Do
mine quia aliquid bonorum ſuorum ſibi ſeruauerint, cum reliqua
ſua dederint eos occidis? Nũc Chriſtiani omnia ſibi ſeruãt, & vix
propter te ea, quæ ſibi ſuperſunt, quæque relinquunt pauperibus
erogant, & hoc ſuffers, hos vero miſeros pro tam leui culpa interfi
cis? ſic. Quia fuerunt primi, qui in Eccleſiam catholicã proprieta-
tem introduxerunt. Primi tranſgreſſores legis ſacerdotalis, quæ
præcipiebat: nequis Deo thus, aut ſacrificium offerret niſi cum ip-
ſo altaris igne, fuerunt duo filij Aaron, qui legem hanc fregerunt
offerẽtes coram arca Dñi ignem alienum, & ſic eos Deus puniuit *Leuit.10.*
12 efficiẽs, vt ignis de altari egrederetur, qui eos combuſsit, & in cine
rem conuertit. Et ita dicitur in Leuitico quòd egreſſus ignis à Do
mino deuorauit eos, & mortui ſunt coram Domino. Ex his terri-
bilibus exemplis apparet, quã exoſus ſit Deo qui malorum inuẽ-
tor eſt. Vt animaduertatis, quid faciatis, qui ludorum vitia, veſtes
diſſolutiones & conuiuia, atq; alia inuentionũ genera in rẽpubli-
cã introducitis ex quibus maxima peccata, & reipublicę depraua
tiones oriri ſolent. Et arbitrantur, qui ita peccãt, & modo pœnas
ſtatim non ſoluunt, nullo ſupplicio ſe puniendos eſſe. Arbitran-
tur ambitioſi, & ſeditioſi, qui ambitione ſua omnia euoluũt, quod
quia ſtatim terra non aperitur, & eos abſorbet tanquam Dathã,
& Abyron, nulla pœna afficientur. Etiam ſibi perſuadent turpes,
& ſenſuales, quod quia ſtatim ex cælo ignis non pluit, qui eos cõ
13 burat, ſicut Sodomitas, & Gomorrhæos, impunes manebunt. Et
exiſtimant, qui ſtatus ſuos corrumpunt, & confundunt vocationi
ſuæ non reſpondentes, quia Deus ſtatim diluuium non immit-
tit, quod eos demergat, ſicut illos qui corruperant viam ſuam,
quòd Deus eos non videt, & quod nihil ampliùs futurum eſt. Et
omnes inobedientes Deo, qui in peccatis maria nauigãt, quia ſta
tim Deus non excitat tempeſtatem, vt in profundum ſubmergã
tur, & eos abſorbeat cete, ſicut Ionam, putant nullum ſibi ſuppli-
cium paratum eſſe. Et cùm mali ſacerdotes trãſgreſsis diuinis præ
ceptis ad miſſæ celebrationẽ accedũt, quia ſtatim ignis de altari
non egreditur, qui eos deuoret, tanquam filios Aaron arbitrantur *Leuit.10.*
Deum ſuorum ſcelerum obliuiſci. Et fratres ac moniales proprię

tarię, quæ Deo paupertatem vouerũt, nec tamen eam seruant, & creatori, prælatoque suo mentiuntur, existimant quod quia illic statim Deus non eas interficit, sicut Ananiam, & Saphiram ad
Act. 5. pedes S. Petri occidit, nihil amplius futurum est, ò cęcos nos, non sumus etiam peccatores sicut, & illi? quomodo ergò nos soli impunes mansuri erimus? An alium illis, alium verò tibi Deum futurum esse credis? An alijs legibus te esse iudicandũ existimas, ac illi iudicati fuerunt? erras erras miserrime si tale cogitas, exemplũ sume ergò peccator ab alienis periculis, ideò namq; Deus eos hac in vita puniuit, vt certò scias omnes aut citò, aut serò puniendos
Eccles. 8. esse, nisi pœnitentiam agant. O quanto affectu dicit Spiritus sanctus, etenim, quia non profert citò contra malos sententiam, absque vllo timore filij hominum perpetrant mala, & ita Sanctus
Roma. 2. Paulus videtur velle cælum manibus capere animaduertens quòd homines ex patientia, & longanimitate, qua eos Deus expectat occasionem accipiunt, vt deteriores efficiantur. Quo circa dicit: An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis contemnis? ignoras enim, quod benignitas Dei ad pœnitentiã te adducit? secundum autem duritiam tuam, & impœnitens cor thesaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis iusti iudicij Dei, qui reddet vnicuique secundum opera eius. Fieri potest, vt cum tu diuitiarum tam cupidus sis tantas diuitias, vt has, contemnas, quæ in æternum te locupletare possunt? fortè non cognoscis eas: & ignoras quòd benignitas Dei ideo te expectat, & tolerat, vt te ad pœnitentiam adducat, tu verò hac Dei misericor
Psalm. 7. dia abuteris. Ad hoc propositum dicit etiam Dauid: Deus iudex, iustus, fortis, & patiens, nunquid irascitur per singulos dies? nisi conuersi fueritis gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit, & parauit illum, & in eo parauit vasa mortis, sagittas suas ardentibus effecit. Non erit semper, vt minetur, & tamen non puniat, quia nisi conuersi fueritis, iam nihil est amplius, quod expectetur, iam gladium suum euaginauit, & eum vibrat, quasi qui iam vult percutere: atque etiam arcum suum tetendit, & in promptu habet, & in eo sagittas suas mortiferas, & ignibus obduratas (vt fortiores, & penetrabiliores sint) adaptauit. His elegantissimis metaphoris vult comminari, & deterrere Spiritus Sanctus peccatores ne se securos esse existiment, quia si hodie cùm peccauerunt statim supplicio nõ affecti sunt, cras est ibi,

aut

17 aut alia dies cum eis poterit aduenire, quando minus arbitrentur. Quamobrem caueamus omnes diligentiſsimè ne malorum inuentores ſimus atque etiam, ne quæ mala alij inuenerunt committamus, ſed noſtra ingenia occupemus quærendo inuentiones, & modos, quibus magis Domino Deo noſtro placeamus, & proximos noſtros ad omnem virtutem inuitemus: quod tam gratum eſt diuinæ Maieſtati, vt non modo æternis donis illud remuneret, ſed etiam in hac vita velit, ne ab hominum memoria labatur.

Cum igitur Dominus in illa porticu Salomonis ambularet. *Circundederunt eũ Iudæi*. Circundederunt eum, vt vndique illum concuterent. De hac obſeſsione prophetauit Dauid, dicens: Circundederunt me ſicut apes, &c. Quare non dicis, circunde- *Pſalm. 117.*
18 derunt me ſicut leones, tigres, aut lupi, ſed ſicut apes? illa namque animalia plerumque cum vtilitate ſua damnum inferunt, & *Simile.* ipſa ſalua manent. Apes verò ſi damnum inferunt, eſt parum, & ipſæ illud inferentes moriuntur. Vt enim naturales dicunt apes habent viſcera inhærentia ſtimulo, & ſic effundentes ſtimulum, viſcera etiam effundunt, & ideò moriuntur. Apertè hic oſtenditur proprietas eorum, qui proximos ſuos lingua, aut manibus perſequuntur, damnum enim, quod proximis ſuis in ferre poſſunt, parum eſt cum ſit corporale, damnum verò, quod ſibi faciunt, maximum eſt, ſiquidem animas ſuas occidunt. Id- *Philip. 1.* circò Sanctus Paulus dicebat: In nullo terreamini ab aduerſarijs, quæ illis eſt cauſa perditionis, vobis autem ſalutis. Circumdantes bonum Ieſum, dixerunt illi: *Quouſque animam noſtram tol-*
19 *lis*? Quouſque nos ita animi ſuſpenſos eſſe patieris? ô quæ verba hominum deſperantium, qui malitia, ac rabie conſumebantur! liberet nos Deus ab inuidia cordi infixa, quæ hominem ſuſpenſum, & quaſi mortuum trahit, & eſt grauiſsimum ſupplicium quo Deus malos punire ſolet, ſuſpenſio quædam animi, vt incedat homo quaſi pendens. Ita dicit Moyſes Hebræis: Dabit *Deutero. 28.* enim Dominus animam conſumptam mœrore, & erit vita tua quaſi pendens ante te. Perpendite diligenter quod dicunt omnes: quouſque animam noſtram tollis? non verò dicunt: animas noſtras. Habebant omnes vnam animam, vnam intentionem, & deſiderium ad malum. O quam adunati incedunt mali ad nequitias ſuas perpetrandas, quomodo confortantur, & inter ſe inuicem

Osea.9. fulciuntur. De his, S. Propheta Oseas dicit: Profunde peccauerunt sicut in diebus Gabaa. Tripliciter solent homines peccare, aliqui peccant superficialiter (vt ita dicam) sicut iusti qui cum absoluta deliberatione per virtutem currunt: oblata tamen aliqua grauissima occasione aliquando contingit eis semel peccare, sed statim per pœnitentiam ad Deum conuertuntur. De his dicitur, iustus cum ceciderit non collidetur, quia Dominus supponit manū suam. Non penitus confringetur, & dissoluetur, quia protectio Dei eum sustinet & in se reducit. Alij dirutius peccāt: ita tamē vt nequaquā alios ad peccatum vellent inducere, & hi iam ingrediū

Psalm.36.

Roma.7. tur magis in peccatum. De his loquitur S. Paul. dicens. Cum enim essemus in carne, passiones peccatorum quæ per legē erant, operabantur in membris nostris, vt fructificarent morti. Peruersi mores, & deprauati habitus, qui tantopere lege prohibebātur, nos incitabant, vt mortiferos fructus proferremus. Alij vero peccant profunde vsq; ad centrum peccati, qui non solum sibi, sed alijs etiam

Iudic.19. condemnationis causæ sunt. De his dicit Oseas, Profunde peccauerunt sicut Gabaonitæ: de quibus legitur, quod turpissime peccauerunt cum vxore Leuitæ, & quod se ipsos ad illam stupendā nequitiam solicitabant. Et inter peccata, quod frequentius commouet, vt alij ab alijs excitentur, & in vnū conueniant, est inuidia: vt apparet in fratribus Ioseph, qui inuidia pleni inuicem cōmouebantur, dicentes, Venite, occidamus eum. Et maledictus Pharao,

Genc.37.

vt patet inuidia cōcitatus, dixit suis: Ecce populus filiorum Israel multus, & fortior nobis est, venite sapientes opprimamus eum. Propter quod se regnumq; suum tandē labefactauit. Semper alienæ res inuidioso meliores videtur quam sue: quo circa proximos 21
suos odit, & persequitur. Venite (ait) sapienter opprimamus eum.

Exod.1. Non accrescat proximus, euertamus eum, & bona eius, ne nobis excellat. Inuidia obcæcauit illos, vt has gratias referrent optimæ, & fidelissimæ seruituti, quàm Ioseph Regi, regnoque vniuerso exhibuerat. Non reperietis, quod dicat ibi sacra scriptura, Hebræos in rebellionem incidisse, aut aliquod damnum Regi intulisse: nullam aliam rationem reddit, nisi quòd multus est, & fortior nobis, idcirco opprimamus eum. Ecce quid faciat inuidia. Quare persequeris proximum tuum? quid tibi mali fecit? nihil. Nisi quia est honorificentior, doctior, & præstantior me. Opprimamus eum. Ecce quomodo inuicem inuitantur, & confortan-

tur

23 tur ad tyrānidem. Proximus meus, qui plus valet in ſenatu, in cō
ſiſtorio, in cōgregatione, paramus ei ſupplātationē, qua abiectus
maneat. Veruntamen videte adinuentionē Dei, quod quāto ma
gis opprimebantur, tanto magis multiplicabantur, & creſcebant.
Et tāto magis in Ægyptijs inuidia pullulabat. Et ſic vbi nos legi-
mus oderantq; filios Iſrael AEgyptij, in Hebræo legitur: Nauſea-
bāt & abominabātur. Horrebāt illos, & videntes eos execrabātur:
tanta erat eorum inuidia in filios Iſrael. Atq; hinc intelligemus
quid ſignificauerit S. Paulus in illis verbis, facti ſumus omniū pe- 1. Cor. 4.
ripſema. Vt ſi vobis apponātur in diſco cortices, & putamina po- Simile.
morum humi proſtrata, & pedibus attrita eſſent vobis horrori, &
nauſeę ita mali iuſtos horrēt, & abominantur. O quā admirabilis
exaggeratio eſt hęc S. Pauli. Hęc ergo inuidia eſt, quę miſeros hos
24 torquebat & adunabat, & alij alios conuocantes conuenerunt, &
mitiſsimum hunc agnum circundederunt, vt tentarent, vtrū ali-
quod verbum ab eo audire poſſent, quo eum calumniarentur & il
li mortem inferrent, liberet nos Deus ne ſemel inuidiæ ad corda
noſtra aditum patefaciamus. Si enim ſemel ingrediatur, & in illis
radices agat, quod malū nos facere nō coget? Claudite fratres mei
ianuas tam crudeli peſti, & diuinā Maieſtatē die, ac nocte feruen
tiſsimè ſupplicate ne vos ab hac perniciоſiſsima glandula, & atro
ciſsima rabie contaminari patiatur. Hinc enim naſcuntur iræ,
odia, ſimultates, ac deniq; animarum, & reipublicæ euerſio profi-
ciſcitur. Quantum incommodum, & quot mala euenerunt miſer
rimæ illi reipublicæ propter eius ciuium inuidiam.

si tu es Chriſtus dic nobis palā. Reſpondit Ieſus: loquor vobis, & nō credi
25 *tis. Opera quæ ego facio, &c.* Sępenumerò hoc vobis manifeſtè oſten
di mirabilibus operibus, quę corā vobis feci in nomine patris mei.
Sed vos non creditis, quia nō eſtis ex ouibus meis: oues meæ vocē meā audiūt.
Duplicē vocē habet hic diuinus paſtor. Alterā exteriorē, alterā ve-
ro interiorē. De exteriori ſcriptū eſt. In Apocal. vidi Angelum for Apoc. 10.
tem veſtitum nube, deſcendentem de cælo, & clamauit voce mag
na quemadmodū cum leo rugit, & cū clamaſſet locuta ſunt ſeptē
tonitrua voces ſuas. Hoc nomē, Angelus, nō eſt nomē naturæ, ſed Pſalm. 103.
officij. Et ſic intelligendū eſt illud, qui facit Angelos ſuos ſpiritus
id eſt, qui facit ſpiritus ſuos Angelos. Non dicimus, quod rex fa-
cit equites homines, ſed quod facit homines equites. Ita Deus
ſpiritus facit Angelos, quia facit eos nuncios ſuos, & ita Eſaias ap- Eſai. 9.
pellat

pellat Christū Redēptorē nostrū, magni cōsilij Angelum. Quod 26
significat, quia est seruus quidā hominū maximi cōsilij, & prudē
tię. Hunc ergo Angelorū, & hominū ministrū vidit S. Ioānes ve
stitum nube, quę est eius pretiosa caro, & veluti leonem rugientē.
Luc. 13. O quantū clamabit bonus Iesus in mundo dicens: Nisi pœniten-
tiam egeritis omnes simul peribitis. Illæ autem seueræ reprehen-
siones, quibus ludęos reprehendebat dicens toties: Væ vobis Pha-
Luc. 11. risęi, qui diligitis primas cathedras. Væ vobis, qui estis vt monu-
menta, &c. Et væ vobis legis peritis, quid aliud erant, quam terri-
biles rugitus metuendi leonis? ô quoties rugiuit, & quoties nunc
rugit cōminans, vocās, ac deterrēs peccatores cōminationibus
mortis, ac inferni, nec tamē eum volunt audire, & cū clamasset,
septē tonitrua dederunt voces suas. Postquam clamauit & voces
suas extulit Iesus Christus filius Dei, tribus illis annis quos prædi 27
cauit, ascēdit in cęlū, & cum misisset septem dona Spiritus sancti
in Apostolos suos: hæc septē tonitrua dederunt voces suas accipiē
te Spiritu sancto in instrumēta sanctos illos viros. His alij succes-
serunt, & semper diuinus hic pastor curā habuit vociferandi exte-
riùs per ministros suos ad suas oues quæ in sua sancta Ecclesia de-
pascūtur. Alterā vocē habet interiorē, & frequentissimā, quæ est
sancta eius inspiratio qua loquitur interiùs ad corda quiū suarū.
Has igitur voces dicit hic Dñs ab electis suis audiri, & eos his cla-
moribus obedire, quibus ducti eū sequūtur. Quamobrē homo in
teipsum oculos conijce, & vide quomodo huius diuini pastoris vo
cibus obtēperes: vide quomodo eū sequaris: vide quoties quasi ouis
Simile. perdita ab itinere diuinorū preceptorū eius recesseris. Quādo est 28
ouis pigra, & semper post alias venit quia ita gulosa est, vt passim
in segetes ingrediatur & in pratis maneat, & pastor semel ei sibi-
lat, iterū eā deterret fundæ strepitu, iterū lapidē in eam injicit, ite
rum pedum, vulgo [*tetira el cayado.*] conijcit, iterum mittit sociū,
Apoc. 10. iterū denique ipsemet humeris suis illam ad gregem portat: toties
poterit remanere, vt pastor iam molestatus eam derelinquat di-
cens: mane ibi, nescio quid tibi faciam, etsi comedant te lupi. Vę
illi qui hoc contigerit. Quia te iterum, atque iterum Deus re-
ducit: tu verò pertinax es, derelinquet ergo te Deus, vt maneas
cum pœna tua pro culpa tua. Oues quas diuinus hic pastor mag
ni estimat, sunt, quæ ei obtemperant, & illum sequuntur. Quod
si aliquando à recto limite exeunt, & in vetitum ingrediuntur mi

nimo

29 nimo quoque sibilo, quo eas Deus vocat, statim reuertuntur ad illum per pœnitentiam, & perseueranter illum sequuntur. Et ego vitam æternam do eis, & non rapiet eas quisquã de manu mea, O fœlices iusti, qui talem sedem habent, & qui Dominum habent, qui eos præ manibus suis fert. Quantum exaggerabat beneficium hoc, & commoda, quæ ex eo sequuntur Dauid dicens: Qui habitat in adiutorio altissimi, in protectione Dei cæli commorabitur, dicet Dño, Susceptor meus es tu, & refugiũ meũ Deus meus sperabo in eum. Qui sedem suã in Deo habet, & in eius protectione confidit, ab eo protegetur, maxime enim hoc decet magnitudinem diuinæ probitatis, eos qui ad se confugiunt, & sub sua protectione commorantur protegere. Si hoc faciunt principes huius sæculi, qui nullam aliam rationem reddunt ad faciendum eis, 30 qui ad se confugiunt, quam hanc, dicentes: Constituit se sub protectione mea, confidit in me protecturus sum eum, cum hoc homines faciant, quanto magis pertinet ad infinitã Dei clementiã hoc facere? quapropter, qui ad illum confugerit: dicet Dño: susceptor meus es tu, & refugium meum. Et huius rei rationẽ reddens dicit, Deus meus sperabo in eum. Ad quẽ aliũ cõfugiet creatura præter Deũ, & creatorem suum? ô dulcissima verba, & quomodo oporteret ea in omniũ cordibus imprimi; Deus meus sperabo in eum: quia est Deus meus sperabo in eum. Vide quam bene hoc confirmet suauissimus pastor cùm dicat: & nemo rapiet eas de manu mea. *Ego & pater vnũ sumus.* Et quẽadmodũ nemo eas potest à manu patris auferre, sic etiam de manu mea nemo illas poterit rapere. Siquidẽ vnus Deus cũ patre sum. In potẽtissima manu mea 31 oues meas fero semper corã oculis meis, vt eas sẽper aspiciã. O benedictus sit talis pastor, superexaltatus talis hominũ amator, quis huius diuini Dñi amore nõ capitur? Dicit. S. Propheta Amos admirabilẽ visionẽ sibi fuisse demonstratã. Ecce Dñs stans super murum litũ, & in manu eius trulla cẽmẽtarij. Et in hoc loco transcripserũt septuaginta interpretes sic: ecce Dñs stãs super murũ adamantinũ, & in manu eius adamas. Vbi dicit S. Hieronymus. Per adamantẽ in manu Dñi, virum iustum intelligi. Et quẽadmodum lapidarius sinit concuti adamantẽ, quia scit nullum damnum illi inferendũ esse, imo magis æstimandũ intelligit. Sic habet Deus murum adamantinum, quod est fortissimũ refugiũ ad suos protegendos: & habet vnumquemq; iustorum quasi adamantem pretiosum,

Psalm. 90.

Amos. 7.

Hieron.

quem habens lapidarius in manu iterum, atque iterum eum aspi- 3.
cit magni illum æstimans. Quod si aliquando iustum concuti patitur, est quia optime cognoscit, ictus ei non debere nocere, imò maiori coronæ futuros esse. Vide ergo ô anima quanti te Deus faciat, vide ne contemnas eum, qui te tanti æstimat. Ne amittas hanc fœlicem sedem, sed cura, vt in eius gratia semper conseruetis, & sic æterna eius gloria perfrueris. Ad quam nos perducat Iesus, &c. Amen

Feria. V. post Dominicam in Passione.

Rogabat Iesum quidam Pharisæus, vt manducaret cum illo. Luc. 7. 1

SENTENTIA Est Aristotelis non omnes auditores idoneos esse ad omnes doctrinas percipiendas. Sed secundum doctrinæ qualitatem, ita & auditorem requiri. Vnde ipse colligit iuuenes non esse idoneos ad illam partem Philosophię audiendam, quæ dicitur Ethice. Agit enim de virtutibus, & ita requirit animum pacatum, & dispositum. Cum de pœnitentia huius sanctæ peccatricis diuino auxilio agendum nobis, & de illius admirabili conuersione dicendum sit, opus erat auditoribus, qui pœnitentiam summopere diligerent, quiq; ad flendum promptiores essent, quam ad audiendum. Hoc animo erat Sanctus Gregorius *Greger.* cum de hac materia ageret, siquidem in Homilia super hoc Euangelium, quæ hodie recitata est cœpit dicens. Cogitãti mihi de Ma- 2.
riæ Magdalenæ pœnitentia flere magis libet, quàm aliquid dicere. Cuius enim vel saxeum pectus illæ huius peccatricis lachrymæ ad exemplum pœnitendi non emolliant? vtinam diuina Maiestas viscera & corda nostra emolliat, vt cũ simili dispositione hæc dicamus, & audiamus. Hoc primum debemus notare, quod vna ex præcipuis humanæ vitæ miserijs est, quòd possit homo per *Hiere. 10.* se cadere, & non possit per se surgere. Sic dicebat Sanctus Hieremias loquens cum Deo his verbis, Scio Domine, quia non est hominis via eius, nec viri est, vt ambulet, & dirigat gressus suos. *Simile.* Sunt aliquæ seræ ita factæ, vt absque clauî possint claudi, non tamen absque clauî reserari. Tale est cor hominis, quod potest claudi

3 di, hoc est peccare per libertatem liberi arbitrij non tamen potest recludi ad gratiam iustificationis, nisi per clauim omnipotentię diuinæ. Hoc significauit Spiritus sanctus per Esaiam, dicēs. Ponam *Esai. 41.*
desertum in stagna aquarum, & terram inuiam in riuos aquarum. Dabo in solitudinem Cedrum, & Spinam & Myrthum, & lignū Oliuæ, vt videant & sciant, & recogitent, & intelligant pariter, quia manus Domini fecit hoc, & Sanctus Israel creauit illud. Egregia sane repetitio verborum, & omnia vnum, & idem significant. Si nunc quidam homo cum alio loqueretur, & ei diceret: Hoc tibi dico, vt videas, scias, recogites, & intelligas optime rem hanc, videretur superfluus, & impertinens esse hic loquendi modus. Siquidem vnum ex his verbis sufficiebat sicut & cuncta. Quis autem dubitat, optime dictum esse, quòd ab Spiritu san-
4 cto dictum est? Atque ita oportuit fieri, vt aperte videremus quòd opus tam admirabile, vt est, quòd cum esset peccator desertum aridum, absque vlla via, aut vestigio virtutis: postea floreat, & quasi hortus amœnissimus repletus fontibus, ac roboribus pulcherrimis, & suauissimis fructibus onustus efficiatur, non humanæ potentię, sed potentissimę Dei manus, atq; infinitæ eius clementiæ est opus. Idcirco tot illa verba cumulauit, vt videant, sciant, &c. Itaque in hac verborum repetitione consuluit Deus gloriæ suæ, & nostræ humilitati, vt cum nos ita conuersos viderimus, nihil de hac conuersione nobis arrogemus, sed omnia ad eius supernam gloriam, & ineffabilem misericordiam referre curemus, immensas ei gratias proilla agentes. Verum est, quòd quanquā Dominus est præcipuus autor huius operis diuini: ministros ta-
5 men, & illius instrumenta assumit alios homines. Quapropter omnis qui de peccatorum remedio agunt, vt sunt prælati, prædicatores, confessores, & patres familias, & omnes illi, qui ad correctionem fraternam tenentur, intelligentes se Dei esse instrumenta, atque in tam excellenti opere, oportet se examinent, & omni peccato mundi, & absterfi esse curent, quasi instrumenta, quæ tam supremi artificis manibus contrectanda sunt, & in tam sancti officij ministerio, & rem hanc maximi æstiment, & in ea diligentissimos se præbeant. Glossa super acta Apostolorum notat quòd *Glossa sup.*
S. Paulus (vt omnes scimus) antea vocabatur Saulus, & quia *Acto. 13.*
Sergium Paulum conuertit nomen suum reliquit, & vocatus est Paulus, quia fuit illud primum spolium, quod sanctæ Ecclesiæ

attulit: glorians se tam excellentis operis, vt fuit instrumentum esse conuersionis infidelis ad omnipotentis Dei seruitutem. Sicut antiqui Romani nomina sua deponebant, & illa à suis præclaris factis assumebant. Illi insignes Scipiones, illi Marcelli, Fabij, ac Cornelij quomodo reliquerunt nomina sua tam nobilia in mũdo, & alter vocatur Affricanus, quia Affricam superauit: alter Atticus, alter vero Numantinus appellatur? quia magis honorabantur nominibus, qui declarabant præclaras res, quas gesserant, ita Beatus Paulus nomen suum deponit, & nomen assumit à maximo & præclarissimo opere, quod fecerat infidelem illum ad Catholicam fidem conuertens. Et hoc idem notat etiam Sanctus Hieronymus. Hęc omnia vobis dico fratres, ac patres, vt aduertatis quomodo tam excellens opus faciendum sit. 6

D. Hierony.

Cum igitur hoc opus conuersionis peccatoris sit tam admirabile, in quo filius iræ, & maledictionis, efficitur filius Dei, dignissimum est (licet sit difficillimum) quòd sciatur quomodo id fiat. Atque ad hoc summus Magister mundi aditum quendam nobis patefacit, per quem, quasi per rimam arcanum hoc perspicere. nitis. Cùm enim dixisset. Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum, addidit statim quomodo homines ad Patrem adducantur, dicens. Est scriptum in Prophetis, Erunt omnes docibiles Dei, omnis, qui audiuit à patre, & didicit, venit ad me. Ad intelligenda hæc difficillima verba Domini aduertendum est, quòd homo per peccatum in obscurissimam caliginem interiorem incidit, Sicut Sanson, vbi primum in inimicorum suorum manus incidit, quod prius perdidit, fuit lux oculorum. Hac caligine ita obcæcatus manet homo, & etiam tam demens, vt quamuis cum eo loquaris de gloria, aut de inferno, de morte, aut de Sancti Euangelij mysterijs, siue de cruce, ac passione Domini, non plus ijs omnibus commoueatur, acsi obscurissimas res audiret, & quæ ad se nihil attinent. Videte quomodo peccatum adulterij obcæcauerit Dauid, siquidem quasi totum annum in eo commoratus fuit. Quando enim Nathan ad eum iuit iam infans adulterij ortus erat, & ita insensatus erat, vt iratus fuerit, & mortis dignum esse dixerit, qui ouem à domino suo arripuit, nec tamen cognoscebat, qua ipse dignus esset pœna, quod alienam vxorem arripuerat cum morte domini, ac viri illius. Quid plus dici potest, vt videatis quid efficit peccatum, cum virum 7

Isai. 54. & 13.

Ioan. 6.

Iud. 16.

2. Reg. 12.

8

tam

9 tam ſanctum in tã mortali obliuione ſui ac Dei ſepeliuerit. Quid terribilius quàm quòd tam ſanctus, tamque ſapiens rex, quique tot beneficia à Deo acceperat tãto tẽpore à priſtinis moribus ac ſtatu alienus eſſe potuiſſet? Ad abſtrahendam animam à tam miſero ſtatu, hoc primũ Deus facit pro ſua miſericordia, ac propter merita Ieſu Chriſti filij ſui, quod has tenebras ei aufert, & doctrinę ſuæ lucem in eo imprimit: vt ſic illuſtrata videat, quod antea perſpicere non poterat: clarificata anima hac luce ineffabilẽ Dei pietatem, clementiam, ac iuſtitiam cognoſcit, & quantum huic ſummæ bonitati debeatur, intelligit; & quod eſt grauiſsimum malum toties Deum offendiſſe pro tam caducis rebus, & cognoſcit quod peccata, quæ priùs ſibi leuia videbantur, ſunt grauiſsima eo quòd ſint contra infinitum Deum, & quòd infinito bono
10 hominem priuẽt, quod eſt Deus, & quia animam ad pœnas ſempiternæ durationis deuinciunt. Ita cognoſcit homo mala ſua, & non ſatiatur cæcitatem ſuam admirari eo quod tot malis circundatus tam quietus dormijſſet. Sicut qui ingreſſus eſt in ſpeluncã, & quia nox erat non vidit quòd plena erat ſerpentibus & exitinere defatigatus recubuit inter eos, & dormiuit: ſi eo dormiente, homo quidam veniret cum face accenſa, & eum excitaret, atque excitatus hic ſerpentibus ſe circunſeptum animadverteret, qua celeritate illinc fugeret, & remedium quæreret, quo ſe tanto periculo liberaret? Hoc igitur ſignificat: Erunt omnes docibiles Dei. Omnis ergo, qui audit à Patre, & didicit, venit ad me, qui iuſtificã diſunt priùs doceri oportet, & qui diuinam hanc lucem à Patre accipiunt, ita illuminati veniunt ad Ieſum Chriſtum quærentes
11 in illo remedium ad exeundum ex peccato, & gratiam iuſtificationis accipiendam.

Simile.

Hæc omnia in hac muliere manifeſtè apparent, de qua dicit ſanctum euangelium, *quòd erat in ciuitate peccatrix*. Maximas occaſiones forſan illa mulier præbuerat, ſiquidem publicum peccatricis nomen in tota ciuitate obtinuerat. Nomina enim ſingularia nõ facilè impetrantur. Plurimas fœditias cõmiſit Nero, & indeab omnibus vocatus eſt crudelis, ita vt cum quis crudelis & immanis vocandus ſit, dicatur Nero. Maximis liberalitatibus floruit Alexãder, ſiquidem ſingulare liberalitatis nomen adeptus eſt. Cũ homines eo perueniunt, vt ſingularia nomina conſequantur plurima iam fecerunt, forſan nimis profanata fuerat hæc mulier ſiquidem

tam

tã infame nomen cõparauit. Deus vos liberet ne ita viuatis, vt ab 12
omnibus notemini, & nulla sit congregatio in ciuitate in qua de
vobis non loquantur. Nam cùm omnes de vno dicunt, aut omnes
sunt mali, aut ille maximas occasiones ad illud præbuit, quòd cre
briùs solet accidere. Vnus ex fontibus, ex quo tot mala dimana-
runt, fuit pulchritudo, propter quam fortasse à multis solicitata
fuit. Idcircò dico ego maius periculum esse in corporali pulchritu
dine, quàm in igne. Ignis enim ex propinquo comburit, pulchri-
tudo verò ex propinquo, & ex longinquo loco concremat. De Pã
thera, Hispanicè [*onça*] scribitur, quod est animal pulcherrimum,
& aspectu iucundissimum, quo multa animalia ad se allicit, quæ
allicita mordet, & occidit. Multo crudelior est corporalis pul-
chritudo rationalis animalis, quæ proximorum animas occidit,
& est occasio mortis ipsius animæ possidentis eam. Multorum 13
oculos quasi Panthera ad se attrahit quos postea destruit. Non
immeritò Spiritus Sanctus dixit: Fallax gratia, & vana est pul-
Prou. 31. chritudo, mulier timens Deum ipsa laudabitur. Corporalem
Theophra- pulchritudinem fallacem appellat. Et sic dicit Theophrastus de
stus. pulchritudine, quod est fraus tacita, & muta, quia absque lo-
quela, hominum corda decipit: & si mul est vana. Quid vanius,
quam quod vna febri euanescit? Est flos absque substantia, & per
manentia, qui mane est viridis & decorus; vesperi autem marce-
scit, & arescit, ac in humum decidit. Et quanuis tam vana & no-
ciua sit pulchritudo, illam tamen omnes maximi faciunt, atq; ar-
tibus & medicaminibus cupiunt adaugere. Non ita fecit decorus
Amb. li. 3. de adolescens, de quo dicit Sanctus Ambrosius libr. 3. de virginitate,
virgi. quod sentiens speciem, & pulchritudinem suam multarum mu- 14
lierum oculos rapere: easque in sui amorem inflammari, faciem
suam percussit, ne tam mortalis damni alicui esset occasioni. Et
idem dicitur de alio iuuene Toscano. Pauci sunt modo hoc spiri-
tu, qui proximorum suorum spirituale incommodum doleant, &
sui ipsius misereantur, & qui occasiones, & inconuenientia auferre
curent ad cuitanda peccata: sed omnes summopere curant
pulchriores videri, tam viri quàm fœminæ, vt plus desiderentur,
& ad malum solicitentur, quique plus habet pulchritudinis fœli-
ciorem, & beatiorem se existimat. O cæcos, & miseros vos qui
damna, quæ vobismetipsis, & proximis vestris infertis non cog-
noscitis. Hac enim ingreditur paulatim Sathanas, vt vos penitus

15 euertat. Mercatores cum res venales coniunctim vendunt, mino- *Simile.*
ri pretio vendunt. Quando verò diuiſim, maiori pretio vendunt.
Nos verò ê contra facimus cum dæmone: ſi enim diabolus ab ali-
quo peteret, vt omne tempus vitæ ſuæ ſimul ſibi daret: quis illi
hoc concederet? Potius millies mori velletis, quam ſic cunctam vi-
tam diabolo dare. Si verò à vobis petit, conſume hūc diem totum
in ſeruitute mea, indue, & exorna te, vt videaris, vt in hominum
conſpectum prodeas, & concupiſcaris, videtur vobis parum, vnus
dies eſt: & illum non æſtimatis. Poſtea poſcit, vt alium diem con-
ſumatis in ſeruitute eius & libentiſsime, pro vili pretio facitis. Si
vobis perſuadeat diabolus, vt duos aut tres menſes in aliquo pec-
cato conſumatis, cito dicetis, quòd ſic vobis placet: cunctam verò
vitā ſi petat, dicetis quod non vultis. Idcircò diabolus eſt aſtutus,
16 nunquam enim vobis dicit ſtatim in principio, vt maxima flagi
tia committatis, nec quòd diu in eis commoremini, ſed paulatim
petit diuiſim emens, nam ſic vili pretio vos venditis ſperantes
quòd poſtea pœnitentiam agetis, & ſic ſuper veſtram animam
paulatim diabolus poteſtatem capit, & poſtquam ſemel in vobis
dominatur, experimini vos tam debiles, vt vix iter videatis, quo
remedium quæratis: hoc enim artificio vos ducit quouſque pe- *Pſalm.* 43.
nitus deſtruat. Idcircò Dauid dicebat: Declinate à me maligni,
quia dicitis in cogitatione, accipient in vanitate ciuitates ſuas.
Diſcedite à me ſpiritus maligni, quoniam dicitis peccatoribus,
quòd vane viuentes in fine vitæ facient pœnitentiam, & illarum
manſionum, & æternarum ciuitatum poſſeſsionem accipient.
Cùm diabolus intelligat neminem velle, in infernum ſubito pre-
17 cipitari paulatim peccatores ducit, & tam cæci ſumus, vt horum
nihil intelligamus. O mali mercatores, qui nos diuiſim tam vili
pretio vendimus, & totos ſimul nullo pretio nos daremus. Si ſcin-
tillam amoris & timoris diuini haberemus, nec diuiſim, nec ſimul
daturi eramus diabolo, vel minimum vnguem, quem de pedibus
abſcindimus. Ex pulchritudine & artificijs, quibus illam hæc mu-
lier adaugebat calamitatem maximam animæ ſuæ abſtraxit. Et
ſic paulatim eam diabolus in peccatorum pelagus demerſit. Al-
ter fons ex quo illius malum dimanauit, fuit iuuetus cum liberta
te. Fœmina decora, diues, & cum libertate, quid non faceret? li- *Iob.* 28.
beret nos Deus à ſimilibus occaſionibus. Loquens Iob de proui-
dentia Dei maximam quandam propoſitionem affirmauit dicēs:

qui

qui fecit ventis pondus. Antea, septimo capite dixerat, Memento 18
mei, quia ventus est vita mea. Maxime necessarium est mihi Domine, vt oculos tuos semper in me conijcias, & frequenter mihi faueas cùm vita mea sit tam inconstans quam ventus. Quod si vita viri tam sancti, quasi ventus erat inconstans, quales erunt vitæ iuuenum, & mulierum leuissimarum? Isti ergo vento pondus oportet apponi subiectionis, & quod omnino libertas ei auferatur. Ponit Deus repensum ventis, hoc est, eos refrænat, & cohibet ne eorum status, tam furiosi sint, vt vniuersum mundum
Simile. euertant. Peiores quidem, & magis furiosi sunt impetus, & passiones iuuenum, & idcirco magis indigent repenso. Peritus nauta tempore procellæ vela colligit, & comprimit. Tempus maioris procellæ est iuuentus, auferte ei vela, quæ est libertas, ne nauis pereat, & statim secura erit. Hoc fratres mei, quibus rei 19
publicæ, aut familiæ cura incumbit immensi Dei nomine vobis commendo, & iterum, atque iterum exhortor. Si enim libertatem iuuentuti concedatis, nullum ex ea bonum speretis. Paulatim fortasse, & diuisim hanc mulierem Sathanas emit, quousque eam ita prophanauit, & contaminauit, vt peccatrix in ore omnium
Ioan. 8. diceretur. Ille autem, qui dixit. Ego sum lux mundi, pro sua immensa misericordia illam illuminauit, vt videret quomodo in spelunca inter tot serpentes iaceret, & tot draconibus, & basiliscis circunsepta teneretur. Quæ vt se in tanto periculo constitutam animaduertit, tam celeriter festinat, & periculum illud fugiens in tanta necessitate remedium quærit. Nec verò expectauit quousque Dominus finem faceret prandendi: sed feruentissimo dolore ardens ingressa est in domum, vbi Dominus recum- 20
bebat: & stans retro secus pedes eius tantam lachrymarum copiã effudit, vt se totã in riuos conuertere videretur. Atq, (vt ego credo) non solum tunc plorauit, quanquã inde iustificata exiuit, sed toto vitæ suæ tẽpore, eius oculi, quasi fontes vberrimi lachrymis emanarunt. Ita proponebat Dauid de se ipso dicens. Lauabo per singu-
Psalm. 6. las noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo.
D. Hiero. Et Diuus Hieronymus transtulit ex Hebræo, Natare faciam lectum meum, faciam lectum meũ singulis noctibus lachrymarum pelago innatare, & vbi nos legimus, Turbatus est à furore oculus meus: transtulit idem sanctus: caligauit præ amaritudine oculus meus, quòd assiduis lachrymis obcæcatus est. O peccator qua-

re

21 rè hæc audiens non confunderis ? quia cùm sceleribus oneratus
sis, & tam crudelibus serpentibus obsessus tenearis rides, & dele-
ctaris ? Tu non es Christianus ? quare in lachrymarum pelago
non innatas, cum te in tanto periculo animaduertas? Profecto ca
ligo, qua te Sathanas obcæcauit, efficit vt talis cõmoreris. Ad om
nium confusionem volo dicere, quem dolorem habere solet vir
sanctus de alienis peccatis: vt ex hoc cognoscatis quid faceret si
propria essent. In libris Esdræ legitur, quod audiens sanctus Pro- 1. *Esdr. 9.*
pheta quia populus sibi traditus peccauerat, & Deum offende-
rat, sic afflictus, & verecundatus est vt præ dolore vestimenta sua
sciderit, & barbam ac capillos dilaniarit, & tota die vsque ad ve-
speram flẽs sederit, & in tempore sacrificij vespertini surrexit ab
afflictione sua & humi prostratus manus suas ad Deum expan-
22 dit dicens: Deus meus confundor: & erubesco leuare faciem meã
ad te: quoniam iniquitates nostræ supergressæ sunt caput nostrũ.
Qua luce, & quibus oculis peccati faciem intuebatur, qui pro-
pter aliorum scelera tanta animi afflictione torquebatur? Nos au
tem miserrimi peccatores quanta impudicitia, & quam hilari vul
tu in conspectu Dei ingredimur, cum tot tamque horribilia flagi
tia perpetrauerimus? Eia homines insensati, & tot tantisque scele
ribus delibuti oculos conijcite in hanc mulierem peccatricem,
videte quam celeriter festinet, vt ad Pharisæi domum accedat, &
quæ tot amatoribus comitata solebat incedere, quam sola, & do-
lorosa nunc properet. O mulier quo vadis ? nescis, quia Domi-
nus est in conuiuio? Si dixit sapiens. Musica in luctu importuna *Eccles. 22.*
narratio. Si ergo in luctu musica importuna: etiam in conuiuio,
23 & musica luctus importunus esse apparet. Non habet quid nobis
respondeat, quia trahebatur ab illo, â cuius ore, lingua, gratia &
doctrina populi dependebant, qui stupebant in doctrina eius,
& in verbis gratiæ eius, quæ procedebant de ore eius, quod
eos rapiebat, & post se trahebat illo verbo penetranti vsque
ad animam, efficaci, ac viuo. O Domine si mihi verba huiusce-
modi dares, vt prædicans nomen tuum horum fratrum meo-
rum corda percuterem, eosque ad tuos diuinos pedes subiectos,
& deuinctos animo adducerem, vt venit hæc sancta mulier pec-
catrix!

Cõstituta in eo tam fœlici loco nõ loquebatur, neq; enim præ
anxietate, & dolore loqui poterat. Cor volebat omnia operari,

nec

nec linguam loqui patiebatur. Illic lachrymis & viſceribus loque- 24
retur in corde ſuo. O Magiſter mi, calorum meorum refrigeratio,
furioſę tempeſtatis meæ ſerenitas, mortis meæ vita, ſalutis meæ
Medice. O Iudex miſericordiæ ad pedes tuos me ſubiectam ha-
bes, ne me deſeras, quia ſum creatura tua licet ingrata, deuinctum
tenes cor meum, & ſubiectam voluntatem meam, tracta me quo
modo volueris. Attende ad ſuſpiria mea, quæ ex intrinſeco con-
triſtati animi mei prodeunt. Extingue his lachrymis ignem il-
lum gehennalem, quo me combuſturus eras niſi ad te alliceres. Re
ge cor meum habenis amoris tui, & ſpem meam his clementiſsi-
mis oculis conforta, quibus me aſpexiſti, cùm me ad tui amorem
attraxiſti. Sic loqui poterat in corde ſuo ad Dominum illa ſan-
cta peccatrix. Cum alij manducabant, tunc illa lachrymabatur,
quòd in conuiuijs fieri non ſolet, niſi in conuiuijs Ieſu Chriſti, vbi 25
hæc erat præcipua conuiua & quæ dulciori cibo Dominum inui-
tabat. Hic enim eſt cibus, quo ipſe libentius veſcitur, & ſic eum
expoſcit per Hieremiam, loquens cum perditiſsima anima, & di-
Hiere. 3. cens: Frons mulieris meretricis facta eſt tibi, noluiſti erubeſce-
re. Ergo ſaltem à modo voca me. Pater meus, dux virginitatis
meæ tu es. Obtuli tibi veniam, ac te ad miſericordiã inuitaui (ait
Deus) O anima peccatrix, & ita corrupta es, vt tui te non pudue-
rit nec erubeſcere volueris. Nunc ergo ſaltem voca me, & ſuaui-
bus verbis ſic alloquere. Tu es pater meus, tu es dux & protector
meus, cui ego meum primum amorem debebam. O benedictus
ſit talis Deus, qui talia verba ſuo diuino ore profudit, quibus quaſi
acutiſsimis ſagittis omnium corda percuti oporteret. Atque vt
eorũ vim intelligatis notate, quòd ſunt aliqui homines, tã deuin- 26
cti aliquarum mulierum amore, vt quanuis in conſpectu ſuo ipſę
mille iniurijs eos afficiant, & moleſtijs exaſperent, ſi tamẽ vnum
verbum amoris, & beneuolentiæ eis dicant, cera leniores illos effi-
ciãt. Sic Deus eſt amantiſsimus animarum, adeò, vt pro illis mor
tuus fuerit, & ipſe docet modum, quem ſeruare oportet animam
ad eum ſibi reconciliandum, cum illum offenderit, loquere (in-
quit) ad me verbum ſuaue, nam illo me cera mitiorem, & molliо-
rem reddes. Hæc omnia faciebat Magdalena, ſtans retro ſecus pe
des Domini. Humi proſtrata ſparſis crinibus, lachrymis conſper-
Simile. ſa ad pedes Domini. Cum dux vincit, & redigit alium, in ſignum
victoriæ vexillum victi humi proſternit. Dimicauit Ieſus Chri-

ſtus

27 stus filius Dei cum anima Magdalenæ,& eam superauit,& rede
git:& cum corpus illud Magdalenæ tam pulchrum,atque exorna
tum esset vexillum,quod plurimi homines turpissimi sequeren-
tur, siquidem iam victus, & redactus est dux, quod est cor,in sig-
num victoriæ prosternit hodie humi hoc vanitatis vexillum.

Cum sancta Magdalena hoc tam gratum sacrificium cor-
dis, corporis, crinium, vnguentique sui offerret, efficacius mor-
debat,Pharisæus famam Iesu Christi Redemptoris nostri, quàm
optimus Dominus eius panes & escas. *Et intra se dicebat: Hic si
esset Propheta, hanc mulierem cognosceret quòd est peccatrix, nec eam ad
se accedere pateretur.* Non erat mala fors præteriti temporis cum
ad mulierem peccatricem cognoscendam necesse erat Prophe-
tam esse, & infœlix est fors nostri temporis, siquidem ad cog-
28 noscendum quæ sit mala,aut quæ sit bona non est necesse, nisi
vt homo non sit cæcus. Multa hic dici possent, sed vlterius pro-
grediamur ad aliam maximam miseriam notandam,quæ est in
miseris filijs Adæ,& est:quòd postquã semel de aliquo malè opi-
nantur, licet postea eum prodigia facere videant, nunquam ta-
men malam de eo conceptam opinionem deponunt. Videt hic
Pharisæus mulierem hanc cum tot signis veræ pœnitentiæ, & do
loris,& tamen dicit:*quia peccatrix est.* Consentaneum esset vt eius
nomen mutaret cum illam tam mutatam animaduerteret: hoc
autem humana malitia nescit efficere. In Genesi dicitur, quòd di
xit Deus:Fiat firmamentum in medio aquarum, &c.& postea di *Gene.1.*
citur ibi,quòd vocauit Deus firmamentum cælum: eius nomen *Gene.17.*
mutauit, nam consentaneum est,vt res iam meliores effectæ alio
29 nomine nuncupentur. Sic Abræ nomen permutatum est in *Gene.35.*
Abraham,& Iacob in Israel:& Simoni Bar-Ionæ. Tu es Petrus *Matth.16.*
(ait Dominus.) Ita oportet facere cùm homine ad Deũ conuer-
sum viderimus, ne eum iam amplius peccatorem appellemus,
vt hic Pharisæus vocabat. Cui cordium scrutator respondit, pro-
bans illum immeritò de hac muliere murmurare: cum ipsa Phari
sæum excelluerit,& gratiorem seruitutem sibi exhibuerit, quàm
Pharisæus.

Et conuersus ad mulierem,&c. Aduertite quæso, fratres mei, & in
clementissimi Domini misericordiam oculos conijcite. Mulier
erubescens diuinum eius vultum intueri, accessit retrò. Domi-
nus autem,qui humilibus corde non est contrarius quærenti ter-

ga vultum ostendit, & ei obtulit. Moysi roganti Deũ, vt faciem 30
suam sibi ostenderet, respondit, dicens: Non poteris videre faciem
Exod. 33. meam, tollam manũ meam, & videbis posteriora mea. O ineffabilem Dei clementiam, quôd tanto sancto, vt Moysi faciem suam Deus negat, & hodie eam hilarem, & benignam huic sanctę mulieri conuertit, quæ satis contenta erat sanctissima eius terga aspicere, & ita benignè eam aspiciens loquitur cum Pharisęo, dicens: *Vides hanc mulierem? intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti, &c.* Videte quomodo omnia, quæ fecerat tam diuisim numeret: vt cognoscatis quantam curam habeat Deus de quacunq; circunstantia vestri boni operis: siquidem seruitium huius mulieris sic diuidit, & separatim numerat sicut liberalissimus, & gratissimus, quique singulis particulis peculiare præmium statuerat. Ita etiam promisit se in finali iudicio facturum, cum rationem operum nostrorum poposcerit: & mercedem vnicuique secundũ ope 31
ra sua reddiderit: quia cùm posset omnia iustorum opera vno verbo comprehendere, dicens: præceptis meis obtemperastis, dicit se
Matt. 25. diuisurum esse illa, singula opera sigillatim referens his verbis: venite benedicti Patris mei, esuriui enim, &c. Sitiui, hospes erã, &c. vnum quodque opus sigillatim numeraturus est, quia singulis singula habet præmia præparata. Vides hanc mulierem (dicit Pharisæo) intraui in domum tuam, & non fecisti mecum, quod illa fecit, nec me amplexus es, nec pedes meos lauisti. Has querelas reddit de Pharisæo ad illius confusionem, & pudorem: atq; ad illius sanctæ peccatricis laudem, & honorem, O quoties, & quam meritò conqueretur nunc Deus de plurimis Ecclesiasticis, qui non faciunt, quod muliercula quædam facit. Quàm admirabilis est visu præparatio quam habet muliercula, ad accipiendam sacrosanctã 32
Eucharistiã: quot lachrymas effundit, quoties in cogitatione sua Domini pedes osculatur: quàm suaues & dulces affectus in corde suo habet. Quàm sicci autem sunt aliqui eius ministri: quàm indeuotè accedunt, & celebrant, quàm pauca reuerentia, & deuotione Regem cælorum tractant, habentes eum quotidie in manibus suis, & in pectorib us accipientes.

Propter quod dico tibi, remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Vna declaratio horum verborum est, quod propter charitatem eius remissa sunt ei peccata, quantum ad pœnam: quia quantum ad culpam gratis ei remisit Dominus, propter suam infini-

tam

33 tam miſericordiam. Itaque quanuis Deus peccata mea mihi remittat niſi pœnitentia mea tam efficax fuerit, & præparatio tam ſingularis, vt pro pœna ſatisfaciat, iturus ſum ad purgatorium, ad ſatiſſaciendum pro pœnitentia, quam in hac vita non egi. Et hîc dicit Dominus Magdalenæ, quod iam per dulce purgatorij amoris præterijt: & ſic ſi illa die moreretur iret in Imbum directè abſque purgatorij interuallo, quoniam dilexit multum. Et licèt hæc ſancta mulier à Domino audierat, quod peccata ſua remiſſa erant ei, poſtea in aſperrimas ſolitudines perrexit, vbi maximam triginta annos egit pœnitentiam. Tu verò peccator, qui neſcis vtrùm peccata tua remiſſa fuerint, non potes diem ieiunij tolera re, nec cilicium, nec minimam quamq; aſperitatem perferre ſtatim dicis, te eſſe debilem & non poſſe id perpeti: quis eſſet magis
34 delicatus, & maioribus delicijs educatus, quàm Magdalena? In ciuitate effecta eſt peccatrix, & extra ciuitatem iuit ad agendã pœnitentiã: vt eſſet ſancta, ad ſolitudinem ſe contulit. Diſcite ergô fratres mei ab hac ſancta: quam Deus, vt exemplar exactiſsimũ nobis propoſuit. Fugite confuſionem, & perturbationem ſeculi: quærite angulum, vbi ſecurè peccata veſtra poſsitis dolere, & lachrymari. Sic nos monet Deus per Hierem dicentem: Siquidẽ, *Hierem. 51.* & murus Babylonis corruet, egredimini de medio eius populus meus; vt ſaluet vnuſquiſq; animam ſuam ab ira furoris Domini: & ne fortè molleſcat cor veſtrum, & timeatis auditum, qui audietur in terra. O quot malis ſe liberat, qui mundum fugit, iam enim eius muri, vires, & poteſtas, prope ſunt, vt corruant: liberabit ſe ab æterna condemnatione, & à furore Dei, & non audiet terribilem
35 illam ſententiam, quæ in terra audienda eſt. Ite maledicti in ignem æternum. Atq; etiam ab animi puſillanimitate, & ignauia liberabitur; ſeculares enim timidi ſunt, & habent molliſsimum cor, vt in eis omne malum imprimatur, quod in eis Sathanas voluerit imprimere, hanc ergò mollitiem cordis amittent ne in eis Sathanas inueniat diſpoſitionem ad imprimendum, quod voluerit. Fugite igitur hanc Babylonem, ne molleſcat cor veſtrum? vt cùm fugeritis delicias, & dulcem conuerſationem per pœnitentiam, & vitæ acrimoniam cor vires accipiat, ad reſiſtendum malis, & perſeuerandum in bonis & in gratia, quouſque eamus ad perfruendum gloria ſempiterna. Ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶Feria. VI. post Dominicam in Passione.

Collegerunt Pontifices & Pharisæi concilium aduersus Iesum, &c. Ioannis. 11.

NArrat S. Euangeliũ quôd cõuenerunt seniores, Põtifices, & Pharisæi Hierosolymæ, vt de reipublicæ reformatione agerẽt, & nihil in ea inuenerũt, quod expellẽdũ sibi videretur, præter Iesum Christũ filiũ Dei: & de eo deponẽtes, dicebãt, quod multa signa faciebat. Vt cognoscatis quomodo hi miseri in tantã insaniã & præcipitiũ deuenerint, volo priùs vobis declarare qd̃ S. Paulus de quibusdã hominibus dicit, quos Dñs à se reiecit: quod primũ de illis dicit est, qp dicẽtes se esse sapiẽtes, stulti facti sunt. Primũ malũ illorũ fuit, quôd se sapiẽtes iudicabãt, & sapiẽtiæ suæ maximè nitebãtur, & propter hãc superbiã obcęcati sunt: & mutauerũt gloriã incorruptibilis Dei, in similitudinẽ imaginis corruptibilis hominis. Gloriã, quã Deo oportebat reddere, mutarunt, & creaturis dederunt. Propter quod, tradidit illos Deus in desideria cordis eorum: in immunditiã, &c. In suppliciũ huius peccati, tradidit illos Deus suis turpibus desiderijs: quia cõmutauerunt viritatẽ Dei in mendacium. Cõmutare est, aliud pro alio dare. Cognouerunt illi infideles plurimas perfectiones Dei, quôd esset omnipotens, iustus, & summè sapiens. Omnes has veritates cõmutarunt, pro mẽdacijs idolorũ: quæ fuit vna ex maximis iniurijs, quas Deo intulerunt. Cũ enim aliquid pro aliquo cõmutatis, perspicuũ est, quod hoc pluris æstimatis quam illud. Pluris æstimarunt Idolorum mẽdacia, quã Dei veritates: & seruierunt creaturę, potius quã creatori, qui est benedictus in secula amen, & quia tantam iniuriã, tam benedicto Deo intulerunt, propterea tradidit illos Deus in passiones ignominiæ: permisit illos cadere in alias nefandas passiones summæ ignominiæ, cõtra eiusdẽ naturæ cursum. Pensate quomodo Apostolus hic magis, ac magis aggrauet pœnas, quas illis Deus imponebat: eo quod illi magis ac magis culpas adaugebãt. Sed dices tu: de ratione, & natura pœnę est, quod sit inuolũtaria, sicut de ratione culpæ est, quod sit voluntaria: quomodo ergo culpa, quæ sequitur ex priori culpa potest esse pœna? Dico quod licet actus eiusdẽ culpæ sit volũtarius, attamen plurima habet connexa, quę sunt inuolũtaria, sicut conscientiæ morsus, maiores obligationes

Roma. 1.

ad

4 ad grauiores pœnas, maiores deniq; eiusdem naturæ deprauatio
nes? & has res nulla anima vult. Sed nõ propter hoc vnũ pecatum
alterius dicitur esse pœna. Verum vt ait D. Tho. peccatũ est pena D. Th, 1.2.
peccati, non secundũ suam formã, & rationem. Nã sic cõsideratũ q. 87. ar. 2.
ex electione proficiscitur liberè, & volũtarie, sed secũdũ suã cau-
sam, ex qua oritur, scilicet secũdum subtractionẽ diuini auxilij,
quo seruatur homo ne corruat in peccatũ. Itaq; quia Deꝰ ob pec
cata cõmissa peccatorẽ suo auxilio priuat, quęquidẽ pęna est pec
cati, peccata, quę hinc sequũtur, supplicia sũt pręcedẽtis peccati.

Dicit vlterius S. Paulus, & sicut nõ probauerunt Deũ habere
in notitia: tradidit illos Deꝰ in reprobũ sensũ. Ecce aliã grauiorẽ
pęnam, ꝙ quia sufficientẽ cognitionẽ Dei habuerunt, ad seruien
dum illi, & non probauerunt in vita sua se cognitionẽ Dei habe
5 re? permisit diuina maiestas, vt male sentirent, & non solũ illã no
titiam, quã de Deo habebant, amitterent, verũ etiam reprobũ sen
sum in diuinis rebꝰ haberẽt, quę grauissima est pęna, pro culpis.
Sic enim in tantã deprauationẽ deueniunt, vt eorũ iudiciũ, & in
tellectus eis dictet, cõsentaneũ esse, vt peccatis, quæ commiserũt
magnoperè delectẽtur, & hoc est quod dixit sapiens: qui lętãtur Prou. 2.
cũ malefecerint, & exultant in rebus pessimis: & hinc prouenit,
quod statim inferius subdit S. Paulus, vt cũ reprobo sensu faciãt
ea quæ non conueniũt: repletos omni iniquitate, &c. Verbũ hor
rendũ, ꝙ omni malitia adimplentur, cũ mensurã illã, & periodũ
cõplent de qua loquitur B. August. Adrianus & Caieta. Omnes Aug. de vi-
hi tenet, quod in talẽ statũ homines possunt deuenire, & tã reple ta Christia:
ti esse peccatis (repletos omni iniquitate) vt Deus finiat rationes c. 3. & 4.
6 cũ illis, nec eos, amplius expectet. De quibus etiã. S. Paulus dixit Adria, q. 1.
vt impleãt peccata sua semper. Peruenit enim ira Dei super illos de pœnitẽtiæ
vsq; in finem, idest quòd super eos peccatis repletos, semper ira Caiet. Ienta
Dei super illos erit, vsque in illorũ interitum. Heu Heu fratres culo. 8. q. 3.
quã diligẽter hoc cauere deberemus: Peccamus semel, atq; iterũ,
toties creatorẽ pro creaturis cõmutamus: offendẽtes eũ ꝓpter pe
cuniã, voluptatẽ, & honorẽ: apertè experimur, ꝙ permittit, nos
in dies in grauiora peccata incidere: nescimus quæ nã sit taxis, &
mẽsura peccatorũ nostrorũ, secundũ sentẽtiã hanc S. August. de-
beremus nos cohibere cõsiderãtes ne fortè sit hoc vltimũ peccatũ,
aut ꝙ cras cõmittemus: & vita finiatur, ac sic in ęternũ cõdemne
mur. Timete pro reuerẽtia Dei, rẽ tam terribilẽ, & dignã, quæ ta

meatur. ¶ Ad inceptũ deueniẽtes dicim⁹, quod ſic illos infideles, 7
quia naturali lumine nõ fuerũt vſi in dies magis ac magis ſua po-
tẽtiſsima manu Deus dimiſit: & illi obcæcati ſunt indies magis
ac magis, in pœnã ingratitudinis eorum: quouſq; in improbitatũ
cõſummationẽ deuenerũt: Repletos omni iniquitate. Quid ergò
merebãtur hi põtifices, & Phariſæi, q tot lumina à Deo acceperãt,
& ſuis oculis tot miracula conſpexerãt, niſi quod eos diuina iuſti
tia deſereret: ſi quidẽ nolebãt omnibus his beneficijs vti, vt relicti
deuenirẽt quò deuenerũt, & in tot præcipitia inciderent, in quot
inciderũt? in quã maiorẽ cęcitatẽ, crudelitatẽ, & amẽtiã deuenire
potuerũt, quã vt cõcilijũ inirent, vt innocentiſsimũ virũ interfice
rẽt, eo quod multa miracula faciebat, dicẽtes? *Quid facimus quia hic homo multa ſigna facit?* Videte quã operationẽ facerent miracula in
Simile. intellectu illorũ maledictorũ. Hæc omnia erãt ſupplicia malitiæ 8
illorũ, & peccatorũ, quę illi cõmiſerãt. Tritõ ęreus (*vulgo la veleta*)
pinnaculis tẽplorũ affixus ſi diu ſiſtit, & non mouetur ferrugine
ità operitur, & cũ ſuppoſito ferro coarctaẽ, vt poſtea fortiſsimis
quibuſq; vẽtorum flatibus nolit obedire, ò quot flatus Dei hi ac-
ceperũt, quot diuinos ſermones, quot opera mirabilia: nec tamen
fructũ ex illis perceperũt. Ita enim eorũ volũtates nequitię affixę
erãt, vt diuini flatus nullã in eis operationẽ efficerent. Caueamus
fratres in aliorũ periculis, diuinis flatib⁹ vtamur, ſi quidẽ tãtopere
horũ hominũ malitiã execramur: quod nihil in ſua republica prę
ter Deũ repudiandũ reperirent. Execremus etiã hoc in nobis &
multo magis. Quæ maior poteſt eſſe calamitas noſtra, quã, quod
in illorum cæcitatẽ deueniamus? O miſerrimã ærũnã: quòd nihil 9
aliud etiã tu Chriſtiane reperias quod repudies, prętereà quã Ieſum
Chriſtũ, omnia amplecteris, omnia diligis, præter Deum proqua
cũque re diligentiſsimè laboras: de Deo autẽ nullã habes curam.
Dicũt: *Si dimittimus eũ ſic veniẽt Romani, & tollẽt noſtrũ locũ & gẽtẽ.*
Pſal. 9. In laqueo iſto, quẽ abſcõderũt cõprehẽſus eſt pes eorũ. Quid dici
tis? q veniẽt Romani ſi eũ dimittitis, imo ſi eũ occideritis: ipſi tru
cidabũt vos oẽs. Arma, quę impi⁹ cõtrà bonũ ſumit, ipſa ſunt, quę
1. Reg. 17. illũ perſequẽtur. Eodẽ gladio, quẽ geſtabat Goliath ad necãdũ Da
Iud. 13. uid, interfectus eſt ipſe. Eodem enſe, quo *Holofernes* volebat He
Eſter. 7. bræos interficere, caput ei⁹ abſciſsũ eſt, in furca, qua volebat Amã
Mardochæũ ſuſpẽdere, ſuſpẽſus eſt ipſe. Quã ad literã dicit hoc
Pſalm. 36. Dauid, gladi⁹ eorũ intret in corda ipſorũ. Idẽ gladi⁹, quẽ ad nocẽ

dum

10 dū proximis apprehendunt, in eorū corda ingredietur. Caueam⁹ fratres ne propter timorē incidēdi in aliquod temporale damnū. Deū offendamus, propterea enim in ipsa, & grauiora quidē incōmoda incidemus. Cū aūt necessitate oppressi fuerimus, recordemur illius sancti consilij quod bonus Tobias dedit filio suo dicēs: *Tob.4.* Noli timere fili mi, pauperē quidē vitā gerimus: sed multa bona habebimus si timuerimus Deū, & recesserimus ab omni peccato & fecerimus bonū. Quid tibi deerit, si Deus non desit? Quid autē possidebis, si Deo careueris? Narrat Lucanus, quod cū Iulius Cæsar vellet iā cū Pōpeio dimicare, mutatis vestib⁹ in nauiculā ascēdit, & cū mare trāsiret, vt nōnullos duces cōuocaret cæpit excitari maxima tēpestas, cū iā in medio mari esset; cūq, nauta tantā tempestatē, & eminēs periculū videret, timebat, & iā diffidebat. Tūc 11 reuelauit se Iuli⁹ Cæsar (erat enim cooperto vultu) & dixit ei: Ne timeas: fortuna enim Cæsaris te comitatur. Si ergo hominis fragilis fortuna suffecit animū addere nautę cōtra tēpestatē maris: quāto minus timere debet, qui Deū in anima sua portauerit? quare timebimus infortunia, paupertatē, aut pſecutionē: cū tali propugnaculo muniamur? quā secure dicebat Dauid: Si ambulauero in *Pſalm.22.* medio vmbræ mortis non timebo mala: quoniā tu mecū es. Quā tū profuisset his miseris dānū prospicere, quod illis inde poterat euenire, si tantā iniustitiā, & iniquitatē cōmitterent? De philosopho quodā legitur, quod in sublimi quodā loco fori cōstitutus dixit se intellectū, & sapiētiā vēditurū esse volētibus emere: cūque princeps illius regionis illud sciret, misit ad eū nūcios suos, cū nū 12 mis, vt rationē, & intellectū emerēt: philosophus aūt detexit illis schedulā, dicēs: in omnib⁹ quæ facturus es, semper cogita, quid tibi possit accidere. Quod respōsum etsi nuncij illuserūt: princeps tamē summa cū lætitia accepit, & aureis characteribus, in ostio palatij sui inscribi iussit, & meritò quidem, est enim hæc clarissima sentētia. O si in omnibus, quæ volumus apprehendere, consideraremus: quid ex hoc auferem⁹, quid nobis euenire poterit, si hoc aut illud fecerimus, præcipue, cū id, quod volumus facere est peccatū: ex quo quid boni potest succedere? Rectè sciebant hi, aut oportebat eos scire, quod Deus cōminatus fuerat per Isaiam dicē *Isai.24.* tē: Prænaricantes prænaricati sunt, & prænaricationē trāsgressorū prænaricati sunt. Formido, & fouea, & laqueus super te, qui habitatores terræ. Valde notandū est quotiēs legis prænaricatores

nominat; eadẽ verba quater referẽs. Quod est ad significandã trãs- 13
gressionem maximam, & præuaricationẽ iustitiæ, veritatis, & ra
tionis; ac naturalis, humanę diuinæq; legis violationẽ. Quæ fuit
ad literam, hæc transgressio, & præuaricatio iustitię, quæ cõtra iu
stum iustorũ facta est, propter quod peccatũ, in tot incõmoda in
ciderunt. Atq; etiã eorum peccatum grauissimũ reddidit autori-
tas ipsorũ, & diuturna deliberatio, qua hoc flagitiũ exequi decre
uerunt: & tot concilia, quot circa illud inierunt. Sicut è conuerso
virtus solet esse magis meritoria, quando est magis deliberata, &
amata, & sæpius cũ ratione constituta, vt cor maiori illius amore
capiatur, vt S. Paulus exaggerat, disputans de volũtaria pauperta
2.Cor.8. te primitiuæ Ecclesiæ Christianorũ, vbi dicit. Altissima pauper
tas eorũ abundauit in diuitias simplicitatis eorũ, quia supra virtu
tẽ voluntarij fuerũt. Quo magis amata & deliberata est virtus, eo 14
magis meritoria est. Et ideo dicit, quod quia illa paupertas erat
volũtaria: ideò fuit altissima: & abundauit in diuitias meritorũ.

Supradictis additur etiam ad maiorem peccati illorum grauita
tẽ: quod ipsimet dicebant: *Quia hic homo multa signa facit*, quod ex
resurrectione Lazari, & ex visu quem cęcus à natiuitate accepit:
& ex salute, quã paralytico contulit; qui triginta octo annos ha-
Simile. bebat infirmitatis suæ, ad tãtum malum commoti sunt. Impossi-
bile est, si perdicis oua gallinæ supponas, q; suo naturali calore
pullos gallinaceos parturiat, nec ex ouis gallinę producet perdix
pullos perdicinos, ita enim natura cõstituit. Impossibile est equũ
ab homine, vel hominẽ ab equo generari, quod autẽ natura non
peruertit, peruertit inuidia, quis tale cogitaret, quod ex tã bonis 15
ouis: tã mali pulli abstrahẽdi essent, & ex tã mirabilibus miracu
lis, tã malus effectus erat producẽdus? De peccatoribus quibusdã
Isai.56. dixit Isai. oua aspidum ruperunt; & telas araneæ texuerunt: qui
comederit de ouis eorũ morietur: & quod cõfotum est erũpet in
regulũ. Oua aspidũ abstraxerunt, qui comederit ex eis morietur,
& inde erũpet basiliscus. Hanc consequentiã non admiror ego,
quod ex malis mala abstrahãt homines: & ex paruis malis maxi
ma mala eliciãt: & quod ex ouis aspidum erũpat basiliscus. Sed
quod ex bonis ouis; ex bonis operibus, tã venenosum basiliscũ
auferant: & opus tam crudele eliciant, vt est iustum, & talẽ iustũ
interficere, hoc nimis obstupendũ est. O quantũ debemus caue
re, ne inuidia in cordibus nostris radices agat, si enim semel ab ea

pos-

15 poſsidentur, omne bonũ in malum conuertent. Habes veſtẽ pre
tioſam, extrahis eã crebrò ad aerẽ, ne tinea rodatur, & eã diligen-
tiſsimè à puluere ſcopis abſtergis: & enſem, quem maximi æſti-
mas, crebrò ad expiandũ defers. Et non abſtraheres ſemel (ſaltem
quotidie) cor tuũ ad aerẽ, quando illud ad diuinarũ rerum contẽ-
plationẽ extollis, vt faciebat Dauid cum diceret: Leuaui oculos *Pſal.120.*
meos in montes, vnde veniet auxiliũ mihi, tunc eum ad aerem ab
ſtrahes. Erigite fratres mei corda veſtra in cælũ, inde enim flat vẽ
tus, refrigeratio, & auxiliũ Spiritus Sãcti, quod ea à ſeculi corru-
ptionibus liberat: ibi expiatur ſpiritus, & inuidiæ, accupiditatis,
& aliorũ vitiorum ſimilium ferruginem deperdit. O quantũ in
nobis appareret emolumentũ, & ſpiritualis progreſſus, ſi his ſan
ctis exercitationibus nos verè, & ex animo traderemus. O ſi hoc
17 vobis perſuadere poſſem, vt hic modo proponeretis ad animarũ
veſtrarũ remedium paululũ temporis cõſumere, ex omnibus ho *Simile.*
ris, quas in rebus inutilibus conteritis. Non faceretis ſaltem, quod
facit formica; quæ cùm triticum includit in horreũ ſuum, interiùs
illud rodit, vbi eſt virtus productiua; ne quando pluerit granum
erumpat? O ineffabilem Dei prouidentiam, quæ talẽ inſtinctũ
dedit vermiculis, ad confuſionẽ, & pudorem hominum rationa-
lium. Diſcite fratres à formica; rodite partem illam cordis veſtri,
quæ poteſt inuidiam producere, aut aliud malũ; rodite (inquam)
ſanctis conſiderationibus: & quærentes interiùs rationes, vt ad bo
num inducamini, & ad omnem proximi amorẽ, atque vt ab om
ni malo recedatis: Hoc eſt enim vnum ex ijs, quæ ad Chriſtianã
18 vitam maximè conducunt.

Vnus autem ex ipſis Caiphas nomine, cũ eſſet Pontifex anni illius, Dixit eis, Vos neſcitis quicquam, &c. Cùm in hoc concilio commorarẽtur, in quo fortè erant diſpares ſententiæ locutus eſt prælatus, & pon tifex anni illius Caiphas dicens: vos neſcitis, nec quid interſit pe nitus cognoſcitis. Quia expedit vobis, vt vnus moriatur homo. Non eſt inconueniens, vt vnus pro omnium ſalute moriatur. Si- cut ſolet homo pedem, aut manũ in diſcrimẽ offerre ne vitã amit tat: ſic non eſt inconueniens, quòd vnus homo peculiaris in repu blica moriatur, ne omnes pereant. Videte quomodo malitia fa- ciat rationabile id apparere, quod eſt totius rationis expers. Ad quam cunquerem; quam homines velint facere, quantumuis ma la ſit, ſemper tamen eis videtur rationem inuenire ad eam facien-

dam. Et hæc omnia frequentiùs inter iudices, & iuris peritos, agũ- 19
tur; qui rationes quærũt ad res ab omni ratione, & iustitia alienas
& ad omnia leges inuenire sibi videntur: quod etiam si sibi non
ita videatur, volũt tamen vt alijs videatur. De quibus terribili ani-
Esa.10. mi affectu conqueritur Deus per Esaiam dicentem: væ qui con-
dunt leges iniquas, & scribentes iniustitiam scripserunt: vt oppri
merent in iudicio pauperes, & vim facerent causæ humilium po
puli mei, vt essent viduæ prædæ eorum, & pupillos diriperent.
Quid facietis in die visitationis, & calamitatis de lõge venientis?
ad cuius confugietis auxilium? vę vobis legislatoribus, tam leges
sancientibus, quàm interpretantibus; nemini hic pepercit nec iu-
dici, nec aduocato. Væ vobis qui leges adducitis quasi caligas in
consutiles, modò ampliantes eas cum vultis, & quibus cũ vultis:
& modò coarctantes cum illis, quos vultis. Audite, vox enim est 20
Dei cum ira, & furore loquentis. Vę vobis, quibus si quidẽ non li
cet iniquas leges sancire; leges iã iniquè declaratis, & eas voluitis,
ac reuoluitis, vt dicãt, quod vos vultis, hodie in hac causa vno mo
do; eras vero sancitas vt in alia cõtrariũ habeãt sensum. Qui cau-
sas & fauorẽ pecunia venditis, & pauperes in iudicio opprimitis,
nõ iudicãtes eis quod iustũ est, eorũ causas differẽtes, quousq; in
maximã penuriã, & angustias redigantur: diuitũ verò causas dili
gẽtissime dimittentes. Vidoæ autem iã sunt præda vestra. Quod
si eos alloquamini pro misericordia, & cõpassione reddent vobis
rationes tam apparentes, quibus probent quicquid faciunt, & iu
dicant æquissimum esse, Væ vobis (ait Dominus) me enim ne-
quaquam decipietis, quid erit de vobis, quando in die vltimæ ra
tionis de omnibus istis iniquitatibus iudicabimini? Ad quem cõ 21
fugietis, qui vos in illo die maximi laboris adiuuet? O fratres ac
Dñi mei, perpendite, vtrũ hac in re culpatos vos experiamini. Si
hæ Dei comminationes vos perstringãt, opportunũ vobis reme
diũ adhibete: in illa enim die nullum penitus reperire poteritis.

Hoc autem à seipso non dixit. Vsus est Spiritus Sanctus ore Cai-
phæ tanquam instrumento. Sicut vsus est asina Balaam, quæ lo-
quebatur, & dicebat, quod Deus volebat, vt diceret Dño suo: illa
verò non intelligebat, quid diceret. Sic locutus est Caiphas, nec
tamẽ quid diceret intellexit. O Caipha quare nõ dixisti: expedit
vt hic homo moriatur: sed expedit vt vnus moriatur homo pro
populo? Nõ erãt verba tua: assumpsit te Spiritus sanctus, quasi ba

til-

22 tillum ad extrahendas prunas ab igne. Ille intelligebat quod expediret Christum mori, ne Hebræi à Romanis euerterẽtur: & Spiritus sanctus fecit, vt quòd non intelligebat loqueretur. Vt vnus in singularitate perfectionis, & totius excellentiæ, inquãtum homo moreretur, vt filios Dei, qui erant dispersi cõgregaret in vnũ & non tãtum pro gente. Vult dicere, quòd expediebat, vt moreretur non tantum pro gente Abrahæ, verum etiam pro omnibus filijs Dei, qui sunt omnes prædestinati. Qui licèt dispersi erãt, & sub diuersis ritibus viuebant, nec adhuc filij Dei erant per gratiã, sed per prædestinationem: eos congregaturus erat, non in vno loco, sed in vna lege, fide, Ecclesia, & in vna charitate. Hoc significatum est in Genesi, vbi peracto diluuio dicitur: AEdificauit autem Noe altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus, & volu- *Gene. 8.*
23 cribus mundis obtulit holocausta super altare: odoratusque est Dominus odorem suauitatis, & ait ad eum: Nequaquam vltra maledicam terræ propter homines. Et statim inferius dicit: Hoc *Gene. 9.*
est signum fœderis, quod do inter me, & vos, & ad omnem animam viuentem; quæ est vobiscum in generationes sempiternas. Arcum meũ ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terram: cumque obduxero nubibus cælum, apparebit arcus meus in nubibus: & recordabor fœderis mei vobiscum. Eritque arcus meus in nubibus, & videbo illum, & recordabor fœderis sempiterni, quod factum est inter Deum, & omnem animam viuentem. Credo, si hæc verba diligenter perpẽderitis, omnibus vobis propter aliquas causas admirationem maximam allatura. Prima est, quomodo potuit esse tantæ æstimationis sacrificiũ il-
24 lud, quod Noe ex animalibus obtulit, propter quod Deus omniũ hominum peccata dimitteret, & omnium sæculorum, cùm Deus nõ animalium cruore, sed misericordia, ac iustitia mitigetur. Nec ei munerum, sed meritorum placet magnitudo Secunda causa, & quæ multò maiorem mihi affert admirationem, est signũ, quod huius amicitiæ, & fœderis præbet: qui est cælestis arcus, qui verè nõ est arcus, sed quædã oculorũ illusio. Quẽ admodũ cũ vitrum *simile.*
rubrũ ante oculos ponis omnia tibi videntur rubra, cum tamẽ rubra nõ sint: sic hic arcus apparet cũ illis coloribus, cũ tamen nec arcus nec colores sint: nã totũ est nihil. Hunc autem arcũ, qui nihil est dat Deus in signũ? Nec minus admiror vidẽs quoties hũc arcũ repetat. Erit (inquit) arcus meus, & apparebit arcus meus, & ponã

arcum

arcum meum, & videbo illum. Item quid opus erat, quòd hic ar- 25
cus esset intercessor, & causa, ob quam Deus recordaretur? nun-
quid potest in Deo esse obliuio promissorum suorum, aut alte-
rius rei? Non profectò. Ideò eius æternitas instãtis nomine signifi
catur. Nam sicut in instanti non est diuisio, nec est ante aut post:
sic in æternitate omnia sunt Deo præsentia. Ad hoc respondemus non fuisse tanti meriti sacrificium illud Noe, propter quod vniuersi mundi incolumitatem Deus promitteret. Nec arcus ille (cũ nihil sit) Dei oculos mitigat. Sed solummodo fuit sacrificiũ illud, figura diuini sacrificij, quod Christus redemptor noster ob tulit. Atq; hic diuinus reparator cruci affixus sita extensus, & san guine consperfus, tot liuoribus, & flagellis repletus, in cuius corpore tot plagæ fatæ erãt, est arcus diuersorum colorum: qui æter
1. Ioan. 2. ni patris iram placauit. Ipse est (ait Sanctus Ioannes) propitiatio 26
pro peccatis nostris, non pro nostris autem tãtum; sed etiam pro
totius mundi. Et ideò cùm arcus cælestis nihil sit, illum toties re-
petit, vt corda nostra ad aliud maius erigat, atque vt intelligamus
Deum nõ de illo arcu principaliter loqui. Hoc modo vsus est in
lege circa illas ceremonias, & sacrificia, quæ ex se ad pietatem nõ
spectabant, vt per ea mẽtes nostras erigamus ad credẽdum: quod
siquidem Deus illa præcipiebat, & humano videri, tam parum
necessariæ erant, aliud volebat per ea significare. Et ita significa-
bat, quod per mortem, & crucem Iesu Christi filij sui, semper in
mundo virtus florere debebat, nisi hic floreat, illic, & nisi illic,
alibi vigebit. Quapropter non futura causa ad vniuersum mun-
dum euertendum. O quantum huic diuino Redemptori debe-
mus, siquidem tanto cum suo labore nobis voluit remedium af- 27
Cant. 1. ferre. Hoc significauit sponsa his verbis: Botrus cypri dilectus
meus mihi. Ex botro cypri vinum nisi in torculari non exprimi
tur. Quod maximè quadrat optimo Iesu: qui dolorum pondere
& tormentorum magnitudine oppressus, nobis cæleste redem-
tionis vinum expresit. Si quis labore patitur, ad vineam tuã,
aut diuitias defendendas nescis quas illi gratias referas, & multò
magis si patiatur, vt corpus, ac vitam tuam tueatur. Quod si vide
res, eum non solùm labores perpeti, sed quòd pro tua vita mori-
tur, quo animi affectu eius meminisses, & illius mortem doleres?
Quanto magis igitur debemus gratias agere, & dolere videntes,
quòd filius æterni Dei non pro vinea, aut pro domo nostra: sed

pro

28 pro anima noſtra mortuus eſt, vt eam ab æterna morte liberaret, & vt nobis gloriam, & ſempiternam vitam compararet? quare ergo pro tanto beneficio ſempiternas illi gratias non agimus? quare non efficimur teneri, & ad amorem non compellimur, recordantes tam ineffabilis charitatis? quare nos nõ pœnitet, quod mortis Regis gloriæ cauſa fuerimus? ô lapidibus duriores, ſi hoc nõ ſentimus, ô immanibus belluis irrationabiliores; ſi huic beneficio ingrati ſumus, quomodo autem grati erimus, cùm vix ſciamus dimidium horæ in illius conſideratione attentè conſumere? ſed dicetis ſiquidem dicit S. Ioannes ſacrificium illud ſufficiens eſſe ad vniuerſum mundum ſaluandum, quare tam pauci ſaluantur? Et San Ctus Paulus dixit: Non enim ſicut delictum ita & donum: vbi autem abundauit delictum, ſuperabũdauit & gratia. Magis placuit *Matth. 7.* *Roma. 5.*

29 obedientia Ieſu Chriſti æterno Patri, quam inobedientia Adę illi diſplicuit. Ergo ſiquidem per inobedientiam omnes ceciderunt, quare per obedientiã non omnes ſaluantur? quæ eſt cauſa quare tam pauci ſaluantur? Huic quæſtioni reſpondet Sanctus Auguſtinus his verbis: Poculum ſalutis noſtræ, quod ex diuina humanaq; natura confectum eſt, quanuis ex ſe habeat, vt omnibus proſit: non tamen prodeſt, niſi bibatur. Quibus verbis ſignificat, quod Paſsio Domini eſt efficaciſsima medicina malorum noſtrorum. Et ſicut nullum medicamentum quanuis ſaluberrimum ſit, vllam affert ægrotis vtilitatem niſi accipiant illud: ſic eſt hoc medicamentum. Quapropter fratres curate diligentiſsimè, vt quantum poteritis hoc cæleſti remedio vtamini. Propterea enim condemnantur tot, quia hanc ſanctam medicinam non bibunt. Ac- *Auguſti.*

30 cipite ſancta Sacramenta maxima quadam præparatione; & cum ſtabili propoſito nunquam offendẽdi Deum, atque intenſo peccatorum veſtrorum dolore, & ſic ſanctæ eius paſsionis participes efficiemini, & gratiam accipietis, qua æterna gloria comparatur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

Sabbatho poſt Dominicam in Paſsione.

Cogitauerunt Principes ſacerdotum, vt & Lazarum interficerent. Ioannis. 12.

Hoc

HOc facere volebant, vt resurrectionis eius miraculum occulta 1
rent. Illam veritatem tam perspicuam volebant mundo abs-
condere. Vnde manifestè horum nequitia declaratur, & quod aper
tè Deo bellum inferrent cum non possent non intelligere illã re-
surrectionem opus illius esse. Vt videatis in quãtam cæcitatẽ pos-
sint homines deuenire In hoc peccatũ incidunt hodie aliqui per-
uersi iuris periti, aduocati, & scribæ, ac falsi testes largitionibus cor
rupti, & omnes deniq; qui ex industria, & malitia veritatẽ celant.
Osea.4. Quos satis comminatus est Deus per Oseam dicentem: Iudicium
Domini cum habitatoribus terræ. Et quare hoc iudicium tam se-
uerum futurum est? primũ, quod respondet est: Non est enim ve-
ritas. Quia in habitatoribus terræ non reperitur veritas. Etiam de
Isai.59. hoc conqueritur magno cum dolore Esaias dicens: corruit veritas
Psalm.11. in plateis. Et Dauid instantissimè Deum rogabat, vt sibi faueret 2
dicens: saluum me fac Deus, quoniam defecit sanctus: quoniam
diminutæ sunt veritates à filijs hominum. Et fontem vnde hoc
Psalm.5. malum dimanet, declarat Dauid dicens: quoniam non est in ore
eorum veritas: cor eorum vanum est. Non significat hic quòd ex
fallacia linguæ, nasceretur fallacia cordis, sed è contra. Et est figu-
ra, quam Græci vocant Hyperbaton, quæ verborum permutat
ordinem, & sic intelligitur: quia eorum cor est vanum, non est in
Aristot.1. Physicorum ore illorum veritas. Et hic est naturalis ordo. Vt enim Aristot. ait.
vanũ est quod non cõsequitur suum finem & quia naturalis finis
humanæ rationis, est cognoscere veritatem, & hoc est eius natura
le desideriũ; ideò horum cor vanũ appellat, quia finẽ suũ natura-
lem nõ consequitur, qui est scire veritatẽ: nec habet desideriũ scie
di eam, quod etiã illi est naturale. Quod si cor vocatur vanũ: quia 3
nescit veritatem, nec eam scire desiderat: etiam vocabitur vanũ si
curat veritatem, quam scit, abscondere, vt alij mendacium tãquã
veritatem credant. Etiam dicitur cor vanum ac vacuũ, quod Dei
amore caret, & charitatem erga proximum non habet, qui est cæ
lestis liquor, qui humanum cor adimplere solet. Et ex eo quod cor
ira vacuum sit, prouenit, vt lingua mendacium loquatur in offen
sionem Dei: & proximi incommodum. Atq; hæc mendacia sunt
grauiora, & maioris incommodi in eis, quorum officium est cura-
re, vt veritas sciatur, vt in iustitia rectitudo obseruetur. Idcircò di-
xit Iethro Moysi genero suo: prouide de omni plebe, viros poten-
Exod.18. tes, & timẽtes Deũ, in quibus sit veritas, & qui oderint auaririam.

Dicit

4 Dicit vlteriùs Sanctum Euangelium, quòd videntes Phariſæi quòd ſanctiſsimus Redẽptor mũdi ingreſſus eſt cũ illo admirabili triũpho Hieroſolymam, & vniuerſi homines exierunt obuiam ei, cum ramis, & maximis clamoribus eum laudabant, dicentes: *Oſanna, Benedictus qui venit in nomine Domini Rex Iſrael.* Inuidia repleti obſtupuerunt, & rabie conficiebantur, ac dicebant: videtis, quia nihil proficimus, ecce mundus totus poſt ipſum abit. Aduertite fratres, quod maior ſtimulus inuidioſi eſt propria eius inuidia, quæ ſemper eum torquet, & ex aliorum proſperitate, & gloria ſagittas efficit, quibus cor eius transfigit. Ideò idoneè Plutarchus inuidiam vlcus animæ nuncupauit; quia ſemper putredine odij, & malitiæ manat. Et Socrates illam ſerram animæ appellauit. Quia ſemper abſcindit, & percutit animam. Et Sanctus Baſilius eam animæ æruginem vocat, quæ ferrum conſumit: ſic inui
5 dia inuidioſi viſcera conſumit. Et Sanctus Chryſoſtomus dicit illã eſſe tineã cordis. Et dicit inuidioſos quodammodo peiores eſſe diabolis. Diaboli enim alijs diabolis non inuident, qui ſunt eiuſdẽ ſuæ naturæ. Homo verò nemini inuidet, niſi illis, qui ſuæ naturæ ſunt. Propterea Sanctus Gregorius Nazianzenus hoc vitium in ter omnia iniuſtiſsimũ dicit. Et iuſtiſsimè iuſtiſsimũ. Iniuſtiſsimum, quia eſt contra bonos. Et iuſtiſsimum, quia magis autorẽ ſuum torquet, quàm illũ, cui inuidetur. Nullus eſt tam atrox carnifex in alios, quàm inuidioſus in ſe: nec eſt peccatum, in quo ſimilior quis ſit dęmoni, quam in hoc, nã Inuidia diaboli intrauit mors in orbem terrarũ. Cùm igitur hoc ita ſit, apertè cognoſcetis fratres mei, quantum curare debeatis, vt hanc peſsimam peſtẽ à vobis excutiatis: & feruentiſsimè diuinam Maieſtatem deprece-
6 mini, vt eam â cordibus veſtris expellat, nec in illis radices agere patiatur. Illa enim eſt, quæ homines ingratos reddit; & efficit ne Dei beneficia æſtiment. Quemadmodum ligna viridiſsima, ſi igni applicentur, non ſolùm non accenduntur, ſed ignem humiditate ſua extingunt. Ita ſunt inuidioſi, qui non ſolùm beneficijs non inflammantur, ſed illa contemnunt; vt apparuit in his maledictis hominibus, qui tot beneficia, quot in illos Deus contulit, tot miracula coram eis faciens, vt eos illuminaret, ſuauiſsimis prædicationibus illos ad miſericordiam inuitans: atque æternis pœnis illos cõminans: omnes hos ignes ſua malitia & inuidia extinxerunt, duriores in dies ac proteruiores remanen-

Plutar. *Socra.* *Baſili.* *Chryſoſ.* *Grego. Nazian.* *Sapi. 1.* *Simile.*

tes

Psalm.77. tes. Simillimi erant maioribus suis, de quibus Dauid, postquam præstantissima beneficia narrauerat, quæ Deus illis fecerat; subdidit hæc verba: in omnibus his peccauerũt adhuc, neque speraue runt in salutari eius. Maledicta gens, qui tot beneficijs, quasi diui nis ignibus, non inflammati sunt amore, veruntamen in suis pec *Simile.* catis, sicut diffidentes remanserunt. Non sunt ita boni, qui viscera sua ita dispositа habent, vt minima quaque scintilla in amorem inflammentur; sicut stipulæ sulphure delibutæ quacunque scintilla ignis incenduntur: ita sunt iusti, tam pleni bono, & ab omni malo humore alieni, vt quouis beneficio inflammentur: & quouis verbo sancto diuino amore incendantur. Rogate fratres mei diuinam Maiestatem, vt viscera vestra ab omni malitia, & inuidia exiccet, vt diuina eius beneficia illis adhæreant: & ea suo diuino amore accendat. 7 8

Erant autem quidam gentiles. Peracto illo solenni triumpho non nulli gentiles, qui ad festum venerant, desiderantes Dominum vi dere, accesserunt ad Sanctum Philippum, & rogauerunt illum vt Dominum sibi ostenderet. Sanctus Philippus dixit hoc Sancto Andreæ: & ambo diuino Magistro suo nunciauerunt, quod erant illic gentiles, qui illum volebant videre. In hoc docemur, quod ea, quæ ad nostram salutem spiritualem spectant, non cum hominibus perditis, & dissolutis; sed cum Apostolis & seruis Dei debemus communicare. Vnum ex maioribus beneficijs, quod Deus suis in hoc seculo facit, est inclinare eos, vt cum suis electis conuersentur: & hos eligant confessores, & conscientiæ suæ consiliarios. Ego audeo dicere, & credo, quôd multi in peccatis suis *Matt.27.* remanent, eo quôd bonos confessores non inuenerint. Peccauit 9 Iudas, & inuenit malos sacerdotes, qui cùm deberent ei bonum aliquod consilium præstare, remedium, quod ei dederunt, fuit dicere: quid ad nos? tu videris. Nostra nihil interest, vidisses tu quid fecisses. Et sic quia non inuenit remedium venit, vt desperaret. Peccauerunt Hierosolymitani etiam in morte Iesu Christi; & quia inuenerunt Sanctum Petrum, & alios Apostolos, multi ex illis pœnitentiam egerunt, & salui facti sunt. O Christiani, si hæc cura anxietatẽ vobis afferret, & noctu expergisci, ac die suspensos vos faceret incedere, aliter illam ageretis. Maxima miseria est quôd si infirmamini non contenti estis, nisi vos melior medicus curet. Sed quid dico si infirmamini? si equus tuus infirmatur, &

qui-

quidem si asinus tuus est vulneratus, meliorem veterinarium statim vocari & accersiri iubes. Miserę verò animæ, quæ mortalibus vulneribus repleta est videtur vobis sufficere quilibet confessor. O miseras vos animas, quæ tam parui æstimamini, vt non tanta cura de vobis habeatur, quanta de asino: qui quinq; aureos valet. Videbitis aliũ, qui mille fraudibus & grauissimis peccatis oneratus est: & scit sacerdotẽ esse imperitũ: & de industria eum in confessariũ eligit: & tam securus posteà manet illius consilijs, & cum rebus quas ille sibi præcipit: ac si cum omnium Doctorum sententia concordarent. Quam ad literã calamitatem hanc plorabat Sãctus Propheta Hieremias loquẽs cum Deo & dicens, A, a, a, Dñe Deus, Prophetæ dicunt eis: Non videbitis gladium, & fames non erit in vobis, sed pacem veram dabit vobis in loco isto. Et dixit
11 Dominus ad me: Falsò prophetæ vaticinantur in nomine meo, non misi eos, & non præcepi eis, neque locutus sum ad eos visionem mendacem, & diuinationem, & fraudulentiam, & seductionem cordis sui prophetant vobis. Idcircò hæc dicit Dñs de prophetis, qui prophetant in nomine meo quos ego non misi dicentes: Gladius, & fames non erit in terra hac. In gladio, & fame consumentur prophetæ illi. Et populi quibus prophetãt erũt proiecti in vijs Hierusalem præ fame, & gladio: & non erit qui sepeliat eos. Consiliarij, & petentes consilia peribunt: vtrorumq, erit infœlix finis, & ab ira Dei comprehendentur. Petis consilium ab hominibus deprauatæ conscientiæ, petis ab eis subscriptionem, vt se
12 curus sis in iniustitijs quas proximis tuis facis. O quam parum proderunt hæ subscriptiones in die vltimæ iræ Dei, vt ipse hic dicit Hieremiæ de illis prophetis mendacibus, & illis, quos ipsi suis mendacijs securos reddebant se pœnas sumpturum esse. *Hiere. 14.*

Iesus autem respondit eis dicens: Venit hora vt clarificetur filius hominis, nisi granum frumenti. &c. Hoc dixit vt significaret gentes conuertendas esse si ipse prius moreretur. Et posteà magis se declarauit dicẽs: *Et ego si exaltatus fuero à terra omnia trahã ad meipsum.* Quomodo Dñe? Hoc opus tã necessariũ, scilicet, vt nos ad te attrahas, & mẽbra corporis tui mystici facias, ponis sub conditione. Res hæc est digna, quę sub cõditione ponatur? quinq; dies ante mortẽ tuã nobis dicis: si exaltatus fuero à terra omnia trahã ad me ipsum? sin minus quid facient illi qui quinq; mille annos sunt sperates tua beatifica visione frui? quid faciet vniuersus mundus crudelissi

Simile.

mæ Sathanæ tyrannidi subiectus? quid sentiret homo, qui ab 13
aliquo viro nobili maxima beneficia speraret, quæ ille sæpè sibi promisit si cum ea facturus esset diceret: si abiero in curiam, faciã tibi hęc beneficia: sin minus, non faciam. Heu me miserum (diceret) nunc mihi istud dicis? melius esset si spem mihi non dedisses, quàm quòd beneficia, quæ mihi toties promisisti, nũc sub dubio,
Augusti. & conditione poneres. S. Augustinus affirmat quòd hæc nota: si, idem significat, quod: cùm aduerbium temporis, id est, cum ego exaltatus fuero à terra, & crucifixus, omnia traham ad me ipsum. Bene est: sed accipiamus illud subtiliùs in vigore conditionalis. Dico quòd mori Christum pro redemptione nostra fuit voluntarium, quòd sicut nos liberè creauit & potuit nos non creare, & nihil illũ ad nos creandos compulit: sic liberè nos redemit; & potuit nos non redimere: ac nihil ad nos redimendos illum compulit nisi 14
solus amor. Atq; hoc pœnale medium sicut voluit, potuit noluisse & alia plurima media habuit ad nos saluandos. Sed voluit nobis hoc tantum beneficium facere, hoc medio tam molesto, atq; amaro, ad corda nostra vincienda. Et ita mysteriosè dicit si exalta
Sapie. 7. tus fuero à terra. Voluit in aere mori; quia aer est communis: & sic eum vocat sacra scriptura dicens: communem aerem accepit. Benè potest aliquis terrã, & aquã circundare, ita, vt nemo ad eã accedat: aere verò quanuis nolis intra domum tuã, & loquêris tecũ fruor. Nemo potest dicere: Hic aer est meus. Sic mors Iesu Christi ex se est vniuersalis omnibus? & idcirco voluit in aere pati, vt significaret quam commune, & vniuersale sit hoc bonum.

Dicit amplius: *Omnia trahã.* Omnia dicit se attracturũ esse ad se: 15
qui sunt homines; & hi sunt omnia, quia omnibus rebus participant. Habent esse cũ lapidibus, & elemẽtis, accrescunt velut plantę, sentiũt sicuti animalia, & intellectu, ac ratione participãt sicut Angeli. Sed agamus modo de hac attractione huius supernì Dñi, qua nos ad se attraxit. Quę catena fuit hęc, aut qui laquei, quos ex cruce cõiecit, vt nos ad se alliceret? si enim dignè hoc verbum: traham, cõsideretur, significat idẽ, quod vi allicere. Christianum
Aug. de prædestinatione sanctorum. autem per vim allici intolerabile est. Beatus Augustinus dicit: cætera potest homo nolens: credere autem non nisi volens. Quomodo ergo vult bonus Iesus nos ad se trahere, & quod in eum inuiti credamus? Adhoc dico, quòd est modus loquendi, quo sæpe vtimur. Tot beneficijs te aliquis deuincit, vt quanuis difficillimum

quid-

16 quidq; tibi præcipiat, nescias tamen renuere: quòd si interrogeris, quare hoc feceris? dicis Dñe nõ potui aliter facere, coactus fui obligatione, & beneficijs quibus me deuinxit. Hæc igitur est cathena, quam nobis iniecit ex cruce diuinus Saluator noster. Quòd si in nobis aliqua esset gratitudinis scintilla, eius passione satis deuincti sumus, vt nihil aliud præter illũ desideremus. Ita q; propter nostrã tepiditatẽ opus fuit, vt nos ita cõpelleret, totq; actã ineffabilibus beneficijs deuinciret. Huc spectat illud sponsæ dicentis: trahe me post te: curremus. Quid dicis? si tu eũ rogas vt te alliciat, quid necesse est vt cõpulsam te trahat? Atq; iterũ. Quomodo compatitur, quòd sponsa & dilecta per vim abeat post sponsum suũ? Non sic solent facere, quæ intimo cordis affectu sponsos suos amant, in longissimas regiones vadũt, & vsq; ad terminos orbis terrarũ per 17 gunt, ad quærendũ illos, vt plurima peccata euitent: quomodo ergõ tu per vim itura es, cũ tam fideliter spõsum tuũ diligas. S. Bernardus super hæc verba dicit: Nõ omnis, qui trahitur, inuitus trahitur. Fieri potest, vt quis per vim trahatur, & tamen libẽter veniat. Est aliquis cathenis vinctus, si aliquò vult ire, benè potest dicere: trahe me post te, idest, ego volo quãuis nõ possum. Trahe me sum mo brachiorum tuorum conatu: idem potest dicere infirmus, qui vult, & tamẽ non potest aliquo ire nisi brachijs feratur. Idcircò optimè dicit sponsa, quia nõ potest per se solam ad Deum accedere: trahe me post te. Nos etiã dicamus omnes cũ Dauid: funes peccatorum circumplexi sunt me, siquidẽ tu Domine potestatem tibi reseruasti dicens: sine me nihil potestis facere, nihil fere nobis remanet nisi velle. Quapropter trahe nos sicut mater benigna infan 18 tẽ suum trahit: & sicut sanus infirmum baiulat. Trahet vtiq; & humeris quidẽ tanquã pastor bonus ouẽ asportat. Dicit etiam sponsa: trahe me post te. Si dixisset: ad te, melius conueniret cũ verbis Dñi: omnia traham ad me ipsum. Sed cum dixerit, post te maiorem intelligentiam requirit. Verum est quod nemo potest venire ad Christũ, nisi veniat post Christũ, ductus à patre, & spiritu Sancto: neq; potest post eũ venire nisi per eum veniat, qui dicit: Ego sum via, veritas, & vita. Vt vadas ad Christum, oportet te ire per Christum: & post Christum, & Christi viribus ductum. Omnia tibi debemus Domine, cùm non possimus cogitare aliquid ex nobis, tanquã ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est. Nec bonã quidẽ cogitationẽ, absq; tuo auxilio possumus producere. Multi

Canci. 1.

Bernar. sup. Canti.

Psalm. 118.

Ioan. 1.

2. Cor. 3.

sunt, qui volunt ire ad Christum: veruntamen non per Christum 19
neque post Christum. Volunt mori, vt iusti, & viuere, vt peccato
Num. 23. res. Sic dicebat Balaã: moriatur anima mea morte iustorũ: & fiant
nouissima mea horũ similia. Cũ esset idololatra, & sicut talis viue
ret, volebat iustorum morte mori. Huiuscemodi sunt innumerabi
Bernar. les homines in mundo, de quibus dicit Sanctus Bernardus, Non
curant quærere, quẽ tamen desiderant inuenire; cupiẽtes cõsequi,
& non sequi. Si vis inuenire oportet te quærere; atq; si vis conse-
qui oportet sequi: alioquin non habebis partem cum Deo. O suauissime sponse animarum nostrarum, amator filiorũ Adæ, roga-
mus te per viscera clementiæ tuę, vt nos doceas, & confortes: vt ad
te eamus per te, & post te curramus. Trahe nos ad te, hoc est ad
tuã claram visionẽ, & gloriam. Et per te, hoc est, per gratiam & au
xilium tuum, & post te, hoc est, per veram imitationem vitæ tuæ 20
sanctissimæ, & tuarũ altissimarum virtutum. Hoc fratres mei debe
tis efficacissimè desiderare, & ardentissimè diuinam maiestatem
illud exorare. Et quantũ ex vobis est, debetis efficere quãtùm pos-
sibile est, vt hoc cõficiatis. ¶ Dicit vlteriùs sponsa: Currem⁹. Vnde
tibi tãta prouenit velocitas, vt audeas dicere statim: Currem⁹? quę
antea nõ poteras moueri, quomodo nunc audes currere? Verũ est,
quòd illi quem Deus trahit, non solùm pedes ad currendum, sed
Psalm. 118. etiam alas largitur ad volandum. Et sic ipse Dauid, qui dixit, Fu-
nes peccatorum circumplexi sunt me, dixit etiam: Viam manda
torum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. Et idem Sanctus
2. Cor. 3. Paulus, qui dixit: Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex no-
philip. 4. bis, dixit etiam: Omnia possum in eo, qui me confortat. Quæ om
Esai 4. nia clarius expressit Sanctus Propheta Esaias dicens. Deus sem- 21
piternus Dominus, qui creauit terminos terræ non deficiet, neque
laborabit: neq; est inuestigatio sapientię eius. Qui dat lasso virtutẽ
& his, qui non sunt fortitudinem, & robur multiplicat: deficient
pueri, & laborabunt, & iuuenes in infirmitate cadent: qui autem
sperãt in Domino, mutabũt fortitudinem, assument pennas sicut
aquilæ, current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient.
Ille Deus omnipotens, cuius sapientiæ non est numerus, nec fati-
gatur, aut deficit in operibus, quæ facit, aliquo modo communi-
cat has conditiones amicis suis, quibus, cum sint debiles, admira-
bilem fortitudinem concedit, qua remanent quasi infatigabiles.
Iuniores, & robustiores fatigabũtur: ij autẽ qui sperãt in Domino

non

22 non laſſeſcent, neq; deficient. Qui eſt baculus, in quem inniteris cum talem habeas fiduciam? Inniteris ne in arundinem tuam? An cùm ſis in alta rupis crepidine inijcis manus ad aerem, vt ei in hæreas, & non excidas? quam ſpem potes habere in aere, ad quem licèt manus inijcias, non inuenies quid, aut quomodo apprehendas? ſi autem fortiſsimę columnæ adhæreas, quantumuis debilis ſis, ſecurus tamen es. Si Deo adhæreas, eris cum fiducia, & non deficies. Qui autem ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem ſuam. Antea erant fortes ad malum, nunc verò fortes erunt ad bonum. Etiam humanam, & naturalem fortitudinem, in ſupernaturalem fortitudinem commutabunt, & cum ea facient, quod cogitauerunt: quòd aſſument pœnas, vt aquilæ. ¶ Cum hoc volo præ dicationi finem imponere: quòd illa, quæ cœpit in ſingulari dice
23 re, Trahe me, dicit nunc: curremus. Ita enim corroboratur, qui à Deo trahitur, vt alios curet attrahere. Non contentus eſt cum curat, & velut aquila volet; nec in aliqua ſanctarum exercitationũ fatigetur ſed curat, vt alij etiam in ſeruitute huius diuini ſponſi currant, & volent. Atque etiam Eccleſia, quæ loquitur, quanuis in amore vna ſit: eſt tamen multorum collegium, & ideo omnes nos debemus inuicem confortare, & alter alterius onera ſubleuare. Nam idcirco Sanctus Auguſtinus Eccleſiam ceruorum multitudini comparat. De quibus legitur, quod cum aliquod longum iter conficiunt, aut profundum vadum prætereunt, ſeſe hoc modo inuicem adiuuant. Cùm habeant grauiſsima capita propter cornuum magnitudinem, per ordinem vadunt vnus poſt vnum: & alteri ſuper alterorum terga imponunt capita ſua. Et
24 quia qui omnibus antecedunt, non habẽt ſuper quem capita ſua reclinent, regrediuntur poſt vltimos, & ſic omnes inuicem ſubleuantur; & hac admirabili induſtria confortati longiſsima itinera conficiunt. Si ergò hæc bruta animantia tale inſtinctum habent, & ſibi ita fauere ſciunt: quarè homines ratione pręditi, & præſertim Chriſtiani catholicę fidei lumine illuſtrati, & diuina lege edocti non nos confortamus: & alij alios ſubleuamus; vt hanc ſpiritualis vitæ viam percurramus? Sic nos exhortatur Sanctus Paulus dicens: Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti: qui ex cruce tales laqueos nobis iniecit, & tam ſingularibus beneficijs nos deuinxit, vt hoc, & multò plus oporteat nos propter illum facere: & prẽter beneficia, quę iam in nos cõtulit,

Auguſti. ſup. Pſal. 41

& quæ quotidie confert, gratia ſua nos fulciens, æterna nobis glo- 25
riæ præmia præparauit. Ad quam nos perducat Ieſus. Amen.

Dominica in Ramis Palmarũ.

Cum appropinquaſſet Ieſus Hieroſolymis, & veniſſet Bethphage ad montem Olueti, &c. Matth. 21.

HODIE Celebramus admirabilem illum triũphum, quo imperator cæli & terræ Ieſus Chriſtus filius Dei ingreſſus eſt Hieroſolymã, paucos dies ante ſuam ſanctiſsimam paſsionem. Quem triũ 1
phũ accepit humillimus Dominus ſedens ſuper aſinam. Myſterium autem propter quod ita voluit ingredi, fuit vt tanquam princeps prophetarum illorum ſtylum ſeruaret, qui res futuras non verbis ſolum, ſed operibus etiam, ac ceremonijs prophetabant. Cùm volebant aliquid in auditorum cordibus magnoperè imprimere, non ſolùm verbis id dicebant; ſed aliquibus ſignis exterioribus illud ſignificabant. Atque hoc faciebant non ad libitum ſuum, ſed quia ita Deus illis præcipiebat. Ita prophetauit Samuel, quòd Regnum à Saule in Dauid trãsferendũ erat, quando pallium Saulis abſcidit per medium, dicens: ſcidit Dominus Regnum Iſrael à te hodie. Prophetauit etiã Propheta Ahias ad Ieroboam, diuidens pallium in duodecim partes, & dans illi decem partes; quòd daturus eſſet ei Dominus decem tribus filiorum 2
Iſrael dicens: Ego ſcindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus. Atque etiã prophetauit Eliſeus, quod Rex Ioab victurus erat terrã regnũ Syriæ, præcipiens illi, vt ſagittas ad oriens conijceret. Sanctus propheta Eſaias exuit ſe, vt prædicaret, quàm nudati, & ſpoliati remanſuri erant Hieroſolymitani propter ſcelera eorum. S. Hieremias cinxit ſe cathenis, & fregit vrnas coram populo, vt ſignificaret quàm alligandi & confringendi erant Hebræi. Et S. Prophetæ Ezechieli præcepit Deus dicens: Fac tibi vaſa tranſmigrationis, & tranſmigrabis coram eis per diem. Accipe peram tuam in humeris tuis quaſi viator: & incipe vaſa, & ſupellectilia tua auferre, & perfode murum ciuitatis, & fac in eo foramen,

1. Reg. 15.
3. Reg. 11.
4. Reg. 13.
Eſai. 20.
Hierem. 19.
Ezech. 12.

3 mẽ atq; omnia ſupellectilia tua per illud extrahe extra ciuitatẽ in meridie vt omnes iſtud videãt. Vt in hoc ſignificaret Aſsyrios vẽturos eſſe & illos vinctos eſſe ducturos. Ita Chriſtus Redẽptor noſter rãquã caput & Dñs prophetarũ (vt ait S. Hieronymus. S. Auguſtinus S. Chryſoſtomus, & Origines) voluit hoc facto principalem aduentus ſui effectũ ſignificare: qui fuit, vt à vinculis peccati gentilicum & Iudaicũ populũ ſolueret, & ad ſuã obedientiam rediger et. Et ob hanc cauſam duo illa animalia afferri iuſsit: & ſedens modo in vno, modo in altero glorioſo illo triumpho condecoratus eſt. Et quia Dñs veniebat, ad attrahenda corda, & efficiendũ, vt ſuæ diuinæ voluntati obedirent, voluit, vt Sancti Apoſtoli, qui in hoc negotio miniſtri & coadiutores ſui futuri erant, & ſacratiſsimum hoc myſteriũ ſecũ operaturi erant, primi eſſent, qui ſibi obtemperarent, & ita dicit eis: *Ite in Caſtellum, &c.* Illi autẽ non ſolum obedierunt, euntes ad quærẽdum animalia, ſed plus etiã fecerunt, quàm Dominus illis præceperat: cũ enim iumenta abſq; clitellis, aut aliquo opertorio venirent, impoſuerunt ſuper ea veſtimenta ſua, tam propter honeſtatem, & decorum, quàm vt bonus Ieſus cũ minori labore ſuper ea veniret. In hoc mirabilem nobis doctrinã tradiderunt, quòd non debemus eſſe contenti, facientes ſolum ea quæ nobis abſoluto præcepto Deus imperat, ſed debemus curare multo plura facere. In Geneſ. legitur quod ſeruus Abrahę petijt ſignum â Domino, vt cognoſceret illam eſſe, quam elegerat vxorem Iſaac, quæ plura faceret, quam ipſe ab ea poſtularet. Et ita dixit: igitur puella cui ego dixero, inclina hydriam tuam, vt bibã, & illa reſponderit, bibe, quin & camelis tuis dabo potũ, ipſa eſt quã præ-

5 paraſti ſeruo tuo Iſaac. Sic eſt profectò perſpicuum ſignum, quòd illas animas eligit Deus in ſponſas vnigeniti filij ſui quæ nõ contẽtæ facere quod ab eis petitur, multo plura faciũt. Quid autẽ mirũ ſi animæ diuino amore plenæ tã prõptæ ſint ſeruituti Dei, cum videamus prõptitudinẽ, qua homines alijs hominibus obediũt, pro minima quaq; tẽporali vtilitate? quàm mirabile eſt viſu quomodo pueri, qui regio cubiculo ſeruiũt ſunt ad oſtiũ cubiculi Regis, & quãuis ſuauiſsima conuerſatione amicorũ ſuorũ occupati ſint, regiã tamẽ vocẽ audiẽtes protinus omnia ſumma cũ agilitate, & voluptate deſerunt: & adeũ properant. Quid ergò oporteret nos facere ad vocẽ Dei qua prõptitudine qua affectione, & voluptatẽ oportet vt nos faciamus, quæ diuina Maieſtas nobis imperat, & ob

Hierony. Auguſt. Chryſoſt. Origen.

Gene. 24

hãc cauſam omnes humanas voluptates relinquamus? ſed heu fra 6
Simil. tres quantũ circa hoc lachrymandũ eſt? ſi terreno Regi placentes tantam vtilitatem conſequuturi eſſetis, vt vos principes, aut magnates regni ſui faceret, & ſimul per regiam coronam iuraret, quòd vbi primum ſeruitium veſtrum ſibi diſplicuerit vos ad trierium ſuarum remum miſſurus eſſet: dicite fratres quàm diligenter præceptorum eius regulam addiſceretis, quantum in eorum exequutione vigilaretis? quantum confortaremini ad ea omnia facienda, quibus ſciretis vos Regi eſſe placituros? O benedicant tibi Angeli Redemptor animæ meę, qui nos toleras, cùm ſimus tam mali vt cùm tu decreueris, quòd cuſtodientibus legẽ amoris tui te ipſum, ac regnum tuum dabis pro præmio: negligentes autem hanc legem, & illam violantes, ad æternum inferni remum in corpore, & anima compelles, & quòd prius cælum, ac terra præteribunt, 7
quàm hæc tua veritas deficiat: & tamen hanc legem paſsim audemus violare? O Domine ſupremæ Maieſtatis, ſiquidem nobis imperaſti, vt tibi ſeruiremus, & ſimul deſignaſti, quibus rebus ſeruire deberemus, inclina voluntates noſtras ad tuam diuinam obedientiam. Nam eo quòd à tua diuina lege auerſi incedimus, non miror verbera, quibus nos affligis: ſed ea, quibus non affligis. Ad hoc propoſitum audite rem magnoperè metuendam, quam refert
4. Reg. 17. ſacra ſcriptura. Salmanaſar Aſsyriorum Rex venit cum exercitu & poteſtate magna, & vniuerſam Samariam cepit: & ducens captiuos ex Samaria in regionem ſuam, adduxit alios de ſubditis ſuis, & collocauit eos in ciuitatibus Samariæ pro filijs Iſrael, qui poſſiderent Samariam, ſibi perſuadens ſecurius eſſe regnum illud ſi omnes eius ciuitates, & arces ſubditis ſuis traderet poſſidendas. 8
Cumque hi Aſsyrij ibi habitare cœpiſſent idolis ſuis immolabant, (erant enim gentiles) & dicit ſanctus textus quod miſit in eos Deus plagam magnam, leones ſcilicet, qui interficiebant eos. Nunciatumque eſt Regi Aſsyriorum, & dictum: gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in ciuitatibus Samariæ ignorant legitima Dei terræ, & immiſit in eos Dominus leones, & ecce interficiunt eos: eo quod, ignorent ritum Dei terræ. Præcepit autem Rex Aſsyriorũ, vt duceretur vnus de ſacerdotibus, quos inde captiuos adduxerant, & iret, atque habitaret cum eis, vt ſubditos ſuos legem Dei doceret. Cùm igitur veniſſet vnus de ſacerdotibus illis, & eos legem Domini erudiret, ſtatim plaga illa, & ſtrages ceſſauit. Res

mira-

9 mirabilis hæc est, quòd cũ essent illi idololatræ, & idola colerent adorare, non tamen propter illa peccata eos Deus puniebat in patrijs suis: quia verò postea easdem idololatrias commiserunt, in regione vbi Deus adorari consueuerat, mittit à montibus leones, qui eos occidant. Si igitur, solummodo quòd essent intra limites illorum populorum, qui Deum cognoscebant, vult Diuina Maiestas, vt legem suam obseruent, & eos tam acriter punit, eo quòd in terra sancta committunt idololatriam, cũ tamen illi Deum nõ cognoscerent: quid erit de nobis fratres mei, qui in ecclesiæ Dei gremio nati sumus, eiusq; sanctissimam legẽ, & sacramẽta suscepimus? Dicite peccatores, vsurarij, carnales, & quid de proximis vestris murmuratis: quis est Deus huius terræ: Cuius lex in ea custoditur? quem habetis in Deum? Nunquid non est ille, qui
10 pro vobis crucifixus est? quarè ergò pecuniam, voluptatem, murmurationem que adoratis? quare in terra tam sancta tot idololatrias committitis? quomodo non obseruatis legitima Dei terræ huius? Hanc legem Euangelicam, quam maiores nostri custodierunt in his regionibus, & propter cuius obseruantiam plurimi sanguinem suum effuderunt, & vitam suam perdiderunt, quomodo & vos non obseruatis? Cùm autem eam non custodiatis, sed Deum huius terræ sæpissimè offendatis: quare non descendunt ex montibus leones, qui vos interficiant? O æterne Deus quid dicam? quia cùm tot sint scelera nostra: & tamen non descendunt immanes belluæ, quæ nos deuorent, ad magnum aliquod malum, & supplicium nos fortasse seruas. Plorate fratres, & ingemiscite, quia si, cùm Christiani sitis filij, ac nepotes Christiano-
11 rum, cumque tam male Dei legem obseruetis, non tamen mittit Deus leones, qui vos viuos deuorent, ad maiorem vestram condemnationem hoc erit, nisi vias vestras pessimas mutaueritis, & tanta Dei patientia vsi fueritis. Etsi possumus etiam dicere, quod pestes, infirmitates, bella, & angustiæ, quibus Reges affliguntur, vt necessitate coacti grauiora onera & tributa subditis suis imponant, omnes hæ calamitates, sunt leones, & dracones, qui ab ira Dei procedunt, in supplicium peccatorum nostrorum. Ideo Dauid, iram Dominii ignem vocauit dicens: Exardescet sicut ignis ira tua. Ignis autem hic furoris Dei, peccatorum nostrorum lignis alitur. Si eorum pœnitentiam egerimus, erimus quasi auferentes ligna ab hoc igne: & statim extinguetur. Et quanuis dixe- *Psalm.* 88.

Malach. 3. rit Deus per Malach. Ego Deus, & non mutor: mutantur tamen 12
eius effectus iuxta hominum commutationes. Si speculo mitem
Simile. vultum ostendas, absque vlla commutatione illius, mitem etiam
vultum tibi ostendet: si verò iracundum, etiam iracundum vultum
tibi repræsentabit. Talem repræsentat imaginem, qualis sibi op-
Sapient. 7. ponitur. Speculum sine macula appellat sacra scriptura Deum
aliquibus se mitem velut agnum ostendit, quia illi sunt mites, &
misericordes, alijs autem rugientem quasi leonem se repræsentat
quia ipsi sunt crudeles, ac tyranni. Itaque cùm Deus incommuta
bilis sit, eius tamen effectus secundum nostra opera commutan-
tur. Curemus ergò, vt huius supremi Dei legem obseruemus, si-
quidem tam deuincti sumus ad id faciendum: & sic eius furorem
mitigabimus, vt non mittat tot dracones, quot nobis passim mit-
tit. Atque vt maiori promptitudine, ac diligentia huius diuinę le- 13
gis præceptis obtemperemus, oportet vt sciamus peculiare Dei
Roman. 8. beneficium fuisse, legem hanc nobis dedisse. Nam vt Sanctus Pau
lus affirmat, sapientia carnis legi Dei non est subiecta, neq; enim
Caietanus potest. Vocat hic sapientiam carnis, (vt declarat Caietanus, &
Magist. sēt. Magist. super hunc locum) rationem, quatenus sensualitati; im-
Iap. epist. ad petu ducitur viciosè, & sic seruiens effrænato sensualitatis impe-
Roman. 8. tui non potest legi Domini obedire. Quapropter oportebit diui-
nam prouidentiam hominem aliquo remedio munire contra fu-
riosos sensualitatis impulsus, ne sensualitas post se traheret ratio-
nem. Atque hoc remedium fuit statuere leges sensualitati contra-
rias, vt fuit lex naturalis animæ impressa, atque olim lex Moysi
cum plurimis præceptis, ad reprimendam sensualitatem mala-
rum propensionum hominum: & nunc lex gratiæ, quæ est lex 14
spiritus vitæ in Christo Iesu, vt ibidem dicit Sanctus Paulus: quæ
tanquam lex gratiæ effectus suos producit iuxta nomen suum:
multam enim gratiam obseruantibus se affert, qua vires accipit
Roma. 7. ratio, & sensualitas illas deperdit, & sic postquam Sanctus Paulus
tantoperè conquestus est de sensualitate sua dicens: video aliam
legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & capti
uantem me in lege peccati, quæ est in membris meis. Infœlix
ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Et respon-
det statim dicens: gratia Dei per Iesum Christum Dominum no-
strum, & concludit his verbis: Igitur ego ipse mente seruio legi
Dei. Itaque per obseruantiam legis impetratur gratia Iesu Chri-

sti

15 sti largitoris illius, qua sensualitatis impetus superantur: vt cùm maiore libertate, & facilitate postea ipsi Domino seruiamus.

¶ Optimè vos credo intellexisse fratres mei, hanc altissimam obedientiæ virtutem, tam opere, quàm verbo à sanctis discipulis saluatoris nostri nos edoctos fuisse. Atque hodie, vt de illa loqueremur, occasionem sumpsimus ex facilitate, qua obedierunt hi duo Apostoli, qui ad quærendum animalia profecti sunt plus etiam facientes, quàm sibi præceptum est.

Et est valdè notandum, quôd in nocte Passionis solum Iudam misit dicens: quod facis, fac citius: modo verò ad affe- Ioan. 13.
rendam asinam, & pullum eius, cùm vnus sufficeret ex illis, aut puer aliquis posset illa animalia afferre (quia satis domesti
16 ca erant) voluit duos mittere. Iudam solum dimisit, vt siquidem à diabolo ducendus erat solus duceretur: hos autem duos misit, vt significaret, quod ad bona opera semper debemus societatem desiderare, vt non simus soli in seruitio Dei. Modo autem è contra fit, cùm vaditis ad vendendum Iesum Christum semper defertis societatem: semper alij alios inuitatis ad peccandum: cùm verò ad aliquod bonum opus faciendum discediti s, semper soli disceditis, vix enim est, qui vos comitetur ad faciendum bonum. Itaque possemus nunc flere, quod flebat Hieremias dicens: viæ Sion lugent, eo quôd non sint qui ve- Thren. 1.
niant ad solennitatem. O sancte Deus; quàm miserabile est videre, quàm repletæ sint viæ inferni; non plorant profectò, eo quôd non sit, qui per eas ambulet. Quàm plenæ sunt viæ India-
17 rum ijs, qui vadunt ad quærendum pecuniam! quàm plenæ sunt viæ commerciorum mercatoribus, qui vadunt, vt alios decipiant, quàm plenæ sunt viæ tribunalium litigantibus, qui illuc properant, vt se inuicem sicut cati dilanient. Non plorant viæ turpitudinum, omnes enim sunt plenæ. Non lugent viæ ludorum, aut comœdiarum, nec viæ peccatorum, cùm omnes ita repletæ sint, vt vix vie iter facientes possint capere. Lugent autem viæ hospitalium, lugent viæ carcerum, quôd vix sit, qui vadat adviſitandum infirmum, ad consolandum vinctum, aut qui minimo quouis refrigerio pauperi subueniat. Lugent viæ pœnitentiæ, lugent denique omnes viæ virtutum; eo quôd vix sit, qui per eas ambulet. Videte quot sanctissimum sacramentũ corporis

Domi-

Domini noſtri Ieſu Chriſti, cùm per vias defertur, comitentur: 18
quare non pudet nos tantę impudentię, qua erga tantum Domi
num vtimur? Cum autem inops defunctus ad ſepeliendum defer
tur, quis cum eo opus charitatis implet? Aut fortè arbitramini ſo
lùm eſſe opus miſericordię diuitem ſepelire: cùm hunc tantum
modo comitemini? Eccè quomodo vię virtutis lugent, & vię cęli
lamentantur; eo quòd non ſit, qui per eas ambulet. Iudas prodi
tor Chriſti eſt, qui ſemper defert ſocios: Apoſtolus autem ſanctus
vix alium reperit, qui illum comitetur.

Venerunt ergò ſancti apoſtoli, & animalia attulerunt, atque
eum deſuper ſedere fecerunt. Sedente Domino ſuper aſinam, ho
mines, qui cum illo veniebant ſacroſancto quodam feruore cœpe
runt inflammari, ab Spiritu ſancto inſpirati, qui eos inauditam
illam docuit cătilenă. *Oſanna filio Dauid, oſanna in excelſis.* Quę nouitas 19
hęc eſt bona gens? tam diu illum comitati eſtis, & tacuiſtis,
nunc autem, cùm illum ſuper tam humilia iumenta ſedentẽ con
Simile. ſpicitis, ſic inflammamini? Auditis ſonitum organorum, non ta
men videtis illum, qui tangit organum; quia latet in angulo; ita
hîc audiuntur voces, & ſonitus, non autem aſpiciebatur Spiritus
ſanctus, qui tangebat organa viſcerum illorum: & illos has laudes
extollere compellebat. Erant tunc in ciuitate plurimi, qui ad
feſtum indiſpenſabile venerant, ſcilicet, ad paſcha azymorum:
qui audientes ſanctiſsimum Prophetam Ieſum cum illo trium
pho ingredi, omnes ei obuiam exeunt; & alij alijs coniuncti inui
cem incitantur ad cœleſte illud canticum extollendum. Quidam
conſcendebant in arbores, & ſcindebant ramos; alij verò veſtimẽ
ta ſua humi proſternebant, quà tranſiturus erat Dominus. Non 20
omnes vnam rem ſciebant, ſed quidam vni ſeruitio, quidam ve
rò alij intendebant. Non petit Deus ab omnibus vnum, & idem
ſeruitij genus: aliter enim oportet fratrem, & clericum; aliter ve
rò hominem matrimonio deuinctum Deo ſeruire. Atque neceſſe
eſt, vt quando res præcipiũtur, etiam in eodem ſtatu, vniuſcuiuſ
Deut. 22. que vires conſiderentur. Ideò in Deuteronom. præcepit Deus di
cens. In boue ſimul & aſino non arabis: Non imponendum eſt
idem iugum ſuper bouem potentem, & ſuper aſinum debilem.
Sed vnicuique ſecundum vires ſuas, fortiori plus oneris, debilio
ri verò minus eſt imponendum: iuxta cuiuſque vires. In hoc au
tem vno omnes occupabantur, ſcilicet, in laudando Deum: & ſic

huic

21 huic exercitio oportet nos cuiuscunque conditionis simus frequentissimè tradamus: siquidem nemo potest tam inops esse temporis, cui ad hoc faciendum desit opportunitas. Per Esaiam dicit Deus. Populum istum formaui mihi, idest, hunc populum feci mihi singulariter ad seruitutem meam. Et in quibus præcipuè tibi seruire debet Domine? Addit statim dicens: Laudem meam narrabit. Formaui eum, vt in me laudando occuparetur. Hic est populus Christianus, qui tot beneficia à Deo accepit, & qui tantoperè debet Deum magnificare. Et ita Sanctus Petrus apertius declarat, hoc de populo Christiano intelligi, cùm dicat: Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis. Vos (inquit) gens tam electa à Deo, vt solent in mundo Reges eligi, ac sacerdotes: gens Christi Iesu sanguine consecra-
22 ta, populus acquisitus eius pretiosissima morte. O æterne Deus, in quo debent sistere tot res? aut quare tot beneficia in hac gente cumulauit? Vt virtutes annuncietis eius, qui vos vocauit in admirabile lumen suum. O admirabile Christianorum officium. Idcircò nobis tot beneficia fecit, & ad fidei lumen admirabile nos adduxit vt noctu, dieque huius optimi Domini virtutes, & excellentias non satiemur præconijs declarare. Quod si dicatis, quòd clericos, & monachos decet clamare, & vociferari laudantes Dominum: vobis autem hanc diuinarum laudum rationem non conuenire, quia seculares estis, ad hoc respondeo, quòd cum Sanctus Ioannes dicit: Audiui vocem Angelorum multorum dicentium voce magna: Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & diuinitatem, & honorem, & gloriam, & benedictionem,
23 illud voce magna: intelligitur magna mentis deuotione. Et cùm Sanctus Lucas dicit, quòd tam venerabilis, & iam prouectæ ætatis fœmina sancta Elisabeth exclamauit voce magna dicens: Benedicta tu, &c. etiam declarandum est, idest. Magna mentis deuotione. Sic fratres mei positi in angulo domus vestræ, nec labia mouentes, cùm non fuerit opportunitas magna mentis deuotione potestis exclamare. Cùm (inquam) non fuerit opportunitas ad plus, quia si fuerit maximè vox exterior spiritum adiuuat, mouet, & excitat. O si hoc vobis persuadere possem, vt vnusquisque in corde suo proponeret, patũ temporis manè, & parum vesperi in laudibus summi domini omnium rerum consumere, pro acceptis beneficijs gratias agentes: & ad alia plura accipienda illic

Esai. 43.

1. *Petr. 2.*

Apoca. 5.

Luc. 2.

vos

Apoca. 14. vos disponentes. Incipite nunc hoc per reuerentiam Dei, & experiemini, quid in vobis sentiatis. Vidit Sanctus Ioānes cęlestē quādam musicam, de qua dicit: & vocem, quam audiui sicut citharœdorum, citharizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum nouum. Res mirabilis: Cantum, quem cœlestes illi spiritus tot millia annorum cantant, appellat quasi canticum nouum. Et ratio est quia in qualibet hora sic delectantur cantantes, ac si tunc inciperent cantare: & ideo quasi nouum illum vocat: quia quantum ad voluptatem, & suauitatem, qua canitur semper est nouus. Sperate ergò vos fratres in misericordia Dei, ille enim vobis dabit gustum, & suauitatem, qua indies magis ac magis in hoc sancto exercitio delectemini: si illud incipere velitis. Perpendite etiam quomodo has laudes & honores sedens super asinam accepit, lachrymas ab oculis effundens. Si ille Dominus, cui erat impossibile peccare, tam breuiter, & quasi per trāsennam gloriam illam accepit: quid nos facere oporteret? quis est hic somnus, quia tam tenaciter his caducis & transitorijs rebus nos tradimus? Confunde- 25
Simile. re, & erubesce frater mi, considerans quàm libenter, ac suauiter quemcunq; honorem accipis, quo te homines afficiunt. Cum sol ad occidens pergit, quò magis occidit, eò magis vmbræ accrescunt: quæcunque res corporea, quantunuis minima sit vmbram maximam efficit: cum vero sol in meridie est, omnes vmbræ sunt
Sapien. 5. minimæ. Sic contingit nobis. Quò enim magis à nobis Deus recedit, eo maiores nobis apparēt res, & honores huius seculi: qui velut vmbra prætereunt. Trāsierūt omnia tāquā vmbra. Quando verò Deꝰ in medio hemisphērij idest cordis nostri, cōmoratur tunc omnes vmbræ sunt minimæ, cum enim sic possideatur, illuminetur,
Cant. 2. & à Deo inflammetur, omnia minima & quasi nihil esse ducit. Et hoc est, quod ad literam significat sponsa, cum dicit: Sicut malus inter ligna syluarum, sic dilectus meus inter filios. Sponsus meus 26
inter homines, est sicut pomus inter arbores mōtiū. Arbores montiū sunt rubus, robora, ilices, & quercus, quæ suauitatis fructū non proferūt. Vult igitur dicere, quòd quicquid est in mundo præter Deū, anima: est fructus syluarū, quercuum, & roborum. Omnia sunt glandes duræ, & amaræ. O Christe dulcissime animarum nostrarū amor, si sciremus te verè, & ex animo diligere, quàm amara omnia secularia nobis in tui cōparatione viderentur, & quanta cū amaritudine, & lachrymis te imitantes per honores transiremus.

Postquam

27 Poſtquam illum tanta alacritate, & gaudio receperunt: ne
buccellam quidem panis ei ad manducãdum dederunt. O fratres
ne nos in tantum defectum incidamus, multos videbitis in Eccle
ſijs cum magnis roſarijs, qui aliquot horas in Deo laudando con-
ſumant: poſteà verò in eandem illiberalitatem incidunt, (in quã
hodierni homines inciderunt) erga Deum, in ſuis pauperibus:
ſunt enim auari & cum eis miſericordiam nõ faciunt. Vnum ex
illis, quæ debetis Deum rogare, quando illum orantes laudatis, eſt,
vt vos miſericordes faciat, & cupidos benefaciendi omnibus: &
præcipuè illis, qui meliores ſunt: quia ſanctus Paulus, inter do- Roma. 12.
na Spiritus ſancti, annumerat hoc, quòd ſimus neceſsitatibus ſan
ctorum communicantes. Quòd ſiquidem daturi eſtis eleemo-
ſynam, ſeruis Dei, potiuſquàm alijs illam curetis dare: donum
28 eſt peculiare Dei, & debetis illud feruentiſsimè ab eo poſtulare.
Si enim hoc donum habuiſſent homines, qui in hac pompa, & ſo
lennitate incedebant ſancti ſanctorum eiuſque ſanctorum Apo-
ſtolorum neceſsitati ſubueniſſent. Etiam ponit ſtatim ſanctus
Paulus donũ eſſe Spiritus ſancti, nobis dari vt ſimus hoſpitalita-
tem ſectantes. Et tanquam donum eius illud etiam debetis à Deo
petere, vt vos hoſpitalitatis cupidos efficiat, & hoſpitales Ieſu
Chriſti in ſuis pauperibus vos reddat, vt illum abite non patiami-
ni, ſicut hi fecerunt.

Dicit ſanctus Euangeliſta quod ingrediente ſic Domino imple a eſt illa prophetia Zachariæ dicentis. *Dicite filiæ Sion. Ecce rex tuus venit tibi manſuetus, ſedens ſuper aſinam.* Zachar. 9.
Sancti Euangeliſtæ dicunt hic: manſuetus: etſi propheta dicit: Pauper. Quòd
29 pauper ingrederetur certum eſt, quæ enim maior paupertas,
quàm quòd in aſina, & pullo accõmodatis veniret? & quòd
manſuetus quaſi agnus veniret, etiam eſt certum. Quæ autem
cauſa eſſe potuit, vt Euangeliſtæ, manſuetum pro paupere po-
nerent? Ad hoc reſpondetur, quòd in ſancta ſcriptura idem eſt
dicere: pauperem, & dicere manſuetum, vt è contra aliquando
idem eſt diues, & leo per exaggerationem. Et ſic vbi nos legimus,
diuites eguerunt, & eſurierunt, tranſtulit ſanctus Hieronymus: Pſalm. 33.
leones egerunt, & eſurierunt. Idem eſt dicere pauperem, quod
dicere manſuetum: paupertas enim valdè manſuetum homi-
nem reddit. Et idem ſunt diuitiæ, quod immanitas, & ty-
rannis: cum diuitijs enim accreſcit cupiditas, cupiditate verò
effi-

efficiuntur homines tyranni. De quibus cõqueritur Deus per Pro 30
phetam dicentem: qui deuorant plebem meã ſicut eſcam panis.
Non dicit ſicut carnes quæ habent oſſa & reſiſtentiam: nec ſicut
eſcam piſcium, qui habent ſpinas; ſed ſicut eſcam panis, qui eſt
ſuauis, & mollis, in quo non reperitur reſiſtentia ad manducan-
dum, & deuorandum: non enim habet oſſa aut ſpinas. Ita hi pu-
ſillanimes neminem audẽt præter pauperem deuorare, nõ enim
habet os, aut ſpinam, aut reſiſtentiam: hunc quaſi panem mandu
cant, eiuſque ſubſtantiam ſine contradictione diripiunt, & ſicut
mirum eſt videre diuitem manſuetum, ac modeſtum: ita obſtu-
pendum eſt videre pauperem ſuperbum, & elatum. Maximæ cõ
fuſionis, & pudoris eſt profectõ videre monachum, aut monia-
lem pauperes voluntarios, qui tam libenter paupertatem pro
miſerunt obſeruare, videre (inquam) eos ſuperbos, cùm ſit ſanctæ 31
paupertati tam repugnans. Vnus ex finibus, propter quem pau-
pertas vouetur, eſt, vt in tranquillitate, æquitate, & humilitate
viuatur. Et qui ab ea hæc accipere nõ curat, toto cœlo aberrat. Inui
tat te ergò Propheta, vt hunc manſuetiſsimum Dominũ recipias,
qui venit tibi, &c. Hìc eſt maximum myſterium, loquens enim
Mich. 5. æternus Pater de hoc filij ſui aduentu dicit per Michæam. Ex te
Pſalm. 21. exiet mihi dux, & Dauid, in perſona Chriſti R.N. dicit: & anima
Roma. 1. mea illi viuet, & ſemen meũ ſeruiet ipſi, id eſt, Patri, & S. Paulus
dicit: factus eſt ei ex ſemine Dauid, ſecundum carnem. Si ergo
Patri venit, quomodo nunc dicit: venit tibi? ô ineffabilem Dei bo
nitatem, quia enim ad hominum vtilitatem venit; ideò dicit Pa-
ter, quòd ſibi venit. Nam ſic gaudet hoc beneficium in nos confer
re, acſi ipſe illud acciperet, & ita dicit quòd ipſe illud recipit, cùm 32
nos recipiamus. Laudate fratres mei, & ſuperexaltate tam bonũ
Deum, qui ſic delectatur vobis beneficia faciens. Recipite nunc
filium eius, cùm ſit tam præclarum donum tanti Patris, & ſiqui-
dem nunc manſuetus venit ad nos ſaluãdũ; ne expectetis, quouſ-
que veniat ſeuerus ad iudicandum. Extendite nunc brachia,
cum viſceribus amoris, recipite illum cum affectione cor-
dis, & dabit hìc vobis gratiam ſuam, qua gloria
comparatur. Ad quam nos perdu-
cat Ieſus Mariæ filius,
Amen.

¶ Feria

¶ Feria Quinta in cœna Domini.

Ante diem festum Paschæ, sciens Iesus quia venit hora eius. Ioannis. 13.

STATIM Principium Euangelij nobis admirationẽ affert. Quare enim sanctus Euangelista sacratissimam Christi R.N. mortem horam eius appellat, cùm homines horam suam, horam prosperitatis soleant nuncupare? Si esset dies resurrectionis, cùm cantat Ecclesia: hæc dies, quam fecit Dominus, &c. cùm victor glorioſus apparuit, consentaneũ esset diẽ, & horã eius vocari. Quòd autem hunc diem, quî (humano videri) minus fuit dies eius, quã
2 cæteri omnes, diem & horam eius vocet, res est mirabilis. Ex hoc fratres mei cognoscetis, quantum Deo debeamus, cum res nostras suas ipse appellet. Nulla hora fuit magis nostra quàm hæc, vocat autem illam suam, quia nostra erat. Vide peccator quantum Deus te diligat, quia mortem suam, eo quòd sit vita tua, horam magnæ prosperitatis esse iudicat: & vult, vt per antonomasiam hora eius appelletur: in qua, vt tibi seruiret, tot tamque mirabiles res operatus est. Horologium, antequam hora sonet moderate *Simile.* progreditur circulum suum lenter percurrens: modo vnum, postea alium ictum faciens: cùm autem hora accedit: ita accelerat, ac tam crebros ictus facit: vt totum dissolui, & corruere videatur, hoc est, [*Parece que todo se desconyuntay se deshaze.*] O Christe diuinum horologium, & vitæ nostræ sapientissimè moderator, & rector: an
3 tequam hora tua accederet, ita moderate res faciebas, vt inter eas aliqua esset distantia: modo prædicabas, modo infirmos curabas, modo defessus iter faciebas: modo verò pro peccatis nostris in montibus Patrem exorabas. Verumtamen fratres mei quando venit hora eius, ita accelerabat, vt vere totus dissolui, & præ amore liquefieri videretur. Iam agni cœnam celebrabat: iam discipulorum pedes lauabat: iam se illis in cibum tradebat: iam eos dulci prædicatione consolabatur. Itaque totus præ amore liquefiebat: & quia tantopere gaudebat tam diuina beneficia, tunc hominibus facere vult, vt peculiariter illa hora eius appelletur: quanuis fuit hora tantæ aduersitatis.

Sciebat (inquit) *quia venit hora eius*, id est, quia appropinquabat

hora eius, *vt transeat ex hoc mundo ad patrem*. Etiam hoc est verbum dulcissimum: & maximæ consolationis. Si enim fuerimus vera, & viua huius diuini capitis membra: si quidem ipse transiuit ad Patrem etiam nos transibimus, vt cum nostro capite regnemus. Vt autem simus talia, tamque digna membra, vt ad patrem transire mereamur, oportet vt amodo facere incipiamus: quod nos diuinus hic Dominus admonuit dicens. Estote parati quia nescitis diem, neque horam, hoc est, sancte, & pie viuite effecti sancti, vt enim Lira ait, vbi nos legimus sanctificamini: Hebræi legunt sitis parati, quia verbum illud est æquiuocum ad præparare, & sanctificare. Hinc colligimus, quòd vbi sacra scriptura nobis præcipit, vt simus parati, præcipit vt simus sanctificati. Idcirco cum Dominus dicat, Estote parati, nobis dicit, vt efficiamur sancti: & cum nesciamus quando futura sit hora nostra, semper sancti simus, ne forte simus ex illis, de quibus dicit sanctus Iudas, quod sunt quasi arbores autumnales infructuosæ, bis mortuæ. Sic vocat peccatores pigros, & qui de saluatione sua nullam curam habent: quemadmodum enim arbores, quæ in autumno florere incipiunt, cùm cæteræ maturos iam fructus fuerunt, serò veniunt, & rarissime ad maturitatem perueniunt, quia superueniunt maxima frigora, & glacies, quæ illis magnopere aduersantur. Ita peccatores, qui totum annũ, & (quod peius est) totam vitam infructuosi peragunt: in fine vero ætatis suæ, cùm fructus iam maturos esse oporteret, incipiunt bonarum cogitationum flores producere, & dicunt: vocetur scriba, & confessarius. His raro contingit, vt opportune maturescant. Tempus enim illis aduersatur, nam tunc viget infirmitatum, dolorum, & immoderatorum metuum frigus maximum. Quapropter de illis dicitur, Fructus illorum inutiles, & acerbi ad manducandum, & ad nihilũ apti. Atque hos vocat sanctus Iudas bis mortuos, in vita enim, ante quã morianturiam sunt quasi mortui. Ne simus ergo arbores autumnales: sed amodo nos præparare incipiamus suspirantes, vt cum nostro diuino capite ad Patrem iam transeamus. Si enim essemus quales nos esse oporteret, cunctis diebus vitæ nostræ deberemus maxime desiderare Deum videre. Maximæ confusionis est, quod canis in cubiculo vinctus non cessat magnis latratibus proclamare, atque vt Dominum suũ sequatur terrã vnguibus arare, & parietes dirumpere conetur: nec tamen tu proclames, vt ab his mortalitatis vinculis dissoluaris:

Nicolaus de Lyra super Iosu. 3.

Iudas.

Sapien. 4.

Deum-

7 Deũq; tuum ac Dominũ ſequaris. O quam peſsimũ ſignũ. Hoc maximẽ ex eo procedit, quòd non ſumus tã parati, vt eſſe deberemus. Viuamus, vt debemus, & cũ viua ſpe cõfidamus, ex qua proficiſcentur ſuſpiria, & deſideriũ tranſeundi ad Patrẽ. Ita nos hortatur Dauid, dicẽs: Sacrificate ſacrificiũ iuſtitiæ ſperate in Domino. *Pſalm. 4.* Hoc nomen ſacrificiũ idẽ ſignificat hic quod ſacrũ officium. Officium autẽ non ſignificat hic quod vulgo dicitis architecturam, aut artem ſuendi, aut ſarciendi. Sed vt eo vtuntur Latini, vt Tullius, & S. Ambroſius etiam, non enim ſignificat artem mechanicã: ſed propria eius ſignificatio quæ aſsignari poteſt, eſt tractatio hoc eſt [*el tratamiento*] domini erga ſeruum, & ſerui erga dominũ tractatio filij erga patrem, Regis ad ſubditum, Dei erga hominem, & hominis erga Deum vnumquodque horum dicitur officium. Dicit 8 ergo Dauid: Facite Deo hoc ſacrũ officium, quod illi debetis. Siquidem Pater veſter eſt, facite officium boni filij. Siquidem Rex veſter eſt, facite illi officium boni ſubditi. Siquidem iudex veſter eſt, timete eum, vt oportet. Siquidem veſter creator eſt, ſerui te, & obedite illi, vt fideles creaturæ. Videte quòd officium ſit eius erga vos, & quomodo vos tractet. Dic homo quæ ſunt officia Dei erga te? quomodo te tractat? optimè profectò. Subuenit mihi in neceſsitatibus, &c. Tu autem ô homo quomodo Deum tractas? tuum officium erga eum quale eſt? Neſcio equidem, nec ſicut filij erga patrem, nec ſubditi erga Regem, nec creaturæ erga Deum, nec ſicut hominis erga viliſsimum, & abiectiſsimum alium hominem. Impudicitias enim, & turpitudines, quas ego in diuino eius cõſpectu facio: non auderem ſanè coram turpiſsimo, & abiectiſsimo aliquo committere. O canis, Ethnice, & infidelis, hæc ſunt tua 9 officia erga Deum? quid inde ſperas elicere, niſi vt te in profundũ inferni in æternũ præcipitet: & cùm in vita labores perpeſſus fueris, in morte grauiores tolerare incipias? Facite ergo Deo ſacrum officium, vt debetis, & ego vobis dico, vt in eo ſperetis, quia res veſtra ſecura erit. Facite illi ſacrũ officiũ in bello, & in pace, vt illi debetis (ideò enim dicitur ſacrificium iuſtitiæ) & ſecurè ſperate quòd certo tranſibitis, cũ veſtro diuino capite ad Patrem: & ſic vocabitur mors veſtra, tranſitus ad ſummũ bonũ: dixit Deus ſancto Abrahæ. Tu ibis ad patres tuos in pace. Non dixit: Morieris, ſed ibis, vt cum patribus tuis quieſcas. O quam ſuaue eſt homini poſtquam maximam tempeſtatem in mari paſſus eſt, ſaluum, &

Tullius de officijs. Ambr. li. de officijs.

Genes. 15.

Simile.

incolumem ad amœniſsimum portum peruenire, atq; ibi parentes, fratres, ac amicos reperire. Hunc ſucceſſum habent iuſti, qui tranſacta huius vitæ laborioſa nauigatione, in illum amœniſsimũ & locupletiſsimum cæli portum deueniunt, vbi ſummum bonum reperiunt. Contra verò quàm miſerabile eſt, poſtquam quis ſummo cum labore multo tempore negauit, tandem tempeſtatibus & infortunijs impulſum in barbarorum regiones deuenire: qui eum captiuent, & atrociſsimis cruciatibus contorqueant. O ſancte Deus, quàm lamentabile eſt, quod difficillimam, & miſerrimam vitam quis ducat, vt diuitias, & honores acquirat, atque vt iniuriam vlciſcatur, &c. Tranſacta verò hac laborioſa tempeſtate, in Tartarorum, & Dæmonum regionem impellatur, vbi in æternum captiuetur, & ſæuiſsimis tormentorum generibus torqueatur, liberet nos Deus à tanto malo. Sacrificemus ſacrificium iuſtitiæ, & ſperemus, ac cum ſpe ſuſpiremus, vt adueniat tempus in quo ad Patrem perueniamus. 10 11

Cùm dilexiſſet ſuos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Ex his verbis infertur, quod qui in vita proximos ſuos dilexerit, ſciet etiam illos in morte diligere, qui verò in vita non diligit, quomodo ſciet in morte diligere. Difficillimum certè erit. Dilexit Ieſus ſuos in vita, & dilexit eos in morte, ò quantum malum eſt non diligere proximos in vita, & quantũ ſacrę literę illud exaggerãt, & ſic repe
Geneſ. 17. rietis, q̃ in Geneſ. vbi nos legimus: Accuſauit Ioſeph fratres ſuos apud patrem crimine peſsimo: in Hebręo eſt: Rixa peſsima, quòd fortè inter ſe, aut cum filijs ancillarum, aut fortaſsis cum finitimis gentibus rixabantur, vt videatis quo nomine ſacra Scriptura rixã cum proximis appellat. Vocat enim illã crimen peſsimũ, vnde aliqui occaſionem ſumpſerũt dicendi, quod eos nefando crimine accuſauit. Et ex Hebręo apparet nõ fuiſſe niſi de defectu amoris, & charitatis erga proximos. Execremur ergo fratres hoc crimẽ peſsimũ, & omni modo veritatẽ, amorẽ, ac cõformitatẽ cũ proximis noſtris curemus cõſeruare, quæ eſt vna ex rebus, quæ gratiores
Geneſ. 1. ſunt Deo. In Gene. legitur quod approbat Deus ſingula, quę creabat, & dicebat quod lux eſſet bona, cælũ bonũ, terra quoq; bona: & in fine dicit: Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valdè bona, ſingula erant bona, cuncta verò erant optima. Ita illi placuit cõcordia, quæ tam excellens eſt, vt bona, optima efficiat. Si ergo naturalis concordia fecit, vt res in altiorem bonitatis gradum con-

ſcen-

13 scenderent, quid Christiana concordia, fraternitas, & charitas efficiet? quantò gratior erit oculis Dei, cum Deus videat Christianum sibi vim inferentem ne alium consumat, sicut ignis non cõsumit aerem, nec aer terram destruit? Pulcherrima est concordia elementorum, quæ optima illa efficit in lingua & oculis Dei, Pulchrior autem est cordium concordia, quæ illa ipsi Domino iucunda efficit. Pythagoras ad hoc propositum altissimam, & obscurissimam protulit sententiam dicens: Numerus singularis, est qui rebus dat esse: numerus autem dualis est interitus & corruptio omnium illarum, quid execrabilius morte? quid autem est mors, nisi segregatio animæ à corpore? quid verò pretiosius vita? quid autẽ est vita, nisi vinculum quoddam & amplexus animæ cum corpore? & ita vniuersalis vita reipublicæ in ciuium amore, & vnitate
14 consistit: euersio autem, & vastatio eius ex ciuium rixa, & discordia proficiscitur. Pro magna excellentia dicitur de gloria: Cuius participatio eius in idipsum. Cuius ciues in actionibus, & conuersatione sua sunt, acsi omnes eiusdem essent cordis, ac voluntatis. Atque etiam hanc esse oportet excellentiam, & perfectionem Christianorum, vt apertè docuit diuinus Magister in prædicatione, quam in hac vltima cœna fecit dicens: *In hoc cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem*. Non consistit Christianorum perfectio in eo, quòd multos annos in fide catholica quisquam vixerit: siquidem miserrimus Iudas aliquot annos Christum Redemptorem nostrum comitatus est, & bonus latro tres horas tantum cum eo fuit, & Iudas in infernum detrusus, latro verò in cœlũ elatus est. Nec cõsistit perfectio in eo quòd
15 in arctissimis religionibus homines viuant, nam cum Patriarcha Ioseph in AEgypto commoraretur, & sanctus Abraham inter Chananæos, & Amorrhæos habitaret, & Propheta Daniel inter Babylonios esset, senex quoque Tobias cum inter Assyrios vitam ageret, omnes hi fuerunt virtute præditi, & sancti. Perfecti enim ex mundo monasterium, mali autem ex monasterio mundum efficiunt. Nec est tam prophanus locus, in quo non possit quisquam Deo seruire, nec locus est tam sanctus in quo ipsum non possit offendere. Nec consistit perfectio in eo, quod quis sit frater religionis Beati Francisci, aut Beati Hieronymi, aut Beati Dominici. Deus enim non intuetur vtrum vestimẽta

Pythag. *Psalm. 118* *Gene 39.* *Gene. 12.* *Dani. 1.* *Tob. 1.*

sint alba, an nigra, sed cor examinat, sit ne bonum, an malum. 16
Psalm. 67. In hoc cognoscet mundus (ait Dominus,) quòd discipuli mei
sitis, non in excellentium miraculorum operatione: multi enim
maxima miracula facient, qui tamen condemnabuntur. Non in
altissimorum sermonum prædicatione, nec in scripturarum eru-
dita expositione: plurimi enim id efficient, qui tamen in æter-
num peribunt. Non in eo, quòd sine calceis, pauperes, & repecia-
ti incedatis, multi enim sine calceis, & repeciati incedunt, qui cũ
paupertate, & nuditate sua in infernum abibunt. Sed in hoc cog-
noscemini mei esse discipuli, si adinuicem dilexeritis. Atq; in hoc
euangelica perfectio consistit: etsi omnia hæc supradicta ad eam
maxime conducunt: & siquidem in hoc perfectio nostra cõsistit,
in hoc nos examinemus, & perfectissimi esse curemus, plus quã
in omnibus alijs rebus. Ad hoc faciendum conijciamus oculos in 17
nostrum diuinum Magistrum, qui suos in vita sua dilexit: & amo
rem vsque in finem perduxit: non solum vsque in finem vitę, sed
vsque in finem etiam amoris. Atq; hic amor magis in fine mani-
festatus est. Tres sunt gradus amoris. Primus est cum amicus pro
amico diuitias ponit. Secundus cùm honorem in periculum ad-
ducit. Tertius est cùm vitam in discrimen pro alio offert. Iesus
Christus, R. N. omnes suas diuitias nobis dedit, dedit etiam nobis
corpus suum ad vescendum, dedit quoque Angelos ad ministeriũ
nostrum. Posuit etiam honorem suum in manibus inimicorum
suorum pro nobis tot patiens ignominias. Tertio tandem, & vlti-
mo vitam obtulit, & non pro amicis solum, sed pro inimicis etiã,
Roma. 15. vt exaggerat Sanctus Paulus dicens, Commendat autem charita-
tem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores esse- 18
mus Christus pro nobis mortuus est. O superne hominum ama-
tor per hunc ipsum amorem tuum te rogamus, vt corda nostra
ita in tuo diuino amore inflammes, vt propter te omnes proxi-
mos nostros ex animo diligamus: licet inimici nostri sint.

Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Dilexit illos in vita, & dilexit illos in morte. Non saluaberis frater mi si in odio cum proximo tuo mortuus fueris. Quomodo autem scies cor tuum ab hoc odio in hora mortis soluere, nisi nunc in vi-
ta illum velis diligere? Disce, disce frater mi amodo expellere à te has passiones, ne tanto periculo saluationem tuam offeras. Dig-
nissi-

19 nissimum est consideratione, quòd, vt sanctus Euangelista de illa tam profunda humilitate ageret, vt fuit Dominum discipulorum suorum pedes abluere, atque vt de ineffabili sacramento, quod ibi instituit loqueretur, & posteà de amarissima passione, quàm tolerauit priùs agit de amore huius cœlestis amatoris, vt intelligamus illum fuisse fontem omnium horum beneficiorum. Licet videretis fluuium maximum non mi- *Simile.*
raremini magnitudinem eius, & profunditatem considerantes, si intueremini amplissimum mare ex quo profluit. Quam arbitramini esse causam, quare infideles, & hæretici noluerint & incarnationis, & passionis Iesu Christi fidem accipere, nisi quia secundum bonitatem, & charitatem suam, charitatem Dei metiuntur, existimantes Iesum Christum non facturum fuisse ea,
20 quæ ipsi si Christus essent non facerent? Non ita esse oportet, non debetis Dei charitatem secundum vestram iudicare: nam vt dicit Ecclesiasticus secundum magnitudinem eius, sic & mi- *Eccle. 2.*
sericordia ipsius cum ipso est, quod etiam dicendum est de bonitate, charitate, & cæteris omnibus illius perfectionibus. Vult dicere quod sicut Deus essentiam habet infinitam, ita eius misericordia, charitas, & cæteræ omnes illius perfectiones sunt infinitæ, sunt enim identificatæ cum eius essentia. De infinito igitur amoris mari non est nimis mirandum si fluuius maximus tam excellentium beneficiorum exierit. Etiam, cùm de amore egisset statim de operibus loquitur, quæ ex hoc amore proficiscuntur vt nos doceat, amorem ex operibus optimè demonstrari, vbi enim opera non sunt cùm esse possint, difficillimè credi potest
21 amorem esse. Recumbebat Sanson in gremio Dalilæ suauissima illi verba, & maximi amoris plena dicens, & quia cùm illa Sam- *Iudic. 16.*
son interrogaret vbi tantas illas vires haberet, ille non ad eius voluntatem respondebat, dixit illi: Quo modo dicis quòd amas me cum animus tuus non sit mecum? per tres vices mentitus es mihi, & noluisti dicere in quo est maxima fortitudo tua, quomodo dicis me à te amari cum id, quod te rogo non facias? ò quantò maiori ratione nobis hoc potest dicere Deus noster. Præcipit tibi Deus vt inimico tuo ignoscas, & dicis: ô pater nisi inimicos meos vltus fuero, me generationemque meam dedecoro, longè opinione falleris. Nemo enim in ignominiam incidit, eò quòd sanctum Euangelium obseruarit. Hoc

esset te ipsum abnegare, & Deũ diligere. Præcipit Deus, vt male 23
acquisitas diuitias restituas. Tu verò dicis: ô pater fame peribo si
hoc fecero. Hoc est ergo propter illũ eius præcepta adimplere quo
modo dicis quod amas me, cùm nihil eorum facias, quæ tibi præ-
cipio? Nec cõuersationẽ nec occasionem relinquis, nec famam læ-
sam restituis, nec pauperi, & egeno subuenis; apertè apparet quòd
amorem non habeas: amor quippe operibus demonstratur.

Et cœna facta cùm diabolus iam misisset in cor, &c. O rem stupendã!
quàm terribilis cõmutatio. De Iesu Christo filio Dei nunc dixit
Euangelista quòd in finẽ dilexit eos: quòd vsq; in finem in amo-
re perseuerauit, & statim immediatè dicit de discipulo, quòd non
perseuerauit vsq; in finẽ. Quis eum vidit in mõtibus cum suo diui
no Magistro in oratione pernoctãtem, sine calceis, die nimis solis
caloribus inflammatũ, & assiduis itineribus fatigatum diuinũ ver- 2
bũ prædicantẽ. Ecce autẽ eius peruersionem. Ecce quomodo iam
â diabolo possidetur, quis non obstupescit hæc audiens? quis toto
corpore non contremiscit? ô rem stupendam quòd tam diligenti
Pastori ex duodecim ouibus vna pereat, quòd ad talem societatẽ
vocatus quis fuerit, & tamen condemnetur. Ne confidat in hoc tã
tum monachus dicens. Vocauit me Deus, certam habeo saluatio-
nẽ meam: nam etiam Deus vocauit Iudam, & cõdemnatus est. Cõ
D. Bernard. siderans hoc S. Bernardus dicit: si lupus non timuit intrare gregem
Domini, & vnã de duodecim tã pauculo numero mactare, & per
dere, quid faciet de grege commisso pastori? ô quantum oportet
vnumquenque maxima cũ cautione viuere, & semper Dñm roga
re, vt sibi in bono perseuerantiã concedat, & se quantum poterit
confortare, vt in incepto bono progrediatur. Quò autẽ perfectior 24
est status, quem suscepimus, eo magis debemus formidare. Nam
Hebr. 6. S. Paulus dicit: Impossibile enim est eos, qui semel sunt illumina-
ti, gustauerunt etiam donum cæleste, & participes facti Spiritus
sancti, & prolapsi sunt, rursus reuocari ad pœnitentiam, id est, per
pœnitentiam, & huius difficultatis rationem reddens addit; Rur-
sum crucifigentes sibi metipsis filium Dei, & ostentui habentes.
Hîc impossibile, est exaggeratio, hoc est difficillime conuerten-
tur, qui cum dona cælestia gustauerint, in iustitia, & virtute non
perseuerarunt, magnam enim intulerunt iniuriã filio Dei, quòd
cum spirituales voluptates gustauissent, pro brutorũ delicijs, eas
neglexerunt, & cum odoriferos paradisi flores oleuissent, eos mi-

noris.

25 noris quam porcorum glandes æſtimarũt. Caueant ergò illi, quibus datum eſt ſedere ad menſam Domini, & diuinos cæleſteſque cibos guſtare, ne his beneficijs neglectis Aegypti cepas deſiderẽt. Horum enim conuerſio (ait Sanctus Paulus) eſt poſtea difficillima, adeò vt impoſsibilitatis nomine eam nuncupet. Idcirco dicebat Chriſtus Redemptor noſter: memores eſtote vxoris Loth. Quæ vt legitur eò quòd reſpexerit poſt ſe verſa eſt in ſtatuam ſalis. O profundum myſterium, quod ſiquidem illam Deus voluit punire, non in marmoream ſtatuam conuertit, ſed in ſtatuam ſalis. Sal enim eſt condimentũ, quo omnes cibi condiuntur, & manducãtur. Voluit igitur Dominus in hoc nos admonere, qui in eius menſa manducamus, & ad ſpiritualia & cæleſtia conuiuia vocamur, vt hunc ſalem ſemper nobis ante oculos proponamus. Me- *Luc. 17.* *Geneſ. 19.*

26 mores eſtote vxoris Loth, vt ita cibos capiamus, & perſeueremus eos manducantes cum in illis guſtum reperiamus. Quis enim à menſa recedet, & retrorſum regredietur, ſi hunc ſalem ante oculos habuerit? ſal ſignificat ſapientiam, & quia hæc mulier alijs ad monitioni, & ſapientiæ futura erat ideo in ſalis ſtatuam conuerſa eſt. Quis enim attentè conſiderabit ſupplicium, quo Deus mulierem illam puniuit, quæ nõ regreſſa eſt retrorſum, ſed tantũmodo, quia poſt tergum reſpexit, qui tamen ab incepto bono audeat deſiſtere, & in virtute regredi? Nam ſi talis eſt pœna retrorſum reſpicientium, quale erit illorum ſupplicium, qui non modo reſpiciunt, ſed etiam retrorſum reuertuntur? ô amici Dei ſiquidem à Sodomæ incendio euaſiſtis progredimini vlterius, & perſeuerate, & ne cogitatione quidem, ſi poſsibile ſit ſæcularia reſpiciatis.

27 Poſuit hic Sanctus Euangeliſta hanc clauſulã miſeri Iudæ, vt boni Ieſu charitas, & humilitas clariùs illuceſceret, qui in tali tempore ſuorum diſcipulorum pedes voluit abluere, inter quos erat vnus diabolus, quorum pedes etiam Dominus lauit.

In illa hora ſciens quia omnia tradidit ei pater in manus, &c. Nihil vnquã Rhetores tã ſublimi ſtylo tractauerunt, quàm hoc myſterium glorioſus Euangeliſta Sanctus Ioannes deſcribit. Non ſolũ enim declarat quo tempore factum fuerit, verum etiam oſtendit infinitam Maieſtatem illius, qui hoc operatus eſt, vt apertiùs eius altiſſima humilitas innoteſcat. Etenim ille, in cuius manus æternus pater omnia commiſit, & cuius poteſtati cuncta ſubiecit, qui ex patre æterna generatione procedit, quique ad patrem perfectiſ-

simam obedientiam reuertitur factus obediens vsq; mortem, mor- 8
tem autē crucis, ille (inquā) tā potens, tam ingens, tāq; sapiens sur-
git à cœna. Nulla sunt hominū, aut Angelorū linguæ, quæ explicare possint, nec mēs, quę, qualis, & quā admirabilis fuerit hæc humilitas penitus valeat comprehēdere. Ille solus eam intelligit, qui potest omnino cognoscere magnitudinem, & altitudinem illius, qui humiliatus est. Quod descēderit optimè scimus: descēdit quippe ad pedes vilium piscatorū. Vnde autē descēderit, ille solus scit, qui suam infinitam altitudinem comprehendit. Atq; ex hoc apparet quanta sit hominis plaga cùm ad eam curandā talis medicina fuerit requisita. Hoc autē est magis admirandū, quòd credant homines hoc à Deo suo factū fuisse, & humilitatem hanc adorēt, & humiliter venerētur, nemo tamen in se videre velit illud, quod in Iesu Christo glorioſissimum esse ducit, atque vt tale confitetur. 29
Nunquid poterit esse res monstruosior? quomodo in te vile fore existimas, quod in Iesu Christo filio Dei iudicas gloriosum? Res obstupenda est profecto, quod in illis superbię vestigium remanserit, qui tantā vniuersalis omniū rerū creatoris humilitatē credunt, atq; adorāt. Quod efficacius remedium inuestigari poterat ad hominū superbiam cōfringendā, & sæculi amentiā confundendam, quā videre Deū inclinationes, & corporis submissiones hominibus facientem? & non solū hoc, sed quòd humi prostratus eorū pedes ablueret? Ita nobis necessariū erat. Et sic significauit Esaias di-
Esaiæ. 53. cēs: Desiderauimus eū despectum, & nouissimum virorum: talē illum optabamus humilē, egenū, laborātem, quiq; plus quàm omnes homines se humiliaret, sic enim nobis opus erat. Sed heu quomodo hoc dicam, quomodo non dolore afficimur animaduertentes quam paruus fructus ex tam excellenti Magistro, & tam mi- 30
rabilibus lectionibus, quas nos docuit, percepimus. Audebo dicere, & credo me non decipi, quòd in nullis hominibus vniuersi orbis tanta superbia, vanitas & elatio, quanta in multis Christianis, aut illorum maiori parte reperitur. Quamobrē iure optimo pos-
Amos. 6. sumus prædicatores cū S. Propheta Amos exclamare, ac dicere: Væ vobis, qui opulenti estis in Sion optimates capita populorū ingredientes pompaticè domū Israel. Transite in Chalanne, & videte, & ite inde in Emath magnam: & descendite in Geth Palæsthinorum, & ad optima quoq; regna horum: si latior terminus eorū vestro est? Qui separati estis in diē malū & appropinquatis

31 solio iniquitatis. Qui dormitis in lectis eburneis, & lasciuitis in stratis vestris: qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armēti. Væ vobis, qui opulenti estis in mōte Sion, in Ecclesia mi litanti, & in statu, & conditione vestra speratis, vestra viuendi ratione maxime contenti. Transite & considerate rationem viuendi infidelium, conferte status vestros, cibos, elationem, & pompam, cum profanitatibus, & modo viuendi gentium: & videamus si in his omnibus dissolutioni, & superbiæ vestræ illi valeant ad æquare. Absque dubio credo inter nullas gentes agi, quod inter multos Christianos agitur. Pudeat ergo populum Dei superbire, cùm suum diuinum caput tam humiliatum animaduertat.

Venit ergo ad Simonē. Ex hoc infert, S. Chrysostomus Iudā primum fuisse, quem Dñs lauare cœpit. Videtur enim hanc literā si *Chrysost.*
32 gnificare quod prius quā ad S. Petrū accederet, ab alio incepit, & quicūq; aliorū esset, vsus esset vrbanitate, qua S. Petrus vsus est, nisi ille, cui⁹ cor iā à diabolo possidebatur. Prosternitur ergo naturalis filius Dei ad pedes Iudæ, qui iā cōstituerat ipsum Iudęis tradere. Hoc enim significauit clausula, quā illic posuit S. Ioannes. Hic obstupescūt cęli, hic admirātur Angeli, & Seraphim: hic defi ciunt sensus, hîc deniq; vniuersus mūdus obmutescit videns Deum ante diaboli pedes prostratū. *Quia vnus ex vobis diabolus est.* O Christe vitę reparator, ac vęrę humilitatis doctor benedicta sit tua clemētia, quia tā admirabilē lectionē nos doces. Quis manus, aut os habebit, quò inimicū suū affligat, considerās, quę tu Dñe facies cum eo, qui tam crudelē, & ingratū se prębet erga te? quāta charitate, & benęuolentia Rex cælorum immundos Iudæ pedes mani
33 bus cōtrectabat, & diuinis vocibus cor eius attingebat, ad eius animū loquēs, ac dicens, Vide discipule quid pro te faciā. Manus in eius pedibus ponebat, oculos verò quasi illius cōdēnationē dolēs in ipsius vultum conijciebat, interius illi dicēs: mitigare & mollire homo miserrime, misereat te tui ipsius, ne cōdēneris, vide quot in te beneficia contulerim: cum te ad societatē meā receperim, Apostolum fecerim, tibiq; faciendi miracula potestatem cōcesserim. O durissimum cor, quod tot beneficia, fauores, & auxilia, tāta humilitas, & mansuetudo non potuit emollire? ò arefactam plātam quæ tam excellenti, ac singulari aqua irrigata non potuit reuiuiscere! ò immundos pedes, qui ipso fonte infinitæ puritatis non valuerunt mundari! O fratres mei cauete ne in sceleribus callum

faciatis,ne ad tantam cordis duritatem perueniatis, ad quantam 34
infœlix hic discipulus peruenit. Reliquit eum Dominus, & venit
ad Simonem Petrum. Sanctus autem vir cùm pedes extensurus
esset,brachia extendit dicens, Domine tu mihi lauas pedes? iam
potestis videre,quã confusus esset,& quam coarctatum se videret
qui tantũ zelabatur honorẽ Domini sui,vidẽs eum ad pedes suos
prostratum,vt eos ablueret,& potestis considerare feruorem,& ad
mirationem,qua dixit, *Domine tu mihi lauas pedes.* Mihi Domine,
qui te cognosco non sicut alij homines, qui te humanitus cogno-
scunt prout caro & sanguis eis declarauit, sed te cognosco secun-
dam personam in diuina Trinitate, prout pater tuus mihi reue-
lauit. Mihi Domine,qui in monte Thabor te transfiguratum vi
di,cùm ex vultus tui claritate vestimenta tua candidiora facta
sunt niue? quiq, vidi honorem,& reuerentiam,quam tibi exhibe- 35
bant Moyses & Helias principes Synagogæ? Mihi Domine, qui
de cælo vocem dicentem audiui: Hic est filius meus dilectus? Nũ-
quid meos pedes his diuinis manibus attinges,quę mortuos,quos
tangunt resuscitãt?& quibus coram me panes multiplicasti? Mi-
hi Domine,qui harum rerum omnium sum testis, & optime dig-
nitatem tuam,& humilitatem ac vilitatem meam noui? Rem tã
indecentem nequaquam patiar. Et surgebat. Cui dicit Dominus,
Quod ego facio tu nescis modo, scies autem postea, &c. Si non lauero te non
habebis partem mecum. O diuinũ verbum, quod ineffabilem Dei li-
beralitatẽ aperte manifestat? In his verbis nobis declaratur quòd
quodammodo æquali supplicio Deus eos punit, qui illum offen-
dunt ac eos,qui sua diuina beneficia nolunt accipere. Ad honorẽ
Dei spectat, quòd illum non offendamus, & vtilitas nostra est, 36
quod eius diuina beneficia accipiamus, & æqualiter videtur Deus
æstimare vtilitatem nostram,& honorem suum, atque æqualiter
punit eum,qui sua beneficia renuit accipere,& illum,qui eius ho
norẽ aufert, *Non habebis partem mecum.* Dicitur vtriq;. Si tã acriter
puniendus sum (ait Sanctus Petrus) non tantum pedes, sed ma-
nus,& caput. Et peracta lauatione dicit illis Dominus, *Vos vocatis*
me, Magister, & Domine, &c. Siquidem tanquam magister vos hu
militatem docui, nunc volo me Dominum cum magnificentia
ostendere,& in vos beneficium conferre iuxta bonitatem ac libe-
ralitatem meã. Et cùm amor non patiatur, vt ego à vobis absim,
& ex alia parte vobis maxime necessarium sit, vt ego à vobis rece

dam

37 dam ſecũdum hanc viſibilem præſentiam. Vt ergo meo erga vos amori, veſtręq; neceſsitati fatisfaciam volo recedere, pro vobis in cruce moriens, nec tamen abeſſe, manẽs in hoc ineffabili ſacramẽto, quod volo inſtituere, & formam Dei humanitate coopertam, qua mundum abundantiſsimè alui triginta tres annos, quos inno centiſsimè vixi, omnia ſub panis, & vini accidentibus abſcondo. Itaque non ſolum captiuitatis veſtræ redemptio, ſed etiam in fame veſtra cibus, & in ſiti potus eſſe volo.

Accipite, & manducate. Hoc eſt corpus meum. O benedicta ſit talis magnificentia, talis amor, ac tale donum. Quando quis maximo morbo laborans eſt iam propè tranſitum, ò quantam curam habent filij, & vxor eius, vt aliquid manducet, quo cõfortetur, quamque ſoliciti ſunt in condiendo res maximæ ſubſtantiæ, quibus refi- 38 ciatur & ſpiritũ poſsit alere, ac diutius ſuſtinere. O bone Ieſu gloria animæ meæ, cum iam propè eſſes, vt per mortem ad patrem tranſires, omnis cura tua fuit nõ quid tu manducares, ſed quid nos manducaremus, quod nos confortaret, & ita diuinũ hoc ſacramentum condiuiſti, & conſtituiſti. Non curabat nec ſolicitus erat diuinus Redemptor, quid ipſe manducaret, ſed quid nos manducaremus. Heu quantæ ingratitudinis eſſet non ex toto corde noſtro diligere illum, qui in nos tot beneficia contulit, Dauid vna, & eadem verba ſæpe repetens, dicit: Confitemini Domino miſericordiæ eius, & mirabilia eius filijs hominum. Quod miſericordiæ Dei ipſum Deum laudent iuſtiſsimum eſt: mirabilia autem Dei quare filios hominum laudabunt? Maxima profecto eſt hominum laus, & honor, quòd pro illis talia mirabilia Deus operetur. 39 Maxima eſt ratio cur homines maximi ſe æſtiment, & terrenis ac viliſsimis rebus huius ſæculi nõ coinquinentur, cum Deus pro ipſis homo factus fuerit, nec ſteterit, quouſque ſe illis in cibum daret. Idcircò antea quàm Dominus hoc ſanctiſsimum conuiuium inſtitueret conuiuis ſuis pedes abluit, vt nobis ſignificaret, quod eos, qui in hac ſacra menſa manducaturi ſunt, non ſolum lotis manibus, ſed etiam mundis pedibus oportet accedere: ſcilicet, vt ſint mundis operibus, & mundis deſiderijs, ac cogitationibus. Frater ne in hoc iſtas, dicens, quod ſufficit abſque mortali peccato accedere. Dicit enim Sanctus Dionyſius, quòd etiam peccata venialia, & leuiſsima quæque à nobis accuratiſsimè expellere debemus, vt maiori feruore, ac promptiori diſpoſitione ad hoc ſacrum con-

Simile.

Pſalm. 106.

Dionyſ.

conuiuium accederemus. Frater ne seruitium taxi modereris, si 40
Simile. quidem nolles, vt tibi Deus beneficia taxi metiretur. Qui in stadio currit, non contentus est prius ad metam peruenire, vt accipiat brauium: sed eodem impetu: quo antea currebat, vlteriùs progreditur, vt apertè conspiciatur quôd fecit omnia quæ debuerat, vt illud acciperet: quod si ita non faceret, vix posset cognosci illum omnibus currendo præstitisse. Eo quòd hoc non facimus, sumus multi ex nobis parum mortificati, & deuoti: quãuis crebrò ad sanctũ sacramentũ eucharistiæ accedimus, licet enim peccata venialia gratiã nõ impediant, impediunt tamen deuotionem. Quid autem esset si aliquis ad hanc diuinam mensam cũ peccato mortali auderet accedere? liberet nos Deus à tãto malo. O Iudas traditor, qui corrupto corde ad tam sanctã mensam accedis: ne tantũ sacri legium cõmittas. O infernale os quare aperiris? quare mille seris 41
non clauderis? vide quod accipis condemnationem tuam. Vide
1. Cor. 11. quôd S. Paulus dicit: qui enim manducat, & bibit indignè, iudiciũ sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini. Iudicium, idest, condemnationem. Recipit condemnationem, quia nullum discrimẽ constituit inter corpus sacratissimũ Iesu Christi, & alios cibos, hoc est enim non dijudicare, non constituere differentiam: ad altare ita indifferẽter accedere, vt ad mẽsam aliquã prophanã communium ciborum. Ad Hebræos dicit S. Paulus loquẽs de Mel
Hebr. 7. chisedech. Hic enim Melchisedech Rex Salem sacerdos Dei summi, qui obuiauit Abrahæ regresso â cęde regum & benedixit ei. Cũ victor reuerteretur Abraham, quia quatuor reges superauerat, tũc
Gene. 14. illi obuiam exijt summus sacerdos, & benedixit ei, vt dicitur in Genesi, proferens panem, & vinum. Magnum mysterium, quôd tũc 42
illi obtulit panem, & vinum, & benedixit ei, cùm tantam victo-
S. Ansel. riam reportauerat. Sanctus Anselmus super hæc verba dicit: Caue frater, ne hunc diuinũ cibum accipias, nisi postquam â quatuor regibus victoriam reportaueris, quæ sunt quatuor præcipuæ passiones animæ, quæ illam perturbant, scilicet, spes, metus, tristitia, & voluptas. Quot peccata committit homo sperans temporale aliquod bonum consequi? quot res quas summopere debet facere, non facit, propter humanum metum? vt autem voluptatem assequatur, & mœrorẽ fugiat, quid non faciet homo malæ consciẽtię? Cura ergo diligenter ô frater, vt hos quatuor reges superes, & reportata ab eis victoria, cælestem hunc cibum accipias, & cum

eo be-

430 eo benedictionem, & gratiam, qua gloria sempiterna comparatur. Ad quam nos perducat Iesus Mariæ filius, &c. Amen.

Sermo in Passione Domini.

THEMA Christus dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Hæc loquere, & exhortare. Pauli ad Titum. 2.

IN ESAIA Legitur, quod vt Sanctus Propheta acturus esset quomodo Deum viderat sedentem super solio excelsum, & eleuatũ circũdatũ Seraphim, qui nõ cessabant quotidie clamare dicentes. Sãctus, Sãctus, Sãctus, Dñs Deus Sabbaoth, eius lingua ignito calculo purificata est. Hodie agẽdum est nobis quomodo hic idem Dominus positus fuerit, nõ in maiestatis solio, sed in durissima cruce, capite cooperto non alis Seraphim, sed acutissimis spinis, circundatus, non beatis spiritibus sed atrocissimis carnificibus: nõ Angelorum vocibus Sanctus appellatus, sed turpissimorum hominum iniurijs blasphematus. Vt ergo hæc mysteria digne explicemus opus est noua lingua, nouo spiritu, maximo animi affectu, & deuotione, atque etiam plurima gratia. Deprecemur sanctissimam virginem Dei genitricem ac Dominam nostram Mariam, vt eam nobis à diuina Maiestate consequatur dicentes singuli, Aue Maria. ¶ Cor afflictum, & mœrore circundatum, quocunq; superueniẽte ictu multo grauius contristatur. Quãdo fons animæ afflictionibus est repletus primo ictu lachrymarũ fluuius exilit, cũ enim pectus tenerũ sit & angustijs subactũ, minorẽ habere resistẽtiã, & oculi nequaquam contineri possunt, quin ad euacuandũ cor amaritudinũ pelago submersum maximã lachtymarum copiã profundant. Qui huc vsque, vt debuit acerrima vnigeniti filij Dei ac Domini nostri Iesu Christi tormẽta persensit, quique assidua sanctissimæ passionis contemplatione cor suũ vulneratũ habet paucis ictibus molliri poterit, & pauca verba sufficiẽt lachrymas ab illis oculis haurire, qui tot dolores in meditatione perspexerunt: iam enim viam patefactam inueniunt lachrymæ.

Esai. 6.

Quando

Simile. Quando tẽpus eſt a quoſum, hoc eſt, *Quãdo eſtá muy metido en agua.* quęcunq; nubecula ſuperueniẽs magnam imbriũ copiam immittit. Hic eſt dies in quo tẽpus eſt maxime pluuioſum, ſi quidẽ cęlũ, terra, ac velũ tẽpli, & lapides etiã vniuerſalis omniũ rerũ creatoris mortem ſenſerũt. Si ergo inſenſibiles creaturę naturæ ſuæ limites tranſeuntes tantã ſenſationẽ oſtendunt, cùm tamen nõ proillis Dñs patiatur: quare rationalis homo, pro quo Dñs patitur, quã ſi inſenſibilis, & ſine dolore remanebit? ſatis aquoſum tẽpus nunc

Hiere.9. eſt, ſi quidẽ inſenſibiles creaturæ nos ad lamentandũ inuitãt. Nũc merito poſſumus illud dicere, quod propheta Hieremias dicebat, Deducãt oculi noſtri lachrymas, & palpebrę noſtrę defluãt aquis, quia vox lamẽtationis audita eſt de Siõ. Nimis nos mouet creaturarũ dolor ad hũc planctũ, ſed multo magis nos mouere debet vox lamẽtationis, quę audita eſt de Siõ. Quę eſt vox, quã bonus Ieſus 4
pro ſalute noſtra, & omniũ peccatorũ remiſsione, cũ maxima lachrymarũ abundãtia in cruce pendẽs ad ęternũ patrẽ immiſit. Sicut teſtatus eſt. B. Paul. ad Heb. dicens. Preces ſupplicationeſque,

Hebre.5. cũ clamore valido, & lachrymis ofterens. Idcirco dicit idẽ S. Apoſtolus, Quòd ſi quidẽ, *Chriſtus dedit ſemetipſum pro nobis*, de hoc loquamur, & agamus. Hęc (inquit) loquere. Hæc ſunt quæ tu ô ho-

Thre.1. mo loqui debes. S. Hieremias nomine huius clementiſsimi Dñi plus, quã hoc à nobis petit, nec enim verbis contentus eſt, dicens, O vos omnes, qui tranſitis per viam, attendite, & videte ſi eſt dolor ſicut dolor meus. O ingens Redẽptor mundi, videris mihi fruſtrã proclamare, nam tu vocas tranſeũtes per viã: ego vero omnes video incolas & ſedẽtes in terra: omnes video voluptatũ, vtilitatũ, omniũ deniq; terrenarũ rerũ amatores eſſe: omnes video oblitos 5
(ſeu potius) inimicos tuæ ſanctiſsimæ crucis: vt hoc plorabat S.

Philip.3. Paulus his verbis, Multi ambulãt, quos ſæpe dicebam vobis (nũc autem, & flens dico) inimicos crucis Chriſti, quorum Deus venter eſt ad eos, qui per breuẽ & aſperã viã huius vitę tranſeunt: ad eos, qui peregrini ſunt in hoc ſeculo, & exiliũ ſuum lachrymantur, ad eos (inquit mitiſsimus agnus) proclamo ex cruce: illos, qui in terra permanentẽ ciuitatẽ non agnoſcunt, voco & inuito, vt videãt, & intelligant, ſi vllo vnquam tẽpore ſimiles dolores tolerati fuerint, his quos ego propter homines patior. Maximũ myſteriũ fuit, quòd locum illũ, quẽ Dñs Abrahæ oſtendit, in quo filiũ ſuum im-

Gene.22. molaret vocauerit S. Patriarcha, Dñs videt. Et addit ſtatim di-

uina

6 uina ſcripturà dicens: vnde vſq; hodie dicitur, In mõte Dominus videbit. Prius dixit, Dominus videt in præſenti tempore, poſtea verò ſubdidit, in futuro, Dominus videbit. Et ratio eſt: quia in præſenti vidit Deus ſacrificium Abrahæ, & vidit, quod oblaturus erat in illo loco Ieſus Chriſtus filius ſuus, & vſq; hodie (inquit ſacra ſcriptura) durat hæc viſio in præſenti: quia Deus omnes ad illam inuitat. In æternum aſpiciet Deus diuinum illud ſacrificium, & vult, vt nos modo, & in omni tempore illius memoremur. Res eſt etiã valde notanda, quôd cũ Chriſtus Redẽptor noſter trãsfiguratus erat in mõte Thabor loquẽs cũ Moyſe, & Helia de ſuę ſanctiſſimę mortis exceſſu audita eſt vox patris dicentis: Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipſum audite. In mõte verò Caluariæ, vbi totus ille exceſſus opere completur non di- *Matth.17.*

7 cit vt audiamus, ſed vt ipſum aſpiciamus. Quomodo enim erit poſsibile, quôd illum attendentes, qui pro nobis talia pãtitur maximo dolore non conficiamur, & ad eius amorem, & obedientiam atque auditionem non moueamur? Ad aliud propoſitum dixit Moyſes, erit vita tua pendens ante te. Sed valde hic cõgruũt hæc *Deut.17.*
verba. Animaduerte Chriſtiane quomodo vita tua Dñs tuus, qui te creauit, alit, & conſeruat, à quo omnia, quæ habes accepiſti, à quo omnia, quæ tibi deſunt ſperas, ante te in cruce pendẽt, vt quãtum illi debeas conſideres. Res inſolitæ & inauditæ maximum deſiderium hominibus afferunt, quôd videantur, ſicut res mirabilis rubi: qui ardebat & non comburebatur deſiderium attulit Moyſi, *Exod.3.*
& dixit. Vadam & videbo viſionem hanc magnã, quare non cõburatur rubus. O quanto maiorem viſionẽ, & rẽ mirabiliorẽ ante

8 oculos habemus. Res mirabilis valde tibi videtur ô Moyſes quod rubus ardeat, & non conſumatur? non tibi mirabilior res videtur videre infinitũ Deum inter rubeta ſpinis circundatum & catenis alligatũ? videre creatorẽ mundi alapis cæſum? puriſsimum ſpeculum maculatum conſpicere? ſplendorẽ gloriæ cõſputum cernere? Nonne tibi mirabilius videtur illum columnæ vinctum aſpicere & diuini amoris igne inflãmatũ verberũ diluuiũ tolerare? & eum qui eſt ſumma innocentia, & ſanctificatio peccatorum, videre malefactorem ac populorum peruerſorem appellari? illũ qui eſt Angelorũ princeps & vtriuſque eccleſię, militantis ſcilicet, & triumphantis caput, & corona, ſpinis coronatum intueri? & eum qui eſt viuorum, mortuorum que iudex tam iniuſtè iudicatum videre?

ô quàm mirabiles res? vadam, & videbo visionem hanc magnã. 9

Properemus fratres, & hæc mirabilia ex proposito videamus, & illa aspicientes multa addiscemus, discemus magni æstimare animas nostras, siquidem illas Deus tanto pretio redemit. Discemus magno odio peccatum habere, siquidem illud ità odit, vt ad
Luc.23. illud euertẽdũ moriatur. Discemus inferni pœnas timere, quia si in ligno viridi fit hoc: quid fiet in sicco? Discemus denique falsam, & inanem gloriam huius sæculi pro nihilo ducere, siquidem modo illi clamant & maximis vociferationibus expostulant, vt Christus crucifigatur qui tribus ante diebus illum exceperant clamantes, Benedictus qui venit in nomine Domini. Idcircò nobis dicit
Matth.21. per Hieremiam, Attendite, & videte. Et idem Sanctus Paulus, qui in proposita sententia à nobis verba postulauit dicens, Hæc loquere, &c. De eadem re loquens multo plus quàm verba petit, 10
Philip.2. quia dicit: Hoc enim sentite in vobis quod & in Christo Iesu, &c. vsq; ibi Mortem autem crucis. Nõ dicit, cogitate, contemplamini, aut loquimini de passione Dñi: sed, Quod animo & corde illã sentiant: hoc volo vt sentiatis. Sentite in vobis, ideſt transferte in vosmetipsos dolores, quos sensit Iesus Christus nisi enim illos in vos sentiatis, & experiamini non poteritis quantò & quàm acerbi sint penitus cognoscere. Facite eos proprios vestros, & ità illos
1. Mach.10. intelligetis. Primo Machabæorum dicitur quòd Rex Alexander voluit inire amicitiam cum Ionatha summo sacerdote Hierosolymæ, & medium, quòd ad eam ineundam habuit fuit hoc, quod misit ad illum vestem purpuream maximi pretij, & coronam auream, quam capiti imponeret, & scripsit ad eum literas his verbis: Rex Alexander fratri Ionathę salutẽ. Audiuimus de te quòd 11 vir potens sis viribus, & aptus es vt sis amicus noster, quapropter te ad nostram amicitiã inuitamus & hanc purpuream vestem, & auream coronam tibi quasi signũ, & pignus amicitiæ mittimus, vt amicus voceris regis, & vt quæ nostra sunt sentias nobiscum, & conserues amicitias ad nos. Hoc ipsum facit hodie Iesus Christus, & sancta Ecclesia eius nomine volens nobiscum amicitias inire, inuitat enim nos ad purpuram, qua in sua sanctissima passione indutus est, & ad coronam spineam, quæ suo diuino capiti fuit imposita, vt nos eam nobis imponamus? Et quæ nostra sunt sentias nobiscum & conserues amicitias ad nos. Et hoc est quod dicit S. Paul⁹. Hoc enim sentite in vobis. Vt Iesu Christi dolores indua

mus,

12 mur, & tanquam noſtros eos habemus, acſi eſſemus alter Chriſtus. Profecto deberemus verecundari videntes quòd cum huic optimo Domino, & fideliſsimo amico tantum debeamus, nos admoneat S. Paulus, vt ſentiamus rem tam dignam, quę ſentiatur. Magnam nobis iniuriam videtur S. Apoſtolus inferre his verbis. Quid enim ſibi vult, quòd homo mollis carnis, & rationalis, pro quo Deus mortuus eſt nõ ſentiat, quod etiã & lapides ſenſerũt? & quod neceſſarius ſit tantus excitator ſicut Apoſtolus diuinus, qui eũ ad illa ſentiẽda excitet, quæ inſenſibiles creaturæ ſentiunt? Perſpicuũ eſt omnibus, atque ipſa experientia compertum, quod inter alias amoris conditiones vna eſt quod amans pro eo, quem diligit patiatur. Quotidie hæc veritas manibus obtrectatur, quod quantus eſt amor, quo aliquem diligimus, tantus eſt dolor, quẽ ex eius aduerſi-

13 tate percipimus. Et ratio eſt, quia anima magis eſt in re, quã amat, quam in re, quam animat: illic enim principalius cõmoratur, ſcilicet cum continua potentiarum operatione, & ideô tantum rei dilectæ labores ſentit, acſi eos ipſa pateretur, atq; aliquando magis. Hinc eſt quod ſacra ſcriptura amorem doloris nomine nuncupauit: loquens enim cum Iſrael dicit: contempſerunt te amatores tui. Et alia tranſlatio habet: ſuſpiratores tui; nam idem eſt amatores tui, quod ſuſpiratores tui. Qui pro te ſuſpirãt, & moriũtur, qui ſunt amatores tui: & S. Daniel de illis duobus ſenibus loquens dicit: erãt ambo vulnerati amore eius, neq; indicauerant ſibi viciſsim dolorem ſuum, id eſt, non audebant ſibi inuicem amores ſuos reuelare: & amores vocat dolorem, quia non poteſt perfectè amari niſi dolores perferantur. Atque vnum ex ijs, quæ Deus paſsione ſua in-

14 tendit eſt, vt cognoſcamus, quod propter amorem patitur, & propter amorem vniuſcuiuſque ſigillatim, vt ſignificauit S. Paulus dicens, qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum pro me, id eſt. Ita me dilexit, & pro omnibus ſimul patiens, pro me mortuus eſt taliter quod niſi alius eſſet præter me, pro me vno pateretur. Et B. Auguſtinus maximè exaggerat hæc verba Sancti Apoſtoli dicens: In.ô poſſes dicere vir ſancte quod me pluſquam ſeipſum dilexit, ſiquidem vitam ſuam pro me dedit. Si ergo tantopere te diligit, & tu illum etiam amas, & ei amorem perſoluis, iniuria tibi infertur, cũ tibi dicatur, & admonearis, vt ſentias, quod ipſe ſenſit.

In Deuteronomio præcipiebatur, quod quando in via cadauer hominis occiſi inueniretur, diligenter cædis reus in-

Bern. de præcepto, & conſsione. Item. 4.

Daniel. 18.

Gala. 2.

B. Auguſt.

Deuter. 21.

quireretur qui nisi inueniri posset, egrederentur maiores natu, & 15
iudices Israel, & metirentur â loco cadaueris spatia singularum ci-
uitatum per circuitum, & quam viciniorem esse perspicerent, ex
ea tolleretur victima ad offerendum sacrificium expiationis. Con-
sentaneum est, vt sciamus de sede huius diuini hominis defuncti,
& eius occisorem, & quisnam fuerit in causa cædis eius inuestige-
mus. Metire ergo frater consideratione tua, & te viciniorem esse
reperies: & ita intelliges quantum debeas in te affectus, & doloris
Cant. 8. offerre sacrificium. Ideò sponsus dicit sponsæ: sub arbore mala
suscitaui te. Pendens in arbore crucis te excitaui. Quis iam am-
plius dormiens, & sine sensu viuet, cum talem excitatorem ha-
beat? Optimè vidistis quomodo in his tribus peculiaribus locis
scripturæ tria nobis præcipiãtur. In primo præcipitur quod de my-
sterijs passionis Domini loquamur: in secundo, vt animaduerten- 16
ter, & interioribus animæ oculis illa videamus: in hoc autem ter-
tio, vt hæc mysteria tanquam nostra sentiamus. Vt ex primo, &
secundo, hoc est ex sermone, & aspectu, in tertium, qui est horum
dolorum sensus, deueniamus. Loquere ergo, & vide, vt sentias:
primùm de crudelitate, qua atrocissimi carnifices in tuum cle-
mentissimum Dominum vsi sunt. Et circa hoc notate rem acutis-
Psalm. 21. simam: quod loquens Dauid de improperijs, & atrocissima morte,
quam Iesus Christus filius Dei passus est, & eius nomine conque-
rens de malorum crudelitate, & quàm parùm æstimauerint illum
varijs tormentis affligere, & sæuissima morte interficere, dicit: ego
autem sum vermis, & non homo. Non comparat se vlli anima-
lium magnorum, & pulchrorum, quæ sunt in terra, quæ cum ho-
mo occidit, videtur pietate cõmotus eorum mortem dolere. Cum 17
occiditis vitulum, arietem, aut bouẽ pulchrum statim corueſtrum
teneritudine afficitur. Vermem autem ita pedibus cõteritis, ac sine
dolore interficitis, acsi nihil faceretis. O magne Redemptor mun-
di, ac potentissime cælorum Domine, quibus verbis apertiùs de-
clarari poterat pauca pietas, aut multa atrocitas, qua attritus, cõ-
culcatus, flagellatus, spinis coronatus, alapis cæsus, cõsputus cru-
cifixus, ac denique occisus es, quam cum dicitur: quòd quasi vermis
Esa. 53. conculcatus es? & quando de Domino dicitur illud Esaiæ, Quasi
agnus coram tondente se obmutescet, & non aperiet os suum, est
ad significandam patientiam, qua mortem toleravit: quando au-
tem vermi comparatur, est ad declarandam paucã cõpassionem,

& nimiam crudelitatem, qua occiſus eſt. Et non ſolum carnificum atrocitas perpendenda, & dicenda eſt, ſed res etiam ſæuiſsimæ, quas cum ea fecerunt, quot tormentis illum afflixerunt, & quot iniurias, & ignominias illi intulerunt. Quam obrem ipſe Eſaias eodem capite illum vocat virum dolorum, & quaſi abſconditus vultus eius. Non memini in tota ſcriptura diuina legiſſe, quòd ali quis vir dolorum vocaretur, niſi ſolus noſter diuinus Saluator: illius enim dolores maximi fuerunt omnium, qui in vniuerſo orbe tolerati ſunt, tam in qualitate, quam in quantitate: vt aſſerit Sanctus Thomas, & quod dicit ſanctus Eſaias quaſi abſconditus vultus eius, alia tranſlatio habet, abſcondebamus faciem ab eo. Ita deformatus fuit pulcherrimus ille vultus, quem non ſatiantur Angeli contemplari, vt puderet nos illum aſpicere. O ineffabilē Dei probitatem, quis vnquam tale cogitaret, quòd altiſsima maieſtas pro viliſsimis terræ vermiculis in tantam humilitatem, & abiectionem deuentura eſſet? & hoc magis vniuerſorum tormentorum eius magnitudinem declarare poteſt, quòd nemo, nec homo, nec Angelus illam poteſt penitus intelligere, niſi ſolus pater qui eam permiſit, & filius, qui perpeſſus eſt: & ſic dicit ipſe filius loquēs cū patre. Tu ſcis improperium meum, & confuſionē meā, & reuerentiam meā. Solus pater cognoſcit quāta ſit filij ignominia, quia ſolus ipſe, quanta ſit eius dignitas, intelligit: eò enim maior eſt contumelia, quò amplior eſt dignitas patientis. Ideo illi dicit: tu ſcis. Tu ſolus æterne pater es, qui hoc ſcis: & ſic propheta Zacharias in perſona patris ſignificans magnitudinem paſsionis filij eius dicit. Phramea ſuſcitare ſuper paſtorē meū, & ſuper virum cohærētē mihi: dicit Dñs exercituū. O phramea iuſtitię meæ cōmouere in paſtorē meū &c. Homo, qui patri magis inhæſit fuit Ieſus Chriſtus filius eius. In hunc diuinum hominem conuertit pater gladium ſuum: & vocat eam phrameā iuſtitiæ ſuę, quia vnum ex operibus, in quo Dei iuſtitia magis ſplendet eſt hoc: nā quis vnquā iuſtitiæ rigorē ſimilē huic audiuit? Magnum timorē infert ſeueritas diuinę iuſtitiæ, quæ in Angelorum ſupplicio exercita eſt: illa tamen iuſtitia non tamme perturbat, & deijcit, quàm ſupplicium, quod de hominis peccato ſumptum eſt. O immenſam Dei iuſtitiam, ſeuerior mihi videris Domine parcens, quàm puniens. Magis me clemens hominis redemptio, quàm dura Angeli condemnatio deterret. O inæſtimabilem ſeueritatē, & rigorem, quòd propter

D. Tho. 3. p. q. 46. art. 5.

Pſalm. 68.

Zach. 13.

hominis peccatum Deus occidatur, & propter hominis culpam 21
tam crudelẽ mortẽ Dei filius patiatur? Quid seuerius? quid humano iudicio hac iustitia magis stupendũ? Terribiliorẽ te ostendisti Domine redimens, quã si nõ redemisses. Magis rigorosum te prębuisti cũ misertus fuisti, quàm si vniuersos homines æterno inferni supplicio condẽnasses. Terribilioris enim iustitiæ est Deũ pro hominum peccatis interfici, quã omnes homines propter eorũ scelera perpetuo inferno condẽnari. Diligenter hoc animaduertite, & perpendite fratres mei per reuerentiam illius Domini, qui propter nos tã irreuerenter hodie voluit tractari. Etenim si hoc accurate consideraremus, quis peccaret? Immittit æternus pater gladiũ iustitiæ suæ, & tam terribili ictu filium suum vnigenitum percutit pro alieno peccato, & tamen audes tu denuo peccare? cui hoc
Simile. tribui potest, nisi considerationis defectui? Si exiuissent tres iuue- 22
nes à patria sua cum proposito furandi in longinquis regionibus, & accedentes ad aliquam ciuitatem viderent iuuenem venustissimum collo alligatum fune, & maximis improperijs affectum ac mortis instrumentum humeris asportantem extra ciuitatem ad supplicium deduci: interrogantibus autem ipsis, quare tam decorus iuuenis puniretur? aliquis responderet, illum vnigenitum esse filium Regis illius prouinciæ, quem pater eius occidi iussit, quia vnum pomum furatus fuit, quomodo illi obstupescerent. O rem stupendam (dicerent ipsi) tam seuera iustitia in hac regione exercetur? & tanto supplicio latrocinia puniuntur? liberet nos Deus ne in hac terra latrocinium committamus, vbi pro pomo Regis filius suspenditur. O fratres mei intellexistis ne hoc? placeat ęternę Dei Maiestati, vt hoc saltem modo vobis ostendat, & cognoscere 23
faciat quantum malum faciatis, & quanto periculo vos obijciatis, quando peccatum aliquod mortale committitis. Quomodo habemus manus, aut voluntatem, ad offendendũ Deum, cum videamus, quàm acriter peccata puniat? &, quòd vnigenitum filiũ suũ tam crudeli supplicio propter alienum peccatum affecit, permittens, vt tali morte percuteretur?

Hîc poterit prędicator aliquot mysteria passionis plane narrare: & postea cõcludat dicens testimoniũ S. Pauli, quod assumptũ est pro themate, illud repetens vsq; ibi, hæc loquere. Loquimini hæc, vt ea sentiatis, & loquimini etiã, ac sentite quod sanctissima
Ioan. 19. virgo Maria mater eius sensit. De qua B. Ioãnes dicit, Stabat autẽ

iuxta

24 iuxta crucẽm Ieſu mater eius. O virgo piiſsima, & cui nulla alia fuit æqualis, quæ ſecuta es ſacratiſsimũ filiũ tuũ in Iudęa, & Galilæa prædicantẽ: nunc etiã illum inter latrones morientẽ ſectaris. Fugerunt diſcipuli eius cùm à cohortibus apprehenſus eſt, tu verò vſq; ad crucem & ſepulchrum illum comitaris? quid hoc eſt tam nouum virgo puriſsima? quomodo tibi perſuadere potuiſti, & tã virilẽ animũ habuiſti, vt exiuiſſes, ad tã amarũ tibi, ac lamẽtabile ſpectaculũ intuendũ? Nõ eſt cõſuetudo fœminarũ, ac taliũ fœminarum, rebus publicis intereſſe. Indecorum eſt virginibus ad tam cruentas res videndum exire, Nec materna pietas, amor, & teneritudo patitur, vt matres ſupplicia, quæ publicè de filijs ſumuntur, aſpiciant. Quomodo ergo tu honeſtiſsimarũ honeſtiſsima piarũ matrũ piiſsima in publicũ exiſti, vt dilectiſsimi filij tui mortẽ cru
25 deliſsimã aſpiceres? Iã ego reſpõſionẽ tuã audio: ſcio enim, quòd te domo deduxit, fides, ſanctiſsimi filij tui abiectione, & paſsione non ſuperata, deduxit te ſpes tanta aduerſitate nõ debilitata, deduxit deniq; charitas, qua erãt viſcera tua inflãmata. Hæc cor tuũ impellebat. Fortis enim eſt velut mors dilectio. Talẽ amorẽ oportuit te habere ad ferendũ, quod tuliſti, ſiquidẽ tale ſpectaculũ vidiſti. Hæ tres virtutes in vnum cõuenerunt, & te ô virgo ſacrata oppugnauerũt. Quis tãtę fortitudini poſſet reſiſtere? Hę te vicerũt, & domo in publicũ deduxerunt, vt vitę tuæ mortẽ videres inferri, & animam tuã noui doloris gladius vltimo pertranſiret. Maximo dolore affectus eſt patriarcha Iacob cum vidiſſet cruentatam tuni cã filij ſui Ioſeph, quẽ tantopere diligebat: ſed multô maiorem dolorem acciperet, ſi illũ videret immanis belluæ dẽtibus lacerari. Et
26 quid faceret Dauid ſi filium ſuum Abſalon ex quercu pẽdentẽ, ac tribus lãceis infixũ cerneret? ô martyr incomparabilis! in te enim magis anima patitur, quam corpus. Qui moritur, ipſe eſt, qui occidit: & amor carnifex, & non mori maior eſt cruciatus præſertim cum videas coram te dilectiſsimum filium tuum, immaniũ belluarũ dentibus lacerari, cumq; illũ cruci affixũ, & ab ea pẽdentẽ conſpicias: Si autem erat doloroſa Mater tam iũcta cruci, quare dicit ſanctiſsimus filius per Dauid, conſiderabã ad dexteram & videbam & non erat, qui cognoſceret me? quid Domine? Non eſt ibi tua ſacratiſsima mater quare ergô dicis quòd es ſolus? Mater ſeptem filiorum Machabæorum interfuit morti filorum ſuorum, & tamen tam bona, ac pia mater, vt tua, nõ affutura erat tibi

Cant. 8.

Geneſ. 37.

2. Reg. 18.

Pſalm. 141.

2. Mach. 7.

in morte tua? Aduertite quod nõ dicit se nõ videre quem ipse cog- 7
noscet, sed à quo ipse cognoscetur: ita enim deformatus erat, vt
vix à suis posset cognosci. O mater mœstissima eleua sacros ocu-
los tuos, & vide si eum cognoscis: signa quæ ille de se præbebat,
quibus posset cognosci erant hæc: caput meũ plenum est rore, &
cincinni mei guttis noctium. Ecce caput eius pretioso rore cõsper
Cant. 5. sum. Tu autem dicebas: manus eius distillauerunt myrrham. O
quomodo nũc eius manus diuinũ sanguinẽ distillant, qui ad pec-
catorum vulnera curanda pretiosior est omni myrrha. Non erat
qui cognosceret me, hoc dicit, quia ita deformatus erat. Eleua er-
go oculos ò anima Christiana ad illud sacrosanctum lignũ: aspi-
Thren. 4. ce sanctissimum Nazareũ candidiorem niue, ac lacte, rubicundio
rem ebore antiquo, & videbitis quòd obscurior, & nigrior sit car-
bonibus, & ita decoloratus, & informis, vt vix illum possis cog- 8
noscere. O altissime æterni patris fili dic Domine quid in nobis vi
disti? quãdo tibi seruiuimus? quibus officijs re deuinximus, vt talia
tormenta patereris? ò admirabilem liberalitatẽ ô incõprehensibi-
lem charitatẽ, quia cũ in nobis nullũ esset genus meriti, nec in te
necessitas vlla, propter tuã solam gratiam, & misericordiam hoc
modo nos redimere voluisti, ò quãtũ desiderat hic diuinus Domi-
Esai. 43. nus, vt hæc assidua contẽplatione cogitemus, si quidẽ per Esaiã illa
tam notabilia verba nobis dicit: Non me inuocasti Iacob, neq; la-
borasti in me Israel, &c. veruntamen seruire me fecisti, præbuisti
mihi laborẽ in iniquitatibus tuis. Ego sum, ego sum ipse qui de-
leo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorũ nõ memora
bor. Reduc me in memoriã, & iudicemur, simul: narra si quid ha-
bes vt iustificeris. O diuina verba efficaciter verificata in illis om- 9
nibus, qui vtũtur passione sacratissima huius diuini agni, si quidẽ
hæc tã præstantia beneficia in nos contulit, cũ nihil nobis deberet.
Quid igitur est in me ò dulcissime Iesu, quo ego tot beneficia tibi
possim soluere? si ego haberem omnes vitas filiorum Adæ, si om-
nes annos sæculorum viuerem, si denique omnes labores paterer
omnium, qui sunt, fuerunt, & futuri sunt, hæc omnia essent ni-
hil ad soluendum minimum laborum omnium, quos propter me
passus es: & si quidem nullo modo hoc debitum possum soluere vti
nam in hoc saltem tibi Domine quodam modo satisfaciam, quòd
nunquam illius obliuiscar, & maxima cum gratiarum actione di-
uitijs vtar, quas tu mihi comparasti,

Cum

30 Cum mulier, quæ multos dies partus doloribus affligitur videt ſe infantem mortuum peperiſſe, qua moleſtia afficitur conſide- *simile.*
rans quam parum dolores illi profuerint? O Chriſte dulciſsime hominum amator qui propter teneritudinem diuini amoris, quo eos dilexiſti matris piiſsimę tibi nomẽ aſſumpſiſti, & triginta tres annos parturientis doloribus afflictus fuiſti: ſi nos mortui manſerimus, nec vitæ, ac gratiæ, quam nobis comparaſti fructum acceperimus, maximam iniuriam tuis immenſis tormẽtis inferemus, quod illis non vtamur. Denique concludens ſanctus Euangeliſta narrationem Paſsionis Domini dixit quôd, *Inclinato capite miſit ſpiritum*. Perpendit ſanctus Cyprianus ſuper hunc locum, quod *Cyprian.*
ideo inclinauit caput bonus Ieſus, vt ſignificaret, quôd propter patris obedientiam moreretur. Penſate diligenter, quod non dicit ſa-
31 cratus textus quod emiſſo ſpiritu inclinauit caput, ſed quôd priùs inclinauit caput, & poſteà emiſit ſpiritum, ad ſignificandum, quod niſi Pater ſibi præcepiſſet per obedientiam, ex hac vita non decederet, licet immenſi eſſent labores, quos ibi patiebatur. Et ita declarant aliqui illa verba: *Deus Deus meus, Vt quid dereliquiſti me?* tam crudelia enim & immenſa erant tormenta, quibus illa ſanctiſsima humanitas cruciabatur, vt ante hanc horam Chriſtus redemptor noſter mortuus eſſet, niſi diuinitas humanitatem adiuuaret: & quando iam diuinitas deſtitit humanitati vires addere ad plura patiendum, conquerebatur humanitas de hac deſertione ſignificans ſe adhuc plura pro hominibus velle tolerare, niſi illam tam citô diuinitas mori præcepiſſet. Non quod neceſſe eſſet plus pati, ſed vt ſui erga nos amoris magnitudinem declararet. Et
32 quanquam cum bonus Ieſus expirare vellet, dixit, *Conſummatum eſt*. Conſummata enim illic vita ſua, mundi redemptio cõſumma ta eſt: ſed non omnia piiſsimę Matri ſuę cõſummata ſunt, imo potiùs quodãmodo incepiſſe viſæ ſunt eius anguſtię, & mœroris magnitudo. *Quia vnus militum lancea latus eius aperuit*. Legitur quôd tulit Ioab tres lanceas in manu ſua, & infixit eas in corde Abſalon: cũ 2. Reg. 18.
infœlix iuuenis crinibus à quercu penderet. Itaq; omnes tres lanceas, credibile eſt ex corde in eum infixas fuiſſe, ſiquidem omnes cor eius percuſſerunt. O pulcherrime Abſalon Ieſu Chriſte tuis pulcherrimis capillis, à crucis quercu pendens, clementia enim & charitas tua ſunt capilli, quibus pendes. Transfixo Abſalon tribus lanceis vnum tantum cor percuſſum eſt: transfixo autem

vna lancea tuo sacratissimo latere tria corda percussa sunt: scilicet 33
cor tuæ putissimæ Matris, charissimi discipuli tui, & sanctæ peccatricis, quam tu conuertisti. Itaque Ioab vnum cor tribus lãceis interfecit, Longinus verò vna lancea tria corda penetrauit. Quis vnquam tale audiuit, quod in hominis mortui pectore tria corda viua reperirentur? Verùm heu dolor, quàm parum temporis illic viua duraverunt, & quam cito transfossa crudelissima lancea fuerunt! O sanctissima hasta ò mucro atrocissime, quid quæris in latere Redemptoris mei? si quæris sanguinem iam per vias effusus remanet: si quæris animam iam in Limbum perrexit: si eius famã vis auferre: iam in cruce omnem amisit, si carnem eius vis dirum pere, iam claui illam ruperunt: si vitam ei cupis auferre, iam æterno Patri pro peccatoribus illam tradidit. O vulnus pretiosi lateris amore potius, quàm lanceæ mucrone inflictum, ô fornax diuini amoris, ô fons aquæ viuæ vsque ad æternam vitam exilientis. 34
Accedite fratres ad hunc fornacem, vt calefaciamini, & ad hunc diuinum fontem, vt refrigeremini, & effrænatos ardores extinguatis.

Cum ergo vespere iam esset factum stabat mater mœstissima iuxta crucem, & cuncta familia eius non minus tristis, quam confusa, videns ex vna parte dulcissimum filium in cruce mortuum, ac laceratum, ex alia parte, quod nõ habebat facultatem ad illum sepeliendum, nec animum ad relinquendum. O animæ deuotæ, quæ lingua sufficiet hoc dicere, aut qui oculi dissimulare poterunt, quòd tristissima mater sensit, considerans quàm parum esset remedij ad sepeliendum filium suum. Erat cum tota illa sua lachrymosa familia humi prostrata: Christus verò in alto pen- 35
debat. Si vellent ascendere ad tollendum illum, non habebant scalas: si vellent clauos refigere, non habebant forpices: si vellent eum à cruce abstrahere, non habebant facultatem, si vellent vngere, non habebant vnguenta: si vellent inuoluere, non habebant sindonem, atque etiam si illum sepelire vellent, non habebant sepulchrum. Nam benedicta Virgo erat pauper, & peregrina, quæ cum suo sanctissimo filio ascenderat Hierosolymam, ad celebrationem Paschæ. O maxime Redemptor mundi si nos sentiremus, quod sentire oporteret, quomodo esset possibile, quin in sanguineas lachrymas liquefieremus? & tanto maior erat angustia illius mœstissimæ societatis, quanto magis nox obscu-

ra pro-

36 ra propinquabat,& erat iã prope veſpere magni paſchatis, quod ſi vellent ire in ciuitatem,& ſtatim reuerti erat iam ſero. Si vellent facultatem petere ad ſanctiſsimum defunctum ſepeliendum nullus eorum cognoſcebat Pilatum:ſi illinc diſcederent, & eum inhumatum relinquerent timebant, ne Iudæi illum ſepelirent, vbi ipſi neſcirent:ſi autem illa nocte ibi manerent, timebant ne venirent Iudæi, & eos percuterent. Itaque amor defuncti eos ad manendum inuitabat,metus autem obſcuræ noctis ad diſcedendum impellebat,& licet inuicem in ſe oculos conijciebant: nullũ tamen verbum loquebantur:iam enim præ nimia lamentatione loquelam amiſerant.

Veruntamen quantum ſatagebat ſanctiſsima virgo quomodo filium ſuum humaret, tantum aberat vt cogitaret: quod Io-
37 ſeph, aut alius hoc moliebantur. Ex quo debemus exemplum ſumere,vt in nulla re diffidamus:cùm enim arbitramur nos magis deſertos,& ſine remedio eſſe,tunc res noſtræ fœlicius dirigũntur,vt hîc apparet,quòd cum ſancta virgo hoc terribili agone angebatur,moliebantur, & acquirebant ſancti illi viri omnia, quæ ad Chriſtum redemptorem noſtrum ſepeliendum pertinebant. Accedunt ergo hoc tempore viri illi nobiles omnia ferentes, quæ neceſſaria erant ad tollendum illum ex cruce,& humandum. Sed cùm ſol iam occidiſſet, & tenebræ iam obreperent, via quoque longa eſſet,atque etiam lachrymarum eſſet maxima abundantia arbitrata eſt afflictiſsima Mater,& tota illa familia,quòd Ioſeph,& Nicodemus eſſent alij noui Longini, & quòd ſcalę eſſent lanceæ,& quòd denuo venirent ad transfigendum ſanctiſsi-
38 mum filium ſuum,non verò ad ſepeliendum, qui timor nouum aliud tormentum illis attulit; quouſque propius acceſſerunt, & illos agnouerunt. O quis videret denuo venientes ad funera ſancti crucifixi, & eos,qui antea cum eo commorabantur? ò quantum flebant,quantumq; ſuſpirabant,atque etiam obmuteſcebãt. Itaque in illa funebri hora verba deerant, & lachrymæ ſupererant. Et tam attoniti erant Ioſeph, & Nicodemus, vt eos mortis tanti filij pœnituiſſe verbis declarare matri nequaquam poſſent, nec etiã dolorosa mater potuerit deaduentu eorũ gratias illis agere. Et plura tibi dicã ò anima Chriſtiana,quòd in illa funeſta hora deerãt ſepulchra,& ſupererant mortui. Nã totam illam familiã orbam,quomodo cum viuis numerabimus cum ante oculos ſuos

amari-

amantiſsimum Dominum ſuum mortuum viderent? O quàm 35
Matth. 8. ad literã impletũ eſt hîc quod dixerat Dominus: ſinite mortuos ſepelire mortuos ſuos, cum non ſint, qui hunc mortuum ſepeliãt, niſi alij mortui! Venerabiles ſenes ante omnia veniam petunt à ſanctiſsima virgine, & flexis genibus, ac detectis capitibus, ac venerabilibus canis maxima cum reuerentia ſanctam crucem oſculati ſunt, & Ieſum Chriſtum in ea crucifixum adorarunt, quo per acto per ſcalas vſq; ad ſummitatem crucis aſcenderunt. Cumq; proximi Magiſtrum, ac Dominũ ſuum tam cruciatum videret, habentem clauſos oculos, nigrum vultum, corpus attritum, & laceratum, capillos dilaniatos, cruorem gelidum, os aliquantum apertum, carnem denigratam, & aſpectum quaſi conſumptum genaſque pulcherrimas tabe infectas: tantus dolor, & pauor apprehendit eos, vt quaſi non poſſent ſe ſuſtinere, quin deorſum 40
præcipitarentur. Si enim ſola auditione homo toto corpore contremiſcit, quid eſſet cum hæc omnia viderent: confortati ſancti viri ſacratum corpus refixerunt, & cum eo vſque ad terrã paulatim deſcenderunt. Et poſtquam męſtiſsima Virgo conceſsit, vt vngeretur, omnes, qui in eo triſti collegio erant, illud velut examen apum melle priuatum circundederunt, ore ſuo męſtiſsima verba proferentes, atque ex oculis multas lachrymas effundentes quid non planxerunt? quid non dixerunt? quid non ſenſerunt, cũ Magiſtrum ſuum tam laceratum viderunt? qui oculi potuerunt ſufficere ad videndam crudeliſsimam ſtragem, quam voraciſsimi lupi in mitiſsimo agno ediderunt? Impoſitum ergo ſanctiſsimum corpus in ſindone, cęperunt pretioſis aromatibus vngere. O beata anima, quæ illic cum memoria interfuerit, ſiquidem per preſen- 45
tiam intereſſe non potuit: illic enim occupabitur, aut in cuſtodiẽda cruce, aut colligendo cruore, aut in matre pijſsima comitanda, aut in emolliendis vnguentis, aut vulneribus vngendis, aut in alligandis linteis. Vltimus tandem labor, vltimum vale, ordo ſepulturæ, vnctio defuncti, lamentatio deniq; defunctę, qua lingua poterit declarari? aut quibus oculis poterit ſatis plorari? Et ſiquidem non ſunt verba, quibus hæc poſsint ſignificari omnia cordibus veſtris relinquo, vt ea digne velint ſentire: ò exequias triſtiſſimas? ò lamentabilia funera tam nobilis defuncti? quę nõ in tẽplo, ſed in campo executi ſunt, non clerici, quia omnes fere abierant, non cum luce, quia iam nox erat, non cum pompa: ſed cum

exiguo

exiguo comitatu: nec cymbala pulsantur, sed solummodo magna lachrymarum copia effunditur. Sepeliantur ergò corda nostra cum hac vita mortua, vt cum ipsius gratia resurgamus, & postea eius gloria perfruamur, &c. Amen.

Dominica Resurrectionis.

Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum. Marc. 16.

LANTA Est lætitiâ, quam alma mater Ecclesia in hac sacratissima festiuitate habet, vt ipsa maximæ exultationis vocibus cœlestes, terrestresque creaturas ad alacritatẽ inuitet, dicens? In resurrectione tua Christe, cœli, & terra lætentur. Quòd si ad hoc gaudium insensibiles creaturæ inuitantur: quantò magis debent rationales exultare, quibus ex Domini resurrectione tanta dimanat vtilitas? Vt igitur vera loquar fratres mei hæc dies est mater omnium fœlicium dierum atq; hæc festiuitas, & gloria etiam, quã hodie celebramus verè est nostra. In Christo enim Iesu vero capite nostro resurrectio nostra incepit, quæ suo tempore in nobis perficietur. Iam radix nostra reuixit, & resurrexit: quocirca non est dubium quin aliquando etiam viuificentur & rami. Ego sum vitis vera, & vos palmites: dixit summa veritas, cum iam prope esset vt ex hoc mũdo transiret ad patrem: & siquidem hæc vitis gloriosa apparuit certissimè glorificabuntur cum ea veri, & virides eius palmites. Nunquid nõ spectat ad palmites, ac ramos vita, & glorificatio radicis suæ? Maxima ergo ratio est cur omnes exultemus, diuinamq; Maiestatẽ, quę tot nobis in hac die beneficia contulit summa animi alacritate collaudemus. Omnes festiuitates anni celebrãtur à sancta Ecclesia in memoriam

Ioan. 15.

memoriam beneficiorũ quæ Deus hominibus fecit. Et sic Esaias
Esai. 53. dicebat: Miserationum Domini recordabor: laudem Domini super omnia, quæ reddidit nobis Dominus. Hoc ipsum dicit sancta Ecclesia: omnium beneficiorum eius memorabor, & super omnia Dominum exaltabo. Inter omnia ergo vnũ ex præcipuis fuit glorificatio nostri sacratissimi capitis Iesu Christi. O superne mundi reparator vnde initium sumam? à quibus incipiam tuam admirabilem gloriam recensere? Si iustissimus Pater nullum opus bonum quantumuis minimũ sit, præmij immune relinquit: adeò vt tu dixeris, quicunque potũ dederit vni ex minimis istis calicem aquæ
Matth. 10. frigidæ tantum in nomine discipuli, amen dico vobis non perdet mercedem suam. Si pro vase aquæ frigidæ propter Deum datõ supremum præmium Deus retribuit, quid tibi dedisse oportuit validissime dimicator, tamque humilis serue, qui eius præceptis tam 4
perfectè obtemperasti? quid tibi daret? O beatissimum iustorum caput, qui pro gloria & obedientia Patris, & pro totius mundi salute tale prælium aggressus fuisti, talesque ignominias, labores, ac mortem denique constantissime pertulisti? Iure optimo profecto
Apoc. 5. vniuersus cœlestis exercitus proclamat (vt vidit Sanctus Ioannes) dicens: Dignus est agnus, qui occisus est accipere virtutem, & diuinitatem, sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et quibus laudibus hodie glorificatus fuerit, si qui dem lingua non potest explicare, sentiat anima, & interiori affectu delectetur. Quod si aliquis quærat, quod fuerit mysterium, quòd cùm diuinus hic Agnus toties tã sigillatim discipulis suis labores, quos passurus erat referret dicens: Filius hominis tradetur, flagellabitur, illudetur conspuetur, & postquam flagellabitur, occidẽt eum; Cùm (inquã) hæc omnia tam sigillatim referret: de resurrectione sua vnum tantum verbum addiderit dicens: Tertia die resurget? quare hoc? Ratio est quia corporales labores potuerunt
Psalm. 79. numerari, numerum habuerunt, vt dicit Dauid. Potum dabis nobis in lachrymis in mensura, Resurrectionis autem gloria non potest dici, tanta est, vt nulla sint verba, quibus dignè explicari possit: & ideò illam silentio prætermittebat.

Hodie latisfecit æternus Pater debito, quod huic fidelissimo procuratori, & zelatori sui honoris & obedientiæ debebat, vt ipsemet sperabat, & sic dicebat verba illa, quæ Dauid eius
Psalm. 15. nomine prophetauit. Tu es qui restitues hæreditatem meam

mihi

6 mihi. Cœpit ęternus Pater filium suum quatenus homo erat glorificare statim in instanti conceptionis eius, animæ solum gloriam tribuens: corpus vero passibile, & mortale remanebat. Et quia suis laboribus, corporis gloriam promeruit: sicut de re sibi debita, illi dicit, Tu es qui restitues hæreditatem meam mihi, quæ est gloria mea. Non est tradita illi statim integra hæreditas, debebat enim pro humani generis debito satisfacere: sic namq; Pater illi præceperat, & quousque hoc debitum persolueret, sequestrata & impedita est illi hęc corporis gloria. Et quia quando mortuus est hoc debitũ persoluit, atque hac fideiussione se expediuit: ideo dicit Dominus: iam debitum persolui hoc nunc super est vt mihi hæreditatẽ meam restituas, & illius possessionem mihi committas, atque ita factum est, quia hæc corporis resurrectio
7 per diuinitatis virtutem effecta est. Sũt aliqua horologia manualia subtilissima, quę plurimas habent rotas, & miro quodam artificio ordinatas: hæc si semel perturbentur, nunquam amplius poteris adaptare, nisi illa ad artificem qui ea confecit detuleris. Hominem composuit Deus ex neruis, venis & ossibus, atque ex quibusdã partibus principalibus quæ alijs minus principalibus motum ac vitam præstant, quasi horologij rotæ maiores, & minores. Denique est in humano corpore tanta ordinatio, vt simile sit horologio: & in morte omnis harmonia, & ordo huius horologij perturbatur & destruitur, & nemo sufficit illud reparare nisi artifex qui illud confecit, ipse enim vnus potest illud restaurare, & in pristinum statum restituere. Atque ideo dicit Christus in quantũ homo loquens cum Patre. Tu es qui restitues hæreditatem meã
8 mihi. Et notate quòd vna ex illis, qui hac resurrectione peculiari lætitia fruiti sunt fuit sacratissima virgo Maria Domina nostra, quæ hodie merito potuit illa verba dicere quæ Sara nurus Tobię dixit. Sit nomen tuum Deus Israel benedictum in secula, quia post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymationem, & fletum exultationem infundis. Benedictus sis Dñe Deus, quia sicut temporum vicissitudines commutas, ita vt nec semper dies, nec semper nox sit, nec semper sit hyems, nec semper ver: sic etiã in rebus nostris commutationem facis, vt post plurimorum laborum procellas gaudiorum, & consolationum tranquillitas adueniat. Nisi quòd hic tempestates sunt breues, serenitas autem erit æterna. Quod Dauid manifeste affirmat, nã vbi nos legimus quo-

Simile.

Tobi.3.

Psalm.29.

s. Hieron. quoniam ira in voluntate eius. Sanctus Hieronymus vertit sic: quoniam ad momentum ira eius, & vita in repromissione eius id est, quòd ira Dei in iustos est breuissima, beneuolentia verò valde diuturna. O virgo sacratissima quis poterit explicare, quantum spiritus tuus exultauerit, quando in auribus tuis cælestium Hierarchiarum cantus insonuit? qua lætitia plena es cũ sacratissimum filium tuum ante oculos suscitatum vidisti? Credo ego, & arbitror me non falli, quòd tunc nõ solum eius corpus gloriosum aspexisti, sed quòd ineffabiliter tibi demonstrata est Verbi diuinitas, atq; ibi omnes sanctorum exercitus vidisti, qui admirabilibus laudibus te benedicere ac super omnes creaturas fœlicissimã appellare non cessabant: & agentes tibi gratias pro beneficijs, quę per te acceperant dicebant. Benedicta filia tu â Domino, quia per te fructum vitæ communicauimus. Quot lachrymas refert sacra

Tobi.10. scriptura matrem Tobiæ pro filio suo effudisse, qui iuerat ad recuperandas pecunias quasdam, quousque illum locupletissimũ & optimè sociatum, sponsamq; suam secum ferentem vidit? tunc enim vniuersus luctus versus est in gaudium. Quid autem fuerũt hæc omnia in comparatione lachrymarum, quas purissima virgo effuderat videns asperrimũ iter, quod dilectissimus filius suus vsq; ad crudelissimam mortẽ confecerat vt recuperaret animas, quas pater æternus amiserat? Videns autem illum hodie tam gloriosum, Angelis sociatum, & secum ferentem sponsam, quæ erat illa sanctorũ congregatio, quos ab Imbo abstraxerat: quę lingua poterit explicare quanta fuerit lętitia, qua tunc affecta est? O Deus infinitæ maiestatis quomodo scis consolari Dñe eos, qui pro te patiuntur. Iam non videtur ingens prior illa pœna in comparatione huius lætitiæ. Si ita consolaturus es eos, qui pro te patiũtur, fœlicissimæ eorum passiones, & dolores, siquidem ita remunerãdæ sunt, & quid erit quãdo illi, qui in hoc sæculo tribulati sunt se glorioso videant, & in societate huius glorioſi suscitati, diuina eius essentia perfruentes? O si hoc cõsideraremus, quomodo in aduersitatibus huius mortalis vitæ nos confortaremus? Ideo. S. Paulus

2.Tim.2. postquam dixerat discipulo suo: labora sicut bonus miles Christi Iesu: nemo militans Deo implicat se negotijs sæcularibus, vt ei placeat, cui se probauit. Nam & qui certat in agone non coronabitur, nisi legitime certauerit: addidit dicens, Intellige quæ dico, dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. Aduerte dili-

12 diligenter hæc, quæ dixi tibi, quæ sunt valde necessaria, in quibus non minus, quàm salus tua agitur. Atque vt ad præliandum quasi bonus miles conforteris, memor esto Dominum Iesum Christum resurrexisse à mortuis, fidelis sermo. O fœliciſsimum verbum, diuinus nuncius, quod Christus surrexit. Nam si commortui sumus, & conuiuemus, si sustinemus, & conregnabimus. Et postea dicit? Hæc commone testificans coram Deo. Hæc, quæ ego tibi prædico prædica tu omnibus, & eos coram Deo adiura vt ad hæc diligentiſsimè attendant. Ecce fratres mei quantum interſit ad faciendum quod debemus, in Iesum Christum resuſcitatum oculos conijcere. Et sic, vt Deus homines confortaret, voluit, vt plurimi ex illis sanctis cum nostro diuino saluatore resurgerent, vt dicit. S. Matthæus, & multa corpora sanctorum, qui *Matth. 27.*
13 dormierant surrexerunt, & exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam ciuitatem & apparuerunt multis. Vt cùm Rex principem filium suum equitis insignijs decorare vult, & armis denuò induit, hoc est, [*Quando lo arma cauallero,*] etiam induit alios nobiles, vt liberalitatem suam ostendat, & omnes ad sui seruitium incitet. Atque hinc intelligetis mysteriũ, quare veteres Patriarchæ omnes maximo desiderio Hierusalem tenebãtur: & sanctus Iacob, præcepit filijs suis dicens, Sepelite me cum patribus meis in spelunca duplici, quæ est in agro Ephron, *Gene. 49.* Ne relinquatis ossa mea in Ægypto, sed deferte me in terrã Hierusalem. Quare istud præcipis sancte Patriarcha? nõ es melius hic inter filios tuos quorsum vis eos tanto labore affligi, & in tanto periculo constitui, vt te ad hostium regionem deducant? & sanctus
14 Ioseph, etiam fratres suos adiurauit dicens, Asportate ossa mea vo *Gene. 50.*
biscum de loco isto. Quare etiam tu, sicut & pater tuus hoc præcipis? quia credo faciendam esse resurrectionem corporum Hierosolymis, cum Christus resurrexerit, & volumus illic adesse, vt si fortè nobis tam fœlix sors contingat, vt ex illis simus. Et ita pie credi potest hos duos Patriarchas fuisse ex illis, qui cum Domino resurrexerunt.

Cantatur in hac sacratiſsima solennitate hoc euangelium, vbi dicitur, quòd tres sanctæ mulieres perrexerunt hodie summo mane ad monumentum, & ita dicit, *Maria Magdalene, & Maria Iacobi &c.* Hoc primum valde notandum est hic, quod referens sanctus Euangelista nomina harum mulierum sanctarum prius

ponit Magdalenam peccatricem, quam alias ſanctas. Vt quæ 15
ſit pœnitentiæ efficacia cognoſcatis, quæ facit peccatores iuſtis
anteponi, & valde acceptos, & æſtimatos in diuino conſpectu
Iſai.1. remanere. Hoc aperte diuina Maieſtas ſignificauit per Iſaiam
dicens; Quieſcite agere peruerſe: diſcite benefacere, quærite iudi-
cium, ſubuenite oppreſſo, iudicate pupillo, defendite viduam. Et
venite & arguite me, ſi fuerint peccata veſtra ſicut coccinum, qua
ſi nix dealbabuntur, id eſt, agite veram pœnitentiam, recedi-
te à malo, & facite bonum, & ego vobis licentiam concedo, vt
me quaſi Deum falſum, & mendacem accuſetis, niſi vos ad mi-
ſericordiam recepero. Et faciam, vt ſi peccata veſtra fuerint ſicut
coccinum, aut purpura quaſi candidiſsima nix efficiantur. Dicit,
vt coccinum, quia inter omnes colores, qui magis incorpora-
tur in panno eſt coccineus, ita vt auferri nequeat. Quanuis igitur 16
peccata veſtra, ita vobis inhæreãt, & incorporata ſint, vt minime
auferri poſſe videantur, ab illis tamen poteritis recedere, fulci-
mini, facite quod in vobis eſt, ego enim animas veſtras quaſi ni-
uem candidas efficiam. O fratres mei, ſi præterijt quadrageſima,
nec tamen pœnitentiam egiſtis, nunc habetis tempus ne hanc
occaſionem prætermittatis, videte quanti Deus faciat peccato-
res conuerſos, cum eos præferat illis, qui taliter non peccauerunt,
vt hîc apparet. Hæ tres mulieres emerunt aromata, vt vngerent
Dominum. O quam fideles amicæ eranthæ, quàm paucos ami-
cos ſimiles his reperietis in neceſsitatibus: ſic dicitur in Eccleſiaſt.
Eccleſ.6. Eſt enim amicus ſecundum tempus ſuum, & non permanebit in
die tribulationis. Etiam viuum amicum ſi in tribulatione & ad-
uerſitate conſtitutum vident non recordantur illius cæteri amici: 17
quantò magis mortui obliuiſcentur? Pauciſsimi ſunt: qui in mor-
tuos ſe fideles oſtendant, quod eſt ſatis mali. Illa optima Ruth
Ruth.2. dixit de Booz, Benedictus ſit à Domino, quoniam eandem gra-
tiam, quam præbuerat viuis, ſeruauit & mortuis. O quam pium
eſt, & quam meritorium, mortuorum meminiſſe, & diuinam
Maieſtatem pro illis deprecari. O vtinam diuina Maieſtas ſolici
tam curam huius rei in cordibus veſtris imprimeret. Hæ ſanctæ
mulieres non oblitæ ſunt facere miſericordiam, cum ſancto defun
cto Ieſu.

Dicit ergo ſanctum Euangelium, quòd vnguentis oneratæ
venerunt ſummo mane. Et quid eas tam diluculo impulit ſur-
gere?

18 gere? vnctiones, quas nocte præterita præparauerant. Qui cum Deo recumbit, deuotio illum facit surgere diluculo, & etiam excitat. Sic dicebat Dauid: Deus Deus meus ad te de luce vigilo, & quare tam diluculo surgis Dauid? Homo tot tantisq; negotijs implicatus, & tot regionum gubernatione occupatus summo mane surgebat ad laudandum Deum, huius rei rationem ipse reddit dicens: sitiuit in te anima mea Domine: tãta est sitis, qua anima mea tui æstuat, vt faciat me cum cogitatione recũbere, quomodo surrecturus sum ad te laudandum, atq; ideo vt primũ dies illucescit â lecto surgo, atq; hæc omnia facio, licet media nocte surrexerim. Media nocte surgebam ad confitendum tibi. O pigri, & carnales, satis profecto ex hoc apparet, quam parum Deum diligatis, & eius gloriam sitiatis, cùm in mollibus lectis vsq; ad meridiem dor-
19 miatis, acsi non crederetis aliquid esse plus quam nasci, & mori, sicut bruta animalia. Quod si aliquando mane surgitis optimè scitis vos ad quid surgatis, scilicet, qua prima nocte aromata pharmacopolij Sathanæ præparastis, & surgitis vt exequamini, quod constituistis. O Deus infinitæ maiestatis, benedicta sit tua patiẽtia, qua tantopere fers tam turpem hominum vitam. Fratres erubescite, attendite quod estis Christiani, & quod moriendum est vobis, & reddenda arctissima ratio istorum malorum omnium. Qua propter curate prius, quàm recumbatis, cogitationem multa bona opera cras faciendi in cordibus vestris proponere, & hoc vos excitabit, & diluculo surgere faciet.

Dicit vlterius, quod hæc vnguenta deferebant, *vt vngerent Iesum*. Mirabile est hoc. Nunquid hæ mulieres ignorabant, quòd si
20 mul cum Ioseph venit Nicodemus ferens mixturam myrrhæ, & aloes quasi libras centum? & nesciebãt, quòd sancti illi viri acceperunt corpus Iesu, & ligauerunt cum linteis, cum aromatibus sicut mos est Iudæis sepelire, vt refert Sanctus Ioannes. Quare ergò ò sanctæ mulieres plura vnguenta emistis, vt Iesum Christũ vngeretis? Ad hoc nobis respondetur, quòd quando amor est ingens nõ quiescit amator, nisi cum ipsemet dilecto inseruit. Nihil factum existimat, nisi illud ipse fecerit, nec omnia sufficere posse arbitratur, nisi ipse suam debitam diligentiam adhibeat. Quando Martha Saluatori nostro Iesu Christo seruiebat, dicite, non illi erant ancillæ? sic profectò, & tamen non hoc contenta erat, sed & ipsa ministrabat, & dicebat: Domine non est tibi curæ,

Psalm. 62.

Ioan. 19.

Luc. 10.

quòd ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare? quia credebat 21
ad tantum tamque dignum hoſpitem excipiendum, & illi ſeruiendum non ſufficere vniuerſum mundum, & ita illam credere oportebat. Sic hæ bonæ mulieres tantopere Dominum diligebant, vt licet illum vniuerſus mundus vnxiſſet, ipſæ tamen vnguenta ſua afferre non deſinerent. O ſi ex animo Deum diligeremus quantum optaremus, vt ei omnes ſeruirent, & nos eſſemus in eius ſeruitio priores, & non acquieſceremus, nec contenti eſſemus rebus, quibus alij Deo ſeruierunt, quanuis ſciremus hoſpitalia, & domos pauperum, atque infirmorum rebus neceſſarijs abundare, & vinctos carcerum omnia ſibi neceſſaria habere, ſi (inquam) Deum feruidè diligeremus, omnibus iſtis non contenti eſſemus, & noſtra etiam vnguenta quantumuis ſuperflua eſſent deferre curaremus, quantò magis ſcien- 22
tes propter vniuerſalem omnium crudelitatem tantam eſſe illorum inopiam. Illi Angeli, qui in figura peregrinorum Patriarchæ Abrahæ apparuerunt, vt legitur in Geneſ. non indige-
Gene. 18. bant pedum ablutione, aut vmbræ applicatione, aut ciborum
Chryſoſt. ſuper Gene. refectione, vt ponderat Sanctus Chryſoſtomus ſuper illum locum, quia ſpiritus erant. Veruntamen Sanctus Abraham ne meritum ex parte ſua amitteret, etſi illi non indigebant rebus illis, & ſic ſuperfluæ erant Angelis, eorum pedes abluit, & vmbræ refrigeratione illos inuitauit, atque ſplendidiſsimo conuiuio cibauit. Atque vt Sancti Angeli ſeruitium illud acciperent, illos mitiſsimis verbis exorauit dicens: Domine ſi inueni gratiam in oculis tuis, ne tranſeas ſeruum tuum ſed afferam tibi pauxillum aquæ, & lauentur pedes veſtri, & 23
requieſcite ſub arbore, ponamque buccellam panis. Optimè cognoſcebat quòd Angeli eſſent, & licèt eſſent tres, & diuinas tres perſonas ſignificarent, quia hæ tres perſonæ ſunt vnus Deus, illis tanquam vni loquebatur, modò verò tanquam tribus dicens: Domine, & requieſcite, & quanquam hæc omnia cognoſcebat, illos hac inſtantia inuitabat, vt ſeruitium illud acciperent, quòd rectè ſciebat illis non eſſe neceſſarium, ſed ſibi potius. Et ideò dicebat, ſi inueni gratiam. Ego (inquit) ſum qui beneficium accipio, ego hanc gratiam à vobis accipere ſpero, quod exemplum conuenientius huc poterat afferri, quàm quod modo dicimus? quod quanuis pauperes tam parum

ele-

24 eleemosynis indigerent, quàm Angeli, vt tamen amori nostro, ac charitati satisfaceremus, eos deberemus rogitare, & solicitare, vt nostra pietatis seruitia recipere dignarentur. O quot, & quantum circa hoc est lachrymandum? Quam miserabile est videre tot proximos, in tantis necessitatibus constitutos, & multorum diuitum abundantiam vane consumptam: qui quia Dei amorem non habent non recordantur illis subuenire, & ex alia parte illam in rebus impertinentibus, & in sæcularibus vanitatibus consumunt. O diabolicam cæcitatem? quòd cum tot dies, menses, & annos, diuitias, atque ingenia in mundi seruitute consumpseritis, conspicientesque quam parum vtilitatis, quantumque detrimenti ab eo acceperitis illum tamen tantopere diligatis, vt non sufficiat hoc, ad vos fatigan
25 dos, sed quod in dies magis, ac magis tanta voluptate consumatis, ac si in eo animæ salutem compararetis. Ad faciendum verò seruitium Deo statim existimatis vos esse paupe-res, & magnis debitis alligatos, & non habere facultatem ad illud faciendum. Legitur de maledicto Balac Rege Madian, quòd, vt appetitui suo satisfaceret, atque vt Balaam Israeli maledíceret plurima altaria ædificauit, & plurima animalia in offerendis sacrificijs consumpsit. Et quanuis vidisset, quòd nihil *Num.23.* sibi prodesset, alia plurima altaria in alio monte reædificauit, & animalia immolauit, nec hoc quidem illi profuit: sed non fatigatus est tam impertinentes illos sumptus facere, & iterum in alio monte alia plurima altaria erexit, & multa animalia mactauit, & absque vlla vtilitate, cùm semper illuderetur,
26 & tamen nunquam à sua pertinacia recessit. Ecce quid ad literam inter miseros filios huius sæculi agatur, quòd neque laboribus, neque sumptibus defatigantur, nec sumptui, nec diligentiæ parcunt, quando mundo, & diabolo seruituti sunt: & cùm videant labores, & sumptus præteritos nullam sibi vtilitatem attulisse, non tamen defeciscuntur, sed pertinaces sunt in illius seruitute, qui nullas illis gratias refert. Dic infœlix homo, qui totam vitam tuam consumpsisti in erigendis aris diabolo, & mundo, quid commodi percepisti, ex tot diligentijs, & sumptibus, quos in seruitute sæculi fecisti? quem fructum tibi attulerunt labores, quos in eius seruitio pertulisti?

Quare non verecundaris, & confunderis, cùm videris, quo- 27
ties ab illo illusus fueris, ab eius tamen seruitute non recedis, sed
nunc promptior es ad illi seruiendum quàm nunquam. Verùm
non esset iam rationi consentaneum, vt iam fraudem hanc ani-
maduerteres, & huic liberalissimo Domino seruire inciperes, cui
tantum debes, quique tam liberaliter tibi persoluet quicquid in
eius seruitio feceris? O vtinam diuina Maiestas te illuminet, vt
sic facias.

Et dicebant ad inuicem, *Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monu-*
menti? Progrediebantur ancillæ Domini in via sua, & maxima cu
ra, & solicitudine angebantur dicentes, *Quis reuoluet nobis lapidem*
ab ostio monumenti, quia maximus est? quando autem accesserunt,
viderunt reuolutum lapidem. Angelus enim de cœlo descenderat, qui
illum euoluerat. Quoties hoc contingit illis, qui constituunt Deũ 28
quærere, & in monumentum pergere, quæ est religio, hic enim
est locus mortuorum, in quo docemur passiones mortificare, &
mori mundo, & carni, solique vero Deo viuere. Quoties etiam
hoc illis accidit, qui Deo maxime volunt seruire, statim enim
plurima in corde suo euoluunt, & quasi cogitationum mare effi-
ciuntur, quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumẽti? quis re-
ligionis austeritatem, ieiunia, vigilias, ac verbera tolerabit? O ani-
mi debiles, fœminei, ac diuino auxilio parum confidentes acce-
dite, accedite, & videbitis lapidem reuolutum, Angelus enim Do
mini descendit de cælo, qui illum euoluit. O magni consilij An-
gele Iesu Christe tu Domine de cælo descendisti, atq; omnes diffi
cultates abstulisti, asperitatesque viæ mortificationis spiritualis
dulcissimas reddidisti. O quàm frequenter serui Dei huc expe- 29
riuntur, qui lapidem reuolutum cernunt, videntur enim nullam
difficultatem inuenire in virtutis operibus, quæ ex natura sua
sunt grauia, & laboriosa, imò in eis voluptatem, & saporem
Roma. 7. inueniunt, vt inueniebat Sanctus Paulus, cum diceret. Conde-
lector enim legi Dei secundum interiorem hominem. Condele-
ctor, id est, vndique delectatur Spiritus meus lege Domini, &
Psalm. 96. Dauid dicit: lux orta est iusto, & rectis corde lætitia, quod so-
li iusto; qui diuinam legem custodit, iure debetur bonus, &
lætus dies, ac cordis exultatio: & aliqui legunt hic, vt ex
Hebræo textu constat: lux sata est iusto, & rectis corde læ-

titia

30 titia in ſacris literis crebro per lucem proſperitas, ſicut per tenebras aduerſitas deſignatur. Et ita hic Dauid vult dicere, quod proſperitas, dulcedo, & conſolatio fuit ſata iuſto, & rectis corde lætitia. Solus enim iuſtus ad hæc ius habet, & iſta meritò poſsidet: nam peccator cum lætitiam, & proſperitatem poſsidet, eſt iniuſtus illius poſſeſſor. Satis verificatum eſt hoc in his ſanctis mulieribus, quæ non ſolum reuolutum lapidem inuenerunt, ſed Angelum etiam pulcherrimum in forma iuuenis feſtiuis veſtibus indutum viderunt, qui lætiſsimos nuntios ſanctiſsimæ Reſurrectionis Domini illis declarauit. Ecce finem, quem habent timores illorum, qui licet ſibi difficultates obijciantur, vlteriùs progrediuntur, ſicut fecerunt hæ benedictæ mulieres, quanuis illis lapidis magnitudo obijciebatur, & quod illum non
31 poſſent euoluere. Dominus clementiſsimus, qui eas confortauit, & conſolatus eſt, nos etiam gratiæ ſuæ fortitudine fulciat, & corroboret, & poſtea gloriæ lætitia conſoletur ſempiterna. Amen.

¶ Feria Secunda in Reſurrectione Domini.

Duo ex diſcipulis Ieſu ibant ipſa die in caſtellum quod erat ſpatio ſtadiorum ſexaginta ab Hieruſalem nomine Emaus. Lucæ. 24.

1

MAXIMA Eſt obligatio, quam habemus in hac glorioſiſsima feſtiuitate diuinas miſericordias ſentiendi, quas in ea ſancta Eccleſia nobis repræſentat. Hodie nobis cæleſtis medicina detegitur, qua labores curemus. Hodie ſuauiſsimus finis, quem ſolicitudines, & labores propter Deum tolerati habent, nobis declaratur: hodie denique nobis demonſtratur proſperitas, qua terminantur res iuſti, qui in manus Domini commendatur. In admirabili enim Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti reſurrectione hæc omnia oſtenduntur. Eſt hic articulus tam ſolennis ac celeber, vt etiam inſenſibiles creaturæ illum ſenſiſſe vi-

Matth. 25. deantur, vt dicit sanctus Matthæus. Et ecce terræmotus factus 2
est magnus. Hic est dies ex propositio institutus, in quo nobis
diuitiæ, & magnitudo Dei ostenduntur. Dies in quo diuini pe-
ctoris nobilitas detegitur, diesque in quo confirmantur fiduciæ,
& spes, quas iustus in Deo habere potest. Perspicuum est enim
quòd qui pro nobis mortuus est, resurrexit, & ascendit in cę-
lum non nos odit. O quis haberet linguam ad explicandum, &
spiritum ad sentiendum quomodo sanctorum atque Angelorum
exercitus cum illa gloriosissima Dei anima exeunt canentes, &
Psalm. 67. dicentes. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fu-
giant qui oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus, defi-
ciant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie
Dei. Et iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei, & dele-
ctentur in lætitia. Cantate Deo, Psalmum dicite nomini eius, 3
date gloriam laudi eius, iter facite ei qui ascendit super occasum.
Dominus nomen illi. Exurgat Deus gloriosus, & significet ini-
micis suis, quod dissipandi sunt, & sicut cera in igne defluit, &
puluis à venti conspectu deficit, ita ipsi à diuino conspectu peri-
turi sunt. Ita hodie debiles, & absque viribus remanent dæmo-
nes. Iusti autem lætentur hodie in conspectu Dei. Cantate
Deo, iter facite ei. O gloria animæ meæ iter faciant tibi Ange-
li sedenti super mortem, & sepulchrum, qui ascendis super oc-
casum. Et defers epithalamium & titulum, Dominus nomen
illi. O quanta cum lætitia, & exultatione hodie ab illis inferna-
Esai. 53. libus carceribus exibant. Sanctus Propheta Isaias hoc prædi-
xerat, dicens: Dabit impios pro sepultura, & diuites pro morte
sua. Impij hic significant peccatores, etsi hoc nomen plerum- 4
que significat pessimos, & infames: hîc tamen pro omnibus pec-
catoribus cuiuscunque generis sumitur. Vt etiam in hoc sensu
Roma. 5. sumpsit Sanctus Paulus, dicens: cùm adhuc infirmi essemus, se-
Psalm. 44. cundum tempus pro impijs mortuus est. Per illud verbum: diui-
1. Timot. 6. tes, intelliguntur sancti Patres, nam scriptura diuina iustos, di-
Iacob. 2. uites appellat. Vt patet ex Psalmis, vbi dicitur: Vultum tuum
deprecabuntur omnes diuites plebis, & ex Paulo. Præcipe diui-
tes fieri in bonis operibus, & Iacobo. diuites in fide, & hæredes
regni. Dicit igitur Esaias, quod sanctissimus Redemptor morte,
ac sepultura sua lucraturus erat peccatores, qui in peccatis suis
sommorabantur & iustos, etiam, qui carceribus vincti tenebantur.

5 tur. Atque hi hodie exeunt diuites, non solum gratiæ & meritorum, quibus cum ex hac vita transierunt, sed etiam gloriæ & exultationis locupletes. Et exeuntes transeunt cuncti cum sanctissima anima Iesu Christi filij Dei, & transeuntes per Caluariæ locum maxima reuerentia adorant crucem, quæ adhuc illic erat immaculati agni sanguine conspersa, quæ propter festum nondum ablata fuerat. O quam ineffabili suauitate, ac dulcedine illam salutarunt, dicentes: O crux pretiosa, ò salutis nostræ sacratissimum instrumentum. O benedictus locus vbi redempti sumus, ò lapides sacrosancti diuino Dei sanguine conspersi. Progrediuntur vlteriùs, & ad sanctum sepulchrum accedunt, in quo pretiosissimum corpus Domini iacebat, & illud omnes illi exercitus Angelorum, & sanctorum circundant, & accedit illa glorioss-
6 sima anima ad caput sepulchri, & incipit dicere. Exurge gloria *Psalm. 56.*
mea, exurge psalterium & cithara, exurge corpus meum, & communicabo tibi gloriam meam: siquidem tam fidelis socius meus fuisti: vocat corpus psalterium, & citharam. Psalterium enim instrumento tactum sonum immittit, cithara verò oportet vt manibus attingatur, quo musicam proferat: sic illud sanctissimum corpus, clauis, spinis, verberibusque pertactum fuit, atque etiam hominum manibus, quæ illud alapis & colaphis percusserunt: & ideò illud appellat psalterium, & citharam. Et in eodem instanti anima in illud infusa est, & illi gloriam & splendorem suum communicauit, & statim glorioſum, pulcherrimumque surrexit. Sicuti nubes nigra, & obscura vbi primum sol in eam reuerberat *simile.*
ita pulchra: & splendida efficitur, vt ipse sol esse videatur: ita illud
7 sanctissimum corpus, quod tam obscurum, vt verberibus, vulneribusque deformatum, & cruore infectum erat, simul vt anima glorioſissima in illud infusa est, pulchrum, & splendidum, vt sol remansit.

Dixerat Dominus: Videte ficulneas, & omnes arbores, cùm *Luc. 21.*
producunt iam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas: ita & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quoniam propè est regnum Dei. Videte (inquit) has arbores quales sint in hyeme *simile.*
mortuæ, siccæ, & deformes, ineunte autem vere non cernitis quomodo reuiuiscant? Qui naturæ discursum ignoraret, & illas videret folia amittere, & sic mortuas remanere, arbitraretur quòd nunquam deberent reuiuiscere: & qui eas non vidisset in princi-

pio hyemis, & illas ineunte vere animaduerteret, quôd nouas frondes, ac flores fructuſque producerent, & tam virides, & decoræ efficerentur, diceret illas denuò reſurrexiſſe. Sic (ait Dominus) cum videritis ſigna in ſole, & luna credite iam propè eſſe corporum veſtrorum redemptionem. Vbi apparet, quod corporum glorificationem arborum viriditati comparauit. Et ita non caret myſterio quôd Chriſtus ſapientiſsimus Magiſter decreuerit, vt ſua glorioſa reſurrectio eo tempore eſſet, in quo nobis ipſa natura reſurrectionem perſuadet. Tunc enim arbores reuiuiſcunt, floreſque ac frondes producunt. Et idcircò dicitur à nobis Paſcha floridum. Exit igitur bonus Ieſus ex morte triumphum reportans, glorioſus, impaſsibilis, & immortalis, & cum illa glorioſa ſocietate primam ſtationem facit ad ſacratiſsimam virginem genitricem ſuam: quæ tunc in oratione commorabatur mæſtiſsima, & lachrymis perfuſa cum maximo deſiderio expectans, quando totum ſuum bonum aduentaret. Et ecce Angelus Gabriel ingreditur ad illam, lætiſsimos illi afferens nuncios, ſicut attulit olim de primo ipſius aduentu ad mundum. Et ingreſſus rutilanti vultu, ac corpore, flexis genibus illam allocutus eſt, dicens: Regina cæli lætare, Alleluya, quia quem meruiſti portare, &c. Lætare Domina: iam enim lumen oculorum tuorum reſurrexit, & venit vt te conſoletur. Statim appropinquabit cum illa multitudine ſanctorum, quos ex infernali carcere abſtraxit. Adhuc eo loquente, ecce ſanctus ſanctorum cum omni illa glorioſa turba ad illam ingreditur. Cùm ſacratiſsima virgo ſanctiſsimum filium ſuum cum tanta pulchritudine, gloria, ac maieſtate perſpexit, qua lingua poterit explicari gaudium, & exultatio, qua eius ſpiritus repletus eſt? ô Angeli pacis lætamini cum hac ſanctiſsima virgine, ò cæli, ò terra, atque omnes creaturæ exultate propter lętitiam genitricis Dei veſtri. Perſonant Cherubim, & concinunt omnes illi beatorum ſpiritus dicentes etiam: Regina cæli lætare, &c. Proſternit ſe pretioſiſsima Mater ad ſacratiſsimos pedes beatiſsimi filij ſui, & tota exultatione perfuſa non ceſſat ſacratiſsima illa vulnera maximo ſplendore radiantia oſculari dicens, ò vulnera benedicta ex vobis nuper triſtitiam accepi: & ex vobis nunc mihi exultatio dimanat. O corpus ſacratiſsimum, quod ego tam vulneratum, totque tormentis afflictum vidi, tantum nunc mihi voluptatis affers,

quan-

11 quantum tunc mœroris attulisti. Iam tristitiam meam glorioſa ſaluatoris mei præſentia penitus ablatam video. O pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis immẽſas tibi gratias ago quia ſic mœſtiſsimum cor meum lætificare voluiſti.

Ipſa die duo ex diſcipulis eius ibant, &c. Hęc dies eſt dies cõſolationis, & ideo afflictorũ cõſolator ſeſe offert triſtibus. Quod enim in mundo afflictos conſolatur, eſt reſurrectio, quia credunt ſe cũ illo cõſurrecturos eſſe. Cũ Iob tam obſeſſum mœrore ſe videret, & à cælo, terra diabolis & hominibus ſe perſecutum animaduerteret: hac ſola cõſolatione ſubleuabatur dicens. Credo quòd redemptor meus viuit, & in nouiſsimo die de terra ſurrecturus ſum. Credo (inquit) Redẽptorem meũ viuere, & videor mihi iam nũc illũ ſuſcitatũ aſpicere. Et ſingulis horis ſe hac conſideratione muniebat, vt *Iob.19.*

12 ipſe ſignificat dicens, Putas nẽ mortuus homo rurſum viuet? reſpõdet ipſe dicens: cũctis diebus, quibus nũc militо, expecto donec veniat immutatio mea. Scilicet, ad reſurrectionis gloriã omnibus diebus vitæ meæ (qui omnes ſunt belli, & contradictionis) hac ſpe munior, credens, quòd aliquando tandẽ bellum in pacẽ, & pœna in æternã gloriam conuertetur. Et. 11. cap. eiuſdẽ Iob dicitur de iuſto: miſeriæ quoq; obliuiſceris, & quaſi aquarũ, quæ pręterierunt nõ recordaberis. O iuſte propera nũc, aliqua enim dies aduenier, in qua laborũ non recordaberis, & quòd bene vixeris, & aliquid propter Deum paſſus fueris lætaberis: tibiq; omnes præteriti labores quaſi torrentis diluuies in vere videbuntur, quæ celerrime præterijt, & ſtatim torrẽs exſiccatus manſit. O quãti noſtra intereſt fratres mei ne hic articulus à memoria noſtra excidat, ſed cre- *Iob.11.*

13 brõ illũ meditemur, hac via vt nos ad glorioſam reſurrectionem pręparemus, & ſuperuenientia infortunia patienter ferentes nos conſolemur. Atq; hęc eſt vna ex expoſitionibus, quę optima quidem eſt, qua illa verba S. Pauli declarantur, vbi dicitur: reſurrexit propter iuſtificationẽ noſtram. Nã glorioſę reſurrectionis Dñi cõſideratione anima fide adiuta in amorẽ tam illuſtris ſtatus inflãmatur. Et hinc prouenit, quod à vitijs recedat, peccatorum q; ſuorum pœnitentiã agat, & hac via ad iuſtificationẽ diſponatur. Cũ igitur hic dies tantæ lætitiæ ſit, voluit Dñs his duobus diſcipulis ſuis in itinere offerri, atque illis adiungi, qui triſtes erant, vt mœrorem ab eorũ cordibus auferret, eoſq; exultatione repleret. Notate quod dicit, *Duo ex diſcipulis.* Nõ enim erãt Apoſtoli: nõ tantũ perſona- *Roma.8.*

ſonarum dignitatem, quantum neceſsitatē conſiderat: & idcirco 14
magis indigentibus remedio occurrit. Hoc docuit ſtatim in principio in mūdi cōſtructione, quod ſignificat in illo verbo, quod in
Gene.1. Geneſi dixit: Germinet terra herbam virentem, & facientem ſemen, & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus ſuum. Erat cælum, ſed nondum erat ſtellis ornatum: erat aer ſed nōdū in eo erant aues; erat etiam & mare, nondum tamen erat plenum piſcibus, erat etiam terra, ſed nondum erat plantis, nec arboribus exornata. Volenſque hæc omnia exornare incepit à terra, quæ cælo, aeri, & mari eſt inferior. Sic oportet eſſe fratres, quòd prius debetis debilioribus, & magis indigentibus ſubuenire. Ea propter apparuit Dominus prius illis qui remedio magis indigebant, ſicut erāt mulieres imbecilles, & hi duo diſcipuli, qui iam fere à fide deficiebant. Non intrat in hanc regulam ſacratiſsima Virgo Ma- 15
ria, vt enim ſupra diximus, ipſa prima fuiſſe creditur, quam Dominus noſter Ieſus Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam viſit.

Ibant ipſa die. Abibāt iam quaſi diſcedentes ab ſchola Ieſu Chriſti ſui ſanctiſsimi Magiſtri, quia mulieres eos deteruerunt. O quot in hac die diſcedent ex illis, qui Domini diſcipuli eſſe, & in
Simile. eius ſancto ſeruitio cœperant ambulare. Iumenta, quæ alligata ſunt, cùm ſic violenter teneantur, vt primum à vinculis dimittuntur curſitant, calcitrant, ac fugiunt, ita, vt à nemine detineri poſſint. Sic aliqui ex vobis, cùm in hac quadrageſima alligati fueritis, & vtinam non ita ſit, ſi enim violenter vincti fuiſtis vinculum illud non fuit amoris: nunc autem iam dimiſsi eſſe videmini: reperitis libertatem ſaliendi, calcitrandi, & creatorem veſtrum offendendi. Videbamini vobis in tempore ſancto alligati eſſe eo 16
quod tam impudice, & libere turpitudinibus veſtris vti non poſſetis: nunc verò iam arbitramini quòd ad omnia facultatem habe-
Simile. tis. Si fluuius ab alueo abſtrahatur, cùm iam ex longo tēpore profundum canalem aperuerit, per quem defluit difficillime ab eo abſtrahitur, vbi primum autem poteſt ſtatim omnia impedimēta dirumpit, & in priſtinum alueum reuertitur. Sic plurimi ex vobis cùm conſueueritis cum maxima libertate, & diſſolutione viuere, & cor veſtrum ſinere, vt ſenſualium appetituum decurſum ſequatur: cùm in quadrageſima aliqua violentia vobis facta fuiſſe videatur (Sanctimonia enim temporis, obligatio confeſsionis, & bonum exemplum aliorum proximorum omnia hæc erant

impe-

17 impedimenta, & obstacula, quæ vos per aliam partem defluere faciebant) nunc maiori impetu diruptis his obstaculis reuertetur fluuius per pristinum alueum. O fratres mei non ita sit per reuerentiam Dei, ne tanta ingratitudine cum diuina Maiestate vtamini: nè velitis modô recuperare tempus in quo vos à peccatis continuistis, Ecclesiastici in quadragesima prætermittunt, Alleluia, in paschate vero pro vno, quod prætermiserunt cantant decem simul: sic vos in quadragesima prætermissis aliquomodo lætitiam, vanitatemq; sæcularem, conuiuia, & alias voluptates, nunc verô in tempore paschali pro vna voluptate vultis decem assumere, videte qualis modus sit hic religionis Christianæ, & quanta inconstantia in virtute. Pudeat vos fratres mei tam inconstantes esse: verbum, quôd Deo promisistis toties frangentes. Ad- *Simile.*

18 uertite quia Sanctus Paulus dicit: Quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam patris. Ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Res est profectò terribilis, consideratio perfectionis, quam à nobis hìc petit Beatus Paulus: dicit vt nos mortales, peregrini, & miseri simus, sicut Christus suscitatus, & glorioſus. Quôd imitentur sancti, qui in cælo commorãtur bonum Iesum glorioſum non est mirandum, cum de illis cantet ecclesia dicens: qui sequuntur Agnum quocunque ierit. Quôd autem nobis plenis tot passionibus, & miserijs dicat Sanctus Paulus: quomodo Christus surrexit, ita & nos: hoc est maximè mirandum. Dico quod si diuino fauore adiuti sumus non petit à nobis rem nimis difficilem. Non enim petit, vt glorioſi simus sicut Saluator noster Iesus Christus: sed vt quemadmodum ille per suam sanctissimam resurrectio- *Roman. 6.* *Apocal. 14.*

19 nem de mortuorum societate exiuit, & ad viuorum consortium venit, & dispari ratione vixit, qua anteà viuebat: ita & nos ad eius imitationem ex omni spiritus mortalitate exeamus, & omnem virtutem amplectamur, atque ad hoc faciendum nos ab omni mala societate separemus, ne iam cum hominibus mortuis, id est, cum hominibus, qui dediti sunt vitijs conuersemur. Videte (ait Sanctus Paulus) quomodo Christus iam non moritur, & ob hanc causam cum surrexit mansit sindon, & sudarium in monumento: & nudus, gloriaque indutus, & immortalitate resurrexit. De Lazaro autem dicit Sanctum Euangelium quôd sindone inuolutus resurrexit, & idem dicit de filio viduæ. In trieri quando qui inuiti remigant à remigio foras exeunt exit semper vnusquisque an- *Ioan. 11.* *Lucæ. 7.* *Simile.*

nulo

nulo ferreo, pede constricto & parte cathenæ baiulãs, sicut homo qui iterum ad remigium reuersurus est. Illi resuscitati, Lazarus & alius adolescens cum sindone resurgunt sicut homines, qui iterum morituri sunt, quiq; ad sepulchri trierem redituri sunt: idcirco cum vinculis exierunt. Iesus Christus verò tanquam dux præstantissimus, qui nullo vnquam tẽpore ad sepulchrum reuersurus est, exit absque sindone immortalitate plenus. Ad cuius imitationem cum à peccati morte resurrexerimus, ab omni mortali culpa, & mortuorum conuersatione oportet nos segregari. Quis verbis satis dignè poterit explicare, quantum sit malę cõuersationis incommodum? In libris Esdræ dicitur quòd ædificantibus Hebræis templum Domini post reditum à Babylone accesserunt ad eos gentiles finitimi offerentes se illis cum adiutorio, & dicentes: A Edificemus vobiscum, quia ita vt vos quærimus Deum vestrum. Quibus Zorobabel, & Iosue, & reliqui principes patrum Israel responderunt dicentes: Non est nobis, & vobis vt ædificemus domum Deo nostro, sed nos ipsi soli ædificabimus Domino Deo nostro Israel, & nõ acceperunt hoc auxilium, solum vt nociuam conuersationem conscientijs suis euitarent tanquam homines Deum timẽtes. Heu heu quomodo hoc dicam? quàm pauci reperientur modò, qui propter timorem Domini, & vt conscientijs suis non noceant, ab illis recedant, à quibus vtilitatem aliquam sperant impetrare, quamuis sentiant maximum incommodum spirituale, quod sibi ab eorum conuersatione dimanat! ò si Deus nobis oculos aperiret, vt intelligeremus, quòd mala conuersatio incipit bonos destruere, & malos penitus euertit. Quemadmodum manus quantumcũq; albæ sint, si carbones contrectant, ab illis coinquinantur, & quantumuis viridia sint ligna si multo tempore sunt in igne aliquando tandem inflammãtur, sic licet iustus quis sit, nimia mortuorum, & dissolutorum hominum conuersatione coinquinatur, & incenditur. Aduerte quòd homines peccatores sunt carbones, & ignis, aduerte quòd te contaminabunt, & comburent. Etiam nobis vult Sanctus Paulus in his verbis significare nullam esse virtutem, quæ prętiosa sit nisi sit cum perseuerantia, cùm dixerit: Quomodo Christus resurrexit, ita & nos, &c. sicut Christus iam non moritur: ita oportet spiritualem mortem in nobis non amplius dominari.

Esdræ. 4.

Simile.

Dicit vlteriùs Sanctum Euangelium, quod hi, qui proficisce-

ban-

23 bantur erant duo. *Duo ex discipulis Iesu ibant.* Ecce signa discipulo- *Luca.20.*
rum Domini. In eo quòd bini vadant cognoscetis cuius scholæ *Actu.13.*
sint: Semel eos misit binos antè faciem suã. Dicitur etiam quòd
Petrus, & Ioannes ascendebant in templum. Ad orandum, & *Luca.19.*
prædicandum ibant bini: & cum irent ad adducendam asinam
& pullum eius misit duos ex discipulis suis. Atque hi nunc, et-
si proficiscebantur, quasi aberrantes, non tamen bonam illam
consuetudinem amiserant, bini enim ibant. Et hæc societas vl-
tra id quod est solatium, & itineris subleuatio, & remedium ad
puritatis custodiam personarum que cautionem: est etiam ex-
cellens medicina ad arrogantiam comprimendam: quid etenim
efficacius reperiri poterit ad curandum superbum, qui cupit ès-
se singularis, & alijs excedere, quàm dari huic socium in om-ni-
24 bus æqualem, vt videns illum caput humiliet, & non se tanti esti
met? Hoc decreuit diuina prouidentia ad humilitatem causan
dam, vt nemo tam singularis in vna virtute esset, quin alium
tam perfectum, aut perfectiorem etiam haberet, in quem ocu-
los conijceret. Sicut in lyra omnes chordæ habent sui æquales, & *Simile.*
sunt dispositæ binæ præter eam quæ dicitur prima, quæ nullam
habet æqualem, ita in hac ecclesia militanti, quæ est optime tem
perata Spiritus sancti sapientia omnes chordæ sunt binæ. Hoc
est, nullus est quantumuis bonus, qui non habeat æqualem. So-
la prima, quæ est sacratissima virgo Maria Domina nostra
est singularis: quæ neque primam similem visa est, nec habere se-
quentem.

Dicit vlterius Sanctum Euangelium, quod hi duo discipu-
25 li, *Ibant in castellum.* Proficiscuntur ex ciuitate Regia, & per-
gunt in villam nomine Emaus. Homines à quorum cordibus re
cedebat Deus, quò vultis, vt vadant, nisi ad castellum? Non
meministis finem illius filij prodigi, qui à patre suo recessit? *Luca.15.*
Tandem fuit porcarius, in villa quadam: eò enim miseriarum de
uenit. O quam humiles, & abiectas cogitationes habent, qui à
Deo recedunt. Efficiuntur rustici, & agrestes sicut illi Hebræi,
quos cum Deus plurimi æstimaret, & pane angelorum manibus
pisto saturaret, non sapiebant rem tam delicatam, & dicebant flẽ
tes: in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porique *Num.11.*
& cepe & alia. Anima nostra arida est, nihil aliud respiciunt ocu
li nostri, nisi Man. O rustici, qui cibum Domini non sapitis, nisi

alias

alias res viles,& nociuas homini. Tractatio iustorum, est nobilis 26
Psalm. 14. & vrbana. Dauid quærebat dicens, Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? & respondet. Qui ingreditur sine macula, qui ne minima quidē macula contaminatus fuerit, sicut rusticus, sed mū dus fuerit anima: sicut nobilis, & vrbanus est mundus vestibus. Qui operatur iustitiam, hoc est, quòd induat se vestibus iustitiæ: quòd omnia eius opera debent esse secundum diuinā legem: ad similitudinem politissimi viri vrbani, opera enim peccatoris sunt sicut vestes rustici, absq; forma, & moderamine omnia incōpta, & inordinata. O fratres mei si frequenter in cælestis regis curia conuersaremur per affectum, amorem, assiduamq; contemplationem, quantum hoc exteriori splendore appareret, quam mundi, & absq; culpæ macula, quamque perpoliti, & sanctorum exercitationum vestibus exornati incederemus. Sed nos vt homines abiectorum intellectuum ab hac sancta vrbanitate recedentes vilē, & 27
rusticam peccatorum consuetudinem amplectimur. Et volumus esse quasi porcarij nostros brutos sensus pascentes.

Cùm sic inuicem inter se loquentes in illud castellum pergerent. Et *ipse Iesus appropinquans ibat cum illis.* Ita vt ipsi illum nō agnoscerent, & accedens ad eos interrogauit dicens, *Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes, & estis tristes?* Ecce ingenium Christianorum hominum huius temporis, qui nescimus de Deo loqui nisi cum sumus tristes, cùm infirmitate, cū infortunio, persecutione, ac labore fatigamur. Tunc agimus quàm vanus sit hic mundus, & quàm prudenter faciant, qui eum relinquunt, & tunc suspiramus ad Deum, sicut illi, de quibus ipse Dominus loquitur
Osea. 6. per Oseam dicens, In tribulatione sua mane consurgunt ad me. 28
Venite reuertamur ad Dominum, quia ipse cepit, & sanabit nos: percutiet, & curabit nos. Et quanuis hoc non sit malum: videmur tamen quasi inuiti hoc facere, & nihil aliud facere posse. Maximę imperfectionis est non agere, nec loqui de Deo nisi in tristitia, & tribulatione: in voluptate autem ita illius obliuisci, ac si homines rationales non essemus. Nō sic faciebat ille, qui dicebat: si oblitus
Psalm. 136. fuero tui Hierusalem obliuioni detur dextera mea. Adhęreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non proposuero Hierusalē in principio lætitiæ meę. Obliuiscar (inquit) ego mei ipsius, & faucibus meis lingua adhęreat: si vllo vnquā tēpore oblitus fuero tui ò ciuitas Dei. Et quando futura est hęc memoria? in

prin-

principio lętitię meę. Cũ maiorẽ lętitiã habuero, atq; in principio illius: tũc recordabor, & dicã. Heu est Deus, est cælũ: & infernus, ne tantum bonũ amittã, ac tantũ malũ acquirã propter hanc lętitiã trãsitoriã. O fratres, quã necessariũ est, vt de hoc agatis in medio lętitiarũ, voluptatũq; vestrarũ, atq; etiam in initijs illarum, ne forte mentes vestras peruertant, & illis amentes peccatũ aliquod cõmittatis. Quando vaditis ad deambulandũ, ad conuiuiũ, ad recreationẽ memẽtote prius, quòd est Deus, & cęlũ, est etiã infernus: vt ita moderate istis vtamini, vt propter illa diuinã Maiestatẽ nõ offendatis. Ibant hi tristes, & de Deo loquebãtur: & interroganti Dño, qui essent sermones illi? respõdit alter dicẽs, *Tu solus peregrinus es in Hierusalẽ?* Hæc eadẽ verba possumus omnes illi dicere, quòd solus ille est in hoc sæculo peregrinus, nos enim omnes sicut incolæ in eo cõmoramur, & ita hoc miserabile exilium diligimus, vt sola recordatione quòd ab eo discessuri sumus mortis doloribus afficiamur. O incõmutabilis Deus quãm miserabile est nos tot tãq; altas radices in terra egisse, quæ quasi transitus ad æternã vitã nobis data fuit, omnia hæc ex eo proficiscũtur, quòd in aliqua suauia, & delectabilia oculos coniecerimus cum nimio affectu, quę quidem Deus nobis dedit, vt appetitus, & desideria nostra ad ęternas delicias excitaret. Quãquã Loth iustus erat, dicit sacra scriptura quòd cùm esset mane cogebãt eũ Angeli dicẽtes. Surge tolle vxorẽ tuã & duas filias, quas habes: ne & tu pariter pereas in scelere ciuitatis. Dissimulãte illo apprehẽderũt manũ eius, & manũ vxoris, ac duarũ filiarũ eius, eô quod parceret Dñs illi: eduxeruntq; eum, & posuerũt extra ciuitatẽ. Quid vobis hoc videtur fratres mei? quòd cũ Angeli ei dicerent quòd volebat Deus ciuitatẽ illam concremare, & illũ cõpellerẽt, vt exiret, ne ibi cũ malis periret, tamẽ simulabat nec exire volebat, ita vt necesse esset quòd Angeli illos manu apprehẽderẽt, & extra ciuitatẽ educerẽt, quasi inuitos, mira profecto affectio hominis, & hominis quidem iusti. Amor enim pulchritudinis, & amœnitatis regionis illius illũ sic pertinacem reddebat. Amœnitas, & fertilitas Sodomæ eum commouit, vt illam in habitationẽ eligeret, & eadem fertilitas eum retinebat, quominus ab illa libenter exiret. Sed cũ haberet optimos fautores, quamuis ipse simularet, ipsi tamen illum compulerũt, & extra ciuitatẽ, quasi renuentem deduxerunt. O si Deus Angelos mitteret, qui nos cõpellerent, vt hanc turpissimam Sodomã relinqueremus, ô si talia

Gene. 19.

auxilia in noſtris ꝓximis haberemus, vt nobis eſſent quaſi angeli 32
qui ſuis verbis cõſilijs, ac bono exẽplo nos mouerẽt, atq; etiã com-
pellerẽt, vt ab his, incẽdijs, abominationibus, ac voluptatibus hui⁹
Simile. ſeculi exiremus atq; tanquã veri peregrini ſuper faciẽ terrę viue-
remus. Peregrinus ex itinere defatigatus progreditur cogitãs qua
exultatione ab vxore ſua recipiendus, & qua alacritate à filijs am
plectendus eſt, & quãtum gauiſuri ſunt amici ſuo aduẽtu, & quo
modo cũ omnibus delectãdus eſt, atq; hac cogitatione, & recorda
tione itineris ſui laborẽ mitigat ac ſubleuat, & maxima cũ celerita
te progreditur deſiderãs iam domũ ſuã propinquare. Nũc ſiquidẽ
Hebr.13. Chriſtiani ſumus, & non habemus hic ciuitatẽ permanentẽ, ſed
futurã inquirimus, vt ait S. Paulus, cũ hac cõſideratione viuamus
cogitantes quomodo amici, ac fratres noſtri angeli, pater noſter Ie
ſus Chriſtus, mater noſtra ſanctiſsima virgo Maria, ac filij noſtri 33
ſpirituales, qui propter noſtrũ exemplum, & miniſteriũ conuerſi
ſunt, nos ſumma cum alacritate recipiẽt. Hęc conſideratio conſo
2.Cor.4. labatur Sãctũ Paulũ in laboribus ſuis, & ſic dicebat: propter quod
nõ deficimus, ſed licet is, qui foris eſt noſter homo corrũpatur, ta-
mẽ is, qui intus eſt renouatur de die in diẽ, id enim quod in præ-
ſenti eſt momẽtaneũ, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum
in ſublimitate æternũ gloriæ põdus operatur in nobis: nõ contem
plãtibus nobis quæ videtur, ſed quę nõ videtur. Quæ enim viden
tur temporalia ſunt, quæ autẽ non videntur æterna ſunt. O admi
rabilia verba, in quibus declarat S. Paulus, ad literam, hæc omnia,
quæ hic dixim⁹ quomodo, licet corpore fatigatus, ſpiritus tamẽ re
creatus, breuitatis vitæ, & æternitatis gloriæ cõſideratione ſubleua
Gene.19. tur, non contemplans ſicut Loth hęc viſibilia, quæ omnia cras fi- 34
niẽtur. Et quãuis Deus nobis præciperet, vt in accẽſis fornacibus
arderemus, & in his ignibus mille annos viueremus, quid ſunt hęc
omnia in comparatione æternitatis bonorum, quæ ſperamus?

Interroganti illos Dño de qua re loquerentur, reſpõderũt, *De Ie ſu Nazareno &c. Quomodo tradiderũt eũ ſummi ſacerdotes. &c.* Nos au tẽ ſperabamus, &c. Videte quã plena ſunt hęc verba infidelitate. Sperabamus (aiũt) acſi dicerẽt: iã nõ eſt quid, aut quare amplius ſperemus. Sperabamus in verbo eius, quòd redimẽdi eſſem⁹ ab il lo. *Tũc ait illis Ieſus, O ſtulti & tardi corde ad credẽdũ, &c.* Et poſtquã re prehẽdit eos cępit illis declarare ſacras ſcripturas ꝓbãs illarũ teſti monio magiſtrũ illorũ verũ eſſe Meſsiã promiſsũ in lege, & opor

tuiſſe.

35 tuisse eũ pati oĩa quæ passus est,& ita intrare in gloriã suã,& inci
piẽs â Moyse,id est,â libris Moysi. Quapropter notandũ est, q̃ il
la oĩa præcipuê ꝓpter Saluatorẽ nr̃m Iesum Christũ scripta fue-
rũt. Sicut q̃ facit exẽplar,siue formã cymbali,facit illã ꝓpter cym
balũ,quod secũdũ eã vult cõficere,perfecto autem cymbalo opti-
mè potest forma cõfringi. Forma legis nouæ fuit lex vetus, ita vt
nisi futura esset noua,minimè lex vetus scriberetur. Nã frustra fit
forma,nisi cũ ea aliquid faciẽdũ sit. Nõne vobis vidẽtur sancti no
uę legis perfectiores fuisse quã sancti veteris testamẽti? & tñ vitæ
sanctorũ nouę legis,nõ sunt in sacris literis ascriptę:licet enim ip
si in sanctorũ numerũ relati sint,eorũ tamẽ gesta (quanuis verisi
ma)non sunt in sanctarũ literarũ canone scriptæ:vitæ autẽ, & fa-
cta illorũ sanctorũ veteris testamenti sacræ scripturæ commẽdata
36 sunt. Et ratio huiusrei est,quia illorũ facta erãt quasi forma futuro
rũ,ita vt nisi futura essẽt,illa nõ scriberẽtur. Et sic nõ solũ diuinæ
scripturæ apertê loquebãtur de vita,factis,morte,ac resurrectione
Iesu Christi Redẽptoris nostri:sed etiã vitę,& opera Sãctorũ Pa-
triarcharũ,erãt quasi formę & figuræ horũ mysteriorũ omniũ. Et
hoc est qđ illis declarauit iter faciens cũ eis, quousq; cũ illis cœnãs
ita sese illis reuelauit,vt manifestê eũ cognoscerẽt. Hic ipse Dñs q̃
illos illuminauit,nos etiã per suã misericordiã illuminet,& corda
nr̃a inflãmetvt illorũ viscera incẽdit,quò diuinę eius gratię repleti
ei dignè seruiam⁹,&postea illũ in sẽpiterna gloria videam⁹. Amẽ.

Feria. III. post Dñicam Resurrectionis.

Stetit Iesus in medio discipulorum suorum & dixit eis: Pax
1 *vobis,ego sum,nolite timere.* Lucæ.24.

POstquã inuẽtus est scyphus in sacco Beniamin priusquàm S. Ioseph sese suis fratribus reuelaret, introduxit eos in cubiculũ. Gene.45.
Iã potestis cogitare qd illic dicerent,& quomodo timerẽt,ne fortè
illos torqueret,aut interficeret,&dicerẽt:meritò hęc patimur,quia
peccauim⁹ in fratrẽ nostrũ. Illis hoc timore ꝑculsis reuelauit se san
ctusvirdicẽs: Ego sũ Ioseph frater vester,nolite pauere. Quid simi
li⁹ huic rei esse potest,quã quod hodie actũ est? erãt S. Apostoli in
vna domo loquẽtes interse quomodo Dñs apparuerat S. Petro,&
fortè metu perculsi dicebãt ad inuicẽ:si reprehẽsur⁹ est nos ꝓpter
peccatũ,quod in eũ cõmisimus deserẽtes,vt deseruimus illũ? Illis

autē ita exiſtētibus ingreditur Dñs Ieſus,& ſtans in medio illorū 2
dixit illis:*Pax vobis, ego ſum, nolite timere.* Ego ſum frater veſter Ioſeph,frater veſter Ieſus Chriſtus,nolite timete,non enim venio reprehēſurus ſed conſolaturus vos.O benedicta ſit talis clementia tā benigni Dñi,& fœlices,qui ei ſeruiūt,ipſi enim habebūt eius viſitatiōes,&illius cōſolationibus recreabūtur.*Cōturbati verò,&c.* Vſq; ibi:*Palpate,& videte,quia ſpiritus carnem,& oſſa non habet.* Securè hæc vulnera palpate.Quare Dñe prēcipis eis, vt iſta vulnera ptingāt ad probandū,quod verū habes corpus?Nō vides quôd renouabūt tibi dolorē? Non renouabūt, quia corpus glorioſum nullā iā pœ-
Pſalm.21. nā,aut dolorē ſentit,licet palpetur.Hoc ſignificauit S. Dauid obſcuriſsimis quibuſdā verbis,quę ſaluatoris noſtri nomine prophetauit dicens:Sicut aqua effuſus ſum,factū eſt cor meū tanquā cera liqueſcēs,aruit tanquā teſta virtus mea.Declarat quid fecerit Dñs 3
in proceſſu vitę ſuę.Effuſus ſum(inquit)ſicut aqua,ideſt,dedi omnia,quæ habui. Quādo quis aliū diligit, in hoc cognoſcitur quôd omnia vellet illi dare,ita vt nihil ſibi remaneret. Oſtendit Chriſtus Redēptor noſter ſuū maximū erga nos amorē,effundendo ſe ſicut aquam,totū ſe tradēs propter nos.Corpus verberibus cruciq; tradidit,animā verô dedit Imbo,vt deduceret Sāctos Patres, diuinitatē autē in animarū noſtrarū vitā dedit:licet enim eius anima gratiā nobis,p̄meruerit,nō tamē in animas noſtras introire poteſt niſi diuinitas. Vide ergo ô Chriſtiane quomodo omnia,quę habet tibi mitiſsimo,ac liberaliſsimo animo tradit. Conſidera quomodo das tu quę habes propter eū,quā moleſte facis,quicquid in eius ſeruitio facis. Si illi das opera,nō das intentionē, ſi habes intentionē bonā,nō habes opera.Oquā pudendū eſt,quod tā auarus & illiberalis ſis erga illū,qui in te tam liberalē,& munificū ſe præbet.Ef- 4
funde,effunde ergo iſtā vrnā, nihil tibi relinquas,trade illi opera, & intentionē,&totū,quod es,ſiquidē ipſe ſe tibi totū tradidit.Dicit vlteriùs:Factū eſt cor meū tanquā cera liqueſcens,id eſt,quôd
Simile. eius cor ſicut cera,liquefactū eſt.In cera quēcūq; lapidē quātumuis pretioſum poteſtis abſcōdere. Datur alicui aliqua maſſa cerę, & dicitur illi:Accipe,& libentiſsimè illam recipe, maximū enim beneficiū tibi facimus,quia illā tibi damus.Dicit autem, qui cerā accipit.Quid mihi hæc cera prodeſt?ſcito, quod in ea abſconditus eſt adamas inæſtimabilis.Vbi eſt,quia illū nō video?liquefac cerā,& ſtatim deteges adamātē.Natus eſt in ſtabulo Chriſtus filius

Dei

5 Dei pauper & egenus de quo Esaias dicit, Paruulus natus est nobis & filius datus est nobis. Dicis tu: quid mihi prodest hic puer, pauper & effundes lachrymas in presepio reclinatus? Nescis quic quã. Hęc est cera, que intra se diuinitatis adamantem absconditũ affert, videbis illũ cũ cera cœperit liquefieri. Incipit liquefieri in miracula, predicationes, diuinã cælestemq; doctrinam deniq; in cruce penitus liquefit, in quibus omnibus inæstimabilis diuinitatis adamas demõstratur. O Christe vere hominũ amator, cera liquefacta quantũ in vita, ac in morte tua liquefactus es, & in miraculis vitę, ac potẽtia mortis te verũ esse Deũ, & diuinitatis adamãtẽ in humanitatis cera absconditum habere demõstrasti, efficiẽs, vt terra cõtremisceret, sol obscuraretur, & lapides alij alios inuicẽ
6 percuterẽt, in his te Deũ ac vniuersalẽ rerũ omniũ Dñm esse declarasti. Et sic exclamauit Cẽturio dicẽs: vere filius Dei erat iste. Addit amplius Dauid dicẽs: aruit tanquã testa virtus mea, id est, substãtia mea corporalis tanquã vas fictile cocta est. Omnibus cõpertũ est, quomodo fiat vrna: aut aliud vas fictile, fit enim sæpe volutãdo, & quãdo fit est molle, & ita in illo quodcunq; figillũ imprimetis, postquã autẽ in fornacẽ missum, & ibi coctũ est, iã nihil amplius in eo poteritis imprimere. O Iesu Christe fili Dei ęterni quot pro nobis volutiones, & reuolutiones feciſti cũ ex Pilato ad Herodẽ, & ex Anna ad Caiphã ires, & redires, tũc tener, ac mollis eras quasi testa, quę fiebat in tua sanctissima carne impressa sunt verbera, alapę & colaphi, atq; alij plurimi labores postquã vero in sepulchri fornacẽ immissus es, ibiq; animę glorię
7 igne arefactus, & coct⁹ iã nihil in te imprimitur. Aruit tãquã testa virt⁹ mea. Optime potestis palpare, & videre, quia corp⁹ verũ habeo, & nõ est res phãtastica, & nolite timere q̃ mihi dolorẽ affera tis: iã enim sancti ſsimũ corp⁹ meũ est quasi testa fictilis arefacta.

Adhuc illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, &c. Quò famosior res est, & quo magis desideratur, & expectatur eò difficilius credimus, quòd illã habemus & circa illã duo pariter nobis cõtingũt; scilicet quòd credamus, & miremur illã, ac si nõ crederemus. Habet mater filiũ charissimũ, qui multi sunt dies ex quo profectus fuerat in longinquã regionẽ, nesciebatq; vbi esset, quadã autẽ die improuisus venit quando minus illũ expectabat: quando eũ videt tanta est lætitia qua afficitur, vt extra se exire videatur, & licet illũ cora oculis habeat admirãs dicit: est possibile q̃

Isai. 9.

Marc. 15.

Similes.

Similes.

veneris fili mi? est ne verũ quod habeo tẽ domi meę? vix possum 8
hoc credere. Ecce quomodo gaudiũ illã dubitare facit de eo quod
presens habes. Ita S. Apostoli summa exultatione admirati crede
bãt se illũ videre, & nihilomin⁹ dubitabãt quasi dicẽtes: est pos-
sibile Dñe quòd resurrexeris? vix hoc prę gaudio crẽdere possu-
mus. *Ait illis Dñs, Habetis hic aliquid quod mãducetur? & obtulerũt ei par*
tẽ piscis & fauũ mellis. Nõ legitur redẽptorẽ mũdi in tota vita sua
nisi post sanctissimã resurrectionẽ mel mãducauisse. In quo do-
cemur quãtũ seculares dulcedines in hac mortali vita fugere de-
beamus, & quod omnes in futurũ sęculũ reseruemus, vbi oppor-
Esai.7. tuniores erũt. Quomodo ergo Esaias de hoc diuino dño loquẽs di
cit, Butyrũ & mel comedet? vt intelligatis, quid in his verbis signi
Psalm.80. ficare voluerit, notãdũ est, quod Dauid dicit: de petra melle satura
uit eos. Profecto nõ legim⁹, q̃ Deus eduxerit mel de petra, vt per 9
S. Gregorius Homilia super eundem locum. pẽdit B. Gregorius dicẽs q̃ nõ legitur, q̃ Moyses eduxerit mel de
petra sed aquã: verũtamẽ quia quãdo aquã de petra eduxit, ita si
tiẽs erat populus, vt propter niniã sitim aqua illis tanquã mel
dulcis esse videretur, ideò sacra scriptura respondet appetui, quo
ad bibẽdũ accedebãt nõ vero ad quod erat, aqua enim erat nõ au
Prou.27. tẽ mel. Et hoc est quod sapiẽs dicit: anima saturata calcabit fauũ:
& anima esuriẽs etiã amarũ pro dulci sumet. In hoc sensu dico q̃
ita sitiebat Deus labores pro nobis pati, vt hoc esset eius mel, &
butyrũ, quo magnopere delectabatur: & famẽ, sitim, friguſq; ac
ignominias pro hominib⁹ perpeti, illi quasi mel dulce esset. O be
nedictus sit talis Deus, benedict⁹ talis Dñs, qui amaritudines quas
p̃ nobis passus est dulcedines esse ducit. Apes ex genista & ex her
Simile. bis gustui amaris mel, & dulcedinẽ elicit. Quid mirũ si omnia ama 10
ra in dulcedinẽ & suauitatẽ Dñs p̃pter nos cõuertat? & nõ solũ di
uina maiestas hoc efficit, sed etiã seruorũ ei⁹ hoc est ingeniũ. Nũ
qd arbitramini labores, verbera, ieiunia, & reliqua virtutis & mor
tificationis opera in se esse dulcia? non sunt nisi amarissima: sed cũ
iusti hęc oĩa ardẽtissimo animo amplectãtur statim in fauũ mel-
Act.5. lis, & butyrũ illis cõuertũtur. Idẽ faciebãt Apostoli & Martyres,
q̃ ibãt gaudẽtes à cõspectu cõcilij, quoniã digni habiti sunt p̃ no
mine Iesu cõtumeliã pati. Postquã vapulabãt, & lapidabãt ita ala
cres, & hilari vultu exibãt, acsi maxima beneficia accepissẽt. Et de
glorioso Protomartyre Stephano decãtat ecclesia dicẽs: lapides tor
rẽtis illi dulces fuerũt. O quã è cõtra nũc facimus quantũ enim

pos-

11 possumus labores recusamus, & seculares delicias, ac voluptates ina
nes diligētissimè inuestigam⁹, quę quidē cras finiētur, & quib⁹ for
tasse ęternę amaritudines succedēt, sicut cōtigit illis, quos Esaias cō Esaiæ. 28.
minabatur dicēs: vę coronę superbię, ebrijs Ephraim, & flori deci-
dēti glorię exultationis eius, qui erāt in vertice vallis pinguissimæ
errātes à vino. Vę vobis (inquit) quorū superbia, gloria & abūdā-
tia est quasi foliū decidēs. Vę vobis, q meliorē & pinguiorē orbis
partē habitabatis, humanarū voluptatū vino inebriati: quācitô vni
uersę delicię vestrę perierūt. Ex hoc intelligi potest ratio quare prę
ceperit Deus vt in nullo legis veteris sacrificio offerretur mel, quæ Leuit. 2.
est dulcedo, quā apes ex herbis, & floribus abstraxerūt: quod fuit
ad significādū quòd in illis quæ Dño offerenda sunt, nō oportet
esse gaudiū, aut dulcedinē abstractā à floribus, qui tā cito marces-
12 cunt, vt creaturæ. Ne ergo sim⁹ quasi apes abstrahētes mel à florib⁹
cū tantū detrimentū animab⁹ nostris afferat, vt illud S. Esaias ap- Esai. 31.
pellet vinū inebriās quod hoīes peruertit, & eos insanire facit. No
strū cęlestē Magistrū imitemur laboriosas virtutis exercitationes
quasi butyrū, & mel amplectētes, expectātesq; quòd post mortem
melle ac dulcedine illa glorię in æternum duraturę perfruemur.

Māducās supernus Redēptor inter discipulos suos ait illis: Hæc
sunt verba, &c. *Quoniā necesse est impleri omnia quæ scripta sunt.* Et clarifi
cauit mētes eorū, vt intelligerēt scripturas, & repetiuit dicens: quo
niā sic scriptū est. In Numeris dicitur: Nū est Deus quasi homo, vt Num. 23.
mētiatur? Verbū Dñi nō potest deficere: ideo per semetipsum iu
rat, vt fecit loquēs cū Abrahā, & dicēs: per me metipsū iuraui. Nul Genes. 22.
la enim est firmior subscriptio, quā verbū Dñi. Et ita nomē de quo
13 magis gloriatus est & sanctū, atq; ineffabile nūcupauit, quodq; cū
tāta ceremonia Moysi detexit, & quasi peculiare beneficiū reuela
uit, dicēs: Ego Dñs, qui apparui Abrahā, Isaac, & Iacob, & nomen
meū Adonai non indicaui eis, id est, etsi erāt amici mei, nō tamē
illis meū nomē ineffabile reuelaui, de hoc (inquā) nomine magis
gloriatus fuit, quod maximā eius firmitatē, & cōstantiā significat.
Ego sum, qui sum: dixit Moysi qui est, qui nō mutatur, qui nequa Exod. 8.
quā retrocedet, nec à veritate deficiet. Maximi ęstimat Deus ver-
bū suū, siquidē tātoperè amicorū suorū verba ęstimauit, vt, sicut di
cit S. Chrysostomus, licet nulla alia esset causa, quare Deus in mū Chrysost.
dū veniret, & omnia, quæ passus est, pateretur, nisi quod illud pro
phetis reuelauerit, & prophetæ hominibus prædixerint, hæc vna

sufficeret, vt in mũdũ veniſſet, & labores quos paſſus eſt, tolerare- 14
Lucæ. 18. rit. Et ita cũ de paſsione ſua loqueretur ſemper meminerat de ſcri
pturis dicẽs. Cõſummabũtur omnia, quæ ſcripta ſunt per prophe
Matth. 26. tas de filio hominis. Et ſic cũ reprehendit S. Petrũ in horto, quia
volebat ſuã ſanctã paſsionẽ impedire, dixit illi, quomodo imple-
buntur ſcripturæ: & hinc eſt quòd cũ mundus illũ exoraret, vt hu
manitatẽ aſſumeret, dicebat: vt prophetę tui fideles inueniantur.
Tãti æſtimat Deus verba prophetarũ ſuorũ. Atq; ideô nunc dicit:
Quia ſic ſcriptũ eſt, & ſic oportebat pati Chriſtũ & reſurgere à mortuis. Hoc
verbũ: ſic oportebat: dicit multa, & ſignificat, atq; includit omnes
dolores, quos Dñs paſſus eſt, qui non ſunt verba, quibus explicari
Simile. poſsint. Si vultis albedinẽ alicuius rei exaggerare, dicitis ꝙ eſt qua
ſi nix: ſi verô vultis ſignificare, quã alba ſit nix nõ eſt cur illã com
paretis, ſed dicitis: eſt alba ſicut tu vides. Ita vt nobis oſtẽdat quot 15
labores paſſus fuerit non habet rẽ cui eos cõparet ipſe qui paſſus
eſt, ſed dicit. Sic. Interrogatis vos: quomodo? reſpõdet, ſic, non eſt
poſsibile dici quomodo. Dicit etiã oportebat. Quẽ oportebat, vt
ſic pateretur? certum eſt, nos ſummopere oportere vt ſic altiſsima
Maieſtas pro nobis pateretur, & ſic nobis ſuũ ineffabilẽ erga nos
amorẽ declararet, nobiſq; patientiæ eſſet, ac totius virtutis exem-
plũ. Verũtamẽ nõ ſolũ nos, verũ ipſum etiã Dominũ ſic oporte-
bat pati, & ſic patiẽdo ſanctiſsimi corporis ſui gloriã ꝓmereri. Ex
bonis enim quę poſsidem⁹, illa excellẽtiora iudicam⁹, & pluris ęſti
D. Tho. 3. pa. mamus, quæ noſtro labore acquiſita ſunt. Sic affirmat S. Tho. lar-
q. 19. arti. 3. gitur rex viro nobili cõmendatũ duodecim milliũ aureorũ, & ait
Simile. illi: Hoc cõmẽdato te dono eo quod in multis prędlijs mihi fideliſ-
ſimè ſeruieris, & in illis te cõſtãtiſsimũ prębueris. Alterũ hominẽ
pari cõmẽdato afficit, cui dicit: Hoc tibi cõcedo, quia ita mihi pla- 16
cuit, in te autẽ nulla ſunt merita, ꝓpter quę hoc beneficio dignus
ſis. Certũ eſt priorẽ multô maiori cũ honore cõmendatũ accipere
quã poſteriorẽ. Ita glorioſiſsimũ atq; honeſtiſsimũ fuit quòd bo-
nus Ieſus ſui ſacratiſsimi corporis gloriã ſuis laboribus cõpararet.
Sed dicet aliquis, ſi ita eſt etiam oporteret, vt ſacratiſsimæ animæ
ſuæ gloriam acquireret, quæ illi data eſt in inſtanti conceptionis
ſuæ. Dico quod non eſſet honor, nec perfectio eius, quod illã mere
retur, imò hoc dignitatẽ eius maximè cõminueret. Ratio eſt, quia
gloria animæ cõueniebat Chriſto Redẽptori noſtro ratione vnio
nis hypoſtaticæ, qua vnita erat verbo, & propter hãc vnionẽ data

eſt

17 est ei gloria, quã habet, & gratia abũdãtissima, quæ in inflãti cõce
ptionis suæ illi tributa est. Quã si meritus esset aliquandiu sine illa
futurus erat, meritũ enim dicit respectũ ad præmium, quod spera
tur necdum possidetur: & ita erat indignũ animæ Christi quod es
set vnita verbo nec tamen gloriã haberet. Alias res exteriores de-
cuit illũ mereri, vt fuit corporis gloria, sui exaltatio, ac sui sanctissi
mi nominis celebratio. Et sic illud verbũ: oportebat, potest referri
ad nos, & ad supernã eius Maiestatem, quod illũ oportebat prius
tot labores pati, & sic peruenire ad ineffabilẽ gloriã, qua hodie re
surrexit. De qua possumus dicere quod Dauid ad aliud propositũ *Psalm. 38.*
dixit: sicut tenebræ eius ita & lumẽ eius. Quales fuerunt tenebræ
crudelissimæ passionis, & nox angustiarũ eius: talis fuit gloria re-
surrectionis eius. Qualia fuerunt opprobria talis fuit glorificatio
18 sanctissimi corporis eius, & triumphus, cum quo resurrexit. Et ita
quo magis quispiã corã hominibus propter Deũ obscuratus fue-
rit, & sese humiliauerit, eò magis à Deo in gloria clarificabitur, &
exaltabitur. O fratres mei, ne velimus meliores esse Iesu Christo
filio Dei, vt arbitremur quod sine labore nobis cõcedenda est glo-
ria: cũ nostrũ diuinũ caput tãtopere obscuratũ fuerit, & per tot ig
nominiarũ tenebras petrãsierit, curemus illũ in aliqua re imitari,
quancunq; contradictionẽ patienter tolerantes, & cũ nobis defue
rit qui nos crucifigat sit vnusquisq; sui ipsius carnifex corporis sui
rebelliones mortificãs. Ecce vos admoneo, vt diligenter caueatis
ne de vobis è cõuerso dicatur: sicut lumẽ eius, ita & tenebræ eius,
quod quãto magis hic gloriamini, & vultis docti, nobiles, ac poten
tes existimari, tanto magis illic in tenebras hæc omnia vobis con-
19 uertentur. O sancte Deus in quantã obscuritatẽ deueniẽt multi il
lustres huius sæculi, qui tã pingues, perpoliti & splẽdidi in hac vi-
ta incedunt quam confusos, & obscuros se in futuro sæculo vide-
bunt sicut lumẽ eius ita & tenebræ eius. Hoc est quod ad literã di-
citur in Apocalypsi, quantũ glorificauit se, & in delicijs fuit, tantũ *Apoca. 18.*
date illi tormentũ, & luctũ. Heu heu nõ est prudentia in terra ad
hæc intelligẽda sed quasi incãtati, & amentes propter res caducas,
& parui momẽti volumus æterna bona amittere, & in perpetuam
condẽnationẽ incidere, si attẽte aduertistis fratres mei iã cognosce
tis quã apertè Christus Redẽptor noster se resurrexisse probauer-
it, cũ scilicet loqueretur, manducaret, & sineret se à discipulis suis
palpari, & ostẽderet illis vulnera manuũ, pedũ, & sanctissimi late *Coloss. 3.*

tis ſui S. Paulus dicit. Si conſurrexiſtis cũ Chriſto, quæ ſurſũ ſunt 20
quærite, vbi Chr̃s eſt in dextera Dei ſedẽs, quæ ſurſum ſunt ſapite, nõ quæ ſuper terrã. Si cõſurrexiſtis (inquit) cũ Chriſto iam nõ oportet ſapiẽtiã curãq; veſtrã, in terreſtribus præcipue, ſed in cęleſtibus rebus occupari. Et hæc veſtra reſurrectio ex culpa in gratiã ciſdẽ mediis probari debet quib⁹ Dñs reſurrectionẽ ſuã probauit. Primũ eſt, ſi per verã, purãq; peccatorũ veſtrorũ cõfeſſionẽ locuti eſtis, cũ firmiſſimo ꝓpoſito iã amplius nõ peccãdi. Hoc maximũ
Simile. eſt ſpiritualis reſurrectionis argumentũ. Canis quãuis plurima habeat vulnera ſi illa poteſt lingua lãbere, facilè ab illis curatur, ſi vero illa nõ poteſt lingua pertingere, ſtatim corrũpũtur, & moritur. Ita quantumuis grauiter vulneratus ſit peccator, ſi vulnera ſua lingua attingit, hoc eſt, ſi purè cũ vero dolore, & cordis amaritudine peccata ſua confitetur, ſtatim eius anima ſanatur, & gratię vitam 21
conſequitur. Secũdũ mediũ eſt, ſi diuinũ cibum, quod eſt ineffabile altaris ſacramentum cum debita conſcientiæ veſtræ præparatione comediſtis. Cibus cum proficit tendit in ſtomachũ, & exinde in cæteras corporis partes diuiditur, vt alantur, & acreſcant. Vultis quodammodo ſcire vtrũ cæleſtis hic cibus vobis profecerit, & vtrũ dignè illũ acceperitis, videte an eius virtus & gratia per totum corpus diuiſa ſit? cõſiderate, vtrũ in capite ſit humilitas, in oculis modeſtia, in pedibus diligentia, in corde amor, in memoria gratitudo, in toto deniq, corpore honeſtas, & puritas illuceſcat. Si hęc ſũt in vobis maximũ argumentũ eſt q̃ cibus vobis ꝓfecerit, & q̃ viui eſtis & cũ Chriſto cõſurrexiſtis, qui eſt vera iuſtorũ vita. Tertium mediũ fuit, quòd pedes, manus, ac latus cũ pretioſis vulneribꝰ oſtẽdit. O ſi tã ſingulare beneficiũ in nos Deus cõferret, vt manuũ pe 22
dũq; affectus vulneratos haberemus. Qui in manibus habet vulnera quantũcunq; minimo ictu aliquẽ percutiat, maiorem ſibi infert dolorẽ, quã alij, quẽ percutit. Atq; hęc eſt vna ex pręcipuis cõditionibus ſeruorũ Dei, quod ſi aliquãdo per inaduertentiã ꝓximũ ſuũ tetigerint, aut in aliqua re læſerint, triſtitia, ac dolore cõficiũtur. Et qui habet pedes vulneratos difficillimè eos in terra ponit. Tales ſũt iuſti, qui cũ pedes animę ideſt eiꝰ affectiões diuino amore vulneratas habeãt, difficulter eos in terra ponũt et ſimul habẽt apertũ latus: hoc eſt: habent aperta, charitatiua, & ſuauia viſcera erga oẽs.

Etiam probauit Dominus reſurrectionem, permittens, vt ſe tangerent, & ita dixit: *Palpate, & videte*. Mirabilis probatio, quòd

anima

23 anima resurrexerit, est tactus iniurię, & persecutionis patienter ac
ceptus, Et ita dixit quædã mulier ad Dauid, quasi magnam exag- 2. Reg. 24.
gerationẽ, sic est Dominus meus Rex sicut Angelus Dei, qui neq;
benedictione, neque maledictione mutatur, super omnia fratres
mei vobis magnopere cõmẽdo, vt hãc Dñi sanctissimam resurre
ctionẽ in perseuerantia imitemini. Iã (credo) audiuistis illa verba
S. Pauli, dicentis, quòd Christus iam nõ moritur, mors illi vltra nõ Roma. 6.
dominabitur: sic oportet resurrectionẽ vestrã esse, vt peccatũ vo-
bis vltra non dominetur. Maximæ enim confusionis est quòd cũ
hodie peccata vestra lamentemini, & proponatis nunquam am-
pliùs peccare statim cras ita ex instituto ad ea reuertamini, acsi
nunquã tale actum fuisset. In his Ecclesijs parochialibus solẽt es-
se duplicia sacraria ad custodiendum sanctissimũ Sacramentum. Simile.
24 Alterũ est sacrarium commune vbi solet esse toto anno. Alterum
verò est quasi sepulchrũ, quod quotannis construitur, in quo Do-
minus seruatur tantũmodo Feria quinta in Cœna Domini, & trã
facto illo paruo tempore illud dissoluitur, & pretiosa ornamenta
auferuntur: & ponitur in angulo sacristiæ, vbi est toto anno plenũ
puluere, & aranearum telis. Ita experior ego in duplici differentia
esse Christianos: quidam sunt perpetua sacraria, in quibus toto an
no Deus habitat, atq; etiã tota vita, ita sunt compositi, moderati,
mundi, & in diuinę maiestatis seruitio diligentes, vt magnę cõsola
tionis sit eos videre: alij verò sunt quasi sepulchra Ferię quintæ in
Cœna Dñi. Toto anno sunt incompti, dissoluti, pleni puluere &
aranearum telis, mille immunditijs onerati: aduenientẽ autẽ heb
domada sancta curant se purgare, & peccata sua confiteri, atq; ali
25 quo bono opere sese exornare: eleemosynas largiuntur, Ecclesias
visitant sanctissimũ Sacramentum assumunt, trãsacta autẽ Feria
sexta omnia finiũtur, iã desiderãt videre Pascha, vt ad malũ statũ
reuertãtur. O miseri homines diuinę Maiestatis illusores hoc est,
quod proposuistis? Nõ pudet vos, ita cũ Deo infinitæ Maiestatis
agere? tã grauis erat vobis virtus? O capitales hostes vestri ipsorũ
quare non timetis, ne descendat super vos ira Dei propter tantã
irreuerentiam, qua vsi estis in Dominũ quem accepistis? qui non
dũ intrauerat, cũ iam illũ à vobis expulistis. Dicit Sapiẽs: Omnia Eccles. 3.
tempus habent, & suis spatijs trãseunt vniuersa sub cœlo. Tẽpus
nascendi, & tempus moriendi. Tẽpus plãtandi, & tempus euellẽ-
di, quod plantatum est. Ad omnia faciẽda tempus designauit, ad

serendũ,& secandũ,ad ridendũ,& plorandum. Et cũ ad omnia tẽ 26
pus designauerit,non reperietis quòd ad peccandũ tẽpus cõstitue
rit.Ad solum peccatum deest tẽpus,& deesse oportet. Tu vero in
fœlix homo sacratissimũ Paschę tempus ad peccãdum designas.
Adueniet(inquit)Pascha,& ibimus in domũ meretricis, ad ludũ
reuertemur,sicut anteà eramus,& peiores quidẽ efficiemur. O mẽ
daces vos,& perfidos Deo! Aduertite quid in hoc triduo Paschę fe
ceritis,& videbitis vtrũ veritatẽ dicã,nec ne. O Christe vitæ repa
rator,mortis triũphator,miseriarumq; nostrarum subleuator, qui
animas nostras tãto pretio redemisti, hæc est Dñe gratitudo no-
stra,ita tuę altissimę Maiestati persoluimus beneficia,quę in nos
cõtulisti & quotidie confers Quid erit nobis pro tanta irreuerẽ-
tia;ò fratres mei,ne vltra huius clementissimi Domini furorem
prouocetis, sed si forte in noua crimina reincidistis, reuertimini 1
puro corde, & agite pœnitentiam, & sic dabit vobis Dominus
suam gratiam,& postea sempiternam gloriam largietur. Amẽ.

¶ Feria.V.infra Octauam Resurrectionis.

Maria stabat ad monumentum foris plorans,&c.

Ioannis.10.

NARRAT Beatus Ioannes,quòd in die sanctissimæ Resur
rectionis,venit Maria Magdalena diluculo ad sepulchrũ, &
vt ex alijs Euangelistis patet,venit cũ alijs sanctis mulieribus, &
vt accesserunt ad sepulchrum, viderunt custodes humi prostratos
semimortuos, & timore perculsos(visio enim Angeli, & eius terri
bilis aspectus eos deterruit) atq; vt sanctæ mulieres eodẽ timore 2
nõ percuterentur,ipse Angelus in forma iuuenis pulcherrimi sua
Marc.16. uissimis verbis illas allocutus est,dicẽs.Nolite expauescere. Siqui
dem Dominũ cum pietate quæritis,non oportet vos timere. Ti-
meant sacrilegi custodes,qui illum cum infidelitate custodiũt.Iu-
cundissimos illis nuncios refert, scilicet, quòd Dñs resurrexerat,
&pręcipit eis,vt de hac re sanctos Apostolos certiores faciãt.Pro-
perant sanctæ mulieres,& hęc illis nunciant:ipsi verò arbitraban
tur illas insanire.Properãt Sanctus Petrus,& Sanctus Ioannes ad
monumentum,vt viderent,vtrùm ita esset.Sepulchrum vacuum
conspiciunt,nec inuenerunt custodes,iam enim in ciuitatẽ abie-
rant.Reuertuntur Sancti Apostoli ad suos, & eis nunciant, quo-
modo

3 modo sanctissimum corpus iam non esset in sepulchro, Sanctæ verò mulieres, quæ post duos Apostolos iterum iuerant ad monumentũ, & si illi discesserunt, ipsæ tamen illic remanserunt, Quarum duæ in alias partes horti abierunt, sancta verò Magdalene illic ad ostium monumẽti sola mansit amarè plorãs quasi immemor omnium, quæ sibi comitibusque suis Angelus dixerat. Et hoc est quod dicit hodierna lectio sancti Euangelij quòd: *Maria stabat ad monumentum foris plorans.* Etsi aliæ à monumento recesserunt illa non recessit, amor enim ardentissimus non permittebat eam illinc abire. Ita dicit Origenes super hunc locum. *Origenes super Ioan.* Amor faciebat illam stare, & dolor cogebat illam plorare. Eius dolor renouatus fuerat, quia quem antea mortuum plorabat, nũc mortuum, & sublatum lamẽtatur: & hic nouus dolor efficiebat,
4 vt nouas & irremediabiles lachrymas profunderet, nullum enim consolationis genus habebat. Cum dilectissimum Magistrũ suũ in sepulchro mortuum haberet, aliquam consolationis causam habebat: cum autem illum nec viuum nec defunctum haberet, videbatur sibi nihil amplius habere, quo se posset consolari. Nec timebat, nihil enim habebat, quòd timeret cùm vitę suę vitã amisisset: & satius ducebat esse mori, quàm viuere, nam fortasse moriens illum inueniret, quem viuens non poterat reperire. O quam meritò dicit diuina scriptura, quòd fortis est vt mors dilectio, quid plus in hac sancta muliere mors posset efficere, quàm amor effecerat? Tota enim erat exanimis, insensibilis, atque omniũ rerum *Cantic. 8*
5 immemor, illius solùm recordans, quem intimo cordis amore super omnia diligebat, nihil illi præter lachrymas remanserat, & sic mœstissimo planctu lachrymans dicebat: Heu mè creaturarum omnium afflictissimam. Nescio vtrum eligam: si iuxta nonum tum manfero, non reperiam Dominum meum: Si recessero nescio infœlix quò pergam. Recedere ab hoc sepulchro est mihi mors intolerabilis, melius erit mihi hîc manere: nam si hinc abiero forsitan cum rediero, illud euersum, & humi prostratum reperiam. Hic manebo, hîc plorabo, hîc moriar, vt saltem iuxta Redẽptoris mei monumẽtũ sepeliar. O quam fœlix & beatum esset corpus meum, si iuxta diuini Magistri mei sepulchrũ sepeliretur? & sic lamentans iterum, atq; iterum sanctum sepulchrum aspiciebat & cum semel se inclinaret, vidit duos Angelos rutilantibus vestibus coopertos sedentes in lapide, qui fuerat super monumentum

tum, qui hilari aſpectu cùm illa cœperunt iocari & percõtari *Mulier quid ploras?* quibus illa amaritudine plena reſpondit, dicens: *Tulerunt Dominum meum, & neſcio vbi poſuerunt eum.* Cùm ſic loqueretur vidit illos ſpecioſos iuuenes ſurgere, vt loquerentur cum quodã homine ſuperueniente. Et conuertens ſe vt videret quis nam eſſet quem illi venerabantur, vidit iuxta ſe hominem, & exiſtimauit illum eſſe hortulanum, qui dixit ei: *Mulier quid ploras?* O Chriſte vere afflictorum conſolator tu, qui es infinita ſapientia neſcis qua re hæc mulier ploret? quare illam interrogas, quid ploret? Optime ſciebat Dominus cur ploraret: ſed illam interrogauit, vt illa cum reſponſione haberet occaſionem demonſtrandi fortitudinem amoris ſui, & inuictum animum, quo erat ad ſeruiendum Domino ſuo, quem verè ipſa declarauit, cum arbitrans illum eſſe hortulanum ei dixit: Domine ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi, 7
vbi poſuiſti eum, & ego eum tollam. O quam generoſum, & quàm virile mulieris pectus. Nec illam in initio noctis tenebræ terruerunt, quominus ad monumentum veniret, nec timuit ſciẽs monumentum à militibus diligentiſsimè cuſtodiri, qui illam poſſent apprehendere, & ad iudices vinctam deducere: nec videns eos ſemimortuos, & humi proſtratos, nec cognoſcens lapidẽ grauiſsimum eſſe, quẽ nec ipſa, nec eius comites poſſent euoluere: nihil horum illi impedimento fuit, quominus ad monumẽtum accederet. Nec modo illi graue videtur onus cadaueris, ſed dicit ſe ſolam illud ſublaturã eſſe. O diuini amoris perfectio, quæ veros amatores per omnes difficultates facis pertranſire. Idcirco cõuenienter
Auguſt. lib. 13. conf. c. 9. Beatus auguſtinus dixit: Amor meus, pondus meum. Amor eſt
Simile. pondus animæ. Sicut pondus attrahit poſt ſe lapidem, & illum in 8
centrum deducit. Sic amor animam ad ſe attrahit, & mirifico quodam impetu ad Deum, qui eſt eius centrum illam deducit. Conſiderate ingens ſaxum de montis cacumine exciſſum, qua velocitate, & impetu præcipitatur, quem ſtrepitum excitat, quomodo arbores confringit, parietes euertit, atque omnia obſtacula, quæ de curſum illum ſibi poterant impedire, dirumpens, & quæcunque ſibi offeruntur, diſsipans; non ſiſtit quouſque ad infimum locum peruenit, vbi tandem quieſcit. Hæc profectò eſt vna ex præclarioribus ſimilitudinibus, quibus amor, & anima, quæ verè diligit, declarari poteſt. Quòd ſicut ſaxum ſuomet pondere attractum, ſic anima amore attracta diſſoluit omnes difficultates, quæ eam impedire

9 pedire possunt, quominus ad Deum accedat. Atq; hac metapho
ra, & similitudine optime declaratur admirabilis illa exaggeratio
sancti Pauli dicentis, Quis nos separabit à charitate Christi? Tri- Roma. 8.
bulatio, an angustia, an fames, an nuditas, an periculũ, an persecu
tio, an gladius: certus sum enim quia neq; mors, neq; vita, neq;
Angeli, neq; principatus, neq; virtutes, &c. neq; creatura alia po
terit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domi
no nostro. O quam magnum, & quod pondus amoris hoc erat.
ingens saxum, quod onere tuo omnes difficultates confringis?
Considerate hunc diuinum Apostolum, & reliquos eius socios
de quibus ipse loquitur quasi saxa, quæ per montem præcipitan
tur, quomodo omnia obstacula, & difficillimos labores amoris
sui pondere dissipabant. Attendite quomodo per famem, carce-
10 res, naufragia, & alios labores transierunt, & nihil horum eis im
pedimento fuit quominus ad Deum, quod est eorum centrum
peruenirent. Videte quàm merito dicat: quis nos separabit à cha
ritate Christi? cum (inquit) habeamus amorem quasi animę pon-
dus, quis nos separabit nè ad hanc claram visionem, & fruitionẽ
Dei accedamus, quem tantopere diligimus? certus sum, quòd ni-
hil nos ab hoc poterit separare. Etiam hoc diuinũ pondus Dauid
sentiebat cũ diceret, quoniam in te eripiar à tẽtatione: & in Deo
meo transgrediar murum. Negotia regni, vanitates, contentio-
nes, voluptates, & cætera huiusce modi, quæ elati status secum
afferunt, muri sunt, qui hoc animæ iter impediunt. Veruntamen Psalm. 17.
Dauid omnes hos muros diuini amoris feruore transgrediebatur. Saxum maximum cùm decidit, quis valeat retinere? Ani-
11 mam sanctam quid potuit impedire ne ad Deum accedat? Ni-
hil profectò illam poterit impedire. O vtinam diceremus cum
Dauid: in te eripiar à tentatione. In te Domine tua ope adiu-
tus, & tuis promissionibus confortatus, nullam fiduciam in viri
bus meis habens à tentationibus victoriam reportabo, & om-
nes laborum, & voluptatum muros transgrediar, vt ad te perue-
niam. Animaduertite fratres mei res, quas diligitis, ludũ, conuer-
sationem fœminarum, &c. Hæc omnia sunt muri, qui vobis
hunc cursum ad Deum impediunt. Hos muros omnes Dei auxi
lio confortati transgredimini. Verùm quid erit, si leuissima qua
que re detinemini? lignum est, quòd amoris pondus non est in
vobis. O anima Christiana erubesce, & confundere, quòd la-

pides

pides tibi excellant: illi enim non ſiſtunt, quouſque ad centrum 12
ſuum deueniant: tu verò ſiſtis, cùm nondum ad Deum acceſ-
ſeris. Res, quæ excidens, quouis minimo flatu retrocedit, aut eſt
pluma, aut ſtipula, aut aliquid aliud leuiſsimum. O miſeram, &
infœlicem animam, quæ minimo quoque flatu retineris, & quæ
cunque næniæ te regredi faciunt, quia es ſtipula ſicca, & parata
ad ardendum in æternis inferni ignibus. Quomodo verbera, car
ceres, & mortem tranſgredieris (vt realiter facere teneris oblata
neceſsitate) ſiquidem quolibet honoris puncto, aut belluarum
voluptate, aut minima quaque vtilitate ductus â virtutis via re-
Hebr. 12. gredieris, & in peccatum præcipitaris? dixit ſanctus Paulus, Non
dum enim vſque ad ſanguinem reſtitiſtis, aduerſus peccatum re
pugnantes. Nondum (inquit) ad ſanguinis effuſionem peruenis-
tis, vt peccato reſiſteretis, & Deum non offenderetis. Et multis 13
ex vobis dici poteſt, quòd non modo vſque ad ſanguinis effu-
ſionem peccato non reſtitiſtis: ſed ne minimum quidem detri-
mentum ad euitandum peccatum perpeſsi fuiſtis: ſed pro leuiſ-
ſimis quibuſque rebus paſsim Deum offenditis. Si videretis plu
rima ſaxa in aere detenta, non miraremini? O quantum miracu-
lum eſſet ſi res tam graues, vt ſaxa, ſuſpenſæ in aere viderentur?
O animæ rationales animaduertite, quòd propenſio, quam ha-
betis ad beatitudinem, multo grauior eſt ſaxorum pondere. Quo
modo ergo in aere detinemini? O rem ſtupendam ò mirationem
Sathanæ induſtria exquiſitam! Omnes enim ſeculares honores,
diuitiæ, voluptates, & his ſimilia ſunt aer, & in hoc aere detine-
mini? Aduerte homo, quia omnes inſulſitates, quas in creaturis
reperis, ſunt quaſi alapæ, quibus ipſæ te percutiunt, vt ab illis re 14
cedas, & ad Deum confugias, & acſi vnaquæque te reprehen-
dens diceret: quid accedis ad me miſer? Non ſum ego bonũ tuũ:
non ſum ille, quo tu indiges. Progredere, & proſequere viã tuã,
ne ſiſtas in me, hoc enim eſſet in aere ſiſtere. O Deus ęternę maie
ſtatis quomodo fieri poteſt, quod ad te omnis anima non con-
fugiat? quomodo fieri poteſt, quòd cum abſque te in aere detinea
tur, rideat, & exultet? quomodo fieri poteſt, quòd cum ſit tanti
boni capax, ad illud non confugiat, ſed in tanto malo remaneat?
O centrum infinitum, & infinite bonum, atque ideo infinite
attractiuum, quare omnes nos non trahis poſt te? Mirabilius
eſt profecto intelligenti hoc animas ita videre, quam ſaxa in

aere

15 in aere suspensa conspicere. Idcircò Beatus Augustinus exclama bat, dicens: Quid per multa vagaris homuncio quærendo bona animæ & corporis tui? Quere vnum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit. Ibi enim est quicquid amas, & quicquid desideras. O homuncule, quare conturbaris, in creaturis tranquillitatem quærens? non enim illā reperies, inquire Deum in quo sunt omnia, quibus indiges. Hæc est vna ex rebus, de quibus Deus conqueritur grauioribus verbis, quām sunt in sacris literis dicens per Hieremiam: Obstupescite cæli super hoc, & portæ eius desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas: cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas. Cæli, idest, omnes Angeli beati obstupescite, & portæ cæli, qui estis 16 sancti mei, qui adhuc in corporibus commoramini, per quos quasi per ianuas multi ingrediuntur in cælum desolamini, id est, contristamini vsque ad mortem propter tantam amentiā, & cæcitatem. Relinque ergo, relinque, quæso, ò anima Christiana has cisternas dissipatas, quas tanto cum labore fodisti, & accede ad fontem infinitæ suauitatis.

Augustin. lib. meditat.

Hiere. 2.

Considera per quot difficultates transierit hæc beata Magdalena, vt reperiret illum quem verè eius anima diligebat, & attende, quām inuincibili animo tota lachrymis perfusa dicat: *Domine si tu sustulisti eum, dicito mihi, vbi posuisti eum, & ego eum tollam.* Non amplius contineri potuit fons misericordiæ Iesus Christus filius Dei: sed eius lachrymas, & afflictionem considerans mitissima voce iam allocutus est suo nomine illam nuncupās. *Maria*, ita vt statim 17 in voce cognouerit esse bonum Iesum. O quantum valent lachrymæ apud hunc altissimum Dominum, & quātum hæc beata mulier illis impetrauit. Videns clemētissimus Dominus illā pro peccatis suis lamentantē statim illi pepercit: vidēs illā pro fratre mortuo lachrymantem illicò eum suscitauit. Nunc autem vidit eā in sepulchro plorantem eo quòd arbitraretur aliquem sustulisse Redemptorem suum & statim apparuit illi. O lachrymæ potentes, quæ in cælo Angelos delectatis, & in terra peccatorum maculas lauatis, & diabolis iurisdictonē aufertis; atq; etiam infinito Deo vim inferre videmini. O fratres mei siquidem necessitatem habetis, & vos quotidie in plurima scelera lapsos videtis, vtimini his armis ad inuincibilem Deum superādum, illumq; subiectū ad cor

vestrum

veſtrum afferendũ. Nam ipſe Dominus declarauit lachrymas mi
Cant. 5. rificam quandam artem eſſe ad ipſum vincendũ, cum dixit: Aperi mihi ſoror mea, amica mea, colũba mea, immaculata mea, quia caput meum plenum eſt rore, & cincinni mei guttis noctium. In his verbis ſignificat diuinus ſponſus lachrymas quas propter illũ ſponſa effuderat, eam immaculatam, & colũbam ſine felle reddidiſſe: & illas lachrymas eſſe rores quos ipſe in capite afferebat per diuinam acceptationẽ, à quibus attractus, & quaſi compulſus venit iam rogans eam, quæ antea fuerat rogatrix. Ac ſi clarius diceret. Lachrymæ tuæ me deuicerunt, ipſe me tibi afferunt, quapropter rogo te, vt aperias mihi. O admirabilẽ Dei clementiam, qui duabus lachrymis puro corde, & cũ vera contritione effuſis ſe patitur ſuperari, & venit quaſi deuinctus, vt animam, quæ antea peccatrix erat, ſuauiſsimẽ oſculetur, & amplectatur! vt ſancta mulier
19 diuinum Redemptorem ſuum agnouit, voluit ſe ad ſanctos pedes eius proſtrare, dicẽs: *O Magiſter.* Dominus autem cohibuit illam, & dixit: *Noli me tangere: nondum enim aſcendi ad Patrem meum.* Quare Domine non vis vt hæc mulier pedes tuos attingat, cum illi ſibi iure competant? Cùm eſſet peccatrix permiſiſti, vt illos tangeret lachrymis ſuis lauaret, & capillis capitis ſui tergeret, cùm autem nũc ſit ſancta, non ſinis vt illos attingat? Multum intereſt (ait Dominus) inter tempus, & tempus. Quando illa pedes meos tetigit erant mortales, & perinde remediũ peccatorum, mea enim mortalitate promerui vitam peccatoribus mortuis in peccato. Et tetigit peccatrix mortua pedes mortales, & in illis vitã inuenit. Nunc autem ſunt iam pedes mei glorioſi, & quanuis hæc mulier ſit ſanctificata, eſt tamen mortalis, & in hac vita viuit. Quapropter non
20 licet illi glorioſos pedes attingere. Gloria enim non in hoc ſæculo, ſed in cælo attingenda eſt. Ideo illi dicit: *Noli me tangere, nondum enim aſcendi ad Patrem meum.* Id eſt, nondum tu aſcendiſti ad Patrẽ meum. In nomine enim Chriſti Ieſu, qui eſt caput, omnes iuſti, qui ſunt eius membra, intelliguntur, & ita intelliguntur obſcura
Ioan. 3. illa verba, quæ dixit Dominus: Nemo aſcendit in cælum, niſi qui deſcendit de cælo filius hominis, qui eſt in cælo. Super quæ ver-
Aug. ſuper Ioannem. ba dicit B. Auguſtinus: Domine quomodo eſt iſtud? ergo nemo illuc præter te aſcendet? Quod ſi ita eſt, vę nobis. Reſpondet idem ſanctus, dicens: Si quis de monte nudus deſcendit, & iterũ veſtitus aſcendit, idem eſt, qui aſcendit, & qui deſcendit Sic deſcendit filius

Dei

21 Dei per humanitatis assumptionē & postea pretiosis vestibus in
dutus ascēdit, qui sunt electi eius, vt dixit Isaias. Omnibus his ve-
lut ornamēto vestieris. Nullus enim perpolitus iuuenis vestimēta *Isai. 49.*
sua tāti ęstimat, quātū Deus de suis iustis gloriatur. Ideò ornamē
ta sua illos vocat. Ergò idē est qui descēdit, ac qui ascēdit, & in om
nibus iustis dicitur Christus ascēdere: quia illi ascēdunt quasi vesti
menta, & quasi mēbra eius. Qua propter dicēs Magdalenę. Nōdū
ascendi ad patrē meum, voluit dicere, Nondum tu ascēdisti ad pa
trem meū, & siquidē nōdum ascēdisti, noli quādiu es in hac mor-
tali vita glorioſum quicquā pertingere. Significans quod omnes
res glorioſas & honoratas in futuro seculo habere cupiamus: hīc
autē ne minimo quidē digito illas attingamus. Hic est vnus ex sen
sibus, qui his verbis assignātur, etsi ego illum moralē potius quam
literalē iudico. Sensus igitur magis literalis (meo iudicio) qui illis
22 assignari potest hic est, scilicet, cum Dñs dixisset discipulis suis: va *Sensus lite-*
do ad patrē, arbitrabatur Magdalene quòd statim esset profectu- *ralis.*
rus post resurrectionem suā, & idcirco vellet statim illic eo frui, &
familiarissime cū eo agere, hoc est enim velle illū tangere. Ait il-
li Dñs, Noli me tangere nondum enim ascēdi ad patrem. Acsi di
ceret, Nondū proficiscor, nondū discessi, adhuc tecū sum. Vade ad
fratres meos, & dic eis, Ascendo ad patrē meū & patrē vestrum,
Deū meū, & Deū vestrū. Fac hoc, quod tibi prȩcipio, ad istud enim
adhuc tēpus erit. Quēadmodū si tabellariū ad ostiū stātē ostiarius *Simile.*
rogitaret quos nūcios, aut quæ negotia afferret, & ipse diceret, abi
dicito Dño ꝙ sum hīc quia ad istud adhuc tēpus erit, nōdū discēs-
si, adhuc hic sum. Sic se habuit Christus Redēptor noster cum hac
sancta muliere. Ex quo apparet ardentissimus amor, quo diuinus
23 magister discipulos suos diligebat, & desideriū, quod habebat ci-
tò eos cōsolandi. Siquidē nō vult vt hęc sancta mulier cōmoretur,
ne minimo quidem tempore, quòd posset cōsumere in amplectē
dis, & deosculandis suis diuinis pedibus. Etiā eius amor ineffabilis
ostenditur in illis verbis, quæ dicit, *Dic fratribus meis.* O quæ verba
tam suauia, quæ sagittæ tam acutæ, tamq; penetrabiles ad corda
quātumcunq; dura trāsfigenda. Ea propter vocatur Christus Re
dēptor noster in sacris literis arcus. Vbi dicit S. Propheta Haba- *Habac. 3.*
cuc loquēs cū æterno patre, suscitās suscitabis arcū tuū. Arcus, qui
cōfractus est cum nimiū clauis crucis reflecteretur, & hic arcus per
admirabilem patris sui potentiam resurrexit, & ideo dicit: susci-

tans

tans ſuſcitabis arcum tuũ,& vocat illũ arcũ,quia omnia eius ver- 24
ba fuerunt mitiſsimæ ſagittæ, ac tela ſuauiſsima ad corda trãsfigẽ
da,eaq; ad ſui diuinam obedientiam redigenda. Verum quid erit
fratres mei,ſi audientes tam frequẽter dulciſsima huius diuini Do
mini verba,quæ ſunt quaſi ſagittæ emiſſę â tam potenti arcu,vos
tamen integri,ſine vulnere,ac ſenſu in cordibus veſtris remanſeri
tis?ô viſcera adamãtina,quibus nõ infixæ ſunt tales ſagittæ: quid
de tanta duritate ſperari poteſt?contriſtamini, & pertimeſcite cũ
poſtquàm plurima verba Dñi audieritis ſine deuotione,& cõpun
ctione exitis. Multò magis voſmetipſos admiramini, quàm ſi vi
deritis ſagittã ſumma cũ contẽtione, & impetu immiſſam ad hu
manum corpus peruenire,nec tamẽ aliquam in eo operationẽ fa
cere. Dic fratribus meis. *Aſcendo ad patrem meũ & patrem veſtrũ.* vbi
optimus Ieſus fatetur ſuum & noſtrum vnum eſſe patrem ac 25
Deũ. O quam ſimilẽ nobis ſe in omnibus voluit efficere?vt exag-
Philip.2. gerat S. Paulus,ô diuine redẽptor pro vtro iſtorum tibi prius gra-
Hebr.4. tias agam?Quia patrem tuũ feciſti patrem noſtrũ?An quia Deũ
noſtrum feciſti Deũ tuum?in priori ita nos extuliſti, vt nos quo-
dãmodo tui æquales effeceris:in poſteriori verò te ita humiliaſti
vt æqualis nobis fueris effectus. Antequã ô ſuperne Dñe humanitatem noſtram aſſumeres patrẽ habebas, ſed nõ habebas Deũ
nos verò habebamus Deum,ſed nõ noueramus patrem. Veniẽs
autem ad nos,& humanam aſſumẽs naturam, Deũ accepiſti,no-
biſq; patrẽ præſtitiſti. O quam clementẽ & liberalẽ te in vtroq;
Roma.8. præbuiſti? Nunc tuo ſpiritu adiuti audacter dicimus, Abba Pater,
Matth.27. & tu nobiſcum dicis, Deus Deus meus,vt quid dereliquiſti me? O
rem admirabilem,ac dignam, quæ amoris viſceribus recipiatur? 26
Deus habet Deum & Deus vocat in auxilium Deum in agone
ſuo,& factus eſt Deus ſeruus vt ſeruus Dei filius efficeretur. Hũ-
miliauit ſemetipſum,vt homo illuc vſq; aſcenderet. Agimus tibi
gratias Dñe quia ita te humiliaſti:iterũ tibi gratias agimus,quia
nos ita ſublimaſti. Per viſcera miſericordię tuę te rogamus,vt nos
doceas tibi pro tot tantiſq; beneficijs gratias agere,teq; vt verum
fratrem ac patrẽ diligere. Vt ſic diſponamur ad participãdum
nunc gratiã tuam,& in futuro ſęculo gloria perfruendũ.
Ad quam nos perducas, Amen.

LAVS DEO.

SECVNDA PARS QVADRAGESIMALIS,

IN QVA CONTINENTVR OMnes Dominicæ, quæ in ſacroſancta Eccleſia ſolent decantari, à Dominica in ſeptuageſima vſque ad Feriam ſecun-
2 dam poſt Dominicam Reſurrectionis incluſiuè, & omnes Feriæ quartæ, quintæ, & ſextæ Quadrageſimæ, Sabbataque filij prodigi, & mulieris adulteræ.

(?)

Dominica in Septuageſima.

Simile eſt regnum cælorum homini patrifamiliâs, qui exijt primo mane conducere operarios in vineam ſuã Matth. 20.

3 BEATVS Chryſoſtomus exponens iſta verba Matthæi dicit, vnum ex nominibus, quæ homo poſt peccatum iure optimo comparauit, fuit mercenarium appellari. Antequam peccaret, Dominus erat. Et ſic dixit Deus primis parentibus. Dominamini piſcibus maris & volatilibus cæli, & vniuerſis animantibus, quæ mouentur, ſuper terram. Poſt peccatum autem: ſicut mercenarij dies eius. Ante peccatum facilè gloriam compararet: ſed poſt peccatum etiam diligentiſsimè laborando in periculo illius conſequendæ, aut amittendæ verſatur, vt enim dicit Apoſtolus: non ſunt condignæ paſsiones huius temporis ad futuram gloriam. Antè

Chryſoſt.

Gen. 1.

Iob. 14.

Roma. 8.

quã homo in peccatũ laberetur, ſuauiſsimis eum ac maximi amo 4
ris verbis alloquẽs Deus dixit ei, eccè dedi vobis omnẽ herbã affe
Gene. 1. rentẽ ſemẽ ſuper terrã, & vniuerſa ligna, quę habent in ſemetipſis
ſementem generis ſui, vt ſint vobis in eſcã, poſt lapſum autẽ pec-
Gene. 3. cati dixit ei, maledicta terra in opere tuo, in laboribus comedes eã
cunctis diebus vitæ tuæ, in ſudore vultus tui veſcêris pane tuo.
Hoc conſiderans B. Chryſoſtomus dixit: omnes mercenarij ſu-
Chryſoſt. mus, & ſine opere eſſe nõ poſſumus. Et ſicuti ad corporalia alimẽ
ta acquirenda neceſſe eſt plurimũ laborare: ſic etiã ad ſpiritualem
ſuſtẽtationẽ cõſequẽdã magno labore opus eſt, ſi enim de ijs qui
2. The. 3. corporaliter nolebãt laborare dixit Apoſtolus, ſiquis nõ vult ope
rari, nec manducet: multo magis in perpetuum ieiunabit, qui in
hoc ſęculo noluerit laborare, ſeq; in diuinę legis executione, exer 5
Prou. 20. cere neglexerit. Hoc apertè ſignificauit ſapiens dicens: propter fri
gus piger arare noluit: mẽdicabit ergò in æſtate, & non dabitur il
li. Nã qui in huius vitæ hyeme nõ laborarit, vacuis manibus in al
Luc. 11. terius vitæ æſtate in perpetuũ remanabit. Itaque homo otioſus
etiam pane, quo hîc veſcitur, eſt indignus, & illi in futuro ſæculo
gloria denegabitur. Et idcircò talis deberet erubeſcere, dicere pa
Chryſoſt. nẽ noſtrum quotidiauũ da nobis hodie. Et ita dicit B. Chryſoſto
mus vbi ſupra: ſi mercenarius ea die, qua opus nõ fecit, erubeſcit
intrare domũ, & petere panẽ, quomodò tu nõ confunderis intra-
re Eccleſiam, & ſtare in conſpectu Dei, quando nihil boni egiſti?

Ob hanc cauſam comparatus eſt Dñs patrifamiliâs, qui exijt cõ
ducere operarios in vineam ſuam: quia omnes Chriſtiani ſunt tã
quam mercenarij à Deo conducti ad laborandũ, & labore ſuo de
narũ diurnũ, quæ eſt cæleſtis beatitudo, comparandũ. Et dicitur 6
beatitudo denarius diurnus, quia eſt præmiũ, quod propter decẽ
præceptorum Dei obſeruantiã redditur. Veruntamẽ offertur hîc
Rom. 3. maxima difficultas. Quia S. Paulus dixit: omnes peccauerunt, &
egent gloria Dei iuſtificati gratis per gratiam ipſius, per redemp-
tionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu. Hoc verbum: gloria Dei duas ha
bet expoſitiones, quarum altera eſt: ſiquidẽ omnes peccauerunt,
omnes indigent venia peccatorũ. Et eſt valde penſandum, quòd
peccatorũ veniam appellat Apoſtolus gloriã Dei. Quia vnum ex
ijs, ex quibus, ſi Deus denuò gloriam poſſet recipere, maiorem vo
luptatẽ, gloriamque perciperet, eſt remiſsio peccatorum, hoc eſt
peccata dimittere. Et ſic manifeſtat Eccleſia ſuis vocibus dicen-

do:

7 do: Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maximè, & miſe-
rando manifeſtas: Quid ad hoc reſpondebunt vani homines, &
ſuperbi huius ſæculi, qui ſi illatam ſibi iniuriam dimittant, de-
decoratos ſe remanere arbitrantur, & reſpondent rogantibus ſe
vt iniuriam dimittant, nec eam vlciſcantur, ſed perſecutores ſuos
amentes ſe honorem, ſi hoc fecerint, eſſe amiſſuros, & fœmineos
eſſe iudicandos? O miſer, atque infœlix non animaduertis, quòd
Deus parcendo ſuam vel maximè potentiam manifeſtat: & pec-
cata dimittere gloriam ſuam eſſe ducit? quomodò ergò dicis tu
tuum eſſe dedecus iniuriam dimittere? Exi frater chariſsime ab
iſto errore, & maximam mundi totius gloriam eſſe crede Deum
imitari, & ea, quæ diuina ipſius maieſtas præcipit, adimplere.
Altera declaratio verborum Apoſtoli eſt: ſiquidem omnes pecca-
8 uerunt, omnibus neceſſe erat Deum, hominen fieri, & mundi redé
ptionem operari. Et hoc redemptionis opus appellat Apoſtolus
gloriam Dei. Diuerſis operibus oſtendit Deus perfectionũ ſuarũ
diuitias. In creatione mundi omnipotentiam ſuam demoſtrauit:
in adminiſtratione, conſeruatione, & moderatione ipſius ſapien-
tiam oſtendit: in peccatoribus tolerandis patientiam manife-
ſtat, in ſupplicio Angelorum apoſtatarum iuſtitiam ſuam pate-
fecit: in reparatione autem generis humani per vnigenitum fi-
lium ſuum incarnatum ac mortuũ gloriam ſuam demonſtrauit.
Hic ſummam ac pelagum perfectionum ſuarum declarauit: hic
ſuas ineffabiles diuitias, potentiam, iuſtitiam, miſeticordiam, ſa-
pientiam denique detexit. Quod autem in his verbis maximè
notandum eſt, quodque ad noſtrum propoſitum magis condu-
9 cit, eſt quod dicit, iuſtificati gratis per gratiam ipſius. Ergo ſi gra-
tis, quare vult nos operarios eſſe, & laborare, vt ſudore vultuum
noſtrorum mercedem, quam nobis daturus eſt, mereamur? & an
tequam ad hoc dubium reſpondeam oportet vos propoſitionem
catholicæ veritatis optime cognoſcere: ſcilicet quod nullus ſiue
paruulus ſiue adultus iuſtificationis gratiã recipit abſque aliquo
dono pro iuſtificatione oblato. Pro paruulo datur fides patrũ no
ſtrorũ, & Eccleſiæ, & meritũ Chriſti. Si eſt adultus, & vult baptiza
ri prius oportet eũ peccatorũ ſuorũ pœnitere. Et ſic dixit B. Petrus Acto. 2.
Hieroſolymitanis, pœnitemini, & baptizetur vnuſquiſq; veſtrũ:
quod ſi iã eſt baptizat⁹ & peccauit, peccatorũq; ſuorũ veniã vult
cõſequi, debet agere penitẽtiã, & firmiſsime apponere ſe poti⁹ in

vniuersa mũdi infortunia esse incursurũ, quã quòd Deũ mortali- 10
Hebr. 12. ter offendat. Et sic dixit Apostolus quosdã reprehendens. Nondũ enim vsq; ad sanguinẽ restitistis aduersus peccatum repugnãtes. Quasi dicat: quod facere debetis. Etiam ad peccati remissionẽ fides, spes, & fiducia in diuina misericordia, amorq; requiritur. Etenim hæc omnia magnũ pretium sunt. Sic illud vocat Dauid ratio-
Psalm. 43. nem reddens condemnationis malorum dicens, quia non dabit Deo placationem suam. Id est id, quo placatur Deus, scilicet pœnitentiam: nec dabit pretium redemptionis animæ suæ. Quæ est obseruatio legis diuinæ. Ideo laborabit in æternum, & viuet adhuc in finem, id est, habebit æternam pœnam, nec vllo vnquã tẽpore morietur. Erit enim mors viua quam damnati in inferno habebũt. Et hoc quia in hoc sæculo redemptionis suæ prætium nõ dederunt, & illud quo Deus placatur non fecerunt, quod si in 11
hac vita fecissent, proculdubio in altera saluarentur.

Quod cum ita sit, quare dicit hic Beatus Paulus, quod saluantur gratis? Ad hoc respondeo hæc omnia, quæ homo ad iustificationem adhibet, qualia sunt fides, spes, & fiducia in diuina misericordia, esse dona Dei, homo verò ponit bonum vsum liberi arbitrij, & hoc cum ijs omnibus, quæ homo ex se laborare potest, est tam modicum, tamque parum valet, vt si cum minimo quoque gradu gratiæ conferatur merito nihil possit appellari. Minimus enim gradus gratiæ tantæ est excellentiæ, vt recipiẽtem illã
2. Pet. 1. vsque ad diuinæ naturæ participationem eleuet: sicut dixit Beatus Petrus, his verbis: vt per hoc efficiamini diuinæ consortes naturæ. Et ideo dicitur nos gratis iustificatos esse. Sicuti quandò aliquid nimis precio sum paruo pretio emisti, dicitis vos ea gratis accepisse, quia modicũ est quod pro eo dedisti secundũ quod ipsum valebat. Et postquã B. Paul⁹ æterni patris liberalitatẽ, ac gra- 12
tiã tanquã vniuersi boni nostri fontẽ posuerat dicẽs: per gratiã ipsius, addidit aliã causam iustificationis nostræ dicẽs: per redẽptionem, quæ est in Christo Iesu. Quia hoc medio vsus est pater ad remedium nobis adhibendum. Itaque Deus nobis gratiam concedit, gloriamque promittit: quæ omnia nobis Iesus Christus filius eius promeruit, cum hoc tamen, quod nos etiam diuinæ voluntati obedientes cõcurrere debemus: & quatenus cum hac obedientia concurrimus, dicimur mercenarij, & à Deo ad laborandum accersimur. Verũm, proh dolor, quam paucis his diui-

nis

13 uis vocationibus respondet, sed dicit quisquam: pater non respo-
demus, neq; venimus, quia maximis Christianę vitæ laboribus de
terremur. Dicite nunc fratres, etsi istud, ad quod à Deo cõducimi
ni, laboriosum sit, quãdiu durare poterit? potest ne vitã longitudi
ne superare? nõ. Vita autẽ quandiu durabit? Nũquid sagitta velo-
cius percurrit? si ergò labor adeò breuis, præmiũ vero æternũ est
quia quod in præsenti est momẽtaneũ, & leue (ait Apostolus) qua
re illum subterfugitis? videamus nunc quãuis in vinea, & minis-
terio Dei non laboretis: nunquid vitam hanc laboribus ducetis im-
munem? Non equidẽ. Sin minus quærite hoc ex auaro, sensuali, ac
deniq; seditioso homine. O maximã hominũ insaniẽ, ò cæcitatẽ
sanguineis lachrymis lachrymandã, quod cum labor sit grauissi-
mus, præmium verò nullũ omnes tamẽ diligentissimè studeant cũ
14 diabolo conuenire, & mundo, ac carni deseruire. Et quanuis Deus
primo manè hoc est vbi primum rationis vsus illuxerit, exurgit,
vt vos diuinis inspirationibus vocet, vos verò eius vocibus obsur
descitis. Quod si hucusq; vos Sathanas fefellit, vosq; in ministeriũ
suũ fraudulenter conduxit, intelligentes hoc non respiscceretis, &
à via vestra pessima cõuerteremini? dissoluentes pactũ, quod cũ Gene. 30.
diabolo pepigistis? dixit Iacob auunculo suo Labã: tu nosti seruitutem, qua seruiui tibi, & paulò post, iustũ est igitur, vt aliquandò prouideam domui meæ. Acsi diceret: sufficiat, quod tibi seruiui. Quarè vos fratres mei non idem cum mundo faceretis? Tot sunt anni, ex quo in diaboli, ac mundi ministerio defatigamini: iam igitur est tempus operandæ saluationis vestræ. Et cum cœperitis Deo seruire, ne sitis sicut nonnulli, qui nondũ tres dies in eius mi
15 nisterio cõsumpserũt, vixq; in eius vinea fodere cœperũt, cum iã dicunt se defatigari, & brachia sibi infringi ac corpus sibi dolere, caputq; declinant dicentes se esse debiles. Sunt debiles ad seruien dum Deo, ad seruiendũ autẽ mundo sunt fortes quasi gigãtes. Si vnũ diẽ ieiunant, statim deficiunt, vt vero inimicũ suũ vlciscãtur tribus diebus, ne micã quidẽ comedẽt, si dimidiũ horæ in oratione cõsumant, dicunt sibi caput dolere, at verò tres noctes, & dies insomnes ludendo ducẽt. Hoc quotidie ad literam agitur. Opprimebatur populus Israel sub illius tyranni crudelissima seruitute, qui eos plusquã poterant laborare cogebat: posteà vero ducit eos Deus quasi in palmis per desertũ, terræq; vberrimæ fructum illis Exod. 1.
ostendit, dicitq; eis, hanc terram vobis dabo. At illi dicũt: O Dñe

ſumus nimis imbecilles, & in ea ſunt gigantes, qui nō patiētur nos in eam intreire. Ego (inquit Deus) eos ante pedes veſtros, proſternā, Non (aiunt illi) Dñe ſumus nimis debiles. Sic, quibus (ait Dñs) iuraui in ira mea ſi introibunt in requiem meā. Hoc idem nūc fit inter Chriſtianos. Ad ſeruiendū mūdo in Ægypto magnas vires habet peccator: ſi vero eis præcipiatur, vt bene operētur, ſunt quaſi muſcæ. Ad malū quaſi elephantes, ad bonū autē faciendūquaſi formicæ, ô ſunt gigantes, ſunt pericula, ac difficultates. Ego eas auferā ait Dominus: Nolunt illi confidere. O infœlix & cū Deo contendis? non igitur in requiē eius introibis. Ariſtoteles affirmat peccatū cōtra hominis rationē eſſe. Nā homo eſt creatura rationalis: & peccatū eſt cōtra rationē, ergo eſt cōtra naturā hominis. Et tā ꝙ adeò homo peruertatur, vt etiā cū maximo labore peccatū velit cōmittere, atq; hoc tā crebrò, vt nūquā defatigetur malè viuere: nimis miſerabile hoc eſt. In naturalibus Philoſophis reperimꝰ mōſtra rariſsimè in natura oriri: Hominē bicipitē, aut quadrupedē oriri, rariſsime cōtingit. Quia eſt præter naturæ intentionē, & cōtra individui generantis inclinationē. Hoc autē experior ò miſeri, atq; infœlices homines, hanc regulā in Adæ maſſa deficere: quia cum peccatū mōſtrū ſit abominabile: virtus autē nimis conformis rationi atque naturæ hominis: peccatum ſæpiſsimè cōmittunt: virtutē autem rariſsimè operātur: cum tamē Deus illud prohibeat, & iſtud præcipiat: illudq; à ſe æternis tormentis puniēdū comminetur: iſtud autem ſempiterna gloria remunerandum promittat. O maximam ignominiam filiorum Adæ, &c.

Ariſt. 2. Ethicorū.

16

17

Simile eſt regnum cælorum homini patri familias. Iſte pater familiàs eſt Deꝰ. Eſt valdè notādū eſt illū prius hominē, quā patrē familias nuncupari. Tantus eſt enim eius in homines amor, vt hominis vocabulū pluris quā ſe Dñm eſſe, & familiā habere, videtur æſtimare. Sanctus Propheta Eſaias ad hoc propoſitū notabilia quædam verba dicit: Dñs cuius ignis eſt in Sion, & caminus eius in Hieruſalem. Eſt elegans metaphora ſumpta ab eo, qui eis quos maximè diligit vicinitate copulatur. Et alludit ad ignem, qui de cælo deſcendit, quem præcepit Deus ſemper in altari ſuo conſeruari, nec alio igne ſibi miniſtrari volebat vt ſignificaret, ſe, qui in cælo morabatur iā in terra Eccleſiæ ſuæ vicinū ſe feciſſe, ſiquidem lar ignemq; ſuū illic habebat: vt ſignificemus in hoc oppido mille vicinos cōmorari, dicimus eſſe mille laria, aut mille ignes. Vult igitur ſumma-

18

Eſai. 31.

tim

19 tim dicere S. Esaias, ita Deus homines diligit, vt sese illorũ vicinũ faceret: quandoquidem apud eos ignem, atque lar suũ habet. Nec vero cõtentus est se hominũ vicinũ facere, sed vt eos maiori honore afficeret suũq; erga illos ardentissimũ amorẽ clarius demõstraret, homo vocatur. Nam hic per hæc verba: homo pater familias nõ intelligitur quidẽ Christꝰ in quantũ homo: sed quatenus Deꝰ & dicitur homo propter amorẽ: quo homines diligit atq; etiã quia est hominũ cõditor. Sicuti etiã qui fictiles ollas facit, dicit̃ figulus & singuli artifices ab operibus, quæ faciũt nomẽ sibi vẽdicãt: ita cũ Deꝰ sit hominũ creator vult homo nuncupari. Et Deũ tã crebrũ exire ad homines cõducẽdos significat singularẽ curã, quã de hominum salute habet. Si enim eos ad laborandũ in vinea sua cõducit, nõ hoc facit propter vtilitatem, quam ab eis sibi pro-
20 uenturã sperat, sed vt eis faueat, remedium que conferat. Inter doctores diuersæ sunt sentẽtiæ quæ nã sit hęc vinea. Nonnulli enim per hãc vineam Ecclesiam militantẽ volũt intelligi, alij vero particularius loquẽdo dicũt hãc vineam esse vniuscuiusq; animam. Et quãuis omnes bene loquantur, visum tamen mihi est in præsenti concione Origenis sententiã sequi dicentis: per hanc vineã optimè intelligi posse infinitã Dei essentiã: in qua vites sunt tres diuinæ personæ, & palmites infinitę eius perfectiones. Vinum autem, quod ex hac vinea colligitur est gaudiũ illud, & gloria qua fruũtur, & inebriati sunt beati spiritꝰ. Sicut dicit Dauid, inebriabũtur ab vbertate domus tuæ. Attamen quomodo est possibile in hac vinea laborari? Respõdeo quod si attente animaduerterimꝰ, quomodo Deus vineæ cõparatur, hoc intelligere poterimus. In
21 vineis terrestribus non semper laboratur, vno tempore in eis laboratur, & alio tempore ex illis fructus percipitur. Vno tempore operantur mercenarij in vineis, & in alio mercede fruuntur, & illarum fructibus vtuntur. Sic etiam duplici tempore Deũ habemus, vno in hac vita, altero vero in futura per gloriam. Et quãdiu eum in hac vita per gratiam habemus, oportet nos cũ eo agere sicut mercenarij se habent cũ vinea, quãdo in ea laborant, quãdo autem illo in cælo fruiti fuerimus, debemus nos cũ illo habere secuti se habet mercenarius, cum mercede, quam suo labore cõparauit. Quandiu operarij laborant, quomodo se habent cum vinea? Amputant, excauãt, & alijs necessarijs laboribus eam colũt, quousque ipsam vindemiant. Sic igitur vult deus, vt nos cum

Sententia Origen. in hom. huius Euangel.

Psal. 35.

ſua diuina Maieſtate habeamus, vt amputemus. Amputãt opera 22
rij falce putatoria palmites, qui proſunt ad accendẽdũ ignẽ, & ca
lefaciendũ ſe illis in tempore frigoris. Sic etiã nos facere oportet:
nã falce putatoria, quæ eſt lingua debemus amputare, & cum affe
ctu & puritate orare, & poſtulare, vt ex hac vinea plurimos pal-
Leuit. 6. mites auferamus, quæ ſunt ſingularia dona ac beneficia Dei. Qui
bus in diuino eius amore oportet nos inflãmari. Olim præcepit
Deus, ignis in altari meo ſemper ardebit, quẽ nutriet ſacerdos ſub
ijciens ligna. Hoc oportet eſſe præcipuum munus ſeruorũ Dei,
diligẽtiſsime curare, ne in cordibus ſuis ignis deficiat. Atque vt
hunc ignem nutriant, debẽt in memoriã reuocare beneficia, quæ
à Dei manu acceperunt, hoc enim eſt ei ſubijcere palmites, quos
ab illa vinea amputarunt. Dignum eſt equidẽ conſideratu, quare
inſenſibilibus creaturis omnia Deus ſimul in principio dederit: 23
quare ſoli totum ſplendorẽ, quem habet, & lunę lumẽ, quo ſplen
dea, ſtellis, ac deniq; cælo omnẽ, quã habent influentiã, cunctã tri
buerit: homini verò noluerit cuncta beneficia facere, quæ ei diui-
ſim collaturus erat, ſed ea ſuſpẽderit, vt homo frequẽter peteret,
Matt. 7. & diuiſim acciperet, & dicit, petite, & accipietis. In his omnibus
manifeſtatur peculiaris voluptas, qua Deus (ſi ita dici poteſt) affi-
citur cũ hominibus conuerſans, & quantopere gaudet, vt crebro
ſe diuinis ipſius oculis offerant: & idcirco non omnia ſimul, quæ
eis opus erant, illis conceſsit. Alia ratio eſt, vt accipiẽtes crebro be
neficia occaſionẽ haberent ſe in diuino ipſius amore inflãmandi:
Pſal. 55. Nã ſi ſemel cũcta perciperẽt, tanta in homines inuaſit obliuio, vt
illorũ penitus immemores in diuino Dei amore refrigeſcerẽt. Et
ſic vbi noſtra lectio habet, in quacunq; die inuocauero te, veloci
ter exaudi me, alij hoc modo verterũt. In quacunq; die inuocaui 24
te, exaudiſti me, multiplicaſti in anima mea fortitudinẽ. Nõ cõten
tus eſt Deꝰ vna die dare, ſed in quacũq; die ab eo petieritis, ligna
amputabitis, quibus in eius amore inflãmemini. Et ſic in anima
fortitudo, quæ eſt charitas, multiplicatur. Etiã oportet nos in hac
vinea excauare. Excauare eſt foſſam facere, & terram detegere.
Pſal. 136. Refert Dauid de quibuſdam qui dicebant: Exinanite, exinani-
te vſq; ad fundamentum in ea, loquentes de Hieruſalem. Hoc igi
tur vobis dico fratres chariſsimi, vnam ex ſanctis exercitationi-
bus quibus poteſtis occupari, eſt in hac ſancta vinea excauare, &
profundam foſſam facere, quouſque fundamẽtum detegatis vt

cogi-

25 cogitationibus,atq; mẽtibus vestris curetis contẽplari,quod fundamentũ habet Deus,hoc est in quibus rebus fundatur ad benefaciendum hominibus,ad eorum peccata dimittenda,ad eos sufferendos,atque ad pœnitentiam hodie,cras,& multo tempore expectandos. In hoc seculo quando quis in alium beneficium aliquod confert,in aliqua re fundatur ad illud faciendum,aut quia ab eo recompensationem sperat,aut quia iam ab eo beneficiũ aliquod accepit. Deus autem quid ab hominibus se percepturũ sperat? aut quid ab eis accepit? nihil profecto. quod ergo fundamentum habet,vt eis benefaciat? Perfodite,& vsque ad profundũ excauate,& eum omnia propter suam infinitam pietatem ac bonitatem facere cognoscetis:& sic eius amore ardentius capiemini. O quot diuitiæ spirituales hac sancta exercitatione acquiruntur.

26 Hac enim manifestatur,omnia quæcunque Deus ab origine mudi fecit,& vsque ad seculi consummationem faciet,solam suã infinitam bonitatem pro fundamento habere:etiam,& se hominẽ facere, atque pro hominibus mori solam eius probitatem habet pro fundamento. Et ex eo quod hæc raro,aut nunquam consideramus,prouenit,quod tam frigidi in eius amore incedamus,tãq; ingratos nos eius beneficijs præbeamus.

Quæsiuit quidam vir nobilis ex quodam Philosopho, quam vtilitatem percepturus erat filius suus si Philosophiã addisceret, cui Philosophus respõdit: Inter alia multa saltem hoc percipiet, quod quando in theatro sederit,non sedebit lapis super alium lapidem: significans Philosophiam eius oculos esse aperturam,eũque prudentem esse effecturam,ita vt ex rebus idoneum sibi fru-

27 ctum consideratione nosset elicere. Si igitur hos oculos,& cognitionem præbet Philosophia Philosopho,quales oculos,& cognitionem præbebit diuinarum rerum cõsideratio homini Christiano,vt in medio huius admirabilis theatri,id est,in medio tot mirabilium & magnitudinum quæ Deus propter illum operatus est constitutus necessarium amorem,& gratitudinem norit elicere?, Veruntamen Dauid postquam mirificam illam exclamationem protulit,dicens: Quam magnificata sunt opera tua Domine, nimis profundæ factę sunt cogitationes tuæ: statim subdidit,dicẽs, Vir insipiens non cognoscet,& stultus non intelliget hæc. Dicite quæso: vnde prouenit,quod cum altissimum sit mysterium incarnationis, ac passionis Dei propter nos factæ non obstupea-

mus,& attoniti maneamus hęc considerantes? Duplex est huius 28
Seneca. rei causa. Altera est, quia hæc toties audimus. Nam sicut dicit Seneca: Naturale est hominibus magis noua, quam magna mirari. Atque hinc est quod magis admiramur, solé paulisper propter aliquam eclipsin obscurari, quia hoc raro contingit: quam admiramur, cœlum, terram, stellas, mare, ac denique totam orbis molem ab vna creatura, qui est sol, illuminari; & cùm sit tam mirabile, nullam tamen nobis admirationem adfert, quia hoc quoti die videmus. Itaque quia nihil est, quod in sancta Ecclesia magis, & crebrius, quam hoc diuinum mysterium prædicetur, ideo iam nobis non affert admirationem. Altera tamen causa & principalior est, quia licet hoc sæpenumero audiamus, non ta- 29
men profunde consideramus, & sic tantum bonum non cognoscimus, illud auribus percipimus: sed hac ingreditur, & illac egreditur, nec vltra est consideratio, atque ideo tam frigidi, sicut antea remanemus. Aliquando autem hanc tantam negligentiam persoluem°. Quæ cum ita sint fratres charissimi, intellectum vestrorum ligonibus profunde perfodite, quousque ad fundamentum perueniatis, ne vobis tanta beneficia in terribilia mala conuertantur. Et sic dixit Eusebius Emissenus: Qui tantum dedit,
Eusebius Emissenus. scit quantum reposcat: vos autem arbitramini nihil esse plus, quam recipere & obliuisci. Etiam est exercitatio magnopere necessaria in vinea; palmites (qui Hispane dicuntur *Bastigas*) erigere, ne in terra postrati maneant: Secundum Origenis expo-
Origenes. sitionem, palmites Dei virtutes, & perfectiones esse diximus, scilicet, iustitiam, misericordiam, pietatem, ac denique veritatem: & munus optimi Christiani est, hos palmites erigere, mi- 30
sericordiæ, probitati, ac iustitiæ fauere. Verum heu, heu, quam vice versa hodie hoc agitur: vix est enim qui bono faueat, cùm tamen multi reperiantur, qui malo auxilientur. De quo maximo cum dolore Dei nomine queritur Oseas: dicens: Non
Osee. 4. est veritas: & non est misericordia, & non est scientia Dei in terra. Maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundauerunt, & sanguis sanguinem tetigit. Id est, vnus peccator, alteri peccatori opitulatur. Itaque vitia super homínum capita efferuntur, & maximi æstimantur: virtutes autem sub ipsorum pedibus humi prostratæ iacent. O dilectissi-

31 ctissimi fratres, per charitatem Dei vos rogo, vt animaduertatis, vos ad laborandum, & insudandum in vinea Domini atque efficiendum, vt virtutes nutriantur, & efferantur, atque ab omnibus maxim æstimentur, vitia vero ab omnibus negligantur, atque extra hominum consortium expellátur quasi operarios à Domino fuisse conductos. Et quanuis hæc exercitatio nimis laboriosa sit, Dominus, qui eam nobis præcipit, satis superque remunerare sciet: circa quod vellem magnoperè perpendatis verba quædam sancti Pauli, qui dicit: Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis, vt Deus Pater gloriæ *Ephes. 1.*
det nobis spiritum sapientiæ illuminatos oculos cordis vestri, vt sciatis, quæ sit spes vocationis eius; & quæ diuitiæ gloriæ hæreditatis eius in sanctis. Diligenter perpendite verbum illud: non cesso memoriam vestri faciens; quo significat, quam
32 necessarium erat negotium, quod postulabat. Et est vt intelligatis in quantam spem vos Dei vocatio inducit: & quantoperè se Deus deuinxerit, & obligarit in modo, quo vos vocauit, & rebus etiam, ad quas vocauit. Cùm enim videatis vos ab illo ab pœnitentem, asperamque, ac sanctam vitam vocari, quomodo vobis persuadere poteritis parum esse præmij, quod speratur, cùm ad tot, tantasque corporales miserias vos conducat: vult dicere, quòd ex eo quod nos ad inferendum bellum vitijs, efferendasque virtutes vocauerit, nobis significat quam maximum præmium nobis seruauit: quo nos affecturus est propter tot, ac tantos labores. Ad hoc notate verba, quæ dixit Sara filia Raguelis: quæ nupta est Tobiæ iuniori: Non delectaris in perditioni- *Tob. 3.*
33 bus nostris, quia post tempestatem, tranquillum facis, & post lachrymationem, & fletum, exultationem infundis: & licèt laboribus nostris, non delectetur, gaudet tamen nos illos perpeti, quia sic nobis necessariũ est. Ergo sub hac vocatione occultata est mirifica quædam spes præstantissimorum præmiorum; & hoc est quod desiderabat sanctus Paulus, vt cognosceremus. Vt sciatis (inquit) quæ sit spes vocationis eius.

Et valde notandum est eos, qui ora vndecima otiosi erant, peculiariter à Domino fuisse reprehensos. *Quid hic statis (ait) tota die otiosi?* In quo docuit, etsi otium in omnibus malum & reprehensibile est: in illis tamen longè pessimum, ac pernicioſissimum esse, qui iam sunt prope terminum vitæ. Et quanuis peccatores plurimis

mis mundi negotijs occupẽtur, otioſi tñ dicuntur, & vagi, fruſtra 34
enim opera fiunt, quæ neceſſario deſtruenda ſunt, ea autem, quæ
peccatores faciunt, oportet iterum eos deſtruere, ſi modo ſaluan-
di ſunt. Auarus debet vſurarios contractus reſcindere: ſenſualis
debet diſſoluere coniunctionem, quam habet cum cõcubina, am
bitioſus debet dirimere conuentiones, quas ſuper beneficiũ, aut
canonicatum fecit, & ſic de ſingulis. Atque idcirco dicuntur otio
ſi. Quod ſi antequam eos ad vineam conduceret, otioſitatis repre
hendit: quid faceret ſi eos iam conductos dormientes in vinea re
periret? O quantum eſt hic lachrymandum, quòd ſint tot Chri-
ſtiani in Eccleſia Dei conducti operarij, qui tamen tam otioſe vi
uunt. Fons ex quo hoc otium dimanat, eſt pigritia, & ignauia.

Altiſiodorẽſis. lib. 2. ſen. tracta. 26. Quæ, vt dicit Altiſiodorenſis: Accidia eſt quædam ſpiritualium
ciborum animæ amaritudo & tædium quoddam ſanctarũ exer- 35
citationum atq; amara & triſtis grauitas ad res diuinas exequen-
das. Et ſic de anima, in qua hæc accidia dominatur dicitur, Anima

Prou. 27. ſaturata calcabit fauum, id eſt, anima faſtidioſa, & quæ dentium
ſtuporem habet, omnia bona à ſe expellit. Dentium ſtupor prouc
nit ex comeſtione fructuum acrium, & immaturorum? voluptа-
tes, honores, proſperitates, ac deniq́ue gaudia huius ſeculi, om-
nia ſunt fructus immaturi, & intempeſtiui. Cælum enim eſt
locus, vbi voluptas, honor, fœlicitas, ac lętitia ſunt fructus matu-
ri, & tempeſtiui. Et anima, quæ in hoc ſeculo hos intempeſti-
uos fructus nimia cupiditate manducat, corrumpitur, & den-
tium ſtuporem patitur, ne cum guſtu, & ſuauitate res virtutis
edat: & ſic ad vniuerſum bonum pigra manet. Et hæc pigri-
tia, quæ eſt otij fons efficit homines falſos prophetas & diui-
nos mendaces, ſicuti Hiſpanum axioma dicit. (*Eſcudero pobre me-* 36
ço adiuino.) Dicit herus puero ſuo, puer, ito in forum, & affer po-
ma: ſtatim reſpondet; Domine in foro non ſunt poma: ignauia
facit illum diuinare. O peccator ignauia te diuinum, & falſum

Simile. prophetam facit: dicit tibi Deus: Agite pœnitentiam, recede ab
iſta mala familiaritate: attende mortem aduenturam eſſe, quæ
ſi in iſto malo ſtatu te occupauerit, in perpetuum comburendus
in infernum detrudêris. Tu vero reſpondes, poſtea hoc fiet, tem
pus erit ad omnia, nondum venit finis. O infœlix quis te ita
prophetare fecit, vt diceres, tempus in poſterum eſſe futurum?
Certum eſt quod pigritia: mille prophetas facit hæc pernicioſa

peſtis.

37 pestis. De his dici potest illud Ezechielis : Væ Prophetis insi- Ezech. 13.
pientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident. Vna
ex magnis sanctæ Ecclesiæ plagis, est hæc pigritia, quæ est qua-
si podagra, quæ in senectute venire consuescit. Hæc sancta Ec-
clesia cum sit vetus & longæua magna podagra laborat, nam in
eius principijs aliter profecto per virtutem decurri consueue-
rat. Nunc ei gutta arthetica aduenit, quæ pedes, manus, ac maio
rem corporis eius partem occupat. O Deus Maiestatis infiniti-
tæ per clementiam tuam te deprecor, vt tanto malo medearis,
nobisque feruentissimum, totiusque virtutis amantissimum spi
ri tum concedas, qui norit hos immaturos seculi fructus odisse:
vt expulsa ignauia, otium etiam expellamus, quod quidem est
rerum omnium euersio. Ignis nisi materiam habeat comburen- Similia.
38 dam, statim extinguitur, aqua nisi defluat, corrumpitur, & vene-
nosa animalia producit, terra nisi excolatur, spinas profert:
aer detentus corrumpitur: domus non habitatæ corruunt: viæ
non tritæ, herbis operiuntur, & excæcantur: ingenia non culta
torpescunt: equi otiosi claudi fiunt: instrumenta musica si non
pulsentur, destruuntur & insonora fiunt. Si artifex instrumen-
tis suis ferreis non laboret, ferrugine operiuntur. Nisi miles diu
armis vtatur, mucida redduntur. Milites otiosi efficiuntur pusilla
nimes. Quando aues quiescunt, tunc certius à sagittario feriun-
tur, quàm cum volant. Quantum igitur hoc malum animæ offi-
ciet, cùm rebus omnibus tantum afferat detrimentum? Dixit Exod. 23.
Deus: Sex dies operaberis, septima die cessabis, vt requiescat
bos, & asinus tuus, & refrigeretur filius ancillæ tuæ, & aduena. O
39 benedictus sit talis Deus, cui etiam & iumenta sunt curæ: & vult
illa paululum requiesce re. Sex dies præcepit laborari, vna au-
tem solummodo requiesci, quia in hac vita multò maiorem opor
tet esse laborem requie: nunc verò totum vitæ tempus in re-
quie ducere, nec horam quidem labora re velletis. Vt hi erant
otiosi, & per consequens peccatores, sic alium se excusarunt, dicen-
tes: Quia nemo nos conduxit: quæ quidem maxima est homi-
num miseria, non solum esse malos, sed velle etiam malitiam
suam excusare. Excusationes sunt quædam scuta, quibus pecca-
tor se vult tueri. Loquens Iob de diabolo, dicit: Corpus illius Iob. 41.
quasi scuta fusilia compactum squamis. Corpus diaboli est con-
gregatio malorum. Et hoc corpus dicit squamis esse cooper-
tum

tum, quæ ſunt quaſi ſcuta fabricata in forma & typo, quę ſunt excuſationes, quæ à forma primi hominis exierunt, quem cum Dominus reprehenderet, ſe excuſauit, dicens: Mulier, quam dediſti mihi, &c. De Beato Paulo dicitur: Quòd in eius conuerſione ceciderunt ab oculis eius, tanquam ſcammæ, & viſum recepit: in quo ſignificatum eſt eum culpam ſuam cognouiſſe, nec mala ſua vanis excuſationibus eſſe operturum. Vt piſces bene condiantur, priùs oportet ſcammis mundari: ſic oportet animas excuſationum ſcammis mundari, quæ in pœnitentia condiendæ ſunt. Eo quòd hæ ſcammæ tam perniciosæ ſint rogabat Dauid inſtantiſsime Deum, dicens: Non declines cor meum in verba malitiæ, ad excuſandas excuſationes in peccatis. Ne declines, id eſt: Ne permittas cor meum declinare in verba malitiæ. O quot rationes inquirit peccator (vt perpendit Beatus Bernardus) ad excuſandum ſe. Primum dicit: Non feci; quod ſi ſe argutum, & conuictum animaduertit, dicit, feci, ſed benefeci. Si verò male feciſſe conuincitur: dicit: ſi male feci, non feci multum male: quod ſi magnum malum feciſſe conuincitur, dicit: ſi multum male feci, non feci mala intentione. Si tandem rem tam malam cum bona intentione fieri non potuiſſe comprobatur; excuſat ſe, dicens, Diabolus me decepit: ille homo mihi hoc perſuaſit: ſemper ſcuta quærit, quibus ſe defendat. Seruus autem Dei planè culpam ſuam agnoſcit. Et hoc oportet vos fratres chariſsimi Deum inſtantiſsimè poſtulare, ne vos in tantum malum deuenire patiatur: ſicut rogabat Dauid: ſed ſi aliquando per fragilitatem peccaueritis, nimis vere ac ſyncerè vos peccati veſtri accuſetis.

Gene. 3. Acto. 9. Simile. Pſal. 140. Bernar. 40 41 42

Cum ſero autem factum eſſet, dicit dominus vineæ procuratori ſuo: Voca operarios: & redde illis mercedem. In fine diei ſoluitur merces operarijs. Nam qui perſeuerauerit vſque in finem: hic ſaluus erit, dixit ſumma veritas. Non prodeſt ad vitam æternam, quod in hac vinea aliquot horas laboretis, niſi laborem vſque in finem perduxeritis. Pendenti Chriſto Redemptori noſtro in cruce, dixit malus latro: Si tu es Chriſtus, deſcende nunc de cruce, & ſalua te ipſum, & nos. Attendite qua hora conabatur Sathanas efficere, vt Chriſtus Redemptor noſter ex cruce deſcenderet, in fine tandem laborum. Et ſicut dicit Beatus

Mat. 10. Mat. 27.

43 Beatus Bernardus: Ideò quia ſum Chriſtus, idcircò non deſcen- Bernar.
dam de cruce: vt homines doceam in fine debere firmiores, & conſtantiores in ſublimi perfectionis, quo aſcenderunt, permanere: & in cruce, quam in toto vitæ diſcurſu ſuſceperunt perſeuerare. O quam cœleſtis eſt hæc doctrina: Dominus illam in cordibus noſtris imprimat, vt hic diuinæ gratiæ auxilio adiuti in vineæ labore perſeuerantes, ad perfruendum præmio cæleſtis gloriæ perducamur, Amen.

Dominica in Sexageſima.

Cum turba plurima conuenirent, & de ciuitatibus properarent ad Ieſum, dixit per ſimilitudinem: Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum. Luc. 8.

INTER ſapientes Græcos, maxime commendatus eſt Pythagoras, eo quod plurima moralia per ænigmata erudierit, & per ſimimilitudines docuerit. Atque hic docendi modus connaturalior eſt nobis, quam omnes alij, & idcircò iucundior omnibus. Connaturalior (inquam) quia quemadmodum anima noſtra
2 ſpiritualis carne cooperta eſt: ſic etiam veritas per ſimilitudinem prolata venit, ſicuti ſpiritus corpore coopertus. Atque idcircò Chriſtus æterna ſapientia crebrò per ſimilitudines docebat. Cum vt futuris hominibus occaſionẽ præberet ſanctiſsimę huius exercitationis, quæ eſt occupari in eius ſimilitudinibus intelligẽdis, & populo exponẽdis, tũ etiã (& quæ principalior eſt ratio) quia prædicatio ſit ad auditorum vtilitatẽ: & quærebat diuinus Magiſter modos, quibus ſua diuina verba in auditorũ animis melius poſsẽt imprimi & radicari. Inuenietis hominẽ, qui vnius doctrinę, quam viginti antea annis per ſimilitudinem audiuit, recordatur, quæ

niſi

nisi ita prædicata fuisset, iam post dimidium horæ illius obliuisceretur. 3

Proposita hac parabola clauauit diuinus mundi Redemptor suam sanctam vocem, vt efficacius auditorum animos commoueret, & clamans dicebat: *Qui habet aures audiendi, audiat.* Non dicit, qui habet aures, audit: sed qui habet aures audiendi. *Simile.* Qui podagra laborat, pedes habet, sed non sunt pedes ad currendum, quia habent podagram. Sic etiam non omnes habent aures ad res spirituales, & animabus suis vtiles audiendas, quia habent aures corruptas. Plerumque molestia afficimur, cum de illis malè audimus, quos summopere diligimus, & cùm benè audimus, quos hodio habemus. Cùmque peccatores vitia diligant, virtutesque odio habeant, & in prædicationibus virtutes commendentur, vitia vero maximè vituperentur, nolunt eas peccatores audire, non habent aures dispositas ad hæc audienda. 4 *Psal. 57.* Vnde de his dicit Dauid: Furor illis secundum similitudinem serpentis: sicut aspidis surdæ, & obturantis aures suas, quæ non exaudiet vocem incantantium, & benefici incantatis sapienter. *Augusti.* Beatus Augustinus super hoc dicit, verba esse, quibus serpentes domari consuescunt, vt eis homines ad aliquid vtantur. Et sentientes serpentes incantatores in foraminibus speluncæ nolunt exire, sed in ipsis speluncis se glomerant, ne ab eis incantentur. Sic etiam sunt homines, qui vitijs suis ita delectantur, vt Dei incantatores nolint audire, qui sunt prædicatores verbi diuini, qui suis sanctis prædicationibus eos vtiles volunt efficere, ab eisque venenum auferre. Et idcirco in speluncis suis commorantur, nec ad prædicationem audiendam volunt accedere: timent enim ne diuinis verbis eorum corda reuoluantur, & sic ad peccata relinquenda moueantur. O serpentes infernales tanto istius veneni amore capti estis, vt illud dimittere nolitis? Hi aures habent, sed non ad audiendum. Quamobrem fratres mei Deum exorate, vt bene affectas aures vobis tribuat, & quando ad prædicationem venitis, ipsum humiliter deprecamini, vt prædicatoris linguam moueat, qualem doctrinam prædicet, qualis vobis est necessaria, eiusque verba in cordibus vestris imprimat. *Exod. 34.* Dixit Deus Moysi: Præcide tibi duas tabulas instar priorum, Moysi præcipitur, vt tabulas scindat, dolet, & adaptet, Deus autem in illis scripsit. In

5

hoc

6 hoc significatum est prædicatores optimè posse homines exemplis, ac verbis admonendo, reprehendendo, ac rogando præparare: interius autem diuina verba imprimere non valere. Si Deus ea suo digito, id est suo diuino spiritu in cordibus non scripserit, ac impresserit: atque etiam illum debetis rogare, vt vobis spiritum, & efficaciam largiatur, qua eius consilia opere complea-
tis. Perpendit Diuus Gregorius sanctum Prophetam Isaiam, Spi- *Gregorius.*
ritus sancti dona recensentem bina illa annumerasse, & sic di- *Isai. 11.*
xisse: Spiritus sapientiæ, & intellectus: Spiritus consilij, & fortitudinis. O admirabile mysterium? quòd donum fortitudinis, cõsilij dono coniunxit: significauit in hoc Spiritus sanctus bonum consilium, & bonam doctrinam, sine fortitudine claudicare, hæc enim omnia exequitur. Quid prodest, quòd prædicator optima
7 consilia præbeat, nisi in vobis sit fortitudo, & efficacia ad illa *Isai. 37.*
complenda? De quibusdam dicitur: Venerunt filij vsque ad partum, & virtus non est pariendi. Idem mihi videtur de ignauis, & remissis hominibus dici posse: qui quidem bona proposita per diuinum verbum concepta ad voluntatem exequendi illa perducunt, eis tamen ad exequendum deficit fortitudo. Quocirca fratres mei, simul cum dolo consilij fortitudinis etiam donum à Domino postulate, vt viriliter, ac fortiter malam societatem, illicitam negotiationem, ludum ac denique omnia vitia relinquatis.

Postquàm Dominus hanc parabolam prædicauerat, interrogabant eum discipuli eius significationem illius. Et est valde notandum discipulos hoc interrogasse postquàm omnis turba
3 abierat. Sicut apertè significat Beatus Marcus, dicens: Et cum *Marc. 4.*
esset singularis, interrogauerunt eum hi, qui cum eo erant duodecim parabolam. Considerate quomodo tantummodo sancti Apostoli parabolam illam intelligere cupierunt. Cæteri quippè omnes vbi primum illam auribus perceperunt, statim corde dimiserunt, atque obliuioni eam tradiderunt, & cum nihil illius intellexerint quasi banausi hoc est, Bansanes, ignorantes abierũt. Hæc est vna ex differentijs, quæ sunt inter prædestinatũ, & præscitũ: scilicet, quòd prædestinatus curat peculiariter ea scire quæ ad saluationem suam conducunt. Alter vero contentus est illa communiter audire. Vadit præco per viam, & defert vestem *Simile:*
venalem, ac proclamans, dicit: Quis vult emere hanc vestem?

quem quidem omnes auditis, veſtemque aſpicitis, ſed vt illam 9
non vultis, nihil amplius facitis, ſed dimittitis, illum abire. Sed
ille cui veſtis placet, peculiariter conſiderat eam, & induit ſe il-
la, & tandem iuſto pretio cum præcone conuenit, eam emit,
quia ſibi placet. Sic etiam de veſte, quæ vobis hîc venditur,
omnes præconium auditis, & omnes illam dimittitis. Sed ille
peculiariter attentè eam conſiderat, & in illa inſtruitur, qui ea
vult vti, & exipſa fructum percipere deſiderat, & cum hoc di-
Pſalm. 93. ſponitur, vt eam Deus illum interiùs doceat, & ſuper eum be-
nedictio illa cadat, quam dicit Dauid his verbis: Beatus homo,
quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Vt
enim verum fatear, niſi Deus non interius doceat, cordaque cla-
rificet, ac mentes illuminet, parum prodeſt exteriores ſermones
audire. Et ſic dixit Dominus diſcipulis ſuis: *Vobis datum eſt noſ-*
ſe myſterium regni Dei: cæteris autem in parabolis. Mirabile fuit, quod 10
Ezech. 1. in illa myſteriosa viſione, quam vidit Sanctus Propheta Eze-
chiel, cùm quatuor illa animalia perſpexit: de quibus dicit, cum
certum ac determinatum membrorum numerum haberent, ple-
na tamen oculis fuiſſe. Et totum corpus (inquit) plenum ocu-
lis in circuitu. Vt ſignificaretur quomodo Deus ſeruos ſuos il-
luminat, eorumque mentes clarificat: malis autem in pœnam
Deut. 28. peccatorum ſuorum dicit: Percutiat te Dominus cæcitate &
amentia; & palpes in meridie ſicut palpare ſolet cæcus in te-
nebris, & non dirigas vias tuas. Liberet nos Deus à tam terribili
ſupplicio; & ne ſimus ex illis, de quibus hîc dicit Dominus: Cæ-
teris autem in parabolis, vt videntes, non videant, & audientes, 11
Ioan. 8. non intelligant. O Chriſti vera lux animarum, nunquid tu Do-
mine non dixiſti: Ad hoc veni in mundum, vt teſtimonium
perhibeam veritatis? quomodo nunc dicis te ea verba loqui, vt
intelligentes non intelligant? Ad hanc difficillimam quæſtio-
nem dupliciter reſpondetur: primo, quod illa coniunctio, vt,
non denotat illic cauſam finalem, ſed conſequutionem effectus:
quaſi dicat; in parabolis prædico, atque hinc prouenit, quod illi
qui veritatis non ſunt multum cupidi, non ea intelligunt, quia
illarum intelligentiam non inquirunt. Sicuti etiam in illis ver-
bis Pſalmi quinquageſimi; Tibi ſoli peccaui, & malum coram
te feci, vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm iudica-
ris. Particula illa, vt, non denotat illic cauſam, ſed conſequutio-

nem.

nem effectus. Non enim peccauit Dauid, vt Deus iustificaretur. Et sic vult dicere: Domine peccaui, atque ex hoc iustitia tua cognoscetur: punies Domine peccatum meum, & permittes, vt filius meus aduersum me consurgat, &c. Et tunc animaduertêtes homines supplicium, quod tu de me sumis, iustitiâ tuam cognoscent. Sic etiam intelligendum est illud Pauli: Lex subintrauit, vt abundaret delictum, Non vtique data est lex, vt maiora, & plura essent peccata. Et sic illud: vt, non significat illic causam, sed consequutionem effectus: quasi diceret: Ex eo quod lex data est, consequutum est propter malitiam nostram, vt peccaremus: plerunque enim ea, quæ nobis prohibita sunt, summoperè desideramus. Secundus modus soluendæ quæstionis est: quòd vere coniunctio illa, vt, significat ibi causam. Cæterum quia verba hæc sic intellecta sunt ex difficilioribus sacrarum literarum consentaneum est nos hic plurimorum grauissimorũ Doctorum resolutionem adducere. Beatus Augustinus, Beatus Chrysostomus, & Primasius; atque etiam Doctores Scholastici, Alexander de Ales, Diuus Thomas, Diuus Bonauentura: hi omnes concludunt pecatorem in pœnam grauissimorum peccatorum à Deo excæcari. Et hæc est durior pœna, qua Deus in hoc mundo peccatorem punire consueuit, scilicet excæcari eius mentem, vt ea, quæ audit, nec cognoscat nec intelligat. Alexander de Ales vbi supra asserit duplex esse genus pœnarum, alteram puram, quæ est mera pœna, qualis est persecutio, ignominia, morbus, & cætera huiusmodi. Et de hac dixit Propheta Amos: Non est malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit. Et hac pœna dicit Beatus Augustinus vbi supra bonos in hoc seculo à Deo puniri consueuisse, quo ad gloriam purgati ducantur: & sæpenumerò etiam & malos, vt hinc iam peccatorum suorum supplicium incipiant sustinere, de quibus dicitur: Duplici contritione contere eos, & induantur quasi diploide confusione sua. Hæc non est oratio, sed prophetia, diploide, id est, duplici veste. Itaque pœna huius seculi connectitur, & consuitur pœnæ futuri seculi. Alia est pœna culpæ commissa, qualis est cordis durities, & mentis cæcitas. Et cum sit verum, Deum non esse culpæ autorem: idcircò oportet nos declarare quomodo intelligitur illud, quod dicit

Roma. 5.

13

August. li. 2. cõtra Faust. ca. 9. chrys. sup. epist. ad Roma. ser. 19. Primasius super epist ad Rom. 11. c. Alexã. de Ales. 1. p q. 29 mẽb. 4. S. Tho. 2. 2 q. 79. ar. 3. S. Bona. 2. sent. d. 36. Alexã. vbi supra.

14

Amos. 3. August. vbi sup. Psal. 108.

sacra Scriptura Deum esse causam cæcitatis. Et dicitur hi Doctores cæcitatem esse effectum diuinæ iustitiæ: quod homini 15
auferantur oculi in pœnam delicti sui. Dedit tibi Dominus intellectum, vt eum cognosceres, eique seruires: tu vero Deo posterga relicto intellectum ad creaturam conuertis. In pœnam igitur istius delicti iustum est, vt ibi oculi auferantur: vt audiens non intelligas, vt prædicationes auribus percipias, & vniuersa, quæ in eis dicuntur exaggerationes esse tibi videantur: & nihil ad animæ tuæ salutem conducibile intelligas. Pœna est hæc, veruntamen commissa peccato. Quid? Deus ne est illius causa? Est vtique permittens illud propter culpam tuam. Et sic non solum dicit sacra
Sapien. 2. Scriptura: Malitia eorum excæcabit eos. Verum beatus Paulus etiã
2. Cor. 4. dicit: Deus excæcabit mentes infidelium; quæ verba dupliciter
August. declarantur: vno modo à Beato Augustino: scilicet, Deus huius seculi, id est, dæmon, qui vocatur princeps huius mundi, & est 16
Deus mundanorum, quia ei obediunt. Hic autem quod prius facit, est peccatoris oculos confringere, eumque excæcare. Si enim cognoscetis ò peccatores eius malitiam, ne minimum quidem temporis spatium ei seruietis. Et excæcat vos diabolus, sicut
Simile. venator vrsorum, qui vrsum cæcat ponens ei ante oculos candentem peluim orichalci: hoc modo vos diabolus Deo permittente excæcat; ponens vobis coram mentis oculis temporalium rerum splenderem, vt eas magni æstimetis, ardentique illarum amore capiamini, & perinde Dei obliuiscamini. Altera expositio est glossæ dicentis: Deus verus excæcabit mentes infidelium. Quem autem vocas infidelem? vniuersum peccatorem. Nam licet credat, eius tamen opera fidei non consonant, nec virtutem fidelitatis habet, & propter hanc 17
Roma. 11. infidelitatem à Domino peccator excæcatur. Quia quamuis
Isai. 6. Deus omnibus necessarium saluationi suæ auxilium offerat: alia
Psal. 29. autem peculiaria auxilia quæ animabus præstare consueuit, hæc propter peccata aufert. Et hoc est Deum excæcare mentes infidelium. Atque de his dicit Apostolus: Cæteri excæcati sunt, sicut scriptum est: dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos, vt non videant, & aures vt non audiant. Sed dic mihi, quidnam sit spiritus compunctionis? Nam secundum quod hic Sanctus Apostolus significat, signum est hoc maximum esse malum.

18 malum. Et sic dicebat Dauid: Vt cantet tibi gloria mea & non compungar. O Deus & gloria animæ meæ semper te spiritus meus laudet, meque tibi gratissimum præbeam, ne in compunctionis spiritum deueniam, vt non compungar. Beatus Chrysostomus vbi supra, & Cassianus super hunc locum dicunt, spiritum compunctionis esse deprauatum quendam habitum, & culpam in anima inueteratam, sicuti clauus, qui ita tenaciter duas tabulas defixas tenet, vt prius tabulæ ipsæ confringantur, quam clauus euellatur. Talis est compunctio, quia adeo fixa est anima tua isti malę consuetudini, ludo, carnali concupiscentiæ, odio, cupiditati, atque ambitioni, vt confringi, ac lacerari potius patiaris, quam quod illam relinquas. O quam meritò de peccatis dicere possumus quod Deus dixit Hebræis de Amorrhæis, & Iebusæis. Sin autem (inquit Deus) nolueritis interficere habitatores terræ, qui remanserint, erunt vobis quasi claui in oculis, & lanceæ in lateri-

19 bus: quia hæc peccata tanquam gentes Barbaræ corda vestra trasfigent, & vos penitus destruent. Quæ cum ita sint dilectissimi fratres, quanta animi contentione possum vos Dei nomine deprecor, vt peccata magnopere timeatis: quæ si iam commisistis, ab eis celerrime exeatis, antequam in hunc compunctionis, & transmutationis spiritum deueniatis, & notate apostolum dicere. Dedit illis spiritum compunctionis, id est, propter eorum scelera eos de manu sua Deus dimisit, vt de malo in peius pergerent, quousque obdurati, cæcique remanerent, vt videntes non videant. Non quam vidistis ebrium, qui cum vna tantum sit lucerna in mensa, dicit esse quatuor? Huius rei causa est, quia eum vinum excæcauit & fecit insanire: sic hominibus peccatorum voluptatibus excæca-

20 tis, atque inebriatis, si dicatur, sic, intelligunt, non: si verò dicatur, non, intelligunt, sic. Et sæpenumerò in pœnam ipsorum scelerum, quemadmodum permittit Deus ò peccator, vt ea, quæ tibi dicuntur, non intelligas, etsi tibi veritas dicitur: sic etiam aliquando permittit, vt non veritas quidem, sed mendacium tibi dicatur; quo decipiaris: sicut ad literam dicit Beatus Paulus his verbis: Eo quod veritatem charitatis non receperunt, vt salui fierent, ideò mittet illis Deus operationem erroris, vt credant mendacio. O metuenda verba, quis tam feuerum supplicium audiens non trepidat? Quid Domine? cum tu summa sis veritas,

Chrisost. Cassianus.

Num. 33.

Simile.

2. Thess. 2.

erroris ſpiritum immittis? Hoc eſt ſupplicium Dei, quod per- 21
mittit, vt veniat qui te decipiat, quia es iniquus: & permittit etiam, vt in pœnam peccati tui, errorem illum, & mendacium diligas.

Ecce quid ſub illo terribili verbo ſubeſt. Quo dicto, cœpit parabolam exponere, dicens: *Semen eſt verbum Dei.* Nam quemadmodum granum, ſecundum Philoſophum, in virtute & potentia in ſe totum fructum, qui creatur, continet: ſic etiam verbum Dei eſt initium boni animæ: & ſeminator huius ſeminis eſt Chriſtus Redemptor noſter. Maxima conſolatio eſt Chriſtianis, quòd doctrinam ipſius Dei ore doctam, & ſeminatam habeamus. *Gal. 1.* Quod meritò quidem exaggerabat Beatus Paulus dicens: Notum vobis facio Euangelium, quod Euangelizatum eſt à me: quia non eſt ſecundum hominem, neque ab homine accepi illud: ſed 22
per reuelationem Ieſu Chriſti. Ne arbitremini Euangelium eſſe hominum opiniones (ait Apoſtolus) quarum vna aut alia teneri *Apoc. vltim.* poteſt: ſed eſt vna, ſimplexque veritas, quam Deus ore proprio ſeminauit: & ad hoc exiuit in agrum huius mundi. Et ſic poſtquam Beatus Ioannes in Apocalyſi fidei noſtræ myſteria reuelauerat, dixit: Ego Ieſus miſi Angelum meum teſtificare vobis hęc in Eccleſijs: Fuit illud nominis ſui ſubſcriptione confirmare doctrinam illam ſuam eſſe. Seminator priùs apprehendit granum, & poſtea illud ſerit: ſic Chriſtus Redemptor noſter omnia, quæ nobis præcepit, operatus eſt ipſe. Ne afferas excuſationem in bene operando. Si enim ieiunas, aut oras, aut aliquem laborem propter Deum pateris, ille, qui hoc tibi præcipit, priùs idem paſſus eſt. 23
Muſicus diſcipulum docens, dicit illi: hic debes digitos collocare, *Simile.* has chordas debes tangere: accipit diſcipulus inſtrumentum, & nihil ſcit facere, quia nunquam vidit magiſtrum idem facere: Domine niſi inſtrumentum tangas, nihil poteſt effici: Tangit muſicus digitis ſuis chordas, & ſic diſcit diſcipulus. Multa præcepit Deus, & dicebat hominibus, vt digitis chordas attingerent, & ſuæ diuinæ Maieſtati muſicam ederent: ſed homines vix bonum quic *Iſaiæ. 64.* quam facere ſciebant. Et ſic dicit Iſaias: Quaſi pannus menſtruatæ vniuerſæ iuſtitiæ noſtræ. Facit ſe Deus hominem & ponit digitos in chordis, inſtrumentumque tangit, ieiunat, laborat, ac patitur, dicitque, ſic vos facere oportet, quis habebit excuſationem

nem

24 nem ſi nunc quod debet, non fecerit? Antequam hic diuinus Mu-
ſicus inſtrumentum tangeret, poſſent homines dicere quod dice-
bant captiui Babylonis. In ſalicibus ſuſpendimus organa noſtra:
quia non tangebantur inſtrumenta, nec Deo muſica fiebat. Nam
quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena? Cùm *Pſal.136.*
homines à peccatis captiui tenerentur, quid facere poſſent, quod
Deo eſſet gratum? Maior vtilitas, quam agricola ſato agro poteſt
afferre, eſt illum rigare, vt quod in eo ſeminatum eſt, accreſcat: ſi
cuti fit in Aragonia. Et Albertus Magnus dicit terram animalium *Albertus*
cruore rigatam vberrimam effici, & multo quidem vberiorem, ſi *Magnus.*
humano ſanguine irrigetur. Per charitatem Dei ſemel, & millies
vos rogo fratres chariſsimi, vt hoc diligenter animaduertatis. Di-
cite quæſo ſi humano cruore fertilis terra efficitur, quanto fertili-
lior fieri deberet ſanguine Ieſu Chriſti filij Dei, ſanguine diuino,
ſanguine, qui tanta charitate, ac liberalitate pro nobis effuſus eſt?
25 O ſuperne Saluator Ieſu Chriſte plurimæ diuinæ Maieſtati tuæ
gratiæ referantur, qui non contentus es tuum pretioſum ſangui-
nem riuulis effundere, ſed illum etiam in diuino, atque ineffabi-
li altaris ſacramento reliquiſti, vt eo animarum noſtrarum terra fre
quenter irrigetur. Quid ergo erit, ſi tam ſingulari beneficio ani-
mæ noſtræ affectæ, ſteriles tamen remanſerint? ô quanta confu-
ſio, & quam digni erimus condemnatione. Prædicens Sanctus
Dauid tempus legis gratiæ dixit: Benedices coronæ anni benigni- *Pſalm.64.*
tatis tuæ, & campi tui replebuntur vbertate. Pingueſcent ſpecioſa
deſerti, & exultatione colles accingentur. Induti ſunt arietes ouiũ,
& valles abundabunt frumento: clamabunt etenim hymnum di-
cent. Corona anni, id eſt, circulus anni. Et annus benignitatis Dei
26 eſt tempus legis gratiæ totum plenum miſericordiarum Dei. Nec
verò ſanctiſsimus ille ſanguis, cæteraque omnia beneficia, quæ di
cuntur benedictio Dei in vnum diem, aut in vnam hebdoma-
dam remanſerunt: ſed in vniuerſum tempus, quo mundus dura-
rit. Et idcirco dicit, coronæ anni, id eſt, vniuerſo diſcurſui, & circu
lo legis gratiæ: & ſic maximam oportet eſſe ſemper ſpiritualem
vbertatem in campis, & deſertis, hoc eſt in ſecularibus, religioſiſq;
hominibus. Et apertè patet Prophetam hic de ſpirituali vbertate
loqui per hanc metaphoram camporum, vallium, ac deſertorum:
cùm vlterius dicat: arietes clamabunt: etenim hymnum di-

cent: quod vtique non faciunt arietes isti materiales, non enim 27
possunt hymnum dicere. Ergo ij sunt viri, qui maximos in virtute progressus faciunt. Verum est hoc in primitiuæ Ecclesiæ temporibus fuisse adimpletum, in quibus maximum fructum Apostolorum fata produxerunt: quando vrbes virginibus, ac martyribus plenæ erant, desertaque loca plurimis eremitis mundi contemptoribus repleta. Nunc autem iam aliter fieri videtur. Reue-
Gene. 41. lauit Deus sancto Ioseph septem annos maximæ fertilitatis esse venturos, quos alij septem maximæ sterilitatis subsecuti erant. Sic factum est in Ecclesia Catholica: prioribus enim annis maxima viguit sanctorum vbertas. Tunc innumerabiles erant virgines duodecim, tredecim que annorum, quæ vt integram incolumemque virginitatem seruarent, capita sua sæuissimorum carni- 28
ficum manibus iugulanda tradebant; innumerabilesque viri, atque vxores, qui in magna fidelitate, rectitudine, vitæque integritate viuebant. Et sic de singulis. Nunc autem aperte conspicitis quanta sit virginitatis, martyrij, fidelitatis ac demum iustitiæ sterilitas, & inopia. Hæc miseria partim (credo) ex prædicatorum defectu prouenit, quia non prius granū in manu accipiunt, quam illud in terra seminent. Non caret magno mysterio, quod cum Deus soli Moysi signum virgæ dedisset, vt coram Pharaone in
Exod. 4. serpentem conuerteretur: cùm postea Moyse in eius conspectu
Exod. 7. esset, noluit eam proijcere, sed eam proijciendam Aaron fratri suo commisit, vt significaret, cuius esset dicere, & prædicare, eiusdem etiam esse oportere bene operari: plus enim verba, operibus coniuncta, quam singula per se hominum animos commouent. 29
Et quia Aaron prædicator, & orator mittebatur (Moyses enim balbus erat) visum est Moysi miraculum illud facere propriùs ad Aaron prædicatorem, quam ad se pertinere. Dixi miseriam hanc partim ex prædicatorum defectu dimanare. Nam vere maiorem culpæ partem audientium esse arbitror. Si enim salutionis vestræ zelatores essetis, non tantum prædicatorum opera, licet pessima essent, deberetis attendere (qualia per misericordiam Dei plerunque non sunt, cùm plurimi sint serui Dei, qui tam vitæ integritate, quam doctrina prædicant) veruntamen quando ita non esset, non in vitam quidem, sed in illorum doctrinā vos oculos conijcere oportet. Deus per coruos panis, carnisque portionē
3. Reg. 17.

Heliæ

30 Heliæ mittere consueuit, vt significaret Deum sæpenumero per rostra immunda, & per obscœnas linguas turpium carnaliumque hominum animabus seruorum suorum mundã, sanctamque doctrinam mittere: quæ maximi æstimanda est: eò quod cum ipsi obscœni sint, mundum ac syncerum cibum vobis prębent: & potius suffert Deus se in immundorum hominum linguis versari, quam vobis spirituale cibum deesse. O ineffabilem Dei pietatem, quomodo ad vtilitatem vestram prædicatorum defectus supplere nouit. Bonum esset, quod diceret Helias in illa necessitate constitutus, quid Domine? per coruos mihi cibos mittis? nunquid alios famulos, aut œconomos non habes? nihil horum dicebat: sed beneficium illud cum magna gratia-um actione recipiebat. Sic vos facere deberetis. Idcircò dico ego præcipuam culpæ
31 huius partem in vobis esse. Profecto idem nunc mihi videtur agi, quod agebatur quandò dixit Deus Ezechieli. Tu fili hominis fi- Ezech. 33.
li populi tui, qui loquũtur de te iuxta muros, & in ostijs domorũ, & dicũt vnus ad alterum: venite, & audiamus quis sit sermo egrediens à domino, & veniũt ad te, & sedent coram te populus meus, & audiunt sermones tuos, & non faciunt eos, quia in canticũ oris sui vertunt illos, & auaritiam cordis sui sequitur cor eorum: & es eis quasi carmẽ musicum, quod suaui dulciq; sono canitur. Etcũ venerit quod prædictum est: (ecce enim venit) tunc scient, quia prophetes fuerit inter eos. O summã Dei bonitatẽ! tẽpus etenim illud huius temporis esse mensura videbatur. Nunc quippe dicitis, eamus ad audiendum talẽ prædicatorem: ò quam mirificas res dicit, ò quam eloquenti sermone eloquitur: & sic ea, quæ vo-
32 bis Dei nomine dicuntur, in derisum conuertitis, veruntamen ita concubinarij, cupidi, auariq́ue sicut antea remanetis: solũmodo vobis Hispani sermonis eloquentia remanet. Veruntamen quando in vobis comminationes, quas Deus fecit, adimpletæ fuerint, tunc prædicatorem vera dixisse cognoscetis. Placeat diuinæ Maiestati ne sit sicut ego vobis dico, sed vos hodie in hanc prædicationem fuisse conuocatos sit ad vtilitatem animarum vestrarum, atque vt hoc excitatore, quem vobis hodie præbet, concitemini, vt vos in huius cælestis doctrinæ speculo contemplantes, diuinam seueritatem timeatis, probitatisque eius amore capiamini, vt tanquam vberrimi agri maximos fructus feratis.

Hoc diuinum semen supernus seminator in quatuor partes dimisit:

diuiſit, quarum tres perierunt, & vna tantũ profuit. Nũc autẽ vti- 33
nam ex quinquaginta partibus vna proficeret, hac enim cõtenti eſſemus: quę quidẽ maxima eſt auditorũ cõfuſio, quod deſideret prædicator, vt ex quinquaginta animabus, quæ eum audiunt, vna ſaltem ex eius ſermonibus fructũ perciperet. Et ſatis magno mœrori eſt hoc prædicatoribus, nã quamuis auditores ex eorũ prædicatione fructũ non percipiãt, nõ ideò meritũ ſuũ amittunt. Zela-
Simile. tores autem, & cupidos bonianimarũ nõ hoc cõſolatur: quemadmodũ pia mater nullã in filij ſui obitu conſolationẽ recipit, quã uis ipſa omnem ad eũ ſanandũ diligentiã adhibuerit; & ſe omnia poſsibilia remedia applicuiſſe cognoſcat. Sic etiam pius prædicator nõ poteſt longè maximo mœrore nõ affici tantam animarum cædem tantãq; morũ deprauationẽ animaduertens, quanuis ipſe totam poſsibilẽ adhibeat diligẽtiã. Vnã partem huius ſeminis di- 34
cit S. Euangeliſta ſecùs viã cecidiſſe. Per viã diſtracti atq; diſſoluti homines inaelliguntur, qui tãquam viæ omnibus malis cogitationibus, patefacti ſunt: & quan quã ex prædicatione bonis cogitationibus, ſanctiſque propoſitis pleni exeunt: veruntamen ha-
Simile. bet ſe diabolus cũ illis quaſi pueri, qui annulo ferreo ludum, quorum alter cum globũ ſuũ iã intra annulũ ferreũ incluſerit, alter ita violẽter globũ ſuũ in alĩ immittit, vt illum foras expellat, & ipſe in annulo maneat introductus. Sic etiam diabolus exeunti tibi ex prædicatione fortè imaginationem immittit, & adeò violenta venit hæc cogitatio, vt bonum deſiderium furioſe pertingens illud foras eijciat: ipſa verò in corde tuo incluſa remaneat. Vnde Dominus de his dicit: *Venit diabolus & tollit verbum de corde eorum.* 35
Idcirco efficaciſsime vniuerſę malæ cogitationi ianuas nos clau-
Simile. dere oportet. Quando ciuitas à peſte cuſtodiũr, vbi primũ cuſtodes viatorem aliquem intuentur, ſtatim proclamant, & dicunt: Heus heus vnde venis? nec eum ingredi patiuntur, niſi prius iuramento affirmet, ſe non ex corrupto loco venire. Quæ maior eſt peſtilentia mortali peccato? vt ergo te ab hoc malo cuſtodias, vbi primum mala cogitatio obreperit, quieſt viator veniens ex loco, vbi moriuntur: ſtatim ei reſiſte, nec eam ingredi patiaris. Non
Pſal. 126. cõfundetur, cum loquetur inimicis ſuis in porta, dicebat Dauid. Alloquere tu cogitationes tuas quæ ſunt capitales hoſtes tui in ingreſſu, & non experieriſte in æternum confuſum.

Aliud cecidit ſuper petram. Sunt aliqui, qui ad prędicationem au-

audiendam accedunt, & verbum Dei audientes suspirium vnum
36 proferunt, & sentiunt optimum esse illud facere quod prædicator admonet. Hoc autem suspirium fuit quasi suspirium cucurbitæ, nullam enim operationem facit propter duritiem cordis. Sicuti faciebat infœlix ille Pharao, qui Dei admonitionibus tactus omnia, quæ ab eo postulabantur, se facturum esse promittebat, nihil tamen eorum opere complebat propter duritatem suam. Et sic præcepit Deus Moysi, vt ei suo nomine diceret: Ad huc retines populum meum? O nimis metuenda verba, videbatur vtique Deus (in quem nulla prorsus cadit admiratio) illius iniqui hominis duritiem admirari? Quasi diceret: Quomodò fieri potest hominem toties diuinis admonitionibus exhortatum, cœlestibusque verberibus castigatum adeò rebellem esse? proh do-
37 lor de quot hominibus idem hodie dici potest sicut conqueritur Deus per Amos prophetam dicens: percussi vos in vento vrēte, & nó rediſtis ad me. Deus vos liberet quandòquis in hanc pertinaciam deuenit. Animaduertite qualis manserit ille infœlix, cum dixerit Moysi: recede à me, & caue ne videas faciem meam. Hoc fuit vniuersarum infœlicitatum eius fastigium. Et attendite quid responderit vir dei. Ita fiet (inquit) non videbo amplius faciem tuam. Timete fratres ne propter peccata vestra vobis auferat illū, qui vobis sancta consilia præstat. Quod grauissimum quidem est eius supplicium.

Exod. 9.

Amos. 4.

Exod. 10.

Aliud cecidit super spinas. &c. Per has dicit Dominus nimias
38 secularium rerum curas intelligi: diuitias, scilicet, & voluptates, quæ tanquam spinæ vniuersam animæ virtutem sugunt. Posuit Deus has afflictiones in rebus huius sæculi, & voluit, vt tanquam spinæ homines compungerent, vt ipsi eas despicerent, & pro nihilo ducerent. Et sic dixit per Oseam, sepiam viam tuam spinis. Sicut in hortis tribulos, & spinas inseritis ne quis ad poma rapienda introeat. Aliqui tamen sunt pueri rapaces adeo gulosi, qui etsi vestimenta dirumpant, carnesque à vepribus feriantur, & sanguine perfusi egrediantur, in medios tribulos se immittunt, vt poma furentur. Tales profectò sunt homines, qui omnes afflictiones, & molestias tolerant, quo his secularibus rebus fruantur: & sic sanguine cruentati egrediuntur, vt miserabiles sint visu. In his parum fructus fert verbum Dei. Ideò Hieremias dicit: Nouate vobis nouale, & nolite serere super spinas. Idcircò

Oseæ. 2.

Simile.

oportet

oportet vos eas prius euellere ſicut facit agricola qui prius agrum 39
colit & ſentes, ſpinaſque omnes euellit: vt ita facientes ad cæleſtis
gloriæ præmium peruenire mereamini. Amen.

Dñica in Quinquageſima.

Aſſumpſit Ieſus duodecim diſcipulos ſuos ſecretò, & ait illis, eccè aſcendimus Hieroſolymam. Luc. 18.

Axime eſt conſiderãdum, quam crebrò Dñs cũ diſcipulis ſuis de ſanctiſsimę paſsionis ſuę myſterijs locutus eſt, vt hac luce, & præmonitione exhortati firmi in illo rigoroſo conflictu perſiſterẽt, præcipuè cũ recordarentur 1
ſe toties à ſuo diuino Magiſtro illud audijſſe, antequam ipſe pateretur. Ideò etiam plurima coram eis miracula operatus eſt. Et ita omnibus mirantibus in
Luc. 9. omnibus, quæ faciebat, dixit ad diſcipulos ſuos: Ponite vos in cordibus veſtris ſermones iſtos: filius enim hominis futurum eſt, vt tradatur in manus hominum: quaſi diceret; Animaduertite hæc miracula, ne illorum obliuiſcamini, tempore enim paſsionis meæ oportebit vos illorum meminiſſe. Et hac repetitione, qua Dominus ad diſcipulos ſuos fulciendos vſus eſt; vtitur etiam nunc alma mater Eccleſia, vt nos huius ineffabilis beneficij recordemur, &
Simile. prę eius recordatione diuino ipſius amore inflammemur: optimè enim nouit, quam facile eius obliuiſcimur. Diſcedit quis amicus tuus in aliquam regionem, ad quẽ tu vadis, & dicis: Domine, ſiqui 2
dẽ in illam regionẽ proficiſceris, gratiſsimum mihi feceris, ſi hãc rem meã egeris, cui alter dicit. Faciã vtiq; Dñe, depone curã. Incedit is ambo per viam, & poſtea ei iterũ dicis: Dñe ne obliuiſcaris rei meæ, at ille dicit: Ne verearis, non enim obliuiſcar. Et denique cùm ei vis iam dicere, vale: dicis: Abi fœlix, & ne rei meæ obliuiſcaris. Quare vnam, & eadem rem illi toties commendas? Domine quia eſt homo ille tam paruæ recordationis, vt in inſtanti omnium, quæ ei dicuntur, obliuiſcatur. Et idcircò ei toties illud repetij, ſic in propoſito S. Eccleſia. Scitote vnum ex fontibus malorum noſtrorum eſſe malis cogitationibus aditum patefacere.
Iob. 17. Vnde dicit Iob: Cogitationes meæ diſſipatæ ſunt torquentes

cor

18 cor meũ. Huius rei cauſam aſsignat Beatus Iſidorus, dicens: quia cogitatio parit delectationem, delectatio conſenſum, conſenſus opus, opus conſuetudinem. Et ſic reddens ſacra Scriptura rationem, quare Deus vniuerſam terram demerſerit diluuio, dicit: Videns autem Deus, quòd multa malitia hominum eſſet in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum omni tempore, Contra verò vnus ex fontibus, vnde bona oriuntur, eſt bonas cogitationes habere quales habebat Dauid, cùm diceret: Cogitatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper: id eſt, talis, quæ ſemper poſſit tibi præſentari. De abſalon refert ſacra Scriptura, quod pulcherrimos habuit crines: adeò vt fœminæ Iſrael illos pari auri pondere appenſos emerent. Et refert eadem ſancta Scriptura, nullum eſſe tam decorum iuuenem in Iſrael. Et à planta (inquit) pedis vſque ad verticem non erat in eo macula. Conſentaneum
19 erat, quod qui tam decoros habebat crines, in reliquis corporis partibus eſſet elegantiſsimus. In quo ſignificatum eſt, quod animam habere pulchras, ac decoras ſanctaſq; cogitationes fundamentum habet, vt in reliquo ſancta ſit. Et quemadmodum inter capillos flaui pulcherrimi ſunt: ſic etiam inter cogitationes ex pulcherrimis ſunt quæ rubicundę, & pretioſiſsimo Ieſu Chriſti filij Dei ſanguine perfuſę ſunt. Et ſic reperietis myſterium maximum in Canticis Canticorum: ſcilicet, quòd ſigillatim commemorans illic ſponſus ſponſæ perfectiones, dicenſque, Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis filia principis: venter tuus ſicut aceruus tritici vallatus lilijs: duo vbera tua ſicut duo hinnuli gemelli capreæ: collum tuũ ſicut turris eburnea: oculi tui ſicut piſcinæ in Eſebon: naſus tuus ſicut turris Libani: caput tuum vt Carmelus,
20 tandem in fine addid t, dicens: Et comæ capitis tui ſicut purpura regis iuncta canalibus. Vbi illa, &, eſt cauſalis, quaſi dicat: omnes has perfectiones habes, quia comæ capitis tui ſicut purpura regis, &c. Laudatur hic ſponſa de pulchris paſsibus, quæ ſunt bona opera: & dicitur habere ventrem, quæ eſt animæ capacitas, granis plurimorum meritorum refertum. Et vbera abundantiſsima habere dicitur. Quæ eſt magna miſericordia & clementia: laudatur etiam quia firmiſsimam habet ſpem in optimæ vitæ moribus innixam, quæ per naſum ſignificatur: rationem etiam ſublimem, & ſenſualitatis dominantem, quæ per caput ſignificatur. Et cauſam omnium harum excellentiarum, dicit ſponſus eſſe, quia habet co-

Iſidorus.

Gene. 6.

Pſalm. 18.

2. Reg. 14.

Simile.

Can. 7.

mas, quæ sunt cogitationes rubras quasi purpuram, & canalibus 21
perfusas, quæ sunt sacratissima Redemptoris nostri vulnera. Quę
cum ita sint fratres charissimi, cumque ex bonis cogitationibus,
præcipueque ex meditatione sanctissimæ Domini passionis tan-
tum bonum, atque vtilitas oriatur: vos iterum; atque iterum, &
quanta animi contentione possum, deprecor, vt profundissima
cum consideratione illius frequentissimè recordemini: siquidem
idcircò nobis illam toties sancta mater Ecclesia in memoriam re-
uocat. Septies aspersit Moyses altare sanguine vituli: & toties
oporteret nos cordium nostrorum altaria quotidie diuini vituli
Iesu Christi cruore perfundere. Veruntamen quæret quispiam,
quare hodie potius, quam alia die nobis hoc Euangelium sancta
Ecclesia proponit, præsertim cum magni gaudij, ac voluptatis sit
dies? nunquid hic dies est aptus verberibus, & contumelijs? Dico
congruè profectò hoc nobis hodie Euangelium fuisse recitatum. 22
Hic est mos filij Dei, quod idem quod vos in anima vestra inte-
Simile. rius geritis, idem ipse in se exterius insculpit. Vir primarius ali-
cuius dominæ amator, vbi primum videt eam viridis, aut purpu-
rei, aut alius cuiusuis coloris vestimentis vti, statim ipse eiusdem
coloris vestibus induitur. Nec ipse solum, sed etiam seruos om-
nes eiusdem coloris vestiri iubet, vt amoris languor visceribus in
clusus cultu conformi adamatæ fœminæ minimè delitescat. O
Christe filij Dei æterni animarum nostrarum amator ardentissi-
Matt. 8. me, quales in tua sanctissima humanitate colores depromis? Eos-
dem (inquit) quos tu in anima tua defers. Ingressus est Dominus
semel cum discipulis suis in nauem, & excitata tempestate cœpe-
runt Apostoli deficere & timere: tunc cæpit filius Dei dormire. 23
Psal. 120. O diligentissime peruigil animarum custos: nunquid de te non
Psalm. 43. prophetauit Dauid: Non dormitabit, neq; dormiet, qui custodit
Israel? Exurge, quare obdormis Domine exurge, & ne repellas in
finem, obliuisceris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ? Videris
enim charos discipulos in medijs fluctibus derelinquere, & eo-
Cant. 5. rum obliuisci. Verum re vera non obliuiscitur, qui etsi dormiat
cor eius vigilat. Sed dormit quia in eorũ pectoribus fides dormie
bat: quæ nisi dormiret, cum talem ac tantum comitem haberent,
nequaquam pertimescerent, eorum igitur colorem assumit. Dñe
quomodo hodie ab hominibus tractaris? Nunquid vos non vide
tis quomodo ab eis tractor (ait Dominus?) Omnes ascendunt ad

cruci-

24 crucifigendum me. Nonne me ministis Apostolum dixisse: Rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei? Hoc profecto nunc homines sua maxima profanitate, ac turpitudinibus faciunt. Et idcirco volo hodie eundem colorem assumere, quo ipsi induũtur, & volo etiam ab Ecclesia mea hodie flagellatus, spinis coronatus, ac denique crucifixus repræsentari. O maximam hominum confusionem, qui eo quod sacrosanctum tempus aduentat effrænatè se se voluptatibus, ac sceleribus committũt! Referam vobis obstupendum casum. Fuit Romæ vir nobilis; & magna diuitiarũ copia affluens, qui tres habuit liberos, quos etsi parẽs optimis magistris erudiẽdos tradidit, ipsi tamen eorum doctrina non vtẽtes, vt primum adulti sunt, singulas concubinas acceperunt, quibus Imperator iussit, vt eas relinquerent, sin minus se ab eis suppliciũ 25 sumpturum affirmauit; sed comminatio illa cum nihil prodesset, venerunt repente ministri Imperatoris arbitranteſq; parentem, quem repererunt, aliquem esse liberorum eum apprehẽdunt, & cito in patibulo suspendunt. Sequenti die videns eum vniuersa Roma pendentem cum clamoribus ad eius liberos perrexerunt dicentes: Venite, venite, & videbitis patrem vestrum qui: venerunt, illumq; pendentem aspexerunt, quibus cum alij homines dicerent: Nunc quomodo ferri poterit vos iam amplius concubinas habere, siquidẽ pro peccatis vestris, pater vester ita mortuus est? illi dixerunt: Desinite illũ, non enim deerit qui eum sepeliat. Et eo relicto ad cõcubinas peius quam antea reuertuntur. Quod cum Imperator cognosceret, dixit: O maledictos iuuenes: conijciantur in triremẽ, atque ibi tota vita remigijs insudent, viuantq; 26 morte prolixa morientes. O pater noster Iese Christe, in quo durissima maximi cœlorum Imperatoris iustitia pœnas, quibus culpæ nostræ dignissimæ erant, executa est, permittẽs vt in cruce suspendereris: Eia homines ait sancta mater ecclesia, Venite, & videte vestrum optimum Patrem suspensum pro adulterijs, impudicitijsque vestris: quis ergo amodo peccare audebit? Verũ, proh dolor! auditis etenim his clamoribus in Sancto Euangelio, & in prædicatione: quanuis hoc ore non dicatis, malis tamen operibus idem dicere significatis, scilicet, quid ad me mors eius attinet? non illam doleo!: siquidem hinc ad tantas prophanitates, ac scelera perpetranda exitis, vt dictu etiam, quanto magis visu sit lachrymabile. Nunc ad literam adimpletur, quod Sanctus Iob la-

Hebr. 6.

Lege. 1. C. quibus vt indigni.

Nota.

Iob.17. mentabatur, dicens: Noctẽ verterũt in diem, quia hoc tẽpus, quod
est lachrymis effundẽdis, Iesu Christiq; filij Dei morti meditãdæ 27
constitutũ, totum in risum, ludũ, ac scelera peruersum est. Ideo iu-
luc.7. re optimo nobis dicere potest Dominus: Lamentauimus vobis;
& non ploraſtis, id est: Ego dico me pro vobis mori, vos autem ri
detis. Etiam nobis hodie hoc mysterium sacræ passionis Domini
proponitur: quia hoc tempus est initium pœnitentiæ: pœnitentia
autem à passione Iesu Christi Redemptoris nostri originem du-
Simile. cit, cuius finẽ oportet esse, vt Iesum Christum imitemur: qui co-
ronam insculpit, vt illa est orbicularis, incipit in eodem puncto;
in quo desinit: sic alma mater Ecclesia vult, vt in hac fabrica hu-
ius sanctæ coronæ, quæ est pœnitentia (& potest dici corona ab
effectu, quia per eam gloria coronabimur) à Dñi passione, eiusq;
consideratione exordiamur, & in eodem pũcto finem faciamus, 28
quæ est ipsa sacratissima passio, de qua hac occasione in fine Qua
dragesimæ copiose aget. Itaque in passione quadragesimæ pœnitẽ
tiam exordimur, & in passione ei finem imponemus.

Dicit igitur Dñs discipulis suis: *Ecce, ascẽdimus Hierosolymã, &c.*
vsq; ibi. De *filio hominis.* Dicitur hic filius Dei filius hominis, quia
totus ministerio, atque vtilitati hominis dicatus est: sicuti in He-
bræa phrasi fili sponsi dicuntur illis dediti, quæ sunt sponsi. O
quam dulce ac amoris maximi plenũ verbũ est filiũ Dei, filiũ ho-
minis nuncupari, & hæc omnia ad vtilitatem nostram. Hoc pro-
Isai.22. misit æternus Pater per Isaiã, dicẽs: Et figam illũ paxillum in loco
fideli. Propheta quidem, eleganti quadam metaphora loquens de
Christo Redemptore nostro, dicit se illũ positurũ quasi paxillum
vulgo *estaca, o escarpia* in fideli, id est firmo pariete, qui omnia tu
tissime sustinebit: vt in eo omnia vasa & instrumẽta templi à ma- 29
ximo vsque ad minimũ suspendantur. Vt æternus Pater nobis si-
gnificaret, quid vnigenitus filius suus incarnatus nobis profutu-
rus esset: dicit se in hac sua sancta Ecclesia tanquã firmissimũ pa-
xillum esse fixurum, ex quo omnia sacramenta, omnis potestas,
& iurisdictio, omnes gratiæ, ac virtutes, omnis diuina Scriptura,
illiusque intelligentia, omnia denique ministeria, ac ministri, at-
que fideles huius sanctæ Ecclesię pendeant. Itaque omnia à maxi
mo vsque ad minimum ab eo dependent, quia ex pretio eius sacra-
tissimi sanguinis, totum esse, pondus, & efficaciam suam habent.
O diuine paxille eleua cor meum à terra, & illud à te suspende.

Omnes

30 Omnes vos dilectiſsimi fratres, hunc diuinum Dominum ſupplici-
ter exorate, vt ſiquidem ab æterno patre in hac ſancta Eccleſia,
quaſi paxillus affixus eſt, ſua virtute ac potẽtia vos à terra eleuatos
hoc eſt à terreſtrium rerum affectione & amore abſtractos, & ere
ctos ſuſtineat. Ecce quam merito filius hominis nuncupatur, cum
tantopere ſeruituti, vtilitatique noſtræ fuerit dedicatus. Veruntamen væ nobis quantæ confuſionis eſt, quod cùm Deus ſeſe homi
nibus totum tradiderit, homines ſe totos Deo nolint committere. Quare non erubeſcis ò peccator, quia cùm totum vitæ tuæ tẽpus in mundi ſeruitute conſumas, tamẽ ne dimidium quidem ho
ræ noctis, aut diei in Dei miniſterio, & in eius diuina probitate cõ
templanda traducis? Quid autem de illiberalitate tua dicam? qua
in bonis tuis inter pauperes diuidendis vteris, præſertim cùm va-
31 nis, ac ſuperfluis ſumptibus præcipuam ſubſtantiæ tuæ partem cõ
ſumas? O infelix quam manifeſtè te maledictio illa cõprehendit, Zacha. 11.
brachium eius ariditate ſiccabitur. Et hoc ex cordis ſiccitate dima
nat, quia esvt dicit Dauid: Percuſſus ſum ſicut fœnum, & aruit cor Pſal. 101.
meum. Tactus es à vẽto ſuperbiæ, & ab igne luxuriæ, & ſicut fœ-
num emarcuiſti, remanſitque tibi cor ſiccum quaſi lapis abſque
amore, & pietate: & ex cordis ſiccitate manus etiam proceſsit aridi
tas.

Dicit vlterius Dominus: *Tradetur enim gentibus, &c.* Vnde pen-
ſare poteſtis Iudæos non proprijs quidem manibus Chriſto Re-
demptori noſtro mortem intuliſſe: ſed gentibus perſuaſiſſe, vt
illum interficerent: veruntamen maius fuit Iudæorum, quam
Gentium peccatum. Vnde Dominus dixit Pilato: Qui tradi- Ioan. 19.
32 dit me tibi maius peccatum habet. Quam latus campus hic de-
tegitur: ò quot abominationes in mundo committuntur pro-
pter aliorum perſuaſiones, in quibus denuo (ſicut iam dictum
eſt) Ieſus Chriſtus crucifigitur, & occiditur. Tam graue pec-
catum eſt alios ad Deum offendendum inducere, vt ijs, qui hoc
faciunt, factum ex propoſito fuiſſe infernum, Dominus affir-
met. Loquens enim de die iudicij, & de malorum condemna-
tione expreſsit, ſe eis dicturum eſſe: Diſcedite à me maledicti in- Matth. 25
ignem æternum, qui paratus eſt diabolo, & angelis eius. Nota
Dominum non eis dicere: qui paratus eſt vobis, ſed qui paratus
eſt diabolo, & angelis eius. Vbi ſignificare videtur infernum
non factum fuiſſe alijs peccatoribus niſi ex accidenti, vel non ita

primo. Angelis autem diaboli tam ex proposito factum fuisse, di- 33
cit sicut ipsimet diabolo. Sed dicet aliquis: Nunquid diaboli non
sunt angeli qui ceciderunt? nunquid sunt angeli diaboli qui natu-
ra non sint dæmones? etiam; quia hoc nomẽ angelus, vt bene no-
Gregorius. tat B. Gregor. nõ est nomen naturæ, sed officij: & sic angelus idẽ
est quod nuntius: vnde quicunque tibi aliquid de Deo dicit, est
nuncius Dei, & per consequens angelus Dei. quam obrem dixit
Malach. 2. Malachias: Labia sacerdotis custodiunt scientiam: & rationẽ red-
dens: dicit: quia angelus Dñi exercituũ est. Nõ vult dicere illum es
se ex illis cælestibus spiritibus, sed nunciũ Dñi esse significat: sic
etiã angeli Sathanæ, sunt nuncij Sathanæ, & ministri perditionis.
Malum consilium est epistola Sathanæ, & per manus tuas ad aliũ
infelicẽ defertur. ergo tu, qui ei malè consulis nuncius es Sathanæ.
Itaque omnes qui siue verbo, siue malo exemplo alijs persuadetis, 34
vt creatorẽ suũ offendant, estis angeli Sathanæ adeo infœlices, &
maledicti, vt merito dicere possimus vobis tã ex proposito, quam
diabolo factum fuisse infernum. O quam infœlices ac tristes nun-
cij sunt hi carnalibus hominibus, qui ad peccatum vnũ committẽ-
dũ efficiunt, vt alij plurimi peccent, atque etiã lusoribus, qui ad il
licitos ludos alij ab alijs inuicẽ inuitãtur. Nec nó vsurijs., qui sunt
causa, vt omnes eorum ministri Deũ offendãt. O fratres charissi-
mi vos metipsos miseremini, & ne vos proximosque vestros hoc
modo perdatis. Vos etiam, qui ad peccata malis persuasionibus in
ducimini, magnopere notate de illis Madianitis, qui Hebræos ad
peccandum cum gentilibus mulieribus prouocarunt, Dominum
Num. 25. dixisse: Hostes vos sentiant Madianitæ. In quibus verbis admone
mur, vt eos capitales aduersarios iudicemus, qui nos ad peccandũ
commouere conantur, & hos tanquam ipsum peccatum oportet 35
nos fugere.

Conclusit autem Dominus verbum quoddam consolatorium
dicens: *Tertia die resurget.* O bone Iesu, ò gloria animarum nostra
rum, quam sapienter huius seculi afflictiones moderaris: nunquã
etenim in hoc seculo vnciam mœroris hominibus immittis, post
quem mille gaudij ac voluptatis pondera non infundas; Viceuer-
sa facit mundus, nam pro minima quadam voluptate, maximam
molestiam, ac plurima tormenta remittit: pasionis pœnam glo-
ria resurrectionis operis. Hunc stylum obseruat etiam hic clemẽ-
tissimus Dominus in Sanctis scripturis: sicut perpendit Beatus.

Hie-

36 Hieronymus, vbi poſtquam res triſtes memorat, lætas adiungit, ne homines deſperent, ſed ad eum conuertamur. Poſtquam dixit per Iſaiam: Væ genti peccatrici populo graui iniquitate, ſuper quo percutiam vos vltra? terra veſtra deſerta, ciuitates veſtræ ſuccenſæ igne; verba quædam magnę conſolationis addidit, dicens: Lauamini, & mundi eſtote, auferte malum cogitationum veſtrarum ab oculis meis, & venite, & arguite me, dicit Dominus. Si fuerint peccata veſtra vt coccinum, quaſi nix de albabuntur. Quaſi dicat: Et ſi peſsimi eſtis: ſi tamen ex toto corde veſtro ad me conuerſi fueritis: Ego vobis facultatem concedo, vt me tanquã falſum, ac mendacem Deum accuſetis, ſi animabus veſtris remedium non adhibuero. Et poſtquam per Amos prophetam dixerat: Audite verbum iſtud, quod ego leuo ſuper vos planctum; 37 domus Iſrael cecidit, & non adijciet, vt reſurgat. Addidit, dicens: Quærite me, & viuetis, & nolite quærere Bethel. Et per Hieremiam, poſtquam dixerat: Væ quia magna dies illa, neque erit ſimilis eius: tempuſq; tribulationis eſt Iacob: Addidit, dicens: Ex ipſa ſaluabitur, & erit in die illa, ait Dominus exercituum: conteram iugum eius de collo tuo, & vincula eius dirumpam, & non dominabuntur ei amplius alieni. In omnibus his locis ineffabilis Dei miſericordia reuelatur, & oſtenditur poſt magnos labores, ſi peccatores ad eum conuertantur in illo refrigerium reperire. Veruntamen animaduertendum eſt prophetas Naum, & Habacuc; poſtquam in ſuis prophetijs res triſtes referunt, non lætas narrare, quia gentilibus populis prophetabant, qui quidem ab emenda, & conuerſione longiſsimè aberant, & perditiſsimi, corruptiſ- 38 ſimiq; erant: obduratis enim peccatoribus nullus hilaris nuncius meritò reddi poteſt.

Hier. ſuper 5. cap. Amos. Iſaiæ.

Amos. 5.

Hier. 30.

Et quãuis hæc illis Dñs clariſsimis verbis de paſsione ſua locutus eſt, dicit tñ S. Euangeliũ: *Et ipſi nihil horũ intellexerũt.* Tãta erat ſanctitas Ieſu Chriſti ſaluatoris noſtri, tantaq; æſtimatio, quã diſcipuli de eo habebãt, ſicut cũ ardentiſsimo amore, quo illum diligebant, vt nequaquã cogitare poſſent, aliquem adeò impium exiſtere, qui ei nocere cogitare. Imo arbitrati ſunt, vbi primum Hieroſolymam adueniſſent illum à Iudæis in regem eſſe extollendum: & idcirco gemini fratres Ioannes, ſcilicet, & Iacobus præcipuas ſedes à Dño poſtulârunt. Deniq; vt erant boni, bonorum ingenium habebant, qui ne de malis quidẽ malè ſuſpicari volunt.

Vice versa est malus, qui etiam de optimis viris malè cogitat. Et 39
sic hæc est vna ex excellentijs quas Beatus Paulus de charitate as-
signat, videlicet: Charitas non cogitat malum, id est, qui charita
Simile. te præditus est, de nemine malè suspicatur. Metallum liquefactũ
figuram sumit à forma, in qua infunditur. Vnde ex forma cym-
bali, non prodit pila nec ex forma pilæ deducitur cymbalum: sic
etiam vnusquisque iudicat, & sentit de rebus, quas videt, & audit
secundum formam cordis sui. Cor sanctum, & charitate plenum,
quicquid in se recipit, probitatis formam ei tribuit, & æqui, bo-
niq́ue consulit. Cor verò iniquum, & malitia plenum, quicquid in
illud ingreditur, malitia implet, ac vitio vertit. Quæ est causa,
quare si de aliquo bene dicitur, vix illud creditis: si verò malè, sta- 40
tim ei fidẽ adhibetis? quia malũ cor habetis, qualem formam ha-
tis, talem ei præbetis. Vel possumus etiam dicere, q̃ nihil eorũ in-
tellexerũt, quia non eis secundum ipsorũ desideria loquebatur. Si
eis de principatibus, aut tẽporali regno loqueretur, fortasse istud
optimè intelligerent. O quot sunt hodie, quib⁹ si de spiritualibus,
cælestibusq́; rebus loquaris, peregrino sermone eis loqui videbe
ris: si vero eis dicas; quomodo locupletabũtur; quo modo æstima
buntur, &c. Magnã ingenij aciẽ se habere ostendunt. Non recipit
Prou. 18. stultus verba prudentiæ, ait sapiens. Saul intellexit Dauidem re-
1. Reg. 20. gnaturum esse: nã Ionathas dixit Dauidi, Et pater meus scit hoc.
1. Reg. 24: Atq́; etiã Saul dixit Dauidi, scio quod certissimè regnaturus sis,
& habiturus in manu tua regnum Israel: & sciens illum ad hoc à
Deo electum esse, cuius voluntas immutabilis est: veruntamen
illum interficere conabatur: non enim penitus intelligebat, illum
esse regnaturum: & causa erat, quia hoc magnopere oderat. 41
Ideò eius intellectui non quadrabat; sic etiam dicere possumus,
cùm mors Domini adeò discipulis esset odiosa, eos non potuisse
intelligere quæ Dominus de ea cum illis loquebatur. Et quan-
quam Dominus cognoscebat se ab eis non esse intelligendum, sæ
pe tamen idem eis dicebat, vt eos paulatim ad hoc mysterium in-
Simile. telligendum disponeret. Sicuti, qui vult vas anguſti colli adimple
re, non simul quidem, sed paulatim liquorem infundit, alioquin
enim totum illum disperderet. Sic etiã quia sancti discipuli angu-
stos nimis habebant intellectus, paulatim eis Dominus mysteria
reuelabat: cuncta enim eis simul dicere, esset omnia disperdere:
vt sic aliquid in dies magis, ac magis intelligerent, & hoc mo-
do di-

42 do diſponerentur. Ideò eis dixit faciam vos fieri piſcatores hominum. Non dixit, faciam vos piſcatores, ſed faciam vos fieri piſcatores hominum, id eſt, vt paulatim vos diſponatis ad homines expiſcandos. *Matth. 4.*

Factum eſt autem cum appropinquaret Hierico, cæcus quidam ſedebat ſecus viam mendicans. Et vt audiuit Dominum illac prætterire, cœpit ab eo miſericordiam magnis vocibus implorare: & quanquam ab alijs increpabatur, vt taceret, ipſe verò multò magis clamabat. Sic oportet eſſe veros Dei ſeruos. Non deſtitit Abraham à ſacrificio, quod offerebat, etſi videbat aues deſcendentes, vt eum impedirent, ſed eas expellebat; & in ſuo ſancto opere, perſeuerabat, affirmat enim Sacra ſcriptura, eum ab incepto ſacrificio nõ deſtitiſſe, quouſq; ſol occidit. Quanuis Hebræi à gentibus in templi reædificatione impediebantur, non ideò ab incepto opere, deſiſtebant, ſed tanquam magnanimi, & præſtãtis pectoris viri vlteriùs progrediebantur, & gentibus etiam reſiſtebant. O quot ſunt hodie, qui impedimento ſunt illis, qui Deo ſeruiũt, quo minus vlteriùs progrediantur, & eos ad amplectenda vitia, quæ ipſi ſequuntur inuitãt. Virũ autem fortẽ oportet dicere quod dicebat Dauid, In Dño cõfido: quomodo dicitis animæ meæ trãſmigra in monte ſicut paſſer? Hic eſt mós, de quo dici poſsũt illa verba. Hiere. Ecce ego ad te mós peſtifer, qui corrũpis vniuerſam terrã: qui quidẽ mons eſt ſuperbia, & põpa ſecularis: Et reſponde perſuadẽtibus tibi, vt vitia ſequaris. & ad offenſionem Dei tranſmigres bonumq; quod cœpiſti, relinquas. Quomodo iſtud mihi audetis dicere, vt nidum, in quo tãta cũ trãquillitate viuo, tãq; ſecurus requieſco, deferam? paſſer in nido à belluis ſecurus, nec ei nocent ſagittæ: vbi primum autẽ per mõtem incipit diuagari, in illum ſagittæ dirigũtur, & perit, ideo ſtatim addit ſanctus propheta. Quoniã ecce peccatores intẽderunt arcũ, parauerũt ſagittas ſuas in pharetra vt ſagittent in occulto rectos corde. Quocirca frater in nido cõmorare, in virtute perſeuera, & cõſilia miniſtrorum Sathanę parui facito, iniuriã tibi inferri ducito, & quis tibi bonum audeat impedire. Hoc etenim ſignificat: quomodò dicitis animæ meæ: trãſmigra in mõtẽ, &c. ideſt. Quid vidiſti in me vt iſtud mihi dicere auderes? Diſce ab hoc cæco, qui multò magis clamabat: vide quid dicat Salomõ. Qui mollis & diſſolutus eſt in opere ſuo, frater eſt ſua opera diſsipantis. Turris fortiſsima nomen Domini, ad ipſam currit iuſtus, *Gene. 15. 1. Eſdr. 4. Pſalm. 10. Hiere. 51. Prouer. 18.*

ſtus, & exaltabitur. Molle eſt, quod cedit omni duro: diſſolutum eſt, quod nullo vinculo eſt alligatum: diſsipatum vero, quod penitus confractum. Dicit igitur Spiritus ſanctus, illos, qui leuiſsima quaq; re deuincuntur; quiq; amoris, ac timoris vinculo alligati non ſunt, ſimiles eſſe rei confractę, quæ liquorem ſibi infuſum retinere non valet, qualis eſt bonorũ animæ ſuæ diſsipator. Deuincire igitur ô frater diuini amoris cingulo & ne ſis mollis, ac facilis ad ſubmittendum te cuicunque verbo, vt te non perdas. 45

Ioſue: 10. & 12. *Stans autem Ieſus iuſsit illum adduci ad ſe.* O admirabilem huius cæci potentiam, maxima quidem fuit poteſtas Ioſue, qui fecit ſolem ſiſtere: maxima etiam fuit vis huius cæci, qui ipſummet Deũ ſtare fecit: veruntamen ô admirabiliorẽ huius potentiſsimi Domini clementiam, qui miſeræ cuiuſdam creaturæ vocibus commotus ſtetit; ac maxima cum pietate, cordiſque teneritudine. *Interrogauit illum, dicens: quid tibi vis faciam?* Optimè notat Dominus quid nã cæcus vellet, ſed vt ipſe peteret eum interrogat. Volebat Dominus Hieremiam vinctum magnarum rerum reuelationibus cõſolari, & dicit ei: Hieremia clama ad me, vt ego exaudiam te: & annuntiabo tibi grandia, & firma, quæ neſcis. Quid igitur? ſi Deus ſeruum ſuum volebat conſolari, non poterat ei illa reuelare, eumque illis reuelationibus conſolari, & lætificare, abſque eo quòd ipſe prius ploraret, ac peteret? poſſet quidem. Veruntamen in hoc ſignificare voluit quanti iuſtorum orationem faciat, & voluit oſtendere eos propter orationem plurima beneficia comparare. Idcirco dicebat Dauid, Benedictus Deus: quia non amouit orationem meam, & miſericordiam ſuam à me. Si enim orationem meam amoueret, vtique etiam miſericordiam ſuam tolleret: & quia non amouit orationem meam, nec miſericordiam ſuam etiã amouit: O ſingularem orationis prærogatiuam, quæ tantum corã Deo valet, & vos diuites ab hoc pijſsimo Domino diſcite non ſolum vt pauperum petitionibus aures non claudatis, nec illos fugiatis: ſed vt eos etiam vobis coniungatis ad benefaciendum eis: Hoc eſt enim verè illos audire. Ne auertas faciem tuam ab vllo paupere dicebat Sanctus Tobias: ita enim fiet, vt non auertatur facies Domine à te. 46 47

Hier. 33. Pſal. 65. Tob. 4.

Reſpõdit cęcus Dño dicẽs, *Dñe vt videã.* O prudentiſsimam petitionẽ! Hoc idẽ oportet vos fratres chariſsimi inſtãtiſsimè poſtulare. Vna enim ex cauſis noſtræ perditionis eſt, quia nõ videmus.

Ideò

Ideò petebat Dauid à Dño dicens. Illumina oculos meos, ne vn- Pſal. 12.
48 quã obdormiã in morte, nequando dicat inimicus meus prævalui aduerſus eũ. Ex eo quod peccati pericula mentis oculis nõ perſpicimus, prouenit, vt negligentes ſimus, & in peccato dormiamus. Ex quo diabolus aduerſus multos prævalet. Aggreditur nos hic hoſtis in ſuggeſtione, luctatur in delectatione, pcutit in cõſenſu, in publicũ nos profert in opere, præcipitat in conſuetudine, & denique penitus prævalet in morte. O Domine (ait Dauid) ne patiaris me modo vllo vnquã tẽpore excæcari, ne irrideat me inimicus meus, & prævaleat aduerſus me: ſed ſi quando forte per imbecillitatem in pecatum cecidero, illumina oculos meos, ne vnquã obdormiam in illa morte.

Et *Ieſus dixit illi: Reſpice: fides tua te ſaluum fecit.* Ex quo patet di-
49 ſpoſitionem noſtram magna ex parte prodeſſe ad beneficia à Deo cõſequenda. Singulis vaſis infundebat mulier oleum ſecundum ipſorum capacitatem, & diuerſitas capacitatum vaſorum fecit diuerſas olei quantitates: ſic etiam magna, aut parua diſpoſitio magis intereſt, & eſt vna ex cauſis, quare nobis ex largiſsima Dei manu maiora, aut minora beneficia communicentur. Quod cùm ita ſit fratres chariſsimi, corda veſtra euacuate, illaque omnibus vanis curis ac cogitationibus expedite, vt ſic diſpoſitis vobis Dominus gratiæ ſuæ lucem cõmunicet, poſtea vero vos ad ſuam ſanctam gloriam perducat Amen. 4. Reg. 4.

¶ Feria Quarta Cinerum.

Cum ieiunatis. nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes. &c. Matth. 6.

DECVRSVS Dierũ nullo vnquam tẽpore perſiſtens nos in huius ſanctæ quadrageſimæ littus appulit, vbi cũ pœnitẽtia animas noſtras ſaluemus, quia (vt Paulus ait:) ſi noſmetipſos diiudicaremus, non vtiq; iudicaremur. In cuius rei figurã dicitur Trãſibit enim Dñs percutiẽs AEyptios, cũq; viderit ſanguinem in ſuperliminari, & in vtroq; poſte, tranſcendet oſtiũ, & non ſinet percuſſorem ingredi domus veſtras, & lædere. Sic etiam ſi corpora noſtra, qui ſunt animæ poſtes, ſanguine perfuderimus, 1. Cor. 11. Exo. 12.

vera

veraque pœnitentia tinxerimus, non percutiemur à miniſtris, & 2
percuſſoribus Dei, dummodo diſciplinæ, ieiunia, cæteraq; pœna
les exercitationes ex initimo cordis dolore dimanent, qui eſt vera
Pſalm.4. radix pœnitentiæ. Quocirca dixit Dauid, quæ dicitis in cordi-
bus veſtris, & in cubilibus veſtris compũgimini: hoc eſt, erigatur
Aug. ſuper furca vbi perpetratum eſt delictum. Et ſe ipſum magis declarans
Pſalm.4. addidit, ſacrificate ſacrificium iuſtitiæ. Super quod dicit Beatus
Augu. ſacrificium iuſtitię eſſe quod dixit aliàs, ſacrificiũ Deo ſpi-
Pſalm. 50. ritus contribulatus, cor contritum, & humiliatum, &c. Et in prin-
cipio huius ſancti temporis hoc ſacrum Euãgelium nobis ſancta
mater Eccleſia proponit, vt nouerimus, qua intentione pœnales
exercitationes operari debeamus, & propter quem finem cætera
Cant.4. omnia virtutis opera facere teneamur. Loquens ſponſus cũ ſpon-
ſa dicit: quã pulchra es amica mea, quã pulchra es. Bis eã pulchrã 3
appellat ſignificans illã interiùs, & exterius eſſe decorã. Et ſtatim
incipit ſigillatim annumerare partes, in quibus habet pulchritu-
dinẽ. Et quanquã eã de criniũ, labiorũ, dentiũque pulchritudine
cõmendat, priùs tamen oculorũ eius pulchritudinẽ, ac venuſtatẽ
Simile. laudat dicens: Oculi tui colũbarũ, Quẽadmodum enim in diebus,
Gene.1. quos Deus in mundo creauit, lux fuit, quã primum fecit: qua reli-
qua omnia illuminata ſunt, & ex qua omnia pulchritudinẽ acce-
perũt: ſic etiam quod primũ in ſpõſa ſua laudat, eſt corporis lux,
qui ſunt oculi: & admirabilẽ, extraneãque laudẽ illis tribuit. Vi-
detur enim nõ eſſe magnæ pulchritudinis oculos habere colum-
barũ. Si diceret ſponſus eius oculos eſſe tanquã ardeæ, quæ pul-
chriores oculos habet, rationabilius eſſe videretur. Sed eſt notan-
Nota reg. da regula quædã: quando in ſacris literis aliquid tanquã perfectum 4
ponitur, quod nullam cum re, de qua agit, conuenientiam habere
videtur, tunc quærẽdum eſt illic myſteriũ, quod latet. Idcirco ad-
uertẽdũ eſt per oculos intentionẽ ſignificari. Et ſic vult ſpõſus di-
cere: ò quã ſyncerã, ac ſine felle amaritudinis intẽtionẽ habes. Et
hoc eſt, quod Deus prius in anima ſancta laudat, cum omnia, quæ
facit propter purũ Dei amorem facit. Et hæc ſancta intentio ſunt
oculi animæ, qui omnibus bonis operibus, quæ facit, ſplendorem
tribuũt. Et ſicuti quod prius ſpõſus in ſponſa cõmendauit, fuerũt
oculi: ita etiam hoc prius nos in initio quadrageſimæ Dñs docet,
videlicet, vt ſanctã intentionem habeamus, in ieiunando dicens.

Cum ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes. Præſupponit hic Do-

minus

minus tanquam rem maximè neceſſariã nos debere ieiunare. Sicuti hãc veritatem omnes patres ſpiritualis vitæ optimè cognouerunt, qui tam aſpere corpora ſua tractarunt, vt conſideratu, & dictu etiam ſit admirabile. Quales fuerunt Beatus Antonius, Beatus Paulus primus eremita, Beatus Bernardus cum monachis ſuis, qui coctis arborũ frondibus paſcebantur. Et oẽs deniq; Dei amici ſe ſe in abſtinentiæ virtute magnopere exercuerunt: vt peſſimum hunc hoſtẽ, quæ eſt caro cõprimerent. Ideo pro eo, quod nos legimus: Qui iurat proximo ſuo, & non decipit: alij verterũt: Qui iurat ſe affligere, & non mutat. Intelligens iuſtus quam gratior ſit Deo victimæ rationalis, quam irrationalis ſacrificium, conſtituit intra ſe, vt ſe in ſacrificium mortificatum offerat: & hoc voto confirmat ac iurat, & diligentiſsimè implet; & non mutat. Quã gratum
6 autẽ Deo ſit hoc ſacrificium patet hoc argumẽto. Nã hoc eſt quo dãmodo ſacrificiũ illud Abrahæ in diuinis literis magnopere laudatũ imitari, ſcilicet, cũ voluit dilectiſsimũ filiũ ſuũ immolare: & ſic dixit ei Angelus: Nunc cognoui quod timeas Dominũ, id eſt, per hoc cognoſceris ab hominibus: (ego enim iam hoc optime nouerã) ſiquidẽ propter Deum proprio filio nõ perperciſti. Vnuſquiſque noſtrum habet ſuũ Iſaac: hoc eſt, corpus ſuũ, quod adeo diligit, vt non defuerint matres, qui proprios filios ſuos manducandos occiderent, vt corpora ſua conſeruarent. Hæ magis corpora ſua, quam filios diligebant. Ergo quando in ſacrificio pœnitentię corpora noſtra Deo offerimus, idem quodãmodo facimus, ac ſi propter Deum dilectiſsima corpora noſtra iugulanda traderemus: atque etiam ieiunium eſt nimis vtile animæ. Vrſus quando
7 ſe nimis ſatiatũ, carnibuſque refertum experitur, cumque nimis eſt pinguis, naturali inſtinctu cognoſcit; quod ſi venatores, & canes eum perſequantur, non poterit currere, nec ab eorum dentibus liberari, tunc duos menſes in ſpeluncam includitur, lingens manus ſuas, nec toto illo tempore quicquam edit quouſque pinguedinem amittit, & leuem ac velocem ſe experitur. Quanto igitur magis oportet eos, qui nimijs, immoderatiſque cibis ſe ſe tradiderunt, hoc facere; ſi nolunt à diabolo apprehendi? Aduertite fratres quod vos Sathanas venabitur: qua propter facite, quod vr ſi faciunt, ne patiamini, vt immanes belluæ vobis excedant. Idcir cò Beatus Paulus dicit. Hortamur vos, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis tempus, quod ad agendum pœnitentiam habemus, gratiam

Pſal. 14.

Gene. 22.

Ioſephus de bello Iud.

Simile.

2. Cor. 6.

tiã appellat. E ita addit, dicens: Ecce nunc tẽpus acceptabile, ecce nũc dies salutis: exhibeamus nosmetipsos in iejunijs, in vigilijs, in castitate. Quia si hoc fecerimus, nõ poterunt nos consequi canes infernales. Etiã experiẽtia cõperimus in his auib⁹, quæ in lacubus versantur, quãdo ineunte hyeme in alias regiones volunt discedere, si forte occidũtur ventriculos arenæ plenos inueniri, quã paucis ante diebus comederunt, vt macerarentur: quo melius volare possent: ô magnam hominum cõfusionem, quam asperrimè nos bruta animantia reprehendunt. Ideò dicit Iob: Interroga iumenta & docebunt te, & volatilia cæli & indicabũt tibi, in Magistros nobis dedit Dominus bruta animantia: & aues, nisi ab eis quidem addiscere voluerimus irrationaliores illis nos possumus iudicare; Recolligimini ergo fratres charissimi: & quærite speluncam, sicuti facit vrsus, vbi istas bestiales carnes mortificetis, & curate sicuti aues arenam, hoc est, modicos, & rudes cibos manducare: quomodo enim volabit anima in diuinarum rerum considerationẽ, cum caro nimis satiata, voluptatibusque repleta sit?

Similc.

Iob. 12.

Dauid pro infirmo filio suo ieiunauit, & orauit; & sic dicitur: Deprecatus est Dauid pro paruulo, & ieiunauit Dauid ieiunio, & ingressus seorsum iacuit super terram. Venerunt autem seniores domus eius cogentes eum, vt surgeret de terra: qui noluit, neque comedit cum eis cibum. Hæc duplicatio ieiunij cum dicitur, Ieiunauit ieiunio, magnam habet emphasim: hoc est: vehementissime ieiunauit. Et ingressus, &c. Recepit se rex in cubiculum separatum, & cum nemine loquebatur, & orabat, non quomodocunque: sed iacuit super terram, humi prosternebatur, vt sua profunda humilitate Dominum ad misericordiã prouocaret. Et magnopere pensandũ est, quod quãquam venerunt seniores, eũq; vt surgeret, ac comederet, rogitarũt: illũ tamen non conuicerũt; sed fortis in proposito ieiunio, atq; oratione permansit. Hæc est mirabilis doctrina habẽtibus animas infirmas. Nã si Dauid tãtopere pro pueri infirmi salute laborauit: quãto magis debes tu pro animæ tuæ remedio laborare? hũc Dauidis discursum oportet nos habere, scilicet, vt ieiunem⁹; oremus, & nos recolligamus, licet quis veniat ad impediendos vos, nemo tamẽ sufficiet diuinæ exercitationis filũ vobis infringere. Multi sunt, qui optime incipiunt, cõfitẽtur peccata sua, ad sacratissimũ Eucharistiæ sacramentum accedũt, sedeq; in secretum domus suæ angulũ recipiũt, & peruersorum

2. Reg. 12.

11 rum familiarum rogitationibus exorati ſtatim deficiunt. Hic autē apparet forte brachium fidelium ſeruorum Dei. Senes venient, & dicent: quid opus eſt tanto ieiunio, cilicio, confeſsione, ac cōmunione? &c. qui autem iam miſit manum firmiter ad aratrum, non oportet retrocedere. Attendite vos nunc habere præceptum ieiunij, & ij, qui ſentitis vos non poſſe ieiunare, prius homines peritos ſanæ conſcientiæ conſulite, & antequam eos conſulatis, ne à ieiunio deſiſtatis. Et quemadmodum militē percuſſum magis pœnitet ſe non poſſe ſocios ſuos in bello adiuuare, quā propter inflicta ſibi vulnera: ſic etiam vos magis dolere debetis, eò quòd fratres veſtros in hoc ſpirituali cōflictu ieiunij ac pœnitentiæ non poteſtis adiuuare, quā propter infirmitatē, aut dolorē, quē habetis. Et
12 animaduertite ieiuniū cōſtitutū fuiſſe nō ad voluptatē, ſed ad aſperitatē, & ad peccata purgāda. Attēdite ſacrā Scripturā dicētē de Dauid: ieiunauit ieiunio. Ieiunio perfecto ieiunate: cuius perfectio eſt modicis cibis, ijſq; ſemel, & rudibus, ac parui pretij vti, & nihil omnino noctu comedendo, ſi hoc modo cōgruè fieri poſsit. Atque etiā optimū eſſet cōfeſſoris conſilio feria quarta, & ſexta pane tantū, & aqua ieiunare. Et quanuis mater dicat, filia vide quod te occidis, nō vult Deus mortē peccatoris: Dic tu: nō me occido: ſic in concionibus prædicatur, & ſimiliter fecerūt ſolidi, ac veri ſerui Ieſu Chriſti. Quod ſi tibi dicatur, ò homo quàm pallidus, ac maci lentus es: Dic tu, nihil hoc æſtimo: ad hoc etenim inſtitutum eſt ieiunium, vt equus hinnitor, & indomitus, dempta farragine, & hordeo & ictus, ac contraditiones patiens Dominum ſuum agnoſcat, nec eum à ſe deijciat. Tale oportet eſſe ieiunium, non verò
13 tot condimentis vtendo, vt maiori cum appetitu, ac guſtu, quam ante quadrageſimam comedatis. Hi ſunt ieiunatores Bacchi, & Veneris, non autem Ieſu Chriſti. Dicit vlterius ſacra Scriptura de Dauid: & ingreſſus ſeorſum iacuit ſuper terram. Ieiunio rationem, recollectionem, humilitatemque iungebat. Per reuerentiam illius magni Domini, qui in ſacro ſancto altaris ſacramento cōmoratur, vos rogo, (hodie namque nolo vos ſtricto gladio, ſed precibus alloqui) nè abeatis ad vias, per quas mulieres tranſeunt, ad viſenda templa, nè vos alteri ex vna parte, alij ex altera ponatis. Attendite tempus quadrageſimæ eſſe ad lamentandum, non verò ad cōgaudendum. Nec dicatis, dñæ ſiquidem alio tempore nō poteſtis exire, nūc quādo ad ſtationes exitis, vobis loquemur.

Luc. 9.

Simile.

Ezech. 18.

O Deus

O Deus infinitæ Maieſtatis per miſericordiam tuam te rogo, vt tantæ diſſolutioni remedium adhibeas. Dicite: ſi illac Iudæus aliquis, aut Maurus præteriret, quid diceret? Nunc eſt tempus pœnitentiæ: & deuotionis Chriſtianorum: hi autẽ quid faciunt hic? progrediatur ergò vir nobilis viã ſuã, & ſe Deo cõmendans ſtationẽ ſuã conficiat, domũq; ſuã reuertatur, & ſe recolligat, quantò plus eſſe potuerit, & quod de hoc dico, de omnibus dico. Atq; etiã vobis conſulo, ijs præſertim, qui ab omni obligatione liberi, atq; immunes eſtis, prudentiùs vos eſſe facturos, ſi in religionẽ aliquam verè & ex animo vos reciperetis, ſic enim vos ab his occaſionibus liberaretis? tẽpora & huius ſeculi infortunia homines ad hoc magnopere inuitant, eos præcipuè, qui ſunt expediti. Sicuti quando maris fluctus furioſi efferuntur, piſces in aliquẽ locũ apricũ ſe ſe recipiũt. Et quando venti magni aſpirant, tempeſtateſq; tumidæ acrẽ diſcutiũt, aues in aliquẽ ſecurum, quietumque locum ſe colligunt: ſic etiam cũ nunc vniuerſus mundus bellorũ, hæreſum, ſeditionũque tempeſtatibus torqueatur, prudentes viros in religionis apricũ locum ſeſe recipere oportet. O quã pacificus atq; apricus locus eſt ſanctũ quoddã monaſteriũ: & ſiquidẽ piſces, & aues requiem, ac trãquillitatẽ quærunt, tẽpeſtatemq; fugiunt: quare vos rationales Chriſtianique cùm ſitis: idẽ ſaltem, quod beſtiæ, non faciti? Præſuppoſito igitur ieiuniũ maximè neceſſarium eſſe cum ſupradictis ſocijs, ſcilicet oratione, & humilitate, atq; recollectione, docet nos Dominus qua cum intentione, ieiunare debeamus, dicẽs: *cũ ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes.* Nonſolum Dominus nobis arma præbet, ſed etiã nos docet quomodo eis vſuri ſimus. Idcircò Dauid magnopere Deum laudabat dicens: Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellũ, ideſt, qui docet me quomodo armis vſurus ſum. Orationem autem & ieiuniũ arma eſſe dixit clariſsimè Dominus. Cũ enim nonnulli ex diſcipulis ad eum venirẽt quaſi iniuria affecti, eò quod diabolos quoſdã à puero expellere nõ potuiſſent, diuinũq; Magiſtrũ ſuũ huius rei cauſam interrogarent, ipſe reſpõdit: Hoc genꝰ, ſcilicet dæmoniorũ, non eijcitur niſi in oratione, & ieiunio. Hæc (inquit) ſunt arma, quibus hi hoſtes ſuperantur, & expelluntur. Et quia vos illis muniti non eratis, ideò cõtra eos nõ potuiſtis præualere. O quã infœlices nũtij ſunt hi aliquibꝰ prælatis, ac prædicatoribus atq; etiam alijs Eccleſiaſticis viris, ſi

Simile.

Pſal. 143.

Matt. 17.

inter-

17 inermes eſtis,neq; his diuinis armis munimini,quid facietis? ſi ho
ſtis accedit inermis, nihili eum æſtimat Sathanas: nihil profectò
diabolus æſtimat, quòd veniat theologus literis onuſtus,ſi tamen
orationis,ac ieiunij arma non ferat: modum autem,quo his armis
vtendum eſt nos docet Dominus hic dicens.

Cum ieiunatis.&c. Mundani homines hinc occaſionem accipiũt
cogitandi S. Euangeliũ eos defendere & ſub colore piorũ verbo-
rum ipſimet Euangelio bellum inferunt, dicentes Deum nolle tri
ſtitias,nec exteriores apparentias, & omnia hæc eſſe hypocriſim.
Vultis apertè errorem veſtrum cognoſcere? Euangelium nõ pro-
hibet vos eſſe triſtes cùm ieiunatis, imo cũ ieiunio venit triſtitia,
ſed prohibet,ne ſitis triſtes ſicut hypocritæ. Nam triſtitia propter
18 peccatũ eſt optima, & contrarium cũ pertinacia aſſeueratum eſſet
hæreſis. Ita Paulus dicit: quæ ſecundum Deum triſtitia eſt, pœni- 2.Cor.7.
tentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Attende ergo quid dicis
tu,cùm vides aliquem triſtem incedere, ac peccata lamẽtari: ô hęc
eſt hypocriſis. O infœlix hoc modo loquens ſanguinẽ conſpuis:
Quiſnam iudicaturus eſt vtrum quis ſit hypocrita, nec ne? vides
hominem in via mœſtum,marcidum, ac demiſsis oculis, & dicis:
ille eſt hypocrita. Quomodo hoc ſcis? vbi nam eſt hypocriſis? nũ
quid in facie,aut in corde? Intus,an foris? Quenquam malum eſſe
interiùs,exteriùs autem bonum apparere velle, hæc eſt hypocri-
ſis diffinitio. Intentionem autem, & cor quis iudicat? ſolus vtiq;
Deus. Salomon dixit, tu noſti ſolus cor omniũ filiorũ hominum, 3.Reg. 8.
Si ergo tu ô homo alterius cor nõ ſcrutaris,nec potes perſpicere,
quarè eũ hypocritã vocas? ô diabolicã peruerſitatẽ: hoc aũt apud
19 homines adeò vſitatũ eſſe,nimis miſerabile eſt. Non ſic eſſe opor
tet fratres chariſsimi: ſed cũ aliquẽ hoc modo incedentẽ videritis:
dicite: hic ſigna fert ſerui Dei, & obſeruat quod dicit Apoſtolus 2.Cor.4.
his verbis: ſemper morificationem Ieſu Chriſti in corpore veſtro
circunferentes, vt & vita Ieſu manifeſtetur in corporibus veſtris.
Quid vobis videtur de his verbis S. Pauli? conſiderate vtrum bo-
nam apparentiam exteriorem expoſcat. Et diligenter notandum
eſt aduerbiũ illud, ſemper. Et quomodo bis repetit, vt in corpori
bus noſtris Ieſu Chriſti mortificationem feramus. Quãdo vir no *Simile.*
bilis ſumptuoſas ædes conſtruit, nõ contẽtus eſt quòd optima in
teriùs habeat domicilia, ſed exterius etiã trophæa ſua iubet inſcul
pi: vt cum primum homines illa perſpexerint, dicant hoc pala-

tium est talis Dñi, aut ducis, aut comitis. Sic etiã non contẽtus est 20
Deus quod eius seruus qui est eius palatiũ magnã interiùs habeat
charitatẽ, humilitatẽ, & alias virtutes: sed vult vt etiã talis exterius
appareat, vt qui eũ viderint, dicãt: hic est seruus Dei. E cõtra verò
Iob. 18. hominẽ exteriùs esse nimis dissolutũ, & effusum, atq; immoderatũ, signũ est eum nimis perditum & corruptum esse interius. Et
sic referens sacra scriptura mala, & euersiones, quas peccatum in
homine causatur: ab hoc exteriori exorsa est dicens: Deuoret pul-
chritudinem cutis eius, & consumat brachia illius primogenita
mors, auellatur de tabernaculo suo fiducia eius, & calcet super eũ
quasi Rex interitus. Habitent in tabernaculo illius socij eius, qui
non est, aspergatur in tabernaculo eius sulphur. O Deus summe
quãtam stragẽ peccatũ homini peccatori affert, cutis pulchritudo
est bona apparẽtia exterior, quasi dicat: vniuersa pulchritudo tam 21
interior, quã exterior, destruitur per peccatum. Quando interio-
ra inordinata incedunt, etiam exteriora incomposita, & dissoluta
existunt. Ad intelligenda hæc verba Iob animaduertendum est
duplicem esse mortem præter hanc corporalem, primam scilicet,
& secundam. Hoc est peccatum, & infernũ. Et primogenita mors
est peccatum, & ab hac dicit sanctus propheta exteriorem pulchri
tudinẽ deuorari, brachiaq; quæ sunt bona opera facta consumi.
Atq; etiã brachia consumuntur, quia peccatum frigiditatem quã
dã secũ affert, & relaxationẽ, qua peccatoris brachia, & (vt aiunt)
alæ ad benefaciendum confringuntur. Dicit vlterius: euellatur fi-
ducia, &c. quia statim ex peccato diffidẽtia quædã oritur, atque in
de prouenit quod sequitur: calcet super eũ, &c. Dominetur ei pec 22
catũ tanquã Rex. Quædã sunt peccata quæ animæ nostræ domi-
nãtur, & sunt illarũ possessores: alia vero, quæ sunt hospites. Caue
te fratres ab omnibus peccatis, sed multò diligẽtiùs ab eis, quęvos
ab ineunte ætate comitãtur, à peccatis veteribus, à diabolica qua
dã obstinatione, à qua exire quodãmodo impossibile esse vide-
tur, ppter quã iã videmini vestri ipsorũ nõ esse dñi. Adeò pecca-
tũ vestrũ in vobis dominatũ est, vt vos quasi carcere inclusos, con
pedibusq; vinctos teneat, ne illud fugiatis. Caueat ergo vnusquis-
q; opportunè, & siquidẽ tanquã fragilis homo in peccatũ plapsus
est, curet, ne sibi peccatũ dominetur, sed tanquam hospitem illud
celerrimè à tabernaculo suo expellat. Dicit vlterius, habitent in ta
bernaculo illius, socij illius, qui non est. Quomodo est possibile

illum,

illum, qui non eſt ſocios habere? aut ſi ſocios habet, quomodo nõ
23 eſt? quid eſt eſſe & nõ eſſe? hic eſt peccator priuatus, & annihilatus ab eſſe gratuito, cuius ſocij ſunt Diaboli. O miſerũ te, atq; infœlicem, qui tales ſocios tecum affers, vltimum tandẽ malũ eſt q̃ huiuſcemodi peccatoris domus qui eſt infernus, ſulphure ſeminabitur, vbi viuis flammis in perpetuũ comburetur. Si recte, attenteq; animaduertiſtis omnium harum miſeriarum peccatoris primam vt ſupra diximus, propoſuit ſãctus Iob diſſolutionẽ, & peruerſionẽ exterioré, quia hęc eſt magis apparens, & manifeſta hominib⁹, quæ quidem alijs imbecillis ſolet officere, eoſque peruertere. Ex quo aperte cognoſcetis quàm vtilis, ac neceſſaria ſit exterior mortificatio: quam tamen non ex hypocriſi quidem, ſed ex interiore probitate oportet dimanare.

Dicit vlterius S. Euangeliũ, *Exterminant enim facies ſuas.* Id eſt,
24 vultuũ ſuorum colorem, venuſtatẽque naturalem auferũt. *vt appareant hominibus ieiunantes.* Amen dico vobis receperũt mercedẽ ſuã. O miſerũ Chriſtianum, quẽ Deus ad ſe creauit, qui tamẽ hæc verba à Deo audiat ſibi dicẽte: Iã nihil in me habes: ò aſperrimum verbum, ò quantum nos hoc audiẽtes oporteret trepidare, quod in tantam infœlicitatẽ homo deueniat; vt cum bonis operibus in infernũ detrudatur, quod ex eiſdem reb⁹, quibus alij vitã recipiũt, ipſe mortem eliciat. Nam anima ex ieiunijs, oratione, diuinæque legis obſeruatione viuit, cum his autẽ moritur Chriſtianus hypocrita: quenquam cum veneno mori non eſt mirũ, ſic quenquam cum peccatis interire vſitatum eſt, Chriſtianũ verò cum virtutibus cõdenari hoc eſt miſerabile, ac ſanguineis lachrymis lachry-
25 mandum. B. Auguſtinus dicit, hypocritam eſſe ſicut auẽ phœnicẽ, quæ odorifera ligna coniungit alaſque diſcutit, vt ignẽ inflam- *Augu. ſer. ad fra. in eremo.*
met, quo ſe comburat: ſic triſtis ac miſer hypocrita bona opera colligit, & alas executiens fictioneſque faciens ſeſe in illis concre- *Simile.*
mat. Tres maximæ ſtultitiæ ſunt in mũdo. Quarum prima eſt eſſe homines adeò amẽtes, & ratione aberrantes, vt nullũ Deum eſſe credant. Maxima eſt hæc ſtultitia: atque vt tale illã adnotat Dauid *Pſalm. 52.*
dicẽs: dixit inſipiens in corde ſuo nõ eſt Deus. Non auſus eſt tantam inſaniam ore proferre, quod ſi feciſſet, nõ eſt dubiũ quin lapides viæ aduerſus eum conſurgerent. Sed in corde ſuo ſtultitiam hanc occultam habebat. Secũdum ſtultitiæ genus eſt adhuc priori multò maius, ſcilicet credere Deum eſſe, & ei tanquam

Deo non seruire. Quod Deum infinitæ maiestatis esse credas, 26
quantumque ei debeas cognoscas, & qualem ei rationem reddi-
turus es intelligas, nec tamen ei seruias, imò potius eum sæpenu-
mero offendas: hęc est multo maior insipientia. Et sic de homi-
2. Pet. 2. nibus huiusce modi dicit Beatus Petrus, melius enim erat illis
non cognoscere viam iustitiæ, quàm post agnitionem retrorsum
conuerti, ab eo quod illis traditum est, sancto mandato. Tertium
autem genus insipientiæ supradictorum longè maximum est
credere Deum esse, & diuinam eius voluntatem penitus adimple-
re, nec tamen hoc propter ipsius charitatem, sed ad compla-
Simile. cendum hominibus facere. O terribilem insaniam, hominem
pro solo vanitatis humanæ vento labores perpeti. Si mercator
cum decem millibus aureorum hinc in Flandriam proficisceretur, & cùm illis res pretiosas, & ex quibus magnum lucrum eli-
ceret, posset emere, omnes tamen eos in sonalijs, quæ Hispane di- 27
cimus (Cascaueles) emendis consumeret, quis hunc non amen-
tissimum esse iudicaret? Adhuc equidem multo amentior est,
qui tam bonis nummis, qualia sunt ieiunia, orationes, cæteræque
virtutis exercitationes, quibus æterna vita emi posset, humani
honoris sonalia emit: & quod peius est his optimis nummis in-
Leuit. 19. fernum comparat. Hebræis præcepit Deus dicens: Agrum tuum
nõ seres diuerso semine. In quo significauit bona opera nõ opor-
tere cum malis operibus, nec intentionibus commisceri; qui serit
triticum, & hordeum in segete, & cum sata sunt viridia, totũ ap-
paret triticum, sed in tempore messis, vtrumque quale sit appare-
bit: sic bona opera in hoc sæculo siue bona, siue malà intentione
Simile. fiant, vtraque triticum apparent. Nunc ergô non oportet nos 28
aliorum opera iudicare, sed tempus aduenier, in quo omnia ma-
nifestè videbuntur. Nolo plus temporis in agendo de hypocrisi
consumere: arbitror enim magis in alijs priscis temporibus quam
nunc fuisse vsitatam. Cum enim hac tempestate experiamur ve-
ram virtutem à nemine ferè æstimari, honoremq; qui iure opti-
mo virtuti debetur, fraudibus, ambitibus, precio, ac deniq; alijs
illicitis fauoribus inquiri, quid prodest hypocritæ virtutem finge
re, si ne vera quidem virtute honor comparatur? quid pretij habe
bit aurum alchimicum, & falsum, vbi naturale, ac verum aurum
nihil valet? ex hoc apparet quanti habita quondam fuerit virtus,
quantumque honorata, cùm homines ad honorem impetrandũ

spe-

29 ſpeciē virtutis præ ſe ferrent. Vbi virtus magno honore habetur: ibi floret hypocriſis: quia multi, vt honorem merito virtuti tributum adipiſcantur, ſeſe illam habere fingũt, etſi eam non habeãt. Vnde prædicãs doctiſsimus quidã vir in exequijs optimi cuiuſdam Regis Luſitaniæ, poſtquam illũ ſummopere commẽdauit, in hæc tãdem verba prorupit: Poteritis mihi obijcere illũ imple uiſſe Regnum hypocritis. Hoc profecto fuit vnum ex maximis atq; euidentiſsimis ſignis eximiæ, atq; excellentis virtutis ipſius: cum enim ipſe magnis honoribus homines virtute præditos affi ceret, ij qui virtute carebant, vt ab eo honorem impetrarent, virtutem ſe habere ſimulabant.

Tu autem cum ieiunas, vnge caput tuum. Niniuitæ nõ vnxerũt ſe in ieiunio ſuo, imò potiùs cinerem capitibus impoſuerũt, & tamen 3 ieiunium illud acceptum fuit ante Dominũ. Et ſancta mater Eccleſia etiam nos hodie inficit cinerem frontibus noſtris imponẽs. Non autem dicendum eſt hoccõtra Domini præceptũ fieri, qui cum nos lauari, atq; vngi præcipiat, ipſa nos inficit, & cinere conſpergit. Dico Dominũ hic præcipere ne fingas apparẽtias, cũ ieiunas vt appareas hominibus ieiunare atq; vt eis placeas. Hoc eſt, vt ita ieiunemus vt ipſi nos priùs à ieiunio, quã ieiunium à nobis oſtendatur. Quemadmodum arbor frondibus ſuis poma cooperire curat, poma verò odorifera ſe, arborẽq; demonſtrant: ita vt à longinquo loco dicatis, ò quàm optima poma ſunt (credo) in illa arbore, quia tã bene olet: ſic etiam tu ò frater humilitate tua ieiunium, bonumque opus celare cura: nam etſi inuitum ipſa bona opera tua te reuelabũt, vt Deus in te ab hominibus laudetur. *Simile.*

31 *Et pater tuus qui eſt in abſcondito reddet tibi.* Quid Dñe opera noſtra vis in abſcõdito intueri? nõne melius eſſet, vt illa palàm & coram omnibus videres? Non. Quando quis pannorum officinam vult inſtituere, quærit domum, cuius aditus ſit paululũ ſubobſcurus. Et quare illum hoc facere arbitramini? vt emptorem decipiat, vt pannus, qui in claritate malus apparet, in tenebris, & obſcurita te bonus appareat. O miſerũ te hominẽ, ſi Deus in luce opera tua ſcrutatur, ò quot maculas, & defectꝰ in eis reperiet: cũ dicat Eſaias, quaſi pãnus mẽſtruatæ vniuerſæ iuſtitiæ noſtræ. Ideirco ea in abſcõdito Deus videt, vt occaſionẽ habeat diſſimulãdi defectꝰ & imperfectiones quæ in eis fuerint. O bñdicta, & ſuperexaltata ſit talis pietas, ſcitote fratres hęc verba maximè infinitã Dei miſericor *Simile.* *Ioan. 3.* *Iſai. 64.*

diã demõſtrare. In ijs etenim nobis ſignificatur Deũ inſtar homi-32
nis inuẽtiones quęrere vt (ſi ita dici poteſt) quodãmodo ſe ab ho
minib⁹ decipi patiatur, ne omnia in rigoris ſeueritate vſq; ad finẽ
perducat, & examinet: quæ omnia ſunt exaggerationes, quibus
quantũ nobis ignoſcere, beneficiaq; facere deſiderat, vult ſignifi
care. Theſaurizate vobis theſauros in cœlo, ne in terra theſaurize
Habac. 2. tis: attẽdite quid dicat Habacuch. Væ ei, qui multiplicat nõ ſua,
& aggrauat cõtra ſe dẽſum lutũ. In his verbis nobis ſignificat Spi
ritus ſanctus nos oportere duo hæc diligẽtiſsimè fugere: alterũ, ne
alienas diuitias theſaurizemus, alterũ verò nè ex bene partis bo-
nis lutũ faciamus. De ijs, qui vtrunq; faciunt, dicit, væ qui multi
plicat & væ, qui aggrauat dẽſum lutũ: lutum fit ex terra, & aqua.
Bona igitur temporalia, quæ cuncta ſunt terra, nè in lutum cõuer
tãtur, nè humanarũ voluptatũ, carnaliſq; cõcupiſcẽtiæ aqua con-33
miſceatis nã omnia in lutũ conuertentur, hoc eſt, ne patiaris diui
Simile. tias tuas ſolis turpitudinib⁹ inſeruire. Qui per magnũ lutũ iter fa
cit, maximo cũ labore progreditur, & vix vnquam iter conficit.
Sic tu nunquã in cœlũ peruenies quãdiu per iſtas voluptates iter
feceris. O quot diuites cũ bonis propoſitis incedũt, nũquã tamen
Luc. 6. illa opere exequũtur: cuius rei cauſa eſt, quia per lutũ iter faciunt.
Ideò Dñs dicit: væ vobis diuitib⁹, qui habetis cõſolationẽ veſtrã:
& hoc eſt in terra, atq; etiam in inferno theſaurizare. Theſauriza
te igitur in cœlo (ait Dñs) quia cũ illic diuitias, ac bona opera ha-
bueritis, cor etiã ibidem, & amorẽ habebitis. Ad quod vt nos ſan
cta eccleſia cõmoueat, hac ſancta cærimonia vtitur, imponens frõ
Pſalm. 35. tibus noſtris cinerẽ, ac dicẽs: Memento homo &c. Cõuerſus ſum34
Pſalm. 31. in ærũna mea dũ cõfigitur ſpina ait Dauid. Vbi ſe peruerſum ex
titiſſe fatetur, quouſq; à ſpina cõpũctus fuit. Oẽs peruerſi exiſti-
mus, & venit hodie ſancta mater Eccleſia afferens ſpinã: quæ eſt:
memento homo, vt illa cõpũcti in nos reuertamur, & omnia ver
ba, cogitationes, actioneſq; noſtras ad Dñm dirigamus, proijciẽ
te Moyſe cinerẽ in altũ, facta ſunt vulnera in hominibus, & iumẽ
tis. Sic etiã ſancta Eccleſia in ſublimi hominis hodie cinerẽ ponit,
Exod. 9. quò in hominib⁹ rationalibus, & in iumẽtis, qui ſunt peccatores,
vulnera fiãt. Hoc eſt, vt mal⁹ fiat bonus, & bonus melior efficia-
tur. De ſanguiſuga dicũt philoſophi naturales q; ſi alicui rei inhę
Simile. ret, & ei cinis injiciatur, ſtatim diſiũgitur, & recedit. Nimię ſęcula
riũ, caducarũq; rerũ curæ, ac ſolicitudines ſunt ſanguiſugæ, quæ

animæ

35 animæ ſanguinem, virtutēq; ſugūt. Si igitur ſuper eas cinerē con
ijcias, hoc eſt, ſi fortiſsima, atque aſsidua animi cogitatione te ho
die, aut cras moriturum eſſe, fueris contēplatus, ſtatim oēs iſtę ſan
gui ſugę, ideſt, iſtæ curæ à te diſiungētur, ac recedēt. Et deniq; ſi-
cut iuſtitia Dei ordinauit ſentētiā mortis in culpę pœnā: ita ſum
ma eius miſericordia ordinauit ipſam mortē in remediū eiuſdē
culpę: Et ſic dicit Dauid: Qui eduxit vinctos in fortitudine, ideſt, *Pſal. 67.*
peccatores vinctos ſuis delictis. Similiter eos, qui exaſperant. Id
eſt, adeò vinctos, vt diuinę vocationi reſiſtāt, & quibus ſi aliquid
Dei nomine dicitis, ſtatim iraſcuntur, & venenū ore cōſpuūt. Et
qui ſunt iſti, quos etiā adeo deuinctos, proteruos, & exaſperantes
Deus liberat? qui habitant in ſepulchris, id eſt, quia ſsidua animi
contēplatione omniū ſecularīū vanitatū exitū infœliciſsimū cō-
36 ſiderātes, in ſepulchris cōmorantur. O admirabilē artificiorum
Dei magnitudinē: quo modo ſuā diuinam fortitudinē, ac poten-
tiā in animā ſicco oſſe, ac excoriata caluaria conuertēdo manife-
ſtat? ergo memēto homo, &c. cōtinua recordatione huius remini
ſcere, vitāq; tuā tanquā Chriſtianus moderaberis, quòbona, ac
fœlici morte moriaris. Nā alioquin magnū periculū patieris: cū
peſsimæ vitæ plerunq; mala, & infœlix mors ſuccedere conſue-
ſcat. Hoc apertè dixit Apoſtolus his verbis, multi ambulāt, quos *Philip. 3.*
ſæpe dicebā vobis (nunc aūt, & flens dico) inimicos crucis Chri-
ſti: quorū finis interitus: quorū Deus vēter eſt. Ecce quomodo de
eis quos dixit inimicos crucis Chriſti, quorū Deus venter eſt, di-
37 cit; quorum finis interitus. Itaq; ex deprauata vita infert Apoſto
lus malam mortem. Non loquimur hic de quibuſdā Chriſtianis,
qui multo tempore ſine peccato mortali perſeuerant, quibus po-
ſtea ſi fortè per fragilitatem peccare contingit, à peccato ſtatim
exeunt, & ſe emēdant, ſicut homines, qui in bello præliātur: qui- *Simile.*
busaliquādo terga vertere, aliquando fortiſsimè debellare cōtin
git: quorum ſaluationis per miſericordiā Dei magna eſt ſpes. Et
ſic de illis intelligi poſſunt verba illa Michææ, dicentis: Nelæte *Mich. 7.*
ris inimica mea ſuper me: quia cecidit: conſurgā cū ſedero in tene
bris; Dñs lux mea eſt. Et quod dicit Apoſtolus, quis es tu, qui iu
dicas alienū ſeruum? Dño ſuo ſtat, aut cadit. Stabit aūt, potens eſt *Roma. 14.*
enim Deus ſtatuere illū. De quibuſdam autē peruerſis, qui ſem-
per malè viuunt, aut ſaltem maiorem temporis partem in ſceleri-
bus conſumunt, de his (inquam) malè ſentiunt diuinæ literæ,

Psal.129. & de eorum ſaluatione dubius ita Dauid dicit: Virum iniuſtum 38
mala capient in interitu, quid clariùs dici poterat? & Paulus: Vi-
Rom.11. de bonitatem, & ſeueritatem Dei. In eos quidem, qui ceciderũt,
ſeueritatem, in te autẽ bonitatẽ Dei, ſi permanſeris in bonitate,
Sap.3. alioquin, & tu excidèris, & ſapiens: Nationes iniquæ diræ ſunt
conſummationis. Ex omnibus his terribilibus ſententijs opor-
tet vos intellexiſſe, quanti noſtra referat bene viuere: & cor no-
ſtrũ in terreſtribus rebus non ſtatuere. Vt autem cor non in terre
ſtribus quidem, ſed in cæleſtibus rebus collocemus, ſingulare re-
mediũ eſt, non in terra theſaurizare. Vt autẽ in ea non theſaurize
mus, mirificũ remedium eſt, & quaſi frænum aſsidua mortis con
ſideratio. Idcircò memento homo quia puluis es. Et cùm hæc fe-
ceris tibi Deus in hoc ſæculo gratiam ſuam conferet, & in futuro
cæleſtem gloriam largietur: ad quam nos perducat. Amen. 1

¶ Feria sexta poſt Cineres.

Audiſtis, quia dictum eſt antiquis: diliges proximum tuũ, & odio habebis inimicum tuum. Matt. 5.

Deut.6. LOQVENS Moyſes cũ populo, dixit ei: Audi Iſrael Do-
minus Deus noſter Deus vnus eſt. Etenim etſi Deus eſt tri-
nus in perſonis, eſt tamen vnus in eſſentia. Et ſicut eſt vnus, ſum-
mopere gaudet vnitate, & vult omnia accumulare, & adunare,
faciens, ex hac rerum vniuerſitate vnã reſolutã, & abbreuiatã cõ- 2
gregationem. Mũdum tot tamque diuerſis creaturis repletũ crea-
uit, illumque in vnitate reſoluit, hominem creans, in quo vniuer
Sap.10. ſus mundus abbreuiatus conſiſtit; ſicuti de eo dicitur: eduxit il-
lum de limo terræ, & dedit illi virtutẽ continendi omnia. Et ideò
dicitur homo mũdus abbreuiatus: quia in illo incluſit Deus qua
tuor elementa virtualiter, donauitq; ei eſſe cum lapidibus, creſce-
re cum plantis, ſentire cum brutis, & intelligere cũ Angelis. Ecce
quomodo hîc omnia ad vnitatẽ reduxit. Et hæc amicitia, quam
Deus habet cum vnitate, vlterius proceſsit: quia ſicut in ſexto die
creationis omnia in homine abbreuiauit, ac coniunxit: ſic etiã in
ſexta mũdi ætate cæleſtia & terreſtria ſimul abbreuiauit, diuinũ
cũ humano in Chriſto Redemptore noſtro coniungens, in quo

omnes

3 omnes diuinæ magnitudines, humanæque atque angelicæ excellentiæ accumulatæ sunt: ita vt iam illud Isaiæ prophetæ adimpletum credamus, vbi dicitur: Cõsummatio abbreuiata inundabit iustitiam. Consummationem enim, & abbreuiationem Dominus Deus exercituum faciet in medio omnis terræ. Imperfectæ erant res humanæ, antequam Deus eas in Iesu Christo filio suo abbreuiaret, & in eo suam perfectionem obtinuerũt. Et idcir cò vocat incarnationem verbi diuini consummationem, & dicit ex hac consummatione iustitiam dimanaturam esse omnibus ijs iustificandis, quia ad hunc totius boni epilogũ, qui est Iesus Christus, accederent. Et hoc est etiã quod dicit Diuus Paulus loquens de Christo Redemptore nostro his verbis: Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ: quoniam in ipso condita *Isai.10.* *Coloss.1.*

4 sunt omnia in cœlis, & in terra, visibilia, & inuisibilia: & omnia in ipso constant, quia in ipso complacuit omnem plenitudinem diuinitatis habitare: id est, omnes perfectiones, cælestes, ac terrestres in eo vno conclusæ sunt. Cum igitur Deus adeò vnitate delectetur, vna ex præcipuis rebus, propter quas è cœlo in terram factus homo descẽdit; & propter quas in cruce mortuus est, fuit, vt omnes vna vnitate amoris, ac charitatis inuicem coniuncti, atque adunati essemus. Atque ideò hanc militantem Ecclesiã constituxit, quæ est exemplar quoddam Ecclesiæ triumphantis, quæ in cœlis existit: de qua per excellentiam Dauid dicit: Cuius partici- *Psal.121.*

patio eius in idipsum: id est, cuius ciues, in actionibus, acconuersationibus suis, ita se habent, ac si omnes vnius essent cordis, ac voluntatis. Et sic vult nos esse, atque idcircò nobis hanc diuinam le-

5 gẽ dedit. Moyses loquẽs de Deo, dicit: In dextera eius ignea lex. Dextera Dei est vnigenitus eius filius. Et hæc diuina dextera igneam quandam legem in mundum attulit, quæ est hæc lex euangelica, quæ tota est ignis, & tota amor. Cumque eius lex sit amoris, nunc nobis dicit: ¶ *Audistis, quia dictum est antiquis, &c.* Non dicit: legistis: Non enim in sacris literis scriptum reperietur Deum dixisse: Odio habebis inimicũ tuum. Imò potius multis in locis contrarium inuenitur: vt patet in Leuit. vbi dicitur: Non oderis fratrem tuum in corde tuo. Et vlteriùs: Non quæras vltionem, nec nemineris iniuriæ ciuium tuorum. Et Ecclesiast. Relinque proximo tuo nocenti tibi. Et alibi apertiùs: Si esurierit inimicus tuus ciba illum. Si sitit, da ei aquam bibere: prunas enim con- *Deut.33.* *Leuit.9.* *Eccle.28.* *Prou.25.*

gregabis ſuper caput eius, & Dñs reddet tibi. Certum eſt, quod 6
ſi Dei voluntas eſſet, quòd homo inimicum ſuum odio haberet;
non ei præciperet, vt eum cibaret; nec ei promitteret, dicens: Et
Dominus reddet tibi. Verunt amen homines ad ea, quæ eis libet,
maximi ſunt argumentatores. Præcipit illis Dominus proximos
ſuos diligere, ipſi verò arbitrantur inimicos ſuos, non eſſe proxi-
mos ſuos. Liberet vos Deus, ne cor paſsione odij, aut alterius ma-
li occupatum ſit, non ſolùm enim diuinam legem impudicè vio
labit: ſed vobis etiam perſuadere volet, legem dicere quod ipſe fa
2. Reg. 15. cit, aut facere conatur. Præcepit Deus Sauli, vt euerteret Amalec,
cum omnibus bonis eius, ipſe autẽ abit, & pepercit Agag, & opti
mis gregibus boum, & armentorum, &c. Cùmque Samuel ad
eum reprehendendum veniret, dixit ille: Impleui verbum Dñi.
Dixit autem Samuel: Et quæ eſt iſta vox gregum, quæ ſonat in 7
auribus meis? Reſpondit Saul: De Amalech adduxerũt ea: peper
cit enim populus melioribus ouibus, & armentis, vt immolaren
tur Domino Deo tuo. Ecce quomodo vult Saul perſuadere San
cto prophetæ, malum, quod non obediẽdo Deo fecerat, eſſe iux
ta voluntatem Dei, & ad eius miniſterium. Illi infœlices Dathã,
& Abiron ambitionum ſuarum amore capti, voluerunt alijs per
Num. 16. ſuadere ambitionem ſuam ſecundum diuinam voluntatem eſſe:
& ſic dixerũt Moyſi & Aarõ: Sufficiat vobis, quia omnis multi-
tudo ſanctorum eſt? & in ipſis eſt Dominus, cur eleuamini ſuper
populum Domini? id eſt, vniuerſus populus ſanctus eſt, non eſt
opus, vt tantũ ſuper eos dominium habeatis. Rex Achab cupiẽs 8
bellum Aſsyrijs inferre, vult vt omnes Prophetæ illi dicant, eam
eſſe Domini voluntatem, & Deum velle, quod ipſe deſiderat. Et
quia Michæas propheta non ſecundum eius quidem, ſed ſecun-
dũ Dei voluntatẽ illi reſpõdet; idcircò a lapis cẽditur, & in carcerẽ
detruditur, & pane ad vncias cibatur, aquaq; ad mẽſurã modicã
2. Para. 18. potatur. Ecce hominũ ingeniũ, qui quidẽ non contenti ſunt mali
eſſe, ſed peccata etiã ſua approbare, & ſe in illis Dei volũtatẽ face
re, conantur affirmare, ſicuti hi, qui inimicorum odium, quaſi rẽ
à Domino præceptã comprobabant. Hinc prouenit, quod iuris
periti cupiditate percuſsi præcipuè cum lites aduerſus ipſorum-
met diuitias inſtituuntur, aut quando largiſsimis muneribus affi
ciuntur, ſtatim leges, rationeſque comperiunt, quibus litigantis
iniuſtitiam, ius rectiſsimum efficiant apparere: ſentiuntq; leges

illas

illas cum volũtate ſua concordare, cùm fortè contrariũ affirment. O infœlices quomodo nõ intelligitis quam graue onus cõſcietijs veſtris imponatis, & nõ ſufficere vos huius ſceleris pœnitere, niſi læſo reſtitutionem in integrum feceritis.

Ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros. Notãdũ eſt Dñm totum hominẽ in inimici ſui miniſterio occupare voluiſſe, ne quid remaneret, quo ei nocere poſſet: quibus rebus potes tu alteri officere; corde, odio illũ habens: lingua, illũ infamãs: manibus, mala opera ei faciẽs. Nũc ergo vide quomodo Deus hæc oĩa tibi occupat. Diligite (inquit) inimicos, &c. vt cor occupet. *Benefacite. &c.* vt manus occupet. *Orate, &c.* vt linguã etiã occupet. Ecce quomodo te totũ occupat, ita vt nihil tibi remaneat. Et idcircò hæc omnia ſigillatim recẽſuit. Hæc etiam ita ſpecificauit, vt omnibus inimici tui vulneribus remediũ adhiberet. Nõ eſſet bonus chirurgus qui cũ infirmus tribus vulneribus eſſet percuſſus, vnũ tantum ei curaret, alia verò incurata, & ſine emplaſtro relinqueret. Inimicus tuus percuſſus eſt tribus mortalibus plagis: & vnũ ex potiſsimis remedijs, quibus ſanari põt, eſt te ei amorem, ac beneuolentiam oſtẽdere: quãtũuis enim quiſquã ſit malꝰ, vidẽs cũ me ipſe perſequatur, me tñ eũ diligere, eiq; benefacere, cõfunditur, & iniquita tẽ ſuã cognoſcit. Et quẽ nõ allicit timor Dei, amor ſaltẽ, & bonũ opus, q̃ ſibi læſus facit, attrahere cõſueſcit. Et hoc eſt q̃ paulo antea ex libro Prouer. dicebamꝰ: Prunas enim congregabis ſuper caput eiꝰ. Nã faciẽs hæc illũ in amore tui inflãmabis, eiusq; inimicitiæ ignẽ appones, quo cõburatur, ac conſumatur. Sic lucratus eſt Dauid Saulẽ. Vidẽs enim Saul Dauidẽ potuiſſe ipſum interficere, nec tamen voluiſſe, cõpunctus eſt corde, & leuauit vocẽ ſuam, & flenit, dixitq; ad Dauid: Iuſtior tu es quã ego: tu enim tribuiſti mihi bona, ego autẽ reddidi tibi mala. Nullũ eſt efficacius emplaſtrũ ad vulnerata corda curãda, quam amor. Et idcircò intelligens Dñs inimicũ tuũ tribus lethalibus plagis eſſe vulneratum: quia corde te odit, manibus malefacit, ore te vituperat: ad hæc tria vulnera curanda, tria conficit emplaſtra, qualia ſunt, cordis tui amor, manuum bona opera, oris orationes. Sciendum quippè eſt vnam ex rationibus, ob quas Deus inimicorũ amorem præcepit, fuiſſe vt inimicum tuum à peccato abſtraheret. Et idcircò non ſufficit tibi illum non odiſſe, ſed oportet te hæc omnia facere ad illũ à peccato auferendũ. Et ſic Iacob vt inimicũ ſuum Eſau

Simile.

1. Reg. 24.

volentem

volentem illum interficere, lucraretur, munera ad eum misit, di- 12
cens: Placabo eum muneribus, quæ præcedunt, & postea videbo
illum, forsan propitiabitur mihi. Et ita contigit. Et præcepit pa-
Gene. 32. storibus suis, vt interroganti Esau, cuium pecus illud esset, respon
derẽt; serui tui Iacob: munera misit Domino suo Esau. Postea au
tem vt eum vidit adorauit pronus in terram septies. Animaduer
tite quot reuerentijs, & adorationibus inimicum suum veneraba
tur: hoc autem non propter pusillanimitatem: cum Angelo nãq;
fuerat colluctatus, vt ibidẽ dicitur, qui ei dicit: Si contra Deũ for-
tis fuisti, quando magis cõtra homines præualebis? sed vt sic eius
cor mitigaret, odiũq; quod in animo cõceperat, ab eo separaret.
Hoc primo aspectu difficile apparet, quòd alter me odio habeat,
ego verò illum diligam: si autem via, qua oportet, ducatur: facilè
Simile. quidem erit. Si asperrimum cliuum vultis ascendere, & directè, 13
ac sine reflexione vultis ambulare, difficillimum erit: si verò per
ipsos viæ reflexus incesseritis, facillimus vobis erit ascẽsus. Si vos
inimicos vestros dilecturi essetis, eo quod vos odio habent, sique
illis benedicturi essetis, eo quod vos vituperant, & infamant, dif-
ficillimum vobis esset, esset quasi asperrimum cliuum, ac saxo-
sum directè ascendere. Non autem ob aliam causam illos diligere
debetis nisi quia id vobis à Deo præcipitur, cui cor vestrum
tradidistis, & hoc est per viæ reflexus ambulare. Si ego vobis di-
Simile. cerem, date illi homini centum aureos ex diuitijs vestris, grauisi
mum vtique vobis esset: si autem dicerem, ex meis mille aureis,
quos habetis, date cẽtum huic homini, quare hoc vobis graue es-
se videretur? si adhuc corda vestra in vobis habetis, necdum illa
Deo tradidistis, durissimum profecto est præcipi vobis, vt ea ini- 14
mico vestro tradatis: si autem iam in integrum corda Deo com-
misistis, iam nõ sunt vestra, sed Dei: quare igitur vobis graue erit
quòd ex illo quod est Dei vobis iubeatur fragmentum inimico
dare? O quã singularis & efficax ratio est hæc: imprimat eã diui
na Maiestas in cordibus vestris, quo hoc sanctum præceptum vo
bis facile reddatur. ¶ Altera ratio: Si Deus hoc carni præcepisset,
durum vtique esset, sed præcepit hoc animæ, & ideò est facile.
Inimici enim damnum, non anima quidem, sed caro patitur. Si
hoc carni præciperetur, posset fortasse se excusare: cùm autem
animæ iubeatur, imò debet se confortare, illudque diligere. Ille
enim, qui carni suę malefecit, eam adiuuit, vt de capitali quodam
hoste

15 hoste vlciſceretur: quia caró (ſecundũ Paulum) concupiſcit aduer- *Gala. 5.*
ſus ſpiritum. Quod cum ita ſit, derelinquite carnem, ſegregamini
ab ea, & cognoſcetis vos debere magis quodammodo eos diligere,
qui inimici veſtri ſunt: quam eos, qui nunquam vobis offece-
runt. Illi enim ſunt auditores veſtri aduerſus carnem veſtram.

Etiam præceptum hoc facile reddit quod Dominus ſubdit, di-
cens: *Vt ſitis filij patris veſtri, qui in cælis eſt.* Ponens in exemplum pa
trem ſuum, videtur Dominus ſignificare in terra, adeò perditam
eſſe charitatem, ac amorem proximis debitum: vt ad remedium
huic malo adhibendum cæleſti exemplo opus ſit: In terra enim à
maximo, vſque ad minimum, à ſapiente, vſque ad inſipientem
omnes contrarium faciunt. Quando præcepit nobis eſſe pruden-
tes, dixit: Eſtote prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut co- *Matt. 10.*
16 lumbæ: exemplum ponens in creaturis. Ad hãc autem virtutem,
ac proximi amorem, ſolum æternum patrem nobis in exemplũ
dat. *Qui ſolem ſuum facit oriri ſuper bonos & malos.* Veruntamẽ mihi
videtur etiam his verbis præceptum hoc nobis facile reddere vo-
luiſſe, ſpe ſcilicet tanti, tamque præſtantis præmij conſequendi,
quod eſt nos filios Dei eſſe. Non dicit: vt filij Dei appellemini, ſed
vt ſitis filij Dei. Quid faceretis fratres, vt regis filij eſſetis, & vt
vos in filios adoptaret? quanto igitur plus facere debetis, vt filij
Dei ſitis? Beatus Auguſtinus dicit, Gentiles appellaſſe Aeneam, *Auguſti. li.*
Herculem, atq; alios huiuſcemodi Dei filios, propter nihil aliud, *3. de ciuita-*
niſi vt in prælijs confortarentur; quia eorũ auxilio ſibi opus erat: *te Dei.*
ipſi etenim optime cognoſcebant eos non eſſe filios Dei. Sic igi-
tur Chriſtus Redẽptor noſter, vt nos ad hoc perfectiſsimum opus
17 faciẽdum confortet, dicit: Vt ſitis filij patris veſtri; non ficti qui- *Ioan. 1.*
dem; nec falſi, ſed veriſsimi. Beatus Ioannes dicit: Dedit eis pote
ſtatem filios Dei fieri ijs, qui credunt in nomine eius. Notandum
eſt Sanctum Euangeliſtam non dicere, eos qui credunt in Chri-
ſto filios eſſe Dei; ſed dediſſe eis poteſtatem, vt filij Dei fierent,
hæc opera adimplentes. Et ſic modo non dicit, Facite hoc, quia fi-
lij Dei eſtis, ſed vt ſitis. Nam licet credatis, niſi tamen hoc fece-
ritis, non eritis filij Dei. Et niſi ſitis filij Dei, non eritis hæredes
regni eius. Quod ſi quis quærat, quare per hoc potius, quam per
alia opera filij Dei efficiamur? Reſpondeo hanc filiationem non
eſſe ratione ſubſtantiæ, ſed ratione ſimilitudinis. Priori ratione
ſolum. Verbum eſt eius filius: poſteriori autem ſunt omnes iuſti.

Et

Et licet verum sit per vnam quanque virtutem nos Deo similes 18
fieri, proprius autem per amorem, pietatem ac misericordiam si-
Simile. miles illi efficimur. Homo enim non dicitur proprie similis alte-
ri, quando ei in manibus, aut pedibus, sed quando in facie assimi-
latur illi: quia est superior & perfectior pars omnium, quæ sunt in
corpore. Et quia facies hominis est quod magis apparet, & dete-
ctum incedit; sic etiam quod magis in Deo reuelatur, quodq; ma-
gis erga nos ostenditur, est diuinus eius amor, pietas, ac misericor
Psal. 144. dia. Miserationis enim eius (inquit Dauid) super omnia opera
eius. Quapropter hic amor, & pietas, dicitur facies Dei. Et in hac
præsertim oportet nos ei similes esse, vt filij eius simus. Quis esset,
qui altissimam hãc dignitatẽ profunde considerans, quæ per hãc
virtutẽ impetratur, fœlicissimũ nõ iudicaret omnem laborẽ, quæ
in ea exercenda pateretur? Veruntamen adeò hebetis, ac rudis in 19
genij sumus, vt hoc recte considerare nesciamus. Per viscera mi-
sericordiæ Dei nostri, vos rogo dilectissimi fratres, hæc omnia di
ligentissimè pensetis, & videbitis, quid in vobis sentietis.

Etiam rem hanc facilẽ reddit, quod ille qui est omnipotẽs di-
cit: *Ego autem dico vobis. &c.* O quis verba haberet, quibus satis di-
gnè emphasin, & maiestatẽ, quę in hac sententia inclusa est, pos-
set explicare. Similibus verbis concitauit Absalom ad crudelissi-
mum facinus famulos suos, scilicet, ad mortem fratris sui Amnon.
2. Reg. 13. Obseruate (ait illis) cum temulentus fuerit Amnon, & percutite
illum, Nolite timere, ego sum qui præcipio vobis. Et hæc vox suf
fecit illos ad tantũ facinus concitare. Quare ergo hæc ipsa vox, &
vox quidẽ Dei, nos ad tantum bonum non commouebit? O rem
admiratione, ac lachrymis dignissimam. Ex sacris literis constat, 20
plurimos quondã fuisse idololatras, qui credẽtes illos suos immanes
Deos humano sanguine delectari, suosmet filios occidebant (qui quidẽ solẽt à patribus super omnia diligi) eosq; immolabãt,
sibi persuadẽtes se in illa crudelitate Deos suos lætitia afficere. Ita
Psal. 105. Dauid dicit; Immolauerunt filios suos, & filias suas dæmonijs, &
effuderũt sanguinẽ innocentẽ, &c. Atq; hodie sunt in Indijs plu-
rimi huiusce modi, qui semetipsos sacrificant, prosternentes se sub
tus currus, in quibus in eorũ festiuitatibus idola deferuntur. Hæc
dicens, magnopere admirer eos, qui nos de fide, ac Christiano no
mine iactamus à lachrymis posse contineri, cùm consideramus,
quantũ plus in illis sacrilega illa infidelitas; quam in nobis Chri-

stianis

21 stianis sacratissima diuini Euangelij pietas valet. Quod cum illi propter diabolum se interficiant : tu ne minimum quidem contumeliæ verbum propter Deum perferas, nimis quidem miserabile est. O quam absurdum est, quod vbi primum quis ab altero iniuriam accipit, statim prodeunt leges Italiæ, earumque abusiones, quæ agunt quomodo iniuria illa vlciscenda sit. Quando igitur tam perfecti non essetis, vt damnum, quod proximus vobis intulit, dimittere nolletis, nunquid non est iudex, qui illud vobis iubeat resarciri? Dicet aliquis : pater quis esset honor meus, si iniuriam ad iudicis arbitrium persoluendam relinquerem? apud iudicem conqueri fœmineum est, inimicum meum vlturus sum, & hoc modo honorem meum resarciam. Honorem? ecquis hoc dixit? Italia nè, an Euangelium? Aduerte,
22 tu non es Christianus? Pater (inquit) desine ista. Istud est quatenus ad Deum : sed nunc sumus in mundo, & de secularibus rebus, quæque tectis subsunt, loquimur. Profectò ita loquuntur, ac si essent pagani. Et statim aliud responsum reddunt, dicentes: Pater parum scis de his exterioribus rebus, quæ in seculo aguntur: filijs meis maledicam, nisi iniuriam mihi illatam vlti fuerint. O fratres ecquid præceptum illud Domini, dicentis: Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros, operatur in vobis? Nunquid non creditis Deum esse, qui hoc dicit? O terribilem confusionem! Tot lites, ac contentiones, seditionesque sunt inter Christianos, qui Deum hoc dixisse credunt, quot inter infideles, qui hoc non credunt: atque etiam plures fortasse. Hoc est quod Isaias dicit: Erubesce Sidon, ait mare. Quasi reprehenderet mare Sido- *Isai. 23.*
23 nem: eo quòd cum ipsa esset ciuitas in terra constructa, plures in ea essent perturbationes, quàm in mari, Gentes, & Mauri, quid aliud sunt, nisi tempestuosum mare? Hoc autem mare Christianis potest dicere: Erubescite, eo quod peiores nobis sitis, viuitis enim ita turpiter, ac flagitiosè, quasi Deum non haberetis. Et profectò nos inuicem alteros, alteros persequi, prouenit ex eo, quòd quanuis fidem habeamus, ita tamen Dei obliuiscimur, sicut si in eo non crederemus. Hoc significauit Dauit, dicens: Deus in nomine tuo saluum me fac, & in virtute tua iudica me, id est, in virtute verberum, passionumque tuarum. Et hu- *Psalm. 53.*
ius petitionis rationem reddens, dicit : Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me, & fortes quæsierunt animam meam.

Magni

Magni laboris eſt fortes & alienos hoſtes hominem habere. Et quare te ô ſancte propheta perſequuntur? Rationem aſsignans, ait: Et non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum. Non magis Dei recordantur, quàm ſi Deus non eſſet. Vnde apparet, quod ſi homo ante oculos ſuos ſemper Deum ferret; facilè quidem iras acpaſsiones ſuas poſſet ſuperare. Et quanuis hoc propter Deum non faceretis; aduertere tamen deberetis, quid inde poſſet dimanare. Iacob, & Eſau in viſceribus matris ſuæ rixabantur, & contendebant, quiſnam priùs exiturus eſſet. Tandem priùs prodijt Eſau: Iacob autem planta eum tenebat. Quando tibi iniuria infertur; rixantur in corde tuo amor Dei, & amor mundi, & contendunt, vter prævalebit. Dicit enim amor Dei. Ignoſce propter eum qui tui amore captus in cruce ſuſpenſus eſt. Dicit autē amor mundi: ſi peperceris, in qua opinione habeberis? Et plerunque prævalet peior. Tunc igitur tene eum planta, conſidera in quo vniuerſa iſta vltio ſiſtet: quid inde apud homines, & apud Deum proueniet? Cui meliùs contingit? qui parcit, an qui vlciſcitur? ſi quidem in primis Deum offendit: deinde neceſſariò domum, vniuerſamque familiam ſuam derelicturus eſt; & tanquam fera per montes diuagaturus. Ne autem dicas te eſſe debilem, & amplius facere non poſſe: ad hoc enim tibi reſpondetur: Ego autem dico vobis. Ego, qui ſum Deus optimè noui quantum vos poſsitis. Ego imbecillitatem veſtram iuuabo, ſi facere volueritis quicquid eſt in vobis. O quàm ſuaue verbum. Ego autem. Quando ô frater cum inimicitia tua contendis, contemplare Dominum tibi dicentem: Fac hoc propter me. Accipe fili mi potionem iſtam, quanuis tibi amara videatur; accipe illam propter me. In hoc volo cognoſcere quantus ſit tuus erga me amor, propter nullum alium hoc facias, niſi propter me. Quid fratres? nunquid tam parum hoc verbum: propter amorem Ieſu Chriſti apud vos valiturum eſt? Si vos puro corde, veraque animi contritione ad æternum patrem acceſſeritis, eumque per Ieſum Chriſtum crucifixum rogaueritis, vt peccata veſtra dimittat: abſque dubio centum millia millium peccatorum vobis ignoſcet: vos autem per hoc ipſum nomen vnā iniuriam non dimittetis? ô maximam ingratitudinem.

Gen. 25. 24 25 26

Rom. 12. Aduertite etiam quòd primū dicit: Diligite. Vbi cordis amorē ſolidum poſtulat, ac verum. Beatus Paulus annumerans Spiritus ſancti dona, vnum ex illis eſſe dicit: Dilectio ſine ſimulatione

amorem

27 amorem sine fictione, sed cum omni synceritate, & æquitate. Et siquidem Spiritus sancti donum est, oportet vos cum omni instantia, & efficacia illud ab eo postulare, vosque diligẽtissimè ad illud recipiendum disponere. Aliqui dicunt se ignoscere, vbi primum autem occasio vlciscendi offertur, passionem suam manifestant, quæ intus latebat. Hæc non est dilectio sine simulatione. *Simile.* Ita ouis herbam carpit, vt nihil illic remanere videatur. Remanet tamen radix intra terram: quapropter minima quaque superueniente pluuia, iterum reuirescit. Sic etiam hi dicunt se ignoscere, & exteriùs quidem sic apparet, veruntamen semper remanet radix (quod est odium) in corde. Non sufficit dicere: Ego nihil ab eo peto, ego ei loquor: nam quod Deus præcipuè petit, est? diligite, scilicet, intimo ac solido cordis amore. Idcircò euellite
28 radicem, quod est odium: sin minus minimo quoque rore decidente; minima quaque occasione oblata, iterum inimicitia reuirescet.

Et postea subdit, dicens: Be*nefacite*. Vult Dominus vt simus sicut bona, & fructifera arbor; quæ hanc habet proprietatem, vt quidcũq; eius radici applicetur, siue cinis siue terra, siue stercus in flores cõuertat, atq; inde suauissimos proferat fructus. Talẽ oportet esse Christianũ: vt siue vituperetur, siue honestetur, tã bona, quã mala omnia in bonũ cõuertat, & prò omnibus bona reddat. Ita Paulus de se fatetur, ac de Apostolis, & iustis, dicẽs: Maledicimur, & benedicimus: persecutionem patimur, & sustinemus. blasphemamur, & obsecramus: idest, pro illis preces effundimus. O beatos illos, qui ad tam sublimẽ charitatis, atq; amoris gradũ per
29 ueniunt! Dixit Dominus: Omnis, qui audit verba hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam supra petram, & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat supra petram. Et omnis, qui audit verba mea hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificauit domum super arenã: & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit; & fuit ruina eius magna: Petra est massa quædam terræ calore solis coarctata, & ex illa multa terra adunata. Arena autem, sunt grana quædam alia ab alijs segregata. Charitas est tanquã petra, quæ homines vnã rem adunatam, & quasi petram coarctatã efficit. Vnde Propheta de iustis *Simile.* *Simile.* *1. Cor. 4.* *Matth. 7.*

loquens, dicit: Qui ſtatis in domo Dñi, benedicite Dominũ. Et 30
Pſal. 143. ſtatim addit, dicẽs: Benedicat tibi Dñs ex Sió. Quid eſt hoc Propheta? quia in vno loco cũ pluribus; in alio verò cũ vno tantũ loqueris, dicẽs: Benedicat tibi? Hoc fecit, vt ſignificaret, eos, qui ſe adinuicẽ diligũt, quãuis numero ſint plurimi, amore tñ vnũ eſſe. Per arenã odiũ, atq; inimicitia ſignificatur, quæ vnũquemq; in locum ſuum facit abire, & omnia diſpergit. AEdificatio, vita, atq; opera ſuper hãc amoris petrã ſtabilita, quãuis venti, imbres, tẽpeſtateſq; ingruãt, non tñ poterunt euerti: qui autẽ diuiſionis arenę immittitur, minimo quoq; ventorũ flatu proſternit. Adeò ſublimis, & excellens eſt hæc virtus, vt cum Dauid Deum rogaret, vt
Pſal. 131. eius recordaretur, hãc ei proponat, dicẽs: Meméto Dñe Dauid, & omnis mãſuetudinis eius. Non dicit memento Dñe eleemoſynarum, orationiſq; meæ; aut zeli mei erga diuinum cultum: ſed mento (inquit) omnis manſuetudinis meæ. Hæ enim tibi multò gratiores ſunt. Antequam Dñs hoc Euangelium prædicaret, iam 31
bonus rex illud ad literam obſeruauerat. Nec verò ipſe ſolus; ſed alios etiã ſacræ literæ illud obſeruaſſe affirmant. Ex quibus omnibus vnũ tantũ vobis ſanctũ Eliſeũ referã: de quo dicunt diuinę literæ; ꝙ cùm rex Syriæ vellet nocere regi Iſrael, cumq; ad hoc ei in quodã loco inſidias paraſſet, hoc Eliſeus regi Iſraeli nũciauit, & huic periculo obuiauit. Nec verò defuit, qui regi Syriæ diceret:
4. Reg. 6. Eliſeus Propheta, qui eſt in Iſrael, indicat regi Iſrael omnia verba quæcunq; locutus fueris in cõclaui tuo. Miſit ergo rex equos, & currus, qui eũ ad ſe vinctũ adducerẽt. O quã modicũ cognitionis Dei habebat hic ſtultus! cũ igitur regis exercitus ad virũ Dei apprehendendũ veniret, deprecatus eſt vir ſanctus Deũ, vt eos cæcitate percuteret, & ſtatim omnes excęcati ſunt. O ſi nũc eſſet vnus 32
Eliſeus, vt ſiquidẽ homines amore ducti ad Deũ cõuerti, à vitijſq; ſuis nolũt reſipiſcere, timore ſaltem perterriti peccare ceſſarent: qui à Dño peteret, dicens: Fœminã illã, quæ in ianua tandiu commorãs viris officere non ceſſat, excæca: excæca etiã illam, quæ cũ depraua to animo ad feſtiuitates, ludos, ac cõuiuia proficiſcitur: illum etiam perditũ, ac Reipublicæ deſtructorem grauiſsima infirmitate percute, ita, vt à lecto non ſurgat: quo ſic in tui cognitionem omnes iſti deueniant, animabuſque ſuis medeantur. Cùm illi ſerui regis cæci eſſent, perrexit ad eos Eliſeus, & dixit illis: Sequimini me, & oſtendam vobis virum, quem quæritis: duxit q;

eos

33 eos ita cæcos in mediam Samariam. Cùmque Rex vidisset eos, dixit ad Eliseum: Nunquid percutiam eos pater mi? Et ille ait: Nó percutias, sed pone panem, & aquam coram eis, vt comedant, & bibant, & vadant ad dominum suum. Appositaque est eis ciborum magna præparatio. Cognoscatur in Syria hominem esse in Israel, qui diligit inimicos suos, eisque benefacit, cùm posset eos omnes occidere. Maiorem honorem adeptus est Eliseus, eo quod hoc insigne pietatis factum cum hostibus suis fuerit operatus, quàm vos, qui de die in diem ad iniurias vlciscendas odium reseruatis. O quanta est nostra confusio, & ignominia, quod in lege gratiæ, & amoris cum tanto odio, & inimicitia viuamus, præcipuè cum iam Deus nobis ore suo dixerit: Diligite inimicos vestros. Si enim tantum diligitis eos, qui vos amant, nonne & Ethnici hoc faciunt? si etiam gentes amicos suos diligunt, eisque
34 benefaciunt, quomodo apellabimus eos, qui ne amicis quidem suis fidem seruant? Nunquid sunt verba, quibus tanta iniquitas satis dignè valeat ampliari? O quantopere de hoc querebatur Dauid, dicens: Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem vtique. &c. Tu verò homo vnanimis, qui simul mecum dulces capiebas cibos. Et statim addit: Veniat mors super illos, & descendant in infernum viuentes. Non est hæc oratio, sed Prophetia. Amici persecutio magnopere sentitur, quia potentior est alijs ad officiendum vobis: quia multa pignora vestra possidet, multa arcana ei reuelastis: est testis cordis vestri, atque etiam propter ingratitudinem. Vnde Sathanas quod fortissimum iaculum in finem reseruauit, vt omninò muros, ac patientiam Sancti Iob humi prosterneret, fuit ipsosmet eius amicos ad illum adducere, qui eum asperrimis verbis reprehenderent. Et sic Beatus Rom. 1.
35 Paulus loquens de illis, quos Deus tradidit in desideria cordis eorum, & in reprobum sensum: inter mala, quæ de illis dicit, vnum & nimis principale est quòd essent sine affectione, & absque fœdere, quod ne amicos quidem suos diligebant, nec eis debitum fœdus seruabant. Cauete fratres à tanta peruersitate. Et amicis vestris fidem seruantes, inimicos vestros patienter supportate. Attendite obsecro ad verba, quibus diuinus Magister materiam hanc concludit, dicens: *Esto te ergo vos perfecti, sicut & pater vester cælestis perfectus est.* Coniunctio illa, sicut, non dicit omnimodam similitudinem: quia impossibilis est, sed

admonet nos Dñs, vt quantũcumq; potuerimus, eũ curemus imi 39
tari. Vt autem hoc optime facere sciatis, oculos conijcite in hunc
ipsum Dominũ, qui cæleſtem hanc doctrinã nos erudijt: & conſi
Rom.15. derate quam ad vnguem (vt aiunt) atq; perfecte illam adimple-
uit. Sic nobis commendat Apoſtolus, dicens: Vnuſquiſq; veſtrũ
proximo ſuo placeat in bonum, ad ædificationẽ. O quam ſalubre
conſiliũ: Ne in peccato proximo tuo placeas. Si aliquis tibi dixe-
rit: Amice ſuffragare illi, quia eſt cõterraneus meus: ſiue fac hoc
aut illud propter me, ſi eſt peccatũ, nequaquã facias. Et dicit infe
rius S. Apoſtolus: Deus autem pacis, & ſpei det vobis idipſum
ſapere in alterutrũ, ſecundum Ieſum Chriſtum, vt vnanimes vno
ore honorificetis Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Propter quod ſuſcipite inuicem, ſicut & Chriſtus ſuſcepit vos in
honorem Dei. Diligentiſsime animaduertendum eſt, quotieſcũ- 37
q́ue B. Paulus aliquid Dei nomine præcipit, in exemplum ad nos
confortãdos Ieſum Chriſtũ adhibere: & idcirco addit ſtatim. Di
co autẽ Chriſtũ Ieſum miniſtrũ fuiſſe circunciſionis, propter ve
ritatẽ Dei, ad confirmãdas promiſsiones patrũ: gentes autẽ ſuper
miſericordia honorare Deũ: id eſt. Attẽdite quomodo Ieſus Chri
ſtus, omnes tã Iudæos quàm gentes ſuſcepit, circunciſioniq; ſer-
uiuit, id eſt Iudæis ad confirmãdas promiſsiones patrũ, id eſt, pa-
tribus à Deo factas. Et quanquã in vita eos aſperrimè reprehẽdit,
vt illos ad veritatis viã adduceret: cùm tñ iam in vltimo vitæ ſuæ
tranſitu in cruce pẽderet, tũc nõ eosquidẽ reprehẽdit: imo potius
eos excuſauit, pro eis ęternũ patrẽ exorans. Quod amici noſtri in
hora mortis nobis cõmendãt, illud nos magis ſolet commouere.
Simile. Nullũ enim eſt adeo, vel ſaxeũ cor in orbe terrarũ, quod non gau
deat illud adimplere, quod à ſe quiſquã in mortis articulo cõmo- 38
rãs poſtularit. Sic etiã filius Dei hominũ remediũ maximè deſide
rans, expectauit illud tẽpus mortis ſuæ, in quo beneficiũ ſingula
re ab ęterno patre poſtularet, cùm & ſi non pater quidem, ſed
alionus eſſet, nequaquam illud negare auderet. Expectauit vt ſe
in cruce ſuſpenſum videret ſanctiſsimo corpore ſuo vlneribus
diſcruciato, ac excoriato: illudq́ue efficaciſsima oratione expo-
ſcit, dicens: Pater, ignoſce illis, quia neſciunt quid faciunt.
O æterne Pater, nullus eſt in terra pater, qui cum filius eius
in vltimo mortis articulo exiſtit, aliquid ei à ſe petenti neget.
Iam ego morior, & pro illis in hac cruce pendeo, per hæc vulnera,
& mortem

39 & mortem te rogo, vt eis velis ignoscere. Satis illic adimpletum est quod dicitur: Vox turturis audita est in terra nostra. Turtur solet se in sicco ligno collocare, & illic canit: cuius cantus est tanquam modulatio matris blandientis infanti, qui plorat, ac dicentis. Ru, Ru, Ru, O Christe dulcissime animarum nostrarum amator, tu in sicco ligno collocatus, illic æternum patrem tuum cum clamore valido, & lachrymis placasti, dicens: Pater ignosce illis. In Genesi legitur, duos fuisse fratres (quorum alter dicebatur Iubal: alter vero Tubalcain) filios Lamech: horum alter, scilicet, Tubalcain inuenit artem ferrariæ: alter verò, scilicet, Iubal, musicæ artis fuit inuentor, quia ad sonitum mallei fratris sui creditur cecinisse. Duo fratres fuerunt, Christus redemptor noster, & populus Iudaicus. Et ille maledictus populus, crudelis frater, ferrariæ 40 artem inuenit: nunquam enim ars tam dura, nec tam crudelis immanitatis modus repertus est anteà: solus ille populus inuenit artem crucifigendi homines: priùs enim funibus alligari crucibus homines consueuerãt; & ipse inuenit malleum, quo crudelibus, ac crassis clauis affigerentur. Et ad sonitum mallei frater Iesus Christus orationis suæ melodiam concinebat, & magis voces orationis sanctissimi Redemptoris, quam ictus mallei atrocissimorum hominum resonabant. O maxime Redemptor mundi, vere totius patientiæ Magister, quemadmodum frater tuus populus Iudaicus ferro multo durior crudelitatem: & malleandi artẽ sanctissimiq́ue corporis tui crucifigendi immanitatem inuenit: sic etiam tu primus fuisti, qui talem concinendi mõdum reperisti, quiq́ue primus ad huius instrumenti sonitum cecinisti. Tu pri- 41 mus fuisti, qui talem orationis modum inuenisti. Te ergo Domine per istum ineffabilem amorem, per istam q́ue cælestem patientiam exoramus, vt corda nostra mollifices, istam q́ue admirabilem doctrinam in illis imprimas, quo te imitantes, gratiam tuã recipiamus, & postea te fruituri in cælestem gloriam conscendamus, Amen.

Cant. 2.

Genes. 4.

Dominica. I. Quadrageſimæ.

Tunc ductus eſt Ieſus in deſertum à ſpiritu. &c.
Matth. 4.

ICTIO Illa, tũc, Domini baptiſmum refert, id eſt, ſtatim poſtquam baptizatus eſt, ductus eſt in deſertũ. Prius quam ieiunaſſet, baptizatus eſt, cum ipſe eſſet puritas, ad exemplum tamen noſtrum hoc fecit: videlicet. Vt nos admoneret, antequam ieiunia aggrediamur, operaq́ue bona incipiamus, oportere nos in
Simile. ſacroſancto confeſsionis, ac pœnitentiæ lauacro ablui. Prius agri 2
colæ ſpinas ab agro euellit, quàm in eo triticũ ſerat. Sic etiam optimũ ieiuniorum, orationum, eleemoſynarũ, ac denique prædicationum ſemen ne inter peccatorum ſpinas inſeratis: aliter enim totum deſtruetur: ſed ſpinas, ac tribulos priùs auferte, & ager bene diſpoſitus remanebit ad ferendum fructum. Et præſuppoſito quòd in initio quadrageſimæ hoc facietis: optimum etiam, atque
Simile. ſaluberrimum erit, quod ſacratiſsimum Euchariſtiæ Sacramentũ recipiatis, quãdo enim aliquod iter facturi eſtis, prius diluculo iẽtatis quò maiores vires ad ambulandum habeatis. Sic etiam ad hoc ſanctæ Quadrageſimæ iter validiſsimè, ac feruentiſsimè coficiendum, ſacroſanctum hoc ferculum quod in diuino altari datur, accipite.

Tunc ductus eſt Ieſus in deſertum. O admirabilem doctrinam: bea 3
tus, qui eam fuerit ſecutus. Poſt animæ lauacrũ confuge frater in ſolitudinem. Effuge occaſiones, ne iterum coinquineris. Cùm vi
Geneſ. 21. diſſet Sara filium Agar ludentem, &c. vſque ibi. Eijce ancillam hanc, & filium eius. Hic ludus Iſmaelis cum Iſaac erat, quod eum docebat altaria conſtruere, & idola adorare. Sed dicet quiſpiam, hoc cum ita eſſet, ſufficeret quod puer, nõ autem mater ſimul domo expelleretur, ſiquidẽ non erat in culpa. Dico vtrũq́; fuiſſe neceſſariũ, & ita ibidẽ Deus Abrahæ præcepit: ſi enim mater domi remanet, aliquãdo puer Iſmael ad eã videndam domum reuerteretur. Idem hic dicimus, non ſufficit q̃ à peccatis laueris, illaq́; foras eijcias: ſi mater domi remanet, quæ eſt occaſio: quæ ſi remanſerit,

4 ſerit, aliquando filius: quod eſt peccatũ reuertetur. Nec verò ſolũ debes foras expellere propinquas occaſiones, qualis eſt mala ſocietas, malus tractatus, &c. Sed rationi conſentaneũ eſt, vt etiã ab alijs remotioribus ſepareris, quæ licet ex ſe nõ ſint adeò malæ, animã tamẽ ad malũ diſponũt. Falciſculi palmitũ ad ſolẽ, & aerẽ collocati, nõ illic quidẽ vrũtur, veruntamen adeò exſiccantur, humore remq; illũ, quo eorum eſſe cõſeruatur, amittũt: vt poſtea minima quaque ſcintilla ignis attingãtur, ſtatim inflammentur, & in prunas cõuertãtur. Aduerte frater, iſta diſſolutio, & effuſio per vias, iſta viſitatio cũ bona intentione, iſta ambulatio propter honeſtã recreationẽ, nõ te vrit, nõ tibi adimit gratiã: his tñ rebus adeò virtutis humor exſiccatur, vt poſtea minima quaq; ſcintilla, leuiſſima quaq; occaſiõe inflãmeris, alioquoq; mortali peccato maneas *Similc.*

5 concrematus. Hoc ſignificauit S. Iſaias, dicens: Concipietis ardorem, & parietis ſtipulã: ſpiritus veſter, vt ignis vorabit vos, & erũt populi quaſi de incendio cinis. In iſta diſſolutione concipitur calor, & ardor. Quod autẽ inde proficiſcitur eſt, vt anima quaſi ſtipula ſicca remaneat: & ſtatim ſenſualis appetitus his auxilijs confeitatus oĩa cõburit. Idcircò frater in ſolitudinẽ cõfuge. O quantũ beneficiũ Deus in eũ cõfert, cui ad hoc faciẽdũ ſpiritũ cõcedit: *Iſai. 33.*

Sicuti ipſe Deus per Sanctũ Iob exaggerauit, dicens: Cui dedi in ſolitudine domum, & tabernacula eius in terra ſalſuginis, cõtemnit multitudinem ciuitatis, clamorem exactoris non audit: circũſpicit montes paſcuæ ſuæ, & virentia quæq; perquirit. Hæc terra eſt vita pœnitens, in qua plurimæ voluptates, ac ſuauitates ſpirituales oriuntur. Et hîc cum tranquillitate, & affectione habitat *Iob. 39.*

6 ille, de quo hîc Deus loquitur, Et contemnit multitudinem ciuitatis. Vnus eſt vſurarius, & pecuniam ſuam dat ad vſuram: alius eſt luſor, qui noctu, dieq; ſubſtantiam ſuam ludendo conſumit, vxoremq; ſuam inhumaniter tractat. Alius paſſione, atque ira plenus, nimium ſolicitus eſt, vt iniuriam vlciſcatur: alius denique ambitione ſua mundum euoluit. Quod ſi eos reprehendatis, ac dicatis: quare illud faciunt? Reſpondebunt, dicentes: vniuerſi homines hoc faciunt. Itaque ciuitatis multitudinem ſequeris? perditioni es proximus. Nunquid ignoras Dominum dicere: *Matth. 7.*

Spatioſa via, quæ ducit ad perditionem: & multi ſunt qui intrant per eam. Et arcta via eſt quæ ducit ad vitam, & pauci ſunt qui inueniunt eam. Non ſequaris turbam ad faciendum malum,

neq; in iudicio plurimorũ acquiescas sententiæ, vt à vero deuies. 7
Ad benefaciendũ bonum est turbã sequi, non autẽ ad faciendum malum. Qui igitur in solitudine habitat, contẽnit multitudinem ciuitatis, & nõ audiet vocẽ exactoris. Adeò solicitũ,& importunum exactorẽ in nobis habemus,vt nõ expectet petere ad festum sancti Ioãnis,aut Natiuitatis Dñi,sed semper exigit. Hic exactor est sensualitas.O quot res à nobis exigit:voluptates, cibos, colloquia,ludos,&c. Si igitur Deus tibi spiritum solitudinis tribuerit, nõ ei quod exigit,cõcedes.Petis vltionẽ?ò peruersa sensualitas?nõ possum tibi dare; aliter enim mihi Deus præcipit? cui iustius est obedire,q̃ tibi,&c. Dicit vlteriùs,q̃ hic talis circunspicit mõtes pascuæ suæ:id est,crebra animi contemplatione circuit,& perambulat mõtes illos cæli,diuinas personas,angelicas creaturas,omnesq; 8
sanctos,qui in eis cõmorant,& gaudia, quibus depascũtur cõsiderans:& illic ardẽtissimis desiderijs incẽditur videndi se iam inter illos.Et inter ea virentia quæq; perquirit. Semper amœnissima, & viridissima prata,vbi pascatur,inquirit: hoc est semper nouos modos inuestigat, quibus melius ac melius Deo seruiat. Hæc omnia consequitur ille,cui Deus hoc beneficiũ confert,scilicet,cui solitudinis spiritum concedit. Idcirco beatus ille, qui ex mundo defertum nouit efficere,quique domi suę in medio secularium curarum, ac negotiorũ solitudinem, ac separationẽ quandã inquirit, vbi se
Psal.44. totum Deo tradat.Dicit Deus animę dilectæ suæ:Obliuiscere populum tuum,& domum patris tui. Non dicit obliuiscere inhonestarum rerum,sed etiam obliuiscere (inquit) honestarum licitarũ
Exo.17. q̃ delectationum.In solitudine eduxit Deus aquam de petra.Si in hac solitudine fueris,quanuis sit petra, nihilominus tamẽ lamẽ 9
taberis,& in lachrymarum riuulos conuerteris, tuasq; atque etiã
Cant.5. vniuersi mundi miserias perfenties.Antequam sponsus sponsam suauissimis,ac maximi amoris plenis verbis inuitaret, dicẽs: Aperi mihi soror mea amica mea,colũba mea,immaculata mea: priùs ipsam sponsam accersiuit, vt exiret de ciuitate in rus; & statim eã rogat, vt ipsum domũ suam,id est,in pectus suum, & cor ingredi patiatur,vt significaret animã summopere oportere, prius se omnibus secularibus implicationibus,ac negotijs expedire, vt quietam in corde suo habitationẽ Dño dare possit.Et illud quod sponsa ibidem respõdit, dicẽs: Spoliaui me tunica mea,quomodo induar illa? Laui pedes meos,quomodo inquinabo illos? dicit B. Augustinus.

10 gustinus hoc respondisse, non eo q̃ iustus Dño nollet aperire, & melior esse, atq; trãquillus, ac cũ intimiori conuersatione spõsum in se habere. Veruntamẽ positũ est hoc ad exprimẽdum qualis sit carnis sensus, quæ ex leuissima quaq; re occasionem assumit, non proficiẽdi de die in diẽ virtutis executionẽ differẽs. Quid impertinentius, q̃ dicere se nõ posse tunicã induere, & nõ velle surgere, eo q̃ inquinabit pedes? verũtamen quia Deus spiritui fauet, ad istas carnis imbecillitates superandas, dicit statim: Dilectus meus misit manũ suam per foramẽ, & vẽter meus intremuit ad tactum eius. Hæc manus est Dei auxiliũ, quo vẽter animæ intremiscit, id est, aer eius corroboratur. Et hîc vbi nos legimus: vẽter meus intremuit, in Hebræo habetur: fremitũ ediderũt super me viscera mea super illum. O rem mirabilem, quomodo hîc sacra Scriptura hominis miseriam, diuiniq; auxilij potentiam explicat. Et quomodo Deus non desinit omnia remedia intentare ad nos curãdos, spiritumq; aduersus carnis contradictiones fulciẽdum, vt igitur hęc ei auxilia præberet, atq; in hos fauores deueniret, prius ei dixit: Veni in hortum meum soror mea sponsa. Sic etiam oportet frater te exire, cum hoc diuino sponso ad ieiunium tuum in solitudine celebrandum, ne oculi videant vanitates, nec lingua illas loquatur. Nam Beatus Isidorus dicit: Qui à cibis abstinent, & mala agunt, dæmones imitantur; quibus culpa adest, & cibus deest. Ab omnibus non oportet abstinere, quãdo multi vnum delictũ commiserunt, & omnes absque scandalo puniri possunt: maximæ iniustitiæ factum esset, si vno punito alij supplicij immunes relinquerentur. Sic etiam quando quidem non solum stomachus peccauit, nimis edendo, sed lingua etiam superflua loquendo, aures etiam male audiendo, oculi denique turpia, atque inhonesta videndo: iniustitia inferretur stomacho, si illi soli ieiunare iuberetur, de q̃ue illo vno supplicium sumeretur. Ieiunent ergo oculi etiam, & manus, lingua, & aures à malis operibus, pedesq̃ue à malis passibus se cohibeant: neque enim æquum est q̃ miser stomachus pro omnibus persoluat. Sanctus Iosue superauit, percussit, atque interfecit quinque reges, & suspendit eos super quinque stipites, fueruntq̃ue suspensi vsque ad vesperum. O fælicissimum illum, qui pugnat, vt talem à sensibus suis victoriam consequatur, eosq; suspensos, ac crucifixos tenet vsque ad vesperum, quod est vsque ad terminum diei vitæ, quæ est mors.

Augusti. tract. 56. in Ioannẽ.

11

Isidorus super Amos: propheta. Simile.

12

Iosue. 10.

Ad hoc ſolitudinis ieiunium dicit Sanctus Euangeliſta Dñm 13
Ieſum à ſpiritu fuiſſe deductum. Hunc oportet eſſet ducem noſtrum in omnibus vijs noſtris, hunc ſemper ſequi debemus. O quãtus defectus eſt circa hoc inter Chriſtianos, vere non fere maior eſt inter barbaras nationes, quæ Deum penitus ignorant. Dat tibi quidem Dominus munus aliquod, quo in Indias proficiſcaris; & ibi primũ animaduertis te in eo quatuor minuta poſſe acquirere: nec conſideras, vtrùm tibi liceat vxorem ſolam & abſque viro, filioſq; abſque parente relinquere, te verò in magno periculo millies offendendi Deum non attendis; ſed nihil aliud niſi vti-
Simile. litatem illam tibi ante oculos proponis. Vis filiam tuam in aliquo ſtatu collocare, cuius ſpiritualis ſalus, in eo benè aut malè gerendo agitur, & ad illam viro copulandam, aut in monaſterium includendam, non animaduertis, vtrùm conuenientius diuinæq; 14
voluntati conformius ſit, atque ad eius ſaluationem ſecurius: ſed quomodo pauciorẽs pecunias conſumes, tradendo ne illam viro, an includendo in monaſterium? & poſtquam illam matrimonio tradere decreuiſti, non conſideras quocum viro illam melius cõiunges, & conformius diuinæ voluntati; ſed cum quo magis honoraberis, aut qui illam pro minore pecuniæ numero ducat. Hoc nunc agitur, & vlterius procedit; Dei autem voluntatem conſiderare non eſt hîc in hominum vſu. Et dicitis vellem vt filius meus eſſet eccleſiaſticus; ſic enim ditior eſſet: non dicitis, quia ſic melius Deo ſeruiret. Tollite, tollite fratres abuſionem iſtam, & cum magiſtro veſtro Ieſu Chriſto filio Dei conformamini, qui ductus eſt à ſpiritu in deſertum.

Maximè notandum eſt ſuper hunc Sancti Euangelij locum, 15
& quotieſcumque Chriſti Saluatoris noſtri opera legimus, actiuè
Luc.7. illa facta, atq; relata reperimus. Ibat Ieſus in ciuitatem Naim, &c.
Ioan.19. Exiuit baiulãs ſibi crucem. Egreſſus ibat in deſertũ, Tranſibat per
Ioan.11. mediã Samariam. Hunc autẽ diſceſſum in deſertum in vniuerſis
Luc.17. Euangeliſtis, qui de eo loquuntur, paſsiuè tractatum reperimus.
Marc.1. Etenim B. Marcus dicit: Spiritus expulit eum in deſertum. Et S.
Luc.4. Lucas: Agebatur in ſpiritu in deſertum. Et hîc S. Matthæus: Ductus eſt Ieſus in deſertum. Cuius rei myſterũ eſt, quia ibat in deſertũ, vt tẽtaretur. Ideircò dicunt Euangeliſtæ illũ expulſum, & quaſi coactum ductum fuiſſe à Spiritu ſancto, ſcilicet, vt nos doceat, nos non oportere tentationibus noſmetipſos offerre; imo ve

rò

16ro illas quo ad poterimus euitate,& cum magna humilitate dicere:& ne nos inducas in tẽtationẽ. quod ſi Spiritus Sanctus voluit Chriſtũ Dñm noſtrũ quatens hominẽ in deſertũ tẽtandũ deducere:dico illũ hoc feciſſe,vt nos erudiret quomodo tẽtationes debemus ſuperare. O benedictus, & glorificatus ſit talis Deus qui omnia ad vtilitatem noſtram facit,ac diſponit. Militia eſt vita hominis ſuper terram,& diabolus hoſtis quidam potentiſsimus, de quo dicitur: Aduerſarius veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret. Nõ ſufficeret dicere:leo:ſed addidit: rugiens,quique circuit quærens quẽ deuoret. Quẽ hæc verba nõ obſtupefaciũt? Si,cũ in hac Eccleſia nũc ſimus,per oſtiũ illud maxima quædã leonũ caterua ingrederetur,quẽ tumultũ, & ſtrepitũ ederetis fratres mei? etiam & hæc audire,metũ videtur inferre, 17quot ſaltus facerẽt homines? quot clamores,ac vociferationes ederent mulieres? & quomodo hac,& illac omnes aufugerẽt vt vitas ſuas ab eorum dẽtibus liberarẽt? Credite ergo inter nos plurimos diabolos ambulare, multò atrociores leonibus, quiq; multò magis rugiũt,ac exoptãt nos deuorare: Dicit B. Ioãnes,ſe vidiſſe mulierẽ illã volẽtem parere. & eccè (inquit) Draco magnus rufus, habẽs capita ſeptẽ,& cornua decẽ,& ſtetit ante mulierẽ, quę erat paritura, vt cũ peperiſſet, filiũ eius deuoraret,& peperit filiũ maſculũ. Cumq; Draco vidiſſet ſe nec matrẽ, nec filiũ, quem peperit, deuorare potuiſſe: iratus Draco in mulierẽ abijt facere pręliũ cũ reliquis de ſemine eius, qui cuſtodiũt mandata Dei. Draco ſeptẽ capitũ eſt diabol⁹, cũ ſeptẽ peccatis mortalib⁹. Et decẽ cornua ſunt aſtutiæ,& inuẽtiones,ac tẽtationes, quibus efficit, vt homines de 18cẽ pręcepta diuinę legis violẽt. Et voluit ſacratiſsimã virginẽ Mariã Dominã noſtrã, pretioſiſsimumq; eius filiũ deuorare, verumtamẽ victus euaſit,& ſic aduerſus reliquos de ſemine Ieſu Chriſti, & poſteros eius qui ſunt iuſti, bellum illaturus abijt: quibus quidem atrociſsimũ nũc bellũ infert. Sicuti qui cum altero digladiatur, animaduertens ſe eum in capite percutere non poſſe, in corpus illi ictus immittit: ſic etiam diabolus cum non valuiſſet caput, qui eſt Ieſus Chriſtus, ſuperare, myſticum eius corpus (qui ſumus nos) percutere, ac proſternere conatur. Diligẽter penſate Sanctũ Ioãnẽ in hoc loco dicere, bellum quod diabolus infert, aduerſus eos eſſe, qui cuſtodiunt mandata Dei; & habent teſtimonium Ieſu Chriſti. Canis nõ domeſticos quidem, ſed extraneos mordet.

Iob.7.

1. Petri.5.

Simile.

Apoc.12.

Simile.

Simile.

Auceps

Auceps non tendit laqueos perdicibus, quas in cuſtodia defert: 19
imo eis vtitur, vt ad eorũ cantũ aliæ appropinquẽt, & eas apprehẽ
Greg. li. 4. moral. c. 1. 24 in prin. dat, & aucupetur. Non tentat diabolus eos, qui iã ſunt in ſua po-
teſtate, ſicuti dicit Beatus Gregorius: Dæmon eos tentare negli-
git, quos iure perpetuo poſſidere ſentit: imo eis vtitur ad iuſtos
Iudith. 11. aucupandos, & euertendos. Iudith dixit Holophernes, ego nun-
quam nocui viro, qui voluit ſeruire Nabuchodonoſor Regi. Sic
etiam facit Sathanas, præcipuum enim bellum cum illis gerit, qui
ei nolunt obedire. Cum igitur adeò potens ipſe ſit, hoſtis cumque
adeo perditionem noſtram ſitiat, atque tot habeat cornua, qui-
bus nobis officiat: cũque nobis aere, igne, calore frigore, bellum
inferat: teq; literis, ingenio, generis nobilitate, veſtibus, vniuer-
ſiſq; rebus tuis, atque etiam diuina Dei miſericordia oppugnet,
vt in ea exta modum confidas: aliquando etiam te cum diuina 20
iuſtitia expugnat, deterrenſque te tibi nihil confidendum eſſe
perſuadet: quid remedij erit aduerſus tam crudele prælium? reme
dium erit armis virium imbecillitatẽ ſupplere. Et ſic Beatus Pau-
Ephes. 6. lus poſtquam dixit: Nõ eſt nobis colluctatio aduerſus carnem, &
ſanguinẽ, ſed aduerſus principes, & poteſtates, &c. addidit dicẽs:
propterea accipite armaturam Dei, vt poſsitis reſiſtere in die ma
lo, & in omnibus perfecti ſtare. Quid? ſunt ne arma Dei? Nun-
quid Deus aliquando armis munitus eſt: vtiq;. Hodie hoc vide-
bitis. Idcirco etenim ad præliandum exijt, vt ſciatis quibus armis
vos protegere debeatis, quæ ſunt illa, quibus Deus vſus eſt, ſcili-
cet humilitas; quam profundam nimis oſtendit volens baptizari,
& ieiuniũ valdè rigoroſum & aſperum, aſsiduaq; oratio cũ diui-
na, nocturnaque lacrymarum effuſione, pro hominum peccatis. 21
Hæc ſunt arma Dei: quibus ſi munitus fueritis, abſque dubio victo
res euadetis. Idcircò enim Deus patitur vos tentari, quo locuple-
tiſsimas gloriæ coronas mereamini.

Etiam oportet vos conſiderare, quod quotieſcunq; diabolus
Dominum tẽtabat, ei reſpondebat: *Scriptum eſt*, Sacris literis eum
ſuperabat: vnde oſtenditur quam ſingularis armatura ſit aſsidua
ſanctorum librorum lectio. Nam ſi Sathanas tanquam Labã no-
ctu decepit Iacob, eique deformẽ Liã pro decora Rachele dedit:
ſic etiã Sathanas nos cũ ignorantiæ nocte decipit, vt res ſeculares
amplectamur, ſpiritualeſq; pro eis commutemus. Idcirco dilectiſ
ſimi fratres luce quærite, quæ quidẽ in ſanctis libris incluſa eſt: ſi

cut

cut dicit Dauid: Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen
22 ſemitis meis. Generoſus accipiter, dum eſt capitiatus quietus eſt, & ſi ardea trāſeat: quod ſi ei capitium tolleretur, cōpedes confringeret, vt eam inſectaretur. Sic etiam homo niſi eſſet ignorantia quaſi capitio coopertus, Deum ſequeretur. Quando vos ad alias virtutum exercitationes inuitamus, ſemper excuſationes affertis. Ad eleemoſynam, paupertate, ad ieiunia imbicellitate, ad orationē, ſiccitate, ſeculariumq; negotiorum abundantia vos excuſatis. Veruntamen à ſanctorum librorum lectione qua excuſatione vos eximere poteſtis, ij ſalté, qui ſcitis, niſi ignauia, & relaxatione, ac dicendo vos nolle? Cùm Rex Ioſias legis librum legiſſet, tā tam ex illius lectione lucē, pietatē, atq; virtutē abſtraxit, vt de eo dicatur ſimilis illi nō fuit ante eum rex, qui reuerteretur ad Deū in omni corde ſuo: neq; poſt eum ſurrexit ſimilis illi. O dilectiſsi
23 mi fratres, ſi hodie vobis hoc perſuadere poſſem; vt ſummo cum ſtudio ſanctos libros legatis, qui ſingulis lineis faciant lachrymas ex oculis proſilire. Et faciant vos ſuſpirare, & dolere eo q̄ Deo ex animo non ſeruieritis, deſiderantes nūc Deo denuò ſeruire incipere. Iſtos verò libros, qui ſunt ex impreſsione diaboli, quique vos in mille turpiſsima deſideria inflammant, dirumpite, & comburite. Nam vt dicit Beatus Paulus: Corrūpunt mores bonos col loquia mala. Et quandiu legis, tandiu cū iſto naledicto libro colloqueris. Si mater filiam ſuam cum lena ſecretò loquentem videret, quid ei faceret? quare ergo permittitis ei legere malos, ac turpes libros; qui ſunt lenones ſathanæ, atq; etiam lenonibus peio-
24 res. Ecquid diceretis de patre, qui pecunijs ſuis lenam conduceret: quæ filiam ſuam peruerteret? O infelix homo, hoc efficis tu quando pecunia tua prophanum librum emis & in cubiculō tuo habes, quem filij, filiæq; tuæ legunt, ac propter illum diſtrahuntur, atq; perdūtur. Tolle, tolle frater iſt hæc omnia: non enim hęc proſunt, imò officiunt, homini credenti ſempiternam eſſe gloriā atq; infernum. Refert Beatus Lucas plurimos ex ijs qui fidē reci piebant, quique antea curioſa ſtudia ac prophana fuerant ſecuti, illuc libros ſuos adduxiſſe, & coram omnibus cōbuſsiſte, vt enim illo feruenti ſpiritu flagrabant, nullos alios libros volebant, niſi eos, quibus maiori ſpiritu, ac deuotione incenderentur: Et dicit ibidem Beatus Lucas, quòd computatis pretijs inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium, & huic rei addit: Ita for

Pſal. 118. Simile.

4. Reg. 23.

1. Cor. 15.

Acto. 19.

titer

titer creſcebat verbũ Dei,& confirmabatur.Hæc ſunt arma Dei, 25
eia,eia fratres,ad hæc arma confugite,quibus tam forti hoſti reſiſtere valeatis.¶ Notate Dominum in triplici loco tentari voluiſſe,ſcilicet,in deſerto,in ſummitate templi, & in montis cacumine:id eſt,in populo,& in ſolitudine admiſit Dominus tentationem: Vt nos doceret nullum eſſe in toto terrarum orbe ſecurum locum.Nec enim monachi,nec homines matrimonio alligati,ſecuri ſunt:omnes oportet ſumma cum cautione viuere.

Et cũ ieiunaſſet quadraginta diebus,&c. Tot ieiunauit Moyſes,totque Helias,totq; Dñs,& non plures ieiunauit, vt humanam ſuperbiam comprimeret,inſipiẽtemq; deuotionem multorum coerceret,qui ſpiritum volũtatemq; ſuam ſequentes,ſi alios ſeruos Dei exteriorum operum multitudine non excedunt,non ſunt cõtenti. Et ſic in dimi dio itineris regrediuntur, vel ſaltem euane- 26
ſcunt.Frater mi,cum alijs ſanctis ieiuna: quia in antiquis eſt ſa-
Cant.1. pientia.Et ſponſus dixit ſpõſæ: Si ignoras te,paſce hœdos tuos iuxta tabernacula paſtorum. Conſidera antiquorum patrum exemplar,noli ex te nouos labores,& opera depromere.Non te admoneo,vt remiſsis,ac ignauis huius temporis hominibus conformeris:qui cùm minimam quanque pœnitentiam aliquem agere conſpiciunt,ſtatim ei dicunt:aduerte quia te occidis , non vult quippe Deus irrationabilia ſacrificia. Si ieiunium,ac pœnitentia tua eſt ſecundum antiquorum patrum auſteritatem,non eſt irra-
Roma.12. tionabilis.Et idcircò Beatus Paulus poſtquam dixerat: Obſecro vos fratres per miſericordiã Dei,vt exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viuentem,ſanctam,Deo placentem,rationabile obſequiũ, 27
veſtrum,addidit,dicens,Et nolite conformari huic ſęculo:(quod vult,vos eſſe remiſſos,& temidos,ſicut ipſum eſt)ſed conformamini cum priſcis patribus ſtatus veſtri:hoc quippe eſt rationabile obſequium.

cũ ieiunaſſet quadraginta diebus,&c. Tãdiu ieiunat pulcherrimus, & delicatiſsimus inter natos mulierum in illa aſperrima ſolitudine:Si tu,ò frater,times te ieiunio pulchritudiné tuam eſſe amiſſurũ,conſidera quàm pallidus:debilis,& macilentus remanſit pulcherrimus Ieſus Si corporis tui teneritudinem atque imbecillitatem pertimeſcis, cõtemplare delicatiſsimũ Dñm in medio hyemis ad frigus, pluuiam,ac gelu cõmorantem,abſq; lecto,nec domo,in nuda humo dormiẽtem,ſuppoſito diuino capiti lapide.O

car-

28 carnales homines huius ſæculi, quique vos delicatiſsimè tractatis quàm aſperè vos hic Dominus infinitæ maieſtatis reprehendit. Ieiunauit Rex Niniues, & opertus eſt cilicio, & ſtatim vniuerſi eius ſubditi illum imitati ſunt. Quin vſque etiam, & pueri ieiunarunt: & vos ò Chriſtiani, quare regē veſtrum non ſic imitamini? O Chriſte cæli, ac terræ imperator potentiſsime fragilitatem noſtram tu Domine cōforta, quo te in hac ſancta quadrageſima ferueniſsimè imitemur. Ioan. 3.

Poſtea eſurijt. Et accedens tentator, &c. Vt eum eſurientem vidit, ſtatim occurrit tentaturus eum. Ex quacunque minima re occaſionem ſumit Satanas tentandi nos. Si te videt ſaturatum luxuria tentat, ſi verò famelicum, gula te oppugnat: ſi laboribus oppreſſum impatientia: ſi proſperum, ſuperbia tentat. Nullam occaſio-
29 nem prætermittit, qua aduerſus nos non vtatur. Vna autem ex occaſionibus, quibus aduerſus nos magis vtitur, eſt quando nos ſecularium rerum eſurientes animaduertit. Præparat venator rete in tempore frigoris, quādo non eſt quid paſſeres comedāt, & ponit in eo cibum, tunc volāt paſſerculus, ac famelicus deſcendit eſurus, nec quid aliud curat, niſi ingredi ad edendum, & quando minus arbitratur comprehenſum ſe experitur, & ſic moritur, cū ſuo ventriculo pleno. O paſſercule ſatius eſſet tibi, famem perpeti, quàm cum tanto detrimento tuo ſaturari. O peccator præ nimia fame, quam habes honoris, voluptatis, atque vtilitatis, nihil aliud animaduertis, niſi vt voluptatem tuam impleas: cumq; diabolus te adeò eſurientem animaduertat, rete tibi tendit, & ſæpenumerò tam famelicum te videt, vt non ſit illi neceſſe la-
30 queos abſcondere. O terribilem miſeriam, quòd ad aues aucupandas abſcondunt aucupes retia, fruſtra enim iacitur rete ante oculos pennatorū ait ſapiens. Nam ſi illud aues inſpicerent, abſque dubio id fugerent, quātumuis famellicæ eſſent. Tu verò brutis animantibus irrationabilior, ſciens, te à Satanæ laqueis pateris comprehendi. *Simile.* *Prou. 9.*

Dic vt lapides iſti panes fiant. Diceret illi (credo) Aduerte Domine te nimis macilentum eſſe, pœnitet me, q; te ita debilitari ſinas: præcipuè cùm reipublicæ doctrina tua multum valeas proficere. In tentatione plerunque fingit diabolus ſe amicum noſtrum eſſe. Et ita ſeſe oſtendit, ac ſi homini magnopere compateretur. Sicuti cum pietatis ſpecie ad Euam acceſsit dicens ei: *Geneſ. 3.*

cur

cur præcepit vobis Deus ne comederetis ex omni ligno paradiſi? 31
Acſi diceret: doleo q̃ tam bonum quid vobis Deus velit adimere: poteratis nanq; dij eſſe, ſi ex illa arbore, quã vobis prohibuit, comederetis. Talem pietatis ſpeciem præſeferens acceſsit tentatu rus Dominũ: ſiquidem (inquit) neceſsitatem habes ne te ita mori patiaris. Credite mihi fratres: vna ex tentationibus, quibus Satanas plures animas in infernum detruſit, eſt neceſsitas. O quot ma la neceſsitatis titulo committuntur. Idcircò mundus tyrannide oppreſſus eſt; quia dicitis: opus eſt mihi familiam, ſtatumq́ue
Pſalm. 24. meum ſuſtinere. Idcircò tãto animi affectu dicebat Dauid: de neceſsitatibus meis erue me. Fratres mei hoc vos exhortor: nequis dicat: neceſsitas caret lege. Nulla neceſsitate coactus debes tu Deum offendere: circuncide neceſsitates tuas, ſi arietinas carnes edere non ſufficis, ede bubulam, ſin minus panem, & cepã, & ad 32
Deum clama: ego quippè ſine pane, non autem ſine Deo valeo ſu ſtineri. Itaque quando etiam pane indigueris ſpera in Deo, & po tiùs eſuri quàm Deum offendas, nec timeas quod tibi deſit.

Dic vt lapides iſti panes fiant. Satis apparet hoc argumentũ demo litionẽ diaboli eſſe. Quid vni homini tẽperantiſsimo, ſicut Dñs erat non ſufficeret vnum lapidem in panem conuertere? ſed q̃ ex multis lapidibus panes erat effecturus? Timete fratres vniuerſum genus abundantiæ terreſtrium rerum negotium eſſe diaboli conantis efficere, nè paucis contenti ſimus. Vt hanc mihi veritatem perſuadeam rem quandam in diuinis literis inuenio admira-
3. Reg. 19. bilem: vidit ſe Sanctus Helias maxima quadam neceſsitate oppreſſum. Narra vt ibi. Et attulit ei Angelus cibum. Ecquid ei attu liſſe putatis, reſpexit ad caput ſuum, & ecce ſubcinericius panis, 33
3. Reg. 17. & vas aquæ, & non plus. Ecce ad quid deſcendit Angelus de cælo. Tantummodo ei, & vix etiam neceſſarium attulit: non carnes quidem, nec delicatiſsima condimenta, quibus filij huius ſæculi vti conſueſcunt. Etiam legimus eidẽ Heliæ in neceſsitate conſtituto deſcendere conſueuiſſe coruos afferentes manè, & veſperi parũ panis, & carnium, & bibebat ex torrẽte qui illic erat. O incõmutabilis Deus ecquis eſt hic ſermo: hoc eſt, *Que lenguaje es eſte?* aqua per mẽſurã, & moderatè res tẽporales ſancto illi à Deo ſuppeditabantur? Hic eſt diuinus ſermo, quo Dñs nos docet ex his tẽporalibus rebus non neceſſaria tantummodo ſine exceſſu, & cũ
1. Cor. 9. maxima moderatione ſumere oportere. Ideo D. Paulus dicit:

omnis

34 Omnis, qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet, & illi quidem, vt corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. O gens ſine conſideratione, ô homines, qui cælum parui æſtimant, illamq; immarceſcibilem, perpetuamq; atq; incorruptibilem coronam pro nihilo habẽt: ſi illi omnibus rebus ſe expediebant, atq; ab omnibus abſtinebant, vt quatuor minuta conſequerentur: quare tu optimos cibos, melioreſq; potus ſequeris in his totum vitæ tuæ tempus conſumens, & ſic remanens impotens ad reſiſtendum diabolo?

Dic vt lapides iſti panes fiant. Hoc expetit etiam hodie Sathanas, ſcilicet, vt lapides, qui ſunt pœnales, ac pœnitentiales exercitationes in panes voluptatum conuertantur, & hoc plurimis quidem ſuaſit, dicens: Domine ne ieiunes, nec te affligas: nam Chriſtus pro omnibus paſſus eſt. Attendite
35 fratres, ego nolo dicere Chriſtum Redemptorem noſtrum pro omnibus mortuum non fuiſſe: imò verò dico illum pro nobis omnibus, ac pro peccatis noſtris mortuum fuiſſe; ita tamen paſſus eſt vt nobis exemplum dederit, quo nos etiam pro illis aliquid patiamur. Ita dicit Beatus Petrus his verbis: In hoc 1. Pet. 2.
vocati eſtis, quia, & Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens exemplum, vt ſequamini veſtigia eius. Ecquid eſt illud hoc, ad quod vocati ſumus? Ipſe ſuperius dixerat his verbis: ſi benefacientes patienter ſuſtinetis, hæc eſt gratia apud Deum. Et ſtatim ſubdidit dicens: In hoc enim vocati eſtis. Itaque Chriſtiani ſumus ad patiendum imitantes Chriſtum Redemptorem nóſtrum. Sathanas autem non vos ad hoc inuitat, quia lapides odit: & etiam prædicatio, quam duriſsimum lapidem, quo ho-
36 minum corda confringerentur, eſſe oporteret, vellet Sathanas vt eſſet mollis panis: confeſsionem eſſe etiam molliſsimam atque mitiſsimam exoptat. Vnde dicit alter: Domine vade, & confitere peccata tua illi patri quia eſt mitiſsimus, & pijſsimus. Et ex confeſsione nimis conſolatus euades. Poſt tot ſcelera, quæris conſolationem? non deberes quærere niſi eum, qui te deterreret, atq; dolore impleret. Non dico, vt te deſperare, ſed vt peccatum ſummopere timere faciat. Non ad hoc profectô fuit aduentus filij Dei in mundum, videlicet, vt tu delecteris, & voluptatibus indulgeas. Attende quid dicat B. Paulus. Apparuit (inquit) gratia Tit. 2.
Dei omnibus hominibus, vt abnegantes omnẽ impietatẽ, & ſecu-

1.Reg.17. laria deſideria ſobriè, & iuſtè, & piè viuamus in hoc ſæculo. Et 37
Daniel.2. deniq; lapide ſuperauit Dauid gigantem, & lapide percuſſa ceci
dit ſtatua Nabuchodonoſor Regis: & lapidibus oportet Sathanã
â te ſuperari.

Qui reſpondens dixit ei, ſcriptum eſt: non in ſolo pane viuit homo, &c.
Id eſt quacunque re me poteſt Deus alere, & quanquam hæc
erat parua tentatio, non tamen illam Dominus parui æſtimauit,
ſed ad Dæmonem ſuperandum ſacras literas adduxit. Nonnul-
li ſunt, qui de magnis tentationibus dicunt, liberet me Deus ne
tale faciam, ne hominem occidam, neue alienas diuitias diripiã:
vtinam prius moriar, quàm tale faciam; in minores autem tenta
tiones facilè ſe incidere patiuntur: in murmurationem, in men-
dacium, &c. facilè labuntur. Nihil aliud vult Sathanas niſi te
vna ex parte debilem experiri, vt te per illam ſequatur, quouſ- 38
Gene.3. que te proſternat. Quando Euam tentauit, vt vidit eam auſam
fuiſſe verbum illud addere, ſcilicet, ne fortè moreremur præcipuè
eum Deus dixiſſet: morte moriemini, id eſt: abſque dubio morie-
mini (hoc enim ſignificat illa Phraſis Hebraica) cùm (inquam)
eam mentitam fuiſſe vidit, illinc occaſionem aſſumpſit dicendi:
nequaquam moriemini. Quamobrem frater caue ne minimum
Eccleſ.19. quidem illi aditum patefacias. Idcircò dicitur, qui ſpernit modi-
ca, paulatim decidet.

Tunc aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ciuitatem, &c. O nequiſsi-
Simile. me accipiter. Accipiter vix poteſt auem in terra iacentem ad di-
lacerandam arripere: ſed curat eam erigere, & facere vt volet, & ita
eam faciliùs apprehendit. Hoc ipſum facit Sathanas, quem in
terra humiliatum, atque animo ſubmiſſum perſpicit, ſentit ſe nul 39
las aduerſus illum vires habere, atque idcirco curat eum in altum
tollere, vt illic conſtitutum eũ facilè valeat ſuperare. Idcircò dice
Pſalm.55. bat Dauid: Ab altitudine diei timebo. *Et dicit ei: Mitte te deorſum.*
Hîc oſtendit diabolus imbecillitatem ſuam, ſignificauitque quòd
niſi tu temetipſum præcipitaueris, ipſe non poteſt te præcipita-
re. Ille tibi porrigit enſem tu verò te iugulaturus es, ſi vis, ipſe
enim nequit te iugulare. Nemo ſuperatur, aut percutitur, niſi à ſe
ipſo, & à ſuo proprio conſenſu: idcircò nè totam culpam in dia
Bernar. bolum conferas. Ita Diuus Bernardus ſuper illa verba Pſal-
mi ſeptuageſimi, Eripe me Domine de manu peccatoris, & de
manu contra legem agentis, & iniqui. Ego (inquit) ſum ille pec-

cator,

40 ocator, eripe me Domine de manibus meis. *Scriptum eſt quia Angelis ſuis, &c.* Hæc tentatio eſt replicatio tentationis præteritæ: reſponderat enim illi Dominus: ſcriptum eſt: non in ſolo pane. &c. Arguit nunc ſic diabolus: Tam neceſſariæ ſunt ſcalæ ad deſcendendum quàm panis ad edendum, humanamque vitam ſuſtentandam: & ſiquidem tu dicis Deum non aſtrictum eſſe ſolo pane hominem alere, quod ſacris literis verum eſſe comprobas: ergò mitte te deorſum. Nam ſcriptum eſt, etiam Angelis ſuis, &c. Quemadmodum ſperas te â Deo abſque pane ſuſtentari poſſe, ſpera etiam Deum ab hoc pinnaculo abſque ſcalis te deſcendere facere poſſe. Notate, quomodo diabolus ſacram ſcripturam conſciſſam citat. Non enim peruenit vſque ibi: in omnibus vijs tuis. Poſſet enim Chriſtus Dominus no-
41 ſter ei reſpondere: Me hinc præcipitari non eſt via, ſed deſperatio, Deus autem in vijs cuſtodiam pollicetur. Adeò autem callidus, & ſagax fuit tentator, vt vlterius non fuerit progreſſus, non enim quod ſequebatur ad intentionem eius conducebat: imò verò illi repugnabat. Ita faciunt hæretici, qui diuinam ſcripturam abſcindunt, citantes quod ad eorum propoſitum ſpectat ad homines ſeducendos. Et victa hac tentatione ait illi: *Non tentabis Dominum Deum tuum.* Et ſtatim hoc verbo ſe victum eſſe faſſus eſt. Vt cognoſcatis quam facilè (ſi volumus) diabolum poſſumus ſuperare.

Iterum aſſumpſit eum diabolus in montem excelſum valde, & oſtendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum. Benè oſtendit diabolus, & depingit res mundi, & gloriam eius. non autem perturba-
42 tiones, ac mala, quæ in eis inſunt manifeſtat. Non oſtendit malignus labores ambitionis, ſed honorem: non luxuriæ, inuerſiones, ac moleſtias, ſed voluptates: hæc eſt enim eius ars, ac callida demolitio. O ſi hodie diabolus regna promitteret, quot homines eum adorarent. Nam ſiquidem propter leuiſsimam quamque vtilitatem tot mala committuntur, quid fieret pro regno? Deus nos ab hoc vitio liberet fratres, magnopere enim mentem excæcat, animamque magnopere perturbat. Nihil eſt iniquius, *Eccle. 10.* quam amare pecuniam. Hic enim, & animam ſuam venalem habet. Denotat hic Spiritus Sanctus pecuniæ amatorem omnia venditurum eſſe, nec dubitaturum pro pecunia animam diabolo tradere. In hac tentatione iam ei non dixit: ſi fi-

lius Dei es. Iam enim illum purum hominem esse credebat, vi- 43
dens illum sic passum fuisse se huc atq; illuc deduci. Cum q; dixis-
set. *Si cadens in terram adoraueris me. Tunc dixit ei Iesus. Vade Sathana.*
In hac impetuosa voce duo nos Dominus erudiuit: alterum est
quàm celeriter à nobis tentationes, atque etiam malas cogitatio-
Simile. nes expellere debeamus. Quàm celeriter à vobis ignis scintillas
eijcitis: tam celeriter, & multò celerius etiam has res à vobis debe-
tis eijcere: cum sint scintillæ infernalis ignis. Alterum est quòd si
honorem tuum quis perstrinxerit, patienter feras, & dicas plus
etiam dicerent, si me cognoscerent. In honore autem Dei propug
nando præstantissimum pectus, leoni nam q; animi magnitudi-
Simile. nem ostendas. Verum proh dolor quam vice versa hoc facis? Si
comburitur vestis, quam tecum geris: ben ê hoc sentis, sed si ea con
crematur, quæ in arca inclusa est, non hoc sentis. Cum adeò pro- 44
prio nostri amore induti simus, hinc prouenit, quòd cum perstrin
gimur, magnopere illud sentimus. Cùm verò honor Dei in obli-
uionis arca inclusus deliteſcat, licet concremetur, nequaquam
hoc sentimus. Non ita oportet esse fratres charissimi, siquidem
Deus tanto honore, ac gratitudine dignus est, nosque tot, tantis-
que beneficijs ei deuincti sumus. Tunc relinquit eum diabolus.
Victus scilicet, & pudore confusus. Parum prodest nobis vnam
aut duas tentationes superare, nisi omnes ad Domini imitatio-
nem vicerimus. Et sicuti parta victoria ad eum Angeli acceſſe-
runt, qui ei in illa solitudine ministrabant, speremus nobis post
huius mortalis vitæ conflictum diuinæ gratiæ auxilio victoria re-
portata à Deo gloriam esse concedendam. Ad quam nos perdu-
cat Iesus Mariæ filius, Amen. 1

¶Feria. IIII. post Dñicam. I. in Quadrageſi.

Acceſſerunt ad Iesum scribæ & pharisæi dicentes: Magister volumus à te signum videre, &c. Matth. 12.

Psalm. 118. MEMOR fui iudiciorũ tuorum â sæculo Dñe, & cõsolatus sum. Mirabile est consideratu, quod hîc S. Propheta dicit: Nõ enim video quare iudicia Dei, quę in hoc sęculo cõtigerũt, eũ con-

1 conſolari poſſent: nimis enim terribilia iudicia fuerunt. pecca- Apoc.12.
runt Angeli, & propter vnum voluntatis motum, quo in ſuper-
biam elati ſunt, eos perpetuis inferni ignibus condemnauit. Pec- Gen.2
cauit homo, & propter vnam buccellam pomi vniuerſum genus
humanum in miſeriam, ac perditionem deuenit. Peccauit mun- Gen.7.
dus per laſciuiam, & vniuerſus diluuio ſubmerſus eſt. pecca-
runt Sodomitæ, & ignis de cælo pluens deuorauit eos. Quæ cum Gen.18.
ita ſint ò ſancte propheta quid in talibus, & his ſimilibus Dei iu-
dicijs reperiſti, quod te non in timorem, atque admirationem
potius adduxerit, quam conſolationem tibi attulerit? Melius di-
ceres (humano iudicio) Memor fui iudiciorum tuorum à ſæculo
Domine, & contriſtatus, ac conturbatus ſum: quam conſolatus
ſum: quis autem optimè dictum dubitat, quod à Spiritu ſancto
2 dictum fuit? Exaggera tu quãtumcunq; velis diuina iudicia: quò
etenim maiora, & terribilioria ſunt, eo maiorem animæ conſola-
tionem afferunt. Ex ipſis nanq; patet nunquam Deum adeò ira-
tum extitiſſe quin peccatorem contritum, & humiliatum ad ſe re
ciperet. Diſcurre ô homo per vniuerſa Dei iudicia, & non repe-
ries peccatorem contritum, fuiſſe repulſum, nec illius lachrymas
cũ cordis dolore profuſas, à Deo fuiſſe neglectas. Magna eſt hæc
peccatoribus conſolatio, quod non violabit Deus legem, quam
per ſanctos ſuos ſanxit. Eſaias enim dixit: ſi reuertamini, & quie- Eſai.30.
ſcatis, ſalui eritis. Et per Ezechielem ait: viuo ego dicit Dominus Ezech.33.
nolo mortem impij, ſed vt conuertatur impius à via ſua, & viuat.
Conuertimini à vijs veſtris peſsimis, & quarè moriemini domus
Iſrael? Hæc lex & pactum cum hominibus ſancitũ eſt. De hac di-
3 cit Dauid eodẽ Pſalmo, hæc me conſolata eſt in humilitate mea, Pſal.118.
id eſt, in humiliatione mea, id eſt, cum peccaui. quia eloquium
tuum viuificauit me. Quod ſi quis dicat de Eſau, de quo B. Pau- Hebr.12.
lus dicit: ne quis fornicator, aut profanus, vt Eſau, &c. vſque ibi.
Non enim inuenit pœnitentiæ locum, quanquam cum lachry-
mis inquiſiſſet eam. Et de Saul dicitur: quod dixit ad Samuelem, 1.Reg.15.
Peccaui: quia præuaricatus ſum ſermonem Domini: ſed nunc
porta quæſo peccatum meum. Et reſpondit Samuel dicens: Triũ-
phator Iſrael non parcet; & pœnitudine non flectetur. Et de
maledicto Antiocho dicitur, orabat autem hic ſceleſtus Do- 1.Mach.9.
minum, à quo non eſſet miſericordiam conſequuturus. O
quam terribiles ſunt tres hi caſus, quos modo cõmemorauimus,

ita vt vniuersum mundum faciant trepidare quod dicit sacra scri- 4
ptura horum lachrymas nihil apud Deum valuisse: verum autem
est illas nihil valuisse, quia ex puro, & intrinseco dolore cordis
profusæ non fuerunt. Nam Esau nō plorabat propter peccata sua,
sed propter dāna, in quæ per amissionē paternæ benedictionis in-
currerat, nec verò deposuit odium, quo habebat fratrem suū. Et
idem dicendum est de Saule, & Antiocho sicut ibidem ex illis di-
uinis historijs apparet, & sic hæc veritas semper firma stat, quod
Psal. 50. spiritum contribulatum, & cor contritum & humiliatum Deus
non despiciet. Quod illustrius fiduciæ exemplum volumus, quā
hoc sancti Euangelij, in quo agitur de Niniuitarum conuersio-
ne, qui cum pessimi essent, post Dei sententiam contra eos pro-
latam per pœnitentiam eorum peccata dimissa sunt? quando ne-
gliget Deus fideles suos pœnitentiam agentes, siquidem idololā-
tras ad veniam recepit? Innumeræ tibi clementissime Domine 5
gratiæ agantur, qui tam facile flecteris, ac leniris. Hæc profectò
tam singularis, atque ineffabilis clementia tuam altissimam Maie
statem decet. Itaque ex terribilibus Dei iudicijs apparet quā for-
tis, ac seuerus est in proteruos, quāque mitem atque benignū sese
in pœnitentes ostendit, quò malie esse vereamur, atque ad eum re-
uertamur.

Dicit ergo Sanctum Euangelium. *Tunc accesserunt ad eum scribæ, & Pharisæi. &c.* Quando eum populus laudabat, quando
mysteria facientem exaltabant, tunc cum tanta infidelitate ac-
cesserunt: quanto magis corporibus accedebant, tantò magis ani-
mis recedebant. Melius propinquabat Sanctus Petrus cùm dice-
Luc. 5. bat, exi à me Domine, quia homo peccator sum. Quo magis lu- 6
Simile. na à sole recedit, eó maior illi claritas aduenit à sole: & tunc est cla
rior, ac plenior, quando est in vltima distantia, qua esse potest:
sic etiam quanto magis anima cum profunda humilitate vilita-
tisque suæ cognitione magis recedit, indignam se reputans ad di-
uinum solem accedendi: tantò magis cœlestibus eius radijs clari-
ficatur, ipsiusque donis locupletatur. Et quo propiùs solem luna
propinquat eò obscurior, & tenebrosior redditur: taliter accidit
animæ, quæ cum vana præsumptione sese dignam iudicat ad Deū
accedendi: Ita etiam hi pharisæi, quia cum superbia accedebant,
quò magis propinquabāt, eo magis excæcabantur, & obscuri red-
debantur.

Di-

7 Dicunt ergo: *Magiſter volumus à te ſignum videre.* Inſipiens, & ma
la petitio: ſeruus Dei ſic oportet poſtulare: Domine ego volo
quòd tu vis, quòd ſi nolo, fac quæſo, me velle, quod tu me deſide
rare vis, & nihil aliud. Nam vt dicit Beatus Bernardus, quid ardet B. Bernar.
in inferno, niſi, propria voluntas? verbum infernale eſt Deo dice-
re: volo. Et illa maledicta Herodias hoc peſsimo verbo vſa eſt in
illa ſacrilega petitione dicens: volo vt des mihi protinùs in diſco
caput Ioannis Baptiſtæ. Notandum eſt nihil eſſe tam liberum Marc. 6.
in his inferioribus rebus, quàm hominis voluntatem: omnia
enim alia admirabili quadam ſubiectione Deo, ac creatori ſuo
obediunt, abſque vlla repugnantia. Optime huius veritatis te-
ſtes ſunt omnia eius opera, ac perſeuerantia, quam in eorum mo-
tibus experimur. In ſolo homine magnum quoddam dominium
libertaſque inuenitur, qua vult, quodcunque libet, etiam ſi cælis,
8 inferno, atque ipſi etiam Deo repugnet. Hæc autem libertas tam
naturalis eſt homini ſicuti habere animam rationalem. Et quouſ-
que Deus illi eſſe hominis adimat, eumque penitus annihilaue-
rit, impoſsibile eſt illum hanc libertatem amittere. Semper quo-
tieſcumque ei libuerit, dicet non, etſi ſit contra Deum. Et hæc eſt
peccatorum omnium cauſa, ſcilicet, dicente Deo: volo vt hoc
fiat, dicere hominem, nolo hoc facere, aut volo contrarium fa-
cere; dicente Deo: hæc eſt voluntas mea, dicere hominem: Non
eſt hæc mea. De hoc maximè quærebatur Deus: à ſæculo con- Hier. 2.
fregiſti iugum meum: rupiſti vincula mea, & dixiſti: Non ſer-
uiam. Hæc eſt radix peccati, & niſi eſſet hoc volo contra Deum
non eſſet vtiq; peccatum. Et medicina, quæ morbum curat, vt ſit
9 bona, debet illius radicem deſtruere. Quia autem pœnitentia eſt
medicina ſalubris, prius rebellionẽ illam, & contradictionem de
ſtruit, voluntatemque omnino Deo redigit. Et quia primus volun
tatis actus eſt diligere, ſic vt auditus audire, & qui vere, & ex ani-
mo aliquid diligit, totum ei cor ſuum tradit, voluntatemque
ſubmittit, nihil eſt quod eum ſufficiat impedire, nec labor, nec
infamia, nec ipſa quidem mors. Sic etiam voluntas, quæ verè in
Deo aſsidet, omnia poſtponit, tam dulcia, quam amara parui fa-
cit vt diuinam voluntatem adimpleat. Quod ſi ad hanc ſubiectio-
nem, & amorem conſeruandum neceſſarij fuerint labores ad
ſenſualitatis rebellionem mortificandam, defueritque quis vo-
bis labores afferat, voſmetipſi veſtri ipſorum debetis eſſe

carnifices, disciplinis, ieiunijs: ac deniq; vigilijs vos mortificãtes: quæ si non sunt, opinione fallimini arbitrantes in vobis esse amorem, diuinæq; voluntati conformitatẽ. Itaq; sicuti malorum omnium radix est propriam voluntatem sequi, sic etiam radix bonorum omnium est hanc propriam voluntatẽ abnegare, soliq; diuino beneplacito conformari. O quam conformis huic erat Sãctus Psalm. 15. Propheta Dauid, cũ dicebat. In me sunt Deus vota tua: quæ reddam laudationes tibi? id est, quas tibi Domine gratiarum referam actiones, eò quòd mihi auxiliatus es, quò hanc promptitudinem haberem, vt in me vniuersa voluntas tua compleatur? O quis ad tantum perfectionis gradum deueniret, atq; adeò diuinæ voluntati esset subiectus. Voluntatem Christiani oportet esse tanquam magni cuiusdam domini cellarium, vbi vniuersa reperiuntur. Si dominus petit perdicẽ, perdix ei offertur, si gallinam, statim gallina adducitur, si caponem, etiam in eius cellario reperitur. Talem oportet esse voluntatem nostram, vt quicquid Deus edere velit, in ea inueniatur. Si vult te esse infirmum, aut sanum, diuitem, siue pauperẽ ad omnia te præparatissimum esse oportet. Hoc significat: in me sunt Deus vota tua. In nomine Christi Redẽptoris nostri dixit Dauid, In capite libri scriptum est de me, vt faceré volũ Psalm. 39. tatem tuam: Deus meus volui. Et legem tuam in medio cordis mei. In capite libri, id est, vnum ex præcipuis, de quibus agit sancta scriptura (ait Christus Redemptor noster) est de obedientia, quam ego habui patri meo. Et quomodo ei tanta cordis submissione obediui. In hoc igitur præcipuè fratres dilectissimi diligentissimè curare debemus, vt Iesum Christum Dominum nostrum imitemur. Quod diuina ei præcepta non solum exterioribus auribus, sed corde etiam recipere debemus, peculiari quodã affectu in medio viscerum nostrorum illa gestantes. Et hoc significat: legem tuã in medio cordis mei. O Christe perfectissime totius obedientiæ magister, quia cum voluntas tua adeò circunspecta esset, vt limites rationis nescierit, nec potuerit præterire, veruntamẽ cõtra eam, vocem assumpsisti, æternoq; patri dixisti. Non mea, sed tua voluntas fiat. Ego autẽ miser volo, vt in omnibus fiat volũtas mea, atq; omnes mihi obediant: per viscera misericordiæ tuę Domine te rogo vt tuum cœleste auxilium mihi impertiare: ne vnquam dicam, volo contra tuam diuinam voluntatem.

Simile.

Dicunt illi: *Volumus à te signum videre.* Liberet nos Deus à tali

cæci-

13 cæcitate. Poſtquam plurima in eius conſpectu mirabilia fecerat,
cum hanc inſulſa, atque inſipienti petitione accedunt. Adeò decepti, & extra ſe incedebant, vt nihil eorum animaduerterent. O
fratres chariſsimi, ecquid erit ſi nos adeò amentes, & extra nos
incedimus, vt ad diuina verba, atque myſteria; quæ nobis quotidie Dei nomine dicuntur, non attendamus? Cum hoc tanquam
terribili maledictione comminatus eſt Deus Hebræos, & in illis
nos etiam per Ezechielem, dicens: Conuertimini, & recedite ab Ezech. 14.
idolis veſtris, & ab vniuerſis contaminationibus veſtris, auertite
facies veſtras. Quis homo, homo de domo Iſrael, ſi alienatus fuerit à me, & poſuerit Idola in corde ſuo, & ſcandalum iniquitatis
ſuæ ſtatuerit contra faciem ſuam, & venerit ad Prophetam, vt in-
terroget per eum me. Ego Dominus reſpondebo ei per me, & po
14 nam faciem meam ſuper hominem illum, & faciem eum in exem
plum, & in prouerbium, & diſperdam eum de medio populi mei.
Et ſcietis, quia ego Dominus. O metuendum Dei iudicium: ò
quam terribilia, atque obſtupenda verba. Ecquis eſt adamas, qui
hæc audiens præ timore non confringatur? Tu, ò carnalis concubinarie, qui voluptatem adoras, tu, ò ſuperbe, qui honorem, tu ò
auare, qui pecuniã tanquã Deum veneraris, &c. Omnes eſtis idololatræ, qui in corde veſtro idola collocata defertis, ſiquidem ea
tantopere diligitis, & tam firma propoſita habetis non dimittendi ea, & per complementum ad audiendas prædicationes accedi
tis. Attenditè quam acriter vos hic Deus comminatur, ſe non ſolùm in futuro ſeculo, ſed in præſenti etiam de vobis ſupplicium
eſſe ſumpturum: atque ita, vt in exemplum, & prouerbium alijs
15 maneatis. O homines à vobis metipſis alienatos. Redite ad cor, &
hæc nimis neceſſaria intelligite, ne illa ſicut hi miſeri Phariſæi in
cognita prætermittatis. Etiam hæc inſania efficit, vt diuerſa diuini furoris ſigna, quæ diuina Maieſtas nobis quotidie ante oculos
proponit, non intelligamus, nec ad ea attendamus: qualia ſunt tot
prælia, tot fames, peſtes, hæreſes, totdenique calamitates, ac miſeriæ; quibus vniuerſus terrarum orbis repletus eſt. Sic nobis cum
Deo noſtro contingit, vt famulis cum domino ſuo, qui arbitrantes eum dormire tota die in aula iocantur, & ſaliunt, cùm autẽ do Simile.
minus eorum nõ dormiat, audit illa omnia, & ſemel tuſsit, ac bis,
vt intelligant illum vigilare, & omnia audire. Si famuli prudẽtes,
ac vrbani ſunt, vbi primum illum tuſsire audiunt, hàc, & illàc fu-

giunt, & illinc recedunt. Verum quid diceretis, si famuli iterum, 16
atque iterũ domino tusiente, cũ illũ audirent, nihil eũ æstimarẽt,
sed nihilo minus ludos, ac malitiam suam vlterius perducerent? ô
homines impudici, & quanto supplicio digni essent: Ergo, ô fra-
tres mei quid sunt vniuersa hæc infortunia. Attendite Deum tus-
sire, vt intelligatis illum non dormine. Tusis Dei sunt bella, hære
ses, cæteriq́ue labores omnes, adeò autẽ peruersi, atque dementes
sumus, vt tam manifesta iræ Dei signa non intelligamus, nec ani-
maduertamus, nec emendemur, nec peccare desinamus, quantũ-
cunq; Deus tusiat. O terribilem impudentiã, ô peruersitatẽ dia-
bolicã, quòd cũ labores efficaces sint ad faciendũ, vt homines nõ
solùm ab illicitis rebus se cohibeant, sed etiã à licitis voluptatibus
Gen. 7. se abstineant: nullã tamen in nobis operationem faciant: Videte 17
quẽ effectũ operati sunt labores in illis, qui ingressi sunt in arcam
Noe: licet quatuor viri, ac totidẽ fœminæ ingressi sunt, illicq́ue an
num, ac mensem integrum inclusi sunt, non tamen plures exierũt
quàm fuerant ingressi. Labor quippè ac tribulatio diluuij eos ab
honestis etiã, ac licitis matrimonij voluptatibus fecit abstinere, &
sic nec pepererunt, nec conceperunt. Et hoc magis pensandũ est,
quòd nec agnus, nec aliquod aliud animal in arca natũ fuit in toto
illo tẽpore? vt cognoscatis quantũ animales appetitus tribulatio-
ne fuerint cõpressi, & hoc ad vestrã confusionẽ, qui ea vti nescitis.
Attendite verba quæ pro magna exaggeratione dicuntur, quæ
Isai. 26. sunt hæc: In terra Sanctorũ iniquè gessit, & non videbit gloriam
Domini. In terra Sanctorum. Ponitur adiectiuũ pro substantiuo,
id est, in terra sanctitatũ. Vocat autẽ terram sanctitatũ Babylonẽ, 18
vbi erat populus Israel captiuus, & carcere reclusus, catenisq́; vin-
ctus. Nã à Deo hominẽ tribulari, ac laboribus opprimi, idẽ repu-
tari oportebat, quod ab eo sanctificari: cũ hæc sit Dei intẽtio. At-
que ideò magnopere conqueritur, quod cũ illic in tanta dispositione
essent, ad efficiendos se sanctos; iniqui tamen essent. Non
enim est parua circũstantia vitij illud cõmittere, vbi nulla est oc-
casio: & sic aggrauat peccatũ, illud inter verbera carceres, ac capti
uitates committere. Aliter quidẽ vsus est Dauid tribulatione, aliũ
Psalm. 118. q́ue satis disparẽ ex illa fructũ percepit, qui dicebat. Tribulatio &
angustia inuenerũt me: mãdata tua meditatio mea est. Misisti (in
quit) Deus meus labores mihi, quasi tuę diuinę iustitię ministros;
nec cessarunt quousq; me inuenerint: ego nãque perditus erã. Ec

quid

19 quid inde ſubſecutũ eſt ſancte Propheta? quid? Mãdata tua meditatio mea eſt. Statim cogitatione mea demoliri, atq; meditari cœpi, quomodo mandata tua melius cuſtodirẽ, & quomodo tibi diligẽtius, ac gratiùs ſeruirem. O vtinã ſic oẽs faceremus fratres charíſsimi, arbitramini vnúquemq; laborem eſſe miniſtrũ quendam iuſtitiæ venientem vos apprehendere ad miniſterium Dei.

Qui reſpondens, ait illis. Generatio mala, &c. Dicũt ei: Magiſter. Et tam aſpere illos tractat; quid eſt hoc bone Ieſu, quando te Samaritanum, ac dæmoniacum appellabant, ſumma cum manſuetudine reſpondiſti, dicens: Ego dæmonium non habeo: nunc autem, cum ab eis Magiſter nũcuparis, dicis eis. Generatio mala? Hoc fecit vt vos hortaretur, ne hilarem adulatoribus faciẽ præbeatis: magnopere enim adulationes animę officiunt. Et ſic B. Hierony. il-
20 las animæ ſcintillas appellauit, quia eam concremant, & in carbo *Hierony.*
nes conuertunt. Et Demoſthenes dixit adulatorem eſſe peiorem *Demoſth.*
coruo: nam coruus hominibus mortuis, adulator autem viuis oculos euellit, illos adulatione excæcans. Tanta etenim vis eſt laudum, adeoq́ue homines illarum deſiderio capiuntur, vt ab eis penitus excæcentur. Verùm ò Domine ſiquidem eos reprehẽdis maioreseorum deſine, quare dicis: *Generatio mala?* Hoc eſt ſeculari ſermone & modo vti: homines enim huius ſeculi propter vnũ furorẽ, ſtatim mortuos in memoriã reuocãt, & effodiũt. Et maiorum ſuorũ, peccata reuelant. Ad hoc reſpõdeo, Dominum ſic illos reprehendiſſe, vt oſtenderet eos à parentibus, ac maioribus ſuis iniquitatem didiciſſe: atq; vt in hoc parentes admoneret, ne liberis
21 ſuis malũ exemplũ præbeant, ne peruertãtur ſicut illi, quia in maiorem cõdemnationem eis redũdabit. Attendite, vtrùm hanc malitiã à maioribus ſuis hæreditate acquiſierint: ante quorũ conſpectũ cum Dñs plurima mirabilia fuiſſet operatus, vt patet per totũ Exodũ illorũ omniũ ita immemores, ac ſi nihil vnquã tale vidiſſent, in tãtam ingratitudinẽ, ac malitiã deuenerũt, vt vitulum tanquam Deum adorarent. Nũnquid maior cæcitas eſſe poterat? Vn *Exod. 32.*
de hac cęcitate illos reprehẽdit. S. Moyſes, dicẽs: Vos vidiſtis vniuerſa, quæ fecit Dñs corã vobis in terra AEgypti Pharaoni: ſigna *Deut. 29.*
illa, portẽtaq́; ingentia, & non dedit vobis Dominus cor intelligens, & oculos videntes vſq; ad præſentem diem. Ecce qualesfuerint, poſtquã tot mirabilia à Deo facta peſpexerant: & quæ maior cæcitas eſſe poterat, quam quæ dicitur de rege Ochozia, qui *4. Reg. 1.*

cùm

cùm quinquagenarium principem, & quinquaginta, qui cum eo 22
erãt, ad Heliam apprehendendum miſiſſet, igniſq; à cælo deſcendens eos omnes deuoraſſet, quod ſciens alium quinquagenarium cum totidem viris iterum miſit, quibus ſimiliter cæleſti igne consumptis alios totidem tertio remiſit. Non vtique eum deterruit ignem à cælo deſcendiſſe, totq; homines combuſiſſe, vt videatis quem fructum mali ex mirabilibus Dei percipiunt. Ex his igitur peſsimis patribus originem ducebant hi filij, de quibus Dominus loquitur. Atque idcirco illos appellat: Generatio mala. O quàm aperte hic Dominus oſtendit, quam vanum ſit quęquam de maiorum ſuorum nobilitate gloriari; ſi tamen in eis virtus non illu-
Rom. 3. xit. Quandam excitat Beatus Paulus quæſtionem: vtrùm cõſentaneum eſſet Iudæos gentibus, quæ tunc conuertebantur præferri? quia Iudæi ante quam Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti fidem ſu- 23
ſciperent, à tam ſublimi, ac illuſtri ſanguine originem ducebant, ſanctamque prius legem habebant; & tanquam iudex incorruptus, nullamque paſsione conturbatus iudicauit ab ſpiritu ſancto edoctus Iudæos non pluris eſſe æſtimandos, quam gentes dicens: Quid ergo? præcellimus eos? nequaquam. Cauſati enim ſumus Iudæos, & Græcos omnes ſub peccato eſſe. Sicut ſcriptum eſt: quia non eſt iuſtus quiſquam, non eſt intelligens, aut requirens Deũ, omnes declinauerunt, &c. Reſpondet quod non, quia ante vtriuſq; nationis conuerſionem, malitia ac morũ prauitate, vtraq; infecta erat. Et dicit: Cauſati enim ſumus, id eſt, cauſam ſufficientem intulimus: quod Pſalmo decimotertio comprobat, vbi dici-
Pſalm. 13. tur: Non eſt iuſtus quiſquam, & quæ ſequuntur. Quæ quidẽ omnia generaliter de omnibus, tam de Iudæis, quam de gentibus 24
intelliguntur. Si ob aliquam cauſam alijs præferendi erant: hæc eſſet quia gentibus meliores fuerant: cum autem tales non fuerint, manifeſtè igitur ſequitur illos licèt à nobiliore ſanguine originem ducant, nequaquam tamen eſſe præferendos, neque enim alias nationes virtutum ſplendore ſuperabant. Quid ad hæc reſpondebunt qui de ſanguinis, maiorumque ſuorum nobilitate gloriantur, cùm tamen ipſi ſint peiores, ac corruptiores vniuerſo populo? Etiam hinc elicimus fratres chariſsimi ad cõfuſionem noſtram, nos qui in ſpirituali regeneratione ſanctos Apoſtolos pro patribus habemus, reliquoſq; omnes ſanctos, qui nos in hac Catholica Eccleſia præceſſerunt, quàm obligati ſumus eos imi-

tari

25 tari & quantum ab eorum veſtigijs abhorremus. Dicebat Sanctus
Tobias quibuſdam non loquentibus qualiter oportebat: Nolite *Tob. 2.*
ita loqui quoniam filij Sanctorum ſumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus eſt his, qui fidem ſuam nũquam mutant ab eo. Et Beatus Paulus dicit de Sancto Noe: Et iuſtitiæ, quæ *Hebr. 11.*
per fidem eſt, hæres inſtitutus eſt. Non multum fuit, nec æſtimat Sanctus Paulus Noe vniuerſi terrarum orbis hæredem, ac dominum fuiſſe conſtitutum. Sed maximè exaggerat illum virtutum omnium maiorum ſuorum hæredem fuiſſe factum. Omnes virtutes in eo adunatæ, ac cumulatæ ſunt, ipſaſque ille tanquam patrum ſuorum hereditatem poſſedit. Innocentiam videlicet Abel, & deuotionem Enoch, &c. Nunc autem valdè gloriabimini maiorum veſtrorum primogenituras hæreditare, non verò illorum vir-
26 tutes imitari. Hãc igitur fratres mei oportet eſſe noſtram præcipuam prætenſionem, ſcilicet, vt Sanctos omnes, ac Sanctum Sanctorum Ieſum Chriſtum filium Dei imitemur: idcircò enim ipſe pater noſter dicitur, & nos eius filij nominamur. Verumtamẽ iu- *Pſalm. 17.*
re optimo de nobis queritur, dicẽs: Filij alieni mentiti ſunt mihi, filij alieni inueterati ſunt, & claudicauerũt à ſemitis ſuis. Tria hic dicit de malis, videlicet, illos in nulla alia re eſſe filios ſuos, niſi in nomine, & filios eſſe Sathanę. Primũ queritur, quia cùm emendã proponant, non ſtant promiſsis, ſed mentiuntur. Secundò, quia in vitijs ſuis inueterati ſunt. Tertiò rationem reddit, vnde hoc malum procedit. Et claudicauerunt (inquit) id eſt, quia claudicauerunt à ſemitis ſuis, hoc eſt, à bono, quod facere cœperunt. Et hinc prouenit, vt mentirentur, & poſtea in malis inueteraſcerent. O
27 beatos ſeruos Dei, qui aliter generationem ſuam ſequũtur, & ſemper eis modicum apparet, quod fecerunt: quia in præſtantiſsima patrum ſuorum opera oculos deferunt conſtitutos. Et ſic B. Ber- *Bernard. in*
nard. in ſermone quem habuit de B. Benedicto, dicit: Abbas fuit, *ſermone de*
& ego. Sed, ô Abbas, & Abbas. Nomen vnũ, ſed, in altero ſolo ma- *diuo Benedi*
gni nominis vmbra. Miniſterium vnũ, ſed heu me, quam diſsimi- *cto.*
les miniſtri quantũ miniſtratio ipſa diſsimilis. Væ mihi ſi tã longe à te fuero, ô B. Benedicte, in futuro, quam à tuæ veſtigijs ſanctitatis mè longè eſſe reperio in præſenti. O ſi hanc conſiderationẽ haberemus ſinguli cum vno quoq; in cæleſti regno commorãtiũ. Si tantum à te in futuro abſum, quantũ ô ſancte Dei in præſenti per imitationem diſto, quid mihi erit? quo tandem deueniam?

Dicit

Dicit vlteriùs: *Et adulteræ.* Siquidem verum Deum suum creatu- 28
rarum amore capti relinquebant. Vnde infertur nobis etiã igno-
miniosum hoc verbũ quadrare. Et sic B. Iacobus dicit. Adulteri ne
Iacobi. 4. scitis, quia amicitia huius mundi, inimica est Dei? ò quã aptè no-
men istud peccatoribus quadrat. Nam sicut adultera bona habet
exterius verba erga virum suũ, & ei dicit: Dñe mi, bonum meum
es, &c. cor verò in amico collocatum habet: sic etiã plurimi pecca-
tores dicunt: O Domine mi Iesu Christe, ô dulcis Redẽptor meus,
ô amator animæ meæ, cor verò in ijs constitutum habent, quæ
Psalm. 97. Versio Hieronym. ipsi sciunt. Hoc optimè adnotauit Dauid, quia pro eo quod nos
legimus: Et dilexerunt eum in ore suo, & lingua sua mentiti sunt
ei, Beatus Hieronymus ex Hebræo vertit: Et lactauerunt eum
in ore suo, &c. In hoc significantur suauia, ac dulcia verba, quibus
Deum alloquimur: cùm tamen amorem in secularibus im mundi 29
tijs collocatum habeamus. Vnde pro eo, quod nos legimus: Multi
plicatæ sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt, alij verte-
Psal. 15. runt: Multiplicata sunt idola eorum, post alium accelerauerunt.
Spem, obedientiam, atq; amorem, quem Deo debes, præstas, ô
auare pecunijs, amico, ventri, &c. hunc Deum tuum constituis.

Signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ Prophetæ. Mors, ac crux Ie-
su Christi Saluatoris nostri, est certissimum signum condemnatio
nis, & perditionis malorum. Post tantum beneficium, ac tam co-
piosam redemptionem, nulla prorsus malo remanet excusatio, si
tamen in iniquitate sua perseuerat. Vultis hoc apertè cognosce-
Simile. re? Si quis magno quodam morbo in lecto teneretur, nec in tota
Hispania esset, qui ei mederi sciret, qui nuncij ad maximum quen
dam medicum in Indijs commorantem perueniunt, quibus audi- 30
tis statim nauim ascendit, & peruenit in Hispaniã, acceditq; ad
illius domũ vt eum curet, illumq; incipit consolari, dicens: Ne ti-
meas frater, medicamina enim affero, quæ morbum tuum curare
sufficiunt, statimque medicamenta incipit præparare, & ipse de
suomet sanguine effundit, ad saluberrimum quoddam vnguen-
tum efficiendum: quibus omnibus præparatis, si ille nollet ex ali-
qua illarum rerum fructũ percipere, sed diceret illi: Domine abi
cum Deo: nolo etenim remedijs tuis vti, nec quicquam æstimo,
quod ex Indijs me curaturus veneris, & illum, eiusque medica-
menta negligeret; qua pœna digna esset tanta ingratitudo? O
Deus infinitæ maiestatis, si tu nobis ignorantiæ velũ adimeres,
oculosq;

31 oculoſq; noſtros aperires, optimè cognoſceremus, nos in hanc ipſam ingratitudinem incidere: quia ex cælo in terram infirmitatẽ noſtram curaturus deſcendiſti, medicamina q̃, quæ ſunt ſanctiſsima Sacramenta proprio ſanguine confeciſti: quòd autem hæc ſaluberrima medicamina tantopere negligamus, ſignum profectò eſt hoc condemnationis illorum, qui tale facinus, tantam q̃ ingratitudinem committunt. O quanto cum affectu dicebat Sanctus Iob: Terra ne operias ſanguinem meum. Tu, tu, ô terrene peccator, Ieſu Chriſti ſanguinem operis ne appareat, quando ex illo fructum non percipis, ac ſi pro te mortuus non fuiſſet. Fac igitur frater mi, vt in te pretioſiſsimus hic Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanguis appareat. Perſpiciatur frater ſacratiſsima Saluatoris noſtri mors in emenda, humilitate, ac denique mortificatione tua. *Iob.16.*

32 *Viri Niniuitæ ſurgent in iudicio, &c.* Dicatur aliquid de Iona, & quomodo ad littus exiuit, & in ciuitatem ingreſſus eſt. Et clamauit, & dixit: Adhuc quadraginta dies & Niniue ſubuertetur. O quàm elegans orator! ô quàm eximia argumentorum compoſitio! ô quanta verborum ornatiſsimorum eloquentia! quid barbariùs, aut ruſtitiùs dici poterat? Et tamen tanta erat verborum eius virtus, & efficacia, vt omnium corda penetraret. Et crediderunt viri Niniuitæ in Domino, & prædicauerunt ieiuniũ, & veſtiti ſunt ſaccis à maiore vſq; ad minorem. O quam verum eſt illud Apoſtoli dicentis: Non in ſermone eſt regnum Dei, ſed in virtute. Diſcãt nunc prædicatores populorum vanas iſtas eloquentias deponere, & Dei ſpiritum quærere, qui dat voci ſuæ vocem virtutis: quique tãquam ſagittis auditorum corda percutit, & planis, atq; incom- *Ionæ.3.* *1.Cor.4.* *Pſalm.67.*

33 ptis ſeruorum ſuorum verbis viſcera transfigit. Fruſtra reſonant exteriora verba quantũcunq; ornata, atq; compoſita ſint, niſi intus ſpiritum Dñi, & ſanctam eius operationẽ deferant. Et peruenit verbũ ad regem Niniues, & ſurrexit de ſolio ſuo, & abiecit veſtimẽtum ſuũ à ſe, & indutus eſt ſacco, & ſedit in cinere. O ſapientiſsime Rex, ecquis te docuit, cùm Ethnicus ſis, Deum pœnitentia mitigari? vbi hoc legeras? audiuiſti ſententiam contra te prolatam, nec de venia in Deo confidens, deſperaſti, qui quidem ſententiam poterat commutare, etſi conſilium non poterat derogare. Profectò ſi Prophetã audiſſes dicentẽ: Agite pœnitentiã, quã niſi egeritis, morte moriemini, non eſſet mirum ſi hac admonitione cõmotus pœnitentiã ageres. Verum illos omnes eſſe perituros

turos absolutè affirmauit; nec verò tam asperum verbum Regis 34
spem abstulit. Et illic sperauit, vbi nulla spei occasio apparere videbatur. Et sic dixit: Quis scit si conuertatur, & ignoscat Deus? O quàm gratissima fuit Deo hæc spes cum pœnitentia, quã egerũt. Ideô sequitur. Et vidit Deus opera eorum, quia conuersi sunt de via sua mala, & misertus est super malitia, quã locutus fuerat, vt faceret eis, & non fecit. O quanta confusio hæc est illis miseris Iudæis, qui talẽ habuerũt prædicatorẽ, sicuti Iesum Christum filium Dei cũ talibus verbis, ac promissionibus, atq; comminationibus, quibus illos cõminatus est: cũq; tã splẽdidis miraculis, qualia nullo vnquã tempore in orbe visa fuerũt, quibus suam cælestem doctrinam satis superq; comprobauit: & illis, ac modo, quo ea faciebat, manifestè ostendit se verum esse Deum, cùm ita efficaciter creaturis omnibus imperaret, eiq; omnia obedirent, & tamen ei 35
credere noluerunt. Et quanta etiam nobis est confusio, quibus cũ quotidie plurimi spirituales viri Dei nomine prædicent, totque rationes adducant, quæ ad lapides ipsos confringendos sufficiant: minimam tamen, aut quasi nullã in cordibus nostris impressionem faciũt. Per Hieremiam dixit Deus. Nũquid non verba sunt *Hiere.23.*
quasi ignis, & quasi malleus conterens petram? Et Beatus Paulus *Ephes.6.*
dicit: Assumite gladium spiritus, quod est verbum Dei. Et Isaias: *Isai.55.*
Quomodo descendit imber, & nix de cælo, & illuc vltra non reuertitur, sed inebriat terram, & germinare eam facit, & dat semen serenti, & panem comedenti: sic inebriat verbum meum, quod egreditur de ore meo, & non reuertetur ad me vacuum, sed faciet quæcunque volui, & prosperabitur in his, ad quæ misi illum. Ecce fratres, quomodo diuinæ literæ in omnibus his locis tam diuer- 36
sis nominibus verbum Dei appellant. Dicunt enim illud ignem, malleum gladium, aquam, ac deniq; niuem. Si ergo diuinum verbum propter diuersos effectus, quos in hominum cordibus efficit, omnibus his nominibus nuncupatur: si corda vestra illis non commouẽtur, cuius metalli sunt? quòd si carnea essent, siquidem verbum Dei gladius est, iam illa abscidisset, & percussisset, si ferrea essent: siquidem verbum Dei est ignis, iam illa incendisset: si lapidea essent cum diuinus sermo malleus nuncupetur, iam illa cõfregisset. Denique si terrea essent, siquidem verbum diuinum est aqua, iam illa mollificasset, siquidem (inquam) est aqua, quæ terram mollit, & nix, quæ eam vberem reddit; in illis hanc operationem

37 rationem feciſſet. Et quãdoquidem nulla harũ rerum mollefiunt, cuius materiæ ſunt hæc corda? ô hominũ adeô dura corda, vt quo ea nomine nuncupemus, penitûs neſciamus, & cuius metalli ſint, ignoremus: Quatuor tantũ verba tantã ciuitatem barbaræ, atque infidelis gentis conuerterunt: tam innumerabiles autẽ conciones vix vnũ veſtrum conuertere ſufficiunt. O cæli, ô terra tantã Chriſtianorũ hominum duritiẽ admiramini, & ſuper illa obſtupeſcite. O fratres chariſsimi, per reuerentiã Dei vos rogo, vt hanc à vobis obſtinationem expellatis. Quod nobis magis neceſſariũ eſt, hoc abſq; dubio eſt Dei benignitas, atq; eius miſericordia. Hanc autẽ cordis duritia negligimus: ſicuti affirmat B. Paulus dicens: An diuitias benignitatis eius, & patientiæ & longanimitatis con Roma. 2.
temnis, ignorãs quoniam benignitas Dei ad pœnitentiã te adduc-
38 it? ſecundum autẽ duritiam tuã, & impœnitens cor tuum theſaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis iuſti iudicij Dei. Notate illum non dicere, ſecundum auaritiam cordis tui, vel luxuriam, vel ſuperbiam, ſed ſecundum duritiem cordis tui, ad ſignificandũ hoc eſſe maximum iſtorum malorum omnium. Nam ſi hæc duritia non eſſet, omnibus malis remedium poſſet adhiberi agendo pœnitentiam. Timete fratres mei, ne ad cor durum peruenia tis. Quòd ſi ad tantum malum deueniſtis, nunc tempus habetis cum vobis remedium poteſtis adhibere. Attendite Niniuitis quadra- Iona. 3.
ginta dierum ſpatium ad agendam pœnitentiam fuiſſe conceſſum; ipſos verò ſtatim illam agere incepiſſe. Vobis autem nõ datum eſt ſpatium quadraginta dierum, nec ſcitis, vtrũm hodie, an cras morituri ſitis: quapropter hac occaſione vtimini, & amodô
39 incipite agere pœnitentiam; vobiſque Dominus hic gratiam ſuã concedet, & in futuro cæleſtem gloriam largietur, Amen.

¶ Feria. V. poſt Dñicam. I. In Quadrageſi.

Egreſſus Ieſus ſeceſsit in partes Tyri & Sidonis, &c.
Matth. 15.

IN hac ſancti Euangelij lectione, ſupernum quoddam nobis myſterium reuelatur, quod quidem ante aduentum Domini noſtri Ieſu Chriſti in mundum non fuit intellectum. Eſt autem

myſteriũ: ſcilicet, quòd gentes ad Euangelij, gratiæ meritorumq; 1
Chriſti ſaluatoris noſtri participationem erant admittendæ. Ita
Epheſ. 3. dicit Beatus Paulus: Alijs generationibus non eſt agnitum filijs
hominum, ſicuti nunc reuelatum eſt ſanctis Apoſtolis eius, &
Prophetis in ſpiritu, eſſe gentes cohæredes, & concorporales, &
cõparticipes promiſsionis in Chriſto Ieſu per Euangelium. Con
corporales, id eſt, partes corporis myſtici Ieſu Chriſti. Quando
Nabuchodonoſor iuſsit tres illos pueros, ſcilicet, Ananiam, Aza-
Daniel. 3. riam, Miſaelem, in fornacem ignis ardentis immitti, quia eius
ſtatuam noluerant adorare, dicit illic ſacratus Textus: quòd vi-
dens illos non comburi, obſtupuit Rex, & ſurrexit, & ait optima
tibus ſuis: Ecce, ego video viros quatuor ſolutos; & ambulantes
in medio ignis, & nihil corruptionis illis eſt, & ſpecies quarti ſi-
Hieron. milis filio Dei. Hoc ſummopere admiratus eſt Beatus Hierony- 2
mus ſuper hunc locum, & dicit: Neſcio quomodo Rex impius vi
dere filium Dei mereatur. Anne ipſe forſitan filium Dei viderat,
vt dicat illum quartum filium Dei ſimilem ſibi viſum fuiſſe? Ad
hoc reſpondet, quòd cor Regis in manu Domini, & in hoc voluit
ſignificare maximas, ac præſtantiſsimas diuitias, quas gentibus
communicaturus erat: ideo huic Regi oculos aperuit, vt ſimilitudi
nẽ filij Dei in humana forma perſpiceret. Hæc autem beneficia
Iſai. 35. prædixit S. Iſaias, dicens: Deus ipſe veniet, & ſaluabit vos. Tunc
quæ erat arida, erit in ſtagnum, & ſitiens in fontes aquarum. In-
cubilibus, in quibus priùs dracones habitabant orietur viror cala-
mi, & iunci. Hæc terra, erat gentilitas, vbi tot abominationes graſ-
ſabantur, vitia que tam patentem aditum habebant, in ea amœ-
næ arundines, & iunci orti ſunt, qui ſunt prædicatores, & docto- 3
res Eccleſiæ, cæteri que fideles, qui Ieſu Chriſti fidem ſuſceperunt,
& in anima ſua ſolium conſtruunt, in quo Dominus requieſcat.
Et hoc manifeſtatur hodie in beneficijs, quæ Deus in hanc mu-
lierem confert.

Egreſſus Ieſus. Quam mirabilis eſt fluuius quãdo ab alueo exit,
Simile. quãm abundans, atque affluẽs decurrit, non ſolùm vicinos agros
irrigat, quibus antea aquam ſuam impertiri conſueuerat: ſed etiã
eos, qui ab eo procul diſtant, atque aridi ſunt. Exijt Chriſtus Re-
demptor noſter quaſi fluuius, qui ab alueo exit, ex viſceribus pu-
riſsimæ virginis Mariæ Dominę noſtræ in præſepio Bethlehem:
eo adeò plenus ac abundans gratiæ, atque miſericordiæ venit, vt

non

4 non ſolùm vicinos agros, hoc eſt, Iudæos, à quorum ſanguine, ſecundum carnem dimanauit, quibus promiſsus fuerat: ſed etiam agros procul diſtantes, atque aridos, ſcilicet, gentes irrigarit, illiſq; ſuam diuinam gratiam communicarit.

Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egreſſa, clamauit. Exijt Dominus, & ipſa ei obuiã exit. Dominica præterita nobis propoſitus fuit in ſancto Euangelio conflictus, quem Saluator noſter Ieſus Chriſtus habuit cum Sathana, ex quo Dominus victor euaſit: hodie verò nobis Sanctus Euangeliſta repreſentat, quomodo ipſe Dominus in alium conflictum cum muliere Chananæa ingreſſus eſt, ex quo mulier victoriam reportauit, & Dominus victus fuit. Arma quippè, quibus mulier hæc vicit, fuerunt magna fides firma ſpes, ac profunda humilitas. Per fidem etenim ſancti vice- *Hebræ. 11.*
5 runt, ſicuti affirmat Apoſtolus, dicens: Sancti, per fidem viceruntregna, operati ſunt iuſtitiam, adepti ſunt repromiſsiones. Armaturam etiam quandam nimis vſitatam à mulieribus deferebat: quæ eſt nimis aſsidua, & prolixa rogitatio. Atque hæc ei maximè profuit: nam licet prolixa, & crebra rogitatio hominibus odioſa ſit: Deo tamen iucundiſsima eſt, & ad hunc ſpiritualem conflictum egreſſa eſt à finibus illis. In quo ſignificatum eſt, quod ad conſequendum victoriam à corde Dei (ſi ita dici poteſt) non ſufficit à terra exire, ſed etiam neceſſe eſt ex eius finibus egredi. Nã non ſolum nos à peccato exire oportet, ſed etiam illius occaſiones effugere. O fratres mei, ſi elata quadam cogitatione in altũ nos extolleremus, & extra cælum tranſiremus, conſiderantes Deum exiſtere, quo in perpetuum ſumus fruituri: quàm libenter
6 terreſtria omnia relinquereimus. Dicebat Dauid: Lauabo per ſin- *Pſalm. 6.*
gulas noctes lectum meum, lachrymis meis ſtratum meum rigabo: lectum, in quo anima recumbit, eſt peccatum: ſtatum verò, quod iuxta lectum poſitũ eſt, & per quod ad lectum conſcẽditur, eſt occaſio. Non ſolum igitur Dauid lectum, hoc eſt, peccata ſua, ſed ſtratũ etiam, hoc eſt, occaſiones, in quas ſeſe immiſerat, lachrymis irrigabat. Legitur de quodam duce nomine Siſara, quòd cum *Iud. 4.*
optimè armis munitus incederet, hoſtiſque ſui Barac manus effugiſſet, tandem in manus cuiuſdam mulieris, quæ dicebatur Iahel, deuenit, quæ eum lacte potauit, & ſoporauit, ac clauo temporibus tranſfixis eum interfecit. O quot homines plurimis virtutibus armati, cùm ex maximis periculis euaſerint, quia

postea vnius mulieris manibus se tradunt, quæ eos quatuor suauibus verbis alloquitur, quæ sunt quasi lac suaue, ac dulce & ita soporantur, atq; sui ipsorum obluiscuntur, & sic tandem spirituali morte intereunt. Caue frater mi ab omnibus occasionibus, præsertimque mulierum, eo quod tam piceata res sit, hominemq; tantopere obcæcet. Dicit mulier pauper: ô pater, ego habito in domo talis viri, qui me alit, quòd si illinc exiero, quid faciam misera? Cõsidera (quæso) Sanctũ Ioseph, cuius fortasse vniuersæ diuitiæ erant vnum pallium, & hoc in manibus dominæ suæ reliquit, ne pudicitiam suam violaret. Et si tibi videaris, in domo ista locupletanda esse, si ibi est occasio peccati, hæc omnia desere, satius est enim ista amittere, quàm Deum perdere. 7

Cœpit igitur mulier ictus suos fide plenos in Dominum immittere dicens: *Miserere mei Domine fili Dauid.* O quàm acceptabilis est Deo misericordiæ postulatio: si quid aliud ab eo petieris, fortasse illud non impetrabis. Domine da mihi diuitias, fortè respondebit, nolo. Da mihi fructum benedictionis: nolo (inquiet) Da mihi honorem, valetudinem, &c. nolo, quia te his rebus perdes. Verum dic: Domine sum peccator, & puro corde ad te volo conuerti, & si quidem nõ vis mortẽ peccatoris, miserere mei. Nũquid Deus dicet: Nolo, quia te perdes? Non vtiq; nũquam enim hoc fecit: nec vllo vnquã tẽpore faciet. Vt enim Apostolus ait: Deus fidelis est, & negare se ipsum non potest. Notate Apostolũ dicere: se ipsum, diuitiæ etenim, honor, valetudo, &c. non sunt, seipsum. Misericordia autem, sic: quoniam misericordia mea tu es, dixit Dauid. Ipse Deus est misericordia, & negare seipsum nõ potest. Disce igitur frater charissime ab hac fœmina & exclusa omni occasione peccati ante Dei conspectũ prostratus, vide quẽ te oporteat inuocare, Nunquid Dei omnipotentiã inuocabis? Non, quia sicuti te ex nihilo potuit creare, sic etiam te annihilare potest, vbi primũ peccaueris. Et si petis, vt tecũ secũdum omnipotentiã suã faciat, dignus es, qui ab eo destruaris, & perdis te. Nec eius sapiẽtiam inuoces: si enim exposcis, vt te iudicet secundũ quod de te scit, scit vtique te mille infernis esse dignissimum. Ecquid erit tibi? nec eius iustitiam implores. Nam si iniquitates abseruaueris Domine, Domine quis sustinebit? Imô potiùs ei dicito: Non intres in iudicium cum seruo tuo Domine, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Quem igitur inuocabis? Misericordiam. 8 9

2. Timot. 2.

Psalm. 58.

Psalm. 129.

Psalm. 142.

Hanc

10 Hanc debemus omnes inuocare; & ſic dicit B. Paulus: Deus autem qui diues eſt in miſericordia propter nimiã charitatem ſuam, qua dilexit nos: cum eſſemus mortui peccatis, conuiuificauit nos in Chriſto. Non appellatur Deus diues in cælo, terra, atq; Angelis, quia alios meliores poteſt efficere: ſed dicitur diues in miſericordia, quia habet miſericordiam infinitam, nec alia melior eſſe poteſt. Hanc igitur miſericordiam debes inuocare: ſiquidem Deus adeò paratus eſt ad ignoſcendũ tibi. Hoc ſignificauit hic clementiſsimus Dñs, dicens Moyſi: Pones propitiatorium ſuper arcam. O quàm optima coniunctio, & ſocietas eſt hæc: in arca quippè erat lex: & ſuper illam iubet apponi propiciatorium, vt ſi contigerit cuipiã in legem peccare, in promptu ſit propiciatoriũ. Quod Ephes. 2. Exo. 25.

11 ſi te legis ſeueritas deterret, conſoletur, ac fulciat te ſcire propiciatoriũ eſſe, & veniã illinc nõ lõge abeſſe. Atq; etiã, quia in arca, in qua erat virga, iuſtitia repræſentabatur: & quia miſericordia eius ſuper omnia opera eius, idcircò iuſsit propiciatorium ſuper arcã imponi. Tam decorũ autẽ, atq; glorioſum eſt Deo, ignoſcere, vt cum Moyſes Deum rogaret, vt peccatum idololatriæ populo dimitteret: vna ex præcipuis cauſis, quas ei afferebat, eſſet; dicere: Ne quæſo dicant AEgyptij: callidè eduxit eos, vt interficeret in montibus, & deleret de terra: quieſcat ira tua, & eſto placabilis ſuper nequitiã populi tui. Et eandẽ rationẽ adduxit, dicens: Vt audiãt AEgyptij, &c. Et habitatores terræ huius, qui audierũt, quòd tu Dñe in populo iſto ſis. Vt vir ſanctus ſolũmodo Dei gloriã, & honorem expetebat, dicit ei: Dñe, attẽde Ægyptios magna, & mirabilia de probitate tua audijſſe, teq; timere cœpiſſe. Hæc autem Exod. 32. Num. 14.

12 gloria tua, ſi iſtos interficis, diminuetur. Scandalizabitur mundus, & iã non verus: ac miſericors Deus eſſe crederis. Magnificetur ergo fortitudo Dñi ſicut iuraſti, dicens: Dñs patiens, & multæ miſericordiæ auferens iniquitatem, & ſcelera. O mirifica, dulciſsimaq; verba, quæ quantũcunq; lapidea corda mollificare ſufficiunt Magnificetur fortitudo tua, Dei fortitudo, nec augeri, nec minui poteſt: eſt enim infinita, & ſemper vna & eadẽ exiſtit: veruntamen non ſemper ab hominibus cognoſcitur. Et rogat Moyſes Deũ, vt fortitudinẽ ſuã non puniendo quidẽ, aut occidendo, ſed parcẽdo ac miſericordiã faciendo, manifeſtet: quo à gentibus, non vt tyrãnus, ſed vt pius ac miſericors cognoſcatur. Ecce fratres, quantopere Dei gloriæ competit, ignoſcere. Quod cum ita ſit confidẽter

iam peccatores accedite, & cum magno spiritus feruore, atque in- 13
trinseco cordis dolore dicite: Miserere mei. Notate illam nō dice
re: Miserere filiæ meæ; sed miserere mei: etsi filia labore, ac necessi
tate premebatur. Acsi diceret: forsitan sunt peccata mea causa, ob
quam filia mea detrimentum istud patiatur. Quamobrem si ego
huius mali causa sum: miserere mei. Quia prostrato fundamēto,
& ablato, statim ędificatio, quæ super illud innititur, illabetur, ac
procidet. O quantum oportet patres timere, quādo vidēt filios in
laboribus constitutos, atque infirmitatibus laborantes, ne fortè
Ezech. 18. propter sua peccata, Deus liberis suis labores illos immiserit. Nā
licèt verum sit, Deum dixisse: Anima, quæ peccauerit, ipsa morie-
tur. Filius non portabit iniquitatem patris, & pater non porta-
bit iniquitatem filij: impietas impij erit super eum. Hæc omnia de
æternis inferni pœnis intelliguntur: scilicet, quod filius nō detru- 14
detur in infernum propter peccata parentis, quando nullam in eis
culpam habuerit, nec è contra. Attamen de pœnis temporalibus
Exod. 20. dicit Deus: Ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, visitans
iniquitatem patrum in filios, vsque ad tertiam, & quartam gene-
rationem eorum, qui oderunt me. Et considerate infinitam Dei
misericordiam, qui in supplicijs tam sit constituens: videlicet vsq;
ad quartam generationem: statim addit, dicens: se propter paren-
tum virtutes in longissimas generationes liberis beneficia con-
ferre. Et sic dicit: Et faciens misericordiam in millia his, qui dili-
gunt me, & custodiunt præcepta mea. Vnde infertur, quod si fi-
lios vestros diligitis, saltē propter hoc deberetis curare boni esse,
vt Deus propter vos eis bene faceret, & ne illos propter scelera ve 15
stra puniret, si vos mali essetis.

Qui non respondit ei verbum. O fons vbertim infinitę misericor
diæ, quis te erga pauperem mulierem exhausit? Tu Domine pijs-
Isai. 45. simis, ac suauissimis verbis nobis dicis: Deus iustus, & saluans nō
est præter me. Conuertimini ad me, & salui eritis omnes fines ter
ræ. Si tu Domine nos accersis, & iubes ad te venire, quare huic pau
perculæ mulieri ad te venienti, tibique se offerenti, atque auxi-
lium tuum imploranti, ne verbum quidem respōdes? Videris Do
mine obsurdescere, quid hoc esse dicam? Beatus Dionysius dicit:
Diony. lib. Eccles. Hie rar. Deus paterna cura, atque prouidentia se hominibus aptè pro il-
lorum captu insinuat. Alijs videlicet se se asperum, alijs autem se
mitem, atq; lenem ostendens. Alijs pecuniarum copiam largitur,

quia

16 quia cum paupertate illum ſæpiſsime offenderent: alios vero pau-
peres efficit, quia ſi haberẽt diuitias plurima peccata cõmitterent:
ſicuti prudens medicus alios (*dicta*) alios vero cordialibus curat: *Simile.*
quia vtriſq; ita neceſſariũ eſt. Cum adoleſcens quidã vellet dñm *Matth. 8.*
ſequi, eũ à Dño fuiſſe dimiſſum legimus. Alterũ autẽ volẽtẽ ire ſe
pelirũ parentes ſuos Dominum dimittere noluiſſe, ſed dixiſſe ei:
dimitte mortuos, ſepelire mortuos ſuos. Illum reiecit, hunc verò
dimittere noluit, quia ſic vtriq; neceſſarium erat ad eorum ſalua-
tionem. Vt notat Beatus Gregorius: quem dimiſit, ſciebat, pro- *Grego.*
pter dilationem illi deſiderium ſeruiendi Deo eſſe adaugendum:
alium vero retinendo eius imbecillitati conſuluit, qui fortaſſe
non eſſet reuerſurus, ſed præ paternæ ſenectutis zelo ſecularibus
negotijs ſe implicaret. Atq; etiam non reſpondit ei verbum: quia
17 ſuis non ſolum Dominus omnia, quæ poſtulant, concedit: ſed ſi-
mul etiam illos magnificare, glorioſoſq; conatur efficere. Quan-
do Deus ſtatim petentibus concedit, liberalitatem ſuam magni-
ficat, hoc eſt, declarat: ſed petentis fides, atque ſpes nõ manifeſta
tur. Quando autem petitionis indulgentiam differt, hoc facit, vt
petentis valor, atque excellentia cognoſcatur. Atq; etiam ad hũc
finem promiſſa beneficia differt. Quando Abraham ingreſſus
eſt in terram Chanaan, non ſolum ſemel, ſed bis etiam illi Domi-
nus ſupernum, atque ſublime beneficium pollicitus eſt: ſcilicet,
quod in ſemine eius omnes gentes benedicendæ eſſent: eius au-
tem promiſsionis adimpletio cœpit eſſe multis poſt annis: adeò
vt dicatur, quod tulit Sarai Agar ancillam ſuam poſt annos decẽ,
18 quam habitare cœperant terram Chanaan, & dedit eam viro ſuo
vxorem. Et hoc vtibidem dicitur: quia ipſa Sara non genuerat ſi-
bi liberos. Quare igitur Dominus tam ſero quod multo tempore
antea promiſerat, adimpleuit? vt non ſolum Abraham beneficia
accipiat, ſe ſeque in eum Deus liberalem oſtendat, ſed etiam, vt
honorificetur, & eius nomen in mille generationes permaneat,
propter fidem, firmiſsimamque ſpem, quam in promiſsionibus
Dei habuit, licet illorum executio multo tempore illi dilata eſt.

Et *accedentes diſcipuli rogabãt eũ.* Magnates, & qui apud reges, ac
principes plurimũ valent, oportet pro pauperibus, & paruulis lo-
qui, eoſque ſuis patrocinijs adiuuare, ad Sanctorum Apoſtolorũ
imitationem. Nix quæ decidit in montes, quando ſolis radij ad *Simile.*
eã perueniunt, liquefit, & in valles deſcendit, & eas reddit vberri

mas: si autem non tangit niuem calor solis, illic manet nix gelida, 19
nec liquefit: sic etiã vos, qui in domibus principũ montes estis, si
iam diuini amoris sol illuxit, charitatisq; radij in cordibus vestris
reuerberarũt: necessario debet fieri, vt nix valoris, potentiæq; ve
strę viscera liquefiant, quo vniuersum remediũ in inferiores val-
les, qui sunt pauperes, excidat. Est autem ingenuum argumẽtum
nondum ad vos solem peruenisse, siquidem tota nix in vobis cu-
mulata manet, totus fauor est vobis, totũ lucrum, emolumentum
ac deniq; æstimatio est vobis, malũ signũ. O quã miserabilis est
visu duritas, ac crudelitas plurimorum optimatum, eorumq; qui
apud reges plurimum valent, & eorũ qui sunt ducũ, prelatorũq;
familiares: qui etiam volentes eos esse pios, ac misericordes impe
diũt, atq; etiam incitant, & modos inquirunt, quibus paruulos: ac
Exod. 2. subditos suos grauius opprimãt. Liberet me Deus à talibus homi 20
nibus. Prima ostensio, quam Moyses de se præbuit, fuit pauperi-
bus, ac læsis auxiliari. Et notate quod quãdo Moyses in sublimi di
gnitatis, ac dominationis gradu in domo regia constitutus erat,
tunc pauperi læso subuenit, eique auxilium suum præstitit.

Respodit Dñs mulieri: *Non sum missus nisi ad oues, quæ perierũt do*
Coloss 3. *mus Israel.* Quomodo ergo dixit Apostolus. Expoliãtes vos vete-
rem hominem, & induentes nouũ in agnitionem Dei, secundum
imaginem eius, qui creauit eũ: vbi non est gentilis, & Iudæus, cir-
cuncisio, & præputium, &c. Sed omnia, & in omnibus Christus?
Simile. Ad hoc respondeo per similitudinem. Habet mercator sericum
atq; aurũ cõtextile, plurimas gẽmas, &c. quem tu interrogas, di-
cens? Dñe cui hæc attulisti? at ille respõdet. Cõsidera tu, cui tã lo-
cuples, atq; prætiosum mercimoniũ potest esse: dominis, virisq; 21
primarijs. Et si fortasse artifex, aut agricola aliquid istorum volue
rit emere, nunquid vẽdes hæc eis? At ille dicit: Et quare non? Mea
præcipua intentio fuit hæc viris nobilibus afferre: si autem quis-
quis alius illa voluerit emere, etiam ei vendam. O infelices Iudæi,
quanto vos Deus honore affecit: & quam ingratos vos illi præ-
buistis. Diuitias etenim Euãgelij sui vobis diuinus mercator Iesus
Christus afferebat, vt eas suo proprio ore prædicaret, suoq; exem
plo vos ad eas inuitaret, atq; etiam illas gẽtibus afferebat, verunta
men non fuit missus à patre, vt ipsemet gentibus prędicaret, sed ex
Apostolorum suorum manibus eas accepturæ erant.

Tunc accessit illa, dicens: *Domine adiuua me.* O mirificã perseue

rantiam

22 rantiam: ò præſtantiſsimum mulieris animum, quando (humano videri) ſe magis reiectã videbat, tunc ſe magis confortabat. Ita de iuſto ſcriptũ eſt vbi dicitur: cum te conſumptũ putaueris, orieris, vt Lucifer. Cuius exẽplum oſtenditur in Iacob, qui cũ tota nocte cũ Angelo fuiſſet colluctatus, poſt longã contentionẽ exoptatiſmam benedictionẽ adeptus eſt. Verũ quando eã cõparauit? quando remanſit claudicans ex ictu, quẽ illi Angelus inflixit in fœmore: & ſic quem ſanus, atque integer tota nocte nõ potuit ſuperare, claudicans, & infirmus deuicit. Sic etiam repulſi, fatigati, atq; humiliati, ſi inſtanter perſeuerauerimus, quod petimus, conſequemur. Ecce mirificum quoddã huius rei habetur exẽplum. Veniẽti bus Iudæis vt peterent à Dño auxiliũ cum ipſi eſſent Idololatræ: reſpondit Dñs dicens: Non addã, vt vltra vos liberem. Ite, & inuo 23 cate Deos, quos elegiſtis: ipſi vos liberent in tempore anguſtiæ veſtræ. Ipſi autem non hac duriſsima reſponſione confracti ſunt, ſed nouo quodam feruore concitati: iterũ à Dño miſericordiam poſtulauerunt dicẽtes: Peccauimus: redde tu nobis quicquid nũc tibi placet: tantum nunc libera nos: quæ dicentes omnia de finib⁹ ſuis alienorum Deorum Idola proiecerunt, & ſeruierunt Domino Deo; qui eorum precibus victus eis auxiliatus eſt, & dolens ſuper miſerijs eorum eis dedit ducem Iephte. Quod illuſtrius exemplum reperiri poteſt huius rei, quam agimus? O vtinam nunc nos ita faceremus, totq́ue idola atque iniquitates, quot inter nos ſunt, à nobis expelleremus: & cum perſeuerantia confracti, atque humiliati ad hunc liberaliſsimum Dominum conuerteremur.

Attendite mulieris huius perſeuerantiã quæ reſponſionis Do- 24 mini ſiccitatẽ cernens, non ideo defecit. *Qui reſpondens ait: Non eſt bonum ſumere panẽ filiorum. &c.* Tam aſpero autem verbo reſpondet mulier benedicta dicens: *Etiam Domine: nam, & catelli, &c.* O Domine benedictus ſis, quia etſi me canem vocas, loquẽdi tamẽ facultatem mihi concedis. Nã canis venatrix quando prædã inue *Simile.* nit, quandiu illam intuetur, nũquam conticeſcit: quomodo ergo ego tacebo, cùm ante oculos meos vniuerſum bonum, remediũque meũ aſpiciam? etiam Domine proprium eſt canum, quod ſi percutiuntur, & reijciuntur, cum hac expellantur, illac reuertuntur. O Deus meus ſi à iuſtitia tua propter peccata mea reijcior, & condẽnor, per aliã partẽ volo reuerti? quæ eſt infinita miſericordia tua; diuinãque iuſtitiam tuam fugere. Etiam Domine innu-

meras tibi gratias ago: quia canem me appellans modum mihi 25
oſtendis, quo malis meis remedium adhibendum eſt. Nam canis quot vulnera lingua ſua pertingere poteſt, tot ſanat. Sic etiam ego ſcelerum meorum plagis vulnerata, lingua mea illas attingam, ex toto corde meo diuinæ maieſtati tuę eas confitendo. O beatam mulierem, quæ ex omnibus vtilitatem nouit haurire: Non potuit amplius Ieſus Chriſtus filius Dei infinitæ miſericordiæ pelagus contineri: ſed exclamans dixit: O mulier magna eſt fides tua, &c. acſi diceret. Non vltra contendamus, tua ſit victoria, O benedictus ſit talis Deus, ò glorificatus ſit talis Dominus, qui omnes repulſas & aſperitates, quas quærit, easquærit, vt maiora in nos
Simile. conferat beneficia. Cogitate regem quendam pulcherrimum pomum in manu habuiſſe, & acceſsiſſe vnum ex domeſticis ſuis fa- 26
miliariſsimum, illudque pomum ab eo petijſſe: ipſum vero reſpondiſſe, pomum non tibi dabo, ſed accipe hanc veſtem ex ſerico, & auro contextam: quam accipiens iterum dicit ei, Domine nihilominus pomum vellem, cui rex, nolo (inquit) tibi dare illud; ſed ego te dono tali caſtello. At ille: ò Domine (ait) & pomum. Accipe igitur (inquit rex) & pomum. Itaque donat eum veſte, caſtello, & pomo, cùm tamen ille pomum ſolummodo poſtulaſſet. Dicit ſeruus Dei: ò Domine da mihi caſtitatem; nolo (ait Dominus) niſi vt in carne tua tribulationes ſentias. Verum accipe hanc pretioſam veſtem patientiæ; qua moleſtias iſtas perferas. Iterum petit dicens: ò Domine caſtitatem vellem. Nolo illam tibi dare (dicit Deus) ſed accipe arcem firmiſsimam fortitudinis, & perſeueran- 27
tiæ in iſta tribulatione. Iterum efflagitat dicens. Domine caſtitatẽ vellem: nimis enim me ſenſualitatis rebellionibus tribulatum animaduerto. Nolo (inquit) illam tibi concedere: veruntamen accipe pretioſam ciuitatem, quæ eſt humilitas, quam ex iſta tribulatione, ac tentatione elicies. Iterum autem perſeueranter inſiſtit dicens: ò Domine, da mihi caſtitatem. Accipe igitur & caſtitatem, ait Dominus. Itaque illi patientiam, humilitatem, fortitudinem, ac denique caſtitatem illi tribuit: cum tamen ipſe ſolam caſtitatem poſceret. Quod ſi Deus eius conceſsionem ei differebat, hoc faciebat, vt plures virtutes acquireret, atque maiora ei faceret beneficia. Sic fecit cum hac bona muliere: cui fidem, perſeuerantiam, humilitatem, ac tandem filiæ ſuæ remedium

dium conceſsit. Et hoc verbum tam humile etiam Domine fuit vltimus ictus huius pugnæ, quo hæc bona mulier victoriam penitus comparauit. Et ſic Beatus Marcus dicit, quod cùm mulier verbum hoc dixiſſet, reſpondit Dominus dicens: vade, propter hunc ſermonem exijt Dæmonium à filia tua. Hoc verbum fidei, atque humilitatis plenum diuinæ miſericordiæ viſcera aperuit, quæ quodammodo clauſa eſſe videbantur. Vt cognoſcatis quàm neceſſaria ſit humilitas, non ſolum ad diuinam miſericordiam inclinandam: ſed etiam (ſi ita dici poteſt) ad infinitam Dei omnipotentiam ſuperandam, atq; ad petitiones noſtras redigendam. Nihil prorſus adeò forte, atque potens eſt, quod non alicui rei ſubigatur. Leo fortiſsimus beſtiarum trepidat in conſpectu muris. Elephas terreſtrium animalium maximus dicitur magnoperè muſtelam pertimeſcere. Et ne quid adeo magnum eſſet, quod non ab aliqua re ſuperaretur: quodammodo etiam infinita illa, ac tremenda Dei Maieſtas habet etiam rem cui flectatur, & à qua vincatur. Hæc autem eſt fidelium humilitas, quæ inuincibilem Deũ ſuperat. Et ſi hoc propriè loquendo nõ eſt diuinam maieſtatem ſuperari, ſed potiùs ſuperare, & corda ex natura ſua ſuperba, atque elata redigere. O fratres mei ſi cùm talem, ac tantam humilitatis excellentiam audiatis, illam non dilexeritis, nimiſque humiliari curaueritis, quam excuſationem Deo reddetis: præcipue cum ſinguli tot intra ſe miſerias habeamus quæ maximæ ſunt occaſiones ad nos humiliandos.

Mar. 7.

Vnũ vltimo vellẽ vos magnoperè notare: ſcilicet, quòd cũ hæc mulier libenter ferret Dñm, vociferationibus ſuis ne verbum quidẽ reſpõdere, eiq; dicere, ſe non generi eius, ſed filijs Abrahæ miſſum fuiſſe, cumq; ſe abeo canẽ appellari æquo animo toleraret: vnum tamen ferre non poterat, quod erat diabolum domi habere. O miſeri peccatores quàm vice verſa vos facitis, nihil patienter toleratis, nec minimum quodque odium, nec ignominioſum verbum, & ſolum modo ad diabolum in ſinu, ore, oculis, ac deniq; in corde, & animo per effectum aſportãdum habetis patiẽtiã. Quid aliud eſſe arbitramini odiũ, affectionem, ac demum cupiditatem, quæ animas veſtras contorquet, niſi diabolum in corde portare? & tamen ò quàm pacifici eſtis, non perſpicio in vobis diligentiam, quam hæc ſancta mulier in eo expellendo adhibuit. O per charitatem Dei vos rogo: nc adeò amentes ſitis, vt tantum

tam-

tamque graue onus humeris vestris impositum ferre velitis. Za-
Zacha. 5. charias dicit se vidisse impietatem. Et ecce (inquit) talentū plūbi 31
portabatur. Et massa illa plūbi super iniquitatē iniecta est. Et Bea
tus Ioannes audiuit vocē dicentē: Nec habent requiem die, ac no
Apoc. 14. cte qui adorauerunt bestiam. Et paulò superius dixerat illos esse
bibituros de vino iræ Dei. Et ita est: quod vnusquisq; peccatorum
super humeros suos plumbi talentum asportat, nec die, nec noctu
requiescit, magnamq; singulis peccatoribus anxietatem, ac mole-
stiam affert, nec vnquam illos deserit minister ille, & executor
Dei, quæ est synderesis conscientiæ. Et habent infœlices patien-
tiá ad tot, tantaq; onera patienda, ad diuinæ autē legis suauitatem
perferendam patientiá non habent. Erubescite igitur, ô fratres, &
pudore confundimini, quòd talis amētia in vobis reperiatur. Ac-
celerate tam iniquū, ac nociuum hospitē domibus vestris expel- 32
lere, & Christum Iesum in hoc seculo per gratiam excipite, vt
postea illo in cœlesti gloria perfruamini. Amen.

¶Feria. V. post Dñicam. I. In Quadragesi.

Erat dies festus Iudæorum: & ascendit Iesus Hierosolymam. Ioannis. 5.

ASCENDIT Christus Redemptor noster ad celebratio-
nem festi Hierosolymam: & postquam æterno patri debi-
tū honorē in templo exhibuit, iuit ad visendos infirmos atq; ad 1
consolandos eos, qui in circuitu piscinæ in porticis commorabā
tur. O quàm decorum est prælatis hospitalia visere, & saltem ver-
bo infirmos consolari: vnum enim prælatorum verbum magno-
perè ad patientiam infirmorum animos confortat. In hoc nos cœ
lestis Magister docuit, in quo vera festorum celebratio consistit:
instituta enim fuerunt, vt in eis animę nostrę ruinas restauremus,
& peccata, quæ in tota hebdomada commisimus expurgemus.
Psalm. 45. Hoc significat quod Dominus dixit per Prophetam, vacate, & vi-
dete quoniam ego sum Deus. Deponat sartor acum suam, agrico-
la à labore desistat, & artifex ab officio suo vacet. Et hoc est, vaca
te. Hoc autem non vt in vanitatibus, ac voluptatibus occupemini:
sed vt sanctis animæ considerationibus, ac motibus me Deū om-
nipo-

2 nipotentem,atq; infinitæ probitatis,& perfectionis eſſe videatis. Et poſtquam diuinum cultum expleueritis,& rem ſacram audieritis,oportet vos facere,quod Dominus fecit: videlicet vos in operibus miſericordiæ, in curandis ægrotis, pauperibuſque adiuuandis exercere:nam etiã in hoc feſtorum celebratio magna ex parte conſiſtit. Et ſic dicit Dauid, cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquiæ cogitationum diem feſtum agent tibi. In quo nos docet Sãctus Propheta quomodo feſtiuitates celebrare debeamus. Primô ſanctis conſiderationibus: poſtea verò reliquijs illarum ſanctarum cogitationum, ac conſiderationum: nam poſtquam Dei probitatem infinitamq; eius ſapientiã,atq; potentiam,cæteraſq; eius perfectiones anima conſiderauerit,hiſq; cõſiderationibus in diuinæ maieſtatis eius amorẽ rapta fuerit, ſtatim in homine efficaciſsima quædam deſideria adimplendi diuina præcepta eius ge
3 nerantur, quorum executione feſtiuitates magnopere celebrantur. O Deus infinitæ maieſtatis quantum circa hoc eſt lachrymãdum,videntur enim feſtiuitates in Eccleſia tua inſtitutæ non qui dem ad tibi ſeruiendum,ſed ad tuam diuinam maieſtatem offendendam:nouaſque rationes inueſtigandas ad te iterum crucifigẽdum:vt fœminæ per vias ambulent factæ hami Sathanæ,ad ludẽdum deambulandum, ac denique conuiuia celebranda: ad hæc (inquam) videntur feſtiuitates inſtitutæ fuiſſe. Itaque minus in cõueniens eſſet â manè vſq; ad veſperum in trieri die feſto remigare,quàm tantum,ac tam bonum Deum offendere. O quam miſerabile eſt videre Chriſtianos diluculo exurgere ad audiendam miſſam, vt poſteà in reſiduo diei expediti maneant ad vanitates
4 turpitudineſque ſuas exercendas. Non ita ſit fratres per reuerentiam Dei, ſed totum mane in ſolenni miſſa, ac concione audiẽda (ſi poteritis) occupate, veſperũ autem in viſendis carceribus,hoſpitalibus,alijſq; pauperibus ſubueniendo conſumite: quod ſi eis operibus auxiliari nequibitis,ſaltem verbo illos conſolamini.

Erat autem ibi quidam homo triginta,& octo annos habens in infirmitate ſua. O quàm euidens ſignum eſt hoc modicæ charitatis, quæ in illis temporibus vigebat:quia ex quotquot illuc ingrediebantur,nullus eſſet,qui homini illi tandiu illic commoranti compateretur,eumque adiuuaret,vt in piſcina valetudinem impetraret, Hoc admiramini? Attendite quid nunc agatur, quia cum plurimi ex vobis vicinos pauperes, & infirmos in vicis veſtris habeatis,

Pſalm. 75.

tis, atque etiam iuxta domos vestras claudi, atq; in lectis diu com- 5
morentur, nec tamen eis necessaria suppeditatis, nec saltem eos
visere, ac consolari vultis: & quanquam vobis sæpenumero prædicamus, Deiq; nomine, vt id faciatis, rogitamus, adeò cæci estis
Exod. 10. vt vix illos videre possitis. Vna ex magnis plagis, quibus Deus
percussit Ægyptum fuit: quòd factæ sunt tenebræ horribiles, &
tribus diebus nemo vidit fratrem suum. In hoc sicuti interpres
quidam perpendit, videtur spiritus Sanctus significare ne accensis quidem facibus tenebras illas expelli posse: adeò obscurę atq;
horribiles erant. Sic etiam vos adeò obscuras atque tenebrosas
habetis animas, vt quanuis Dominus multa vobis mittat luminaria, nihil horum sufficiat, fratres vestros aspiciatis, eisque in necessitatibus faueatis. Ego autē vos exhortor vt caueatis, has enim
crudelitates magna cum seueritate Deus punire consuescit. Per 6
Amos. 6. Amos Prophetam dicit hic potentissimus Dominus: væ qui
opulenti estis in Sion, & confiditis in monte Samariæ: capita populorum ingredientes pompaticè domum Israel. Qui dormitis in lectis eburneis, & lasciuitis in stratis vestris: qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti. Qui canitis ad vocem Psalterij: & bibitis vinum in phialis, optimo vnguento delibuti: & nihil patiebantur super contritione Ioseph. Quapropter nunc migrabunt in capite transmigrantium,
& auferetur factio lasciuientium. Iurauit Dominus Deus in anima sua, dicit Dominus Deus exercituum. O quam terribilia
verba, Dominus Deus vos illuminet, vt ea intelligatis, atque in
cordibus vestris imprimantur: siquidem in eisdem miserijs im-
mersi estis, in quibus illi versabantur, quid aliud speratis, nisi 7
vos, sicut & illos esse puniendos? væ vobis (inquit) & hoc væ vo-
Hieron. bis (sicuti declarat Beatus Hieronymus) denotat æternam condemnationem. Attendite igitur ad cibos, voluptates, pompas, vanitates denique vestras, & super omnia, quòd cùm ita delicatè vos
tractetis, confracto, atque egeno non compatimini: propter hæc
omnia vobis æterna condemnatio ac pœna supereueniet, nisi vos
emendaueritis, atque ad pœnitentiæ, pietatisque viam receperi-
August. tis. Beatus Augustinus dicit nomine Ioseph quemcunque pauperē, & derelictum hic intelligi, sicut Ioseph in carcere derelictus
erat. Non solum autem Dominus hîc æterna condemnatione futuri seculi comminatur, sed etiam laboribus, ac captiuitatibus

huius

8 huius ſæculi: iuſtiſsima eſt enim Dei iuſtitia, quòd ſiquidem homines illi ſicut oportet ſeruire nolunt, in ſeruitutem regum tyrannorum ſiue fidelium ſiue infidelium deueniant, à quibus terribiliter opprimantur, & affligantur. Attendite quam ad literam hoc dixit Deus: ſeruient ei (ſcilicet regi Seſac AEgyptio) vt ſciant diſtantiam ſeruitutis meæ, & ſeruitutis regni terrarum. Et notandum quòd cùm Sanctus Propheta Amos omnia illa mala dixiſſet, in fine tandem poſuit: & nihil patiebantur ſuper contritione Ioſeph: quaſi ſignificans omnibus alijs malis remedium fuiſſe adhibẽdum, ſi pauperum atq; afflictorum compaſſionem haberent. Et illa compaſsione diſponendos fuiſſe, vt ab alijs malis exirent. Et ſtatim addit dicens: quapropter nunc migrabunt in capite, &c. conſiderate hîc duo; alterum illud nunc: 9 acſi diceret: citiſsimè ſupplicium vobis aduenier: alterum vero illud: in capite: id eſt, quòd principaliores, & potentiores grauius punientur, atque in crudeliores captiuitates deducentur. Atque vt huius ſupplicij infallibilitatem denotet: hoc ipſe Dominus in anima ſua iurat: id eſt, in ſua eſſentia. Hoc intelligitur, niſi velitis emendari. Quæ cum ita ſint fratres dilectiſsimi, vobis conſulite: & eſtote miſericordes, & ſic à Domino miſericordiam conſequemini. 2. Paral. 28.

Hunc *Ergo cum vidiſſet Ieſus iacentem.* Primus, in quem Dominus miſericordiæ ſuæ oculos coniecit, fuit, infirmus hic tot annos in infirmitate detentus. O beata patientia, tu etenim es cauſa, vt in locum vbi tu es oculi Domini dirigantur. O quantum valet patientia erga Deum. Frater ſi laboribus opprimeris, eſto pa- 10 tiens, & æquo animo illos patere, & ſtatim domum tuam remedium ingredietur: & oculi miſericordiæ erũt ſuper te. Si moram fecerit, expecta eum: quia veniens veniet, & non tardabit. Con- Habac. 2. ſidera quomodo hic triginta, & octo annos patienter expectauit, nec defecit, vt valetudinem conſequeretur. Quod verè exoptatur non fatigat animum, nec facit, vt propter labores deficiat. Quando aliquid optanter inquirens mare præterieris, terramque in circuitu peragraueris, vitamque in eo quærendo conſumpſeris, non defatigaberis, neque deficies: quod ſi labor, & dilatio te defatigat, ſignum eſt, te illud non maximè exoptare. Hinc colligo multos Chriſtianos temerè, ac periculoſe decipi arbitrantes ſe ſaluationem deſiderare, cùm tam cito in ſpiritualibus

rebus

Simile. rebus deficiãt. Quãdo munus aliquod à rege expeteres, nec te pa- 11
troni consiliarijq; regij grauitas, & autoritas defatigaret; nec acris
ostiarij insulsa responsio deterreret: præcipuè si rex per signa tibi
vnum [*Vnsi*] sic annuisset. Quomodo tibi persuades, te saluatio-
nẽ tuam desiderare: siquidẽ vbi primum incipis ieiunare, statim
te ieiunij tædet; statim oratio defatigat, prædicatioq; atque quæ-
uis alia virtutis exercitatio molesta tibi est? præsertim cùm cœle-
stem gloriam tibi Deus in suo Euangelio sæpenumerò promise-
Hebræ. 10. rit? Idcirco Beatus Paulus dicit: patientia vobis necessaria est, vt
voluntatem Dei facientes reportetis repromissionem. Idest, rẽ vo
bis sæpe promissam à Deo, Quapropter, vno, & altero anno expe
cta, nec in laboribus tuis deficias: si enim Deus statim tibi non
subuenit, propter vtilitatẽ tuam hoc facit. Quando ad suppliciũ
iniuste ductus fueris tanquam Sancta Susanna spera in Deo; & 12
ipse tibi succurret. Quãdo eo quod Christianam religionẽ seque-
ris, in faucibus tuis gladium districtum videris, sicut Isaac, patien-
ter suffer sicut & ipse. Quando te in ventre ceti, sicut Ionas, inclu-
sum animaduerteris, ora sicut ille. Quando te dolores perstrinxe-
rint, & te laceratum aspexeris, sicut Iob in sterquilinio, dic sicut il-
le: etiam si occiderit me, sperabo in eum. Quando triginta octo
annos labores pertuleris, sicut hic infirmus, spera in Domino: &
per viam, qua tu minus arbitratus fueris, tibi subueniet. Si enim
hic infirmus in patientia defecisset, absque valetudine, atq; Deo
remaneret: & vtrunq; simul adeptus est. Siquidẽ triginta & octo
annos fuerat paralyticus, aliquos fortasse habuit ante infirmitatẽ
illam, & idcirco credibile est hunc hominem iam senio confectum
esse, & idcircò ei melius patientia quadrabat, quæ virtus peculia- 13
riùs magis necessaria est senibus. Vnde Beatus Paulus erudiens
discipulum suum Titum, quomodo vniuersos status deberet in-
Titu. 2. struere, incipit à senibus dicens: Tu autem loquere quæ decent sa
nam doctrinam: senes vt sobrij sint, pudici, prudẽtes, sani in fide,
in dilectione, in patiẽtia. Sex virtutes petit hîc Sanctus Apostolus
quas habere oportet homines lõgæuos. Primum, vt sint tempe
rati quia plerunq; senes præ nimio desiderio, quo viuẽdi flagrant
immodicis cibis potibusq; vtuntur, vt naturam suam adiuuẽt: id
circo primum dicit, vt sobrij sint: ne iudicium, prudẽtiamq; amit
tãt. Secũdò dicit: vt sint pudici. O quàm indecorum est senibus
barbam colere, & iterum adolescere, & amatores esse: efficiunt
enim,

14 enim, vt in omnium ore verſentur. Nec verò videt miſer ſenex, ſe nepotes habere; denteſque eius iam prope excidere, illoſque quaſi clauiculas monachordij redditos eſſe; vultumque rugarum ſulcis aratum habere: & tamen in iuuenili amentia, ac vanitate perſeuerat. O miſerum te, quem arbitraris futurum eſſe finem tuum? & poſtquam hic talis ſenex obijt, ſcribunt liberi eius ad alios amicos ſuos dicentes: placuit diuinæ Maieſtati patrem noſtrum ad cælum perducere. Ad cælum? iſtud ego non credo; nec viæ illius illuc dirigebantur, verùm, vt eius viæ demonſtrabant ſempiternis inferni ignibus comburetur: videte quem modum ſequebatur eundi in cælum. Sunt etiam in hoc loco ſenes, qui iam prope ſepulturam ſunt, quorum totum officium eſt, chartas euoluere. Videbitis eos ſuſpicientes in cælum, & blaſphe
15 miam detinentes, ne foras erumpat, ſed eam in faucibus ſuffocant. Ecce quale exemplum ſenes adoleſcentibus præbent. Dic ergo illis (ait Apoſtolus) vt ſobrij ſint, pudici, prudentes. Nam quamuis in vndecima hora ſint, Deum tamen placare, ad miſericordiamque flectere poſſunt, atque cælum comparare queunt.

¶ Dicit vlteriùs: vt ſint ſani in fide in dilectione. Vt ſint ſolidi Chriſtiani, charitatis, atque amoris pleni: ne ſint acerbi, amari, iracundi, ne familiam ſuam quaſi leones tractent. Quod autem vltimò eis commendare debes, hoc eſt, vt patientiſsimi ſint: quò laboribus ſenectutis cum patientia toleratis; quod in adoleſcentia perdiderunt, recuperare queant. Admonet autem Sanctus Apoſtolus, vt primùm ſenes admoneantur, quia ex eorum virtute vniuerſæ reipublicæ ſalus, iuuenumque modeſtia, & virtus
16 magna ex parte dependet. Dicit Diuus Ioannes ſe vidiſſe (quando Agnus myſterioſum illum librum adaperuit) primos omnium Deo gratias egiſſe viginti quatuor ſeniores: qui ceciderunt coram agno habentes ſinguli citharas, & cantabant canticum nouum dicentes: dignus es Domine aperire librum, & ſoluere ſignacula eius: quoniam occiſus es. Poſtea autem vidit quomodo omnia millia Angelorum, cœleſtium, terreſtriumque creaturarum conſternati eum adorabant. Et vltimò ipſi ſenes laudibus finem impoſuerunt. Et ſic dicit: & viginti quatuor ſeniores ceciderunt in facies ſuas, & adorauerunt viuentem in ſæcula ſæculorum. In quo ſignificatur ſenes oportere Dei miniſterium exordiri: & ipſos cum ſua perſeuerantia debere etiam vni- Apoc. 5.

uersæ virtutis exercitationi finem, & sigillum imponere. Hæc igitur patientia fuit, quæ Dominum attraxit, vt oculos clementiæ suæ in hunc bonum senem conijceret. 17

Ad eum accedēs dixit ei. *Vis sanus fieri?* Et pauper arbitrans se à Domino reprehendi, quasi diceret: Non est possibile quin si velles sanari post tot annos piscinæ remedio non vsus fuisses: sed signum est hoc, te infirmitate gaudere, vt eleemosynis sustenteris; sicuti plurimi pauperes faciunt, qui cùm minimo morbo laborent, maximum illud esse simulant. Et ideò respondit excusans se, & dicens: *Domine hominem non habeo, &c.* Vsq; ibi. *Alius ante me descendit.* Maximum mysterium erat huius piscinæ. Non etenim sanabatur qui plures annos illic fuerat cōmoratus, nec nobilior sed qui priùs ad eā accedebat. In quo nos Dominus docuit quanto perè diligentia delectatur, & significauit illam esse totius fœ- 18
Chryſoſt. licitatis originem. Maximè perpendit B. Chrysostomus; quòd cum tot excellentiæ in angelicis spiritibus reperiantur, de quibus laudari possent, multasque perfectiones habeant, quibus cæteras omnes creaturas longè maximè excellunt; quando tamen sacra scriptura eos vult depingere, quod plus de illis dicit, est velocitas,
Pſal. 102. ac feruor, quo Deo obediunt. Et sic in psalm. dicitur: potētes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius. Id est, potentissimi sunt, & vix penitus diuinam volūtatem cognoscunt, cùm iam illam opere exequuntur. Et alibi, qui facit Angelos suos spiritus; & ministros suos ignem vrentem. Vbi se-
Pſalm. 33. cundum Hebraicæ linguæ proprietatem spiritus velocitatem significat: ignis autem vim, & efficaciam in operando designat. Benedic igitur anima mea Domino (inquit Dauid) qui creauit 19
velocissimos quosdam spiritus in faciendo voluntatem eius: & efficacissimos in præceptis eius exequendis. Et ratio, quare propter hanc velocitatem potiùs quā propter alias perfectiones cōmendantur est, quia in hac Dei obediētia, & in hoc feruore adimplendæ volūtatis eius includitur certitudo amoris, quo Deus eos diligit: & assistentiæ potentiæ ipsius, qua Angeli operantur. Ex quo intelligitur vbi diuinæ volūtatis obedientia præsertim cum diligentia, ac sedulitate dominatur: non posse deficere assistentiam, atq; auxilium potentiæ, ac probitatis ipsius. Inter dona Spiritus sancti vnum commemorat Beatus Paulus esse: solicitu-
Rom. 12. dine non pigri. Id est, homines non esse ignauos; sed solici-

tos

20 tos in ſpiritualibus rebus. Nam in rebus eò maior diligentia adhi
bēda eſt, quo maioris ſunt neceſsitatis, & vtilitatis. Et ſiquidē hæ,
quā præ manibus gerimus, eſt ſaluatio noſtra, ſi iuxta rei qualita-
tem ſolicitudo adhibēda eſt, qualē nos adhibere oportebit in re
adeò graui, ſicut Deo in perpetuū frui? ſiquidē igitur hæc diligē-
tia donum eſt Spiritus ſancti, plurimis lachrymis inſtantiſsimè
illā ab eo poſtulare debemus: vt illā impetrare mereamur. Vnum
enim ex ijs, quæ in hoc mundo miſerabiliora ſunt, eſt pigritia, &
tepiditas, quā nimis neceſſaria animæ noſtræ negotia tractamus.
Quocircà ad hoc propoſitum dicere poſſumus quod Dauid di- *Pſal. 38.*
xit: veruntamen in imagine pertranſit homo. Sicuti res quædam
picta, quæ aliquid ſe facere repræſentat, quod tamen nunquam
facit. Sicuti nauis in mundi deſcriptione depicta, quæ omnia ve- *Simile.*
21 la ad auſtrum extenſa habet, & longum iter videtur conficere;
cùm reuera nullo vnquam tempore moueatur. Sic etiam plurimi
ex nobis videmur per virtutis viam decurrere aquam diſſecan-
tes, & in nulla re veſtigium relinquentes, apparentiarum velis ni
mis extenſis & tamen ne paſſum quidem mouemur, ſed ſemper
in vno loco manemus. Atque hoc etiam tolerabile eſſe videre
tur, niſi retrorſum regrederemur: quod quidem certiſsimum eſt
ſi non curauerimus vlterius progredi.

Diligenter etiam hic notandum eſt hunc pauperem in reſpon
ſione ſua nō medicinæ quidem, nec piſcinæ defectū tribuere, ſed
in hoc, quod ſibi homo deſit. O æterne Deus quot peccatores in
peccati infirmitate cōmorantur, propterea quòd eis homo deeſt.
Idcircò Dauid affectuoſe dicebat: ſaluū me fac Dñe, quoniam de- *Pſalm. 11.*
fecit ſanctus: O quot peccatores ſanarentur, ſi quidē medicinæ, ac
22 ſacramenta ſunt, ſi eſſēt homines diuini miniſterij zelatores: Nuſ
quam reperi ſeruū Dei, qui proximis ſuis magnopere non profe
ciſſet: quantò magis proficerent, ſi multi eſſent? O patres prædi-
catores ſi homines eſſetis, quales vos eſſe oportet, debitūque præ
beretis pietatis exemplum, quot peccatores infirmitatibus ſuis
ſanarentur: verum proh dolor, ſola quippe locutione multi
contenti ſumus. Beatus Ioannes dicit. Accepi librum de manu *Apoc. 10.*
Angeli, & deuorauī illum, & erat in ore meo tāquam mel dulce,
& cum deuoraſſem illum amaricatus eſt venter meus. Legem
Domini, eloquenti & vano dulce eſt prædicare. Illam autem

deuorare, digerere & opere cõplere plurimis amarum est: atque 23
Apoc. 1. ideo pauci eam deuorant. Idcircò in Apocalyp. dicitur: Beatus qui legit, & audit verba prophetiæ huius. Verum non ibi sistendum est, & ideò addidit Beatus Ioannes Dicens: & seruat ea, quæ in ea scripta sunt: vt autem nos ad id faciendum concitaret, dixit vlterius. Tempus enim breue est: quod nos summoperè commouere deberet, vt non contenti essemus verbis. Simile. Sartor pauper qui per oppida incedit de domo in domum: & alijs vestes consuit, ipse fere nudus incedit, sed alios indutos relinquit, aliquamque sibi defert vtilitatem. Sed pauper prædicator in moribus, ac viuendi ratione diruptus, ac dissolutus, nec alijs vestes efficit, nec sibi vtilitatem sed condemnationem potius elicit. Qui facit con-
Simile. uiuium, nihil aliud curat, nisi quomodo lautius, ac suauius conuiuæ eius comedent, quale vinum eis afferet, quos eis cibos apponet, & quomodo illos ordinabit, vt palato dulciores sint. Nec 24
verò curat vtrùm corporali valetudine possint proficere aut officere. Sic etiam plurimi prædicatores res curant dicere, quæ auditorum palato tantum modo placeant, nec animarum eorum vtilitati consulunt. Qua propter peccatores dicere possunt: Hominem non habeo. Inueteraui inter omnes inimicos meos, dice-
Psal. 6. bat Dauid: quid quereris bone rex? quia (inquit) postquam in peccatum lapsus sum, in eo inueteraui: eo quòd non habuerim amicos, qui mihi veritatem dicerent, meque vitiorum meorum, reprehenderent: quamobrem amicos meos inimicos appello: siquidem tanta crudelitate vsi sunt in me. Hoc nomen, homo, ab hoc nomine, humanitas, deriuatur. Humanitas autem in sua substantiali significatione vniuersalitatem quandam virtutum
Simile. omnium significat. Considerate imaginem quandam, cuius 25
caput est magnanimitas, oculorum alter prudentia circa res præsentes, alter verò prouidentia circa futuras: aures, fides & consilium, maxillæ, gratia ac lætitia spiritualis, nares sagacitas, quædam, & cautio, qua malum olere sciat, & illud euitet: os, affabilitas: lingua veritas: labia decorum, & vrbanitas hoc est (*Cortesia y buena criança*): barba, verecundia: collum, clementia, qua flectitur ad egenorum necessitatibus compatiendum, easque subleuandas: humeri, obedientia circa Deum, & prælatos: pectora pietas, ac misericordia. Brachia, fortitudo, ac dexteritas,

qua

26 qua ſe à vitiorum conflictibus tueatur: manus liberalitas, atque magnificentia: corpus directum, iuſtitiæ rectitudo: venter, temperantia: cinctura, eſt caſtitas: crura, conſtantia, ac patientia: pedes denique, in quibus totum corpus innititur ſunt amor Dei, & proximi. O quàm pulchra imago? Hæc autem eſt imago tua ó homo, ſi tu eſſes qualem te eſſe oportebat. Et ſi plurimi eſſent homines huiuſcemodi, profectò non eſſent tot mala, quot vniuerſus mundus repletus eſt. Et quòd ij non ſunt; idcirco reſpublicæ paralyſi ſunt plenæ. Paralyſis eſt diſſolutio membrorum. Hoc corpus neruis contextum, compoſitum, atque alligatum *Simile.* eſt. Quando aliquis nimius calor corpori aduenit relaxantur nerui; & ſic diſſoluuntur membra, quæ neruis aſtricta tenebantur, & ſic non poſſunt membra, munera ſua exercere, nec manus aut
27 pedes aut aliæ corporis partes moueri queunt. Et hæc eſt paralyſis. Vnaquæque reſpublica eſt vnum corpus, quod plurimis membris conſtat. Quæ ſunt diuerſa officia; diuerſæque hominum conditiones, quæ in ea ſunt: nerui autem, quibus membra gubernantur, ſunt miniſtri iuſtitiæ, quibus membra in ſuis debitis operationibus conſeruantur. Hi efficiunt vt vir nobilis viuat tanquam vir nobilis, & mercator tanquam mercator, & artifex tanquam artifex: ac denique vnuſquiſque ſecundum ſtatus ſui conditionem vitam ducat. Aduenit autem nimius calor cupiditatis, & efficit vt nerui, hoc eſt miniſtri iuſtitiæ relaxentur: & ſic relinquunt membra diſſoluta: & perinde vniuerſale hoc reipublicæ corpus diſſolutum etiam, atque diſiunctum remanet. Itaque per nimium cupiditatis calorem, qui introducitur in guber-
28 natoribus, prouenit, vt reſpublica dilabatur, atque perdatur, ita vt nemo iam ſecundum ſtatum ſuum velit viuere, propter cupiditatem, quæ omnia peruertit, atque conturbat. Sic exaggerat Propheta Nahum dicens: Diripite argentum, diripite aurum: & non eſt finis diuitiarum ex omnibus vaſis deſiderabilibus. Diſsipata eſt & ſciſſa, & dilacerata: & cor tabeſcens, & diſſolutio geniculorum, & defectio in cunctis renibus: & facies eorum omniũ ſicut nigredo ollæ. O miſeram atque infœlicem rempublicam, cupiditas etenim diripiendi pretioſiora vaſa perdidit, quæ in te erant, qui ſunt meliores viri, quia eorum cupiditas, & acquiſitio prope infinita eſt. *Nahum. 2.*

Et sic in corporalibus dissipata es, & in spiritualibus rebus à Deo cōscissa, & cor habes putrefactum. Cor ciuitatis est consistorium, capitulum clericorum, literatorū congregatio. Et quādo hi omnes passione, ac cupiditate ducuntur, tūc est cor ciuitatis tabescens; atq; putrefactum. Et idcircò si malum est in te ò infœlix ciuitas ex corde tibi totum prouenit. Et cor tabescens: dicit vlteriùs Sanctus Propheta: & dissolutio geniculorum. Hinc etiam genuū dissolutio dimanat. Geniculi sunt pars, qua totum reipublicę corpus mouetur: hi sunt executores, scribæ, cursores, notarij, ostiarij, & reliqui huiuscemodi. Et quia vir potens est plenus cupiditate, ideò pecunijs munus illi vendit, qui nullam habet intentionē nisi furandi. Ego autem tibi dico ô vir primarie, qui munus famulo tuo ignaro, & inepto, cuiq; nequaquam credi debet, commit tis, te mortaliter peccare: & ad restitutionem teneri omnium malorum, ac direptionum, quas ipse commiserit. Dicit vlterius: & defectio in cunctis renibus. Renes sunt partes corporis, in quibus vniuersa eius alimenta recipiuntur: sicque renes reipublicæ sunt mercatores, negotiatiores, atque reuenditores. Et in his maximus inest defectus, quia rem, quam tribus nummis emunt, decem vēdunt. Et nemo illis obstat: quia ipsi priùs muneribus, ac largitionibus corrumpunt eos, à quibus puniendi erant. Qui renibus laborat non potest ambulare nisi recuruus in terram, quòd si eum interroges: Domine quarè ita recuruus incedis? Domine (inquit) renum dolore laboro: sic etiam hi mercatores quasi renibus laborantes semper in terram versus inclinātur; nihil aliud, quam temporalem vtilitatem suam expetentes. Dicit vltimò: facies eorum sicut nigredo ollæ. Hæc est illa olla, quam vidit Hieremias cùm dixit: ollam succensam ego video. Videbat illam infernii ignibus succensam. Hoc est cor, quod tanquam olla cupiditatis igne inflammata feruet: qui quidem conscientiam, & animam denigrat, atque etiam exteriorem cupidi hominis famam obscurat. Eccè reipublicæ paralysin. Hæc autem si viget, ast per defectum hominis. O vtinam Deus nobis det hominem, atque homines virtutibus ac sanctitate plenos, vt suo exemplo, verbis, & orationibus nos ad veræ pœnitētiæ piscinam deducant nostræque salutis sint instrumenta.

Similē.

Hier. 1.

Surge tolle grabatum tuum. Statim illic in conspectu Domini vult ipse

32 ipſe Dominus, vt ſanitatatem ſuam apertè manifeſtet: Sic etiam oportet eſſe frater in tua ſpirituali ſanitate, ſtatim quippe vbi primum ſana fuerit anima tua, debes ſanitatis tuæ ſigna demonſtrare. Statim famæ, honoris diuitiarumque reſtitutionem à te fieri oportet. Satim ante confeſſarij oculos, ſi poſsibile fuerit, hæc facienda ſunt; ne in poſterum hæc differas: ideo enim tam paucæ reſtitutiones fiunt, & tam modicis animabus remedium adhibetur, quia reſtitutiones in poſterum differuntur. Eadem die, qua ingreſſus eſt Dominus in domum Zachæi, ſtatim vbi primum bonus vir conuerſus eſt, dixit coram diuino medico: ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus: Et ſi quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum. Non dicit: reddam: ſed reddo. Et cum tanta abundantia, ac largitate quadruplum, nec dicit: dabo, ſed: do. Et rex Abimelech qui Sanctam Saram inſcien- *Luc. 19.*

33 ter in poteſtate ſua habebat, arbitrans illam non eſſe vxorē Abrahæ; vbi primum illam alienam eſſe cognouit: ſtatim de nocte vocauit ſeruos ſuos, &c. vocauit etiam Abraham, & dixit ei: quid feciſti nobis? &c. ecce quam cito vult facere reſtitutionem. Statimque de nocte conſurgens: neque enim craſtinum expectauit. O quantæ confuſionis eſt videre tepiditatem, & ignauiam qua nunc hæc fiunt. Satis apertè declaratis quam parum ſpiritualis feruoris in vobis vigeat, & quam frigide ſaluationem veſtram de ſideretis. *Gene. 20.*

Vt eum lectum ſuum aſportantem perſpexerunt dicebant illi Iudei: *Sabbathum eſt, non licet tibi tollere grabatum tuum.* Quando in lecto, triginta, & octo annos infirmus iacuit, nullus fortaſſe fuit, qui ei diceret: homo quid facis? quomodo vales? nunc au-

34 tem, cùm ſanus eſt, & Dei præceptum facit, inuenit, qui ſibi impedimento ſit. O maximam mundi calamitatem, ac miſeriam: nullus eſt, qui peccatori obuiet, iuſto autem multi reſiſtunt. Quanto cum dolore dicebat Dauid: quoniam laudatur peccator in deſiderijs animæ ſuæ, & iniquus benedicitur. Et ex eo quòd tot auxilia in malis peccator inuenit; procedit, quòd adeo deprauetur, vt ſequatur quod ſtatim ipſe Dauid addit dicens: exacerbauit Dominum peccator, ſecundum multitudinem iræ ſuæ non quæret. Id eſt, ita erga eum Deus iraſcitur, vt illum tanquam rem perditam derelinquat in pœnam ſuorum grauiū peccatorum. *Pſalm. 9.*

Paralyticus autē respōdit: *Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: tolle* 35
grabatum tuum. Interrogauerūt eū: quis dixit tibi, tolle grabatum
tuū? Duo dixit paralyticus: ipsi vero posterioris meminerūt. Scilicet, quis tibi dixit: tolle grabatū tuū? quod in superficie homini
nō intelligēti mysteriū, aliquā imperfectionis apparentiā habere
videretur, nec vero quæsierunt quis te sanū fecit? Hoc est malorū
hominū ingeniū, quia nō in melius quidē, sed in peius oculos cō-
2. Reg. 6. iiciunt: Sicuti Michol vxor Dauid, quæ murmurās quòd sanctus
rex coram arca Dñi psalleret, dixit: quam gloriosus fuit hodie rex
Israel discooperiēs se ante ancillas seruorū suorū. Quare ò regina
hoc potius apprehē disti; quod autē Dauidi cōiugi tuo glorioſum
erat, siluisti? quare non dixisti: quā gloriosus fuit hodie rex Israel
discoop eriēs se ante arcā Dñi Dei sui? nescit malus in melius ocu
los conijcere. Sic etiā hi inuidi, & scelerati siluerunt prius illud; 36
quis te saluū fecit: quo iustificabatur grabati asportatio, vt mira-
culum pluribus innotesceret: Deusq; à pluribus glorificaretur.

Postea inuenit eum Iesus in templo &c. Vsq; ibi: *Iam noli peccare.* O
quā singularis instructio medicinæ, vt in accepta spirituali vale-
tudine cōseruetur homo, scilicet considerare quanta ingratitudo
est tātū: tamq; bonum Deū iterum offendere, qui tā liberaliter no
bis ignoscit. Et quanto iure nostram modicam perseuerantiam
Mich. 34. puniet. Per Hieremiam conqueritur maxime Deus de quibus-
dā peccatoribus, qui sibi promissis non steterunt, dicens: ego per
cussi fœdus cum patribus vestris dicens: cum completi fuerint se
ptē anni, dimittat vnusquisq; fratrem suum Hebræum, qui venditus est ei. Et non audierunt patres vestri me. Et conuersi estis vos
hodie, & fecistis quod rectum est in oculis meis, vt prædicaretis li 37
bertatem vnusquisq; ad amicum suum. Reuersi estis, & cōmacu-
lastis nomen meum, & reduxistis vnusquisque seruum suū, quos
dimiseratis, vt essent liberi. Propterea hæc dicit Dominus: vos nō
audistis me, vt prædicaretis libertatem vnusquisq; fratri suo: ecce
ego prædico libertatem, ait Dominus: ad gladium, ad pestem, &
ad famem, & dabo vos in commotionē cunctis regnis terræ. Oter
ribilem comminationem: per charitatem Dei vos rogo fratres,
vt hæc verba attente consideretis: quia enim illi semel à pecca-
to exierunt seruis suis libertatem donantes, & iterum eos seruitu-
te reuinxerunt, & sic in idem peccatum reuersi sunt, eos Deus
tā seuero supplicio etiam in hac vita punit. Et nisi fortasse se emen

darunt,

38 darunt, & à peccato exierunt, æternis afflictionibus, ac tormentis contorsit. Quid igitur erit vobis miseris, qui toties hunc ipsum Dominum iterum, atque iterum offendistis? si pro vna vice sic punit, quid erit pro tot vicibus, quot vos idem facitis? Quod cum ita sit, dilectissimi fratres, caueamus, ne deterius nobis contingat: ad Deum reuertamur, & misericordia à diuina eius manu percepta, in eius gratia perseueremus, quousque nos ad cælestem gloriam perducat. Amen.

Dñica II. In Quadragesima.

Assumpsit Iesus Petrum, & Iacobum, & Ioannẽ fratrẽ
1 *eius, & duxit illos in montẽ excelsum seorsum, & trãs figuratus est ante eos.* Matt. 17.

IN Hac admirabili transfiguratione, quæ minimo illo temporis spacio facta est, maximum quoddam miraculũ pro tunc cessauit, quod ab instãti sacratissimæ Conceptionis Domini, diuina Maiestas in illa sanctissima humanitate operabatur: quæ erat suspensio gloriæ illius benedictæ animæ, ne in corpus deflueret. Sapiens quærit: (tanquam impossibile humanæ potentiæ) Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, vt vestimenta illius non ardeant? Hoc igitur operabatur hic diuina potentia, scilicet, vt ignis illius inflammatissimæ gloriæ quæ in sinu animæ inclusa morabatur, non conbureret exteriores vestes, qui sunt sensus, ac membra corporalia: & hodie pro illo modico temporis spacio miraculum istud cessauit, desinendo diuinum illum ignem, vt operationem suam faceret, illudque sanctissimum corpus inflammaret, atque glorificaret. Quando fenestra est clausa, radij solis in cubiculum nequeunt introire: si autem fenestra aperiatur, ingrediuntur radij, illudque totum clarificant. Erat vuluntas diuina Christi Redemptoris nostri, tanquam fenestra clausa, non patiebatur radios gloriæ animæ in cubiculum sui sacratissimi corporis introire: hodie autem diuina eius volũtas aperta est, consentiendo, & vt consensit, ac voluit, statim radij ingressi sunt,

Prou. 6.

Simile.

qui totum eius corpus clarificarunt, pulchèrrimumque reddiderunt: *Et resplenduit facies eius sicut sol.* Super hoc verbum, vellem vos mysteriosam quandam rem notare, scilicet, quod vnum ex malis, quæ habet homo, est figuram, sine figura esse id est, figurare, & significare vnam rem, & habere contrarium illius rei, quam figurat, ac significat. Solent quærere Theologi, quare Deus ita hominem creauit, vt ad hoc quòd esset homo animam coniunctam corpori haberet; præsertim cùm tam dispares sint natura, videlicet anima spiritualis, ac nobilissima: corpus autem grauissimum & corruptibile: præcipuè cum anima creata fuerit ad diuinam probitatem contemplandam, atque illa perfruendum? quare ergo illam tanto impedimento coniunxit, quale est corpus, de quo dicitur: Corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam? Et insuper hæc omnia maximam gignit admirationem, quod cùm adeò dispares res sint anima, & corpus, adeò tamen coniunctæ sunt, vt nequaquá vna ab alia vellet segregari, sicut adnotat Beatus Paulus dicens: Nam & qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati: eo quòd nolumus spoliari, sed superuestiri, vt absorbeatur quod mortale est à vita. Si anima interrogetur, vtrum vellet ire in gloriam, responderet secundum Apostolum, quod sic, sed ne separer (diceret) ab hoc corpore; verum sicut sum corpori cõiuncta perducar in gloriam. Sicut si quis rudis, ac vilis panni veste indutus esset, eique diceretis: vis hoc pallium ex serico, & auro contextum? ipse diceret, volo: sed ne me hac veste exuatis, sed superimponite mihi pallium istud. Sic etiam diceret anima, si mihi gloriam vultis concedere, ne me hac rudi tunica, hoc est, corpore exuatis. Quare igitur cùm corpus, & anima tam disparis naturæ sint, tam arcta ac singulari vnione illa Deus coniunxit? Ad hoc quod principaliter respondetur, est, Deum ita voluisse. Si verò causa aliqua assignari potest, hæc est, scilicet, vt in hac humana vnione ostenderet Deus figuram quandam illius beatæ vnionis, quæ est inter Deum, & humanum spiritum: in qua diligitur ex toto corde, & videtur facie ad faciem: putatet enim creatura se non posse vniri creatori suo tanta propinquitate, vt eum tota mente diligeret. Cognoscens autem quòd quùm anima sit tam nobilis, ac perfecta creatura, tamen vilissimo corpori tam intrinsece copulatur, ex hac cognitione deueniret in intelligentiam illius admirabilis vnionis, cum spiritu rationali. Itaque

Sap. 9.

2. Cor. 5.

Simile.

Deus

6 Deus animam corpori coniunxit, vt hinc intelligeret homo, illum, qui ex rebus adeò diſparibus hanc coniunctionem nouit, ac potuit efficere: aliam etiam facere poſſe (etſi multò quidem mirabiliorem) ſcilicet, animæ ſecum. Et ſic hæc vnio eſt figura vnionis ſpiritus cum Deo.

Nunc autem malum quoddam habet, ſcilicet, quòd eſt figura cum diſſimilitudine, hoc eſt (Es *figura con deſſigura*). Nam in eodem inſtanti, quo anima creatur, ac corpori vnitur, cum incipit eſſe figura illius beatæ vnionis, originale peccatum contrahit, quo defigurata, ac corrupta manet. Et ſic quod eam facit figuram ſcilicet, vnio cum corpore, id ipſum illam defigurat, ac deformat: quia tunc incipit homo eſſe filius Adæ, originaliſque iuſtitiæ
7 obliuatione teneri, illa carens, quod eſt formale malum originalis culpæ. Et quanquã hoc peccatum per baptiſmum tollitur, aliquæ tamen illius reliquiæ remanent, quæ efficiunt hominem facilè in vitæ diſcurſu alijs culpis defigurari. Et ſic impeditur vnio animæ cum Deo, figurata per vnionem animæ cum corpore. Quod ergo remedium habebimus? quod ad imitationẽ Chriſti Redemptoris noſtri aſcendat anima in montem, & iterum tranſfiguretur, quo vere in ſe habeat quod figurat: & ſiquidem vnionẽ Dei figurat, curet illam ſemper habere. Vnus autem ex modis cõuenientioribus ad hoc, eſt ſolitudo, recollectio, ſancta oratio, diuinarumque rerũ aſsidua contemplatio. In Exodo dicitur, Deum apparuiſſe ſancto Moyſi in rubo, vbi ei myſteria maxima reuelauit: & antea dicitur ibidem: Cùm minaſſet gregem, ſcilicet
8 Moyſes, ad interiora deſerti venit ad montem Dei Oreb. Vnum ex ijs, quibus terra magis indiget, ſunt homines, qui ad interiora ingrediantur, homines ſpirituales, orationiq́ue deditiſsimi. Nam licet ſint aliqui ſerui Dei in mundo, ſolent tamen cum freno (hoc eſt cum terreſtrium rerum ſolicitudinibus) gramen cæleſte carpere: pauci vero gregem ad interiora deſerti deferunt. Idcircò Dominus vt ſe transfiguraret, aſcendit in montem excelſum ſeorſum. Exo. 3.

Quando Deus per Oſeam ſuauiſsima illa verba dixit. Ecce, ego lactabo eam, animam, ſcilicet, quæ puro corde ad me accelſerit: etiam illic locum expreſsit, in quo ſingulare hoc beneficium erat facturus, dicens: Et ducam eam in ſolitudinem, & loquar ad cor eius. Omnia hæc verba habent emphaſin: Primum: Oſee. 2.

Ecce:

Ecce: ac ſi diceret: Aduertite quam magnã, atque admirabilem rem volo dicere. Verbum illud ſecundum, ſcilicet; Ego: etiam habet emphaſin: Ego, ego (ait Dominus) ego Deus lactabo eam. Quod verbum maioris teneritudinis, atque dulcedinis viris cæleſti contemplationi deditis dici poterat? Ego illos de manu mea paſcam ſicuti mater, quæ ad vbera ſua infantem alit; eiq́ue lac dulciſsimum impartitur, ô quot indulgentijs illud permulcet, quoties illum oſculatur! tota eius viſcera cum illo eſſe videtur. O anima ne poſt homines abeas, nihil enim aliud habent, quod tibi dare poſsint, præter amaritudinem, & afflictionem. Effuge vniuerſa, quę ſunt in mundo. Attende Deum maximą tibi beneficia velle conferre. Vbi Domine, nunquid in plateis, aut in vijs? Non (inquit) ſed ducam eam in ſolitudinem, extra omnem ciuitatis tumultum: ibi loquar ad cor eius, vt illud confortem, quo vlteriùs in bono progrediatur, nec ſe malo contaminari patiatur. De his dicit Eccleſiaſticus: Qui timent Dominum, præparabunt corda ſua: & in conſpectu illius ſanctificabunt animas ſuas. Hi ſunt, qui potentias ſuas ad interiora deſerti norunt dirigere; ſeq́ue in altiſſimo Dei ſui cõſpectu omnibus ſecularibus rebus expeditos offerre. Hoc eſt enim præparare corda. Cumq́ue Deus ſit ſpeculum in quo ſe iuſti aſpiciunt & reſpiciunt, ad animas ſuas purificandas, vt eum ſemper ante oculos ſuos habent, ſemper inueniunt quid mundare debeant. Tantam in Deo puritatem contemplantur, vt ſe confundant, ſeque iterum atq́; iterũ emũdent: & hoc eſt in conſpectu illius ſanctificare animas ſuas. Mali defectus ſuos non animaduertunt, quia hoc ſpeculum ante oculos ſuos nõ proponunt. Aliqui ſunt peccatores, qui ſemel tantum quotanis peccata ſua confitentur; cùm quotidie innumerabilia peccata committant, poſtea vix reperiunt quid confiteantur. Huc etiam ſpectat quod dicit Dauid: Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ, ita oculi noſtri ad Dominum Deum noſtrum, donec miſeratur noſtri. Ancilla ſemper in dominæ ſuæ manus aſpicit vt videat, vtrum ei aliquid porrigat, quia non comedit ex manu alterius, niſi dominæ ſuæ, & ſic in illis oculos poſitos habet. Hoc eſt officium animæ ſolitariæ, à ſecularibus enim rebus oculos remouens illos in manus Dei conijcit: quibus ſic ſtatutis dicit: O vtinam Domine aliquid mihi ſpiritus tui impertires: ſi mihi aliquas lachrymas, aliquem cæleſtem rorem, aliquam deniq́ue cordis teneritu-

Eccle. 2.

Pſal. 122.

12 neritudinem concederes. Nona ſpicio Domine inmanus homi
num, neque in eis ſpero, nimis enim arctæ ſunt: ſed in tuis libera-
liſsimis manibus cõfido, vt defectibus meis ſubuenias. Cùm Rex
Sodomæ plurima munera Abrahæ offerret, reſpondit ei: Leuo *Gene. 14.*
manum meam ad Dominem Deum excelſum poſſeſſorem cæli,
& terræ, quòd à filo ſubtegminis vſque ad corrigiam caligæ, nõ
accipiam ex omnibus quæ tua ſunt, ne dicas: Ego ditaui Abrahã.
Solum Deum dicit Sanctus Patriarcha ſe velle in adiutorem. Ita
oportet te facere, ô anima Chriſtiana, nolito ſeculares fauores,
qui te defigurabunt, ſed exopta Dei auxilia, quibus transfigurabe
ris, pulchraque ac decora redderis. Propterea etiã dicit Eſaias de *Eſai. 40.*
iuſtis: Qui ſperant in Domino aſſument pennas ſicut aquilæ, am
bulabunt, & non deficient. Aquila, ſi quando in terram deſcẽdit, *Simile.*
13 aliquid ad victum ſuum collectura, ſtatim in ſublime iterũ aduo-
lat, illic quaſi ſemper eſt ieus conuerſatio. Locuſtæ autem vix vo
latum vnum faciunt, & ſtatim in terram incidunt. Hæc eſt diffe-
rentia inter iuſtos, & terrenos peccatores, quod iuſti plerunque
in ſublimi cæleſtia contemplantes commorantur. Et quamuis ali
quando neceſsitatibus corporalibus occurrant, ſtatim iterum in
ſublime cõteplationis efferuntur. Peccatores autem, tanquam
locuſtæ, ſi aliquando ſpiritum ad aliquam cæleſtem conſidera- *Eſai. 26.*
tionem erigunt, ſtatim iterum in terram excidunt. O vtinam no
bis Dominus illum ſpiritum concederet, quo vigebat Sanctus
Eſaias, quãdo dicebat, Anima mea deſiderauit te in nocte: ſed &
ſpiritu meo in præcordijs meis de mane vigilabo ad te. Id eſt,
14 adeò Domine tecum conuerſari concupiſco, vt anima mea ex-
optet noctẽ iam obrepere, quo negotijs expedita tua diuina con-
uerſatione fruatur. In die enim nõ eſt tanta aptitudo, nec otium;
quia opus eſt multis rebus occurrere, veruntamẽ noctu ego me
illis omnibus explicabo, & manè vigilabo ad te, ſcilicet, antea
quã alijs rebus intẽdam, vt illic Dñe me doceas quomodo me in
diuinis actionibus gerere debeam: Non eſt fratres cur vos excuſe
tis dicentes: ſumus matrimonio alligati, habemus familias, non
poſſumus ſolitudinem iſtam quærere, quam dicis. Nunquam au
diſtis Dauid regem fuiſſe? Veruntamen & ſi rex erat, tot tantiſq;
ſecularibus negotijs implicatus, quod magni cuiuſdam regni gu- *Pſalm. 118.*
bernatio ſecum affert, dicebat: ſepties in die laudem dixi tibi. Et
paulo antea. Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi. Et
ibidem.

Pſalm.5. ibidē: Pręuenerūt oculi mei ad te diluculo. Et alibi. Mane aſtabo tibi, & videbo: quoniā nō Deus volēs iniquitatem tu es. O quàm feruens ſpiritus, quantaq; tranquillitas animi inter tot moleſtias, ac labores & ſi Rex erat, quia Rex ſanctus erat, ſciebat ita ſe in ſecularibus negotijs prudenter gerere, ne deuotionis, atq; affectus ſui ſpiritū extingueret: O quanta eſt hæc confuſio nobis fratres mei, quos minima quęque atque leuiſsima nænia impedit, ne in re tā neceſſaria nos occupemus. Et quāuis hic ſanctus Rex tanto cum ſtudio, ac diligētia in his ſanctis exercitationibus incūberet:

Pſal. 54. dicebat tamē ſuſpirans, quis mihi dabit pēnas ſicut colūbæ, & volabo, & requieſcā? Notate per charitatē Dei ſanctū Regē, nō corui quidem, niſi, aut cygni, vulturis aut aquilæ, ſed columbæ pennas expoſcere. Quod profecto nō ſine magno myſterio factū eſt. Non petijt pēnas corui, qui eſt niger, & eius cantus eſt, cras, cras, cras. Per hunc ſignificatur peccator niger, famæ, vitę, ac conſcien 16
tiæ, & ſemper dicit: cras, cras emendabor, confidens in poſterum ad omnia tēpus eſſe futurū: cùm tamen iure optimo eum timere

Simile. oporteat, ne fortè ante craſtinū moriatur. Nā ſi Dñs famulo ſuo magnā pecuniæ multitudinem traderet, vt cū illa alia lucraretur, lucrumque ſibi redderet: ille vero vniuerſam pecuniā ludēdo cō ſumeret, atq; diſsiparet, & tamen aliam ſe à Domino ſuo eſſe percepturū ſperaret: nōne ab omnibus ſtultus iudicaretur? ſic certe. Nā imo oporteret eū timere, ne forte, ſi qua ei remāſerat, eā ſibi tolleret, quā ſperare ſe aliam denuò eſſe percepturū. Cùm igitur hoc ita ſit, neſcis tu, ô infelix peccator, vitam, quam tibi Dominus hucuſque conceſsit pecuniam eſſe pretioſiſsimam, vt cum ea plurimos gratiæ, ac gloriæ gradus mereris, & eius largitori amo 17
rem, atque gratitudinem maximam referres? tu vero ô perdite, atq; flagitioſe viginti, aut triginta annos, quos vixiſti, in peccatis, atque Dei offenſionibus conſumpſiſti. Quomodo igitur te ab eo lōgiorē vitā eſſe percepturum, ſperas? Imò verò oportet te magnoperè timere, ne vitā tibi abbreuiet, cum illā tam turpiter,

Pſal. 54. ac flagitioſe cōtriueris: Nunquid ignoras Spiritum ſanctum dixiſſe. Viri ſanguinum, & doloſi non dimidiabunt dies ſuos? Si igitur tu ex ijs es, & eo præſtitam fidelitatem violaſti, ac paſsim violas, quomodo ſperas in futuro aptius fore pœnitentiæ tempus? O demens, te te paſsio excæcat, ne inſanias tuas cognoſcas. Et etiam vobis dico non eſſe nimis mirandum, quod ſint corui

nigri;

18 nigri: eſſe autem coruos albos, hoc eſt maximè admirandum, hoc eſt iuuenem, qui viceſimum quintum annum agit, dicere quaſi coruum; cras, cras: magnum malum eſt, verùm non tantam affert admirationem: quòd autem ſenex canis onuſtus quiáque iam iam propè ſepulturam eſt, dicat quaſi coruus albus: cras, cras: hoc me ſummopere obſtupefacit. O corue albe canis onerate, ſenioque confecte, candide tanquam nix, & adhuc non vis emendari; ſed pœnitentiam in poſterum differs? O Deus tibi prudentiam concedat, oculoſque tuos aperiat, vt in quanto periculo verſeris, apertè cognoſcas. Nec verò idcircò volo dicere, vt iuuenis negligens ſit in agenda pœnitentia; ſiquidem experiẽtia comperimus tam iuuenum, quàm ſenũ incertã eſſe vitã. ¶ Nec etiam ſanctus propheta pẽnas niſi poſtulauit (De *Milano*) per quẽ piger ſignificatur, qui pro modico labore multum præmij vult,
19 & habet malum niſi, ſcilicet, pennas contritas, guttur autem ſanum, hoc eſt (*El mal del milano, las alas quebradas, y el papo ſano.*) Niſus eſt auis nimis vilis, & puſillanimis in aucupãdo; qui quidẽ ad arripiendos pullos deſcendit, non verò ad ardeam capiendã conſcendit: ſic etiam peccator puſillanimis, & piger, cùm ſagax, & ſedulus in ſecularibus nænijs acquirendis ſit: ad cæleſtem ardeam (qui eſt Deus) aucupãdam, nimis piger, ac remiſſus eſt. Et hic eſt ex illis, de quibus dixit Dauid: Oculos ſuos ſtatuerunt declinare *Pſalm. 16.* in terram. Perpendite verbum, ſtatuerunt. In quo notatur quàm conſultò peccatores ſeſe rebus ſecularibus cõmittũt. ¶ Nec verò cygni pennas popoſcit, qui plumas candidas, carnem verò habet nigram: & quando vult mori, ſuauiſsimè concinit. Atq; etiã hæc
20 auis reprobata erat, & habebatur immũda in veteri lege: per quã denotatur hypocrita. O quam dulchras pennas, quamq; decorã virtutis ſpeciem præ ſe fert hypocrita! Et cùm plumas habeat albas, nigram tamen habet carnem, atq; duram, quæ eſt cõſcientia immunda, atq; obdurata: & ſuauiter canit, quando moritur, quia loquens hypocrita dulcia, ac ſancta verba, præ inani gloria interiùs moritur, & ſic canẽdo moritur, & moriẽdo canit. ¶ Nec pennas vulturis poſtulauit, qui cadaueribus depaſcitur, atq; etiam in lege reprobus habebatur, per quem murmurator denotatur, cuius roſtrũ & lingua in corrupto ſemperverſatur, quod eſt; in defectibus, ac negligentijs proximorum ſuorum. Habes pomum ſa- *Simile.* num, quod tamen modicum quid putredinis habet, accedit muſ-

ca, &

ca, & nõ ſanum quidem, ſed illud putrefactum mordebit. Sic etiã murmurator licèt in proximo ſuo plurimas virtutes videat, illũq; tanquam pulcherrimum pomum eſſe ſciat: ſi tamen minimum quemq; defectum in eo animaduertit, illum roſtro ſuo compun-

Daniel. 2. git. In illa ſtatua, quã vidit Nabuchodonoſor, erat aurum, argentum & æs; in pedibus verò partem habebat fictilem: & excidens lapis, non aurum quidem, neque argentum, aut æs percuſsit, ſed ad fictilem partem accedens, illam contriuit; & ita tota ſtatua cõminuta eſt. Eſt quiſpiam diuerſis virtutum metallis exornatus, habet aurum charitatis, argentum ſapientiæ, æs optimæ famæ: & tamen cùm homo ſit, minimam aliquam partem habet fictilem, aliquem, ſcilicet, defectum, ac imperfectionem, & cadit murmurator quaſi lapis, nec verò virtutes attingit, ſed parum illud luti, illud cõfringit, de illo loquitur, ac murmurat vt pulcherrimam illam imaginem deijciat ac proſternat. Hic meritò quidẽ per vulturem ſignificatur, qui nullis alijs rebus niſi cadaueribus, ac rebus mortuis roſtrum apponit. ¶ Nec denique alas aquilæ petit, quæ quidem eſt tyranna: cùm enim Deus illam cæteris auibus præfeciſſet, illa tamen non coronam conſiderat, quam habet; ſed videt ſe optimos vngues habere, & ſic alias aues audet lacerare, & ſe illis alere. Hæc ſignificat tyrannũ, qui non conſiderat ſe à Deo eleuatum fuiſſe, vt paruulis faueat, illorumq; neceſsitatibus occurrat: ſed animaduertit ſe optimas vires, atq; vngues habere; & ne-

Simile. minem ſibi eſſe reſtiturum, atque ideò paruulos affligit, lacerat: ac denique ſicut eſcam panis deuorat. ¶ Nullas autẽ alias pẽnas petit niſi colũbæ immaculatæ, nõ habẽtis fel, quę vt ſeſe à niſis defendat, diligenter volat, & in foraminibus petræ ſe includere cõ ſueſcit: ſic etiam anima timens Deum, eiuſque miniſterij cupida, vt ſe ab infernalibus niſis defendat, cõſideratione peruolat, quouſq; ſe in foraminibus petræ abſcondat, quæ ſunt Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti vulnera, ad quæ ipſemet eam inuitat, dicens: Sur-

Cant. 2. ge, propera amica mea, columba mea, in foraminibus petræ in cauerna maceriæ. Hæ ſunt pennę, quas petit Dauid ad faciẽdos hos volatus: iam enim tunc diuinis contemplationibus ſacratiſsimorum Redemptoris vulnerum tradebatur. Deum exorate fratres vt hæc vobis deſideria largiatur, quibus Sanctus hic rex ardebat, illumq; imitari curate; ſiquidem tot negotia non habetis, quot ille habebat, quæ vobis impedimento eſſe poſsint.

Valdè

24 Valdè notandum eſt, Dominum ad hunc montem excelſum, atque ad hoc opus admirabile non omnes diſcipulos ſuos deduxiſſe: ſed tantum modo: *Aſſumpſit Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrem eius.* Quod ſi quis quærat, quare cæteros alios nō deduxerit? Dico hoc feciſſe propter Iudam, qui tam ſancta viſione erat indignus, quem ſi ſolum relinqueret, ſcandalizaretur: ne igitur talem illi ſcandali occaſionem præberet, reliquos cum eo in valle reliquit. Hinc intelligetis quantum detrimentum aduenit bonis ex conuerſatione malorum. Tantam fœlicitatem Sancti illi octo Apoſtoli amiſerunt, ſicut erat Dominum glorioſum intueri, propter vnum malum, quem ſecum afferebant. In quo ſignificatum eſt multos remanſuros eſſe, ne Dei faciem in cœleſti gloria videant: eo quòd cum malis hominibus conuerſantur. Nam vt Sa- *Prou. 13.*
25 lomon ait: Qui cum ſapientibus graditur, ſapiens erit: amicus ſtultorum ſimilis efficietur. Hic per nomen ſapientiæ, intelligitur practica quædam, ac ſapida Dei cognitio, quæ plurimarum virtutum exercitatione, ſanctorumque virorum aſſidua cōuerſatione comparatur. Et per hoc nomen ſtultitia, ſignificatur peccatum, & per ſtultos, peccatores deſignantur. Et qui cum eis conuerſatur, ſimilis illis efficietur. Quid durius ferro? *Simile.* quod vniuerſa metallorum genera domat, ac flectit? quod ſi diu in terra incluſum eſſe patiamini, conſumpta duritia ſua, in mollem terram conuertitur. Si igitur duriſsimum ferrum in illud conuertitur, cui coniungitur: quid faciet carneum cor, ſi toto vitæ ſuæ tempore cum carnalibus hominibus conuerſetur? niſi quòd oculi, os, aures, cor, atque anima, omnes denique eius par-
26 tes ſint carnales? Idcircò Beatus Pater noſter Franciſcus in montibus commorari gaudebat, & cum timore maximo populos docturus ab illis deſcendebat. Dicebat namque ex diuina Dei conuerſatione homines diuinos effici: ex hominum autem conſortio vix fieri poſſe, quin hominibus aliquid ex humano iungeretur. Si igitur hoc vir ille ſanctiſsimus, diuinoque ſpiritu repletus ſentiebat, quantò magis oportet nos miſeros timere; cùm parum aut nihil fortaſsè ex illo habeamus? Quod cùm ita ſit, fratres chariſsimi per charitatē Dei vos rogo, vt diligēter animaduertat vnuſquiſq; quibuſcum conuerſetur: præſertim parentes quæ liberos habetis, vos magnoperè deprecor. Deiq; nomine vobis cō mendo, vt poſtquam quintū, aut ſextum annū egerint, ſummo-

perè curetis eos cum pueris, aut hominibus virtute præditis con- 27
uersare. O clementissime Domine per viscera misericordiæ tuæ
te exoro, vt de cælo radios lucis, ac charitatis immittas, quo lin-
gua mea in auditorum meorum cordibus saluberrimum atque
maximè necessarium hoc consilium imprimat. Nequaquam ver-
bis exaggerari potest, quantum detrimentum malæ familiarita-
tes afferant. quale exemplum (dicito mihi) acceptura est filia
tua, si cum prophana quadam virgine, quæque astando fenestris
maximè delectatur, crebrò conuertatur, nisi quòd breui tempo-
re illi similis efficiatur? Et si aliam malam vetulam cum ea loqui
finitis, non animaduertitis filiam vestram ab ea esse peruerten-
Simile. dam? Plantatis in horto vestro malum citream, aut laurum, siue
alium arborem delicatum: & quia vos illam plantastis, maxi-
mam solicitudinem habetis seruandi illam, præcipuè à gelu, & 28
pruina. Hanc igitur plantulam nouam, quæ est filia vestra, ar-
bor delicata seruet Deus à pruina, hoc est, à gelido quodam san-
guine. Quid dicis Pater? à nouo sanguine illam Deus custodiat, à
veteri enim satis custodita est. Non me intelligitis. Dico, vt filias
vestras à gelido sanguine, hoc est, à malis vetulis custodiatis, quæ
gelidum habent sanguinem, & virginitatis virorem perdunt,
atque marcescere faciunt. Et si filius vester cum perdito quodam
atque dissoluto homine conuersatur, qualis efficietur? Attendite
quid adhæserit Amnon filio Dauid ex societate perditissimi cu-
2. Reg. 13. iusdam adolescentis nomine Ionadab, qui ei consuluit, vt ad so-
rorem suam Thamar turpiter accederet, quod de facto fecit, il-
lamque defloravit: quamobrem postea infœlici interitu occu-
buit. Eos autem qui alios peccare facitis vos magnoperè rogo, vt 29
diligentissimè notetis supplicia illa, quæ Deus serpenti impo-
suit: solummodo quia diabolus illum in instrumentum ad no-
stros primos parentes decipiendos assumpsit. Cum ille culpæ
incapax esset, attendite, quot maledictiones in illum iniecit, di-
Genes. 3. cens: Maledictus es inter omnia animãtia, & bestias terræ, super
pectus tuum gradieris, & terram comedes cunctis diebus vitæ
tuæ. Antea enim nõ sic fortasse ambulabat, atque herbis, aut alijs
cibis vescebatur? nunc autem terra vix satiatur. Inimicitias po-
nam inter te, & mulierem: antea enim forsitan erat domesticus,
quasi gallina: postea verò maximè odibilem Deus illum, præser-
tim mulieribus reddidit. Domine, serpens quid deliquit, cùm nõ

habeat

30 habeat ſubiectũ culpæ, ſiquidẽ nec intellectũ, nec voluntatẽ habet? Hinc cognoſcetis quãto odio Deus habeat peccatũ: cùm ſolũ modo, quia ſerpẽs inſtrumentũ fuerit peccati ſine culpa, illũ Deꝰ tam ſeuero ſupplicio puniat. Quo igitur ſupplicio afficietur ille, qui fuerit inſtrumentũ, & occaſio, propter quã aliquis eius culpa peccet? O miſerũ te atq; infœlicẽ peccatorẽ quã crudelibus, atq; æternis inferni cruciatibus punieris, ſiquidem quantũ eſt ex te, tã animã illã in perpetuũ cõburendã in infernales ignes detruſiſti.

Et transfiguratus eſt ante eos. Hic oportet vos rẽ quandã animaduertere, vt noueritis quomodo corpora veſtra tractare debeatis: quæ eſt, quod cũ ſacratiſsimo Redẽptoris noſtri Ieſu Chriſti corpori iure optimo gloria deberetur, eo q̃ glorioſæ animæ corpus eſſet: illa tñ priuatũ eſt ꝓpter nos, quo poſſet perpeti ea, quæ paſ-
31 ſum eſt. Quãto igitur maior ratio eſſet, vt corpora noſtra humanis voluptatibꝰ, terreſtriq; gloria propter tantũ, tãq; bonũ Dñm priuarembꝰ? Præterea hæc rebellia corpora totius gloriæ, ac voluptatis ſunt indigna, imo verò multũ laboris, atq; afflictionis promerẽtur: cũ tãti mali ſint inſtrumẽta, & ſicut talia illa tractare deberemus. Quãdo Ioſeph voluit Bẽiamin in conſpectu ſuo appare re remediũ, quod habuit, fuit, fratrẽ eiꝰ maiorẽ natu in carcerẽ detrudere. Duo fratres ſunt corpus, & anima, frater maior diebus, eſt corpus, quia multis ante diebus incipit eſſe in vẽtre matris, poſtea verò creatur anima: & quẽadmodũ in domo Magnatis, præcipua ratio habetur de maiori filio, hic optimè tractatur, hic magnificatur, illi ſeruãtur redditus, & primogenitura: minor verò quibuſcũq; rebus ſuſtẽtetur: ſic etiã in hoc mũdo tota ratio habetur
33 de corpore, illi fiũt ſumptus, illi voluptates adaptãtur, illi cibi, potuſq; delicati præparantur, illi deniq; decoræ perpolitæq; veſtes ſarciũtur: miſeræ verò animæ nihil datur. Nunc ergo vultis vt hic frater minor, quæ eſt anima videat Ioſeph, id eſt, Ieſum Chriſtũ in cęleſti aula glorioſum? Ad hoc oportet fratrẽ maiorẽ in carcerẽ detrudi, ac vinculis alligare. Ligate corpꝰ iſtud timore Dñi, vt maxima recollectione incluſum ſit, ieiunijſq; ac diſciplinis torquea tur: quod ſi liberũ atq; ſolutũ ſinitis, vt quicquid cilibuerit, faciat nunquã anima veſtra Ieſu Chriſti facié proſpiciet. Nunquid me intellexiſtis fratres? Idcirco tantopere B. Paulus hoc nobis commendat, dicens: Mortificate membra veſtra, quæ ſunt ſuper terrã. Dicit, quæ ſunt ſuper terrã quia in hoc ſeculo, quandiu membra

Genes. 42.

Simile.

coloſſ. 3.

sunt super hanc terram illa debemus mortificare, ne in futuro se-
Luc. 9. culo in perpetuum torqueantur, ac mortificentur. 33

Et ecce apparuerunt illis Moyses *&* Helias. Beatus Lucas dicit, q̃ dicebant excessum eius, quem completurus erat in Hierusalem. Excessum vocat sacratissimam Domini mortem, quia ex parte sui cum excessiuo amore illam passus est, & ex parte hominum cum excessiua crudelitate illata fuit: & ex parte iudicis iniquissimi sententia etiam eum excessiua iniquitate, & iniustitia
Luc. 21. plorata fuit, quod denotauit B. Lucas, dicens: Iesum autem tradi-
Cyrilus. dit voluntati eorũ. Sicuti notat B. Cyrillus; non imperauit Pilatus absolute, vt Iesus Christus crucifigeretur, aut ingularetur, aut suffocaretur: sed vt in eo vniuersa desideria sua complerent, deq̃ue eo quamcunq; vindictam vellent, sumere possent. O terribilem iniustitiam, atq̃ue iniquitatem: quòd accusatores delinquentem
34 iudici tradant, tolerabile est. Quod autem iudex tradat vinctum etiam malefactorem in manus inimicorum suorum, quando tãta tyrannis visa est? Non potuit Sanctus Euangelista iudicis Pilati iniquitatem amplius exaggerare, quàm dicendo: Tradidit illũ voluntati eorum. Eorum (inquam) quorũ viscera adeò odio corrupta, atq; deprauata erant, vt si bonus Iesus mille vitas haberet, tot ei adimere concupiscerẽt. Et si ipsi membratim illũ lacerare, atq; dissoluere possent, nunquã tam breui temporis spatio interfecissent. Et notandum est, Sanctũ Euangelistam nõ dixisse. Voluntatibus eorum, sed voluntati eorum: quia licet mali in rebus virtutis semper sint diuisi: in rebus tamen iniquitatis semper conformantur, & adunantur. Quod quidem hic obseruatum est, quia omnes vno animo erant, vnamq; voluntatem habebant. Et vna- 35
Luc. 23. nimiter omnes dixerũt: Crucifige, crucifige eum. O fratres charissimi, si hęc: quæ filius Dei pro nobis passus est, amorẽq;, quo omnia tolerauit semper ante oculos ferremus, quàm admirabiles effectus in cordibus nostris efficerent, Idcirco clemẽtissimus
Thren. 3. hic Dominus vnicuiq; nostrum commendat, dicens. Recordare paupertatis, & transgressionis meæ, & absinthij, & fellis. Et statim addit, dicẽs, quod Christianum respondere oportet, scilicet: Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea.

Cum B. Petrus rem tam glorioſam cerneret, dixit ad Iesum:
Simile. *Domine, bonum est nos hic esse.* Quemadmodũ vas plenũ nõ potest aliũ liquorem recipere: sic etiã anima S. Petri diuino illo liquore,

cælesti-

36 cæleſtiq; gaudio plena, nullius alterius rei recordabatur. Quod ſi vna gutta ſic inebriatus eſt, quid eſſet, ſi in eſſentialis beatorũ gloriæ pelagus intraret? Si cum videret duos ex electis Dei cũ Chriſto Redẽptore noſtro aſsiſtentes, hoc dixit, quid diceret, ſi cerneret innumerabilia millia millium beatorũ ſpirituum, ante infiniti Dei maieſtatem conſternatos? ſiq; audiens duos illos ſanctos de Saluatoris morte loquentes, tãta lætitia affectus eſt, quid faceret, ſi dulces illos concentus audiret, de quibus dicit B. Ioãnes: Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, &c. Et clamabant voce magna, dicentes: Benedictio, & claritas, & ſapientia, &c. Deo noſtro in ſecula ſeculorũ, Amen. O Deus infinitæ Maieſtatis, quantum gaudiũ illic nobis erit, quando glorioſum conſpectum tuũ perſpexerimus. Ideò pro eo, quod nos legimus: Sa- *Apoc. 7.* *Pſalm. 16.*

37 tiabor cùm apparuerit gloria tua, alia trãslatio apertiùs inſinuat, quæ dicit: Satietas lætitiarum eſt cum vultu tuo. O Domine per tuam infinitam miſericordiam nos illuc deducito.

Adhuc eo loquente, &c. Hic eſt filius meus dilectus. Hæc vox cũ his verbis nõ eſt audita, niſi in baptiſmo, & transfiguratione. In baptiſmo, ad ſignificandũ quod in ſancto Sacramẽto baptiſmi, effi citur homo filius Dei adoptiuus, & adoptio eſt per conformitatẽ quandã imagini naturalis filij Dei, quæ fit per gratiã in hoc ſeculo, & hæc eſt cõformitas imperfecta, & per gloriã in futuro: atq; hæc eſt cõformitas perfecta, iuxta illud Ioãnis dicentis: Nũc filij *1. Ioan. 3.* Dei ſumus, & nondũ apparuit quid erimus, &c. Quoniã videbimus eum ſicuti eſt. Et quia in ſacroſancto Baptiſmo, & in admirabili Transfiguratione, duæ hæ conformitates gratiæ ſcilicet, &

38 gloriæ ſignificatæ ſunt: idcircò æternus Pater voluit peculiariter in eis Ieſum Chriſtũ filium ſuũ dilectiſsimũ nominare, vt ſignificaret: eos q; ſibi verè obedierint, hoc etiã nomine dilectiſsimorũ filiorũ Dei eſſe fruituros. Concedat nobis diuina ipſius Maieſtas gratiã, quo tanta dignitate fruituri in gloriã aſcendamus. Amen.

Feria. IIII. poſt Dñicam. II. in Quadrageſima.

Aſcendens Ieſus Hieroſolymam, aſſumpſit duodecim diſcipulos ſuos ſecretò, &c. Matth. 20.

ADMIRABILE eſt conſideratu, quam crebro Dominus de ſacratiſsimæ Paſsionis ſuę myſterio cum diſcipulis ſuis lo-

quebatur. Et ſancta Eccleſia Spiritus ſancti lumine illuſtrata idē facit illam nobis ſæpenumerò in memoriam reuocans. Cuius ratio eſt, quòd ſiquidem peccatum adeò in orbe terrarum vſitatum eſt, qui quidem nimis periculoſus eſt morbus, oportet etiam ſæpenumerò medicinam repeti, qua hic morbus curari poteſt. Vix eſt momentū, in quo non peccemus. Non ſit ergo etiam momentum, in quo ſanctiſsimæ Domini paſsionis non recordemur, illāque attentiſsima animi conſideratione recolamus. Præcipiebat
Exod. 30. Deus in templo ſemper eſſe odores, & Thymiama, vt vbi tot erāt ſacrificia, tamq; aſsidua cruoris effuſio, atq; perinde malus corruptuſque odor, eſſent etiam boni odores, qui malos conſumerēt. Sic etiā in anima, vbi plerumq; malus eſt odor, ſanguiniſque peccatorum effuſio, oportet bonos etiā odores, & Thymiamata eſſe qui eſt dolor, & aſsidua recordatio ſanctiſsimæ paſsionis Domi-
Galat. 2. ni, quibus malo iſti odori remediū adhibeatur. Hoc ſemper Apoſtolus in recordatione ſua ferebat, vnde dicebat: Chriſto cōfixus ſum cruci. O admirabilem exaggerationem! Conſiderate quomodo crucifixus quidam obliuiſci non poteſt crucis, cui affixus eſt: ſic profectò non obliuiſcebatur S. Apoſtolus tormentorum, quæ Dñs in cruce tolerauit. Semper enim conſiderabat ſe in eadē cruce fixum eſſe; & in hoc ſenſu intelligi poſſunt verba illa, quæ
Galat. 6. in eadem Epiſtola dixit: Ego enim ſtigmata Domini Ieſu in corpore meo porto. Adeò efficaciter ſanctos illos clauos, ſpinas, ac verbera cōſiderabat, acſi ipſius corpus illis affixum, cōpunctum, flagellatumq; eſſet. Maximū beneficiū, atq; indulgentiā confert Deus in illos, quibus paſsionis ſuæ memoriā imprimit. Cum hac enim recordatione nullū erit genus amaritudinis, quod eis dulce reddi non poſsit. Non ſine myſterio diſpoſuit diuina prouidētia, q̄ cū Hebræi ex AEgypto exijſſent in locū quendā venerint, in quo nullæ erāt aquæ niſi amaræ, quæ nequaquā bibi poterant. Et
Exodi. 15. venerunt in Marath, neq; poterāt bibere aquas de Marath, eo q̄ eſſent amaræ. Et clamauit Moyſes ad Dñm, qui oſtēdit ei lignum quod cū miſiſſet in aquas, in dulcedinē verſæ ſunt. In quo ſignificatur, q̄ vbi primū à peccato exieris, omnia tibi amara videbūtur, ieiuniū, diſciplinæ, abſtinētia à ludis, à voluptatibus, & his ſimilia. Ecce igitur, adeſt lignū, quæ eſt viua recordatio ſanctiſsimæ Crucis, ac paſsionis Dñi, quæ omnia reddet dulciſsima. Veruntamen animaduerte Dñm nō omnibus quidē lignū hoc oſtēdere:

ſed

4 ſed ſoli Moyſi ad Dñm proclamãti, lignũ fuiſſe demõſtratũ. Sic Dñs intimo cordis affectu proclamãti, inſtantiſsimeq; poſtulanti ſanctiſsimæ Paſsionis ſuæ recordationẽ, atq; affectionẽ in corde collocabit. Pete frater chariſsime à Deo, vt te paſsionis ſuæ affectuoſiſsimũ, atq; ardentiſsimũ amatorẽ efficiat: atq; illius dolores aſsidua animi meditatione recolere, concedat. Ecquis peccare audebit recordans, quàm maximi peccatũ Deo ſteterit? Saul nimit iratus fuit in Dauid, conatuſq; fuit ei mortem inferre: cui filius eius Ionatha ſmagna à Dauide accepta beneficia in memoriã reuocauit dicens: Ne peccet Rex in ſeruum ſuũ Dauid, quia non peccauit tibi, & opera eius bona ſunt tibi valdè. Et poſuit animam ſuã in manu tua, & percuſsit Philiſthæũ, & fecit Dñs ſalutem magnam vniuerſo Iſraeli. Vidiſti, & lætatus es. Quare ergo peccas in ſanguine innoxio, interficiens Dauid, qui eſt abſq; culpa? Adeò 5 hæc verba apud Saulẽ valuerũt, tantamq; operationẽ in eius corde fecerunt, vt dicat illic ſacratus Textus: Quòd cũ audiſſet Saul; placatus voce Ionathæ iurauit: Viuit Dominus, quia non occidetur. Præ beneficij recordatione paſsio ab illius corde euulſa eſt, Vter igitur maiora cõtulit beneficia. Dauid Sauli, an Ieſus Chriſtus filius Dei nobis? Ingreſſus eſt Dauid in conflictum vnũ propter Saul, in quo ne ictum quidem vnum percepit, nec ei vulnus inflictum eſt, nec minimam ſanguinis guttam effudit: in conflictu autem, quem Saluator noſter pro te aggreſſus eſt, ecce quot ictus, quot verbera, quot vulnera percepit ita vt ne minima quidem gutta ſanguinis in ſacratiſsimo eius corpore fuerit relicta, & tandem mors acerbiſsima illi illata fuit. O diuine hominum ama- 6 tor, quàm ſingulari beneficio nos in perpetuũ deuinxiſti. Quomodo fieri poterit, quin in cordibus noſtris firmiſsimum quoddã propoſitum ſtatuamus, iam illum non amplius offendendi, ſi tãti erga nos beneficij meminerimus? Ambulate in dilectione ſicut Chriſtus dilexit nos & tradidit ſemetipſum pro nobis oblationem, & hoſtiam Deo in odorem ſuauitatis: dicit Beatus Paulus. Quis adeò ingratus erit, qui tam ſingularem amorem, alio amore non perſoluat? Nec verò contẽtus eſt dicere, vt illum diligeremus ſed dixit etiam: Sicut & Chriſtus dilexit nos, & tradidit, &c. vt ſimilia pro eo efficere, ac perpeti cupiamus.

1. Reg. 19.

1. Reg. 17.

Ephes. 5.

Cùm Dñs de ſanctiſsima morte loqueretur: *Tũc acceſsit ad eũ mater filiorũ Zebedæi.* Petijt ſic indiſtinctè & generaliter, vt ſibi beneficium

Matth. 5.

ciũ quoddã faceret. Prius voluit concessionẽ domini apprehen 7
dere, quã petitionẽ suam declarare. In quo apparet iam illam suspi
catam fuisse, petitionẽ suã non esse rationabilẽ: & sic voluit priùs
promissionem Dñi certã habere. Diuinus autem Magister docẽs
nos homines prudẽtes nunquã debere aliquid in distinctè, & ge-
neraliter polliceri, cum prius nõ intellexerint, quid ab eis petatur
Marc. 6. (quod nõ obseruauit maledictus ille Herodes, qui puellæ promi
sit, dicens: Quicquid petieris, dabo tibi, licet dimidiũ regni mei.)
Dixit illi, quid vis? Nũquid tu Dñe quid hæc mulier petitura sit,
teq; illi petitionẽ nõ esse cõcessurum, ignoras? vt quid vis hãc am
bitiosam postulationẽ in publicum exire? & cur matrẽ cum libe-
ris suis in omniũ cõspectu conaris pudore confundere? Nũquid
nõ melius esset, vt eos seorsum assumeres, huiusq; ambitionis re
prehenderes? Non (inquit) sic enim Ecclesiæ meę cõuenit: volo 8
vt eorum ambitio omnibus innotescat: cum vt illos humiliẽ, tum
etiã vt cũ peccatores cognouerint, quales fuerint Apostoli priusq;
quã ad perfectionẽ illam peruenirẽt: nemo diffidat, nec deficiat,
cum se in peccatũ prolapsum, viderit, sed curet celerrimè consur
gere, sicuti & illi fecerunt. Atque etiam, vt nemo de se præsumat,
nec sibi fidat in quantumuis sublimi statu sit, siquidem hi qui
erãt in Apostolico collegio Iesu Christi in ambitionis peccatum
ceciderunt, & ideò eam interrogat: *Quid vis?* At illa respondit: *Dic*
vt sedeãt hi duo filij mei, &c. Adeò crudele est ambitionis vitiũ, vt
nemini parcat: adeò effrons, atq; impudens est, vt in capitula, se-
natus, ac cõcilia prælatorũ, domos, eremos, atq; monasteria nõ du
bitet introire. Hoc autẽ multo maiorẽ affert admirationẽ, quod
non semel tantũ, sed sæpe numerò in sacrosanctũ Dñi nostri Iesu 9
Christi collegiũ ingressum fuit, absq; eo quòd aliquis Apostolo-
rũ ei ingredienti resisteret. O æterne Deus, quid est hoc Dñe, q̃
inter eos, qui futuri sunt sanctæ Ecclesiæ fundamẽta, atq; colũnę
tã diabolicũ ac luciferinũ vitiũ, qualis est ambitio, pateris introi-
re? Hoc vero multũ huic negotio addit, illudque maxime aggra-
uat, quod tali tẽpore, ac circũstãtia eos hęc malã tinea tetigerit. In
Luc. 22. vltima etiã cœna facta est cõtẽtio, quis eorum videretur esse ma-
ior. O rẽ stupendã, quod in die tã cõsecrato, in cœna tã sancta, in
ter tot mysteria, & sacramẽta, postquã illorũ pedes Dñs abluerat,
statim postquã Dñs sanctissimũ corpus suũ in sacro sancto Eucha
ristiæ Sacramẽto illis fuerat impertitus, hæc mala pestis eos inua-
sit.

10 ſit. Ecce quã deuoti, atq; affectuoſi ex cõmunione ſanctiſsima, at
que ex diuina prædicatione exierunt. Negligentes igitur eſtote,
& in virtute, quã vobis habere videmini, ſecuri eſtote arbitrãtes,
quia in vos vitium ex craſsis, ac nimis turpibus non ingreditur, ſi
cur Luxuria, Gulla, & his ſimilia non ingreſſurũ eſſe aliquod ex
ſubtilioribus, & magis ſpiritualibus, qualia ſunt, ſuperbia, & am-
bitio. Ego autẽ vos moneo (quod & vos optime noſtis) quòd li-
cet aſsiduo ſanctiſsimũ altaris ſacramentum ſumatis, licet cõcio
nes attentiſsime, atque affectuoſsime audiatis, licet plurimas la-
chrymas effundatis, niſi ſolicitè vobis caueritis, maximãq; curã,
ac vigilantiã in vobis cuſtodiẽdis addibueritis, peſtiferum hoc vi
tium in vos ingredi poterit. Et ſępenumerò ex ipſis bonis operi
bus exit deſiderium, vt propter illa æſtimemini, ac viri ſancti eſſe
iudicemini, ſicuti ex veſte exactiſsima prodit tinea. Hæc eadem
11 temporis circunſtantia in hodierna etiam ſancti Euangelij lectio
ne detegitur: quãdo enim Dominus de vituperijs, verberibus, ac
crudeliſsima morte ſua cũ illis loquebatur, tunc illi cum hac in-
ſulſa expetitione acceſſerunt. O quàm diſsimiles ſunt cogitatio-
nes Dei cõſilijs hominum: ſicut & ipſe dixit per Eſaiam his ver- *Eſai. 55.*
bis: Non enim cogitationes meæ, cogitationes veſtræ, &c. Quia
ſicut exaltantur cæli à terra, ſic exaltatæ ſunt cogitationes meæ à
cogitationibus veſtris. Ecce cogitationes Dei omnes ſunt cæle-
ſtes, omnes plenę charitatis, quomodo pro hominibus moritur?
eſt, quomodo in eos maiora conferet beneficia: hominum autẽ
vniuerſę ferè cogitationes ſunt terreſtres, quomodo pluris æſti-
mabuntur, quomodo alijs præferentur, ac denique quomodo do-
12 minabuntur. ¶ Satis manifeſte hic oſtenditur quid ſint homines
ex natura ſua, & quid ſint ex parte diuinæ gratię. Si quæras à Bea
to Paulo quid ſit ex parte ſuiꝰ reſpõdet, dicẽs: Si linguis hominũ *1. Cor. 13.*
loquar, & Angelorũ, charitatem autẽ non habeam, factus ſum ve
lut æs ſonans, aut cymbalum tinniẽs. Et ſtatim ad hoc propoſitũ
alias maximas exaggerationes addit. Si verè eum interroges quid
ſit ex parte gratiæ ꝰ reſpondet ſe habere quaſi omnipotentiã quan
dam, & ſic dicit, Omnia poſſum in eo, qui me confortat. Idẽ equi- *Philip. 4.*
dem & reliqui Apoſtoli merito poſſent dicere: ſicut ex hac San-
cti Euãgelij lectione perſpicitur, & ſicut erat in vltima cœna, &
hodie ipſamet expetitio, eandẽ vtrique medicinã Dominus ap-
plicat. Tunc eis dixit: Reges gentiũ dominãtur eorũ, & qui pote

ſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur: vos autem nō ſic, ſed 15
qui maior eſt in vobis fiat ſicut minor. Ferè idem eis hodie dixit:
Iſti magnates huius ſæculi ſolūmodo expetunt honorari, alio-
rūq; dominari, quòd ſi beneficia in alios conferunt, hoc faciūt vt
liberales, atq; magnifici reputentur: & qui maiores ſunt, poteſtatē
exercent in eos, id eſt, poteſtate ſua ad tyrānides exercēdas vtun
tur. Ecce quid dicat: principes gentiū. Docens in hoc, ſi principes,
regeſq; Chriſtiani eadē faciunt, nō Chriſtianè quidem, ſed genti
licè, ac barbare hæc facere. Et quāuis baptizati ſint, quantuncūq;
fidei habeāt, tamē Deo, ac rei publicæ ſuæ infideles illos poteſtis
appellare: vos autē non ſic. O admirabile verbum, in quo quanti
Simile. Deus ſuos faciat, etſi peccatores erant, apertè manifeſtat. Quādo
rex filiū ſuum alicuius vitij corrigit, dicit ei: iſtud ab homine ple-
beio, & infimæ cōditionis fieri ſolet, te autem filiū regis nō decet 14
tale facere: ita loquitur hic Dominus cum ſuis. Ex quo intellgēt
patres Eccleſiaſtici quàm maximè teneantur eſſe humiles, & vnū
quēq; illorū eſſe ſicut miniſtrū. Hoc eſt, volo (ait Dñs) vt in ſpiri-
tualiū rerum adminiſtratione non tanquā dños, ſed tanquā mini
ſtros vos habeatis cū ſubditis veſtris. Nolo præcipere, ne à ſubdi-
tis veſtris honoremini, aut ne vobis obediant: imò verò qui vos
ſpernit, me ſpernit. Sed volo dicere, vt munus veſtrum exerceā-
tis ad oues veſtras honorificandas, atq; ad ſeruiēdū illis, nō verò,
quò vos ab eis honorificemini, aut vobis ipſæ miniſtrent. Ne ad
honorem, aut dominiū reſpiciatis, ſed potiùs vos alios honorare,
eiſq; miniſtrare curate. O altiſsimam doctrinam Euangelicam,
quēadmodum qui eā erudit, plus eſt quàm homo: quia verus eſt
etiam Deus, ſic etiam eius doctrina eſt pluſquā humana, quia eſt 15
diuina. Quis alius, præter Deum faciet prælatos, & principes hu-
ius ſæculi hoc intelligere, ſcilicet eos oportere habere ſubditos
ſuos intra cor ſuū, tanquā dños: & quo in altiori dignitatis gradu
quis conſtitutus eſt, eò humiliorem, atque abiectiorem intra ſe
ipſum illum eſſe oportere? Profectò ſi perſpicua oculorum acie
rem hanc animaduerteremus, ſcilicet, quo die quiſquam digni-
tati præficitur, eodem die ſtatueret plurimis dominis ſe eſſe ſerui
turum, miniſtrorumque vitam eſſe victurum, pauci prælaturam
deſiderarent. Et ſicut dominus dicit ſeruo ſuo, ſic ſubditus dice-
re poteſt prælato, perſolue mihi miniſterium hoc, quod à te pe-
to: iure namque illud mihi debes, quia cibo, & veſtio te, &c.

Quod

16 Quòd ſi ſoluere nolueris, iniuſtitiæ peccatum committis. Et ſic
Beatus Paulus vbi primum ſe Apoſtolum vidit, dicit. Cùm liber 1. Cor. 9.
eſſem ex omnibus, omnium me ſeruum feci, vt plures lucrifacerem. O ſi verbum hoc, quod Dominus hîc dicit: Non ita erit inter vos, & illud quod dixit poſt vltimam cœnam: vos autem non ſic, in memoria noſtra ſemper impreſſa morarentur, vt qui inter nos & gentes debet intereſſe aduerteremus. Quod gentes honores, ac dominia perquirant, non eſt mirandum Chriſtianos autem, cùm ſint tam humilis, ac ſubmiſsi capitis, ſicuti Ieſu Chriſti membra dignitates, atque prælaturas expetere, in eiſque hoc peſtiferum ambitionis vitium dominari, nimis reprehẽſibile, atque execrabile eſt. Cùm voluit Sanctus Moyſes ambi- Num. 16.
tionem illam Dathan, & Abyron recenſere, verbis quibuſdam
17 maximi doloris exorſus eſt dicens. Ecce autem Core filius Iſaar, & Dathan, atque Abyron, filij Eliab, alijque viri proceres ſynagogæ, & qui tempore concilij per nomina vocabantur ſteterũt contra Moyſen. In his verbis oſtendit quàm minimè cogitaret, aliquem conatum fuiſſe munus ſuum illi auferre quod tot tãriſque miraculis à Deo fuerat comprobatum, quibus ſe illum elegiſſe declarauit, & tamen non deeſſent, qui illud ei adimere conarentur, & quòd tanti ac tam inſignes viri tale expeterent. Hæc eſt exaggeratio illorum verborum: ecce autem Core filius Iſaar, &c. Hoc eſt, nũquid vobis admiratione dignum non videtur? quis tam nobiles, ac præſtantes viros tanta macula inficiendos eſſe iudicaret? etiam igitur exaggerare poſſumus rem eſſe maximæ admirationis, quin homines, qui Euangelicam legem profitentur talis ſuper
18 bia, ac vanitas incidat, qualis hodie in pleriſque dominatur. Quæ cùm ita ſint fratres chariſsimi per reuerentiam Dei vos rogo, vt oculos aperiatis, atque hoc peccatũ diligentiſsimè fugiatis, quia enim tam malũ eſt, dicitur in ſacris literis, peſtilentia, ſicuti perpẽdit Beatus Auguſtinus ſuper Pſalmum primum, vbi dicitur: Aug. ſuper
Beatus vir, qui in cathedra peſtilentiæ non ſedit. Peſtilentiæ, ſe- Pſal. 1.
cundum Auguſtinum, hoc eſt, ambitionis. Quia illam tanquam peſtilentiam oportet deuitari. Et euigilantiſsimos nos eſſe oportet, diſsimulans enim ſolet obrepere ſub ſpecie rei, diuinæ voluntatis conceſsione permiſſæ, imò verò præceptæ, vt vnuſquiſque honorem ſuum diligenter curet, ne illum amittat
Dicit enim Eccleſiaſticus, curam habe de bono nomine. Et Eccli. 41.
illud

Prou. 22. illud: Melius est bonum nomen, quàm diuitiæ multæ. Et hinc 19
prouenit, quòd ambitioso videatur sibi magnopere honoré conuenire, & bonum esse ei maximi æstimari, quia Deus vult vnumquemque rationem habere honoris sui, sicut hic dicitur. Nec verò animaduertit, hæc verba nos admonere, vt omnibus bonú virtutis exemplũ præbere curemus, atque ita viuamus, vt nulli scandalum afferamus. Vnum autem ex crebrioribus scandalis est videre quenquam alijs præferri velle: sicuti hodie scandalizati sunt reliqui Apostoli super hos duos fratres, sicut dicit Sanctum Euãgeliũ: *Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus*, Acsi singulis illis primogenitura tolleretur, ita indignati sunt.

Petit ergo mulier hæc: *Dic vt sedeant, &c.* Hoc est, peto, vt filij mei sint domini manuum tuarum: hæc est petitio magnatum, & eorum, qui apud reges plurimum valent: volunt enim Domini esse manuũ regiarũ. Non contentus est quisquã quod apud regẽ tantũ valeat, vt ei beneficia plurima rex conferat, sed vult etiam, 20
vt quæcunq; alijs facturus est per manus suas prætereant. O terribilẽ ambitionẽ: quomodo mulier hæc tãtum postulare ausa est: quia hoc desiderauit, idcircò postulauit. Cauete fratres ne in effrænata desideria deueniatis, si enim hæc in corde vestro exarserint, facilè in mille inconuenientia, & mala incidetis. Magnopere notãdũ est hic quid interfit inter errare iusti, & errare peccatoris. Homo vitiosus incidit in vnũ peccatũ, & post illud, in aliud: sed iustus si in erroré vnũ incidit, illum tamen plurimis bonis circunstãtijs inuolutũ defert, sicut huic sanctæ mulieri accidit, quæ etsi tẽporalia petens errabat, veruntamen attendite quanta cum reuerentia, & humilitate hęc poscebat: adorans enim ait, dic vt sedeant hi duo filij mei, &c. Eo quod sunt filij mei, moueor, vt pro 21
illis petã, non dixit: quia digniores sunt alijs, aut quia nobiliores. Nõnulli sunt: qui de proximis suis detrahunt, vt sibi melior pars contingat: arbitrantur enim se, quod expetũt impetrare nõ posse, nisi alios discerpãt: veruntamẽ hæc sancta mulier absq; vllius offensione petebat. Vt enim dicit Beatus Paulus: Charitas benigna est. Charitas nõ æmulatur, non agit perperã, non cogitat malũ, scilicet, alterius & sicut illud non cogitat: sic etiã nõ loquitur.

1. Cor. 13.

Eccles. 7. *Respondens autem Iesus, dixit. Nescitis quid petatis.* Noli quærere ab homine ducatũ (ait Ecclesiasticus) neq; à rege cathedrã honoris: & Hebræus textus dicit, ne petas à Domino ducatũ. Et quia hi-

22 hi illũ poſtulabant, ideò dicit eis. *Neſcitis quid petatis.* Deũ aliquã
do vobis quod petitis denegare, eſt maximum in vos beneficiũ
conferre. Habes filium dilectiſsimũ, & adducitur tibi equus indo *Simile.*
mitus, dicitq; tibi filius tuus: Dñe ſine me in illum aſcendere, at-
q; agitare. O Ieſus (inquit pater) fili ne tale cogites, eſt enim indo
mitus, & te in terram deijciet. O Dñe (ait filius) ego fortiter adhę
rebo ſellę: dicit pater ne me rogites, quia nolo. Niſi eſſet filius tu⁹
& te nimis rogitaret, fortaſſe eius rogationib⁹ moleſtatus eũ cõ
ſcẽdere patereris. Hoc negare filio tuo quid aliud eſt, niſi illi be-
ne facere? O pater optime, qui es in cælis, ſanctificetur nomen *Matth. 6.*
tuum. Quam ſingulare beneficium in nos confers, denegans no-
bis, quod inutile eſt, quodq́ue nociturum nobis eſt. O quàm in-
domitus, & effrænatus equus eſt honor, fauores, munera, &c. O
23 quot domi ſuæ cũ moderatione quadam, & meditate ſuſtentati
Deo ſeruirẽt, qui quia à rege, duce, comite aut prælato pẽdẽt, vix
in toto anno cum trãquillitate rẽ ſacrã audiũt, ó quã periculoſus
atq; difficilis gubernatu eſt hic equus. Vultis rẽ quãdam admira-
bilem ad hoc propoſitum audire? B. Ioannes dicit ſe vidiſſe ini- *Apoc. 6.*
quitatẽ in equo aſcendentem. Ecce (inquit) equus pallidus, & qui
ſedebat ſuper eum, nomen illi mors. Hoc ſignificat, multos pedi
bus ſuis ſuper terram ambulãtes, & modico contẽtos, iuſtos eſſe,
poſtquã autem ſe in equum aſcẽdiſſe viderunt, atq; in ampliſsi-
mos dignitatis gradus erecti ſunt, diuitijs, & pompis, ſumptuoſiſ-
q; faſtis peruerſos fuiſſe. O quantum periculum eſt in ſtatibus
ſublimibus, ſæcularibuſq; abundantijs, illis enim decipit, ac ſagi-
nat mundus ſuos, & ſic ad imperium ſuum redigit. Vidit Beatus *Apoc. 17.*
24 Ioannes mulierem, quæ erat circundata purpura, & coccino, &
inaurata auro, & lapide pretioſo, & margaritis habens poculum
aureum in manu ſua plenum abominatione, & immunditia. Et
dixit Angelus Beato Ioanni: hęc mulier, quam vidiſti, eſt ciui-
tas magna, quæ habet regnum ſuper reges terræ. Hæc mulier
adeò margaritis auroq́ue exornata, quam reges, ac principes ſe-
quebantur, eſt mũdus habens vas aureũ quo eos omnes inebriat,
& ideò eos appellat inhabitãtes terrã, hoc eſt terrenos. Et ſequẽti
capite aſsignat terribile ſupplitiũ, quod de muliere illa ſumptum
eſt: quia ſubito ei venerũt planctus, fames, mors, & ignis, & acce-
pit Angelus lapidẽ magnum quaſi molam, atque in profundum *Apoc. 18.*
maris illam demerſit, dicẽs. Iam amplius non audientur muſicæ,

volup-

voluptateſq; Babylonis,ſed cũ hoc impetu deſolabitur, nec erit 25
amplius in ea lux & ſplendor. Videteſq; eius euerſionem diuites,
qui eã ſequebãtur,vlulatũ maximũ extulerũt, & planctum fece-
runt:miſeruntq; puluerem ſuper capita ſua,& clamauerunt flen-
tes,& lugẽtes,dicebantq;. Vę væ ciuitas illa magna quæ amicta
erat byſſo,&c. Vbi ſunt nunc diuitiæ,ornatuſq; tui? ecce exitum
rerũ penè omniũ huius ſæculi, quarũ finis amaritudo, infernus;
& condẽnatio eſt. Nolite ergo fratres de calice huius mũdi, nec
de honoribus eius bibere,illiuſq; pompis,ac faſtis vti, cùm adeò
periculoſi ſint tantũq; hominibus afferant detrimentum. Pergẽs
Genes.28. Sanctus Iacob in peregrinatione ad Meſopotamiam, poſtquam
ab alto illo ſopore ſurrexit,vbi per inſomnium vidit ſcalam il-
lam,&c. vouit votũ dicens:Si fuerit Deus mecum, & cuſtodierit
me in via,per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad ve- 26
ſcendum,& veſtimentum ad induendum, reuerſuſq; fuero pro-
ſpere ad domum patris mei:erit mihi Dominus in Deum, & cun
ctorum quæ dederis mihi decimas offeram tibi. Dic mihi Sancte
Patriarcha,ecquid mirũ eſt iſtud?ſi diceres: & ſi Deus permittat,
& diſponat me affligi,pauperem atq; humilem, & abiectũ eſſe,
nihilominus tamen ei maximas gratiarum referam actiones, &
quàm diligentiſsime potero,ei ſeruiam:optimè dictũ eſſe videre
tur. Tu vero dicis: ſi tibi bona conceſſerit,te illi eſſe ſeruiturũ,
quid mirum eſt? Multũ profecto eſt, & nimis multũ,id eſt,quod
ea,quę ſibi Deus ad eius miniſterium cõcederet,promittit ſe illis
Deo eſſe ſeruiturũ,nec illa eſſe vſurpaturũ,malè vtẽdo eis. Quaſi
dicat,ſi Deus mihi bona cõceſſerit,non deſinã illi ſeruire,q; ſi la-
bores immiſerit,ſatis vſitatum eſt hominibus cum laborib⁹ Deo
ſeruire. Etiam petentibus ſedem, ac tranquillitatem iure optimo, 27
Simile. reſponderi poteſt,Neſcitis quid petatis. A ſi per magni alicuius
intereſſet hinc in curiam proficiſci,in quo eius vita,& honor age
retur,& reuoluta vniuerſa domo ſua ad neceſſaria itineri præpa-
randa mulã ſterneret,itinerariaſq; veſtes induere:quibus omni
bus præparatis,atq; confectis,ſellam peteret,atq; in ea lentiſsimè
ſederet:quid dicerent illi,qui eum viderent?ſignũ eſt hunc homi
nem amiſiſſe ſenſum. Omnes vtiq; hoc facimus. Magni noſtra
intereſt (atq; in eo vita noſtra agitur) ad cæleſtẽ curiã iter facere.
In Baptiſmo iter hoc incipimus: illic itinerarijs veſtibus indiui-
mur,quæ ſunt fides,& ſpes,& charitas,iam diſpendia facta, com-

mea

28 meatuſq; præparati ſunt: tot ſacramenta, tot miſſæ, tot conciones tanquàm neceſſariæ expenſæ ad iter faciendũ. Quibus omnibus aptiſsimè præparatis, petitis ſellam, atque in ea ex inſtituto lentiſsimè ſedetis, hoc eſt vbi primum honorem, voluptatem, aut aliquid aliud ſenſualitati conforme reperitis in illo requieſcitis. Illa eſt ſedes veſtra, illic ſedetis contenti creaturis, nec vos in cælum pergere meminiſtis. O homo inſenſate quare te amentiſsimum eſſe non iudicas: ſiquidem in talem inſaniam deueniſti? meritò poteſt dici hoc facientibus: Neſcitis quid petatis.

Poteſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum? Conſiderate verba, quibus vtitur Dñs: duo dicit vt nos cõfortet: alterũ: poteſtis bibere? diabolus non dicit, Poteſtis? ſed ſiue poſsis, ſiue non poſsis, fac iſtud. Nec verò tibi dicit: nũquid poteris inferni pœnas tolerare, quibus vinctus remanebis? Profectò frater ſi propter iſtã breuem
29 voluptatẽ, cui vis te tradere tibi æternos infernorũ ignes manere animaduerteres: non tam velociter, ac temerariè in illam te præcipitares. O bone Deus quomodo dicis: poteſtis, nõ mittit Deus labores abſque pondere, & menſura, ſed priùs ſingulorum vires metitur. Fidelis autem Deus (inquit Paulus) qui nõ patietur, vos 1. Cor. 10.
tentari ſupra id, quod poteſtis, ſed faciet etiã cum tentatione prouentum: vt poſsitis ſuſtinere. Alterum, quod nos maximè debet cõſolari, eſt verbum illud: Quem ego bibiturus ſum. Ipſe etenim priùs calicem hunc bibit, & quando nos eũ bibimus clementiſsimè ſauẽs nos comitatur. Vidit B. Ioãnes fœminã, quã draco inſe- Apoc. 12.
ctabatur, cui quidem data ſunt alæ duæ: quaſi dicat: ex vna parte permittit Deus, nos affligi, atq; tentari: ex alia verò parte ſtatim
30 clemẽtiſsimus Dñs cũ ſuo diuino auxilio, & gratia nobis occurrit, vt ex tentatione vtilitatẽ, atq; victoriã reportemus. Ad aſcen- 2. Paral. 9.
dendum ad thronũ Salomonis, erãt leones, & manus: ſic etiam ad aſcendendũ ad cælum per gradus, quæ ſunt virtutes, ſunt leones, hoc eſt contradictiones, ac labores, ſunt etiã & manus, ideſt diuina auxilia, & fauores, quibus Deus nobis occurrit. Ne bibas ergò ò anima chriſtiana de calice huius ſæculi, quia nimis amarus eſt potus: Vua eorum, vua fellis, & botrus amariſsimus. Conſidera quã ſuaue vinum ex felle auferetur. Fel draconum vinum eorũ, Deut. 32.
venenum aſpidum inſanabile. Ideò dicit Ioel Propheta. Expergiſcimini, & flete, & vlulate omnes, qui bibitis vinum in dulce- Ioelis. 1.
dine: quoniam perijt ab ore veſtro. In ore illud habebitis, nec de-

deglutire poteritis: quia cùm minus arbitrati fueritis vos in opina- 31
mors occupabit.

Calicem quidem meum bibetis, ſedere autem ad dexterã meam. O admirabilem verborum profunditatem. Quæ niſi optimè atq; perſpicuè intelligerẽtur omnem Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri maieſtatẽ derogare, atq; deſtruere viderentur. Quid Dñe? nunquid tu nó es, qui dixiſti, data eſt mihi omnis poteſtas in cęlo, & in terra? núquid nó es ille, de quo dixit B. Ioãnes, ſciens quia omnia tradidit ei pater in manus ſuas? quomodo igitur nũc dicis: *Non eſt meũ dare vobis?* Dico quod illud intelligitur; non eſt meũ dare vobis ſine medijs neceſſarijs. Virgã iuſtitiæ meæ nulla paſsione, aut affectione flecti oportet. O vtinã iudices huius ſeculi ita ſe haberent. Vnde dixit ſanctus quidã doctor quòd iuſtitia non nouit patrẽ, neq; matrẽ: omnes vna regula metiẽdi ſunt. Olim depingebatur iuſtitia in ſpecie virginis, & arctiſsimis manicis. Quia iuſtitiã incorruptam virginem eſſe oportet, quæ neq; affectione, neq; lar- 32
gitionibus corrũpatur. Nam quẽadmodum amor efficit vt virgo virginitatem, integritatemq; deperdat, ſic etiam amor, & affectio efficit, vt iuſtitia corrumpatur. Manicæ autem arctæ ſignificant, illam nihil habere debere, in quo munera, ac largitiones accipiat. Bibamus ergò dilectiſsimi fratres (ſi in cælo ſedes habere volumus) in terra de hoc calice Domini, & quò plus & cũ maiori patientia ex illo biberimus, eò maiorem gratiam promerebimur, qua poſteà maiorem gloriam accipiemus. Amen.

Matt. 28.

Ioan. 13.

¶Feria. V. poſt Dñicam. II. In Quadrageſima.

Homo quidã erat diues, & induebatur purpura, & byſſo, & epulabatur quotidie ſplendidè. Lucæ. 16. 33

CVM Chriſtus Redemptor noſter cœleſtem illam parabolam villici prædicaſſet, qui pecunijs Domini ſui ad tempus neceſsitatis amicos nouit acquirere: poſtquam concluſit dicens: facite vobis amicos de mãmona iniquitatis, vt cũ defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula, dicit S. Euangeliſta, quod aũdiebant omnia hæc Phariſæi, qui erant auari, & deridebãt illũ. Ecce quomodo fructũ peruerſi illi ex cõcione percipiebãt. Videns igi-

tur

tur Dñs eorũ duritatem, terribilem illis caſum propoſuit, qui qui dẽ in rei veritate in orbe cõtigit: vt illo eos, alioſque omnes qui in futuris generationibus eum audirent, deterreret: & ſic ſaltem timore compulſi ad diuinam miſericordiam conuerterentur, & in pauperes miſericordes eſſe addiſcerent. Caſus autem hic fuit: *Homo quidam erat diues, qui induebatur purpura.* Hoc primum nobis in S. Euangelij hodierna lectione notandum occurrit: quòd loquens Dominus de hoc diuite dicit: Homo quidam. Quis erat? non habet nomen, non eſt pluſquam homo quidam. O infœlicem euentum: ô maximam infœlicitatem, quòd loquatur Deus de homine, nec eum proprio vocabulo appellet, ecquid arbitramini eſſe, nomen in Dei ore habere, aut non habere? Hoc vnum inter vtrũque intereſt, ſcilicet eſſe ex cœlo, aut eſſe ex inferno. Et ita loquẽs hic ipſe Dominus de malis per Prophetam, dicit: Neque memor *Pſalm. 15.*
3 ero nominum eorum per labia mea. Et ê contra loquens cũ Sancto Moyſe, dixit ei: Noui te ex nomine. Et in euangelio legitur: *Exod. 33.* quôd, reuerſi ſunt ſeptuaginta duo diſcipuli cum gaudio dicẽtes: Domine etiam dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo. Quibus reſpondit Dominus, dicens: In hoc nolite gaudere; gaudete autem, quia nomina veſtra ſcripta ſunt in cælis. *Luc. 10.* Quod maius dominium poterat eſſe in terra, quàm diabolis imperare? & tamen eis præcipit, vt hoc parui æſtiment: tota autem eorum lætitia, ſit, eò quod nomina eorum ſcripta ſunt in cælis. Vnde infertur minimum ſpiritualium bonorum maius eſſe omnibus temporalibus bonis, ac proſperitatibus. O miſer, atque infœlix diues, quia incipiens Dominus de te loqui ſtatim te perditum eſſe ducit.

4 Hoc autem ſecundò notandum nobis eſt, quod dicit: *Erat diues & induebatur purpura, & epulabatur quotidie ſplendidè.* Omnia dicit de præterito: ſcilicet, comedebat, diues erat, & induebatur. Significans illum iam non eſſe, nec epulari, nec veſtibus vti. O miſer munde omnia quippe, quæ in te ſunt, ſiue diuitiæ, ſiue honores, ſiue voluptates merito poſſunt dici iam non eſſe, cum tam cĩ tô tranſituræ ſint. Vnde Salomon loquens de ſe dicit: Ego Eccle- *Eccleſ. 1.*
ſiaſtes fui rex Iſrael in Hieruſalem. Et cùm hoc dicebat, actualiter erat rex Hieruſalem, dicit autem: fui, vt nos doceret quòd omnia, quæ poſſidemus tanquam iam præterita æſtimamus. Et ſic nihil huius ſæculi nobis officiet, quia non pluris omnia huius mundi æſtimabimus, quàm quod ipſa valent. Et induebatur

purpura? O quã optimum esset ne tam curiosi in exornandis vo- 5
Simile. bis, atq; in faciendis vestibus essetis. Si homo ad suspendium duceretur sicuti in hac regione in asinis equitantes deferri consuescunt (etenim alibi ambulantes, & pedites vadũt) diceretq; dam natus: Domini iudices ego nequaquam in istum asinũ ascendã, nisi serica clitela sternatur, aureumque capistrum ei apponatur. Quid vobis videtur fratres? nonne illi diceretis, quid frater? vadis in suspendium, & ad hanc vanitatem respicis? cura, cura diligenter à Deo peccatorum tuorum veniam postulare, hoc enim tua pluris interest, quàm istud. O fratres nunquid ignoratis totam vi tam esse cursum ad mortem, ad quam pergitis arctissimam Domino, qui vos creauit, rationem reddituri? quare igitur tu infœlix ad tam breue iter conficiendum vis asinum istum corporis tui serica clitela, aureoque capistro adaptari? vt quid pretiosis vesti- 6
bus, delicatis subuculis, aureis torquibus exornaris? Quippè omnia ista iumentorum sunt sagmæ. O vanitas vanitatum, satius tibi esset frater animæ tuæ salutem curare, & intelligere te creatori tuo rationem redditurum in mortem properare. O quam pro-
Apoc. Vltimo. cul abes ab hoc, vt sis verus Iesu Christi imitator, dicit ipse Dominus: Ego sum radix, & genus Dauid. Et truncus huius pretiosæ radicis fuit Apostolorum senatus, qui fuerunt primi, qui eius gratia, & amore constructi sunt: rami autem sumus nos. Et dicit Bea-
Roma. II. tus Paulus: Si radix sancta, & rami. Sanctũ Latinè idem est quod Agios Græcè: & agios idem est quod sine terra ab ἀ quod est sine, & γης quod est terra. Si ergo radix sine terra est, tales nos esse oportet. Profectò si virides rami huius diuinæ radicis, eiusq; Apostoli essemus, tantum fastum, atque vanitatem, quantum hodie 7
inter nos est, minimè curaremus. Non improbo vestium honestatem. Atque optimè noui iuxta politicam honestatẽ alias vestes maioribus, alias verò minoribus esse oportere iuxta statuum conditiones: veruntamen abusionem, atque perturbationẽ, quæ circa hoc est, reprehendo. In mulieribus autẽ, Deus nos liberet: nescio
Cyprianus lib. de laude virginitatis. vtiq; quibus verbis hoc exaggerem. Beatus Cyprianus hoc reprehendit, & multò quidem acrius in virginibus, dicens: Si te sumptuosiùs ornas, & per publicum notabiliter incedas oculos in te iuuentutis allicias, peccandi fomenta succendas, excusari non potes quòd mente sis casta, & corde pudica: redarguit enim te cultus superbus, & impudicus ornatus, nec computari iam potes in-

ter

8 ter puellas & virgines Chriſti: quæ ſic viuis, vt ab omnibus poſſis adamari: ſericum, & purpuram indutæ Chriſtum induere non poſſunt: auro, & margaritis ornatæ, ornamenta cordis, & pectoris perdiderunt. O quam arctè hoc dicit hic ſanctus. Attendite quàm terribilia, & metuenda verba talis, ac tam ſancti viri. Ac denique vna ex cauſis, quas S. Euangeliũ huius diuitis condẽnationis aſsignat, eſt, quia induebatur purpura, &c. quôd ſi hic etſi diues cuiq; pecuniarũ copia ſuperabundabat, nihilominus tamẽ de nimia veſtium curioſitate, ac ſumptuoſitate reprehẽditur: tu frater artifex qui nihil aliud habes, niſi quod labore tuo, vultuſque tui ſudore ac quiris, & tamẽ te vxorẽq; tuam quaſi principes vis induere, & propterea venundatus es, quomodo corã Deo audebis apparere? animaduertite modum quẽ Deus in his creaturis induendis ſeruauit.

9 Etenim pretioſiores vilioribus veſtimentis induit. Aurum metallorum omniũ pretioſiſsimũ terræ coopertum reperitur, quia terra eſt eius indumentũ. Vniones, pretioſiſsimæ margaritæ, in conchis marinis incluſi ſunt. Nũquid eſt aliquid pretioſius anima, de qua dixit Dñs: Quid prodeſt homini ſi vniuerſum mũdum lucretur: animæ verò ſuæ detrimentum patiatur? quã igitur veſtem illi dedit? Dicat hoc ſanctus Iob: Pelle (inquit) & carnibus veſtiſti me: oſſibus, & neruis compegiſti me. Præterea quid pretioſius Deo? & quando ſe voluit induere, induit ſe humanitate. Habitu inuentus vt homo: ait B. Paulus: Tam vili ac rudi ſacco indutus eſt, qualem videtis. Si igitur Deus pretioſiſsima quæque tam vili indumento veſtit, quare corpora veſtra viliſsima ſuper omnem vilitatem tam curioſe vultis adaptare? profectò longè maximè erratis

10 *Epulabatur quotidie ſplẽdidè.* Semel quotãnis, aut ſingulis mẽſibus ſplẽdidẽ epulari, nõ eſt vitio vertendũ: quotidie autẽ conuiuia celebrari intolerabile eſt. O quot homines nimia ciborũ abũdantia euertit. O ſecularia conuiuia, quæ ſunt ſicuti conuiuium quod Abſalõ fecit fratri ſuo Amnõ, & pro poſterioribus pomis in fine conuiuij ei mortẽ intulit. Dicite fratres, quid facitis in conuiuijs? non iuratis? nõ murmuratis? nõ detrahitis de proximis veſtris cũ notabili honorum illorum præiudicio: credite igitur quot peccata committitis, tot vulnera vobis à diabolo infligi. Dicite nunc, ſi cognoſſetis in iſto conuiuio vobis in corpore plurima vulnera eſſe infligenda, nunquid illuc iretis? non. Quare ergo illuc pergitis cum animam tot vulnera accipere cognoſcatis? Per charitatem Dei

Matth. 16.

Iob. 10.

Philip. 2.

2. Reg. 13.

vos rogo dilectissimi fratres, vt ab illis caueatis, & plurimas diui- 8
Gene.25. næ maiestatis offensiones deuitabitis, coxit Iacob pulmentum, ad quem cùm venisset Esau de agro lassus, ait: Da mihi de coctione hac rufa, quia oppido lassus sum. Ex hoc apparet quanta temperantia, ac moderatione vsi fuerint antiqui circa epulas, & quàm paucis cibis fuerint contenti. Condiebat namq; Iacob paucas lentes, quibus etiam vix satiabatur. Videte autem quomodo illas desiderarauerit Esau, siquidē pro eis primogenitura cōmutauit. Nā etiam in rebus minimis reperiri potest peccatum gulæ. Nunc verò quis lentibus contentus est, sicut & illi, etsi locupletissimi, contenti erant? Maxima est profectò cōfusio hęc nobis quòd vix plu 11
rimis etiam cibis corpori, animæq; nociuis contēti sumus. Cibus ad nihil aliud est, nisi ad reficiendū, quod calor de humido radicali consumpsit. Itaq; edere nihil aliud est, nisi vitam resarcire: vnde 12
vnus cibus est vna cōmissura, & decem cibi decem commissuræ. Quis ergo est, cui cùm necesse sit pallium resarcire, non adhibeat pauciores quas poterit cōmissuras, & has quidem non diuersi, sed vnius coloris, ne male videantur? Multis ac diuersis cibis vti nihil aliud est, quàm multas atq; diuersas commissuras adhibere, quod multo peius est, Deoq; atque Angelis suis turpius apparet. Quòd autem ex nimia ciborum abūdantia, atq; ex prophana vestiū cō positione, & ornatu proficiscitur, est, crudelitas in pauperes. Illū, qui comedebat & induebatur, refert S. Euangelium crudelem
Simile. fuisse. Ecce vnde siccitas, & inhumanitas erga pauperes proficiscitur. Contingit aliquando terram nimis aridam esse, atq; pluuijs maximè indigere, fiūt processiones, assiduisq; precibus Deus exoratur, atq; ipsamet terra suis rimis ad Deū videtur proclamare, ac 13
dicere: Dñe miserere mei. Mittit Deus magnas quasdā nubes, quę vniuersum mundū aqua rigaturæ vidētur: cùm autēminus arbitramini cōsurgit Aquilo qui omnes nubes in ventū conuertit, & sic nec sunt nubes, nec aqua, terraq; arida, & perdita manet. Ecce fratres mundi huius miseriam. Terra arida est pauper, & vidua, qui ad Deū clamant dicentes: succurre Deus necessitati, afflictioniq; nostræ. Tacete (inquit Dñs) ergo remediū adhibeo. Mittit nubes aqua onustas quæ vniuersam terram sufficiūt fæcūdare. O diuites quid vos esse arbitramini tot millia nummorum, tot modios frumenti, ac vini possidentes: & vos ò dominæ quid esse arbitramini cū tot vestibus (etenim ijs quæ vobis supersunt, optimè possent

pluri-

14 plurimi pauperes hyemé traducere) eſtis equidem nubes ad reme
diũ terræ aridæ. O quanto gaudio afficitur agricola cũ videt nu-
bes in agrũ ſuum ſitientem imbres immittere. Sic etiam, ò quanto
pere Deus delectatur (ſi ita dici poteſt) cũ videt diuites pecunias
ſuas pauperibus impertiri. Verũ proh dolor conſurgit quippè ge
lidiſsimus Aquilo, frigiditas quædã charitatis, inflat vẽtus vanita
tis, aſpirat deniq; deſiderium edendi, ac ſumptuoſe veſtiendi, &c.
Et dicitis: ſi vicinus meus talibus cibis vtitur, illiſq; veſtibus indui
tur, nũquid ille diuitijs, aut generis nobilitate me excellit? Hic ven
tus apprehẽdit nubes, atq; in aerẽ redigit, omnes in aerẽ cõuertũ-
tur: omnia in vanitatibus conſumũtur, terra autẽ remanet arida,
& pauperes fame, atq; inopia pereũt. Quapropter meritò vobis
dicere poſſumus quod per Hieremiã prophetam alijs ſimilibus *Hierem. 2.*
15 vobis Deus dixit: Ambulauerũt poſt vanitatẽ, & vani facti ſunt.
Cùm Dauid crudelitatẽ nõnullorum adnotaret, dicens: Adipem *Pſalm. 16.*
ſuum concluſerunt, id eſt, omnino craſsitudinem, ac pinguedinẽ
ſuam concluſerunt, hoc eſt, viſcera ſua concluſerũt, ne vllo miſeri
cordiæ affectu attingi poſſent: addidit, dicens: Os eorũ locutũ eſt
ſuperbiã, quaſi quodãmodo rationẽ aſsignans quare incompaſsi-
biles eſſent, ſcilicet, quia de vanitate loquebantur: quod ſi lingua
de vanitate loquebãtur, ſignũ eſt quod de cordibus illis dimana-
bat. Dicit Euthimius grauis quidã doctor adipẽ, aut pinguedinẽ *Euthimius*
eſſe miſericordiæ ſedem, atque inde miſericordiam & compaſsio
nem oriri. Et idcircò homines pingues, & craſsi naturaliter ſunt
miſericordes. Dicit igitur hic Doctor quòd quia ſi in vlla corpo
ris parte eſt adeps, & pinguedo, eſt iuxta viſcera, idcircò in ſacris
literis miſericordia tribuitur viſceribus, idcò hic adeps pro viſceri
bus ponitur. Timeté igitur fratres mei iſtam crudelitatem veſtrã.
16 Quia B. Iacobus dicit: Iudiciũ ſine miſericordia illi, qui non facit *Iacobi. 2.*
miſericordiam. Si igitur vultis vt Deus vobiſcum faciat miſericor
diam, facite illam cum pauperibus: Quædam vidua cum debitis
eſſet oppreſſa venit ad S. Eliſeum, vt ſibi remedium aliquod præ- *4. Reg. 4.*
beret, qui dixit ei: dic mihi quid habes in domo tua? quæ reſpon-
dit: Nõ habeo niſi parũ olei, quo vngar. Et illo modico oleo vaſa
vacua adimpleuit, & ſic debita perſoluit. Sic etiã anima, quæ per
peccatum vidua remanſit abſque ſponſo ſuo Ieſu Chriſto, & de-
bitis deuincta, infernoque condemnata eſt. Quid ergo remedij
eſt, quo tanto debito liberetur? ſi qua tibi compaſsionis ac miſeri-

ricordię gutta remãsit, quære vasa vacua, & imple illa, qualia sunt 17
pauperes, claudi, & infirmi, illos necessarijs rebus adiuua; eisque
quod poteris, subueni: sic enim ad exeundum à peccato: atque ad
misericordiam à domino consequẽdam disponeris. Ideo dicitur:
Eccles. 16. Omnis misericordia facit vnicuiq; locum secundum meritũ ope
rum suorum. Hæc deerat huic infœlici diuiti, qui omnia secum, &
cum alijs sibi similibus consumebat.

Psal. 71. *Et erat quidam mendicus nomine Lazarus.* Huius nomẽ optime no
uit Dñs etsi pauperis, & vulnerati. Honorabile nomen coram illo
vbi ad literam loquitur de Messia Christo Redemptore nostro.
De quo dicit: ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum: scili-
cet pauperum; de quibus antea dixerat: saluos faciet filios paupe-
rum. Et de his ipsis dicit: Honorabile nomen eorum coram illo.
O Christe fili Dei æterni siquidẽ amicos tuos tanti æstimas, eorũ
q; nomina per approbationẽ optimè nosti, quare illos relinquis 18
sicut hũc Lazarũ pauperẽ, & vlceribus plenũ? sic (ait Dñs) conue
nit: hoc est signũ, & ornamentũ amicorũ meorũ, fames, vlcera, &
Simile. inopia. Defert agricola fasciculos tritici in arcã, & super illos im-
ponit quinq; aut sex mulos aut equas, quæ eos conterãt. Si illũ in
terroges, quomodo frater? triticũ istud pro quo arãs, serẽs, metẽs,
& tandẽ in arcã perducens tantopere insudaisti nunc ad iumento
rũ pedes prosternis: sic, quia volo triticũ absq; puluere, & palea in
horreũ deducere. O Deus optime maxime quomodo iustũ, quẽ
tanti æstimas ab impijs ac sceleratis diuitibus huius sæculi pateris
cõculcari? sic, quia illum puluere, & palea mundũ, omniq; imper-
fectione purgatum in cæleste horreũ volo perducere. Sic dicit B.
Grego. Gregorius: Cuiũ est hoc simile. Audite Prophetã dicẽtem Moy-
Psal. 68. ses, & Aaron in sacerdotibus eius, & Samuel inter eos, qui inuocãt 19
nomẽ eius. Inuocacabant Dñm, & ipse exaudiebat eos, in colũna
nubis loquebatur ad eos. Nõ legimus in sacris literis Moysen fuis-
se sacerdotẽ: & ita hic significat: sacerdotes ei⁹, id est, amici eius fa
miliarissimi, & nimis æstimati, & de omnibus his, in quos Deus
tot beneficia conferebat, tanquã vnum illorum beneficiorum di-
cit: & vlsciscens in omnes adinuentiones eorum. Etenim licet es
sent sancti, cùm tamẽ homines essent, secundũ humanã fragilita-
tem in aliquos defectus incidebant, & quanuis apud Deum pluri
mum valerent, in nullum peccatum incidebant, quod statim non
persoluerent. Quod cum ita sit fratres charissimi, quando vos a

Deo

20 Deo (videri vestro) derelictos experti fueritis, ne contristemini: ipse enim scit quid nobis magis conueniat. Dicit Deus: Angelo Apoc. 2.
Smyrnæ Ecclesiæ scribe: Hæc dicit primus, & nouissimus, qui fuit mortuus, & viuit: scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam: sed dives es. Angelo, id est, prælato. Notate per charitatem, quomodo ad illum conforrādum dicit: qui fuit mortuus, & viuit, quasi dicat: quanuis tu patiaris, non est mirum, quando quidem ego pro te mortuus sum. Et secundo fulcit eum, dicens: dives es, id est, quanquam labores pateris, grātiam atque auxilium diuinum habes, ad omnes illos perferendos, vt non cadas.

Et nemo illi dabat. Nec herus, nec famuli diuitis pietate mouebātur. Aduertite fratres in quib' domib' liberos vestros collocatis, ne crudeles sicut hēri eorū efficiātur, nimis enim vsitatū est, quod minores imitētur maiores suos. Infœlix Saul, cū prælio quodā su- 1. Reg. vlti.
21 peraretur, ne ab infidelibus irrideretur, & iniurijs afficeretur, atripuit gladiū suū, & irruit super eum. (Talis etenim mors post talem vitā perabatur). Quod cum vidisset armiger eius, irruit etiā ipse super gladiū suū, & mortuus est cū eo: Ecce quomodo illū in tam terribili peccato imitat' est. O quot famuli quotidie animas suas peccatis occidunt, quia heros suos ita facere intuētur. Tales erant serui huius infœlicis diuitis, qui dñi sui immanitatē didicerāt. Si quis nūc casum hūc vobis hucusq; proponeret, & hos duos homines vobis depingeret sicuti S. Euangeliū depingit, illos (inquam) quādiu in hac vita viuebāt, repræsentaret, nec vlterius progrederetur, vobisq; diceret: vter illorū esse malletis? nunquid diues ille, quē in via ambulantē tot famuli cōitabātur, quique in pulcherri-
22 mis equis equitabat, & quādo pransurus erat, ei plurimi serui summa cū velocitate ministrabant: an pauper cūlus ille Lazarus viceribus coopertus, ad eius ostiū cōmorans? O insensatū hominum iudiciū, nullus vtique esset, qui diceret: ego diues esse malo: videte autem, vtrū hoc diceretis, siquidē per fas, aut per nefas totis viribus totoque conatu diuites esse curatis. Ego autē Dñe malo infirmitatē Lazari eiusque mendicitatē, quam diuitis salutem, atque prosperitatem. Et sic tuā diuinam Maiestatem suppliciter exoro, vt si ad saluationem meam conducibile est, in hospitalibus prostratus, atque ab omnibus derelictus moriar. Quādo quis domū ædificat, & sex, aut septem annos in ea construenda consumit, post- *Simile.*
quam illam confecit, dicit: Benedictus sit Deus, quia iam penitus

constructa est domus, etsi magno cum labore. Totam vitam con- 23
sumpsit pauper hic Lazarus saluationis suæ ædificationem con-
struens, & confecta est ædificatio in eius morte, atque ideo dicit:
Factum est. Benedictus Deus, quia iam pauperis huius ædificatio
cõfecta est. Notate quomodo dicitur: *vt moreretur mendicus.* Quia
illic mortua est eius mendicitas, fames, atque paupertas, omnia
in morte finita sunt. O fœlices labores, qui in morte finiuntur!
Ideò non dicit, mortuus est Lazarus, quia tunc cœpit ille viuere.
Coloss. 3. Hoc est quod dicit Beatus Paulus de iustis. Mortui enim estis, &
vita vestra abscondita est cum Christo: cùm autem Christus ap-
Simile. paruerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum illo in gloria. Ha
bes pellium optimum in arca custoditum, post diuturnum tem-
pus illud sanum, & nouum reperis. Si autem illo vti cœperis, nec
in arca custodis, post paucos dies inueterascit, ac rumpitur. Iu- 24
stus habet vitam suam in Christo conseruatam, non vult illa vti:
& quando peruenit ad horam mortis, reperit vitam integram, at-
que sanam, eaque in æternum incipit frui. Tunc enim securio-
rem habemus vitam nostram, cùm minus illam possidemus. Pec
cator vult hic vita sua frui, non illam abscondit, neque seruat in
Christo Iesu, & sic quando ad horam mortis accedit totam vitam
consumptam, dirutamque habet, & in perpetuum incipit mori.
Et hoc est quod hic ad literam dicit Beatus Apostolus: Vita ve-
stra abscondita est cum Christo. Qui in hoc sæculo viuitis, in futu-
ro moriemini, & qui in hoc sæculo mortui estis, in futuro viuetis.
Mortuus est pauper, & mortuus est dives, omnia finiuntur: labo- 1
res bonorum aliquando tandem finiuntur, prosperitatibus etiam
malorum, diuitum etiam imponitur finis de paupere non dicit 25
Sanctus Euangelista quòd fuerit sepultus: sed *factum est, vt more-
retur, & portaretur ab Angelis.* O quam suaue, requiescat in pace, il-
li concinunt Angelorum chori, & gaudenter illum non vnus qui-
dem, sed plurimi in sinum Abrahæ deduxerunt. De diuite autem
non dicit: factus est, quia in nullo vnquam tempore vitæ suæ cu
rauit domum in cælo extruere, sed semper diuina Dei beneficia
comminuit: ac destruxit. Non dicit vltra, nisi: mortuus est dives,
& sepultus est in inferno. Non fuit illi decantatum, requiescat in
pace. De quodam peccatore dicit Hieremias: Sepultura asini se-
pelietur. Hac sepultura sepultus fuit hic dives. Quando moritur
asinus, in primis veniunt corbulones & illum excoriant, vt ex

cute

26 cute cribra conficiant: poſtea illum in campum deferunt, & carnes comeduntur à canibus, oſſa vero remanent illic in campo ad aerem, aquam, grandinem, & pruinam, ac tempeſtates. Hæ igitur exequiæ fiunt in funere peccatoris. Cutem nanque diuitiarum hæredes eius auferunt, carnes eduntur à vermibus, oſſa verò, quæ ſunt anima, & eius potentiæ, quæ ſunt quaſi oſſa fortiſſima, quæ nullo vnquam tempore conſumuntur, remanent ad tempeſtates ac tormenta inferni. Huic congruit. Cùm morietur homo, hæreditabit ſerpentes, & beſtias, & vermes. Homo, ideſt, malus, & peccator. Serpentes, id eſt, dæmones. Beſtiæ, id eſt, hęredes tam beſtiales ſicut ille. *Simile.* *Eccleſ. 10.* *Simile.*

Et ſepultus eſt. Quiseũ ſepeliuit? confratres confraternitatis ſuæ. Inter vos qui eſt confrater trium, aut quatuor confraternitatum & moritur, omnes confratres ad eius funera conueniũt. Sic etiam ſunt nonnulli dæmones, qui tentãt hominem ſuperbia, alij gu-
27 la, &c. Et ſi tu vixiſti in confraternitate gulæ, aut luxuriæ, &c. illi te comitabuntur, quando in inferno ſepeliendus eris. Si vero pluribus vitiorum generibus deditus fuiſti, omnes illi diaboli te ſociebant. Et quia hic diues pluribus vitijs deditus fuit: erat enim ſuperbus, auarus, epulo, qui ne de ijs quidẽ, quæ ei ſupererãt pauperi quicquam erogabat: ſiquidem igitur plurium confraternitatum confrater fuit, omnes hi diaboli illum in infernum deduxerunt. Eia infœlices diuites, ſuperbi, voraces, attendite vobis. Optimè noſtis, quid cum hoc diuite actum fuerit. Quis eſt igitur qui hæc audiens non trepidet terribilia Dei iudicia animaduer- *Iacobi. 5.*
28 tens? Quid igitur erit vobis, niſi ad meliorem viuendi rationem vos receperitis? Videte quid dicat B. Iacobus: Diuitiæ veſtræ putrefactæ ſunt, & veſtimenta veſtra à tineis comeſta ſunt. Aurum, & argẽtum veſtrum æruginauit, & ęrugo eorum in teſtimonium vobis erit. Theſaurizatis vobis iram in nouiſsimis diebus. O infœlices vos, etenim diuitias, & ciborum, veſtiumque copiam vobis ſupereſſe, domique putrefieri, nec aliquid eorum omnium dare pauperibus, eſt euidens, ac terribile teſtimonium aduerſum vos. Eia pauperculi patienter inopiam tolerate, voſque conſolamini, non enim in æternum labores veſtri duraturi ſunt. Non in finem oblíuio erit pauperis, patientia pauperum non peribit in finem, *Pſal. 9.* ait Dauid: Venient vtique Angeli, qui vos diuino Dei conſpectui offerent, O æterne Deus, quis hæc attente conſiderans huius

seculi prosperitates estimabit? aut quis ipsius labores continet, & 28
Iud. 6. nō eos amplectetur? Gedeon in area posuit vellus iussu Angeli, quia volebat ei Dñs signū ostendere pollicitationis, quam ei fecerat. Et cecidit ros de cælo super vellus, area autē sicca remānit, ac si ros non cecidisset. Si vellus, & area rationis essent participes, quā hilare maneret vellus, quia cælestis ros super illud cecidit, & quā tristis area, quia sicca remansit. Venit autē sequens nox, & cecidit maximus ros super vniuersam aream, vellus autem siccum remānsit. Quàm mirabilis esset visu dives ille tot voluptatibus perfusus, tot diuitijs onustus, tot cibis satiatus, ita vt vniuersum rorē absorbere videtur. Pauper vero Lazarus erat quasi area sicca, omnisque cōsolationis, ac tēporalis voluptatis immunis. Verumtamen post istā noctē venit altera, quæ fuit mors, & miser dives totus in inferno remansit, cui vna etiā consolationis gutta denegatur: area 29
autem sicca tota mansit irrigata, id est anima illa Lazari tota gaudio, ac spirituali consolatione rorata fuit. Quis igitur non fulcietur, vt quicquam propter Deum perferat: siquidem labores, quos eius causa ferui sui patiuntur, abundantissime perfolvit.

Eleuans autem oculos suos, &c. O miser quā sero oculos eleuasti. Si in vita ad Deū oculos eleuasses, quantūcunq; grauissimus peccator esses, in diuino eius cōspectu misericordiā reperisses. Verū, heu, heu miseros nos, nō enim bonū cognoscimus, nec illud perquirimus, nisi cū iā nihil prodest: cùm nō est merēdi locus. Habebat hic dives pauperē ad ostiū suum, nec tū in illū vnquā aspexit, quando pauper magnæ vtilitati illi esse poterat, nunc autē cum nihil prodest ab eo postulat auxiliū. Aduertite hoc fratres charissimi, & assiduo diuinā Maiestatē exorate, vt vobis lucem cōcedat, 30
oculosq; vestros adaperiat, quòquę vestræ saluationi conducunt, videatis nūc cùm tempus habetis. Hoc summa animi cōtentione
Psalm. 12. postulabat Dauid, dicens: Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiā in morte, ne quādo dicat inimicus meus: Prævalui aduersus eū. O Dñe, ait Prophēta ne in tantū malū ego deueniam, ne tanta sit cæcitas, ac caligo mea, vt peccata mea non cognoscam, sed in eis soporatus sim. Ne quando dicat, &c. id est: ne se iactet diabolus, quod omnino prævaluerit a duersus me. Aggreditur nos hic teterrimus hostis in suggestione, colluctatur nobiscum in delectatione, ferit nos in consensu, prosternit nos in opere, præcipitat in consuetudine, ac denique prævalet in morte. O Domine

ne

31 ne ita cęcũ me ego experiar. Hoc oportet vos crebrò deũ exorare *vt refrigeret linguam meam.* Nõ habebat illic linguã: cũ ſola eius anima ſine corpore pateretur: ſed fortaſsè hoc dixit, vt ſignificaret peccata, ex quibus maioré pœnam eliciebat, eſſe, quæ per linguam cõmiſit. Et ideò diſpoſuit Deus, vt ita loqueretur ad vtilitatẽ noſtram, atq; ad admonitionem futurorũ hominum. Nã, ſicut iam ſupra dictũ eſt, ex nimia voracitate crudelitas proficiſcitur, carnis concupiſcentia fulcitur, & homo ad murmurandum diſſoluitur, ad contendendum, iurandum, ac denique ad rixandum cum alijs concitatur. Omnia hæc mala, ex ore, & lingua oriuntur.

Fili recordare, quia recepiſti bona. Hoc ſimile mihi videtur, ſicuti vos facere conſueſcitis. Habet dominus quidam in æde ſua duas portas, quarum altera eſt in vna via, & per alteram exitur ad aliam *Simile.*
viam a tergo domus: accedit pauper ad vnã portam illarum, & pe-
32 tit eleemoſynam, & conceditur ei: ſi poſtea ad alterum oſtium eleemoſymam petiturus accedit, dicunt ei, ignoſce frater, iam enim in altero oſtio eleemoſynã accepiſti, quæ niſi tibi data fuiſſet, nunc tibi ad hoc oſtium erogaretur. Vna porta Dei eſt hoc ſeculum, & altera eſt futurum. Si hic bona accipis, & diuitijs repletus es (nec tamen eis bene vteris) quando ad alium oſtium, hoc eſt, ad futurum ſeculum acceſſeris, dicetur tibi, ſicut dixit Abraham huic infœlici diuiti. Fili recordare, quia accepiſti bona in vita tua. Iam in altera porta eleemoſynam accepiſti: Lazaro autem, qui in altero oſtio non acceperat bona, nunc eleemoſynã erogatur. *Nunc autem hic conſolatur, tu vero cruciaris.*

Et ait: Rogote Pater, vt mittas eum, &c. Hæc petitio in charitate videtur inniti, quia fratrum ſuorum ſaluationi conſulit: verun-
33 tamen non ex charitate quidem, ſed ex proprio amore dimanabat. Etenim in inferno non eſt charitas: & quod dicebat, erat: quia quemadmodum in cælo accidentalis beatorum gloria augetur, quando quis in hoc ſeculo eorum bono exemplo, aut doctrina concitatus bonum aliquod opus operatur: ſic etiam in inferno accreſcit pœna illius, qui fuit occaſioni alicuius peccati, quod in hoc ſeculo commiſit. Et ita hic diues, qui intelligebat propter malum exemplum, quod ipſe ſuis fratribus perhibuerat, ipſos aliquot peccata eſſe commiſſuros, ſeque propterea maioribus tormentis eſſe cruciandum, vt huic ſuorum damno obuiaret, rogabat vt mitteretur Lazarus, qui eos conuerteret. O quam metuenda

res.

res est hæc,& quantum cauere deberemus, ne cui malum exem- 35
plum perhiberemus.

Et concludit Abraham post eius replicationem,dicens:*Si Moy sen,& prophetas non audierunt,neq; si quis ex mortuis resurrexerit, credēt.* Liberet vos Deus ad homine,qui ex sancta doctrina & concionibus fructum nō percipit: hic enim licet mortuos resurrexisse videat,non conuertetur. Vultis hoc videre?Dicite: Lazarus frater Ioan. 11. Marthæ non resurrexit? Sic. Nunquid eius resurrectio Iudæos conuertit?Non, imo plurimi illorum magis indurati sunt. Non igitur dicas: ò si illinc venirent mortui, nosque quid illic agatur commonefacerent, quantam nobis vtilitatem afferrent. Iam scis frater, quid illic geratur,iam nihil est amplius. Age pœnitentiam & crede sancto Euangelio te admonenti, gratiamque suam tibi Deus in hoc seculo, atque in futuro celestem gloriam largietur:ad 1
quam nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

¶Feria. VI. post Dñicam. II. in Quadrages.

Homo quidam erat pater familiâs,qui plantauit vineam,&c. Matth. 21.

PRædicans Christus Redemptor noster Hebræis,paucis diebus ante sanctissimam passionem suam,tandem quo supplicio obstinata eorum malitia digna esset,eis significauit, suaque admirabili sapientia rem ita disposuit,vt ipsimet supplicij, quod merebā
tur sententiam proprio ore proferrent. Atque ideò eis parabolam 2
hanc vineæ proposuit. Dicatur tota parabola ad literam vsq; ibi: Malos male perdet, &c.

Simile. Experientia compertū est, vt sensus rem aliquam percipiant, distantiam proportionatam inter rem perceptibilem, & potentiam esse oportere. Sicuti, siquid videre volumus, nō adeò remotum esse debet,vt visus illud perspicere nō consequatur: nec tam coniunctum oculis, vt nullum intercedat spatium. Nam sensibile *Arist. 2. de anim.* supra sensum non facit sensationem: & hoc idē est in reliquis potentijs. Homines nobismetipsis per amorem sumus coniunctissimi;& idcircò de nostrismet rebus, non recte iudicamus: sicuti nō discerneretis cuius coloris sit pannus, si super oculos vestros posi-

tus

ſtus eſſet. Sicque vos in cauſa veſtra non eſtis iuſti iudices: pro-
3 pinquitas enim efficit, ne poſsitis bene perſpicere quod in vobis
eſt. Quocirca malum optimum eſſe iudicatis. Semouete à vobis
iſtud, quod vultis iudicare, & in alio collocate, & ſtatim de illo re-
ctè iudicabitis. Cùm Moyſes virgam à ſe eijciebat, videbatur co- *Exod. 4.*
luber, & erat coluber: quando autem illam manu apprehendebat
virga rectiſsima, & cum omni rectitudine videbatur. Et ſic eſt,
quòd res quædam à vobis ſegregata ſerpens, aque venenum vo-
bis apparet. Et hæc ipſa in manibus veſtris, quatenus eſt opus ve-
ſtrum virga rectiſsima vobis videtur. Quando Nathan propoſuit
Dauidi parabolam illam hominis diuitis, qui ouem à paupere ac-
ceperat, qui vnam illam habebat, & eam interfecit, dicit ſacratus
Textus, quòd iratus eſt indignatione Dauid aduerſus hominem *2. Reg. 12.*
4 illum nimis, & dixit ad Nathan: Viuit Dominus quoniam filius
mortis eſt vir qui fecit hoc. Ira concitatus eſt, quia alter alienam
ouem acceperat occidendam, nec verò malum ſuum cognouit:
quòd cùm potens Rex eſſet, alienam vxorẽ ſurripuerat à milite
ſuo, non habente aliam, niſi illam. Mirabile eſt viſu, quomodo co-
gnoſcunt homines peccata, quæ alij faciunt, & quã mala illis eſſe
videtur, & quàm temere iudicant peccata illa, hoc, & illo ſuppli-
cio eſſe digna: cùm autem ipſi in ijſdem, & grauioribus etiã ſceleri
bus immerſi commorentur, illa tamen non animaduertunt. Qua-
propter ſi cauſarum noſtrarũ recti iudices eſſe volumus, opera no-
ſtra aſpiciamus quaſi in alijs poſita, vt qualia reuerà ſunt talia no
bis eſſe videantur. Hæc enim fuit cauſa, ob quam Dominus hanc
parabolam propoſuit, vt illi mali homines oribus ſuis, abſque eo
5 quod quid facerent, intelligerent, contra ſemetipſos ſententiam
proferrent, dicentes: Malos male perdet, &c.

Incipit ergo parabola. *Homo quidam erat paterfamiliâs.* Hic Pater familiâs eſt Deus, qui eſt omnium Pater, omneſque tanquam li-
beros chariſsimos tractat. In mundo ſunt domini, & ſerui, in do-
mo autem Dei non eſt hæc diſtinctio, omnes quippè ſunt filij.
Beatus Paulus in Epiſt. ad Philemonem agit quomodo Philemo- *Paul. ad*
nem fugit quoddam eius mancipium, & abijt Romam ad carce- *Philemo.*
rem, vbi Sanctus Apoſtolus vinctus tenebatur: quem cùm ipſe
conuertiſſet, atque baptizaſſet, ad dominum ſuum remiſit, & ita
ad eum ſcripſit: Nunc autem & vinctus Ieſu Chriſti, obſecro te
pro meo filio, quem genui in vinculis Oneſimo, qui tibi aliquan-
do

do inutilis fuit: nunc autem & mihi, & tibi vtilis, quem remisi tibi. 6
Tu autem illum, vt mea viscera suscipe. Forsitan enim ideò discessit ad horam à te vt in æternum illum recipias: iam non vt seruũ, sed pro seruo charissimum fratrem. Attendite quàm suauibus verbis deprecatur Sanctus Apostolus Philemonem, vt seruum suum denuò ad Iesu Christi fidem conuersum iam non seruum quidem sed fratrem charissimum dicat, & sicut talem illũ tractet, iam enim filius Dei erat, & cum ita esset, nihil intererat inter ipsum, & eius seruum. Nimis consolatoria est profectò hæc doctrina seruis, & captiuis, maximæq; reprehensioni est Pharaonibus, qui fratres suos tanquam canes tractant: vt Moyses atrocissimam captiuitatem, qua Deus populum suum liberauerat, educens eos ex AEgypto, exaggeraret, dixit eis: Vos autem tulit Dñs, & eduxit de fornace ferrea AEgypti. Tales estis vos in seruos vestros, sicuti enim cum 7
canibus vos cum illis geritis, eosq; canes appellatis. O infernalem crudelitatem: ò quam terribili supplicio à Patre misericordiarum punienda est. Memẽtote fratres vos omnes vnius patris filios, atque eiusdem hæreditatis, videlicet, cæli esse cohæredes.

Deut. 4.

Dicit vlteriùs. *Homo quidam erat paterfamiliâs.* Hoc verbum, erat est verbum maximæ amaritudinis. Ac si diceret: Erat aliquando pater huius populi, & familiæ, veruntamen iam non est eius pater, & tãto patre est orbata. O miseros Hebræos: Hoc etenim fuit summum supplicium, quo Deus in hoc seculo illos puniuit, scilicet, quôd eos tanquam reprobos dereliquit. Hoc est præcipuum supplicium, ac tormentum damnatorum, scilicet, illos à Deo derelinqui, & expelli. O miserum tepeccatorem! erat quippe Deus pater tuus, & iam non est, quia tu per peccatum tuum effectus es 8
indignus tam superna filiatione. O fratres dilectissimi, ne amittamus sicut hi miseri tantum patrem, qui nos ineffabili quodam amore complectitur. Tanta est vis paternitatis, vt etiam in brutis animantibus magnam efficiat operationem. Quid efficit passerculus pro pullis suis? quantam in eis nutriendis diligentiam adhibet? quanta solicitudine angitur, quousque illos docet euolare? Homo quidam fide dignus mihi affirmauit, passerculos quòsdam 84. millia passum secutos fuisse pullos suos, quos ipse secum deferebat, quos etiam in illa regione, in quã homo ille eos detulit, educarunt, cùm ipse in feneſtra sua pullos collocaret, vt parẽtes eis alimenta portarent. Asina adeò pullum suum diligit, vt si non est

aliua

9 aliùs transitus ad illum nisi per ignem, per eum se immittat, vt ad illum vadat. Videte autem gallinam, experientia comperitur, licèt sit auis debilissima, in leenam tamen sæuissimam conuerti, vt pullos suos à niso tueatur. Quod si paternitas in brutis animantibus tantam habet vim, multo quidem maiorem habet in hominibus rationis capacibus. Vniuersi labores faciles apparent patri, vt filio suo subueniat. Quid igitur erit hęc paternitas in Deo, qui infinitam habet probitatem, & amorem? Et sic dixit Dominus per Beatum Matthęum: Patrẽ nolite vocare vobis super terram: vnus est enim pater vester, qui in cælis est. O admirabilem exaggerationem. Quid Domine? nunquid non habeo ego patrẽ? non est pater meus ille, qui genuit me? Est vtiq; : veruntamen, si amor iste, quo pater tuus te prosequitur, cum Dei erga te amore
10 conferatur, non potest dici amor. Aqua tepida, si frigidæ comparetur, calida videtur, & est: comparata verò aquæ feruenti frigida est. Sic etiam amor terreni patris, si cum extraneorum amore cõferatur, amor quidem est: si tamen Dei amori comparetur, non est amor. Hunc ergo patrem amiserunt Hebræi, & nos etiam quotidie perdimus propter peccata nostra maxima. *Matth. 23.* *Simile.*

Hic diuinus Pater plantauit vineam, quę est hęc respublica, & status, quem Deus habet in terra, quæ olim Synagoga, nunc autẽ Ecclesia nominatur. Illam q; vineã appellauit propter fructum, quem vult, vt ferant qui in ea plantati sunt, quod est vinũ amoris. Et sic dicebat sponsa diuino sponso. Dabo tibi poculum ex vino condito, & mustum malorum granatorum. Hoc vinum est charitas, quod est vinum conditum. In vino condito sunt multa
11 aromata: vnde dixit Apostolus: Charitas patiens est, benigna est, omnia suffert, omnia credit, (scilicet, quæ credenda sunt) omnia sperat, omnia sustinet, &c. O quàm pręclara cõdimẽta habet hoc vinũ amoris. Idcircò meritô dixit spõsa: Dabo tibi poculũ ex vino condito. Dicit vlteriùs: Et mustum malorum granatorum. Malum granatum est vnaquæque respublica Christiana: grana sunt iusti, qui in eis sunt, maxima cum moderatione, & ordine dispositi. Et offerre mustũ malorum granatorum, est illorum omnium amorem offerre. Circa quod notandũ est, vnam ex sanctis exercitationibus seruorũ Dei esse quotidie mane bona opera cõsiderare, quæ iusti in Christianis rebus publicis operantur, tam opera misericordiæ corporalia, quàm spiritualia, & efficacissimè *Cant. 8.* *1. Cor. 13.*

deside-

desiderare omnia facere, quæ iusti faciunt. Et hoc modo peculiari 12
ter participes erunt illorum bonorum operum omnium. Quod si
Deut. 11. figuratum est in eo, quod Dominus dixit per Moysen: Omnis locus, quem calcauerit pes vester, vester erit. Hoc, quod Dominus dixit Hebræis, in viris etiam iustis adimpletur; quia omnia, quæ pede conculcant, eorum sunt. Pes iustorum est affectio ipsorum. Et omnes virtutes, quas affectione complectuntur, sunt ipsorum, quia suas illas efficiunt, & fortasse cum maiori securitate, quam illi, qui ipsas virtutes in actu exercent. Potest enim contingere, vt ij, qui eas operantur, per aliquod inconueniens illas perdant: qui verò ex animo illas cupit exercere, easq; peculiari quodam amore diligit, securior est à vanitate, ac præsumptione, qua inflari possunt illi, qui eas operantur. Nec verò cuiquam hoc difficile
creditu esse videatur: nam siquidem homo aliena peccata perpe- 13
trare concupiscens illa sua efficit, & Deus liberalior, ac propensior est ad remunerandum, quàm ad puniendum: quare homo aliorũ bona opera diligens, efficaciterque desiderans illa facere, si posset, quare (inquam) illa sua non efficiet? Et profectò Deum illum infiniti amoris credo rationem hanc merendi in terra constituisse, ad consolationem pauperum, & debilium, atque infirmorum, vt quod eis potentia denegat, amore valeant restaurare. Et hoc est offerre mustum malorum granatorum.

Et sepe circundedit eam. Hæc seps vineę est timor Dei. Iam scitis qualis manet vinea sine sepe: ingrediuntur enim pecora in eam,
Psalm. 13. illamque destruunt. Dauid ait: Dominus prospexit super filios hominum: & vidit, quôd omnes declinauerunt. Et quæ peccata commiserunt, quælibet volueritis. Quorum os (inquit) maledictio 14
ne plenũ est & amaritudine: contritio, & infœlicitas in vijs eorũ, & viam pacis non cognouerunt. Et tanquam horum malorum omnium rationem reddens, addidit, dicens: Non est timor Dei ante oculos eorum. Quasi diceret: Ideò tot ferę in vineam ingressę sunt, quia non erat circundata sepe. Hoc est, quod diaboli magis expetunt, scilicet, diuinum timorem ab animabus auferre:
Psalm. 136. quod significatur per illud, quod dicit Propheta, quôd dicebant filij Edom viris Babylonijs de Hierusalem. Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum in ea. Sic etiam dæmones alij alios inuicem confortantes dicunt, vt curent fundamentum totius boni ab
Psalm. 110. anima euellere, quod est (sicut dixit ipse Dauid:) Initiũ sapiẽtiæ

timor

15 timor Domini: qui timor Dei non ſolùm eſt fundamentum boni; ſed eſt etiam ſeps qua anima cuſtoditur, ne pereat. O quàm procul timorem hunc à multis Chriſtianis abeſſe ſuſpicor; ſiquidem cùm in peccato commorentur, maxima cùm ſecuritate viuunt: Accedit homo ad battuarium, & perueniens ad aquæ ductum ingentem ictuum ſentit ſtrepitum, qui caput eius contorquet, iam citò illinc exoptat abire. Cui dicit Battuarius: Domine, mane hîc nocte iſta. At ille dicit: Ecquis hîc cum tanto ſtrepitu dormire poterit? Quis? (ait alter) profectò hic ego dormio, & ictus iſti ſunt mihi tāquam ſuauiſsimus concentus: quia iam longo ex tempore illis aſſuefactus ſum. O fratres quantoperè vereor ne ſint hic multi battuarij. Percutit vos conſcientia veſtra, ſtridores facit Spiritus Sanctus, quorum nec minimum quidem vir iuſtus perferre poteſt; ſicut dicebat Dauid: Timor, & tremor vene- *Simile.* *Pſalm. 54.*

16 runt ſuper me, & contexerunt me tenebræ. Tu verò ô Battuarie nullum tormentum ſentis, cùm ſæuiſsimis conſcientiæ morſibus lacereris? Signum eſt vallum diuini timoris eſſe euerſum, ſiquidē peccata in te, (cùm illa non ſentias) ingrediuntur. Non deſtruxit Nabuchodonoſor Hieroſolymam, quouſque eius muros euertit. Et hoc lamentabatur Hieremias propheta: Luxitque ante mura- *Thren. 2.*

le, & murus pariter diſsipatus eſt. Et quemadmodum ſolet agri- *Simile.*
cola putare vineam ſuam quo meliorem fructum ferat: ſic putat Deus fideles ſuos, diuitias illis auferēs, & liberos interficiens; quo meliorem fructum ferant: qui eſt, præſtantior amor. Aliquando nos Deus manu propria, aliquando verò aliena manu putat. Sic putabat Heliam per manum Iezabel, & Iacob per manū Eſau,

17 & Ioſeph per manus fratrum ſuorum, & Dauidem per manum Abſalon filij eius. Quod cùm ita ſit fratres chariſsimi, cùm vos tribulationibus afflictos videritis, conſolamini: quia propter vtilitatem veſtram Deus hoc facit. Tunc vocauit Chriſtus Redemptor noſter amicos diſcipulos ſuos, quando eis dicebat labores maximos, quos paſſuri erant. Dico vobis amicis meis ne terreamini ab eis, qui occidunt corpus. Et vbi nos legimus in Ezechie. *Luc. 12.* *Ezech. 7.*
Anguſtia ſuperueniente requirent pacem, & non erit, Septuaginta interpretes verterunt: propitiatio veniet, moleſtias, ac labores appellant propitiationem, quia verè eſt Dei miſericordia, & ijs, quibus labores immittit, beneuolum ſe oſtendit, atq; vt ſui eos patienter tolerare valeant, ſolet Dñs in medio illorū auxilia immit-

Exod.6. tere. Dixit Dominus Moysi: Nũc videbis quæ facturus sũm Pha- 18
raoni: Ego Dominus, qui apparui Abrahã, Isaac, & Iacob, & no-
men meum Adonai, non indicaui eis. Hoc ei dixit: quia fortasse
posset Moyses dicere: Domine si tanta virtute prediti essemus,
sicuti maiores illi nostri, possemus vtiq; sperare auxilium tuum
nobis non esse defuturum. Nos autem cum miseri peccatores si-
mus, ope & auxilio tuo sumus indigni. Ad quod respondit Domi
nus, dicens: Imò si hoc attentè consideraueris, inuenies te plus iã,
quàm patres illos priscos recepisse; quanquam sancti fuerunt. Ti
bi nomen essentiæ meæ reuelaui, quod nulli eorũ patefeci. Opti
mè norant illi probitatem, sapientiam, potentiamque meam:
veruntamen nomen essentiæ meæ non cognouerunt. Tibi
hunc fauorem, & indulgentiam præstiti, vt in laboribus conforte
ris. Aut voluit in hoc dicere: Etsi non estis tam boni, sicut illi, eis 19
tamen nomen meum, hoc est, nominis mei fortitudinem non
reuelaui, vos autem illam videbitis. Illis non ostendi miracula,
vobis autem ostendam: illis quidem non concessi gratiam, neq;
potestatem faciendi miracula, vobis autem sic: quia non tam me
rita, quàm necessitatem consideraui. Quantuscunq; peccatores,
in laboribus constituti ne diffidamus, sed credamus Deum non
tam imperfectiones nostras, quàm necessitatem esse consideratu
rum, licèt auxilium non penitus mereamur.

Hanc vineã Hebræis tradidit Dñs, vt sibi debitũ amoris fru-
ctũ referrẽt, & peregrè profectus est. In hoc liberi arbitrij libertas
designatur. Ita enim libere finit Deus homines operari, acsi ab eis
lõgissimè distaret, cùm tamen intimiùs in eis, quàm illi in seme-
Psalm.18. tipsis cõmorẽtur. Hanc libertatẽ significauit Dauid dicẽs: Si mei a
nõ fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & emundabor à deli-
cto maximo: Hoc est, si caro, & sanguis, sensualitas, & dæmon nõ
fuerint mei dominati. Cuius mei? Arbitrij. Si mei arbitrij pecca-
ta nõ dominentur, tunc immaculatus ero, &c. Attendite quomo
do ponit contingentiam in peccato. Omnia peccata ac virtutes
tanquã contrarij exercitus cũ libero arbitrio præliantur, vt illius
dominentur: ipsum verò libertatem habet, vt cuilibet parti se tra-
dat: vt, aut vitijs, aut virtutibus subigatur. Et quia hæc nobis est li-
Roma.6. bertas, dicit Beatus Paulus: Humanũ dico propter infirmitatem
carnis vestræ. Sicut enim exhibuistis mẽbra vestra seruire immũ
ditiæ, & iniquitati ad iniquitatẽ, ita nũc exhibete membra vestra

seruiæ

21 ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationem ſiquidem ad vtrunq; libertatem habetis. Humanum dicit, quia multò intenſius ad ſeruiendum iuſtitiæ confortari deberemus, quam ſtudueramus peccato ſeruire. Veruntamen propter fragilitatẽ carnis noſtræ, dicit Apoſtolus ſe contentum eſſe, ſi pari ſtudio, ac ſedulitate iuſtitiæ ſeruierimus, qua nos vitijs tradidimus.

Cum autem tempus fructuum appropinquaſſet, &c. O Deus optime maxime, quomodo eſt hoc Domine? Nos dicimus hominem crudelem, qui à nobis debitum eodem die, quo conſtitutum eſt, exigit, nec nos patitur reſpirare. Atque etiam quando annus eſt ſterilis, ſolent creditores præcipuã redditũ partem remittere. Tu vero antequã tempus adimpleatur, iã mittis exactores, qui fructuum redditus percipiant? De iuſto dixit Dauid. Et erit tanquã lignum, *Pſalm. 1.*

22 quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo. Quomodo ergo tu Domine ante tempus fructum exigis? In hoc voluit Dominus ſignificare, fructus, quem anima Deo redditura eſt, eius tempus & maturitatem non eſſe quando arbor voluerit, ſed quando Dominus illum exegerit, tunc eſt eius tempus, & maturitas. Animę verò nullus eſt annus ſterilis, qui impedimento eſſe poſsit, quominus fructum ſuum ferat: nam gratia Domini, qua mediante anima fructificat, ſemper in promptu eſt, neque ex parte ſui nobis vnquam deeſt. Et propterea maledixit Deus ficulneæ, & exiccata eſt, quãuis tunc non eſſet tempus ficorũ. Quare Domine illi maledicis, quia non habet ficus: ſiquidem nondum tẽpus illorum eſt? Sic (ait Dñs) quia tempus in quo homines, (qui per hanc ficulneam ſignificãtur) fructũ *Matth. 21.*

23 ferre debent, eſt, cùm ego voluero, & ſic in ſuppliciũ, & commone factionem hominũ exſiccata eſt ficulnea, quę nullum ſupplicium merebatur: ſicuti quando Patres ſancti officij ſtatuam delinquentis concremant. Quòd cùm ita ſit fratres chariſsimi, vnuſquiſque diligẽtiſsimè curet fructum ferre, quomodo, & quo tempore Deus illum exegerit. Quando perſecutionem, ac laborẽ tibi immittit, tunc à te fructum exigit patientiæ: & cum carnis tẽtationem permittit, tunc caſtitatis fructum petit: & cùm pauperem, atque egenum ad oſtium tuum mittit, tunc fructum miſericordiæ, & charitatis efflagitat, & ſic de ſingulis. Prophetas, ac viros ſanctos quos Deus in populum illum miſit, per eos ab illis amoris, atque obedientiæ fructum exigens, inhumaniter tractarunt, at- *Simile.*

que interfecerunt. Semper Hebræi diuinis Dei beneficijs ingra- 24
tos ſeſe præbuerunt, illaque neglexerunt. O quoties contra Moyſen in deſerto conſurrexerunt, & quomodo tantum illud beneficium Manna contempſerunt. Locutuſque eſt populus contra Do-
Num. 21. minum, & Moyſen, dicens. Cur eduxiſti nos de AEgypto? &c. anima noſtra iam nauſeat ſuper cibo iſto leuiſsimo. Attendite, quomodo illum deſpiciunt. Quamobrem miſit Dominus in populum illũ ignitos ſerpentes. Dicuntur igniti, quia homines concremabant tanquam ingratos, vt ſiquidẽ dulcedinem Manna guſtare, illaque perfrui noluerunt, ſerpentium venenum ſentirent. Atque vt quales fuerint vobis apertius innoteſcat notate quod eis
Amos. 5. Amos propheta Dei nomine dicit. Nunquid hoſtias, & ſacrificia obtuliſtis mihi in deſerto quadraginta annis domus Iſrael? & portaſtis tabernaculum Moloch veſtro, & imaginem Idolorum ve- 25
ſtrorum ſydus Dei veſtri quæ feciſtis vobis? Aperte dicit hic ſanctus Propheta illos in deſerto quando tot à Deo beneficia accipiebant: Idola adoraſſe, & quanquam adeò ingrati fuerunt acceptis beneficijs, Deus tamen addidit plura in eos beneficia conferre, mittens ad eos plures Prophetas, ac ſeruos ſuos, qui eos commonerent: & fecerunt illis ſimiliter. Liberet nos Deus à tanta ingratitudine. Etſi ſuſpicor non deeſſe modo ingratos in Chriſtiana religione, & adeò quidem diſſolutos, diuinorum que beneficiorum immemores, maliſque moribus corruptos, vt ingratitudinem peccatum eſſe non iudicent. Etiam pincerna Pharaonis ſiquidem in-
Geneſ. 41. gratus fuerat in Ioſeph, cognouit ſe male feciſſe, dixitque Regi. Confiteor peccatum meum, &c. Nunc autem multi Chriſtiani ſunt, qui ingratitudinem peccatum eſſe non ducunt, nec illud con- 26
Seneca. fitentur. Seneca etſi Ethnicus dixit. Cùm ingratum dicis, omnia
Simile. mala dicis. Sicuti mare dulces aquas recipit, & ſalſas reddit: ſic etiam ingratus refert malum pro bono: eſt mare amarum, omnem dulcedinem in amaritudinem conuertit. Sunt herbæ ſyluestres, quæ in hortis ſatæ, ac diligenter cultæ domeſticæ efficiuntur, naturamque ſuam videntur amittere. Geniſta ex agro deducta, & in horto inſita, ita melior efficitur, & ſuauiorem odorem immittit, vt viſu ſit mirabilis. Tales oporteret eſſe homines: quantumuis enim rudis, agreſtis, aſperique eſſent ingenij, & indolis, beneficijs exculti emolliri, melioreſque effici deberent: ipſi autem vice verſa faciunt, quia quo plura beneficia percipiunt, eo peio-

27eo peiores efficiuntur, sicut hi infelices, Hebræi.
Nec verò eo quod illi tam ingrati, atque iniqui fuerint Deus illis beneficia tunc conferre cessauit, sed nouissimè misit ad eos filium suum, dicens, *Verebuntur filium meum.* O benedictus, ac glorificatus sit talis Deus, qui tam maledictis hominibus tam singulare contulit beneficium. Illi autem, nec respectum, nec pudorẽ habuerunt. O fratres dilectissimi deprecor vos, ne apud Deum verecundiam amittatis. Vbi primùm Sanson capillos perdidit, *Iud.16.* statim hostes eius ei fecerunt quæcunque voluerunt: sic vbi primum homo verecundiam amittit; faciunt ei diaboli, quæcũque volunt. Vt primum Christus redemptor noster in cruce expirauit, velum templi scissum est in duas partes. In quo significatum *Matth.17.* est, simul accidere, velum verecundiæ vobis abscindi, & Christũ
28Redemptorem nostrum in corde vestro mori. Videte quomodo eum veriti sunt, siquidem videntes eum, dixerunt: *Hic est hæres, venite, occidamus eum, & habebimus hæreditatem eius.* Et tanquã homines impudẽtes, quod ore dixerunt, opere compleuerunt, & eiecerunt eum extra vineã, & occiderunt. Dicit ergo Dominus: Quid vobis supplicij mereri videtur hi iniqui agricolæ? Aiunt illi: *Malos malè perdet, &c.* vsq, ibi: *Cognouerunt quòd de ipsis diceret.* O quã meritò de his dixit Sanctus Isaias: Venerunt filij vsque ad par *Esai.37.* tum, & virtus non est pariendi. Peruenerunt hi, vt cognoscerent, hoc de seipsis dici, nec tamen virtutem habuerunt, vt à peccatis suis resipiscerent. Hoc est maximum malum peccatoris, quòd cognoscit peccatum suum, & malum statum, in quo viuit, nec tamen ad pariendum vires habet: nec ad hoc faciendum
29diuinis auxilijs vti vult. Adeò coniunctum Deus intellectum volũtati disposuit, vt alter ab altero nihil distet: siquidem vtriusque vna, & eadem est essentia. Et cùm adeò coniuncti sint, illos passim diuidimus: peruenimus enim ad res intellectu cognoscendas, & illinc quousque eas velimus, sunt multa millia passuum. Nec hi vineam relinquerent, neve dominationem, quã prævalebant in Synagoga, amitterent, Iesum Christum occiderunt. O maledicta terrestrium rerum affectio, quot per te peccata committuntur. O quot in perpetuum condemnantur, ne hæc temporalia bona deserãt quant. Primus filius, quem peperit Eua, fuit Cain. Et est valdè notandum, primum hominem *Gene.4.* præscitum in mundo nomen auaritiæ & cupiditatis habuisse.

Nam Cain idem est, quod acquisitio, vel possessio, quod fuit 30
prognosticum, quo prædictum est cupiditatem in malis homini
bus esse regnaturam. Et ita (secundum Iosephum, & alios) Hic
primus pondera & mẽsuras inuenit, atque terras diuisit, limites,
ac terminos eis ponens: & hac cupiditate excęcatus est, vnde po-
Iosephus lib. 1. antiquit. c. 4. Supple. Chron. lib. 1. stea fratrem suum occidit. Hæc eadem cupiditas Aegyptios ob-
cæcauit, illosque arma suscipere, Hebræosq; persequi coegit, ne
illos amitterent, quia in seruos illos habebant. Et illa cupiditate
cõpulsi aũsi sunt, in metuendas illas maris rubri aquas se im mit-
tere; quibus absorpti sunt. Cumque infœlices illi in mari sub
Exod. 15. mergerentur, dicit diuina Scriptura: Extendit manum suam,
& deuorauit eos terra. Quomodo cùm mari absorpti fuerint; di-
cit sacra scriptura, illos à terra fuisse deuoratos? quæ terra est hæc,
Origenes. qua deuorati sunt nisi terrenarum rerum amor? Sic exponit Ori 31
genes hunc locum, dicens: Amorem terræ, bonorumque terre-
strium cupiditatem perditionis illorum causam fuisse. Et sic Bea
2. Pet. 2. tus Petrus de perditissimis quibusdam hominibus loquẽs, dicit:
Cor exercitatum in auaritia habentes maledictionis filij, dere-
linquentes viam rectam, errauerunt, secuti viam Balaam ex Ba-
sor, qui mercedem iniquitatis amauit. Correptionem verò ha-
buit suæ væsaniæ. Subiugale mutum animal in hominis voce
loquens prohibuit Prophetæ insipiẽtiam. O rem admirabilem:
Num. 22. quòd videret Balaam loquentem asinam (rem tam obstupen-
dam, atque in omnibus seculis inauditam) nec tamen à sua cupi-
ditate desisteret, adeò illa excæcatus erat. Et asinæ suæ respondit,
dicens: Quia commeruisti, & illusisti mihi: ita passione sua cęcus
pergebat, vt fortasse tantum miraculum non aduerteret, sicut 32
erat asinam loqui, vt videatis quo modo homines cupiditate ex-
cæcantur.

His igitur qui tot medicamentis noluerũt emendari, dicit Do
minus: *Auferetur à vobis regnum Dei.* Ingenium Dei est, res in esse
suo desinere, & conseruare quandiu sunt bonæ, debitum que red
dunt fructum: cum autem ex hoc deficiunt, eas adimere, & euer-
tere consueuit. Et sic quando Christus Redemptor noster popu
lum hunc succidit aduentu suo, vt nouum populum cõstrueret,
qui tantos, tamque pingues fructus laturus erat, hoc fecit, cùm iã
nihil boni erat sperandum ex tam malis, ac infructiferis palmiti-
bus qualesin illo populo erant. Et ad hoc propositũ dicebat glo-

rioſus

33 tiosus Baptista: Iam enim securis ad radicē arboris posita est. Et *Luc.3.*
ad hoc ipsum propositum dicebat Dns: Lex, & Prophetæ vsque *Matth. 11.*
ad Ioannē. Tolerabat eos Deus quādiu aliquis fructus ab illis po- *Luc.6.*
terat sperari: cum autem videret, iam nihil sperandū esse, omnia-
que corrupta, ta ecclesiastic ū, quam secularē statum esse sterilem,
quasi aridos palmites illos euertit, & tanquam agrum restilē agri
cola comburit, quia impedimento est, quominus alij fructus ferā
tur. Etiam cùm Amorrhæis, & Chananæis, hac misericordia vsus
est. Expectauit enim quousq; penitus corrupti, ac deprauati es-
sent, vt eis terrā auferret. Et sic dixit Abrahæ: Generatione quar *Gene.15.*
ta reuertentur huc, scilicet, filij tui: necdum enim completæ sunt
iniquitates Amorrhæorū. Nōdum peccata Amorrhæorum in il-
34 lum punctum peruenerunt, ad quē peruentura sunt, vt euertan-
tur. Et cùm hoc tēpus aduenit, euertit eos Deus, populoq; suo ter
ræ illius possessionem tradidit, quā postea propter ipsorum ini-
quitates ab eis abstulit. Et diligenter nos animaduertere oportet
Deum nondum hunc morem mutasse; sed eodē cū regnis etiam
nūc vti, dominos suos propter ipsorum peccata illis priuans. Ab
stulit Ecclesiam suam sanctam à Iudæis, & dedit illam gentibus
multò quidem meliorem, cælestibusque sacramētis illustratam,
vt multò meliorem fructum redderent, sin minus, non mirum
erit, quòd eam nobis auferat, alijque genti eam tradat, quæ ipsi
melius; ac studiosius seruiat. Magnoperè nos Christianos huius *simile.*
rei intelligentia ad Dei ministerium deuincit. In domo cuiusdā
domini, maximè obligat famulum ad fungendum fidelissimè ac
35 diligentissimè munere suo, dominiq; sui ministerium studiosissi
mè exequendum, videre munus illud alteri sublatum fuisse, vt, si
bi daretur. Cùm hoc reprehendit Nathan Prophetа Dauid Regē, *2.Reg.12.*
dicens: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ego vnxi te in regem
super Israel, & ego erui te de manu Saul, & dedi tibi domum do
mini tui, & vxores domini tui in sinu tuo: dediq; tibi domum
Israel, & Iuda: & si parua sunt ista, adijciam tibi multò maiora.
Quare ergo contempsisti verbum Domini, vt faceres malum in *Esai.5.*
conspectu meo? Quid ergo erit nobis, nisi ei diligentius, ac me-
liùs seruiamus? Dicebat Sanctus Esaias: Cātabo dilecto meo Cā
ticum patruelis mei vineæ suæ. Vinea facta est dilecto meo in
cornu filio olei. Et sepiuit eam, &c. & expectaui: vt faceret vuas
& fecit labruscas. Nunc ergo habitatores Hierusalem, & viri

Iuda iudicate inter me, & vineam meam. Quid est, quod debui 36
vltra facere vineæ meæ, & non feci? Canticum patruelis sui, scili-
cet, Iesu Christi. Etenim Esaias fuit de tribu Iuda, & secundum
nonnullorum sententiam, frater fuit Regis Amasiæ. Verùm quis
vnquam vidit vineam plantari in cornu filio olei? O maximum
mysterium, ac singulare Dei beneficium: Cornu significat for-
titudinem. Et vult dicere, fortitudinem in qua hanc vineam
suam posuit, fuisse illam in misericordijs plantare. Et satis aper-
tè significatur, hanc querelam, quam hîc dicit patruelis Esaiæ Ie
sus Christus ad nos potiùs, quàm ad Hebræos dirigi. Dicit enim:
Quid amplius debui facere, & non feci? Cum Iudæis autem non
dum facerat omnia, quæ poterat, & debebat facere, secundum
quod pro sua infinita charitate promiserat, scilicet, se humanam
naturam esse sumpturum, & pro vinea sua moriturum. Nunc 37
igitur cùm iam pro ea mortuus est, dicit nobis: Quid amplius de
bui facere? Et siquidem omnibus his affecti beneficijs non vi-
num quidem, sed labruscas, peccatorum que amaritudines feri-
mus: iudicate ergo inter me, & vineam meam. Et nunc osten-
dam vobis quid ego faciam vineæ meæ. Auferam sepem eius,
& erit in direptionem, &c. Ecce quomodo vineam hanc ex Pa-
læstina abstulit, illamque ad AEgyptum detulit, vbi tot, ac tam
Sancti Eremitæ, alijque quam plurimi viri eximia sanctitate flo
ruerunt. AEgyptijs autem in ministerio Dei deficientibus, eam
in Græciam transtulit. Quis vidisset Græciam tempore, quo
Origenes, Beatus Basilius, Beatus Chrysostomus, ac Beatus Epi-
phanius viguerunt? Quis leget spiritus affectum, ac deuotionem
Christianorum Antiochiæ, & Constantinopolis, quomodo ei 38
non confringetur cor præ dolore, cùm hæc omnia in illis regioni
bus amissa fuisse perspiciat? Quibus etiam in pietate deficienti-
bus, transtulit illam in Germaniam, & Galliam, videte autem,
quàm profligata sit nunc in illis regionibus. Quid ergo nos spera
mus, cùm tam corruptis moribus simus, nisi vt etiam nos Deus
manu sua dimittat, fidesque in nostris regnis etiam amittatur? Ca
ptus est Rex Sedechias ab hostibus suis, eiusque liberi in ipsius
conspectu interfecti sunt, & postea ipsi hostes ei oculos euelle-
runt. Itaque priùs liberos, quàm oculos amisit. Fratres mei, sic
plurimis vestrum contingit: adimit diabolus vobis filios bono-
rum operum, vt sine charitate, misericordia, castitate, ac denique

sine

39 ſine pœnitentia viuatis; & poſtquam vos laqueis vitiorum tenet apprehenſos, oculos fidei vobis curat euellere. Eccè hi infœlices pro temporalibus bonis ſpiritualia reliquerunt: poſteà verò abſtulit ab eis Dominus temporalia: & ſine vtriſque remanſerunt. Vendidit Iudas Ieſum Chriſtum trigintà argenteis, & poſteà ſine Chriſto, & ſine argenteis remanſit. O infœlices homines, qui pro temporali vtilitate Deum relinquunt: etenim in pœnam huius culpæ ſine vtroque remanebũt. Ne ſimus tam ſupernis beneficijs ingrati, aliena pericula nos cautos faciant: animaduertamus in fidelitatis mala iam propè adoſtia noſtra obrepentia propinquare: mores curemus reformare, vt nos Deus in fide conſerue, nobiſq; gratiam ſuam hic communicet, ac in futuro ſæculo cæleſtis gloriæ faciat eſſe conſortes. Amen.

¶ Sabbatho poſt Dñicam. II. In Quadrageſima.

Homo quidam habuit duos filios, & dixit adoleſcentior ex illis patri: Pater da mihi portionem ſubſtantiæ, quæ me contingit. Luc. 15.

REFERT Beatus Lucas, quòd erant appropinquantes ad Ieſum publicani, & peccatores, vt audirẽt illum, & murmurabant Phariſæi, & ſcribæ dicentes: quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis. Liberet nos Deus ab hominibus depraua-
2 torum viſcerum, malitiaq; repletis: qui omnia quæcunque vident, vitio vertunt: bonorumq; hominum famam ſuis veneno ſis linguis obſcurant. Sanctus Ioãnes dicit: vidi equos in viſione, *Apoc. 9.* & qui ſedebant ſuper eos, habebant loricas igneas, & ſulphureas & de ore ipſorum ſcilicet equorum procedebat ignis, & fumus, & ſulphur, & illis tribus plagis occiſa eſt tertia pars hominum. Hi equi ſunt homines malæ conſcientiæ, ac diſſolutæ, effrænataeq; linguę, qui ſe malis Angelis gubernari patiuntur qui, vt igne malitiæ candentes incedunt, ſic & equos ſuos inflammant. Atq; hi equi Sathanæ ſiquidem non ſemper proximorum ſuorum famã poſſunt comburere, ab eorum, tamen ore fumus quidam teterrimus prodit, quo illam inficiunt, & denigrant. Tales erant hi in-

fœlices, à quorum orib⁹ fumus, & ignis exibat, quo purissimam 3
Saluatoris nostri Iesu Christi vitam, cælestemq́ doctrinam cõ
cremare, aut saltem obscurare conabantur. Diuinus autem Magi
Deut. 32. ster, qui est ille, de quo Moyses dixit illum facere potuisse, vt
mel de petra, oleumq́ de saxo durissimo populus sugeret; ex
horum malis bona modò nouit elicere. Et sic ex eorum malitia,
quasi ex saxo durissimo diuinum hoc mel, suauissimumq́; oleũ
abstraxit; quæ sunt tres parabolæ ex dulcioribus, ac suauioribus
totius Sancti Euangelij: scilicet parabolam pastoris perditã ouẽ
magno cum labore quærentis: & mulieris euertẽtis totam domũ
quousque amissam drachmam reperit: & hanc filij prodigi, de
quo nunc diuina aspirante Spiritus Sancti gratia sermonem fa-
ciemus: quæ quidem adeò fæcunda est, tantumq́ peccatoribus
animum addit, vt sola eius litera posset pro integra concione suf- 4
ficere. Peccatoribus (inquam) animum addit, illis videlicet qui
efficaciter à peccatis suis exire cõcupiscunt. Quẽ enim animum,
aut consolationem possunt recipere videntes quam facilè pecca-
tor hic veniam consecutus est, qui peccatis suis delectantur, & in
illis commorari volunt? Hos vocat Beatus Paulus, inimicos
Phil. 3. crucis Christi: quia sunt inimici misericordiæ, & iustitiæ, in quã
resoluitur crux Christi. Et si mihi liceret dicerem illos magis,
quàm diabolos Christi Iesu Crucem odisse: nã diaboli eo quod
admirabilem eius virtutem, & efficaciam cognoscunt, illam exe
crantur. Hi verò eo quod illam parui æstimant, eam contemnũt,
& reijciunt: & idcircò omnes animæ affectus, quales sunt timor,
amor, spes, & reuerentia &c. qui huic pretiosæ cruci debentur,
tribuunt vitijs, quæ ipsa conatur euertere. Et ideò B. Apostolus 5
hæc vitia, horum hominum Deos appellat dicens ibidem: quorũ
finis interitus, quorum Deus venter est, & gloria in confusione
ipsorum. Notate verbum illud: quorum finis interitus. Hoc est,
quod lapsum, & peccatũ habẽt pro fine, & hoc est quod expetũt,
scilicet peccare & peccatum habẽt tanquã Deũ. Et gloria in cõfu
sione ipsorum. Idest, honorãtur, & gloriantur in rebus, de quibus
eos confundi & erubescere oporteret. Et ideò via ad æstimandã
hanc Dñi misericordiã, qua hoc S. Euangelium plenum est, est
cognoscere infœlicem peccati statum, à quo nos hæc diuina mi-
sericordia liberat. Vniuersa huius parabolæ mysteria explicare
longum quidem esset, & malè manderetur, & sic non afferret tan

tam

6 tam vtilitatem. Aliquot tamen principales locos illius tractabimus, qui nobis conducibiliores ſunt.

Primùm igitur videamus ex quibus radicibus, & principijs huius adoleſcẽtis malũ dimanauit, & per quos paſſus in tantã perditionẽ deuenit. Per hũc enim adoleſcentem vnuſquiſque peccatorũ ſignificatur. In ſacris literis qui facit pueritias, & diſſolutè atque inordinatè viuit, licet diebus ſit longæuus, iuuenis tamen, ac puer appellatur: & ſic dixit Deꝰ per Eſaiã, puer cẽtũ annorũ morietur, & maledictus erit. Qui autẽ virtutes operantur prudenter atque, ac ſapienter viuunt, quanuis ſint iuuenes, dicũtur ſenes. Ita Sapiens dicit: ſenectus enim venerabilis eſt non diuturna, neque annorum numero computata. Cani autem ſunt ſenſus hominũ: & ætas ſenectutis vita immaculata. Et prima radix, ex qua plurimi adoleſcentes perduntur, eſt quam aſsignat hic Sanctũ Euangelium dicẽs: *Pater da mihi portionem ſubſtantiæ quæ me cõtingit.* Ac ſi diceret adoleſcens ille: pater iam eſt tempus in quo ego mei ipſius dominus ſim; & ab omni ſubiectione liberum, & immunem me videam. Ego portionem ſubſtantiæ, quæ me contingit, liberè, & ad libitum volo conſumere. Hoc ſignificant verba illa: Da mihi portionẽ. Daniel Propheta vidit furentẽ leænã exeuntẽ à mari, quæ nulli parcebat: & alas habebat aquilæ. Et obſtupẽda quædã reſinde ſecuta eſt: ſcilicet: Aſpiciebã (inquit) donec euulſę ſunt alę eius. Et ſublata eſt de terra, & ſuper pedes quaſi homo ſtetit: & cor hominis datũ eſt ei. Quæ eſt hæc ferociſsima leæna, quæ nemini pacit, niſi iuuentus? Alæ aũt huius leænæ ſunt libertas. Quãdiu habet alas ad neminẽ reſpicit, nihil in eius conſpectu permanens cõſiſtit. Adoleſcẽtes ſi ſunt liberi, & abſq; ſubiectione, Deus me liberet ab eis. Vis ò pater vt adoleſcens filius tuus in ſeruertatur, & exiſtens homo deſinat eſſe leo immanis, ac furioſus? Adime eius alas & libertatem: tuo, & non ſuo conſilio gubernetur. Hieremias Propheta cõminationem quandam dicit, quæ etſi ad aliud propoſitum poſita fuit, eius tamen verba hic optimè congruunt. Eccè (inquit) prædico vobis libertatem: ait Dominus: ad gladium, ad peſtem, & ad famem. Ideſt, eccè ego vos moneo viam, per quam tanta peſtis, ac malorũ multitudo venit, eſſe libertatem. Habes paſſerculum in cuſtodia, cuius cũ naturæ proprium ſit volare; inſtantiſsimè innititur illinc exire, frangit vnam virgam, & exit valdè lætus, conſcenditin arborem, ibique

7 *Eſai.65.*

Sap.4.

8 *Dani.7.*

Hier.34.

Simile.

garru

garrulans commoratur. Quando autem minus arbitratur, venit 9
aquila, aut ardea, siue alia auis rapax, & incidit in eũ, illumq; ap-
prehendẽs percutit & occidit. O passercule, passercule quàm me
lius tibi erat in custodia. Et enim licèt vinctus, & sine libertate, ci-
bum tamen habebas cum securitate: nunc autem nec cibum, nec
vitã habes. O adolescentes quàm ad simile repræsentat hoc quod
vobis quotidie accidit, in domibus parentum vestrorum. Habe-
tis cibos, & occasionem seruiendi Deo, & videtur vobis eius do-
mus custodia, & carcer, magnopere desideratis, ac dicitis: quomo
do ab hac seruitute exibo? & tandẽ abitis. Venit postea auis quæ
dam rapax, venit occasio, & perdimini. O frater, aut soror quàm
conducibilior tibi esset libertate subiectio, ne totũ vitæ tuæ tem-
pus cum ignominia traduceres. Terribile, ac formidolosum Dei
Psalm. 80. supplicium est, quod dicit per Prophetam his verbis: dimisi eos 10
secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinuẽtionibus suis.
Maximum supplicium est quòd te sinat Deus abire quò vo-
lueris, secundum desiderium voluntatis tuæ. O fratres charissimi
per reuerentiam Dei vos rogo, ne libertatem expetatis: est enim
radix ex qua plurima mala proueniunt.

Et diuisit illis substantiam. Et hoc significat, Deũ cũ vniuscuiusq;
volũtate concurrere: non autem illã ad malum inclinat. Largitur
pecuniam, non verò consiliũ. Ad bonum autem largitur vires, &
volũtatem inclinat, dat pecuniã, & cõsilium. Et sic filio prodigo
quũ vellet abire, dedit pecuniam non vero cõsuluit, vt abiret. De
D. Tho. 1. p. q. 19. arti. 9. hoc vide diuũ Thomã. Cum hac libertate, & pecunia profectus
Iosue. 2. est in regionem longinquam. Dixerunt duo exploratores, quos
misit Iosue ad Raab: Qui ostium domus tuæ egressus fuerit, san 11
guis ipsius erit in caput eius. Hoc possumus dicere filio abeũti à
conspectu patris sui? & illius à quo reprehẽdi, & admoneri pote
rit, quòd si malũ ei contigerit, satis illo dignus erit. O in quot, ac
quanta infortunia incidit adolescens hic; qui à domo patris sui
egressus est, nec verò malis suis remediũ inuenit, quousq; ad illã
Simile. reuersus est. Figuræ, quas faciebat Dædalus, adeò pulchræ, ac per
fectæ erant, vt mouerentur, ambularent, ac viuæ esse viderentur.
Huius tamẽ motionis causa erat, quia funibus quibusdam alliga
tæ erant, quibus mouebantur: quibus deficientibus nõ mouebã
tur amplius. Sic plurimi propter bonorũ hominũ consilia, & so-
cietates boni sunt: deficiente autem sancta conuersatione, statim

exci-

12 excidunt, nec amplius commouentur. Quapropter fratres curate
ne ab illis recedatis, ne ſicut figuræ Dædali ſine funibus maneatis.
Attendite ſeruos Dei, ſuis ſanctis exemplis, atque admonitionibus imbecilloshomines quaſi funibus apprehendere, illoſque in
Dei miniſterio incedere facere: qui quidem abſq; hoc auxilio ne
paſſum quidem in via virtutis ambularent. Homo quidam cupiebat inimicum ſuum occidere: quod vt meliùs ſimularet, ingreſſus
eſt in quandam religionem, cumque illa mala intentione introiſſet, bona religioſorum familiaritate, & exemplo cõcitatus, odiũ,
quo inimicũ ſuũ proſequebatur, amiſit, atq; in monaſterio perſeuerauit, & optimus religioſus fuit. Poſtquam autem homo à viris probis recedit magis audent diaboli eum cõcutere, & euertere.
Quod ſignificauit Dauid dicẽs. Amici mei, & proximi mei de lõ- P *Pſalm.* 37
13 ge ſteterunt, & vim faciebant, qui quærebant animam meã. Poſtquam (inquit) iuſti, quibus cum ego conuerſari cõſueueram, à me
receſſerunt, maiorem audaciam receperunnt inimici mei diaboli
aduerſum me. Contra vero vnus homo ab altero malo magnopere ſolet peruerti. Idcirco dixit Deus Moyſi: præcipẽ filijs Iſrael, & *Num.* 33.
dic ad eos. Quando tranſieritis Iordanem intrantes terram Chanaan, diſperdite cunctos habitatores terrę illius, &c. ſin autem nolueritis interficere habitatores terræ, qui remanſerint, erunt vobis
quaſi claui in oculis, & lanceæ in lateribus. Id eſt, illi vos peruertẽt,
animaſque veſtras excæcabũt, efficientque vt ſitis idololatrę, ſicut
& ipſi. O quam diuina exaggeratio: & quàm ad literam hoc quotidie experiuntur, qui malis conuerſationibus vtuntur. O quàm 2. *Paralí.* 19
acriter reprehẽdit Iehu regẽ Ioſaphat, eò quòd iniquo regi Achab
14 coniunctus fuerit, dicens. Impio præbes auxilium, & his, qui oderunt Dominum amicitia iungeris: & idcircò iram quidem Domini merebaris, & Eſaias aſpere reprehendit Hebræos, quia cum gẽ- *Eſai.* 1.
tibus conuerſabantur, dicens: vinum tuum miſtum eſt aqua. Sicuti vinum aquæ commiſtum virtutem perdit, ſic etiam bonus malo coniunctus rectitudinem amittit. Talis fuit hic adoleſcens cum
malorum hominum conuerſatione.

Et *diſſipauit ſubſtantiam ſuam, viuendo luxurioſe*. Hoc aduerbium luxurioſe, maximam quandam morum deprauationem, diſſolutionem, atq; impudicitiã denotat. Homo huic vitio deditus tam
modicam verecundiam, & ſenſum habet, quaſi immanis bellua.
Præcepit Deus Moyſi dicens. Tolle cunctos principes populi, & *Num.* 25.

ſuſpen-

suspende eos contra solem, in patibulis: vt auertatur furor meus 15
ab Israel. Contra solem (inquit) vt si quidem publice peccarāt, eorum supplicium omnibus innotesceret: quia cum Moabitidibus fuerāt fornicati. Cumq; vniuersus populus deploraret, atq; à Deo misericordiā postularet, tantūq; de carnalibus hominibus supplicium sumeretur: tunc, dicit ibidē sanctus textus: & ecce vnus de filijs Israel intrauit coram fratribus suis ad scortū Madianitidē videntē Moysē, & omni turbæ filiorum Israel, qui flebāt ante fores tabernaculi. Videte quæ bestia plus faceret, quàm tantam turpitudinem, tali tempore, & coram talibus ac tātis viris. Credite mihi: nimia dissolutio, ac deprauatio in hoc peccato, est aliorū peccatorū
Eccles. 7. pœna. Sic dicit Spiritus sanctus his verbis. Inueni amariorē morte mulierem, quæ laqueus venatorum est: & sagena cor eius, vincula sunt manus illius: qui placet Deo, effugiet illā: qui autē pec- 16
cator est capietur ab illa. Ecce quot nominibus illam appellat. O miserū illum, qui in tales laqueos, & retia incidit, diligenter notate quomodo hic vocat Spiritus sanctus dæmones venatores, vt significet quantopere perditionē nostrā, quasi venatores venationis cupidi, cōcupiscūt: quorū laqueos dicit esse mulieres. Et super omnia animaduertite quomodo dicit: qui autē peccator est, capietur ab illa. Carnifex quo Deus vtitur ad peccata tua puniēda est, permittere, vt in mulierculæ cuiusdā vanæ manus incidas, vt quæ cunq; voluerit tibi faciat & vix possis ab illa euadere: cūq; grauitatē, atq; honorem tuū illius causa perditū videas, nec tamen illā effugias. Cumq; mille amarissimas potiones ab ea accipias, & reprehēdaris, atq; admonearis, nihil tamen istorū prodest. O miserum te: quàm meritò potes dicere. Hęc sunt peccata mea, quæ 17
me in hanc tyrānidem induxerunt: me que in tam crudelē carcerem, sicut vnius mulieris manus incluserunt, atque in hanc asperrimam seruitutem adduxerūt. Signum est maximam esse tyrannidem mulieris super hominem, siquidem Spiritus sanctus illam in peccatorum eius pœnam maximam assignat. Quando in sacris literis verba duplicantur, maxima fit exaggeratio. Et siquidē hic dicitur, laqueos, sagena, & vincula: maximam denotat exaggerationem, ingentemq; esse mulieris tyrannidem significat. Videte quantopere hoc verum sit, siquidem cum possit homo Satanam effugere, Christianus quidam dicit: non possum me ab hac muliere liberare: intelligo quippe illam esse diabolum.

Facta

18 *Facta eſt fames valida in regione illa, & ipſe cœpit egere.* Hoc ſignificat maximã eſſe famem vbi eſt peccatũ. Patet. Detur regio, in qua non ſeratur, nec pluat, nec in ea ſol oriatur, nec aliunde ad eam alimenta ferantur; quomodo fieri poteſt quin in ea maxima vigeat fames? vniuerſa anima commorans in peccato eſt huiuſcemodi. Primùm in ea nõ ſeritur. Quid eſt ſerere? virtutes opere exercere, ieiunare, orare, eleemoſynam erogare. Sic ſerebant ſancti. Euntes ibãt, & flebant mittẽtes ſemina ſua: qui ſic ſerit fœlicẽ habebit auguſtũ. Sic dicit Oſeas, ſeminate vobis in iuſtitia, & metite in ore miſericordiæ. Miſericordia Deus eſt, ſic dixit Dauid: Deus meus miſericordia mea. Colligemus ergô, & metemus in ore Dei: cũ dixerit: venite benedicti Patris mei percipite regnum &c. quia eſu riui & dediſtis mihi manducare. Ecce quomodo, quia operà iuſti-
19 tiæ ſeminamus, metemus in ore miſericordię. Cũ autẽ peccatores nõ ſerant, ergò nõ metent. Si quenquã ventũ ſerere videretis: nõ ne illi diceretis? O miſer ventum ſeris? quid ergò metes niſi turbinem, atque tempeſtates? ſeris honores, gaudia, ac voluptates? vide igitur quid dicat Sanctus Oſeas. Quia ventum ſeminabunt, & turbinem metent. Et alibi: araſtis impietatem, iniquitatem meſſuiſtis: comediſtis frugem mendacij, quia quidcunque ex peccato elicitur, eſt fraus, & mendacium. Præterea non oritur ſol, nec pluit in conſcientiam peccatoris. O Deus æterne quam arida eſt anima in peccato? Amouet Deus radios ſuos ab illa, non pluit in illam gratia: qualis remanebit? Talis erat anima Dauidis cùm dicebat: anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. Quia pluuiam voluntariã ſegregabis Deus hæreditati tuæ. Anima ve-
20 rò cõmorans in peccato mortali eſt hęreditas Sathanę. Videbitis animã, quæ prętermittẽs vnũ diẽ, in quo nõ audiat miſſam, perditã ſe, atq; peccatricẽ iudicat: & alia erit, quæ ſi ſemel miſsã audit in totũ annum illam ſibi ſatis eſſe dicit. Hoc cõminatus eſt Deus per Eſaiam prophetam malam illam hæreditatem dicens: mãdabo nubibus ne pluant ſuper eam imbrem. Sic etiam his nec concio, nec bonus ſermo, nec bonum conſiliũ, nec bona familiaritas, nec denique quidquam bonum aſsidet. Omnia illis prætereunt, quaſi nubes imbribus onuſtæ, quæ in aliam regionem exonerandæ vadunt. Vbi ergò hæc ſunt omnia, meritò dici poteſt, famem, ſterilitatem, atque vniuerſam eſſe neceſsitatem. Nonne meminiſtis quod dicitur in libro Geneſis, facta eſt fames in vniuer-

Pſalm. 124. Oſeæ. 10. Pſalm. 58. Matth. 25. Simile. Oſeæ. 8. Oſeæ. 10. Pſalm. 142 Pſalm. 67. Eſai. 5. Gene. 41.

vniuersa terra, nisi in Aegypto, vbi erat Sanctus Ioseph, sic est ve- 21
rũ, quod in omni loco est fames, nisi vbi est Iesus Christus filius
Dei. Vbi hic habitat, illic est quies, saturitas, ac vera voluptas.
Vbi autẽ non est, nihil aliud esse potest, nisi egestas, & inopia, at-
Chryso. que idcircô adolescens iste cœpit egere. B. Chrysostomus super
hunc locum verba quędam notatu dignissima dicit? Filiũ data fe
cit egere substãtia, quæ diuitem seruabat negata, vt penes se defi-
ce. et habẽdo: qui penes patrem abundauerat non habẽdo: Maxi-
mũ, atq; verissimũ mysteriũ est, hominẽ rebus illis esse diuitem,
quæ sibi denegãtur, pauperem verò illis, quæ conceduntur. Eccè
hunc iuuenem, qui quia segregatus à patre in sua libertate voluit
August. viuere, in tantam necessitatem deuenit. B. Augustinus dicit arbo
rem à Deo Adæ vetitam, vocatam fuisse arborem scientiæ boni,
& mali. Non quia fructus illius arboris proprietatem aliquam ha 22
beret ad nocendum: sed quia cùm Deus eam obedientię suæ ma
teriam fecisset, & legis: necessum erat, quòd qui nolletbonũ à ma
lo discernere, per præceptum descripturus erat experimentum;
vt tangendo vetitum inueniret supplicium; & vbi primũ ab illius
superni patris obediẽtia recederet, suis proprijs malis intelligeret
quod ipsius patris indulgentijs, atq; auxilijs noluit intelligere, &
hoc est, cœpit egere. Ad quod etiam pensandum est, quod com-
Deut. 5. mendans Deus legis suæ obseruantiam, addit dicens: vt bene sitti
& 11. bi: potest enim vobis mundus extra Deum montes aureos polli-
ceri: rerum tamen vicissitudo ita circunferetur, vt tandẽ cognosca
Chrysost. tis, extra Deum nihil esse prẽter famem, tantamque penuriam
vt porcarij esse compellamini. Hic etiam perpendit Chrysosto-
mus, cari stetisse huic adolescenti porcarij munus, si quidem illud 23
vniuersis diuitijs suis cõparauit. Et idẽ nũc nobis passim accidit,
quia dato, & nõ accepto pretio, miserè se homo vendit seruituti.

In se autem reuersus. &c. Super hoc notandum est in sacris literis
duas res reperiri, quæ contrariæ esse videntur. Altera est: hominẽ
bonorum, conuersionisq; suæ causam esse. Altera est: sine Dei vo-
luntate nec arboris quidem folium commoueri. Patet hoc, qui a fi
Eph. 2. des est donũ Dei sicuti docuit B. Paulus dicens: gratia enim estis
saluati per fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est. Non
ex operibus, vt nequis glorietur. Et valdè notandum est per mag-
nam exaggerationem in sacris literis iustificationem fidei attri-
bui, non verò amori, aut operibus: quasi significando quòd debe-

ret

ret eſſe impoſsibile, quin Deum tanquam Deum, ac Dominum,
24 ineffabiliaque beneficia, quæ ab illo accepiſtis, credētes, hunc bo
num Deum non amaretis, iudicando vbi eſt fides; ibi etiam &
amorem eſſe oportere. Et tamen ſæpenumero dicebat Chriſtus
Redemptor noſter in ſanctis Euangelijs: fides tua te ſaluam fe-
cit, & hæc eſt victoria, quæ vincit mundum, fides noſtra. Ecce
quomodo fides iam noſtra, & donum Dei dicitur. Præterea quid 1. Ioan. 5.
magis proprium eſt Deo, quam peccata dimittere, peccatoreſque
ad ſe conuertere, atque illum à quodam luxuriæ, cupiditatiſque
igne abſtrahere? Non minorem in hoc potentiam, quàm in Ieſu
Chriſto filio ſuo ſuſcitando Deus oſtendit. Et ſic dicit Beatus Ephe. 1.
Paulus. Non ceſſo gratias agens pro vobis memoriam veſtri fa-
ciens in orationibus meis, vt Deus, Domini noſtri Ieſu Chriſti
25 pater gloriæ, det vobis ſpiritum ſapientiæ, & reuelationis, in ag-
nitionem eius, illuminatos oculos cordis veſtri, vt ſciatis quę ſit
ſpes vocationis eius & quæ diuitię gloriæ hæreditatis eius in ſan
ctis: & quæ ſit ſupereminens magnitudo virtutis eius in nos, qui
credimus ſecundum operationem potentiæ virtutis eius, quam
operatus eſt in Chriſto, ſuſcitans illum à mortuis. Attendite quo
modo dicit ſe Deum exorare, vt illis ſpiritum ſapientiæ, & huius
rei cognitionem concedat, & eorum oculos illuminet, vt vocatio
nis ſuæ magnitudinem ſciat, diuitiaſque probitatis, hæreditatiſ-
que præmiſſæ & magnitudinem potentiæ Dei in adducendo nos
ad cognitionem ſui; quæ quidem non minor eſt, quam ea, qua
vſus eſt cum Ieſu Chriſto filio ſuo, ſuſcitans eum à mortuis. Et
licet hoc tam ſublime, diuinæque omnipotentiæ proprium ſit
opus: per Zachariam tamen dicit: conuertimini ad me: ait Do- Zacha. 1.
26 minus exercituum, & conuertar ad vos: dicit Dominus exerci-
tuum. In quo videtur conuerſionem hominis opus appellare. O
ineffabilem Dei probitatem: ecquis huius tanti, tamque boni
Domini amore non capitur? Sciote fratres quod attribui pecca-
toris conuerſionem aliquando homini, aliquando Deo, eſt vr-
banum ſe Deum ergà hominem oſtendere, ſicuti cum duo viri pa
ris conditionis conſueſcunt: Tu hanc rem præclaram feciſti: di-
cit alter non feci: ſed tu feciſti: tanti Deus hominem æſtimat, vt
ei dicat: Tua eſt fides: tua eſt conuerſio, quod eſt pluſquam cæ
lum terramque creare. Non eſt mea fides, neque conuerſio Do
mine; ſed tuæ diuinæ potentiæ. O mirificam conſiderationem,

quod attribuit sacra scriptura Dei potentiam homini, vt illum honestet. Atque etiam dicitur homo se conuertere, quia ipse cum liberi arbitrij libertate cõcurrit: quanuis Deus illum ad hoc commouet, sicut vsus est cum hoc peccatore mittẽs famẽ, qua torqueretur: eiusq; mentem illuminans, quo peccatum suum cognosceret: patrisq; sui bonitatis recordaretur, & sic ad conuertendum se ad illum animaretur. O fratres charissimi siquis hic adest sicut hic iuuenis, qui sit extra domum patris sui porcos depascens: erubescite passionum sensuumq; vestrorũ seruos esse, & perinde Sathanæ obedire. Attendite quãtum temporis sit; ex quo vos Deus per prophetam Dauidem inuitat cum dicit: conuertantur peccatores in infernum, & alibi, conuertantur, & erubescant valde velociter. O admirabilem exaggerationem quod vocat spiritus sanctus statum peccati mortalis infernum. E sic dicit: erubescant iam peccatores, qui in isto inferno commorantur, & conuertantur valde velociter quia mox etiam, sero est: ô ineffabilem Dei probitatem: quam singulare est hoc exemplum hominibus cupidis vltionis: etenim cum Deus sit in omnibus offensus, ipse tamen ad ostia nostra venit, nosque vt pacem amplectamur, in eiusque amicitiã redeamus, deprecatur. Si qui aliũ læsit, aut seruus, qui Dominũ suũ offendit, veniam petiturus accederet, intercessoresq; ad illã impetrandam adhiberet, iustitia, & ordo seruari videretur. Læsum autem, & dominum infinitæ maiestatis ab offensore suo pacem exposcere, atque, vt faciẽ suam ad eum conuertat: hoc humanum iudicium à suis terminis abstrahit. Hoc igitur significat: conuertatur peccator, &c. Non obliuiscebatur bonus pater laboris filij sui: & ideo illum fame, atque inspiratione iussit accersiri. Hoc significauit Deus per Hieremiam prophetam dicens: recordatus sum tui miserans adolescentiæ tuæ. Multum prodest quenquam aliquando bonum fuisse: in altiori enim peccatoris somno, ac maioribus peccatis, recordatur Deus illum aliquando bonum fuisse, & in via eius ambulasse. Idcirco (ait Dominus) volo tibi auxiliari saltem quia aliquando fuisti meus, & domi meæ vixisti, atque aliquid in te habui.

Psalm. 9. Psal. 6. 27 28 Hiere. 3. 29

Et surgens venit ad patrem suum. Iã cogitare potestis quam horridus, immundus, ac defiguratus veniret. Bonus autẽ pater illi apertis brachijs obuiam exijt, & cecidit super collum eius. Habet Dominus a uiculam in manu, si forte ab eo fugit, quam solicite illam

Simile.

lam perquirit, & insequitur, vt eam recuperet: quæ si ad eius ma-
30 nus reuertitur, non illam exasperat, nec cædit, sed illam optimè tractat, ac cibat, vt si aliquando iterum ab eo recesserit indulgentijs, ac beneficijs attracta, ad eius manus redire meminerit. O fratres quam solicitus incedit Deus peccatorem quærens, qui eius manus aufugit: & cùm venit, non eum exasperat, sed mitissimè, atq; suauissimè recipit, delicatèq; tractat meliores illi cibos, quos habet præbẽs: siquidẽ semetipsum ei præbet. Eccè quomodo huic indulget. Quomodo eũ indurat, illiq; conuiuium facit. Citò proferte stolam primam. Cùm Dauid victoriam à Philistæo re- 1. Reg. 18.
portauit, vt rusticis, & agrestibus pastoris vestibus veniebat indutus, vestijt illũ Ionathas vestibus suis regijs, quibus ipse erat ornatus. Et ita dicitur ibidẽ. Conglutinata est anima Ionathæ, animæ Dauid, & dilexit eũ Ionathas quasi animã suam. Nam expoliauit
31 se Ionathas tunica sua, qua erat indutus, & dedit eam Dauid: & reliqua vestimenta sua vsque ad gladium, & arcum suum, & vsque ad baltheũ, quo erat præcinctus. Hoc facit quotidie Iesus Christus cũ verè pœnitentibus, qui lapidibus doloris ex cordis sui pera tractis, dæmonẽ vincũt, peccatũq; occidunt: etenim sordidis vitiorũ vestib⁹ illos exuit, prętiosisq; indumẽtis, quę sunt diuina ei⁹ Esai. 58.
dona, exornat, atq; ad mensam suã inuitat. Sic pollicetur per Esaiã prophetã dicẽs: Sustollã te super altitudines terræ, & cibabo te hæreditate Iacob patris tui. Hæc eleuatio nõ est corporalis, sed spiritualis. Sicuti homo à Deo diuinis donis locupletatus super omnia terrestria subleuatur. Qui reperit pretiosos cibos statim glandes, Simile.
quæ sunt porcorũ escæ, à manib⁹ dimittit. Ita etiã qui à Deo inui-
32 tatur ad pretiosos eius cibos, cum dulcedine, ac suauitate cœlesti; quæ est hæreditas Iacob, per quẽ vniuersi iusti intelligũtur. Et sic dixit Angelus: regnabit in domo Iacob in æternũ, ideſt, in iustis. Luc. 1.
Hæc igitur hæreditas Iacob, qui sunt iusti, est cælũ. Et his cœlestibus saporibus, atque suauitatibus depascit Deus conuiuas suos.

Filius autem maior, qui semper in patris sui obedientia perseuerarat, videns quanto cum gaudio, atque festiuitate pater suus perditum filium exceperat, indignatus est. Sed pater pijssimus suauibus, ac mollibus verbis eum mitigare curauit. Vt enim dicitur: Prou. 25.
responsio mollis frangit iram: sermo durus suscitat furorem. & quamuis eum pater placabat: ipse tamen conqueri non cessabat dicens: *Ecce tot annis seruio tibi, &c. Sed postquam filius tuus hic.*

Perpendite quomodo dedignatus est dicere: frater meus: sed di- 33
xit: filius tuus. Pater verò vt filium ad fratris sui amorem inclina-
ret, non dixit ei, filius meus: sed frater tuus quo illum alliceret, vt
eius bono, & reditu gauderet. Filius vt patris tui in fratrem furo-
rem concitaret, dicebat ei: *Deuorauit substantiam suam.* Sed pater, vt
filium ad fratrem suum diligendum cõcitaret, dicit illi: *Frater tuus*
Exod. 32. *hic mortuus erat.* Non videbatur hic frater per viam Moysi ambu-
lare: cui cũ Deus diceret: descende peccauit populus tuus, &c. res-
pondit dicens: cur Domine irascitur furor tuus contra populum
tuum? Deus illum vocat populum Moysi, vt nequaquam eius
curam deponeret: Moyses verò populum Dei illum appellat, vt
eum ad populi compassionem, atque amorem alliceret. Tales
oportet esse orationes nostras, quibus Deum ad misericordiam,
non verò ad iracundiam populi prouocemus: exorantes, vt illius 34
curam gerat: siquidem suus est. Aduertamus ergo fratres charissi
mi hanc parabolam directam esse ad hoc, vt maximam Dei mise-
ricordiam cognoscamus: atq; ex illa fructũ percipiamus, omnes-
que peccatores ad hunc diuinum patrem conuerti cupiamus; &
non solum non indignemur, sicuti faciebant pharisæi propter
remedium peccatorum: sed nosmetipsi diligentissimi ministri
huius pij operis simus, non cessantes die, noctuque illos docere, &
admonere, vt à peccatis suis exeant, atque ad cœlestem patrem
Ezech. 4. suum conuertantur. Ezechieli dixit Deus: & tu fili hominis sume
tibi laterem, & pones eum coram te, & describes in eo ciuitatem
Hierusalem. Res mysteriosa fuit Deũ Sancto Prophetæ præcipe-
re, vt in terreo latere ciuitatem describeret: Hoc fecit ad significã
dum, licèt proximus tuus sit later, & terra, te tamen in eo imagi- 35
nem quandã illius cœlestis Hierosolymę posse depingere. Quod
cum ita sit frater charissime, ne defatigeris in hoc sancto opere: ad
mirabile namque lucrum est in perdita anima curanda, & adiu-
uanda, vt à peccato exeat: Dominus, ac Deus pater luminum nos
illuminet. Vt omnes efficacissimè hoc facere sciamus: siquidem
est opus tam meritorium gratiæ, atque gloriæ: ad quam nos per-
ducat Iesus Mariæ filius. Amen.

Domi-

Dominica III. In Quadrageſ.

Erat Ieſus eijciens dæmonium, & illud erat mutum.
Lucæ. 11.

IN HOC Primo verbo detegitur error maximus, qui verſatur in mundo. Venit prædicator quidam in hunc populum vitiaque euellere, diaboloſque, qui peccatoribus dominantur, conatur expellere, & ad hoc videbitis eum libros euoluere & videre quid dicat talis doctor, aut talis propheta, &c. Et videbitis eum in pulpito proclamantem, &
2 quaſi effundentem viſcera; totumque munus ſuum iam confeciſſe exiſtimat: cùm tamen præcipuum prætermiſerit: etenim ante quàm librum aperiret, nec literam legeret, oporteret eum ante Ieſum Chriſtum verum animarum medicum ſe proſternere, humillimèque ac confidentiſsimè illum exorare & dicere, Domine tu, qui me in hûc populum venire decreuiſti; atque hoc munus exercere voluiſti: per labores, & amorem, quo horum, qui me audituri ſunt, animas redemiſti, te ſuppliciter deprecor, vt mentem meam illumines, quò intelligam quid ſpirituali eorum ſaluti conducibilius ſit. Dirige linguam meam, efficaciaque mihi verba concede, vt quod illis magis profuturum eſt, dicam: eorum corda mollifica, vt in eis tua cœleſtis doctrina imprimatur. Dicitur cuidam prælato: Aduerte illum hominem turpiter, ac flagi-
3 tioſe viuere, cuius tu rationem redditurus es: attende tibi de cœlo proclamari dicẽdo illud Ezechielis: Tu fili hominis ſpeculatorẽ dedi te domui Iſrael. Si eo quod illũ nó admonueris in iniquitate ſua morietur, ſanguinẽ eius de manu tua requirã. Videbitis quomodo prælatus ſtatim diligẽtiam adhibet, conſiderans, quomodo eius vitia probabuntur, alios huc, alios illuc mittit miniſtros, vt puniatur delinquens: præcipuũ verò prætermittit, quod eſt ad verum paſtorẽ confugere: cui æternus pater virgam, & poteſtatem tradidit ſuper cælum, & terram, & dicere illi, tu Domine Deus meus es omnipotẽs, niſi tu ouẽ hanc, quam perditam credo incedere illuminaueris, & in viam tuam direxeris, quid ego facere potero? venit confeſſarius, & ſedens, hunc, & illum audit, ac re- *Ezech. 33.*

prehẽdit,&c. Et omnia, quæ debuit se feciſſe arbitratur,& tamen præcipuum reliquit, quod eſt antequam auditurus accederet, ſe coram Ieſu Chriſto proſternere & dicere: Domine Deus meus, qui vt Sanctos Apoſtolos tuos auditores pœnitentiarios inſtituere Spiritum ſanctum tuo diuino flatu in illos infudiſti, vt ego cognoſcerem, niſi tu hos flatus nobis immiſeris, nec illos animarũ ſuarum vulnera eſſe detecturos, ſicut oportet, nec me præbiturũ eſſe neceſſaria medicamenta: per tua diuina vulnera te deprecor, vt tuis cæleſtibus auxilijs nobis ſpires, vt hanc rem optimè perficere valeamus. Es tu paterfamilias, & vides in liberis tuis quoddã malum: ſtatim vociferaris, ſtatim rixaris; nec ſcis prius in angulũ domus tuæ te recipere, dicens: pater æterne, tu, qui es verus pater horum liberorum, quos mihi dediſti, tu, qui per tuum vnigenitũ filium nos docuiſti, vt te patrem pleno ore vocaremus, dicentes: Pater noſter? occurre Domine malis initijs, quæ in his pueris animaduerto. Hinc ſequitur q̃ cùm prædicatores prædicemus, & proclamemus, parum tamen, aut nihil proficiamus: & cùm prælati, atque gubernatores magnam diligentiam adhibeant, paucis tamen, aut nullis vitijs obuient. Et cum auditores pœnitentiarij ſæpenumerò, & multis annis vnos, & eoſdem homines audiant, nec tamen illos meliores efficiant. Et ſic de ſingulis. Venite igitur fratres, & hanc admonitionem audite. 4

Erat Ieſus eijciens dæmonium. Nec verò quiſquam diſcipulorum eius ſed ipſemet illum expellebat. Qui diabolũ eiecturus eſt, animæq́; remediũ adhibere poteſt eſt Ieſus Chriſtus; qui niſi huic operi manus applicuerit, incaſſum ſunt labores, diligentiæq́; veſtræ. Quãdo ergò aliquẽ peccatorẽ dæmoniacum curare volueritis; priùs ad Ieſum Chriſtum crucifixum confugite. Veni mecum (dicite) Domine poteſtatum, cordium deprædator, atque voluntatum ſtrenuus excitator: ſine te enim labor & diligentia noſtra 1. Cor. 9. erit quaſi aerem verberare. Ideò B. Paulus dicit: ſic pugno, non quaſi aerem verberans. Semper enim diuinum auxilium ſecum Iob. 14. deferre curabat & S. Iob. Quis poteſt facere mundũ de immundo cõceptum ſemine? nonne tu, qui ſolus es? Quomodo igitur tu hoc opus ſine diuino auxilio conaris efficere? O patres mei ſi ita animarum correctio ageretur, quot animæ à peccato exirẽt? Quũ Gene. 7. Deus vniuerſam terram diluuio purificare voluit: rupti ſunt omnes fontes abyſsi, & cataractæ cæli apertæ ſunt. Itaq; cæleſtibus terræ- 5 6

7 terrestribusq; aquis facta est purificatio. Sic etiam ad purificãdas animas cœlestia auxilia oportet inuocari, quibus terrestres diligẽtiæ debent commiscerí. Sic faciebat Sanctus Dauid, qui dicebat: *Psal. 50.* spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. Exit agricola in aream, vt triticũ ventilet, granumque in vnam, & paleam in aliam partem inijciat; sed cum videat ventum non flare, reuertitur domum suam. Ecquid reuerteris? ait ille, quia cũ tanto calore sine vẽti flatu, frustra erit triticũ ventilare. O diuine flatus, ô ventus Spiritus sancti nisi tu spirauerís, frustra sunt diligentiæ nostræ, nec granum à palea sufficiẽt segregare. Hoc est peccatoré à peccatis suis nõ poterũt reuocare. *Simile.*

Et cum eiecisset dæmonium, &c. Sciendum est vobis; neq; Angelũ, neq; diabolũ in animæ substãtiam, & essentiam posse introire: 8 hoc enim soli Deo competit. Pro quo est notandum, q̃ quemadmodum in rebus corporalibus videmus vnum corpus non posse aliud penetrare, nec in illud infundi, id est, vnus lapis non potest in alium lapidem introire, nec lignum in alterius ligni substãtiam potest infundi: sic etiam res spirituales nõ possunt vna in alterius essentiã infundi nisi solus Deus. Etenim quẽadmodũ lux & solis radius in crystalo reuerberãs, vt etiam in clarissima aqua, illam penetrat, ac clarificat, sic Deus in animæ, siue Angeli essentiã indicibili quodam modo infunditur & illam illuminat, atq; clarificat. Itaque vnus Angelus non in alium quidem Angelum, neque in animam valet introire. Et sic Dauid dicit. Immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum. Et textus Hebræus dicit: Angelus Domini ponit castra sua in circuitu timentium eum, 9 quod est idem, quod immittit. Id est, operationes suas, atque diligentias in circuitu animæ facit, veruntamen in illam nequit introire. Et idem necessario de diabolis dicendum est: qui licet in animam ingredi nequeant, possunt tamen in ea multas operationes causare. Et sic Dauid dicit: intrauit sicut aqua in interiora eius. Accidit vobis in hyeme aqua frigida manus abluere, & dicitis: proh Deum immortalem, quomodo hæc aqua me penetrauit. Quomodo fieri potest ab aqua fuisse penetratum, siquidem extra palmam remansit? volo dicere. Humiditatem, & frigiditatem aquæ me penetrasse, & intra venas ingressam fuisse: sic dæmon dicitur in animam introire, quia eius frigiditas, malitia, superbia, ac denique turpitudo in illam ingreditur. Hæc est *Psalm. 33.* *Psal. 108.* *Simile.*

pura veritas. Intrauit ſicut aqua in interiora eius. Interius homi- 10
nis eſt anima, quæ quidē diaboli qualitates in ſe recipit, & dæmo
niaca remanet, atque quodammodo effecta diabolus. O peccatū
quot mala gignis in anima, & quā parum ſentiuntur. Dixit Chri-
Luc. 10. ſtus Redemptor noſter. Videbam Sathanam ſicut fulgur de cælo
cadentem. Non ſolum voluit in hoc ſignificare Dominus impe
tum, quo præcipitatus cecidit, ſed perditionem etiam, ac detrimē
Simile. tum, quod in anima operatur. Sicuti ſi fulgur in enſem incidit,
ferrum in cinerem conuertit: vaginam indemnem relinquens, ac
ſi nihil vnquam tale contigiſſet. Sic cadens dæmon cum ſua ma
litia animam per peccatum occidit, nec verò hæc mors exterius
apparet in carne: quia tam pinguis, ac decorus ſicut anteà rema-
net. Et ex omnibus malis, ac incōmodis, quę diabolus in hoc ho-
mine fuerat operatus, quęque in omnibus corporibus quibus po- 11
teſt, efficit, præcipue animabus intendit officere, illaſque per-
dere conatur: ſicuti viceuerſa quæcunque Deus corpori benefi-
cia confert, ſunt propter animam: diabolus autem corpora con-
torquet: vt patientiam, atque virtutē animę amittant. Quot mala
Iob. 2. fecit corpori S. Iob, fuerunt, vt inde in animam defluerent. permi
ſit illa Deus, vt ex hoc intelligeremus tot mala diabolum in ani-
ma operari, quot nulla hominum lingua poterunt explicari. De-
nique ita deſolata, atque diruta remanet huiuſmodi anima, ſi-
Eſai. 1. cuti dixit Eſaias remanſuram eſſe Hieroſolymam his verbis: Re-
linquetur filia Sion ſicut vmbraculum in vinea: & ſicut tugu-
rium in cucumerario: & ſicut ciuitas, quæ vaſtatur, quale rema
net tugurium vindemiata vinea, aut cucumerario, totum diſſi-
patum, & effectum ſerpentium atque immundorum animalium 12
domicilium, & qualis remanet ciuitas cum primum hoſtes il-
lam diſſiparunt, omnes muri eius euerſi, turres combuſtæ, do-
mus deprędatæ, incolæ interfecti, viæ denique cruore perfuſæ:
quàm miſerabilis eſſet viſu celebris quædam, atque opulenta
ciuitas poſtquam ita diruta, atque diſſipata eſſet. Cùm enim
etiam dictu ſit miſerabilis, quid eſſet & viſu? ô ſi Deus nobis
permitteret, vt animam videremus poſtquam Sathanas illius do-
minatus eſt, eiuſque virtutem, ac gratiam diripuit. Proculdubio
peccator à ſemetipſo fugeret, & in quem locum ſe reciperet, pe-
nitus ignoraret. Qui ergo omnibus his malis eam liberaturus eſt,
hic eſt Chriſtus Ieſus, diſſolutor atque euerſor operum diaboli.

Quam

13 Quamobrem ad ipſum oportet vos confugere, atque inſtantiſſi-
me exorare, vt in animabus veſtris operetur, quod in hoc corpo-
re operatus eſt, & dicatur.

Erat Ieſus eijciens dæmonium, & illud erat mutum. Res vtique mira
bilis, quòd ſit diabolus, & ſit mutus: quis vnquam tale perſpexit?
Dicitur mutus ab effectu, ſicuti Spiritus ſanctus nomen aſſumit *Eſai. 11.*
à bono, quod in anima operatur (vt Eſaias ait) Requieſcet ſuper
eum ſpiritus ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilij, & fortitudi
nis; ſpiritus ſcientiæ, & pietatis, & replebit eum ſpiritus timoris
Domini. Omnia hęc nomina ſibi vendicat Spiritus ſanctus, quia
omnes has virtutes in anima operatur Spiritus fortitudinis, quia
fortificat, & vires tribuit: ſpiritus conſilij, quia conſilium præbet:
ſpiritus timoris, quia ſanctum quendam Dei timorem in anima
14 gignit: & ſic de alijs. Sic dæmon nomen aſſumit à malo, quod effi
cit in homine. Dicitur mutus, quia quoſdam facit obmuteſcere.
Alteri dixit Chriſtus Redeptor noſter: Obmuteſce, & exi de *Marc. 1.*
homine. Quia erat loquax, & hominem loquacem reddebat, in
quo morabatur. Valdè notandum eſt hunc hominem fuiſſe cæ-
cum, ſurdum ac mutum, & contentus eſt Sanctus Euangeliſta di-
cere illum eſſe mutum. Hoc autem fecit ad ſignificandum, quod
diabolus præcipuè intendit, eſſe, nobis ora concludere, ne pecca
ta noſtra confiteamur. Quando quis ludit folijs pictis, nihil eſt *Simile.*
moleſtius, neque intolerabiliusaduerſario eius, quam illum nutu,
ſiuè expreſsis verbis ſocium ſuum admonere, quot puncta ha-
bet, aut quod chartas bonas: ne ſic quæ iã fuerat lucratus, amittat.
Sic etiam diabolus, qui in huius vitæ ludo animam tuam lucra-
15 tus eſt, magno dolore, ac moleſtia afficitur, videns te cum confeſ
ſore tuo tanquam cum ſpirituali patre, & ſocio loqui, & contri-
tionis ſigna oſtendere, & puncta, id eſt peccata quę habes, illi de-
monſtrare. Sic enim ludum iterum lucraberis, & animam recupe
rabis: ipſe verò quod fuerat lucratus, amittet: atque idcirco aduer-
ſus hoc ſanctum Sacramentum tantopere laboret. Cuſtos carce- *Simile.*
ris non multa moleſtia afficitur licet qui in carcere detinentur, in
tra carcerem ſolutis pedibus, ac manibus incedant, hoc autem dili
gentiſsimè curat, ſcilicet, oſtium ſemper eſſe concluſum, ne exire
poſsint. Sic etiam diabolus non multum æſtimat, quòd peccato
res ſolutas habeant manus, eleemoſynaſque largiantur, aut pedes
liberos habeant, & ſtationes ambulent, & templa viſitent. Hoc

vero maximè curat, vt ſemper oſtium ſit clauſum: id eſt, ne os ad
Eſai. 52. puram, integramque confeſsionem faciendam aperiatur. Solue vincula colli tui captiua filia Sion; quia hæc dicit Dominus: Gratis venundati eſtis, & ſine argento redimemini. Notanter dicit Propheta: Colli tui: quia inter omnia vincula vinculum colli eſt
Simile. periculoſius: licet enim latro ligatos habeat pedes, manibuſque ſit vinctus adhuc ſpem habet euadendi mortem. Cùm vero collum eius funè alligatur, ſtatim ſe mortuum eſſe ducit. Sic etiam & ſi peccator manibus, ac pedibus eſſet deinctus, non tantum ei officeret, quantum officit diabolus collum eius retinens alligatum, ne peccata ſua confiteatur: quæ ſi purè ac integrè confiteretur, cæteris malis remediũ adhiberetur. Idcircò affectuoſe depre
Pſal. 98. cabatur Dauid Deum, dicens: Non me demergat tempeſtas aquæ, neq; abſorbeat me profundum, neque vrgeat ſuper me puteus os ſuũ. Deſine (inquit Propheta) mihi Dñe aliquod reſpiraculum, ne me peccatorum meorum aqua penitus cooperiat: ſit locus mi-
Marc. 7. hi per quem reſpirem, & ſuſpirem miſericordiam à te implorans. O quam miſerabilis eſt viſu anima dæmoniaca, & muta. Refertur hominem quẽdam mutum, ac ſurdum Domino fuiſſe oblatum. Et apprehendens eum (ait Sanctus Euangeliſta:) De turba ſeorſum, &c. Suſpiciens in cælum ingemuit. Ex intimo viſcerũ ſuorum ſuſpirium protulit. Obſtupẽda res eſt, quod cum Ieſus Chriſtus filius Dei ad columnam vinctus fuerit, verberũque diluuio coopertus, quouſque per ſanctiſsimum eius corpus riui ſanguinis defluxerunt: nec tamen legitur illum ſuſpiraſſe, aut conqueſtum fuiſſe. Videns autem hunc miſerum hominem ſuſpirat, tantique doloris ſigna manifeſtat. O Chriſte vere hominum amator, dic nobis Domine, quodnam hoc myſterium? Dico quod miſeriæ noſtræ conſiderationem, quæ per illum mutum repræſentabatur, & videre quàm debiles, atque importentes ad remedium noſtrum quærendum manemus, & quàm parui hanc miſeriam æſtimamus: hoc dolebat filius Dei, & ob hoc ſuſpirabat, ac flebat: animaduertens peccatum tanto obſtupore animam adimplere, vt eam torpeſcere, atque obmuteſcere faciat. O fratres dilectiſsimi, per charitatem Dei vos rogo, vt deſinatis iam eſſe muti, & ſumma animi contentione Ieſum Chriſtum exoretis, vtà vobis Sathanam expellat, hic eſt enim, qui vos mutos reddit.
Eccleſ. 4. Dicit enim Spiritus ſanctus: Non confundaris confiteri

peccata

19 peccata tua. Peccata facere, non verò confiteri debes erubeſcere. Neceſſarium eſt enim vulnus oſtendi, vt curetur. Vatablus addit hîc dicens: Nec aduerſus curſus fluminis contendas. Sunt peccata iam in ore, & volunt exire, ac defluere: verecundia verò opponitur quaſi obſtaculum, ne defluant. Dirumpe igitur iſtud retinaculum, & deſine illa ita defluere, vt ne quod remaneat. Ne ſis ſimilis infœlici illi Pharaoni, qui cum ſe plurimis verberibus cerneret afflictum, dixit: Peccaui, Dominus iuſtus: & ego, & populus meus impij. Hebræi legunt hic: Peccaui hac vice, vel peccaui nunc. Non vult infœlix aliud peccatum, præter præſens cognoſcere. Sic ſunt plurimi peccatores, qui nulla alia peccata volunt cognoſcere, niſi ea in quibus actualiter comprehenduntur. Et quando peccata confitentur, de ijs tantummodo 20 mentionem faciunt, quæ paucis ante diebus commiſerunt. Cætera namque, quæ in toto anno perpetrarunt per negligentiam ſuam obliuioni tradita relinquunt, acſi hoc parui intereſſet. Ne ſis tu ita frater, ſed omnia illa in memoriam reuoca, & cum dolore, ac confuſione animæ tuæ pronuncia. Secundum optimè dixit Pharao ſi illud corde diceret, ſcilicet, Dominus iuſtus, &c. Ita dixit Daniel Propheta. Tibi Domine iuſtitia: nobis autem confuſio faciei. Alij peccatores ſunt, qui ſi quidem peccata ſua confitentur, habent auditores pœnitentiarios, quaſi ſtipendio conductos, qui per omnia prætereunt, nec eos alicuius ſceleris reprehendunt. Etenim quomodo fieri poſſet, quòd cum tot ſint homines mali, omnes abſoluerentur, nullus tamen à via ſua mala reſipiſceret? aut illi auditoribus pœnitentiarijs mentiti ſunt, aut 21 auditores diſſimularunt. Michas ſacerdotem quendam conductum habuit, qui pro ſtipendio quod ei præbebat, omnia eius peccata ſimulabat, etſi Idolum Michas habebat, quod adorabat. Et cum hoc ſe nimis ſanctificatum eſſe iudicabat; & dicebat: Nunc ſcio, quòd benefaciet mihi Deus habenti Leuitici generis ſacerdotem. In illa idololatria quieſcebat, dicens ſacerdotem eſſe bonum ac ſapientem: qui tamen diſſimulabat peccatum illud, fieriq́ue licere innuebat. O quantopere querebatur Deus de malis ſacerdotibus per Ezechielē prophetā, dicens, Ecce ego ad vos, dicit Dominus, & erit manus mea ſuper Prophetas, qui vident vana, & diuinant mendaciū: eo quòd deceperunt populum

Vatablus.

Exod. 9.

Daniel. 9.

Iudi. 17.

Ezech. 13.

populum meum, dicentes. Pax, & non eſt pax, & ipſe ædificabat 22
parietem: illi autem liniebant eum luto abſque paleis. O patres
ſacerdotes per zelum illum, & amorem, quo Chriſtus Ieſus filius
Dei hoc diuinum ſacramentum inſtituit, vos iterum atq; iterum
ante ſingulorum pedes conſternatus exoro, vt fideliſsimè ac pu-
riſsimè hoc ſacro ſancto munere ſanguini, animarum remedium
maximè exoptantes: quòd ſi peccatores mutos videritis: charita-
tiuè, & mitiſsimè illos interrogate, vt veritatem reuelent, Vt
Ioſue. 7. Achan filius Carmi peccatum ſuum reuelaret, ei dixit S. Ioſue
ſuauiſsimis verbis: Fili mi da gloriam Domino Deo Iſrael, & con
fitere, atque indica mihi quid feceris, ne abſcondas. Et ſtatim de-
linquens reſpõdit dicens: Vere ego peccaui Domino Deo Iſrael,
& ſic feci, &c. Ecce quomodo delinquens manſuetudine ſancti
Ioſue cõmotus fuit: ſic vos facere oportet ò patres mei. Et poſt-
quam iſta manſuetudine effeceritis, vt peccata ſua manifeſtent,
pœnitentes docere debetis, vt peculiariter peccatum hoc doleãt, 23
ſcilicet, quòd peccata ſua operire voluerunt. O placeat altiſsimæ
Dei maieſtati, vt ſiquidem aliqui veſtrum huc vſque obmutui-
ſtis, non ſitis etiam & nũc ſurdi, ac cæci, vt non audiatis, nec ani-
maduertatis hæc nimis eſſentialia, atque neceſſaria, quæ hic vo-
bis Dei nomine dixi. Et enim hæc eſſet adhuc maior infœlicitas.
Num. 22. Eunti malo Prophetæ Balaam, vt malediceret populo Dei obſti-
tit Angelus in medio viæ habens euaginatum gladium, nec eum
vlteriùs progredi patiebatur; & aſina nolebat ambulare, etſi mul-
tis fuſtibus ab iniquo Propheta cædebatur, quouſq; ad Dñm ſuũ
conuerſa dixit ei: Quid feci tibi? cur percutis me? Et antea dixerat
bis ſacratus textus: cernens aſina Angelum in via, &c. Et infe-
rius: cumque vidiſſet aſina ſtantem Angelum. Orem ſtupẽdam: 24
quòd vidit aſina, non autem peccator. In quo ſignificatum eſt ho
minem malum magis cæcum, atque inſenſatum eſſe quàm be-
ſtias: quia ſuperuacaneum eſſe videtur cum illo loqui de rebus,
quæ ad animæ eius ſalutem ſpectant. Sin minus videte fratres
quoties vobis prædicamus, quanta cum cura, ac diligentia Deus
ſaluationis veſtræ negotium ſuſcipit, & quanti veſtra intereſt de
illa ſumma animi contentione agere. Quid ergo perfecimus? qua
lem in re tam graui, atque neceſſaria diligentiam adhibetis? Ma-
ximum vtique mihi timorem infert negligentia, qua res ad ani-
mæ ſalutem attinentes agimus, quaſi eſſent acceſſoriæ, & parui

inter-

25 intereſſent. Profectò ſi vitæ veſtræ rationem à vobiſmetipſis exegeritis, & intentiones veſtras examinaueritis, plures veſtrum fatebimini (ſi modò verum fateri velitis) aliquorum veſtrùm præcipua negotia eſſe, diuitias acquirere: aliquorum honores adipiſci: aliorum, cruditiſsimos eſſe; aliorum deniq; voluptatibus perfrui, &c, & plurimos dies præterire, in quibus non recordamini, vtrùm animas habeatis. Gauderem vtique vt hunc diſcurſum faceretis, Deiq́ue præcepta cum inclinationibus veſtris conferretis: videlicet, vtrum Deus vobis inhoneſtos, an cupidos, an ambitioſos eſſe præcipiat. Et perenderetis, vtrum horum duorũ apud vos plus valeat, ſcilicèt, quòd Deus vobis præcipit, an quod prohibet. Et quando inueneritis quantum plus valeat apud vos veſtramet inclinatio, quàm quod Deus tanto cum rigore, ac ſeueri-
26 tate vobis prohibet: tunc cognoſcetis in quanto periculo verſetur ſaluatio illius, qui de ea, tanquam de re acceſſoria, & parum neceſſaria agitis: ſiquidem etiam, ſi ſumma animi cõtentione ſaluationem veſtram curaretis, adhuc difficillimè illam conſequeremini. Et idcircò exiſtimo maiorem quodammodo timorem nobis debere inferre modum, quo Deum quærimus, quàm quo illum amittimus. Nam diſſolutio in eo offendendo maximos nos peccatores, ac nimis debiles eſſe manifeſtat: frigiditas autẽ, qua illum quærimus, & negligentia, quam in confeſsionibus noſtris habemus, & relaxatio, atque pigritia, qua accedimus ad percipienda remedia nobis à Deo relicta, ad delictorum noſtrorum vulnera curanda oſtendit, quàm parui eum æſtimamus, & quàm parui pendimus, quòd in ipſius gratia, ſiuè odio commoremur. Conſiderate exercitationes, quæ præcedunt, quæq́ue ſequuntur confeſsio-
27 nes veſtras. Et cognoſcetis, vtrùm videamini recordari vos in iudicium cum Deo conuenire, & ire ad veniam ab eo expoſcendã, peccatorumque veſtrorum indulgentiam implorandam accedere, quorum nulla alia erat ſatisfactio, niſi ſempiterna inferni tormenta, quare ergo quaſi per ridiculum & ceremoniam animarum veſtrarum remedium inquiritis? Vt ergo pudore confundamini, prima Sancti Euangelij verba notate, quæ dicunt.

Erat Ieſus eijciens dæmonium. Nam illud verbũ erat, denotat Dominum maxima animi contentione hanc rem eijciendi dæmonium ſuſcepiſſe. Atq́ue omnia opera, quæ ad ſalutem noſtram operatus eſt, cum maxima efficacia facta fuiſſe, ac ſi lucrum ſuum eſſet,

esset,& nō nostrum.O ineffabilem Dei pietatem:ò maximam ho- 28
minum miseriā,qui ne talibus quidem exēplis ad ea, quæ sibi tan
topere necessaria sunt, diligēter operanda mouētur: Hoc miracu
lū,quod Dñs operatus est,alij admirati sunt, alij autem dixerunt:
In Beelzebub principe dæmoniorum eijcit Dæmonia. Oquam vsitatū est
vnumquenq; secundum id quod ipse est,loqui: & metallū secun-
dum qualitatem suam tinnire. Aliter quippè tinnit plumbum,ali-
ter vero argentū,& aliter aurū. Aliter autem sonat vas plenum,&
aliter vacuū. Vultis paulò magis, minusue qualis sit vnusquisque
cognoscere?attendite quid loquatur. Loquēs Iob de dæmone, di
Iob.41. cit:De ore eius lampades procedūt. Cùm verba tua fuerint ignita
proximiq; tui famā comburentia:existima,iam tibi dictū esse,te-
diaboli os habere:siquidē ex eius ore accensæ faces exeunt. Vt S.
Psalm.59. Dauid malorum hominū deprauationē exaggeret,dicit:Ecce lo- 29
quentur in ore suo,& lingua eorū gladius acutus. Non dicit, nec
assignat S. Propheta quidnā loquerētur: quia quicquid eis in co-
gitationem venit, de proximo suo loquuntur. Et si eis libebit,di
cent te esse pessimū, atq; flagitiosissimū hominē: hoc autem ob
nullam aliā causam,nisi,quia sic eis libuit, & in imaginationē ve-
nit. Omnia animalia illis rebus magis vtuntur, quæ sibi magis in
promptu sunt. Catus vnguibus vbi primum ab aliquo tangitur,
statim illis vtitur:bos cornibus,canis verò dētibus vtitur: elephas
proboscide:basiliscus visu:sic homo plenus malitiæ,magis in prō
ptu habet malitiam,& ideò cum occasione, & sine occasione ma-
litia vtitur.O crudelis inuidia, quantopere excæcas illum, qui te
possidet,siue(vt melius dicā) illū, qui à te possidetur. Quis dice- 30
ret illud tam odoriferum vnguentum,quod sancta Magdalena ad
pedes Domini effudit, alicui esse male oliturum? Veruntamen
Ioan. 12. cum illic esset malitiosus, atque inuidus quidam Iudas, sanctum
Eccles. 10. illud opus sibi malè oluit, & dixit: Vt quid perditio hæc? opus
tanti lucri rem perditam appellauit. Vnde cor sapientis in dex-
tera eius, & cor stulti in sinistra illius. Vult dicere,virum bonum
omnia in bonam partem conijcere: malum autem omnia vitio
vertere. Sicuti in hodierna Sancti Euangelij lectione apparet:
cùm enim omnes illi miraculum insigne conspexissent, quidam
illorum dicunt. *In Beelzebub eijcit Dæmonia.* Alia autē bona mulier
dixit:*Beatus venter qui te portauit.* Siquidem hi peruersi atque sce-
lerati homines opus, quod manifestè bonum erat vitio vertere,

nequie

31 nequierunt; potentiam ſaltem, atque intentionem, qua factũ fuit, calumniarunt dicentes: Illum adipſcendi honoris cauſa fœdus cũ diabolo pepigiſſe. O quam merito dixit Dauid: Redime me à calumnijs hominum. Liberet nos Dominus ab hominibus interpretantibus cogitationes. Iter facitis per viride, atque amœnum pratũ, & videtis plurima pecora, oues, ſcilicet, boues, & ſues, in eo depaſci: & videbitis oues, atque alia huiuſcemodi animalia herbis tantum, quæ in terræ ſuperficie apparent, eſſe contentas: videbitis autem ſues, qui non his quidem contenti ſunt: ſed roſtris ſuis terram effodiunt, quouſque ad radices perueniunt, herbaſque euellũt, atque omnia diſſipant. O homines inuidi quantopere proximorum veſtrorum famam deſtruitis: Seruus Dei contentus eſt exte-
32 riora opera bona videre, atque ex illis fructum exẽplumque percipiens eis depaſcitur. Mali autem quaſi ſues, linguis ſuis interiores intentionum radices tangunt, atque euellunt: dicentes omnia cum mala intentione fieri. O Chriſte reparator vitæ, quare Domine tantam iniquitatem non punis? quia Maria de fratre ſuo Moyſe murmurauit, ſtatim illam lepra operuiſti. Et quia Dathan & Abiró de prælato ſuo murmurarunt: iuſſiſti terræ vt aperiretur, quæ eos deuorauit, viuoſque in infernum præcipitauit. quare igitur ſuper hos iniquos homines, qui tuæ diuinæ Maieſtati detrahunt, non deſcendit ignis de cælo, qui eos deuoret, atque conſumat? O benedictus ſis Domine, benedictaque clementia tua: quia tam diligenter ſeruorum tuorum honorem propugnas, & tam
33 patienter iniurias tibimet illatas noſti perferre. Noluit Dominus in eis potentiam ſuam exequi: ſed mitiſſime illos alloquens, eos deceptos iucedere, & à veritate longiſſime aberrare, efficaciſſimis rationibus comprobauit. Diſcite ex hoc fratres chariſſimi, & quanuis aduerſarios veſtros deſtruere valeatis; non ideo potentia veſtra vti debetis, ſed tanquam optimi Chriſtiani, veriquè Ieſu Chriſti imitatores, omnia ratione, ac iuſtitia curate perficere.

Pſal. 118. Simile.

Num. 12. Num. 16. & Deut. 11 Pſal. 105. & Eccle. 45.

Prima ratio hæc eſt: *Omne regnũ in ſe diuiſum, &c.* Ex his verbis poſſumus elicere, quã diligẽter pacẽ perquirere, quãq; efficaciter illã à Deo poſtulare debeamus, ſiquidẽ ipſius donum eſt. Dicit B. Paulus: Pax Dei, quæ exuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda veſtra in Chriſto Ieſu, id eſt, per merita eius. Perpendite diligen-

Ad phil. 4.

ter verbum illud, exuperat. Nullus quippe est hominum intellectus, qui satis possit comprehendere quantum bonum sit pax. Et alibi dicit: Pacem habete, & Deus pacis erit vobiscum. Est hæc conuersio, quam facit Beatus Paulus, dicens aliquando: Pax Dei, aliquando autem: Deus pacis, vt significet, vbi est Deus, esse pacem: & vbi est pax, esse Deum. Et Respublica in pacis vnitate non confundetur, Etiam & Ethnici hoc intellexerunt, siquidem Deæ pacis iuxta Capitolium ædem erexerunt, quasi significantes gubernationem, imperiumque suum à pace esse sustinendum. O quantum est circa hoc lachrymandum, & quam miserabiles sunt visu simultates, ac diuisiones, quæ in rebus publicis Christianis versantur. Atque idcirco iam perditi, atque destructi incedimus. 34

1. Cor. 13.

Factum est autem cum hæc diceret, quædam mulier, &c. Vnde homines non arbitrantur mittit Deus auxilium, ac fauorem seruis suis. Quis arbitraretur Ionatham Dauidi esse fauturum, patrique suo aduersaturum: cum mors Dauidis adeò Ionathæ conducibilis esset, vt propter eius vitam, regnum Israel Ionathas amitteret? hic autem contra parentem suum insurgit, dicens: Quid fecit, quare morietur Dauid. Est Christus Iesus in cruce suspensus, ac contumelijs affectus, & lapides alij ab alijs inuicem confracti, pro eius honore dimicant, & terra motibus suis illius dignitatem, amplitudinemque defendunt. Ecquis arbitraretur lapides eius honorem esse propugnaturos? Consurrexerunt Principes Hierosolymæ aduersus Hieremiam, illumque in lacum coniecerunt, vt illic fame periret: veruntamen nō defuit ibi viro Dei auxiliū, atque protectio: ibi enim dicitur: Audiunt autem Abdemelech Æthiops vir Eunuchus, qui erat in domo Regis, quod misissent Hieremiam in lacum, & locutus est ad Regem, dicens: Domine mi Rex male fecerunt viri isti, omnia quæcunque perpetrarūt contra Hieremiá prophetam. Attendite quis in eius auxilium surrexit homo, scilicet, cui nihil cum illo erat, nec ex Hebræo genere erat, sed ex Æthiopia oriundus. Cum iam benedicta illa Susanna ad supplicium lapidanda duceretur, suscitauit Dominus spiritum pueri iunioris, cuius nomen Daniel, & exclamauit voce magna, dicens: Mundus ego sum à sanguine huius. Puer quidam illam protexit, atque iudices Israelis confudit. Sic hodie cùm Dominus à Pharisæis blasphemaretur, Spiritus sanctus hanc mulierem suscitauit, 35

1. Reg. 20.

Hie. c. 38.

36

Dan. 13.

quæ

71 quæ pro illius honore reſponderet, dicens: *Beatus venter qui te portauit, &c.* Seruite fratres chariſſimi fideliſſime Deo, nec malignas iniquorum hominũ linguas æſtimetis: Deus enim ſuſcitabit aliquem, qui vos defendat, & cum honore, ac merito remanebitis, & patientiæ fructũ, diuinamq; ſimul gratiã recipietis: poſteaque cæleſtem gloriam Deo fruituri conſcendetis, Amen.

¶Feria.IIII. poſt Dñicam.III.in Quadrag.

Acceſſerunt ad Ieſum ab Hieroſolymis Scribæ & Phariſæi, dicentes, &c. Matthæi. 15.

1 ACceſſerunt hi viri primarij ad Chriſtum Redemptorem noſtrum inſulſam quandam; atque ineptam querelam deferentes, videlicet, quia diſcipuli eius cùm comedebant, non abluebant manus. Maximam de corporalibus, minimam vero de ſpiritualibus lauacris rationem habebãt. Cum tamen eorum manus eſſent ſanguine coinquinatæ ſicut de ipſis dixerat Deus per Iſaiam Prophetam, Manus veſtræ ſanguine plenæ ſunt. Idem profecto, nunc agitur ad literam. Etenim videbitis complures, qui vbi primum à lecto ſurgunt, aquã abluendis manibus ſibi afferri iubent, & præcipiunt ſibi veſtimenta mũdari: & cum ad menſam ſedent, iterum abluuntur, ac deniq; cùm ab ea ſurgunt, iterum aquã manibus expoſcũt. Itaq; ter, aut quater quotidie manus abluunt, vix tamen eſt, qui animam ſuam ſemel ſaltem in die lauare meminerit, cùm illam plerunq; ſterquilinio immũdiorem ferant. Præpone animam tuam caligæ tuæ, dicebat B. Auguſtinus. Quando caligam exuis, ſtatim illam excutis, vt decidat puluis, quare ergo animam tuam, quæ quidem multo pretioſior eſt, pluris nõ æſtimas? quare non curas illam auaritiæ, vanitatis, malarum denique cogitationum puluere excutere, & emũdare? & ſi caliga tua diſrupta eſt, eam conſui iubes, quare ergo animam tuam diſruptam, atque dilaceratam, & in terram, carnem, mundumque diuiſam non ſarcis, eique remedium adhibes? O quam miſerabile eſt hominem, tam diligenter exteriora, tamque negligenter interiora curare. Aliter quidem faciebat Dauid, qui dicit, Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lachrymis meis

2 *Auguſt.*

Iſai.1.

pſalm.6.

2. Reg. 12. ſtratum meum rigabo. Etſi chirographum ſanctus hic à Deo hã-
beat remiſsionis peccati ſui. Vt primum enim ipſe dixit: Peccaui 3
Domino: dixit ei Nathan Propheta: Dominus tranſtulit peccatũ
tuum; non tamen ceſſabat deplorare, maximamque ſingulis
noctibus lachrymarum copiam effundebat. Tu autem cùm in
profundo culparum pelago ſubmerſus ſis, ne vnam quidem no-
ſti profundere.

Non enim lauant manus. O quam diſpares ſunt cogitationes ſeruorum Dei ab illis, in quibus mundani homines occupantur: qui quidẽ res ad animam magnopere ſpectantes cum diligenter curent, atque in ijs intenti ſint, illarum, quæ non ſunt tam vtiles, quæque parui ſunt momenti, obliuiſcuntur: & ſpiritualibus rebus occupati corporalium ſunt immemores. Mali autem vice verſa faciunt, &c. Noſtri primi parentes in ſtatu innocen- 4.
Gene. 3. tiæ, in ſpirituali Dei conſideratione occupati, adeò corporum obliti ſunt, vt ſe nudos incedere non aduerterent. Sic etiam Sancti Apoſtoli adeò intenti erant ſpiritualibus rebus, vt corporalium non meminerint. Hæc autem obliuio eſt ſancta quædam ſolertia. Atque etiam maximis epulonibus neceſſe eſt paſsim ablui, & ſingulis catinis, ſingula mantilia permutare: nam alioquin cum nimios deuorent cibos iam obſcænas facies, quaſi lubricam fornacis ſcopam haberent. Pauperes autem & egeni qui quid edant, non habent, quorſum abluentur? Pauperrimis diſcipulis Domini, qui præ nimia ciborum inopia per agros ibant, & ſpicas ad comedendum manibus confricabant, quid opus erat lauacris? Et horum Phariſæorum malitiam adnotate: quando etenim de Chriſto Redemptore noſtro murmurabant, ad eius diſci- 5
Luc. 5. pulos accedebãt, dicentes: Quare cum publicanis manducat Magiſter veſter? Quando autem de diſcipulis detrahebant, ad ſanctiſsimum Magiſtrum ſe ſe conferebant, dicentes: Quare diſcipuli tui non lauant manus? Hoc eſt officium ſeminatorum ziza-
Simile. niæ, nuncios perniciosos hinc illuc deferre. Nonnullæ ſunt ciuitates, ex quibus non licet mulionibus onerata iumenta deducere, niſi ipſa onerata alijs rebus in vrbem prius introduxerint, qualis eſt Hiſpalis. Sic etiam nonnulli ſunt muliones Sathanæ, qui ad vos accedunt, murmurationumq; ſuarum pondera in vobis exonerant, dicentes: Hoc dixit de te ille homo, &c. Et ex vobis ad alterum onuſti proficiſcuntur: vobis dicunt, quod alter dixit: alteri autem

6 ri autem dicunt, quod vos dixiſtis. Liberet nos deus à tanto malo. Neſcio quid dicam (inquit Beatus Auguſtinus) de hac murmuratione, niſi quod omnibus, ac ſingulis quibuſque optime cõ ſideratis minus malum eſſe ducerem, ſi te adulterum, quam ſi murmuratorem eſſe perſpicerem. Ab adulterio enim cito te cohiberes: culpamque tuam cognoſceres: ſed ab hoc malo difficilli me poteris reſipiſcere. Vix enim quiſquam reperitur, qui ſe murmuratorem eſſe cognoſcat. Et etiam ſi quis ſe murmuratorem eſſe cognoſcat, vix poteſt debitam ſatisfactionem reddere, nec intelligere quantum alterius famam læſerit: auditoribuſque offecerit, qui poſtea malum multiplicant, quod ipſe ſeminauit, cuiuſque cauſa ipſe fuit reuelans, addens, condeſcendens, ſiue approbans, aut quocunque alio modo honori, ac famæ proximi ſui
7 officiens. De his dici poteſt, quod dicitur in Deuteronomio: Deuorabunt eos aues morſu amariſsimo. O quam amarus morſus eſt murmuratio, miſeræ præſertim animę hominis murmurantis, atque etiam audientis, nec non & murmurati, ac infamati. O aues immundæ, & obſcœnæ, quæ proximorum veſtrorum carnibus depaſcimini, ò quam crudeliter æternis tormentis cruciati, hoc penitus perſoluetis. Miſeramini fratres voſmetipſos, Beati Auguſtini exaggerationem de hoc vitio conſiderantes. poſtulanti Dauid: O Domine libera animam meam à labijs iniquis, & à lingua doloſa, dicitur ſtatim: quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam doloſam? At ipſe reſpondit, dicens: Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus deſolatorijs. Sunt (inquit) ſagittæ acutæ, iactæ viri cuiuſdam fortiſsimi manu ardentes, quæq; omnia conſumunt. Vna ſagitta optimi cuiuſq; ſagit-
8 tarij arcu dimiſſa, non peruenit vſque ad mille paſſus. Vna autem iniqui hominis lingua Romã vſque & ad Indias, atque in vltimas orbis regiones peruenit. Et ſtatim incipit Dauid ſuſpirare, dicens: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt: habitaui cum habitantibus Cedar, multũ incola fuit anima mea. Cedar filius fuit Iſmaelis, per quem generatio quædam hominum intelligitur, qui dicuntur Alarabes: qui ab Iſmaele proficiſcũtur. Dicit igitur S. Propheta: O exiliũ, ac vita infœlix quàm ſonga mihi eſſe videris, breuis autem ad lamentandum. O quantus labor, atque ærumna eſt, me inter Alarabes commorari: atque inter homines, quibus nulla Dei cura eſt. (*Alarabes*) qui linguæ ſuæ curam non

Auguſti. tom. 10. ſermo 46. ad fratres in Ere.

Deut. 32.

Pſalm. 119.

habet, neque illam coercet. O quot Alarabes sunt huiuscemodi in orbe terrarum. Sicuti adnotat B. Hieronyn. dicens: Detractionis vitium multos lædit: pauci sunt admodum, qui huic vitio renuncient: raroque inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilẽ exhibere velit, vt non libenter reprehendat alienam. Tantaq; huius mali libido mentes hominum inuasit, vt etiam qui procul ab alijs vitijs recesserunt, in istud tamen tanquam in extremum diaboli laqueũ incidant. O quam terribilia verba, diligenter ea perpendite per charitatem Dei. Et siquidem hoc vitium adeò cõmune est, saltem si leue esset, non tantum malum esset. Quod quidẽ non est dicendum, cum Deus inter horrenda populi illius peccata hoc commemorat, dicens. Viri detractores fuerunt in te. Atque vt apertius quam graue sit hoc vitium, quotque mala secum afferat, cognoscatis, illudque summo odio habeatis, notate quod dicit Spiritus sanctus: Lingua tertia multos commouit, & dispersit illos de gente in gentem, ciuitates muratas diuitum destruxit, & domos Magnatum effodit, virtutes populorum conscidit, & gentes fortes dissoluit. O crudelissimum instrumentum lingua, quæ tantam stragem in hominibus edit, quid amplius ad huius grauissimi mali detestationem superaddi potest.

Hier. in epist. ad Celãtiam. *Ezech. 22.* *Eccles. 28.*

Respondet eis Dominus per aliud, quare, dissimillimum, dicens: *Quare & vos transgredimini mandatum Dei?* Et post responsionem illos appellat hypocritas. Hic multa, & nimis vtilia deteguntur. Primum videre est quomodo mansuetissimus Dominus discipulos suos defendens, tanta cum acrimonia respondit. O Christe verum confugiẽtium ad te refugium, quando Domine apud Pilatum falsis criminibus accusabaris, ne verbum quidem ore proferebas, ita vt miraretur præses: nunc autem cum de discipulis tuis detrahatur, acriter respondes? In quo nos docuisti proximos nostros constantissime defendere, eorumque honorem feruentissime propugnare, in iniurijs autem nobis illatis conticescere oportere. O pastor optime, quam diligenter obuiam exis lupis, & quam constanter oues tuas defendis. Qui suis viribus à ministris iustitiæ nequeunt se defendere, quod nequidem fieri fas est: in Ecclesiam confugiunt, & ipsa quasi mater pijssima eis valet, illosque defendit. Ministri, qui proximorum suorum famam contorquent, sunt murmuratores: à quibus si vultis vos tutari, ne linguarum suarum gladijs vos perstringant,

Matth. 27. Marc. 15. Luc. 23. & Ioan. 18. *Simile.*

12 ſtringant: confugite ad locum ſacrum, ne aduerſus eos gladium
euaginetis, ſin minus circuibunt, & apprehendent vos: ſubmitti-
te aures, & confugite ad Deum, qui eſt optimus locus ſacer, & ibi
protegemini. Quando Aaron, & Maria detraxerunt de Moyſe, Num. 12.
tacuit vir ſanctus, & Dominus eius cauſam ſuſcepit, eumque de-
fendit. Admonet nos Beatus Paulus, dicens: Non vosmetipſos Rom. 12.
defendentes chariſsimi, ſed date locũ iræ: ſcriptum eſt enim mi-
hi vindictam, & ego retribuam. Non dicit, vt à Deo vindictam
poſtuletis. Nam hoc eſſet peccatum, ſed vt Deum quod facit, fa-
cere deſinatis: ipſe enim quod vobis eſt vtilius, faciet.

Murmurabant Phariſæi de diſcipulis Domini: & quia ipſi ta-
cuerunt, nec ſe tutati ſunt, ſuſcepit Dominus eorum vices, dicẽs:
Quare & vos tranſgredimini, &c. illos dedecorans, ſicut ipſi mere-
bantur. Audis tu ò frater murmuratorem de te detrahẽtem: quie
13 ſce, ne perturberis, eo quòd meritò, aut immeritò de te murmura
tur. Quod ſi feceris, in tutiſsimum locum ſacrum confugis: ſatis
bonum patronum habebis. Et plus tibi dico: ſi peccaſti, & infa-
miam vereris: ſique vis, vt Deus maledicentium, atque murmura-
torum ora obtrudat, eoſque concludat, nec te ab illis infamari pa-
tiatur: confitere peccata tua, & age pœnitentiam, reuela te Deo:
hæc etenim eſt via præſtantiſsima, non ſolum ad veniam conſe-
quendam: ſed etiam, vt diuina Maieſtas te ab infamia liberet.
Tunc enim habet ſe Deus tanquam vir nobilis, ac generoſus, cui
ſi te commendes, peccatumque tuum reueles, illud ad tegendum
ſecretum deuincis. Dic ergo, ò frater Deo: Domine tibi detego
peccatum meum, protege me in hac neceſsitate. Et ſic verba illa 1. Pet. 4.
B. Petri Apoſtoli vbi dicitur: Charitas operit multitudinem pec-
14 catorũ, etiá de hac protectione Dei in infamijs intelligi poſſunt.
O ineffabilem Dei charitatem: quot peccatores tegis, nec eorum
vitia in publicum prodire pateris, quia veram pœnitentiam ege-
runt. Cum venit Laban cum famulis, & familiaribus ſuis aduer- Geneſ. 31.
ſus Iacob, & filios ſuos, quia Rachel Idola eius ſurripuerat, cum La
ban omnia, quæ Iacob ſecũ deferebat ſcrutatus fuiſſet, omniaque
eius ſupellectilia euoluiſſet, Idola tamen reperire nequiuit: quia
Rachel ſuper ea inſederat: etſi realiter illa ſurripuerat. Idola ſedẽ
do opetimus, ſi culpas pœnitendo damnamus: ait gloſſa ſuper Glo. ſuper
hunc locum, Rachelem ſuper Idola ſedere, eſt peccatorem pecca c. 31.
ta ſua confiteri, veráque illorum pœnitentiam agere. Et ſic dicit

Isai. 40. Isaias de Deo loquēs: qui dat secretorū scrutatores, quasi nō sint iudices terræ velut inanes fecit. Equidem neque radicato in terra trūco eorū repēte flauit in eos, & aruerunt: & turbo quasi stipulam auferet eos. Adeò reprobū est hoc officium alienorū morū iudicā di vt sæpe numero mendax, & irritū faciat Deus temerariū homi nū iudicium, res aliter disponens, quàm ipsi iudicabāt, vt eos men daces, vanosque reddat in iudicijs suis: misericordia suæ pallio cō uersorum peccatorū mala cooperiens. Aliter etiā peccata nostra Dñs operit, murmuratorūq; ora concludit, videlicet, multis verè pœnitentibus, peccataque sua humiliter confitentibus, tantā gra tiā concedens: vt virtutibus suis, atq; assidua bonorū operū exer citatione hominū murmurationem auferant, turpeq; atque igno miniosum sceleris vestigiū, quod retinuerant, euellāt. Et his duo bus modis intelligūtur verba Isaiæ, quæ sepra cit tuimus. Nam re 16
manentes scrutatores facti mēdaces, cum mendacium hominem annihilet, remanent quasi non sint. Nec radicato in terra trūco. Eorū truncus est eorum malitia: neque verò Deus permittit, hæc quæ cum malitia dicunt in auditorum animos radices im mittere.

Dicit vlterius S. Propheta: Flauit in eos, & aruerunt, & turbo quasi stipula auferet eos. Flauit Christus Redēptor noster in Apo stolos suos suam diuinam grātiam eis impertiēs, & per illā gratiā, quam receperunt, arefacta sunt peccata eorū, & sic non habebant murmuratores, quid in eis apprehenderent. Et Spiritus sancti tur bo, illos in altum extulit, perq; vniuersum mūdū dispersit. Hanc similitudinē adhibuit propheta, vt nobis innotesceat quam facilè peccatorū suorū veniā, famæque suæ restauratiōnē inuenient illi, qui se Deo reuelauerint: facilius etenim culpas nostras dissoluit, 17
quā tu parū puueris furfur, illudque spargis, ac dissoluis, ne vllo vnquā tēpore amplius videātur: quis igitur fratres charissimi tam bono Dño sese reuelare recusabit, qui tā fideliter seruos suos pro tegit, ac defendit? ¶ Alterū q̄ elicimus ex asperitate responsionis Dñi, est scire quā acerbum vultum debemus ostēdere illis, qui co ram nobis de proximis nostris detrahunt, & quanta cum acrimo nia, & acerbitate nos eis respondere oportet. Hoc significat Spiri tus sanctus, dicēs: Sepi aures tuas spinis, & linguā nequam noli au dire: O admirabilem metaphorā, quam nobis hic proponit Spiri
Eccles. 28. tus sanctus, qui in auribus spinas haberet, necessariò compunctu rus erat illum, qui cum aliqua murmuratione ad eas accederet si

18 ſic igitur te habere debes cum murmuratoribus, vt à to ſancta reprehenſione compuncti, & percuſsi proficiſcantur. Quod ſi ij ſint homines, quos tu non ſufficis reprehendere, ſaltem acerbum eis oſtende vultum, ſermonemq; alio diuerte. Satis digni fuerunt hi miſeri Dominica reprehenſione: ſiquidem ſua grauiſsima peccata, cum non animaduerterent, neque cognoſcerent: in illud oculos conijciebant, quod ne venialis quidem culpę in alijs erat reputandum. O quam vſitatum eſt hoc in vniuerſo terrarum orbe. Si vtique tantam de nobis rationem haberemus, quantam de alijs habemus, profecto iam ſancti forte eſſemus. Experientia enim comperimus quando præceptrix eſt cum puellis diſcipulis ſuis, omnes quietas ſubmiſsis capitibus laborare, ita vt viſu ſint delectabiles: veruntamen vbi primum præceptrix foras exit, 19 aut ab eis recedit, ſtatim puellæ conſurgunt, ſaliunt, atque aliæ ab alijs inuicem conturbantur. Si enim quãdiu homo intra ſe ipſum commoratur vitæ ſuæ rationem habens ſingulæ puellæ (hoc eſt, potentiæ animæ, corporaleſque ſenſus) tranquillæ ac ſedatæ munera ſua exequũtur, & iuxta præceptricis (hoc eſt rationis) cõſilium operantur. Sed vbi primũ homo à ſemetipſo exit, alienaſque vitas ac mores ſcrutatur, ſtatim potentiæ ita perturbantur, vt nulla illarũ ſuũ munus exequatur. Liberet vos Deus à fluuio, quando extra alueum exit, tunc enim omnes ripas expurgatas, fœcundaſque relinquit, atque omnem in ſe infert immunditiam, & ſic turbidus, ac obſcœnus remanet. Talis eſt homo, qui extra ſe exit, vt alios ſcrutetur, aliorumque viuendi rationem iudicet: illi enim, de quibus loquitur, detrahit, ac meledicit, ſi iniuriam illam 20 æquo animo patiantur: per virtutem patientiæ fœcundati, mundique remanent: infœlix autem murmurator efficitur quaſi cœnoſus, atque turbidus fluuius, propter peccatorum ſuorũ diluuies. Illa animalia, quæ vidit Ezechiel Propheta: Vnumquodque coram facie ſua ambulabat, id eſt, vnumquodque ſemetipſum præſeferebat: qui Spiritu ſancto ducuntur ſemper vitam ſuam ante oculos habent, vt cum primum minimã quanque imperfectionis maculã perſpexerint, illico eam auferant. Liberet nos Deus ab hominibus, qui ſe poſt ſemetipſos ferunt, hi enim non ſuos quidem, ſed alienos defectus perſcrutãtur. Atque idcirco dixit Deus per Prophetam: Exiſtimaſti inique quod ero tui ſimilis: arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam. Exiſtimaſti (inquit) me ſimilem tui

Similes.

Similes.

Ezech. 1.

Pſalm. 49.

futurum,& quemadmodum tu post tergum tuũ peccata tua po- 21
nis, sic etiam me illorum esse obliturum? Non sic erit vtiq;, sed ar
guam te. Arguere illic non significat reprehendere, sed cum pro-
batione culpam ostendere . Et sic intelligitur illud quod dixit
Dominus: quis ex vobis arguet me de peccato? Ego (ait Dñs) sta
Ioan.8. tuam peccata tua, contra faciem tuam, vt illa manifeste perspice-
re possis, pœnamque grauissimam , quam propter illa mereris,
aperte cognoscas. Hoc faciet Deus quãdo te iudicauerit. Etenim
vniuersum vitæ tuæ discursum ante oculos tuos proponet, quam
noluisti perspicere nec considerare, quando tibi remedium pote
ras adhibere. O dilectissimi fratres diuinam Maiestatem supplici-
ter exorate, vt hoc nunc vobis conferat beneficium, & vnumquẽ
que vestrum coram facie sua statuat, quo peccata vestra cognosca
tis, veramque illorum pœnitentiam agatis.

Dicit vlterius Sanctum Euangelium: *Nam Deus dicit: Honora* 22
patrem tuum. Magnopere notãdum est, cum hi Pharisæi maxima
alia peccata haberent: erant enim superbi, inuidi, murmuratores,
alienorũq; morũ scrutatores: nec verò quicquã illorũ eis obiecis-
se, nisi parũ honoris, quem parentibus suis exhibebãt, vt cogno-
scas tu, ò virgo, & tu adolescens quam graue peccatum cõmittis,
cum parẽtibus tuis debitũ adimis honorẽ. Inter omnia præcepta
Exo.20. Decalogi, huic vno statuit Dñs illic præmiũ, dicens: Honora pa-
trem tuũ, & matrẽ tuã, vt sis longæuus super terrã. Et ratio est, quia
multis videretur amor filij erga patrẽ adeò conformis esse naturæ
& carni, vt non esset meritũ, nec virtutis opus: quæ quidẽ ratio in
alijs præceptis non militat, quia non sunt tam cõformia humani
tati, & sensualitati. Vt igitur hoc præceptũ meritoriũ esse doce-
ret: prẽmiũ illud statuit, quia præmiũ soli operi meritorio tribui- 23
tur. In alijs autẽ, quia manifestũ est illa esse meritoria, non statim
illic præmiũ subiunxit. Etsi (vt vera loquar) temporale illud præ-
miũ, quod illic Dñs propter huius præcepti obseruantiã pollice-
tur: licet illud signum sit hoc opus Deo gratũ esse: nõ tñ est princi
pale præmiũ, quod Deus pro illo largietur, si in gratia & charita-
te factũ fuerit: opera enim tantæ qualitatis ac meriti nõ solet Dñs
persoluere, niſi semetipsum per clarã visionẽ in gloria communi
cãs, æternamq; nobis sui fruitionẽ concedẽs. Hoc quod dixit: Vt
sis longæuus super terram: attenditequam ad literam adimple-
tum est in Sem illo optimo filio, qui patris sui verenda coope-
ruit,

ruit, qui quidē ſexcentos annos vixit: Hic autē honor, quē paren Gene. 11.
24 tibus debemus, non ſolū cōſiſtit in eis honorandis, atque reuerentes tractandis: ſed etiam in eis à ſuis neceſsitatibus ſubleuādis. Filij enim eſſe corporale, quod habent à parentibus acceperunt. Et ſi quidē eis perſoluere non poſſunt aliud illis eſſe reddentes, deuincti ſaltē remanent illud eſſe conſeruare, quod ipſorū parentes habēt. Et hoc, licet ſit neceſſariū liberos pro parentibus vitā ſuam in diſcrimen offerre. Veruntamen ò Deus æterne, quā pauci hoc fa Simile.
ciunt, liberi ſunt quaſi rami, qui eſſe, quod habent, & vitā, qua viuunt, à radice accipiunt, nūquam tamen ipſi radici virtutē aliquā reddunt: ſic etiā filiorū pauciſsimi redeunt, vt faciāt, quod debēt: nec parentū ſuorum neceſsitatibus occurrant: imo potius eorum obitū citius obrepere cōcupiſcunt, vt citius eorū bona hæreditēt,
25 illoſque plurimis litibus, ac moleſtijs affligunt. Abſalō, cum tam 2. Reg. 17.
bonum patrem ſicuti Dauidē haberet eius regnum conturbauit, cumque iniquus quidā homo ei diceret: Percutiā regē deſolatum. Vnum enim virum tu quæris, & omnis populus erit in pace: dicit illic ſacratus textus, placuit ſermo eius Abſalō. Attendite qualis filius erat hic, cui cum diceretur, quod occidendus eſſet pater ſuus, magnopere ſermo ille cōplacuit. Et ſequenti capite dicitur: 1. Reg. 18.
quod exeunte exercitu Dauidis aduerſus Abſalonem, ſtetit rex iuxta portā, & præcepit Ioab, & Abiſai, & Ethai dicens: ſeruate mihi puerū Abſalon. Imperabat vtique Dauid ducibus ſuis, vt quanuis aduerſus eum, eiuſque copias dimicarent, nequaquam tamen illū interficerent, neque percuterēt. O maximā patris pietatē, & diabolicā ſceleſtiſsimi filij iniquitatem, ò quot liberi ſunt ho
26 die in orbe terrarū imitatores Abſalonis, qui pro minori quidē vilitate, quā regni, parentes ſuos in afflictiones inducunt. Et liberi quidem, qui ſe ſe Chriſtianos eſſe gloriantur, qui ſi ethinci eſſent, tolerabilius malum eſſe videretur. Gloſſa ordinaria ſuper illud Eſaiæ, vbi dicitur: Tu autē proiectus es de ſepulchro tuo: dicit Hebræos aſſerere cōſueniſſe Euilmerodach filiū Nabuchodonoſor Gloſſa ſu. ca. 14. Eſai. 1.
regis poſt obitū patris ſui regnum gubernandū ſuſcepiſſe: cumq; vereretur ne forte regnum iterum recepiſſet, quēadmodum fecerat poſt illam inſaniam, quando ſeptēnium tanquam immanis bellua herbas in agris fuerat depaſtus: iuſsiſſe illius cadauer exhumari, & inſruſta minutiſsima diſſecari, atque trecentis auibus comedendum tradidiſſe, quæ poſtquam illud comederunt, in diuerſas

partes illas dimisit sibi persuadens cũ illud feciſſet, fieri non poſſet 17
quod pater eius resurgens regnũ iterũ sibi ſuſtuliſſet. Fidite paren
tes liberis. O quã ignominioſum eſt liberis ingratos eſſe patribus
Eccleſ. 3. ſuis. Vnde dicit Eccleſiaſticus. Quam malæ famæ eſt, qui derelin
quit patrẽ, & eſt maledictus à Deo qui exaſperat matrem. Nullã
habet excuſationem ille, qui parentis ſui filium ſe eſſe negligit:
& negantem parentes ſuos nemo cognoſcit, qui illi in faciem non
conſpuat. In alijs peccatis aliquod excuſationis genus reperire
poſſe videtur: non autem in hoc parentum deſpectu. Et ideo cum
Ambro. li. magna exaggeratione dicit Spiritus ſanctus. Quam malæ famæ
5. Hexæme eſt qui derelinquit patrem. Beatus Ambroſius notabilem quan-
c. 16. dam rem de ciconijs refert: videlicet, quod quando ciconiæ ſunt
adeo ſenio confectæ, vt præ nimia ſenectute illis plumæ deci-
dant, neque volare poſsint, earum filij maximam habent dil. 28
gentiam in eis ſuſtentandis, & huc, atque illuc diſcurrentes ci-
bos afferunt, quibus earum ſenectutem alunt. Et quia nimis
iucundum, atque delectabile eſt auibus volare, aerem q́ue per-
currere, dicit filios in ſimul conuenire vnum ad dexterum, & aliũ
ad ſiniſtrum patris ſui latus alamq́ue illius alis vtrunque ſuppone-
re, & hoc modo illum ad volandum deducere: ita tamen, vt eum
cadere minime patiantur. Ecce quid faciant, vt genitorem ſuum
illi voluptate, ac recreatione afficiant. Ecquis eſſet filius, qui paren
tem ſuum humeris aſportaret, ſolummodo vt eum recrearet, ocu
ti faciunt iſtæ aues irrationales? Quæ nam igitur maior ignomi ia
nobis eſſe poteſt, quam quod aues nos doceant patres honorare?
& eos quidem qui ſunt viri probi, ac iuſti adhuc magis debemus
honorare, quia illorum cauſa plurima nobis Deus confert benefi- 29
cia. Vna ex rationibus, quare mittens Dominus Moyſen in Ægyp
tum, vt Hebræos à ſeruitute liberaret, dixit ei. Hæc dices filijs If-
Exo. 3. rael. Dominus Deus patrum veſtrorum, Deus Abrahã, Deus Iſaac,
& Deus Iacob miſit me ad vos: patres illos tali tempore eis in me-
moriam reuocare, fuit ſignificare illorum ſanctorum patrum bo-
na opera in diuino ipſius conſpectu nimis recentia eſſe, vt pro-
pter ipſorum reſpectum eos ab illo labore, ac ſeruitute libera-
ret. Ideo dixit Iacob filio ſuo Ioſeph benedicens ei cum iam
Gene. 49. obire vellet, Benedictiones patris tui confortatæ ſunt benedictio
nibus patrum eius. In quo manifeſte ſignificauit Sanctus Iacob ſi
bene-

benedictiones, quas intulit filio suo Ioseph adeò apud diuinum
Dei conspectũ valuerũt, vt propter eas ei beneficia cõferrẽtur: hoc
fuisse propter maiorum suorum merita. Quid igitur erit, si nec op-
timos quidẽ parẽtes, quorum causa Deus in vos beneficia cõfert,
honoratis, nec eis benefacitis, sed passim mille amaritudinibus ad
impletis? Etsi Cain tam malus erat, noluit tamen fratri suo Abel in Genes. 4.
conspectu patris sui mortem inferre, ne illum molestia afficeret:
sed dixit ei: egrediamur foras: cũq; essent in agro interfecit eũ. Et
Esau etsi præscitus, & nequã cũ se maxima à fratre suo affectum
inimicia indicaret dixit in corde suo. Veniẽt dies luctus patris mei,
vt occidã Iacob fratrẽ meum. Ne patrẽ suum contristaret. Tu aũt, Genes. 26.
quite Christianũ dicis: cùm frater tuus non tibi primogenituram
sustulerit, si minimũ quodq; molestię aut contumeliæ verbũ tibi
dicit: statim corã oculis patris tui viuũ illũ conaris absorbere. Du-
rissimis & succo carentibus lapidibus præcipiebat Deus in veteri Deut. 21.
lege filios contumaces lapidari. Significans pietatis, ac misericor-
diæ esse indignos liberos, qui cũ parentibus suis misericordia non
vtebãtur. O quã efficacia sunt hæc omnia ad quodcũq; vel saxeũ
cor mollificandũ; atq; efficiendũ, vt firmissimũ quoddã propositũ
cõcipiat adimplẽdi in hoc diuinã Dei voluntatẽ. Dñs vobis ea
det sentire, vt sanctã in vobis faciant operationẽ. Quod si carnali
bus patribus hãc reuerẽtiam atq; respectũ debemus, illosq; hono
rare, atq; alere tenemur: etiã spiritualibus patribus, qui animas no
stras erudiunt, & informant hoc duplex honoris genus debemus
exhibere: videlicet, reuerentiam, & alimoniam, sic nos admonet
32 B. Paulus, dicens: Qui bene præsunt, presbyteri, duplici honore 1. Tim. 5.
digni habeãtur, maximè qui laborant in verbo, & doctrina. Vbi
manifeste ostendit Apostolus illos alere esse illis honorare. Tan-
tum autem est peccatũ, debitum spiritualibus patribus honorem
denegare, vt cũ Deus perditissimã Iudaici populi dissolutionem,
& iniquitatẽ exaggerare vellet, postquã dixerat per Oseã prophe-
tã, Audite verbũ Domini filij Israel, quia iudiciũ Domino cũ ha- Ose. 4.
bitatoribus terræ. Non est enim veritas, & nõ est misericordia, &
non est scientia Dei in terra, maledictum, & mendacium, & ho-
micidium, & furtum, & adulteriũ inundauerunt: & sanguis san-
guinem tetigit: addiderit, in fine dicens: populus enim tuus sicut
hi qui contradicunt sacerdoti. Vt cognoscatis dilectissimi quam
graue sit hoc malum, quandoquidem in resolutione illud assig-

nat

nat cauſam ſuppliciorum,quæ de illis erat ſumpturus. Quòd cũ ita ſit fratres chariſsimi deprecor vos vt rẽ tam odibilẽ Deo diligẽtiſsimè fugiatis. Atq; etiã ſpectat ad honorẽ parentibus debitũ pro animabus eorũ benefacere poſtquã defuncti ſunt,ac proinde dicitur:eleemoſyna enim patris non erit in obliuione. Nam pro peccato matris reſtituetur tibi bonum. Et in iuſtitia ædificabitur tibi,& in die tribulationis commemorabitur tui: & ſicut in ſereno glacies ſoluẽtur peccata tua. Ecce quomodò bona,& ſacrificia quæ pro defunctis parentibus offerũtur; ſibi Dominus grata eſſe affirmat, eorumq́; ſolutionem in filiorum obitum reſeruat. Itaq; quicquid boni pro parentum ſuorum defunctorum animabus filius facit,illud idẽ ſibi facit. Eleemoſynã illã appellat,vt inopiam maximam,quam animæ in purgatorio patiuntur,oſtendat clamo reſque ſignificet quibus ad liberos ſuos auxilium poſtulantes pro clamant, ardentiſsimamq́ue voluntatem, qua ſibi auxilium aliquod ferenti, aliquibuſq; bonis operibus ſuffraganti dexterã porrigunt:ſicuti pauper mendicus quandò extrema neceſsitate opprimitur, fragmentum panis ardentiſsimè deſiderat. Notandum eſt etiam ſolutionem, quam Dominus pollicetur reſtitutionem appellari in iuſtitia ædificatam, propter maximam eius firmitatem facienti bona pro defunctis nõ reddenda merces in re mobili,quæ poteſt deficere, ſed in fortiſsima ædificatione, & redditibus certiſsimis reſeruatur. Verum proh dolor quàm pauci reperiuntur,qui hac miſericordia vtantur. O quàm miſerabile, ac ſanguineis lachrymis lachrymandum eſt liberos tãta cũ tranquillitate parentũ ſuorũ diuitias deuorare,nec tamẽ recordari eos fortaſſe in neceſsitate maxima eſſe conſtitutos. Ne confidatis fratres in hæredibus veſtris etſi filijveſtri ſint,ſed quicquid ante obitum vobiſcum deferre poteritis deferte, hoc eſt quicquid boni ante obitum facere poteritis,diligentiſsimè facite.

Ecclef. 3.

33

34

35

Vir quidam nobilis habebat duos accipitres magni pretij eoſq́; filio ſuo moriẽs reliquit, dixitq́ue illi: Fili mi alterũ horũ accipitrum tibi ſumes:alterũ verò vendes, & offeres ſacrificia pro anima mea. Defuncto igitur patre abijt filius in venationẽ,dimiſitq́; alterum accipitrum poſt perdicẽ qui abiens non iterum reuerſus eſt,quia fortaſsè ab aquilis fuit apprehenſus. Quod cum videret adoleſcẽs dextra ſiniſtram palmam percutiens dixit:ſit ille accipiter pro anima parentis mei. Ecce quales ſunt filij huius tẽpeſtatis.

Non

36 Non ſolum autem in liberis, verum & in teſtamentarijs etiam ſunt hodie maximæ negligentiæ. De Beato Thoma Aquinate legitur cùm nocte quadam à matutinis horis exiret in clauſtro Pariſienſem Priorem inueniſſe, qui iam diebus elapſis defunctus fuerat, à quo cùm in capitulum introductus fuiſſet, dixit ei volenti ad eum accedere prior: Ne ad me accedas, quia viuis comburor flãmis: duodecim enim ſunt dies ex quo in purgatorij pœnis commoror: cuius rei tota cauſa fuit, quia non executus ſum teſtamentum epiſcopi Pariſienſis, cuius teſtamentarius eram. O quam lachrymanda res eſt hæc: q̃ ſint, qui faciant teſtamenta, nec tamẽ qui ea faciant adimpleri. Hoc autem iuſtiſsimum eſt iudiciũ Dei quod ſiquidem tu erga temetipſum crudelis, & impius fuiſti, teſtamentarius, etiam in animam tuam crudelem ſe præbeat, illius obliuiſcens. Sanctiſsimæ Trinitatis nomine vos adiuro fratres mei,
37 vt ad hęc diligentiſsime aduertatis, cum Deus hunc defectum tã graui ſupplicio puniat.

Hoc tam ſublime præceptum præuaricatum fuerat à phariſæis & legis peritis propter ipſorum cupiditatem, dicebant enim melius eſſe ſacrificia in templo offerre, quam parentum neceſsitatibus ſubuenire. Idcirco nunc à Domino tam aſpere reprehenduntur dicente, *Irritum feciſtis mandatum Dei propter traditionem veſtrã: hypocritæ bene prophetauit de vobis Iſaias, &c.* Habebãt hi infœlices ſanctitatem in lingua tãtum modo cum Deo, cor autem cum diabolo. Idcirco loquens Iob de hypocritis dicit: penna ſtruthionis ſimilis eſt pennis Herodij, & accipitris. Herodius, & accipiter altiſsime peruolãt: ſtruthio autem etſi Herodij, atq; accipitris colorem habet, alaſque quaſi volaturus in aerẽ extendit, corpus tamẽ
38 à terra non eleuat. Sic etiam hypocrita videtur iuſtus, cum nõ ſit: videtur volare velle, nec tamen volat, nihil amplius, niſi exteriorem ſpeciem, & apparentiam habet. Idem quod inter naturam & artem, idem inter veram falſamque iuſtitiam intereſt. Natura quippe in hominis generatione à corde fabricari incipit, poſtea verò alia exteriora membra fabricantur. Sic etiam vera iuſtitia prius cordis interiora curat exornare, & perficere: poſtea vero exteriora componit. Ars nõ interiora quidem, ſed exteriora curat. Pictores etenim, inſculptores, & imaginarij non cor quidem, aut inteſtina hominis, ſed exteriora membra, videlicet vultum, manus, oculos, atque ora depingũt, & inſculpunt. Talis eſt falſa iuſti-

Iob. 39.

Simile.

Eccleſ. 11.

tia

tia. Idcirco dicitur, non laudes virum in ſpecie ſua, nec ſpernas hominem in viſu ſuo. Breuis in volatilibus eſt apis, & initium dulcoris habet fructus illius. Nimis vſitatus eſt defectus hic in orbe terrarum. Omnes enim ſecundum exteriora iudicamus. Non conſiſtit vis domus in exteriori ſuperficie depicta: ſed in interiori, in optimis ſcilicet fundamentis, fortiſsimiſque parietibus fortitudo ſita eſt. Homines ſunt bonæ ſuperficiei, nec quicquam amplius in eis ineſt boni: ſicuti hi, de quibus Dominus ait: cor eorum longe eſt à me: quod vtique inſtantius Deus petit, hoc illi minus tradunt, dicit Deus. Fili præbe mihi cor tuũ. Nõ petit Deus præcipue ab homine, caput, oculos, manus, aut pedes: ſed mitiſsimum, atque leniſsimum cor poſtulat. Quod ſi vere illi tradiderimus, cætera omnia facillime largiemur. Idcirco diligentiſsime conabatur Dauid hominibus perſuadere, vt corda ſua in Domino collocarent, dicens: ponite corda veſtra in virtute eius. Ne tam pretioſum quid in ſecularibus immunditijs collocetis. Diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere. Quo lapillus pretioſior eſt eo in meliori, atque pretioſiori metallo ponere curatis, ſicut in auro: ex omnibus huius mundi pretioſius nihil eſt corde. Qua propter illud in diuinitatis Dei auro includere curate. Nõ hic obiurgat Dominus hos Phariſæos, quia illum ore laudabant, ſed quia cordis intentio verbis non conſonabat. Dilectiſsimi fratres hunc optimum Dominum oris laudibus ex initimo cordis affectu deductis collaudemus: & ſic laudes noſtræ diuinæ maieſtati complacebunt, & illis diuinam ipſius gratiam promerebimur vt Deum in æternum laudaturi in gloriam conſcendamus. Amen.

Prou. 23.

Pſalm. 42.

Feria. VI. poſt Dñicam. III. In Quadrage.

Venit Ieſus in ciuitatem Samariæ quæ dicitur Sichar. &c. Ioan. 4.

TÆDIO Affectus Dominus propter phariſæorum malitiam, atque duritatem animaduertẽs quam parum in eis cœleſtis ipſius doctrina proficeret, decreuit illos derelinquere, & in Galilæam proficiſci. Quo vt peruenire, dicit Sanctus Euangeliſta.

liſta: oportebat eum tranſire per mediam Samariam. Et venit
3 in ciuitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar. Hæc eſt ciuitas, quæ Sichem priſcis olim temporibus dicebatur, videlicet quando Iacob illac pertranſijt, ibique eius filia Dina pudicitiam virginitatis amiſit. Et ob hanc cauſam euerſa eſt hæc terra. Attendite autem maximam Dei miſericordiam: nam poſt tot millia annorum, ex quo ciuitas illa vnius fœminæ cauſa perdita, atque in perniciem tradita fuerat, hodie Dominus per alteram mulierem omnes illius ciues ſaluos facit atque ad ſe conuertit. In quo ſignificatum eſt: ſi per vnam mulierem, videlicet Euam tantum detrimentum mundo aduenit: per aliam mulierem longè diſsimillimam, ſcilicet, per virginem ſacratiſsimam dominam noſtram Mariam eidem remedium, totiuſque ſalutis initium aduenturũ. Gene. 34.
Acceſsit igitur Dominus iuxta prædium, quod dedit Iacob Io-
3 ſeph filio ſuo. Super hanc antiquam melioritatem hæreditatis, quam S. Patriarcha Iacob filio ſuo Ioſeph reliquit notabile quoddam animaduertere operæpretium erit. Omnibus (credo) compertum eſt (ſicuti refert Sacra ſcriptura in libro Geneſis) Ioſeph à fratribus ſuis venditum fuiſſe, & de manu in manum in eum ſtatum peruenisſe, vt totius Ægypti gubernator eſſet, adeòque æſtimatum fuiſſe, vt Saluator mundi diceretur. Cùmque primus eſſet à rege non reperietis in ſacris literis eum liberis ſuis in illa terra hæreditatem aliquam reliquiſſe. Sic vtique (nihil minus) faciunt hodie magnates, quiq; aliquid apud regem valent: ſed ipſi vniuerſa cupiunt deglutire. Dic mihi vir ſancte, quarè liberis tuis in Ægypto primogenituram, aut hæreditatem aliquam non relin-
4 quis? liberet me Deus (ait vir ſanctus) ne tale faciam. Primogenituram oportet eſſe virtutum. Quod autẽ melius, atq; beatius liberi mei habẽt, eſt nihil in Ægypto habere: ſic enim patefactũ habebunt aditum ad proficiſcendum in terram promiſsionis, expeditamque inuenient viam: primogenituræ namque atque diuitię cõpedes eſſent, quibus detinerentur ne ab Ægypto exirent. Ex alia autem parte reperimus Patriarchã Iacob hanc hæreditatem filio ſuo Ioſeph reliquiſſe. Gen. 33. & 48. & Ioſ. 24. Gẽ. 37.

Quid igitur hoc ſignificare dicemus? Dico in hoc demonſtrari, diuitias ex ſe nec malas, neque bonas eſſe, ſed tales eſſe qualiter vnuſquiſq; illis vſus fuerit. Imò verò bonæ & nõ malę ſunt ex natura ſua, ſiquidem Dei creaturæ ſunt. Pulſatur hic fiſtula, quam cum audis ſummopere delectaris, tam dulci *simile.*

atque

atque ſuaui modulatione: quam fiſtulam alius accipit, & ita rude, 5
itaq; inepte illam tangit, vt illam nolles audire. Quid eſt hoc? nũ quid fiſtula non eſt eadem? ſic. Sed qui eam tangũt diſpares ſunt in tangendo. Alter diuinitus illam tangit atque optimum edit ſonum, alter vero tam male illam pulſat, vt nequis eam velit audire. Sic eſt in diuitijs: ſunt duo viri quorum vnuſquiſque habet quatuor milia tolẽtorum. Vnus plurima cum illis miſericordiæ opera exercet: alter vero in ludis, ac profanitatibus illa conſumit. De priore vniuerſi benedicunt, omneſque illum laudant, Deo, Angelis & hominibus placet. Et ſic dicit Dauid de diuite bono: Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, &c. de malis autem diuitibus dicit. Ideò tenuit eos ſuperbia, operti ſunt iniquitate, & impietate ſua: prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum. Ex diuitijs enim tanquam ex adipe, & pinguedine 6
compreſſa nimiam gulam, ſenſualem turpitudinem, aliaſque quã plurimas iniquitates elegerunt. Idcircò Sanctus Ioſeph diuini ſpiritus lumine illuſtratus, liberis ſuis in Ægypto primogenituram, neque hæreditatem aliquam reliquit, ne illis mali occaſioni eſſet. Sanctus autem Iacob filio ſuo Ioſeph hæreditarium prædium reliquit, cognoſcens illum bene eo eſſe vſurum, videlicet ad gloriã Dei, atque proximorum vtilitatem.

Pſalm. 40.

Pſalm. 72.

In hanc ergo hæreditatem, in qua erat fons Iacob, acceſsit diuinus Dñs, *Fatigatus ex itinere*. Nõ enim equitabat Dñs, neque in curribus incedebat, ſicuti nunc fieri ſolet. Quæ quidem ſatis magna abuſio, atque profanitas eſt, multæque res ad Dei miniſterium, ſpectantes, propterea deſinunt fieri: multæ miſſæ, ac conciones non audiuntur ſiue quia currus nõ eſt adaptatus: ſiue quia nõ eſt 7
domi, ſiue, quia equus non habet ſoleas ferreas, &c. Ecquid opus eſt: ſi venitis in miſſam, aut concionem à Deo peccatorum, veſtrorum veniam petituræ, ſiue ad peccata veſtra confitendum accedi tis, cũ nudis pedibus incedere deberetis: in curru venire, & inhoneſtas quidẽ? currus enim, *Es vn mirador*, quẽ ex eo facitis, ad vniuerſas vias perſpiciẽdas, & liberius ex illo aſpicitis, quã ſi pedites incederetis. Si enim pedites veniretis, oculos in terrã conijceretis conſpiciẽtes vbi pedes ponẽdi eſſent, ne caderetis, nec vero adeo diffuſos, ac diſſolutos oculos huc atq; illuc immitteretis, ſicut in curru facitis, vbi cadere nõ timetis. O maximam Chriſtianorũ cõfuſionem qui humillimi Ieſu ſectatores ſe eſſe profitẽtur: qui cũ

poten-

8 potentiſsimus eſſet Deus, vniuerſaliſque rerum omnium Dominus pro ſalute noſtra homo factus pedes, ac nudis pedibus per vias ambulabat. O fratres mei quare non fatigamini, vt hunc optimum Deum, ac Dominum quæratis; ſiquidem vt vos ipſe quærat tantopere fatigatur? ò ineffabilem Deum, qui non contentus eſt quod omnia propter hominem quaſi fatigata reuoluantur, cælũ gyris ſuis; terra poſtquã plurimos, atq; vberrimos protulit fructus tandem quaſi defeſſa infructifera remanet, & ſterilis: apes aerẽ tranãtes per prata diſperſæ ad mella fabricanda, quibus fætida hominum ora delectenrur flores inquirũt, atq; omnes deniq; creaturæ in noſtri miniſterio occupantur, & tamẽ hæc omnia parum Deo viſa ſunt, niſi ipſe etiã pro nobis fatigaretur. O benedictus, & glorificatus ſit talis Deus. O miſerum atq; infœlicem hominem, qui
9 ne duobus quidem paſsibus pro eius amore vult pedem mouere: O glorioſe Apoſtole Paule quã diligẽter tu, ſocijque tui cæleſti Magiſtro in hoc reſpondere curabatis: ſiquidem dicebat, Memores enim facti eſtis fratres laboris noſtri: & fatigationis nocte & die operantes ne quẽquam veſtrum grauaremus, prædicauimus in vobis Euangelium Dei, vos teſtes eſtis, & Deus. Vos ergo fratres mei propter quem vos fatigatis? O miſeri homines quot defatigationes perfertis pro voluptatibus, honoribus, ac cupiditatibus: veruntamen nunc errorem iſtum non cognoſcitis, fatigationeſq; ac labores iſtos, vt paſsione cæci eſtis, optimè toleratos eſſe ducitis: Maledicti autẽ, atque infœlices, qui æternis cruciatibus in impiorum ſedibus contorquentur; cùm pœna eorum oculos aperuerit, qui culpæ voluptate clauſi tenebantur, dicunt modo: laſſati ſumus
10 in via iniquitatis, & perditionis; & ambulauimus vias difficiles: viam autem Domini ignorauimus. Ne paſſum quidem in via Domini ambulare norunt. Attendite igitur vos fratres mei vtrum ſic faciatis, & opportunum vobis remedium adhibete. Hoc vos per charitatem Dei inſtantiſsime deprecor. 1. Theſſ. 2. Sapien. 5.

Sidebat ſic ſuper fontem. Sic; id eſt, quomodo fatigati homines ſedere conſueſcunt. Homo mirificæ complexionis ſanguineus, vbi primum defatigatur, pulcher vt roſa efficitur: mirabiliter quippe pulchritudo cum calore accreſcit. Etiã ſedebat ſic (ſecundũ Chryſoſtomũ) vt pauper quidã, & infimæ cõditionis homo. O quã mirabilis viſu eſſet rex ſine ſella, & conopæo, quomodocũq; ſedens: quaſi dicat: Regẽ atq; Deum illũ à cœleſtibus ſpiritibus adoratũ, Chryſoſt.

videretis, absque throno, & maiestate sedentẽ quasi mendicũ: sic 11
quasinõ esset Deus sedebat sic, sicuti nobis opꝰ erat. Necesse nobis
erat Deus quidam fatigatus. Ecce igitur Deum, qualis vobis opus
Hebr. 4. erat. Hac consideratione nos magnoperè consolatur B. Paul. dicẽs:
Teneamus spei nostræ confessionem. Non enim habemus pontifi
cem, qui nõ possit cõpati infirmitatibus nostris: tentatum autẽ per
omnia pro similitudine absq; peccato. Adeamus ergo cum fiducia
ad thronũ gratiæ eius, &c. *Sedebat sic.* Sic, vtsũ erga nos amorẽ ardẽ
Simile. tissimũ patefaceret. Infirmatur vxor cuiusdã viri nobilis, qui vt eã
summoperè diligit, fatigatus nec edit, nec bibit, quoadusq; valetu-
dinem ipsa recuperet. O maximã considerationẽ Christi Iesu filij
Dei! contemplamini nullũ in toto terrarũ orbe virum vnquã exti
tisse, qui vxorẽ suam tam ardenti amore diligeret, sicuti Christus re
,demptor noster Ecclesiam suam dilexit. Hunc amorem aperte sig 12
nificauit omnibus illis dulcissimis vocabulis, quibus illam in canti
Canti. 2. cis alloquutus est dicens: Amica mea, speciosa mea, columba mea,
formosa mea. Atq; etiam cùm dixit: Ne euigilare faciatis dilectam.
Quod verbum cum illa singularitate maximam habet emphasim.
Et quia hæc sponsa infirmabatur, idcirco eius sponsus non quiesce
bat, sed fatigatus huc atq; illuc incedebat. Postquam autem illã re-
demit, glorioſus, in sua sancta resurrectione apparuit.

Simile. *Fatigatus extinere sedebat sic.* Solent reges & magnates etsi delica-
tissimis, atq; optimè cõditis cibis refecti sunt, venatiõis cibo, sicuti
ceruo, aut apro, aut aliũ syluestrium ferarũ genere delectari. Et sic
in his feris venãdis montes, ac valles curentes illas insectãdo fati-
gantur. Sic etiam vnigenitus filius Dei delicatissimis auibus assue
factus (qui sunt innumerabiles Angeli, in cælo cõmorãtes) in hũc 13
mundum venit, atq; in peccatoribꝰ venandis fatigatus est: qui tan-
quã feræ in peccatorũ suorũ nemoribus inclusi latebant: & quasi
aues agrestes, ac indomitæ extra ipsius amorem volitabant. Et sic
hodie sedit iuxta fontem; quia ad fontes, & riuulos solent aues bi-
bituræ accedere: & ars est aucupũ ad eas aucupãdas, illic laqueos
suos tendere. O Christe, suauissime animarum nostrarum amor,
quid facis hic Domine sedens super hunc fontem? sedeo (inquit)
hic tanquam laqueus: ventura est enim huc quædam passercula,
quam meo amore volo apprehendere.

Sic sedẽte Dño: *venit mulier de Samaria haurire aquã.* O admirabi
le mysteriũ, cũ filius Dei solicitior esset, ardẽtiusq; sitiret animarũ
salu-

14 ſalutem, quam materialem aquam in meridie, in ardentiori ſolis calore, in deſerto, accedit hæc mulier ad hauriendam aquam. Super hoc aduertite, habentibus bona deſideria nunquam deeſſe in quibus rebus ea exerceant. Sicuti hic apparet, in hac enim ſolitudine vbi nulla opportunitas faciendi boni eſſe videbatur hic conuertendam mulierem reperit. Patriarcha Abraham quando peregrinabatur, in caſula quadam morabatur, peregrinoſque ſecum excipere ſolebat. Cumque veſperi quodam maxima cum anxietate ad oſtium tabernaculi ſui exiret, acceſſerunt tres Angeli peregrinorum ſpeciem ferentes. Eccè quomodo deficientibus pauperibus, quibuſcum bonam voluntatem ſuam adimpleret, venerunt Angeli: Quando autem Angeli deeſſent, Deus ſe pauperem faceret, vt cum eo tuum ſanctum propoſitum exerce- *Genc. 18.*

15 res. Idem etiam faciunt mali, veluti ſiquis eſt luſor, nec tamen quocum ludat, inuenit, cum lapidibus ludet, ipſaſque chartas ſolus manibus euoluet. Cùm Chriſtus Redemptor noſter eſſet in templo; quia Phariſæos cum ſeueritate reprehendit, ſeque verum Dei filium eſſe apertiſsimè comprobauit: dicunt: Blaſphemauit: lapideſque in templo arripiunt, ad eum lapidandum. Et diligenter penſandum eſt, eos in templo (quod quidem auro mundius erat) lapides reperiſſe contra Dominum: omnia enim malignum peruerſique animi hominem videntur adiuuare ad operandum malum. Et vbique ad illud exercendum occaſionem inuenit. Quapropter fratres optimas intentiones, ac deſideria habere curate, Deus enim plenas manus vobis largietur ad ea exequenda: ſicut in meridie, & in ſolitudine occaſionem Do- *Simile.* *Ioan. 8. & 10.*

16 minus inuenit, vt ſanctum propoſitum ſuum adimpleret. Quando autem propter aliquod impedimentum illa ſancta deſideria opere non potueritis exequi: hoc tantum nobis Deus remunerabit. Voluit Dauid templum Domini conſtruere, quod ei prohibitum fuit, quia vir ſanguinum fuerat: illam autem voluntatem ei Dominus acceptauit, & ſic dixit Salomon: Cùm fuiſſet voluntas Dauid patris mei, vt ædificaret domum nomini Domini Dei Iſrael: dixit Dominus ad eum: Quia hæc fuit voluntas tua, vt ædificares domum nomini meo: bene quidem feciſti huiuſcemodi habere voluntatem: ſed non tu ædificabis mihi domum. *2. Paral. 6.*

Venit mulier de Samaria. Mulier quò tendis? eo (inquit) ad

hauriendam aquam. Nullius alterius rei meministi? Nunquid 17
peccatorum tuorum recordaris? Non vtique. Anne meministi
Messiæ? non. Nullam aliam cogitationem deferebat hæc mulier;
nisi hauriendæ aquæ. Cumque absque Messiæ cogitatione gra-
deretur, Messiam inuenit, & cum peccatorum suorum con-
tritionem non deferret, illam reperit, O ineffabilem Dei mise-
ricordiam! quum enim homines de vtilitatibus suis, secularibus-
que rebus agendo magnopere delectentur, in his ipsis negotijs
inspirationem quandam eorum animis excitat, saluationisque
suæ patefacit viam. Cùm nullam aliam cogitationem deferret
1. Reg. 9. & 10. Saul, nisi perquirendi asinos patris sui, regnum inuenit: sic sæpe
numero cùm homines Dei sint immemores, in illis rebus, quibus
occupantur vult Deus illis apparere. Attendite quibus negotia-
Act. 9. tionibus intendebat Beatus Paulus quando illi Deus apparuit, 18
eumque ad se conuertit. O quam meritò dixit ipse Sanctus Apo
Philip. 2. stolus: Deus est enim qui operatur in nobis, & velle, & perficere
pro bona voluntate. Ipse nobis infert desiderium, & ipsemet illad
exequitur, sicuti apparet in hac muliere, & in B. Paulo. Ex his
verbis occasionem acceperunt hæretici huius tempestatis affir-
mandi nos nullum opus bonum facere posse, sed omnia à Deo fie
ri. Vnde & liberum arbitrium negant. His respondet Beatus Au-
Augusti. lib. de Eccles. dogmatibus. gustinus dicens: initium salutis nostræ Deo inspirante fit. Deus
enim mentem illuminat, voluntatemque excitat, ac commouet:
veruntamen postquam hoc modo animam excitat, non cogit vo
Lege. F. Alphons. à Castro, de Hæres. libr. 9. Verbo libertas. luntatem, vt bona faciat, sed in suo libero arbitrio illam relinquit
& sic in eius potestate est cum Deo in ijs, ad quæ ab ipso incitata
est, conformari, an non. Quòd si Deo conformari velit, ipse in 19
promptu est, vt ei auxilietur. Atque ideò dixit Beatus Paulus:
1. Cor. 3. Dei enim coadiutores sumus: non dicit Deum solum hoc face-
2. Cor. 5. re, sed Deum, & nos simul cum ipso. Et alibi, abundantius illis
omnibus laborauit: Non ego autem, sed gratia Dei mecum. Vter-
que hoc fecimus: non autem ego solus. Quadam similitudine
Simile. hoc intelligetis. Est hic homo dormiens, qui longum iter factu-
rus est, sic dormiens non posset iter facere. Ad quem alter ac-
cedit, dicens: Eia homo surge: magnum enim tibi iter faciendum
restat. Hic non eum cogit ad ambulandum: quod si eum deficere
videt pane suo illum cibat, vinoque potat, & commeatu suo illum
alit, quem si defatigari animaduertit secum in equum facit ascen-
dere.

20 dere. Sic vtique facit Deus nobiſcum longum, videlicet vſque ad cælum iter facturis. Voluntas noſtra quaſi ſoporata niſi à Deo excitetur, nequaquam ad bonum commouebitur. Illam igitur Deus excitat, & ne deficiat ſacris cibis illam alit: quæ ſunt diuina ſacramenta, & gratiæ; & ſuper merita ſuæ ſanctiſsimæ humanitatis illam collocat. Ecce quàm alto ſopore dormiebat hæc peccatrix, ſiquidem ſaluationis ſuæ immemor exiſtebat. Accedenti autem illi ad puteum cœpit Dominus, vt illam excitaret, & commoueret dicere: *Da mihi bibere*. Quomodo Domine aquam petis cùm tanto calore exardeſcas; nec tamen quicquã hodie manducaueris? Expecta pauliſper quouſque veniant diſcipuli tui, qui cibos empturi in ciuitatem abierunt, & poſtquam venerint, buccellam comedes, & poſtea bibes. O parum ſcitis: bibere eſt cibus meus. Exorſus eſt Dominus hunc
21 ſermonem, ſi enim ipſe non incepiſſet, mulier non ei loqueretur, & ita peccatrix abiret, ſicuti veniebat. Sed alloquutus eſt eam vt occaſionem ſumeret illuminandi eam, & ad bonum concitandi. Dixit autem: da mihi bibere, vt quàm ardentiſsimam ſitim haberet illius conuertendæ patefaceret. Magis nanque ſitis; quam fames fatigat. Et ſic pendens in cruce dixit, *Ioan.19.* ſitio: cùm non tam corporalis ſitis, quam qua ſaluationis noſtræ auidiſsimus erat, eum fatigaret. Tanta erat ſitis qua in cruce æſtuabat vt integrum latronem vno ſorbitu biberit. O quantopere bonus Ieſus ſalutem noſtram ſitiebat: quis ei aquam da- *Luc.23.*
bit, ſicuti Rebecca illa dedit ſeruo Abrahæ dicens: Bibe Domine *Gene.24.* mi? nunquid eſt aliqua anima, quæ ei aquam porrigat, eiuſque
22 ſponſa fiat? eſt ne aliquis diues, aliquis vir nobilis, iuuenis virgo; aut deniq; aliqua matrona, quæ vero Eliæ fatigato, longoq; itine *3. Reg.17.* re laſſato obuiam exeat, atque aquam præbeat? videamus nunc quiſnam exurgit ad eum hodie ſitientem potandum. O quanta confuſio, quod cum tot animæ hic ſint nulla ſit quæ huic neceſsitati ſubueniat: & ſic bonus Ieſus ſitiens maneat. O Domine cum tu ſis fons aquæ viuæ, ex quo flumina erumpunt, quibus paradiſi arbores irrigantur: quomodo hodie ex alieno puteo aquam expoſcis? Habeo enim (ait Dominus) talem ſitim, quam nemo niſi peccator poterit extinguere. Conſideret igitur vnuſquiſque Deum aquam ab ipſo poſtulare. Verum proh dolor! Nimis

vtique miserabile est nos tota die aquam diabolo haurire. Haurit 23
iuuenis, virgo vir primari⁹, &c. à mane vsq; ad vesperũ aquam, vt
bibat Sathanas: nec viro minima quædã gutta Iesu Christo hauri
tur. O animæ ingratæ date bibere huic optimo Domino, qui in
meridie nec buccellam quidẽ panis comedit; & vase aquæ vestræ
vult se tam fero refocillare. Quid domine, vis tu per vrnam istã bi
bere, cum per ipsam diabolũ bibisse cognoscas? in vase, per quod
toties bibit Sathanas, atq; idcirco ore confracto, hoc est in tã im-
munda anima, os tuũ vis ponere? Nullũ est genus immunditiæ,
quod in cor meũ non fuerit ingressum, & tamen per illum vult
Deus bibere. O benedictus, & glorificatus sit talis Dominus.

Etiam ab hac muliere aquã exposcit, vt significaret velocita-
tem, qua eius anima peccatrix erat conuertenda. Pro quo nota
Deum quãdo peccatores vult conuertere, alios comedere, alios
bibere. Quod bibitur, celeriter deglutitur, & transit in stomachũ: 24
quod autẽ editur, necesse est nimium mandi, atque inter dentes
reuolui. Nonnulli sunt peccatores, adeò duri, atq; obstinati, quos
vt Deus ad se attrahat, atque per gratiam in se incorporet necesse
est illos manducare, plurimisque morsibus illos demollire; hoc
est, plurimos illis labores immittere, morbisque atque afflictioni
bus conterere: priusquam illos in se incorporet, atque iustificet.
Iob. 33. Hoc significauit Sanctus Iob dicens: increpat quoque per dolo-
rem in lecto: & omnia ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei
fit in vita sua panis, & animæ illius cibus ante desiderabilis. Tanta
est Dei reprehẽsio, vt peccatoris ossa faciat stridere, hoc est, (Cru-
xir.) per ossa significantur hic bona temporalia, diuitiæ, pecuniæ-
que dicuntur autem ossa, quia illis mollis caro sustinetur: sine qui
bus persistere, atq; ordinate sustentari minime posset. Vitia, quæ 25
carnis nomen sibi vendicarunt, non possunt absque pecunijs su-
stẽtari, hæc etenim sunt eorũ ossa. Ad guiã, ludum, sensuales tur-
pitudines, ac denique honores sustentãdos necessariæ sunt pe-
cuniæ: sine quibus parum profecto fieri potest. Tollite hæc os-
sa, & vniuersa ista caro in terrã procidet. Morbis igitur (ait
Sanctus Iob) efficit Deus vt diuitiæ consumantur, detinens diu
peccatorem grauissimis morbis laborantem in lecto, plurimis-
que illum doloribus conterens, & sic eius ossa marcescunt. Et
statim ei panis est amarus, & omnia, quæ ipsi antea dulcia vi-

debã-

26 debantur. Hæc enim infirmitate contritus conuerſus eſt, omniaque, quæ ſibi antea voluptatem afferebant, execratus eſt. Alij ſunt peccatores molliores, qui primo ictu conuertuntur: & hos quidem bibit Deus, abſque enim eo, quod eos dentibus conterat, in ſtomachum includit, atque in corde charitate eq; ſua collocat. Talis fuit hæc peccatrix: & ideo ei dicit: da mihi bibere. Hoc eſt, velociter ad me conuertere ſicuti reuera factum eſt.

At illa reſpondit, *Quomodo tu Iudæus cum ſis, &c.* In quo illum Iudæum eſſe cognouit? in veſtibus, ac ſermone. Rex Ochozias 4. Reg. 1.
famulos ſuos miſit vt Deũ Accaron cõſulerent, vtrùm ex morbo quo grauabatur, eſſet ſanãdus: quibus, deſcendens Elias Dei imperio de monte, obuians dixit. Nunquid non eſt Deus in Iſrael, vt eatis ad conſulendum Beelzebub? quam obrem hæc dicit Do-
27 minus: morte morietis. Reuerſi ſunt igitur nuntij ad regem, qui euentum ei recitarunt: eoſque rex interrogauit dicẽs: cuius figuræ & habitus eſt vir ille qui occurrit vobis, & locutus eſt verba hæc? at illi dixerũt: vir piloſus, & zona pellicea accinctus renibus. Et ſtatim per ſigna cognouit rex illũ eſſe Eliã, dixitq; ad eos: Elias Thesbites eſt: in veſtitu, & aſpectu cognitus fuit ſeruus Dei. O bone Deus, neſcio vtique quomodo hoc dicam. Dicite fratres mei quomodo cognoſcentur Chriſtiani in veſtibus: ſiquidem nunquam Ethnici quantumuis diuites, atque potentes eſſent, tam prophanis veſtibus vſi ſunt, qualibus vtuntur modo ij, qui Dei Euangelium profitentur? tot etenim veſtibus vtuntur, tamque perpolitorum veſtituum inuentiones exquirunt: ij præſertim, qui in ſacroſancto baptiſmatis ſacramento diabolo pompiſque eius re-
28 nuntiarunt: ita vt & Turcæ etiam de Chriſtianorum prophanitate detrahant. Cùm Dauid iam in mortis articulo eſſet, dixit filio ſuo Salomoni: Tu noſti, quæ fecerit mihi Ioab, qui effundit 3. Reg. 2.
ſanguinem belli in pace, & poſuit cruorem prælij in baltheo ſuo: qui erat circa lumbos eius, & in calciamento ſuo, quod erat in pedibus eius. Facies ergo iuxta ſapientiam tuam, & non deduces canitiem eius pacifice ad inferos. Hic dux Ioab doloſe alium ducem interfecit. Et ſicut dicit hic Dauid ſanguine ducis interfecti 2. Reg. 20.
baltheum ſuum intinxit, quaſi diceret: hic quod feci, perſpicietur: cruorem in ſignum victoriæ accepit glorians ſe de malo, quod fecerat. Veruntamen licet Dauid fraudulentum hoc homicidium maxime doluit: quia illo, propter ſuperuenientia

hoſtiũ prælia: ſibi opus erat, aliquandiu hoc diſsimulauit: quan- 29
do autem obire voluit, iuſsit illum interfici, quia homicidium per
petrarat, & de peccato ſuo fuerat gloriatus. Maximum malum eſt
vos in veſtibus veſtris homicidium, ſuperbiamque veſtram ſcri-
ptam deferre. Non ſufficit vos eſſe peccatores: ſed de peccato ve-
ſtro gloriamini? maxima peruerſitas. Ecquid aliud nimia orna-
menta veſtra eſſe arbitramini, niſi titulos peccati Adæ? veſtes
enim neceſſarias eſſe in peccati pœna datum eſt. Vos igitur de pœ
na peccato iniuncta gloriari, illaque tanquam elegantia vti quo-
dam modo nihil aliud eſſe videtur, niſi peccatum optimè factum
Iob. 40. fuiſſe affirmate. Cauete igitur ne faxit Deus vt ſiquidem de malo
gloriamini, æternis illud pœnis perſoluatis. Dicit Dominus: ſi ha-
bes brachium ſicut Deus circunda tibi decorem, & in ſublime eri-
gere: & eſto glorioſus & ſpecioſis induere veſtibus. Quaſi dice- 30
ret: ſed ſiquidem debilis, atque imbecillis es quaſi formica, aut
aranea, & es homuncio viliſque terræ vermiculus, quare tam pō-
paticis ac ſumptuoſis veſtibus te vis induere. O fratres chariſsimi
per charitatem Dei vos rogo, vt conſideretis vos cras, aut citò eſ-
ſe morituros, atque in cinerem conuertendos. Vt quid tam deli-
cate ſumptuoſe, atq; profanè corpora iſta tractatis, cùm idcircò
tantis malis occaſionem præbeatis? loqui autem hic quomodo
Simile. Chriſtiani ſermone cognoſcerentur, oblongũ, vtique foret. Iam
enim verba noſtra nõ ſunt tanquã eorum qui animæ immortali-
tatem credunt præmiaque, atque æterna ſupplicia hominibus pre-
parata eſſe confitẽtur. Nõ etenim mihi perſuadere poſſum Ethni
Socrates. cos turpius, atque obſcæniùs loqui, quam plurimi Chriſtiani lo-
quuntur, modicam autem animaduerſionem, qua etiam de proxi 31
mis noſtris loquimur, quis ſatis dignè poterit explicare? Id demũ
ore oſtendimus, quod in corde habemus. Medici bonũ, ac malũ
morbi, videlicet vtrum ſit periculoſus nec ne, per linguam digno-
ſcere conſueſcunt. Sic etiam in verbis corruptio, aut integritas cõ
ſcientiæ magna ex parte reuelatur. Vnde interrogatus maximus
ille Philoſophus Socrates quid ſibi de cuiuſdam adoleſcẽtis phy-
ſionomia videretur, dixit iuueni: loquere, vt te cognoſcam: ſig-
nificans quippe certiorẽ hominis cognitionẽ in lingua ſitam eſſe.
1. Reg. 16. Dixit famulus quidam Saulis de Sancto Dauid: vidi virum pru-
dentem in verbis. Non dixit prudentem in negotijs: nam licet
omnibus rebus agendis neceſſaria ſit prudentia: multò tamen

magis

32 magis loquendo neceſſaria eſt: qui ſic prudens fuerit, non nociua quidem, ſed potius exemplaria, ac pietatis plena verba loquetur.

Reſpondit Ieſus, *Si ſcires donum Dei*, id eſt, ò ſi ſcires tempus, in quo viuimus, beneficiumque quod Deus in mundum contulit, & quam liberalis ſit, cognoſceres, & quis eſt, qui dicit tibi: Da mihi bibere. Hoc eſt, ſicuti alicui in neceſsitate maxima conſtituto dicere alter: ſcito talem hominem liberaliſsimum eſſe, qui mille, ac duo millia nummorum in eleemoſynam largiri conſueſcit: & ego ſum eleemoſynarius, per quem has eleemoſynas erogat. Videte quomodo ad petendã eleemoſynam pauperem inuitaret. Sic etiã in hodierna ſancti Euangelij lectione, ait Dominus huic mulieri. O ſi cognoſceres quã liberalis, ac munificus eſt Deus. Et ego ſum eleemoſynarius, per quem omnia diſtribuit. Si hoc bene intelligeres, tu à me peteres, & ego tibi aquam viuam largirer. *Simile.*

33 Dicit ei mulier, *Dñe, &c. Vnde ergo habes aquam viuam?* Reſpondit Ieſus: *Omnis, qui biberit ex hac aqua, ſitiet iterum.* Hîc declarat Dominus quantum inter temporalia, & ſpiritualia bona interſit. Hęc quippe terreſtria non animæ ſitim extinguunt, imo potius illam ad augent. Et de quærentibus in eis fœlicitatẽ intelligitur illud Pſalmi. Errauerunt in ſolitudine, & in aquoſo eſurientes, & ſitientes: anima eorum in ipſis defecit. Hic adnotatur mũdi ſterilitas, & anxietas, ac ſitis hominum quærentium ſæculares næ nias. Ideo Beatus Hieronymus pro eo, quod nos legimus: Similiter eos, qui exaſperant, qui habitant in ſepulchris: vertit, Increduli autem habitauerunt in ſiccitatibus. Etſi plurima habeant, magis earum rerum quę non habent, cupiditate fatigantur: quàm earum, quas habent poſſeſsione delectantur. Quòd ſi mihi non creditis, conſideret *Pſal. 106.* *Pſalm. 67.*

34 vnuſquiſque quam voluptatem reportauit ex illis, quæ ſummopere deſiderauit: ſi igitur hucuſque nihil ex ijs, quæ deſideraſti, poſtquam illud impetraſti, ò peccator tibi ſatisfecit, quare ea, quę nondum adeptus es tibi ſatisfactura, teque conſolatura eſſe arbitraris? quare ex præteritis ad futura experientiam non aſſumis? Nunquid ignoras quod dicit Eccleſiaſtes. Quid eſt, quod fuit? ipſum, quod futurum eſt. Quod ſi hæc te delectare dicas: non potes tamen negare, vniuerſa, quæ ſunt in mundo, non poſſe tibi in maiori neceſsitate fauere. Et hoc vnum ſufficeret tibi ad omnia relinquenda perſuadere. Quando Moyſes populum Iſrael ad pœnitentiam maximi illius peccati idololatriæ, quod commiſerat, *Eccleſ. 4.* *Exod. 32.*

permouere voluit, videlicet, quando vitulum aureum tanquam 35
Deum adorarunt, Deum illum in eius conſpectu confregit, eumque in puluerem redactum populo bibendum tradidit. In quo vanam populi fiduciam, vanũque Deum, quem ſibi fabricati fuerant, voluit demonſtrare. Quaſi diceret illis: Deũ petijſtis, qui vos ſecuros duceret, ac cuius auxilio terram Chanaan poſſidendam caperetis: videte igitur qualem Deum elegeratis, qualemq; poteſtatem, ac valorem habet, ſiquidem illum bibiſtis. Hæc ergo cog
Chryſoſt. noſcentes ad verum Deum conuertimini. Beatus Chryſoſtomus ſuper hoc verbum, ſitiet iterum, mirificam adducit ſimilitudinẽ.
Simile. Si quis iter faciens ſiti maxima æſtuaret, & amœniſsimum, atque vberrimũ inueniret fontem pulcherrimũ habentẽ canalẽ, & præ nimia ſiti adeò cæcus accederet, vt arbitrans ſe veram aquam bibere, de vmbra aquæ per canalẽ exilientis bibere conaretur, & cũ 36
iterum, atque iterum deglutiret, nihil tamẽ biberet, ſi hic diceret: quomodo hac aqua non poſſum ſaturari? ecquis ei non reſponderet, dicens. Quomodo ſaturari potes, ſi non veram quidem aquã, ſed eius vmbram bibis? Applica os canali verę aquę, & conſolatio
Sapien. 5. nem percipies. Neſcis in libro Sapientiæ dici. Tranſierunt omnia tanquam vmbra? Si igitur omnia ſunt vmbra, quomodo ſitim tuã poterunt extinguere? Accede, accede frater chariſsime ad canalẽ qui eſt Ieſus Chriſtus, per quem aqua ex diuinitatis fonte, quę eſt diuina eius gratia, proſilit. Hæc enim ſitim, ſęcularium q́ue rerum deſiderium tibi extinguet: ſic etenim dicit Dominus: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet iterum in æternum.*

Audiens mulier huius aquæ excellentias, dixit, *Domine da mihi hanc aquam.* Hæc adhuc res materialiter intelligebat: nos autem 37
Chriſtiani, qui mirificas huius aquæ operationes credimus in-
Iob. 8. ſtantius illam oportet expoſcere. Iob dicit, Nunquid viuere poteſt ſcirpus abſq́ue humore, aut creſcere carectum ſine aqua? Sic impoſsibile eſt animæ bene eſſe abſque diuina gratia. Hanc au-
Eſai. 51. tem diuina Maieſtas petentibus, ſicut oportet per Eſaiam prophetam pollicetur, dicens. Egeni, & pauperes quærunt aquas, & non ſunt: lingua eorum ſiti aruit. Ego dominus exaudiam eos, Deus Iſrael non derelinquam eos. Aperiam in ſupremis collibus flumina, & in medi o camporum fontes. Quibus verbis aperte ſignificat, ad ſpiritualia dona conſequenda neceſſe eſſe maximam illorum ſitim habere, illaq́ue inſtantiſsime, atq́ue ardentiſsime exoptare.

38 ptare. Hic etiam detegit, hæc dona tam paruis, quam magnis, dũ modo conuenienter cũ diſpoſitione, & ſicut oportet, accedant, à ſe eſſe cõmunicanda. Et id circo dicit ſe in ſupremis montibus, & in humilibus vallibus fontes eſſe aperturum egenis, & pauperib⁹. Et hæc duo nomina ſic cõiuncta collocare: ſignificat maxime neceſſariã eſſe quandam proprię paupertatis, atque vtilitatis cognitionem. Nõ meminiſtis, quàm inſtanter aſsiduis proceſsionibus aquã poſtulamus? Sic igitur & inſtantius quidem ſpirituale aquã nos oportet expoſcere. Væ nõ mendicanti, & qui ſibi diues eſſe videtur, nec à Deo eleemoſynam efflagitat, nec illũ rogitat, vt ſuæ diuinæ gratiæ pluuiam ſuper ipſum immittat.

Dicit ei Ieſus, *Vade, voca virum tuũ*, Hoc dixit ei, vt occaſionẽ haberet dicendi ei: *Quinque enim viros habuiſti, & nunc quẽ habes,* 39 *non eſt tuus vir.* Quomodo Domine cũ tu tota mũdi vrbanitas, ac modeſtia ſis, illã tam ignominioſe vituperas? Hoc facit ad eius vtilitatẽ, vt ad culpæ ſuæ cognitionem deueniat. Quando agricola agrum ſuum vult ſerere, prius illum aratro diſſecat, ac diſrumpit, pedibuſque conculcat: ita, vt illũ aſperrime tractare videatur: poſt quã autem ſemẽ ſuum in eum ſeruit, nec eum cõculcat, nec animal aliquod in illum ingredi patitur. Sic ſe habet Deus cum peccatore, qui eſt quaſi ager incultus; vult enim illum reprehendi: & tanquam ſanctæ admonitionis, & correctionis vomere exarari. Et ſic hanc mulierem ſeuero hoc ſermone alloquitur, dicens illã eſſe concubinam; veruntamen poſtquam in ea ſui ipſius cognitionẽ ſeruit dicens illi: Ego ſum qui loquor tecũ: non eã hoc modo iam reprehendit, neque conculcauit. *Simile.*

40 Cum autem mulier ſe hoc modo à Domino reprehendi perſpiceret, alio ſermonem diuertit, dicens: *Domine vt video Prophetas tu, Patres noſtri, &c.* Hoc eſt peccatorum ingenium, vbi primum eis dicuntur quæ eos perſtringunt, ſermonem alio diuertunt. O quam amara potio eſt veritas peccatori. Hoc ſignificauit Beatus Paulus, dicens: Coram Deo in Chriſto loquitur. Omnia autem chariſsimi propter ædificationem veſtram. Timeo enim ne forte cum venero, non quales volo inueniam vos: & ego inueniar à vobis qualem non vultis. Quia illi à Sancto Apoſtolo nolebant reprehendi; idcircò dicit: qualem non vultis. Et paulò poſt: ne iterum, cum venero, humiliet me Deus 2. Cor. 12.

apud

apud vos. Super quo notandum primo est. Sanctum Apostolum de se fateri omnia, quæcunque prædicabat, atque scribebat esse ad laudem, & gloriam Dei, animarumque ædificationē. Et dicit se timere ne illos dissolutos, atque peruersos inueniret: ne occasionē haberet reprehendendi illos, eisque molestiam afferendi: nouerat enim quam amara, atque insipida illis reprehensio videbatur. Atque hinc est quod cùm plurimi proximos suos salubriter corrigere, atq; admonere teneantur; nō tamen audēt, ne illos molestia afficiant: commouentur etenim crudeli quadam pietate. At tēdamus igitur fratres, quod singulis nobis dicit Spiritus sanctus: Ne retineas verbū in tempore salutis. Non abscondas sapientiam tuam in decore suo. O immense Deus, quam negligētes sumus in adiuuandis fratribus nostris; quia cum passim eos incidere, animāque suam interficere videamus ne minimo quidē verbo illos adiuuamus. O quam difficilis est motu lingua ad consulendum proximo, ad dicendum illi: Domine ne iures, ne detrahas: attēde creatorem tuum à te offendi. Ne sitis fratres pusillanimes in re tā necessaria. quod si tibi dixerit alter, quem corrigis: Discede hinc stulte: scio te nunquam tā sapientem fuisse, nec talem vnquam sapientiæ tuæ ostensionem præbuisse: quia non abscondisti sapientiam tuam in decore suo.

41 42 43

Ec. li.

Denique vtroque inuicem inter se sermonē prosequente, Dominus huic mulieri se se reuelauit, dixitq;. *Ego sum qui loquor tecū:* Hoc est, ego sum Messias mundo promissus. Quæ cum hoc audisset, reliquit hydriam suam, & abijt in ciuitatem: vniuersumque populum ad videndum, atque excipiendum Messiam accersiuit: qui cum venissent, ad Dominum: conuersi sunt. O quāta est hæc nobis confusio! quod mulier cōcubina vniuersam ciuitatē suam ad Dei cognitionem adduxit: tot autem prædicatores vix vnum peccatorem alliciunt: & post tot conciones, fere omnes ita proterui, atque obstinati, sicut antea remanetis. per charitatem Dei vos rogo fratres, vt tantæ obstinationis vos pudeat, huiusque peccatricis exemplum sufficiat, vt non solum vos à peccatis vestris conuertamini, sed etiam vt alios conuertere faciatis. Attēdite optimi domini artificium, qui quasi venator iuxta fontem suorum cælestium verborum laqueis, hanc passerculam venatus est; & quasi lignum attractiuum illam constituit, qua reliquos peccatores apprehendat. Sit igitur vnusquisque fratris sui exemplar vt

Simile.

hoc

1 hoc modo alij alijs inuicem fauentes ad diuinam gratiam diſponamur, qua cæleſtis gloria comparatur: ad quam nos perducat Ieſus Mariæ filius, Amen.

¶Sabbatho poſt Dominicam. IIII. in Quadrageſima.

Perrexit Ieſus in montem Oliueti, & diluculo iterum venit in templum. Ioannis. 8.

Rædicanti Domino in templo, adducũt Scribæ & Phariſæi mulierẽ deprehenſam in adulterio. Fortaſſe conſtituerant hi ſcelerati homines inter ſe, dicentes, Si nobis dixerit, ne illã
2 occidamus, lapidibus quos ad eam percutiendam adducimus, illum lapidabimus. Diligebat vtiq́ue populus ſaluatorem, quia miſericors erat in peccatores. Horum autem calũnia erat credere Chriſtum Redemptorem noſtrum, vt opinionẽ, quã de ſe homines habebant ſuſtineret, præcepturũ eſſe, vt adultera illa impunis dimitteretur. Vna ex maioribus tentationibus, quibus diabolus plurimos ſuperat, eſt opinionem ſuſtinere, quam homines de vnoquoque conceperunt. Imponit familiaris ſeruus principis cuiuſdã falſum teſtimoniũ proximo ſuo, & intelligés ſe debere retractari, ne æſtimationẽ apud dominum ſuum amittat, toto fere vitæ ſuæ tẽpore in peccato cõmoratur. Et quot etiã homines plurimas diuitias non reſtituũt, ne æſtimationẽ amittant? Hac haſta quæ quidẽ
3 velociſsime decurrit, proſtrauit Sathanas Pilatũ, quãdo per os horũ miniſtrorum ſuorũ dixit: Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris. Contendebat vtiq; Pilatus Dominum dimittere: hoc autẽ telum adeò forte fuit, vt illum perſiſtere, voluntatemq́ue ſuam cõprimere compulerit. Maluit etenim iniquus ille iudex æſtimationẽ, quam habebat apud Cęſarem, integrã, inuiolatamq́; ſuſtinere, quam animam ſuam à peccato immunẽ, ac liberam conſeruare. Ioan. 19.

Hac igitur tentatione voluerunt Phariſæi Dominum tentare, arbitrantes illum vt æſtimationem, quam apud homines de clementia, ac miſericordia habebat, conſeruaret, legem Moyſi vio- Leuit. 20.

taturam

laturum esse: quæ quidem adulteros lapidari præcipiebat. Et sic 4
dicunt ei: *Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio.* Animaduertite quantum malum sit adulterium, siquidem tam graui supplicio, illud etiam in hoc sæculo Deus puniri præcipiebat. Fons & origo huius vitij, vniuersæque sensualis turpitudinis est affectio. Quæ secundm Theologos est voluntate adeò se se alicui rei applicare, vt vix illam rem à phantasia deponere valeatis, vixque de alia re loqui possitis. *Simile.* Est sicuti qui in vnum colorem totos oculos conijcit, ita vt alios vix possit aspicere: omnia enim quæcunque aspicit, illius coloris ei esse videntur. Si oculos in vitrum quoddam fenestræ rubicundum infixeritis, omnia postea illiusmet coloris vobis videbuntur: sic etiam qui voluntatem suam nimia affectione, & amore rem aliquam amare consentit vigilans semper de illà cogitat: dormiensque de illa somniat. Hęc 5
affectio est venenum quoddam, quod oculis denotatur. Hæc affectio est, (*vt rejalgar,*) honoris, diuitiarum, personæ: & (quod peius est) conscientiæ. Hæc hominem magis ratione priuat, mentemque tenebrosius obcæcat, quàm vniuersæ nebulæ. Idcirco af-
Psalm. 118. fectuose Deum precabatur Dauid, dicens. Auerte oculos meos,
Prou. 6. ne videant vanitatem. Et referens Salomon sex vitia, quæ Deo nimis odibilia sunt, primum posuit, non habere oculorum obseruantiam, neque custodiam. Et ita dicit, Sex sunt quæ odit Dominus, & septimum detestatur anima eius: oculos sublimes: linguam mendacem: manus effundentes innoxium sanguinem. Primum dixit oculos sublimes, & erectos deferre: quia hi sunt totius perditionis animæ initium: quocirca maximè illorum curam oportet haberi. Admirabilis est diligentia, quam habemus in oculis 6
custodiendis, ne ad eos parum pulueris accedat, ne nobis officiat, atque excæcemur: nec vero illos custodimus quando quicquam offertur, quod spiritualis mortis nobis occasioni esse potest. Sed omnia summa animaduersione volumus perspicere, ac si essemus pictores, qui omnia quæcunque videmus, depicturi essemus. Io-
Gene. 39. seph cùm in Ægypto venundatus esset, in domo viri cuiusdam nobilis morabatur: & bonus adolescens erat pulchra facie, & decorus aspectu. Post multos dies iniecit domina sua oculos in Ioseph, & ait: Dormi mecum. Perpendite singula hæc verba, vt ei rem tam turpem suaderet, prius oculos in illum affectuose iecit, qui bene ei visus fuit. Siquis diceret huic mulieri: quomodo

7 do in ſeruum tuum oculos iniicis? ſtatim illa reſponderet: Num quid non poteſt domina in vniuerſam domum ſuam oculos conijcere, & quælibet in illa perſpicere? O quam ſubdola fraus! Attendite viam ad vniuerſum malum eſſe, oculos effundere. Si hæc mulier demiſſos in terram oculos haberet, non vtique in tantum malum deueniret. Et ſi quando primo in illum oculos coniecit, & cor ſolito de more illum concupiſceret, ipſa diceret: Væ mihi, Deus eſt in cælo. Et ſiquidé hunc reſpectum nõ habebat, ſaltem diceret: Heu nupta ſum: hæc ſuperſcriptio non conuenit mihi: non vtique adieciſſet, vt diceret impudenter: Dormi mecum. Optimè noſtis, tales eſſe ſeruos, ac mancipia, vt abſque occaſione peccata perpetrare conentur: quid igitur oblata occaſione facient? Hæc infœlix non animaduertit ſe eſſe viro ſub-
8 iectam, & Ioſeph eſſe mancipium ſuum, & ſeruum omnipotentis Dei: nec ad honorem, nec ad hominum dictare reſpexit. Sanctus autem iuuenis attentius quam illa ſingula quæque penſauit. Qui nequaquam acquieſcens operi nefario, dixit ad eam. Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis, &c. Quomodo ergo poſſum hoc malum facere? quomodo, dicis? Si huius tempeſtatis adoleſcentes interrogares, ipſi tibi dicerent, quomodo? Vix etenim adhuc loqui ſciunt, quando iam adeò corrupti, ac libidinoſi ſunt, vt dictu ſint mirabiles, ſeu potius miſerabiles, atque obſtupendi. Perpendite exaggerationem, qua dicit: Hoc malum. Nunc autem non dicunt, hoc malum: ſed eſt fragilitas quædam. Et quanuis ibidem dicitur, quod mulier molеſta erat adoleſcẽti: ille recuſabat ſtuprum, nunquam illum po-
9 tuit ſuperare: & omnia mundi mala, atque calamitates, carceres, atque catenas maluit tolerare, quàm Deum offendens, tam horrendum facinus perpetrare. quando Abraham præmortis timore Gene. 26.
ſimulauit Rebeccam non vxorem quidem, ſed ſororem ſuam eſſe: poſtquam Rex Abimelech illã non ſororem, ſed vxorem eſſe cognouit, illum reprehendit, dicens: Quare impoſuiſti nobis? potuit coire quiſpiam de populo cum vxore tua: & induxeras ſuper nos grande peccatũ. Nimis notabile eſt hoc profecto, quod cum etiam infidelis maximum eſſe peccatum adulterium iudicauerit: Chriſtiani tamen rem facilem eſſe ducant, humanamque fragilitatem appellent. Nunquid arbitramini fratres Ieſum Chriſtum filium Dei in mundum veniſſe, vt vobis peccan-

di

di concederet facultatem, quia tam liberè, ac dissolutè per hæc peccata vos diffunditis, & tam parui illa æstimatis; O per reuerentiam Dei vos rogo, vt oculos vestros claudatis, neque ea perspiciatis, quæ vobis animam occidant.

Primum templum, quod Deo in toto terrarum orbe constructum fuit, illud construxit Salomon. Vt autem diabolos ardentissimis inuidiæ semper ignibus exardescit, diligentissimè curauit, vt ipse Salomon illi etiam templa dicaret, eiusque ministerio erigeret: & omni sua diabolica astutia, fraudulentaque calliditate se hoc Salomoni persuadere, atque in eius animum inducere non posse, cognouit. Et sic medium quod ad hoc conficiendum assumpsit, fuerunt mulieres. Hæ illum prostrarunt, in tantam que miseriam adduxerunt, vt illum ad templa diabolo ædificanda commo-
3. Reg. 11. uerint; vt patet tertio Regum, vbi dicitur: Ædificauit Salomon phanum Chamos Idolo Moab. Atque in hunc modum fecit vniuersis vxoribus suis alienigenis, quæ adolebant thura, & immolabant dijs suis. Res profecto dictu, atque auditu metuenda, quod tale tantumque peccatum possent mulieres homini tantæ qualitatis, tamque sapienti persuadere. Timeamus igitur fratres mei, & nemo suis bonis propositis confidat: quantumcunque enim efficaciæ illa habeatis, non tam firma erunt, sicut erant proposita Da-
Psalm. 29. uidis, qui in tantam illorum abundantiam deuenit, vt dixerit: Ego dixi, in abundantia mea, non mouebor in æternum. Oblata autè postea parua quadam occasione, qualis fuit mulierem non in domicilio quidem secum, sed visum è solari diffundendo è conspectu perspicere satis fuit, vt illum ab omnibus sanctis propositis deijceret. Attendite, vtrùm sit vitrum quod tam facilè confringatur, an stupa adeò exsiccata, quæ in conspectu longinquo ignis, cùm ei non applicetur, exardescat. Quis erit, qui hæc attentè considerans, nec seriò, nec periocum ad prunas audeat accedere? In præ-
1. Reg. 17. lijs, quæ commisit Dauid cum hostibus suis, manu, & ense cum illis confligebat, & sic eos superabat. quando autem cum illo horribili gigante Goliath dimicauit, à longinquo & lapidibus illum deuicit. Sic nos facere oportet: nam aduersus cætera omnia vitia, pari marte possumus dimicare, & cum eis colluctari, quousque victoriam reportemus. Hoc autem vitium carnis, qui est horribilis gigas, à longinquo, & lapidibus; hoc est, ieiunijs, cilicijs & disciplinis superare debemus: & fugiētes omnem occasione m, diuino

fauore

13 fauore adiuti ab eo victoriam reportabimus.

Etiam grauitas huius peccati adulterij maxime ex illis verbis Oſeæ prophetæ apparet, vbi dicitur: Omnes adulterantes quaſi clibanus ſuccenſus à coquente: Ad quorum verborum intelligentiam notandum eſt diabolum maximo artificio vti, ad efficiendum, vt in grauiſsima quæque peccata dilabamur. Et hanc certiſsimam regulam habete: ſcilicet, quo grauiora ſunt peccata, eo longius, ſyndereſin rationis, & conſcientiam, ac timorem Domini ab eis recedere, & efficere, vt ea maiori odio habeamus: quia rationi, ac fidei magis repugnant. Ars autem diaboli ea eſt, quæ, vt hæc grauiſsima peccata committantur: magis ſenſuales appetitus hominis adauget, amoremque ardentius inflammat, 14 vt amor, & concupiſcentia rationem; atque timorem hæc grauia peccata renuentem ſuperent, memoriamque ac recordationem diuinæ legis. Deique, & æternorum inferni cruciatuum adimit, vel ſaltem facit diuertere hominem ab horum omnium recordatione: quo fic clauſis ad hæc ſpiritualibus oculis facillime grauiſsima peccata committantur. Et hoc eſt, quod hic dicit Sanctus Propheta: videlicet, quod cùm diabolus intelligat quid ſit adulterare, & quam graue peccatum adulterando perpetretur: adulteros inflammat quaſi furnarius, qui clibano ligna applicat, illumque inflammat, vt tanquam clibani incenſi tam graue facinus committant: & hoc quidem tanta cum ſecuritate, ac tranquillitate conſcientiæ, acſi nihil facerent. De ijs autem qui in hoc ſeculo ſunt, quaſi clibanus; 15 dicit Dauid: Pones eos vt clibanum ignis in tempore vultus tui. In hoc ſeculo fuerunt clibani culparum, in futuro autem erunt fornaces pœnarum. Ideo Beatus Paulus bonos coniuges alloquens, dicit: Honorabile connubium thorus immaculatus. Et addidit ſtatim, dicens. Sed fornicatores, & adulteros iudicabit Deus.

Oſe. 7.

Pſalm. 20.

Hebr. 9.

In hoc igitur grauiſsimum peccatum inciderat hæc mulier: in quo comprehenſa cum illo tumultuoſo ſtrepitu, atque leonino furore ab illis impijs hominibus ferebatur. Hoc vtique reperietis nullum eſſe, qui acrius, neque crudelius puniat, ac reprehendat, quam illum qui eſt maximus peccator. Huius rei mirificum habemus exemplum in hodierna Epiſtola, in qua agitur de illa Sancta Suſanna, quam turpiſsimi illi ſenes violare voluerunt:

Daniel. 13. Quorum appetitui cùm ſancta matrona ſatisfacere tenuiſſet, vociferari cœperunt illamq; adulterij quod ipſi committere voluerant accuſarunt: pœnamque qua ipſi digniſsimi erant ſanctæ fœminæ imponi curarunt. Sic etiam hi, vt erant peſsimi, atq; crudeliſsimi miſerã adulterã crudeliter deferebant, non autẽ adulterũ, qui fortaſſe maiorẽ habebat culpã, quia illã nimijs, aſsiduiſq; rogitationibus, ac pollicitationibus ſolicitauit. Dicite, maledicti ac cuſatores, lex non præcipit, adulterum ſimul & adulterã lapidari: quomodo ergo ſolam hanc mulierem defertis, vt in ea ſuppliciũ exerceatur? Hoc (credo) fecerunt, quia fortaſſe adulter erat vir potens, ac locuples, & magnis illos largitionibus corruperat: mulier autem fortaſsis non habuit quid eis daret. Et ideo relicto adultero illa in iudicium ducebatur, quia vt vulgo dicitur: ſemper debilio ri, & tenuiori parte confringitur funis. Fratres dilectiſsimi, ij, qui eſtis iudices, aut gubernatores, ſiue munus hoc curatis adipiſci, ad uertitite rationem, qua illo vos fungi oportet. Dauid enim vos illã docet. Tã ſolicitus quippè erat bonus Rex in iudicibus ſuis admonẽdis, tribunalibuſq; ſuis aſsiduo viſendis, quo vnuſquiſq; munere ſuo fideliter fungeretur, vt modum, quo iudicaturi erãt, carminibus inſcripſerit, eaq; illis memoriæ mandãda tradiderit: ne vnquam illorũ obliuiſcerentur. Et ita dicit: Deus ſtetit in Synagoga Deorũ: in medio autem Deos dijudicat, &c. Hoc primũ in his carminibus notandũ eſt: ſanctũ Prophetã ſpiritu diuino ductum, iudices Deos appellare, vt eis ſignificet quã iuſtè illos munera ſua oportet exercere? Dicitq; eis: Animaduerte vos non homines quidẽ, ſed Deos eſſe. Contẽplamini igitur quid faceret Deus ſi in iſto tribunali iudicaturus ſederet: hoc ipſum, & eadẽ cũ rectitudine vos facere oportet: eoſq; cõmonefacit, vt animaduertant Deũ eorũ iudicijs, ac ſententijs adeſſe. Et dicit, ſtetit, pro ſtat: Hebræi nãque hoc præterito pro præſenti tẽpore ſæpe vtũtur. O quã efficax ratio ad illos ad bonũ inducendos, quaſi dicat: Dicite iudices: ſi ego tribunalibus veſtris præeſſem, quãta cũ rectitudine iudicaretis? quanto autẽ præſtãtior, atq; potẽtior eſt Deus me? qui quidẽ tribunali veſtro præeſt: & diligẽter cõſiderat quomodo teſtẽ interrogatis, interrogẽq; veſtrã in illo examinãdo ſcrutatur. Et optimè pſpicit quãdo propter largitatiões à bono ꝓpoſito diuertimini: & quãdo libros ſtudioſe reuoluitis, vt reũ liberetis, quãuis illũ ſoluere teneri, cognoſcatis. Dijudicat, id eſt, oĩa penſat, oĩa quæcũq; fa

Pſalm. 18.

16

18

citis,

19 citis metitur. Atq; ad hoc, vt iudices ſitis nō contētus eſt, quod homines, aut Angeli ſitis, ſed vultētiā vos eſſe Deos. Quapropter idē facite quod Deus in iſta ſede cōſtitutus faceret. Quid faceret Deus? Primum, bonorū meorū nō indiges, Deo nō ſunt neceſſaria bona mea. Idcircò Romani diuites, & opulētos iudices ſtatuebant, qui nullius bonorū egerēt. Et ſic refert Valerius Maximus, quòd Tiberius Cæſar raro mutabat iudices prouinciarum. Noui enim ſemper auidiores furādi ingrediebantur: & afferebat exēplū hominis vulnerati, & mūſcis cooperti, qui homini illas expellenti dixit: Malè feciſti, quia hæ muſcæ iā erāt ſaturatæ, nec tātū comedebant; nunc autē veniēt aliæ famelicæ, quæ me denuò compungēt. Et ipſemet refert, cùm Romāni in Hiſpaniā miſſuri eſsēt Cōſules, duos in ſenatu præſentatos fuiſſe, & tūc Scipionem reſpon-
20 diſſe: Neuter mihi placet, quia alter nihil habet: alteri nihil ſatis eſt. Tā incōuenientē, atq; ineptā ducebat in iudice paupertatem, quā auaritiā. Ita iudicare debetis, ac ſi nullius rei indigeretis. Quando litigator ad aliquē veſtrū acceſſerit, dicens: Dñe iudex accipe hos hœdos, & has gallinas, & memēto negotij mei, debetis ei reſpondere: Attendite me eſſe Deum, nec hœdorū, neq; gallinarum veſtrarū indigere: iuſtitiāq; à me eſſe iudicādam, neq; virgam vllo vnquam tempore flectendā. ¶ Dicit vlteriùs S. Propheta: Vſque quo iudicatis iniquitatem, & facies peccatorum ſumitis. Doctor quidam iſtorū verborū ſenſum aſsignans dicit ſic eſſe intelligenda. Quouſq; tandem mali & peccatores eritis, atque inique iudicabitis? vt ſignificet iudicem, qui malū condēnaturus eſt, nō debere eſſe malū. Cùm vos peccatorū facies habeatis, hoc eſt, cum peccatorum opera faciatis; quomodo alios benè gubernabitis, eorum
21 que ſupplicia rectè punietis. Qui aliorum vitia puniunt debent eſſe, ſicuti qui theriacam vendunt, vt eam emptores emant, in ſemetipſis illam experiuntur, venenum comedentes: & ſic emptores illam emunt; quod minimè facerent, niſi proprijs oculis experientiam cernerent. Sic etiam vos, qui aliorum peccata reprehenditis, ſi vultis vt correptio, ſupplicium que veſtrum proximis proſint, prius in vobis experientiā facite. Si autē eſt iudex latro, aut carnalis: quomodo fures, ac libidinoſos homines puniet? Bonus ſenſus eſt hic horum verborum Pſalmi: veruntamen non eſt conformis literæ. Ideo ſenſus eſt, Iudicare iniquitatem, eſt pro iniquitate iudicare: iniuſtitiæ fauere; iniuſte, & inique iudicare. Facies peccatorum

Valerius Maximus.

Simile.

torum ſumere, eſt accipere perſonas iniquas: iniquis hominibus 22
auxiliari. Accedunt bini litigatores ad iudicem? tunc nō debet iudex cogitare contentionem inter hunc & illum, ſed inter æquitatem, & iniquitatē verſari. Nam ſi litē inter homines eſſe cogitatis, ſi alter eſſet ſutor, alter verò Dux illuſtriſsimus, ſtatim in fauorem ducis inclinaremini, etſi ille, nec iure, nec ratione polleret. Quo circa oportet vos arbitrari inter æquitatem & iniquitatē iudicare: inter illos namque ineſt contentio: & ſic rectiùs iudicabitis. Atque idcircò ſubdit, dicens: Iudicate egeno, & pupillo: humilem, & pauperē iuſtificate: eripite pauperem; & egenum de manu peccatoris liberate. Hoc eſt ſemper tyrannidem oppugnate, & pauperes iniurijs, ac perſecutionibus attritos ab affligentibus eos liberate. ¶ Dicit vlteriùs: Neſcierunt, neque intellexerunt; in tenebris ambulant: mouebuntur omnia fundamenta terræ. In his verbis iu- 23
dices deterret, ſignificans eis quantum damnum prouenit ex illo, quod iuſtitiam, ſicut oportet, non iudicant. Et dicit: O ſi cognoſceretis, quantum dependet ex benè, an malè iudicādo, & ex æqua, aut iniqua ſententia proferenda. Neſcierunt (ait) id eſt, neſcitis: non hoc intelligitis; & ideò iniquè iudicatis. Scitis quid nam ſit iniquè iudicare? eſt effundere regnum. Mouebuntur omnia fundamenta terræ. Eſt mundum euertere, illumque à ſummo vſque deorſum reuoluere, atq; perturbare: ecquid regna ſtare facit? Niſi eſſet iuſtitia, eſſet regnum? ò iuſtitia vbi es? nam quia tu decs, ideò mundus tot tantiſque calamitatibus opprimitur, tamq; aſſiduis tumultibus conturbatur. Dicunt homines, Domine, Toletū, Cæſarauguſta, Hiſpalis, & Valentia ſunt meliores atque ditiores Hiſpaniæ ciuitates; omnia quippè abundantiſsimè habent, nimijſq; 24
que delectationibus abundant. Et Domine eſt in eis recta gubernatorum moderatio? eſt iuſtitia? Dñe (ait alter) hic eſt maior defectus, quem habet. Liberet igitur me Deus à talibus populis, ſi in eis iuſtitia nō floret. Quā miſerabile eſt hoc, quod vix in toto terrarū orbe ciuitas reperitur, de qua nō dicatur, maiorē defectū quē habet, eſſe defectū iuſtitiæ. Et ideò omnia confuſione conturbantur. Mouebūtur omnia fundamēta terræ. ¶ Dicit vlteriùs: Ego dixi: Dij eſtis, & filij excelſi omnes. Vos autem ſicut homines moriemini. O quàm terribilia verba eis dicit, vt eos deterreat: quò niſi profuerit illis, animaduertere ſe Deos eſſe, bonumque, aut damnum, quod ex eorum æquitate, aut iniquitate dimanat,

conſi-

25 conſiderare: & cognoſcere Deum ipſorum ſententias, atque opera perſcrutari: ſaltem mortis recordatione terreantur. Hîc, homines, ſignificant plebeios homines, id eſt, attendite rerum omnium eſſe finem, nec vos in iſto mortali corpore in perpetuum eſſe victuros. Attendite vos quantumcunque potentes ſitis, quaſi homines infimæ conditionis, & plebeios eſſe morituros, & in conſpectum illius ſupremi, atq; vniuerſalis omnium iudicis eſſe deducēdos: vbi æternis tormentis pro iniquitatibus, quas nunc facitis (niſi vos in meliorem frugem receperitis) condemnabimini. O faxit Deus, vt hæc ſaluberrima Spiritus ſancti conſilia, in cordibus veſtris imprimantur, atque in memorijs veſtris fixa remaneant: & in omnibus ſecundum illa gubernemini. O quantum vobiſmetipſis, ac rebuſpublicis proficietis?

26 *Ieſus autem inclinans ſe deorſum, digito ſcribebat in terra.* Hîc ineſt alia admirabilis doctrina, videlicet, quòd quantumuis partes vos ſtimulent & exagitent, vt citò ſententiam proferatis: priùs attentiſſimè conſideretis qualiter iudicare debeatis. Attendite quàm ſtanter exagitabant hi flagitioſi bonum Ieſum, & quanta cùm tranquillitate, cordiſque ſerenitate, ſe ſe in terram verſus inclinat, & moratur, antequam eis quicquam reſpondeat. Quod vt melius intelligatis notate mirificum quoddam exemplum, quod eſt in libro Ionę. Vbi perpenditur quanta cū prudentia & conſilio nautæ in mare Ionam immiſerunt: mare illos ſtimulabat, fluctus tumidiſſimi tempus abbreuiabāt: tempeſtas magis, ac magis accreſcebat: ij autem qui in naui morabantur, attendite quanta cum conſideratione ſeſe habebant: ſortes namque miſerunt, ſors vero 27 Ionæ contigit, quæ illum in mare demergendum eſſe demonſtrabat: neque erat quid ampliùs ſperarent. Et tamen eū interrogāt, quid feciſti? & peculiariter eius verba inquirunt, qui culpam ſuā confeſſus eſt. Nunquid igitur illum protinus demerſerunt? non vtique, ſed timuerunt viri illi: eumque iterum interrogauerunt: cur hoc feciſti? eius inobedientiam apertè cognoſcunt, diuinā q; iuſtitiam eſſe intelligunt, vt illum pręcipitent. An ne illum ſtatim in mare deijciunt? Non, ſed illum iterum rogarunt, dicentes: Quid faciemus tibi, & ceſſabit mare à nobis? qui aduerſus ſemetipſum ſententiam protulit, dicens, Tollite me, & mittite in mare, & ceſſabit mare à vobis. Scio enim ego quòd propter me tempeſtas hęc grandis venit ſuper vos. Eia ergo quid ampliùs expe- *Ion.1.*

ctandum est? sortes illum detexerunt: mare turbulentum rugi- 28
tibus suis eum efflagitat: ipse culpam suam confessus est, proprio
que ore sententiam protulit, vosque meritò conijcere potestis
Deum velle vos esse huius sententiæ executores: quid igitur spe-
ratis? ò maximam horum nautarum prudentiam, atque probita-
tem: & tamen nondum illum proijciunt, sed quoad poterant,
portum aliquem tenere curabant, vt illo indemni à maris tempe
state se se liberarent. Remigabant viri, vt reuerterẽtur ad aridam,
& non valebant: cùmque iam nullum aliud sibi remedium ad
hibere possent, diuinamque voluntatem apertè cognoscerent:
sicut homines qui non sponte quidem sua illum occidebant,
nisi tantummodo, vt illi obedirent, qui voluntatem suam eis tam
manifestè reuelauit: oculos in cælum erexerunt, & clamauerunt
ad Dominum, & dixerunt: Quęsumus Domine ne pereamus 29
in anima viri istius; & ne des super nos sanguinem innocen-
tem; quia tu Domine sicut voluisti, fecisti. Quia oratione fa-
cta, tulerunt Ionam, & miserunt in mare. Animaduertite pru
dentiam, consilium, atque animaduersionem nautarum, etsi
erant homines Barbari, & Ethnici. Historia est hæc, quam
aureis characteribus in ostijs, ac parietibus tribunalium ad Chri
stianorum iudicum confusionem, atque ad necessariam do-
ctrinam, qua ducerentur, oporteret inscribi. Nonnulli enim
iudices sunt, qui humanum sanguinem effundentes, dele-
ctari videntur: cùm tamen maximè dolendum, atque miseran
dum sit, quòd offeratur casus, in quo necessariò sit effunden-
dus, vt iustitiæ rectitudini satisfiat. Attendant igitur iudices,
siquidem iurisperiti sunt, quibus medijs vsi sunt hi nautæ in exe- 30
cutione iustitiæ, quam exercuerunt: cùm tamen ne minimus qui-
dem labris literas degustassent: sed naturali tantum lumine gu-
bernati.

Cùm ergo perseuerarent interrogantes eum, erexit se, & di-
xit eis: *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.*
Illucusque fortasse non intuiti fuerant, quid Dominus in ter-
ra scriberet. Et tunc. *Iterum se inclinans scribebat in terra.* Iam tunc
secundò postquàm Dominus hæc illis dixerat, aduerterunt
Glossa ordi. na. super Ioan. quidnam Dominus scriberet in terra. Et Glossa ordinaria di-
cit, Dominum characteres quosdam scripsisse, ex quibus ac-
cusatores vniuersa peccata sua cognoscebant. Adeò quippè

volunt

31 volunt homines aliorum mores, viuendique rationem ſcrutari, vt malum ſibi inde eliciant. Sicuti canis tantopere vult os rodere, vt dentes confringat, & labia ſanguine perfundat. De quodam murmurantes, in hoc tandem deuenimus: vt maiores noſtros iam mortuos in memoriam reuocemus, qui forſitan peiores fuerunt illis, de quibus detrahimus: auditores enim dicunt. Ille agit de talibus hominibus, nec tamen animaduertit ſe eſſe perditiſsimum, atque in genere ſuo tales ac tales homines extitiſſe. Adeò voluerunt hi Phariſæi adulteræ peccatum ſcrutari, & malitia ſuæ ligonibus excauare, vt eos Dominus confuderit, oſtendens illis ſe eorum peccata cognoſcere: & ita confuſi, & erubeſcentes. *Vnus poſt vnum exibant.* Maximè autem notandum eſt, quare ſiquidem Dominus illis characteribus eorum peccata illis 32 voluit demonſtrare, illos in terra ſcripſit. Ad hoc reſpondetur Dominum eorum culpas in terra ſcripſiſſe, vt ſignificaret, quàm facile illarum remedium poſſent adipiſci, ſi veram pœnitentiam agere voluiſſent, dixit Deus. Peccatum Iuda ſcriptum eſt ſtylo ferreo in vngue adamantino: quæ verba à nonnullis declarantur, de Iudæis iam damnatis intelligi. Et ſignificant, Scriptum eſt indelebiliter, & irremediabiliter, quia nullo vnquam tempore illinc illorum peccata delebuntur. Peccata verò peccatorum quandiu in hoc ſeculo viuunt, ſunt quaſi characteres in terra deſcripti. Et ſicut ſcriptura in terra exiſtens facillime oblinitur, minimo quoque ventorum flatu, ſtatim operitur, & iam non eſt: ſic etiam illorum peccata vno contritionis actu, vno cordis motu qualificato, ac feruido oblinuntur, & euaneſcunt, neque vltra in anima commorantur. Et hoc eſt myſterium 33 cur Dominus in terra ſcribebat. O fratres chariſsimi, ſi hæc omnia recta animi ſtatera penderetis, quam diligenter ſcripturas iſtas, quibus animæ veſtræ ſignatæ ſunt, delere curaretis. Animaduertite tẽpus aliquando aduenturum, in quo peccata veſtra indelebilia, & irremiſsibilia ſint: quamobrem occaſione vtimini: neque eam incaſſum præterire patiamini. O quam efficaciter deprecabatur Dauid Dominum, dicens Secundum multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatẽ meam. Non dixit, obline, ſed dele: nam illius, quod oblinitur, ſemper remanet ſignum: illius verò, quod deletur, non. Aliqui peccatum oblinunt ab illo, videlicet, recedentes: & malam, turpemque viuendi rationem relinquunt:

Similc.

Hierem. 17.

Similc.

Pſalm. 50.

remanet tamen signum, hoc est, affectio, aut occasio siue depra- 34
uatio quædam, propter quam ad peccatum facile reuertũtur. Deũ
igitur exorate fratres, vt vobis auxilietur, quo peccata penitus de
leatis, ne illorum vestigium, aut signũ aliquod appareat. Denuo-
que nouos mores scribite, vt quos malo exẽplo in peccatum pro-
iecistis, pœnitentia vestra ad bonum animetis. Super illud, quod
oblinitur non potest quicquam scribi super id autem, quod dele-
tur, & abraditur, sic. Ita etiam nisi penitus mali vestigia abraseritis
non poterit in anima vestra bona scriptura fieri. O Christe vitę re
parator, totiusque sanctitatis, & virtutis vere Magister, tu Domi-
ne potentiæ tuæ dextra voluntatis nostræ manum deduc, & con-
forta quo tuam diuinam legem in animæ papyro inscribat illam
toto affectu diligendo. Attende Deus meus miserum hominem
esse tanquam puerum, qui nec potest nec nouit scribere, nisi ma- 35
gister eius manum dextera sua dirigat, atq; deducat.

Denique intelligentes characteres, quos Dominus scripserat, & verba audientes, quæ dixit eis, videlicet. *Qui sine peccato est vestrum, &c.* Omnes â templo exierunt. O quam iusta sententia: sicut talis iudicis. Vult Dominus dicere, vt peccatores puniantur, & lex adimpleatur: non autem per alios maiores peccatores puniantur. Ex his verbis Domini, intelligi potest causa maximarum calamitatum populi Christiani. Quia cum infideles tam Africani, quàm Europæ iniustè sanctæ Ecclesiæ terras possideant cumque toties aduersus eos copiæ fuerint conflatæ, resque tam iusta sit, atque illi tanto supplicio digni, & omnibus, quæ possident, spoliari mereantur, plerunque tamen Christianos victos, illos autem victoriam à nobis reportare perspicimus. Huius rei 36
(meo quidem iudicio) causa est: quia non vult Deus vnos pec-
catores ab alijs supplicium sumere: quousque mundentur, & ve-
ram peccatorum suorum pœnitentiam agant: sicut contigit filijs
Iudi. 20. Israel. Cùm enim Dei imperio aduersus tribum Beniamin dimi-
care vellent propter grauissimum quoddam peccatum, quod in
ea perpetratum fuerat: nequaquam illos superare potuerunt: imò
ab eis deuicti sunt, quousque pœnitentiam egerunt, peccataque
sua lamentati fuerunt. Si hoc nos faceremus, etiã si tanti nõ essent
exercitus nostri, cùm causa tam recta sit, non dubito quin Chri-
stianus populus maximas ab hostibus victorias reportaret. Præce-
Num. 31. pit Deus Moysi, dicens. Vlciscere filios Israel de Madianitis. Sta-

timq;

37 timque Moyſes armate (inquit) viros ex vobis ad pugnam. Nec vero plus quam duodecim millia hominum miſit, cũ multo plures mittere poſſet, ſiquidem coniunctos illos habebat. Cùmque hoſtium innumera eſſet multitudo, ipſi ab illis prædam, atque ſpolia reportarunt. Victoria etenim populi Dei non in hominũ multitudine conſiſtit. Quandoquidem ſic ſcriptũ eſt obſeruantibus diuina præcepta, vnus ex vobis percutiet mille ex hoſtibus: *Leuitic. 26.* ſi amore Dei inflammati eſſemus, pauci plurimos ſuperarent. Et animaduertite, huic exercitui duodecim millium virorum nullum alium ducem præfectum fuiſſe à Moyſe, niſi Phineem ſacerdotem diuino zelo repletum. Nec vero illum corporalibus armis muniuit: ſed in manu eius dedit vaſa ſancta, & tubas. O mirificum armorum genus aduerſus hoſtes, ò quantum oportet,
38 vt in Chriſtianorum exercitibus plurimi ſancti ſacerdotes irent, qui ſacroſancta vaſa, hoc eſt diuina ſacramenta diuinique verbi tubam deferrent. Quod ſi fieret alium profectò prælia noſtra exi- *Deuter. 32.* tum haberent. Dixit Moyſes quaſi obſtupefactus, quomodo perſequebatur vnus mille? & tantas, tamque præſtantes victorias perſpexiſti, nec tamen Dei omnipotentiam cognouiſti. Dic mihi vnde venit hæc victoria? Nonne, quia Deus concluſit eos? ô nimis notabilia verba. Hic oſtenditur vnde prouenit quod multi à paucis ſuperentur. Deus (inquit) vendidit eos, & concluſit illos. Hoc eſt voluit propter eorum peccata cum eis concludere, atque rationes finire. Si ergo nunc qui ad vindictam ab hoſtibus Dei ſumendam pergunt, tam inimici Dei ſicut alij, & fortaſſe magis ſunt, quomodo ab illis victoriam conſequentur.
39 Non vult Deus tales iuſtitiæ ſuæ exequutores. *Qui ſine peccato eſt primus in illam lapidem mittat.* O quis poſſet hæc Chriſtianæ religionis ducibus, atque exercitibus prædicare, illoſque iſthæc admonere, vt quantum Dei Eccleſiæ, diſſolutione conſcientiæ ſuæ officiunt, intelligerent.

Et remanſit Ieſus ſolus, & mulier in medio ſtans. Tunc conuertit clementiſsimus Dominus faciem ſuam ſanctiſsimam ad mulierem, & quia in ea neceſſariam reperit diſpoſitionem peccatum illi dimittens dixit ei. *Vade, iam amplius noli peccare.* O benedictus, ac glorificatus ſit talis Dominus. Benedicta ſit lingua, & os tuum Dñe, quo tã ſanctum, piumque verbum locutus es. Ecquis de tanti Domini miſericordia deſperabit? Accedite fratres, & quantumcum-

que peccatores sitis, accedere ne timeatis: maioribus namque ne- 40
cessitatibus clementissimus hic Dominus occurrere consuescit.
Iosue. 1. Duos speculatores Iosue dux sanctissimus in ciuitatem Hierico misit, qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis nomine Raab, & quieuerunt apud eam. In hoc ineffabilia Dei arcana considerate: cùm enim in ciuitate illa tot hominum millia morarentur, ad illam vnam meretricem Dominus respexit. Hanc etenim Deus cognoscit, ad hanc nuncios mittit, etsi maxima peccatrix tunc erat. Hæc ad æternam viam prædestinata erat. Quocirca frater quantumcunque peccatorem proximum tuum esse cognoscas, noli tamen illum condemnare. Attende quomodo huic peccatrici timorem suum Deus infundit, illamque cum suis liberauit, populoq; suo coniunxit, atq; in eo illam exaltauit. Nupsit
Matth. 1. enim principi cuidam de tribu Iuda, & in genealogia Christi re- 41
demptoris nostri posita fuit. Quis de Domini gratia desperabit? quis sicut Dominus Deus noster, suscitans à terra inopem, & de stercore erigens pauperem, vt collocet eum cum principibus?
Psalm. 112. Quod obscænius stercus, quàm miser, & infelix huius adulteræ status? & ab hoc infimo, & infœlici statu illam Deus suscitat. Et animaduertite quomodo ei dicit, *Iam amplius noli peccare.* Quibus verbis ei perseuerantiam commendat. Multi enim sunt, qui ardentissimo spiritus feruore pœnitentiam agere incipiunt plurima quæ virtutis opera exequuntur: sed post duos dies omnia deperdunt, & quæ non conueniunt, inquirunt. Quos lamentabatur Hie-
Threne. 4. remias dicens. Et qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora. O quanta cum suauitate, & amore hęc sæcularia, quæ omnia sunt stercora, complectitur ille, qui anteà virtuti tradebatur. Attendite exaggerationem. Amplexati sunt (inquit) stercora. Am- 42
plexus affectionem denotat, & amorem: & ij, qui stercora amplectuntur, necessario coinquinandi sunt, & tales reddendi, vt sint visu miserabiles. Seruate igitur fratres charissimi hanc Domini regulam, & singulis peccatis, quæ sese vobis obtulerint, obijcite quoddam, non, dicentes: nolo. Lude, nolo. Ito in domum talis fœminæ, nolo. Et ne deficiatis in bono, quod cœperitis. Nam
Matth. 16. qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. O quot nauibus accidit tutas ex Indijs venire, & in litore Olysiponis, aut in littore Indiarum perire. O quot homines cùm in iuuentuto sanctè vixerunt in fine tandem animas suas perdunt, sicut

accidit

43 accidit Iudæ: & in ſenectute turpiſsimè peccãt, quẽ admodũ cõtigit Salomoni. Quamobrẽ fratres chariſsimi in hoc optimo itinere, quod aggreſsi eſtis, inſtantiſsimè perſeuerate: atque ſpiritum ſanctum, vt vobis ſuæ diuinæ gratiæ flatu aſpiret, ſuppliciter exorate: vt ad ſecurum gloriæ portum peruenire valeatis. Amen. *Matt. 26. 3. Reg. 11.*

Dominica. IIII. in Quadrageſi.

Abijt Ieſus trans mare Galilææ, quod eſt Tyberiadis. &c.

Ioann. 6.

SENTENTIA Ariſtotelis eſt: quòd obiectum præſens fortiùs mouet, quàm abſens: ſicuti in ſole & in igne apparet. Et ſic inimici magis offenduntur, peioreſq; reddũtur præſentia illius, quem odio habent. Ideò dicit Beatus Paulus, date locum iræ. Vnus autẽ ex potioribus modis adimplendi hoc, eſt hominem ab inimicorum ſuorũ conſpectu recedere. Animaduertens Chriſtus Redemptor noſter nequiſsima ſceleſtiſsimorũ Iudęorum corda, præſentia, miraculiſque ſuis magis, ac magis indies obdurari, & peiora effici, ab eis receſsit illorumque iræ locum dedit. *Ariſt.* 1 *Roma. 12.*

Et *ſequebatur eũ multitudo magna.* Ex quo feruẽtiſsimus illius gẽtis affectus, atq; deuotio colligitur. Nũc autẽ ſi tẽplũ à domo veſtra procul abeſt, aut frigus viget, ſiuè nimius calor: ſiuè vię luto infectę ſunt: hoc vobis impedimẽto eſt quominus ad prędicationẽ audiendã veniatis. Quomodò ergò mare trãſiretis? ſi ad feſtiuitates, aut ad voluptates iretis, tunc in remotiorem locum pergeretis, nè tam citò domum reuerteremini. Hi per deſertum Dominum ſequebantur. Si autem vos Domini conuiuæ eſſe vultis, diuinorumque eius beneficiorum participes fieri, in deſertum, & ſolitudinem vos conferre debetis, & quò ab his ſecularibus tumultibus ac pertubationibus longiùs receſſeritis: eò ad ea percipienda aptiores eritis. Refert ſacra ſcriptura Hebræos in terram promiſſionis properantes vrbem inuenisſe nomine Hai. Tunc Ioſue cũ ſuis ſe fugere ſimulauit, vt incolæ illius ciuitatis arbitrarentur hoſtes. 2 *Ioſue. 8.*

stes præ nimia pusillanimitate aufugere, & ad eos insectandos exi 3
rēt: & sic eos faciliùs superare possent. Ciuitas enim fortissima, at
Hiero. de nomin. Hebraïs. que expugnatu difficillima erat. Quod ita factū est. Hai, in Hebræo secundū Hieronymū significat idē, quod confusio. Necesse est autē, ad ingrediendū in gloriæ promissionem, huius seculi confusionem expugnare. Et quemadmodum illi fugientes vicerunt:
Psalm. 3. sic etiā nos si volumus mundum vincere, illum fugiamus. Ita Beatus Hieronymus. In hac parte fugere est vincere. Psalmus tertius, qui exorditur, Dñe quid multiplicati sunt, qui tribulāt me? cōpositus fuit à Dauid cùm filium suū Absalonem fugeret: in quo victoriam, quam sibi Deus concesit, refert dicens: Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum. Quoniā tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes pec-
2. Reg. 15. catorum contriuisti. Quid hoc est vir sancte? effugis per montes 4
filij tui afflictione, ac persecutione contritus: & pro victoria gratias agis? dico illum gratias agere pro victoria, quam à semetipso comparauit: quæ fuit iræ locum cedere, nec se vlcisci, nec hostis
2. Reg. 16. sui Semei caput amputari iubere: qui eum plurimis maledictis, atq; iniurijs insectatus est. Et quia patientia seipsum superauit fugiēs pro victoria gratias agit. Frater charissime si hostiū tuorū cō spectum opportunè fugere scis, cùm ab eis vindictā possis sumere: cęteraſq; occasiones quę sunt in mundo, euitare nosti: tunc pro istis victorijs Deo gratias potes agere: quæ magnæ quidem fuerunt, cum te ipsum viceris, passioneſque tuas rationi subieceris. Quod si quis dicat, quomodō mihi præcipis ō pater cùm ego debilis quasi formica sim, tantum gigantem sicuti Iesum Christum filium Dei sequi? Ad hoc respondeo, vt cōsideres quomodò parua 5
Simile. cymba ingentē nauem per medios fluctus maris sequitur, quod facit quia illa alligata est. Alliga te igitur frater mi amoris funę Iesu Christo: ipse enim te deducet. Voluntatem tuam illius volū tati vincito illam ei conformans: & quanuis turbulentæ tempestates sint in mari: ipse te in securum portum perducet.

Cum subleuasset ergò oculos Iesus. O mirificū exēplum, cū discipulis suis sanctissimus Iesus in montis cacumine morabatur: & in illa solitudine dimissos oculos habebat. Vos autē in vijs, & plateis, vnde vobis tantum malum oriri potest, sublimes, & apertos illos habetis. Quid ex tāta sensuū dissolutione nisi magna cordis subuersio dimanare potest? sicuti in sermone, quem heri habuimus latè tra-

6 tè tractauimus? vt clementiſsimus Ieſus vniuerſam turbam in neceſsitate conſtitutam perſpexit, ſtatim ei ſubuenire curauit. Hic maximè penſanda eſt obliuio temporalium rerum; quæ ab amore Dei gignitur. Hi cœleſti illo conſpectu ſaginati properabãt, vtque cœleſtem illius doctrinã audire cupiebant, corporalis cõmeatus obliti ſunt. Dixit Chriſtus Redẽptor noſter ægro cuidã, quẽ ſanauit: Tolle grabatũ tuum, & ambula. Vt quid ei dicit vt tollat grabatum ſuum? Nunquid ille aſportandi lectulum curã non haberet? præcipit hoc illi, quia tanta erat lætitia, quã ex ſanitate perceperat, vt niſi Dominus hoc ei in memoriã reuocaſſet, non dubi tẽ, quin rei tam neceſſariæ, ſicuti grauati obliuiſceretur. Poſt quã Deus creauit Adam prȩcepit ei dicens: ex omni ligno paradiſi comede. Adeò quippè pater Adã in diuinarum rerũ contemplatione eleuatus erat: vt vix recordaretur cibi, niſi ei Deus comedere 7 præcepiſſet. Res diuinæ efficiunt, vt homines terreſtrium rerum obliuiſcantur. Sunt hîc aliqui viri orationi dediti? hi in quo cognoſcentur? in eo, quòd terreſtria parũ curant: cum B. Paulus dixiſſet: omnia detrimentum feci, & arbitror vt ſtercora: dixit poſteà: cõuerſatio noſtra in cœlis eſt. Optimè vnum infertur ex altero: videlicet ſi eſt cœleſtis conuerſatio, terreſtrũ rerũ futurũ eſſe cõtemptũ: dixit Propheta ſuo, ac ſanctorum omnium nomine, ſtantes erant pedes noſtri in atrijs tuis Hieruſalẽ. pedes, quibus anima cõmouetur, ſunt affectiones: & Hieruſalem eſt cœleſtis gloria: & pedes alicuius illic ſtantes eſſe, eſt ipſius affectiones ibidẽ ſitas eſſe. Tranſitis noctu iuxta fluuiũ, & in illũ aſpicientes cælum ſtellis ſplendidiſsimis exornatum, mirificè depictum videtis. Confer 8 te igitur viros iuſtos ſtellis. Etenim quẽadmodum in aqua ſtellæ eſſe apparent, cùm tamen cælo affixæ perſiſtant: ſic etiã iuſti cum in terra corporibus cõmorentur, cordibus tamẽ cœlo infixi ſunt. Hi autem (quæ noſtra eſt miſeria) rariſsimi ſunt: reliqua enim hominum multitudo cœleſtiũ rerum immemor ſæcularibus negotijs implicata verſatur. O quàm inutiles curæ quid comedemus? quid bibemus? &c. Non opus eſt vt illis Deus Angelum mittat ſicut Eliæ, qui eos comedere præcipiat: imò vice verſa conſiderate etiam quomodo conſuluit Dominus illis, qui nullam de ſe ſolicitudinem habebant, ſed omnem fiduciam ſuam in eo conſtituerant: præcipuè cùm nullum humanum remedium, quo eorum neceſsitati ſubueniri poſſet, occurrere videretur. Vt intelligamus

Marc. 2.

Gene. 2.

Philip. 3.

Pſalm. 121.

Simile.

3. *Reg. 19.*

quod

quod quandò res noſtræ in vltimo laboris eſſe apparẽt: ſi verè & 9
ſicut oportet ſperauerimus: tunc Dñs auxiliũ feret. Atq; idcircò
etiam Chriſtus Redẽptor noſter: miracula in ſolitudine faciebat
vbi ferè nunquã ſunt humanæ ſuſtẽtationes, quia illic diuina pro-
uiſio ſubuenire conſueſcit, & vt bonus nõ habeat quare hominib⁹
Gene. 40. gratias agat. Si pincerna Pharaonis præſtitã fidem Ioſeph perſol-
uiſſet, quodq; ei promiſerat, feciſſet, ſicut ipſe Ioſeph ab eo poſtu
lauit dicẽs: Memẽto mei, cũ tibi bene fuerit: ille autẽ, vt ibidẽ dici
tur: ſuccedentibus proſperis præpoſitus pincernarũ oblitus eſt in
terpretis ſui. ſi (inquã) pincerna promiſſis ſtetiſſet, pincernæ quidẽ
Ioſeph deuinctus maneret: vt autem vniuerſus mundus cogno
ſcat Deũ nolle, vt Ioſeph, hoc eſt iuſtus hominib⁹ deuinctus ſit,
ſed vni creatori ſuo totas gratiarum referat actiones, permittit, vt
oẽs illius obliuiſcantur: & tunc diuina ipſius Maieſtas opẽ, & au- 10
Gene. 14. xiliũ fert. Hoc etiam cõtigit Abrahæ cum præda reuertenti, cui
dixit rex Sodomorũ: da mihi animas: cætera tolle tibi. Qui reſpõ-
dit ei dicens: leuo manũ meam ad Dñm Deũ excelſum poſſeſſo-
rẽ cœli, & terræ. Quòd à filo ſubtegminis, vſq; ad corrigiã caligæ
nõ accipiam ex omnibus, quæ tua ſunt, nè dicas: ego ditaui Abra-
hã: Si domũ, familiã, atq; diuitias ſpero, à Dño Deo hæc ſpero, nõ
autem à fauoribus tuis. Itaq; nec Deus vult iuſtos mũdo benefi-
cijs eſſe deuinctos, nec ipſimet volunt, huic ſeculo allegari. Quod
cùm ita ſit fratres chariſsimi, in præterita Dei beneficia oculos
conijcite: ipſa enim erunt quaſi ſcuta aduerſus diffidentiam in
præſentibus calamitatibus. In nocte ſanctiſsimæ paſsionis ſuæ di
Luc. 22. xit Chriſtus Redemptor noſter diſcipulis ſuis, quando miſi vos
ſine ſacculo, & ſine pera, nunquid aliquid defuit vobis? quaſi di- 11
ceret. Animaduertite pignora, quæ iam à mea diuina prouiden-
tia percepiſtis: & ſcitote quod ſicut vobis non defuit, quando
mittebam vos ſine ſacco, & pera; ſic etiam me in poſterum vo-
Hier. 2. bis non eſſe defuturum. De hoc querebatur Deus per Hiere-
miam Prophetam eò quod in tempore neceſsitatis Iudæi ad
eum non confugerent conſiderantes, quot, tantaque patribus
ſuis fecerat beneficia. Et non dixerunt (inquit) vbi eſt Dominus,
qui aſcendere nos fecit de terra Aegypti: qui traduxit nos per de
ſertum per terram inhabitabilem, & inuiam, per terram ſitis, &
imaginem mortis: per terram, in qua non ambulauit vir, ne-
que habitauit homo? & induxi vos in terram Carmeli, vt come-
dere

12 deretis fructus eius, & bona illius. O quam admirabilis exaggeratio! quod tranſeunti tantæ, tamq; innumerabili hominum multitudini per inhabilitatem, atq; ſterilem ſolitudinem nihil neceſſariarum rerũ deeſſet? ecquam maiorem ſpei, atq; fiduciæ commotionẽ habere poterant? De quibus etiam Sanctus Dauid queritur dicens: & male locuti ſunt de Deo: Dixerunt: nunquid poterit Deus parare menſam in deſerto? In quo autem nequitia hæc conſiſtat, ſequenti verſu exponit dicens: quoniam percuſſit petram, & fluxerunt aquæ, & torrentes inundauerunt. Quando Hebræi murmurarunt, & in hanc diffidentiam inciderunt, iam Dominus propter eos ingens illud miraculum fecerat, cum rupem in fontem aquarum conuertit: voluit igitur Dauid dicere: Homines, quos cùm ſiti perirent tã miraculoſe, atque abundãter Deus aqua
13 ex rupe defluente in deſerto ſaturauit, nunc murmurant, atq; diffidunt de Deo dicentes q̃ eos in fame ſua cibis abundantiſſime repiere non valeat, gens maledicta fuit profecto: & iure optimo venit ira Dei ſuper filios tantæ diffidentiæ: Ob hãc cauſam quotieſcunq; ſerui Dei in maximis periculis ſe conſtitutos animaduertebãt: ſic Dñm exorabant: Dñe qui maxima quondã in nos beneficia cõtuliſti, nũc etiã nobis in hac neceſsitate ſuccurre. Sic dicebat Iacob, Dñe, qui dixiſti mihi: reuertere in terrã tuam, minor ſum cũctis miſerationibus tuis, & veritate tua, quã explesti ſeruo tuo, In baculo meo tranſiui Iordanem iſtũ, & nunc cũ duabus turmis regredior. Erue me de manu fratris mei Eſau. Domine (inquit vir
14 ſanctus) tu, qui me de paupere diuitem feciſti, cum nihil ego tale promererer, nunc mihi auxiliare. Et Sancta Iudith dicebat: Domine Deus patris mei Simeon, qui dediſti illi gladium in defenſionem alienigenarum, &c. ſubueni quæſo te Domine Deus meus mihi viduæ. Tu enim feciſti priora, & ſimilia poſt illa cogitaſti: Reſpice caſtra Aſſyriorum nunc, ſicut tunc caſtra AEyptiorum videre dignatus es. Quãdo poſt ſeruos tuos armati currebãt, &c. ſic fiant & iſti Dñe, qui confidunt in multitudine ſua, & in curribus ſuis: & neſciunt, quia tu ipſe es Deus noſter. Et S. Iudas Machabæus intelligens in quanta neceſsitate populus ſuus conſtitutus eſſet, vt illum confortaret, dixit ei. Ne timueritis multitudinẽ eorum: mementote qualiter ſalui facti ſunt patres noſtri in mari rũbro: & nunc clamemus in cælum, & miſerebitur noſtri Dominus. Et Chriſtus Redemptor noſter cùm Apoſtoli aliquantulum

Pſalm. 77.

Gene. 32.

Iudith. 9.

1. Mach. 4.

diffi-

diffiderent,& cogitarent ad alterum dicentes: quia panes non ha- 15
bemus:dixit eis,quid cogitatis,quia panes non habetis?Nondum
Mar.8. cognoſcitis, neq; intelligitis? Nec recordamini quando quinque
panes fregi in quinq; millia, &c. Ideſt: non intelligitis miracula
quæ feci non ſolum ad ſubueniendū neceſsitati illi à me fuiſſe di
recta:verum etiam,vt quando in poſterum aliæ vobis aduenerint
præteritorum beneficiorum memores in præſentibus maximam
remedij fiduciam habeatis?

Volēs igitur Dominus huic ingenti hominum multitudini ſub
uenire:*Dixit ad Philippum:vnde ememus panes vt manducent hi?* Bea-
Remigius. tus Remigius dicit Dominū hoc quæſiſſe, vt nobis exēplū præ-
Prouer.3. beret,quo in ijs quæ facturi ſumus,alios conſulamus. Ne innita-
Act.9. ris prudentiæ tuæ:inquit Salomon.Quando Dñs B.Paulo appa-
ruit,& illum conuertit,dixit ei: Domine quid me vis facere? cui 16
reſpondit Dominus,Ingredere ciuitatem,& ibi dicetur tibi, quid
te oporteat facere.Quid hoc eſt Domine? quare tum etiple eum
nō erudis,tuamq; diuinam voluntatem ei demonſtras?abſque eo
quod illum ad Ananiam mittas?Huius rei cauſam aſsignans Bea
Bernar. tus Bernardus dicit: videlicet nequis inde occaſionem acciperet
non conſulendi alterū hominem,nec diceret:in oratione hoc mi-
hi Dominus reuelabit:& nequis erubeat alium hominem percon-
tari.Idcirco voluit Deus Beatum Paulum ab altero homine erudi
ri.Certum eſt ideo lunam ſplendidam, ac decoram eſſe,quia ſol
ei lucem,pulchritudinemq; cōmunicat.Optime poſſet Deus: ſi-
Ioā.Damaſ cuti perpēdit Beatus Ioannes Damaſcenus lucem ſuam lunæ im-
ce.li.2. partiri. Non autem illam lunæ impartitus eſt ob triplicem cau- 17
ſam videlicet propter pulchritudinem ordinis:propter mutuā ſub
miniſtrationem lucis:& propter humilē ſubiectionem. Sic etiam
vnos alijs ſapientiores eſſe voluit: & quemadmodum planetæ à
ſole lucem mendicantur:ſic oportet nos humiliari,illumq; conſu
lere,cui plus ſapientiæ Deus communicare voluit. Quando autē
alium ſapientiorem nobis reperire nequibimus ſaltē ille, & vnuſ-
quiſq; noſtrum ſimul melius iudicabimus, quam vnuſquiſq; ſo-
lus.Et ſæpenumero per diuinam prouidentiam imperitus quidam
literarum plus ſapientię,quam doctiſsimus quiſq; adipiſcitur. Vt
omnibus innoteſcat vnū Deū omnia ſcire, & nullus aliū interro-
gare,& conſulere negligat.Huius rei mirificum quoddam in Exo
Exod.18. do habemus exemplū:videlicet Moyſis,qui naturalium ſciētiarū

AEgyp-

18 Ægyptiorum, diuinarumque rerum peritissimus extitit: adeo vt cõ & 174.
muniter doctores cum D. Tho. teneant illum prophetarum maxi- artic. 4.
mum fuisse: & tamen dicit sacratus textus quod cum socer eius Ie-
thro ad eum visendum veniret: eumq; vnum tot hominũ causas iu
dicare perspiceret, dixit ei: stulto labore consumeris, &c. Videamus
nunc: an ne Sanctus Moyses iratus est hoc aspero verbo, in quo il-
lum Iethro socer eius coram vniuerso populo stultum, atque demẽ
tem appellare videbatur? Non vtiq;: etsi, vt diximus sapientissimus
erat: & quamquam socer eius rusticus quidam, & agrestis erat, qui
nũquam de iudicijs norat, quique totius vrbanitatis erat ignarus:
imo potius eius consilium omnino suscepit, in quo eum admone-
bat, vt grauia negotia sibi reseruaret: prudentesq; homines assigna-
ret, qui de cæteris causis leuioribus iudicarent. Hinc igitur literarum
19 peritissimi discant, qui se omnia scire arbitrãtur: & considerẽt quid-
nam sciant si cum Moysis sapientia conferantur, & aliquando ad mi
nores consulendos humiliẽtur. Non nunquam enim ea, quæ Deus à
sapientibus abscondit, paruulis reuelat, vt eorum, qui se sapientissi- Luc. 10:
mos arbitrantur, elationem comprimat.

Sanctum Euangelium dicit quod Dominus hoc interrogauit à
Sancto Philippo tentans eum. Postquam magister lectionem per Simile.
legit, præcipit vni discipulorum suorum, vt illam repetat, qui si
nescit, præcipit alteri, & si ille etiam ignorat: interrogat alium.
Quod si nullus eam tenet, dicit, eia ergo attendite, ego illam ite-
rum perlegam. Perlegerat Christus Redemptor noster omni-
potentiæ suæ lectionem, illamque plurimis miraculis declara-
uerat: in eis se verum Deum esse demonstrans. Et præcipit hodie
20 Beato Philippo, vt illam repetat. Videamus (inquit) quid de
me, deque potentia mea sentis? *At ille respondet dicens: Ducento-
rum denariorum, &c.* O quam male potentiam meam intelligis, Simile.
& quam male lectionem meam refers. Si quis horrea tritico ple-
na, arcasque fermento repletas haberet, famulumque suum inter-
rogaret dicens: vnde manducabimus? at ille responderet: non sunt
pecuniæ, nunquid non stultus haberetur: quid opus est pecunijs
ad vescendum, præcipue cum panis supersit? pete clauim ad ape-
riendam thecam: & hoc sufficit. Est theca infinitæ prouidentiæ,
& potentiæ pane, & rebus omnibus vniuerso mundo necessarijs
repleta: in quo omnia, per quem omnia. Huius autem thecæ cla-
uis est diuina voluntas. Omnia etenim quæcunque voluit, fecit:

Quærit Dominus, vnde ememus panes. Tu vero reſpondes: Non
Pſal. 113. ſunt pecuniæ. Non bene reſpondes. Pete clauim: & dic ei: Domi- 21
ne tu dicis, vnde ememus panes? ex tua benedicta manu. Si tu vis:
nihil amplius neceſſe eſt: cum ſit tua diuinæ voluntatis clauis. Si-
quidem hic diſcipulus lectionem non nouit repetere: repete tu il-
lam ô beate Andræa. quid de Domini potentia ſentis? Dicit vnus
ex diſcipulis eius Andræas: *Eſt puer vnus hic, &c. Sed quid hæc in-
ter tantos?* Etiam hic lectionem ignorauit. Siquidem igitur neſcitis
illam, attendite (ait diuinus Magiſter) & ego illam iterum legam. *Fa
cite homines diſcumbere.* Et ſic miraculum hoc operatus eſt, vt eius
omnipotentia illis innoteſceret. Etiam hoc interrogauit iſtudque
miraculum operatus eſt, non ſolum ad omnipotentiam: verum ad
miſericordiam etiam manifeſtandam: quando quidem non dicit:
vnde ememus panes, vt manducemus nos: ſed vt manducent hi. 22
Alijs alimoniâ curat, vt nos doceat non oportere eſſe vniuerſam cu-
ram vigilantiamque noſtram in rebus neceſſarijs nobis inquiren-
dis. O diuites huius ſæculi quantum apud Deũ mereremini ſi hæc
cum famulis, ac domeſticis veſtris diligentiſsime ageretis. Nam ſi-
quidem quotidie peccatis, quotidie ſcelerum veſtrorum remedium
Eccleſ. 3. perquirere deberetis. Dicit autem Eccleſiaſticus: Ignem ardẽtem ex
tinguit aqua, & eleemoſyna reſiſtit peccatis: & Deus protector eſt
eius, qui reddit gratiam. In hoc ſecundum nomen ſuum operatur.
Eleemoſyna enim componitur ex eli, & mois. Eli in Hebræo idem
eſt quod Deus meus, & mois, ideſt aqua. Itaq; ſecundum hanc com
poſitionẽ eleemoſyna idem eſt quod aqua Dei mei. Et idcirco non
eſt mirum ſi iuxta nomen ſuum operetur contraria exiſtẽs, atq; ad-
uerſans quaſi aqua peccatorum igni. Audite me diuites, & potẽtes 23
huius ſæculi, nunquid vos cogitatis in cælum ingredi? Dicetis: ſic vti
que: per quã ergo viã ingredi cogitatis? vos optimis cibis potibuſq;
vtimini, in molli lecto recumbitis, pretioſis veſtibus induimini:
pulcherrimam habentes vxorem, quibus plurimi adſtant famu li,
quorum omnis vigilantia eſt vt vobis placeant: quibus nemo cõtra
dicit: ſed in omnibus voluntatem veſtrã exequimini. Per quam igi-
tur viam in cælũ eſtis ingreſſuri? ô maximâ amentiâ, homines ſibi
perſuadere ſe ad cælũ eſſe peruenturos, cũ tamen ne paſſum quidẽ
in cæli via ambulent. Vtrum autem hoc verum ſit, vos videte. Dicite
mihi nunquid per pœnitentiæ, & aſperitatis viam iter facitis, vni
uerſa, quæ diximus id negant. Anne igitur per orationis aut cæ-

leſtium

24 leſtium rerũ cõtẽplationis viá ambulatis? Perſpicuũ eſt etiã quòd
non præcipue cũ vſq; ad oculos ſecularibus negotijs implicati, im
merſiq; ſitis: ita vt licet dies eſſent centũ horarũ, ad hoc tamẽ nũ-
quã vna ſupereſſet. Per humilitatis ne viã pergitis? Faſtus, pompa,
ambitio, expetitioneſque veſtræ ingenuè teſtantur, quòd non. Di
cite ergo, per quam viam illuc introire cogitatis? O cæci, quàm de
ceptos, atque à veritate aberrantes vos habet Sathanas? O vtinam
fratres chariſsimi non meum quidem, ſed Domini conſilium ſe-
qui velletis: qui etiam vobis cæli viam aperuit dicens. Quod ſu- Luc. 11.
pereſt date eleemoſynam, & omnia mũda ſunt vobis. Hæc eſt via
veſtra, hãc ſequimini: nulla via eſt veſtræ viuendi rationi planior,
neque aptior, quam niſi ſecuti fueritis (credite mihi) vix vnquam
in cælum ingrediemini. Scriptum eſt enim, Iudicium ſine miſe- Iacob. 2.
25 ricordia illi, qui non facit miſericordiam: Hæc eſt aqua, quæ cor-
da veſtra mollificatura eſt. Per hoc iter diſponemini ad veram pœ
nitentiã agendã, quò peccata veſtra vobis dimittantur. Quę cum
ita ſint, interrogate, *Vnde ememus panes, vt manducent hi?* Quomodo
quicquam ex ſumptibus noſtris pauperibus erogandum ſeruare-
mus? verùm proh dolor: iam enim diuites non interrogant, vnde
ememus panes? ſed, vnde ememus ſericas veſtes, auroque contex
tiles, purpuram, ac pretioſiſsima quæque ornamenta, quibus ada-
ptemur, & poliamur: & cum de cibis agitis, non dicitis: vnde eme-
mus panes? ſed, vnde ememus gallinas, perdices, delicatoſque ci-
bos? & ſic nihil pauperibus erogandũ ſupereſt. Cõuiuiaq; nõ illis
quidẽ, ſed alijs tã diuitibus, aut ditioribus vobis celebratis: ad quę
præparanda huc, atque illuc famulus mittitis, & varijs curis fatiga
26 mini: cũ nullam mercedẽ ſitis recepturi. O Chriſte reparator mũ-
di: ſpiritualiſque vitæ Magiſter, atque reformator: etenim cum tu
laſsis, & egenis conuiuium prẽparare velis, dicis, vnde ememus pa
nes? Non quærit pijſsimus Dãs ea, quę guſtum oblectent, ſed mo
deratã quandã ſuſtentationẽ curat. Eius enim ſectatores nõ varia
delicatorum ciborũ genera oportet quærere. Et in verbis, quę re
ſpõdit B. Andreas dicẽs: *Eſt puer vn' hic, qui habet quinq; panes ordea
ceos: & duos piſces.* quos S. Apoſtoli ad ſuam diuiniq; Magiſtri ſui
ſuſtẽtationẽ deferebant, detegitur quam parũ curarẽt corporibus
ſuis indulgere, atque illa delicate tractare: ſiquidẽ ad comedendũ
ordeaceos tantũmodo panes cũ paucis piſcibus deferebãt. O ma-
ximã epulonũ confuſionẽ! Conſiderate quid Deus veſter in terra

in ſuis defatigationibus comedat. O quantum eſt circa hoc deplo- 27
randum. In initio mundi nihil aliud homines præter herbas, & ar-
Genc. 1. borũ fructus comedebant. Et ita dixit eis Dominus, ecce dedi vo
bis omnem herbam afferentem ſemen ſuper terram, & vniuerſa
ligna, vt ſint vobis in eſcam. Hos cibos facillimæ digeſtionis eis
aſsignauit, vt ad diuinarum rerum contemplationem aptiſsimi eſ
ſent. Poſt diluuium autem permiſit hominibus, vt carnes ſine ſan-
Gene. 9. guine, comederent. Vt patet, etenim vſq; illud tempus nõ veſce-
bãtur homines carnibus. Et tunc eis facultatem illas comedẽdi cõ-
Iſidorus. ceſsit, (vt ait B. Iſidorus) eò quod terra poſt diluuiũ perdita & te-
nuis remanſit: nec fructus tã fertiles, ac pingues, ſicut antea, profe-
Theodo. rebat. Theodoret ait Dñm ob hãc cauſam etiã illis comedẽdi car-
nes licẽtiã conceſsiſſe: videlicet, quia norãt Dñs plurimas gẽtes eſ-
ſe futuras, quæ tanquã Deos animalia adoraturæ erãt. Et ideo eis 28
facultatẽ cõcedit, vt ea interficiant, & comedãt, videlicet, vt intel-
ligant, ſiquidẽ ea occidunt & mãducant, nullã in illis eſſe diuini-
tatẽ. Nunc autẽ iã non cõtenti ſunt homines carnibus veſci: ſed iã
perſpicitis diuerſa cõdimentorũ genera, quæ hodie inſatiabilis mi-
ſerorum hominũ gula, & voracitas adinuenit: ex qua tanta pecca-
torum multitudo proficiſcitur. Et ad huius vitij execrationem ſuf-
ficiebat noſſe vnam ex vijs, per quas maledicta Sodoma in tãtam
Ezech. 16. corruptionem, & abominationẽ deuenit, fuiſſe (vt ait Ezechiel)
Beda li. 5. ſaturitatem panis. Et ſub hoc nomine panis diuerſorum ciborum
de geſtis ſaturitas intelligitur. Beda refert artificem quendam, quandò alij
Angelorũ. ſeſe ad rem diuinam audiendam in templum conferebant, domi
Nota. ſuæ edendo, & biuendo, aliſſque voluptatibus perfruendo rema- 29
nere conſueuiſſe. Qui cùm in grauiſsimum morbum incidiſſet, at-
que à familiaribus ſuis admoneretur, vt peccatorum ſuorum pœ-
nitentiam ageret, & illa confiteretur: infœlix homo de diuina dei
miſericordia deſperans dixit: Non poſſum agere pœnitentiam:
Acto. 7. quia ſicut B. Stephanus vidit cælos apertos, ſic etiam ego infernũ
apertum perſpicio, locumque mihi præparatum intueor iuxta Iu-
dam, & Pilatum, & illos, qui Ieſu Chriſto filio Dei mortem intu-
lerunt. Et poſtea dixit ſe propter ſuas maximas, aſsiduaſque vo-
racitates, atque abſtinentias nullum remedium habere. Atque hæc
infœliciſsimus homo dicens interijt. Proh Deum immortalem
quam metuendum eſt hoc dictu, atq; etiã auditu. Vt cognoſcatis
quantũ malũ facitis, cũ vos effranatè cibis, potionibuſq; traditis.

Quod

30 Quod eſt ſicuti dixit Apoſtolus effici inimicos crucis Chriſti, Quæ cũ ita ſint dilectiſsimi fratres, per charitatem Dei vos rogo, vt ab hoc abominabili vitio vos cohibeatis, diumũq; Magiſtrum & ſanctos eius Apoſtolos curetis imitari. Et plurima hoc modo peccata deuitabitis. *Philip: 3.*

Dicit ergo Ieſus, facite homines diſcumbere, &c. Et ſicut in ſancta Dñi noſtri Ieſu ſocietate nihil aliud erat ad edendum, niſi parum hordeacei panis modici q; piſces: ita etiam non erant pretioſæ ſellæ, neq; re perpolitæ menſæ, au ſerica, neque aurea ſtragulæ: vnde oportuit cõmuas humi ſuper fœnum ſedere. O ſeculare m vanitatem, in quam profanũ ſtatum homines induxiſti, vt ad ſellarũ, ſe diũque perpolitiones, atque ad meſarum ornamenta plus pecuniarum iam ſit neceſſe, quàm olim ad tres familias alendas requi-
31 rebatur. Refert Diogenes Laertius philoſophum quendam in vrbem ingreſſum fuiſſe, vbi tunc nũdinæ celebrabantur: in quibus cum plurima hominum, domorumq; ornamenta perſpiceret: illa omnia deridens in hãc ſententiã tali quidem viro, tantoq; philoſopho dignisſimam prorupit: Quàm multis non egeo. O mirificam ſententiam, ò Chriſtiani quàm multis non egemus. Aduertite quid dixerit Ethnicus quidam, qui in inferno perpetuis ignibus cruciatur: vos autem Chriſtiani, quique ſacroſanctum Ieſu Chriſti Euangelium profitemini, plurimis vos indigere arbitramini, & mille ſolicitudinibus vos affligitis, animaſque veſtras inferni periculo offertis vt ea comparetis. O Deus infinitæ maieſtatis per miſericordiam tuam te deprecor, vt tantæ profanitati, quanta inter eos, qui ſeſe tuos eſſe profitentur, verſatur, remedium adhibeas. *Diog. Laer. de vita ph.*

32

Accepit ergo Ieſus panes & cùm gratias egiſſet, &c. A Eterno patri quatenus homo gratias egit pro illo beneficio, quod in homines illos conferre conabatur. Videlicet, vt nos doceret, nõ ſolum pro collatis in nos beneficijs, ſed pro ijs etiam, quæ in proximos noſtros conferuntur nos diuinæ Maieſtati gratias agere oportere. Sic nos admonet Beatus Paulus dicens: gratias agentes ſemper pro omnibus. Pro omnibus, hoc eſt, non ſolum pro omnibus beneficijs, ſed etiam pro omnibus proximis. Et ſic ipſe Apoſtolus, vt ex eius epiſtolis apparet, ſæpenumero pro beneficijs, quæ Deus alijs proximis faciebat, ei gratias agebat. Peculiariter autẽ dicebat, Nos autem debemus gratias agere Deo ſemper pro vo- *Ephe. 5.* *2. Theſſ. 2.*

bis fratres dilecti à Deo. Etiam rationi cõsentaneum est, vt quan- 33
do ad mensam sederimus, non solum pro illis, quæ manducaturi sumus, Deo gratias agamus: verùm vt illa etiam benedicamus.
Gregor. in Dialogis. Beatus enim Gregorius refert mulierem quandam, lactucam comedisse, in qua diabolus morabatur: quam cum comedisset, diabolus in eius corpus introiuit: interrogatus autem diabolus, quare in mulierem illam fuisset ingressus, dixit se illud fecisse, quia mulier lactucam, priusquam illam comederet, non benedixerat: nam ego (inquit) in ea ineram, & mulier illa me quæsiuit: quapropter cauete fratres nè vobis simile accidat. Quoties pacifici ad mensam sedetis: & pro leuissima quaque re in rixas deuenitis, aliasque stultitias facitis, vndè plurima infortunia oriuntur. Et fortasse hoc contigit, quia permisit Dominus vt diabolus in vos ingrederetur: eò quod quemadmodum 34
iumenta ad præsepia accedunt: sic vos ad mensam absque vlla gratitudine, & Dei recordatione, & absque ciborum benedictione sedetis. Frangente igitur Domino panem in sanctissimis eius manibus augebatur. Quandò modicum panis, parumque diuitiarum habueritis, ad familiam vestram alendam: mementote horum panum, qui & si pauci erant: eò quod eos Iesus Christus filius Dei tetigit, tantam hominum multitudinem alere sufficerunt. Et modicũ, quod vos habueritis in benedictis eius manibus collocate dicentes singuli: Domine hæc mea paupertas non sufficit integram familiam meam alere: verùm illos, & me, atque vniuersa, quæ possideo in sanctissimas manus tuas commendo: tu sicut potes, nobis subuenias. Dominus panem frangebat, discipulisque suis illum tradebat: illi autem eum inter conuiuas 35
diuidebant. O quam admirabilis esset visu diuina Chironomonis (vulgo inclinante) diligentia, sedulitas discipulorum in porrigendo panem hospitũ præparatio ad illũ cum alacritate, ac cõsolationem maximq; capiendum. Eia patres sacerdotes vobis hæc superscriptio loquitur. Deum, diuinaque eius sacramenta, atque doctrinã præ manibus habetis. Ne in illis diuidendis fatigemini, nè prædicantes, nèue illos in confessione audientes, diuina sacramenta administrantes, optimumq; pietatis exemplum hominibus præstantes deficiatis: neq; hæc omnia facere cessetis, quousque populo satis feceritis. Quando episcopus clericum ordinibus initiat, dicit: Dominus pars hæreditatis meæ, tu es qui restitues hæreditatẽ meam.

36 meam mihi. Vbi significari videtur, quòd si sacerdos hæreditatē illam æternam, qui est Deus, vult adipisci munere suo: curare debet, vt Deo hęreditatem suam restituat: hoc est, animas, quas Sathanas iniuste possidet. Ipse vero religiosis verbis, sancta doctrina, diuinorumque sacramentorum assidua, diligentique administratione, ac denique pio sanctitatis exemplo, à diaboli potestate illas abstrahere Dominoq; suo, videlicet Deo restituere tenetur. Et sic eius nomine illi dicitur: Tu es qui restitues hæreditatem meā mihi. O vtinā non sit sacerdos, qui Deo hæreditatem suam adimat, animasq; suo malo exemplo peccare faciat, & in Sathanæ potestate reponat. Animaduertite patres sacerdotes, quid fecerint hodie S. Apostoli. In primis etenim homines discūbere fecerūt, quia Dominus eis dixit: *Facite homines discumbere.* Postea vero eis alimoniā diuiserunt. Hoc quippe est mūnus vestrū, eorum præsertim quibus animarū cura incūbit: scilicet sufficere, vt vnusquisq; in loco suo sedeat: vt vir matrimonio alligatus, sicut statū suum decet, viuat: & virgo viuat vt virgo, &c. Nō enim Ecclesiastico viro quot annis mille aureorum redditus tribuuntur, vt per vias in exornata mula deambulet: sed vt in animarum vtilitate se exerceat, subditosque suos corporali sustentatione quo meliori modo poterit, adiuuet. D. Paulus quando ad cæteras orbis gentes scribebat, dicebat eis: gratia vobis, & pax, quādo autem Timotheo episcopo scripsit, dixit ei: gratia, pax & misericordia: denotans, scilicet in hoc, quanto pere super cæteros fideles misericors esse teneretur. Facite igitur patres mei Ecclesiastici, quemadmodum, & Apostoli faciebāt: qui panem à Domino sibi cōmissum in egenos homines diuidebant: ne igitur panes vobis à Domino

37 Psalm. 48. Psalm. 33.

Roma. 2. & 1. Cor. 1. 2. Timo. 1.

38 traditos, manuum tenacitate retineatis. Comederūt turbæ ex panibus, & piscibus quantum voluerunt. Et quāquam panis ordeaceus asperrimus erat, adeò tamen illis suauis visus est, vt delicatissimos cibos sibi comedere viderentur. Iesu bone quantum interest inter ea, quæ ex manu creaturæ, & ea, quæ ex creatoris manu comeduntur. Manus Christi Saluatoris nostri omnia dulcissima reddunt. Labores, asperitas, pœnitentia, omnes denique calamitates, in dulcedinem conuertuntur, si ab eius manu prouenire confiderentur. Potus non fuit necessarius, Dominus enim prouidit, vt cibus cibi, potusque munera exerceret, integramque stomachis satisfactionem redderet.

Colligite que superauerunt fragmenta, ne pereant. Præcepit eis, vt fragmenta colligerent, quo nos doceret, quòd si hæc modica hordeacei panis fragmẽta colligi præcipit, ne pereant, quid faciet de decẽ millibus aureorũ episcopatus, & etiam de sex milibus, & duobus millibus aureorum, quos paterna hæreditate cõparasti? Concludit tandem Sanctum Euangelium dicens vniuersam turbã tantum miraculum admirantem dicere incepisse: *Quia hic est verè propheta qui venturus est in mundum.* Hic est fructus miraculi, omnium que mirabilium, quæ operatus est Christus Redemptor noster, & eorum, quæ nobiscum quotidiè facit: videlicet; vt illum Deum ac Dominum esse cognoscamus, illumque vt talem glorificemus. Verum est hunc populum in alijs miraculis eum cognoscere, & tanquam Messiam laudare debuisse. Sed vt homines vt litatis suæ cupidi non quãdo mortuos suscitabat, nec quandò alia miracula operatus est, hæc verba dixerũt: nisi quando optimo cibo illos saturauit: eorumque stomachos refecit. Tales sunt plurimi Christianorum. Confitebitur tibi, cum benefeceris ei, dixit Dauid. Tu autem ô Sancte Propheta quomodò facis? Benedicã (ait) Dominum in omni tempore: semper laus eius in ore meo. Tam in aduersis, quã in prosperis euentibus Deum laudabo. Sic faciunt veri Dei serui, & ita vos facere oportet fratres: sic enim ad maiora beneficia, atque ad diuinam gratiam percipiendam disponemini: & in posterum cœlestem gloriam comparabitis, Amen.

Psalm. 48.
Psalm. 33.

¶ Feria IIII post Dñicam. III. in Quadragesima.

Præteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate. Ioannis 9.

INITIVM Huius Euangelij est initium capitis noni, Euangelij, quod scripsit Beatus Ioannes. Incipit autem per dictionem, &. Quæ est coniunctio antecedentia cum subsequentibus connectens: quæ quidem duo adeò sunt disparia, vt sola virtus Dei illa, sicut oportet, cõnectere sufficiat. Nam antè narrauerat Iudæos Dominum lapidare in templo conatos fuisse: quod autem sequitur est, Dominum à templo exeuntẽ in ostio ipsius templi stetisse, vt cæco visum concederet. Hoc verò ille solus potest

2 coniungere, qui coniunctionem illam: Verbum caro factum eſt: nouit efficere. Iniurias enim accipere, & pro eis beneficia conferre cum puro, & intrinſeco amore; ſolus Deus poteſt, aut ille, quia peculiari gratia, & auxilio à Domino fuerit adiutus. Non inficior Iulium Cæſarem maximè commendari, eo quòd de illo legitur, miniſteriorum, quæ ſibi exhibita fuerint, nullo vnquam tempore fuiſſe oblitum, nec vllam vnquam iniuriam accepiſſe, quam non liberaliſsimè dimiſiſſet. Itaq; tam liberalis erat in iniurijs dimittendis, quam in miniſterijs perſoluendis magnificus: de quo etiã legitur, quòd cùm Gneij Põpeij caput aſpiceret, doluit occaſionem gloriæ, quam ignoſcendo hoſti poterat adipiſci, à fortuna ſibi fuiſſe ſublatam. Atque etiam Alexander Magnus cùm Regem Darium hoſtem ſuum lethali vulnere percuſſum reperiret, magno dolore affectus eſt, eo quòd non poſſet ei parcendo 3 ſuam clementiam oſtentare: & huiuſcemodi exempla eximiæ miſericordiæ, qua ſingularis clementiæ viri cum reis vſi ſunt, plurima extitérunt. Omnes autem hi ad hanc clemẽtiam exercendã humanæ gloriæ cupiditate mouebãtur, vt miſericordes ab hominibus haberentur. Verũ hoc propter vnum Deũ, eiuſque amorẽ fieri abſq; eius gratia, peculiarique auxilio non poteſt. Tantum, tamque gratum eſt hoc Deo, vt volens ipſe Dominus cum exaggeratione maxima iram ſuam aduerſus Hebræos ſignificare, per Hieremiam Prophetam dixerit: Si ſteterint Moyſes, & Samuel coram me, non eſt anima mea ad populum iſtum. Eijce illos à facie mea, & egrediantur. Beatus Auguſtinus ſuper hæc verba dicit: Quid eſt quòd Moyſes, & Samuel cæteris patribus in poſtulatione præferuntur? Cuius quæſtionis reſpõſio eſt: quòd iſti duo 4 tantum in veteri teſtamento pro inimicis oraſſe leguntur. Vnus, videlicet, Moyſes à populo lapidandus impetitur. Et tamen prolapidatoribus ille precatur. Alter à principatu ejcitur, & ait: Absit à me hoc peccatum in Domino, vt ceſſem orare pro vobis, & docebo vos viam bonam, & rectam. Propter hanc virtutẽ, videlicet, quia inimicis ſuis benefecerunt, adeò grati ſunt Deo hi duo ſancti, vt licèt nihil eis Dominus denegare conſueſceret, per exaggerationem hanc petitionem ſe eis denegaturum affirmet, ſi ipſi eam facerent. Ex quo quanta ſit hæc virtus quamque excellens, optimè perſpici poteſt: & quia talis ſit, in ſacris literis miſericordia Dei nũcupatur. Dixit Dauid poſtquam regni poſſeſ-

Hiere. 15.

Auguſt.

Exod. 17.

1. Reg. 12.

2. Reg. 9.

sionē susceperat. Nunquid superest aliquis de domo Saulis, vt faciam cū illo misericordiā Dei? Quemadmodū est peccatū hominis, & peccatū diaboli, sic etiam est misericordia hominis, & misericordia Dei. Peccatum hominis est, malefactori tuo malefacere. Peccatum diaboli est, benefactori tuo malefacere. Sicuti fecerunt diaboli, quos cùm Deus magnopere sublimasset, & in tā excelso nobilitatis gradu collocasset, inde illū offendendi occasionē acceperūt. Atq; ideò de Iuda dixit Dñs: Vnus ex vobis diabolus est. Misericordia hominis est benefacienti tibi, atq; etiā nō malefaciēti benefacere. Misericordia autē Dei est, malefacienti tibi benefacere. Quādo inimico tuo benefacis, Dei misericordiam operaris, qui solem suū oriri facit super bonos, & malos. Atq; ideò dicebamus, particulā, &, per quam caput illud sancti Euangelij exorditur, Dei esse coniunctionē: quia id, quod ipsa coniūgit, misericordia est Dei. O fratres mei, si ab hoc diuino Magistro cęlestē hanc doctrinā perdisceretis, quantū apud Deū mereremini, & quanta etiā peccata euitaretis. Historiographus quidā grauissimus refert, cū homo nimis proteruus esset, summaq; animi contētione de altero homine, qui eū iniuria affecerat, vlcisci conaretur, cumque à multis rogitaretur, vt ei ignosceret, nec tamē illorū quisquā sufficeret, duos monachos ad eius ostiū accessisse, dicentes se illū alloqui velle: qui arbitrans eos venire, vt pro iniuriæ venia eū rogitarēt, recusabat illos ingredi, qui dixerūt ostiario: Dic ei nos illud ab eo nolle deprecari, & ideò dic vt nos ingredi patiatur: quia rē aliā cū eo agere volumus: qui ingressi sunt, & postquā aliquantulū familiariter locuti sunt, dixit alter: Tu Dñe arbitrabaris nos velle te rogare, vt inimico tuo ignosceres; nihil profectò tale volebamus: Optimè quippè nouimus hominē istū venia esse indignū. Tibi autē volebamus dicere, vt tibi metipsi parceres: quia cū tanto labore versaris, nec publicè in hominū cōspectu audes apparere, timēs ne alter, eo quòd ei nō vis ignoscere, tibi mortē inferat, nec diuina Sacramēta recipis, in peccato, & Dei indignatione perseuerās: nec tñ tui ipsius misereris. Cōpatere tibi metipsi, & optimè facies. Adeò homo ille hac ratione confractus est, vt sibi persuaserit alteri ignoscere, intelligens quanti illud sua ipsius interesset. Idem igitur nunc Dei nomine vos omnes admoneo, eos præsertim, qui proximos vestros odio habetis: vobismetipsis parcite, animasque vestras miseraminis considerate diuinum Magistrum

Matt. 5.

Nota.

Hiere. 15.

August.

Exod. 17.

1. Reg. 12.

2. Reg. 3.

Zz 5

strum

8 ſtrum veſtrum, quem impij Iudæi lapidare conabantur, & illinc exiens tantæ iniuriæ, quantam ei homines intulerunt, immemor fiſſit, vt cum hominibus miſericordiam faceret.

Et prætereiens vidit hominem cæcum. O quàm merito dicit Dauid, Tu ſolus laborem, & dolorem conſideras, quia eum qui te non aſpicit, intueris, Vidit, ideſt, diligenter inſpexit. Quid facis Deus meus? aſpicio quàm modicum pietatis, & compaſsionis eſt in orbe terrarum, & volo homines erudire, vt in egenos oculos conijciant, & non poſtulantibus etiam eleemoſynam largiantur. O quàm ſterilis ſiccitas eſt in mundo? nam ſi vnam eleemoſynam erogaturi eſtis: prius venturus eſt pauper ad oſtiũ vlceribus coopertus, aut confractis brachijs, pedibuſque laceratis: quod ſi nimis extraneas, & inſolitas neceſsitates non cernitis, vix ad pro-
9 ximis veſtris ſubueniendum commouemini. Nec hoc quidem ſufficit, ſed neceſſe eſt miſeris ſtudere, rationeſque addiſcere, quibus eleemoſynam à vobis efflagitent, voſque ad compaſsionem excitent. Et prius eleemoſynam aſsiduis vocibus ſanctiſsimumque Dei nomen, diuinumque eius amorem in pignus tradentes, empturi ſunt. Quid? cum in hac vrbe, tot diuites, totq; pauperes commorentur, in domo alicuius egeni nõ pannus, quo induatur, aut triticum, quo veſcatur incognito dante reperiretur? Inuſitatũ vtiq; eſt hoc in illa regione: etiã videntes pauperis oculos à vobis integram horam pendentes, auxiliũq; veſtrũ expectantes, quaſi nihil eſſet, nec ſic, nec nõ ei reſpõdetis: quomodo igitur in domũ pauperis etiã non petentis eleemoſynã mitteretis? Ad cõfuſionẽ ergo veſtram hoc vobis volo dicere: perſuadere alicui, vt miſeri-
10 cordiam faciat, eſt ei dicere, vt ſit homo. Si quis tibi diceret: frater eſto homo, nunquid non erubeſceres? Quid igitur (diceres tu) an ne hucuſque non me hominẽ eſſe reputabas? niſi miſericordiam atque benignitatem habeas, non es humanus: & quemadmodum erubeſceres, ſi tibi diceretur, vt eſſes homo, ſic oportet te pudore confundi, cùm quis te ad humanitatem, ac miſericordiam exhortatur: quod ſi debet facere homo, quatenus homo eſt, quanto magis idem facere tenetur Chriſtianus, qui homini Ethnico maxime excellit? Ne autem huius præſtantiſsimæ virtutis obliuiſcere mur, in mẽbris noſtris illam Deus ſcripſit. Etenim (vt ait D. Pau 1. Cor. 12.
lus:) Et nos etiam experientia comperimus: ſi quid patitur vnũ membrum, compatiuntur omnia membra: ſine gloriatur vnum

mem

membrum, congaudent omnia membra. Vos autem estis corpus 11
Christi. Et siquidem fratri tuo in eius necessitate non compateris, nec eius bonis delectaris, signum est hoc, te esse membrum Sathanæ, non autem Iesu Christi. Manus, quæ pedis dolori non occurrit, & oculus, qui totum corpus non aspicit, eiusque bonum animaduertit, digna vtique sunt hæc membra, quæ ab isto corpore conscindantur. Et ita dicit Sanctus Iob. Si despexi prætereuntem, eo quòd non habuerit indumentum, & absque operimento pauperem, &c, Humerus meus à iunctura sua cadat, & brachiũ meum cum suis ossibus confringatur. Attẽdite quam terribilem maledictionẽ sibi inijcit Sanctus Iob, satis namque securus erat se ab ea non esse comprehẽdendum. O crudelissimi diuites, quo modo non timetis ne cõfracti, atque lacerati moriamini propter immanitatem, qua cum membris corporis mystici Domini nostri Iesu Christi vtimini? Per reuerentiam, quam huic diuino capiti vestro exhibere debetis, vos deprecor fratres, vt in eius membra tanta afflictione, & necessitate oppressa oculos conijciatis, illisque benignissime compatiamini.

Iob. 31. 12

Vt Sancti discipuli diuinum Magistrum suum ad pauperem respexisse, aduerterunt: in illum etiam & ipsi oculos coniecerũt. Et interrogauerunt eum: *Quis peccauit, hic, aut parentes eius?* Iam forte audierant verbailla Exodi: Ego sum Dominus Deus tuus zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderũt me. Quod de corporalibus quidem pœnis intelligendum est. Et sic Sanctus Patriarcha Noe etsi non maledixit filio suo Cham, qui eum illusit, eo quòd exiẽs ab arca benedictus fuerat à Deo. Sic vt ibidem dicitur, Benedixit 13
Deus Noe, & filijs eius, veruntamen filio eius Chanaan, & in eo vniuersæ illius generationi maledixit, dicens: Maledictus puer Chanaan, seruus seruorũ erit fratribus suis. Ecce, quomodo hæc pœna corporalis propter peccatum patris liberis aduenit. Et valde notandum est hoc, quod dicitur in libro Exodi: vsque ad tertiam, & quartam generationem, ideò dici, quia vsque illud tempus viuere potest pater, sicut vixit Iob, videlicet, vt dolore, ac molestia afficiatur, perspiciens diuinam iram propter ipsius peccata in progenie sua ante suosmet oculos exequutam. Itaq; suppliciũ de liberis sumi, est ipsum parentem puniri. Quod cùm ita sit fratres charissimi, vestrosmet liberos miseramini: & saltem hæc con

Exod. 20.

Gene. 9.

Iob. 42.

sideran

14 ſiderantes vos à ſceleribus cohibete: etſi nō hoc ſolum, ſed diuinę etiam Maieſtatis amor, præcipuè vos ad bonum concitare debet. Quod cùm S. Apoſtoli intelligerent, & ex alia parte perſpexiſſent, cùm Dominus aliquos infirmos ſanaret, eis dicere conſueuiſſe: noli amplius peccare: arbitrabantur omnes corporales labores, aut propter parentum, aut propter ipſorum met peccata hominibus euenire. Atque idcirco hoc interrogarunt. A quo errore illos Dominus abſtulit, dicens: *Neque hic peccauit, neque parentes eius.* Hoc interrogare quando proximos veſtros laboribus oppreſſos cernitis, temeritas eſt: & iniquum iudicium, arbitrari Deum propter eorum peccata labores illis immittere. Sicuti barbari illi habitatores Inſulæ Mithilenes: de quibus dicitur, quòd cùm B. Paulus tumulenta quadam maris tempeſtate depulſus in Inſulam illam *Act. 28.*
15 peruenisſet: cumque à barbaris illis exceptus ſarmētorum aliquā- tam multitudinem congregaſſet, & impoſuiſſet ſuper ignem: vipera à calore cùm proceſsiſſet, inuaſit manum eius. Vt verò viderunt barbari pendentem beſtiam de manu eius: ad inuicem dicebant. Homicida eſt homo hic, qui cum euaſerit de mari, vltio non ſinit eum viuere. Propter hunc laborem homicidam illum eſſe iudicatis? temerarium iudicium, & iniquum eſt iſtud. Veruntamen cùm barbari eſſent, non mirū erat, illos in hunc errorē incidiſſe: ſi autem vir Chriſtianus Catholicæ fidei lumine illuſtratus, hoc de proximo ſuo ſuſpicaretur, multo grauior in eum culpa conferretur. Hoc autem ſapientiſsimum erit, quòd cum vos laboribus oppreſſos videritis, illos propter peccata veſtra vobis euenire ſuſpicemini, conſcientiamque veſtram diligenter ſcrutemini, vt ab eis exeatis. Quando noctu in lecto recumbitis, & aliquem ſtrepitum, *Simile.*
16 aut canis latratum auditis, ſtatim à lecto conſurgitis, & domum veſtram ſpeculamini: ſi forte ſunt in ea latrones. Sic fecit Iob, qui ſentiens domi ſuæ ſtrepitum verberum, quibus illum Deus puniebat: ſtatim in domum conſcientiæ ſuæ ingreſſus illam ſcrutatus eſt, vtrum in ea aliqui latrones eſſent: ſi forte peccatum aliquod illorum laborum cauſa erat: cumque optimè circunſpecta domo nihil mali reperiſſet, dixit: Non peccaui, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Sic etiam tu, ô frater, quando te laboribus fatigatum perſpexeris, conſcientiam tuam ſcrutare: teque ipſum interroga, ſi forte propter peccata tua illos tibi Deus immittit. Hoc enim oportet eſſe laborum munus, videlicet, officere, vt *Iob. 17*

conſ-

2. Reg. 21. conſcientia exàminetur, & peccata, quę obliuioni tradita fuerant, in memoriam reuocentur illorumque pœnitentia fiat. Facta eſt fames valida in diebus Dauid tribus annis iugiter, & conſuluit Dauid oraculum Domini: Dixitque Dominus: Propter Saul, & domum eius: & ſanguinem, quia occidit Gabaonitas. Animaduertite Dauidis prudentiam, cum enim Dei ſupplicium cerneret, examinauit propter quod peccatum eſſet: conoſcenſque illud propter Saulis domum ſumi, pro peccato ſatisfecit tradens ſeptem viros de domo Saulis in manus Gabaonitarum, qui crucifixerunt eos in monte coram Domino. Sic te facere oportet frater, delinquentes pœnitentiæ cruci affige. Sic fecit ipſe Dauid cum filius eius
2. Reg. 15. Abſalon, aduerſus eum inſurrexit: qui ex ciuitate fugiens, aſcendebat cliuum olŭarum ſcandens, & ſtens nudis pedibus incedēs, & operto capite. Non vtique deerant Dauidi equi, neque calcei, quibus incederet: veruntamen per montem nudis pedibus incedebat, quia ſupplicium illud propter ipſius peccata à Deo ſibi miſſum fuiſſe cognouit. Et ſic deplorans, corpuſque ſuum affligens illorum pœnitentiam agebat. Ita ſolent nunc iuſti facere: non enim contenti ſunt pœna, qua illos Deus punit, ſed ipſimet corpora ſua, pro ſuis peccatis, durius affligunt, pœnalibuſq; exer-
1. Cor. 3. citationibus contorquent. Nam (vt dixit Beatus Paulus:) Adiutores Dei ſumus. Et in hoc etiam iuſti coadiutores Dei eſſe volunt. Si Deus (inquiunt) me verberat, ego pluribus diſciplinis, ac ſupplicijs illum adiuuans, me punire, & affligere volo. Et in-
2. Reg. 16. ferius cum vir ex equitibus ſuis ei diceret. Vadam, & amputabo caput eius, ſcilicet, Semei: pro iniurijs, quibus ſanctum Regem afficerat: reſpondit vir Dei: Dimitte eum, vt maledicat iuxta præceptum Domini: ſi forte reſpiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodierna. Hæc erat optima cognitio huius boni Regis: etenim filij perſequutiones, ſubditorum que contumelias, vniuerſa hæc, peccatorum ſuorum pœnas eſſe iudicabat, ſeque illis eſſe digniſsimum affirmabat. Talem nobis in infortunijs, calamitatibuſque noſtris cognitionem Dominus præbeat. Hæc enim ad illos patientiſsime perferendos, atque etiam ad deſiderādum plura perpeti, multum conducit.

Aliquando verò labores Deus hominibus immittit, non propter peccata quidem: *Sed vt manifeſtentur opera Dei in illis*. Ecquis

ſibi

20 ſibi perſuaderet Deum ex malefaciendo iuſtis hoc eſt, ex mala pœ-
næ inferendo, gloriam eſſe electurum? Deum malis benefacere, ra-
tionabile eſt, vt illos beneficijs ad ſe alliciat. Nam poſt quem
iam non abijſſetis, ſi in vos, ea quæ Deus facit, beneficia
contuliſſet? Accedit auis ad aucupis manum propter illas duas buc
cellas carnis, quæ illi oſtenſæ ſunt? vos autem non poſt Deũ abibi-
tis, à quo tot, tantaque beneficia percepiſtis, paſsimque percipitis?
Singulis etenim beneficijs, ſingulas facit vocationes: & bona ſunt
quaſi hami ad nos expiſcandos. Bono autem cur malefacis Domi-
ne? vt manifeſtentur opera Dei in illo: quæ ſunt patiẽtia, & laus, quã
tribulatus Deo reddit. O maledicte peccator, cui Deus cum pluri-
ma faciat beneficia, nec tamen illum laudas: nec vero animaduertis
21 alium miſerum in lecto multos annos iacentem, aſsiduiſque dolori
bus afflictum non ceſſare Deum extollere: & hoc ad confuſionem
tui. Animaduerte quid dixerit Iob, tot, tantiſque verberibus onu- Iob. 1.
ſtus: ſicut Domino placuit, ita factum eſt, ſit nomen Domini bene-
dictum. O quanta confuſio eſt, quod tibi Deum beneficia facien-
tem maledicis: alter vero laboribus oppreſſus, eum laudibus
extollit. Ecquid fecerunt vermes in te ò benedicte Iob, quum in
ſterquilinio vlceribus coopertus ſedebas? quid? hoc vtique ef-
fecerunt, quod cùm antea vnum tantum os ad Deum laudan-
dum haberem: nunc omnibus foraminibus, & oribus, quæ à ver-
mibus aperta ſunt, nomen Domini benedico. Quam ſingulare
autem exemplum nobis fuit Tobias, qui poſtquam ſepeliendis
mortuis, aliiſque virtutis exercitationibus fatigatus erat, arundi-
nis ſtercore fuit excæcatus. De quo & dicit Sanctus Textus Tob. 2.
22 Non eſt contriſtatus contra Deum, quod plaga cæcitatis euenerit
ei: ſed immobilis in Dei timore permanſit agens gratias Deo
omnibus diebus vitæ ſuæ. Ecce quomodo manifeſtantur opera
Dei in illo. Opus Dei eſt etiam perſeuerantia: vt autem iuſti in bo-
no perſeuerent, hoc modo à Deo tractantur. O quantopere cupit iu
mentum ſe ad præſepium confricare: & vbi primum ſe fricat, ve- Simile.
nuſtatem amittit: totumq; ſe excoriat. Quod ergo remedium quæ
ritur, ne iumentum hocmodo ſibi officiat? Duobus illud capiſtris
alligari, quo in nullam partem ſe poſsit conuertere. O quam ma-
ximam propẽſionem habet homo (& ſi iuſtus) ad peccatum. Illum
autẽ Deus duobus capiſtris deuincit: ſcilicet, corporalibus morbis,
inimi-

inimicorumque persecutionibus, quo vix peccare recordetur. 23
Attendite qualibus capistris Beatus Paulus à Deo deuinctus fuit:
2. Cor. 11. nam ex vna parte: ter (inquit) virgis cæsus sum, semel lapidatus
Ibid. 12. sum: ter naufragium feci. Ex alia vero parte, ne magnitudo (ait) re-
uelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ Ange-
lus Sathanæ, qui me collaphizet, videlicet, vt sic in humilitate, atq;
animi submissione teneretur. O quot homines corrumperentur,
atque etiam perirent, si manus, pedes, atque valetudinem haberent
& quot fœminæ perderentur, si diuitijs, ac pulchritudine pollerent,
O Domine infinitę Maiestatis, innumeras tibi gratiarum referi-
mus actiones: quia tam diligenter nobis occasiones adimis, nec in
infernum prolabamur. Si quando Dominus dixit, vt manifesten-
tur opera Dei in illo, cæcus hic diceret: Quid Domine ad hoc ho-
mines in laboribus constitutis, vt alienis sumptibus atque laboribus, 24
gloria tua manifestetur? O cæce quam maxima Dei misericordia,
atq; indulgentia est, vilissimũ terræ vermiculũ in instrumentũ glo-
riæ suæ assumere. Virga Aaron baculus erat, sicut & aliorum pa-
storum: veruntamen eo quod à Deo assumpta fuit in mirabilium
suorum instrumentum, in arca testamenti reconditur: ibique, tanti
æstimabatur: tantaque religione colebatur, vt ne quis præter sum-
mum sacerdotem illam semel in anno perspiceret. Quæ cum ita
Hebr. 9. sint, consolare, & lætare frater: magno enim honore te Deus affi
cit, assumens te in instrumentum gloriæ suæ, vt in te eius omnipotẽ
tia patefieret.

Dicit inferiùs: *Me oportet operari opera eius, qui misit me, donec dies*
est. Hoc fuit nostræ redemptionis opus, quod vsque ad vltimum
vitæ suæ terminum operatus est. Atque vt se verum mundi Re- 25
demptorem esse, omnibus innotescceret, hæc mirabilia operatus
est: videlicet, cæcos illuminare, infirmos curare, mortuos deni-
que ad vitam reuocare. Ne autem arbitraremus sibi soli conue-
nire operari, donec dies est, vniuersalem quandam sententiam sub-
didit, dicens: *Venit nox quando nemo potest operari*. O quàm cælestis
exhortatio. Attendite fratres vos in hoc seculo à Deo fuisse collo-
catos, vt salutem vestram spiritualem operaremini. Vbi primum au-
Matth. 20. tem mortis nox aduenerit, nemo poterit quicquam meritorium
operari. Ille paterfamilias, qui operarios conduxit, à solis ortu,
Simile. vsque ad occasum illos conduxit, non autem noctu. Dies namq;
ad laborandum, nox vero ad quiescendũ fuit instituta. Quãdo Rex
vrbem

26 vrbem aliquam obſidione premit, & præconio declarari iubet, illum, qui intra tot horas ad oſtium ciuitatis acceſſerit, aut in illius mœnijs vexillum erexerit, mille aureis eſſe donandum. Si tranſacto illo temporis ſpatio, rebuſque iam aliter diſpoſitis quiſquam vexillum in muro collocaret, poſteaque præmium percepturus accederet: meritò ei diceret Rex: Homo, nihil tibi debeo, edictum enim non poſitum fuit ad longum tempus, quàm ad illum diem. Sic in negotio ſaluationis noſtræ tantummodo diem vitæ noſtræ nobis Deus ſtatuit ad merendum: quo peracto nullum eſt remedium. Non ſine myſterio notant diuinæ literæ, *Iudi.1.* de quodam tyranno nomine Adonibezech, qui ſeptuaginta Reges confractis manibus, ac pedibus tenebat, illoſque micis, quæ ſupererant ex menſa eius alebat. Huic bellum intulerunt filij
27 Iſrael, illumque captiuum duxerunt. Et quanquam tam immanem ſeſe in reges illos præbuerat, dicit illic ſacratus Textus, illum nulla alia pœna ab Hebræis affectum, niſi extremitates pedum, manuumque ei fuiſſe conſciſſas. Itaque ei pedes, non autem ad ambulandum, manuſque, ſed non ad operandum, remanſerunt. O æterne Deus, quàm terribile tempus illud erit, quando impius ſe peccatis onuſtum, tormentiſque oppreſſum perſpexerit, & ſe intellectum atque voluntatem viderit habere, non autem ad pœnitentiam agendam, peccatiſq; ſuis remedium adhibendũ. Quid daret vnus ex damnatis, vt nunc mereri poſſet, quo ſe ab illis perpetuis ignibus liberaret? Ideò ad vos clamat Sanctus Iſaias, dicẽs: *Iſai.55.* Quærite Dominum, dum inueniri poteſt. Nunc diligentiſsimè nos oportet laborare ob duplicẽ rationem. Prima eſt, quia breuiſ-
28 ſimum nobis tempus conceditur. Dauid illud diei comparat, di- *Pſalm.102.* cens: Dies eius tanquam flos agri ſic efflorebit. Flos campi mane vireſcit, veſperi autem marceſcit, & areſcit, talis eſt hominis vita. *1.Ioan.2.* Beatus Ioannes adhuc breuiorem illam depinxit, dicens: Filioli nouiſsima hora eſt. Et hoc dixit, cùm iam dixiſſet: Mundus tranſit, & concupiſcentia eius, qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum, quaſi diceret, Adeò velociter tranſit mundus, vt nemo dicere poſsit: ego ſecuram habeo vnam horam vitę. Ecquis eſt in toto terrarum orbe qui certò poſsit affirmare, ſe integram horam eſſe victurum? Nullus vtique. Quare ergo ò miſeri filij Adæ, in re tam graui, quæque vobis tanti intereſt, tam negligentes vos præbetis, tamque alto ſopore dormitis? præſertim cùm ad

eam tractandam, ne ad horam quidem vnam, certam vitam ha- 29
beatis? Vt autem maiori timore terreamini, videte quanto ma-
Iob.20. gis rem hanc Sanctus Iob abbreuiarit, dicens: Gaudium hy-
pocritæ ad instar puncti. Vnum instans habet peccator ad de-
lectandum se, & tu ad merendum aliud tantummodo instans ha
bes: & tamen miserabilis est visu tepiditas pigritiaque nostra. O
quàm vice versa facit diabolus: videns enim tempus breue esse;
diligentissimè accelerat nobis bellum inferre. Et sic dicit Beatus
Apoc.12. Ioannes: Audiui vocem magnam in cœlo, dicentem: Væ terræ,
& mari: quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam,
sciens, quòd modicum tempus habet. Væ ecclesiasticis seculari-
busque hominibus: væ terræ, & mari, quia enim videt diabolus se
breue tempus ad nos persequendos habere diligentissimè nos in
Simile. sectari accelerat. Sicuti faciunt Accipitres Irlandiæ, qui (vt in illa 30
regione breuissimi sunt dies) talem habent instinctum, vt diligẽ-
tissimè properent aucupari: quòd si non fecerint, in nocte fame-
lici remanebunt. Diabolus in hac vita animas aucupatur: po-
stea verò securi erimus. Et quandoquidem ille propter tempo-
ris breuitatem nobis officere accelerat: quare nos summa animi
contentione non laborabimus, vt ab eius fraudibus liberemur?
Ecquis nos detinet? quòd si quis dicat: Pater, nunc quibusdam
negotijs sum implicatus: quibus confectis saluationis meæ nego
tium me studiosissime susceperum esse promitto. O stulte,
quàm longè opinione falleris, his fraudibus te diabolus excæ-
Simile. cat. Quid diceretis de homine stante iuxta fluuium, qui optimè
posset pertransiri, si ipse lætissimè in ripa maneret? Quid istic fa-
cis frater? ipse verò diceret: expecto donec hæ aquæ prætereant: 31
nunquid maior amentia videri potest? frater præteri tu illas: nam
illæ nunquam defluere cessabunt. Post alias enim aliæ, & aliæ
subsequuntur. Negotijs detineris, & dicis, tradam nuptui filiam
meam: recipiam hoc vectigal, &c. Postea verò de rebus ad con-
scientiam meam spectantibus agam, meque verè & ex animo
Deo tradam. Attende frater post vnum negotium aliud obrepe
re, & post illud aliud: etenim negotiationes huius seculi, sunt ve-
luti aquæ fluminum, quæ defluendi nunquam faciunt finem.
Animaduerte, quò magis negotia tractare studueris, eò plura
tibi à diabolo esse offerenda. Præteri tu aquas istas, succide ne-
gotia tua, quæ nisi præterieris, atque deposueris, nunquam

penitus

32 penitus finiantur, ſed vſque ad mortem tibi ſuppetent. Diſpari quidem feruore, atque diligentia iuſti animæ ſuæ negotia pertractant. Idcircò in ſacris literis diuerſis nominibus diligentiam ſignificantibus nuncupantur. Eſaias etenim dicit: Qui ſunt iſti qui vt nubes volant? O quam celeriter decurrunt nubes aquam deferentes ad irrigandam terram. Dauid eos appellat ſagittas, maximo impetu dimiſſas quæ non ſiſtunt quouſque ad ſcopum perueniunt. Sic etiam hi quouſque Deo fruituri in cælum conſcendant, non ſiſtunt. Sicut ſagittæ (inquit) in manu potentis, ita filij excuſſorum. Hos accerſit ſponſus, dicens: Surge propera amica mea, quia cum hac celeritate venit ipſe in animam iuſti. Ideò ibidem dicitur: Ecce iſte venit ſaliens in montibus tranſiliens colles: nihil etenim illi impedimento eſt quominus in ani-

33 mam iuſti deſcendat. Et ſic paſſionis ſuæ tempore dixit Iudæ: Quod facis, fac citiùs: admonebat eum, vt agilem ſe in ipſius morte tractanda præberet. Vt quid tanta feſtinatione opus eſt, ô diuine hominum amator? videlicet, vt vos commonefaciam, ſiquidem ego propter vtilitatem veſtram tanta cum feſtinatione venio ad vos: ſic etiam vos ad me venire oportere. Secunda ratio, quare in ſpiritualibus rebus tractandis diligentes nos præbere deberemus, eſt, quia licet vitam noſtram ſexaginta, aut ſeptuaginta annos duraturam eſſe certô ſciremus, ſtultum eſt in deſeſſam ſenectutem, in qua ad labores perferendos non ſunt vires, pœnitentiam differre. Quod ſi quis dicat: ô pater, impoſsibile mihi videtur ab hac mala viuendi ratione me poſſe recedere: ſed in poſterum meliùs me poſſe recedere arbitror. O

34 miſerum te, ſi nunc iſtud tibi difficile videtur, quanto difficilius tibi erit, poſtquam vitium incalluerit, atque inueteratum fuerit, & altiores in te radices egerit, naturaque corruptior extiterit? Stultiſsimum eſſet quemquam dicere: facilius eſſe Romam ex mille leucis quàm ex decem redire. Vnumquodque peccatum eſt vna leuca, quæ te à virtute, atque à Deo ſeparat: quomodo igitur facilius tibi erit ad Deum redire, poſtquam mille peccata commiſiſti, quam cum decem tantummodo perpetraras? Ea propter dicit Hieremias: Nolite flere mortuum, neque lugeatis ſuper eum fletu: Plangite eum, qui egreditur (ſcilicet ad peccandum) quia non reuerteretur vltra (ſcilicet ad Deũ per pœnitentiã) Etenim qui peccat, & ſe corrigit, ſeque in meliorem frugem

Eſaia. 65.

Pſalm. 126.

Cant. 2.

Cant. 2.

Ioan. 13.

Simile.

Hiere. 22.

Hironym. Eccles. 7. recipit (ait Beatus Hieronymus) non est deplorandus: quia (vt di 35
cit Ecclesiast.) Non est homo iustus in terra, qui faciat bonum,
& non peccet. Illi autem, qui in malo perseuerant, sanguineis
lachrymis lachrymandi sunt. Væ illis, qui in via Cain abierunt
Iudas. (ait sanctus Iudas in sua Canonica) via Cain fuit impœniten-
tia. Obstupendum vtique fuit, hominem in cæteris rebus pru-
dentem tot annos (septem enim progenits suas vidit) in peccati
pertinacia perstitisse, nec vnquam ad Deum conuerti voluisse.
Liberet vos Deus, ne in peccatis callum faciatis: hoc verebatur
Psalm. 48. Dauid, cùm diceret: Cur timebo in die mala? & respondet, di-
cens: Iniquitas calcanei mei circundabit me, id est: Peccata vs-
que ad mortem producta, me in infernum detrudent. Ne autem
in hanc miseriam deuenias, amodo tuæ malæ viuendi rationis
filum abscinde. Tu autem frater, qui nondum contaminatus es 36
Ambos. lib. 2. de pœnit. peccato, caue ne illi aditum patefacias. Dicit enim Beatus Am-
brosius: Facilius inueni qui innocentiam seruauerit, quàm qui
congruè egerit pœnitentiam. Quot homines reperietis, qui to-
tum vitæ suæ tempus in puritate, & innocentia facilè traduxe-
runt: perpaucos autem, qui postquam animam suam peccato-
rum maculis infecerunt, congruè, & sicut oportet conuerterentur. Ad secundæ igitur rationis initium rediens, concludo, dicens:
Licet à Deo syngraphum haberes te plurimos annos esse victu-
rum, nequaquam tamen pœnitentiam in posterum à te differri
oporteret. Nam sicut insanum crederemus mulionem, qui cùm
Simile. plurima iumenta deferret, in quæ onus posset diuidere, in iumen
tum tamen deterius, atque imbecillius illud totum iniiceret: sic
etiam, & multò quidem dignior est reprehensione, quique vt irra 37
tionalis habeatur, qui vniuersum pœnitentiæ pondus defessæ, ac
debili vult imponere senectuti: præsertim cum per totum vitæ
tempus onus illud posset diuidere, cum plures vires atque possi-
bilitas suppetant. Cui vestrum fratres charissimi, hæc ratio non
quadrat? O Deus infinitæ Maiestatis, horum Domine cæcorum
oculos illumina, quò hæc, quæ nunc eis tuo nomine intimo cog-
noscant, atque intelligant.

Hæc cum dixisset, exput in terram. Quis adeò insipiẽs erit, qui hæc
omnia mysterijs carere arbitretur? Etenim, qui solo verbo illũ cu-
rare poterat, lutũ, rẽ (humano iudicio) adeò contrariam conficit,
& super eius oculos illud imponit. Siquidem autem qui hoc fecit

Deus

38 Deus eſt maximum aliquid in hoc ſignificare voluit. Nonne aliquando audiſtis, nullam eſſe aptiorẽ commiſſuram, quam ex ipſo panno. quippe ſi veſtis ſaccea, & rudis eſt, rudi etiam cõmiſſura reſarcietur ſi vero purpurea, purpureo panno repecietur. Sic igitur fecit hic Dominus: terreum enim hominẽ terra curat. Tu ò peccator, qui conſciſſus es, vis reſarciri? volo. Siquidem ergo lutũ, & terra es, luto, & terra te reſarci. Et tu ſuperbe, ſenſualis, auare, &c. vis has ſciſſuras reficere, iſtiſq; cęcitatibus, ac morbis mederi? luto igit te reſarci, hoc eſt, reminiſcere te lutũ eſſe, & hodie, aut cras in pulueręm eſſe conuertendũ, & hac cõmiſſura tibi remediũ poteris adhibere. Per hoc etiam vnguentum ex terra, & ſaliua cõfectũ Chriſt' Ieſus Deus, & homo deſignatur. Vt igitur ex infirmitate tua ſaneris, efficaciſsimum remedium eſt hũc clementiſsimũ Dominum
39 ſuper oculos collocare, conſiderando myſteria, quæ pro te operatus eſt: & quæ propter te tantoq́; cum amore tormenta tolerauit. Aſpicientes in ſerpentem, quam Moyſes exaltauit in deſerto, ij, qui ab ignitis ſerpentibus morſi fuerant, ſanabantur. Quanto igitur melius ab ſpiritualibus plagis ſanabuntur, qui attente, atque affectuoſe Chriſtum Ieſum ſuper oculos collocarint? Ideo pro eo, quod nos legimus: Quoniam in me ſperauit, liberabo eum: Beatus Hieronymus vertit ex Hebræo: Quoniam mihi adhæſit, liberabo eum. O fratres mei ſi ex omnibus horis, quas in die conſumitis, vnam ſaltem quotidie velletis conſumere in hoc ſacro vnguento vobis ſuper oculos collocando; ad hunc diuinum Dominum cum charitate, atque affectu accedentes: ò quantum animabus veſtris remedium hinc eliceretis.

Si mile.

Num. 21.

Pſal. 90. Hieron.

40 Vt eum ſanum Iudæi perſpexerũt; *Adducunt eum ad Phariſæos.* Quandiu hic homo cæcus exiſtebat, nemo cũ eo contendit: vt autem eius oculi aperti ſunt, omnes eum perſequuntur, omnes eũ ſupplantare conantur. Si de mundo fuiſſetis (dicebat Dominus) mundus quod ſuum erat, diligeret: quia vero de mundo nõ eſtis, proptera odit vos mundus. Corui pullos ſuos, cum eos albos videant, reijciunt: vt autem penaæ eorum accreſcunt, & ſicut parentes ſui nigreſcunt, ſtatim eos recipiunt, & fouent. O munde immunde, etenim nullos alios vis niſi coruos nigros qualis tu es. Hi igitur corui cùm cæcum hunc virtute, veritatiſque confeſsione candidum perſpicerẽt, *Eiecerunt eum foras?* *Quod audiens Dñs cum inueniſſet eum, &c.* Si eũ inuenit ergo quæſiuit. O benedictus talis

Ioan. 15.

Simile.

Deus, & glorificatus talis Domin⁹. Animaduertite fratres, quomo 4
do illũ Deus quęrit, quẽ mundus ipsius causa persequitur. Quo
tendis Rex cælestis? ad quærendum hominem, qui mea causa ex
Synagoga relegatus ejicitur. O fratres charissimi, quis adeò fœlix
esset, qui propter Iesum Christũ relegari mereretur, atq; hoc exi-
lium æquo animo pateretur. Relegemus igitur nos ex nobismet-
ipsis, & ex securitate nostra, atque ad cęlestem lucem confugia-
mus: vt nos gratiæ suæ lumine clarificet, posteaque ad cælestem
gloriam perducat. Amen.

Feria. VI. post Dñicã. IIII. in Quadragesi.

Erat quidam languens Lazarus à Bethania, de Castel- 1
lo Mariæ, & Marthæ sororum eius. Ioan. 11.

REfert Sanctũ Euangeliũ duas fuisse sorores, & has infirmum
fratrem suum secũ habuisse: ex quo apparet, eos inuicem se
mutuo amore dilexisse. Vna ex maximis miserijs mũdi hæc est, vi-
delicet, quod cũ parẽtes moriũtur, filiq; ad hæreditatis diuisionẽ
Similc. peruenĩũt, rarissime bonos, ac pacificos fratres se prębẽt. Hi autẽ ḋ
functis parẽtibus ita pacifici, atq; adunati, sicut antea remanserũt.
Catulis pacificis, si os immittas statim inter se cõtendunt, inuicẽ-
que se morsib⁹ cõsumere conãtur. Atqui hos inter se de osse cõtẽ
dere, & rixari, nõ est mirũ: quia bruta animãtia sũt. Fratres vero ex
vno vẽtre productos, in vna domo educatos, atq; vna mẽsa alitos
pro minima quaq; vtilitate lites statuere, & quasi catulos se velle
mordere, hoc est valde miserandũ. Præcipua ratio, quã reddidit Sã 2
Gene. 13. ctus Patriarcha Abraham fratri suo Loth, ne inter se cõtẽtiones ha
berẽt, fuit, quia erãt fratres. Et sic dixit ei: Ne quæso sit iurgiũ inter
me, & te: fratres enim sumus. Ecce vniuersa terra corã te est, receḋ
à me obsecro: si ad sinistrã ieris, ego dexterã tenebo: si tu dexterã
elegeris, ego ad sinistrã pergã. Attẽdite vrbanitatẽ viri sancti: vult
enim aliquid de iure suo amittere, ne cum fratre suo pacẽ amittat,
eiq; facultatẽ cõcedit, vt meliorẽ sibi partem eligeret, ne cõtendẽ
1. Cor. 6. di, aut rixandi offerretur occasio. Etiam lites, & cõtentiones cum
extraneis oderat B. Paulus, & sic dicebat: Iam quidem omnino de-
lictum est in nobis: quia iudicia habetis inter vos. Quare non ma-
gis iniuriam accipitis? quare non magis fraudem patimini? sed

vos.

3 vos iniuriam facitis, & fraudatis: & hoc fratribus. O quàm diuina verba? & quam maxima exaggeratio Chriſtiano, qui cum altero Chriſtiano litigat. Siquidem dicit Beatus Paulus: Omnino delictū eſt in vobis: etenim difficillimum, ac penè impoſsibile eſt quemquam abſque odio, ac paſsione cum aliquo litigare. Quamobrem dicit: quare non magis fraudem patimini? hoc eſt, videlicet, vt pacem non amittatis? Vos autem non ſolum iniurias non patimini, ſed etiam defraudatis. Hoc autem facitis fratribus, ſcilicet, in Chriſto. Quanto igitur minus hoc faciendum eſt cum carnalibus fratribus: cum bis fratres ſint, videlicet per Chriſtianam religionem, & per naturam? Quæ cum ita ſint fratres chariſsimi, vos deprecor, vt ad hæc diligentiſsime aduertatis, nec tam malum exemplum proximis præbeatis, qui cum veſtriſmet fratribus vos litigare perſpiciunt.

4 Ex his duabus ſororibus vna erat, *Maria quæ vnxit Dominum vnguento.* Attendite quomodo recenſuit S. Euangeliſta non peccata quidem, ſed virtutē Mariæ Magdalenæ. Hæc etenim erat Maria, quam Dominus conuertit. Nec verò Sanctus Ioannes de eius turpi viuendi ratione meminit: ſed opus illud piū refert, q̄ erga Dominū operata eſt. Vt nos in hoc doceat, quū de abſentibus loquimur, non eorū quidem vitia, ſed virtutes nos dicere oportere? atq; vt à nobis peſsimā quandam, atq; nimis vſitatā conſuetudinē relegemus. Si de aliquo interrogamini, ſtatim dicitis. Ecquis eſt? ille-ne qui in tali oppido publicè vapulauit? ille cuius parens cōcrematus fuit? O diabolicā peruerſitatē, quod ſtatim proximi veſtri defectum in publicum prolaturi eſtis. Humanæ hiſtoriæ referunt in

5 Græcia, inſignē pictorē extitiſſe Appellē nomine: qui Regē Antigonū facie pulcherrimū cū vellet depingere, qualis ille erat, (erat autē cocles, q̄ eum deformē reddebat.) Veruntamē pictor prudētiſsimus ſemiuerſum illū depinxit, ita vt defectus eius non appareret. Quē cū nonnulli interrogarēt cur regem cum defectu, quē habebat, non depingeret, ille reſpondit dicens: Si ego abſque eo illū poſſum depingere, quare cum defectu eum depingam? ſic vos facere oporteret ò fratres. Si linguis veſtris proximos veſtros vultis depingere, bona eorum opera, mores, atq; virtutes depingite: nō autem partem detegatis, quæ videtur informis. Verum proh dolor! quam vice verſa hoc facitis: prętermittentes enim bonū, mala detegitis, proximoſque veſtros infamatis, & hoc propter ſolam

Simile.

malitiam veſtram: cum nullum vtilitatis genus inde capiatis. Ex quo homines murmuratores, atque effrænatæ linguę peculiarius, quàm alij peccatores diabolis ſimiles eſſe dicuntur. Diaboli namque ideò nocent, vt noceant nullo propoſito emolumento. Ex damnis enim, quæ nobis dæmones inferunt, quem fructum eliciunt? nullum vtique. Sic etiam murmurator nullum alium ex detractione fructum percipit, quam ſe in infernũ præcipitare, proximiſque ſuis famam adimere. Vnde Spiritus ſanctus dicit Abominatio eſt hominum detractor. Non contentus eſt illum abominabilem vocare, ſed ipſam etiam abominationem eum appellat. 6

Miſerunt ergo ſorores eius, &c. In neceſsitate ſua ad ſpiritualẽ medicum cõfugerunt. Duriſsimus eſt viſu Chriſtianus infirmus: qui ſi de confeſsione loquaris, ſtatim trepidat, atque deterretur. Deus autem, non eſt Deus occiſionis. Domine Deus ſalutis meæ, illum vocabat Dauid. Quid igitur times: corporalem medicum tota die tecum habes, & propterea nummis eius manus adimples: videns autem domi tuæ religioſum, patrem ſpiritualem, ſtatim toto corpore contremiſcis, nec in eum potes aſpicere. O intolerabilem cæcitatem? Attendite fratres vniuerſam ſalutẽ veſtram in Deo, tanquam in prima cauſa ſitam eſſe, & ad eũ vos priùs confugere oportere. In manu Dei poteſtas terræ; ait ſapiens & inferius. In manu Dei poteſtas hominis. Omnem fœlicem ſucceſſum, & ſalutem in poteſtate Dei eſſe aſſerit, vos autem illam alibi quæritis; fœlicem fortunã, & valitudinẽ perquiritis vbi non eſt? in Deo præcipuè illam debetis inquirere. Et ideò Deum fugientes, ſalutem fugitis. *Pſalm.* 87. *Eccleſ.* 10. 7

Et valdè notandum eſt, quàm breui ſermone neceſsitatẽ ſuam retulerunt, dicẽtes: *Domine, ecce quem amas, infirmatur.* Erga Deum magis neceſſaria eſt maxima affectio, cordiſque puritas, quam verborum multitudo. Vidẽs Dauid animam ſuam egenam dixit. Repleta eſt malis anima mea: ſed tu Domine vſquequo? Optimè poſſet ſermonem extẽdere, nec in his verbis (more hominum) tã parcus remanere. Veruntamen apud Deum breuis ille ſermo ex iſtã matiſsimo corde prolatus plus valuit, quàm affluentiſsima verborũ copia ex tepidis, ac remiſsis viſceribus educta. Vnde improbãs Dominus eos, qui orantes in nimia verborũ multitudine omnẽ fiduciam ſuam ſtatuunt, dixit: Orãtes autem nolite multum loqui, ſicut Ethnici faciunt. Putãt enim, quod in multiloquio exaudiantur. Nolite ergo aſsimilari eis: ſcit enim Pater veſter quid opus ſit vobis. *Pſalm.* 87. *Matth.* 6. 8

9 vobis antequam petatis eum. Multi etiam ſunt, qui in oratione to
tum ſtudium, diligentiamq; ſuam in verbis optimè componẽdis
adhibent: loquentes ſcilicet cum Deo, quaſi cum Laurentio Vala,
aut cum alio grammatico loquerentur; qui ſtatim inepti ſermonis
& ſolœciſmi eos accuſaturus eſſet. Frater ſolida verba ex corde p
ducta, quæ tanquam acutiſsimæ ſagittæ Dei viſcera transfigant,
hæc ſunt maximè conducibilia: præſertimq; ſi ex munda, atque
ſyncera anima proficiſcuntur. Ecce (aiunt) quem amas infirma-
tur: Non Domino proponunt amorem, quo Lazarus illum dili-
gebat: ſed è contra. Nam amor Dei erga nos eſt immẽſurabilis. Et
propter hũc beneficia in nos confert. Quòd ſi ad amorem noſtrũ
eſſet reſpecturus, modica, aut nulla nobis faceret beneficia. Et ſic
dicit per Eſaiam, ego ſum, ego ſum ipſe, qui deleo iniquitates tuas Eſa. 43.
propter me, & peccatorum tuorum nõ recordabor. Reduc me in
10 memoriam. Et iudicemur ſimul: narra ſiquid habes, vt iuſtificeris
quaſi dicat. Ex te quid habes ò homo, quare ego tibi benefaciam?
niſi bonitas, ac pietas mea intercederet: nullum tibi bonum feciſ
ſem. Quocirca non debemus amorem noſtrum proponere, nec ſi
qua Deo miniſteria exhibuimus quando ab eo aliquid petere vo
luerimus: imò potius quæ ab eo iam accepimus beneficia, ipſi pro
ponere, atq; (vt ita dicam) in eius memoriã debemus reuocare. O
Domine, qui me ad imaginẽ, & ſimilitudinẽ tuã creaſti: ô Domi-
ne, qui mihi fidẽ dediſti, atq; in tua ſancta Eccleſia collocaſti, &c.
per amorẽ, quo hæc in me beneficia contuliſti, te deprecor vt &
nunc mihi ſubuenias. Attendite quid ſancta mater Eccleſia in pre
cibus ſuis Deo proponit. per myſteriũ (inquit) incarnationis tuę:
11 per crucem, & paſsionem tuam: per mortem & ſepulturam tuam.
Per beneficia accepta alia denuò ab ſponſo ſuo efflagitat.

Reſpondit Dominus dicens: *Infirmitas hæc non eſt ad mortem.*
Quid Domine? iam, iam animã exhalat, & tu dicis: infirmitas hæc
non eſt ad mortem? pro quo animaduertẽdum eſt, quando hæc
nobis corpora donantur, cenſum quod eſt mors ſuper illa nobis
imponi. Et hoc eſt quod dicit Beatus Paulus, ſtatutum eſt homi- Hcb. 11.
nibus ſemel mori. Infirmitas verò eſt huius cenſus exactor. Qua-
propter fratres mei vos rogo, vt ſiquidem valetudine fruentes, pi
gri, atq; negligentes eſtis, ſaltem cum aliquo morbo laboratis, cõ-
ſideretis exactorem ad oſtium ſtare, qui hunc mortis cenſum à vo
bis exigat: maximaq; efficacia ad rationẽ reddendam vos præpa

retis; neque expectetis quousque infirmitas ingraueſcat: cùm enim præ doloribus inſani, atque extra voſmetipſos ſitis, quid
Galat. 6. rectè ordinateque diſpoſitum facere poteritis? Idcirco dicit Beatus Paulus: bonum autem facientes nõ deficiamus, tempore enim
Gene. 27. ſuo metemus non deficientes. Ergò dum tempus habemus, operemur bonum. Venit Eſau ad patrem ſuum, vt ab eo benedictionem acciperet, & dixit ei: ſurge pater mi & comede de venatione filij tui, vt benedicat mihi anima tua. Venit autẽ ſerò nec eius aduentus ei profuit: quod ſi paulò antea veniſſet, benedictionem vtique accepiſſet. Sicuti virgines illæ fatuæ, quæ ſerò, atque importunè venerunt dicentes: Domine, Domine aperi nobis. Quę ſi citiùs acceſsiſſent, apertas ianuas reperiſſent, & cum ſponſo in-
Matt. 25. troiſſent. O quam ad literam hic repræſentatur maledicta plurimorum negligentia, qui ſi paulò antea peccata ſua confiterentur, animaſque ſuas in ſalutis via diſponerent quando pleno iudicio & conſilio vigebant, remedium in diuina miſericordia reperirent, & expectant tunc diligentiam adhibere, quando ita adhi-
Pſalm. 31. betur, vt nihil proſit. Loquens Dauid de malitia peccati dicit: pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore opportuno. O quàm merito illud opportunum appellauit: ſiquidem vna lachryma ex intimo cordis dolore profuſa vniuerſæ vitæ peccata, & maculas poteſt abluere, animamque ſideribus, ac ſole puriorem, atque ſpecioſiorem reddere. Qua oppertunitate prætermiſſa licet damnatus quiſquam tantam lachrymarum copiam effunderet, vt mare ex illis conficeret, quod Oceanum magnitudine ſuperaret: nihil
D. Tho. 4. Sentẽ. diſt. 21. q. 1. art. 2. quæſt. 3. ei proficeret, nec quidem (vt ait Diuus Thomas) ad peccatum veniale tollendum ſufficeret. Quis igitur nunc negligentem ſe præbet: tantamque opportunitatem prætermittit? O infœlices vos, qui hoc facitis, quàm miſere lamentaturi, & præ nimio dolore, ac pœnitudine compungendi eſtis: cum tamen nihil vobis profuturum ſit?

Nunc intelligetis quare dixerit Dominus: Infirmitas hæc non eſt ad mortem. Videlicet, quia illa morte non erat ſoluturus Lazarus vniuerſale tributum, ad hoc enim perſoluendũ, iterum ei erat moriendum. Et ſic hæc mors non fuit, niſi pro gloria Dei: *Vt glorificetur filius Dei per eam, &c.* Quare Domine, cùm ille obiturus ſit, hanc illis reſponſionem reddis? nam cum ſorores eius hoc à te audierint, illumque poſteà mortuum perſpexerint, confuſæ, ac pertur-

15 turbatæ remanebunt: earumque fidem in maximum diſcrimen adducis: ſi quidem eis dicis: infirmitas hæc non eſt ad mortem: arbitrabuntur enim, te quæ futura erant, ignorare. In hoc vtique fidei meritum perſpiciendum eſt: vbi tanta fidei difficultas ſeſe offert. Abraham dicitur pater fidei, quia cum Deus illi promiſerit Redemptorem mundi ex filio eius Iſaac eſſe naſciturum, poſtea tamen illum proprijs manibus voluit immolare, obediens in hoc, cum de illo nullatenus dubitaret. Et ſic dicit Beatus Paulus: fide obtulit Abraham Iſaac cum tentaretur: & vnigenitum offerebat, in quo ſuſceperat repromiſsiones. Voluit Chriſtus Redemptor noſter gloriam ſuam reſuſcitando Lazarum demonſtrare, potius quam in alio ad vitam reuocando: quia cùm eſſet vir nobilis, eius mors latiùs diuulgaretur; & ſic
16 eius reſurrectio pluribus manifeſtaretur: & perinde ipſius ſaluatoris omnipotentia. Siquidem vno verbo quatriduanum, ac fœtidum mortuum imperando ad vitam reuocauit. Nam philoſophi ingenue faſsi ſunt à priuatione ad habitum impoſsibilem eſſe regreſſum. In morte autem plurimæ ſunt priuationes; mors enim eſt quoddam non videre, non audire, non guſtare, non ſentire: Denique omne non, & vndique non, & tale, vt ex omni parte non dici non poſsit, hoc eſt (*Vn no de todos quatro costados*) quod ſi humanæ potentiæ vni priuationi mederi eſt impoſsibile, ſicuti cæco viſum, ſurdoque auditum præſtare: quanto impoſſibilius erit tot priuationes, quot in morte reperiuntur, reſtituere? ſiquidem autem Dominus cunctas illas reſtituit, illumque à mortuis ſuſcitauit, infallibile argumentum eſt ipſum Deum eſſe verum.

Gene. 21. & 22.

Hebr. 11.

Ariſtot. in prædica. ca. 101.

17 Dicenti Domino diſcipulis ſuis: *Eamus in Iudæam iterum*: Dicunt ei: *Rabbi nunc quærebant te Iudæi lapidare: & iterum vadis illuc?* Quale eſt cor tuum, ſiquidem hoc vis facere? O infinitam Dei pietatem. Maxima certe nobis eſſet infœlicitas, ſi viſcera Dei, noſtris viſceribus eſſent ſimilia. Etenim ſi vobis infertur iniuria, vix vobis poteſtis perſuadere, vt illam dimittatis: cum autem vos Deum lapidaueritis, ipſe cum ſerenitate maxima illuc reuertitur, vbi iniuria fuit affectus: ſi per vnum oſtium illum excluditis, per aliud reuertitur. Seu (vt melius dicam) ſi illum expellitis, non penitus recedit. Sed illic in oſtio vectibus inhærens remanet ad cor pulſans; vt ei iterum ianuas voluntatis

aperia-

Apoc. 3. aperiatis. Hoc significauit in illis verbis, quæ ipse dicit: ego sto ad 18
ostium, & pulso: si quis aperuerit mihi introibo ad illum. Ecce quo
modo expulsus ad ostiũ tamen remanet pulsans. Nunc quærebãt
te Iudęi lapidare, & iterum vadis illuc? Idcirco etiam illuc reuerti
volo, vt magna in eos conferam beneficia. Hoc est enim ingeniũ
meũ in eos, qui me offendũt beneficia cõferre: vt illos hac ratione
ad me conuertã. Hoc ad literã optime explicitum est apud Oseã,
vbi constituens Synagoga Deum relinquere, & creaturas ample-
cti in tanta creatoris sui offensione, sicut apparet ex verbis, quæ
Osee. 2. ipsa dixit: vadam scilicet, ad amatores meos, qui dant panes mihi:
cum iudicio hominum Deus illis dicturus esse videretur; siquidem
vos mihi terga vertitis: ego etiã à vobis recedam, & tanquã ingra
tos, & reprobos derelinquam dicit eis: propter hoc ecce ego sepiã
viam tuam spinis: & sepiam eã maceria: & sequetur amatores suos
& non apprehendet eos. Et dicet: vadam, & reuertar ad virũ meũ 19
priorem: quia bene mihi erat tunc, magis quam nunc. Overbũ dul
cius, atque suauuis melle, & locupletius cælo: quod quia homines
Deo terga vertunt, dicit se velle rationes inuestigare, quibus eos
ad se conuertat: & ex ipsorum peccatis occasionẽ sumit ad bene-
faciendum eis. Propter hoc (ait) causa obquã vobis benefacio, ma
lorũq; occasiones adimo, atq; vos à peccatis abstraho, est vos pec
casse, meamq; diuinam maiestatem offendisse. Propter hoc sepiã
viam vestram spinis. O quã maximum Dei beneficium est, me ab
eo ita circundari, vt nihil habeã, præter ipsum Deũ, in quẽ oculos
conuertã, nec quod voluero conficiam: sed in nulla creatura the-
sarũ esse cognoscã nisi in ipso rerũ omniũ creatore: cæteraq; om
Esai. 40. nia tormẽtum, & doloré esse intelligã. Hoc ipsum mysteriũ mani, 20
festat etiã Esaias ipsius Dei nomine dicẽs: cõsolamini consolami-
ni populę meus, dicit Deus vester: loquimini ad cor Hierusalem,
quoniam completa est malitia eius: dimissa est iniquitas illius: sus
cepit de manu Dñi duplicia pro omnibus peccatis suis. Loqui ad
cor idẽ est quod blãdiri. O quãtũ blandimẽtum &, permulsio est,
cõpleta est malitia eius, &c. quod propter eorũ peccata magna il
lis Dñs beneficia cõferat. Suscepit de manu Domini duplicia pro
omnibus peccatis suis. Cõsidera quomodo punit Deus, siquidẽ tot
beneficia pro peccatis tuis tibi fecit. Deus factus homo; Deus in
cruce suspensus, Deus tot instituit sacramẽta, &c. occasione vnius
mali, mille bona Deus nouit efficere. quod cum ita sit, ne miremi
ni

21 ni quod cũ illum Iudæi lapidare voluiſſent, ſtatim, ad eos reuertatur, præſtantiſsimum illud miraculũ facturus: vt eos illuminaret, & à cæcitate, obſtinationeq; ipſorum abſtraheret per teuerẽtiam huius clementiſsimi Domini vos deprecor fratres mei hãc lectionem ſtudioſiſsimè addiſcatis, atque ad eius imitationem doceami ni, nunquam malum pro malo, ſed bonum pro malo referre.

Reſpondit Ieſus: Non ne duodecim ſunt horæ diei? Quaſi dicat: tempus extitit poſtea, in quo ſe emendare potuerunt. Et hic eſt ſenſus horum verborum. Ac ſi diceret: quid ſcitis vtrum huius iniuriæ, quam mihi inferre conabantur, iam illos pœniteat? quia autem Dominus illos adhuc in malitia ſua perſeuerare cognoſcebat, alia huius loci expoſitio aptior, & commodior mihi videtur. Scilicet, ſol cognouit occaſum ſuum. Quemadmodum hic ſol materialis in *Pſalm. 103*
22 oriente oritur, & in occidente occidit, & hoc in duodecim horis nec eſt in alicuius hominis poteſtate facere illum anteà occidere: ſic erit de me. Etenim non moriar quouſque mea ſit volũtas. Quapropter ne timeatis: cum ſole enim eſtis, qui ſum ego, qui vos illumino, ne in quod offendiculum incidatis. Cum autem venerit nox mortis meæ, tunc ſicut homines in tenebris ambulantes offendiculum reperietis: quia omnes vos ſcandalum patiemini in illa nocte. Vnde legitimus ſenſus horum verborum eſt: ego ſtatui tempus, in quo mihi moriendum eſt: quocirca (licet Iudæis *Matth. 26.* omnibus inuitis) ad illam horam peruenturus ſum.

Lazarus amicus noſter dormit. In his verbis ſignificauit Dominus quid interſit, inter obitum iuſti, & peccatoris. Si enim eius amicus eſt, & moritur, de illo dici poteſt: Amicus noſter dormit. Et ita di-
23 xit Dauid cum dederit dilectis ſuis ſomnum: eccè hæreditas Do- *Pſalm. 120.*
mini, &c. Dicitur autem mors iuſti ſomnus: quia quemadmodũ *Simile.*
homo magno quodam itinere defeſſus in molli lecto recumbere deſiderat: ſic etiam iuſti mortis ſomnum dormire concupiſcunt. Nec verò hoc deſiderant, vt corporales huius ſæculi labores effugiãt (hæc enim eſſet imperfectio) ſed vt Deum viſuri, illum q; puriùs atq; ardentiùs amaturi in cælum conſcendãt: quod qeſt ſanctiſsimum deſiderium. Atq; ideò de iuſtis dici poteſt, quod dixit Sanctus Iob, licet ad aliud propoſitum: Quaſi effodientes theſaurum, *Iob. 3.*
gaudentq; vehementer cum inuenerint ſepulchrum. Quia profectò ita morte delectantur, ſicut qui locupletiſsimos theſauros reperiunt: intelligunt enim illam eſſe ianuam, per quam ad cœleſtes

stes gloriæ thesauros introitur. Veruntamen animaduertite ip- 24
Iob. 5. sum Iob de singulis iustis dixisse: ingredieris in abundantia sepulchrum, sicut infertur aceruus tritrici in tempore suo. Si vultis mortem vobis dulcem, atq; suauem somnum videri, oportet vos in sepulchrum puluere, & palea excussos & cum meritorum abũdantia introire: sicuti triticum fertili anno mũdum, & in maxima abundantia in horreum deferri consueuit. Finis malorum dicitur mors, quia renuentes & inuiti ad eam deferuntur. Atque hinc infertur quàm parum Deum diligamus: quãdoquidem non solum non exoptamus iam in eius societate commorari: verum contemplantes etiam nobis moriendum esse, toto corpore cõtre miscimus. O quàm pessimum signum, nec verò istud animaduertimus.

Quia autem discipuli subobscurum hunc sermonem non in- 25
tellexerunt, manifestè dixit eis: *Lazarus mortuus est, & gaudeo propter vos, vt credatis.* Prudens chirurgus non per ipsum quidem
Simile. vulnus facit cauterium ad putridum auferendum, corruptionemque euellendam; sed partem viuam, & sanam perurit, vt per eam putredo erumpat. Itaque ad vulnera curanda opus est sanam partem torqueri. Quæro à te dives auare, nunquid non reperis in via famelicum aliquem, & nudum pauperculum? Vt quid hi tot labores patiuntur? vult vtique Deus vt hi patiantur, quo putredo, & corruptio diuitum, eorumque auaritia sanetur. Quid est infantem vbi primum baptizatur, obire: eiusque parentem solum, ac tristem remanere? Illum profectò Deus occidit, vt te sanet: quod si cum liberos non habeas fraudulentus fœnerator es, & tam ardenti diuitiarum desiderio inflã- 26
maris, vt vniuersum orbem amplecti velle videaris: quid faceres, si filius ille tuus viueret? & quare adolescentulus tener, & honestus quasi Angelus moritur? vt tu ô carnalis homo saneris; qui mortem esse non recordaris: atque vt cognoscas, sicut ille mortuus est, tibi etiam esse moriendum. Et vt contempleris, quid tibi foret, si te in isto turpissimo, atque infœliciſsimo statu mors occuparet. Quare permisit Deus Sanctæ Agathæ vbera auelli, atque Sanctum Laurentium in candenti craticula contremari, siquidem tam sancti erant? videlicet, vt nos pusillanimes sanaret: atque vt consideremus, siquidem Deus ita viros iustos tractat: quid nobis facturus sit, nisi ad eum conuersi fuerimus.

Hoc

27 Hoc eſt quod ipſe dicit per Hieremiam: eccè ego in ciuitate, *Hiere.15.*
in qua inuocatum eſt nomen meum incipio affligere & vos im-
munes eritis?,Non eritis immunes:dicit Dominus. Et in Prouer. *Proue.11.*
Si iuſtus in terra recipit,quanto magis impius,& peccator?Hoc
eſt, ſi iuſtus recipit in hoc ſæculo flagella Dei, quanto magis
illa recipiet impius, & peccator? ſi non in hoc ſæculo, ſaltem
in futuro. O quàm metuendum eſt hoc peccatoribus, ſi no-
luerint agere pœnitentiam. Diſcipuli vulnerati erant ſpiritua-
libus vulneribus, quia Ieſu Chriſti diuinitatem ex animo, peni-
tuſque credere nolebant: voluit diuinus chirurgus Lazarum
contorquere vt per mortem tranſiret, cùm fidelis Dei amicus eſ-
ſet, vt morte illa diſcipulorum ſuorum infidelitati mederetur.
Atque idcircò dicit illis: gaudeo propter vos, vt credatis. O quot
28 iuſtos, & innocentes Deus percutit, vt peccatores confundan-
tur: & conſiderent, ſi iuſtus tam difficulter ſaluatur, quid illiſ-
met futurum ſit. Hoc ſignificauit Dominus noſter Ieſus Chri- *Luc.23.*
ſtus, cum baiulans ſibi crucem ad filias Hieruſalem conuerſus
dixit: quia ſi in viridi ligno, hæc fiunt, in arido quid fiet? O
Chriſte fili Dei viui, arbor viridis, & decora, in qua nihil vn-
quam aridum, aut ſterile extitit; qui nec peccatum habuiſti, nec
illud habere potuiſti, ſi cum tam ſanctus eſſes, tot pro peccatis
noſtris labores, ac tormenta pertuliſti: quid nos perpeti opor-
tet, cùm ligna arida ſimus, nec viriditatem virtutis habeamus;
ſed apti atque diſpoſiti ſimus, vt perpetuis inferni ignibus com-
buramur? Lazarus perpeſſus eſt mortem, vt Apoſtoli illuminati
remanerent: acerbiſsimamque Ieſus Chriſtus mortem tolera-
29 uit, vt nos illuminaremur, atque curaremur. Quid igitur ratio-
ni conſentaneum eſt, vt nos poſtquam tanto eius labore ſumus
eruditi, pro eius amore faciamus? Hanc rationem adducebat Bea *Ephe.4.*
tus Paulus vt Epheſijs virtutem perſuaderet, & ad bonum ope-
randum commoueret, dicens: Hoc igitur dico fratres, atque teſti-
ficor in Domino, vt iam non ambuletis ſicut gentes ambulant
in vanitate ſenſus ſui tenebris obſcuratum habentes intellectum,
propter ignorantiam, quæ eſt in ipſis: propter cæcitatem cor-
dis ipſorum: qui deſperantes, ſemetipſos tradiderunt impudici-
tiæ, in operationem immunditiæ omnis, in auaritiam, &c. Id eſt,
quia fidem non habebant, nec quid pluſquàm naſci, & mori
eſſe credebant, nec aliquid poſt huius vitæ terminum ſperan-
dum

dũ timendum vè esse ducebant (hoc enim significat qui desperan- 30
tes) omnes se turpitudinibus, atque cupiditati tradebant; vt pecu-
nijs abundantius delectari possent, ad nihil enim aliud se natos
fuisse iudicabant. Et sic tantum ex hac vita se deperdere credebãt
quantum voluptatibus non indulgebant: vos autem (ait Apostolus)
non ita didicistis Christum. Id est, vos aliam longè dissimilem
philosophiam professi estis, in alium polum suspicitis: & sic
multò aliter vos oportet nauigare. O quàm efficax ratio si homo
ratione præditus esset, nec quasi brutum quoddam animal se ge-
Simile. reret. Sicut terra diligenter exculta, & in qua bonum semen est sa
tum, quæque crebro rigatur, rationi cõsentaneum est, vt pinguio-
res fructus ferat, quàm desertum aridum & incultum, atque in
quo nihil vnquam satum est: sic etiam Christianum, in quo Deus
tale semen seuit, quemque suomet sanguine irrigauit, aliũ dispa- 31
Simile. rem fructum ferre oportet, quam Ethnici faciunt. Et quemadmo
dum adolescens, qui multos annos in florentissima academia eru
ditissimos quosque magistros audiuit doctior esse debet, quàm pa
stor, qui ne primis quidem labijs literas degustauit: sic Christia-
ni, &c. & nihilominus ea passim perspicimus; quæ sine maximo
dolore non licet intueri, videlicet, innumeros Christianos Ethni-
cis ipsis esse deteriores. Etenim ita ludũt, iurant, mentiuntur, diui
na que præcepta conculcant, ita delicijs, & cupiditatibus se tra-
dunt: ita in lectis suis lasciuiunt, acsi non esset Deus, qui illos vi-
deret. Et ita pauperes affligunt, atque excoriant: denique ita vi-
uunt, acsi omnia, quæ prædicat fides essent insomnium, aut fabu
la. Eorum autem ratio & scientia ad nihil aliud eis deseruiunt, ni
si ad nouos modos reperiendos, quibus delectentur, quasi irratio- 32
nales essent. Hoc autem supplicium est Dei, quòd siquidem fide,
supernaturalibusque donis abusi sunt, iustum est, vt ne bonis qui-
Matth. 13. dem naturalibus benè vti sciant: dicente Domino; qui habet, da-
bitur ei, & abundabit: ab eo autem, qui non habet, & quod vide-
tur habere, auferetur ab eo. Id est, qui frustra percipit dona gra-
tiæ, iusto Dei iudicio bonis etiam naturalibus denudatur. Et sic
licet Christiani sint, ne illę quidem virtutes in eis, quæ in Ethni-
cis, reperiuntur. O cælum ò terra, atque insensibiles creaturæ ob-
stupescite super hoc.

Venit Dominus Bethaniam quatuor dies post obitum La-
zari: cui Martha obuiam exijt: statimque sororem suam Ma-
riam

33 riam admonuit ſilentio dicens: *Magiſter adeſt, & vocat te.* Quod cum audiſſet, conſolantibus illam viris primarijs Hieroſolymæ confeſtim ſurrexit, omneſque ſeculares conſolationes neglexit: O quam certum eſt: ſi Deus ad nos conſolandos efficaciter accederet, ſtatim hæc omnia ſæcularia, citoque peritura à nobis eſſe deſpicienda, atque relinquenda. Nos autem tam diligenter carnis conſolationes perquirere, ſignum eſt, Deum ad nos non ita veniſſe. O quantum apud Deum conſequeremur, ſi hæc omnia deſpiceremus. Etenim ſicut hæ ſororis fratri ſui reſurrectionem à Domino conſequutæ ſunt, ſic & nos etiam ſpiritus noſtri reſurrectionem; qui quidem nimis remiſſus, & fere mortuus eſt, adipiſceremur. Et quandiu hoc non fecerimus, ſemper ſpiritus dimiſſus, atque ad cœleſtia mortuus incedet. Dixit Pharao Moyſi: ſacrificate Deo veſtro in terra hac. In AEgypto volebat tyrannus
34 Deo ſacrificium offerri. At ait Moyſes: Non poteſt ita fieri. Abominationes enim AEgyptiorũ immolabimus Domino Deo noſtro? Quod ſi mactauerimus ea, quæ colũt AEgyptij coram eis, lapidibus nos obruẽt. Id eſt nõ poteſt in AEgypto Deo ſicut oportet ſacrificium offerri. Abominationes vocant Hebræi ea, quæ coluntur ab Idololatris. AEgyptij verò taurum, atque arietem adorabant. Hæc igitur animalia oblaturi erant Hebræi, quod AEgyptij nequaquam fieri permitterent, quia illa pro dijs habebant. Eſt igitur ſenſus verborum Moyſi: Hic non poſſumus Deo ſeruire: quomodocunque enim hoc fecerimus, abominabiles erimus. Si ſecundum ritum veſtrum immolauerimus, Deo quidem odibiles erimus: ſi verò iuxta ritum noſtrum ſacrificauerimus, vobis abominabiles efficiemur. Sic etiam iuſtus, ſi huic
35 ſæculo conformatur, eiuſque conſolationes admittit, fit abominabilis Deo: ſi verò Deum quærit, illique conformatur, mundo redditur odibilis. Qua propter ei conuenit ab illo exire, illumque relinquere. Vtrumque volebat homo, habere, Deum videlicet, & mundum. Veruntamen vnum cor non poteſt vtrumque poſsidere. Eſt enim parum panni ad tot veſtes efficiendas. Pallium breue eſt (dicit Eſaias) vtrumque operire non poteſt. Quod cùm ita ſit fratres chariſsimi hæc omnia ſæcularia vere & ex animo deſpicite; ſiquidem tantum animabus veſtris detrimentũ afferunt. Quæ niſi opportunè reliqueritis, ipſa vos deſerẽt, & abſque mundo, & Deo remanebitis. Animaduertite quã velociter omnia

Exod. 8.

Eſai. 28.

Esai. 51. prætereunt, sicut vos admonet ipse Esaias dicens: leuate in cęlum 36
oculos vestros & videte sub terra deorsum: quia cæli sicut fumus
liquescent, & terra sicut vestimentum atteretur. Et habitatores
eius sicut hæc interibunt, hoc est in omnes craturas oculos conij
cite, & cognoscetis omnia in meliori tempore dissolui, atq; finiri.
O beatũ illũ, qui omnia relinquit, vt ad Iesum Christum verum
consolatorẽ confugiat, sicuti hæ duæ sorores fecerũt. O admirabi
lẽ sanctarũ mulierũ amorẽ, etenim cùm in maxima necessitate
illius auxiliũ inuocassent, nec tamẽ venisset, sed verbũ quoddã re-
spondisset, quod secundũ illarũ intelligentiam falsum fuit: vide-
licet: Infirmitas hæc non est ad mortem nunc, autẽ illum videntes
nõ scãdalizantur, nec se offensas fuisse iudicant: sed vbi primum il
lum aduenire audiũt, protinus magna cũ charitate, ac reuerentia il
li obuiã exeunt, quasi nihil vnquam tale contigisset. Nec vero di-
cunt: ecce nunc venit: noluit venire quando nobis opus erat: satis 37
nobis in necessitate nostra hospitia, quæ illi exhibuimus, persol-
uit: nihil minus. Non videtis quomodo eius verba inuenta sunt
vera; cum dixit fratrem nostrum non esse moriturum? nunquid
non mortuus est? Non solum autem sanctæ illæ fœminæ hoc nõ
dixerunt, sed nihil istorũ corde cogitarunt: earum enim ardentis-
simus amor erga Dñm, ipsarum viscera penitus occupabat. O po-
1. Cor. 13. tens amor, ecquid non superas? O quàm merito dixit B. Paulus,
charitas non irriatur, non cogitat malũ; omnia suffert: omnia cre-
dit: omnia sperat: omnia sustinet. O Domine quàm sapienter ser-
uos tuos probas, vt quid in eis habeas apertè cognoscatur. Sic fra-
tres dilectissimi in hoc optimo Deo sperare debetis, quãdo enim
minus vobis remediũ habere videbimini, tunc ipse subuenire cõ-
suescit. In hac fiducia situm est signum amoris; quo plenus erat 38
Iob. 13. sanctus Iob cùm dixit: etiam si occiderit me, in ipso sperabo.

Et est valde notandum, quòd pergens Dominus in sepul-
chrum, in quo conditus erat Lazarus, *Lachrimatus est, & fre-
mens in semetipso venit ad monumentum.* Et enim in illo defuncto spi
ritalis miseri peccatoris interitus illi repræsentatus est. O quan-
ta est hæc confusio infœlici homini in mortali peccato com-
moranti. Animaduerte ò peccator Iesum Christum tua causa
lachrymari: tu verò ne minimam quidem lachrymam, nec mo
dicum quicquam doloris habere nosti, cùm te in tam infœ-
lici, atque maledicto statu perspicias. Aliter profecto facie-
bat

39 bat Dauid poſtquam peccauit, ſiquidem dicit: Tribulationem, & dolorem inueni, & nomẽ Dñi inuocaui, id eſt. Non expectaui vt me dolor inueniret: ſed ego illũ quæſiui, atque inueni: & cum eo nomen tuum inuocaui, atque à te miſericordiam poſtulaui. & alibi dicit: Tota die contriſtatus ingrediebar. Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis, rugiebam à gemitu cordis mei. O admirabilem contriti cordis efficaciam, quot verbis animæ ſuæ amaritudinem exaggerat. Dicente Dño, Tollite lapidem: dixit Martha, Domine iam fœtet. Sororibus ſuis fœtebat Lazarus: non autem Chriſto Redemptori noſtro. Homini fœtet peccatum proximi ſui, non autem Deo: cùm de illo peccato pœnitentiam agit. Quãdò aliquis in peccatum incidit, licet miſer maximã faciat pœnitẽtiam: ſemper tamen quidam illius fœtor proximis remanet: & di- 40 cunt, ille eſt talis, & qualis: atq; illius fragilitatis recordãtur. Deus autem horum nihil exhorret: ſed quantumcunque fœtidus, & corruptus peccator exiſtat: ſi ad Deum conuertatur, benigniſsimè illum complectitur. Hoc ſignificauit Eſaias propheta dicens: ſicut paſtor, gregem ſuum paſcet: in brachio ſuo congregabit agnos, & in ſinu ſuo leuabit: fœtas ipſe portabit. O dulciſsima verba, & ſuper gladios acutiſsimos penetratiua, quæ duriſsima quæque corda diſcindere ſufficiunt. Contemplamini probitatem Dei. Per hanc etenim metaphoram nos docet, ſicuti paſtor non deſerit, neque deſpicit fœtam ouem, & ſuo ſanguine cruẽtatam, imo potiùs abſque vllo horrore humeris ſuis illam imponit: ſic etiam, & multò quidem maiori charitate peccatorem conuerſum, & pœnitentem à Deo complecti quãtumcunque obſcœnus, atque cruentatus accedat.

Pſalm. 114.

Pſalm. 39.

Eſai. 40.

41 Exclamauit Dominus voce magna dicens: *Lazare veni foras: & ſtatim prodijt qui fuerat mortuus.* Hoc ſignificat vnam ex præcipuis partibus veræ pœnitentiæ. Non ſufficit te peccatum lamentari, niſi ab illo, atque ab omni eius occaſione receſſeris. Quandò Ionas Dei nomine Niniuitas comminatus eſt: illi lachrymati, ſacciſque induti ſunt. Veruntamen dicit ſacra ſcriptura, vidit Deus opera eorum, quòd conuerſi ſunt de via ſua mala, & miſertus eſt ſuper malitia, quam locutus fuerat, vt faceret eis, & non fecit. Non dicit: vidit lachrymas, ſuſpiria, aut ſaccos eorum: quid igitur videt? Opera eorum, quod conuerſi ſunt à via ſua mala. Niſi peccata, & occaſiones relinquantur, in caſſum lachrymæ pro-

Ionæ. 3.

funduntur, & à Deo misericordia imploratur. O peccator si verè 42
ploras, veni foras. Effuge occasionẽ, à mala societate recede, illici
tam negotiationem relinque: & ista catena te solue. Sin minus nul
lam verbis, lachrymisq; tuis fidem adhibebo.

Lazare veni foras. O diuinum verbum quantam habuit efficaciam, ita vt quatriduanus mortuus illud audierit, illique obedierit. Nec tamen huius potentissimi Domini clamores ad nos suscitandos sufficiũt. O miseros nos, quia cum mortui Deum audiãt, nos eius præceptis nolumus obedire, suscitantum Lazarum tradidit Dominus discipulis suis dicens: *Soluite eum, & sinite abire.* O Patres sacerdotes cauete ne peccatorem in sepulchro commorantẽ soluatis, ne illum in malo statu absoluatis: exeat prius à peccato, & postea dicitẽ: ego te absoluo. Nunquid narrabit aliquis in sepul 43
chro misericordiam tuam? Abeat peccator, & prius concubinam derelinquat, malè partas pecunias, próximique sui quoad poterit ablatam famam restituat: vsurarios contractus dissoluat, & cum
Psalm. 87. inimico suo reconcilietur: & postea reuertatur, vt absoluatur, quò diuinam in præsenti gratiam, atque in futuro sæculo cœlestem gloriam percipiat. Amen.

Dominica in Passione.

Dicebat Iesus turbis Iudæorũ & principibus sacerdotũ. Quis ex vobis arguet me de peccato? Ioannis. 8.

1. Petri. 2. CAtholica veritate tenemus Christũ Redẽptorẽ nostrũ peccatũ non habuisse. Sicut affirmat B. Petrus dicens: qui peccatum non fecit, neque inuentus est dolus in ore eius. Quod siquis dixerit hæc verba de actuali peccato intelligi, dicit enim, nõ fecit: ideo. Huius veritatis ipsemet Dominus testimonium perhibet, qui mentiri non potest. Quum volumus exaggerare nos alicuius rei penitus obliuisci, dicimus. Non plus huius rei memini, quã primæ subuculæ, quam indui. Quia absq; rationis vsu nascimur. Sed Christus Redẽptor noster ab instanti incarnationis suæ perfectissimus vir fuit. Atq; idcircò meritò illũ interrogare possumus quo modo se habuit cũ prima subucula, quã induit, quæ quidem fuit huma-

2 humanitas noſtra. Et vtrùm quando illam induit cum originalis culpæ macula illã aſſumpſerit. Ad quod reſpondet verbum diuinum, quod hanc ſubuculam induit: dicens: ſortitus ſuum animam bonam, & veni ad corpus incoinquinatũ. Eò quod hæc veritas ſatis ſuperq; manifeſta ſit, trãſeũt Doctores ſcholaſtici ad aliã quæſtionem diſceptandam. Videlicet, ſi quidem de facto non peccauit, vtrum peccare potuerit? & reſpondent quòd non. Et quanquã omnes in hac veritate conueniũt, non tamen omnes in illius ratione cõcordãt. Doctor Seraphicus D. Bonauẽtura dicit: quod hoc fecit efficaciſsima vnio illa diuinitatis cum humanitate; quæ vnio adeò efficax fuit, vt proprietates Dei quodammodo humanæ naturæ tribuerentur. Vna autem ex proprietatibus Dei eſt, eſſe inpeccabilem: quæ ſanctiſsimæ animę Ieſu Chriſti cõmunica

3 ta eſt. Et ita dicit B. Dioyſius, quòd in naturalibus noſtris ſupra naturam erit. Particeps enim facta eſt conditionũ diuinæ naturæ admirabili quadam deiformitate quantũ vni creaturæ poſsibile eſt. Veluti ferrũ in fornace diuinitatis accenſum. Eratq; tanquam lignũ, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum. Hoc eſt ſuper diuinitatis pelagus inſertũ, ſic nullo peccati genere potuit exſiccari. Scotus autẽ dicit Dominũ peccare non potuiſſe, quia in gratia, & in gloria fuit confirmatus. Itaq; quanuis humanitas per hypoſtaticam, & perſonalem vnionem diuinitati coniũcta non eſſet: eò quòd anima illa glorioſa eſſet, peccare non poterat. Etenim quemadmodũ in cryſtallo ad ſolis radios exiſtente nequeunt eſſe tenebræ: ſic etiã anima illa ſanctiſsima in qua diuinitas reuerberabat, illã quippe videbat, atq; ea fruebatur, nullã culpæ tenebram

4 habere poterat. Quæ cũ ita ſint dilectiſsimi fratres non ſine maxima admiratione quæri poteſt quare Chriſtus Redẽptor noſter interrogat dicens, *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Id eſt, meam viuendi rationem examinate, doctrinam meam conſiderate, atque opera mea diligenter penſate, ego vobis facultatem concedo: ſuper illa legis veſtræ modellum collocate, & experiemini, quam ad lineam omnia coaptentur. Vt quid hoc dicis Domine? Homines vitæ ſuæ innocentiam demonſtrare, & cùm publicis muneribus funguntur, iuſtitiam, rectitudiniſque ſuæ integritatem in examen adducere, iuſtum eſt: quia licet ſint ſancti, ſunt tamen puri homines, & de illis, ac de ipſorum innocentia quicquam mali poſſunt alij ſuſpicari. Sic fecit Moyſes, qui ait ad

Sap. 8.

In. 3. d. 12.

Bonauen.

Dionyſius.

Pſalm. 1.

Scotus. ibi.

Simile.

Num. 16. Dominum: Tu scis quod nec asellum quidem vnquam acceperim ab eis, nec afflixerim quempiam eorum. Sic etiam fecit 5
1.Reg.12. Samuel dicens: conuersatus coram vobis ab adolescentia mea, vsque ad hanc diem ecce præstò sum. Loquimini de me coram Domino, & corã Christo eius, ideſt coram rege, vtrùm bouem cuiusquam tulerim aut asinum: si oppressi aliquem: si de manu cuiusquam munus accepi, &c. Et dixerunt: non es calumniatus nos, neque oppressisti, neque tulisti de manu alicuius quidpiam. Quid vobis de illis gubernatoribus videtur ò fratres? quàm sine temporalis vtilitatis cupiditate gubernationis onera, & molestias perferebant, solummodo propter vnum Deum. Vtrum ita nũc Christiani hubernatores efficiant, iam apertè perspicitis: etenim propter peccata nostra, omnia fere nũc in temporali vtilitate nituntur. Atq; hos etsi sanctos innocentiam, vitęque integritatẽ demonstrare, nõ miror, siquidem tanquàm de hominibus quic quã mali poterant homines suspicari. Christus autẽ summa innocentia quorsum hoc facit? Dico ita fieri oportuisse, vt omnibus ijs, quæ in mundo peregit valorem, autoritatem q; præberet. Si rex tibi beneficium aliquod contulit, non sufficit eius chirographum ad suscipiendam possessionem oppidi, quo te donauit, sed opus est etiam, vt regio sigillo, & subscriptione muniatur. Hæc enim illi chirographo fidem, autoritatemq; tribuũt. Ea, quæ filius Dei in mundo egit ex vna parte adeò necessaria fuerunt, vt ex illis vni 6
Simile.
Ioan.8. uersorum hominum salus, ac vita penderet. Sicut ipse dixit: ego
Ioan.7. (inquit) veni, vt vitam habeant, & abundantiùs habeant. Ex alia parte: adeò noua, atque superna doctrina fuit, vt ipsius etiam aduersarij fateantur, quòd nunquam sic locutus est homo. 7

Prætereà tanti ponderis, ac momenti res erat à Iesu christo, eiusque doctrina dilabi, vt ab eo dilabi esset, & nunc sit, ab ipsa vita dilabi. Prætereà etiam adeò incognitus, pauper, & humilis, tamque abiecta societate, videlicet pauperculis piscatoribus comitatus Deus venit in mundum, propter salutem redemptionemque nostram vt Deus esse non dignosceretur. De
Aug. super Ioan. tract. 35. nique talis venit diuinus sol iustitiæ, sicuti dicit Beatus Augustinus adeò eclipsatus, & obscuratus humanitate nostra, vt oporteret ei lucernam testimonij perhibere. Res obstupenda esset siquis solem in tali dispositione perspiceret, vt necesse esset, illum lucernæ lumine demonstrari, si Deus in celsitudinis suæ maie-

state

8 ſtate veniret, hoc ſufficeret ad doctrinæ ſuæ comprobationem, quanuis altiſsima myſteria prædicaret, quia vero in tam humili, ac ſubmiſſa forma venit, & in eares altiſsimas, & cœleſtes prædicauit, neceſſe fuit, vt illa, quæ prædicauit: ita comprobata, eoque ſigillo munita nobis relinqueret, vt defraudari nequaquam poſſent. Hoc autem ſigillum, & ſubſcriptio eſt ipſius innocentia. Eſſe namque illum impeccabilem, & innocentem, ſicut iam ſupradictum eſt, ex diuinitatis vnione illi aduenit. Et innocentiam ſuam manifeſte demonſtrare, eſt omnia, quæcunque docuerat firmiſsimo ſigillo munire. Loquens Beatus Paulus de hac veritate, rationemq; aſsignans, quare ſummus ſacerdos Chriſtus nos à peccato potuit liberare cum non ſuffecerint legis veteris ſacerdotes hoc efficere: ſufficientem & peremptoriam ratio- 9 nem aſsignat, maximum diſcrimẽ, quod erat inter illos, & Ieſum Chriſtũ Nam illi erant peccatores, Chriſtus autẽ redẽptor noſter erat innocens. Et poſtquam plurima adhoc propoſitum dixerat, concludit dicens. Talis enim decebat, vt nobis eſſet pontifex ſanctus, innocẽs, impollutus, ſegregatus à peccatoribus, & excelſior cælis factus. Qui non habet neceſsitatem quotidie quemadmodum ſacerdotes, prius pro ſuis delictis hoſtias offerre, deinde pro populi. Ex hac concluſione Beati Pauli infertur comprobationem huius veritatis, videlicet quòd Chriſtus fuit Redemptor noſter: in eo conſiſtere, quod fuerit innocentiſsimus: & ideò opus fuit vt innocentiam ſuam ipſe demonſtraret. Etiam tam ſolicitus fuit in innocentia ſua oſtendenda, quia fuit perfectiſsimus Magiſter: & ſicut talis neceſſe habuit docere non ſolum quomodo 10 homines debeant operari: verum etiam quomodo alios docturi ſunt. Hoc autem docuit innocentiam ſuam patefaciens: ſi enim in Magiſtro eſt morum corruptio multo plus officit, quam proficit. Et in myſterio, ac ſignificatione, quòd in magiſtro non ſufficiunt ſola verba. Præcepit Deus ſibi turturem immolari, eiuſque caput ad pennulas retorqueri. Quid ergo hoc referebat? voluit Dominus in hoc ſignificare illum, qui ſe Deo ſacrificat in officio magiſterij roſtrum ſimul, & alam illi eſſe oblaturum. Id eſt, manu ſimul & lingua eſſe operaturum: ita vt eius verba ſanctis operibus comitata procedant, dixit Dominus ad Moyſen. Congrega mihi ſeptuaginta viros de ſenioribus Iſrael, quos tu noſti, quòd ſenes populi ſint, ac magiſtri: & auferam de ſpiritu tuo,

Hebr. 7.

Leuit. 5.

Num. 11.

tradamq; eis. Vt ſuſtentent tecum onus populi: Duo hîc ſingula 11
ria notanda ſunt: alterũ eſt: quos tu noſti, quod ſenes populi ſint.
Ex quo apparet illum non de ſenectute annorũ numero cõputa-
ta, neq; de exteriotibus canis, ſed de vitæ ſanctitate, atque integri
tate fuiſſe loquutum: ſi enim de illis loqueretur non erat opus di-
cere: quos tu noſti. Alterum eſt: Auferam de ſpiritu tuo, & tradã
eis. Moyſes elegit ſeptuaginta viros, ſicut ſibi à Domino præce-
ptum fuerat: Deus autẽ eis ſpiritũ tribuit. Nam ad ſancta miniſte-
ria exercenda virtute, atq; ſpiritu opus eſt. Et nominatim dicit:
de ſpiritu tuo: quia nõ quicũq; ſpiritus ſufficit, niſi ſpiritus Moy-
ſi. Quod non pueriliter quidem oportet intelligi: ſcilicet Deũ ſpi
ritum Moyſi diuiſiſſe: hoc eſt aliquid de illius gratia detraxiſſe:
ſed ſic intelligitur: eundem ſpiritum dabo illis, quem dedi tibi.
Eundem feruorẽ, diligentiam, atq; zelum in eis conſtituam; vt ſu 12
ſtẽtent tecũ onus populi. In quo detegitur ad quid gratia, & ſpiri-
Ephe. 4. tus hominibus concedatur (vt Paulus ait), Ad ædificationẽ corpo
Iob. 39. ris Chriſti, non ad otium ſunt vocati miniſtri Eccleſiæ: ſed vt ſu-
ſtentent onus populi. Quærit Deus, nunquid parturientes ceruas
obſeruaſti? Incuruantur ad fœtum, & pariunt, & rugitus emittũt.
Cerua vt ceruulos parturiat, maximum perpetitur dolorem, & in
Philip. 4. tempore partus vſque ad terrã declinatur. Dicebat B. Paulus, filio
li, quos ego iterũ parturio donec formetur Chriſtus in vobis. Præ
dicatorem ante quam prædicet, parturientis dolores perpeti opor
tet, plorando, & ingemiſcendo, totaque præcedenti nocte in ora-
tione pernoctando, atq; vſq; ad terræ puluerem ſeſe humiliare, &
incuruari debet, ſicuti faciunt ceruæ: populoque planas, ac manua
les res prædicare debet. Et ſic plurimos ceruulos, ſpiritualeſque fi 13
lios Deo parturiet, qui per virtutem velociter decurrant, nec pedi
bus in terra (inſtar ceruorũ) nimis inſiſtant. Omnia hæc in cõcio-
Simile. natoribus eſſe debent, vt munus ſuum benè exequantur. Quan-
do fœminæ facies fucant, ſolent in promptu habere vas aquæ, vt
quandiu fucum in vultu apponunt buccas plenas habeant aquæ,
nè medicamina dentibus officiant. Sic igitur in re, de qua loqui-
mur, eſſe oportet. Etenim Eccleſiæ dentes ſunt prædicatores, qui
cibos, hoc eſt ſanctam doctrinam conterunt, & mandunt, vt il-
Cant. 4. lam animabus miniſtrent. Dicitur enim dentes tui, ſicut greges
Greg. ſup. tonſarum, quæ aſcenderunt de lauacro. Super quo dicit Beatus
Cant. Gregorius per hos dentes prædicatores deſignari. Fuci autem

qui-

14 quibus Eccleſia exornatur, ſunt conciones, & confeſsiones. Ne verò quando hi fuci applicantur, dentes, hoc eſt prædicatores, inani gloria, ſiue malo aliquo exemplo putrefiant: ſemper pœnitentiæ, atque orationis aqua illos perfuſos oportet incedere, aſsiduiſque lachrymarũ imbribus irrigari. Sicuti faciebat Beatus Paulus: Caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo, ne cum alijs prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. 1. Cor. 9.

Veruntamen animaduertendum eſt Dominum hanc innocentiſsimæ vitæ ſuæ rationem reddere voluiſſe, quando iam ad æternum Patrem proficiſci volebat. Quo nos doceret, vt hoc iter, quod omnibus conficiendum eſt, à nobiſmetipſis vitæ noſtræ rationem exigentes præueniamus. Et quia ipſe qua hora diſceſſurus erat, optimè norat: idcircò illud tempus expectauit. No-
15 bis autem ignorantibus, vtrùm hodie, an cras diſceſſuri ſimus, optimum atque ſaluberrimum conſilium eſt, hanc à nobis rationem quotidie, atque etiam ſingulis horis expoſcere. Et vnumquenque à diuitijs, munere, ſenſibus, ac demum à potentijs ſuis quærere: quis ex vobis arguet me de peccato? Et cuicunq; horum ò fratres vos arguerit; talem ſatisfactionem facite, vt innocentes, atque ad iter faciendum paratiſsimi maneatis. Si vos malè partæ diuitiæ, ſi ablata proximi fama, ſi ſtatus in quo viuitis arguerit, cum emenda illis ſatisfacite: quia cum iſta præparatione ſecurum, planumque tranſitum reperietis, quando ad patrem vobis eundem erit. Hoc allegabat ſanctus Dauid, Deum exorans: vt ex hoc in alterũ ſeculum cum publica fide transferret, dicens: Ne tradas me calumniantibus me. Et quare? quia feci (inquit) iudicium, & iuſtitiam. *Pſal.* 118.
16 Qui ſani volunt viuere, prima nocte ſuper latus dexterũ in quo eſt iecur recumbere conſueſcunt: vt iecoris calor accreſcat, cibumque velociter conſumat, & ſic ſtomachus manet expeditus. Si enim ſuper ſiniſtrum latus recũbant, refrigerabitur iecur, & ſic cibus non bene digeritur, quia obtuſus, atque induratus remanet in ſtomacho. Quod ſi ad corporalem valetudinem conſeruandã hæc diligentia adhibetur: quanto maiorem ad ſpiritualem ſalutẽ conſeruandam oportet adhiberi? Ad quam fratres chariſsimi cõſeruandam diligentiſsimè curate in principio cuiuſcunque noctis ſuper dexterum latus recumbere rigoroſè conſciẽtiam veſtrã examinantes, maximaque cordis amaritudine, & contritione peccatorum omnium, & eorum præcipuè, quæ in illa die com- *Simi.*

miſſis à Domino veniam deprecantes, nouamque emendam ſit 17
miſsimè proponẽtes. Sic enim charitatis calor accreſcit, atque iſti defectus, & miſeriæ digeruntur. Si vero ſuper ſiniſtrum latus recubueritis, hoc eſt, cum mala aliqua intentione peccatum iſta nocte, aut ſequenti die committendi, cordis frigiditas augebitur, cõ ſcientiæ peccata indurantur, & periculoſa quædam in anima gignitur opilatio, & indigeſtio. O quis nunc verbis ſatis exaggerare poſſet quàm neceſſaria ſit hæc res, quantumque hæ ſanctæ exercitationes animæ proſunt. Deus per miſericordiam ſuam vobis in animum inducat, vt hæc faciatis, & ſtatim ad oculum (vt aiunt)
Eccleſ. 18. ſpiritalem prouentum experiemini. Hoc nos admonet Eccleſia - ſticus, dicens: Ante iudicium, para iuſtitiam tibi: ante languorem adhibe medicinam: & ante iudicium, interroga te ipſum: & in con ſpectu Dei, inuenies propitiationem. O ſaluberrima conſilia Bea- 18
tus vir, qui illa cuſtodierit.

Etiam eſt hîc maximè notanda audacia, qua Chriſtus Redemptor noſter aduerſarijs ſuis dicebat: *Quis ex vobis aguet me de peccato?* O Chriſte reparator vitæ, quomodo Domine tanta cum fiducia te in inimicorum tuorũ manus committis? Nunquid ignoras illos ſemper te calũniari, & ſemper laqueos ſuos paratiſsimos habere, vt te in ſermone comprehendant? quomodo non times, ne forte aliquam tibi inferant iniuriam? Quia non habet peccatum, quia eius conſcientia totius culpæ immunis exiſtit. Hoc etenim eſt optimæ conſcientiæ priuilegium: quod vbi ipſa eſt, nullus timor, neque puſillanimitas commoratur. Si vultis non timere, habete bonam conſcientiam: quam ſi habueritis, tutiſsimas protetionis literas deferetis, quibus ſecuri mundum prætereatis. Cum 19
hac nec riuulos, nec infortunia, nec fulgura, nec tonitrua timebitis. Talem certè illam habebat Dauid, cum diceret: Si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Contrà verò cum mala conſcientia nullæ ſunt literæ protectionis. Homini in peccato mortali exiſtenti, etiã carduilictores eſſe videntur: ſi fulgurat, ſtatim arbitratur ſe à fulmine eſſe confundendum. Nunquid arbitramini homines mundanos, qui perpoliti & alacri vultu incedunt, nullis afflictionibus contorqueri, ſed totum eſſe aurum quod relucet, & nihil aliud interiùs eſſe, quàm quod exteriùs apparet? Ne tale cogitetis fratres: nam interiùs in anima venenoſam lethalis culpæ ſagittam incluſam

habent

habent, eosque conscientia ita remordet, vt illos faciat trepidare: etiam si hoc dissimulent. Sicut homo, qui nimis verbosam, & rixatricem vxorem duxit, & perinde plurimas cum ea molestias, & afflictiones patitur, qui autem illum in foro perspexerint, quia hilari vultu, & læta facie incedit, non dicent illum, vel minimam molestiam pati. Veruntamen domi suæ cum vxore vitam miserrimam, atque mœstissimam ducit. Sic etiam hos peccatores, licet ridere videatis, ne illis credatis: nam si eorum corda cerneretis, atramento nigriora, timoreque maximo repleta videretis. Etenim hæc est pœna, quæ in hoc seculo peccatum consequitur. Et sic dixit Deus Hebræis cõminans: Quod si non feceritis omnia mandata mea, sed spreueritis leges meas, &c. Ponam faciem meam cõtra vos, & fugietis nemine persequente. Et de ipsis dixit inferiùs: Dabo pauorem in cordibus eorum: terrebit eos sonitus folij volãtis: quomodo amplius peccatorum pusillanimitas, atque timor exaggerari poterat: ò terribilem comminationem. Ecquis est adeò insensibilis, vt illam non sentiat, & magnopere pertimescat? Hæc pœna exercita est in misero Cain. Et sic dixit Deo: ecce, eijcis me hodie à facie terræ. Omnis igitur, qui inuenerit me, occidet me: Quis te ò miser occisurus est? siquidem nemo præter te, & parentem tuum erat in mundo? Pater autem tuus nõ te necabit. In hoc vtique detegitur quàm timidũ, atq; pusillanime remanet cor peccatoris: siquidem cùm non esset qui hunc interficeret, dicebat: omnes me occident.

Simile. *Leuit. 26.* *Gene. 4.*

Atqui quia Christus Redemptor noster innocens, & immaculatus erat, nullum habebat timorẽ, & ideo audacter dicebat: *Quis ex vobis arguet me d'peccato? si veritatẽ dicovobis, quare nõ creditis mihi?* Id est, siquidẽ absq; peccato sum, ergo doctrina mea optima, atq; verissima est: quæ si vera est, quare non creditis mihi? In hac miseria fere omnes versamur, quod veritatem, quæ nobis dicitur, nolumus credere. Dicit tibi prædicator: Animaduerte vitam tibi finiri, mortéq; velociter propinquare; quæ si te in isto malo statu occupauerit, in infernum detruderis. Nec verò ei credis, sed arbitraris fortasse non ita futurum esse. Primum mendacium, quod dictum fuit in orbe terrarũ, fuit illud, quod dixit Eua: Ne forte moriamur, respondens diabolo percõtanti eam: Cur præcepit vobis Dñs, ne comederetis ex omni ligno paradisi? Hoc forte quod illa addidit, fuit ianua casus eius, hoc enim forte apprehendit Sathanas.

Gene. 3.

thanas, & illo eam decepit, & sic in peccatum lapsa est. Et cùm 23
hoc forte nos omnes modo decipit. Est mala mulier Deum offen
dens vtroque suo iniuriam inferens, cui conscientia dicit: Ne hoc
facias, quia maximum est peccatum, & si vir tuus hoc intelliget,
occidet te. At illa conscientiæ suæ respondet: Fortè nescit hoc,
& sic ad malum perpetrandum audaciam percipit. Vadit latro ad
furandum, dicit ei conscientia: Ne hoc facias, quia est patibulum,
at ille decipitur, dicens: fortè non sentiar. Proh dolor quot pro-
pter hoc, forte, multa, atque horribilia peccata committunt, forte
(aiunt) hoc anno non moriar: forte in posterum agendæ pœni-
tentiæ tempus habebo. O infelix in forte rem tanti ponderis, ac
momenti statuis, sicut est Deum amittere, perpetuisque inferni ig
nibus cruciari.

Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Misit Dous Angelos 24
Genes. 19: ad Loth: qui eum commonefacerēt, se ciuitates illas euertere vel-
le, atque vt diceret generis suis, vt à ciuitate exirent, seque in secu
rum locum reciperent: Pergit illicò bonus senex, & dixit eis: Surgi
te, egredimini de loco isto, quia delebit Dominus ciuitatem hāc.
Et visus est eis quasi ludens loqui. Nolunt ei credere: mittit igitur
Dominus ignem, qui omnes deuorauit. Dicit Deus prædicatori
bus: Admonete homines, vt à peccatis exeant, sin minus omnes
æternis ignibus comburentur. Nō vultis ei credere, vel saltem ita
viuitis: quasi illi nō crederetis, nec penitus creditis hoc vobis esse
euenturum? Aliquando igitur vos pœnitebit, nec tamen quicquā
proderit. Hæc omnia (ait Dominus) ex pessimo quodam princi
pio dimanāt: videlicet: *Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos* 25
non auditis, quia ex Deo non estis. Notandum est vnum ex desiderijs,
quæ in hoc seculo Christiani habere consuescūt esse, scire vtrum
ex numero electorum sint: vel saltem, vtrum in gratia commorē-
tur. Hoc autem desiderium ex eo proficiscitur, quod si anima be-
ne ordinata, & ita de saluatione sua solicita, vt curet Deum non
amittere. Nec vero arbitremini bonum esse signum, huius rei nun
quam homini in mentem venire. Nunquid vos bonum signum
esse duceretis virum matrimonio alligatum in hoc oppido habē-
tem vxorem ac liberos, si in India aut Flandria moraretur, nun-
Simile. quam sui oppidi recordari, nec familiæ suæ meminisse, nec solici
tudine angi, ac dicere, O si vllo vnquam rempore domi meæ me
visurus sum, vbi tandem cum vxore, ac liberis requiescam? signū

est

26 eſt hoc illum, vbi commoratur, cõcubinam habere, nec ad patriã ſuam reuerti velle. Idem vtique dici poteſt de Chriſtiano, qui nũ quam recordatur, nec cogitat, vtrũm Deum aliquando tandẽ viſurus ſit, an ſi in eius gratia exiſtat? ſignũ eſt hoc illũ in terra affectionem ſuam collocaſſe, altaſq; radices in illa egiſſe. Ij enim qui non ſunt in terra radicati manopere cognoſcere cupiunt, vtrũm ex Deo ſint: & pro patria illa ſuſpirant, in qua in perpetuum ſe victuros eſſe ſperant. Hoc deſiderabant Hebræi in Babylone captiui; de quibus dixit Dauid: Superflumina Babylonis illic ſedimus, & fleuimus, dum recordaremur tui Sion. Sic etiam iuſti in huius mundi Babylone commorantes cum aſſidua gloriæ recordatione ſuſtinentur, & pro illa ſuſpirant, & plorant, & quodammodo cognoſcere deſiderant, vtrũm ad illam peruenturi ſint. Dic
27 ergo nobis ò maxime animarum noſtrarum Redẽptor, nunquid non eſt aliquod ſignum, ex quo probabiliter conijci poſsit, vtrũ tui ſimus? O paſtor optime nunquid oues tuas aliquo ſigno munitas non habes? Grex tuus, & grex dæmonis vterq; ſimul depaſcitur, & conuerſatur? Non ne habes rubricam, qua tuas ab alienis ouibus diſtinguas? Habeo (ait Dominus) *Qui ex Deo eſt, verba Dei audit.* Mea cæleſti doctrina delectari, & ea, quæ ad vnam quamq; earum ſpectant, opere compleri: hoc eſt vnum ex ſignis ouium mearum. Commoratur vir Hiſpanus in Italia, & de patria ſua nũ cios audire deſiderat, ſi inuenit conterraneum ſuum, illum amplectitur, & de patria ſua minutiſsima quæque ab eo exquirit. Sic videbitis nonnullos homines, qui in hoc ſeculo cum Deo conuerſantur, & vbi primum concionem audiunt, cor eorum
28 præ nimia lætitia pullulat. O quam optimum ſignum, ſignum vtique eſt iſtud te patriam illam tuam reputare: hoc autem ſeculum, vt exilium iudicare. O pater (dicet quiſpiam) bonos, atque fœlices nuncios tibi Deus concedat, quia tanto perè nos conſolatus es. Nam ex ijs, quæ modo dixiſti, nos omnes ex Deo eſſe cognoſcimus ſiquidem libentiſsimè, & cum ſuauitate maxima Dei verbum audimus. Bonum eſt hoc fratres mei; veruntamen animaduertite hoc non ſufficere. Hic enim audire, ſignificat obedire: ſicuti maledicens Deus Adæ, dixit ei: Quia audiſti vocem vxoris tuæ: maledicta terra in opere tuo: id eſt, quia obediſti voci vxoris tuæ, & comediſti de ligno, ex quo præceperam tibi ne comederes. Quod cum ita ſit dilectiſsimi diuinis verbis in omnibus

Pſal. 136.

Simile.

Gen. 3.

bus, quæ vobis præcipiunt, obedientes benefacere curate. Hoc 29
est enim prædestinationis signun probabile, ex quo vos in via
Actor. 13. cæli ambulare conijcietis. Et si Beatus Paulus vir erat mansuetis-
simus asperrimè tamen Simonem Magum reprehendit, il-
lumque cæcitate percussit, dicens: O plene omni fallacia, &
nequitia fili diaboli, non desinis subuertere vias Domini rectas.
Vbi verbum Domini, vias Domini nuncupauit: quia per illud
disponitur anima, vt ad ipsam Dominus veniat: atque vt suo
tempore ipso Deo fruitura anima ad cælum perducatur. Verun-
tamen si cùm plurimas conciones audiatis, non vna die, plus
quàm altera disponimini, & in vitijs pristinis permanetis, mani-
festè ostenditur, vos non ex Deo esse. O quàm miserabile est vi-
su quàm assiduò prædicatur, & quàm parum fructus ex tot præ-
Matth. 11. dicationibus comparatur. Cœpit Iesus exprobrare ciuitatibus, 30
in quibus factæ sunt plurimæ virtutes eius: quia non egissent
pœnitentiam; & dicebat. Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida,
quia si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt
in vobis: olim in cilicio, & cinere pœnitentiam egissent. Et tu
Capharnaum, nunquid vsque in cælum exaltaberis? vsque in in
fernum descendes. Quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes,
quæ factæ sunt in te, fortè mansissent vsque in hanc diem. O quã
meritô nunc super hanc duram, atque obstinatam ciuitatem ex
clamare, atque lamentare possumus, dicentes: Væ tibi. N. quia
si conciones, quæ in te prædicatæ sunt, in Indijs Ethnicis prædi-
catæ fuissent, fortasse iam conuersi fuissent. In te autem non ma-
gis, quàm in lapide durissimo impressæ sunt. Vę tibi, væ tibi.
Veruntamen dico tibi, quia terræ Sodomorum remissius erit in 31
die iudicij, quàm tibi. O fratres mei, ne patiamini verba mea in
Seneca li- atrocissima verbera vobis conuerti: & quanto plus eorum au-
bro de vita dieritis, tanto maioribus tormentis in inferno torqueamini. Se-
beata. neca etsi Ethnicus dixit. Doctrinam esse oportere, sicuti cum
quis pecunias congregat, etenim non illas accumulat solummo-
do vt in arca commorentur: neque enim hic est finis thesaurizan
tis: nisi fortè ille sit aliquis miser, & auarus, qui in arca vult habere
pecunias, ita vt neque viuis, neque mortuis prosint. Pecuniæ
quippè finem esse oportet domui prouidere, cibos, atque vestes
emere, &c. Sic est ergo Sancti Euangelij doctrina: quæ quidem
est inæstimabilis. Et ad hoc in cordibus vestris illam custodire de

betis,

32 betis, ſicuti faciebat Dauid, qui dicebat: In corde meo abſcondi eloquia tua. Et quare? vt non peccem tibi. Et ſic dicitur de hoc diuino verbo, & ſapientia: Infinitus enim theſaurus eſt hominibus. Vt autem ſignificetur hunc theſaurum non eſſe, vt abſcondatur, additur vlteriùs: quo qui vſi ſunt participes facti ſunt amicitiæ Dei. Quod ſi miſer, auarus, atque maledictus eſt, qui pecunias theſauriſat, & in theca incluſas detinet: multo infelicior, atque maledictior erit qui multa audit, multa legit, multa diſcit, nec tamen quicquam eorum in lucem profert, nec eis vtitur. De his dicit Beatus Paulus: Reuelatur enim ira Dei de cælo ſuper omnem impietatem & iniuſtitiam hominum, eorum, qui veritatem Dei in iniuſtitia detinent. Ex cælo, vnde miſericordiæ, ac dona diuina deſcendere conſueſcunt dicit Beatus Paulus iram, 33 & condemnationem illis eſſe deſcenſuram, qui ex veritate, quam Dominus eos docuit, fructum non percipiunt. Idcirco de vero ſapiente dixit Dominus. Omnis Scriba doctus in regno cœlorum ſimilis eſt patri familias, qui profert de theſauro ſuo noua, & vetera. Ad hoc oportet vos diuini verbi theſaurum in cordibus veſtris abſcondere, vt quando vobis illata fuerit iniuria de iſtis theſauris, ea, quæ Sancti Veteres ab origine mundi, & noui, huiuſce tempeſtatis paſsi ſunt, deadomatis & in ſingulis tentationibus de hoc theſauro proferte, & conſiderate quomodo illi Sancti carnis illecebras contempſerunt, ciuſque ardentiſsimos igniculos extinxerunt. O ſumme Deus, quàm miſerabiles ſunt viſu homines hodie ſapientia pleni, & tamen diſrupti, atque diſſoluti incedunt, nec miſeræ animæ veſtes, neque 34 cibos ex ſapientiæ ipſorum theſauro præbere volunt. Quid diceretis de homine, quem ſciretis centum millia aureorum accumulata habere, quem tamen nudum, atque nudis etiam pedibus incedere cerneretis? multo igitur mirabiliores, ſeu potius miſerabiliores ſunt homines ſapientes, qui ſapientia ſua vti neſciunt.

Pſalm. 118. *Sap.* 7. *Roma.* 1. *Matth.* 13.

Reſponderunt ergo Iudæi: Nonne benedicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes. In quo illum dæmoniacum eſſe perſpicitis? Nos dicimus. O quàm inſipiens, & inepta ratio. Plurimi detrahunt de proximis ſuis, & dicunt quod inſomniant, ille homo (aiunt) fecit hoc malum. Proba iſtud; non ſunt teſtes neque comprobatio, neque vlla alia ratio, niſi eos hoc ita dixiſſe.

De

De his dicit Dauid. Cogitauerunt, & locuti sunt nequitiam, ini- 35
Psal. 72. quitatem in excelso locuti sunt. Posuerunt in cælum os suum, & lingua eorum transiuit in terra: hoc est, de cælo, terra, Deo, & hominibus male dixerunt, non ob aliam causam, nisi quia sic cogitauerunt, & eis libuit. O quanta miseria, & deprauatio, quod quia sic cogitasti, & in mentem tibi aliquid venit, statim dicas: sic se res habet. *Nonne benedicimus nos?* Id est, stabilimus, & rectè dictum affirmamus, quod antea sæpe dixeramus. Neque enim reprobi, malum facere contenti sunt: sed illud etiam rectè factum esse affirmant. Accedit ad te proximus tuus, & dicit: Dictum est mihi, te hæc, & hæc de me dixisse; volo nunc cognoscere, vtrùm hoc verum sit. Tu verò tanquam homo non timens Deum, dicis: Dico ita à me dictum fuisse, & nunc iterum hoc sic esse confirmo. O diabolicam peruersitatem, nunquid non sufficit peccasse, sed 36
peccatum etiam vis tutari, & confirmare? In ijs, quæ dixisti, pessimè feciſti: nunc autem illa bene, rectéque dicta confirmas? nescio quid tibi dicam, nisi te esse Pharisæum, & Pharisæo quidem multò peiorem. Per reuerentiam Dei vos rogo fratres, ne ita facia tis: sed cùm hoc forte contigerit, dicite: Ego hoc dixi, sed pessimè feci dicendo, meque dixisse maximè pœnitet: vide qualem de me vis satisfactionem, & ego libentissime tibi satisfa i m. Respondit Iesus: *Ego dæmonium non habeo.* O benedictus, & glorifica tus talis Dominus, Benedictum Domine os tuum, quo verbum tuæ admirabilis patientiæ significatiuum protulisti. O quàm alienum est à Christiano timente Deum dicere: Nemo mihi iniuriam fecit, quam non fuerim vltus. Nam Iesu Christo filio Dei in
hoc seculo commoranti, nullus vnquam iniuriam intulit, de quo 37
vindictam sumpserit, cuique non pepercerit, dummodo peccator ad veniam recipiendam se se disponeret. Optimè, atque verissime posset dicere: Imò vos dæmonium habetis. Verùm non malum pro malo reddit, nec secundum quod illi locuti sunt, ipse respondet. Sed absque eo quód iniuriam eis pro iniuria reddat, innocentiam suam defendit. Maxima miseria est filiorum huius seculi quòd ad rem defendendam, quę non valet viginti aureos, proximos suos infamabunt, eisque fere inæstimabilem auferent honorem. Contemplamini fratres charissimi, diuinum Magistrum vestrum, quanta cum manſuetudine absque vllius detrimento respondet, dicens: *Ego dæmonium non habeo.* O si ad

hoc

38 hoc attendere velle mus, quanta cum trãquillitate in hoc ſeculo vi
ueremus. Idcirco dixit Dominus: In patiẽtia veſtra poſsidebitis
animas veſtras. Dñi eritis vitarum veſtrarum, id eſt, tranquillam, Luc. 21.
ac penè cæleſtem vitam ducetis. Nam qui malum pro malo vult
reddere cum mille inuerſionibus, ac ſolicitudinibus inquietus vi-
uit, nec habet vitam ſine morte, ſemper fatigatus incedit. Ideo di
cit B. Paulus. Noli vinci à malo, ſed vince in bono malum: id eſt, Rom. 12.
ne ab ira tua ſupereris. Malum vtiq; vocat irã, ſed vince (inqu't)
in bono malum. Faciens bonum, & alteri cum manſuetudine reſ-
pondens malum, iramq; tuam ſuperabis, & tui ipſius dominaberis
atque cum tranquilitate in corde tuo remanebis.

Sed honorifico, (ait Dominus) *Patrem meum: ſed vos inhonoraſtis me*. Omnes peccatores inhonorant, & vituperant Deum. Et hoc
39 eſt quod cum maxima exaggeratione Deus dicit per Hieremiam
prophetam his verbis: Obſtupeſcite cæli ſuper hoc, dicit Domi-
nus. Duo enim mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fon Hiere. 2.
tem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas diſsipatas. Quæ maior
ignominia, quam Deum pro immunditia huius ſeculi commu-
tare? Animaduertite autem quibus verbis hoc dicit: Obſtupeſ-
cite (inquit) cæli, id eſt, ſi quidem homines tantum malum nõ ſen
tiunt, ſentite vos illud ò cæli. Quid Domine? propter duo mala cæ
li debent obſtupeſcere? ſic. Nõ cernitis me dicere populus meus?
quod ſi Ethnicus quidam hoc faceret, nõ eſſet tam obſtupẽdum.
Quod autem populus meus, meo ſanguine redemptus in hãc vi-
litatem, & ingratitudinem incidat. Quod ſi vnus homo tantum-
modo hoc faceret, tolerabilius malũ eſſe videretur: ſed populus
40 meus: quod maior pars populi me ita deſpiciat: hoc eſt maxime
ſentiendum, & ſanguineis lachrymis lachrymandum. Et quan-
quam, vt ſupra diximus, omnes peccatores in hoc Deum dedeco
rant: multo autem magis blaſphemij; ſicut hi Phariſei, qui cum Sa-
maritanum vocauerunt, & dæmonium habentem dixerunt. Et
ij, qui nunc ſuis maledictis oribus, aliquam diuinæ Maieſtati bla-
ſphemiam dicunt, quique paſsi mantum, ac venerabile ipſius
nomen, hinc illuc, quaſi per humum trahunt: hi (inquam) maxi-
ma contumelia Deum afficiunt. In alijs etenim peccatis aliquam
excuſationem peccator habere videtur. In die iudicij dicit homo
ſenſualis: Domine, tu me ex debili carne feciſti, & ideo peccaui,
Dicet epulo: Domine cibi maximo mihi erant appetitui. Dicet

ſuperbus,& vltionis auidus:Dominc in tali mũdo viuebamus, vt 41
is,qui ſibi iniuriam inferenti dimitteret,gallina diceretur.Omnes deniq́ excuſationem aliquam adducent,qua culpas, pœnaſq́ ſuas aliqua ex parte comminuent.Tu autem ò blaſpheme, qui ſacroſanctum Dei nomen paſsim vituperas, qualem excuſationem adduces?Dicet Dominus: Vt quid me vituperaſti?nec quid reſpõ
Iſai. 1. deas habebis.Vt autẽ quanta ſit huius ſceleris grauitas vobis apertiùs innotescat;verba illa conſiderate,quæ ſanctus Iſaias,ſingulari quodam cum dolore dixit:Væ(inquit) gẽti peccatrici,populo graui iniquitate,ſemini nequam, filijs ſceleratis.Summe Deus,& dequibus hęc omnia dicit?Aduertite quid dicat vlterius:Blaſphemauerunt Sanctum Iſrael. Nec Deum, nec ſanctiſsimã Mariam, nec Sanctos,nec corpora,nec eorum capita reliquerunt,quæ humi de iecta non trahant, ita vt de ſanctiſsimo Redemptoris noſtri Ieſu42
Chriſti corpore anatomiam facere videantur. O terribile, atque execrabile peccatum,quandoquidem illud perpetrantes à Spiritu ſancto tam ignominioſis nominibus obiurgãtur,Deus vos illuminet fratres mei, vt ij,qui huic vitio dediti eſtis, ab eo reſipiſcatis, Saluatoremque noſtrum Ieſum Chriſtum totis viribus, totoque conatu honoretis ſanctiſsimum eius nomen ſemper vitæ puritate,atque integritate laudantes.

Ego *autem* (ait Dominus) *non quero gloriam meam:eſt qui quærat, & iudicet.*O quanta eſt hæc confuſio vobis:dicẽtes enim,Chriſtiani ſumus, contenti eſtis; & tamen cælum, terram, & mare quærentes honorem ambitis: Chriſtus Saluator noſter non quærit honorem ſuum, ſed ad conſiſtorium ſanctiſsimæ Trinitatis proceſſum remittit dicens: *Eſt qui quærat, & iudicet.* Etſi hæ omnes bla- 43
phemiæ mihi dicuntur, non tamen de illis ſupplicium ego ſumpturus ſum. Pater meus illas puniet : ego enim non ad puniendum quidem, ſed ad ignoſcendum veni in hunc mundum. Et quamuis ego ſim læſus,& iniurijs affectus : ego pro illis patrem meum exorabo. Quod cùm ita ſit fratres chariſsimi:diſcamus nõ noſtrum quidem,ſed æterni Patris honorem exquirere, & nunc gratiam ſuam nobis,in poſterum autem cæleſtem gloriam largiatur,Amen.

¶Feria.IIII. poſt Dominicam in Paſsione.

Facta ſunt encænia Hieroſolymis, & hyems erat.
Ioannis.10.

REfert Beatus Ioannes quòd celebrabatur Hieroſolymæ feſtum dedicationis templi: & ambulabat Ieſus in templo in porticu Salomonis: quod etiam ſi fuerat euerſum, ſecundum tamen priorem formam, & magnitudinem, quanuis non tam locuples, ac ſumptuoſum, reædificatum fuit. Et ſic etiam porticus Salomonis reædificata eſt, in qua dicit hic Sãctus Euangeliſta, quòd ambulabat Ieſus. Super quo magnopere notandum eſt, quando Salomon hoc templum erexit, ſeptennium in illius ædificatione conſumpſiſſe, poſtea vero quadraginta ſex annos in eius reædificatione conſumptos fuiſſe. Et ſic dixerunt Iudæi Domino: Quadraginta, & ſex annis ædificatum eſt templum hoc. Et quamuis tantum temporis in illius conſtructione contritum fuerit, nõ prodijt tale, quale in initio fuerat erectum. In hoc ſignificauit Spiritus Sanctus, quantum hominis interſit in virtutis exercitatione, quam ab ineunte ætate ſuſcepit, perſeuerare. Nam ſemel hac ſpirituali ædificatione proſtrata, atque diſsipata, difficillimè recuperat homo virtutis habitus, quos antea acquiſierat: & vix cum illa facilitate, & guſtu iterum operabitur, qua antea operabatur, nec ſpiritualem illum ſplendorem, ac pulchritudinem, qua prius rutilabat, recuperabit. O quam diligenter vos hæc oportet animaduertera fratres mei. Attendite, ſi in peccata prolabimini, priuſquam ad præteritos feruores redeatis, maloſque habitus à vobis euellatis, plurimum temporis eſſe tranſiturum. Animaduerte frater, niſi in virtute perſeueraueris, tempus eſſe aduenturum, in quo te inconſtantiæ tuæ magnopere pœniteat: & cum dolore cordis tui merito dicere poſsis illud Iob. Etſi ad aliud propoſitum dictum fuit: Quis mihi tribuat vt ſim iuxta menſes priſtinos, &c. Sicut fui in diebus adoleſcentiæ meæ. Quando lauabam pedes meos butyro, & petra fundebat mihi riuos olei, ideſt, quando habebam diuinos ſapores, maximoque affectu, & Dei amore exardebam. Quando ad diuina Sacramenta aſsiduò accedebam. Quando

Ioan. 2.

Iob. 29.

me in domum meam recipiebam. Quando pauperes conſolans carceres, ac hoſpitalia viſebam, &c. Quæ quidem omnia mea culpa deperdidi. Perſeuera igitur ò frater in virtute, & nunquam his doloribus cruciaberis. Vide totam illam ſententiam Iob, & adhoc propoſitum redigere. 4

Et hyems erat. Quamuis ſapientium hiſtoriographorum ſit, tẽpus, in quo contigerunt ea, quæ ſcribuntur, aſsignare. Hoc autem inter cæteros omnes Sanctos Euangeliſtas peculiarius glorioſus Ioannes effecit: & temporis aſsignatio aliquando ad rei, quæ agitur, exaggerationem multum conducit. Voluit idem Sanctus Euangeliſta de illo nunquam ſatis commendato opere loqui, quod Dominus operatus eſt, diſcipulorum ſuorũ pedes abluens, ſuumque ſanctiſsimum corpus in diuino ſacramento, quod inſtituit, eis præbens: quod vt amplius exaggeraret, dixit, Ante diem feſtum Paſchæ ſciens Ieſus, quia venit in hora eius, vt tranſeat ex hoc mundo ad Patrem. Hoc tempus, videlicet, vnum diem ante pretioſiſsimam eius mortem aſsignauit, vt ſignificaret, quando homines ſuorum familiarium obliuiſcuntur, vt ſui recordentur: tunc Chriſtũ Redemptorẽ noſtrum ſui ipſius obliuiſci (ſi ita dici poteſt) vt ſuorum meminiſſet. Sic etiam hic aſsignando nobis tempus, quando Dominus deambulabat in porticu Solomonis, quod hyems erat nobis ſignificatur ardentiſsimum deſideriũ, quo hic diuinus Redemptor hominum ſalutem exoptat, quia in medio hyemis quãdo homines frigore coarctati in domibus ſuis commorantur, tũc ipſe in templum vadit expectaturus homines quibus prædicet. Benedicta ſit Domine tua diuina Maieſtas: quia nec ſolis calore à noſtra ſalute proſequenda reuocaris? ſiquidem in ardentiſsimo veris æſtu Samaritanam mulierem quæſiſti: nec hyemis frigoribus à ſaluatione noſtra operanda ſemoueris. Quod etiam vt Beatus Ioannes ſignificaret tempus illic aſsignauit, in quo peccatricem illam mulierẽ conuertiſti, dicens. Hora erat quaſi ſexta, vt fatigationem tuam Saluator mi melius denotaret. O quantopere ſolicitudo hæc, & diligẽtia Domini pigritiam noſtrã confundit. Quęcunque etenim minima occaſio nobis impedimẽto eſt, quominus ad eum accedamus. Hæc duo ad literam repræſentantur, in illis verbis, quæ dicit ſpõſa. Ego dormio, & cor meũ vigilat. Cor meum, id eſt, Deus meus. Et ſubdit ſtatim, dicens: 5 Ioan. 13. 6 Ioan. 4. Cant. 5.

Vox

7 Vox dilecti mei pulsantis, aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea. Omnia hæc verba dixit sponsus, vt eam ad amorem sui cõmoueret, atq; vt illam ab alto illo sopore, ac negligentia excitaret. Et dicit vlterius sponsus: Caput meum plenum est rore, & cincinni mei guttis noctium. Ecce hyemem, & pruinam, quã cæ-
lestis sponsus pro animæ salute perpetitur: atque hoc pro vrgentissima ratione subdidit; qua illam ad sibi aperiendum commoueret. Omnibus autem his amoribus, ac diligentijs respõdet sponsa, dicens: Spoliaui me tunica mea, quomodo induar illa? laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Quid? nunquid tu ò anima spõsa tuo delicatior es? quia nec à lectulo vis surgere, ne parũ frigoris patiaris? O quanta impudentia, & indecorum esset hoc, si fœmina quædam illo cum sponso suo vteretur? quanto igitur maius
8 erit, quòd hæc omnia Deo respondeat? Animæ amanti Deũ nullum oportet esse inconueniens, quod ei impedimento sit, quominus dilecto suo deseruiat. Nec diuinis inspirationibus respondere debetis, dicendo: O si ad visenda hospitalia me contulero, fœtor ille, atque corruptio infirmorum mihi nocebit. Si ieiunauero, si cilicium induero, si corpus meum verberibus afflixero, in morbum incidam, aut venustatem, pulchritudinisque meæ florem amittam. Etenim istud est dicere: Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Venit ad te diuinus Redemptor tuus tanto frigore fatigatus, tantoque labore defessus nec tamen tu aliquid pro eius amore vis perpeti? O maximæ ingratitudinis, atque impudentiæ factum etiam in his verbis: Hyems erat & ambulabat Iesus, docemur quòd cum acriorẽ hyemẽ, & frigus anima nostra senserit, de-
9 bet deambulare, vt calefiat sanctis considerationibus, pijsq; exercitationibus se in amore, ac charitate inflammãs. De viro quodã nomine Banaias legitur; quasi maximæ fortitudinis factũ, quòd 2. Reg. 23.
ipse percussit duos leones Moab: & ipse descendit, & percussit leonem in diebus niuis. Heroicum est leones interficere, multo autem præstantius factum est illos in tempore niuis occidere, quando manus coarctatæ frigore contremiscunt. Sic vtique maxima est animæ virtus, atq; fortitudo, quòd, quando se frigidiorẽ animaduertat, tunc ad seruiendum Deo ardentius, ac firmius confortetur. Etiam hoc tẽpus assignauit, vt ostẽderet quodnam festum illud esset, quod de templi dedicatione celebrabatur. Etenim tres huiuscemodi erant festiuitates, prima dedicationis, quæ fiebat in

3.Reg.6. memoriã ędificationis,quãdo tẽplum primũ erexit Salomõ, hæc 10
autem fiebat in menſe Octobri. Secũda in memoriã reędificatio
1.Eſdr.2. nis,quum illud Eſdras reędificauit: & hęc celebrabatur in vere.
2.Mach.10 Tertia in commemorationẽ ſanctificationis,quã fecit Iudas Ma
chabæus:poſtquam à maledicto rege Antiocho fuerat prophana
tum. Memoria autẽ huius tertię dedicationis fiebat in hyeme. Ex
quo etiam elicere poſſumus,quod ſiquidem præſtantiſsimus ille
1.Mach.4. dux cum copijs ſuis,vt viderunt ſanctificationem deſolatã,& al
tare prophanatum,planxerunt plãctu magno, poſteaq; templũ
illud prophanatum mũdarunt,atq; renouarunt: & ſiquidem nos
qui ſumus tẽpla Dei: paſsim nos prophanatos atq; immũdos ani
maduertimus,vera pœnitẽtia,crebraq; lachrymarũ effuſione nos
renouare curemus. Si enim arbores,quę in hyeme,frõdes,viroriſq;
decorẽ amittũt,Deus iterũ priſtina viriditate donauit,eiſq; cõceſ- 11
ſit,vt ineunte vere,nouas frondes ac flores proferant, hominẽ, cui
omnia ſubiecta ſunt: abſq; remedio relinqueret? non certè,ſed vo
luit,vt ſiquidem per peccati gelu gratię virorem amiſit, & præ ni
mio frigore emarcuit, per veram pœnitentiam reuireſcat. Qua
propter fratres mei, attendite hanc ſanctam Quadrageſimã eſſe
primum ver,in quo vos oportet renouari: ne tam opportunã occa
ſionẽ prætermittatis. Si autor naturæ auibus prouidit, vt renoua
rentur,multò maiori ratione prouiſurus erat hominibus,ſicuti re
vera fecit. Habes accipitrem,qui omnes pennas euulſas,atq; con-
Simile. fractas habet. Quare eſt hic accipiter euulſis pẽnis? reſpondes tu:
Domine nimium aucupatus eſt,nullum ferè niſum, aut coruum
viuum reliquit. Atque idcircò eſt nunc deformis, macilentus,
atque deplumis. Et nunquid ita in poſterum remanebit? Non 12
domine, ſed pennas mutabit, plurimiſque illum columbis ciba
bimus, nouaſque pennas recipiet, & breui priſtinum decorem,
atq; fortitudinem recuperabit. Si igitur his auibus Dominus hoc
remedium reliquit,quid faceret hominibus. O fratres mei,confra
ctas ferè omnes habemus alas;præ nimia venatione deplumes exi
ſtimus. Iudex,qui non pro Reipublicę quidem, ſed pro ſuamet
ipſius vtilitate ſententiam profert,confractas habet alas Presby
ter,qui vadit Romam,non verò vt peregrinetur, ſed ambitione
commotus,videlicet,vt Eccleſiaſticos honores, atque redditus ac
quirat,confractas habet alas,&c. Nunquid in perpetuum ſic ani
mæ remanebunt? Non oportet fratres nos itaremanere, ſed po-

tiùs

13 tius renouemur, ſicut nos admonet Beatus Paulus, dicens: Depo- Epheſ.4.
nite vos ſecundum priſtinam cōuerſationem veterem hominem,
qui corrumpitur ſecundum deſideria erroris. Renouamini autem
in ſpiritu mentis veſtræ, & induite nouum hominem, qui ſecun-
dum Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis. Diligen-
ter penſandum eſt Sanctum Apoſtolum dicere hanc renouatio-
nem in iuſtitia fieri oportere. Peccata enim committi, fuit ma-
ximam quandam iniuſtitiam, & iniquitatem perpetrari. Si in do Simile.
mum Regiam ingredereris, & trophæa, atque arma Regis His-
paniæ deleres, atque in eiſdem ſcutis Maximi Turcæ trophæa
depingeres: maxima eſſet hæc iniquitas, & iniuſtitia: modicum-
que ſupplicium eſſet propter ea tibi mortem inferri. Si igitur
in Dei palatio, quæ eſt anima tua Dei trophæa, atque inſignia
14 deleuiſti, quæ ſunt gratia, humilitas, patientia, cæteræque virtu-
tes, ibique Sathanæ inſignia depinxiſtis quæ ſunt ſuperbia, in-
obedientia, reliquaque peccata, magnum vtique tibi beneficium
confertur, quòd cum tu infernalibus ſupplicijs eſſes digniſsimus,
contentus eſt Deus, ſi iniuſtitiam iſtam retractes, & annihiles,
hoc ſit in ſanctitate veritatis, hoc eſt, in ſanctitate non ficta, ſed
vera: vel etiam in ſanctitate veritatis, id eſt, quod hanc iuſtitiam
vere, & ex animo, atque cum maximo ſpiritus feruore, & effica-
cia, non autem remiſſe, & quaſi per ridiculum facias. Etiam ma
gnopere notandum vobis eſt illum dicere. Induite nouum homi-
nem. In quo noua quædam renouatio denotatur, qua nouus ho-
mo effectus remaneas. Multum intereſt inter renouationem ve-
ſtium magnatis, vitique primarij, & inter renouationem paupe- Simile.
15 ris artificis. Artifex namque contentus eſt die feſto calceos, palliū,
ſiue galerum nouum depromere: reliqua vero indumenta ſicut an
tea vetera remanent. Vir autem primarius, quando denuo induitur, à planta pedis, vſque ad verticem induitur, nouas, ſcilicet, caligas, calceos, fœmoralia, tunicam, pallium, baltheum, ac denique galerum profert. Hoc intereſt inter verum, & non verum pœnitentem. Peccator quippe malis ſuis inueteratus, quaſi pauper contentus eſt ſe in aliqua re meliorem reddere: contentus eſt audire rem ſacram, aut concionem, eleemoſynam vnam erogare, aut ſemel in anno peccata confiteri, atque ad ſacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum accedere, in reliquis moribus, viuendique ratione ſicut antea remanēs. Verus autē pœnitens in omni

bus interius, & exterius renouatur nihil de veteri, corrupta q; vi- 16
ta in se relinquens. Et quando homo hoc facit, tũc in illo adimple
tur, quod in Hierosolymitano templo adimpletum est, quod fuit
illud ad vsum, cui factum est, dedicare. Nimis decorum est vnum
quidque in illis occupari, quibus factum est, quod magnæ pecca-
tori confusioni est. Nunquid non valde miserandum est, te ô ho-
mo cognoscere ad quid factus fuerit malleus, videlicet, ad mallean
dum, & in hoc illum occupare, & ad quid facta fuerit serra, vide-
licet, ad ligna dissecanda, & ad hoc ea vti, & ad quid facta fuerit
vestis, videlicet, ad membra operienda, &c. ad quid autem tu fa-
ctus fueris ignorare? & quibus exercitationibus debeas occupari,
Augustin. non dignoscere? Interroga B. Augustinum, & ipse tibi dicet, ad
quid Deus hominem fecerit. Dicit igitur hic Sanctus Doctor, ad
quatuor effectus creaturam rationalem à Deo conditam fuisse, vi 17
delicet, vt summum bonũ intelligeret: intelligẽdo amaret: aman-
do, possideret, possidendo, frueretur. Creatus es à Deo, ô homo nõ
vt in lucris, fratrumque tuorum deceptionibus occupareris, nec vt
fraudulentos faceres contractus, &c. Sed vt summum bonum in-
telligeres. Nec vero vt pecuniam, sæculares que nænias diligeres,
sed vt Dei probitate perspecta illum tanquam summũ bonũ to-
to corde diligeres. Et sic tantam possessionem, dominium que adi-
pisceris, quale est, Deum possidere, O admirabilem monarchiã,
quam consequitur ille, qui Deum diligit, siquidem illum possidet
& possidendo fruitur. Auarus pecuniam possidet, non autem illa
fruitur: quia non audet ad vtilitatem suam ea vti: sed iustus Deum
possidet illo fruiturus. O infœlix homo, nunquid arbitraris te ad
leues, paruique ponderis, ac momenti exercitationes à Deo condi 18
tum fuisse? Verum proh dolor! quam miserabilis es ô frater, visu,
quia ab illis vsibus, ad quos à Deo conditus fuisti lõgissimè distas.
Renouare igitur ô frater, & iniustitia, & sanctitatis veritate reno-
uatus in his sublimibus exercitationibus, quibus exercendis à
Deo creatus es, occupare.

Circundederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei. Quousq; animã nostram
tollis? O quã manifeste apparet hæc verba ex rabidis inuidiaq; cõ
sumptis visceribus prodire. Deus vos liberet fratres ab hac peste.
Cyprian. Quo maiora, atq; præstãtiora miracula perspiciebant hi inuidi à
summo cælorum Dño fieri tãto maiori rabie dissecabantur: Sic di
cit D. Cyprianus super illud ad Gala. 6. Non efficiamur inanis glo
riæ

19 riæ cupidi. Quantò magis aliqui meliori ſucceſſu agũtur, tãtò ma
gis inuidus in maius incendiũ exardeſcit. Atque idcirco aſſerunt
plurimi doctores inuidiam fere incurabile vitium eſſe. Nam quod
alijs vitijs obuiat, ſcilicet, probitas in fratre perſpecta, hoc idem in-
uidiam auget. Reliqua omnia vitia ſunt ignis. Quia de lingua mur
muratrice etiam dixit Beatus Iacobus. Ecce quantus ignis, quàm Iacob. 3.
magnam ſyluam incendit, & hic ignis aqua extinguitur. Aqua,
qua vitia extinguntur, ſunt gratiæ, virtuteſque proborum homi-
num. Caſtitas enim in viro caſto conſiderata ignẽ luxurię in te ex
tinguit, pudicitia, & virginitas in ſacratiſsima virgine Maria Do-
mina noſtra conſiderata effrænata incendia noſtri corporis extin
guit. Humilitas in viris ſanctis contemplata ſuperbiam noſtram
euertit, &c. vitium autem inuidiæ eſt ignis, qui Hiſpane dicitur,
20 De alquitran, quia alienarum virtutum, & gratiarum aqua multo
magis incenditur. Sicuti horum infœlicium inuidia Saluatoris no
ſtri miraculis ardentius incendebatur. Præterea cùm pene incu-
rabilis ſit, magnopere etiam ſẽ poſsidentem contorquet. Et ſic di
cit Beatus Chryſoſtomus inuidiam eſſe quaſi vermem, qui, ori- Chryſo. ho-
tur in ligno, qui prius ipſum lignum, ex quo gignitur, corrumpit, mi. 45. ſup.
atque deperdit. Sic inuidia prius inuidũ ipſum, quàm alterum de Geneſ
ſtruit, & nocet. Nec verò animam ſolum, ſed & corpus etiam euer
tit: & ſic dicit ſapiens vita carnium, ſanitas cordis, putredo oſsium
inuidia. Ne in hoc abominabile vitium inuidiæ incidamus, ope- Prouerb. 14.
ræpretium erit nos conſilium Beati Pauli aſſumere: qui dicit: ſi Geneſ. 6.
ſpiritu viuimus, ſpiritu & ambulemus: non efficiamur inanis glo
riæ cupidi: inuicem prouocantes, inuicem, inuidẽtes. Nam ſi quis
honorum expetitioni ſe tradit ſtatim alijs honorificentioribus ſe
21 inuidet, illoſque ſibi contrarios eſſe ducit. Et quo magis accreſcit
ambitio, eò magis augetur inuidia. Sicut apparet in his miſeris
phariſæis. Et ſic homo his paſsionibus cum afflictione, & cordis
amaritudine contorquetur, & conſumitur. Hoc ſignificauit Deus
per Eſaiam prophetam dicens. In multitudine vitæ tuæ laboraſti
nec dixiſti, quieſcam. Verba ſunt hæc Dei tibi animæ perditæ di- Eſai. 57.
cta ponderatuque digniſsima, quæque perpetua recordatione te-
neri merentur. Dicit, viæ tuæ: quia totum hominis malum reſumi
tur in eo, quod per viam, quæ ſibi libet, vult ambulare: voluntatẽ
que ſuam vult adimplere, atque Dei iuſſa contemnit. Quia ſi ſu-
perbus, aut auarus es, hoc eſt, quia ſic libet voluntati tuæ. Cum au-

tem hæc vna sit via, multitudinem tamen viæ illam vocat, quia homo quidcunq; sibi libet, exoptat, atque ex vna in aliam insaniã deuenit semper malum suum operãs. Et ideo dicit: laborasti, & nõ dixisti, quiescã, non dixisti. Volo iã quiescere, & peccãdi finẽ facere: volo has passiones deponere, quæ me vrgent, atq; contorquẽt. Volo ab hac lite desistere, meque domum meam conferre. Nolo amplius pauperem insectari. Nolo amplius esse causa, vt propter me iurisperiti, & aduocati animas suas perdant iniustam causam meam agentes. Non dixisti, quiescã. O Iesu bone quanta cũ tranquillitate viueret homo, si vellet esse bonus, & mauult male faciẽdo varijs tormẽtis ac afflictionibus contortus vitã ducere. Attendite quale tormentũ receperit maledictus ille rex Achab, qui cum vineã Naboth nequiret adipisci, quam ipse vehementer exoptabat, tanta molestia ac rabie affectus est, vt pedibus suis persistere non valeret, nec quicquam ederet: & sic dicit illic sacratus textus: venit ergo Achab in domũ suam indignans, & frendens super verbo, quod locutus fuerat ad eum Naboth dicẽs: nõ dabo tibi hæreditatẽ patrũ meorũ. Et proijciens se in lectũ suũ auertit faciẽ suã ad parietẽ, & non comedit panẽ. Cõsiderate quid faceret maledictus hic rex si totum eius regnum ei sublatum fuisset. Videte quid faciat passio hominis cordi inhærens. Attendite quid fecerit passio in corde Saulis aduersus Dauid. Cum enim ei viri quidam vbi Dauid esset, nuntiarent, eis dixit, Benedicti vos à Domino, quia doluistis vicem meam, ideſt, meã infœlicẽ fortunã. Abite ergo, oro, & diligentius præparate, &c. considerate, & videte omnia latibula eius, in quibus absconditur, & reuertimini ad me ad rem certam, vt vadam vobiscũ. Quid hoc homine miserabilius? Quid amplius dicere posset, si inter crudelissimos hostes misera quadã seruitute teneretur? Aduertite quo dolore, ac rabie interius torquebatur, qui exterius purpura, & regio diademate ornabatur. Et inferius dicitur: quod perrexit ad inuestigandum Dauid, & viros eius, etiam super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus peruiæ sunt. Ideſt, per quas solæ capræ syluestres ambulare possunt. Per abruptissimas quasque, atque periculosissimas rupes illum inquirebant: aduertite quantũ laborẽ miseri perferebãt. Sæpenumero permittit Deus vt adiniquã quandã volũtatẽ adimplendã plurimos labores tolerem us, & demũ illi nõ satisfaciamus, sicuti huic infœlici Sauli cõtigit: qui etsi tot labores, ac pericula in illis montibus passus est nun

3. Reg. 21.

23

1. Reg. 23.

24

1. Reg. 24.

quam

25 quam tamen inimicum suum Dauid reperit, latebat enim in spe
lunca, vbi illum esse penitus ignorabat. Ne simus igitur tam amē
tes charissimi fratres, vt cùm possimus pacificè, & summa cū tran
quillitate in cęlum ascendere, per labores, & miserias in infernum
velimus descendere. Caueamus à suspensione, atque afflictione,
qua hi miseri vexabantur.

Respondit eis Iesus: loquar vobis, & non creditis mihi. Opera quæ ego
facio in nomine patris mei, hæc testimoniū perhibent de me. Discipulis glo
riosi Baptistę accedentibus, vt interrogarēt: Tu es, qui vēturus est?
respōdit ipse Dñs: Renūciate Ioanni, quæ audistis, & vidistis. Hos *Math. 11.*
etiā ad ipsius opera remittit. Tā bonus medicus erat Dñs vt vna,
& eadem medicina bonis, & malis mederetur. Siquidē sanctis illis
viris, vt eum sequerentur, hisq; pessimis pharisæis, vt crederent,
26 vnum & idem medicamentum præstat; quod est admirabilis mi
raculorū suorū operatio. In hoc significat Deus se non magis hor-
rere peccatorem conuersum, suaq; diuina misericordia vti volen-
tē, quā iustum semper in ipsius gratia perseuerantem, quē quidē
nullatenus horret. Adeò namq; bonus est, vt solem suū faciat ori *Matth. 5.*
ri super bonos, & malos. Tāto studio dedit optimus Dominus sa-
cratissimū corpus suū Iudæ, vt saluaretur; quātō reliquis omnibus *Ioan. 13.*
discipulis. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus, qui tam cle-
mentibus visceribus omnes recipit. Atque idcirco eadem bonis ac
malis sacramenta reliquit. Et cum hac misericordia S. Apostolis
suis potestatem dedit, quò præstantissima miracula operarentur,
quibus mundum conuerterūt. Sed dicet quispiam: etiam flagitio-
sissimo Mahometo in Turcis, & scelestissimo Luthero in Germa
27 nia sine miraculis plurimi crediderunt. Dicite mihi: si cymbā in- *Simile.*
fluuio absq; remigio, & gubernatore solā relinqueretis, & postea
illā viginti millia passuū inferius inueniretis, nūquid hoc admira
remini? non vtiq;. Si autem illam viginti millia passuū superius
reperiretis, hoc profectò esset admirandum: nam vt cymba de-
currentibus fluctibus resistens superiora conscendat, necessario
remigijs, & gubernatore ducenda est. Ita etiam carnales homi-
nes Luthero, & Mahometo credere, qui eos docent, & præci-
piunt quæ ipsi desiderant, non est mirum si per fluminis decur-
sum sensualitatis suæ fluenta sequantur. Vt autē carnales diuina
præcepta reciperent, quæ sensualitati repugnant, & carnis fluctī
bus resistentes ad superiora cōscenderēt, necessarij fuerūt remi, &

remi-

remigatores: qui quidem fuerunt Sancti Apostoli, qui mirabi- 28
lium suorum remis hoc admirabile atque præstantissimum opus
in mundo confecerunt. Et magnopere notandum est ad veterem
legem, cuius obseruatoribus Deus diuitias, ac tẽporalia bona pro-
mittebat, quã maximi quidã prophetæ sicut Hieremias, Esaias,
alijque huiusce modi prædicabant, perpaucos tamen fuisse cõuer
sos: ad legem autem gratiæ, quæ in hoc seculo temporalem mor-
tem, labores q, ac calamitates pollicetur, ecce quot in toto terrarũ
orbe conuersi sunt: cum tamen illam duodecim pauperculi homi
nes prædicauerint, qui in totum mundum illam introducere va-
luerunt: quod quidem maximæ nobis esse debet consolationi, fi-
deique confirmationi. Sed dicet aliquis: ego hæc omnia sic facta
Simile. fuisse credo. Verùm nonne bonum esset, nunc etiã miracula fie-
ri? Non vtique sunt necessaria. Infans vt benè ambulet, applica- 29
tur curriculo, cui inhærens velociter ambulat. Homini verò iam
non hoc opus est. Ecclesia in initio paruula erat, & miraculorum
curriculo indigebat; nunc autem cum iam adulta est, iam eis non
indiget, sine illis in Dei ministerio incedit.

Opera quæ ego facio testimonium perhibent de me. O quam bonum
esset fratres charissimi nos curare per bona opera de nobis testi-
moniũ perhibere. Miserabile est quod ad rerum omnium substan
tiam cognoscendã, earũ priùs opera & effectus perscrutamur; &
perinde in earũ essentiæ cognitionẽ deuenimus: homo autẽ sola
Simile. intellectus fide, exterioreq, specie, & Christiani nomine cõtentus
est. In quo verũ ignem à picto distinguitis? in eo quod verus vrit,
fictus verò apparentiã tantũ habet. Equũ autẽ in quo bonũ esse
cognoscitis? in eo quod bene currit, & est velocissimus. Siquidem 30
igitur ô frater omnia in operatione cognoscuntur, diligẽter cura
optimè operari. Et quãdo ego in te patientiã aliarum q, virtutũ
exercitationẽ expertũ fuero, te q, post nullã sęcularium rerũ affectuo
Esai. 61. se abire cognouero, tũc dicã te virum virtutis studiosum esse. Lo-
Simile. quẽs S. Esaias de fidelibꝰ noui testamẽti ait: & vocabũtur in ea for
tes iustitię plãtatio Dñi ad glorificãdũ. Id est quẽadmodũ cũ ho-
mines arborũ fructibus onustrarũ pulchritudinem perspiciũt, ad
Deũ glorificandũ concitãtur: sic etiã cõspicientes Christianos qua
si fructiferas arbores bonorũ operũ fructibus onustos, ad Deũ lau
dandum commouentur. Opera tua te Dei germen esse testantur.

Sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis. Oues meæ vocẽ meam
audiunt.

30 audiunt. Iustos appellat oues. Et quãuis plurimæ huius rei rationes exist ant, duas tamen ex illis præcipuas assignabimus. Altera est: quia oues maximum habent naturæ instinctum, vt in tempore abundantiæ ad tempus sterilitatis sibi prouideant. Et sic dicit Beatus Ambrosius, quando oues sunt iuxta hyemem vix saturari possunt: vt se p. ius herbæ pabulo satient, quam gelu aduręte herba omnis deficiat. Tales sunt iusti: maximam enim solicitudinem habẽt, in accumulandis sibi meritis, antequam tempestuosa mortis aduẽniat hyems. Sicuti refert Beatus Hieronymus de Diuo Hilarione dicens, Hic dum videret propinquam imminere mortem, à septuagesimo quarto anno vsque ad octogesimum pane abstinuit, incredibili feruore mentis, vt eo tempore quasi nouus accederet ad seruitutem Dei. O beatam talem ouem? O quam viceuersa nunc facimus, ò fratres: etenim licet aliquis in iuuentute sua pa-
31 rum aliquid habeat virtutis, vbi primum senescit, cùm iam hyems mortis appropinquat, tunc arbitratur sibi licere voluptatibus vti, cum viceuersa fieri oporteat: tunc enim ad virtutem studiosius amplectendam animari deberet. In libro Iosue notabilis quædam laus de illo sancto duce refertur videlicet: Iosue senex, & prouectæ ætatis erat. Primus, cui hæc laus tanquam illa dignissimo tributa est, fuit Abraham. Nonnulli quippe ante illum nongentos vixerant annos: sed de nullo eorum dictum fuit quòd esset senex, & prouectæ ætatis: quia fortasse plurimis annis non tam bene vsi sunt, sicut hi venerabiles senes paucis, quos vixerunt. Et ideo in his verbis laudans eos Sacra scriptura, significat illos duplici senectutis genere senuisse annorum videlicet,
32 & morum. Curate igitur, ò fratres longæui præcipue virtute senes esse tanquam veræ Dei oues. ¶ Alia ratio, ob quam Dominus iustos vocat oues, est promptitudo, qua pastoris vocem audiunt, & ab ea huc, atque illuc se deduci patiuntur. Sic etiam sunt iusti Dei voci obtemperantissimi: & illa in omnibus gubernantur. O quantum lucraremini fratres, si huic diuinæ voci attenderetis. Dauid enim affirmat illam magnas, atque admirabiles operationes in animabus illi obedientibus efficere: dicens: vox Domini super aquas: Deus Maiestatis intonuit, Dominus super aquas multas. Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia. Vox Domini confringentis cedros, & confringet Dominus cedros Libani. Vox Domini interci-

Ambros. in Hexameron.

Hieron.

Iosue. 13.

Gene. 25.

Psalm. 28.

dentis

dentis flammam ignis. Videbitis nonnullos adeo inconstantes, vt nullam in bono stabilitatem habeant. Multa,& magna se operaturos esse proponunt: post duos autem dies statim deficiunt: sunt tanquam aqua. Nam quid aqua inconstantius? flat hinc ventus,& illam illiuc deturbat,flat autem illinc,& statim huc eam repellit: Tales quidem sunt homines inconstantes, quocunque enim ventorum statu mutantur:& à sanctis propositis diuertuntur. Mittit Deus vocem suam,& huius inconstantis viscera penetrat,illumque vsq; ad mortem firmum,atque constantem reddit: Vox Domini super aquas: Deus maiestatis intonuit. Intonat Deꝰ, cum laborem aliquem tibi immittit,& simul cum labore isto ad cor tuum clamat:& sic tandem anima confortatur,& stabilitur,& multæ etiam fulciuntur: quia Dominus super aquas multas. Vox Domini in virtute. Habet quisquam propositum ingrediendi in religionem: & ex alia parte durissimum illi videtur seculares voluptates relinquere,& religionis asperitatibus conformari. Verum sanctis inspirationibus Deus ad eius cor pulsat: alios imbecilliores ac delicatiores ante ipsius oculos proponens, qui omnes illas asperitates propter Deum libentissime patiuntur. Et vbi primum eũ tangit, eius voluntatem statim aperit, illudq́ue de quo antea magnopere dubitabat, iam nunc feruentissime opere exequitur. Ecquis fecit istud? vox Domini in virtute, quæ fragilibus vires, atque animum addit. Vox Domini confringentis cedros. Quid sunt cedri altæ,& in sublimibus montibus plantatæ, nisi magnates,& superbi huius sæculi, in magnis dignitatibus constituti?& vt primũ Deus illos sua sancta voce pertingit, statim confringuntur,& à superbia sua excidunt. Quia vero duplex est genus superborum, alterum, scilicet, rerum temporalium, alterum vero spiritalium: id circo geminauit hic verbum, dicens, Vox Domini confringentis cedros: confringet Dominus cedros Libani. Dicit vlterius: vox Domini intercidentis flammam ignis. Ecquid aliud est flamma, nisi sensualis concupiscentia, quæ animam comburit, atque in carbonem conuertit? de qua Iob: ignis vsque ad consummationem deuorans: diuitias etenim, honorem, vitam, (& quod peius est) animam consumit. O quot homines cùm ita inflammati essent, ad Deum conuersi sunt! ecquis hoc fecit? vox Domini intercidentis flammam ignis. Ecce efficaciam diuinæ vocis: etenim mutabiles

Simile.

34

35

Iob. 31.

36 biles firmiſsimos; debiles fortiſsimos, ſuperbos humillimos; ſenſuales deniq́ue efficit caſtiſsimos. Hos igitur diuinæ vocis mirabiles effectus cognoſcens Sanctus Dauid dicebat: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in plebem ſuam. Ne audiatis fratres carnis, aut mundi voces; quia vos perdent. *Pſalm. 84.*

De his igitur ouibus dicit hîc Dominus; *Et ego vitam æternam do eis: & non peribunt in æternum.* O quàm dulce verbum? ecquis non libentiſsime labores, calamitateſque omnes huius ſæculi patietur vt tam ſanctum, & glorioſum audiat verbũ? Quanuis oues meæ (ait Dominus) in hoc ſæculo famelicæ incedant, ſitiq́ ac varijs anguſtijs opprimantur, nec eas mundus æſtimet: etſi nullum iam remedium habere videantur: tutiſsimæ ſũt, ego eis faueo: oues meæ ſunt: nemo rapiet eas de manu mea. Paſtor ille Dauid, qui dixit

37 Sauli, venibat leo, & vrſus, & tollebat aricten de medio gregis, & perſequebar eos: & percutiebam, eruebamque de ore eorum. *1. Reg. 11.* O bone Ieſu, ò bone paſtor animarum, etenim quando leonem rugientem, (hoc eſt dæmonem) aduentare proſpicit; ſiquem aliquam præ dentibus quem defert, in illum conſtantiſsime inuadit: & illam ab eius poteſtate adimit. O quot animas diuinus hic paſtor à diaboli vnguibus quotidie liberat. Eia peccatores conſentite vos à Sathanæ dentibus auferri: attendite, vos in ore diaboli verſari, crudeliſsimiſq́; eius morſibus lacerari. Prius ergo quã vos in inferni ſtomachum penitus deglutiat huius ſingularis paſtoris ope, & auxilio vtimini.

Probat autẽ Dominus oues ſuas à nemine ex eius manibus au-

38 ferri poſſe. *Quia ego (inquit) & pater vnum ſumus & nemo poteſt rapere de manu patris mei.* Ergo nec de manu mea. *Sustulerunt ergo lapides Iudæi, &c.* Ea, quę ad animarũ ſuarũ ſalutẽ ſpectabant, non intelligebant. Veruntamen cum eis aliquid diceret, de quo eũ accuſare poſſent, ſtatim, illum prorſus intelligebant: ſicut hic ſtatim cognouerunt illũ dicere ſe Deũ eſſe. Et propterea eũ lapidare voluerũt. Quibus ait Dñs: *Multa opera bona oſtendi vobis ex patre meo. Propter quod eorum opus me lapidatis?* O admirabilem Dei clementiã? volũt eũ homines lapidare: at ille interrogat, propter quod beneficiorũ, quæ in eos cõtulit, ipſum lapidare conãtur. Vnus ex locis diuinarũ literarum, ex quibus apertius diuinæ clementiæ magnitudo demonſtratur, eſt hic, videlicet, quod hoc tẽpore talẽ eis quæſtionẽ propo-

proponat. Magna ex parte Dei misericordiam detegit, illum pro-
pter peccata tua mille quingentis annis antequam tu peccares, ie- 39
iunasse, eorumque pœnitentiam egisse. Maxime etiam diui-
na ipsius pietas ostenditur in eo quod Deus tibi alimenta, quibus
vescaris, creet, quo tempore tu ipsum offendis. Et multo quidem
magis ipsius misericordiam manifestat, quod vbi primum homo
peccatum consummat statim Deus ad eum cum inspirationibus
conuertitur intrinsecus dicens ei, ô peccator quid fecisti, eumque
in peccati sui cognitionem, & planctum, atque confessionem facit
deuenire. Longè autem maxime cælestis Dei misericordia
cũ his, & similibus illis demõstratur, qui cum ad eum lapidandum
lapides præ manibus habeant, tunc eos familiariter alloquitur, &
cum peccator actualiter peccet, illic Deus ei mittit inspirationes.
O perfide peccator, cur me offendis? Desine peccatum, & age 40
pœnitentiam: noli te ita in æternam condemnationem præcipi-
Ose. 1. tare. Dixit Deus Oseæ: vade, sume tibi vxorem fornicationis. Su-
me (inquit) tibi concubinam de domo amatoris sui, & duc eam in
vxorem. Vt quid Domine hoc ei præcipis? exeat illa prius illinc,
& postea illam ducet. Non vtique, sed vade ad eam in peccato cõ-
morantem, & illam roga, atq; vxorem ducito. Hoc enim volo ego
populo meo significare, quod etsi idolorum actualiter est plenus,
ego eum ad veniam inuito, vt illum à peccato abstraham. O bene
dictus, & glorificatus sit talis Deus. O fratres charissimi recorda-
mini quoties cùm lapides præ manibus haberetis ad Deum lapi-
dandum, atque actualiter etiam peccatis vestris illum lapidãtibus
vobis cor volutatur; quæ quidem sunt voces Dei interrogantis
2. Reg. 2. vos: cur me lapidas? Cum Asael cursor velocissimus persequere- 41
tur Abner ducem præstantissimum, qui tamen nolebat Asaeli of-
ficere, dixit ei Abner: vade: & apprehende vnum de adolescẽtibus,
& tolle illi spolia, nec mecũ audeas dimicare ne forte cõpellar con
fodere te in terram. Qui nolens declinare, atq; illum audire cõten-
nens eum nihilominus insectabatur. Abner autem nimia illius per-
secutione molestus percussit eum auersa hasta in inguine, & mor-
tuus est. O quam ad literã hoc quotidie agitur. Habes tu lapides in
manu ad lapidãdũ Deum, qui tibi dicit: recede ab offensione mea
nolo tibi officere. Tu vero in eo lapidando pertinax es: caue igitur,
ne te interficiat, atque in infernũ detrudat, sicut plurimos in pec-
catis suis pertinaces detrusit. Quæ cum ita sint dilectissimi fra-

tres

4 tres per clementiſsima huius optimi Domini viſcera vos rogo, vt lapides iſtos manibus dimittatis, & ex hac ineffabili Dei pietate fructum percipiatis, veramque peccatorum pœnitentiam agatis: vt hoc modo diuinam gratiam conſequamini, poſteà vero ad cœleſtem gloriam conſcendere mereamini, Amen.

¶Feria. V. poſt Dominicam Paſsionis.

Rogabat Ieſum quidam Phariſæus, vt manducaret cum illo, &c. Luc. 7.

1 IN Hodierna Sancti Euangelij lectione, fratres chariſsimi de cuiuſdam peccatricis conuerſione agitur, quæ ad ſanctiſsimos Domini pedes proſtrata peccatorum ſuorum veniam comparauit. Hoc autem nobis ſancta mater Eccleſia ſpectaculum hodierna die ante oculos proponit, vt ſi maximæ, aſsiduæque vociferationes, quibus ipſa ad nos huc vſque clamauit, nos ad peccatorũ noſtrorum pœnitentiam inducere nequierunt: his ſaltem diuinæ Dei miſericordiæ pignoribus conuincamur. Maximum auribus noſtris excitatorem apponit mulieris cuiuſdã in ciuitate ſua propter turpem ipſius viuendi rationem infamis: in toto autem terrarum orbe propter ipſius admirabilem conuerſionem clariſsimæ atque famoſæ, pœnitentiam referens: Voluit quippe altiſsimus Deus plurimos peccatores conuerſos in cœleſti gloria commorari. Nam ſi eos tantummodo in cælum conſcendiſſe crederemus, qui nullo vnquam tempore peccauerunt, deficeremus nos peccatores arbitrantes impoſsibile eſſe, nos poſtquam tot peccata commiſimus, ad perpetuæ illius gloriæ celſitudinem eleuari. Accidit aliquando plurimos adoleſcentes longum aliquod iter confecturos è ciuitate diſcedere, quorũ alij ſunt robuſtiſsimi, & celerrimè ambulant, alij verò debiles, qui tam velociter nequeũt ambulare. Qui cùm minus arbitramini in vrbem reuertuntur: quos ſi interrogetis, quare regreſsi fuerint, vobis reſpondebunt: Domini ſocij noſtri tam celeriter gradiebantur, vt pariter cum illis incedere nequierimus, cumque nos non expectarent, nec vllo vnquam tempore morarentur, diffidentes nos illos conſequi poſſe defecimus, & reuerſi ſumus. O incomprehenſibilem Dei miſericordiam.

2 *Simile.*

Nisi Deus tot tantosque conuersos peccatores in cœlestibus man 3
sionibus collocaret: ecquid tibi esset infœlix? Dicito peccator,
quo tendis? in cælum. Quos socios defers? Iustos. Optimi so-
cij sunt isti, veruntamen animaduerte te debilem esse, & non po-
teris illos gradiendo adæquare. Verùm ne retrorsum regrediaris,
sed vt ad cælũ præuenias hoc Deus remedium quæsiuit: scilicet
permisit iustos etiam aliquandò commorari, & te expectare, hoc
est excidere, & peccatores esse sicut & tu es. Qui nisi caderẽt, sed
semper in virtute graderentur tute illos consequi posse desperā-
ret. Ecce igitur ô fratres mulierem, quæ diu in peccatis plurimis
commorata est, nec passum quidem in via virtutis ambulauit:
quam Dominus conuertit, ne vos quantumcunque peccatores
sitis de eius misericordia diffidatis. Hoc est vnum ex operibus,
propter quæ semper maximas gratias Deo nos agere oportet. Sic 4
Psal. 147. nobis consulit Sanctus Dauid dicens: lauda Hierusalem Domi-
num, lauda Deum tuum Sion: & plurimas huius rei causas assi-
gnans inter eas dicit. Qui dat niuem sicut lanam: nebulam sicut ci
nerem spargit. Mittit crystallum suam sicut buccellas: ante fa-
ciem frigoris eius quis sustinebit? emittet verbum suum, & li-
quefaciet ea: flabit spiritus eius, & fluent aquæ. Per niuem frigi-
dam peccator significatur. Philosophi vnius materiæ dicunt esse
niuem, & aquam. Hoc autem inter vtranque interest, quod aqua
fluit, nix verò sistit. Vniuersi homines vnius sunt naturæ, verun-
tamen nonnulli sunt aqua: alij verò nix: Alij quasi aqua clarissima ad Deum finem suum defluunt: alij verò quasi nix in pec-
catorum suorum frigiditate commorantur: nec ad bonum ali-
quod faciendum commouentur. Et de hac niue dicere possu- 5
Iob. 38. mus verba illa, quæ dicit Deus per Iob. Nunquid ingressus es
thesauros niuis, quæ præparaui in tempus hostis, in diem pu-
gnæ, & belli? Si militibus niuea merces hyberno præsertim tem-
pore solueretur, nullus vtique foret, qui se in illorum nume-
rum vellet ascribi. Nunquid est hic aliquis qui in diem præli
niuem thesaurizet, qua se ab hostibus tueatur? Ad hoc plurimi
nummi, non autem niues thesaurizari, consueuerunt. Deus autem
in diem hostis, & belli nuis thesauros accumulat. Ecquid arbi-
tramini fuisse Sanctum Paulum cùm sanctam persequebatur Ec-
clesiam? ecquid Magdalenam nimijs voluptatibus indulgentem
vitijs immersam, Deique immemorem? Thesauri equidem

erant

6 erant niuium, quibus plurimi frigescebant. Hos igitur thesauros niuis custodiuit Deus in diem prælij, tentationumque tuarum. Quandò te frigidiorem, maioribusque tentationibus afflictũ perspexeris, recordare quàm frigidi erant illi, & quàm efficaciter ad Deum conuersi sunt, posteaque per virtutis viam velocissimè cucurrerunt. Et Deum diligentissime lauda, quia niuem istam in lanam conuertit, nam ij, qui antea proximos suos algere faciebant. nũc postquàm conuersi sunt: quasi lana omnes operiebant, & calefaciebant. Et nebulam sicut cinerem spargit. Idest coscientias peccatorum nebulis obscuratas in pœnitentiæ cinerem conuertit. Mittit crystallum suam sicut bucellas idest, eos qui anteà quasi crystallus durissimi erant, quasi buccellas panis efficit. Pro quo nota crystallum esse aquam nimijs frigoribus obduratã. Sic
7 affirmat Ecclesiasticus dicens: Frigidus ventus aquilo flauit, & gelauit crystallus ab aqua. In partibus septentrionalibus breuissimi sunt dies, & gelata aqua non potest iterum liquefieri, quia vt sol citò occidit, non potest aqua ab eius radijs liquefieri: cumque statim alia pruina & alia superueniat, tot denique pruinę super rigidum illud gelu excidunt vt crystallus hæc, quam lapidibus quidem duriorẽ cernitis, efficiatur. O quàm insignis metaphora ad miserum peccatoris statũ significandum. Quandiu in gratia perseuerabas, eras quasi clarissima aqua: & quemadmodum aqua ad quamcunque formam recipiendam est disposita: etenim si in orbiculare vas illam inijciatis, sine difficultate formam orbicularem recipiet: & idem si in vas quadrangulum illam infuderitis, sic anima iusti disposita est ad omnia, quæ Dominus ei facere voluerit. Verùm vbi primum mortale peccatum cõmittit. Eccles. 43.
8 statim gelida remanet. Quæ si negligens fuerit in illo expellendo illud, alterum, & alterum, ac plurima peccata post se ferunt: & tot pruinæ super miseram animam excidunt, vt dura quasi crystallus efficiatur, & ita frigescat, vt per exaggerationem de illa dicat Sanctus Propheta: Ante faciem frigoris eius quis sustinebit? quasi dicat: omnes, qui tecum conuersantur, frigefacis: ita vt fere impossibile videatur quenquam in diuini amoris calore, sustineri, si tecũ conuersatur. Verũ tamen adeo potens est Deus vt hanc durissimam, atque frigidissimam crystallum in buccellas panis conuertat, hoc est, illum talem efficit, vt omnibus sit virtutis exemplum: suoque diuino spiritu in compunctionis, &

lachrymarum imbres eum resoluat. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus, qui talia mirabilia nouit efficere. Perpendite quam merito dicit Dauid. Lauda Hierusalem Dominum. Hæc omnia in hac sancta peccatrice verificata perspicimus. Etenim hæc erat nix frigidissima, nebula obscurissima, ac denique crystallus durissima. Et ex omnibus his malis illam Dominus abstulit, sicut & te auferet quantuscũque peccator existas, si modo ipsius auxilio vti volueris.

Ioan. 6. Dicit igitur Sanctum Euangelium: *Rogabat Iesum quidam pharisæus, vt manducaret cum illo.* Certum est Dominum non ad illud conuiuium accessisse, vt ciborum iucunditate delectaretur, siquidẽ hordeaceo pane in deserto se sustentare consueuerat, vt apparuit in prouisione, quam eius discipuli secum afferebant, quando turbam illam maximam voluit inuitare. Aut cum discipulis suis se in agrum conferebat, vt spicarum, quas manibus confricabant, grana comederent. Iuit autem propter illud, quod in domo Pharisæi euenturum erat. Murmurabant Pharisæi, quia Dominus cum publicanis, & peccatoribus manducabat, at ille, murmuratis (inquit) ego igitur vadam domos vestras vt manducem, & peccatores ad maiorem vestri confusionem illuc ibunt, vt me quærant, siquidem vos nos facitis quod & ipsi faciunt, atque ad maius ipsorum meritum, & excusationem meam.

Matt. 12. Marc. 2. & Luc. 6.

Et ecce mulier quæ erat in ciuitate peccatrix. O Sancte Euangelista dic quæ vocatur hæc mulier, non vult eius nomen nobis dicere: sufficit enim nos scire illam satis magnam peccatricem fuisse. Attendite fratres quanta sit Dei misericordia: etenim cum aduersus diuinam ipsius maiestatem peccetis, sæpenumerò: quando vobis conuenit honorem vestrum custodit, & ideo hic non illam proprio vocabulo nominat. Quando ipsa prima Sabbathorum valdè manè surrexit, & aromatibus onusta perrexit ad monumẽtum: quia illud pium opus erat, adeo eius nomen Sanctum Euangelium refert dicens: Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum. Itaque cum de sanctis eius operibus loquitur illam vocabulo proprio nuncupat: quando vero eius vitia refert, nomen illius silentio prætermittit. Quando hic Sanctus Euangelista de diuite epulone, de que paupere Lazaro locutus est, quia pauper bonus erat, ideo eius nomen assignauit dicens, erat quidam mendicus nomine

Marc. 16.

Laza-

12 Lazarus. Diuitem autem quia malus erat, non nominauit, ſed dixit: homo quidam erat diues. Itaque hucuſque Dei miſericordia peruenit vt quanuis malus ſis honorem tuum protegat, eique conſulat. O quàm vice verſa ſit in hac miſera tempeſtate. Si enim vicini veſtri in defectum aliquem incidunt, ſtatim illum vultis omnibus innoteſcere: ſi autem bona opera faciunt, illa ſepelire conamini, & accidet aliquandò cùm mulier aliqua in peccatum inciderit, perque miſericordiam Dei ſtatim ab illo ſurrexerit: illam q; vel maximè peccati pœniteat: te in aliorũ tibi ſimilium conuerſatione loquentem eius peccatum in publicum proferre, & per illudita velociter currere acſi magnum aliquod præmium eſſes adepturus. Vidiſtis (ais) illius mulieris exitum. Qui vnum corbem facit, centum vtique faciet. O maledicte quomodo non times Deum? cum illa iam ad Deum conuerſa ſit, tu ita in omnium conſpectu eam dedecoras? Non ſit ita frater chariſsime: ſed prohibe linguam tuam à malo: ait Sanctus Dauid, ſi gratiæ, atq; amoris vitam habere vis: nam antè quàm hoc dixiſſet, dixerat: Quis eſt homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos? & ipſe Dauid vbi domus ſuæ adminiſtrationem, moderationemque depinxit, inter alia ſic dicit: detrahentem ſecretò proximo ſuo hunc perſequebar. Quid igitur faceret publicè de proximis detrahenti? quantum bonum faciunt nonnulli linguis ſuis: tantum malum faciunt alij detrahendo. Quapropter dixit ſapiens, mors & vita in manibus linguæ, id eſt, in poteſtate linguæ. In quo ſignificat bonam linguam rem cœleſtem eſſe, malam autem rem infernalem. Priſca quædam hiſtoria refert, cum quidam amicum ſuum vellet ad cœnam inuitare iuſsiſſe famulo ſuo, vt iret in forum, remque meliorem, quam in illo reperiret, ſibi afferret, vt conuiua comederet: Famulus autem prudens linguam attulit. Cui iratus herus dixit: ſemper vice verſa facis? præcepi tibi melius afferre, tu verò peius mihi affers. Abi igitur, & affer peius quod inueneris. Qui abiens in forum alteram linguam attulit: volens vtique in hoc ſignificare nihil melius neque peius eſſe lingua. O ſi Deus ſuum ſanctum timorem nobis concederet, quod linguas noſtras regeremus, atque ex illis plurimi boni inſtrumentum efficeremus.

Luc. 16.

13

Pſalm. 33.

Pſalm. 100.

Prouer. 18.

14

Dicit: *Quæ erat in ciuitate peccatrix.* Vt ſignificet illã eſſe ab omnibus cognitam vt peccatricem. Peccandi enim inueterata con-

15 suetudo efficit, vt Dei timor hominum que verecundia depona-
Psalm. 11. tur. Loquens Dauid de peccatoribus dicit: in circuitu impij am-
Simile. bulant. Iumentum molam versans nunquam ab vno metro exit:
& sic terram, quam totiens præteriens conterit duriorem red-
dit. Sic peccator cùm hodiè eadem peccata committat, in que
heri, & nudiustertius incidit, semperque in eadem via persistat,
carnalis hodiè, & carnalis cras existens: sic etiam durius, & im-
pudentius cor indies efficit, Deus vos liberet à peccandi consue-
tudine; de qua dicit Beatus Bernardus, Quid non inuertat con-
suetudo? quid non assiduitate duretur? vnde de talibus, & de sin-
Bernardus gulis quibusque dicitur in libro Iob, ossa eius implebuntur vi-
ad Euge- tijs adolescentiæ eius: & cum eo in puluere dormient. Hæc est
nium. exaggeratio, qua vti consuescimus, cum de perditissimo, ac
Iob. 20. flagitiosissimo quodam dicimus: Nequitiam in ossibus ha- 16
bet inclusam. Et cum eo in puluere dormiet. Id est, vitia, quibus ex longo tempore assuefacti sumus, vsque ad mortem durant. Quia adolescens iuxta viam suam etiam cùm senuerit,
Prouer. 22. non recedet ab ea. Rationem autem quarè tandiù peccatores in peccato commorari consuescunt assignat Iob in eodem capite citato vbi dicitur: cum enim dulce fuerit in ore eius malum, abscondit illud sub lingua sua. Parcet illi, & non derelinquet illud, & celabit in gutture suo, in ore, id est, affectione. Sicuti qui
Simile. dulcissimum cibum comedit, qui Hispanè dicitur [*Alcorça.*] non illum dentibus conterit ne dulcedo illa citò prætereat, sed sub lingua illum abscondit, vt illic paulatim liquefiat, & sic illius sapore, atque odore diutius perfruatur. Sic etiam peccatores nouas semper rationes inquirunt, vt vitij, quo implica- 17
ti sunt, voluptas eis amplius duret: & dolent quòd eis magis non durat: & hi sapores efficiunt illos vsque ad mortem in peccato perseuerare. Quapropter fratres mei vos deprecor, & sanctissimæ Trinitatis nomine adiuro, vt diligentissimè peccato aditum concludatis, siquidem apertè perspicitis, vbi primum in hominem ingreditur, quantopere illius dominatur: & quàm difficile est expulsu postquam altas in homine radices egit: quod quidem facillimè potest in initijs superari. Etsi gigas ille quocum decertauit Dauid, fortissimus erat: vt sanctus adolescens primùm lapidem in eius caput direxit, quo percusso illum facilè
1. Reg. 17. in terram deiecit. Et ita dicitur illic: tulit vnum lapi-

dem

18 dem, & funda iecit, & circunducens percuſsit eum in fronte. Et infixus eſt lapis in fronte eius, & cecidit in faciem ſuam ſuper terram: ſic vos facere oportet fratres chariſsimi, ſemper capiti reſtituri eſtis, quando vos tentatio aggreditur. Per hoc caput duo intelligere poteſtis: alterum eſt initium peccati: quod ſi proſtraueritis, omnia deuicta remanebunt. Alterum verò eſt quòd quando tentatio aduenit, ne diſcurratis dicentes intra vos, ſi hoc fecero, hoc diuitiarum, honoris aut valetudinis mihi incommodum accidet. Etenim hoc eſt in pedes tela dirigere: ſed ſtatim ad caput debetis intendere, & dicere: Hoc eſt contra præceptum Domini. Igitur quanuis millies mihi moriendum ſit, non tamen id facturus ſum. Et hoc facientes nullum peccato aditum patefacietis. Etſi hæc mulier in ſe obdurata erat, diui-
19 nus tamen Magiſter ſuis efficaciſsimis ſermonibus illam mollefecit, & ad ſui amorem, obedientiamque redegit. Oquàm me- *Pſalm. 44.*
ritò dixit Dauid: ſagittæ tuæ acutæ, populi ſub te cadent in corda inimicorum regis: id eſt verba tua potentiſsima, atque efficaciſsima ſunt ad efficiendum vt populi à peccatis ſuis excidant. obedientiæque tuæ iugo ſubmittantur: atque ad inimicorum tuorum corda penetranda. Vnus ex maximis inimicis, quos Deus in hoc ſæculo habebat, erat hæc mulier, cuius cor illis ſagittis acutiſsimis vulnerauit. Et ita dicere poterat, dicite dilecto meo quia amore langueo. Nam amore languens, languentis cœ *Cantic. 5.*
pit ſigna demoſtrare. Incipit quippè ſomnum amittere, nec dormire poteſt, iam non poteſt edere, iam illi omnia contraria videbantur: magnoperè Deum ſitit, ſecularium rerum illam tæ-
20 det: ita vt dicere poſſet cum Iob: tædet animam meam vitæ *Iob. 10.*
meæ. Maximas vanitates tranſegi: plurimiſque vanitatibus frui ta ſum, verum iam hæc omnia odi, iam mihi aduerſantur. Fallax gratia & vana eſt pulchritudo. O vanam pulchritudinem ô *Prouer. 31.*
infœliciſsimũ vultum, in quem vani ad peccandum aſpexerunt. Ecquis rei confidit, quę vnica febri annihilatur, & marceſcit? Incipit contemplari, recordatur quoties Dei amatores deriſerat: incipit in anima ſua Dei manum ſentire: ſentit illud Beati Augu- *Auguſt.*
ſtini. Inquietum eſt cor noſtrum donec veniamus ad te: cogitat intra ſe quomodò tanta peccatrix coram ſumma Chriſti Redemptoris noſtri innocentia debeat apparere. Ad apparendum confortatur verum illum Deum eſſe credens, & in mundũ ad peccata

dimittenda veniſſe non dubitans. 21

Et vt cognouit quod Ieſus accubuit in domo Phariſæi, &c. O mulier peccatrix, nunquid non melius eſſet, vt veſperum expectares, & cùm te nemo videret, ad huius clementiſsimi Domini domum te conferres & illuc cum eo vno ſaluationis tuæ negotium ageres? vt quid vis eſſe Phariſæis occaſioni murmurandi? non vides amatores tuos te irriſuros eſſe, cùm te ſolam perſpexerint, præſertim quã cùm ê domo exibas, viginti, aut triginta elegantes viri præcedere conſueuerant? Ah, nec ſcio (inquit) expectare, & vix poſſum: peccatum enim meum me ad remedium inquirendum vehemẽter ſtimulat. O quàm meritò dixit Deus per Hieremiã Prophetam, arguet te malitia tua, & auerſio tua increpabit te. O peccator ipſummet peccatum tibi dicit: Abi hinc, ô proditor flagioſiſsime, quod ſi nolueris emendari te condemnabo, efficiamque vt ſis ti- 22
cio inferni. Audi obſtupendam quandam rem. Ipſimet AEgyptij, qui filios Iſrael captiuos tenebant, eos rogabant, vt à domibus ſuis liberi abirent. Vrgebant AEgyptij populum Iſrael de terra exire velociter: (ait textus ſacratus.) O anima peccatrix attende peccata eſſe Aegyptios, quorum ſeruituti ſubdita es: & hæc te interioribus vocibus exhortantur, vt ab eis exeas: ipſa etenim ſunt, quæ poſtquam eam commiſiſti, tibi bellum inferunt & cor tuum timore percutiunt, vt ab eis diſcedas, præcipuè cùm Deus per miſericordiam ſuam in hanc animam lucem gratiæ prœuenientis infundit, qua illuſtrata malum ſtatum, periculumque, in quo commoratur, intelligit. Eſt quiſquam inter dracones, & baſiliſcos, & quia tenebroſus eſt locus, non illos videt: ſi verò lucis radius ingrediatur, ô quanto timore perculſus exitum ſibi diligenter in- 23
quirit. Peccata vero draconibus, & baſiliſcis multò peiora ſunt, hi enim corpori tantum, & non animæ poſſunt officere: peccata verò vtrunque in infernum æternis cruciatibus contorquendum præcipitant. Et cæcitas qua diabolus hominem in peccato commorantem obſcurat, illum abſque timore eſſe facit. Verùm vbi primum diuina lux ingreditur, quæ eſt gratia prœueniens, qua Deus peccatorem illuminat, ô quam velociter curat, qui illam habet, ſe ab illo periculo eripi, ac liberari. Itaque qui prius plurimis repletus peccatis & abſque timore diù fuerat commoratus, hac cæleſti cognitione illuſtratus iam ſe in craſtinum non eſſe peruenturum exiſtimat. Hanc diuinam lucem percepit

Hiere. 2.

Exod. 12.

Simile.

hæc

24 hæc mulier, & ideò ad veſperum noluit expectare, ſed in conuiuium ingreditur contriſtata; quæ antea in amœniſsimis hortis fuerat celebrata, ſe ſeque ad clementiſsimi Domini pedes proſternit. Quando domus alicuius comburitur, quamuis principalis perſona ſit, grauitatem, authoritatemque ſuam minimè reſpicit, nec ad hominum honorem attendit, ſed vt damnum ſuum omnibus innoteſcat, in viam egreditur, & in domum, vbi eſt aqua vociferans ingreditur. Aquam (inquit) aquam afferte viri, quia domus mea concrematur. Sic fecit Magdalene animaduertens enim animam ſuam ſenſuali igne comburi authoritatis ſuæ immemor in domum Phariſæi ingreditur: quia erat illic perennis ſpiritualis aquæ, id eſt, gratiæ fons, vt ex illo aquam ad ignem illum extinguendum hauiret. Quam vt Phariſæi viderunt, illam 25 deridere cœperunt; illi ridebant, at illa plorabat: illi gaudebant: at illa dolore cruciabatur. *Simile.*

Et ſtans retro ſecus pedes eius. Retro ſe proiecit propter verecundiam, & ad pedes ſe proſtrauit propter humilitatem. Pudica nam que & humilis accedebat. Humilitas etenim, & verecundia duæ virtutes maximè neceſſariæ ſunt ad peccatorũ veniam conſequẽdam: Non vis à Deo vituperari? vitupera igitur temetipſum, pudeat te peccati tui, & illius te accuſa, & non æterna illa confuſione confundêris. Dic ſicuti dicebat Iob: Dimittam aduerſum me eloquium meum. Quando ad confeſsionem accedis, attende te ire, vt de te maledicas, non autem vt te excuſes, & ſic Deus, & eius Angeli te laudabunt, & ſimul cum reprehenſione, & accuſatione tui humiliare vſque ad terram, & à Deo exaltaberis, quia ipſe dicit: 26 Qui ſe humiliat, exaltabitur. *Iob.10.*

Lachrymis cœpit rigare pedes eius. Ne verbum quidem ore profere bat. Beatus Auguſtinus interrogat: Maria quid dicis? quid quæris: Non petis aliquid? Nihil aliud futurum eſt præter lachrymas? Nihil ore profert, quia Dominus quo cum loquitur, optimè corda intelligit. Interius cum eo ſermonem habebat: exteriora verò eius verba erant lachrymæ, quæ quidem maximæ efficaciæ, ac valoris ſunt ante Deum. Idcircò dicit Sanctus Hieremias: Deduc quaſi torrentem lachrymas per diem & noctem: non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui. O quàm ſalubre conſilium! Beata anima, quæ illud cuſtodierit. Diligenter perpendite verbum illud: Non taceat pupilla oculi tui. In quo ſigni- *Luc.18. Auguſti. Thren.2.*

Simile. ficat planctum elegantissimum apud Deum esse sermonẽ. Tela li- 27
nea quando prodit manu texentis, nigra exit, & sic necesse est illa ín sæpenumerò aqua perfundi & ad solis radios collocari, & postea quasi nix alba efficitur. O quàm nigra & obscæna tela erat huius mulieris vita, in qua mundus, diabolus, & caro quicquid eis libuit, texuerunt & ipsa duodecim annos plurimas abominationes orsa est, ita vt in malis pauci ei excederent. Attamẽ plurimis lachrymis perfusa, & iuxta solem iustitiæ Iesum Christum filium Dei collocata super niuẽ dealbata est. O fratres charissimi, in vosmetipsos oculos cõijcite: considerate quas telas orsi estis, & texuistis, & cognoscetis quàm nigræ atq; immundæ sunt. Facite igitur quod hæc mulier fecit: plurimas coram Deo lachrymas effundite, nec quomodocunque lachrymari contenti sitis. Sed attendite quid dixerit Hieremias in verbis supra citatis. Deduc quasi torrẽ- 28
tem lachrymas. In quibus denotat siquidem multum peccastis, multum etiam vos lamentari oportere, & hoc sic die ac nocte. Nec verò dicatis, Hæc est mulier debilis, & ideò lachrymatur:
1. *Reg.* 17. nam debiliores sunt homines, qui non plorant. Videte vtrùm magnanimus fuerit Dauid, qui leones lacerabat, & gigantes in ter-
Psal. 118. ram prostrabat? & tamen postquam Deum offendit, dicit: Exitus aquarum deduxerunt oculi mei. Non quocunq; modo plorabat sed tanquam à fontibus lachrymarũ riuulos emittebat. Considerate Sanctum Petrum adeò constanti animo, vt in medios maris fluctus se se immitteret, quò sanctissimum Magistrum suum videret: pro trina autem negatione tandiu maximam lachrymarum copiam ab oculis profudit, vt (sicut affirmat Diuus Clemens) in eius genis illarum assiduitas sulcos effecerit, etsi sibi pec- 29
cata sua dimissa esse cognoscebat.

Et capillis suis tergebat. Laquei illi, quibus antea corda vinciebat: crines illi, qui antea, vt diabolo ministrarent, crispati erant, nunc quasi linteum sunt, quo Domini pedes abstergantur. *Et osculabatur pedes eius.* Primum verbum, quod sponsa in Canti-
Cant. 1. cis protulit, hoc fuit: Osculetur me osculo oris sui. Et quamuis sponsam sic absolutè exordiri dissolutionis genus esse videatur, maximum tamen fuit amoris signum. Alij contextus habent: Osculetur me osculis oris sui. Hoc autem dicit, vt significet se nolle breuiter, & per transennam sed crebro & prolixè Deo
Eccles. 24. perfrui. Nam vt dicitur: Qui edunt me adhuc esurient, & qui bibunt

30 bunt me, adhuc ſitient, id eſt; Dei fruitio non parit tædium; imo potiùs excitat appetitum, vt eo magis anima frui concupiſcat. Et hoc etiam ſignificat phraſis ſanctæ Scripturæ in geminatione verbi illius: Oſculetur me oſculo: quæ frequentationem, atque aſsiduitatem quandam denotat, vt in illo, morte morieris, ideſt, *Geneſ. 2.* vbi primum ex hac arbore comederis, protinùs morieris. Veniens, veniet, id eſt, celerrimè properabit, nec quouſque accedat vſquam demorabitur. Sic oſculo, oſculari eſt affectuoſe, & aſsiduò oſculari: & quare dixit oris ſui? quod ſuperfluum eſſe videtur. Nũ quid ſolet quiſpiam pedibus, aut manibus alterum oſculari? O anima mea, ſi tui diuini ſponſi ingenium noſſes, verbera ab eius benedicta manu dimiſſa oſcula eſſe cognoſceres: & te ab illo abijci, diuiniſq; ipſius pedibus humiliari, etiam eſſet ab illo oſculari,
31 maximiſque beneficijs affici, videlicet, vt te ad ſe ipſum alliciat: etſi (quæ noſtra eſt miſeria) non tanta prædiți ſumus virtute, vt hæc oſcula petamus, eo quòd nimis amara nobis eſſe videntur: oſcula oris eius tantum modo poſtulamus, quæ ſunt ſpirituales delectationes, quibus anima conſolatur.

Priùs autem quàm Magdalene ſuauiſsima hæc oſcula à Domino poſtularet, cum intrinſeca cordis ſui amaritudine *Cæpit oſculari pedes eius, & vnguento vngebat.* Effudit vas pretioſi vnguenti ſuper pedes Domini. Vultis ô fratres Deo adimpleri? voſmetipſos euacuate. Vultis gratia repleri? peccatum, quod vobis vnguentum odoriferum eſſe videbatur, ex corde effundite. O beata peccatrix quę ex omnibus obtulit ſacrificium. Quæ tale fecit, tale perſoluat. Tot ſacrificiorum genera inuenit, quot peccatorum gene-
32 ra commiſerat: cum omnibus partibus corporis ſui â Domino miſericordiam expetebat. Contingit vobis aliquando ad menſam *Simile.* ſedere, & caniculam ſecus pedes veſtros commorari, quam ſi attẽte perſpicitis, omnia eius membra cibũ à vobis videntur expoſcere. Ore latrans, oculis ſuſpiciens, auribus intendens, manibus exorans, ac toto denique corpore motus exercet, quibus vos conatur inclinare, vt eius neceſsitati ſuccurratis. Sic etiam hæc peccatrix, quaſi canicula ad pedes Domini ſedentis ad menſam proiecta omnibus corporis partibus miſericordiam efflagitat: oculis, ſcilicet, capillis, ore, corporis diſpoſitione, cum omnibus remedium deprecatur. Diſcite hinc fratres mei quomodo vos miſericordiam à Domino petere oporteat.

Ecce igitur mulier quæ erat in ciuitate peccatrix. Cernite illam, & di- 39
ligenter considerate, non autem oculis, quibus illam Pharisæus aspexit, qui intra se dicebat: *Hic si esset Propheta, &c.* Vt quid scandalizaris ô Pharisæe? nunquid de Christo filio Dei, an de muliere ista? De illa immerito scandalizaris: nam cum sit immunda, ad puritatis fontem, vt abluatur, accedit. De Domino autem multò minus scandalizari debes: cùm enim sit verus medicus, huic infirmæ vult mederi. Vt quid dicis: *Si esset propheta sciret vtique?* Longè opinione falleris: nam quia propheta est, illamque peccatricẽ esse nouit, ideò eam ad se accedere patitur. Tu murmuras, quia illorum neutrum cognoscis, quia verò illi se inuicem cognoscunt, ideò se tractant, sicut vides. Attende quàm procul abes à veritate. Tu etenim peccatricem illam esse ducis, cùm tamen iam peccatrix non sit: illumque Prophetam non esse tibi persuades: cum 40
tamen sit Dominus, qui Prophetas facit: & sciens illum cor tuum fuisse perscrutatum, cogitationemque tuam cognouisse, verum Deum illum esse intelliges, si quidem tibi dicit: *Simon habeo tibi aliquid dicere. &c.* In quo dubio in corde tuo delitenti respondet: Venit mulier quædam Sunamitis, & proiecit se ad pedes Elisei Pro-
4. Reg. 4. phetæ, & accessit Giezi, vt amoueret eam; & ait homo Dei: Dimitte illam, anima enim eius in amaritudine est. Si quidem igitur hęc mulier amaritudine plena ad pedes Domini accedit, ne de illa murmures ô Pharisæe. Sed desine illam remedium suum perquirere. Ne sis sicuti Giezi qui Sunamitidẽ à Prophetæ pedibus amouere conabatur. O quot Pharisæi sunt hodie, qui vt anima se Deo tradere incipit, statim murmurant, & illam derident, atq; ab incepto bono reuocare conantur. O fratres mei per charitatẽ Do- 41
mini vos rogo ne tantũ malum faciatis. Vos autẽ ô animæ Christo Iesu deditæ his murmurationibus obsurdescite: sicuti hæc sancta Magdalena hodie Pharisæorũ detractionibus surdescebat: & sic perseuerauit, quousq; auribus suis ab ore Dñi dulciss imũ illud verbũ percepit: *Fides tua te saluã fecit, vade in pace.* O Christe repara ter vitæ, perennis totius misericordiæ fons, benedicta sit clementia tua quia sic peccatoribus misereris. Tu es Domine, qui tua probitate peccata dimittis, animasque saluas facis: at verò dicis illam à fide sua saluam factam fuisse. Ecce quantopere peccatorem honestat fidei eius beneficium, quod in eũ confert, attribuens. Super
Roma. 3. hæc verba notabilem quandã rẽ audite. Beatus Paulus dicit: Iusti-

tia

tia Dei per fidem Iesu Christi in omnes,& super omnes, qui cre-
36 dunt in eum,id est iustitia Dei,per quã iustificamur, quę est pas-
sio Christi,& gratia eius,applicatur mortalibus primo per fidem
Iesu Christi. Attamen cum plurimi sint actus nobilissimi, Deo-
que gratissimi,qualis est charitas; spes, timor filialis, patientia,
peccatorum dolor,diuinorum deniq; Sacramentorũ vsus: quare
B.Paulus plurimis in locis primam applicationem meritorũ Chri
sti Redemptoris nostri fidei attribuit, sicut apparet in hoc loco?
& alibi dicit: Credenti in eum,qui iustificat impium, fides repu-
tatur ad iustitiam. Et alio in loco dicit: Gratis saluati estis per fi- *Roma. 4.*
dem. Hæc quæstio est Diui Thomæ: Ad cuius responsionem no- *Ephesi. 2.*
tate regulam esse Beati Augustini: nullum adultũ absq; proprio *Tho. super*
ipsius actu iustificari posse. Vt pulchre probat ex illo loco Pauli: *3. ca. epist.*
37 Non exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato: sed ex- *ad Romã.*
hibite vos Deo. Vbi aperte dicit, hominẽ iustificandũ proprium *lect. 3.*
actum recedendi à peccato, & conuertendi se ad Deũ habere de- *August.*
bere, vt autem hic actus in adulto necessarius debet esse in respe-
ctu ad Deum: hic autem actus ad Deum est per fidem. Ratio nam
que præcipit, vt si peccator ad Deum conuertendus est, atque in
eius amicitiam rediturus, ante omnia credat in Deum, qui promi-
sit se peccata dimissurum esse per Iesum Christum filium suum,
vt dicitur, Quem proposuit propiciatorem per fidem in sanguine *Roma. 3.*
ipsius, quod si nõ crediderit, quomodo conuertetur? Si autem sine
fide conuertitur, frustra conuertitur. Et quamuis fides sine gra-
tia mortua sit: est tamen lux,& magistra quædam omnia ad salu-
tem consequendam necessaria erudiens. Fides docet necessariam
esse spem: & fiduciam in Deo, docet necessariam esse charitatem,
38 docet ad pœnitentiam confugiendum esse, docet peccata confi-
tenda esse: ac deniq; docet opportunum sacramẽtorum vsum esse
necessarium. Cum igitur hæc omnia doceat, manifeste apparet,
ex parte hominis illam esse caput,& initium iustificationis. Ideo
dixit S. Apostolus, prædicationem suam esse ad obediendum fi-
dei in omnibus gentibus, id est, vt omnes gentes obediant fidei.
Atque idcirco in his locis vult dicere, fidem esse primam viã ad iu
stificationẽ. Et aperte declarauit, vltra fidem plura esse necessa- *Roma. 1.*
ria, quãdoquidem addidit, dicens: In omnes qui credunt in eum.
Credere in Deum, est illi adhærere, illi seruire, illum amare. Quia
verò fides sanctæ Magdalenæ remedij ipsius fuit initium: idcirco

dicit

dicit ei Dñs: *Fides tua te saluã fecit.* Siquidẽ igit̃ fratres charissimi, 39
per diuinam misericordiã omnes hãc fidẽ habemus, illa vtamur,
omnibus quæ nobis præcipit obedientes & sic gratiam suam Do
minus in hoc seculo, & in futuro cælestẽ gloriam largietur, Amẽ.

¶ Feria. VI. post Dominicam in Passione.

Collegerũt Põtifices, & Pharisæi concilium, & dicebãt:
Quid facimus, quia hic homo multa signa facit.
Ioan. 11.

VOluit Spiritus sanctus, vt hæc abominabilis iniquitas literis
mandaretur, quo homines hortaretur, ne passionibus aditũ
patefaciant. Quantumcunq; enim minimæ sint, post eas maiores 1
obrepunt, post maiores autẽ maximæ superueniunt. Sicut accidit
his scelestissimis hominibus, quibus dixit Dñs. Vos implete mẽ-
surã patrũ vestrorũ Serpentes genimina viperarũ, quomodo fu-
Matth. 23. gietis à iudicio gehennæ? Ad iniquitatis fastigium peruenerunt,
quia parentes eorũ Prophetas occiderant, illi vero Prophetarum
Simile. Dñm interfecerunt. Qui cuppã cõstruit, vt tabulæ sibi inuicẽ co-
hæreant, arcubus illas circuit, ne vinũ foras erũpat. Vt autẽ arcus
robur habeãt, viminibus illos vincit. Et licet tabulæ arcubus susti
neãtur: illi tamen viminibus roborãtur quibus confractis, & si pa
rũ proficere videntur: arcus relaxantur, & tabulæ dissoluuntur, at
que ita vinũ effunditur. Iusti in diuinis literis vasa nũcupantur, si
cut illos vocat B. Paulus vasa misericordiæ, qua Deus præparauit
Roma. 9. in gloria. In his tanquã in cuppis inest charitas, & diuina gratia. 2
Arcus verò quibus hæc vasa circundantur, sunt decẽ diuinæ legis
præcepta. Et quãdiu anima his diuinis arcubus circundata fuerit
gratiæ vinũ nõ effundetur. Vimina vero quibus hi arcus roboran
tur, sunt res paruæ, quæ tantũ obligant sub peccato veniali: qua-
lia sunt illa quæ præcipiunt vana mendacia, verba otiosa: & cæte
ra huiuscemodi esse fugienda: & hinc est, quod qui peccata venia
lia parui æstimat, vimina cõfringit, & disponitur, vt relaxentur ar
cus, hoc est, vt grauiora præcepta violentur, & sic gratiæ vinũ ef-
fundatur, quod non fieret, nisi parua neglecta fuissent. Ideo dicit
Eccles. 19. Ecclesia Qui spernit modica, paulatim decidit: & sicut dicimus:
Nemo repẽte fit doctus, & nemo repẽte fit perfectus, dicere etiã
possu-

3 possumus: Nemo repẽte fit pessimus, sed gradatim de peccato in peccatũ dilabitur. Quocirca de iusto dicitur: qui timet Deũ, nihil negligit. Quãtumuis parua peccata sint, maximi illa æstimat, ne in alia grauiora prolabatur. Magister sententiarũ dicit, vnũ & idẽ peccatũ esse culpã, & pœnã: in quantũ voluntas vult malũ: licèt sub ratione boni est culpa, quod autẽ nõ vult est pœna. Virgo, quę se amatori tradit, culpã cõmisit, qui se tradidit, pœnã verò incurrit, quia deturpata manet. Tradit se anima diabolo, & hoc est culpa; est etiã & pœna, quia remanet absq; Deo. Ita dicit B. Augustinus. Culpa est malũ, quod agimus: pœna autẽ malũ, quod patimur: Vellet voluntas appetitui suo satisfacere: sed nollet Deum amittere, vtrũq; possidere vellet. Hæc autẽ est pœna, quod Deũ & eius gratiã perdit. Nõ solũ autẽ peccatũ quoddam est culpa, & pœna: verũ etiã peccatũ, quod sequitur ex eo quod citò non vult conuerti

4 est pœna prioris, & illud alterũ, & alterũ, ac plurima secũ affert: sicuti dicit B. Grego. Peccatũ, quod per pœnitentiam mox nõ diluitur, suo pondere ad aliud trahit. Sicut saxũ in montis cacumine collocatũ, vbi primũ ab illo loco incipit dimoueri, suo met pondere cadere compellitur, nec deineri potest quoad vsque in profundum deueniat. Sic etiam miser peccator cum libertatẽ habeat post passionẽ suã, atq; malitiã, quasi saxũ se patitur, attrahi. Hæc omnia ad literã in his Pharisæis, & pontificibus cernuntur: & sicut supra diximus, ist hæc ante oculos nobis Spiritus sanctus proponit, quo in eis caueamus nec in tantum præcipitium, sicut illi deueniamus. Verũ, proh dolor, nullus est, qui in alienis periculis

5 cauear. Sicut latro, qui cũ sociũ suum in paticulo suspendi perspicit, tũc alienã crumenã abscindit: Hoc me in maiorẽ admirationẽ adducit, videlicet nos diuinis supplicijs non deterreri. Cùm enim Deus iræ suæ supplicia nobis ante oculos proponat, nihil horum sufficit nos à vitijs cohibere. De hoc magno perè ipse querebatur per Hieremiam Prophetam, dicens: Et vidit prænaricatrix soror eius Iuda, quia pro eo quòd mœchata esset aduersatrix Israel dimisissem eam, & dedissem ei libellum repudij, & non timuit prænaricatrix Iuda soror eius: sed abijt, & fornicata est etiam ipsa, & facilitate fornicationis suæ contaminauit terram, & mœchata est cum lapide, & ligno. O quanta est duritiei nostra, quod cum hos Iudæos Dei manu dimissos videamus, vt in pœnam præteritorum scelerum tantum, tamque horribile facinus perpetrarent

Eccli. 6.

Magist. sent. in. 2. dist. 36.

Augustin. lib. 1. de liber. arbit.

Gregorius Simile.

Hiere. 3.

nos

nos ex eorum supplicijs timorem non concipiamus, nec nos à sce 6
leribus cohibeamus. Per ineffabilem Dei charitatem vos rogo dilectissimi fratres, vt hanc cęlestem doctrinam in cordibus reponatis: quò deinceps minima etiam peccata timeatis.

Dicit sanctum Euangelium: *Collegerunt Pontifices, & Pharisæi cõcilium, &c.* Nonnulli ex illis, qui Lazari resurrectioni interfuerũt, cùm se se ad Dominum conuertere, illumq; tanquam verũ Deũ adorare deberent, abierunt ad Pharisæos (ait Beatus Ioannes) & dixerunt eis quæ fecit Iesus: & statim sequitur in textu. *collegerũt ergo pontifices concilium.* Itaque supernum illud miraculum fuit tã quam oleum, quo malitiæ eorum ignis magis inflammatus fuit, siquidem propter illud diligentius vitæ Domino mortem inferre curauerunt. Dicunt: *Quid facimus?* Verba sunt hæc hominum
Luc. 12. compunctorum. Dives ille cupiditate compunctus, dixit: Quid 7
faciam quòd non habeo quò congregem fructus meos? ille etiã, à
Luc. 6. quo auferebat Dominus villicationem, cum afflictione dicebat: Quid faciam, quia Dominus meus auferet à me villicationem? Et
Acto. 4. himet Pharisæi inuidia repleti cum viderunt miraculum claudi, quem Beatus Petrus sanauit, ad inuicem dicebant: Quid faciemus hominibus istis? Liberet nos Deus à re, quæ tantoperè animum contorquet: quale est peccatum. Quod si sola auaritia, sola inuidia, solaque ambitio tam crudeliter hominem cruciat, quid cunctæ istæ in corde hominis efficient? vt cognoscatis quot angustijs infœlix peccator obsidetur. Omnes hi Pharisæi ambitione, cupiditate, malitiaque repleti dicebant, cumque afflictione inter se inuicem quærebat: quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Quanto propiùs bonus Iesus morti appropinquabat, tan- 8
to præstantiora miracula faciebat, omnipotentiam q; & misericordiam suam apertiùs demonstrabat; vt nos doceret quanto propinquiores nos morti esse videri mus, tantò diligentius nos bene
Iob. 3. operari oportere. De quibusdam hominibus dixit Iob: quasi effodientes aurum gaudent vehemẽter cùm inuenerint sepulchrum. Sicut fodientes delectantur cùm iam incipiunt thesaurum detegere, & sicuti præ gaudio lucri, quod suismet oculis perspiciunt, magis fodere accelerant: sic etiam iusti viua cælestis thesauri spe concitati, quo magis ad mortem appropinquant, eo diligentius accelerant benefacere. O quam malum signum est videri senes tepidos, ac in benefaciendo remissos, hominesque in lectulis suis

commo-

commorari, morbisque & doloribus cruciari, qui tamen non magis ad moriendū disponuntur, quam si immortales essent. Quanto autem magis suam admirabilem potentiam Dominus demonstrabat, tāto magis horum infœlicium inuidia augebatur: & ideo sic afflicti atque compuncti dicunt: *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?* Id est, quare illi iam mortem non inferimus, antequā eum vniuersus orbis sequatur? Antea signum ab eo petebant, dicentes: Volumus à te signum videre: nunc autem, quia signa facit morte dignissimum illum esse iudicant. Mali nimis suo appetitui indulgent. Si Deus illis diuitias concedit, dicunt consentaneū esse illos diuitijs suis delectari, ad hoc enim se illas à Deo accepisse dicunt, se seque inuicem ad illud inuitant, vt dicit sapiens: Venite fruamur bonis, quæ sunt. Si Deus plurimos liberos eis tribuit, dicunt necesse esse fraudulentos contractus, atque conuentiones efficere, proximosque decipere, ad illos alendos; & ditandos. Si se adolescentes perspiciunt, dicunt, illud esse tempus idoneum ad fruendum hoc seculo. Non pertranseat nos (inquiunt) flos temporis, coronemus nos rosis antequā marcescant. Homini male propenso nihil prodest: ex omnibus malis occasionē assumit: sic isti sceleratissimi homines ex præstātissimis Domini miraculis inferendi ei mortem occasionem sumunt. Dicite cæci legem istā tam grauem, grauissimisq; præceptis onustā, qualia sunt circuncisio, tot suauissimorum ciborum priuatio, totque cæremoniarum onus, quare sustinetis? Nūquid nō propter miracula, quæ in eius confirmationem maiores vestri à Domino facta perspexerunt? vt quid Moysi tot præceptis, atque implicationibus, nonne propter miracula credidistis? sic. Hic autem homo non operatur prastantiora miracula, quæ in hoc seculo visa sunt? vtique. quæ nam igitur ratio postulat, quod cùm hic quatriduanum mortuum imperando, sicut Dominus ad vitam reuocarit, idcirco ad illum occidendum concilium ineatis?.

Matt. 12. & 16. Mar. 8. & Luc. 11. Sap. 2. Sap. 2.

Attendite autem qualem tantæ iniquitatis rationem reddant: *Si dimittimus* (inquiūt) *eum sic omnes credent in eum, & venient Romani*: arbitrantes nouum Regem à nobis electum fuisse, noscque eis rebellare, *& tollēt locum nostrum*. O infœlices, quæ nam superficies est isthæc, qua malitiam vestram operiretis? Dicite, qui mortuum ab inferis potuit reuocare, nunquid non poterit viuos ab aliorum viuentium potestate liberare? & licet hoc facere non posset, quæ

ratio postulat, vt iustus pro Rei publicæ libertate moriatur. Si qui- 12
dem pro nullo tẽporali bono peccatum mortale debet committi?
Imo illi mortem inferentes citius in malum istud, quod timetis,
prolabemini. Tanta est diuinæ ordinationis vis, vt nulla humana
inuẽtione valeat impediri: imo potius rationes, quas ad illam ef-
fugiendã inquirimus, hæmetipsę sunt media, ad illam exequen-
Prou. 21. dam. Non est consilium contra Dñm; dicit sapiens. Quot modos
quæsiuit pharao, ne Hebræi tantopere multiplicarentur, & ab
eius potestate exirent, laboresq; quibus illos affligit, omnia fue-
runt media, quibus ipsi dispositi sunt, vt Deus eis subueniret, il-
losq; à crudelissima eius seruitute vindicaret. O quot in hoc sæcu-
lo culpas cõmittunt, vt à temporalibus incommodis liberentur,
& sic citius in ipsa deueniunt, & nisi se se in meliorem frugem re-
cipiant, in æterna etiam damna prolabuntur. De vno quoq; horũ 13
Iob. 20. dicit Iob: Fugiet arma ferrea, & irruet in arcũ æreum, id est vnũ
malum effugiens in aliud grauius incidet. Armatura ferrea est cor
poralis labor, & temporalis necessitas, quæ tanquã ferrum homi-
nem transfigit. Sic illã appellauit Spiritus sanctus loquens de Io-
Psalm. 104 seph. Ferrum pertransit animam eius, illum à fratribus suis venun-
dari, & in Ægypti carcerem detrudi, ferrum appellauit. Ferrũ in-
tra se ferrugine consumitur: æs autem non consumitur, sed perma
net incorruptum. Sic temporales necessitates cito finiuntur: nam
quo ad plurimum quandiu hominis vita durauerit, tandiu illæ du
rare possunt. Liberet autem nos Deus à pœnis æternis, quę per ar
cum æreum significantur. Armatura ferrea, qualis est culter, aut
gladius, cernitur cum percutit: arcum autem non videtis quousq;
iam ab eo percussi essis. Ideo temporales pœnas homines fugiũt, 14
quia illas perspiciunt: qui autem peccant, vt temporalia detrimen
ta fugiant, in æternas pœnas incident, quas non sentient, neq; vi-
debunt quousque eis crucientur, sicut his miseris contigit.

Dicunt: *Venient Romani: & tollent locum nostrum.* Vt ambitionẽ
suam cooperiant, dicunt se Rei publicæ zelo ductos hoc facere, &
ne diuinus cultus, qui Deo in illa ciuitate exhibebatur, amitteretur. Hoc vtiq; est hominum ingeniũ, quod sub virtutis specie pec-
catores esse volunt: & non solum famã, popularemq; hominum
opinionẽ turpiter, ac flagitiose viuendo nolunt amittere, sed illã
etiam augere conantur. Habet quis vinum, aut triticum venale, &
suffragatur in consistorio dicens, bonum esse ne alibi de frumen-

tum,

15 tũ, aut vinũ afferatur, propter bonũ reipublicę: hoc autẽ facit, vt
frumentũ ſuũ cariùs vendat. Voluit Abſalon filius Dauid aduer-
ſus patrẽ ſuum cõſurgere, ciuſq; regnũ occupare: & ad hoc faciẽ- 2. Reg. 15.
dũ religionem finxiſſe, ſeq; in peregrinationẽ conferre ſimulaſ-
ſe dicitur. Vadam (inquit) reddam vota mea, quæ voui in Hebrõ.
In valle Hebron ſepulti iacebant, Adam, & Eua; Abraham, & Sa-
ra, Iſaac, & Rebecca; Iacob, & Lia: Et illic vouere conſueuerant Ioſue. 14.
Hebræi, votaq; ſua ibidem adimplebant: & illud erat caput Iu-
dææ, & ibidem erat præcipua, & fortior pars Iudæę, & ſic arbitra-
tus eſt abſalon ſi partem illam occuparet, facillimè cæteras om-
nes vrbes ſe occupaturum eſſe. Vt autem hoc tantum, tamq; ini-
quum facinus perpetraret, ſanctitatem ſimulauit: veruntamen vt
acceſsit: non loca quidem ſancta viſitauit, ſed principes largitio-
16 nibus, pollicitationibuſque corrũpit, patremque ſuũ Hieroſoly-
mis expellit, & cũ tyrannide regnũ occupat. O incommutabilis
Deus quot peccata ſub peregrinationis, diuinæq; gloriæ zeli ſpe-
cie cõmittuntur. Hæc autem ſunt peccata, quibus difficillimè re-
mediũ ſolet adhiberi. Ad cuius intelligentiam animaduertendum
eſt nõnulla peccatorum genera in mũdo eſſe, de quibus homines
erubeſcunt, ſicuti ſi cùm quis inebriatur, ab alijs illuditur, aut ſi fu-
ratur, & alia huiuſcemodi: ſunt enim peccata ignominioſa, & pro-
pria hominum ignobilũ. Alia vero eſſe peccata, quæ hominum
abuſione nobilitata ſunt, quæque iam hodie homines committe-
re gloriantur: ſicuti iniuriam vlciſci. Tanto autẽ irremediabilius
eſt vitiũ: quanto plus honoris ſecum affert, qualia ſunt, quæ boni
17 publici ſpecie operiũtur. De Romanis dicit B. Auguſt. ſub ſpecie Auguſtin.
vtilitatis, & amolitudinis Reipublicæ vniuerſum terratum orbem tom. 5. 9.
deprædari cõſueuiſſe. Illi etenim ambitioſi erant propriamq; glo- L. M.
riã expetebant: bonũ autẽ publicũ hominibus proponebãt. Hoc
eſt grauiſsimũ peccatũ & morbus à quo perpauci ſanantur. Hi in-
fœlices innocẽtiſsimi Ieſu mortẽ exoptabant, timẽtes ne dñium
ſuum amitterẽt, & dicunt: Videamus nunc quomodo ei mortẽ in-
ferri oporteat. Dedecet enim honorẽ dignitatẽque noſtrã tantũ
nobis crimẽ imponere ſicut eſt hominẽ innocuũ, & iuſtum interi-
mere: ſit igitur hæc illius necis occaſio: dicemus nos, hoc propter
bonũ publicũ facere, ne iſthęc reſpublica deſtruatur. Et his verbis
manifeſtè apparet illos ad hoc iniquũ facinus perpetrandũ ambi-
tione cõmoueri. Super quod fratres magnoperè vos notare vel-

lem, licet peccatum maxima in anima mala operatur, vnum ex
Psalm. 37. præcipuis esse cæcitatem. Et sic referens Dauid mala, quæ per 18
peccatum sibi contigerunt, hoc in fine tandem commemorat, dicens: Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum. Primus effectus peccati est animæ inquies, & conturbatio, ita vt peccator in semetipso stimulum gerat, quo maximè torqueatur: atque ipsa conscientia sit quasi carnifex, quæ de illo supplicium sumat. Et hoc est: Cor meum conturbatum est; secundum malum est: Dereliquit me virtus mea. Quando homo in gratia persistit, virtutẽ habet ad resistendum: vbi primũ autem peccat, præcipuas vires amittit, quæ illi ex gratia dimanabant; & dispositus est ad exciden
Iacobi. 2. dũ in omnia peccata. Atq; hoc est quod dicit B. Iacobus: Qui in
vno offendit, factus est omniũ reus, ideſt, propinquior est, qui in 19
peccato mortali cõmoratur, ad grauissimum peccatorum omniũ committendum, quam qui in gratia perseuerat, ad leuissimum quodq; peccatum mortale perpetrandum. Magis distat gratia à minimo mortaliũ peccatorũ, quàm minimum à maximo abest. Nam peccatori in lethali culpa existenti; si alia grauissima offeratur, non illam expellet pro amore Dei: iam enim in eo nulla est charitas, nec propter inferni metum: quia iam se æternis cruciatibus damnatum esse credit: nec gratia pollet, qua resistat; & hoc significat: Factus est omniũ reus, ideſt, quantum est ex se in promptu est, vt illa omnia committat.

Vltimum autèm malum, quod dicit sanctus Propheta, peccatum secum afferre, est cæcitas. Et lumen (inquit) oculorum meo20
rum & ipsum non est mecum. O Deus in quot insanias incidit peccator in lethali culpa commorans: & quanto pudore confunditur postquam conuersus est, propter illa mala, quæ in peccato existens minime sentiebat. Et sic in illo Psalmo vbi nos legimus
Psalm. 6. Conturbata sunt omnia ossa mea: & anima mea turbata est valdè, alij vertunt ex Hebræo contextu: Obstupuerunt ossa mea & anima mea stupefacta est nimis. Et sic hæc translatio peccati miseriam apertius ostendit. Etenim peccatum non solùm animæ vires adimit, sed potentias etiam obstupefacit: & anima quasi sine iudicio remanet. Quemadmodum cùm quis stupet, quasi extra se remanet; & ideo peccatoribus dicitur: Redite prævaricatores ad cor, vt ad se reuertantur, ex eo namque quod extra-

se

21 e incedunt, ex vnis in alia peccata deueniunt. Et quanquam omnia peccata cæcitatem hanc ſecum afferunt, præcipue tamen inter omnia peccatum carnis, & ambitionis hominem excæcant. De peccato carnis dici poteſt illud Pſalmi: Supercecidit ignis, & non viderunt ſolem. Quocirca diligentiſsime cauete fratres, ne ignis hic, & ardor carnalis ſuper vos cadat, nam adeò vos excæcabit, vt ne clariſsima quæque cernere valeatis. Quæ quidem per ſolem intelliguntur. Ob hanc cauſam loquens Salomon de adoleſcente quodam à turpi meretrice decepto dicit: Statim eam ſequitur quaſi bos ductus ad victimam: & ſtatim addit: Et quaſi agnus laſciuiens, & ignorat quod ad vincula ſtultus trahatur, donec transfigat ſagitta iecur eius: velut ſi auis feſtinet ad laqueum, & neſcit quod de periculo animæ illius agitur. Diligenter perpen
22 dite quoties repetit verbum, neſciens, & ignorans. Vt hac aſsidua verbi repetitione denotet, quantam cæcitatem peccatum carnis ſecum affert. O infœlix libidinoſe, qui non cognoſcis te in infernum trahi, vbi etſi inuitus oculos aperturus es: ſicut deduxit Eliæus ſeruos Regis Syrię cæcos vſque ad mediam Samariam: & ibi Deum exorauit, vt in eis oculos aperiret, & viderunt ſe eſſe in medio Samariæ. O quam deceptos ſe experirentur, cùm arbitrantes ſe reperturos eſſe, quem quærebant, in medio foro ſe hoſtibus circunſeptos animaduerterent. Attende ò cæce peccator, etſi te bene duci arbitraris, teque in via iſta, per quam ambulas, voluptatē eſſe reperturum exiſtimas, quando minus arbitratus fueris te à diabolis obſidendum eſſe in inferno, vbi nullum tibi remedium poſsis adhibere. O quam merito dicit Dauid: Supercecidit ignis, & non viderunt ſolem. Ecquis non ſtupebit conſiderans hominē
23 tam ſanctum ſicut Salomonem, qui cum Deus toties locutus eſt, & adeo ſapientem, vt omnes homines ſapientia excederet: apud quem tamen tantum mulieres valuerunt, vt illum peruerterint, & excæcarint, acque perſuaſerint, vt canes, & feles tanquam Deos adoraret. O rem dictu, atque auditu metuendam. Ecce quantam cæcitatem peccatum carnis animæ affert: veruntamen maiorem quidem affert ambitio. O Deus cæli terræq; conditor, quam cæcus incedit ambitioſus, no habet taxim, quodcunque peccatum committet, vt quod expetit, conſequatur: aut ne quod poſsidet amittat. Amatori cuiuſdā fœminæ, ſi ſerui eius dicant, illud quod expetit non poſſe comparare, niſi maximam nūmorum copiam

Pſal. 57.

Prou. 7.

4. Reg. 6.

cõsumat, aut nisi fratri suo mortẽ inferat, alioſq; seruos suos occi- 24
dat; statim dicit; Nolo illam cũ tanto aliorũ detrimento. Si autem
ambitioso ꝓpoſueritis, neceſſe eſſe mõtes & valles humano cruo-
re adimpleri, vt ipſe dominet, ſtatim dicet, vt ita fiat. Ille tyranus
Iulius Cæſar quare vniuerſum fere mundũ conturbauit, tantamq;
humoni ſanguinis multitudinẽ effudit, niſi vt totius orbis impe-
riũ ſibi vẽdicaret? Alexander, qui dicitur Magnus (neſcio autẽ qua
re) cur terræ tranquillitatem peruertit? Nõ vtiq; propter diuitias:
etenim omnes illas famulis ſuis largiebatur: ſed vt imperaret. Vt
quantã cæcitatem ambitio ſecũ afferat, cognoſcatis. Vultis ne co-
gnoſcere quouſq; extẽditur? Cõſiderate iſtud in hac ſancti Euan
gelij lectione: ſi quidẽ hi ſcelerati homines adeo ambitione excæ-
cati ſunt, vt ne dominiũ, quod habebant, amitterẽt, authori vitę
mortẽ intulerint. O male dictã ambitionẽ, quæ ipſimet vitæ ſeſu 25
Chriſto vitam ademit? Hoc ſufficeret fratres chariſſimi, quo illã
ſummopere deteſtaremur. Exit homo ſũmuo mane domo ſua, &
in via chariſsimũ amicũ ſuũ gladio trãsfoſſum reperit, & cũ ama-
ritudine, atq; afflictione deplorãs dicit: O chariſsime amice, quis
te tã crudeliter interemit? enſemq; ab eius cadauere euellit, & illũ
ad parietẽ collidit, atq; confringit? enſis eſt in culpa? anne pœnã ali
quã promeretur? Nõ vtiq;: verũtamẽ illũ collidit, quia inſtrumen
tũ fuit, quo amicus eius fuit occiſus. O Chriſte ſuperne fili Dei, ſi
deliſsime amice noſter: ecquis tibi tã atrocẽ mortẽ intulit? quis
te cruci tribus clauis affixit? *Venit Romani, &c.* Ambitio fuit hu-
ius crudelitatis inſtrumentũ. Si igitur huius cæleſtis Domini fide-
les amici eſtis, hoc mortis eius inſtrumẽtum magnopere debetis
execrari: videlicet, ambitionem, quã illi exæcati tantum malum 26
fecerunt, quæq; vos obcæcabit, ſi vos ab illa poſſideri patiamini.

Lucanus Pharſal. li. 1

1. Mach. 1 Dan. 7. 8. & 11.

Similc.

Vnus autem ex illis Caiphas nomine, cũ eſſet Pontifex anni illius, dixit eis, &c. Hucuſq; horũ malorum hominum cupiditas, & ambitio
demonſtrata eſt. In hoc autẽ verbo: Anni illius; illorum ſimonia
detegitur. Nã ſummus Põtificatus erat perpetuus: illi autẽ quotan
nis illũ maiori pretio ementi vendebant: ſicut dicit Ioſephus, &
ex hoc etiã verbo infertur. Hoc autẽ faciebãt, quo plurimi digni-
tate illa frui poſſent. Proh dolor, quantũ eſt hic deplorãdum quã
crebro hoc fortaſſe fit in ſancta Dei Eccleſia. Niſi q; tũc dignitatis
venditio vocabatur; nunc vero; licet Eccleſiaſticæ dignitates pu-
blice non vẽdantur, plurimæ tamen largitionibus, ac pollicitatio-

Ioſephus d' anti. li. 20. c. 16.

nibus

27 nibus adipisci consueuerunt. Aliquiq; simoniam baptizatũt, illáq;
redemptionẽ pẽsionis appellarunt: redemptio pẽsionis licita est.
Veruntamen habes canonicatũ, aut aliud Ecclesiasticũ beneficiũ
& decernis te Romam proficisci, & dicis: Quomodo núc ex hoc
beneficio pecunias elicerẽ? Dñe (ait alter) transfer beneficiũ istud
in amicũ tuũ, qui tibi aliquot nũmos quotánis persoluat, & redi-
met pensione istã. Nunquid hæc non est venditio? sic, quia expri
mo passu intendisti beneficiũ vendere. De homine autẽ per simo
niã in Ecclesiam ingrediente (qui est sicut dicit Dñs, Fur, & latro,
non enim intrat per ostiũ) quid aliud sperari potest, nisi illum futu- Ioan. 10.
rum esse, sicut hunc Caipham simoniacũ, qui aduersus Dñm sen-
tentiã protulit, dicens: *Expedit vt vnus moriatur homo?* Quid mirum
est si vir Ecclesiasticus concubinarius sit, & alter ludendo noctes
28 dieśq; cõsumat, siquidẽ nummis Ecclesiasticas dignitates emerũt?
*Si*quidẽ (vt paulò antea diximus) peccata alia sunt aliorũ pœnæ. *Simile.*
De lupis dicitur, vbi primũ vnus vlulat, statim alios plurimos cõ
uenire: sic peccata quasi lupi, alia ab alijs inuitantur. Ex huius ini-
quissimi pontificis verbis elicitur, quã periculosum sit hominem
cupiditatis cupidũ, & passione repletum consuli. Secundo colligi-
tur, quantũ incõmodũ sit Reipublicæ eius capita, viroſq; prima-
rios ambitiosos esse. Nullũ vnquã Iudæis tantũ malũ accidit, sicut
ambitiosos pontifices habuisse. Omnia mala, quæ illis intulit Na-
buchodonosor, & Cyrus Persarum Rex fuerunt leuissima si cum
illis conferantur, quæ eis acciderunt, eo quòd hos sceleſtissimos,
nimiaq; ambitione vulneratos pontifices habuerunt. Hinc enim 4. Reg. 24.
29 tota illorum perditio dimanauit. Et hæc fuit causa præcipua, ob & 25.
quam Deus eos à sua diuina manu dimisit. Ideò dicit Hieremias 2. Paral.
Propheta. Peccatũ Iuda scriptũ est stylo ferreo in vngue adamã- 36. & 3.
tino. Eadem die, qua hi Dño mortem intulerunt, in adamantina Esdr. 2.
papyro, quæ nullo vnquã tempore finietur, suum facinus scripse- Hiere. 17.
runt. Alia peccata fuerunt in mundo scripta in papyro communi
& in corio quæ etsi diu durauere, temporis tandẽ discursu eorum
infamiæ finitæ sunt. Hoc autem peccatum nunquam satis dignè
persoluetur. Scriptum est enim in illo pretioso adamante, videli
cet sanctissima humanitate Iesu Christi filij Dei, papyro incon-
sumptibili, & incorruptibili. Tam recens est hodie diuini illius
sanguinis effusio, quam cùm Dominus resurrexit. Nota etiam
ex omnibus peccatis huius seculi nullum tam factum extitisse,

ſicut illud. Etenim vehementiſsimæ fuerint illorum parricidarũ 30
cogitationes: adeò vt in lapidibus etiam ſignum facere poſſent, ſi
malitia illa in lapide poneretur, in illo vtique ſignum faceret, vt
erat inflammatiſsima nequitia, quæ totum eorum cor occupauit.
Has omnes exaggerationes ſignificat hæc ſententia: ſcriptum eſt
ſtylo ferreo in vngue adamantino.

Hoc aũt à ſemetipſo nõ dixit: *Sed cum eſſet Pontifex anni illius pro*
phetauit: quia ſic vtique verum erat. Expediebat enim, vt vnus mo
reretur homo pro populo. Vnus (inquã) in ſingularitate, qui erat
filius Dei, quatenus homo moreretur, vt æterni patris iram miti-
garet. Quando acutiſsimo gladio lapidem diutiſsimè percutitis
Simile. adeò hebes remanet, vt difficulter poſsit abſcindere. Sic etiam im
mittens diuinæ iuſtitiæ gladius plurimos ictus in illam ſacratiſsi-
mam petram: de qua dixit B. Paulus: Petra aũtẽ erat Chriſtus: he- 31
1. Cor. 10. bes remanſit, rigoriſq; ſui acies confracta eſt, vt nunc ſuauiter, &
Epheſ. 2. perhumaniter nobiſcũ ſe gerat. Et ſic dicit B. Paulus: Ipſe eſt pax
noſtra, qui fecit vtraque vnum interficiens inimicitias in ſemet-
ipſo. Peccata vocat inimicitias ab effectu: quia inter Deum, & ho-
minem inimicitias inſeruerunt, & has interfecit Chriſtus Redem
Simile. ptor noſter in ſemetipſo. Rixantur duo, & inimicitias cõtrahunt,
cùm q; de vtriuſq; reconciliatione agatur, dicit alter, ſe non eſſe in
alterius amicitiã rediturũ, niſi talis homo puniatur, qui fuit cõten-
tionis, & odij cauſa: ſic etiam niſi peccata punirentur, quæ fuerũt
cauſa inimicitiæ inter Deũ, & homines, non reconciliarentur ho-
mines Deo, nec Deus ipſorum amicitiam acceptaret. Videamus
aũtẽ quomodo peccata poterant occidi, ſi quidẽ peccatũ eſt nihil
Simile. pro formali? Hoc fit ſicut cùm in caſu ſanctæ Inquiſitionis ſuppli- 32
cium de aliquo ſumi vult, cuius tamen præſentia non poteſt habe
ri. Tunc erigitur delinquẽtis ſtatua, & cõburitur. Nunquid delin-
quẽs ille cõcrematus eſt? nõ vtiq;, ſed eius ſtatua cõcremata fuit.
Idẽ dicẽdum eſt de peccatis: ſuppliciũ ſumendũ erat de peccatis,
peccati autẽ præſentia non potuit haberi. Eſt enim peccatũ quẽdã
priuatio gratiæ. Quid igitur remedij erit? fiat peccatorũ ſtatua, de
qua ſuppliciũ ſumatur, & ipſa cõburatur. Et quæ fuit hæc ſtatua?
Rom. 8. Sãctiſsima Chriſti Redẽptoris noſtri vera humanitas. Ita dicitur.
Miſit Deus filium ſuum in ſimilitudinem carnis peccati. Habuit
vtique peccati ſimilitudinem, nec tamen habuit peccatum. Sicut
ſtatua eſt ſimilitudo hominis, nec tamen eſt homo: ſic ſacra-

tiſsima

33 tissima illa humanitas statua & imago fuit peccati: cũq; de illa suppliciũ sumeretur, pretiosissimũq; corpus illud in ara crucis offerretur, de peccatis suppliciũ sumptũ fuit: & ideò dicit B. apostolus: Interficiens inimicitias in semetipso. Hoc significauit quod dixit Dñs Noe. Hoc est signũ fœderis, quod do inter me, & vos: arcum meum ponam in nubibus. Reuerberant solis radij in nube ex se aquam sicut rorem emittẽte: & statim arcum pulcherrimũ varijsque coloribus visu delectabilibus illustratum cernitis. Et hoc fuit bonum signũ quod Deus hominibus dedit, quod nullũ amplius diluuium futurum esset. O ineffabilis Angelorum gloria ecquid aliud fuit benedicta illa humanitas, quam ex purissimis sacratissimæ virginis Mariæ Dñæ nostræ visceribus assumpsisti, nisi nubes quæ super nos misericordiam pluit? pendebat hæc diuina nu- *Genes. 9.* *Simile.*

34 bes in cruce suo diuino sanguine terram persundens: & in ea diuinæ iustitiæ radij reuerberant. Et efficitur arcus multi color partim suo pretioso sanguine rubicundus; partim verò crudelissimis ictibus, ac vibicibus cæruleus. O arcus pulcherrime, signum pacis, & amicitiæ inter Deum, & homines: iam non est cur æternorũ cruciatuũ diluuium timeamus, si vere & ex animo ad te conuerti volumus, & ex tuis sacratissimis meritis fructũ percipere non recusamus. Nõ solum autẽ nos oportebat, vt hic diuinus Redẽptor ad reconciliandos nos æterno patri moreretur: verum etiã vt nosmetipsos inuicẽ adunaret, & reconciliaret. Et sic inferius addit B. Ioannes dicens: vt filios Dei, qui erant dispersi, cõgregaret in vnũ: deest vt electos, qui in varias sectas diuisi erant, varijsq; dogmatibus regebantur in vnã fidẽ, charitatemq; adduceret. O si cõsideraremus *Ioan. 18.*

35 nos omnes pretioso Dei sanguine fuisse redemptos, & sicut tales vnius parentis liberos, eiusdemq; regni esse cohęredes, & hac cõsideratione cõfortaremur ad nos inuicẽ diligẽdos, supportãdos, defectusq; nostros dimittẽdos: quãtoperè corda nostra fulcirentur ad maximas à diabolis victorias reportandas. Ideò nos admonebat B. Paulus dicẽs: soliciti seruare vnitatẽ spiritus in vinculo pacis. Diligenter perpẽdite verba illa soliciti, & vnitatẽ spiritus. Hoc enim dixit significans maximi nostra interesse interiorem vnitatẽ habere: ex illa nãq; exterior proficiscitur. Refert Plutarchus homi- *Ephes. 4.* *Plutar.*

nem quenquam plurimos liberos habuisse, cùmq; iã obire vellet, omnes illos accersiri iussisse, & sibi fasciculũ virgarũ afferri præcepisse: cũctasq; virgas singulis liberis cõfringendas tradidisse. Qui *Simile.*

cum virgarũ fasciculũ accepissent, nullusq; eorũ coniũctas virgas 36
cõfringere potuisset, senex moriturus fasciculũ accepit, illumque
dissoluit, & singulas virgas confregit. Dixitq; eis: ecce quomodo
etsi iuuenes robusti estis has virgas confringere nequiuistis quan
quã tenues, & imbecilles erant, quia coniunctæ erant: ego vero et
si senex, & ægrotus illas confregi, quia disiunctæ, atque dissolutæ
erant. Sic quandiu in amore, & concordia perstiteritis, nemo vos
poterit superare: si verò diuisi discordesque fueritis quicunque se
nex sicut ego vos destruet. O admirabilem Ethnici sententiam.
Multò tamen verior est in Christianis, qui alias peculiares vires
ex charitatis virtute percipiunt: Dominus illam nobis affluenter
concedat, quò illa muniti aduersarijs nostris resistentes coronam
maximam comparemus, quæ in gloria datur, Amen.

Dominica in Ramis Palmarũ.

Cùm appropinquasset Iesus Hierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Oliueti, &c. Matth. 21.

PRimum mysterium, quod nobis super hoc Euãgelium tractandũ offertur, hoc est, quod iuxta nõnullorum opinionem hoc castellum, ad quod misit Dñs discipulos suos, dicens: *Ite in castellum, quod contra vos est*: est ciuitas Hierusalem: vocat autẽ illam 2.
castellũ, & non ciuitatem dissolutionem, & corruptionem infœlicis illius reipubl cæ significans: illamq; ciuitatis nomine esse indignam denotans, siquidem ciuium vnionem, atq; concordiã nõ habebat. Nam ciuitas, ideſt ciuium vnitas. Sed illam castellum dicit, quia in eo diabolus castellatus (vt ita dicam) & munitus erat. O ciuitas. N. quã corrupta es, quàmq; indignè ciuitatis nomen vsurpas: cum tot in te simultates, seditiones, tumultus atque perturbationes, lites, ac deniq; discordiæ versentur: meliùs te possumus appellare castellum, in quo diabolus dominatur: & ex quo tuis malis exemplis alia vicina oppida oppugnat. Ad hominum confusionẽ
Prouer. 30. dicit Spiritus sanctus, quatuor sunt minima terræ, & ipsa sunt sapientiora sapientibus, formicæ, populus infirmus, qui præ-

parat

3 parat in messe cibũ suum. Lepusculus, plebs inualida, qui collocat
in petra cubile suũ. Regem locusta nõ habet, & egreditur vniuer
sa per turmas suas. Stellio manibus nititur, & moratur in ædibus
regis. Quorum tribus prætermissis de solis formicis loquamur.
De quibus dicit Plato prima animalia, quæ respublicas inuene- Plato,
runt ipsas fuisse: quæ quidem simul cõmorantur, simul laborant,
& simul sibi cibos in hybernũ tempus accumulant. Nullaq; pro-
priũ aliquid sibi applicat, sed omnes communiter omnibus vtun-
tur. Res est visu mirabilis, quomodo aliæ alijs sibi inuicẽ non offi
ciunt, quomodo singulæ de labore suo viuunt: quomodo omnes
cõmuniter laborant. Hoc autẽ maiori cõfusioni nostræ est, quod
cum in arcta quadam spelunca viginti millia formicarum insimul
commorentur, duo homines in amplissima quadam republica pa
4 cifice nequeant commorari. O homines brutis animantibus peio
res quomodo bestias vobis præstare, atq; excellere patimini? Ne
sit ita fratres per reuerentiam Dei. Animaduertite quid dicit Spi-
ritus sanctus per prophetam, quis est homo qui vult vitam scilicet Psal. 33.
æternã: diligit dies videre bonos? ecquis in hoc sæculo isthæc nõ
desiderat? vnusquisq; nostrum hoc exoptat. Sic? inquire igitur pa
cẽ, & persequere eam. Id est ne expectes quousq; ipsa te quærat,
aut quousq; veniat aliquis vir primarius rogaturus te, vt pacẽ ha-
beas cum proximo tuo, eiq; ignoscas: Sed tu inquire illã, & perse-
quere eam. Semper illã persequere quousque adipiscaris quem-
admodum canis leporem insequitur, quousque illum apprehẽdit.
Diligentissime notate fratres tribus vel maxime rebus pacem cũ
proximo cõparari. Prima est humilitas; quia vero hac parum homi
5 nes vtũtur, ideo parũ pacis in mundo versatur. Inter alias excellen
tias, quas habet humilitas super cæteras virtutes morales, hæc est
vna singularis, quod solus humilis in vnũ libenter cũ suo contra-
rio cõmoratur. Vir castus non vult secũ carnalẽ hominẽ tolerare:
sobrius nõ conuersatur cũ epulonibus, quia naturaliter illos odit.
Fortis nõ habitat cũ debili, & pusillanimi. Solus verus humilis li-
bẽtissime cũ aduersario suo, videlicet superbo, & ambitioso pacifi
ce cõmoratur. Nã in societate sua reperit quod desiderat: quia ab
illo contẽnitur, vituperatur, & parui pẽditur, atque idcirco inter
vtrunq; pax versatur. Quia vnusquisq; quod desiderat, possidet.
Etenim superbꝰ ab humili honoratur: humilis vero à superbo de
decoratur. Et hoc est quod vterq; querit. Ex his vere humilibꝰ erat

Dauid,

Dauid,qui dicebat:cũ his,qui oderunt pacem eram pacificus. O
Pſal. 119. admirabilem viri ſancti humilitatem:qui cũ ſuperbis, & inimicis 6
pacis pacificus viuebat. ¶ Secundũ quod ad pacẽ obtinendam requiritur,eſt æquitas iuſtitiæ,ſine qua in nulla republica, nec congregatione pax eſſe poteſt. In lege veteri præcipiebat Deus dicẽs:
Cũ fuerit conſtitutus rex,& poſtquã ſederit in ſolio regni ſui de-
Deut. 17. ſcribet ſibi Deuteronomiũ legis huius,legetq; illud omnibus diebus vitæ ſuæ,vt diſcat timere Dominum Deum ſeum: ne declinet,in partem dexteram,vel ſiniſtram. O quam admirabilis doctrina,ò ſi eam omnes reges, & iudices huius ſæculi in cordibus ſuis indelebilibus characteribus ſcriptã haberent,ne ſe alicui parti propenſos oſtenderent,& ſic non eſſent cauſa tot diſcordiarum:
& diſſenſionum,quot ex hoc malo dimanare conſueſcunt. Dicit
Pſal.2. Pſalmographus ætternum patrem vnigenito filio ſuo vniuerſarũ 7
gentium gubernaculum tradidiſſe, & quomodo illas recturus eſſet,ei dixiſſe:reges(inquit) eos in virga ferrea. Id eſt recta: quia ferrum difficillimum eſt reflexu. Et ſtatim ſequitur: & nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram: ſeruite Domino in timore. Duo notabilia aſsignat hic Spiritus ſanctus: primum vt ſint reges,& prælati ſapientes:vt intelligant. In alijs hominibus ignorantia eſt defectus,non tamen ſemper eſt culpa: in iudicibus vero eſt notabilis defectus,& culpa grauiſsima. Et ideo dicit:erudimini qui iudicatis terram. Secundum notabile poſtquam dixit:reges eos in virga ferrea:ſtatim cum iudicibus loquitur:videlicet,vt intelligatis domini mei niſi in officio fueritis,munuſq; veſtrum fideliter,& iuſte exercueritis,vos atrocius,& rigoroſius virgæ ferreæ ictibus eſſe feriendos. Atque idcirco ſtatim
dicit:& nunc reges intelligite. Medicus mortẽ infirmi,qui in ma- 8
iori diſcrimine verſatur,timet:etſi omnium mors timẽda eſt. Attendite iudices vobis peculiariter dici, vt cum timore ſeruiatis. Vos enim magis periclitamini: quia ex negligentia veſtra plurima reipublicæ detrimenta proueniunt.

Tertium,quod ad conſeruandam pacem multum conducit,eſt ſilentium. O immenſę bonitatis Deus quot ex verbis diſcordiæ oriũtur. Verboſum hominẽ,& effrænatæ linguæ melius eſt abſq; reſponſione relinquere ſicuti conſulit ſapiens dicens: Ne reſpon-
Prou. 26. deas ſtulto iuxta ſtultitiam ſuã,ne efficiaris ei ſimilis. Quãdo rex Ezechias vidit Rapſacẽ ducẽ Sennacherib tot blaſphemias aduerſus

9 sus Deum proferentem, totq; comminationibus populum Israel
in obsidione Hierosolymæ deterrentem, præcepit sanctus rex ne
quid ei responderent, nè illum ad plures ac maiores blasphemias Esai. 36.
proferendas concitarent. Et sic dicit Esaias, & siluerunt, & non re
sponderũt ei verbum: mandauerat enim rex dicens. Non respon-
deatis ei verbum. Sic faciebat S. Dauid; sicut ipsemet fatetur di- Psalm. 88.
cens: posui ori meo custodiam. Vel (vt Beatus Hieronymus ver- Versi. Hie.
tit) silentiũ: cùm consisteret peccator aduersum me. Quando pec
cator (inquit) aduersum me insurgebat, statim tacebam. Obmu-
tui, & humiliatus sum, & silui à bonis, id est, Non solum malum
pro malo nolui respondere: verùm quandò quis in me furore cõ
citabatur, ita obmutescebam, vt nec mitibus quidem verbis iu-
9 stisque excusationibus, ei voluerim resistere. Et hoc est, silui à bo-
nis. O si hæc triplex medicina in Christianis rebus publicis esset
quanta in eis pax, & tranquillitas versaretur: & tunc iure optimo
ciuitates non autem castella dicerent.

Etiã est valdè notandũ nullos aliorum hominũ, qui cum Dño
veniebant ad adducenda iumenta missos fuisse, sed duos ex ipsius
discipulis. Hoc autẽ fecit Dñs, vt illos grauissimo quodã morbo,
quo laborabant, curaret. Quando Apostoli tantã hominum mul-
titudinẽ ad Dñm excipiendũ venire perspexerunt: tunc arbitra-
ti sunt securã totius regni possessionem Domino esse committen
dam; seque regni optimates, duces, & comites futuros esse. Sic?
hęc in cordibus vestris cogitatis (ait Dominus)? Ite igitur, & affer
te huc iumenta illa, & illi tanquã muliones iumenta deducunt: ete
nim sic ambitiosæ elatorũ hominũ superbiæ, remediũ adhibetur.
11 Hinc igitur fratres charissimi discite pluries Deo gratias agere,
cùm vos similibus medicamentis curauerit. Quando vobis digni
tatem aliquam diligentissimè expectantibus ignominiam aut vi-
luperium permittit accidere, singulare vobis Dominum benefi-
cium conferre credite: quia infirmitati vestræ necessarium appli-
cet medicamen. Et in hoc suum admirabile artificium Dominus
ostendit. Et hæc est quædam cifra (vt ita dicam) vel mysterium
quod filij huius sæculi, qui gentium consuetudinem moresque
sequuntur, non intelligunt. Deus ex malo bonum nouit elicere
ignominijsq; suos honestare scit. Hoc elegãter significauit Dauid Psalm. 67.
dicẽs: si dormiatis inter medios cleros vel (vt alij vertunt) cacabos
siue ollas, pennæ columbæ deargentatæ, & posteriora dorsi eius

in

in pallore auri: Vult dicere: si Deus vos inter cacabos, & immunditiam vituperatos, & ignominijs affectos collocauerit, ita vt lectum, in quo positis recumbere, non habeatis, & in medio harũ iniuriarum patientissimos vos præbueritis: etenim hoc est dormire inter medios cleros: etsi Deus vestri oblivisci videatur, absque dubiò isthæc infamia, & abiectio in maiorem vobis pulchritudinem conuertetur, quam habet columba per manus artificis argento, atque auro depicta. Ita exponit hanc sententiam Alexander de Alexandrino.

Alexan. ab Alexand. li. 5. dierũ genial. c 18

Præcepit etiam suis sanctis discipulis, vt animalia illa sibi afferrent dicens: *Soluite & adducite mihi.* Vt significaret quodnã oportet esse munus seruorum Dei: præcipuè verò sacerdotum: videlicet peccatores à præsepio soluere ad quod illos Sathanas alligauit. Funes peccatorum circumplexi sunt me dicebat Dauid, ò anima, quæ sicut iumentũ præsepio alligata es. Et quẽadmodũ iumẽtũ ad præsepiũ alligatũ, nõ potest se extẽdere ad aliã herbã comedendã, nisi illam, quam herus eius illi appositi: sic arbitraris te non posse extendi ad aliã herbam comedendam, nisi, quam tibi diabolus appositi, quæ sunt turpitudines, ludi, voluptates atque alia vitiorum genera. Ad virtutes autem exercendas, ad diuina sacramenta sumenda accedere non posse tibi videris. O si Deus omnes hodie solueret, quos diabolus paleam comedentes retinet alligatos, qui quidem quasi bestiæ viuunt, verum prob dolor, adeò assuefacti sunt nõnulli paleę, vt nihil bonũ valeãt degustare. Dicit Deus: Ephraim vitula docta diligere triturã: & prę nimia cõsuetudine, statim ad triturã reuertebatur. O abũdãtes & diuites huius seculi: hoc etenim significat Ephraim: quã amici estis paleæ quã diabolus vobis offert, & quam topere illa delectamini. Etenim nihil virtutis vobis suaue est; adeò nã malo assuefacti estis. Et omnes qui proximis vestris occasioni estis peccati, contẽplamini vos capistros esse Sathanę quibus alios ad sui seruitutẽ deuincit. Dic meretrix quare istum filium Dei, quem tam longo tempore deuinctum retines, iam non soluis, & tu lusor quare proximum tuũ non soluis, quem tandiu in ista maledicta exercitatione retines illumq; ad ludendum indicis: ò serui Dei, ò patres sacerdotes animaduertite munus vestrum esse hęc animalia diaboli laqueis vincta dissoluere, illaque ad Deiobedientiam adducere. Soluite nodum. Quòd si non est remedium gladio abscindite: leniter illos

Simile.

Osee. 10.

15 Iosà peccato separatet: sin minus correptionis gladio abscindite, quousque eos ab isto malo statu separetis. Attamen væ confessario: qui pluribus nodis peccatorē vincit: tantam spem peccatori addit tam leue eius peccatū ei depingit, tam tepide atque remisse veram illi correctionem cōmendat, tam negligenter curat, vt occasiones tollat, male parta restituat, &c. vt ex tepiditate & lenitate confessarij occasionem pœnitens assumat, ad perseuerandum in malo. Ezechiel propheta dicit: Multo labore sudatum est, & non exiuit de ea nimia rubigo eius, neque per ignem. Nonnulli sunt peccatores adeo pertinaces, vt licet cum eis nimis insudetur, asperrimisque reprehensionibus concrementur, eisque amoris beneficiorumque Dei ignis applicetur, vix ex his omnibus fructum volunt percipere. Quid igitur erit, si cum illis hæ diligentiæ non Ezech. 24

16 fuerint adhibitæ. Tantaque tepiditate, & remissione de emenda in confessione, & admonitione cum illis agitur, acsi tota res pili interesset? per immensam Dei charitatē vos deprecor patres mei vt rem hanc vere, & ex animo suscipiatis, siquidem tam vestra, quam pœnitentum maxima refert.

Euntes autē discipuli fecerunt sicut præceperat illis Iesus. Discite fratres ex his sanctis viris in rebus humilibus obedire. Cū hi discipuli S. Euangelij prædicatores essent, dixissentque: etiam dæmonia subijciūtur nobis: attendite quomodo submissis capitibus animalia quasi muliones adducunt ij, qui prædestinati erant principes sanctæ Ecclesiæ. B. Stephanus leuita, & prædicator, electus fuit ab Apostolis, vt minister, & dispensator esset viduarum, vt dicitur, Act. 6. & elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sancto,

17 scilicet, vt esset viduarum minister quasi alicuius conuentus dispensator. Et humile illud officium libentissime suscepit. Ex illo autē à Domino erectus fuit, vt primus prædicator existeret, qui pro Sancti Euangelij prædicatione martyrium pertulit, & martyrum omniū dux extitit præstantissimus. Vt discatis fratres quandò obedientia præceperit, nobilius officiū vos deponere, aliudq; humilius suscipere oporteret. In illa admirabili visione, quam vidit S. Prophetа Ezechiel de rotis currus illius dicit: rotas vocauit Ezech. 1. volubiles audiente me. Hoc nomē imponit Deus subditis: rotas & 10. volubiles, rotas, quæ huc atq; illuc facile reuoluūtur: quocunque deducātur velocissime currūt. Subditū enim oportet non habere propriā voluntatē. Tā aptus ignominiosis quā honorabilib⁹ rebus

suscipiédis esse debet. Hoc intelligitur dummodo non sint cõtra Deũ. Multi famuli dominorũ mille iniurias proximis inferũt, atq; insulationes cõmittũt, tũc vero excusari volũt dicentes Dominum suum ita præcepisse. O miseri non animaduertitis magis oportere vos Deo, quam Dominis vestris obedire? præcepit Saul rex famulis suis dicens: Conuertimini, & interficite sacerdotes Domini: nam manus eorum cum Dauid est. Noluerũt autem serui regis extendere manus suas, & interficere sacerdotes Dñi. Boni famuli, qui domino suo in tanto peccato obedire noluerũt. O quot nũc etsi Christiani sunt, vice versa faciũt. Sperate igitur infœlices dominos vestros vos ab impiorum sedibus esse abstractu ros. Videte quam prudenter dixerint Hebræi Sancto Iosue, quando illum in ducem suum elegerunt: sicut obediuimus in cunctis Moysi ita obediemus tibi: tantum sit Dominus Deus tuus tecum. Idest, in illis, in quibus voluntas tua est concors diuinę voluntati obediemus tibi: & non in alijs.

18 I. Reg. 22.

Iosue. 1.

19

Et *adduxerunt asinam, &c.* Priùs Domini præceptũ adimplerũt, deinde vero plura etiam effecerunt, iumenta pallijs suis exornantes. In hoc docemur vniuersam intentionem nostram esse oportere, vt prius ea, quæ sub præcepto facere tenemur, diligẽter exequamur: postea vero alia opera bona ex voluntate nostra, atq; vt domini cõsilia sequamur, faciemus. In cui' figura præcipiebat Deus in lege, ne cui voluntarium sacrificium ante matutinum, vespertinumq; sacrificiũ liceret offerre. Sed post ipsa sacrificia offerrẽtur omnia alia sacrificia: hæc enim ex legis præcepto offerẽda erant. Vt hac ratione ostenderet opera volũtaria, propriæq; supererogationis nõ oportere illis præferri, quæ sub præcepti debito faciẽda sunt. Hoc aperte Hebraica litera demonstrat: pro eo enim, quod nos legimus, adolebũt ea super altare in holocaustum lignis igne suppositio, Hebraica lectio habet: Adolebunt ea post holocaustũ quod est super ignem: cuius orationis sensus est: Adolebũt sacerdotes voluntaria fidelium sacrificia post holocaustum; quod quotidie de more adoletur. Et hoc est quod Samuel Praopheta dixit: Melior est obedientia, quã victimæ. Ratio est: quia obediẽtia præcipitur, victima vero cõsulitur. Hæc diligẽtissime animaduertant ij, qui vt orationibus, pijsq; exercitationibus, aut eleemosynis suis satis faciant, ijs dẽsunt, quæ ex munere suo, & iuxta cõditionũ suarum leges facere tenentur. Nã hoc est iustitię ordinẽ peruertere

Num. 18.

Leuit. 3.

1. Reg. 15.

20

séque

21 seq; metipsos,& non Deum quærere: suamq; ipsius volũtatẽ Dei beneplacito præferre. Hoc autem facere,non ex charitate quidẽ Dei,sed ex proprio amore procedit.Iesu bone,quot homines circa hoc opinione fallũtur, arbitrãtes etenim se Deo seruire, ipsorũ met appetitui, volũtatiq; deseruiũt. Pri' S. Apostoli fecerũt quod Dñs illis præceperat,postea vero pro affectu, deuotioneq; sua,& reuerentia,quã suo diuino Magistro exhibere tenebãtur:addiderunt sese vestibus suis exuere,iumentaq; adaptare,vt decentiùs& melius,& cum minori molestia in illis Dominus equitaret.

Et *eum desuper sedere fecerunt.* Valdè notãdũ est sãctos Euãgelistas Marcum & Lucã,de asina nullã facere mẽtionem:sed fortalsè Dñs priùs in pullum ascendit,& asina à tergo veniebat: significãs quod dixit B. Paulus, videlicet,priùs fidẽ catholicã à gentibus esse recipiẽdam,posteà vero in fine sæculi prope iudicij magni diẽ qui ex Iudæis residui fuerint,esse saluandos. Itaq; asinã ita solutã qua 22 si cõemptã ire,significauit infœlicẽ illũ populum, qui antea plurimis indulgẽtijs,atq; beneficijs à Deo fuerat affectus,reprobãdũ atq; contẽnendũ esse. Habuit se Deus cum hoc populo sicuti se habet,qui ex rosis aquam conatur elicere. Qui prius quã illã abstrahat,rosas viridissimas,pulcherrimas & rore perfusas diligenter obseruat: postquã autem per sublimatorium aquam ex illis elicuit, accipit massam rosarum,& ad angulum proijcit. Decreuerat Deus ex Israel carnem esse assumpturum:& ex Abraham traducenda erat caro illa atq; ita semper Deus illi populo cõsulebat,plurimisque auxilijs illum recreabat:hoc autem quousque ex Israelitis,tanquam ex rosis per sublimatoriũ,idest,per viscera virginalia immaculatæ virginis Mariæ Dominæ nostrę saluberrimam illam aquã, qui est Christus Iesus ad mundi salutem eliceret:& postquam Do 23 minus ex illo populo natus est,remãsit populus ille quasi massa rosarum,aridus,defloratus,sine virtute,& pulchritudine,propter ipsius infidelitatẽ. Et quemadmodũ in destillata aqua tota rosarum virtus exit, sic in Christo Redemptore nostro totum bonũ Israel exijt. Exijt vtique regnum vt enim dicitur. Ipse est rex regũ. Exijt sacerdotium:quia tu es sacerdos in æternum. Exijt in eo prophetia: & sic clamabant populi dicentes: propheta magnus surrexit in nobis. Exijt in eo species, & vniuersa pulchritudo,quia speciosus forma præ filijs hominum. Cumque Christus Redemptor mũdi totum bonum Israelis elegerit:populus ille sine virtute, sine le-

Mar.11. Luc.19. *Rom.11.* *Simile.* *Apo.7. Psal.19 Luc.7. Psal.44.*

ge, sine sacerdotio, sine prophetia, sine pulchritudine, & denique, 24
sine rege remansit. Vt cognoscatis quãtum malum efficiat pecca-
tum, si quidem etsi ex illis natus fuit, eos tamen ita dereliquit, ille,
qui vniuerso mundo remedium adhibiturus veniebat, non enim
progeniem quidem, sed fidem, virtutem, atque obedientiam con
siderat, in fine tandem conscendit in asinam vniuersalem Israelita
rum conuersionem significans.

Ascendente Domino in illum humilem equitatum. *Plurima tur ba strauerunt vestimenta sua in via, &c.* Quãdo rex aliquis in vrbem regni sui denuò ingreditur, in signum maximi honoris gubernato res ciuitatis conopœum ex serico, & auro cõtextum super eius ca put imponunt, vt illo operiatur. Ingredienti autem regi regũ Iesu Christo Hierosolymam, maximisq; laudum cãticis, & benedictio nibus excepto, non conopœum quidem super eius caput imponi tur: sed vestimenta, quibus homines exornãtur, ad eius pedes pro 25
sternuntur. Hoc mysterium nobis significat reges terræ super capi ta sua honores, fastus, & pompas suas habere, & hæc omnia maxi-
Num. 24. mi æstimare. Hic autẽ cœlestis rex omnia huius sæculi parui, aut nihili æstimabat, eiusque honores pedibus conculcabat. Loquẽs Balaam propheta de populo Israelitico prophetauit dicens: tollẽ-
1. Reg. 15. tur propter Agag rex eius, & auferetur regnũ illius. Communiter hoc declaratur de Saule, qui propter Agag, videlicet, quia illũ nõ interemit, regnum amisit & in Hebræo habetur: superextolletur præ, vel super Agag rex eius, & crescet regnũ eius. Ideſt licet nũc populus hic rege careat: adhuc tamen fortissimos, & dissimillimos
Origen. Agag reges habebit: & hæc prophetia perfectissimè in Christo Redẽptore nostro adimpleta est. Et sic Origenes hic legit, exal- 26
tabitur super tecta regnũ eius. Quod verè in Christo impletũ est. Et quia regnum eius non erat ex hoc mundo, omnia enim sæcula ria arbitratus est vt stercora, idcirco res, quibus illũ honorãt, vult, vt subtus pedes suos proijciantur.

Alij autem cedebant ramos de arboribus. O admirabilẽ triumphum cũ omnibus rerũ omniũ Domino turba illa deseruit. Quãdo Do-
Leuit. 23. minus tabernaculorũ festum instituit, dixit: sumetis vobis die primo fructus arboris pulcherrimæ, spatulasq; palmarũ, & ramos ligni densarũ frondiũ, & salices de torrẽte, & lætamini corã Domino Deo vestro. Et fideles Hierusalem, qui hũc honorem vni Deo exhibebant, eundem hodie Iesu Christo sicut vero Deo præbent.

Tur-

27 *Turba autẽ quæ præcedebant clamabant, &c.* Et etiam & pueri à parentum ſuarum vberibus pendentes hodie Deum glorificant, vtique videlicet Spiritu Sancto commoti. Quod ſignificauit Dauid dicens, Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Nó dixit, Infantes, & lactentes perfectam tibi laudem addiderunt: ſed, perfeciſti laudem loquens videlicet cum Deo. Deus enim eos in laudis ſuæ inſtrumenta ſuſcepit ad maledictorum phariſæorum confuſionem: qui adeò malitia repleti erant, vt ne id quidem facerent quod imperiti homines lactenteſq; infantes Hieroſolymæ faciebant. Ecce celebritatem, & gaudium, quo Dominus vitæ ducitur, quando moriturus Hieroſolymam ſe conferebat. Quãdo publicũ aliquod certamen, hoc eſt (*iuſta*) celebratur, vir, qui ſolus pugnã 28 ſuſtenturus eſt, amicis, propinquiſq; ſuis cũ magno apparatu deducit. In loco autẽ cõflictus conſtitutus, ab omnibus, derelinquitur: vbi fortiſsimos hoſtium congreſſus ſuſtinet, & in eum bellatores haſtas intendunt: vitamq; ſuam in maximum diſcrimen adducit. O Chriſte vere animarum noſtrarum amator, qui propter nos cũ mundo, & diabolo confligere voluiſti; & hodie Domine cum celeberrimo triumpho Hieroſolymam ingrederis, quem tui Sancti Apoſtoli, & amici, atque alij deuoti viri cum ramis, & laudum cãticis comitãtur, & hæc omnia ſunt, te ab eis celebritate, & gaudio ad locum conflictus deduci: atque ibi in ſanctiſsima paſsione tua ſolus relinqueris, vt illic pretium noſtræ redemptionis acquiras. Illic verberibus, clauis, ſpiniſque percutieris. Tantoſq; ac tam fortes patieris ictus, vt vitã Dominus Deus meus amittas, quo nos om- 29 nes ab interitu liberes. O benedictus & glorificatus ſit talis amator. Et beatæ animæ quæ pro tanto beneficio debitas gratiarum actiones referre norũt. Diligenter vos notare oportet fratres mei omnes qui hãc feſtiuitatẽ celebrant occupatos eſſe, nullũq; otioſum extitiſſe. Sic oportet nos in Dei miniſterio omnes occupari, quo hunc ipſum Dñm digniſsime excipiamus. In domo Abrahæ omnes in illorum hoſpitium miniſterio ſe occuparunt. Abraham quippe ad armenta properat, famulus vitulum coxit, vxor panes confecit. Omnes Dei miniſterio intendebant: ſic oportet eſſe in domo iuſti. Verum prohdolor, quis ſanguineas lachrymas haberet, quibus quæ hodie in mundo aguntur ſatis digne lamentaretur? Vix enim alicuius domum ingrediemini, in qua omnes Sathanæ

Psalm. 8.

Simile.

Gene. 18.

ministerio non intendat. De hoc querebatur Deus per Hieremiã Prophetam dicens: Nonne vides quid isti faciunt in ciuitatibus 30
Hiere. 7. Iuda, & in plateis Hierusalem? filij colligunt ligna, & patres succendunt ignem, & mulieres conspergunt adipem, vt faciant placentas reginæ cæli, & libent dijs alienis, vt me ad iracundiam prouocent. Parentes, liberi, & serui omnes Sathanæ ministerio intendunt, alij ludunt, alij murmurant, alij turpitudines committunt. Denique vix in tota familia vnus reperietur, qui Deum non offendat. Ecquid fratres pro tanta iniquitate, nisi æternam cõdemnationẽ speratis? Attendite quid statim illic subdit Dominus dicens. Nũquid me ad iracundiã prouocant? nonne semetipsos in confusionẽ vultus sui? Nunquid non semetipsos in illam æternã confusionẽ præcipitant (ait Dñs) vbi eorum vultus æterno pudore confundẽtur, Quo circa vos deprecor fratres mei, vt vobismetipsis misereamini, nec vos ita in perditionẽ inducatis. Sed omnes ad nos redeam⁹ 31
& denuo vere, & ex animo huic optimo Deo, ac Domino, qui tanto honore dignissimus est, cuiq; tanto beneficiorũ numero deuincti sumus, seruire incipiamus. Diuus Bernardus magno opere admi-
Bernard. super hoc Euang. ratur, quod cum Dominus vanos huius sæculi honores diligenter aufugerit, eorumque despectum alijs prædicarit, hodie ipsemet illos quærat, atq; à tanta hominũ multitudine tã celebri laudũ præconio se cõmendari patiatur. Si autẽ hoc profunda animi cõsideratione pensare voluerimus, reperiemus in hoc Dñm omnes huius mundi vanitates in terrã deijcere, nobisq, quam parum stabilitatis omnes res sæculares, ac terrestres in se habeãt significare voluisse. Ecquid est quod cum illũ regem appellent, ac cũ O sanna per vias publice decantãtes illũ honorificent, nec tamen ipsamet die reperiat qui eum ad prandendũ inuitet, nec qui ei vas quidẽ aquæ frigidæ porrigat? quis legit magnificentiã, arrogantiãque illam cum 32
Iudith. 1. qua veniebat superbus Olophernes per agros Damasci, regna, & prouincias deuincens, postea vero qualis fuit horum omniũ finis:
Marc. 1. qualis fuit finis põparũ, ac fastorũ Darij, Xerxis, Alexandri? superbientiũq; Romanorum imperatorum maiestates qualem exitum habuerunt? Nunquid non omnia breuissime transierunt? O quam merito dicunt diuinæ literæ, omnia, quæ de terra sunt, in terram
Eccle. 40. conuertentur, & omnes aquæ in mare conuertentur. Substantiæ iniustorum sicut fluuius siccabuntur, & sicut tronitruum magnũ in pluuia personabunt. O admirabilia, & metuenda verba? Ani-

maduer-

33 maduertite autẽ quomodo Spiritus ſanctus diuites, & malos fluuio in maris amaritudine deſinẽti comparat. Omnes enim illorũ voluptates in inferni amaritudine finiendæ ſunt. Etiam illos tonitruo cõfert. Videbitis vere ſubito incipere tonare, & cõſurgit nubes imbrib⁹ onuſta, omnes fugiunt, & qui ſunt in agro ad populũ currũt. Exoneratur nubes, & dimidia hora pluit: ſtatimq; ſerenũ tempus, cælumq; lucidum ſicut anteà remanet. Et nihil ex ijs omnibus ſupereſt, niſi parum luti, quod imbre confectum eſt, quod quidem omnes pedibus conculcant. Sic videbitis potẽtem regẽ, aut principem tanta famulorum caterua ſociatum tanto cum tumultu, & ſtrepitu præterire, vt mundũ confundere videatur. Poſt autẽ tres horas iam nihil eſt & quid factũ eſt de illis? vbi nã ſunt? venit mors & in inſtanti omnia ſubuertit: nec aliquid præter parũ
34 luti, quod terimus remãſit, quod eſt miſerũ cadauer, in ſepulchro ſub pedibus, conditum. O ſi Deus mentis noſtræ oculos aperiret, hæcque apertè cognoſceremus, quam libenter illa negligeremus, atque relinqueremus, antequam ipſamet nos deſereret.

ſimile.

Etiam voluit Dominus in mũdi egreſſu cum tanto honore ingredi, vt homines doceret honorem, & requiem iuſti tunc incipere, cum peccatoris tranquillitas finitur. Hoc ſuſpicor ego Deum noſtrum ſignificare voluiſſe per Ezechielem prophetam dicẽtẽ: *Ezec. 46.* Cũ intrauerit populus terræ in conſpectu Dei in ſolennitatibus; qui ingredietur per portã Aquilonis vt adoret, egrediatur per viã portæ meridianæ: porro qui ingredietur per viam portæ meridianæ, egrediatur per viam portæ Aquilonis: non reuertetur per viã portæ, per quã ingreſſus eſt. Ecquid Dei intererat, vt qui per vnã templi portam ingrederetur, per aliam egrederetur? parui quidem
35 eius referebat: maximi tamen diuina maieſtas ſpiritum æſtimat, qui ſub hoc cortice latet. Aquilo eſt inſipidus, & aſper, præſertim in hyeme. Voluit illic Dominus ſignificare, Chriſtianũ qui in Eccleſiam ingreſſus fuerit, & cum miſerijs in ea vixerit, ſicut filius Dei vixit, quando eius vita exacta fuerit, tunc honore, & trãquillitate eſſe fruiturum. Itaque qui per Aquilonis portam ingrediuntur, per meridianam portam egrediuntur. Mali autem, qui per meridianam portam ingrediuntur, vbi ventus calidus, ac ſuauis aſpirat: per quem proſperitas deſignatur, per portam Aquilonis egrediũtur ſiquidem omnia illis in amaritudinem, & infœlicitatem conuertentur. Sicut accidit diuiti illi, de quo dicitur tantum *Luc. 12.*

diuitiarũ copiam habuiſſe, vt vbi eas includeret, ignoraret. Et 36
dixit ad illum Deus, ſtulte hac nocte animam tuam repetent à te:
quæ autem paraſti cuius erunt? & addit illic Dominus dicens: ſic
eſt qui ſibi theſaurizat, & non eſt in Deũ dives. Attendite quem
ingreſſum, & quam diſparem egreſſum mali habeant. O miſeros
illos, qui tanto cum agone per fas, aut per nefas ſeculares honores,
& magnitudines inquirũt, quibus poſteà per Aquilonis portam
erit exeundum.

Dicit Sanctus Euangeliſta in hoc Domini ingreſſu adimple-
• *Zach.9.* tum fuiſſe quod Zacharias Propheta prædixerat his verbis: dicite
filiæ Sion. *Ecce rex tuus venit tibi, &c.* Vnamquanque anima-
rum oportet cogitare hæc ſibi verba dici, & ſe vnam ſigillatim de
bere pro hoc aduentu gratias agere, ac ſi ſibi ſoli æternus rex veniſ 37
ſet. Et animaduertendum eſt etſi tota Sanctiſsima Trinitas in no
bis dominatur, peculiariter tamẽ filium regem appellari qui pro
nobis incarnatus & homo factus eſt. Ideò Dauid loquens de tri-
bus diuinis perſonis, ſecundæ addidit: noſter. Et ſic dixit, bene-
Pſal.62. dicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus. Quia Deus eſt
in perſonis trinus, ideò ter dixit: Deus, & ſecundæ perſonæ addi-
dit: noſter: quia humanitatem noſtram aſſumpſit. Vt autem tres
illas perſonas vnum Deum eſſe oſtenderet, addidit: metuãt eum.
Et quia filius Dei noſter eſt, ideò dicit. *Ecce rex tuus.* O quam tuus
eſt ô homo: ſiquidem corpus animam, ſanguinem, & diuinita-
tem, omnia deniq; pro te dedit: tuus eſt quandoquidem ſibi ni-
Tob.6. hil reſeruauit. Accedit Tobias ad fluuium, exit piſcis, & dicit ei
Angelus: Nè timeas: exentera piſcem & cor eius, & fel, & iecur re 38
pone tibi. O mirificum verbum! ecce ò Chriſtiane Chriſtum Sal
uatorem piſcem vtiliſsimum in aquis laborum educatum. Nihil
eſt in eo, quòd vtilitati tuæ non ſeruiat. Sanctiſsima eius paſsio,
mors, lachrymæ, merita, omnia tibi, animæque tuæ remedio pro
ſunt. Nonnè igitur rationi conſentaneum erit te totum ipſius mi
niſterio dedicari? ò maximam confuſionem & ingratitudinem,
quòd nec temporis, nec vitæ, nec diuitiarum partem aliquam ei
dare velis, ſed omnia in mundi, & diaboli ſeruitute conſumas. Pu
dear nunc vos fratres chariſsimi, atque diuinum hunc regem cum
charitate ſuſcipite, animaſque veſtras ditabit, gratiam ſuam hic
vobis concedens, & in cæleſtem gloriam vos poſteà perducens.
Amen.

Feria

1 ¶Feria Quinta in cœna Domini.

Ante diem festum Paschæ sciens Iesus quia venit hora eius, &c. Ioan. 13.

VNũ ex ijs, quæ verus amator magnopere desiderat, est se ostendere amorẽ suũ manifestare. Et tẽpus, in quo huius amoris demonstratio offertur, horã suam appellat. Tẽpus, in quo Christus filius Dei suum erga nos amorem ardentissimũ in integrũ patefecit, fuit tempus suæ sacratissimæ passionis, atq; ideò horã suam illã appellat. Dicit aũt illam horã, & non diem, vt quãto cũ amore pro nobis pateretur, ostẽderet si quidẽ oblongũ illud tẽpus breuissima sibi hora videbatur. O ineffabilẽ filij Dei charitatẽ, ecquis quantũuis durus, si hanc profunde cõsiderauerit, ad tã singularem amatorẽ redamandũ non cõmouebitur? Atq; vt hac consideratione dilectissimi fratres ardẽtius moueamini oportet vos intelligere quã indignus erat mundus hoc diuino opere, & quã parum nobis ex Dei parte debebatur. Quo enim melius hoc intellexeritis, eò profundius quãta fuerit Dñi charitas cognoscetis: si quidẽ tantum tãque singulare opus & tam parũ debitũ quasi parũ aliquid memorauit, appellãs illud horã. Pro quo notãdũ est, vbi primũ primus pater Adam peccauit, statim Dñm ad eum venisse, vt dicitur, Audiuit Adã vocem Dñi Dei deambulatis in paradiso ad aurã post meridiem. B. Augustinus dicit, Illa deambulatio paradisi nõ puto posset fieri, nisi in specie humana. Ibat Deus 3 puniturus hominem, & induit se homine antequã verus homo fieret: vt significaret, se sicut hominẽ clemẽter, & benigne de homine suppliciũ sumere. O quã singularis doctrina tibi, ò homo, q̃ quando aliũ hominẽ puniturus fueris, te homine induas, & sicut homo clementiũ, & compatientiũ viscerũ de homine suppliciũ sumas, si hoc tibi ex officio cõpetit, Dei misericordiã imitare, qui si quidẽ hominẽ puniturus inquirens homine indutus deãbulat. O immẽse Deus quã aperte paterna viscera, quib⁹ nos diligis, manifestas, si quidẽ cũ hominẽ punitur⁹ venires, dicit sacratus tex tus te venisse ad aurã post meridiẽ, id est, vẽto tibi cõtra faciẽ aspirãte. O admirabile mysterium. Quãdo quis iter facit, si ei vẽtus à tergo flat, ipse ventus eũ facit ambulare, atq; aliquãdo etiã currere. Si vero ventus contra faciem eius aspirat, lẽte rillum ambula-

Gene. 3.

Augusti. libr. 2. super Gen. c. 33.

re facit, atq; etiã aliquãdo regredi cõpellit. Suauiſsimus ventus, qui Deo ad faciẽ aſpirabat, erat infinita eius miſericordia, qua detinebatur, ne tã cito puniret. Et ipſamet eius miſericordia quaſi ei dicebat, Attende Dñe hominem eſſe debilẽ, & amore victũ peccaſſe: illũq; opus eſſe manuũ tuarũ, & ad imaginẽ, & ſimilitudinẽ tuã factũ. Et hoc ſignificabat aer, qui cõtra eius faciem flabat: qui eum lẽter ambulare faciebat, & vſq; ad veſperũ expectare fecit, neq; enim venit ſtatim vt homo peccauit, ſed poſt meridiem. Vt interea locũ haberet homo pœnitentiæ. Et cũ cõpaſſiua voce veniebat interrogãs, Adã vbi es? In hoc apertius etiã miſericordiã ſuã demõſtrauit, quia etſi ab homine fuerat offenſus, nõ tamẽ dixit: vbi es vir flagitioſe, ſed illũ proprio vocabulo nũcupauit. B. Chryſoſtomus dicit Dñm illũ proprio nomine appellaſſe, quia eum maximè diligebat, Nos etenim quẽ nõ diligimus: nõ nominamus, ſed dicimus: ille. Sicuti Saul ira cõcitatus in Dauid, Ionathã interrogauit cur nõ venit filius Iſai? nõ eũ proprio nomine nũcupauit, quia illũ oderat. Non ſic Deus, ſed quia adhuc diligebat Adã proprio illũ nomine vocat: vt ei ad petendã miſericordiam animum adderet. Atque etiam ad hũc effectum proclamans veniebat, & interrogabat, vbi es? nunquid tu Dñe vbi ſit ignoras? non vtiq;. Quare igitur hoc interrogas, vt cognoſcat me ad eum puniendum accedere: atque vt etſi hucuſque culpam ſuam non cognouit, nunc ſaltem vocem meam audiens ad me conuertatur & miſericordiam imploret. Quãdo miniſtri iuſtitiæ ad aliquem delinquentem apprehendendum vadunt, & eum proclamantes admonent ſe ad eum ire: nunquid illos delinquentem, apprehendere, ac punire velle iudicatis? Non vtiq;, ò Deus meus benedicte ſis: quia cum ad primũ delinquẽtẽ Adã apprehẽdendũ vadas: ei oſtendis quantopere illũ punire recuſes, ſiquidem eũ proclamãs exhortaris, vti ad locum ſacrũ pœnitẽtiæ cõfugiat. Clariuſq; ineffabilẽ charitatem demõſtrauit, quia cũ primiparentes poſt peccatum ſe nudos eſſe aduerterent, & coram Deo ſuo ſe nudos eſſe erubeſcerent, veſtes eis confecit quibus operirẽtur, ne pudorem & confuſionem illam paterentur. O benedictus ſit talis Deus, delinquentes ad maiorem ipſorum confuſionem, quando de illis ſupplicium ſumitur, veſtibus exui conſueſcunt. Hic autem clemẽtiſsimus Dñs deliquẽtes induit. Et ita dicitur ibidẽ: Fecit quoque Deus Adę, & vxori eius tunicas pelliceas, & induit eos, Quid Domine?

4

Chryſoſt.

5

1. Reg. 20.

Simile.

6

7 Dñe? nõne erãt in domo potẽtiæ tuæ alij pretioſiores pãni, quib' illos indueres? vt quid eos mortuorũ animalium pellibus induiſti? In hoc voluit illis ſignificare nuditatem animæ ipſorũ mortalitate quadã operiẽdam eſſe, quæ fuit mortalitas Chriſti Redemptoris noſtri. Nec in hoc infinita Dei charitas conſtitit: ſed ſtatim voluit Dñs Adam de miſeria, & calamitate, quæ illi acciderat, cõſolari quaſi nutibus eius remedium illi ſignificans, dicens ſerpenti: Ipſa conteret caput tuũ, quaſi diceret, Ego creabo mulierẽ tam ſublimiũ meritorũ, vt eius amore captũ verbũ diuinũ ex puriſſimis eius viſceribus carnem aſſumat, & homo fiat, & ſic ipſa diaboli caput infringet, iniuriamq; homini illatã vlciſcetur: & omnib' his indulgentijs nõ eſt conuerſus homo tũc, quouſq; Deus plurimis illum laboribus afflixit. Nũquid nõ hæc vobis durities, & in
8 gratitudo maxima fuiſſe videtur? Vlterius igitur progredimini, & totam huius Adæ poſteritatẽ cõſiderate, horribiliaque ſcelera quibus in omni tẽpore hũc optimũ Deũ offenderunt, cõtemplamini: ſicut exaggerat B. Paulus Pſalmũ decimum tertium citans *Roma. 3.* & dicens: Quia non eſt iuſtus quiſquã, non eſt intelligens nõ eſt *Pſal. 13.* requirens Deũ: omnes declinauerunt, ſimul inutiles facti ſunt: ob longum eſſet nunc iniquitates, quas illic recẽſet Apoſtolus commemorari. His igitur hominibus digniſsimis, quos terra deuoraret dixit Deus, Volo ire in mundum, vt eis remediũ adhibeam, faciens me hominẽ pro illis, & inter eos triginta tres annos cõmorãs maioreſque labores, & opprobria perferens, quã vllo vnquã tempore quiſquã in hoc orbe paſſus eſt. Ecquis talem audiẽs charitatem
9 nõ obſtupeſcit? quòd vnde humano videri occaſionem euertendi nos Deus eſſet ſumpturus, remedium nobis adhibendi anſam acciperet? Hæc eſt vna ex altioribus conſiderationibus, quibus anima põt eleuari, vt ardẽtiſsimo Dei amore capiatur. Et hoc *Cant. 8.* ſignificant myſterioſa illa verba, quæ dicit ſpõſa alloquẽs diuinũ ſpõſum ſuum: Sub arbore malo ſuſcitaui te, ibi corrupta eſt mater tua ibi violata eſt genitrix tua. Siue, vt trãsferri põt ex Hebræo contextu in Latinum ſermonẽ: Ibi peperit te mater tua, ibi peperit quæ genuit te. Verba ſunt hæc animæ ad Deũ loquẽtis, in quibus ineffabilis diuinæ ipſius Maieſtatis amor oſtẽditur, dixit Cæleſtis hic Dñs, maiorẽ hac charitatẽ nemo habet, q̃ vt aĩam ſuã ponat quis pro amicis ſuis. Hic erat maximus amor, qui in hominibus poterat reperiri. Mori autẽ pro inimicis, & talibus inimicis, *Ion. 15.*

hoc

hoc nouũ,& inauditũ amoris exẽplũ vnus Deus è cælo attulit: & rõ
Rom.5. sic magnopere illud exaggerat S. Paulus, dicẽs, Cõmẽdat Deus charitatẽ suã, ꝙ cùm inimici essemus reconciliati sumus Deo per mortẽ filij eius. Et hunc amorẽ (vt supra diximus) statim cũ peccauit Adã manifestauit, cum (humano videri) ardẽtiori in homines ira cõcitandus esset: hunc (inquã) amorẽ ostendit, siquidẽ per signa hominis remedium significauit: ecquis posset tale cogitare? Ecce vnde Dñs ineffabilis amoris sui, & propositi ab æterno cõcepti declarandi sumpsit initiũ. O incõprehensibilia Dei iudicia, quisnã illa inuestigare poterit? Ideò dicit anima iusti, Sub arbore malo suscitaui te: ibi edidit te genitrix tua. Quando tua in nos maxima beneficia cũ nostra indignitate cõferimus: quando in ea, quæ propter nos operatus es, oculos cõijcimus, & cognoscere cupimus quidnã fuerit, qđ tibi in homine placuit, aut quid te 11
cõmouit, vt eũ tantopere diligeres, aut quid te ad tot, tãq; præclara eius causa opera facienda cõcitauit: solã tuam finitã probitatẽ, & misericordiã te ad hoc faciẽdũ cõmouere potuisse reperimus: cũ nihil in homine esset quo ad ipsius amorẽ, & beneficẽtiã, sed potius od odiũ atq; suppliciũ prouocari posses. Et hoc, qđ peccãtes odij initiũ fecimus, atq; hãc indignationis & furoris occasionẽ, quã præbuimus te in principiũ tua super nos beneficia effundendi accepisse, cõperimus. Atq; eadem arbor, quæ nostræ in te impietatis testis fuit, hæc ipsa tuæ diuinæ, & clementissimæ promissioni remedij nostri testis interfuit. Et ita verũ est à nobis illic fuisse excitatũ: illic enim tuam infinitam charitatem erga nos in lucem prodire fecimus: illic peccantes tibi occasionem præbuimus, vt ad redimẽdum hominẽ, homo fieres. Ibi corrupta est ma 12
ter tua: ibi etiam peperit te mater tua: corrupta est, scilicet, Eua serpentis persuasione peperit te, tuo dono atque beneficio. Illic promittente te hominem esse futurum, & ex mulieris semine, & progenie esse nasciturum: illic vbi ipsa per peccatũ corrupta fuit: quo dãmodo te peperit, quando quidẽ illic te filium eius fore promisisti: illic tãtum, tamq; singulare hoc beneficiũ in lucẽ exit, & propter promissionis certitudinem ac propter beneficij efficaciã te tũc natum fuisse dici potest. Ibi igitur peperit te mater tua, ibi spes nostra orta est, & peccantes propter tuã diuinã clementiã tã tũ à te beneficiũ impetrauimus, quãtũ vniuersi homines in omnibus sæculis bene operãtes nunquã promereri valeremus. Hæc est istorũ hominũ consideratio, & hoc cum Deo agunt, atq; hoc significat

13 nificat verbũ illud: Sub arbore malo ſuſcitaui te. Ecce fratres charissimi, quousq; ineffabilis Dei charitas peruenit. Ecquis hac cõſideratione viuis diuini amoris flammis nõ accendetur? Ideò ſtatim ſubdit ibidẽ diuinus ſpõſus, dicens: Pone me vt ſignaculũ ſuper cor tuũ, vt ſignaculũ ſuper brachiũ tuũ: quaſi dicat; ſiquidẽ ò anima tot, tãtiſq; beneficijs meis te affectã atq; deuinctã animaduertis: conſidera qualem mihi debeas charitatẽ, pone me vt ſcopũ, in quẽ omnes cogitationes, atque opera tua dirigãtur. Cũ igitur tot, tantaq; beneficia adeò indignis hominibus facta, totq; ac tã innumerabiles labores pro illis fuerint tolerati: hæc tamen omnia vnã horã à Dño appellari; nõne admirandũ videtur eorum præſertim iudicio, qui hæc attentè, atq; profundè cõſiderauerint? O ſi hæc ſemper in mẽtibus noſtris impreſſa deferremus, quã potẽs nobis 14 eſſet frænum, quo à tã bono Deo, cuiq; tot beneficijs deuincti ſumꝰ, offendẽdo cohiberemur. ¶ *Sciẽs quia venit hora eiꝰ.* O benedicta ſit talis hora, hora inter cæteras horas perpetuò memorãda. In hora vtiq; conceptus, in hora natus, atque in hora circũciſus eſt: nullã tamẽ illarum tã peculiariter horã ſuam appellat: & ſic dicebat: Nondũ venit hora mea. In ea enim hominum debitũ erat ſolutus; ea mortẽ, ac dæmones erat victurus: in ea nos cum æterno Patre reconciliaturus. Cum autem vtilitates noſtræ eſſent, horã ſuã illã vocat, quia propria bona ſua eſſe ducit, ea, quæ in nos confert. ¶ *Vt trãſeat ex hoc mundo ad Patrem.* Vnde duo ſingularia ſaluti noſtræ documenta poſſumus elicere. Primum eſt, nos diligẽter curare debere, vt hora mortis noſtra ſit. Sic nos admonet Spiritus ſanctus, dicens: Noli eſſe ſtultus, ne moriaris in tempore nõ tuo, habẽ 15 ti plurima breui tempore facienda dicitur deeſſe tẽpus: ſi omnia, quæ in toto vitæ curſu facienda erant, in horam mortis facienda reſeruantur: abſque dubio ad illa omnia facienda tempus deerit: ergo noli eſſe ſtultus ò frater. Nunc cum opportunum tẽpus habes ſalutem tuam diligenter negotiare? ad hoc enim conficiendum, omnes iſti dies vitæ tibi à Domino conceduntur, ne omnia in illam horam differas: fortaſſe enim ad omnia bene conficiẽda tibi tempus non ſuppetet, & ita morieris in tempore non tuo, vel aliter. Mancipium non eſt Dominus temporis vitę ſuæ, ſiquidem non poteſt in eo voluntatem ſuam adimplere, ſic qui ſuorum turpium morum mancipium moritur, difficillimè poterit, quod voluerit, efficere. Ne ſis ergo ò frater, peccatorum tuorum mancipium, nec ea tui dominari patiaris; ne moriaris in tempo-

Canti. 8.

Eccle. 7.

ſimile.

re

re nō tuo: ſed cura, vt illa ſit hora tua: & cum ſpiritus libertate illa 16
quæ ad animæ ſalutē ſpectant, prudentiſsimè poſsis diſponere.
Secundum eſt, quod conſideremus quātū inter boni, & mali obi-
tum intereſt. Obitus namq; boni dicitur trāſitus ex hoc mūdo ad
Pſalm.41. patrem, ſic dixit Dauid. Trāſibo ad locū tabernaculi admirabilis
vſque ad domum Dei. Hæc ſecunda particula eſt declaratio prio-
ris, quę exponit tabernaculum admirabile eſſe domū Dei: ad quā
tranſeunt iuſti, qui ex hoc mūdo penitus purificati egrediuntur:
Ioan.5. & ſic dixit Chriſtus Redēptor noſter: Qui credit in me, tranſiit à
morte in vitā. In quibus verbis vita huius ſeculi mors; beatitudo
autem per antonomaſiam vita à Domino nūcupatur: & quā nos
mortem communiter appellamus, trāſitum ex hac infœlici vita
Simile. ad æternā beatitudinis vitā Dominus vocat. Et quemadmodum
qui maximo ſaltu vult profundā aliquam foſſam prętergre, ne in 17
illam excidat, multò antea curſum aggreditur: nā ſi quietus per-
ſiſtens ſalire conaretur, mirum eſſet illum in ea non perire. Sic igi
tur, vt ex hac morte ad æternam vitam ſaltamus, ne in horribilem
inferni foſſam incidamus, multo antea curſum nos agredi opor-
tet; & amodò ad periculoſum illū ſaltum cōficiendum nos debe
mus præparare, & ſic mors noſtra non interitus quidem, ſed tran-
ſitus ad Patrem meritò poterit appellari. Mors autem malorū nō
Exod.14. ad Patrem quidem, ſed ad æterna tormenta eſt tranſitus. Tranſie
runt filij Iſrael mare rubrum, vt mānā ſuauiſsimo veſcerentur: trā
ſierūt autem ipſum AEgyptij, vt in eo demergerētur, & deinde in
infernum detruderentur. O quantum inter vtrumque tranſitum
Simile. intereſt. Magnum eſt diſcrimen iter eum, qui portum tenet, vt
in patria ſua requieſcat, & eum, qui ex naui deſcēdit, vt captiuus 18
inter hoſtes crudeliſsimos commoretur. Iuſti mortis portum te-
nent, vt in illam ſupernam patriam ingrediantur, vbi dulciſsimis
cęleſtium ciuium amplexibus excipiuntur: mali autem ex huius
vitæ naui deſcendunt, vt in æternam illam inferni captiuitatē in
grediantur. O fratres mei, ego vos ſanctiſsimæ Trinitatis nomine
adiūro, vt ſummopere aduertatis quomodo nauigatis, vt ad illā
beatorum ſpirituum ſocietatem pertrāſire mereamini. Quando
Geneſ.25. mortuus eſt Abraham, dicitur de illo: Congregatus eſt ad popu-
Gene.35. lum ſuum. Etiam de ſancto Iſaac dicitur: Mortuus eſt, & appoſi-
Gene.49. tus eſt populo ſuo. Deque Sācto Iacob: Obijt appoſitus q, eſt ad
populum ſuum. Nobis videntur in morte amici derelinqui, &

amitti,

19 amitti. Veruntamen tunc emigramus, vt veris amicis perfruamur, qui singulari quodam amore nos expectant, quando iam ad eos peruenierimus. Etenim hoc significat populus ille, cui sancti illi Patriarchæ iungebantur: Vtinam in hoc itinere, & nauigatione non pereamus: sed tanquam vera membra cum nostro diuino capite Iesu Christo ad Patrem transeamus.

Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos. Super quo dicit B. Chrysostomus: In finem, id est, semper: & est bona interpretatio. Hoc enim termino assiduo vtitur diuina scriptura ad significãdam durationem, & perpetuitatem, vt: Exurge, & ne repellas in finem. Et, vsquequo obliuiscaris me in finem? Et, Delectationes in dextra tua vsque in finem, id est semper. Et Amos: Si oblitus fuero, vsq; in finem opera eorum. Ita hic in finem, ideſt, semper discipulos suos dilexit, nunquam eos diligere cessauit: nec mortis timore, nec maximorum tormentorum dolore conturbatus est. Nobis autem quæcunq; minima occasio impedimento est, & amoris filum facit infringere. Vel in finem, ideſt, vsq; ad vltimum amoris terminum. Triplex est gradus amoris: Primus pro amico diuitias in discrimen adducere. Secundus, honorem. Tertius, tandem vitam, & personã pro illo offerre. Deus omnes diuitias, hoc est, omnes creaturas suas nobis dedit. Etenim etiã de Angelis dicit B. Paulus, Omnes sunt administratorij spiritus missi propter eos, qui hæreditatẽ capiunt salutis. Nec vero hoc contentus est, sed ipsemet nobis seruiturus aduenit. Etiam pro nobis honorem suum oppossuit. O cle
21 mentissime Domine quot contumelias tam verbo, quam opere passus es. Ille, qui magnopere fuerat collaudatus: quem turbæ suorum omnium immemores per deserta loca sequebantur, per vias publicas vinctus ductus, & quasi taurus exagitatus, ac sacrilegi præconis voce blasphematus: & ille qui totius erat honestatis exẽplum, coram omnibus in cruce pendens, vestibus denudatus est, quo magis illum irriderent. O bone Iesu, ò beatorum omnium gloria & splendor nescio vtrum sacratissima viscera tua crudelius transfixerit, hęc ne verecundia, qua confusus fuisti, an dolor, quem ex clauorum affixione percepisti, nescio vtri maiores gratiarum referam actiones. Non solum autem honorem, sed & vitam etiam obtulit. Ideo dicit B. Augusti. Dilexisti me Domine plusquam te, quia mori voluisti propter me.

Chrysost.

Psal. 43.
Psalm. 12.
Psal. 16.
Amos.

Hebr. 1.

Math. 21.
Ioan. 6.
Lucæ. 24.
Matt. 27.
Mar. 15.
Ioan. 19.
Augusti.

Et

Et cœna facta, &c. Iudicium, 6. legitur, quod cum seruus quidam Dei agnum, & azymos panes in petra collocasset, ignem ex ipsa petra prodijsse, atque illa omnia deuorasse. B. Ambrosius dicit, Ignem ex petra, qui est Iesus Christus, exijsse & illo Paschalis agni, & azymorũ panum sacrificium consumptũ fuisse, diuiniq; amoris eius igne veteri legi finẽ impositũ fuisse. Hic est ignis sacrificij quo Nazaræi capillos suos cõburebant. Hoc enim igne vniuersas superfluas curas, quæ per capillos significantur cõsumi oportet in nobis, ita, vt omnes cogitationes nostræ deuotæ, sanctæque sint. O diuina petra per ineffabilem clementiam tuam te suppliciter exoramus vt ex ardentissimo amoris tui igne aliqua pruna in corda nostra prolilias, qua cõburamur, atque ab vniuerso malo purificemur. Vt igitur Dominus illi sacrificio finem imponeret, cùm discipulis suis cœnauit. Atque etiam ob aliam præcipuam causam cum illis cœnauit. Ad cuius intelligentiam animaduertendum est Christum Redemptorem nostrum Magistrum, Dominumq; nostrum esse, sicut ipse discipulis suis peracta hac diuina cœna, dixit, *Vos vocatis me Magister & Domine, & bene dicitis, sum etenim.* Et quãuis tanquam Magister, plurima sancta documenta tradiderit, duo tamen præcipue docuit, sicuti dixit: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Scotus dicit, quod quemquam esse mitem, est ad omnes labores perferendos, qui sibi amicorũ suorum causa prouenerint, esse paratissimum, absque eo q; alicui resistat, aut officiat. Et in hac apertius quam in alia re amicitia demõstratur. Quia vero diuinum redemptorẽ se mitissimũ esse docere, difficillimum erat, sanctique Apostoli rudes erant ad intelligendum quomodo vita passura esset mortem. Et cum magister rudes, atque ineptos discipulos obscurum aliquid docet, illud sæpissime repetit, & similitudinibus illustrat, quousque discipulis clarum, atque intelligibile reddatur: labores quos sanctissimus Magister passurus, & mansuetudo, qua nemini resisturus erat, sublimis, atque difficilis materia erat: & idcirco illam sæpenumero eis repetijt, dicens. Ecce ascendimus Hierosolymam, &c. At ipsi nihil eorum intellexerunt: erat enim verbum istud absconditum ab eis. Cum autem optimus Magister animaduerteret eos mansuetudinis lectionem non intellexisse, curiosam, & perspicuam eis similitudinem adducit: vt per eam ipsius mansuetudinem intelligerent. Et ad hoc cum illis cænat, assumque agnum ad mensam iubet afferri:

Ambros. prolog. de Spiritu sancto.

Num. 6.

Matth. 11:

Scotus in. 3. d. 34. q. vnica.

Simile.

Luc. 18.

O quam

25 O quam propria similitudo. Nō dubito, quin si discipuli illam statim intelligerent, sicuti postea intellexerunt, singulis morsibus ab eorum oculis lachrymæ prorupissent. Posset eis Dominus dicere, Ecce, quod dicebam vobis, contemplamini me esse hunc agnum, immaniusque quàm illum cernitis me esse tractandum. Hic enim agnus occisus est, & postea excoriatus, atque assatus fuit: ego autem viuus excoriandus, atque in veru crucis ponendus, atque innumerabilium laborum, ac dolorum igne assandus sum. Diuinus autem Magister similitudinem adduxit, sed pro tunc eius expositionē siluit: quia opportunius illam declaraturus erat, vt illi & per illos nos oēs veri ēmites esse disceremus. Lectionē vero humilitatis; etsi sæpenumerò illos erudijt, sicuti cum eis dixit: Quicunq; voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister. Et cū eis Matt. 20.
26 dixit: Qui se humiliat, exaltabitur: nec eam bene intellexerunt. Luc. 14.
Ideò admirabilis humilitatis eis hodie adducit exemplum; quasi diceret eis. Contemplamini, cùm ego Deus omnipotens sim, vos autem pauperculi piscatores, me pallio depositō linteo præcingi, atque ad pedes vestros vos lauaturum prosterni. Quod si facerē, nonne vobis hæc cordis humilitas esse videretur? Animaduertite igitur, atque attentè perspicite, quomodo ego illud facio, siquidē me verum Deum atq; hominem esse creditis: & sic eorū pedes lauit. Atque illa fuit perspicua similitudo, qua & illos, & nos veram humilitatem erudijt.

Et ideò dicit Sanctum Euangelium: *Surgit à Cœna*: Quæ angu-
27 stia est ista Domine quæ cor tuum occupauit? Heu Deus meus etiam in cœna ab amore compellaris, id est, (*Eres falteado.*) Prosternitur potentissimus ille Dominus, in cuius conspectu cælum & terra, atque inferi flectuntur. *Et cœpit lauare pedes discipulorum suorum*. O profundum infinitæ probitatis, & charitatis pelagus, quid de te dicam? O cœli, ô terra, ô elementa, ô sol, & luna, ô splendentia cœli sydera à rapidissimis vestris motibus quiescite, & hunc tam profundæ humilitatis actum animaduertite. O sublimes Seraphim coopertis vultibus proclamate: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth, ne mundus autorem suum ignoret, cum illum adeo dissimilibus vestibus indutum, tamque humili atque abiecto operi intendentem perspiciat. Pro magna humilitate, & subiectione dixit illa prudentissima

tissima Abigail seruis Dauid: Ecce famula tua sit in ancillam, vt 28
1.Reg.25. lauet pedes seruorum Domini mei. Nũc autẽ potentissimus Deus quasi mancipium seruorum suorũ abluit pedes. Ecce (ait B. Augu
Augusti. stinus) manus quibus æternus Pater omnia tradidit. (*Sciens quia omnia dedit ei pater in manus*) Nunc hominũ pepibus suppositas. Qua
sup. h unc locum. si res maximæ admirationis dicta est: Mulier quędã lunam sub pe
Apoc.12. dibus habuisse. Maior excellentia, & magnitudo est hęc hominũ, scilicet, ipsum Deum sub pedibus habere. Sponsa dicebat:
Canti.2. Læua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Maior vtique excellentia, atque magnitudo est hunc ipsum sponsum, vtra
que manum piscatorũ pedibus submittere. Admirabatur Dauid
Psalm.8. Deum sub hominum potestate posuisse oues, & boues vniuersas, insuper & pecora campi: omnia (inquit) subiecit sub pedibus eius.
Maius autẽ est sub pedibus potẽtissimas illius manus habere, qui 29
omnia creauit; cœpit lauare. Hodie incipit, & cras lauacro finem imponet, cum dicet in cruce: consummatũ est. Hodie aqua, cras
autem sanguine lauabit. Hodie serui formam accepit, cras vero in
ter duos latrones suspensus, latronis speciem assumet, vt peccato
res discant humiliari, atque huius superbiæ, quæ omnia cõturbat,
crura nouerint ascindere.

Augusti. *Venit ergo ad Simonem Petrum.* Beatus Augustinus super hũc lo
cum venerabilem Bedam secutus dicit, priùs Dominum ad Bea
tum Petrum, tanquam ad caput, quod futurum erat Ecclesiæ, ve
nisse; qui cum eum iuxta se perspiceret, præ miraculosi operis,
quod videbat, splendore animo conturbatus, dixit ei; *Domine tumi*
hi lauas pedes? Mihi (in quã) piscatori, & peccatori? *Quod ego facio, tu*
nescis modo. Nunquid arbitraris me, quasi seruum velle te, quasi do 30
minum abluere? longè opinione falleris. Lauo vtique te, vt humili
tatem peccatorum purificatricem te doceã: quapropter non opor
tet te huic operi resistere. Nunquid tibi bonum esse videretur, si
Simile. volenti fullone immundum pannum abluere, diceret ille: Nequa
quam mein mundum pannum à te rationali creatura ablui pa
tiar? Attende panne (diceret illa) non te abluo eo quod me nobi
liorem, quam te esse ignorem: sed vt siquidẽ mihi seruiturus es,
ablurus, non obscœnus mihi deseruias. Sic ego ò Petre non te
abluo eo quod qualis vterque nostrum sit, ignorem, sed vt mihi
mundus & immaculatus deseruias. Recusanti adhuc Beato Pe
tro, dixit Dominus: *Si nõ lauero te, non habebis partem mecum.* Pars il

la

31 la eſt gloria, de qua Dauid: Dominus pars hæreditatis meæ. Et qui vnum veniale peccatum habuerit, non ingredietur in illam quouſque ab eo purificetur. Quantum malum eſt peccatum: ſiquidem cuncti ciues cæleſtes non ſufficient à Domino impetrare, vt quandiu anima veniali culpa fuerit maculata in cælum Domino fruitura conſcendat, quod nos magnopere deterrere deberet, ita vt non ſolum à lethalibus, ſed à venialibus, etjam peccatis diligentiſsimè caueremus. *Pſalm. 15.*

Accedit poſtea clementiſsimus Dominus ad pedes Iudæ. Eia infœlix peccator conuertere. Attende Deum ad pedes tuos proſtratum hoc à te poſtulare. O immenſam Dei miſericordiam! Reus vtique ad confeſſarij pedes ſe proſternere conſueſcit: Ho-
32 die ad rei pedes ſe confeſſarius proijcit, eumque cum pace, & venia roga. O filiæ Sion venite, & videte rem hanc tam obſtupendam. Huc vſque amoris beneficium peruenire poteſt. Ecce Deũ ad pedes diaboli proſtratum, quia vnus ex vobis diabolus eſt. O peccator, qui nunc me audis, quoties tibi Dominus pacem obtulit, & nunc etiam te ad veniam inuitat. Caue frater ne illam deſpicias, ſicut hic infœlix diſcipulus, ne cum eo perpetuis cruciatibus contorquendus in infernum deſcendas. Cum diſcipulis ſuis cœnando, eorumque pedes abluendo tanquam bonus Magiſter humilitatis, ac manſuetudinis lectionem Chriſtus Redemptor noſter erudiuit. Siquidem autem Magiſter eſt, & Dominus, ac talis Dominus, quandoquidem ſe Magiſtrum eſſe demonſtrauit, rationi conſentaneum erat, vt & Dominum munificentiſsimum ſe præberet. In tribus maximè rebus ſe quiſquam magnificum
33 eſſe Dominum manifeſtat: potentia, ſcilicet, miſericordia, & magnificentia. Hæc autem omnia in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento, quod illic inſtituit, Dominus demonſtrauit. Dicit Sanctus Moyſes: Date magnificentiam Deo noſtro. Adeo vſi- *Deute. 32.*
tata ſunt in hac noſtra tempeſtate magnificorum pronomina in Epiſtolarum ſuperſcriptionibus imponi, vt vix reperiatur homo quantumcunque vilis conditionis ſit, qui in atramento & papyro non ſit magnificus: quæ quidem nigra, & vana magnificentia eſt; nobis enim miſerorum, & illiberalium nomen aptius competit. Nam vt dicit Ariſtoteles: Illeberalis, & arctus quod con- *Ariſtot. 4. Ethico.*
ſumit: cùm triſtitia & amaritudine conſumit. Et nos quidquid temporis, pecuniarum, atque verborum in Dei miniſterio con-

sumimus, cum tanto mœrore, & parcitate consumimus, ac si il-
lud perderemus. Non ita est, cum omnia in mundi seruitute di- 34
spendimus, quia illa cum maxima alacritate, & gaudio consumi-
mus, & cum tã arcti, atque illiberales nos in Dei ministerio præ-
beamus, magnifici tamen volumus appellari. Dicit igitur Sanctus
Moyses: Ne arripiatis ò mortales nomen, quod vobis non conue-
nit, sed date magnificentiam Deo nostro: illi enim vni competit.
Veruntamen notandum vobis est dilectissimi in nullo operum,
quæ Deus à mundi constitutione, quousque semetipsum homi-
nibus tradidit, operatus est, se se adeo magnificum præstitisse. Vt
Aristot. enim dicit Aristoteles vbi supra, duo requiruntur ad magnificen-
tiam faciendam: vnum videlicet, ex parte operis, alterum vero
ex parte operantis. Ex parte operis, quod sit maximi sumptus: ex
parte verò operantis, quod cum ipsius magnitudine conueniat. Si 35
enim respectu vnius ducis, eiusq; copijs cõsideratis opus aliquod
magnificentia dicitur: sique Rex idem opus fecerit, non magnifi-
centia quidem, sed liberalitas appellabitur: multum enim à regia
magnitudine degenerat. Videamus nunc quidnam consumpserit
Deus mundum, & omnia, quæ in eo sunt, efficiens? Nihil vtique
neque ex domo sua quicquam dispendit. Nam Deus est infini-
tus, & si omnia eius opera cum eius magnitudine cõferantur, qua-
si nihil esse videbuntur; & maiores sumptus facit Rex vnum mi-
nutum largiendo, quam Deus vniuersum mundum creando. Nam
Rex tot minuta posset erogare, vt nihil illi penitus remaneret, Deꝰ
autem postquã innumerabiles mundos creasset, tam diues sicut
antea persisteret. Ergo sicut Rex non est appellandus magnificus
cum vnum minutum tribuerit, nec magnificentiam facit: sic etiã 36
Deus & minus quidem, nec magnificentiam fecit, cum mundum
construxerit, iuxta doctrinam Aristotelis, licet Deus magnifican-
tissimus sit. Quando autem seipsum largitus est, tunc secundum
probitatem magnitudinẽq; suam donũ cõcessit, donum vtiq; in
finitum: in quo magnificentiã suam ostendit, sicut in sacratissima
incarnatione, atq; in admirabili huius diuini Sacramẽti institutio-
ne, in qua infinitã magnificentiam, infinitam misericordiã, infini-
tam denique potẽtiam demonstrauit. O benedictus, & glorificatus
sit talis Deus, qui tanto opere nos voluit honestare, ac magnificare.

Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus. Et in eius discessu
omnia in manibus nostris collocauit, dicens: Accipite, &
mandu-

manducate. Hoc eſt corpus meum. Huc vſque dicebat Dauid,
37 quaſi rem maximam, Anima mea in manibus meis ſemper. Nunc Pſal. 118.
autem poſſumus dicere, Deus in manibus meis, Deus in ore meo,
Deus in pectore meo. O fœlices nos, ſi tanto beneficio debitas gratiarum actiones referre nouerimus. Tam ineffabile eſt hoc beneficium, vt intelligens Chriſtus Redemptor noſter fieri non poſſe,
quod homines tanto beneficio ſatis dignas gratias agerent,
nec Deum ſicut oportebat, propter illud collaudare: idcirco hic ipſe diuinus Dominus, qui hoc in nos beneficium conferebat, quatenus homo pro illo æterno Patri gratias egit: & ſic quo tempore
diuinum hoc ſacramentum inſtituit eleuatis oculis in cælum, gratias egit, quia tale remedium humanæ fragilitati voluit adhiberi.
38 Atque in hoc etiam nos Dominus docuit, ne diuinam Maieſtatē
laudare ceſſemus, protam ſingulari, ac ſupremo beneficio. In voce
exultationis, & confeſsionis ſonus expulantis dixit Dauid. Nihil Pſal. 41.
aliud ex ore diuinum hunc cibum comedentis, niſi vocem exulta
tionis, lætitiæ, & laudis oportet audiri. Videntes filij Iſrael, dixe- Exo. 16.
runt, Manhu: nonnulli tenent illos hoc per contemptum dixiſſe,
quaſi dicerent, quid? hoc ne eſt magnum donum, quod nobis pro
miſerat Dominus? (Etenim ingrati omnia comminuunt,) Pretioſum quid nobis ab eo dandum eſſe credebamus: videte autē quid
nobis tribuit. Alij vero, & melius dicunt illos hoc præ admiratione dixiſſe, & ita ſequit in textu: neſciebāt enim quid eſſet, & quia
quo nomine illud appellarent, ignorabant, donum vocauerunt,
quia Man in Hebræo donum ſignificat, & Hu, id eſt, hoc, quaſi di-
39 cerent: Hoc eſt vere magnum, & inſigne donum Dei. Eſſe autem
hunc legitimum huius verbi ſenſum patet, inferius enim dicit,
Appellauitque domus Iſrael nomen eius: Man, id eſt donum: ex
quo apparet illos cognouiſſe Manna illud cæleſte donum eſſe Dei,
quod eius liberalitate ſibi indignis donabatur, & ſic confeſsi ſunt.
Sic igitur vniuerſa Dei dona nos oporret accipere: omnia enim beneficia abſque meritis noſtris in nos Dominus confert: Super omnia vero ei gratias agere debemus, pro eo quod propter nos ſe
hominem fecerit, & pro nobis mortuus fuerit, ſe ſeque in animarum noſtrarum remedium tam magnifice nobis in cibum tradiderit, & cum admiratione, ac iubilatione oportet nos dicere:

Manhu,ò quam maximum donum eſt hoc,benedictus, & glo- 40
rificatus ſit, qui nobis tale concedit. Vt autem quantum in vos
beneficium conferatur, cum ad hanc ſacroſanctam menſam ſe-
dere iubeamini, vobis apertius innoteſcat: exemplum hoc ad-
notate. Inter vltima verba, & præcepta, quæ Dauid moriens fi-
3. Reg. 2. lio ſuo Salomon propoſuit,fuit vnum, & nimis principale quod
filios Berzelai ſemper ad menſam ſuam faceret conſidere. Filijs
(inquit)Berzelai reddes gratiam,eruntque comedentes in men-
ſa tua:occurrerunt enim mihi, quando fugiebam à facie Abſa-
lonis fratris tui: quaſi diceret:cum fere vniuerſus populus Iſrael
Abſalonem ſequens me deſtituit, tunc iſte fidelem ſe ſe mihi
amicum præſtitit. Neſcio vtique, vtrum in hac re potius admi-
remur, an fidelitatem Berzelai,qui eo tempore cum tanto vitæ
ſuæ diſcrimine Dauidis partes ſecutus eſt (ſi enim Abſalon vi 41
ctor exiſteret,ſicuti circunſpectiſsimus quiſque poterat ſuſpicari:
quid de Berzelai fieret)an de optimi regis gratitudine: qui non
contentus eſt quandiu vixit maxima in hos beneficia conferre:
ſed cum iam prope obitum eſſet,animamque(vt aiunt) in fauci-
bus haberet,cùm vix homines ſui ipſorum meminiſſe conſueſ-
cunt,diligenter Salomoni commendat,vt eos ad menſam ſuam
collocet:quæ quidem menſa talis erat,vt illum inter cætera Regi-
na Sabba,magnopere fuerit admirata.quam maximi æſtimarent
hi,eicite mihi,quamque fœliciſsimam ducerent parẽtis ſui fideli
tatem erga Dauid,ſiquidem ex illa tantum ſibi honoris,atque vti
litatis euenerat? Ex quo conijcere poteritis,quam fœlices, atque
beatas iudicabunt ſancti in cælo lachrymas,quas in hoc ſæculo in
peccatorum remiſsionem effuderunt,laboreſque, quos propter 42
Dominum pertulerunt:propter quos tanta nunc gloria perfruun
tur. Attamen ad propoſitum redeũtes dicimus,ſicut liberis Berze
lai, propter parentis merita ſingulare illud,atque magnificum be
neficium factum fuit:ſic æternum Patrem propter merita Saluato
Iſai. 9. ris noſtri Ieſu Chriſti(qui apud Iſaiam futuri ſæculi pater appel-
latur)hoc in nos tantum, tamque excelſum beneficium abſque
noſtris meritis contuliſſe, videlicet, vt in hoc exilio ad diuinæ
Maieſtatis ſuæ menſam ſacratiſsimam ſedeamus. Oportet autem
nos animaduertere quæ dicit Beatus Paulus, de hoc diuino ci-
bo,

43 bo loquens: Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat: qui enim manducat indigne, iudicium sibi manducat. Maximã affert admirationem considerare, quanta cum reuerentia, & puritate præcipiebat Deus, vt vasa & reliqua omnia supellectilia templi tangerentur. Quæquidem vmbra erant, atque figura huius altissimi mysterij. Præcepit Deus, vt quotiescunq; Aaron summus sacerdos, eiusque liberi in tabernaculum fœderis essent ingressuri, manus, pedesq; abluerent, ne fortè morerentur. Et alibi: Omnis homo, qui accesserit de stirpe vestra, ad ea quę consecrata sunt, & quę obtulerunt filij Israel Domino, in quo est immunditia, peribit coram Domino. Et Sacerdos Abimelech noluit sacrum panẽ Dauidi, & seruis eius concedere, quousq; illos mundos esse maximè à mulieribus, certô cognouit, quod summoperè notandum
44 est. Circa quod B. Hieronymus: Si panes propositionis ab his, qui vxores tetigerunt, comedi non poterant, quantô magis panis, qui de cœlo descendit, non potest ab his, qui coniugalibus paulô antea vacauere amplexibus, violari, atq; contingi? non quod nuptias condemnemus, sed quod eo tempore, quo ad tremendum Domini corpus accessuri sumus, vacare carnalibus operibus non debemus. Hoc tamen dictum B. Hieronymi secundum congruitatem, non secundum necessitatem oportet intelligi. Vnde vtrum talis diuinum Eucharistiæ Sacramentum debeat accipere, necne, sub iudicio est relinquendum: sic tenet Beatus Thomas. Quæ cum ita sint fratres charissimi, sic ad hanc sacrosanctam mensam curemus accedere, vt tantum bonum pro culpa nostra, non nobis in malum conuertatur, sed nobis medicina,
45 vita, atque gratia sit, qua cælestis gloria comparatur,

Amen.

1. Cor. 11. Exod. 30. Leuit. 22. 1. Reg. 21. Hiero. sup. Matt. S. Thom. 3. p. q. 80. art. 7. ad secundum.

Sermo in Paſsione Domini.

Hoc enim ſentite in vobis, quod & in Chriſto Ieſu.
Ad Philip. 2.

IAM Sublimibus myſterijs recenſendis, ſicut hæc, de quibus in præſentiarum nobis agendum eſt, Angelorum linguis, inflãmatiſsimorum q; Seraphim amore, ac ſpiritu opus eſſet. Nã dolores Chriſti Redemptoris noſtri, ſanctiſsimæq; Paſsionis, & mortis ipſius myſteria guſtatu quidem aptiora ſunt, quàm dictu. Te igitur ô Chriſte flagellis cæſe inuoco, ac ſuppliciter exoro, vt in ijs, quæ dicturus ſum, linguam meam dirigas, corque meum atq; omnium circunſtantium tenerũ reddas, vt hæc omnia ſicut oportet, perſentire valeamus. Voſq; ô catholica corda, huius diuini Domini nomine adiuro, vt eadem, ſicut in his verbis B. Apoſtolus vos admonet, ſentiatis. Si Dauid imperauit, vt fœminæ Iſrael lamentari diſcerent, ad Saulis & Ionathæ obitum deplorandum, & ipſe collachrymans dicebat: Saul, & Ionathas amabiles, & decori valdè in vita ſua, in morte quoque non ſunt diuiſi: quanto magis ratio poſtulat, vt deploremus, & deplorare alios doceamus mortem ſanctiſsimi Ieſu, & ineffabilem dolorem ſanctiſsimæ genitricis eius multô quidem amabiliores, atque pulchriores Saule, & Ionatha in vita ſua, & in omnium ſeculorum temporibus, qui nec in ipſius morte ſeparati ſunt: ſed iuxta crucem, cui ſacratiſsimus filius pendebat affixus, ſtabat doloroſa mater, ſicut dicit Beatus Ioannes: Stabat iuxta crucem Ieſu mater eius. Quemadmodum membra illuc occurrere conſueſcunt, vbi præcipuus corporis dolor viget. Sicuti ſi vobis ſtomachus dolet, ibi manus apponitis, & ſuper illum recumbitis: ſi dentibus laboratis, ſtatim caput deflectitis, & manus illis imponitis, quia illic totus dolor afsiſtit: ſic etiam virgo mœſtiſsima cruci adhæſit, quia illic totus ipſius dolor aderat. Illic erat plaga, quæ eius viſcera vulnerabat, atque idcircò illinc non recedebat. Quòd ſi multitudo filiorum Iſrael planxit obitum Aaron, qui obijt in monte Hor, planctuſque illorum

2. Reg. 1.

Ioan. 19.

Simile.

Nume. 20.

4 lorum integrum mensem duravit, quanto magis nos Christum verum, ac summum totius mundi Sacerdotem oportet lamentari, qui in monte Calvariæ mortuus est? Aaron mortuus est, ne in terram promissionis ingrederetur. Christus autem reparator noster obijt, vt nos in veram promissionis terram, quæ est cælestis gloria, introiremus. Si igitur obitus Aaron triginta dies deploratus est: multo magis huius summi Sacerdotis mortem toto vitæ nostræ tempore debemus lamentari. Quod, sicut Beatus Augustinus exaggerat, maximi meriti est oblatio. Quamobrem sicut in alijs concionibus ad benedicendum, atque ad bene operandum gratiam postulamus: sic hodie ad benedicendum, bene operandum, bene sentiendum, ac denique bene deplorandum illam debemus exposcere. Confidenter sperare possumus, 5 sacratissimam virginem Mariam Dominam nostram auxilium, gratiamque nobis impetraturam esse, vt quod ipsa persentit, nos quoq; aliquo modo sentiamus. De qua verba illa Hieremiæ merito dicere possumus: Magna est velut mare contritio tua; quis medebitur tibi? Tantum excedit dolor tuus, ô virgo purissima cæteros omnes dolores, quantum mare cæteris fluminibus antecellit. Et quemadmodum in mari nulla est gutta aquæ, quæ non sit salsa, & amara: sic nihil erat in corde sanctissimæ virginis, quod eam non afflligeret. Et sicut in mari vnus fluctus alterum sequitur, & omnes in littore confringuntur, sic etiam in huius tristissimæ genitricis corde altera pœna, & dolor, alterum sequebatur, & cuncti in virginalibus ipsius viscerib⁹ trangebantur. Quis medebitur tibi, siquidem medicus, qui dolori 6 cordium medebatur, hodie inter duos latrones moritur, crucifixus? Tanto dolore, atque afflictione pretiosissima hæc virgo affecta est, cum quia delicatissima, & maxime compassiua erat, & si canem in via dolores perpeti cerneret, illum miseraretur quanto magis filium suum, & talem filium tot labores patientem perspiciens: tum etiam, quia semper domi inclusa morabatur, nec quenquam vllo vnquam tempore vapulare, crucifigi, aut contorqueri perspexerat, & primus quem in vita sua tormenta perpeti vidit, fuit dulcissimus, atque amantissimus ipsius filius: atque ideò isthæc clementissima eius viscera crudelius transfigebant.

Augustin. to. 10. 193. B.

Thren. 3.

Simile.

Siquidem igitur innumeros hos dolores tantopere sensit, illam

supplicitèr exoremus, vt ab amantissimo filio suo nobis gratiam 7
consequatur, quò ad ipsius imitationem aliquid nos etiam sentiamus: dicentes singuli deuotissimè, Aue Maria.

Hoc enim sentite in vobis. Sicut pretiosissima diuini Saluatoris nostri Passio, est vna ex mirabilioribus, quas Deus pro nobis in hoc seculo fecit, nec faciet: sic est res maioris doloris, atque tristitiæ, quam omnes, quæ sunt, fuerunt, & futuræ sunt. Et hinc est, quòd quando Deus illam prophetis reuelabat, & præcipiebat vt populis prædicarent, alter dicebat: Lingua mea adhæsit fauci-
Psal.21. bus meis. Alter dicebat: Domine quis credit auditui nostro? Al-
Esai.53. ter verò dicebat: Audiui auditionem tuam, & timui. Alter mise-
Habac.3. rum hoc & lamentabile tempus in spiritu contemplans, dicebat:
Hiere.9. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte. Ideò decreuit diuina Prouidentia, vt 8
in dolorosa Redemptoris mundi morte, insensibiles etiam creaturæ sensationem facerent, lapidesque adinuicem confringerentur, vt significaret eos, qui talem mortem non sentiunt, atque dolent, lapidibus ipsis insensibiliores esse. Sanctus Propheta Zacharias sa-
Zach.12. cratissimum hoc mysterium referens, dicit: In illa die quæram conterere omnes gentes, quæ veniunt contra Hierusalem, & effundam super domum Dauid, & super habitatores Hierusalem spiritum gratiæ, & precum, & aspicient ad me, quem confixerunt, & plangent eum planctu quasi super vnigenitum, & dolebunt super eũ, vt dolet solet in morte primogeniti. In die illa magnus erit planctus in Hierusalem, sicut planctus Adrademmon in campo Mageddon & plangent terra familiæ, & familiæ seorsum, & mulieres
Ioan.19. eorum seorsum. B. Ioannes declarauit hanc prophetiam de Christo 9
Redemptore nostro intelligi. Nam cum omnia mysteria sanctissimæ passionis Domini retulisset, & quomodo in cruce expirauit, sacratissimoq; eius latus lancea vulnus fuit inflictũ, addidit dicens. Facta sunt hæc, vt Scriptura impleretur: videbunt in quem transfixerunt, quæ est hæc quam modo retulimus. Quapropter per gentes quas sanctus Propheta dicit in die illa, Domino fuisse contritas, diaboli significantur. Et in ipsa die super Ecclesiam suam, quę per domum Dauid, & habitatores Hierusalem significatur, sacratissimum sanguinem suum effudit, qui est spiritus gratiæ, & precum: quia in virtutem huius pretiosi sanguinis meritũ consequuntur preces nostræ, & per eum gratiam comparamus. Et dicit in hac die

illos,

10 illos, qui eum crucifixum perspexerint, esse plancturos. Nō solum autem, qui tunc eum corporalibus oculis viderunt, verū & nos etiā qui ipsum fidei oculis spiritualique cognitione perspicimus, quasi super vnigenitum planctum maximū edere debemus. Vt autem Sanctus Propheta rem amplius exaggeraret, addidit: sicut planctus Adrademmon in campo Mageddon. Vnus ex præcipuis, & nimium celebratis planctibus, qui fuerunt apud Hebræos, fuit hic & factus est pro rege Iosia vt patet in Paralipomenone, vbi dicitur: vniuersus Iuda, & Hierusalem luxerunt eum: cuius omnes cantores, atque cantatrices vsque in præsentē diem lamentationes super Iosiam replicant. Dicitq; supremum hunc defectum omnes familias, & mulieres à viris segregatas esse plancturas. Aduertite quam singularem admonitionem nobis hic S. Propheta præbet. 2. Para. 35.

11 Nunc enim rationi consentaneū est viros ab vxoribus segregari, vt melius valeant lamētari. Et siquidē segregari nequitis: facite quod dicit B. Augustinus quando Christianus solus esse non potest, vt sanctissimam Domini passionem lamentetur, cogitet se solum esse nec rem tam dignam fletu coram alijs deplorare erubescat. August.

Patriarcha Iacob in lectulo suo liberis suis circunstantibus, eique ministrantibus obijt, & aromatibus vnctum eius cadauer ductum fuit à filijs eius, vt in sepulchro patrum suorum sepeliretur. Vbi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi impleuerunt septem dies. Vnde locus ille vocatus est: Plāctus Aegypti. O fratres charissimi hodiè moritur maximus Iacob Iesus Christus non senex quidem, neque annorum plenus, sed in florentiori ætatis suæ tempore: videlicet tricesimum tertium annum peragens: Genes. 40.

12 non in lectulo quidem filijs circunseptus, sed in cruce inter duos latrones, non consolatus quidem sed blasphematus, varijsque contumelijs affectus. O afflictissime Iesu quomodo potest te non flere Aegyptus? quomodo fieri potest quod cum te tot laboribus, atque tormentis cruciatum contemplemur, viscera nostra non abscindantur, teque non tantum septem dies, sed toto etiam vitæ nostræ tempore lamentemur, ô quam merito queritur Deus de illorum inhumanitate, qui hoc non sentiunt, per Esaiam prophetam dicens: iustus perit, & non est qui recogitet in corde suo. Iustus per Antonomasiam est Christus. Sic eum vocat æternus pater per Esaiam dicens: prope est iustus meus. Cumq; hic iustus iustorum moriatur, non est qui eum in corde recogitet, idest, qui eum iterum Esai. 57. Esai. 51.

atque iterum, ſicut oportet, animo contempletur. Sicut oportet 13
Exod.12. (inquam) Ad quod ſciendum eſt, præceptum fuit à Deo, vt ita agnus frangeretur, vt per iuncturas ſcinderetur, & qui eum diuideret nullũ illius os infringeret. Videamus nũc: ecquid ſignificabat iuncturas agni tenere? ſignificabat, nos oportere ſcire ſanctiſsimam Domini paſsionim contemplari, & quia hæc eſt doctrina notatu digniſsima, animaduertite ſacratiſsimam hanc paſsionem tripliciter conſiderari poſſe. Primo eius effectus conſiderando, qui fuerunt mundi redemptio, & nos cum æterno patre reconciliari. Secundo maximam Chriſti Redemptoris noſtri innocentiam tormentorum que, quæ paſſus eſt rigorem recogitando. Tertio tandem, & vltimo cauſam, quare hæc omnia paſſus eſt, contemplando, quæ quidem fuerunt peccata noſtra. Quantum ad primum eius paſsione poſſumus gaudere, ſic vt ipſe dixit, congratulamini 14
mihi, quia inueni ouem, quæ perierat. Quantum ad ſecundum, ſcilicet, ad innocentiam naturale eſt homini perſpicienti innocentem virum tam crudelia tormenta patientem contriſtari, eique
Luc.15. compati. Quantum ad tertium, quæ ſunt peccata noſtra, iam videris quanto opere plorare teneamur, eo quod peccata noſtra ſanctiſsimæ ipſius mortis cauſa fuerunt. Nõnulli etenim benedictam hanc paſsionẽ nimis ſuperficialiter contẽplantur. Quando prædicatur quomodo Dominus vinctus, flagellatus, ſpiniſq; coronatus eſt, illi cõpatientes plorant, ſicut compaterentur, ſi quemcunque iuſtum, atque innocentem mori perſpicerent, neque vlterius progrediuntur: & hoc eſt agni iuncturas non tenere, ſicut ait Lactan-
Lactant. lib. 4. de diuin. inſtit. ca. 18. tius Firmianus ad hoc propoſitum. Non enim (inquit) Gabianã, 15
crucem deſcribimus, hominẽ Romanũ actum in crucẽ. Gabianus nobilis vir Romanus innocens cruci affixus eſt. Non ſic tantũ Domini paſsionem vos ſentire oportet, vlterius cõſideratione progrediendũ eſt. Contẽplari etenim debetis illam eſſe animę veſtrę medicinam, atque ſalutem, amoremque, quo Dominus illam paſſus eſt cogitare debetis, & vos peccatis veſtris illius mortis cauſam fuiſſe. Et ſic illam deplorantes peccata, etiam veſtra plorare, illiuſque Domini, qui pro vobis talia paſſus eſt inflãmatiſsimo amore debetis accendi. Ideò ipſe dixit plorantibus mulieribus: Filiæ
Luc.23. Hieruſalem nolite flere ſuper me, ſed ſuper vos ipſas flete. Flete (ait) me, ſed vlterius pertrãſite, & vos ipſas in me flete. Et hoc erit agni iuncturas tenere: vt exinde grati, contriti maneatis, diuinãq;

probi-

16 probitatē ardentissimè diligatis,& peccatū, maximo odio habea
tis siquidem tam pestifer morbus est,vt tali medicina indiguerit.
In hac sancta doctrina innitentes fratres charissimi facite,quod
vobis dicit B. Paul *Hoc enim sentite in vobis, quod & in Christo Iesu.*
Id est,dolores,quos hic optimus Dñs perpessus est, in vosmet ip-
sos trāsferte:vosq; metipsos illos tolerare contēplamini. Et sic ali
quid ex multis,quę ipse sentit,sentire poteritis: Nā omnia isthęc
sentiri est impossibile,tot enim,tantiq, fuerunt dolores, quos hic
bonus Iesus passus est,vt cùm illos Deus vellet inscribere,& depin
gere,in diuersis hominibus eos depinxerit,nullum quippè vas,ne
que creatura erat,quæ tot tormenta capere posset. Et ita tormen- *Gene.4.*
ta,quæ passus est Sanctus Abel,cum in agro à fratre suo Cain in *Matt.27.*
teremptus est,figura fuerunt,tormentorum,quę Christus Redem *Marc.15.*
17 ptor noster in monte Caluariæ pertulit & afflictio, quam Sāctus *Luca.23.*
Noe passus est cum cognouit se à filio suo discoopertum fuisse at *Ioan.19.*
que ipsius verenda detexisse etiam fuit figura angustiæ,atq; affli *Genes.9.*
ctionis,quā honestissimus Iesus persensit,cū se vestimentis omni
bus in omniū conspectu spoliatū vidit,cum illum populus illude
bat, quem ipse anteà vt filium charissimum diligebat. Et dolor, *Genes.21.*
quem pertulit patriarcha Abraham,cum Deus illi præciperet, vt
filium suum Isaac proprijs sibi manibus immolaret: & quem sen
sit sanctus adolescens,cum se super ligna deuinciri passus est,cum
que parentis sui ictum iam sibi perspexit imminere:hæc omnia
fuerunt delineamenta eorum,quæ mansuetissimus, atq; obedien
tissimus Iesus patris sui imperio tolerauit. Et lachrymæ,quas San *Gene.37.*
ctus Iacob effudit,quando charissimi filij sui Ioseph vestem san-
18 guine cruentatam ipsius liberi ei ostenderunt:quæque Sanctus Io
seph passus est videns se in cisternam à suismet fratribus immis-
sum,deinde ab ipsismet venditum, posteà demum in AEgypto *Genes.38.*
vinculis alligatum. Hi omnes labores angustias, atque persecu-
tiones,quas innocentissimus Iesus suscepit, repræsentabant. Nec
non & labores Sancti Iob, de quo dicitur, testa radebat saniem *Iob.2.*
in sterquilinio, hi omnes erant repræsentatio quædam afflictio-
num sanctissimi Domini. Et si quātumuis Sanctus Iob vulnera-
tus erat, aliquod tamen brachium liberum, atque solutum ei
perstitit, quo saniem, & vermes testa posset abradere. Cru-
cifixo autem Iesu in sterquilinio Golgotha, nec pes nec manus
libera remansit,sed vtroque pede, & manu affixus est:omnes hi

do-

dolores, aliorum q; sanctorum tormenta, quæ nunc recensere lon- 19
gũ esset, fuerũt (vt ita dicã) cifra, & quasi nullius doloris, & afflictionis in cõparatione tormentorũ quę noster supremus Saluator pertulit. Vt melius & efficaciùs hos dolores sentiatis, animaduertite regulã esse iuris: quòd agentes, & cõsentientes pari pœna puniuntur. Hęc autẽ desumpta est ex B. Paulo, qui dicit: Quoniã
Roma. 1. qui talia agunt, digni sunt morte: non solũ qui ea faciunt, sed etiã qui consentiunt facientibus. Et hinc est quod cùm corpus, & anima in peccatis sint comites, in supplicijs etiã socij esse debent. Si enim interiora solius animæ peccata consideremus, in ijs etiã corpus consentire videtur, si quidem instrumenta sua præbet, quibus ad peccatum perueniatur: quanto magis in carnalibus culpis, quę cum animæ consensu in corpore exercẽtur, cumq; Iesus Christus filius Dei pro homine soluturus, veniret, diuina iustitia postula- 20
bat, vt in anima, atq; in corpore pateretur. Anima sanctissima statim in instanti incarnationis suę notitiam habuit omnium peccatorũ, quæ in toto mundo commissa fuerant, quæq; in posterũ cõmittenda erant, & propter illa immensam habuit tristitiam. Nã tantã ex iniuria illi, quẽ diligimus, illata tristitiã percipimus, quãtus est amor, quo illũ amamus. Cumq; sacratissima Redẽptoris
Ioan. 3. nostri anima Deũ immensa charitate diligeret, quia (vt ait B. Ioã
Eccles. 1. nes) non est datus ei spiritus ad mensuram, sic immensam habuit tristitiã, pro iniurijs Deo illatis. Quamobrem meritò de illo dici potuit illud, qui addit scientiã, addit & laborẽ: quia ex notitia tot peccatorum processit ei tristitia omnium illorũ. Maximã etiã habuit tristitiã contẽplans dolores, ac tormenta, quę sanctissimum corpus suum passurum erat, propter ingentẽ amorẽ, quo illud dili- 21
Eccles. 33. gebat. Dicit sapiens: si fuerit tibi seruus fidelis, sit tibi quasi anima tua. Nunquã fuit tã fidelis seruus, sicut sacratissimum Domini nostri Iesu Christi corpus benedictæ ipsius animæ fuit. Et sic nulla vnquam fuit anima, quæ tanto amore corpus suũ prosequeretur, sicut anima ipsius. Atq; ideò eius tormenta, & ab eo per mortem recedere, maximè persensit. Quam sensationem magnopere mirabatur sapiens dicens: ô mors quam amara est memoria tua ho-
Eccles. 41. mini pacem habenti in substantijs suis, & cuius viæ directæ sunt in omnibus. Christus filius Dei est hic homo plurimas habẽs substantias, diuinam scilicet, & humanam, animã, & corpus. Et inter has substantias maxima semper floruit pax, & concordia: quæ

qui

22 qualem in alijs hominibus non reperitur. Et omnes eius viæ, desideria, cogitationes,& actiones rectitudine plenæ fuerunt. De hoc igitur diuino homine videntur intelligi hæc verba. Et exclamat sapiens admirans amaritudinem, quam percepit Dominus recordans se esse moriturum. Reus morte damnatus toties moritur,quoties se moriturum esse recordatur. Et sic quẽ gladi⁹ semel interficit,mortis recordatio sæpius occidit. Cumque benedictissima illa anima,ab instanti creationis suę crudelissimam illam mortem sibi perferendam esse cognorit innumerabiles mortes in imaginatione passus est. O incomprehensibile tot amaritudinum, atque tristitiarum pelagus,& hęc omnia propter nos. De munitissima quadam vrbe AEgypti dixit Ezechiel,quasi parturiens dolebit Pelusium. Quæ verba huic afflictissimo Domino aptius quadrare videntur. Nam pelusium idem est quod rubus: eius autem sacratissima humanitas fuit rubus,quo dæmones,atque Iudæi cõpuncti sunt. Ad rubum confugiunt aues,& in eo serpentes,atque lacerti delitescunt. Sic in Christo Saluatore nostro iusti ac peccatores subsidium inueniunt,& hoc Pelusium acerbissimos parturientis pertulit dolores ab instanti creationis suæ, vsque ad tẽpus quo nos in cruce parturiuit. Animaduertite fratres quantum huic cælesti Redemptori debeatis. Tu vero ò infœlix peccator ne vnã quidem horam contristari nosti,eo quod creatorem tuum toties offenderis: quomodo igitur contritionẽ habebis propter alia peccata,quæ proximi tui in toto orbe committunt. Ezech. 30.

23 *Hoc enim sentite in vobis.* Quod vt aptius sentiatis cõsiderate quomodo peracta illa mysteriosa cœna abijt optimus Iesus cum discipulis suis in hortum Gethsemani. O dulcissime, & secunde Adã

24 quam dispositam defers mundi redemptionem secundum casus eius inordinationem. In horto infirmatus est orbis,& in horto incipis ei remedium adhibere: vt vbi commissa est culpa, ibi incipiat solui & pœna: atque vbi Adam se deuinxit, ibi tuis passionibus illum incipias dissoluere. Ad hortum igitur perueniens incõparabili mœrore à suis S. Apostolis recessit. Recessit autẽ quantũ iactus est lapidis, vt significaret, quandiu in hoc sæculo commoramur, nunquam se à nobis tantum recedere propter peccata nostra, quin eum,si volumus, pœnitentia nostra bonisque operibus consequi valeamus: quæ quidem bona opera quasi lapides ad eius cor peruenient, illudque percutient: atque ex compassionis eius Matt. 26. Mar. 14.

vulne

vulnere, miſericordiam, & veniam elicient. Conſiderate dilectiſſimi fratres quanta cum triſtitia ab Apoſtolicisillis viris receſsit at 25
que humi proiectus eſt. Voluit vtique terram amplecti, vt inter ſe & illam pacem componeret. Maledixerat illi, nunc autem eam amplectitur, atq; oſculatur: vt intelligamus eum cum amore ab ea diſcedere. Quando amicus ab altero proficiſcitur, ſeſe inuicem amplexari conſueſcunt. Triginta tres anni erant, ex quo amicitiam cum terra inierat, nunc autem illam amplexatur, & vltimum valedicit, quaſi dicens ei, vale ò terra, iam etenim moriturus à te
Sap. 9. diſcedo, neq; eri n in te, ſed in aere morivolo, aeré enim vocant diuinæ literæ cõmunem, nam licet de terr a poſſunt dicere domini, hæc eſt mea terra, & hæc eſt mea: de aere tamen nullus poteſt dicere, hic eſt meus, & ille meus aer, omnibus enim eſt communis.

Vt igitur diuinus hic Dominus ſignificaret quã communis ſu 26
tura erat ſacratiſsima eius mors, & merita noluit in terra, ſed in cõ
Luce. 22. muni aere mortem ſubire, & procidit in faciem ſuam. Sicut filius prodigus coram patre ſuo ſe proſtrauit: ſic etiam clementiſsimus hic Dominus pro ſceleribus noſtris miſericordiam petiturus in faciem ſuam procidit. Et ſic humi iacens dicebat: *Pater mi ſi poßibile eſt, &c.* O quam dulciſsimum, atque ſuauiſsimum verbum. O pater mi, ſemper te patrem appellaui, & hæc fuit cauſa, ob quam homines ad me occidendum ardentius conc tati ſunt. Ego autem non ideo veritatem ſilebo. Contemplamini fratres humilitatem, qua exorabat, humi ſcilicet conſternatus, nec vero abſolute precabatur, ſed ſub conditione dicens: veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis. Diſcite hinc fratres, reuerenter, humiliter, & 72
ſub conditione Dominum exorare dicentes: Domine ſi hoc tibi placet, ſin nimis fiat in omnibus voluntas tua. Quod ſiquis
Hebr. 5. dicat, Beatus Paulus dixit de hoc ſuperno Redemptore: exauditus eſt pro ſua reuerentia (quod ibi non intelligitur paſsiue, id eſt, quod dignus erat reuerentia, licet omni reuerentia dignus eſſet, ſed actiue, hoc eſt, quia Deum nimis reuerebatur, omnemque famulatum, & adorationem patri præſtabat) ſi pro ſua reuerentia exauditus eſt, quomodo non abſtulit ab eo æternus pater hunc calicem, quem Dominus ſibi auferri precabatur? Ad hanc
Tho. 3. pa. q. 21. ar. 2. quæſtionem eleganter reſpondet Diuus Thomas, in illa oratione animam Chriſti Redemptoris noſtri nihil petiſſe, ſed

ſen-

28 sensualitatem hæc deprecatam fuisse, in cuius nomine ratio postulationem proposuit. Sicut cum rusticus agricola in iudicio quicquam conatur exposcere, nec iuris terminos nouit, consulit iurisperitum, & ille postulationem ignari agricolæ nomine disponit, sensualitas est ignara, nec scit petere: & anima illius ignorantiæ cõ dolens patroni munus suscepit orationẽ illam ipsius nomine proponens: ob nullam aliam causam nisi vt declararet quàm difficilis atque amara Christi Redemptoris nostri sensualitati mors illa videretur. *Simile.*

Et *venit ad discipulos suos.* Ter surrexit Dominus ab oratione sua & ad discipulos suos se contulit. In quo docemur, quam diligẽter debeant prælati, patres familiâs, & domini super inferiores suos vigilare, nullaq; occupatione hanc illorum vigilantiam impediri oportere nobis declaratur: quandoquidem filius Dei ab oratione
29 desistebat, vt suis consuleret. Quid maioris põderis, ac momẽti in omnibus sæculis, quam oratio illa extitit? illã autẽ relinquebat, vt discipulos suos viseret. Non est certum in qua harum trium oratio num ei Angelus apparuerit. Sanctus Epiphanius dicit Angelũ Domino apparuisse videntibus discipulis, secundum cuius sentẽtiam *Epiphani.* in prima oratione, antequam discipuli dormirent, ei apparuit: ego tamen arbitror melius esse dicere quod vna illarum trium oratio num illi Angelus apparuit confortans eum. Et dicere ei. O maxime cælorum Domine æterni patris fili ex quo orare cœpisti, omnes cœlestes ciues in conspectu diuinæ Maiestatis procidimus eã exorantes, vt preces tuas acceptare dignaretur. Verunt amen æternus pater dicit, vt animaduertas hanc medicinam ad hominũ salutem ab æterno fuisse constitutam teque propter ineffabilem amo
30 rem, quo eos diligis illam conficiendam suscepisse: sin minus nullus exillis cælestem gloriam ingredietur. Et siquidem hãc omnes expectant, ratio, iustitia, & misericordia postulãt, vt eã compleas. Altera translatio dicit: Apparuit ei Angelus exaltãs, & glorificans eum, ideſt, loquẽs de mortis eius fructu, & de admirabili gloria resurrectionis eius; per quem filij Adæ exaltandi, & glorificandi erant. Et referens Beatus Lucas hanc Angeli apparitionem statim addit. E*t factus in agonia prolixius orabat.* Plaustrarius cliuum ascensurus si plaustrum stridere sentit, axem vngit, ne amplius stridat. Sic cum Christus Redemptor noster hunc passionis cliuum esset ascensurus, hoc sacratissimi corporis sui plaustrum stridebat, *Simile.*

crenim

etenim cliuus ille difficillimus ſibi videbatur aſcēſu, ne igitur plau- 28
ſtrū hoc ſtrideret, ſed cū ſilentio libenter graderetur, illud oratio
nis oleo perunxit. O quā admirabile remediū ad labores patiēter
perferendos, cor ſanctę orationis oleo vngi. Hoc autē non quocū
que modo, ſed prolixius, quouſq; corpus diuinæ vōluntati ſubij-
ciatur. O anima Chriſtiana tantā hanc Redēptoris tui agoniā attē
tè cōſidera. Magna fuit anguſtia Saulis cū dixit armigero ſuo, eua-
gina gladiū tuū, & percute me, ne forte veniant incircunciſi iſti,
1. Reg. vlti mo. & interficiāt me illudētes mihi, & noluit armiger eius. Arripuit er
go gladiū Saul, & irruit ſuper eum: Veruntamen multo maior hac
agonia fuit anguſtia, & labor Chriſti Saluatoris noſtri. Saul etenim
ſuper gladium ſuū irruit, ne hoſtium ſuorum illuſionē expecta-
ret. Hic autem clementiſsimus Dominus innumeras inimicorum
ſuorum iniurias voluit expectare. Pro magna exaggeratione dici 29
Iob. 15. tur. Terrebit eum tribulatio, & anguſtia vallabit eum, ſicut regē,
qui præparatur ad prælium. Magnæ ſunt tribulationes regis præ-
parantis ſe ad prælium. O ſuperne rex Ieſu Chriſte fili Dei, quam
vallatus es tribulationibus, & anguſtijs ad ingrediendum in hanc
atrociſsimam pugnā, vbi arma, quæ ictus crudeliſsimos receptura
ſunt, ſunt tua ſacratiſsima membra: tua ſanctiſsima facies alapas,
tuum deniq; ſacratiſsimum corpus verbera patietur.

Et factus eſt ſudor eius tanquā guttæ ſanguinis decurrētis in terrā. Præ
Simile. agone ſanguis ad cor receptus eſt. Et quemadmodum feruēs olla
præ nimio calore liquorē, quē in ſe habet, effundit: ſic etiā ſanctiſ-
ſimum eius cor præ maximo agone pretioſum ſanguinē in exte-
riores partes ſacratiſsimi corporis ſui, ita proſilire fecit, vt illud to
tū ſanguine perfuderit. O mœſtiſsime agne, ô Angelorū lętitia, ô 30
beatorum ſpirituū gaudiū, quā plena ſuper te maledictio cecidit,
Gene. 3. quàm patri noſtro Adæ iniecisti, dicēs: in ſudore vultus tui veſ-
ceris pane tuo. Panis tuus ô Domine ſunt corda noſtra, quæ ſi mā
ducaturus es, ſatis magni ea emis, ſiquidē propter illa ſanguineos
Luc. 19. ſudores immiſiſti. Super Hieruſalē aquę lachrymas ab oculis pro
fudiſti: nunc autē omnibus mēbris ſanguineas lachrymas immit-
tis. O ſanguis benedicte quantum tibi peccatores debemus, quia
pro nobis effundi ſummopere deſideraſti: ô ſanguis pretioſe, abſ-
q; eo quod via tibi ad exeundum pateſiat, tumetipſe viam ape-
ris, & poros per quos erumpas, exquiris. O ſuauiſsime ſanguis im
meritò dicere poſſumus, te non libenter effundi, ſiquidem priùs

quàm

34 quām verbera, ſpinæ, clauī, ac denique lancea foramen aperiant per omnes ſacro ſancti corporis partes erumpis, vt terram irriges: & ſic dicit ſacratus textus, *Factus eſt ſudor eius tanquam guttæ ſanguinis decurrentis.* Nota illum nō dicere deſtillantis, ſed decurrētis ad ſignificandam abūdantiam, qua exibat. De filio prodigo dicit B. Lucas, quod diſsipauit ſubſtantiā ſuam cū meretricibus. O meretrices, ò animæ, quæ Deo perfidæ fuiſtis: ecce filiū prodigū vniuerſum ſanguinem & ſubſtātiam ſuā pro vobis diſsipantem, ò deuota Magdalene vbi nunc cum tuis pretioſis aromatibus cōmoraris? cur in tanta neceſsitate, atque anguſtia cœlorū Dño linteū non affers? & tu ò ſanctæ Eccleſiæ caput glorioſe Petre, qui perſpiciens Dñm tuum, atque diuinū Magiſtrū in monte Tabor ſplendenti facie trāsfiguratum dixiſti: bonum eſt nos hic eſſe, accede, videamus, quid nūc dicas; cum eum mœſtiſsimo vultu ſanguineo; per fuſum videris. O virgo clementiſsima miſericordiæ mater, quæ ſæpenumero tuis ſanctiſsimis manibus ſacratiſsimi ipſius vultus ſudorem abſterſiſti, cum ex diuinę prædicationis ſuæ diſcurſibus calore fatigatus accederet: quare nunc non venis, vt ei in hoc terribili agone ſuccurras? Nunquid tu ò Domina non dicebas veniat dilectus meus in hortum ſuū vt comedat fructum pomorum ſuorum? ò ſi tu nunc ò virgo ſingularis in hortum venires, quanta triſtitia cor tuum trans figeretur, cum dilectum tuum tanta afflictione cerneres conſtitutum, ſpecioſiſsimum eius vultum mœrore dimiſſum, ſplēdidiſsimos eius oculos in terram deiectos, lachrymiſque perfuſos, venuſtum ipſius colorem permutatum, ò fratres mei ne cum Apoſtolis dormiatis, ſed cum mœſtiſsimo, atque afflictiſsimo Ieſu peruigilate, riuulos ſanguinis ex pretioſiſsimo eius corpore defluentes conſiderate: illos in cordium veſtrorum vaſis colligere curate: ſiquidem pro redemptione veſtra tam liberaliter effunditur. O quam marmoreum eſt cor, quod hoc diuino ſanguine non mollefit, ò quam lethalis eſt morbus, qui tam efficaci vnguento non ſanatur. Satis ad literā nunc adimpletur, quod dictum eſt per Ezechielem. Multo labore ſudatum eſt, non exibit ab ea nimia rubigo eius. Siquidem cùm tanta abundantia ſanguineorum ſudorum Dei ablui poſſent, plurimi peccatis ſuis remanent obſcœni. Præcipiebat Deus, vt cortinæ tabernaculi eſſent purpureæ bis tinctæ. Sic etiam diuinitatis cortinę hoc eſt ſacratiſsima illa membra bis tinctæ ſanguine fuerunt.

Matt. 17.

Luc. 15.

Cant. 5.

Ezec. 24.

Exod. 26.

Primo in horto quãdo sanguineum hunc sudorẽ immisit postre- 37
mo cum in domo pilati innumerum illud verborum diluuium re-
cepit facta oratione ne in vultu suo sanguis à discipulis, cerne-
retur: manica, seu pallij extremitate faciem absterst neque enim
aliud linteum habebat. O animæ deuotæ ad Deum accedite, ei-
que desideria, & viscera vestra præbete, & quæ ei sint quasi lintea
mina, quibus sudores suos abstergat.

Hoc enim sentite in vobis, quod & in Christo Iesu. Sentite etiam quo
modo in horto tanquã latro fuit apprehensus, & collo alligatus.
O spiritus, & respiraculum animarũ nostrarum, nisi tu respiraue-
ris nos suffocabimur. O quã merito possumus hic dicere cum pro
Thren. 4. pheta Hieremia spiritus oris nostri Christus Dominus captus est
in peccatis nostris: cui diximus: in vmbra tua viuemus in genti-
bus, ô beatam illum, qui propter eum se deuincit, sensusque & 38
potẽtias suas sub eius obedientia redigit. Sicuti admonet Beatus
Paulus dicens in captiuitatem redigentes omnem intellectum.
2. Cor. 11. Sentite quomodo vinctus ad quatuor tribunalia deductus est,
quorum duo erant Ecclesiastica: in quo debitum ordinem seruа-
runt maiorẽ videlicet, Ecclesiastico brachio quam seculari hono
rem præstantes, sicut fieri oportet. Nunc autem nõ ita fit, etsi nos
meliores illis esse iactamus. Magnã enim sæcularibus, parum au-
tẽ, aut nullam Ecclesiasticis potestatibus reuerentiam exhibetis.
Omnia commutato ordine perturbantur. Bonũ est sæculares præ-
latos honorari: prius autem hic honor Ecclesiasticis debetur. In
prima domo, ad quam ductus est innoxiẽtissimus Agnus quæ erat
Ioan. 18. Annæ dicit Beatus Ioannes quod vnus ministrorum dedit alapã
Iesu dicens: sic respondens pontifici? ô anima sancta desine percu- 39
tientis crudelitatem considerare, & contemplare faciem illam
ribicundam ictu, quanta cum modestia, & mansuetudine reman-
sit: ipseque ad aliam maxillam ostendendam, paratissimus, si im-
pius, ac sacrilegus homo postularet. Vix alapa inflicta fuit, cum
ex boni Iesu oculis lachrymæ proruperunt. Os eius sanguine
perfusum est, dentesque delicatissimi contremuerunt, ô infœli-
cem manum, quæ tam impie faciem percussit ante quam cæ-
lum prostratur, & ante cuius maiestatem vniuersa natura obstu-
pescit, ô maledicte minister quomodo sanctissimi eius vultus
modestia, & grauitas te non cohibuit, quominus tantam ei infer-
res iniuriam? Attendite quomodo locutus est mansuetissimus

Agnus

40 Agnus dicens: *Si male locutus sum, &c.* Non quidē vt se excusaret, sed vt hominem illum ad iniuriæ, peccatique sui cognitionem in duceret. O quantopere condemnatæ sunt hic peruersæ mundi leges, quæ de iniurijs vlciscendis agunt, præcipientes, vt pro verbo Mentiris, alapa, pro alapa lignorum ictus, pro ictibus denique mors reddatur. Non ex Iesu Christi quidem schola, sed ex inferno deductæ sunt leges istæ. Sentite etiam ò animæ Christianæ opprobria, quæ Deo vestro illata sunt in domo Caiphæ, vbi oculos eius velo operientes ministri iniquitatis ei alapas infligebant, inque diuinam eius faciem conspuebant: Contemplamini diuinum illum aspectum, qui in medio tot opprobriorum nunquam potuit obscurari, imo sicut granum sinapis cum conteritur, tunc virtutem suam apertius manifestat: sic etiam cœlestis hic Domi-
41 nus, &c.

Et credibile est illos crudelissimos homines non cessasse illum affligere vsque ad mane, quod videtur significare Beatus Lucas, qui postquam iniurias, quas in eum inferebant, recensuerat, subdidit dicens: *Et alia multa blasphemantes dicebāt in eum. Et vt factus est dies, &c.* Ecce quomodo in his verbis innuit vsque ad diem illum fuisse contortum. O dulcissime Iesu quam afflictus eras inter illos infernales homines vigilans, gemens, atque suspirans pro peccatis nostris. Et pro illis omnes istos labores æterno patri offerēs. O virgo singularis quid tua virginalia viscera sentirent, si vituperia, quibus sanctissimus filius tuus afficiebatur, aspiceres? ò quam prolixum matutinum ei alternatim canetur, alij enim iniurias ei dicunt, alij blasphemias respondent. Sanctus autem Re-
42 demptor est liber, in quem suos maledictos oculos coniiciunt: & puncta sunt guttæ sanguinis in charitatis eius linea constitutæ, atque etiam in spatio illorum carnificum, qui tam spatiose, atque prolixè negotium hoc suscipiunt, vt cessare non cogitent quousque ipsius vita finiatur. Et summopere desiderant illum in cruce collocare, sicut in faciſtorio, vbi tu Domina mea deplorabis, hoc est, lachrymis decantabis, quod isti nunc concinunt. Et aduersum, gloria patri, inclinabit sanctissimus filius tuus sacratissimum caput suum, & expirabit, & tu paulominus, cum eo morieris.

Simile.

Hoc enim sentite in vobis, &c. Sentite etiam fratres mei quam immaniter in domum Pilati vinctus deductus est. O clementissime

Dani.5. Domine quæ charitas est ista? regem Balthasar crudeliter punis, 43
quia vasa templo Hierosolymitano consecrata prophanè, atque
irreuerenter tetigit: nec vero de ministris his iniquitatis, qui tam
impudicè, atque inhumaniter tua sacratissima membra pertin-
gunt, supplicium sumis? Hic dicere possumus quod dixit Esdras,
1. Esdr. 9. Manus etiam principum, & magistratuum fuit in transgressione
Luc. 22. hac. In hac enim statione omnes concurrunt, vt eum in domum
Pilati deducerent, vt eum accusarent. Et cùm Beatus Lucas dixit
Dominum in horto dixisse ad magistratus, & principes sacerdo-
tum non intelligendum est eos illuc ad eum apprehendendum
iuisse, sed ministros suos misisse: & quia apprehensio illa eorum
imperio facta est: idcirco dicit Sanctus Euangelista illosmet ad
eum vinciendum in hortum se contulisse. Hæc vtique est do-
Hiere. 23. ctrina, quam multi magnates, & prælati famulos suos erudiunt. 44
Videlicet, vt maxima peccata committant: atque ideo dixit Hie-
remias, à prophetis enim Hierusalem egressa est pollutio su-
per omnem terram. O quam obstupendum est hoc verbũ. Quod
ex hominibus in quibus clariorem sanctitatis splẽdorem opor-
tebat illucescere, totius mundi corruptio, atque euersio proficisca-
tur. O quam diligenter cauere debent maiores, ne minoribus
peccandi sint occasioni. Huius iniquissimi Iudicis iussu ductus
est Dominus in domum regis Herodis. Vbi nullum miracu-
lum voluit operari, etsi maledictus ille rex ea videre cupiebat:
Primo quia in suis operibus illius finis non erat, hominum curio-
sitatibus satisfacere. Secundò, quia non legitur vsus fuisse poten-
tia sua ad auxiliandum sibi, nisi cùm illum Iudæi in templo lapi-
dare voluerunt. Hoc autem fecit, quia nõ contentus erat tam dul 45
ce mortis genus perpeti. Sentite etiam quomodo in domum Pi-
lati reductum illum verberari iussit. Et ad hoc vestibus exutus
est. Contemplamini etiam quanto pudore affectus est, cùm vir-
ginale corpus sutum coram omnibus nudatum perspexit, quod
quidem fuit vnum ex maximis tormentis, quo magnopere cru-
Psalm. 43. ciabatur. Sicuti ipsius nomine prædixerat David his verbis: tota
die verecundia mea contra me est, & confusio faciei meæ coope
ruit me. Sentite etiam quam immaniter sacratissimos ipsius pedes
manus, atque collum columnæ marmoreæ deuinxerunt, vt nulla
tenus verbera posset euitare. Vbi in eo flagellando totas vires
suas ministri iniquitatis adhibuerunt. Et illis defessis alij succe-

de-

46 debant. Et quanuis defatigabantur, non tamen ceſſabant illum
percutere, crudeliſsima illi verbera infligentes, ſimulq; plurimis
eum iniurijs afficientes. Sicut & ipſe Dauid prædixerat: congre- *Pſalm. 34.*
gata ſunt ſuper me flagella, & ignorani, ideſt, abſque culpa mea.
Diſsipati ſunt, nec compuncti. Fatigati (inquit) verberando me,
nec pœnitentes: tentauerunt me, ſubſannauerũt me ſubſannatio-
ne, frenduerunt ſuper me dentibus ſuis. Qui propriùs depingi
poterat modus, quo infernales illi miniſtri cœleſtem ſponſum
flagellarunt? ſentite etiam quomodo milites plectentes coronam
de ſpinis impoſuerunt capiti eius. O ſpinea corona, quæ Ange-
lorum, totiuſque Eccleſiæ caput affligis. O galere filij Dei, qui
non vmbram quidem facis, ſed ſanguinem effundis. O ponti-
ficalis tiara ſummi ſacerdotis mundi, non gemmis quidem ador-
nata, ſed ex acutiſsimis ſpinis confecta, quæ ſanctum Redempto-
47 ris mei cerebrum compungunt. O crudeles ſpinæ per Deum, qui
vos creauit, vos adiuro, vt ſanctiſsimum iſtud caput affligere ceſ-
ſetis, & in hæc peccatoris viſcera ingrediamini. O dulciſsime Do-
mine tuam diuinam clementiam ſuppliciter exoro, vt ſanctam
coronam tuam mihi concedas, quæ ſit mihi quaſi ceruical. O mi
chariſsime Ieſu ſpinis circundate, quid Domine largiter erogabis,
ſi es ſpinarum auarus? Deſine me domine ad iſtius rubeti vm
bram requieſcere, niſi enim ſpinarum, quæ ſunt in ſublimi parti-
ceps effectus fuero, ſaltem partem aliquam ſanguinis defluen-
tis in terram recipiam. O fœlicem animam, quæ inter has ſpinas
nidum nouit efficere, vt tanquam auis in diuini Redemptoris ſui
capite requieſcat. In ſpina horti omnes aues ſedebant: dixit Ba-
ruch Propheta. Notandum eſt Sanctum Prophetam non beſtias *Baruc. 6.*
48 quidem ſed aues, per quas iuſti ſignificantur, in rubeto ſedere, &
nidificare perſpexiſſe: nec vero illas in amœnis arboribus, ſed in
ſiccis ſpinis viſſe. Non enim voluptatibus, ſed aſperitatibus & ſpi-
nis, quas Dominus tanquam diadema in capite habuit, iuſti dele-
ctantur.

Sentite etiam quomodò ſceleſtiſsimus Pilatus ſanctiſsimum
Agnũ in publicum proferri iuſsit, vt ab vniuerſo populo cerneretur, arbitrans cũ Iudæi ita crudeliter, acq; inhumaniter illũ tracta-
tum viderent eorum furorem eſſe placandum, & oſtendens eum
illis dixit: Ecce Homo. O quam merito dicere poſſes, ſi myſterium

intelligeres: Ecce agnus Dei. Ecce qui tollit peccata mundi. Esa. 49
animæ deuotæ egredimini, & videte regem vestrum Salomo-
Cant. 3. nem in diademate, quo coronauit eum mater sua in die lætitiæ
cordis illius. O ineffabilem Dei pietatem, qui diem, in quo tot
opprobria & ignominias pro hominum salute tolerauit, diem
lætitiæ cordis sui appellat. Crudeles autem atque famelici He-
bræi non ideo saturati sunt, sed vnanimiter conclamantes, arden-
tiorique furore sæuientes dicebant: *Tolle tolle crucifige eum.* Vbi cõ
siderare potestis omnes modos, quos Pilatus ad Dominum à mor
te liberandum exquisiuit, in maiorem ignominiam, atque vitu-
perium ipsius Domini fuisse conuersos. Misit eum ad Herodem
arbitrans se illum posse liberare: illic autem Herodes, eiusque
serui illuserunt eum. Putauit se illum excusaturum proponens
illi Barabbam: illi autem Barabbam dimitti, bonum autem Ie- 50
sum crucifixi postularunt. Quid sentiret Dominus cum talem
pateretur ignominiam: videns latronem atque homicidam sibi à
Iudæis fuisse præpositum, seque turpissimo illo, atque flagitiosis
simo homine iniquiorem fuisse iudicatum? Illum flagellari ius-
sit, existimans illos fore contentos, illi vero magis indignati sunt:
In eorum conspectum illum protulit, sibi persuadens tam misera-
bili spectaculo ipsorum corda esse confringenda: illi autem de-
nuò proclamare cæperunt dicentes: *Crucifige crucifige.* Si hunc di
mittis, non es amicus Cæsaris. Et sæcularis timor maledictum iu-
dicem excæcauit, vt aduersus innocentissimum Iesum sententiam
ferret. Et abluens manus suas dixit: *Innocens ego sum à sanguine iusti* 51
huius. O infœlix iudex in quot ęcitates incidis, quem morte dam
nas, iustum appellas? si iustus est, quare illum contra Deum, &
vniuersam iustitiam condemnas? Ne populo displiceres, neuè Cę
saris amicitiam perderes, tam inauditam iniquitatem, atque cru-
delitatem perpetrare voluisti? Hæc omnia dilectissimi fratres sen
tite, & singula quæque vestris Christianis pectoribus rumina-
te, & quomodo lata sententia tam crudeliter crucifixus est atten-
tè considerate: super omnia autem contemplamini amorem, &
patientiam, qua mitissimus Agnus omnia tolerauit: & quomo-
do illic in cruce lachrymis, sanguineque perfusus suam pretio-
sam vitam obtulit, illamque ignominiosam mortem recepit,
vt nos æterno patri reconciliaret, vt nos à peccatis liberaret: vt no

bi

bis gratiam compararet, vt denique nos in cælesti gloria sublimaret, Amen.

Dominica resurrectionis Dñi.

Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome, emerũt aromata, vt venientes vngerent Iesum. Marc. 16.

INTELLIGENS Sapientissimus Salomon plurima ab hominibus imprudenter, atque inordinate fieri: ab ipsisque tempora perturbari, & confundi, quæ enim opportune in vno tẽpore fieri deberent, in altero importune fiunt, Spiritus sancti lumine illustratus inter tempora discrimen constituit dicens: omnia tempus habent, & suis spacijs transeunt vniuersa sub cælo. Tempus nascendi, tempus moriendi: tempus plantandi, & tempus euellendi, quod plantatum est. Plurimas illic temporum constituit differentias, & inter eas hanc assignat dicens: tempus flendi, & tempus ridendi. quemadmodum stultus esset, qui tempore serendi mete re conaretur, vel è contra: sic mihi videtur temporum seriem perturbare, qui tempore flendi ridet, & tẽpore ridendi lachrymatur. Totum quadragesimæ tempus fuit tempus flendi, quia fuit tempus pœnitentiæ, pœnitentiæ vero comites sunt dolor, tristitia, & lachrymæ; & prudentes homines hoc tempore plorauerunt. Prudentes (inquam) quia stulti in peccatis suis obdurati ex initio quadragesimæ vsque ad Pascha pontem construxerunt, vt siccis pedibus absque vlla peccatorum pœnitentia, lachrymarumvè effusione præterirent. Væ talibus: de ijs enim dixit Dñs, væ vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis, & flebitis: scilicet aternis inferni supplicijs cruciati. Hoc tempus est ridendi atque exultãdi propter sacratissimam, & gloriosissimã Domini resurrectionem. De hoc sancto die dicere possumus locutum fuisse Dauid dicẽs, Dominus regnauit exultet terra, lætentur insulæ multæ. Resurgẽs enim Iesus Christus gloriosus, & à diabolis victoriam, ac trophæa reportans, in cordibus liberis à seruitute Sathanæ regnare cœpit. Exultet igitur terra viuentium, hoc est cælum, & lætentur insulæ multæ: scilicet, nos tot calamitatibus in huius sæculi mari tan-

1 Eccle. 3.

2 Luc. 6.

Psalm. 99.

quam insulæ circunsepti:& notandum est Sanctum Prophetam loquẽtem de cœlesti illa terra absolute dixisse, exultet terra quia illic omnes de admirabili Domini resurrectione congaudent:nó autem dixisse lætentur omnes insulæ,quia non omnes Sancto Euangelio credunt,& ideo dixit:lætenturinsulæ multæ. Quando gemini duces duorum exercituum pari Marte præliantur, solum modo,vt plurimorum hominum mortem euitent: cum alter illorum victor euadit,totus ipsius exercitus exultat. Præliatus est dux virtutũ Iesus Christus(de quo dixit pater æternus per Esaiá Prophetam, dedi eum ducem ac præceptorem gentibus) aduersus ducẽ iniquitatis Luciferum,de quo Iob ait: Ipse est rex super vniuersos filios superbiæ:Hodie dux ille cælestis victor euadit,rationi igitur consentaneum est, vt totus eius exercitus , videlicet humanũ genus exultet. Ingressus est præstantissimus hic dux armis illis munitus:de quibus dicitur. Accingere gladio tuo super fœmur tuum potentissime. Et statim explicuit quænam essent hæc arma dicens:specie tua,& pulchritudine tua: intende prospere procede,& regna.Id est, eximia præstantissimarum virtutum tuarum pulchritudine, & splendore mirabilium beneficiorum tuæ rutilantis charitatis,quibus mortalium animos vulnerasti, & ad tui amorem attraxisti,his(inquam)spiritualibus armis, quę nó corpus quidem,sed animum penetrant,intende,prospere procede & regna.Scutum autem,quo constantissimus hic dux muniebatur,erat ex exactissimo ære fabrefactum , quia erat patientia, adeo forte, vt nullis diaboli,aut Iudæorũ telis potuerit penetrari quo ita munitus erat,vt omnes illorum ictus illum nullatenus ad iracundiam potuerint prouocare. O quam fortis clypeus est patientia,qui non solum nullo telorum genere penetratur , verum & tela etiam in eum,qui illa coniecit,remittit. Etenim qui alterum persequitur,maius sibi damnum infert,quã recipit ille,quem persequitur,si patientia munitus est. Tela quippe, quæ dæmones in Dominum coniecerunt,omnia ad eorum euersionem fuerunt. Hoc potest comparari illi, quod referunt naturales philosophi de elephante & dracone, scilicet, de bello , quod inter eos versatur. Etenim elephas morte sua draconem occidit. Dicunt vtique naturales draconem natura sua assidua siti æstuare : elephantemque naturaliter gelidum sanguinem habere. Quod cum naturali instinctu draco cognoscat, elephantem

Similc. Esai.55. Iob.41. Psalm.44. Plin.lib.8. cap.11.

rem iniquitit,& cũillo pręliatur,vt ſitim ſuã extinguat:cumq; ele
phas alicui arbori adhæ et,draco adeo cius ſanguinẽ ſugit, vt ele-
phas debilitetur,cũq; ſe debilitari,& pene iã mori ſentiat;procidit
ſuper draconẽ,cũq; grauiſsimus ſit,illũ ſuo põdere oppreſſum in Pſal.103.
terimit.Itaque elephas moriens vincit.De dæmone dicit Dauid:
Draco iſte,quẽ formaſti ad nunquã huius draconis ſitis extinguitur.
Et ſic dicit de eo Iob:Ecce abſorbebit fluuiũ,& nõ mirabit,& ha Iob.40.
bet fiduciã,quod influat Iordanis in os ei⁹.Fluuius ſemper decur
rens,eſt genus humanũ,quod quaſi aqua dilabitur. Nec vero con
tẽtus erat dæmon totũ hunc fluuiũ deuorare,ſed Iordanem etiam
ſperabat abſorbere.O inextinguibilẽ ſitim. Etenim ipſum Ieſum
Chriſtum,quemadmodũ & alios diabolus abſorbere conabatur.
Hac igitur ſiti æſtuans ad diuinum illum elephantem, qui crucis
arbori adhærebat,acceſsit,& adeo ſacratiſsimum eius ſanguinem
mediantibus ipſius miniſtris aſſuxit, vt mortuus tandem fuerit,
7 & procidens ſua morte ſuperauit, huncq; venenoſum draconem
interemit:hoc eſt iuriſdictionẽ, quam tyrannice ſuper homines
habebat,illi ademit.Et quemadmodũ præſtantiſsimus Dux, vbi Simile.
primum ex vno prælio victor euadit,in aliud ſtatim ingreditur:
ſic etiam diuinus hic Dominus vbi primum diabolum ſuperat,
ſtatim cum morte ſæuiſsimo Marte conflixit:ſicut ſignificat ſan-
cta mater Eccleſia,dicens:Mors,& vita duello conflixere mirando,
viuẽs Chriſtus Redemptor noſter non potuit cum morte dimicare:viuus enim non habebat mortem, quacum prælíaretur,
quam ſtatim habuit moriens. Quandiu autem certamen hoc du-
rauit?quãdiu mortuus in ſepulchro cõmoratus eſt. Mortuo Chri
8 ſto Redemptore noſtro vita,& mors in campo decertabant: vi-
deamus nunc vter alterum fugabit.Si mors præualuerit,vita vin-
cetur:ſi vero vita perſtiterit,mors ſuperabitur: & vita victoriam
reportabit:quod in die ſanctiſsimæ reſurrectionis factũ eſt. Aſcen
dens etenim anima glorioſiſsima virtute diuinitatis adiuta, in ſan
ctũ corpus infuſa eſt,& ſic eum ſuſcitauit; atque hoc modo mors
ſuperata remanſit.Ita Beatus Auguſtinus: Vt occideret(inquit)
mortem,veſtitus eſt morte,& ſurrexit deglutita morte, & interfe Auguſt. in
cta.In die igitur tam ſingularis victoriæ, victoriæ autem noſtri ſermo.d'cõ
diuini capitis magnopere nos oportet exultare fratres chariſsimi. m u.vn.
Beatus Paulus peculiare Spiritus ſancti donum eſſe dicit: Gaude- Marty.
re cum gaudentibus,& flere cum flentibus. Et ſiquidem diebus Rom.12.

Hebræ. 5. clapſis cum flentibus, fleuimus, ſiquidem (inquam) plorauimus cum plorauit Chriſtus Saluator noſter, de quo dicit B. Paulus: Cū clamore valido, & lachrymis offers, &c. Et cū beatiſsima eius matre, reliquiſq; ſanctæ ipſius ſocietatis lamentati ſumus rationi conſentaneū eſt, nos cum ipſis hodie cógaudere. Etenim ſacratiſsima hæc virgo hac glorioſa Reſurrectione magis, quam cæteri omnes exultauit: ipſa enim glorioſum reſurgentem magis quam cæteri amauit. B. Thomas dicit. Deum non gradus glorię præcipue concedere propter opera, quæ homo facit, ſed propter amorē, & charitatem, qua illa facit. Itaq; aliquis minora ſecūdum ſe opera faciet, quam alter, & plures gradus gloriæ habebit, quia illi excedet charitate, qua illa fecit. Sācta mater Eccleſia affirmat, glorioſiſsimam Virginem Mariam Dominā noſtrā tam Angelis, quam hominib⁹ in cæleſti gloria eſſe præpoſitam quod hoc modo in diuinis literis ſignificatur, dicit: Hæc eſt hæreditas ſeruorū Domini, ſuper q̄ dicit gloſſa interlinearis: Hæreditas ſeruorū Dñi eſt gloria, & in perſona hui⁹ glorioſiſsimæ Dominæ, applicat ſancta Eccleſia verba illa ſapientis: In hæreditate Domini morabor. Non dicit, in hæreditate ſeruorū Dñi morabor, quia eius gloria multo ſublimior eſt: ſed dicit, in hæreditate ipſius Domini, ad ſignificandum admirabilem quēdam exceſſum, quo eius gloria cæterorū omnium beatorum ſpirituū, beatitudinē ſuperat. Nec arbitremini illam in gloria Deo eſſe parem. Etenim hic eſſet error. Attamen eſt hæc exaggeratio quædā qua excellentia gloriæ ipſius, præ cæteris omnibus creaturis ingenue ſignificatur. Et ſiquidem gloria ſecūdum grad⁹ amoris erogatur: ipſa vero maiorem habet gloriam: ergo maiorē habuit charitatē. Et ſic maiorē ex illa crudeliſsima morte dolorē percepit maioriq; hodie ob hanc glorioſam reſurrectionem exultatione repleta eſt, & ſic pie credi poteſt huius piiſsimæ genitricis lachrymas effeciſſe, vt ſancta illa reſurrectio celerius fieret. Salomon enim dicit: Oritur Sol & occidit, & ad locum ſuum reuertitur. Oritur ſol, & per eoſdem circulos, per quos oriens graditur, poſtquam occidit iterum prodit. O quam merito hoc de diuino ſole Ieſu Chriſto dicere poſſumus. O ſanctiſsime Redēptor mi tu in Bethlehē in præſepio natus es, & in reſurrectione ex ſepulchro prodijſti. Per quinq; circulos greſſus eſt diuinus hic ſol, quā do natus eſt. Primus fuit per maximam gratiam, qua beata Virgo habuit

S. Tho. in additionib⁹ ad. 3. p. q. 96. ar. 3.

Iſai. 54. Gloſ. interlinearis ſuper Iſai.

Eccli. 24.

Eccli. 2.

habuit. Ave Maria gratia plena. Secundus, per fidem qua prædicta fuit, ideò dixit ei Elisabeth: Beata quæ credidisti. Tertius fuit humilitas: Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc &c. Quartus, virginitas: Ecce Virgo concipiet. Quintus tandem, & vltimus, obedientia: Ecce ancilla Domini. Propter has quinque virtutes ex illa Deus carnem assumpsit, & propter easdem hodie gloriosam Resurrectionem fecit accelerare. Vnde de hac sanctissima Domina verba illa sponsæ dici possunt: Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius. Ego tota Dei mei ministerio dicata sum, & ipse propter me incarnationem, resurrectionemq; suam fecit accelerare. Ecquis igitur de huius beatissimæ Virginis gaudio non lætetur, siquidem amica, & mater est nostra? Etiam nobis lætandum est propter gaudium, quo hodie repleti sunt sancti Patres in sinu Abrahæ commorantes, cum se prolixa illa captiuitate liberos perspexerunt: sicut & hodie cum eis sancti Angeli gauisi sunt, quia illos in gloriæ libertate constitutos viderunt. Et sic de eis dici possunt verba illa Isaiæ, dicentis: Lætabuntur coram te, sicut exultant victores capta præda, quando diuidunt spolia: spolia quæ potentissimus Dux Iesus Christus hodie victoria parta diuisit, fuerunt sancti illi Patres, quos in Angelorum choros distribuit, & vniuersæ illæ Sanctorum animæ, quæ in sinu Abrahæ morabantur, singulas iuxta meritorum suorum gradus cælestibus spiritibus committens: alias enim Angelis, alias, præstantiorum meritorum Archangelis, alias verò adhuc maiorum, præstantioribus spiritibus dispertiens. Et ita ex carcere singuli partem spoliorum, quæ illis contigit deferentes summa cum alacritate prodierunt. Etiam nos oportet gaudere cum illa sancta familia, quam Dominus Hierosolymis orphanam propter dolorosam ipsius mortem reliquit: quæ cum semimortua, & in profundo mœroris pelago demersa moraretur hodie ineffabili quadam exultans lætitia reuixit: cui primæ fœlices nuncios hæ sanctæ mulieres, de quibus sanctum Euangelium meminit, detulerunt: quæ tota nocte occupatæ fuerant præparandis vnguentis ad Dominum vngendum, & amoris ignibus inflammatæ, qui vere amantes pigros esse non patitur, vix auroram expectare potuerunt, sed adhuc nocte domo exierunt. Etenim etsi erant fœminæ, amor in earum pectoribus exardescens timorem procul expellebat. Et quanquam hic dicit Sanctus Marcus illas

Luc. 1.

Cant. 7.

Isai. 9.

ad

ad monumentũ acceſsiſſe, *orto iam ſole*: Beatus Ioannes dicit: Cùm 15
Ioan. 20. adhuc tenebræ eſſent. Et intelligendum eſt illas antequam illuceſceret, domo exiſſe, & ad monumentum orto iam ſole peruenisſe. Non quidem quia lenter ambularent; nam quaſi aquilæ ad
Matth. 24. cadauer aduolabant, quia dicitur: Vbicunq; fuerit corpus illuc congregabuntur & aquilæ. Sed quia cum iter facerent, ad montẽ Caluariæ peruenerunt, vbi adhuc ſancta Crux erat eleuata, ob diẽ quippè feſtum nondum illinc fuerat ſublata, quam vt viderunt, omnes earum dolores renouati fuerunt: & ſæpe numerò illam ſanctam crucem amplexando, & præ recenti illius recordatione, qui in ea mortuus fuerat, & tormentorum, quę in illa tolerauerat, maximam lachrymarum copiam effundendo, magnum temporis ſpacium conſumpſerunt: ita vt cum oriretur ſol, ipſe adhuc illic
16 plorantes morarentur.

Non autem idcircò abincepto itinere deſtiterunt: quarũ tota cura erat ad inuicem dicere: *Quis reuoluet nobis lapidem ab oſtio monumenti?* Quaſi in cuſtodibus, & militibus maiorem difficultatem, quam in lapide reuoluendo nõ haberent. O inexplicabilem amoris fortitudinẽ: quæ vniuerſa pericula atq; incommoda parui æſtimat, dummodo quod expetit, conſequatur. Quid de harum ſanctarum mulierum charitate dicam? optimè profecto norãt ſepulchrum militibus eſſe cuſtoditum, lapidemq; ingenti diligentia ſignatum: nec verò per medios cuſtodes præterire, ſigillumq; lapidis adimere, nec deniq; ſanctiſsimũ corpus vngere pertimeſcunt. O deuotæ fœminæ, quò pergitis? qua charitatis fortitudine roboramini? Nunquid ignoratis ſepulchrum militum cohorte eſſe munitum? Non timetis ne fortè vos latrones eſſe arbitrentur, voſque 17
apprehendant, & vinctas per mediam ciuitatem iudicibus deducant, qui de vobis tam atrox ſupplicium ſument, voſque tam crudeli morte interficient, quam immani ſanctum defunctum occiderunt? Nihil horum corda charitatis plena verebantur, ſed totæ ſancti corporis vngendi deſiderio abſorptæ omnia facillima eſſe iudicabant: paratiſsimæ quippè erant omnibus tormentis perferendis, dummodo ſanctiſsimum illud corpus manibus ſuis obtrectare, & ſacroſancta illa vulnera deuotiſsimè oſculari, atq; illa non tam aromatibus, quam lachrymis vngere poſſent. O quam veræ amatrices erant hæ ſanctæ mulieres. Per pauci amici tam fideles in hoc ſeculo reperientur: ſicut querebatur Sanctus Iob, dicens:

Fratres

18 Fratres mei prætérierunt me, sicut torrens, qui raptim transijt in conuallibus: siue, vt ex Hebræo contextu transferri potest: Amici mei fefellerunt me instar torrentis, qui raptim currit in conuallibus. Quemadmodum torrens in hyeme, cum non est opus, quia crebrò pluit, aqua repletus decurrit: verno autem tempore, quando viatores magis aqua indigent, ne guttam quidem defert, sic perfidus amicus prosperitatis tempore, & quando tibi non est necessarius, multa promittit? quando autem eius auxilio tibi opus est, ne bonum quidem verbum in illo reperis. Vmbra non sequitur corpus, nisi quando illud illuminatur à sole: sic infidelis amicus non te comitatur, nisi cum prosperum videt. Maxime etiam consideranda est diligentia, qua sanctæ hæ mulieres properabãt: amor enim illas attrahebat. Sicut pondera horologij efficiunt, vt rotæ sinẽ cessatione moueantur: sic amor de quo dixit B. Augustinus. Amor meus, pondus meum: si est diuinus, hominem attrahit, nec eum à bonis operibus cessare patitur. Si verò est mundanus peccatorem allicit, ne in bono aliquo opere perseueret. Omnes cogitationes, verba, & actiones, siue ad bonum, siue ad malũ operandum hæc pondera sequuntur. O si Deus diuinæ ipsius Maiestatis amorem nobis largiretur, quam efficaciter post se nos omnes attraheret. De hoc dicebat sanctus Hieremias, Et factus est in corde meo quasi ignis exęstuans, claususque in ossibus meis, nõ valet iustus (si ita dici potest) diuini amoris feruorem comprimere, nec sperare, vt illum detineat, sed ipsemet amor eius os aperit & verba quasi scintillas ab eo depromit, operaque omni virtute & probitate plena eum cogit efficere. Quod si iustus sibimet vim conatur inferre, nec diuinum amorem in se patitur liberè operari in ipsius ossibus includitur, eiusque medullas comburit, quousq; per verba, atque opera illum foras patiatur erumpere. Nõ solum autem diuinus amor compulit has mulieres tam sedulo properare: sed etiam eas fecit diluculo, & valde mane consurgere. O fœlices qui sic auroram ad quærendum Dominum præueniunt. De quibus dicitur. Consurget diluculo qui quærit bona. Et alibi: Qui manè vigilant ad me inuenient me. Et Isaias dulcissima quædam verba ad hoc propositum dicit, loquens cum deo, anima mea desiderauit te in nocte, sed & spiritu meo, in præcordijs meis de manè vigilabo ad te. Et Dauid dicit: Repleti sumus manè misericordia tua. In his omnibus nos docet Spiritus sanctus primam diei

Iob. 6. *Simile.* *Simile.* *Simile.* *Aug. lib. 3. confe. c. 9.* *Hiere. 20.* *Prouer. 12.* *Prouer. 8.* *Isai. 26.* *Psal. 91.*

horam

horam nos in præcipua re, quæque magis nostra interest, videli- 21
cet, animarum nostrarum salute consumere debere nostrum sum-
mum bonum, scilicet, Deum diligenter inquirentes. O fratres
charissimi, quàm sapientes essetis, si primo mane vobiscum cogi-
taretis? Hic dies ad quid mihi à Deo concessus est? ad animæ meæ
salutem operandam, ad familiam meam gubernandam, ad alimo-
niam vxori, liberisque meis comparandam. Quid nam igitur
tur horum omnium magis mea refert? Certum vtique est ani-
mæ salutem magis mea interesse. Primam igitur horam in hac
operanda volo consumere, postea vero si tempus deerit, desit ad
alia facienda, quæ mea non tanti interest, operari. Quem cælestis
hæc doctrina non conuincet? siquidem autem hoc iustissimũ esse
cernitis, quare id non facietis; præsertim cum vestra tanti referat?
O Deus infinitæ Maiestatis, per tuam infinitam misericordiam 22
te deprecor, vt his verbis meis efficaciam conferas, quo in horum
fratrum meorum cordibus imprimantur, & hoc, quod eorum per
magni interest constantissimè facere proponant. Valdè notandũ
est etiam cum hæ beatæ mulieres maximè solicitæ essent, & inter
se dicerent: Quis nobis reuoluet lapidem monumenti? cum illuc
peruenerunt reuolutum lapidem reperisse. O quot peccatoribus
hoc accidit, quibus vtique ad meliorẽ fugem recipere proponunt,
statim plurimæ difficultates offeruntur, & dicunt illud Apocaly-
Apoc. 13. psis: Quis similis bestiæ, aut quis poterit pugnare cum ea? ideſt,
quis tot difficultatibus resistere valebit? quis reuoluet nobis lapi-
dem? quis pecuniæ, ludi, ac deniq; meretricis amorem adimet?
qui si confortantur, & virtutis viam instanter aggrediuntur, ex-
perientia comperient quod hæ mulieres inuenerunt, videlicet, la- 23
pidem reuolutum: omnia quippè suauissima reperiunt, quæ illis
antea difficillima videbantur. Hoc significant dulcissima illa ver-
Matth. 11. ba, quæ Dominus dixit: Venite ad me omnes, qui laboratis, &
oneratiestis, & ego reficiam vos. Illud, ego, maximam habet em-
Esai. 55. phasin, quam ipse Deus antea per Isaiam Prophetam sic declare-
uit, dicens: Ego, ego ipse consolabor vos. Voluit vtique vt ex hac
repetitione verborum consolatoris, & refectoris omnipotentiam
intelligeremus. Si vobis imago operta affertur, & dicitur esse
Michaelis, aut Apellis, statim magnum aliquid illud fore spe-
raretis: Qualis igitur erit consolatio, quam talis artifex, sicut
Deus operatur? Idcircò dicit: Ego reficiam vos. O dulcissimum

& ma-

24 & maximæ indulgentiæ verbum. Ecquis illud audiens amore non conficitur? O pusillanimes, accedite, accedite, & reuolutum lapidem perspicietis? dicitur: Ecclesia ædificabatur ambulans in timore Dei, & consolatione Spiritus sancti replebatur: verbo isto replebatur, voluit sacra scriptura significare abundantiam diuinæ consolationis, qua illi denuo conuersi in virtutis exercitatione, quam aggressi fuerant, frebantur, etsi plurima reliquerant, quæ maximè diligebat. Hoc significauit Deus per Isaiam, dicens: Transite, transite per portas, præparate viam populo, planum facite iter, & erigite lapides, & eleuate signum ad populos. Hæc omnia diuinæ gratiæ efficaciam significat, quę iustis vires, atque animum addit ad maximas quasque difficultates superandas. Significant etiam diuinam prouidentiam, qua Deus offendicula, 25 atque impedimenta aufert, quæ eis obstaculo esse poterant, vt cum facilitate gradiantur: & significant etiam Deum signa erigere, qui sunt alij iusti, quibus denuo conuersi gubernentur, ne de via virtutis aberrent. Hoc idem Deus depinxit in via, qua Hebræi ad promissionis terram perrexerunt; de quibus dicitur: Igitur cùm emisisset Pharao populum, non eos duxit Dominus per viam Philistijm, quæ vicina est, reputans, ne forte pœniteret eum, si vidisset aduersùm se bella consurgere: sed circunduxit per viam deserti, quę est iuxta mare rubrum. Idem nunc facit cum eis, quos educit de captiuitate peccati, quos non permittit, ilico grauibus tentationibus oppugnari, nec eis magna infortunia aut calamitates euenire, ne in virtutis via deficiant, & retrorsum regrediatur: Ex ijs omnibus, quæ dixi, aperte colligitur quam 26 cum factori nostro debeamus, qui nobis præmium, auxilium, gratiam, & facilitatem ad illud promerendum concedit. Sicut Ioseph fratribus suis non solum triticum ad vescendum, sed pecunias etiam tribuit, quibus triticum emebatur; sic noster diuinus Ioseph, & Saluator Iesus Christus, non solum panem gloriæ largitur, sed auxilium & gratiam nobis etiam concedit, quæ sunt pecuniæ quibus prætiosus hic panis emitur, sicut dixit Dauid: Gratiam, & gloriam dabit Dominus, id est, panem, & pecunias largietur, pané gloriæ, pecuniasq; gratiæ nobis donabit. Illic beatæ mulieres pulcherrimum Angelum inuenerunt sedentem in dextris coopertum stola candida, qui illas consolatus est, dicens: *Nolite expauescere*, eisque fœlices Dominicæ resurrectionis nuncios

Actor. 9.

Isai. 6.

Exod. 13.

Genes. 44.

Psal. 83.

dedit

dedit præcipiés illis, vt eosdē suo nomine discipulis ōmnibus, præcipue autem Beato Petro deferrent. Hic voluit Dominus singula- 27
rem veræ pœnitentiæ prærogatiuam declarare, quę sæpenumerò adeo perfecta est, vt animam in sublimioré meritorum, dignitatisque gradum eleuet, quam antea erat: quod credibile est diuo Petro contigisse, & per illas amarissimas lachrymas in maiorem gratiam, quam prius habebat, ascendisse: longe aliter Deus, quā homines iniurias dimittere consueuit. Etenim si quis tibi proditionem fecit, vix in tota vita ei potes confidere. Clementissimus autem Dominus non sic facit: sicut peccator quidem ei dicebat; Proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Ecce hoc idem ad literam. Vix enim triduum præterierat, ex quo Beatus Petrus illū negarat: nunc autem illum cęteris omnibus vult præferri, & peculiariter de illo fieri mentionem, dicendo. Et Petro. O admirabile fiduciæ exemplum. Eia peccatores confortamini, pœnitentiam agite, siquidem Deus vobis excipiendis est paratissimus, vobisque li- 28
bentissime ignoscere, gratiamque suam conferre desiderat: qua cælestis gloria comparatur, Amen.

Esai. 38.
Matth. 26.
Marc. 24.
Luc. 22.
Ioan. 18.

Feria Secunda in Resurrectione.

Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in Castellum, quod erat in spatio stadiorum sex ab Hierusalem, nomine Emaus. Lucæ. 24.

ALtissimum hodie sacratissimæ Resurrectionis Saluatoris 1
nostri Iesu Christi mysterium, à sancta Ecclesia celebratur: vt tam admirabilis beneficij recordatione illius largitorem laudare non cessemus. Resurgente namque Christo diuino capite nostro, cum eo, spes, vita, ac denique fœlicitas nostra resurrexit. Sic affirmat Beatus Paulus, dicens: Deus autem qui diues est in misericordia propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, cum essemus mortui peccatis conuiuificauit nos in Christo, cuius gratia estis saluati. Et conresuscitauit, & consedere fecit in cælestibus in Christo Iesu, vt ostenderet in sæculis superuenientibus abundantes diuitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in Christo Iesu

Epes. 2. b

2 Iesu. O diuina verba locupletissimis, atq; amplissimis repleta beneficijs per merita Christi filij Dei factis hominibus. Ideò enim S. Apostolus toties hic repetit, dicens: In Christo Iesu. Itaq; non solùm iustificationem, resurrectionem, glorificationem, collocationem q; nostram inter Angelos in cælestibus mansionibus infinitæ misericordiæ, charitatiq; Dei attribuit, qui quidem totius boni est fons sed etiam meritis Christi Iesu. Et ideò postquam dixit: propter nimiam charitatem suam, subdidit statim, cùm beneficia sigillatim recenseret, dicens sæpius: In Christo Iesu, diligenter pensate verba illa, vt ostenderet in seculis, &c. vsq; In bonitate super nos. Etenim probitatis suę diuitias super nos effudit: non solũ autem ijs, qui tunc erant, sed omnibus etiam, qui vsq; ad sæculi cõsummationem viuent. Et hoc in Christo, id est, per merita Christi. Quis igitur hæc, attente considerans tam bonum Deum laudare cessabit? Quãdo Dauid de Regis Achis potestate liberatus est, propter maximum illud Dei beneficium dicitur Psalmum trigesimum tertium composuisse, qui incipit: Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo. Vt dicit Beatus Basilius: Totam vitam in Deo laudando consumere volebat, qui totam in illo Dei beneficio receperat. Quanto igitur nos magis infinitam Dei Maiestatem, pro hoc redemptionis nostræ mysterio, toto vitæ nostræ tempore laudare tenemur?

3 *1. Reg. 22.* *Psalm. 33.* *Basilius.*

Proponit nobis hodie sancta mater Ecclesia hoc Euangelium, quod sic exorditur: *Duo ex discipulis Iesu &c.* Quandiu hi discipuli suauissima Domini familiaritate, miraculorumq; eius prosperitate vsi sunt; libenter eum sequuti sunt, in aduersitate verò illum deserunt. Hi veræ amitiæ leges minimè sequebantur: quas docet Spiritus sanctus dicens: Si possides amicum, in tentatione posside illum: est enim amicus secũdum tempus suum, & non permanebit in die tribulationis. Est amicus socius mensæ, & non permanebit in die necessitatis. Amicus si permanserit, fixus erit tibi, quasi coæqualis. Notate verba illa, secundum tempus suum. Nonnulli enim sunt amici ad suum, non autem ad vestrum tempus. Si autem amici sunt vestri, sunt propter suam ipsorum vtilitatem. Amici huius tempestatis plerunque nihil aliud, quàm vtilitatem suam quærunt. Et ideò in minima quaq; necessitate vos deserunt. Tales fuerunt hi: de quibus loquitur sanctum Euangelium, qui quasi iam euulsi à fide illius tam fidelis amici, quique

4 *Eccles. 6.*

tam intimè illos amauit, propter humanum timorem à Hieroſo- 5
lymis diſcedebant. Attamen ſicut ex ipſo contextu apparet, non
tantum apud vos voluit timor, vt illius amorem penitus expelle-
ret: nam illos de eo loqui, & propter eorum abſentiam mœſtos
diſcedere, certa ſigna erant, aliquas in eis amoris reliquias rema-
ſiſſe: & ſecundum reprehenſionem, qua Chriſtus Redemptor
noſter eos corripuit, dicens: *Nonne hæc oportuit Chriſtum pati, &c.*
Videbãtur ſcandalizati eſſe ob imbecillitatem, quam Dominus
oſtendit, conſentiens mortem ſuam adeô ignominioſam eſſe. Et
ideò eis dixit: *Hæc*, id eſt: Hæc de quibus ſcandalizamini, oporte-
bat Chriſtum pati: & ſic ſcandalizati alter ad alterutrum interro
gabant, dicentes: Quomodo potentiam habebit ad nos redimen-
dos ille, qui tam ignominioſam mortem ſibi inferri paſſus eſt? Et
ipſimet ſibi ad inuicem reſpondebant, dicentes: Verum eſt mor-
tem maximi vituperij fuiſſe: veruntamen ſi vitæ eius perfectionẽ 6
conſiderauerimus, præſtantiſsima q; miracula, quæ paſsim ope-
rabatur, & quoties mortis ſuæ modum nobis prædixit, & quo-
modo ſponte ſua ſe illi obtulit, & inimicorum ſuorum manibus
ſe immiſit, cûm illos facillimè poſſet euitare: hęc omnia ſunt cer-
tiſsima teſtimonia veritatis, quam nobis prædicabat. Hæc omnia
Matt.27. mihi placent (diceret aliquis illorum) verum cum in cruce pen-
Marc.15. dens, diceret: Deus Deus meus, vt quid dereliquiſti me? Siquidem
Pſalm.90. cuicunque iuſto in laboribus conſtituto ſe Deus ſocium offert, &
per Prophetam dixit. Cum ipſo ſum in tribulatione, quare hunc
1.Cor.9. iuſtum dereliquit? Has aut ſimiles his quæſtiones peregrini illi in
ter ſe diſceptarent. Si autem Beatus Paulus veriſsimè dixit: Om
nibus omnia factus ſum, vt omnes facerem ſaluos. Quanto maio
Ioan.6. ri ratione idem dicere poteſt Chriſtus Redemptor noſter? Siqui- 7
dem eſurientibus ſe fecit cibum; & ſic dixit. Ego ſum panis viuus,
Ioan.7. qui de cælo deſcendi. Sitientibus factus eſt aqua; & ita dixit: Si
quis ſitit, veniat ad me: nudis factus eſt veſtis. Et ſic dixit Bea-
Roma.13. tus Paulus: Induimini Dominum Ieſum Chriſtum, ignoranti-
Ioan.8. bus factus eſt lux; & ſic dixit: Ego ſum lux mundi: peregrinis de-
nique ſe ſe comitem fideliſsimum fecit. O Chriſte reparator vi-
tæ, benedicta ſit tua immenſa charitas, quæ in omnibus neceſsita
Pſalm.17. tibus noſtris nobis ſufficit auxiliari. O quàm meritò dixit Da-
uid, diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum,
meum, & refugium meum, & liberator meus. Deus meus adiutor
meus,

8 meus & sperabo in eum. Protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus. Hunc Psalmũ cõposuit Dauid, vt apparet, postquã ab omnibus prælijs, & infortunijs liberũ se perspexit, atq; ab hostibus suis victoriam reportauit. In quo se ad illũ Dominũ diligendũ incitat, quem omnium victoriarum suarum, fœliciſsimiq; status, in quo se cõstitutum videbat, cognoscit autorem: & magno pere vos notare vellem sanctũ Prophetã in Hebræo contextu omnium bellicarum munitionum, atque instrumentorum, quibus se defendit nomina, hic Domino imponere. Lapidem protectionis suæ, turrim defensionis suæ, scutum, hastã, & omnia deniq; arma sua illum appellat: atq; hoc significat, cornu salutis meę: vt significaret corda quæ Deum verè cognoscunt, & ex illo pendent: in eo vno omnia simul inuenire, quæ per creaturas mundus arbitratur 9 esse diuisa. Satis apertè hoc hodie manifestatum est in misericordia, qua Dominus cum his discipulis vsus est, sicuti dicit sanctum Euangelium: dum hæc secum quærerent. 2. Reg. 22.

Et ipse Iesus appropinquans ibat cum illis. Considerate etiam quam benignè vnicuique secundum ipsius necessitatem subuenit: sicut apparuit in eo, quo vsus fuit cum Beato Petro. Quãdo Magdalene nuncios attulit de ijs, quæ in sepulchro inuenerant, B. Petrus, & B. Ioannes illuc perrexerunt, sepulchrumque vacuum reperierunt: cumque Dominũ nõ inuenissent, dicit sacratus textus: Abierunt discipuli ad semetipsos: in quo videtur significari alterum ad alterutrum fuisse conuersos, quasi admirantes Dominum sibi nõ apparuisse: & in hac admiratione responderet (credo) D. Petrus dicens: Hoc ego cogito frater mi Ioannes: cum ipse diuinæ ipsius 10 Maiestati adeò perfidum me præbuerim, vt Dñm Iesum tribus ante diebus in omnium conspectu cũ iuramẽto denegarim, iustissimum esse, ne modo in me perfidum, ac miserum peccatorẽ oculos conijciat. Te verò frater charissime, qui bonus, ac fidelis perstitisti, eumque in omnibus ipsius laboribus vsq; ad sepulturam comitatus fuisti: eo quòd mecũ infœlice peccatore venis, rationi dissentaneum est, tantum bonum, sicut ejus conspectum amittere: ideò enim suspicor Dominum tibi non apparuisse, quia simul venimus. Vterque igitur per viam suam abeat, & statim illum tibi appariturum credo. Quem cum videris te rogo, vt ab eo pro me misericordiam petas, veniamque postules, vt ego ad sanctissimos eius pedes osculandos, meæ grauissimæ culpæ pœniten- Ioan. 20.

lit 2 tiam

tiam recepturus accedam. Vix vnus ab altero discesserat, cum Do 11
minus huic Petro, huic peccatori conuerso apparuit. O ineffabilē
Dei misericordiam, atq; probitatem quàm gratæ illi sunt lachry-
mæ, & quantoperè placatur cognitione, quā peccator de suamet
ipsius culpa habet. Vnde cum Dauid misericordiam à Domino
Psalm. 50. postulabat, dicens: Miserere mei Deus secundum magnam mise-
ricordiam tuam, hanc ex parte sui cognitionem allegauit, dicens:
Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum
cōtra me est semper. In saluationis nostrę negotio hāc legem Do-
minus sanxit: videlicet, nequid nos sine illo, nec ipse (si ita dici po
test) sine nobis valeat operari. Etsi quod nos exnobis possum⁹ mo
dicum quidem est (atq; etiam istud modicum ex Deo est) quod
autem ipse ex se ponit, hoc est plus, & quasi totū. Habet se Deus
Chrysost. (inquit Beatus Chrysostomus) sicut medicus, qui pauperem 12
ægrum visens plurima medicamenta recensuit, quibus eum cu-
Simile. rari oportet: at ille respondit, se propter nimiam inopiam, nec il-
la habere, nec habere posse, dicit infirmo: nunquid duo tantum
ex his poteris obtinere? cui cum ille respondeat se posse, medicus
dicit: Applica igitur hæc duo, ego verò cætera omnia tibi dabo.
Sic se habet Deus nobiscum: ipse enim plura ponit, sed vult etiā
nos aliquid adhibere ab ipso adiuti, scilicet, peccati cognitionem,
lachrymas, dolorem firmissimumque propositum habere am-
plius non peccandi (quæ omnia etiam dona sunt Dei) Et id-
circò dicit Dauid: Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.
Isaiæ. 43. Per Isaiam dicit Deus: Narra, si quid habes, vt iustificeris, quasi
dicat: si quid ad tui iustificationem ex te allegare potes. Et nihil
profectò habet quod allegare possit peccator, nisi culpam suam 13
confiteri, seque venia indignum esse cognoscere, & dolere, quod
tam excelsam Maiestatem offenderit, peccatumque maxi-
mam in ipsius animo afflictionem gignere: atque hoc est: Pec-
catum meum contra me est semper. Hæc omnia habuit B. Pe-
trus: Et quia maiori afflictione vexabatur, ei prius quam D. Ioan
ni Dominus apparuit. Quod si nos, etsi ipsum offenderimus hāc
perfectam culpæ cognitionem habuerimus etiam in afflictione
nostra consolationem reperiemus. Item hac misericordia cū his
discipulis vsus est. Etenim in maiori necessitate illis occurrit, an-
August. tequam penitus fidem amitterent. Quærit. D. Augusti. dicens: Vt
quid Domine quærentes te fugis, & fugientes te quæris: Quippè
cùm

14 cùm hi homines te fugerent, tu eos quę fiſti: quærentes autem te ſanctas mulieres aufugiſti. Egrediũtur beatę mulieres feruore, do- *Marc.16.*
loreq; affectę, & aromatibus onuſtę, lachrymis perfuſę, per Calua
riæ viam contemplantes, quomodo ſacratiſsimum Magiſtrũ ſuũ
grauiſsimo crucis pondere fatigatum perſpexerant, dicebantque
adinuicem: hîc conuerſus eſt, vt loqueretur ad filias Hieruſalem:
hîc præ nimio ligni pondere defeſſus in terram corruit: hîc anga
riatus eſt Cyrenæus, qui crucem humeris aſportaret. Quando au-
tem illæ ſanctiſsima hęc myſteria contemplantes properabant,
Diuinus Dominus à ſepulchro ſurrexit: ita, vt ipſæ perueniен-
tes ad ſepulchrum illic eũ non inuenirent. O magne Deus, quare
has amicas tuas facis aberrare? nunquid non vides quanta cũ cha-
ritate te quærunt? quare illas in ſepulchro non expectas? eas, quæ
15 te tam fideliter quęrunt, effugis, poſtea verò te fugientes exquiri-
ris? Dicit Deus, hæ mulieres non me reperiunt, vt plura mereан-
tur: & quia amore plenæ veniunt, inueniunt etiam, qui eis cum
amore reſpondeat: reperiunt Angelum, qui eas charitatiuè conſo
latur, dicens, Nolite expaueſcere, Ieſum quæritis Nazarenũ, cruci
fixum, ſurrexit, non eſt hic. Hos autem diſcipulos quæro, ne peni-
tùs pereant. O benedictus, & glorificatus ſit talis Deus, attendite
quomodo ſemper maioribus neceſsitatibus occurrit. Diligite fra-
tres chariſsimi tam bonum Dominum: in eo enim vniuerſis la-
boribus veſtris remedium inuenietis, & quanquam hi non erant
ex Apoſtolis, nõ ideò eorum neceſsitati deſinit ſubuenire: Deus
enim non tam hominum nobilitatem, quàm ipſorum miſeriam
ad eis auxiliandum cõſiderat. Quemadmodum cor in medio cor- *Simile.*
16 poris exiſtẽs ad ſiniſtrũ latus inclinatur, quia imbecillius eſt, & in
eo pulſus melius demonſtratur: ſic diuitem, potentem, atque ſa-
pientem, qui ſunt quaſi cor Reipublicæ oportet inclinari, vt pul-
ſum ſuum in debilioribus partibus oſtẽdant, & pauperibus ſubue
niant, debentque eſſe ſicut ſanguis in corpore, qui quia illud
maximè diligit, omnibus partibus, in quibus imbecillitatem, de-
fectum, neceſsitatemque reperit, velociſsimè occurrit: & quia
timor in corde commoratur, illuc ſanguis congregatur. Vnde
prouenit, quòd quando homo metu perculſus eſt, faciẽ habet pal
lore cooperta: quia ſanguis omnibus corporis partibus derelictis
ad cor confugit, & remanens vultus exanguis pallore operitur.
Cùm verò homo erubeſcit, faciem habet rubicundam: quia enim

facies totum pudorem ſentit, ſanguis eam fulturus occurrit. Hinc 17
eſt, quòd cum homo venenoſa ſagitta percuſſus eſt, vt cor timet,
illuc corruptus ſanguis occurrit, & vbi primum ad cor peruenit,
ſtatim hominem interficit. Itaque ſanguis veneno infectus, cum
cordi deberet occurrere, vitamque illius conſeruare, illud occidit.
Tales ſunt tyranni, qui cum cupiditatibus ſuis corrupti ſint, cùm
ad pauperes accurrere deberent, vt eos â neceſsitatibus ſubleua-
rent, ad eos deſtruendos aduenium. Hic diuinus Dominus tan-
quam cor amoris plenum, & ſicut ſanguis puriſsimus ſemper par
tibus magis indigentibus occurrit. Et hoc ſignificauit Dauid,
Pſalm. 45. Deus noſter refugium, & virtus, adiutor in tribulationibus. Diſci
te fratres mei hanc præſtantiſsimam lectionem ab hoc diuino
Magiſtro: ſiquidem non opere ſolum illam nos docuit, verum (vt
ſupra diximus) in corporibus noſtris aſcripſit, vt illic eam crebrò 18
legamus.

Dum ſecum quærerent, appropinquans ibat cum illis. Domi-
ne, ſi te adeò bona verba attraxerunt, quid de bonis operibus ſpe-
rari debet? O quam meritò ſperare poſſunt, ſe Deum ſocium eſſe
habituros, qui cum vitæ puritate in bonis operibus exercendis oc-
Prou. 8. cupantur. Hoc eſt, quod ad literam diuina ipſius Maieſtas dicit
his verbis: In vijs iuſtitiæ ambulabo in medio ſemitarum iudicij,
vt ditem diligentes me, & theſauros eorum repleam, id eſt, ſi Deũ
inuenire cupis, per eius præcepta gradere: etenim illic eum repe
ries, cupientem eos ditare, è quibus perquiritur, atque diligitur. Et
Pſalm. 110. hoc eſt quod dicit etiam Dauid: Intelligam in via immaculata
quando venies ad me, id eſt: tunc Deus ad hominem veniet, quã-
do homo in eius miniſterio occupatur.

Oculi autem eorũ tenebantur ne eũ agnoſcerent. Corpus glorioſum 19
adeò ſufficiẽs eſt, vt quãcunq; figurã eius anima voluerit, in alio-
rũ oculis poſsit cauſare: quanto magis illam poterat cauſare Chri
ſtus Redẽptor noſter, qui verus eſt Deus? & ſic in forma peregrini
illis repræſentatus eſt: in quo ſignificatũ eſt, qualẽ ſe homo erga
Deũ prębet, talem ſe Deũ erga hominẽ exhibere. Hi quippè diſ-
cipuli peregrini à fide procedebant, & ita ſe Deus eis in figuram
peregrini oſtendit. Sic, ſi tu es ſiccus erga Deũ, Deus erit ſiccus er-
ga te. Facitis proceſsiones, & dicitis Dño: Dñe plue. Placet mihi,
(ait Dñs) Pluite vos etiã pauperibus, qui in nomine meo in terra
cõmorantur. Pluite vos Deo, & Deus vobis pluet. Emitte tu pro

pter

20 pter peccata tua lachrymarũ imbres, & Deus super te gratiarũ pluuiã effundet. Rupti sunt (ait Moyses) omnes fontes abyssi magnæ & cataractæ cæli apertæ sunt, & facta est pluuia super terrã. Priùs dicitur fontes terræ ruptos, postea vero nubes cæli apertas fuisse. Priùs tu cordis tui duritiẽ rumpe, & postea Deus cũ donorũ suorũ pluuia occurret. Præcepit Helias famulo suo, vt mare versus aspiceret, animaduerteretq; vtrùm ex eo quicquã ascẽderet, qui aspiciẽs, vidit nubeculã paruam quasi vestigiũ hominis ascendentẽ de mari, statimq; Helias certã esse pluuiã prædixit, remediũq; terræ aridissimæ citò aduenturum esse prophetauit. Sic vtiq; tibi accidet si ex cordis tui mari suspirij, perfectiq; doloris nubes ad Deũ ascenderit, statim Deus cælestiũ beneficiorũ imbres emittet, quibus tibi remediũ possis adhibere, & hic est legimus sensus illorũ verborum: *Genes. 7.* *3. Reg. 18.*

21 Cũ sancto sanctus eris, & cũ peruerso peruerteris. Non etenim loquitur hic Dauid de malis societatibus, sicut cõmuniter dici solet. Sed Deũ alloquitur, & sic antea dixerat: Et retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam, & secundũ puritatẽ manuũ mearum, retribuet mihi. Et post hæc dixit: Quoniam tu populũ humilem saluũ facies, & oculos superborũ humiliabis. In his omnibus vult dicere S. Propheta, quales se homines in Deum ostẽdunt, talem se Deum in illos præbere. Tu mitis erga Deũ, Deus lenis erga te: tu durus in Deum, Deus seuerus in te. B. Athanasius, & S. Theodoretus hanc expositionẽ supra dicti Psalmi assignãt. Hunc stylũ à prælatis & dominis oportet obseruari, humiles enim humilibus, seueros autem superbis se præbere debent. Attendite qualiter tractabat Christus Redemptor noster Scribas & Pharisæos, dicẽs: Vę *Psalm. 17.* *Athana. & Theodo.*

22 vobis Scribę, & Pharisæi hypocritæ. Pauperi autẽ Paralytico quanta cum suauitate locutus est, dicens: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Filium eum appellat, ô benedictus sit talis Deus, qui sic humilibus fauere nouit. Non modo sic fit. Etenim potentes diuitesq; solum maximi æstimantur, tyrannorumq; & eorum, qui causam suam propugnare sciunt ratio habetur. *Matth. 23.* *Matth. 9.*

Et ait ad illos: *Qui sunt hi sermones, &c.* Et respondit vnus ex illis: *Tu solus peregrinus es in Hierusalem?* Id est, tu solus ab Hierosolymis abfuisti, nec ea, quæ gesta sunt, perspexisti? *Quæ?* (ait Dominus.) *De Iesu Nazareno, &c. Nos autem sperabamus quia redẽpturus esset Israel.* Quasi dicerent sperabamus, sed iam non est quid, aut quare speremus, de hac tanta infidelitate illos Dominus acerrimè repre-

hendit,dicens: O ſtulti, & tardi corde ad credendum, ô Chriſti fili 23
Dei, Agne manſuetiſsime,nunquid Domine horũ diſcipulorũ im
becillitatẽ ignoras?quare igitur eos tam acriter reprehendis? fortaſ
ſe enim idcircò penitus fidẽ amittẽt. Attẽdite fratres,in rebus fidei
præcipuèq; cũ hominibus duri cordis ſimulatio non habet locum:
Deut.18. ſed ſtatim cũ medicina diligenter occurri neceſſe eſt. Præcipie-
bat Deus,dicens:Si tibi voluerit perſuadere frater tuus, filius ma-
tris tuæ,aut filius tuus,ſiue vxor tua, quæ eſt in ſinu tuo, aut ami-
cus tuus, quem diligis vt animam tuam, clam dicens : Eamus &
ſeruiamus Dijs alienis: non acquieſcas ei,neque parcat ei oculus
tuus,vt miſerearis,& occultes eũ, ſed ſtatim interficies. Sit primũ
manus tua ſuper eũ:& poſt te omnis populus mittat manũ, lapi-
dibus obrutus necabitur. O ſtupendũ Dei rigorem, etenim præ-
cipit,vt volenti te à fidei veritate peruertere non ſolum non con 24
ſentias,verùm,ne arcanũ ei obſerues,nec ei parcas,ſed protinus il-
lum mortis accuſes: & cum poſtea vniuerſus populus illum volue
rit lapidare:tu primus in eũ lapidẽ mitte. Vnde quantũ ſit hoc ma
lum apparet Quapropter quãuis ſancta Eccleſia debitã diligen-
tiã(ſicut re vera adhibet)debeat adhibere in peccatorũ fideliũ pec
catis puniendis: multò tamen diligẽtius illam perſecrutari opor-
tet quomodo fideles credũt,infidelitatiſq, ſuppliciũ acrius punire,
ſicut facit:& merito quidẽ, quandiu enim firmũ eſt fundamẽtum
cęterę domus partes nõ in tãto diſcrimine verſantur:ſi enim aliquę
parietũ partes proſternãtur, facilè reficientur, ideſt, licet diabolus
Chriſtianũ in peccatũ aliquod faciat incidere,eiuſq; caſtitatẽ,pa-
tientiã,ſiue temperantiã deijciat facilè illi remediũ poteſt adhibe
ri. Deum enim exiſtere,cæleſtẽ beatitudinẽ ſperandã, æternaque 25
inferni tormẽta timenda eſſe cognoſcit. Si autẽ diabolus eius fidẽ
deturbat,quæ totius ſpiritualis ędificationis eſt fundamentũ, ſicut
Heb.11. ait B Paulus:Fides eſt ſperandarum rerum ſubſtãtia,id eſt,funda-
mentum.Proſtrato in terram hoc fundamento,tota hæc moles in
terram corruit, nec aliquod reparationis eius remedium remanet
niſi ipſum fidei fundamentum iterum iaciatur.Hæc autem in ſu
mendo ſupplicio diligentia,non ſolum propter damnum, quod
ſibimetipſi,ſed etiam,& multo quidem magis propter detrimen-
tum,quod alijs infert,debet adhiberi. Statuamus hic duos pecca-
tores,quorum alter ſimplicem fornicationem peccatũ eſſe negat:
alter verò peccatũ mortale eſſe credens,ſimpliçem ipſam fornica
tionem

26 tionē cōmittit. Vter horum grauius peccat, maiusq; dānum reipu
blicæ affert? certum vtiq; est, dicentē grauius, quā facientem pecca
re. Verum dicet quispiā: maius malū esse videtur, facere quā dice-
re. Sed iste facit, ille autem dicit: ergo. Respondeo, dictum istud eo
quod sit erroneum, & ex erroneo iudicio procedat, plurimorum q;
malorū sit occasio, multō grauiùs peccatū esse, diligētioriq; reme
dio indigere. Hoc quadā similitudine clarius apparebit. Cum na- *Simile.*
uis per medios maris fluctus hominibus onusta progreditur, vter
maius malum efficit, qui consultò crura sibi cōfringit an qui tabu
lam è naui conatur euellere, vt illac in nauim aqua introeat, & sic
nauis in profundū pelagus demergatur? Apertē profectō respon-
sio innotescit: etenim quāuis prior se ipsum voluit vulnerare, in ea
dem naui est chirurgus, qui illi medeatur, sunt item & medica mi-
27 na, atq; omnia ad eius salutem necessaria. Qui autem tabulā euel-
lit, toti naui maxime officit. Qui peccat, est qui sibi metipsi vul-
nus infligit, sed in sancta Ecclesia sunt saluberrima medicamenta,
hoc est, sanctissima sacramenta, sunt & chirurgi, hoc est, cōfessarij.
Qui autem hæresim prædicat, atq; docet, ianuam aperit, vnamq;
ex præcipuis tabulis aufert, quæ est fides vt illac in sanctam Eccle
siam mala sine impedimento ingrediātur. Idcircò diligentissimè
huic peccato remediū oportet adhiberi. Et sic Dominus in suprad.
ca. Deuter. rationem assignans quare tali peccatori secretum non
debeat obseruari, dicit: quia voluit te abstrahere à Dño Deo tuo,
qui eduxit te de terra Aegypti de domo seruitutis: cuius etiam rei
aliam causam addidit: vt omnis Israel audiens timeat, & nequa-
28 quam vltra faciat quispiam huius rei simile. Ostēdit Christus Re-
demptor noster se iniuria affectum quia cum ipse iam mundū re-
demisset, illi tamen hoc non crederent. Hoc enim glorioſissimum
ipse sibi ducit, & sic dicit per Esaiam, Deus iustus, & saluās non est *Esai. 45.*
præter me? conuertimini ad me, & salui eritis omnes fines terræ. Et
ideò dicit Dominus discipulis illis: *O stulti, & tardi, &c.* Meritò
stulti appellantur, siquidem Dominum fuisse perpessum, stul-
tum esse atque indignum iudicabant: cum idcirco ab homini-
bus ardentius esset amandus, atque honorandus. Ita B. Gregorius:
tanto (inquit) Deus ab hominibus dignius honorandus est, quan- *Grego.*
to pro hominibus indigniora suscepit. Aliter enim esset quod ele-
ganter dixit Gregorius Emissenus: ferina immanitas est Deū ęsti *Gregorius*
mare minorem quia maiora contulit: & ideo à te minus accipiet *Emissenus.*

honoris, quia plus contulit dignitatis. Attamen horum discipulo- 29
rum patientia commendari debet, quia tam acrem reprehensionẽ
submissis capitibus æquo animo pertulerũt: & posteà Dominum
qui eos reprehẽderat ad hospitium suum instantissimẽ inuitarũt
satis apertè in hoc talis magistri se discipulos esse demonstrarunt.
Si illi essent sicut homines huius miseræ tempestatis, statim scipio
nes erigerent, seq; iniuria affectos fuisse iudicãtes, Dominum, per-
cutere conarentur. Quod quidem satis malum signum est, quo cir
ca dicitur. Qui odit correptionem minuetur vita. In hoc detegitur
Eccles. 19. vna ex differentijs, quę sunt inter prædestinatos, & præscitos. Ete-
nim prædestinatis si quando peccare contingit, aliquod tamẽ ve-
stigium virtutis remanet, ita vt etiam in peccato commorantes bo
norum hominum habeant splendorem, sicut hi discipuli qui etsi
iam penè à fide recedebant de rebus tamen sanctis loquebãtur & 30
reprehensionem patienter audierunt, seq; in Dominũ misericor-
des præbuerunt. Reprobi verò quanuis aliquando bona operẽtur,
atq; in Dei gratiam deueniant: eis tamen virtus non videtur assi-
dere. Contemplamini miserum Iudam, qui etsi in Dei gratia per
sistebat, Apostolusq; erat & miracula faciebat nihil tamen illorũ
ei coaptatum esse, neque mente consedisse arbitror, illumq; diabo
Simile. licum aspectum habuisse suspicor. Contingit aliquando iuuenem
ex patris sui viri nobilis domo proficisci qui omni vrbanitate ab
eo fuerat instructus & in tantam calamitatem posteà deuenit, vt
fabro ferrario seruiturus acquiescat: illic autem horrore coopertus
& quasi carbo denigratus talẽ habet ingenium atq; aspectum, quẽ
qui attentè considerauerit, dicet: Non vtiq, es tu filius fabri ferra-
rij. Sic etiam filius Dei etiam in peccato existens pauperibus sub- 31
uenit, diuinum verbum gaudet audire, certamque filij Dei habet
apparentiam. Homo autem infimæ conditionis etsi plurimas
diuitias acquirat, purpuraq; ac preciosis vestibus induatur, nihil il-
rum ei assidet: & sic statim dicetis, profecto nõ es tu vir primarius
sed abiectæ conditionis, nihil enim istorum tibi applicatur. Sic
etiam reprobi quanuis virtutes operentur, nequaquam tamen eo-
Apoc. 16. rum animis assidere videntur. De his dicitur: factum est vulnus se-
uum, & pessimum in homines, qui habebant characterem bestiæ:
etenim statim quales sint signis ostendunt.

Dicit eis vlterius Dñs: *Nonne hæc oportuit Christũ pati. Et ita intrare in gloriã suam?* O quam terribilia hæc verba sunt fratres. Non ani-

maduer-

32 maduertitis Dñm, vt in suãmet gloriã ingrediatur, dicere sibi conuenire labores perpeti? vos autẽ voluptates die, noctuq; perquirẽtes, illisq; fruẽtes in alienã gloriã intrare conamini: ò maximam stultitiã, atq; impudentiã. Atq; ideò etiã dicit hoc sibi conuenire, quia tibi ò peccator necessariũ erat. Et propter nimiã charitatẽ, qua te diligit, quod te oportet, dicit sibi conuenire. Vna autẽ ex causis, ob quas nos per labores in cęlũ oportet introire, est, vt posteà nobis iucundior sit gloria. Sicut cibus post maximam famem suauior est. Edis triduò perdices, & posteà iam videntur tibi non sapere: ieiuna triduò pane, & aqua, & posteà videbis quã suauis tibi erit quicunque cibus. Hac industria vsus est Ioseph cum fratribus suis, qui antequam sese illis fratrem eorum esse reuelaret, eos molestia affecit, volẽs, vt furti accusarentur, atq; ille, in cuius sacco 33 scyphus repertus est, vinctus remaneret. Hęc autẽ omnia fecit, vt cũ posteà eum fratrẽ suũ esse cognoscerent, maiori lætitia afficerẽtur. Hoc significauit ad literã Dauid dicens, transiuimus per ignẽ, & aquam, & eduxisti nos in refrigerium, atq; etiã hoc fit ad maiorem gloriæ coronã. Beatus Ioannes dicit se vidisse turbã magnam, quã dinumerare nemo poterat, stantes in circuitu agni, habentesque palmas in manibus suis: & clamabant voce magna dicentes: salus Deo nostro. Et accessit ad eum vnus ex illis, & dixit: quid tibi de hac multitudine videtur, non sunt decori? scito igitur quòd hi sunt qui venerunt ex magna tribulatione, & lauerũt stolas suas in sanguine Agni, id est, nullus est hic ex omnibus quos perspicis, qui non magno cũ labore gloriã comparauit. Ecquis est ergò qui arbitretur se in gloriã ascensurum, palmamq; prę manibus esse habiturũ, quod est victorię signum, si in hoc sæculo nulli tentationi 34 restitit, nec cõtradictionẽ aliquã toleranit? Consolamini ergò fratres charissimi. Cũ Dñs aliqua vos tribulatione afflixerit, si quidẽ vos in via statuit, qua ad cœlestem beatitudinem iter fieri cõsueuit, & vna ex maximis querelis, quas diuina ipsius Maiestas aduersus homines habet, hęc est, quòd ferè omnes per ianuã, qua ipse ingressus est, intrare recusant. Et sic dicit per Dauid, verũtamẽ pretium meum cogitauerunt repellere, ego autem in siti cucurri, & direxi. Præcipua hominum cura est, quomodò famem, sitim, paupertatem, ignominiam q; effugiant: & quomodò reijcient pretium, quo cœlestis gloria emitur, quoq; diuinus hic Dominus corporis sui beatitudinem comparauit. Ea propter mare prętereũt,

Gene. 44.

Psalm. 65.

Apoc. 7.

Psalm. 61.

mun-

mundum q; euertunt, & ad vltimas vsq; orbis regiones peragrare 35
consueſcunt, vt diuitias, honores, tranquillitatemq; adipiſcantur.
Non ſic Dominus, non ſic, ſed præ ardentiſsima ſiti, qua ſanctiſsi
mi corporis ſui glorificandi flagrabat, celerrimè cucurrit: nec per-
ſtitit, quouſq; ad crucē peruenit. Et ideò dicit: in ſiti cucurri, & di-
rexi. Etiam intelligi poteſt quòd ad triumphandum de diabolo,
& ſpolia, quæ habebat, ab eo auferēda oportuit illū hæc pati. Præ
Pſalm. 57. dixerat Dauid, Deus cōteret dentes eorum in orē ipſorum: molas
Simile. leonum confringet Dominus. Cùm dux violenter in vrbem ali-
quam conatur introire, ad portas fortiſsimas cōfringendas, petrā
machina erigi, poſteaq; magno impetu illam præcipitari iubet,
& ſic oſtia confringuntur. Per portas inferni difficilis vtiq; erat
ingreſſus, earum enim vectes erant diaboli dentes, quæ ſunt eius
vires & potentia. Erecta autē fuit Petra, qui eſt Chriſtus, in crucis 36
machina, vt per mortem excidens glorioſa eius anima diuinita-
tiſq; plena ad inferos deſcenderet, iſtoſq; Sathanæ dentes, atque
Simile. potentiam confringeret. Et ſic de illis triumphauit, & quemad-
modū, qui fortes habet dentes omnia poteſt comedere, quantum
cūq; durus ſit cibus: poſtquam autem dentes eius confracti ſunt
nullum durum cibum niſi mollem mandere poteſt. Sic diabolus
cùm antequàm Chriſtus redemptor noſter moreretur, fortes habe
ret dentes, omnes edebat, boni, & mali in inferos (etſi ad diuerſa
loca) deſcendebant: tam duros, quam molles, hoc eſt tam pœnitē
tes, quàm impœnitentes, omnes deuorabat: poſtquam autē eius
dentes à Domino confracti ſunt, nequit duros cibos, hoc eſt viros
aſperæ vitæ, pœnitentiæq; deditos, & virtute præditos deuorare.
Sed molles tantum eſcas, qui ſunt homines voluptatibus indulgē- 37
tes, & carnales, manducat. O infœlices, qui opiparam menſam,
mollia lectula, ſuauia veſtimenta perquiritis, hęc omnia facientes
diſponimini, vt diabolus vos mandere, & in ſtomachum ſuum,
qui eſt infernus, faciliùs valeat introducere.

Et incipiēs à Moyſe. Ideſt, à libris Moyſi: *Interpretabatur illis in om-
nibus ſcripturis, quæ de ipſo erant.* Et de ſe tanquam de tertio loquens
diceret (credo) illis quid ſignificauerit Moyſen bis petram virga
percuſsiſſe, & ſecūdo ictu aquarū fluenta ex illa prorupiſſe: qua
Exod. 17. vniuerſus populus Iſrael ſitim extinxit. Et quarè Deus hoc mo-
& Pſal. 77 do eis aquam conceſſerit? num quod non poſſet pluendo, non ve-
rò petrę ictibus eos aquis ſaturare? quòd ſi ictibus, quarè nō prio-

te, ſed

38 re, sed posteriore aqua profilijt? Scitote (diceret Dominus) quod
hæc omnia significabant quod cum genus humanum per deser-
tum huius sæculi magna redemptionis siti fatigatum pergeret
(etenim hac siti æstuans dicebat Esaias: rorate cæli desuper, & nu *Ioan.*
bes pluant iustum) ad sitim istam extinguendam populus Mo
saicus per Moysen significatus bis lapidē percussurus erat. Petra *Matth.* 12.
enim, qui est Iesus Christus filius Dei, vno ictu percussa fuit, vi- *Esai.* 45.
delicet vniuerso genere opprobriorum, quæ illi dicta sunt, cum *& Luc.* 11.
Samaritanus, dæmoniacus, & incantator appellaretur. Hoc autē
priori ictu non profilijt aqua: etenim noluit Dominus sibi illatis
ignominijs solummodo mundum redimere. Altero igitur ictu
percussus est, quod fuit tormentorum genus, quo sanctissimum
eius corpus ictum atque contortum fuit. Et hoc ictu eius sanguis
39 effusus est, vita que illi adempta fuit, & redemptionis aqua deflu
xit. O Beatos illos, qui ex tam pretiosa aqua bibunt, & ex tam sin
gulari beneficio fructum percipere norunt. ¶ Præterea (diceret
Dominus) quidnā significauit illud Exodi, cum Moyses manū in *Exod.* 4.
sinum induxit, lepra que coopertam illam protulit, iterumque il-
lam inclusit, & sanam reduxit? Hæc manus significauit maximū
istū prophetam, de quo loquimini, qui est vnigenitus filius Dei.
Hanc manum postulauit Dauid dicens: emitte manū tuam de al *Psalm.* 134.
to. Hæc autem manus introiuit primò in sinum purissimorū vis-
cerum sacratissimæ genitricis eius, & illinc humanarum pœnalita-
tum lepra, ideſt, humanitate operta prodiuit: & sic lepra, & vul-
neribus repleta postremo in sepulchri sinum ingressa fuit cū cor-
pore, vnde sana, & glorioſa exiuit, cum mirabiliter resurrexit. Et
49 sic eis significationem vitarum, operum, atque verborum Sancto
rum Patriarcharum, atque prophetarum declarabat.

Cūmque Emaus ab Hierosolymis ferè octo millia passuum
abesset, & Dominus resolutè loqueretur, illa solum referens, quæ
instituto cōuenirent, satis longum temporis spatium fuit ad plu-
rima recensenda. Quod autem efficacius diceret, esset (credo) ad-
mirabilis illa obedientia Isaac. Etenim hæc est singularis, & inter *Gene.* 22.
cæteras longè pulcherrima Domini figura. Pro quo nota Iose- *Iosephus.*
phum dicere, cum Patriarcha Abrahā sacrificium illud voluit
immolare, filium eius Isaac triginta annorum fuisse: quod satis
ostendit sacratus textus in his verbis: tulit Abraham ligna holo-
causti, & imposuit super Isaac filium suum. Et siquidem ligna de

ferre

ferre poterat quæ hominis corpus cõcremare sufficerent, benè col- 41
ligitur illum iam fuisse virum perfectæ ætatis. Cũque adaptatis li
gnis iam ambo soli in montis fastigio morarentur, dicit Iosephus
Abraham decreuisse filio suo loqui: nam videns Isaac patrem suũ
cum iugulandum, aut vinciendum apprehẽdere, posset dicere: de-
lirus, atq; insanus est pater meus. Quis enim pater filio suo siue
bono, siue malo tale vnquam fecit? satius vtiq; est illum à me tã-
quam amentem alligari. Quamobrẽ compositis iam lignis cum
maxima cordis amaritudine filium suum alloqui cœpit dicens:
Fili dulcissime optimè nosti, quem modũ in ortu tuo habuerim:
etenim ego senex eram mater vero tua sterilis, quæque me ætate
quasi adæquabat: & sic tu vere per miraculum. Deique beneficiũ
natus es, nec te latet me esse prophetam, Deumque mihi reuelas-
se ex te totius mundi Redemptorem esse nasciturum, generatio- 42
nesque innumeras, quæ ex te descensuræ sunt, mihi prædixisse.
Nunc autem fili mi, cum ego Deum tantopere diligam, ipse mi-
hi præcepit, vt te in hoc monte sibi sacrificem. Ego verò hoc vel-
le debeo, tuq; idem patienter ferre teneris. Nec verò dubito Deũ,
quæ mihi promisit, esse completurum. Mors tua nobilissima exi
stet: tu enim primus es, qui vt Deo obtemperes, mortẽ subis, qui
que primus Deo immolatus in altari occumbis. Iuuenis autẽ cũ
esset deuotus, atque fidelis viriliter patri suo respondit dicens: pa-
ter mi diuinam voluntatem in omnibus adimpleri, Deoque sem
per oportet obediri. Ne verò ego præ mortis rabie stultũ aliquid
faciam me pater mi pedibus, manibusque vincito, postquam ego
super ligna consedero. O admirabilem obedientiam, ô singularem
patientiam, ô mirificam viri sancti charitatem, ô quanta est hæc 43
confusio ijs, qui nunc in lege gratiæ viuimus cum maioribus Dei
beneficijs vincti teneamur, quibus tamen illi in Dei ministe-
rio tantopere præstiterunt. Eccẽ superni Redemptoris, obedien-
tiam, qui grauissimo crucis pondere onustus vsque ad montis
fastigium perrexit: posteà verò super ipsam crucẽ libenter ex-
tensus: quoniam oblatus est quia ipse voluit. Illic se vinciri, at- Hebræ. 9.
que crucifigi ineffabili charitate, & obedientia passus est. In illo
sacrificio non est occisus Isaac, sed aries, quem vidit Abraham in
ter vepres. Sic etiam in hoc sacrificio non est mortuus Isaac, qui
significat risum, quia verbum diuinum est risus, & gaudium An-
gelorum: non enim mortuum est verbum, quatenus verbum sed

occisa

44occisa est humanitas illa, quæ illi inter spinas, clauos, & inter tor-
mẽta morabatur. Hęc omnia dicit S. Euãgelista, *Quæ de ipso scripta*
erant. Et appropinquauerunt Castello quo ibant, & ipse finxit se longiùs ire.
B. Augustinus dicit, Dñm cũ non discederet, taliter se posuisse, *Augus.*
vt proficisci videretur, hoc autẽ, vt occasionem haberent misericor
diæ, gratitudinisq; suæ detegendæ, sicuti fecerunt, quandoquidẽ
coegerunt illum dicentes: *Mane nobiscum, quoniam adueſperascit, & in*
clinata est iam dies. Sic vos fratres charissimi cum pauperibus face-
re oportet, ne expectetis, quoadusq; vos rogitent, vos illos rogita
re debetis, vt in domo vestra excipi velint. Hinc etiam orationẽ
discite, quã vos assiduò facere oportet in hoc tempore, dicentes si-
cut hi peregrini: mane nobiscum Domine, quoniam adueſperas-
cit, & inclinata est iam dies. Quandò dies finiri vult, maximæ fiũt
45vmbræ: & siquidem nunc vniuersus ferè mundus errorum atque
hæresum vmbris coopertus est, si gnum est diem vitæ nostrę super
terram finiri velle. Dominus enim dixit cùm venerit filius homi *Luc. 18.*
nis, putas inueniet fidem super terram? siquidem ergò tam prope
exitum sumus, ad Deum efficacissimè proclamemus dicentes:
Mane nobiscum Domine, nunc cum tãta necessitate premimur.
Idcircò vobis tota hac quadragesima prædicaui, vt per veram pœ
nitentiam ad hunc diuinum hospitem excipiendum disponere
mini, vt maneat vobiscum in æternum. Ego vos sanctissimæ Tri
nitatis nomine adiuro, perq; sacratissimam huius Dñi, qui tanto
pere nos diligit, atq; dilexit, vitã, pretiosissimamq; mortem atq;
gloriosissimam resurrectionem, ante singulorum pedes prostratus
exoro, vt in incepta virtute perseueretis, nec retrorsum regredia-
46mini, neq; tantam iniuria m inferatis Dño, cui tot tantisq; benefi
cijs deuincti estis: nec illum domibus vestris expellatis, nec sitis si
cut canes. Est canis vescẽs carnibus asinini cadaueris, cũq; viator *Simile.*
prẽterit, eũ lapidibus deterret, canis autem illius cruore delibutus
paulisper ab eo recedit: postquam autem viator longè secesserit, si-
cut anteà canis ad cadauer reuertitur. O cõcubinarie, ô turpis sen-
sualis, ô vsurarie, &c. qui carnalitatibus istis vesceris, animamque
tuam istis sceleribus coinquinas, proclamauit ad te prædicator,
lapidesque in te diuinarum comminationum immisit: quibus
perterritus paulisper à turpi viuendi ratione recessisti, siuè, quia
te conscientia tua remordebat, siue quia erat quadragesima, & ho
minum pudore confundebaris: Transacta autem quadragesi-

ma,

ma finita prædicationum aſsiduitate, quaſi viatore prætereunte 47
ad iſtum cruorem quaſi canis, ad cadauer reuerteris. Ne ſic faciatis fratres chariſsimi per reuerentiam Dei vos deprecor, nè canibus ſimiles efficiamini, ſiquidem homines rationis participes, & Chriſtiani eſtis, diuinaque præmia ſperatis. Diuinæ maieſtati per ſeueranter inſeruite, in vobis per gratiam Dominum excipite, quò poſteà cum ipſo in perpetuum habitaturi in cœleſtem gloriam conſcendere mereamini. Amen.

FINIS.

PALENCIA

1771
1.162